FUNDAMENTA DUODECIM ORDINIS FRATRUM MINORUM S...

Petrus Marchant, Angelo : da#Sirolo

Digitized by Google

NAZIONALE
VITT. EMANUELE
13
20 I
27

Digitized by Google

13. 20 I. 27

~~A IV d 11~~

120

Digitized by Google

Digitized by Google

FVNDAMENTA DVODECIM ORDINIS FRATRVM MINORVM S. FRANCISCI

FVNDAMENTIS DVODECIM APOSTOLORVM CIVITATIS S. IERVSALEM, &c.

Superædificata, ipſo ſummo angulari lapide, CHRISTO IESV.

Auctore R.P.F. PETRO MARCHANT Couuinienſi, eiuſdem Ordinis & Prouinciarum vtriuſque Flandriæ Patre perpetuo, & S. Theologiæ Lectore Emerito.

DEDICATA

S.^MO D.N. ALEXANDRO VII. Pontifici Max.

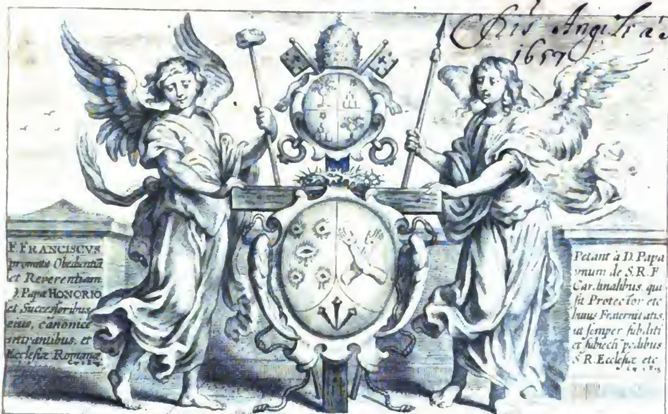
Sub Patrocinio

EM.^MI S. R. E. CARDINALIS FRANCISCI BARBERINI,

Ordinis Minorum

GVBERNATORIS, PROTECTORIS, ET CORRECTORIS &c.

Accedunt ad Calcem breuis Explicatio Teſtamenti S.P. FRANCISCI, & *Chronologia Generalium Ordinis, cum copioſis Indicibus.*

Stigmata, Crux, Claui, decuſſaque Brachia CHRISTO | FRANCISCVM ſimulant: Hæc PETRI Stemma decorat.

ANTVERPIÆ

Apud P[illegible]ELLERVM. M. DC. LVII.

Digitized by Google

Digitized by Google

SANCTISSIMO AC BEATISSIMO PATRI AC DOMINO, D.

ALEXANDRO SEPTIMO, PONTIFICI OPTIMO, MAXIMO.

F. PETRVS MARCHANTIVS, ex Ordine Minorum, omnimodam, cum oſculo pedum, Obedientiam.

AD Te, BEATISSIME PATER, venit *Ciuitas* illa *parua* Ordinis Minorum, *in qua inuentus eſt vir pauper & ſapiens* Franciſcus, *qui vrbem liberauit per ſapientiam ſuam:* venit autem cum omnibus incolis ſuis, quia etſi ab initio *pauci in ea viri,* in ampliſsimam tamen, ſub auſpicijs Eccleſiæ Matris, creuit multitudinem: venit, vt TVÆ BEATITVDINI Obedientiam & Homagium renouet ſingulare, ac Domino ſuo, *villæ* & *villicationis ſuæ rationem reddat.*

Eccle. 9. verſ. 14. & 15.

Lucæ 16. verſ. 2.

Tua Ciuitas eſt, quia quantumuis parua, & humilis, in Eccleſiæ fundo diuinâ manu ædificata eſt *ſuper fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum, ipſo ſummo angulari lapide,* CHRISTO IESV,

Epheſ. 2. verſ. 20. & 21.

Digitized by Google

IESV, *in quo omnis ædificatio conſtructa creſcit in templum ſanctum in Domino:* neque enim partem habet
Iſaiæ 16. verſ.7. cum illis, *qui lætãtur ſuper muros cocti lateris;* ad quos *vniuerſus Moab, ad Moab vlulat.* quippe quæ, vt
1.Mach. 10.v.11. olim *Mons Sion, extructa eſt in circuitu lapidibus quadratis ad munitionem:* decernẽte enim & declarante
Nicol.III. C. Exijt qui ſeminat. in Prol. fel. rec. *Nicolao III. Euangelico fundatur eloquio, vita Chriſti roboratur exemplo, fundatorum militantis Eccleſiæ Apoſtolorum eius ſermonibus, actibuſq; firmatur.*

Tua Ciuitas eſt: cuius Habitatores in Fundatore ſuo T. BEATITVDINI Iuramento, Votóque fidelitatis, & Obedientiæ ſingularis præ alijs à ſua origine ſunt obſtricti,
Reg. Fratrum Min. c.1. dum S. FRANCISCVS *promiſit Obedientiam & Reuerentiam Domino Papæ Honorio, & Succeſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ.* Etſi enim (Seraphico Doctore S. Bonauenturâ aſſerente)
S. Bonan. in cap. 1. Reg. *Totus Clerus, & Religioſorum vniuerſitas, teneatur firmiter Apoſtolico Domino obedire, tamen Sanctus huic debito votum adijcit ſpeciale, ſciens voto ſuperuenire, & fortificari Sacri Ordinis vinculum, & meritum geminari.*

Tua Ciuitas eſt: cuius incolæ ex Regula,
Reg. Fratrum Min. c.12. *S. Romanæ Eccleſiæ pedibus ſubiecti,* & in eius ſinu nati, TVO, BEATISSIME PATER, ſpiritu viuunt, Tuo aëre reſpirant, Tuo nutu mouentur, Tuis alimentis nutriuntur, Tuis veſtimentis fouentur, Tuis habitaculis recipiuntur, Tuis armis, Tuis ſtipendijs mili-

tant,

Digitized by Google

tant, & quidquid acquirunt, etiam in ſpiritualibus, Tuo nomini acquirunt. Cùm enim in rebus quibuſcumque nihil Iuris habere poſsint, omnia, quibus vtuntur, in Ius, & dominium Tuum, ac S. Sedis deuoluuntur: Quia, vt dignanter *Nicolaus III.* fatetur, *Sedes præfata, & perſona Summi Pontificis, Pater eſt ſpecialis Fratrum Minorum, & filius Minor quidquid acquirit, parenti acquirit.* Nicol. III. C. Exijt ar. 3.

Tvæ, igitur, Beatitvdini, duodecim illius *paruæ Ciuitatis Fundamenta* conſecrantur, vt in illis *duodecim nomina duodecim Apoſtolorum Agni* inſcripta diſcernens, à participatione Apoſtolicæ vitæ, & Communicationis, in Fundamentis, & ædificatione ſupernæ Ciuitatis non ſecernatur: *Quam Chriſtus paſſionis ſuæ Stigmatibus confirmauit, volens Inſtitutorem ipſius Paſsionis ſuæ ſignis notabiliter inſigniri.* Nec eius humilitas, aut ſpecies, procellis varijs conuulſa, repulſam pati à Tva Magnitvdine poteſt: memor ſuauiſsimæ conſolationis, quam deſolatæ Ciuitati Ieruſalem benigniſsimis verbis impendit Deus: *Paupercula,* inquiebat, *tempeſtate conuulſa, abſque vlla conſolatione. Ecce ego ſternam per ordinem lapides tuos, & fundabo te in ſapphiris, & ponam iaſpidem propugnacula tua: & portas tuas in lapides ſculptos, & omnes terminos tuos in lapides deſiderabiles.* Hæc, Beatitvdo Tva, in funda-

Apoc. 21. verſ. 14.

C. Exijt in Prol.

Iſaiæ 54. verſ. 11. & 12.

mentis illis completa, non ſine *paruæ Ciuitatis* diuino ſolatio, perſpiciet: etſi enim *Ordo Minorum* varijs procellis interdum agitatus, ſub ſpecie *paupercula, tempeſtate conuulſa, abſque vlla conſolatione*, nonnullis videatur: ſi tamen in fundamentis his ſuis conſideretur, manifeſta manus Domini apparebit, in primis lapidibus, quos ordinatiſsimè in Regulæ conſtructione ſtrauit CHRISTVS: Nec deerunt *Sapphiri* Sanctorum, & Beatorum Confeſſorum, quorum hi ad ſexcentos recenſentur, illi quinquaginta excedunt: Videbuntur & in *Propugnaculis Iaſpides* Martyrum, pro candore fidei ſanguine fuſo, *Candidi* pariter, & *Rubicundi*, ad mille quingentos: Et *in portis lapides ſculpti* Doctorum, & Scriptorum innumerabilium: Ac *in omnibus Terminis* vniuerſi Orbis apparebunt *lapides deſiderabiles* Operariorum, qui labores & ſudores cum vita Deo & Eccleſiæ pro ſalute Animarum conſecrarunt, & in hunc vſque diem conſecrant.

Hæc, igitur, Ordinis Minorum fundamenta, CLEMENTIA BENIGNITASQVE TVA, à ſenili quidem Calamo illius accipiat, qui etſi ab extremis Belgis veniat, non tamen SANCTITATI TVÆ penitùs igno-

ignotus eſt, MARCHANTIVS: quippe qui in Prouincijs Nationis Germanicæ, Belgicæ &c. pro ordine ſuo aliquando Commiſſarius, ſæpiùs Coloniæ, Monaſterij Weſphaliæ, & Aquiſgrani, radios DIGNATIONIS TVÆ, & beneuolum animum expertus, eò confidentiùs præſumit BEATITVDINI TVÆ ad *Oſcula pedum* adgeniculari, quò tenetur paruulo hoc ſymbolo Filialis obligationis debitam ex Voto *Obedientiam & Reuerentiam*, ſuo & Ordinis ſui nomine, reſuſcitare. Reg. Fratrum Min. c. 1. Dum enim priora tempora diuinæ diſpoſitionis ruminat, quod aliquādo Mardochæo in myſterioſo ſomnio accidit, id ipſum in TVA SANCTITATE accidiſſe, feliciori augurio, ſibi, & Eccleſiæ Dei, congratulatur. *Paruus fons*, vtique, *creuit in fluuium, & in lucem ſolemq́ conuerſus eſt, & in aquas plurimas redundauit.* Eſth. 10. verſ. 6. TVA, namque, BEATITVDO vbi ad Tractum Rheni & Leodienſes Legationē Apoſtolicam obiuit, verè *fons paruus* ſcaturientis aquæ ſalutaris vitâ, doctrinâ, Exemplo, populis fuit: Sed dum *Arbiter pacis vniuerſalis* inter Potentiſsimos Mundi Monarchas electus eſt, in Fluuium creuit, Orthodoxæ prudentiæ, & ſaluberrimorum Cōſiliorum aquas

in om-

Digitized by Google

NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
20 I
27

Digitized by Google

13.20 I. 27

~~A IV 5 11~~

120.

Digitized by Google

FVNDAMENTA DVODECIM ORDINIS FRATRVM MINORVM S. FRANCISCI

FVNDAMENTIS DVODECIM APOSTOLORVM CIVITATIS S. IERVSALEM, &c.

Superædificata, ipſo ſummo angulari lapide, CHRISTO IESV.

Auctore R.P.F. PETRO MARCHANT Couuinienſi, eiuſdem Ordinis & Prouinciarum vtriuſque Flandriæ Patre perpetuò, & S. Theologiæ Lectore Emerito.

DEDICATA

S.^MO D.N. ALEXANDRO VII. Pontifici Max.

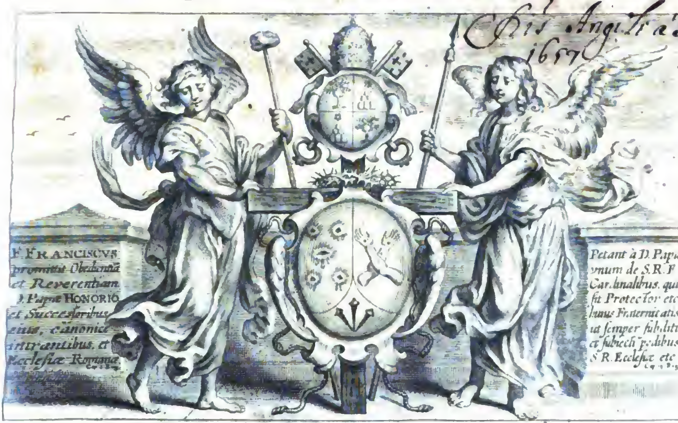
Sub Patrocinio

EM.^MI S. R. E. CARDINALIS FRANCISCI BARBERINI,

Ordinis Minorum

GVBERNATORIS, PROTECTORIS, ET CORRECTORIS &c.

Accedunt ad Calcem breuis Explicatio Teſtamenti S.P. FRANCISCI, & *Chronologia Generalium Ordinis, cum copioſis Indicibus.*

Stigmata, Crux, Claui, decuſſaque Brachia CHRISTO | FRANCISCVM ſimulant: Hæc PETRI Stemma decorat.

ANTVERPIÆ

Apud PETRVM BELLERVM. M. DC. LVII.

Digitized by Google

Digitized by Google

SANCTISSIMO AC BEATISSIMO
PATRI AC DOMINO.
D.
ALEXANDRO
SEPTIMO,
PONTIFICI
OPTIMO, MAXIMO.

F. PETRVS MARCHANTIVS, ex Ordine Minorum, omnimodam, cum oſculo pedum, Obedientiam.

AD Te, BEATISSIME PATER, venit *Ciuitas* illa *parua* Ordinis Eccle.9. vers.14. & 15.
Minorum, *in qua inuentus eſt vir pauper & ſapiens* Franciſcus, *qui vrbem liberauit per ſapientiam ſuam:* venit autem cum omnibus incolis ſuis, quia etſi ab initio *pauci in ea viri*, in ampliſsimam tamen, ſub auſpicijs Eccleſiæ Matris, creuit multitudinem: venit, vt TVÆ BEATITVDINI Obedientiam & Homagium renouet ſingulare, ac Domino ſuo, *villæ & villicationis ſuæ rationem reddat*. Lucæ 16. vers.2.

Tua Ciuitas eſt, quia quantumuis parua, & humilis, in Eccleſiæ fundo diuinâ manu ædificata eſt *ſuper fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum, ipſo ſummo angulari lapide*, CHRISTO Ephes.2. vers.20. & 21.

Digitized by Google

IESV, *in quo omnis ædificatio conſtructa creſcit in templum ſanctum in Domino:* neque enim partem habet cum illis, *qui lætãtur ſuper muros cocti lateris*; ad quos *vniuerſus Moab, ad Moab vlulat.* quippe quæ, vt olim *Mons Sion, extructa eſt in circuitu lapidibus quadratis ad munitionem:* decernẽte enim & declarante fel. rec. *Nicolao III. Euangelico fundatur eloquio, vita Chriſti roboratur exemplo, fundatorum militantis Eccleſiæ Apoſtolorum eius ſermonibus, actibuſq; firmatur.*

Iſaiæ 16. verſ. 7.

1. Mach. 10. v. 11.

Nicol. III. C. Exijt qui ſeminat. in Prol.

Tua Ciuitas eſt: cuius Habitatores in Fundatore ſuo T. BEATITVDINI Iuramento, Votóque fidelitatis, & Obedientiæ ſingularis præ alijs à ſua origine ſunt obſtricti, dum S. FRANCISCVS *promiſit Obedientiam & Reuerentiam Domino Papæ Honorio, & Succeſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ.* Etſi enim (Seraphico Doctore S. Bonauenturâ aſſerente) *Totus Clerus, & Religioſorum vniuerſitas, teneatur firmiter Apoſtolico Domino obedire, tamen Sanctus huic debito votum adijcit ſpeciale, ſciens voto ſuperuenire, & fortificari Sacri Ordinis vinculum, & meritum geminari.*

Reg. Fratrum Min. c. 1.

S. Bonau. in cap. 1. Reg.

Tua Ciuitas eſt: cuius incolæ ex Regula, *S. Romanæ Eccleſiæ pedibus ſubiecti,* & in eius ſinu nati, TVO, BEATISSIME PATER, ſpiritu viuunt, Tuo aëre reſpirant, Tuo nutu mouentur, Tuis alimentis nutriuntur, Tuis veſtimentis fouentur, Tuis habitaculis recipiuntur, Tuis armis, Tuis ſtipendijs militant,

Reg. Fratrum Min. c. 12.

Digitized by Google

tant, & quidquid acquirunt, etiam in ſpiritualibus, Tuo nomini acquirunt. Cùm enim in rebus quibuſcumque nihil Iuris habere poſsint, omnia, quibus vtuntur, in Ius, & dominium Tuum, ac S. Sedis deuoluuntur: Quia, vt dignanter *Nicolaus III.* fatetur, *Sedes præfata, & perſona Summi Pontificis, Pater eſt ſpecialis Fratrum Minorum, & filius Minor quidquid acquirit, parenti acquirit.* Nicol. III. C. Exijt ar. 3.

Tvæ, igitur, Beatitvdini, duodecim illius *parua Ciuitatis Fundamenta* conſecrantur, vt in illis *duodecim nomina duodecim Apoſtolorum Agni* inſcripta diſcernens, à participatione Apoſtolicæ vitæ, & Communicationis, in Fundamentis, & ædificatione ſupernæ Ciuitatis non ſecernatur: *Quam Chriſtus paſſionis ſuæ Stigmatibus confirmauit, volens Inſtitutorem ipſius Paſſionis ſuæ ſignis notabiliter inſigniri.* Nec eius humilitas, aut ſpecies, procellis varijs conuulſa, repulſam pati à Tva Magnitvdine poteſt: memor ſuauiſsimæ conſolationis, quam deſolatæ Ciuitati Ieruſalem benigniſsimis verbis impendit Deus: *Paupercula,* inquiebat, *tempeſtate conuulſa, abſque vlla conſolatione. Ecce ego ſternam per ordinem lapides tuos, & fundabo te in ſapphiris, & ponam iaſpidem propugnacula tua: & portas tuas in lapides ſculptos, & omnes terminos tuos in lapides deſiderabiles.* Hæc, Beatitvdo Tva, in funda-

Apoc. 21. verſ. 14.

C. Exijt in Prol.

Iſaiæ 54. verſ. 11. & 12.

Digitized by Google

mentis illis completa, non ſine *parua Ciuitatis* diuino ſolatio, perſpiciet: etſi enim *Ordo Minorum* varijs procellis interdum agitatus, ſub ſpecie *paupercula, tempeſtate conuulſa, abſque vlla conſolatione*, nonnullis videatur: ſi tamen in fundamentis his ſuis conſideretur, manifeſta manus Domini apparebit, in primis lapidibus, quos ordinatiſsimè in Regulæ conſtructione ſtrauit CHRISTVS: Nec deerunt *Sapphiri* Sanctorum, & Beatorum Confeſſorum, quorum hi ad ſexcentos recenſentur, illi quinquaginta excedunt: Videbuntur & in *Propugnaculis Iaſpides* Martyrum, pro candore fidei ſanguine fuſo, *Candidi* pariter, & *Rubicundi*, ad mille quingentos: Et *in portis lapides ſculpti* Doctorum, & Scriptorum innumerabilium: Ac *in omnibus Terminis* vniuerſi Orbis apparebunt *lapides deſiderabiles* Operariorum, qui labores & ſudores cum vita Deo & Eccleſiæ pro ſalute Animarum conſecrarunt, & in hunc vſque diem conſecrant.

Hæc, igitur, Ordinis Minorum fundamenta, CLEMENTIA BENIGNITASQVE TVA, à ſenili quidem Calamo illius accipiat, qui etſi ab extremis Belgis veniat, non tamen SANCTITATI TVÆ penitùs igno-

Digitized by Google

ignotus eſt, MARCHANTIVS: quippe qui in Prouincijs Nationis Germanicæ, Belgicæ &c. pro ordine ſuo aliquando Commiſſarius, ſæpiùs Coloniæ, Monaſterij Weſphaliæ, & Aquiſgrani, radios DIGNATIONIS TVÆ, & beneuolum animum expertus, eò confidentiùs præſumit BEATITVDINI TVÆ ad *Oſcula pedum* adgeniculari, quò tenetur paruulo hoc ſymbolo Filialis obligationis debitam ex Voto *Obedientiam & Reuerentiam*, ſuo & Ordinis ſui nomine, reſuſcitare. Dum enim priora tempora diuinæ diſpoſitionis ruminat, quod aliquãdo Mardochæo in myſterioſo ſomnio accidit, id ipſum in TVA SANCTITATE accidiſſe, feliciori augurio, ſibi, & Eccleſiæ Dei, congratulatur. *Paruus fons*, vtique, *creuit in fluuium, & in lucem ſolemq; conuerſus eſt, & in aquas plurimas redundauit.* TVA, namque, BEATITVDO vbi ad Tractum Rheni & Leodienſes Legationẽ Apoſtolicam obiuit, verè *fons paruus* ſcaturientis aquæ ſalutaris vitâ, doctrinâ, Exemplo, populis fuit: Sed dum *Arbiter pacis vniuerſalis* inter Potentiſsimos Mundi Monarchas electus eſt, in Fluuium creuit, Orthodoxæ prudentiæ, & ſaluberrimorum Cõſiliorum aquas

Reg. Fratrum Min. c. 1.

Eſth. 10. verſ. 6.

in om-

in omnes deriuans: Ita autem Diuina Sapientia in humanis ludebat, donec in *lucem, Solemq́ʒ* Eccleſiæ vniuerſæ, *conuerſus es*, ad Summum aſſumptus Pontificatum. Hâc *luce*, Hoc *Sole* Neſtoreos annos gaudeat Eccleſia, & redundãtes aquas in æternam fæ-

Ezech. 47. verſ. 8. cunditatem hauriat, quæ vtinam *egrediantur ad tumulos ſabuli Orientalis, & deſcendant ad plana deſerti, intrent mare, & exeant, & ſanentur aquæ*: Ad Tumulos, inquam, ſabuli *Orientalium errorum*, plana deſerti *Infidelium*, fluctus feri maris *Hæreticorum*, vt ſanentur & viuant omnia, ad quæ venerit Torrens Apoſtolicæ Tuæ Irrigationis, ad vniuerſæ Eccleſiæ Tibi commiſſæ ſalutem & pacem. Nec deſit Ordini pauperculo Minorum ſuus Riuulus, in

Ibidem. verſ. 12. cuius ripa *omne lignum pomiferum oriatur, nec defluat folium ex eo, nec deficiat fructus eius, ſed per ſingulos menſes afferat primitiua*, dum *Aquæ* de Apoſtolico Dei *Sanctuario* per Te *egrediuntur*, vt ſint lignorum *fructus in cibum*, & *folia* eorum *ad Medicinam*. Ex quibus irrigationis aquis, ſub *limine* Tuo egredientibus, MARCHANTIVS, ſeptuagenario maior, expectat plenarium hauſtum Apoſtolicæ Benedictionis & Indulgentiæ, quo confortatus, iter cum Elia perfi-

3. Reg. 19. verſ. 8. cere poſſit ad *Montem Dei Horeb*, Montem

Æterni-

Digitized by Google

Æternitatis. Hoc vnum ſupplicat, exorat, exſpectat ſuæ ſenectutis à Suprema Tua Poteſtate ſuffragium & ſolatium

BEATITVDINIS TVÆ

Humillimus Filius & Seruus

F. PETRVS MARCHANTIVS.

Digitized by Google

ORDINIS MINORVM
SALVS, PAX, ET DECOR,
A
PRIMA SEDE, ET ECCLESIA ROMANA.

S. FRANCISCVS *Tomo* 3. *Opuſc. Collatione* 20.

MATER omnium Eccleſiarum, Fratres, eſt Romana, & Domina omnium eſt Religionum. Vadam, & recommendabo Fratres meos ſanctæ Eccleſiæ, Cuius potentiæ Virgâ percellantur maleuoli, & filij Dei in æternæ ſalutis augmentum vbique plenâ gaudeant libertate. Recognoſcant ex hoc filij dulcia beneficia Matris, & ſpeciali deuotione ſemper Ipſius reuerenda veſtigia complectantur. Non erit, Ipſâ protegente, in Ordine *malus occurſus*, nec *filius Belial* per vineam Domini tranſibit impunis. Paupertatis noſtræ ipſa ſancta Eccleſia æmulabitur gloriam, & humilitatis præconia per ſuperbiæ nubilum offuſcari non ſinet. Charitatis & pacis vincula in nobis ſeruabit illæſa, cenſurâ ſtrictiſſimâ percutiens diſſidentes. Euangelicæ puritatis obſeruantia ſacra continuè in Eius aſpectu florebit, nec odorem vitæ vel ad horam elabi patietur.

OBEDIENTIÆ VNIVERSALIS ECCLESIÆ
S. FRANCISCVS
Infraſcriptum Votum ſuo, ſuorumque nomine ſuperaddidit.

FRater FRANCISCVS promittit Obedientiam, & Reuerentiam D. Papæ HONORIO, & Succeſſoribus eius, canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ. *Reg*. c. 1.

Super quo F. Hugo de Dina *ſanctitate & doctrinâ celebris*.

PErfectus Euangelij obſeruator Petro Apoſtolo in Succeſſore ſuo, cui à Chriſto Eccleſia eſt commiſſa, ſe, ſuoſque in ſe ſpeciali Obedientiæ, ac Reuerentiæ promiſſione ſubiecit. Vnde Summo Pontifici, ſanctæque Romanæ Eccleſiæ ſunt Fratres ſpecialiter, tam ex ſingulari hac ſponſione, quàm etiam ex ſpeciali Eius ad ipſos cura & defenſione aſtricti: præſertim cùm Ordo per Ipſam, velut in Eius ſinu, formæ, roboris, & incrementi ſuſceperit complementum; vt quaſi proprius filius ipſius Eccleſiæ dici poſſit.

REVE-

Digitized by Google

EMINENTISSIMO DOMINO, D. FRANCISCO, CARDINALI BARBERINO, EPISCOPO SABINENSI, S. R. E. VICE-CANCELLARIO, ORDINIS S. FRANCISCI GVBERNATORI, PROTECTORI, ET CORRECTORI &c.

F. PETRVS MARCHANTIVS, ex Ordine Minorum, omnem Obſeruantiam, & Subiectionem.

QVOD in Cæleſti Hierarchia, pro ſuæ incomprehenſibilis *Maieſtatis infinita Gloria*, SS.MA TRINITAS, quæ (Magno illo Areopagitâ Theologo Dionyſio teſte) eſt *omnis Hierarchiæ* *S. Dion.*
principium, fons vitæ, bonitatis eſſentia, vna *Eccleſ. Hierarch.*
cauſa omnium rerum, à cuius bonitate, & Status, & bonus *c.1.*
Status, ijs quæ ſunt conceditur; diſpoſuit, vt nimirum:
In vnaquaque Hierarchia & primi ſint, & medij, & poſtre- *Cæleſt.*
mi, Inferiorumq; Superiores Doctores ſint, eiſq; quaſi digito *Hierarch. c.4.*
viam monſtrent, aditumq; ad Diuinitatem. Idipſum in Subcæleſti & Eccleſiaſtica Hierarchia, (quæ eſt Cæleſtis imago quædam & ſimilitudo) Deum diſpoſuiſſe idem ſupremus Theologus confirmat, & explicat,
docens, *A* IESV CHRISTO, *qui eſt mens, & Diuina maxi-* *Eccleſ.*
mè, & eſſentia ſuperior, omniſq; Hierarchiæ, tum ſanctitatis, *Hierarch. c.1.*
tum Diuinæ actionis, principium, & Hierarchiarum author, atque perfectio, Petro & *Succeſſoribus* Poteſtatem ſacram ſiue *Ordinem ſacrum, & Scientiam, & Operationem communica-*

municatam, quâ ad Dei ſimilitudinem pro viribus niterentur, & pro modo ſuo ad imitationem Dei ex indulta ſibi diuinitùs luce ſubueherentur: & quidem non pro ſe ſolo, ſed pro ſibi ſubiectis gradibus: *Ipſe enim* (ait) *Pontifex pro ſua natura, & modo, & Ordine, in diuinis Myſterijs ac rebus perficitur, atque Diuinitatem conſequitur, vt ijs, qui ipſi parent, diuinam ſimilitudinem, quæ in eo diuinitùs ineſt, pro ſua cuique dignitate impertiat* &c. Quod igitur in diuina communicatione in Spirituum Cæleſtium Hierarchijs perficitur: Hoc in Hierarchijs Eccleſiaſticis perfici proportionatè intelligēdum; vt nimirum, Inferiores à Superioribus ordinatè illuſtrationes ſuas percipiant, & *Status, & boni ſtatus*, eorumque operationes, ab influxu Capitis dependeant; ita vt Superiores Inferioribus præſideant, & Inferiores Superiorum influentijs dirigantur, & Primi Supremæ Hierarchiæ Principes, *S. Romanæ Eccleſiæ Cardinales*, qui Apoſtolicum Collegium ſub ſupremo Capite, IESV CHRISTI *Vicario*, immediatè conſtituunt, ceteris Hierarchijs influant per operationes Purgatiuas, Illuminatiuas, & Perficientes.

Hæc fuit ſanè Benignitatis Apoſtolicæ vna in Ordinem Fratrum Minorum poſt illius approbationem gratia, vt, ad poſtulationem Seraphici Patris, Ordo ille, qui ad operationes Hierarchicas in vniuerſum Orbem, Chriſto dictante, ordinatus erat, ab vno ex Principibus Primis Superioris in Eccleſia Ordinis ſub Supremo Capite dirigeretur, & Illuſtrationes ſibi conuenientes ſuſciperet, quique illis eſſet *Lux præoptata, & perfectio omni purgatione & luce perfectior*, vt eſſet, ſub Supremo Capite, *Gubernator, Protector, & Corrector iſtius Fraternitatis*: hoc enim & ipſa huius Fraternitatis conditio poſtulabat; Fratres enim, qui ex vi Regulæ ſuæ in Orbis vniuerſi ſalutem mittebantur, nec vllâ Regione, aut Orbis parte, iuxta vocationem ſuam coarctari poterant, (vtique qui nec ex vi ſtatus habebant, vbi ſtabiliter pedem figerent, nec alicuius Regionis

gionis

gionis ſingularis Epiſcopi Iuriſdictioni alligari poſſent) neceſſarium fuit, vt vni ex Principibus Eminentiſſimis *S. Eccleſiæ Romanæ*, commendarentur; cuius vniuerſaliores Illuſtrationes reciperent, eiuſque Gubernationi, Correctioni &c. ſubiacerent. Hoc fuit Seraphici Patris argumentum: *Mater* (inquit) *omnium Eccleſiarum eſt Romana, & Domina omnium Religionum: Vadam & recommendabo Fratres meos Sanctæ Eccleſiæ, cuius potentiæ virgâ percellantur maleuoli, & filij Dei in æternæ ſalutis augmentum, vbiqne plenâ gaudeant libertate* &c. Vnde ad *Honorium III* pergens, ſuum ita Illi Ordinem commendauit, vt tamen Cardinalem Oſtienſem in *Protectorem* peteret, ad quem poſſet recurrere; hâc cauſam allegans: *Ad Maieſtatem tantam*, inquiebat, *nobis Pauperculis non datur acceſſus, Orbem quidem tenetis in manibus, ſed minimis intendere rebus, prægrandia Domini negotia non ſinunt.* Annuit Poſtulanti *Honorius*, & *Hugolinum* Epiſcopum Cardinalem Oſtienſem Religioni Franciſcanæ præfecit: *qui Gregis ſibi commiſſi ſedulus Nutritius, Paſtor & Corrector factus, ſingulari eum prærogatiuâ dilectionis & curæ proſequi non deſtitit*, ad Summum Pontificatum, Oraculo ac Prophetiâ S. Patris, poſteà eleuatus.

S. Franc. ad Fratres ſuos.

S. Franc. ad Honor. III.

Hæc Sancta Solicitudo, Diuinâ Prouidentiâ, in TVAM EMINENTIAM ad Annum Iubilæi 1625. mandante feliciſſimæ memoriæ *Vrbano VIII.* Auunculo Tuo, deuoluta eſt in Comitijs Ordinis Generalibus Romæ celebratis, omnium Patrum ſummo gaudio, gratulatione maximâ, humillimâ ſubiectione; cum quibus & ego, Diffinitor Generalis indignus, paupercula vota coniunxi: & ab eo tempore totis triginta duobus annis, vt verus *Pater, & Gubernator*, Ordini illuxiſti; vt ſincerus *Corrector* etiam, ne vitia aliqua irrumperent, prouidiſti, vt fortiſſimus *Protector*, Tuâ, & *S. Sedis*, Authoritate Religionem Tibi commiſſam contrà infauſtos euentus protexiſti: Ita vt, Te protegente, nullus in Ordine fuerit *malus occurſus*, nec filius Belial, qui Ordinem perturbaret.

3 Reg. 5. verſ. 4.

Digitized by Google

Ad Tuam, igitur, Eminentiam opus hoc *fundamentorum duodecim Ordinis Minorum* cum omni Obſeruantia refero: in quibus Ordinis Tibi Commiſſi tota fundamentalis Oeconomia à ſua origine explicatur: Matris Eccleſiæ viſcera in Paupercula Sobolem aperiuntur: Protectionis maternæ in perſecutionibus affectus agnoſcuntur: Manipuli frugum, qui in hanc vſque horam ab Operarijs Tuæ Gubernationi commiſſis collectæ ſunt, in horrea Eccleſiæ fideliter referuntur.

Tuis igitur *Auſpicijs, Tuo Patrocinio*, ad *Apicẽ Apoſtolicæ Sedis* perueniant, quia Tua ſunt, & à filijs Tuis offeruntur; tamen manu vnius, qui ſæpiùs Romæ pro Prouincijs Belgicis à Tua dignatione ſuſceptus, Tuæ Benignissimæ Eminentiæ aſpectus gratioſos excepit. Dixerat olim glo. mem. *Nicolaus III.* Em.° Cardinali *Matthæo Vrſino*, nepoti ſuo, dum illi Protectionem Ordinis reſignaret, *Damus* (aiebat) *Tibi Arrham vitæ æternæ, quæ introducat Te in Paradiſum*, ſcilicet, *Suffragia omniũ Fratrum iſtius Ordinis: Damus Tibi cordis noſtri deſiderium, pupillam oculorũ noſtrorum*, & porrecto Annulo ſuo: *Committimus Tibi Ordinem Fratrum Minorum, vt ſis Gubernator, Protector & Corrector iſtius Fraternitatis.* Correctioni Tuæ humiliter ſe Ordo ſubijcit, pro Protectione ſupplicat, Gubernationem omni affectu ſuſpicit, ſuſcipitque: Annulum illius veneratur, qui Te ſuper domum iſtam conſtituit, vt *ad Tui oris Imperium obediãt vniuerſi*, iuxta beneplacitum Illius, *qui vno tantùm Regni Solio* Te præcedit: Et vt ex eo Tuæ Eminentiæ, *Arrha vitæ æternæ* proueniat, in hoc velut Ordinis Compendio Tibi *Sacrificia, Preces, Opera, & Totius Areæ fruges, fructuſque*, ſuo, & ſuæ Religionis nomine, Dicat Conſecratque

Nicol. III. ad Card. Matth.

Geneſ. 41. verſ 40.

Em.^mæ Dominationis Tuæ

Humillimus Filius & Seruus

F. PETRVS MARCHANTIVS.

Digitized by Google

REVERENDISSIMO PATRI,

TOTIVS ORDINIS FRATRVM MINORVM

MINISTRO

GENERALI,

NEC NON RR.mis AC ADM. RR.dis

PATRIBVS,

IN COMITIIS GENERALIBVS TOLETI

IN FESTO PENTECOSTES

CONGREGATIS,

F. PETRVS MARCHANTIVS, Spiritus ſancti aſſiſtentiam, & omnem felicitatem.

OBedientiæ ſanctæ mihi à Reverendissimo Patre, F. Petro Manero, *Totius Ordinis* S. Francisci *Generali Miniſtro*, ſtatim à Comitijs Generalibus Romæ ad *annum* 1651. celebratis impoſitæ parui, & illius nutu, ductu, filo, in hunc Labyrinthum intraui, vt fauſtus mihi daretur exitus. Voluit & mandauit, vt Structuræ decem Tomorum Hiſtoriæ Seraphicæ, cuius Architecturam conceperat, fundamenta iacerem ſub Titulo *Tomi Primi*. Titulum illum *Tomi Primi* diſſimulaui, nè fortè operarij ad Structuram conducti (vt contingere ſolet ob varia huius vitæ impedimenta) deficerent: Quidquid tamen fundamenta Ordinis contingit, ſecundùm Præſcriptiones à R.mo Patre, Operis Architecto, propoſitas, conatus ſum eruere, & ad futuram Structuram aptare: & cùm in Religione non defuerint hactenùs Clariſſimi Hiſtoriographi, Accuratiſſimi Annaliſtæ, Perſpicaciſſimi Chronologi, Eruditiſſimi omnis Ætatis, omnis Idiomatis, omnis Scholæ, Scriptores, qui non ſine laude, non ſine fructu,

Digitized by Google

fructu, ab incunabulis Ordinis ad hæc vſque Tempora, *Monumenta* pariter & *Magnalia* Inſtituti Seraphici Poſteritati tradiderint: Horum Traditioni inhærendum putaui, ſtylo tamen conformi ad nutum Mandantis, & legentium, quam intendit, vtilitatem: *Spiritus* enim *Intelligentiæ* (ſacro teſtante eloquio) quamuis *vnicus*, *multiplex* tamen, *ſubtilis, diſertus, ac mobilis eſt:* Et *Sapientia, cùm ſit vna, & omnia poſſit*; *In ſe* nihilominùs *permanens, omnia* interdùm *innouat*, *& per Nationes in Animas ſanctas* vario influxu *ſe transfert*. Nec ſucconſetur Iesv *filio Syrach Hieroſolymitæ*; qui poſt diuino lumine afflatos Spiritus ſancti Amanuenſes, in libro Eccleſiaſtici; *doctrinam Sapientiæ & diſciplinæ ſcripſit in Codice, & renouauit ſapientiam de corde ſuo.* Hæc ſanè fuit intentio pia R.mi Patris, Petri Manero, Totius Ordinis Generalis, vt quod diſperſum erat, in faciliorem methodum colligeretur, & vtilitati legentium accommodum fieret: Nam, vt benè *Damis* quidam apud *Philoſtratum lib.* 1. *cap.* 3. otioſo reſpondit: *Hiſtoria, conuiuium Deorum eſt, & Conuiuæ Dij, quorum famulis maxima eſt cura, ne qua etiam minima Ambroſiæ particula pereat.*

Sapient. 7. verſ. 22.

Verſ. 27.

Eccli. 50. verſ. 29.

Damis apud Philoſt.

Igitur boni æquique conſule, R.me Pater, conſulant & RR.mi ac A. RR. PP. in Capitulo Generali congregati, ſi hoc mihi demandatum Opus in ſinum Matris Religionis refero: Cùm enim R.mus Pater Prædeceſſor, *ad Hierarchas illos, & Deo afflatos Pontifices, qui Populis præſunt*, aſſumptus ſit: & vertex meritorum *Superioribus iſtis mentibus, qui portant Orbem*, illum inſeruerit, in Eccleſia Taraconenſi: Hoc ſanè illius Virtutibus debet Religio, vt *Hic Coloſſus Nouæ Hiſtoriæ* Nomini eius in Fratrum Minorum Republica erectus maneat, in eius zeli & amoris omnibus poſteris perpetuum monumentum: Si enim, ſuper hæc rudia fundamenta, Hiſtoria concepta incrementa ſumat, & ad ſua faſtigia perducatur: Fiet, quod de antiquis Patribus Scriptura commemorat, vt *Virorum miſericordiæ* (qui in Seraphico Ordine à S. Patriarcha Francisco claruerunt) *pietates non defiçiant, ſed cum ſemine eorum permaneant bona*, ac *in generationibus* futuris *adipiſcantur gloriam, ſitq́ue memoria eorum in benedictione, & oſſa eorum pullulent de loco ſuo:* Fiet, vt *oſtendantur cunctis magnalia operum Dei, vt no-*

Eccli. 44. verſ. 10. & 11.
Verſ. 7.
Cap. 46. verſ. 14.
Cap. 17. verſ. 8.

vt, nomen ſanctificationis collaudent, & glorientur in mirabilibus illius. Conatus ſum autem fundamenta Ordinis profundiſſima inueſtigare, à prima Diuina miſſione S. Patris FRANCISCI, & Sociorum eius, in vniuerſum Orbem terrarum, quam proſecutus fui per Regulæ integritatem, firmitatem, ſublimitatem, perpetuitatem, & ornamenta magnifica, vſque ad *Coronidem*, vt omnibus manifeſtum fiat, quòd *Fratrum Minorum ſemita* à principio originis mundi fuerit, *quaſi lux ſplendens, procedens, & creſcens vſque ad perfectam* Æternitatis *diem.* Fouete, fauete, & in Domino valete, prout adprecatur & exorat Prou. 4. verſ. 18.

R.^MÆ^ P. S. ET OMNIVM PATRVM

Filius & Seruus

F. PETRVS MARCHANTIVS.

Digitized by Google

OBEDIENTIALES, MANDATA, PRÆSCRIPTIONES,

APPROBATIONES

R.^{MI} P. PETRI MANERO Totius Ordinis S.P.N. FRANCISCI Miniſtri Generalis
ad
Auctorem Operis.

PATENTES OBEDIENTIALES.

FR. PETRVS MANERO, *Totius Ordinis Minorum*, S.P.FRANCISCI, *Miniſter Generalis, & Seruus, Dilecto nobis in* CHRISTO *Patri*, F. PETRO MARCHANT, *eiuſdem Ordinis, ac vtriuſque Flandriæ Patri, Lectori emerito, nec-non nationis Germano-Belgicæ iam noſtro Generali Commiſſario ſalutem.*

Tuæ doctrinæ ſufficientiam, atque præſtantiam, multis exploratam honorificis argumentis, habentes, ea Tibi indies commendare ſtudemus, quæ ad Religionis noſtræ ſplendorem, & ad ſæculi de nobis virtuoſam, ſanctamque ædificationem, collimare noſcuntur. Opus *ergò, quod, de præcipuis noſtri Ordinis monumentis componendum, per noſtras Tibi litteras, ſignificauimus, etiam tuam ſolertiam, ac ſcientiam, ſui vocat in partem. Indè eſt, vt harum vigore, Sacro-ſanctæ Obedientiæ meritum adiungentes, Tibi iniungamus, vt eiuſdem* Operis Primùm Tomum, *cuius ſeriem, & continentiam, ex præfatis noſtris litteris, iam percepiſti, tuo marte, componas, atque diſponas, ita vt prodeat, tamquàm nobilis ingenij tui proles. Vale, & in Religionis tam magnum obſequium ingenij tui vires diligenter impende. Datum Romæ, hac die* 18. *Iunij*, 1651.

PETRVS MANERO
Miniſter Generalis.

De mandato R.^{mi}
F. Michaël Angelus à Neapoli, Secr.^{us} Generalis Ordinis.

Extractum Epiſtolæ R.^{mi} P. Generalis ad Auctorem, de data Romæ, 20. Iunij, 1651. ſcriptæ propriâ manu.

C*Vpio videre in Religione* Hiſtoriam Seraphicam *finitam, & abſolutam, ab omnibus legibilem, vt omnes poſſit ædificare* &c. *Quare volo, quòd ordine ſuo omnia per diuerſos* Tomos *componantur, qualiter calamo currenti declaro P. Commiſſario Generali. Sed quia V. P.^{tis} cupio audire Cenſuram, poterit videre, quæ illi ſcribo. Deſidero tamen, quòd* Primus Tomus, *qui eget maiori iudicio, & minori labore, per manum V. P.^{tis} perficiatur. Cæterùm in alijs nihil ampliùs feci, quàm leui*

leui penicillo exponere mentem meam, quæ perfici debet minuendo, addendo, perficiendo, & diſtribuendo ea, quæ videritis expedire, vt ſcopum meæ intentionis compleatis &c. *Romæ* 20. *Iunij*, 1651. *Subſcriptum erat*, F. Petrus Manero, *Miniſter Generalis.*

PRÆSCRIPTIONES.

Inſtructio pro Opere componendo.

TOmus Primus *ſub hoc Titulo, vel ſimili; Regula* S. FRANCISCI Inſtituta, Confirmata, Collaudata, Explicata, Oppugnata, & Defenſa.

In hoc Tomo hæc debent comprehendi.

1. *Breuis introductio, in qua, referatur*, cur, quomodo, & quando *fuit* Regula *inſtituta.*

2. *Ipſa* Regula S. FRANCISCI.

3. Confirmatio Regulæ, & Elogia, *quæ Sedes Apoſtolica, & alij Auctores dixerunt de hac* Regula.

4. *Omnes* Declarationes, *quas ſuper Regulam fecerunt Summi Pontifices. In calce facere Epilogum cum diuiſione de Præceptis formalibus, Æquiualentibus, Conſilijs, & alijs; ita vt exhauriantur omninò de Bullis illa, quæ prohibentur, & illa, quæ permittuntur ex vi Bullarum, & non ampliùs. Hæc breui articulo. Ponatur etiam explicatio 4. Magiſtrorum.*

5. *Quæcumque* oppoſitio *facta contra* Regulam *ab Hæreticis, & Paganis; &* Reſponſiones, *quæ adſint, qualis fuit illa, quæ eſt de* Alchorano Franciſcano, *& omnia alia ſimilia.*

6. Oppoſitio *facta à Calumniatoribus, qualis fuit facta à Pariſienſibus*, Guilielmo, *& alijs: Et* Reſponſio S. Bonauenturæ, *& aliorum.*

7. Oppoſitio *facta* contra Profeſſores iſtius Regulæ. 1. *nobis appropriando Fratricellos.* 2. *Schiſmata, & perſecutiones, tempore* Ioannis XXII. *& aliorum, &* Quæſtionem de Sanguine Chriſti.

8. Oppoſitio contra formam habitus, *vbi tractetur de* Habitu, *de* Barba, *de* Chorda, *ſeu Cingulo, & de alijs, cum Reſponſionibus.*

9. Oppoſitio quoad aliam formam Habitus, *quam induerit* S. P. FRANCISCVS, *& an aliam Religionem ſit profeſſus, ſcilicet* S. Auguſtini.

10. *Apponere* ſeriem, *& Ordinem omnium* Miniſtrorum Generalium, *& agere de vero* Succeſſore S. FRANCISCI; *apponendo numerum omnium Prouinciarum vtriuſque Familiæ, cum Cuſtodijs independentibus.*

Hæc recenſui, vt exponerem meam mentem in communi; ſed quod obſeruetur iſte ordo Tractatuum neceſſariò, & non apponantur alia, hæc linquo induſtriæ, & ingenio Patrum.

Digitized by Google

Volo autem quod, præcipuè in Controuerſijs, ita candidè & modeſtè ſcribatur, vt ipſa patientia Calumniatores deſatiget, ſine apice hominis impatientis, vt decet nos, qui mortificationem profitemur.

Aliam Præſcriptionem *remiſit datam in Sacro Monte Aluernæ, die* 10. *menſis Nouembris* 1651. *cui ſubſcriptum erat*; F. Petrus Manero. *Et infrà. De mandato* R.^{mi} F. Michaël Angelus *à Neapoli, Secretarius Generalis Ordinis, quæ hic inutiliter poneretur, quia eiuſdem in ſubſtantia tenoris eſt.*

APPROBATIO OPERIS,

Per Epiſtolam datam ad Auctorem, ex Conuentu S. Catharinæ propè Cariñenam, die 27. Februarij. 1655.

A*Vctor, dum in Opere progrederetur, miſit* R.^{mo} P. Petro Manero, *Miniſtro Generali*, Summarium, & Indicem Titulorum totius Operis, *vt ad prælum ſtatim pararetur, & vt Dedicationem illius indicaret, à quo ſequens Reſponſum accepit.*

Extractum Epiſtolæ.

A*Ccepi, & quæ per* P. Auguſtinum *noſtrum Mihi tranſmiſit V. P.*^{tas} *cum gaudio perlegi: Veſtrum in hoc ſtudio laborem plurimum conſidero, & maximi facio, cuius diligentia, & promptitudo non facilè obliuioni apud Me tradetur. Vnicum deſidero, vt Opus tam inſigne cum omni ſoſpitate & fortitudine perficiat, ad maiorem Dei, & Ordinis noſtri Seraphici gloriam, ac legentium illud conſolationem.* Titulum & Litteras Dedicatorias *datâ oportunitate tranſmittam, vel mentem meam circa eas componendas à V. P.*^{te} *ſignificabo* &c. *Data erat, vt ſuprà. Subſcriptum erat*, F. Petrus Manero, *Miniſter Generalis.*

APPROBATIO
Cenſorum ſiue Theologorum Ordinis.

NOs Infraſcripti Ordinis S. Francisci Strictioris Obſeruantiæ Recollectorum Prouinciæ S. Ioſeph in Comitatu Flandriæ Theologi, legitimè ad hoc commiſſi, accuratè legimus,& perlegimus *Opus*,cuius Titulus: *Fundamenta duodecim Ordinis Fratrum Minorum* &c. *Auctore* R.mo P. F. Petro Marchant *Ordinis eiuſdem, ac vtriuſque Prouinciæ Flandriæ Patre perpetuo* &c. In quo quidem Opere (quod doctrinâ Theologicâ,tam Scholaſticâ,quàm morali, & myſticâ refertum eſt) nîl reperimus, niſi inhærentes principijs Catholicæ fidei,Sacris Eccleſiæ,ac Conciliorum Canonibus,ſiue Decretis, nec non Sãctorum Patrum dictis, ſententias; in hiſtoricis autem narrationibus fidelem relationem. Eruit ſiquidẽ Auctor in ſuo hoc Opere ex ruderibus Scripturæ, & Euangelij, quidquid ad veram vitam Euãgelicam,& Apoſtolicam ſpectat,ſuper qua Regula S. Francisci fundata eſt: Integritatẽ & veritatem illius Regulæ à fumis, & adulterinis impreſſionibus vendicat: Lupos à grege Minorum baculo Svpremi Pastoris Vicarii Christi vigilantèr arcet: Omnes fidelium operariorum manipulos in horrea Domini,ex cuius ſemine multiplicati ſunt,& in ſinum Matris Eccleſiæ reſtituit. Vtiliter itaque in magnum emolumentum non tantùm Regularium perſonarum, ſed cuiuſuis Status ſolatium, publicam lucem videbit. Ita cenſemus,& propriâ ſyngraphâ teſtamur hâc primâ menſis Decembris,anni 1656.

F. Marianvs de Smytere,
S. Theologiæ Lector, & Prouinciæ Pater perpetuus.

F. Rogerivs Vander Crvyce,
S. Theologiæ Lector, & Prouinciæ Custos Custodum.

F. Pacificvs Walrave,
S. Theol. Lector, & Prouinciæ Definitor.

Digitized by Google

APPROBATIO
CENSORIS ORDINARII.

LIBER hic *Fundamentorum duodecim Ordinis Fratrum Minorum* S. FRANCISCI *Fundamentis duodecim Apoſtolorum Ciuitatis S. Ieruſalem ſuperædificatorum, ipſo ſummo angulari lapidi Chriſto Ieſu*, ſtudio & labore R.mi P. F. PETRI MARCHANT *Couuinienſis, eiuſdem Ordinis, & Prouinciarum vtriuſque Flandriæ, Patris perpetui, & S. Theologiæ Lectoris Emeriti*, nihil continet quod Catholicæ fidei, aut bonis moribus ſit contrarium: Quinimo plurima ad præfati Ordinis ornamentum, & Eccleſiæ Dei decorem ſpectantia. Dignum itaque eum luce & typis cenſeo. Gandaui ipſo S. Barbaræ ſacro 1656.

NICOLAVS BREYDEL *S. Theol. Licentiatus, Cantor & Canonicus Eccleſiæ Cathedralis S. Bauonis, librorum Cenſor.*

APPROBATIO
COMMISSARII GENERALIS.

OPVS intitulatum; *Fundamenta duodecim Ordinis Fratrum Minorum* S. FRANCISCI &c. *à* R.mo P. F. PETRO MARCHANT *eiuſdem Ordinis, & Prouinciarum vtriuſque Flandriæ, Patre perpetuo, Sacræ Theologiæ Lectore Emerito* &c. ſtudioſè, doctè, & ſolidè elaboratum, à Theologis Ordinis examinatum & commendatum, ab Ordinario approbatum; ad Dei gloriam, Ordinis honorem, totiuſque Eccleſiæ vtilitatem, imprimi poterit. Actum Mechliniæ, in Conuentu noſtro Fratrum Minorum, die 19. menſis Decembris Anno Domini 1656.

F. IACOBVS DE RIDDERE *Commmiſſarius Generalis Nationis Germano-Belgicæ FF. Min.*

PRIVI-

Digitized by Google

PRIVILEGIVM CÆSAREVM.

Super impreſſione librorum Auctorum Ordinis S.Fran-ciſci Regularis & Strictioris Obſeruantiæ.

Privilegio Cæsareæ Ma.tis cautum eſt: Ne quis per Vniuerſum Imperium libros à Patribus Ordinis S.Francisci Regularis & Strictioris Obſeruantiæ editos aut edendos imprimat, recudat, aut alibi recuſos, intrà Sacri Imperij, Regnorumque ac dominiorum hereditariorum Domvs Avstriacæ adducat, vendat, vel diſtrahat, abſque conſenſu & facultate eorumdem Patrum, ſub pœna Confiſcationis Librorũ & mulcta viginti marcharum auri puri. Ita Sancitum & Decretum in Ciuitate Ratiſponenſi pridiè nonas Decembris, Anno 1636.

Signatum

FERDINANDVS.

Infrà:

Ad mandatum S. Cæſ. Ma.tis proprium

IOANNES WALDERODE

A latere: P. H. A Stralendoorff.

SVMMA PRIVILEGII REGIÆ CATHOLICÆ MAIESTATIS.

Philippvs IV. Dei gratiâ Hiſpaniarum, Indiarum Rex Catholicus, & Potentiſſimus Belgarum Princeps, diplomate ſuo ſanxit, ne quis præter voluntatem Petri Belleri Typographi Antuerpienſis Librum, cui titulus. *Fundamenta duodecim Ordinis FF. Minorum &c. Auctore R.A.P.F.* Petro Marchant *Couuinienſi*, Ordinis S. Francisci, *& Prouinciarum vtriuſque Flandriæ Patre Perpetuo, & S. Theologiæ Lectore Emerito*, imprimat, aut alibi terrarum impreſſum in haſce Inferioris Germaniæ Prouincias importet, venalemve habeat, qui ſecus faxit confiſcatione Librorum, alijſque pœnis mulctabitur, vti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ. 10. Februarij 1657.

Signatum

Loyens.

Digitized by Google

PROTESTATIO AVCTORIS.

QVIA in hoc mixto ſcribendi genere plurima occurrere ſolent, quæ extraordinarias Diuinæ Sapientiæ Potentiæq; Operationes in varijs reuelationibus, communicationibus, illuſtrationibus, directionibus, viſionibus, ac miraculoſis effectibus concernunt, quibus Electos ſuos inſtruit Dominus; quæ tamen publicam in Eccleſia Dei fidem, & venerationem conſequi nequeunt, niſi calculo, & cenſurâ S. Sedis Apoſtolicæ probentur: Omnia quidem, quæ in his, & ſimilibus, in hoc opere perſtrinxi, ſic intra terminos fidei, & decretorum Matris Eccleſiæ Catholicæ, Apoſtolicæ, Romanæ, concluſa volo; vt ea, quæ necdum Eius iudicium & cenſuram ſubierunt, vel traditione, aut communi ſenſu antiquitatis per Patrum, & Sanctorum ſcripta longitudine temporis firmata non fuerunt, ſub modio pietatis, ac fidei humanæ, iuxta rei qualitatem remaneant, Ordinariorum informationibus, vbi oportunum fuerit, pedibus Iudicij Apoſtolici exhibenda, & ad illud velut præparata. Vnde ſi interdum titulum Sancti, aut Beati, Martyris, aut Confeſſoris, aliquibus Dei ſeruis addixi, qui nondum ſolemni ritu Beatificati, aut Canonizati ſunt, aut pro talibus in Eccleſia recepti, id phraſi communi Scripturæ, & Sanctorum Patrum, aut populorum clamoroſæ deuotioni indulgendum duxi, quæ in genere Venerabiles Dei Seruos, quos Deus Illuminans mirabiliter à montibus æternis in hac vita illuſtrat, ab opinione & pia credulitate Sanctos Beatoſq; piè pronuntiant, & iſto rumore ad ſolemnia Beatificationum, & Canonizationum velut prouocant. Itaque in prædictis, & ſimilibus, cuncta, quæ ſcripſi, iudicio, ſenſui, & ſtylo Romanæ Eccleſiæ ſubiecta & accommodata deſidero, ſpecialiter decreto S. Concilij Tridentini de Inuocat. & Vener. & Reliquijs Sanctorum, ac Imaginibus, necnon nouiſſimæ Conſtitutioni Vrbani VIII. quæ incipit: Cæleſtis Ieruſalem Data Romæ die 5. Iulij anno 1634. Pontif. anno 11. Sic proteſtor, & profiteor.

Digitized by Google

INDEX

TITVLORVM, PARAGRAPHORVM &c. HVIVS OPERIS.

PARS I.

COMPLECTENS OCTO PRIORA FVNDAMENTA.

TITVLVS I.

FVNDAMENTVM I. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Miſſio Diuina Extraordinaria S. Francisci, & filiorum eius in vniuerſum Orbem terrarum ad prædicandum Pœnitentiam, & Euangelium regni comparata Iaspidi primo Fundamento Apoſtolico.

§. 1. *De ſignis Diuinæ Miſſionis.* Pagin. 2.
§. 2. *De cauſis Miſſionis* S. Franciſci, *& filiorum eius.* Pag.3.
§. 3. *Miſſio Diuina Extraordinaria* S. Franciſci, *oraculo S. Scripturæ prænuntiata oſtenditur.* Pag.4.
§. 4. *Miſſio Diuina Extraordinaria* S. Franciſci, *oraculo Sybillico comprobatur.* Pag.7.
§. 5. *Miſſionem* S. Franc. *& Sociorum eius Diuinā Extraordinariam prædixit Abbas Ioachim, & alij.* P.9.
§. 6. *Miſſio Diuina, & Extraordinaria* S. Franciſci *per prodigia, quæ eius natiuitatem concomitata, & adoleſcentiam vſque ad ipſius conuerſionem conſecuta ſunt, demonſtratur.* Pag.10.
§. 7. *Miſſionem Diuinam Extraordinariam* S. Franciſci, *mirabiles diſpoſitiones, quibus famulum ſuum præuenit Deus circa tempora miſſionis, manifeſtè oſtendunt.* Pag.11.
§. 8. *Miſſionem Diuinam Extraordinariam* S. Franciſci, *& filiorum eius, agnouit, & approbauit S. Mater Eccleſia Romana.* Pag.13.
§. 9. *Quid ſingulariter operetur in Fratribus Minoribus Diuina Extraordinaria Miſſio.* Pag.14.

TITVLVS II.

FVNDAMENTVM II. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Regulæ primæ Diuinæ Inſpiratio comparata Sapphyro ſecundo Fundamento Apoſtolico.

§. 1. *Regula prima à Chriſto* Franciſco *inſpirata, & ſcripto demandata.* Pag.17.
§. 2. *Regulæ primæ Diuinā Inſpiratione à* S. Franciſco *conſcriptæ tenor.* Capitulis 23. *comprehenditur.* Pag.18.
§. 3. *Regula prima, Diuinā Inſpiratione, à* S. Franc. *conſcripta, ab Innocentio III. approbatur.* Pag 37.
§. 4. S. Franciſcus *cum primis filijs inter manus Summi Pontificis Profeſſionem, iuxta primam Regulam emiſit.* Pag.38.
§. 5. *Ab ipſa Profeſſione Miſſio Diuina, de mandato Summi Pontificis, executioni demandatur.* Ibid.
§. 6. *Regula prima, ab Innocentio III. approbata, per Concilium Generale, & Oecumenicum Lateranenſe denuò confirmatur.* Ibid.
§. 7. *Quamdiu Ordo ſub 1 Regula militarit?* Pag 39.
§. 8. *De Relaxationibus tempore primæ Regulæ ſubortis: & occaſione 2. Regulæ.* Pag.41.

TITVLVS III.

FVNDAMENTVM III. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Regula ſecunda à Chriſto immediatè, & verbatim dictata; comparata Calcedonio tertio Fundamento Apoſtolico.

§. 1. *Viſione cæleſti monetur* S. Franciſcus, *Regulam primò conſcriptam ad compendioſiorem formam redigere.* Pag.43.
§. 2. *Prima Regula ad compendioſiorē formam, iuxta viſio-*

viſionem, Chriſto dictante, reducitur in Regulam ſecundam. Pag. 44.
§. 3. *Regula ſecunda ab Honorio III. per Diploma Pontificium confirmatur.* Pag. 45.
§. 4. *Regula Fratrum Minorum à Chriſto dictata, & ab Honorio III. Papa confirmata tenor.* Pag. 46. *Complectitur* 12. Capita.
§. 5. *Cur Regulam ab alijs Religionibus omninò contradiſtinctam elegerit* S. Franciſcus. Pag. 53.

TITVLVS IV.

FVNDAMENTVM IV. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Regulæ à Chriſto dictatæ ſublimitas, comparata SMARAGDO quarto Fundamento Apoſtolico.

§. 1. *Regulæ à Chriſto dictatæ encomia celeberrima.* Pag. 54.
§. 2. *Regula à Chriſto* S. Franciſco *dictata, ſicut & Diuinæ originis, ſic eſt Iuris Diuini.* Pag. 55.
§. 3. *Regula Fratrum Minorum à Chriſto dictata, verè Euangelica eſt.* Pag. 58.
§. 4. *Regula Fratrum Minorum à Chriſto dictata, verè Apoſtolica eſt.* Pag. 59.
§. 5. *Virtute Regulæ, à Chriſto dictatæ, omnes promiſſiones Apoſtolis factas, Ordo Fratrum Minorum hereditauit.* Pag. 61.
§. 6. *Virtute Regulæ ſecundæ Ordo Minorum ad Hierarchiam Eccleſiaſticam perfectam, ſub primaria, aſſumptus eſt.* Pag. 63.
Quæſtiuncula 1. *Quid ſit Hierarchia Eccleſiaſtica?* Pag. 64.
Quæſt. 2. *Quæ requirantur ad perfectam Hierarchiam?* Pag. 65.
Quæſt. 3. *An Ordo Fratrum Minorum, ex natura, & vi Status, ac Regula ſua, gradum ſingularem in Hierarchia Eccleſiaſtica obtineat, & in qua qualitate?* Ibid.

TITVLVS V.

FVNDAMENTVM V. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Regulæ à Chriſto dictatæ intemerata Integritas, comparata SARDONYCHI quinto Fundamento Apoſtolico.

§. 1. *Regula Fratrum Minorum Chriſto mandante ab omni gloſa, & arbitraria interpretatione immunis eſt, & immaculata.* Pag. 69.
§. 2. *Regulæ Fratrum Minorum littera, vt probetur ſincera, quatuor velut baſibus innititur, & firmatur; nimirum:* Simplicitate litteræ, *iuxta intentionem S. Patris*; Euangelicâ veritate; Exemplo Chriſti; Actionibus & Praxi Apoſtolorum. Pag. 71.
§. 3. *Regula Fratrum Minorum iuxta prædicta litteraliter exponitur.* Pag. 72.
Cap. 1. Textus 1. Regula & vita *&c. Senſus litteralis.* Pag. 73.
Obligatio Textus 1. Pag. 74.
Conformitas ad Euangelicam Scripturam. Ibid.
Textus 2. Frater Franciſcus promittit *&c. Senſus litteralis. Obligatio. Conformitas.* Pag. 75.
Textus 3. alij Fratres teneantur *&c. Senſus litteralis. Obligatio.* Ibid.
Conformitas ad Scripturam Apoſtolicam. Pag. 76.
Cap. 2. Textus 1. Si qui voluerint *&c.* mittant eos ad ſuos Miniſtros Prouinciales *&c. Senſus litteralis. Obligationes.* Ibid.
Conformitas Scripturæ. Pag. 77.
Textus 2. Miniſtri verò diligenter eos examinent *&c. Senſus litteralis. Obligationes.* Ibid.
Conformitas Scripturæ. Pag. 78.
Textus 3. Dicant eis verbum S. Euangelij *&c. Senſus litteralis. Obligatio.* Ibid.
Textus 4. Caueant autem fratres *&c.* ne ſoliciti ſint de rebus ſuis temporalibus *&c. Senſus litteralis. Obligationes.* Pag. 79.
Textus 5. Poſteà concedant eis pannos *&c. Senſus litteralis. Obligationes. Conformitas Scripturæ.* P. 80.
Text. 6. Finito anno probationis recipiantur *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Obligationes. Conformitas Scripturæ. Pag 81.
Text. 7. Et nullo modo licebit eis de iſta Religione exire *&c. Senſus litteralis. Obligatio.* Ibid.
Text. 8. Et illi, qui iam promiſerunt *&c.* habeant vnam tunicam *&c. Senſus litteralis. Obligatio.* P. 82.
Conformitas Scripturæ. Pag 83.
Text. 9. Et qui neceſſitate coguntur, poſſint portare calceamenta. *Senſus litteralis. Obligationes.* Pag. 84.
Text. 10. Et fratres omnes veſtimentis vilibus *&c. Senſus litteralis. Obligatio.* Ibid.
Intentio S. Franciſci *conformis Scripturæ.* Pag. 85.
Text. 11. Quos moneo *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Cap. 3. Text. 1. Clerici faciant Diuinum Officium *&c.* Laici verò *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Obligationes. Conformitas. Pag. 86.
Text. 2. Et ieiunent à feſto *&c. Senſus litteralis. Obligationes.* Ibid.
Conformitas Scripturæ. Pag. 87.
Text. 3. Conſulo verò *&c. Senſus litteralis cum Euangelio coniunctus.* Ibid.

Text. 4.

Digitized by Google

Text. 4. Et non debeant equitare *&c. Senſus litteralis. Obligatio.* Ibid.
Text. 5. In quacumque domum *&c. Senſus litteralis cum Euangelica Scriptura.* Pag.88.
Cap. 4. Text. 1. Præcipio *&c.* vt nullo modo denarios *&c. Senſus litteralis Scripturæ cõnexus.* Ibid.
Obligationes. Pag.89.
Text. 2. Tamen pro neceſſitatibus infirmorum *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Obligationes. Conformitas Scripturæ. Pag.90.
Cap. 5. Text. 1. Fratres illi, quibus Dominus dedit gratiam laborandi *&c. Senſus litteralis.* P.91.
Text. 2. De mercede verò laboris *&c. Senſus litteralis. Obligationes. Conformitas Scripturæ.* Pag 92.
Corollarium *doctrinale ad fratres Min.* Pag 93.
Cap. 6. Text. 1. Fratres nihil ſibi approprient *&c. Senſus litteralis cum conformitate Script.* Pag.94.
Obligationes. Pag.95.
Text. 2. Hæc eſt celſitudo *&c. Senſus litteralis cum conformitate Scripturæ.* Pag.96.
Text. 3. Et vbicumque ſunt fratres *&c. Senſus litteralis cum conformitate Scripturæ.* Ibid.
Text. 4. Si quis eorum in infirmitatem *&c. Senſus litteralis cum conformitate Scripturæ.* Ibid.
Cap. 7. Text. 1. Si qui Fratrum inſtigante inimico *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Conformitas Scripturæ. Pag.97.
Text. 2. Ipſi verò Miniſtri *&c. Senſus litteralis cum conformitate Scripturæ.* Ibid.
Cap. 8. Text. 1. Vniuerſi Fratres vnum de Fratribus *&c. Senſus litteralis, Obligationes. Conformitas.* Pag.98.
Text. 2. Quo decedente *&c. Senſus litteralis.* P.99.
Text. 3. Et ſi aliquo tempore appareret *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Tex. 4. Poſt Capitulum verò Pentecoſtes *&c. Senſus litteralis.* Pag.100.
Cap. 9. Text. 1. Fratres non prædicent *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Text. 2. Et nullus Fratrum *&c. Senſus litt.* Pag.101.
Text. 3. Moneo quoque *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Cap. 10. Text. 1. Fratres, qui ſunt Miniſtri *&c.* viſitent *&c. Senſus litteralis. Obligationes. Conformitas Scripturæ.* Pag.102.
Text. 2. Fratres verò, qui ſunt ſubditi *&c. Senſus litteralis cum conformitate Scripturæ.* Ibid.
Text. 3. Et vbicumque ſunt Fratres *&c. Senſus litteralis.* Pag 103.
Textus 4. Miniſtri verò benignè *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Conformitas S. Scripturæ. Pag.104.
Text. 5. Moneo verò *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Text. 6. Et non curent neſcientes *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
Cap. 11. Text. vnicus. Præcipio *&c.* ne habeant ſuſpecta *&c. Senſus litteralis.* Pag.105.
Obligationes. Conformitas Scripturæ. Pag.106.
Cap. 12. Text. 1. Quicumque FF. Diuinâ inſpiratione *&c. Senſus litteralis. Obligationes.* Ibid.
Conformitas Scripturæ. Pag 107.
Text. 2. Ad hæc per obedientiam *&c. Senſus litteralis.* Ibid.
§. 3. *Regula* FF. *Min. tantâ Chriſti prouidentiâ exornata eſt, vt humanitùs vltra tenorem litteræ nullâ diſpenſatione indigeat.* Pag.108.
§. 4. *Quid Pontificum declarationes Regulæ, & Ordini, contulerint.* Pag.110.
Propoſitio 1. *Non fuit contra intentionem* S. Franc. *in dubijs, vel controuerſijs circa Regulæ ſuæ obſeruantiam orientibus, petere Declarationem à Summis Pontificibus.* Pag.112.
Propoſ. 2. *Neceſſariæ fuerunt Declarationes Pontificum ad conſeruandum integritatem Status, & Regulæ Fratrum Minorum.* Pag 113.
Propoſ. 3. *Multas Bullas & reſolutiones à Summis Pontificibus poſtulatas fuiſſe; ſolas autē illas probari, quæ ſuper veris, & fundamentalibus Regulæ articulis, & quæſtionibus ab illis dependentibus, ſeu modis vota & præcepta purè obſeruandi, poſtulata ſunt; ſolaſq; illas inter Declarationes debere reputari.* Ibid.
Propoſ. 4. *Duæ ſunt primariæ Declarationes Regulæ, vniuerſaliter toti Ordini datæ, quæ vim perpetuam obtinent, quarum obſeruantia puritatem Regulæ adſtruit, & conſeruat, quibus cæteræ conformari debent.* Ibid.
Synopſis *Declarationis Nicolai III.* Exijt, qui ſeminat; *in Regulam FF. Min.* Pag.115.
Synopſis *Declarationis Clementis V.* Exiui de paradiſo; *in Regulam* FF. *Minorum.* Pag 117.
§. 5. *Regula* S. Franc. *per ſingula Capita à paleis, & inutilibus quæſtionibus, ac controuerſijs expurgatur.* Pag.118.
§. 6. *Ventilabrum palearum, & zizaniorum, quæ in Regulam Fratrum Minorum irrepſerunt.* Ibid.
Ad Caput 2. Ventil. 1. *De Caparone Nouitiorum.* Pag.119.
Ventil. 2. *De Caputio Profeſſorum.* Ibid.
Ventil. 3. *De Veſtimento* FF. *Min.* Pag.121.
Ad Caput 3. Ventil. 1. *De Diuino Officio.* Pag 123.
Ventil. 2. *De Ieiunijs.* Pag.124.
Ventilabra *ad quinque ſeqq.* Capita. Ibid.
Ventilabra *ad quatuor vltima* Capita. P.125. & 126.

TITVLVS VI.

FVNDAMENTVM VI. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Altiſſima Paupertas, comparata SARDIO ſexto Fundamento Apoſtolico.

§. 1. *Altiſſimæ Paupertatis Fratrum Minorum realis explicatio.* Pag.127.
Deſcriptio Altiſſimæ Paupertatis FF. *Min.* Pag.128.
§. 2. *Eiuſdem Excellentia & Dignitas.* Pag.130.
§. 3. *Quæſtiones contra Paupertatem Fratrum Minorum excitatæ, & euulſæ.* Pag.132.

Argu-

Digitized by Google

Argumenta ex Scripturis deſumpta, quibus nonnulli conati ſunt Dominium, vel Iuris vſum in rebus temporalibus Chriſto, & Apoſtolis attribuere, & reſponſio ad eadem. Pag. 135.
§. 4. *Altiſſ. Paupertatis FF. Min. vtilitas.* Pag. 140.
§. 5. *Eiuſdem Triumphus.* Pag. 141.

TITVLVS VII.

FVNDAMENTVM VII. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Euangelica & Tranſcendentalis Obedientia, comparata CHRYSOLITHO ſeptimo Fundamento Apoſtolico.

§. 1. *Obedientia Fratrum Minorum explicatio.* Pag. 143.
§. 2. *Eiuſdem Perfectiones & Proprietates.* Pag. 144.
§. 3. *Eiuſdem limites.* Pag. 147.
Corollarium. Pag. 150.
§. 4. *Obedientia Fratrum Minorum vtilitas, & ſuauitas.* Pag. 151.
§. 5. *Eiuſdem Triumphus.* Pag. 152.

TITVLVS VIII.

FVNDAMENTVM VIII. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Puriſſima Caſtitas, comparata BERYLLO octauo Fundamento Apoſtolico.

§. 1. *Caſtitatis Puriſſimæ Fratrum Minorum explicatio.* Pag. 153.
§. 2. *Encomia & Perfectiones Eiuſdem.* Pag. 154.
§. 3. *Omnia, quæ in Regula FF. Min. continentur, pro Caſtitate militant.* Pag. 155.
§. 4. *Expurgatio quarundam paleárum contra puritatem Caſtitatis.* Pag. 157.
§. 5. *Triumphus eiuſdem Caſtitatis.* Pag. 159.

PARS II.

COMPLECTENS QVATVOR POSTER. FVNDAMENTA.

TITVLVS IX.

FVNDAMENTVM IX. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Operationes Hierarchicæ ſecundùm Hierarchias Angelorum Fratribus Minoribus competentes, comparatæ TOPAZIO nono Fundamento Apoſtolico.

§. 1. *Synopſis Hierarchiarum Cæleſtium, & Operationum, quibus exornantur.* Pag. 2.
§. 2. *Ordo FF. Minorum, ad ſimilitudinem Hierarchiarum Cæleſtium, Operationibus Hierarchicis ornatur.* Pag. 3.
§. 3. *De Purgationibus, Illuminationibus, & Perfectionibus Hierarchicis, quibus Ordo FF. Minorum paſſiuè illuſtratur.* Pag. 5.
Purgationes FF. Min. competentes. Pag. 6.
Illuminationes Eiſdem competentes. Pag. 7.
Perfectiones Eiſdem aſſignatæ. Pag. 8.
§. 4. *De Operationibus Hierarchicis Eorum quatenus in alios exercentur; & qualiter ſingulis conueniant.* Pag. 9.
Admonitio *ad Fratres Minores.* Pag. 10.
Scala Hierarchica S. Bonauenturæ. Pag. 11.
§. 5. *Cur Ordo Fratrum Minorum antonomaſticè dicatur Seraphicus?* Ibid.

TITVLVS X.

FVNDAMENTVM X. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Humilitas, & Patientia in aduerſis, comparata CHRISOPRASO decimo Fundamento Apoſtolico.

§. 1. *Ordo FF. Min. à principio varijs tribulationibus, & perſecutionibus afflictus fuit, & de prima perſecutione, in impoſitione intolerabilium grauaminum.* Pag. 15.

§. 2. Per-

Digitized by Google

§. 2. *Perſecutio altera contra Statum FF. Min. quaſi eorum Regulam profitentes non eſſent in via, & ſtatu ſaluandorum.* Pag. 17.
§. 3. *Perſecutio 1. contra paupertatem Fratrum Minorum in ſpeciali.* Pag. 18.
Victoria contra primos Paupertatis Fratrũ Minorum Aduerſarios. Pag. 19.
Articuli authoritate Apoſtolicâ deciſi. Pag. 20.
§. 4. *Perſecutio 2. contra Paupertatem FF. Min.* P. 21.
Perſecutionis tolerata palma pacifica. Pag. 27.
§. 5. *Perſecutio contra Paupertatem FF. Min. à Richardo Rudolphi Archiep. Armacano reſuſcitata.* P. 29.
Armacanus victus. Pag. 30.
§. 6. *Perſecutiones ſuſcitatæ contra Sacramenti Pœnitentiæ adminiſtrationem, & Prædicationes.* Ibid.
Synopſis *Articulorum ſuſcitatorum contra FF. Minores, & Ordines Mendicantium, in Miniſterio Sacramenti Pœnitentiæ.* Pag. 31.
Synopſis *eorum, quæ contra Miniſterium Prædicationis aduerſus Fratres Minores & Mendicantes ſuſcitata ſunt.* Ibid.
Decreta *Summorum Pontificum ſecundùm Chronologiam temporum ſuper Adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ, & Prædicationis officio à FF. Minoribus impendendo fidelibus.* Pag. 32.
Appendix 1. *De Alcorano Franciſcanorum, impijſſimo contra Ordinem Minorum libro.* Pag. 34.
Compendioſa refutatio Eiuſdem. Pag. 35.
Appendix 2. *De nonnullis alijs perſecutionibus.* Pag. 37.
Appendix 3. *De fructu perſecutionum.* Ibid.

TITVLVS XI.

FVNDAMENTVM XI. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Eorum ad Matrem Eccleſiam filialis Obedientia, & inuiolabilis Fidelitas, ac Matris Eccleſiæ ad Ordinem Fratrum Minorum Materna Benignitas, & ſolicitudo comparata HYACINTHO vndecimo Fundamento Apoſtolico.

§. 1. ORdo FF. *Min. Eccleſiæ Romanæ ſpecialiſſima ſoboles, idq; varijs Titulis.* Pag. 39.
1. *Ratione Originis ſingularis, & Imaginis ac ſimilitudinis ad Chriſtum.* Pag. 40.
2. *Ratione filialis Obedientiæ, & omnimodæ ſubiectionis.* Pag. 41.
Tanta eſt Patria poteſtas Eccleſiæ in Fratrẽ Minorem, vt habeat in illum poteſtatem vitæ & mortis. Ibid.
Tanta eſt Matris Eccleſiæ in Fratrem Minorem Patria poteſtas, vt quidquid F. Minori aduenit, illud Patriæ poteſtati acquiratur & cedat, ſolo ſimplici vſu neceſſario F. Minori velut filio-familias relicto. Pag. 42.
Patriæ poteſtati obligatio in filios adnaſcitur illis alimenta, & neceſſaria vitæ ſubminiſtrare, moribus bonis inſtruere, &c. Ibid.
§. 2. *Qualiter Gubernationi, Protectioni, & Correctioni Eccleſiæ Matris Ordo Minorum vt filius immediatè ſit ſubiectus.* Pag. 43.
Baſes quatuor, *Regiminis Fratrum Minorum.* Pag. 44.
§. 3. *Oeconomia rationalis omnium Prouiſionum Apoſtolicarum, quas Mater Eccleſia Ordini Fratrum Minorum conceſſit, quæ ſub nomine Priuilegiorum venditantur.* Pag. 46.
Claſſis 1. *De Prouiſionibus ſtatum Fratrum Minorum concernentibus.* Pag. 47.
Sectio 1. *De Prouiſionibus cõcernentibus votum Obedientiæ, & de exemptione Fratrum Minorum à Iuriſdictione Epiſcoporum* &c. Ibid.
Iuſtificatio Exemptionis Ordinis Minorum à Iuriſdictione Epiſcoporum. Pag. 49.
Nulla ex Exemptione vniuerſali & abſoluta FF. Min. Epiſcopos pati in ſua poteſtate diſpendia. Pag. 50.
Claſſis & Sectio 2. *De Prouiſionibus votum Paupertatis Fratrum Minorum concernentibus.* Pag. 51
Prouiſio 1. *Eiuſq; Iuſtificatio.* Pag. 52.
Prouiſio 2. Pag. 53.
Iuſtificatio Prouiſionis ſuper Dominio pecuniarum, & earum expenſione, ac adminiſtratione per Syndicos &c. Pag 56.
Claſſis & Sectio 3. *Prouiſiones Apoſtolicæ ſpectantes votum Caſtitatis.* Pag. 57.
Iuſtificatio Prouiſionum ſupradictarum, qualiter in nullo relaxent Regulam, ſed confirment. Pag. 58.
Claſſis & Sectio 4. *Prouiſiones Apoſtolicæ concernentes exercitationes FF. Minoribus in Regula præſcriptas.* Pag. 59.
§. 1. *Prouiſiones Diuina Officia contingentes.* Pag 60.
De Oratorijs, Altaribus, & Eccleſijs FF. *Min.* Pag. 61.
Iuſtificatio ſupradictarum Prouiſionum. Pag. 63.
Notabile ſuper Altarium portatilium, ſiue viaticorum Prouiſionibus ex Decretalibus Greg. l. 5. tit. 33. c. In his. Ibid.
§. 2. *Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Prædicationibus Verbi Dei.* Pag. 64.
Fratres Minores, ex vi Status & Regulæ Apoſtolicâ auctoritate Miſſionem Apoſtolicam decernente, & ordinante, prædicare Euangelium in vniuerſo mundo poſſunt abſque vlla ab inferioribus Prælatis dependentia. Pag. 65.
Prouiſio Apoſtolica Bonifacij VIII. per Decretum; Super Cathedram. Pag. 66.
Summarium illius Decretalis in ijs, quæ ſpectant ad Prædicationes. Pag. 67.
Corollaria. Pag. 69.
Digreſſio. *De ſtationibus ordinarijs, quibus* FF. *Minores in Eccleſijs alienis deſeruiunt.* Ibid.
Appendix. Pag. 70.
Iuſtificatio Prouiſionum Apoſtolicarum ſuper Prædicationibus Fratrum *Minorum.* Ibid.
§. 3. *Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ, quoad approbationem pro ſecularibus.* Pag. 72.
§. 4. *Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper poteſtate Confeſſariorum approbatorum ad abſoluendum.* Pag. 75.

Digitized by Google

§. 5. *Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper poteſtate Confeſſariorum in Diſpenſationibus.* Pag.76.
§. 6. *Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Adminiſtratione Euchariſtiæ,& Extremæ Vnctionis.* Pag.77.
Iuſtificatio Adminiſtrationis Sacramenti Pœnitentiæ, & ſupradictarum Prouiſionum. Pag.78.
§. 7. *Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Sepulturis in Eccleſijs* Fratrum *Minorum.* Ibid.
§. 8. *Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Ædificatione, & acceptatione nouorum Conuentuum.* Pag.80.
Claſſis & Sectio 5. *Conſultatio generalis ſuper ſtabilitate Prouiſionum Apoſtolicarum Ordini Fratrum Minorum factarum, ſiue etiam ſuper earum reuocatione & renouatione.* Pag.82.
§. 1. *Reuocationes Priuilegiorum, quæ à nonnullis allegantur.* Ibid.
§. 2. *Renouationes & conceſſiones nouæ, & renouatæ ſub tempore, vel poſt Concilium Trid. Prouiſionum ſeu Priuilegiorum Fratribus Minoribus, & alijs Mendicantibus factorum, etiam cum derogationibus omnium Reuocationum.* Pag.84.
§. 3. *Renouationes & Conceſſiones nouæ factæ pro foro conſcientiæ tantùm.* Pag.86.
§. 4. *Examen ſincerum & accuratum, Conceſſionum, Reuocationum, Renouationũ, & Interpretationum, Prouiſionum ſiue Priuilegiorum Fratribus Minoribus, & alijs Mendicantibus concreditorum; ſiue de eorum Perpetuitate vel Ceſſatione.* Pag.87.
Quæſtio 1. *Quæ Priuilegia ſiue Prouiſiones debeant dici contrariari ſeu aduerſari Canonibus, Statutis vel Decretis Concilij Tridentini?* Pag.89.
Quæſtio 2. *Quæ ſint illa Priuilegia ſiue Prouiſiones, quibus per ſufficientes clauſulas Concilium Trident. derogauit?* Pag.90.
Decreta *Seſſ.* 5. *c.* 2. & *Examen Decreti* 1. *licentiam prædicandi tam in proprijs, quàm alienis Eccleſijs concernentis.* Ibid.
Examen *Decreti* 2. *in materia correctionis ſuper prædicationibus.* Pag.92.
Examen *Decreti* 3. *contingentis Vagabundorum Fratrum exemptionem.* Pag.93.
Examen *Decreti Seſſ.6.c.3. De Regularibus extra clauſtra degentibus.* Ibid.
Examen *Decreti Seſſ.22. De obſeruandis in celebratione Miſſæ.* Ibid.
Examen *Decreti Seſſ.23.c.12. De Ordinandis.* Pag.95.
Examen *Decreti Seſſ.23.c.15. De approbatione Confeſſariorum.* Pag.96.
Examen *Decreti Seſſ.14. De Pœnitentia c.7. De caſuum reſeruatione.* Pag.97.
Dubium, *An poſt Trid. Priuilegia Mendicantibus conceſſa abſoluendi à caſibus reſeruatis Papæ & Epiſcopis in vigore perſeuerent.* Ibid.
Notanda circa Decretum Clementis VIII. Pag.98.
Examen *reſponſionis Cardinalium ad Cardinalem Borromæum Archiepiſc. Mediol. ſub Greg. XIII. data an.*1577. Pag.99.
Examen *reſponſionis Cardinalium ſub Vrbano VIII. data anno* 1628. &c. Pag.100.
Examen *Clauſularum derogatoriarum c. vlt. Seſſ.* 25. *De Regularibus.* Pag.102.
Regula generalis de ſtabilitate Priuilegiorum &c. Ibid.
Examen *Oraculorum viuæ vocis* Leonis X. Pij V. *Greg.XIII. ſuper Renouatione omnium Priuilegiorum Minoribus factorum pro foro conſcientiæ tantùm* &c. Ibid.
Dubium 1. *Quæ dicantur ad forum conſcientiæ tantùm pertinere?* Pag.103.
Dub. 2. *Quid operetur Reſeruatio caſuum in Eccleſia Dei?* Ibid.
Dub. 3. *Quibus modis conferatur Auctoritas Abſolutionum & Diſpenſationum.* Pag.104.
Dub. 4. principale. *Qualiter prædicta Renouatio ſit intelligenda; & non obſtantibus Reuocationibus ſiue Derogationibus quibuſcumque, etiam Concilij Trid. ſubſiſtat?* Ibid.

TITVLVS XII.

FVNDAMENTVM XII. ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Laborum, Opitulationum, Miniſteriorum pro Eccleſia Dei ſuſceptorum meſſis vberrima, comparata AMETHYSTO XII. Fundamento Apoſtolico.

PRæambulum. *Meſſis vberrima manipulorum S.* Franciſci, *& filiorum eius in vniuerſo Orbe compendioſa diſtributio.* Pag.109.
Sectio 1. *Quid per ſe, ſuoſq; filios,* S. Franciſcus *circa infideles ad veri Dei cognitionem & veritatem fidei adducendos operatus fuerit?* Ibid.
§. 1. *De manipulis in infidelium conuerſione per* Aſiam *collectis.* Ibid.
§. 2. *De manipulis in* Africa *collectis.* Pag.113.
§. 3. *De manipulis in* Europa *collectis.* Pag.114.
§. 4. *De manipulis in* America *collectis.* Ibid.
Sectio 2. *Quanta* Fratres *Min. in ſchiſmaticis Rom. Eccleſiæ reuniendis geſſerint?* Pag.117.
§. 1. *De ſchiſmaticis.* Ibid.
§. 2. *Manipuli* Fratrum *Minorum in Græcorum reductione ad Eccleſiam Rom.* Pag.118.
§. 3. *Prima vnio Eccleſiæ Græcorum cum Latina in Concilio Lugdunenſi.* Pag.119.
§. 4. *Vnio* 2. *Eccleſiæ Græcæ cum Latina in perſona Imperatoris.* Pag.120.
§. 5. *Vnio* 3. *totius Eccleſiæ Græcæ cum Latina in Cõcilio* Florentino. Ibid.
§. 6. *De reductione Armenorum ad Eccleſiam Rom. per* Fratres *Minores.* Pag.121.
§. 7. *De reductione Iacobitarum, & aliorum ſchiſmaticorum orientalium per FF. Minores.* Ibid.
§. 8. *De actis FF. Minorum circa reductionem aliarum nationum.* Pag.122.
Appendix. *De ſocietate peregrinantium propter Chriſtum.* Ibid.

Sectio 3.

Sectio 3. *Quantis laboribus, & quibus fructibus hæreticos, ac eorum hæreſes Fratres Minores inſectati fuerint.* Pag 123.

§. 1. *Manipuli primi ſeculi 1200. Ordinis Minorum in conuerſione hæreticorum.* Pag.124.

§. 2. *Manipuli 2. ſeculi 1300. Ordinis Minorum in hæreticorum conuerſione.* Pag.125.

§. 3. *Manipuli 3. ſeculi 1400. Ordinis Minorum in conuerſione hæreticorum.* Ibid.

§. 4. *Manipuli 4. ſeculi 1500. FF. Minorum in conuerſione hæreticorum.* Pag.126.

Sectio 4. *Quanto bonorum operum, ſignorum, doctrinæ fructu, FF. Minores Eccleſiæ matri, in filiorum ſuorum utilitatem profuerint.* Pag.127.

§. 1. *Ordini Minorum concredita fuit à Deo ſpeciali priuilegio, renouatio Dominicæ Paſſionis in Eccleſia militante.* Pag.128.

Appendix. *De locis Dominicæ Paſſionis in cuſtodiam FF. Minorum auctoritate Eccleſiæ, & Principum ſingulariter depoſitis.* Pag.132.

§. 2. *Ordini Minorum cultus Diuiniſſimi Sacramenti Euchariſtiæ ſingulariter commendatus fuit, & ab eo mira incrementa ſumpſit.* Pag.134.

§. 3. *Fructus ex Ordine Minorum in Euchariſtiæ Sacramenti, & Sacrificij cultu in Eccleſiam deriuati, cum explicatione quorumdam dubiorum.* P.135.

§. 4. *Exaltatio Nominis Ieſu Ordini* S. Franciſci *ſingulariter reſeruata.* Pag.139.

Appendix. *De Sanguine Domini effuſo in triduo, & de eodem reſeruato in diuerſis mundi partibus.* P.143.

Quæſtiuncula 1. *Quid de prætenſo Decreto Clem. VI. quo prætendebatur, aſſertio, de ſeparatione Sanguinis Chriſti effuſi in triduo à Diuinitate condemnata?* Pag.145.

Quæſt. 2. *Qualiter Scriptura ſacra de Chriſti Sanguine effuſo loquantur, & quomodo intelligendæ ſint.* Pag.146.

Quæſt. 3. *Quid importet axioma ex Damaſceno:* Quod Verbum ſemel aſſumpſit, nunquam dimiſit? Pag.147.

Quæſtio 1. principalis. *An de facto Sanguis à Chriſti Corpore effuſus & ſeparatus tempore tridui manſerit Verbo Diuino vnitus?* Pag.148.

Quæſtio 2. principalis. *An Sanguis in triduo ſeparatus à Corpore fuerit adorandus Latria?* Pag.150.

§. 5. *Exaltatio honoris B.V. Mariæ in Conceptione ſua immaculata, & in alijs nonnullis Ordini Minorum ſingulariter reſeruata.* Ibid.

§. 6. *Ioannis Duns Scoti* &c. *pro immaculata Conceptione concertatio publica, & victoriâ.* Pag 153.

§. 7. *Alij manipuli Ordinis Minorum in honore Deiparæ collecti.* Pag.155.

§. 8. *Officia Diuina diligentiâ* FF. *Minorum in Eccleſia Rom. in ſuo decore conſeruata ſunt, & ſuo nitori reſtituta.* Pag 156.

§. 9. *Regula Pœnitentiæ* &c. *pro omni ſtatu ſeculari à* S. Franciſco *propoſita fuit, ingenti fructu totius orbis.* Pag.157.

§. 10. *Manipuli ex Archiconfraternitate Chordæ* S. Franciſci *collecti.* Pag.159.

§. 11. *Viam ad omnem ſapientiam & ſcientiam ſalutarem, ſingulari arte, methodo, & labore aperuerunt FF. Minores.* Pag.160.

§. 12. *Omnibus operibus Charitatis Ordo Minorum Fidelibus* &c. *aſſiſtit.* Pag.164.

Opitulationes Fratrum Minorum in conſeruandis fidelibus in fide. Ibid.

§. 13. *Opitulationes* FF. Min. *in vitijs extirpandis.* P.166.

§. 14. *Opitulationes FF. Minorum in operibus miſericordiæ.* Pag.167.

CORONIS.

TESTAMENTVM S. P. N. FRANCISCI.

Synopſis *Teſtamenti* S. Franciſci. Pag.170.

§. 1. *Spiritus primæuus* S. P. Franciſci *ad Filiorum generationem.* Pag.171.

§. 2. *Spiritus* S. Franciſci *in Inſtitutione Ordinis, & Regulæ Obſeruantia.* Pag.173.

§. 3. S. Franciſcus *Regulæ ſibi à Chriſto dictatæ, ac Teſtamenti qualitatem, & intemeratam integritatem manifeſtat, & mandato ſpeciali obſeruandam indicit.* Pag.174.

§. 4. *De ſublimitate Benedictionum, quas* S. Franc. *ſuo teſtamento Regulam obſeruantibus impertitus eſt, & de earum efficacia.* Pag.175.

Synopſis *Benedictionis teſtamentariæ.* Pag.177.

Laus Teſtamenti. Pag.178.

Quæſtiunculæ *elucidatoriæ Teſtamenti* S. Franc.

Quæſtiuncula 1. *An Fratres Minores teneantur ad obſeruantiam Teſtamenti.* Ibid.

Fundamentum doctrinale ad ſequentes Reſolutiones. Pag.179.

Quæſt. 2. *Quid de Sacerdotibus honorandis, & non prædicando in eorum Eccleſijs contra ipſorum voluntatem.* Ibid.

Quæſt. 3. *Quid de Eccleſijs, & habitaculis, niſi eſſent ſecundùm paupertatem, non recipiendis.* Pag.181.

Quæſt. 4. *Quid de litteris in Curia Romana non poſtulandis.* Pag.183.

Quæſt. 5. *Quid de præcepto non mittendi Gloſſas in Regulam, & Teſtamentum.* Pag.186.

Digitized by Google

BREVIS CHRONOLOGIA

MONARCHICI STATVS ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Tam in Succeſſione continuata, & non interrupta, Miniſtrorum Generalium, quàm in conſtanter aſſerta, & conſeruata Obſeruatione Regulæ, à Chriſto dictata, à ſua origine vſque ad præſentem diem.

Præfatio. Pag. 189.
I. Primus *Ordinis FF. Minorum* Miniſter Generalis, *ac* Fundator *inclytus* S.P.N. FRANCISCVS Aſſiſienſis. Pag. 193.
II. F.Elias de Cortono. Pag. 196.
III. F.Ioannes Parens. Pag. 197.
IV. F.Elias de Cortono *ad idem officium reaſſumptus.* Pag. 198.
V. F.Albertus de Piſis. Pag. 200.
VI. F.Haymo Anglicus. Ibid.
VII. F.Creſcentius Æſinus. Pag. 202.
VIII. F Ioannes de Parma. Pag. 203.
IX. S.Bonauentura à Balneo Regio. Pag 204.
X. F Hieronymus de Æſculo, *poſteà Summus Pontifex dictus* NICOLAVS IV. Pag. 208.
XI. F.Bonagratia à S.Joanne. Ibid.
XII. F.Atholottus, *aliàs*, Arlottus de Prato. P. 208.
XIII. F.Matthæus de Aquaſparta. Ibid.
XIV. F.Raymundus Gaufredi. Pag. 209.
XV. F.Ioannes de Muro. Pag. 211.
XVI. F.Gundiſaluus de Valle-Bona, *vulgò*, Balboa. Pag. 212.
XVII. F.Alexander de Alexandria. Pag. 213.
Vacante S.Sede Officium Generalatus *vacat ad annum, & octo menſes.*
XVIII. F.Michaël de Ceſena. Pag. 214.
XIX. F.Giraldus, *ſiue* Gerardus Odonis. Pag. 215.
XX. F.Fortanerius Vaſalli. Ibid.
XXI. F.Guilhelmus Farinerij. Pag. 216.
XXII. F.Joannes de Buco. Pag. 217.
XXIII. F.Marcus de Viterbio. Ibid.
XXIV. F.Thomas Farignanus de Bononia. P. 218.
XXV. F.Leonardus de Giffonibus. Pag. 220.
XXVI. F.Ludouicus Venetus, *aliàs*, Donatus. Ibid.
XXVII. F.Petrus de Caſſana. Pag. 221.
XXVIII. F.Martinus à S Georgio. Ibid.
Annotatio de ſchiſmate defuncto GREGORIO XI. Ibid.
XXIX. F.Henricus Aſtenſis, *aliàs*, Alferus. P. 223.
XXX. F.Antonius de Pireto. Ibid.
XXXI. F.Angelus Saluettus. Pag. 224.
XXXII. F.Antonius de Maſſa. Ibid.
XXXIII. F.Guilhelmus Caſſali. Pag. 225.
XXXIV. F.Antonius de Ruſconibus. Pag. 226.
XXXV. F.Angelus à Peruſio. Pag. 227.
XXXVI. F.Iacobus à Mozanica. Ibid.
XXXVII. F.Iacobus de Saczuela. Pag. 228.
XXXVIII. F.Franciſcus de Ruuere, *ſiue*, de Sauona, *poſteà Summus Pontifex dictus* SIXTVS IV. Ibid.
XXXIX. F.Zanettus, *ſiue* Joannes de Vtino. P. 229.
XL. F.Franciſcus Samſon. Ibid.
XLI. F.Ægidius Delphini. Pag. 230.
XLII. F.Reynaldus Gratianus de Catignola. P. 231.
Officium Generalatus fit ſexennale.
XLIII. F.Philippus Bagna-Cauallus. Pag. 232.
XLIV. F.Bernardinus de Prato. Ibid.
Reformatio Generalis Ordinis ſub Regulâ pura & ſimplici obſeruantia tempore LEONIS X. *& quæ pro illa ab Eodem ordinata.* Pag 233. & ſeqq.
XLV. F.Chriſtophorus de Forliuio. Pag. 240.
XLVI. F.Franciſcus Licherus. Pag. 241.
XLVII. F.Paulus de Soncinno. Pag. 242.
XLVIII. F.Franciſcus de Angelis. Pag. 233.
XLIX. F.Paulus de Parma. Pag. 247.
L. F.Vincentius Lunellus. Pag. 248.
LI. F.Joannes Caluus. Ibid.
LII. F.Andreas Inſulanus. Pag. 249.
LIII. F.Clemens à Monelia. Ibid.
LIV. F.Franciſcus Zamora. Pag. 251.
LV. F.Aloyſius de Puteo. Ibid.
LVI. F.Chriſtophorus à Capite Fontium. P. 252.
LVII. F.Franciſcus Gonzaga. Pag. 253.
LVIII. F.Franciſcus à Tholoſa. Ibid.
LIX. F.Bonauentura à Calatagirona. Pag. 254.
LX. F.Franciſcus à Soſa. Ibid.
LXI. F.Archangelus de Meſſana. Pag. 255.
LXII. F.Joannes ab Hierro. Ibid.
LXIII. F.Benignus à Genua. Pag. 256.
LXIV. F.Bernardinus de Senis. Pag. 257.
LXV. F.Ioannes Bapt. à Campanea. Pag. 258.
LXVI. F.Ioannes Merinero. Pag. 259.
LXVII. F.Ioannes à Neapoli. Ibid.
LXVIII. F.Petrus Manero. Pag. 260.
Epilogus vniuerſalis Auctoris ad omnes Fratres Minores. Pag. 261.

ORDI-

ORDINIS S. FRANCISCI
FVNDAMENTA DVODECIM,
Fundamentis duodecim Apoſtolorum ſuperædificata, ipſo ſummo angulari Lapide, CHRISTO IESV.

PROLOGVS VNIVERSALIS.

De cauſa, materia, & methodo huius operis.

SCRVTATIONES Palatij illius ſpecioſi, & magni, militaribus armis crucis CHRISTI ſignaculo inſignitis, illuſtris; *Quod* (teſte S. Bonauenturâ cap. 1. vitæ) S. FRANCISCO *initio ſuæ conuerſionis, cùm ſe ſopori dediſſet, clementia Diuina monſtrauit, ſupernâ aſſertione aſſeuerans illud, illaq; ſua fore, ſuorumq; militum*: Iuſſu, ductu, conductu R.mi Patris Noſtri, F. *Petri Manero*, totius Ordinis Seraphici Miniſtri, & Primicerij Generalis, aggredior: Cuius quidem Palatij, ſi *ſublimitatem* attendo, ſuper omnes cælos vſque ad Diuinitatis ſolium aſſurgit; ſi *latitudinem*, à mari vſque ad mare, & extremos orbis terrarum terminos, ſe extendit; ſi *profunditatem*, profunda Omnipotentis iudicia attingens, ad ipſas inferorum portas ſua propugnacula promouet, vt dæmonis potẽtiam coërceat. *Comprehendere* itaque *cum omnibus ſanctis* Architecti Omniſcientis in illo *altiſſimam* ſapientiam, & charitatis *longitudinem, latitudinem, & profunditatem*, gratum quidem foret; Verùm ne videar altum ſapere, ſufficiet puſillitati meæ oſtendere: Quòd Palatium illud *Deus fixerit, & non homo*, cuius Fundamenta, *Fundamenta æterna ſupra petram ſolidam*: Ordinis enim Fratrum Minorum *Fundamentum aliud nemo ponere poteſt, præter id, quod poſitum eſt, quod eſt* CHRISTVS IESVS; ſuper quo, tamquam angulari lapide pretioſo, duodecim Apoſtolorum Fundamenta locata ſunt; in quibus, & ſuper quibus, Seraphici Patris FRANCISCI miniſterio, Or-

S. Bonau. c. 1. Vitæ S. Franc.

Epheſ. 3. verſ. 18.

Hebr. 8. verſ. 2. Eccli. 26. verſ. 24. 1. Cor. 3. verſ. 11.

Digitized by Google

Epheſ. 2. verſ. 22. rio, Ordo Fratrum Minorum *coædificatus eſt in habitaculum Dei in Spiritu*, per quem (atteſtante Iſaiâ) *ædificata ſunt deſerta ſæculorum*: quippe qui *Fundamenta generationis, & generationis ſuſcitauit*, hoc iure vocatus *Ædificator ſæpium, auertens ſemitas in quietem:* qui vtique cum filijs ruinas antiquas erexit, & inſtaurauit ciuitates deſertas, & diſſipatas in generationem.

Iſa. 58. verſ. 12.

Relinquens igitur ſublimioribus ingenijs demetiendam in Hiſtoria Seraphica ſtructuram emendicatâ *menſurâ arundineâ aureâ, quâ* Angelus Apoc. 21. *menſus eſt ciuitatem cæleſtem, & portas eius, & murum*; Obedientiæ mihi impoſitæ ſatisfactum confido, ſi *duodecim* inhæream *Fundamentis ciuitatis ſanctæ Hieruſalem*, in quibus ſingulis inſcripta erant nomina duodecim Apoſtolorum Agni: Neque enim (teſte Chriſti Vicario NICOLAO III. in Extrauagante; *Exijt, qui ſeminat*) Regula, aut Ordo, Fratrum Minorum alijs innititur Fundamentis; quippe, *Quæ deſcendens à Patre luminum, per eius Filium exemplariter & verbaliter tradita, & demùm per Spiritum Sanctum* B. FRANCISCO, *& eum ſequentibus inſpirata, totius quaſi in ſe continet teſtimonium Trinitatis.*

Apoc. 21. verſ. 15.

Nicol. III.

Hæc igitur erit totius Operis ſeries: Ordinem S. FRANCISCI, attentâ Petrâ CHRISTO, cui innixus eſt, ſuper ipſis fundamentis vitæ & doctrinæ Apoſtolicæ fundatum eſſe demonſtrare: Demùm non tam nomina ſingularia, Apoſtolorum fundamentis inſcripta, quàm Apoſtolicas eorum virtutes, lapidibus pretioſis fundamētorum ſingulorum Apoſtolico calamo inſculptas, oſtendere, ab eo, & per eum, qui *dixit Hieruſalem ædificaberis; & templo fundaberis*, cuius *manus ſuſcitauit terram, & dextera menſa eſt cælos*, qui & *Fundauit Sion, vt in ipſo ſperarent pauperes populi eius.*

Iſa. 44. verſ. 28. Cap. 48. verſ. 13. Cap. 14. verſ. 32.

SCHE-

Digitized by Google

SCHEMA OPERIS.

FVNDAMENTA XII. ORDINIS FRATRVM MINORVM,

comparata

DVODECIM LAPIDIBVS PRETIOSIS. *Apoc.* 21.

FVND.	LAP.	
I.	IASPIDI,	MIſsio Diuina extraordinaria S. FRANCISCI, & filiorum eius, in vniuerſum orbem terrarum, ad prædicandum pœnitentiam, & Euangelium Regni.
II.	SAPPHYRO,	Regulæ primæ Diuina Inſpiratio.
III.	CALCEDONIO,	Regula ſecunda, à CHRISTO immediatè, & verbatim dictata.
IV.	SMARAGDO,	Regulæ, à CHRISTO dictatæ, Sublimitas.
V.	SARDONYCHI,	Regulæ, à CHRISTO dictatæ, intemerata Integritas.
VI. comparatum	SARDIO,	Altiſſima Fratrum Minorum Paupertas.
VII.	CHRYSOLITHO,	Euangelica, & tranſcendentalis eorum Obedientia.
VIII.	BERYLLO,	Puriſſima eorum Caſtitas.
IX.	TOPAZIO,	Operationes Hierarchicæ, ſecundùm Hierarchias Angelorum, Fratribus Minoribus competentes.
X.	CHRISOPRASO,	Humilitas & Patientia eorum in aduerſis.
XI.	HYACINTHO,	Eorum ad Matrem Eccleſiam filialis Obedientia, & inuiolabilis Fidelitas, ac Matris Eccleſiæ ad Ordinem Fratrum Minorum materna Benignitas, & Solicitudo.
XII.	AMETHYSTO,	Laborum, Opitulationum, Miniſteriorum, pro Eccleſia Dei ſuſceptorum, Meſſis vbertima.

CORO-

Digitized by Google

CORONIS.

Teſtamenti S. P. Francisci irrefragabilis Auctoritas.

Hoc ordine ſuis titulis & paragraphis Fundamenta iſta examinabuntur; & Coronidis loco Spiritus S. Francisci, in ſuo Teſtamento apparens, vniuerſa firmabit, &, vt in imagine omnia recapitulentur, ad finem poſita eſt, *Breuis Chronologia Monarchici Status Ordinis Fratrum Minorum* &c.

Porrò totum Opus ſecatum eſt in duas Partes, quarum *Prima Pars* octo Fundamenta complectitur, quæ ad interiora Ciuitatis Fratrum Minorum pertinent: *Pars Secunda* exteriora expendit, quæ Eccleſiam Dei reſpiciunt, pro qua, vt matre, & genitrice ſua, Ordo Fratrum Minorum labores & dolores paſſus eſt, & cui pro Deo omnia ſua dedicauit. Vtere, Lector, & fruere; Vtere (inquam) vt laudetur Deus in ſanctis ſuis, glorificetur in firmamento virtutis ſuæ, ſecundùm multitudinem magnitudinis eius; fruere Deo in donis, & benedictionibus eius. Amen.

TITV-

Digitized by Google

TITVLVS I.

FVNDAMENTVM I.

ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Miſſio Diuina Extraordinaria S. Francisci, *& filiorum eius in vniuerſum Orbem terrarum ad prædicandum Pœnitentiam, & Euangelium Regni:*

Comparata

IASPIDI *primo fundamento Apoſtolico.*

PARS I.

DIVINA Sapientia quæ ſuæ prouidentiæ immenſitate à fi- *Dei proui-*
ne vſque ad finem fortiter attingit, diſponitque omnia ſua- *dentia pro*
uiter, ſicut ante Chriſti aduentum à primo Abel, vſque ad *ſua Eccle-*
Ioannem Præcurſorem ſuæ Eccleſiæ non defuit: ſic poſt *ſia.*
dormitionem Apoſtolorum, eidem (quam pretioſo ſuo ſanguine rede-
mit) ſemper benigniſſimo adjutorio adfuit, vt firmiſſima ſemper ſub-
ſiſteret, quam ſupra petram contra portas inferi validiùs ſolidauerat:
Suſcitauit vtique omni tempore illi generoſiſſimos Athletas, qui &
eam defenderent, & brachio Omnipotentis è miſeriarum lacu ipſam li-
berarent. Hi ſunt, *Pueri* quos (apud Iſaiam) *dedit* Deus Eccleſiæ ſuæ in Iſaiæ 8.
ſignum, & portentum à Domino exercituum qui habitat in Syon, ligans verſ.18. Verſ.16.
teſtimonium, & ſignans legem in Diſcipulis ſuis. Nè pietate deficientibus,
deeſſet *Enos*, qui in illis *inciperet* denuò *inuocare nomen Domini:* Aut Geneſ.4.
Catachlyſmo inundantium perſecutionum inuolutis, *Noë* fauſtiſſimus verſ. 26.
Nauclerus abeſſet: Aut ſub ſeruitute Ægyptiacâ gementibus, *Moyſes* & c. 7. verſ.1.
aliquis deficeret.

His titulis afflictæ Eccleſiæ miſſus eſt *S. Franciſcus*, qui & cum *E-* *S. Franciſ-*
nos veram in Deum, & Ieſum Chriſtum Crucifixum pietatem velut re- *cus velut*
ſtituit, & cum *Noë* Animas à peccatorum diluuio liberauit; nec non *alter Enos,*
infinitos ab Ægyptiacâ ſeruitute cum *Moyſe* per mare rubrum Pœni- *Noë, Moy-*
tentiæ traducens, in deſerto Paupertatis mannâ cæleſti nutritos, ad ter- *ſes, &c.*
ram Promiſſionis deduxit; *nudus, & diſcalceatus, ſignum & portentum* Iſaiæ 20.
factus, ſuper Ægyptum & ſuper Æthiopiam. Apparuit namq; (ait S.Bo- verſ.3.
nau.) *gratia Dei Saluatoris noſtri diebus iſtis nouiſſimis in ſeruo ſuo Fran-* *S.Bonau.*
ciſco omnibus verè humilibus, & ſanctæ Paupertatis amicis: qui ſuper ad- *in prol. ad*
fluentem in eo Dei miſericordiam venerantes, ipſius erudiuntur exemplo, *vit. S.*
impietatem & ſæcularia deſideria abnegare, Chriſto conformiter viuere, *Franc.*
& ad beatam ſpem deſiderio indefeſſo ſitire. In ipſum namque vt verè

pauperculum & contritum, tanta Deus excelſus benignitatis condeſcenſione reſpexit, quòd non ſolùm de mundialis conuerſationis puluere ſuſcitauit egenum: Verùm etiam Euangelicæ perfectionis Profeſſorem, Ducem, atque Præconem effectum in lucem dedit credentium, vt teſtimonium perhibendo de lumine: ad viam lucis, & pacis corda fidelium Domino præpararet. Secundùm imitatoriam namque ſimilitudinem Præcurſoris (ait idem Sanctus Doctor) *deſtinatus à Deo, vt viam parans in deſerto Altiſſimæ paupertatis, tam exemplo, quàm verbo Pœnitentiam prædicaret: primùm ſupernæ gratiæ præuentus donis, dehinc virtutis inuictæ adauctus meritis, prophetali quoque impletus ſpiritu; nec non & Angelico deputatus Officio, incendioque Seraphico totus ignitus, & vir Hierarchicus curru igneo ſurſum vectus, rationabiliter comprobatur veniſſe in ſpiritu Heliæ.* Hoc eſt principium operum Domini in ſeruis ſuis: ſingularis ſcilicet *Electio*, & *Miſſio* quæ benè *Lapidi Iaſpidi* in primo ciuitatis ſupernæ Hieruſalem fundamento comparatur: ſiue enim nigri coloris *Iaſpidem*, ſiuè rubei, vt Belgicus eſt, aſſumamus; vterque vndoſis velut ſpumis candidiſſimi coloris variegatus eſt: vt oſtẽdatur candor benignitatis, & miſericordiæ Dei in *Electione*, & *Miſſione* ſanctorum ſuorum ſuperfluere illis, qui vel nigris percelluntur peccatorum tenebris: vel ſanguineas iam præſentiunt diuini Numinis iras. Quæ omnia quidem in Apoſtolis enituiſſe, vita eorum Apoſtolica probauit. In S. autem Franciſco velut renata fuiſſe, ſequentes Paragraphi declarabunt. Verè enim S. Pater *Iaſpidi* comparandus eſt, ſiuè lapidem attendas, ſiuè gemmam (de qua Plinius lib. 37. c. 9.) ratione *Electionis*, & *Miſſionis*: In cuius duritie *Fides*, in albicante vndoſis ſpumis colore *Spes*; in ſanguinolento colore *Charitas* omnia patiens (quibus qui à Deo ad peccatores mittitur ornari debet) apprimè referuntur, quæ ſunt tria Patriarchæ Seraphici, & Ordinis eius inſignia, pariter & ſigna.

S. Franciſci Electio, & Miſſio. Iaſpidi ſimilis.

§. I.

De ſignis Diuinæ Miſſionis.

Miſſio vera Dei ſeruorum vnde colligenda.

VERAM ſeruorum Dei ad populos legationem, Miſſione Diuinà debere originaliter probari, inſigni Sorite, ſiue graduali argumento, oſtendit Apoſtolus ad Rom. 10. de diuini Euangelij Præconibus ſic diſſerens, vt & eorum neceſſitatem, ex inuocationis Dei neceſſitate concludat, & nihilominùs Diuinam Miſſionem debere inuocationem Dei antecedere inferat: *Omnis* (inquit) *qui inuocauerit nomen Domini ſaluus erit*: Super quo velut fundamento ſic argumentatur: *Quomodo* (ait) *inuocabunt, in quem non crediderunt? Aut quomodo credent ei, quem non audierunt? Quomodo autem audient ſine Prædicante? Quomodo verò prædicabunt niſi mittantur?* q. d. Inuocatio Dei ex fide, fides ex auditu, auditus ex verbi Dei prædicatione: Prædicatio autem ex Miſſione procedit. Vnde & ipſe totus eſt in Epiſt. ad Galat. c. 1. & 2. vt per hæc contra Pſeudo-Apoſtolos ſuam Miſſionem à Deo proceſſiſſe probet: *Paulus* (ait) *Apoſtolus non ab hominibus, neque per hominem, ſed per Ieſum Chriſtum, & Deum Patrem, qui ſuſcitauit eum à mortuis* &c. Infrà: *Notum enim facio vobis fratres, Euangelium quod euangelizatum eſt à me, quia non eſt ſecundùm hominem: neque enim ab homine accepi illud, neque didici, ſed per reuelationem Ieſu Chriſti* &c. Quæ omnia latiùs proſequitur. Antiqua ſanè fuit ſemper querimonia aduerſus Pſeudo-Prophetas, quòd miſſi non eſſent: ſic enim Ierem. 23. *Non mittebam* (ait) *Prophetas, & ipſi currebant. non loquebar ad eos, & ipſi prophetabant.* Quos proinde idem Propheta grauiſſimis comminationibus perſtrinxerat cap. 3.

Rom. 10. verſ. 13.

Galat. 1. verſ. 1.

Verſ. 11.

Ierem. 23. verſ. 21.

S. Franciſci & ſuorum Miſſio Diuina.

Antè omnia igitur demonſtranda eſt S. P. Franciſci *Miſſio Diuina*, vt vniuerſo

Orbi

Digitized by Google

Orbi innoteſcat, non à caſu, non à fortuna, non ab humana ſorte, vel induſtria, Ordinem illum Seraphicum totum mundum penetraſſe, ſed diuinâ, immediatâ, & extraordinariâ Iuſſione, & mandato Dei miſericorditer hominum ſaluti conſulentis.

Miſſio diuina quid?

Et quidem nomine *Miſſionis diuinæ* intelligenda venit: *Deputatio certa & clara à Deo, vel Dei nomine, ab auctoritatem habente facta, quâ perſona aliqua ad aliquod Officium, ſiue Miniſterium eligitur, & velut deſtinatur.* Quæ à Theologis duplex ſtatuitur: Alia *Ordinaria & mediata* quæ non à Deo immediatè, ſed per Dei, & Chriſti eius vicarios, ſiuè per diuinitùs afflatos Sanctos Antiſtites Apoſtolorum ſucceſſores, Chriſti nomine, mediatè & ordinatè in Eccleſia Dei fieri ſolet. Alia verò eſt *Diuina Immediata & Extraordinaria* quæ à Deo, & Chriſto eius ſpecialiter, & immediatè, extraordinarijs ſignis facta intelligitur, & ab Eccleſia vt talis approbatur. Signa porrò Miſſionis Immediatæ & Extraordinariæ ſunt 1. Nonnulla *Prodigia*, & *Oracula* Miſſionem antecedentia: 2. *Reuelationes*, & *Apparitiones* diuinæ. 3. *Operationes* ſingulares Miſſionis demonſtratiuæ. 4. *Miracula*, Opera Extraordinaria concomitantia. 5. *Effectus*, & *Fructus* Extraordinarij, & ſæpè miraculoſi conſequentes. His ſignis probat ſuam Miſſionem S. Paulus Apoſtolus, quæ recenſentur Actor. 9. Et ipſe populo declarat Actor. 22. vnde & 1 ad Corinth. 9. *Non ſum* (ait) *Apoſtolus? Nonne Chriſtum Ieſum Dominum noſtrum vidi? Nonne opus meum vos eſtis in Domino?* &c. *Nam ſignaculum Apoſtolatus mei vos eſtis in Domino.* Et 2. Cor. 12. Opera & Reuelationes & Raptus ſuos indicat, vt Apoſtolatum ſuum probet. Et concludens: *Nihil* (inquit) *minus fui alijs, qui ſunt ſupra modum Apoſtoli, tametſi nihil ſum: ſigna tamen Apoſtolatus mei facta ſunt ſuper vos, in omni patientia, in ſignis, & prodigijs, & virtutibus.* Cuius Miſſionis ſeriem probat ad Galat. 1. & 2. per Approbationem Petri Chriſti Vicarij, ac SS. Iacobi & Ioannis, qui ei dexteras dederunt, velut in concluſionem ſuæ Miſſionis.

Alia ordinaria & mediata, alia extraordinaria & immediata.

Signa Miſſionis Immediatæ & Extraordinariæ.

Act. 9. & 22. 1 Cor. 9. verſ. 1.

2 Cor. 11. & 12.

Gal. 1. & 2.

Quomodò autem hæc omnia ſigna in ſanctiſſimo Patriarcha Franciſco pro ſe, & filijs ſuis Miſſionem Diuinam Immediatam & Extraordinariam demonſtrauerunt: ſequentibus Paragraphis luce meridiana clarius fiet.

§. II.

De cauſis Miſſionis S. Franciſci & filiorum eius.

LVgebat quondam S. Bernardus Eccleſiam in ſuis primordijs. Nece Martyrum, & perſecutionibus Tyrannorum *Amaram*, In progreſſu, Hæreticorum conflictu *Amariorem*; ſuo autem tempore prauis moribus propriorum domeſticorum *Amariſſimam*. Non minùs ſanè naſcente S. Franciſco, triplex illa Amaritudo inteſtina Eccleſiæ penetrauerat: ita vt non tantùm Tyrannica infidelium crudelitas, ſed & Principum Chriſtianorum noxiæ diſcordiæ eam amaritudine repleret: quam & Hæreticorum ſerpentina peruerſitas amariorem, nec non malorum filiorum nequitia amariſſimam reddiderant. *Increbuerat tunc* (inquit Bergomenſis) *ex Hæreticorum multitudine, & Imperatorum temeritate, tanta clericorum, & improborum virorum licentia, vt nulla Religionis facies in Eccleſia Dei cognoſceretur: dixiſſes tunc non modo laicos Chriſtianos, ſed & Clericos, & Monachos impios, in Italia, aut inquilinos fuiſſe, aut ex extrema omniũ Nationum fece eò commigraſſe. Chriſtianorum itaque Dominus Ieſus Chriſtus turpitudine, & calamitate commotus hunc potiſſimùm Prædicatorum, & Minorum Ordinem excitauit, vt collabentem Chriſtianam Religionem erigeret,* &c. Quæ cùm ex Hiſtoricis, & Chronologis alijſque rerum Chriſtianarum ſcriptoribus legentibus obuia ſunt, paucis ea perſtringo, nè propoſiti terminos excedam.

S. Bern. ſer. 33. in Cant.

Quam miſer Eccleſiæ ſtatus naſcente Franciſco.

Bergomenſis.

Et quidem quod ſpectat ad Tyrannorum in Eccleſiam crudelitatem Turca faces præferebat: Iam enim ab anno 1189. Saladinus (teſte Bergomenſi) omnibus ferè maritimis locis occupatis, Hieroſolymam peruenerat, iam illam acriter oppugnabat, quam & anno eodem non ſine Chriſtianorum turpi, & fœda ejectione accepit: *Saladinus enim* (ait idem) *Hieroſolymam ingreſſus campanas primum turribus dejecit, dehinc Baſilicas omnes præter Salomonis templum profanauit, quod priuſquam ingrederetur aqua roſacea lauit:* Vnde migrãtes Chriſtiani Hieraclium Patriarcham, & Clerum, facto agmine ſecuti ſunt, & pars Antiochiam, pars verò Tyrum, aut Alexandriam petijt, & in Siciliam quiſquè trajecit. Et hæc quidem ad tempora pueritiæ S. Franciſci; Ad annum enim 1219. in Ordinis primordijs Cordirius magni Saladini filius, obſidentibus Damiatam Chriſtianis, Hieroſolymã Ciuitatem quintã vice penitùs euertit, templo Domini

Saladinus Turca occupat & deſtruit Ieruſalem.

Parcit templo Salomonis.

tantummodo integro relicto, vt ex eodem Bergomenſi conſtat, apud quem variæ in Italiam Turcarum Irruptiones, non abſquè fidelium magnis plagis circa iſta tempora referuntur.

Eccleſia afflictio ob diſcordias Principum Chriſtianorum.

Nec minus Eccleſiam affligebant Principum Chriſtianorum feroces diſcordiæ, & in S. Sedem malè ominatæ animoſitates. Vt de Frederico I. Ænobarbo, alijs Barbaroſſa, de Henrico huius nominis quinto, alijs 6. de Otthone IV. Frederico II. Annaliſtæ teſtantur.

Ob infeſtationes Hæreticorum.

Ab Hæreticorum tandem Eccleſiam Dei vaporibus prauis infeſtantium; nulla ferè Orbis Chriſtiani pars libera erat: *VValdenſibus, Cataris*, & *Paterinis* non modò Gallias, ſed etiam Italiam totam infeſtantibus: *Albigenſibus* Tholoſam, & Hiſpaniæ confinia inficientibus: *Pauperibus de Lugduno*, qui vt verè *Errones*, & vagi erant in vniuerſum Orbem virus ſuum diffundentibus: Nec deerant Anabaptiſtarum Præmiſſarij in Germania, & ab abyſſo redeuntes nõnullæ Manichæorum reliquiæ alijs Regionibus imminebant. Sic Infernalis ille Behemoth abſorpſerat fluuium pacis & charitatis, credens quod Iordanus totus Chriſtianæ pietatis influeret in os eius, & Eccleſiam Chriſti vno hiatu abſorberet. His itaque calamitoſis temporibus

Eccleſia maximè afflictæ S. Franciſcus cum ſuis fuit reſeruatus.

Pauperum Patriarcha Franciſcus, diuinâ prouidentiâ reſeruatus erat, vt cum Pauperum & Pacificorum exercitu, malis impendentibus ſe murum pro domo Iſraël opponeret, & afflictæ Matri Eccleſiæ, quibus Deus diſpoſuerat modis, medijſque ſuccurreret. Sic enim oppreſſæ Eccleſiæ, gemitus vrgebant: vt ſuppetias ferret Clementiſſimus Deus: *Qui perdit Babylonis nomen, & reliquias, & germen, & progeniem. Qui ſuſcitat Paſtores ſuper gregem ſuum: Qui mittit Prophetas ſuos conſurgens diluculò*: Cuius *verbum quod egreditur de ore ſuo non reuertitur ad eum vacuum, ſed proſperatur in his ad quæ mittit illud.*

Iſaiæ 14.
Ierem. 23.
Ierem. 7.
Iſaiæ 55.

B. Virgo Eccleſiæ miſerta filio S. Franciſcum & Dominicum præſentauit. Vbertinus lib. 5. vita Chriſti c. 3.

Supplicauerat porrò filio irato, vt his malis mederetur, Pientiſſima Mater Virgo, & Eccleſiæ miſerta illi *Franciſcum* & *Dominicum* Illuſtres Athletas præſentauerat, in viſione de qua Vbertinus lib. 5. vitæ Chriſti cap. 3. Obliteratum namquè videbatur illis temporibus, in ſui obſeruantia Euangelium Chriſti; Apoſtolica vita ſorduerat, & velut extincta iacebat; Crucifixi Ieſu Chriſti Paſſio in obliuionem abjerat: Refriguerat Charitas; Auaritia, Superbia, Laſciuia, nõ modò populum, ſed Clerum, & Religioſos inuaſerat. Ad hæc itaque damna reſarciẽda mittitur S. Franciſcus, Chriſto vtriquè Crucifixo per omnia in corpore, vita, habitu, moribus conformãdus, cum ſodalitio toto ijſdem armis inſignito. Vndè Eminentiſſimus Eccleſiæ Cardinalis Jacobus de Vitriaco S. Franciſco contemporaneus, & teſtis oculatus in Hiſtoria occidentali cap. 3. tam cauſas, quàm ipſos effectus huius Miſſionis perſtringens: *Tribus* (ait) *Eremitarum, Monachorum, Canonicorum Religionibus vt regulariter viuentium quadratura fundamenti, in ſoliditate ſua firma ſubſiſteret, addidit Dominus quartam Religionis Inſtitutionem, Ordinis decorem, & Regulæ ſanctitatem. Si tamen Eccleſiæ primitiuæ ſtatum, & ordinem diligenter attendamus, non tam nouam addidit Regulam, quàm veterem renouauit, releuauit iacentem, & penè mortuam ſuſcitauit Religionem* &c. *vt contra Anti-Chriſti periculoſa tempora, nouos Athletas prepararet, & Eccleſiam præmuniendo fulciret: Hæc eſt Religio verè pauperum Crucifixi, & Ordo prædicatorum; quos fratres Minores appellamus. Verè Minores, & omnibus huius temporis Regularibus in habitu, & nuditate, & mundi contemptu humiliores* &c. Quorum ſanctas operationes eleganti calamo recenſens: *Hic eſt fratrum Minorum ſanctus Ordo, & Apoſtolicorum Virorum admiranda, & imitanda Religio, quos Dominum contra perditionis filium Anti-Chriſtum, & eius profanos Diſcipulos, credimus in nouiſſimis diebus ſuſcitaſſe. Qui lectulum Salomonis tamquam fortes milites ambiendo, de porta ad portam cum gladijs tranſeundo, ſuper muros Hieruſalem conſtituti ſunt Cuſtodes, diebus ac noctibus à diuinis laudibus, & ſanctis exhortationibus non ceſſantes vocem ſuam quaſi tubam in fortitudine exaltantes, & facientes vindictam in nationibus, increpationes in populis*, &c. Quæ omnia proſequitur mirâ elegantiâ, & virtute ſermonis. Æneas etiam Siluius Epiſt. 412. referens Ordinis fructus ab illius origine: *Quid* (inquit) *hæc Religio aliud agit, quàm quæ iubere nouimus Euangelium? Sentes ac tribulos ex agro Dominico diuellit, pellit libidines, fulminat illecebras, voluptates ſtrangulat, ambitiones & odia fugat, ignauiæ & ſocordiæ ſtimulum adigit, & aperiens in Eccleſia diebus ſingulis os ſuum pœnitentiam ſuadet, & viam Domini in veritate docet.* Hæc ille. Quæ omnia effectus ſequentes probarunt, & in ſequentibus magis declarabuntur.

Iacobus de Vitriaco Hiſt. occid. c. 3.

Ordinis Minorum elogia.

Stabit contra Antichriſtum.

Æneas Sil. Ep. 412.

§. III.

Miſſio Diuina Extraordinaria S. P. Franciſci oraculo S. Scripturæ prænuntiata oſtenditur.

NObiliſſimam ſanè Patriarchæ Seraphici *Miſſionem Diuinam* futuram, nobiliſſima illa viſio Aquilæ Euangelicæ S. Ioan-

Apocal. 7. verſ. 2.

Digitized by Google

S. Franciſci Miſſio prænuntiata in Apocalypſi.

S.Ioannis c.7. ad apertionem ſexti ſigilli, vbi Angelus habens ſignum Dei viui, ab oriente aſcendens, & quatuor Angelis quibus datum erat nocere terræ & mari & arboribus nè nocerent inhibens, donec ſignaſſent ſeruos Dei in frontibus eorum, deſcribitur, (atteſtante Doctore Seraphico Bonauenturâ, ſic ex Diuina Reuelatione ſcripturam interpretante) præſignauerat, prout in Prologo ad vitam S.Franciſci ipſemet *Indubitabili fide* ſe collegiſſe adſtruit: Cum enim in ſimilitudinem imitatorum Præcurſoris, S.Franciſcum deſtinatum à Deo, vt viam parans in deſerto Altiſſimæ Paupertatis, tam exemplo, quàm verbo Pœnitentiam prædicaret, ſanctus Doctor aſſeueraſſet, ſtatim ſubijcit; de S. Franciſco viſionem Apocalypſis interpretatus. *Ideóque* (ait) *alterius amici Sponſi Apoſtoli, & Euangeliſtæ Ioannis vaticinatione veridicâ, ſub ſimilitudine Angeli aſcendentis ab ortu ſolis, ſignumq́ Dei viui habentis adſtruitur non immeritò deſignatus: ſub apertione namque ſexti ſigilli:* Vidi (ait Ioannes) alterum Angelum aſcendentem ab ortu ſolis, habentem ſignum Dei viui: *Hunc Dei Nuntium amabilem Chriſto, imitabilem nobis, & admirabilem mundo, ſeruum Dei fuiſſe Franciſcum indubitabili fide colligimus: ſi culmen in eo eximiæ ſanctitatis aduertimus, qua inter homines viuens, Imitator fuit puritatis Angelicæ: qua & poſitus eſt perfectis Chriſti ſectatoribus in exemplum. Ad quod quidem fideliter ſentiendum, & piè: non ſolùm inducit officium quod habuit, vocandi ad fletum & planctum, caluitium, & cingulum ſacci, ſignandiq́ Thau ſuper frontes virorum gementium & dolentium, ſigno Pœnitentialis Crucis, & habitus cruci conformis, verùm etiam irrefragabili veritatis teſtificatione confirmat ſignaculum Dei viuentis, Chriſti videlicet, Crucifixi, quod in corpore fuit impreſſum, non per naturæ virtutem, vel ingenium artis, ſed potius per admirandam potentiam Spiritus Dei viui:* In quo quidem Seraphici Doctoris contextu notanda ſunt energica verba, quibus hanc Prophetiam de S.Franciſco intelligendam adſtruit, nimirùm: *Vaticinatione veridicâ, indubitabili fide, fideliter ſentiendum & piè, irrefragabili veritatis teſtificatione.* Quæ quidem (exceptâ fidei definitione) neſcio quid amplius ſuperaddere valeant ad confirmandam Prophetiæ veram de S.Patre intelligentiam, & explicationem textus litteralem. Quam Expoſitionem ſine dubio Spiritu ſancto dictante, ſingulari Reuelatione S.Bonauenturam accepiſſe; non infimæ ſanctitatis viri affirmarunt, inter quos S.Bernardinus Senenſis *Tomo 2. de Euangelio Æterno ſerm. 60. in Exordio:* Vbi Viſionem illam Apocalypſis 7. Exponens de S.Franciſco, auctoritatem S.Bonauenturæ aſſumit, his verbis: *Huic* (ait) *Sententiæ atteſtatur Aſſertio quam fecit D. Bonauentura in Capitulo Generali Pariſijs celebrato, cùm eſſet noſtri Ordinis Generalis Miniſter:* Sequitur: *Nam prædicans in ipſo Capitulo, cum maximo feruore aſſeruit: ſe certiſſimè ſcire per Reuelationes indubitabiles & ſolemnes, factas talibus perſonis qui de hoc non poterant dubitare: Quòd B. Franciſcus erat ſingulariter Angelus ſexti ſignaculi Apocal. 7. Et quòd ad litteram de ipſo atque illius Statu, & Ordine intellexit Euãgeliſta, atque in ſpiritu eum vidit, quandò protulit dicta verba, nec non & filiorum ſuorum perfectè imitantium Chriſtum Collegium, in omnibus ſenarijs liber Apocalypſis clariùs intellexit:* Hæc S. Bernardinus. Reuelationem porrò hanc factam ipſi S. Bonauenturæ (etſi pro ſua modeſtia id tacuerit) in Ædicula Portiunculæ Ordinis prima, narrat Bartholomæus Piſanus Cõformitate 31. *Cùm enim* (inquit) *exiſtens in loco S. Mariæ de Portiuncula, deberet de Beato Franciſco prædicare, tenens librum Apocalypſis ante ſe, cœpit inſtantiſſimè orare Dominum, quatenùs dignaretur ſibi reuelare, de quo fuiſſet illa dicta figura Apocalypſis, de Angelo habente ſignum Dei viui cap. 7.* Et vox de cœlo venit, dicens: *Frater Bonauentura figura illa litteraliter dicta eſt de S. Franciſco. Et hoc ipſe fratribus, & ſæcularibus poſtmodùm dixit:* Hæc Piſanus. Qui & ſuum in hanc Prophetiam Commẽtarium Conform. 1. adjungens: Probat, Apertionem ſexti ſigilli in Apocalypſi in tẽpora Frederici II. Siciliæ Regis, & Romanorum Imperatoris incidere: Quo tempore velut terræ motu concuſſa eſt Eccleſia, in qua per perſecutiones ab Imperatore, & Principibus aduersùs eam exortas, ob Saracenos in Eccleſiam immiſſós, & in S.R.E. Cardinales ac Clericos, nec non Religioſos furentes: *Sol factus eſt niger* (Summo vtique Pontifice Chriſti Vicario Româ fugato, & in habitu ſimplici Sacerdotis Venetijs conſeruato) *& luna tota* (id eſt Eccleſia) *facta eſt vt ſanguis* (id eſt, Cardinalium, Prælatorum, Clericorum interfectione ſanguinolenta) *ſtellis etiam de cœlo cadentibus* (id eſt, multis viris magnis, qui velut ſtellæ in cœlo militantis Eccleſiæ lucebant, Frederico & perſecutoribus cæteris adhærentibus): Quæ omnia Hiſtorijs & Annalibus Eccleſiaſticis concordãt, quas infrà ſuo loco referemus. Circa hæc itaque tempora, quatuor velut Angelis diuinæ miſericordiæ ventos retinentibus, S.Franciſcum velut Angelum ab ortu ſolis (id eſt, Aſſiſio quæ ciuitas reſpectu Italiæ ad Orientem ſita eſt) habentem ſignum Dei viui aſcendiſſe, conformiter ad

S. Bonau. in Prologo ad vitam.

S. Franciſcus Angelus 6 ſigilli ad litteram.

S. Bernardinus Sen. tom. 2. de Euang. ætern. ſerm. 60.

Piſan. Confor. 31.

Idem.

Vaticinium S. Ioannis, vt ſignaret ſeruos Dei ſignaculo Pœnitentiali Crucis in frontibus eorum: plurimi viri magni interpretati ſunt, inter quos S. Bernardinus Senenſis ſup. Bernardinus de Buſtis Roſarij p. 2. ſerm. 27. Iacobus de Voragine Ordin. S. Dominici Epiſcopus Ianuenſis. Quam Interpretationem confirmat Leo X in Bulla vnionis Ordinis cuius initium. *Ite & vos in vineam meam.* His verbis: *Ad hanc* (ait) *vineam excolendam, primo manè exoriente iam ſole miſit ipſe Paterfamiliàs Angelum illum aſcendentem ab ortu ſolis, habentem ſignum Dei viui B. Franciſcum, qui comitantibus mira ſanctitatis Viris prima vitis huius jecere fundamenta.*

Leo X.

Nec quempiam mouêre debet antiqua Sanctorum Patrum, & Doctorum Claſſicorum ad hæc vſquè tempora communis huius Viſionis Interpretatio, qui per Angelum illum alterum, habentem ſignum Dei viui ipſum Dei filium Ieſum Chriſtum intellexerunt.

Vnus idemq; S. Scripturæ locus an plures ſenſus litterales poſſit habere.

Reuocanda enim eſt illa vniuerſalis SS. Patrum, & Theologorum Regula, Scripturam vnam eandemque frequentiùs plures litterales, & (etſi iuxta diuerſa tempora) ſibi ſubordinatos, æquè tamen intentos, admittere ſenſus: Eandemq; Prophetiam diuerſis temporibus ad diuerſa tempora extendi: vt iuxtà Ezechielis viſionem repetiatur: *Rota in medio Rotæ.* Quemadmodùm quæ de Salomone dicta litteraliter reperiuntur, in Chriſto litteraliſſimè completa eſſe de fide credendum eſt, ſicut & dicta de Dauid, vt ex toto Pſalmo 88. pleniſſimè conſtat. Quod ipſum ex verbis Chriſti comprobatur qui Matth. 11 Ioannem Baptiſtam Heliam eſſe affirmauit: *Ipſe* (inquit) *eſt Helias* conformiter ad interpretationem Gabrielis Angeli Lucæ 1. Protiam Malachiæ cap. 4. interpretantis: *Ipſe præcedit ante illum in ſpiritu & virtute Eliæ, vt conuertat corda Patrum in filios, & incredulos ad prudentiam Iuſtorum, parare plebem perfectam.* Ex quibus manifeſtum eſt Prophetiam Malachiæ cap. 4. *Ecce ego mittam vobis Eliam Prophetam antequam veniat dies Domini, magnus, & terribilis,* itá litteraliter in Eliæ Prophetæ perſona ante Iudicis aduentum debere compleri, vt & anteá litteraliter in Ioanne Baptiſta (Chriſto & Archangelo Gabriele interprete) impleta ſit. Nec ideò mirũ ſi ratione operationis eiuſdem in alijs etiam completa intelligatur, prout alludit S. Bonauentura in prologo vitæ S. Franciſci de eodem loquens: *Qui* (inquit) *incendio Seraphico totus ignitus, & vt vir Hierarchicus curru igneo ſurſum vectus, ſicut ex ipſius vita curſu luculenter apparet, rationabiliter comprobatur veniſſe in ſpiritu & virtute Eliæ.*

Ezech. 1. verſ. 16. *Pſalm. 88.* *Matth. 11. verſ. 14.* *Lucæ 1. verſ. 17. Gabriel Ang. in Malach.* *Malach. 4. verſ. 6.* *S. Bonau. in Prol.*

Nîl itaque Spiritui ſancto ſacrarum litterarum Dictatori, nîl fidei, aut Eccleſiæ Dei ſenſui contrarium, ſi Prophetia illa Apocalypſis in Chriſto primùm completa, eodem ſenſu litterali, eodem ſpiritu operante, implenda ſimiliter in S. Franciſco reſeruaretur, prout ex Reuelatione ſibi factâ S. Bonauẽtura: *Vaticinatione veridicâ, & indubitabili fide, ac irrefrabili veritatis teſtimonio* adimpletam fuiſſe agnouit, ſuper quibus eiuſdem Scripturæ ſacræ in diuerſa & varia extenſis Interpretationibus, millies notanda, & memoriæ refricanda eſt nobilis illa ſententia D. Auguſtini lib. 12. Confeſſ. cap. 31. Vbi cum diſceptationes diuerſas, diuerſa in interpretatione Sacrarum Scripturarum ſentientium retuliſſet: quorum vnus de eadem Scriptura, & de Auctoris ſenſu diſputans, dicit: *Hoc ſenſit quod ego.* Alius, *Imò illud quod ego,* oſtendẽs Scripturam non coarctari vno tantùm ſenſu litterali, ſed Dei infinitam ſapientiam quæ attingit à fine vſque ad finem, varios ſenſus ſub vno verborum ſono cõprehendiſſe, ſic reſoluit: *Ita (*inquit*) cum alius dixerit, Hoc ſenſit* (Scriptura) *quod ego;* Et alius: *Imò illud quod ego: Religioſius me arbitror dicere: Cur non vtrumque potiùs, ſi vtrumque verum eſt? ſi quid tertiũ, & ſi quid quartum, & ſi quid aliud verum quiſpiam in his verbis videt? Cur non omnia vidiſſe credatur per quẽ vnus Deus ſacras litteras vera, & diuerſa viſuris multorum ſenſibus temperauit.* Et concludens de Scriptoribus S. Scripturæ, ac eorum mẽte ampliſſima: *Nolo* (ait) *Deus meus tam praceps eſſe, vt hoc illũ virum* (Scriptorem ſcilicet) *de te meruiſſe non credam: ſenſit ille omninò his verbis, atque cogitauit cùm ea ſcriberet, quidquid hic veri potuimus inuenire & quidquid nos non potuimus, aut nondum poſſumus, & tamen in eis inueniri poteſt.* Et c. 32. pijſſimè & fideliſſimè Deo confitens ſuper hac vniuerſali Scripturæ amplitudine: *Poſtremò* (inquit) *Domine, qui Deus es, & non caro & ſanguis: ſi quid homo minus videt, numquid & ſpiritum tuum bonum, qui deducet me in terram rectam laterê potuit, quidquid eras in eis verbis tu ipſe reuelaturus legentibus poſteris; etiamſi ille per quem dicta ſunt, vnam fortaſſis ex cunctis veris ſententiam cogitauit. Quod ſi ita eſt, ſit igitur illa quam cogitauit cæteris excellentior: Nobis autem Domine aut ipſam demonſtra, aut quam placet alteram veram.* Hæc S. Auguſtinus. Dicamus itaque cum illo: In Viſione Ioannis de altero Angelo aſcendente ab Ortu ſolis habente ſignum Dei viui, &c. Sit illa de Chriſto primaria & excellẽtior: Sed & altera de S. Franciſco interpretatio, non ideò minùs vera erit etſi poſterior, & ſecũdaria, quam reuelaturus erat Chriſtus ipſe S. Bonauenturæ, vt poſteris legenti-

S. Aug. l. 12. Conf. 31. *Quid de multiplicitate ſenſuũ litteralium vnius S. Scripturæ ſentiat S. Auguſtin.* *Idem.* *Idem c. 32.*

Digitized by Google

gentibus, illam ex teſtificatione, diuinæ viſionis illam traderet. Super quo conformiter S. Auguſtinus c.18. *Dum* (inquit) *quiſquis conatur id ſentire in ſcripturis ſanctis, quod in eis ſenſit qui ſcripſit, quid mali eſt, ſi hoc ſentiat, quod tu lux omnium veridicarum mentium oſtendiſti verum eſſe: etiamſi hoc non ſenſit ille, quem legit, cùm & ille verum, nec tamen hoc ſenſerit.* Suprà: *Deus meus lumen oculorum meorum: quid mihi obeſt, cùm diuerſa in his verbis intelligi poſſunt, quæ tamen vera ſunt.* Hæc Sanctus Auguſtinus.

Idem c.18.

§. IV.

Miſſio Diuina Extraordinaria S.Franciſci, Oraculo Sybillino comprobatur.

S. Franciſci Miſſio prænuntiata per Sybillam Erithræam.

ORaculo S. Scripturæ, Prophetiam ſolemnem Sybillæ Erithreæ ſubijcio, quam ex Bartholomæo Piſano Conformitate 1. & Ioanne Garzon in vita S Dominici, nec non Petro Rudolpho Toſſinianenſi Hiſt. Seraphicæ lib.1. ac alijs nonnullis fide dignis Auctoribus accepi.

Sybilla Erithræa quæ & qualis.

Sybilla itaque Erithræa (quam Apolidorus Erithræus, ſuam ciuem appellat, quamuis alij, vt Lactantius, Babylone natam affirment, adeoque *Babylonicam* nominent. (Ipſa tamen Lactantio teſte *Erithræam* ſe appellandam magis voluerit) inter Sybillas quintum locum obtinet, floruitque iuxta S. Auguſtinum primâ Romæ conditæ ætate, iam regnante Romulo, & iuxta Varronem, tempore Ezechiæ Regis Iuda. Huius ſolemnem de Chriſto Saluatore, eiuſque vita, & morte Prophetiam, refert Auguſtinus lib. 18. de Ciuit. Dei cap. 23. Poëmate quidem Latino ex Græco tranſlato, cuius Poëmatis Græci initiales litteræ hæc verba reddebant Ἰησῦς χρειςὸς θεῦ, υἱὸς σωτὴρ, id eſt, *Ieſus Chriſtus Dei filius Saluator*, quæ omnia explicantur præclarè à Ludouico Viues in Comment. dicti Capitis.

S.Aug.l.18. Ciuit.c.23.

Sybilla Erithræa.

Hæc igitur inter Sybillas nobiliſſima, cùm de Chriſto ſequentia protuliſſet: *In vltima* (inquiens) *ætate humiliabitur Deus, & humiliabitur proles Diuina, iungetur Humanitati Diuinitas, iacebit in fœno Agnus, & Puella officio decubabitur Deus, & Homo.* Poſteà ſuas Prophetias proſequens: *Erit autem* (ait) *Beſtia horribilis ab Oriente veniens, cuius rugitus vſque ad gentes Punicas, cuius Capita ſeptem, ſceptraq; innumera. Stellæ quoque duæ ſurgent contra ipſam, & non obtinebunt, donec veniat abominatio, & voluntas Altiſſimi conſummetur.* Hæc ibi. Cuius quidem Sybillini Oraculi Expoſitionem per Gloſſas tradens Bartholomæus Piſanus 2. p. Fructus & Conformitatis 1. *Beſtiam horribilem* ab Oriente venientem Mahumetem interpretatur, cuius rugitus gentes Punicas, id eſt, Africanas peruaſit, cuius Secta plurima Regna obtinuit, cuius Regnum ad ſexcentos ſexaginta tres annos peruenturum traditur. Per *duas* verò *ſtellas* Sanctos *Dominicum* & *Franciſcum* deſignatos aſſerit, quos contra *Mahumetis* ſpurciſſimi porcj, ſpurciſſimos Sectatores, à Deo in firmamento Eccleſiæ poſitos eſſe, vt contra eos (vt olim ſtellæ contra Siſaram) velut è cœlo Religioſarum ſodalitatum pugnarent, rei euentus ſatis comprobauit: Nam Mahumetanis non tantùm Orientis, ſed etiam Occidentis Regna, ac ferè vniuerſum Orbem peruadentibus, horum duorum Patriarcharum Ordines ſe oppoſuerunt. Nec abs re duarum ſtellarum nomine à *Sybilla Erithræa* indigitati ſunt, ob vitæ & doctrinæ ſplendorem cœleſtem, quem mundo pluſquam Cymmerijs tenebris obfuſo immiſerunt. Vndè & ad litteram, non tantùm *facula ardens* naſcituro S. Dominico prælata matri apparuit, ſed & *Stella* eius *fronti* impreſſa, Prophetiæ veritati ſuffragata eſt. Quâ non abſimili ſignificatione (referente S Bonauẽtura) S. Franciſci animam ſtatim à morte: *ſub ſpecie ſtellæ præfulgidæ, candidâ ſubuectam nubeculâ, ſuper aquas multas in cœlum recto tramite ſurſùm ferri,* vnus ex fratribus, & diſcipulis eius vidit. *Tamquam* (ait Doctor Seraphicus) *ſublimis ſanctitatis cãdore præmiſſam, & cœleſtis Sapientiæ, ſimul & Gratiæ vbertate repletam.* Hic etenim (eodem S. Doctore teſte) *quaſi ſtella matutina in medio nebulæ claris micans vitæ, & doctrinæ fulgoribus, ſedentes in tenebris, & vmbra mortis irradiatione præfulgidâ direxit in lucem.*

Piſanus 1. p. Conf. 1.

SS. Franciſcus & Dominicus duæ ſtellæ.

S. Bonau. vita c. 14

Idem Prol. c. vitæ.

Illos porrò Patriarchas duos cõtra Mahumetis Sectarios primùm Caſtra mouiſſe, Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ſatis commemorant. Quinimò vix dum S. Franciſcus Ordinis ſui fundamenta iecerat, necdum Copias collegerat, aut milites ſuos inſtruxerat. Quin velut moræ impatiens, vt Legationis Diuinæ primitias Deo Regi ſuo offerret: *Ipſe* (vt ſcribit S. Bonau. cap. 9. vitæ) *ſexto Conuerſionis ſuæ anno deſiderio Martyrij flagrans, ad prædicandam fidem Chriſtianam, & pœnitentiam Saracenis, & alijs infidelibus, ad partes Syriæ transfretare diſpoſuerit:* A quo quidem itinere Diuinâ diſpoſitione impeditus, & in Sclauoniam ventis contrarijs actus; nihilominùs rursùs Marochium verſus iter arripuerit, vt Miramolino magno Mahumetanorum Regi, & Genti eius Euangelium Chriſti prædicaret: A qua iterùm expeditione Diuinâ proui-

S. Franciſcus quam zeloſus contra ſectam Mahumetis.

S. Bonau. cap. 9.

Digitized by Google

prouidentiâ, ob infirmitatem, quâ in Hiſpaniam perueniens detinebatur, repulſus, Italiam repetere cogitur: Donec tandem Charitatis ardore, & ſpiritus victricibus flammis vrgentibus, tertiâ vice, velut Sanctiſſimæ Trinitatis virtute, & nomine, pro cuius fide ſanguinem paratus erat effundere, procedens; Tertiò decimo ſuæ Conuerſionis anno ad partes Syriæ perueniẽs, *Soldani Babyloniæ* (alijs *Ægypti*) pręſentiam adiret & intrepidè illi ac populo ſuo Euangelij Chriſti fidem prędicaret, non infauſto quidem euentu: Etſi enim à Soldano magno honore exceptus, benignè auditus, & multis ſignis beneuolentiæ, ac inclinationis ad veram fidem oſtenſis, re tamen infectâ & abſque reali conuerſionis effectu tunc receſſerit: dictum tamen *Soldanum* in fine vitæ ſuæ, meritis S. Patriarchæ ad fidem conuerſum & à duobus fratribus à S: Franciſco ad hoc ipſum miſſis baptizatum: *Speculũ vitæ Sociorum S. Franciſci c.*74. commemorat, & *Bartholomæus Piſanus Conformitate & Fructu* 39. fuſiùs recenſet. Nec per ſuos filios, & fratres ad hæc vſque tempora S. Pater perſequi horribilem illam Mahumeticæ fraudis Beſtiam deſijt, qui à principio ex Miramolini Regno Primitias Martyrum in odorem ſuauitatis Prædicationis fidei recepit, quos penè infiniti in Saracenorum conuerſione laborantes, poſteà ad Martyrium ſecuti ſunt, & indies ſequuntur. Nec S. P. Dominicus in hoc Bello aduerſus Mahumeticám perfidiam, iuxtà Sybillinum Oraculum, minori gloriâ pugnauit: Etſi enim contra Albigenſes, & alios tunc paſſim graſſantes Hæreticos, primi eius congreſſus fuerint: conſtat tamen plurimos fratrum ſuorum initio naſcentis Ordinis iuſſu *Honorij tertij* Pontificis Maximi cum fratribus Minoribus in Hiſpaniam, & Africam ad Saracenorum conuerſionem miſiſſe, eoſque etiam ad Miramolini Regnum perueniſſe, vt refert *Bzouius ad annum Chriſti* 1220. n. 9. & 10. vbi & inſignem ſuper hac miſſione viſionẽ cuiuſdam Eremitæ recenſet, quâ vidit Prædicatores flumen magnum cum curribus, & perſonis vtriuſque ſexus onuſtis maximo labore traijcientes, fœlici quidem adiutorio, & ſucceſſu, vt ſi qui fortè in trajectu deficerẽt, à Diua Virgine opem reciperent. Vndè & ibidem illorum operâ, multos Saracenorum ad fidem conuerſos tradit. Qui cùm à Miramolino Tyranno ritu Chriſtiano viuere non permitterentur: *Honorius* Pontifex eodem anno præfato Miramolino Regi litteras ſcripſit, obſecrans, vt conuerſos ad lucem veritatis Chriſtianæ, ſineret more Chriſtiano ſacris operari & viuere. Hæc *Bzouius*, qui & ibidem n. 11. S. Franciſci, & Fratrum Minorum profectionem ad Saracenos proſequitur. Et *anno ſequenti* 1221. renouatam Miſſionem ad Saracenos eiuſdem *Honorij* mandato enarrat, miſſis ad vniuerſos Europæ Epiſcopos litteris, vt idoneæ perſonæ ex vtroque Ordine ad Sedem Apoſtolicam ad dictum finem deſtinarentur: *Vndè* (inquit) *multos vtraque Religio*, nimirùm S. Dominici, & S. Franciſci *ſubminiſtrauit, quibus volupe fuerat Barbaras Gentes fidei ſplendore illuſtrare, & ad vitæ melioris cultum traducere.* Quæ Miſſio, eodem referente ad *annum* 1233. *num.* 15. effectus non mediocres ſortita eſt, Frederico II. Imperatore apud Gregorium IX. intercedente & promouente, vtroque autem Miſſioni fauente. Quæ ſufficiant vt probentur *Duæ illæ Stellæ* (iuxta Sybillinam Prophetiam) contra *horribilem Beſtiam* Mahumetanæ factionis ſe viriliter oppoſuiſſe. Nos ampliatas Hiſtorias Miſſionum in fundamento 12. dabimus.

Piſanus Conf. 39.

Franciſcani ab initio contra Mahumetanos ſe oppoſuerunt.

S. Dominicus cum ſuis contra Mahumetanos pugnauit.

Bzouius.

Dominicani in hoc à B. Virg. iuuantur.

Bzouius ad an. 1221.

Notandum autem, & poſteritati non ſine fructu, & Diuinæ Prouidentiæ clementiſſima benignitate commendandum, quòd poſt tot Regnorum, & in diuerſis Regnis, tot Saracenorum conuerſionem per vtriuſque Religionis ſtrenuos Athletas, poſt tot pugnas, & Martyrij triumphos *Sybilla Eruthræa* ſubjungit: *Et non obtinebunt* (inquit) *donec veniat abominatio, & voluntas Altiſſimi conſummetur.* Quibus verbis oſtendit, Victoriam contra Beſtiam ab vltimo Belli puncto dependêre, gloriam autem Belli in duratione conſiſtere. In eo enim quòd non obtenturos plenam cõtra Beſtiam Victoriam fortiſſimos Stellarum duarum Athletas, *donec veniat Abominatio, & voluntas Altiſſimi compleatur,* aſſerat: Oſtendit ambos Ordines contra Mahumetis reliquias vſque ad Anti-Chriſti tempora Bellum continuaturos. Antiquiſſima enim in Ordine Minorum Traditio eſt, hunc Ordinem vſque ad Anti-Chriſti tempora duraturum, quo tempore etiam fratres Minores ſe Anti-Chriſto opponentes, reliquias Mahumetanorum ad Chriſtum conuertent, prout inferiùs altera Abbatis Ioachim Prophetia clariùs demonſtrabit. Traditionis autem huius meminit *Iacobus de Vitriaco S.R.E. Cardinalis* vitæ ſanctitate, & doctrinâ Eminentiſſimus, S P. Franciſco contemporaneus in ſua Hiſtoria Occidentali c. 32. his verbis: *Hic* (ait) *eſt fratrum Minorum ſanctus Ordo, & Apoſtolicorum Virorum admiranda, & imitanda Religio, quos Dominus contra perditionis filium Anti-Chriſtum, & eius profanos Diſcipulos, credimus in diebus nouiſſimis ſuſcitaſſe.*

Sybilla Erithræa.

Franciſcani & Dominicani contra Mahumetanos continuabunt vſque ad finem mundi.

Iacobus de Vit. Hiſtor. Occid. c. 32.

§. V.

§. V.

Miſsionem S. Franciſci, & Sociorum eius Diuinam Extraordinariam prædixit Abbas Ioachim & alij.

S. Franciſci & ſuorum Miſſio prædicta ab Abbate Ioachim.

S*Tbillinum Oraculum* ſubſequuntur aliæ non mediocris fidei Prophetiæ, inter quas excellit vna ſingulariſſima Ioachim Calabri Abbatis Florēſis (quem Prophetiæ ſpiritu claruiſſe demonſtrant plurima, quæ potiſſimùm in Commentarijs in Hieremiam Prophetam, & Apocalypſim futura prædixit, quæ vera fuiſſe euentus docuerunt.) Hanc verò habet in libro *de Concordia vtriuſque Teſtamenti*, & refertur à *Bartholomæo Piſano Fructu & Conformitate* 1 & 2. his verbis: *Erunt* (ait) *duo viri, Vnus hinc, & Alius indè: Vnus Italus, & alter Hiſpanus* (qui, nimirùm, duorum Ordinum Capita fuerunt) *& poſt duos iſtos Ordines veniet alter ſaccis veſtitus, ſub cuius tempore apparebit filius Iniquitatis, qui dicitur Anti-Chriſtus:* Infrà: *Breuiſſimum eſt tempus ipſius* (id eſt, Tertij Ordinis) ſicut *breuiſſimi dies Anti-Chriſti ſucceſſoris ſui.* Et exprimens Ordinem Minorum & eius progreſſum. *Ordo enim Minorum* (inquit) *vſque ad tempora nouiſſima duraturus, per mare Aquilonare tranſibit, aſpera paſcua guſtabit: Regina Auſtri proteget, & fouebit eum in amaritudine ſua, flumen Euphraten tranſibit, & vndam, & impetum eius mitigabit: Aſpera reducentur in planum in Sermone eius. Terra Salſuginis,* id eſt, *Ægypti ad Dominum conuertetur per eum: In eadem terra ſecurè Euangelium prædicabit: Multæ Gentes per ipſum Ordinem ad Dominum conuertentur: Gens Idololatra cuius lingua ignorabitur, quæ de finibus terræ veniet, miſſa à Deo in adjutorium terræ Promiſſionis, & vt ipſa agnoſcat Deum Patrem Omnipotentem, & filium eius Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ad fidem Catholicam conuertetur. Futurum eſt enim quòd Ordo Minorum, viriliter ſe opponat contra Mortis Angelum: & contra eum prædicando plures, & maxima multitudo de filijs ipſius Ordinis martyrio ad Dominū tranſibit, ſicut dictum eſt per Dauid Prophetam:* Poſuerunt mortalia ſeruorum ſuorum eſcas volatilibus cœli, carnes Sanctorum tuorum Beſtijs terræ. *Gaudebunt in Canticis ſuis,* id eſt, *in Prædicatione, omnes tribus terræ, & Gens immunda Mahumetica, quæ remanebit, & qui reſidui erunt, ad Dominum conuertentur.* Hæc Ioachim Abbas. Quæ quidem Prophetia cum verbis clariſſimis propoſita ſit, ex euidenti prædicatione Euangelij iam per vniuerſas Orbis partes in Aſia, Africa, Europa, America per fratres Minores iam facta, ſatis præſagiri poteſt in cæteris, futuris temporibus complenda.

Piſan. Conf. 1. & 2.

Idem.

Pſal. 78. verſ. 2.

Hîc verè controuertitur inter Scriptores: Quo tempore Abbas Ioachim floruerit, & quanto; tempora SS. Franciſci, & Dominici anteceſſerit? Et quidem, omnes fatentur *annum Chriſti* 1100. non exceſſiſſe, atque adeò primam Conuerſionem S. Franciſci, aut initia Ordinis eius, ac S. Dominici videre non potuiſſe; cùm tamen omnibus conſtet ipſum Ioachimum, S. Franciſcum cum S. Dominico in eo habitu & veſtitu quo Ordines ſuos auſpicati ſunt, *in Æde S. Marci* Venetijs opere Muſaico exprimi curaſſe, quod & Poëta eleganti verſu indicat de Franciſco loquens:

Ioachim quo tempore vixerit.

Antè prius fuerit, quam mundo exortus, in Æde
Quæ Marci titulo nulli in Orbe ſecūda eſt,
Extat apud Venetos longis expreſsùs in annis.

Fides itaque de ætate, & tempore, quibus vixit Ioachimus Calaber, Abbas Florenſis penes Chronologos remaneat: ſanè illum Sanctum Franciſcum centum totis annis præceſſiſſe, *Guillelmus Pepinus Ordinis S. Dominici in Serm. de S. Franciſco* aſſeruit, quem ſecutus eſt *R. P. Henricus Sedulius* in Elogijs ad vitam S. Franciſci præmiſſis, *Bergomenſis in Chronico* refert illum circa annum 1158. floruiſſe: Alij illum ad annum 1195. perducunt: *Bzouius* ad annum 1199. perueniſſe aſſerit: Quidquid ſit. Certum eſt pluribus annis, ante primam conuerſionem S. Franciſci obijſſe, & effigies quas in *Æde S. Marci* exprimi curauit, ſicut & Prophetias quas de S. Franciſco, & Dominico in ſuis libris Poſteritati tradidit, multis annis antè illius mortem editas fuiſſe, imò & ante SS. Franciſci, & Dominici Natiuitatem, prout ex Chronologis conuinci poteſt.

Nec de qualitate Prophetiæ in ratione prædictionis altercandum eſt, cum ea prædicat, quæ multo tempore poſt futura, & nequidem modò completa ſunt; quamuis pluſquàm Propheta S. Ioannes Baptiſta à Domino aſſeritur, qui Agnū digito demonſtrauit, quem necdum Iudæa veniſſe tunc nouit: vndè nec minus Prophetæ nomen Abbas Ioachim promeruit, qui futura de SS Frāciſco, & Dominico, antequā mundo reuelata eſſent (etſi propinqua) præmonſtrauit, qui & remotiſſima, vſquè ad finem mundi indigitauit. Aliàs etiam plurimas Prophetias de his Ordinibus prodijſſe, refert Piſanus, quæ quia obſcuriores, & prolixiores ſunt, libens omitto & ad illarum expēſionem prouidum Lectorem remitto.

Ioachim an Propheta.

Digitized by Google

Vnam tamen adjungendam huic putaui, cuiuſdam Abbatis Tranſmarini vitæ ſanctitate conſpicui, quam idem *Piſanus ſupra* breuiter refert 2. p. Fructus & Conformitatis 1. *Cum enim* (ait) *dictus Abbas, multa ſuiſ Monachis de futuro aduentu S. Franciſci, & eius Ordine diſſeruiſſet illis injunxit: Vt ſi quando contingeret S. Franciſcum, aut eius fratres ad partes illas tranſmarinas venire: Illi cum Cruce & reuerentia occurrerent, ac cum ſolemni ritu deducerent*. Quod poſtea euenıſſe ſtatim à principio Ordinis cùm Sanctus Pater mari transmiſſo Soldani præſentiam adiret, Legenda Antiqua teſtatum reliquit.

Piſan. 2. p. fruc. 1.

§. VI.

Miſſio Diuina & Extraordinaria S. P. Franciſci per Prodigia, quæ eius Natiuitatem concomitata, & Adoleſcentiam, vſque ad ipſius Conuerſionem cõſecuta ſunt, demonſtratur.

Sanctorum Natiuitas per Angelos ſæpe prænuntiatur.

HIc eſt non rarus in Sanctorum ortu Diuinæ Bonitatis apparatus vt Angelorum Prænuntio aut occurſu honeſtetur. Ita enim tres Angeli concipiendum Promiſſionis filium Iſaac, alius Sampſonem, Gabriel Baptiſtam prænuntiarunt, qui & in ortu S. Franciſci non minori fœlicitate à Deo miſſi ſunt, vt Legatũ Chriſti in mundum venientem, mirandis prodigijs honorarent, quippe de quo meritò dici poſſit, quod de ſeipſo S Paulus teſtatur: Quod *Ex vtero Matris ſegregatus fuerit à Deo, qui vocauit illum vt reuelaret filium eius in eo, & euangelizaret. Gal 1.*

Galat 1. verſ 15.

Angelus S. Franciſci quaſi obſtetrix.

Prodigium itaque primum, fuit: Angeli in forma peregrini apparitio, qui velut manus ſuppleus obſtetricantis, inſtrueret, qualiter S. Pater verè in hoc mũdo aduena & peregrinus futurus, maternis viſceribus ſaluâ Matre effunderetur. Cùm enim pia Mater pluribus diebus partus labores experta, in doloribus deficeret, Angelus facie peregrini in foribus domus adfuiſſe Legenda Manu-ſcripta antiqua teſtatur, Domeſticos admonens, vt ſi ſalua parere vellet, à thalamo molli & delicato abſtracta, ad ſtabulum jumẽtorum transferretur, vbi diuino quidem conſilio, illum eniti debebat, qui vt Saluatoris Imago, Imaginem ipſius in cordibus hominum reparaturus veniebat. Dictum, factum: Mater enim in ſtabulum vicinum tranſlata, diuinâ potiùs quàm humanâ manu obſtetricante, à doloribus ſtatim libera Puerum illum peperit, qui ad Saluatoris ſimilitudinem, in ſtabulo natus, in præſepio ſuper fœnum poſitus fuit: vt à loco ſtabuli Miſſionem Euangelicam ordineretur, ex quo vtique tempore ſuo ad Chriſti effigiatam ſimilitudinem creſcere debebat. Viſitur locus ille Aſſiſij, in poſterorum memoriam honeſtè aſſeruatus, extructo in illo decenti ſacello in honorem Sancti, ſub hac appellatione: *San Franciſco el picolo.* Et in ſuperliminari aureis litteris notatum. *Hoc Oratorium, fuit bouis & aſini ſtabulum: In quo natus eſt Franciſcus mundi ſpeculum*: Primum hoc prodigium ſtatim alterum ſecutum eſt: *Alter* enim *Angelus* Baptiſmo ipſius in Eccleſia Cathedrali S. Ruffini, qui Patrini vices ſubiret, adfuiſſe certâ Traditione fertur; Apparens enim Peregrini iterum ſpecie Angelus, graui tamen vultu inceſſuque, vrbano quodam deſiderio, & affectu de Sacro fonte Puerum ſuſcipere poſtulauit: Quod & ei, ſic Deo diſponente, benignè indultum eſt. Acceſſit itaquè reuerenter, deuotè Puerum ſuſcepit, peractoque miniſterio (relictis in lapide marmoreo, ſuper quo altari adgeniculans adorauerat, genuum veſtigijs) ex oculis adſtantium euanuit. Qui quidem lapis crate ferreâ munitus in hunc vſque diem in dicta Eccleſia aſſeruatur, ad perpetuam cœleſtis prodigij recordationem, & Baptiſterium ſingulari Epigraphe inſcriptum oſtenditur. Et quidem in Diuinæ Miſſionis ſignificationem, Nomen *Joannes*, Puero in Baptiſmo iſti inditum fuit, quippe qui Præcurſoris Officium in Pœnitentia prædicanda obiturus erat.

Angelus S. Franciſci in Baptiſmo Patrinus.

Nec hîc Angelica prodigia ſtiterunt. Vix enim puerulus Franciſcus à Baptiſmi lauacro domum reportatus erat, cum ecce *Tertius Angelus*, iterùm velut peregrinus, foribus domus maternæ adſtitit, & Nutrici, deuoto quidem affectu, vt puerum videre eumque amplecti liceret, importunus fuit: Obtinuit, vidit, in vlnas vt Chriſtum Simeon ſenex accepit, amplexatus, & oſculatus eſt eum, eiuſque humero dextro *ſignum Crucis* viſibiliter impreſſit, Crucis vtique Præconi, & fortiſſimo Athletæ mox futuro. Reddidit deindè Puerum Nutrici, ſerio ſermone illum eius tutelæ commendans, quem inuido omnis boni Diabolo ſciret exoſum, eò quòd inter perfectiſſimos Dei Seruos, perfectiſſimus & ipſe aliquandò futurus eſſet. Quibus dictis diſparuit, nec poſteà requiſitus reperiri potuit. Referunt hæc ex Legenda maiori antiqua Piſanus, Petrus Rodolphus, & ex illis Ordinis præclarus Annaliſta *R. P. Lucas VVadingus* in Apparatu.

Angelus S. Franciſci quaſi Epiſcopus Confirmator.

His prodigijs Angelicis meritò addendum eſt illud ignoti cuiuſdam velut Præcurſoris,

Angelus ante ortum

Digitized by Google

S. Franciſci, de eo prænuntiat pacem & bonum.

curſoris, quod refert Marianus, quod etiã trium Sociorum narratio confirmat: Antequam enim S. Pater mundo appareret, Aſſiſij Vir quidam deuotus, multis diebus omnibus ſibi occurrentibus per plateas, his verbis velut congratulabatur, eaque repetebat: *Pax, & Bonum, Pax, & Bonum*; quæ quidem Salutatio vſque dum S. Franciſcus mundo innoteſceret, perdurauit: Apparente autem S. Franciſco: Mirum dictu! Vir ille nõn tantùm tacuit, ſed etiam diſparuit, nec vnquam ampliùs in populis viſus fuit. Quod non ſine graui ratione à multis interpretatum fuit. Virum illum deuoti Angeli Pacis S. Franciſci præconem à Deo præmiſſum; vt eum ſuperuenturum vaticinaretur, qui Pacem & Bonum, id eſt, *Euangelium Pacis*, verbo, & exemplo denuò Mundo prædicare veniebat.

§. VII.

Miſſionem Diuinam Extraordinariam S. Franciſci, mirabiles diſpoſitiones quibus famulum ſuum præuenit Deus, circa tempora Miſſionis manifeſtè oſtendunt.

Deus quomodo ſuos prædiſponat ad opera extraordinaria.

HÆc eſt iterùm Diuinæ Sapientiæ artificioſa manus, & ingenioſa Æternæ Artis induſtria, vt cùm Apoſtolicos Viros ad Legationes ſuas deſtinat, eoſdem ad Idæarum æternarum ſimilitudinem pro Officij dignitate, & qualitate efformet, vt Imaginem illius à quo mittũtur omnibus referant, & inexcuſabiles illi ad quos mittuntur, fiant. Non enim minore artificio, etſi labore nullo, opera ſua format Deus: ſed ſicut (apud Eccleſiaſticum c.38.) *Faber & Architectus qui noctem tamquam diem tranſigit, qui ſculpit ſignaculo ſculptilia, & aſſiduitas eius variat picturam: cor ſuum dabit in ſimilitudinem picturæ, & vigilia ſua perficiet opus.* Sic in Idæis ſuis ludit, non laborat, Sapientia Dei, Cor amoris ſui dans in conſummationem operum, & vigiliã ſuâ ornans omnia in perfectionem.

Eccli. 38. verſ. 28.

S. Franciſcus quomodo prædiſpoſitus à Deo ad opera Crucis & Crucifixi.

Sic in S. Franciſci Miſſione, ſuo vno & multiplici ſpiritu, viſa eſt Diuina Sapientia ludere: Qui enim Athletam ſuum ad Crucem, Crucifixique Imaginem in cordibus hominum efformandam, aut reformãdam, Diabolumque Crucis Inimicum fugandum, miſſurus erat, varijs illum diſpoſitionibus gradatim præuenit: Vt ipſe in ſuo Teſtamento de ſeipſo teſtatur: *Primus* namque gradus fuit *Pœnitentiæ: Dominus* (inquit) *dedit mihi fratri Franciſco ita facere Pœnitentiam, quia cùm eſſem in peccatis meis, nimis mihi videbatur amarum videre leproſos, & ipſe Dominus conduxit me inter illos, & feci miſericordiam cum illis, & recedente me ab ipſis, id quod mihi videbatur amarum, conuerſum, mihi fuit in dulcedinem animæ & corporis.*

Teſtamentum.

Secundus gradus fuit *Deliberationis*: Et *poſteà* (inquit) *parùm ſteti.*

Tertius fuit *Separationis* à ſæculo: *Et exiui* (ait) *de ſæculo.*

Quartus fuit *Inſtitutionis Ordinis*: Et *poſtquàm Dominus dedit mihi de fratribus, nemo mihi oſtendebat quid deberem facere, ſed ipſe Altiſſimus reuelauit mihi, quòd ego deberem viuere ſecundùm formam S. Euangelij, & ego paucis, & ſimplicibus verbis feci ſcribi, & Dominus Papa confirmauit mihi* &c.

Quos quidem omnes gradus varijs prodigijs exornauit Deus. Primò quidem (referente S. Bonauenturà cap. 1. vitæ) cœpit illum vt olim Prophetas viſionum ſomnijs, non ſine grauiſſimis effectibus præparare: *Poſtquam enim factà ſuper eum manu Domini, diutinis languoribus, vt coaptaretur Anima ad Sancti Spiritus Vnctionem*, corpus à Deo afflictum fuiſſet, & reſumptis viribus, occurrenti ſibi militi Nobili quidem, ſed egeno & malè veſtito, decentia quæ ſibi parauerat veſtimenta ſe exuto tradidiſſet; Nocte ſequenti cùm ſe ſopori dediſſet: *Palatium ſpacioſum, & magnum cum militaribus armis Crucis Chriſti ſignaculo inſignitis, Clementia ſibi diuina monſtrauit*: Illa ſua fore, militumque ſuorum aſſeuerans. Cumque rerum adhuc cœleſtium ignarus, per ea militiam temporalem ſibi ſequendam, magnæque futuræ proſperitatis indicium hanc viſionem fore exiſtimaret. Et iam ad militiam ſe accingeret, alterà interpretatione per familiarem allocutionem eum dignatus eſt Dominus, monens vt reuerteretur: *Viſio enim illa quam vidiſti* (dixit Dominus) *ſpiritualem præfigurat effectum, non humanâ ſed diuinâ in te diſpoſitione complendum.* Et ecce ſtatim in ſeruo Dei ſecuta eſt mira Superni Artificis diſpoſitio. Ex tunc enim à publicæ negotiationis tumultu Franciſcus ſe ſubtrahens, ſupernam deuotè precabatur clementiam, vt quid ſibi foret agendum oſtendere dignaretur. Creſcit interim (illo operante interiùs, qui Athletam ſuum præparabat) flamma cœleſtis deſiderij in corde Tyronis, ita vt pro amore ſupernæ Patriæ, terrena omnia deſpiceret quaſi nihil: illi enim interiùs ſuggerebatur, Chriſti militiam à ſuiipſius victoria inchoandam.

1. Per ſomniorum viſiones.

S. Bonau. c.1. vitæ.

Vndè altera iterum vehementior Diſpoſitio verè miranda ſubſecuta fuit. *Quadam itaque die* (ait S. Bonauentura) *dum equita-*

2. Per leproſi occurſum. Ibidem.

equitaret per planitiem quæ ſubjacet Ciuitati Aſſiſij, leproſum quemdam habuit obuium, cuius inopinatus occurſus ei non paruum incuſſit horrorem. Recurrens autem ad perfectionis iam conceptæ propoſitum, & recolens quòd ſeipſum oporteret primùm deuincere, ſi vellet effici Chriſti miles, ad deoſculandum eum, equo lapſus adcurrit. Cui cùm manum quaſi aliquid accepturus leproſus protenderet, pecuniam cum oſculo reportauit. Statim autem equum aſcēdens, & ſe circumquaque conuertens, cùm campus pateret vndique liber, leproſum illum minimè vidit. Admiratione itaque repletus & gaudio, laudes cœpit Domini decantare deuotè, proponens ſemper ex hoc ad majora conſendere. Hæc S. Bonauentura.

Ex quibus patet *Diuinæ Extraordinariæ Miſſionis* futuræ arcanum: Quem enim Deus ad perfectam Chriſti Crucifixi ſequelam diſponebat. Illum veſtimenta propria cōtemnere intùs docuit, & ad veſtiendum pauperem exteriùs animauit. Et qui ad peccatorum horrendam lepram medelâ Pœnitentiæ cuiuſdam, Franciſcum per vniuerſum Orbē mittere parabat: Illum leproſorum naturaliū Medicum, & Amicum inſtituit. *Induit enim ex tunc* (ait S. Bonau.) *Spiritum Paupertatis, humilitatis ſenſum, & affectum intimæ pietatis: Nam cùm prius leproſorum non ſolùm cōſortium, verum etiam longinquum contuitum vehementer horreret: Iam propter Chriſtum Crucifixum, qui iuxta verbum Propheticum contemptibilis vt leproſus apparuit, vt ſemetipſum plenè contemneret humilitatis, & humanitatis obſequia leproſis beneficâ pietate præſtabat, & cum multo compaſſionis affectu manus ipſorum oſculabatur & ora: Quinimò diligentiſſimè ſeruiens omnibus propter Deum, lauabat ipſorum pedes, ligabat vulnera, educebat plagarum putredinem, & ſaniem abſtergebat:* Oſculabatur etiam ex deuotione vlceroſas plagas ipſorum, Euangelicus Medicus mox futurus. Et hanc ſibi ſanctæ Miſſionis præparationem fuiſſe ipſemet in Teſtamento ſuo velut primarium ſuæ Conuerſionis lapidem demonſtrat: *Dominus* (ait) *dedit mihi F. Franciſco ſic facere Pœnitentiam: Cùm enim eſſem in peccatis meis, nimis mihi videbatur amarum videre leproſos, & ipſe Dominus conduxit me inter illos, & feci miſericordiam cum illis: Et recedente me ab ipſis id quod mihi videbatur amarum conuerſum mihi fuit in dulcedinem Animæ & Corporis. Et poſteà paruùm ſteti & exiui de ſæculo.* Gradatim porrò ad perfectiora Miſſionis ſigna Dei ſapientia progrediebatur: Cùm enim intereà ſolitaria loca quæreret amica mœroribus, & vnâ dierū ſequeſtratus oraret, & præ nimietate feruoris totus eſſet abſorptus in Deum: Apparuit illi Chriſtus Ieſus veluti Cruci confixus, ad cuius conſpectum liquefacta eſt Anima eius, & memoria Paſſionis Chriſti viſceribus cordis ipſius adeò impreſſa medullitùs, vt ab illa hora cùm Chriſti Crucifixio veniret in mentem, vix poſſet à lachrymis & gemitibus exteriùs contineri. Hanc verò fuiſſe proximam futuræ Miſſioni eius diſpoſitionem teſtatur S. Bonauentura his verbis: *Intellexit nempè Vir Dei illud Euangelicum ſibi dici: ſi vis venire poſt me abnega temetipſum, & tolle Crucem tuam & ſequere me.*

S. Franciſci erga leproſos affectus.

S. Franc. in Teſtam.

3. Per orationem & ſe iulam Paſſionis Chriſti memoriam.

S. Bonau. ſup Matth 16. verſ. 24.

Vnde paucis poſt diebus cùm Eccleſiam S. Damiani quæ minabatur præ nimia vetuſtate ruinam, inſtigante ſe ſpiritu causâ Orationis intraſſet, & proſtratus ante Imaginem Crucifixi, lachrymoſis oculis in Dominicam Crucem intenderet: Vocem de ipſa Cruce dilapſam ad eum, corporeis audiuit auribus ter dicentem: *Franciſce vade, & repara domum meam quæ vt cernis, tota deſtruitur.* Hæc fuit vera, verſi ſymbolica *Miſſio*, quæ primò tremefactum, ac à ſenſibus alienarum Franciſcum, extatico quodam mentis ſtupore: dum corde diuini eloquij percipit virtutem, in Deum ſuſpendit. Hæc: Quæ illum ad ædificandas Eccleſias materiales primò quidem myſteriosè accinxit, donec ſpoliatus à Patre, Deo plenus, mundo valediceret, & mutatâ mente ſimul & habitu, ad reparandam non materialem, ſed ſpiritualem Dei Eccleſiam, Chriſti ſanguine redemptam accingeretur; accepto altero ſigno: Dum in S. Maria de Portiuncula Miſſam deuotus audiret, ex Euangelio Apoſtolicæ Miſſionis in quo Apoſtolis Euangelica in viuendo forma denuntiabatur *Nè videlicet poſſiderent aurum, vel argentum, nec in Zonis pecuniam, nec peram in via, nec duas tunicas haberent, nec calceamenta deferrent neque Virgam:* tantâ vi diuini Spiritus interiùs eſt commotus hoc ſigno accepto, Euangelij non ſurdus auditor, *Miſſioni Diuinæ* per omnia ſe componens, ſoluerit calceamenta de pedibus, depoſuerit baculum, peram rejecerit, & pecuniam execratus ſit, rejectâque corrigiâ, quâ erat præcinctus pro cingulo funem ſumpſerit, omnem ſolicitudinem apponens qualiter auditâ perficeret, & Apoſtolicæ rectitudinis Regulæ per omnia ſe coaptaret. Hinc ad Pœnitentiæ prædicationem ſe accingit, & vocatis eodem ſpiritu quinque viris filiorum Franciſci ſenarius completus eſt numerus. Demùm à Patre luminum certificatus de Remiſſione plenaria omnium delictorum ſuorum, & in raptu miro lumine abſorptus, dum dilatato mentis ſinu, quæ circa ſe & filios ſuos futura erant aſpexiſſet, ad quatuor mundi plagas ſe ſuoſque mit-

S Franciſci Miſſio per Crucifixum ſe alloquentem.

Item per audita in Euangelio Miſſa Matth. 10. verſ 9.

Cui ſtatim obtemperat.

Digitized by Google

mittens (donec alij multiplicentur eiuſdem Miſſionis operarij.) Quibus iterum, vnâ die congregatis, ab eo *qui diſperſiones congregat Iſraelis*. Ad ſtabiliendum tandem Ordinem, & ſuorum Militum Exercitum Militiæ ſymbolo inſigniendum, Regulâ ſibi à Domino inſpiratâ ſe reſoluit.

Pſal. 146. verſ. 2.

§. VIII.

Miſſionem Diuinam Extraordinariam S. Franciſci, & filiorum eius agnouit, & approbauit S. Mater Eccleſia Romana.

HVius agnitionis, & approbationis: cuius ampliſſima teſtimonia dederunt Summi Pontifices fruſtrà mentionem faceremus, niſi nos ad aliqua proferenda ſancta moueret Antiquitas, & debita in Eccleſiam Matrem obſeruantia ex gratitudinis Officio id poſtularet. Sanè monitus cælitùs *Innocentius III.* viſione hominis pauperculi Eccleſiam Lateranenſem dorſo ſuſtinentis, à Deo profectam huius Viri Miſſionem agnouit: *Hic eſt* (ait) *ille qui opere & doctrinâ Chriſti ſuſtentabit Eccleſiam.* Vndè nec dubius de Oraculo, nec incertus de cœleſti Nuntio, agnoſcens Diuinam diſpoſitionem, Sententiâ Apoſtolicâ: *Approbauit* (ait S. Bonauentura) *Regulam, dedit de Pœnitentia prædicanda mandatum, & Laicis fratribus omnibus qui Seruum Dei fuerant comitati, fecit coronas paruulas fieri, vt verbum Dei liberè prædicarent*, &c. Quid tam ſubitò, tam efficaciter, ad Miſſionem ſimplicium & idiotarum pro Pœnitentia annuntianda ſupremum Eccleſiæ Antiſtitem mouere potuiſſet, niſi illam diuinitùs confirmatam, ſub Spiritus Sancti directione agnouiſſet? Certè *Honorius III. Innocentij* Succeſſor anno 3. ſui Pontificatus litteris ad vniuerſos Eccleſiæ Archiepiſcopos, Epiſcopos & Prælatos directis, approbatam diuinitus à S. Romana Eccleſia hanc Miſſionem denuntiat his verbis: *Cùm* (inquit) *dilecti filij F. Franciſcus & Socij eius de vita, & Religione Minorum fratrum, abiectis vanitatibus huius mundi elegerint vitæ viam à Romana Eccleſia approbatam, ac ſerendo ſemina verbi Dei, Apoſtolorum exemplo circumeant Nationes*, &c. *mandamus vt ipſos recipiatis ſicut Catholicos & fideles, eis ob reuerentiam Diuinam, & noſtram exhibentes vos fauorabiles & benignos.* Notanda verba (*ob reuerentiam Diuinam, & noſtram*) quibus apertè Pontifex illam *Miſſionem Diuinam*: ob cuius reuerentiam vtique iſtis Miſſionarijs exhibenda mandatur charitas, Eccleſiæ Decreto, &c. *Gregorius* etiam *IX. Honorij* Succeſſor eiuſdem *Diuinæ Miſſionis* non ingratam commendationem facit, in Bulla quæ incipit: *Cum meſſis multa: Data Pontificatus anno 7.* in qua fratribus Minoribus ad terras Virgianorum, & Paganorum proficiſcentibus ſic loquitur: *Cum meſſis multa, & Operarij pauci, Euangelicus ille Paterfamiliâs adhuc mittit Operarios in vineam ſuam, & eos in hac quaſi hora vndecima vineæ ſuæ nouos deputat Vinitores, quorum laborem pari cum primis denario compenſet*, &c. Quæ proſequens addit: *Illis ad terras Virgianorum, Saracenorum, & aliorum Infidelium proficiſcentibus Animarũ ſolicitudinem commiſſam: Illius operante Clementiâ qui de lapidibus poteſt filios Abrahæ ſuſcitare*, &c. Et tandem monet fratres, vt Miniſterium ſuum (vtique à Deo ſibi commiſſum) diligenter implentes ſe Operarios inconfuſibiles exhibeant, &c. Idem Pontifex in Bulla quæ incipit: *Cùm qui recipit Prophetam*, &c. De fratrum Minorum vocatione eſſe affirmat: *More Apoſtolorum ſerendo ſemina Verbi Dei diuerſas circuire Regiones*: Data Pontif. ann. 9. *Alexander IV.* in Bulla quæ incipit: *Si Nonæ. Pontif. an. 1.* &c Ordinem S. Franciſci vocat; *Nouam militiam Militaris Eccleſiæ*. Idem in Bulla quæ incipit: *Patris æterni benignitas*: declarat *Fratres Minores & Prædicatores Patris æterni benignitate pro ſui nominis attollenda gloria, & fidelium procuranda ſalute, inter perſonas plurimas Diuinis obſequijs deputatas, in Eccleſia ſua ſancta conſtitutos.* Vndè ibidem infert: *Hi ſunt dilecti Deo & hominibus fratres Ordinis Minorum & Prædicatorum qui ſuum ſemper affectum ad amorem cæleſtium dirigentes, virtutem diuini nominis per Orbem terrarum publicant, & Chriſtianæ Religionis ampliando cultum vigili attentione deſudant: Hi ſunt qui vitam & merita Beatiſſimi Pauli Apoſtoli contemplantes, gloriantur in ſola Cruce Domini, ſpernendo mundi ſolatia pro delicijs Paradiſi. Hi ſunt qui hoſtes Animæ per ſcutum fidei, loricam Iuſtitiæ, gladium Spiritus, ſalutis galeam, haſtam perſeuerantiæ debellantes, obtinere ſatagunt, vt Catholicis vniuerſis Fidei, Spei & Charitatis augmenta proueniant: ac perfidis veritatis via pateat, & Hæreticæ prauitatis inſania euaneſcat*, &c. Vnde mandat Pontifex vt omnia quæ ſunt oportuna pro Animarum ſalute, eis liberaliter ab omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Eccleſiarum Prælatis concedantur. Idem in Bulla quæ incipit: *Non ſine multa cordis amaritudine*: Data Pontif. an. 3. aſſerit: *Duos* illos Ordines fratrum Minorum & Prædicatorum eſſe, *velut Eminentia candelabra & duo magna luminaria in Eccleſia Dei poſita, vt ſacra do-*

Franciſci Miſſio Diuina à Pontificibus approbatur. Innoc. III.

Bonau. vita.

Honor. III.

Gregor. IX.

Alexander IV.

ctrina tamen diffundatur, & vbique per Orbem Chriſti Euangelium ardenter, & efficaciter prædicetur, &c. Deficeret charta ſi ea quæ in probationem huius *Diuinæ Miſſionis* Fratrum Minorum, à Summis Pontificibus ſunt veraciter mundo publicata, referre deberemus. Hæc igitur ſufficiant, plura reſeruantes in opportuna loca cùm de eorum laboribus in *Tit.* 12. diſſerendum erit.

§. IX.

Quid ſingulariter operetur in Fratribus Minoribus tot ſignis probata, Diuina Extraordinaria Miſſio.

Diuinæ Miſſionis effectus 4.

PLurima vtique *Diuina Miſſio* tot ſignis illuſtris, operatur in Fratribus Minoribus, tam reſpectu ſui, quàm eorum ad quos mittuntur: Nos ad quatuor titulares diuinæ diſpoſitionis effectus reducemus. Operatur igitur hæc Miſſio in Fratribus Minoribus. 1. *Obligationem ſanctam Euangelizandi, & prædicandi Verbum Dei.* 2. *Singularem Diuini Numinis in hoc opere aſſiſtentiam.* 3. *Contradicentium Diuinam vltionem.* 4. *Specialem Operariorum in Diuina prouidentia curam.* Quæ quatuor ſingulariter expendemus.

Neceſſitas prædicandi quibus incumbat.

Primò itaque: *Obligationem* ſubminiſtrandi Eccleſiæ Concionatores tam ad fideles, quàm Infideles, ex hac Miſſione Ordinem contrahere manifeſtum eſt exemplo S. Pauli, qui ex ſua Miſſione hâc obligationem deducit. Sic enim cùm 1. Corinth. 1. indicaſſet qualitatem ſuæ Miſſionis: *Non enim miſit me* (inquit) *Chriſtus baptizare, ſed euangelizare.* Debitum autem ex hac Miſſione conſequenter emanans latè probat c. 9. *Nam ſi* (ait) *Euangelizauero non eſt mihi gloria; neceſſitas enim mihi incumbit: Væ enim mihi eſt, ſi non euangelizauero: ſi enim volens hoc ago, mercedem habeo, ſi autem inuitus, diſpenſatio mihi credita eſt.* Hoc idem eodem modo de Fratribus Minoribus *Miſſio Diuina* concludit, vt nimirùm: In vim *Miſſionis Diuinæ,* in S. Franciſco, Ordini concreditæ, non ſit ipſis liberum à Prædicatione abſtinere, quam Chriſtus Regulæ Dictator eis commiſit, Ità vt ſi verè ex virtute ſuæ Miſſionis S. Paulus ad Rom. 1. fateatur: *Græcis & Barbaris, ſapientibus, & inſipientibus ſe debitorem:* Non minùs id ex vi Status Frater Minor dicere poſſit: Cuius Ordini mediante Superiorum Obedientiâ, intemerata Prædicandi Miſſio à Chriſto in c. 9. Regulæ ad omnes concredita eſt; Ad Saracenos autē, & alios infideles Miſſio ſpecialis, etiam Miniſtris Prouincialibus in c. vlt. demandata. Quam obligationem ſuis filijs intimare volens S. Franciſcus in quodam Opuſculo quod inſcripſit: *Cur fratres Minores dati ſint Mundo?* hanc quartam cauſam ponit: *Vt ſint* (ait) *teſtes, & ſequaces verbo & opere tantæ charitatis, & affectionis Chriſti ad ſalutem omnium Animarum: per mundum diſcurrendo, ac verbo & exemplo prædicando, atque Animas ipſius Chriſti pretioſo ſanguine redemptas ad ipſum verum Creatorem, & Paſtorem, ac Redemptorem Animarum ducendo.* Ita docet Rutilius Benzonius Epiſcopus Lauretanus lib. 1. de fuga in Peſte diſput. 1. q. 1. concl. 1. vbi ex D. Thoma 2. 2. q. 188. ar. 4. oſtendit: Ordines Mendicantium ad ſalutem Animarum præcipuè inſtitutos, & deſtinatum eorum finem eſſe, vt per Prædicationes, & Confeſſiones, ac alia pia Opera ſaluti Animarum incumbant: Ex quo infert: Illos abſque peccato mortali in neceſſitate non poſſe illa ſubſidia populo ſubtrahere. Et in particulari ad Probationem 3. Hæc verba pro aſſumpto ponit: *Tempore* (ait) *Hæreſis tenentur ſub peccato mortali Religioſi, qui ex Inſtituto habent prædicare & ſtudere, etiam cum periculo mortis, quando quis ab Infidelibus ſeducitur, non diſcedere ab eo loco, ſed manendo docere, & prædicare, vt Populos à ſeductione liberent,* &c. & allegat D. Thomam opuſc. 18. c. 14. Cajet. & Bannez loco citato D. Thomæ in 2. 2. q. 188.

1. Corint. 1. verſ. 17.
Et cap 9. verſ. 16.
Fratribus Minoribus non liberum abſtinere à prædicatione.
Rom. 1. verſ. 14.
S. Franciſc. Opuſculo.
D. Thomas. Ordines Mendicantiū ad quid inſtituti.
Rutilius Benzon. lib. 1. de fuga & peſte d. 1. q. 1. c. 1.

Prædicantibus aſſiſtit Spiritus ſanctus.
Pſal. 67. verſ. 12.

Secundus Effectus Miſſionis Diuinæ Extraordinariæ in fratribus Minoribus eſt, *Specialis Spiritus ſancti aſſiſtentia,* & Diuina Virtus, iuxta illud Pſal. 67. *Dominus dabit verbum Euangelizantibus virtute multâ.* Promiſſio enim Chriſti facta Apoſtolis, & Diſcipulis Matth. 10. & vltimo: Ioan. 16. & alijs locis, deriuatur in Succeſſores, à Chriſto ſimiliter miſſos, quales ſunt fratres Minores: Item vt etiā Tyrannis præſentatis, detur in illa hora quid loquantur: *Non enim* (ait) *vos eſtis qui loquimini, ſed ſpiritus Patris veſtri qui loquitur in vobis.* Et expreſſiſſimè Ioan. 16. *Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem.* Quæ quidem manifeſtè in fratribus eueniſſe, Hiſtoria Seraphica ſuis locis manifeſtat. Vnde & huius promiſſionis ſingularem mentionem facit S. P. Franciſcus Collat. 2. vbi poſtquam dixit: Fratres ſuos miſſos non tantùm pro ſua, ſed pro multorum etiam ſalute, vt irent per mundum, exhortando omnes plus exemplo, quàm verbo, ad agendum Pœnitentiam de peccatis ſuis, & ad habendam memoriam mandatorum Dei; ſubdit Promiſſionem aſſiſtentiæ Dei: *Nolite* (ait) *timere quia puſilli, & inſipientes videmur,*

Matth. 10. verſ. 20.
Ioan 16. verſ. 13.
S. Franciſc. Collat. 2.

Digitized by Google

demur, ſed ſecuri annuntiate ſimpliciter Pœnitentiam, confidentes in Domino, qui vicit mūdum, quod ſpiritu ſuo loquetur per vos, & in vobis ad exhortandum omnes vt conuertantur ad ipſum, & eius mandata obſeruent. Quod etiam energicè aliquandò docuerat Epiſt. 12. ad Capitulum Generale 2. Ep. 10. cap. Gen. 2. *Ideo* (ait) *miſit vos Deus in mundum vniuerſum vt verbo, & opere detis teſtimonium voci eius*, &c. Quaſi verba illorum ſint vox Dei, in illis, & per illos loquens.

[...]icantes [...]arti[...]iter [...]is. *Tertius effectus* Miſſionis Extraordinariæ Diuinæ in fratribus eſt *ſingularis Protectio*, quâ à ſe miſſos conſeruat Deus, & eis reſiſtentes ſiue etiam Aduerſarios iuſto ſuo Iudicio percutit; ſic enim fratres Minores locum ſeptuaginta duorum Diſcipulorum ex diuina ordinatione ſubeunt, ſic Hæredes ſunt diuinarum Promiſſionum quibus à ſe miſſos Diſcipulos Chriſtus cumulauit: Hi ſunt vtique quos mittendos Chriſtus Luc. 10. prædixit: *Meſſis* (ait) *multa, Operarij autem pauci, rogate ergo Dominum meſſis, vt mittat Operarios in meſſem ſuam.* Hi ſunt, quorum *capilli omnes numerati ſunt*, ita vt nullus capillus de capite eorum pereat ſine Patris æterni ſingulari prouidentia. Hi ſunt qui benedictiones hæreditarunt, de quibus Matth. 10. *Qui vos recipit, me recipit, & qui me recipit, recipit eum qui me miſit.* Item: *Qui vos ſpernit, me ſpernit*, quibus & mandatur Matth. 10. *Qui non receperit vos, neque audierit ſermones veſtros, exeuntes foras de domo vel ciuitate, excutite puluerem de pedibus veſtris: Amen dico vobis, tolerabilius erit terræ Sodomorum & Gomorrhæorum in die Iudicij, quàm illi Ciuitati.* Et his quidem Promiſſionibus ab initio Ordinem in ſuo Fundatore firmauit Deus. Vnde S. Bonau. c. 3. ex ore S. Patris Franciſci, hanc Diuinam Promiſſionem refert, ſic loquētis ad ſuos: *Confortamini* (ait) *chariſſimi & gaudete in Domino, nec quia pauci eſtis efficiamini triſtes neque vos terreat mea vel veſtra ſimplicitas: quoniam ſicut mihi à Domino in veritate oſtenſum eſt: In magnam multitudinem faciet vos Deus creſcere, & ſua benedictionis gratiâ multipliciter dilatabit.* Qualis verò fuerit illa Benedictio cap. 8. explicatur per Verba Chriſti ad B. Patrem: *Ego* (inquit) *vocaui, ſeruabo, & paſcam, & alijs excidentibus alios ſubrogabo, ita vt ſi nati non fuerint, faciam illos naſci, & quantiſcumque impulſibus paupercula hæc fuerit concuſſa Religio, ſalua ſempèr meo munere permanebit.* Vnde in Collat. 2 oſtendens qualiter diuino Iudicio aliqui verbum illorum accepturi, alij recuſaturi eſſent: *Ite* (ait) *annuntiantes hominibus pacem, prædicantes Pœnitentiam in Remiſſionem peccatorum: Inuenietis quoſdam homines fideles, manſuetos & benignos qui cum gaudio vos, & verba veſtra recipient: ac per oppoſitum alios infideles, ſuperbos, blaſphemos, qui exprobrantes reſiſtent vobis, & his quæ dicetis: Ponite ergo in cordibus veſtris patienter, & humiliter omnia tolerare, &c.*

Quintus effectus Miſſionis Diuinæ Extraordinariæ in fratribus Minoribus eſt, *Mirabilis illa neceſſariorum ad vitæ conſeruationem prouidentia*, quâ infinitæ penè multitudini ſemper prouidit Deus, vt pauperes Minores non habentes vbi caput reclinent, vbique terrarum etiam in medio Infidelium, eleēmoſynis Pietatis ſuſtententur. *Prædicantibus abundè prouidet Deus.* Quæ quidem Prouidentia duobus Titulis fratri Minori aduenit: *Altero* quidem *Hæreditatis* ſibi à Chriſto acquiſitæ, ratione cuius: *Qui reliquerunt omnia & ſecuti ſunt Chriſtum, Centuplum* in hoc mundo *accipient, & vitam æternam poſſidebunt*: *Altero, Iuſtæ mercedis*: Quia eleēmoſynæ Retributiones ſunt laborum, quos ſuſcipiunt in Prædicatione Verbi Dei, & exercitijs Chriſtianæ Pietatis, iuxtà Chriſti mercedem decernentis infallibilia Decreta: Matth. 10. *Nolite* (ait) *poſſidere aurum & argentum*, &c. *Dignus eſt enim Mercenarius cibo ſuo.* Quæ & repetit Luc. 10. Et S. Paulus 1. ad Corinth. 9. *Si nos vobis ſpiritualia ſeminamus, magnum eſt ſi nos carnalia veſtra metamus: Neſcitis quoniam qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario ſunt edunt: Et qui altari deſeruiunt cum altari participant.* Et concludit: *Ita & Dominus ordinauit ijs qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuere.* Et his quidem Titulis Decreto Chriſti Ieſu, fratres ſuos viuere debere oſtendit S. Franciſcus. Vnde *de 1. Titulo, c. 9.* Primæ Regulæ, ſic de eleemoſyna loquitur: *Et eleemoſyna* (inquit) *eſt hæreditas & iuſtitia quam nobis acquiſiuit Dominus noſter Ieſus Chriſtus. Et fratres qui eam acquirendo laborant, magnam mercedem habebunt*, &c. Quæ eadem repetit Collatione 7. vbi etiam Eleemoſynam vocat, *Arrham cœleſtis Hæreditatis.* Item ſerm. 3. *Hæreditas pauperum eſt eleemoſyna, quam magnus ille frater noſter Ieſus Chriſtus omnibus acquiſiuit: Non igitur quando illis diſtribuitur, alienum dono datur, ſed quod verè ſuum eſt impenditur.* Et hæc fuit S. Franciſci ad Pontificem in Parabola Regis & Sponſæ pauperis Reſponſio: *Non eſt* (ait) *formidandum, quod fame pereant æterni Regis filij & Hæredes, qui ad Imaginem Regis Chriſti per Spiritus S. virtutem de paupere Matre nati, & qui per ſpiritum paupertatis ſunt in Religione paupercula enutriendi*, &c. De 2. autem *Titulo* præclarè Collat. 3. *Si Dominam meam Paupertatem fratres complexi fuerint, mundus eos nutriet: Quia* (ait) *mundo dati ſunt ad ſalutem*: Hæc eſt ratio

Margin notes (left): Luc. 10. 2. — Luc. 12. 7. — Matth. 10. 40. — Luc. 10. 16 — Matth. 10. 14. — [...]aliter [...]es Mi[...] — S. Bonau. c. 3. — cap. 8. — Collat. 2.

Margin notes (right): *Prouidentia illa duobus titulis aduenit fratribus Minoribus.* — Matth. 19. verſ. 29. — Matth. 10. verſ. 9. — 1. Cor. 9. verſ. 11. — Verſ. 13. — Verſ. 14. — 1. Reg. 1. verſ. 9. — S. Franc. ſerm. 3. — *Idem apud S. Bonau. cap. 3. vitæ.* — *Item Collat. 3.* — *Contractus inter FF. Minores & Mundum.*

Digitized by Google

ratio Miſſionis,ſuper qua contractum cum mundo factum infert: *Commercium* (ait) *eſt inter mundum, & fratres: Debent enim ipſi mundo bonum Exemplum,debet eis mundus Prouiſionem neceſſitatum: Quando autem ipſi retraxerint bonum Exemplum fide mentitâ, retrahet mundus manum iuſtâ cenſurâ.* Alij enucleatiùs in Contractu enumerant, *Vitam Bonam,Orationem,Doctrinam,* pro quibus ineunt fratres cum mundo ſanctum Contractum; Mundus verò fratribus Victum,Veſtitum, & Habitaculum reciprocè repromittit, Deo Contractum firmante.Et hanc ineffabilem Diuinæ Prouidentiæ in Miſſione fratrum curam,dum mitteret fratres ſuos per mundum S.Franciſcus in Viatici ſufficientis ſymbolum,dabat: *Iacta* (aiebat) *cogitatum tuum in Domino, & ipſe te enutriet.* Quod Commercium tam firmiter in hanc horam vtrimque Deo prouidente obſeruatum eſt, vt mundus cum in cæteris fallax,hactenùs in hac re fideliſſimus fuerit & liberaliſſimus, vt Hiſtorijs Ordinis, & experientiâ quotidianâ pluſquam probatum eſt,

Viaticum à S. Franciſci datum Miſſionarijs. Pſal. 54. verſ.23.

TITVLVS II.

FVNDAMENTVM II.

ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Regula prima Diuina Inſpiratio:

Comparata

SAPPHYRO *ſecundo Fundamento Apoſtolico.*

Sapphyri qualitas.

QVI *Sapphyri* naturam explorarunt, medicam illi virtutem attribuunt, & Sculpturæ omnis expertem interlucentibus chryſtallinis centris virere aſſerunt: irradiantibus autem ſparsìm aureis punctulis fulgorem emittere affirmant, in hoc ſimilis ſereno cœlo maximè cùm radijs ſolis percutitur: Hunc autem lapidem ſecundo Fundamento Apoſtolico Ciuitatis ſupernæ Hieruſalem,idcircò collocatum exiſtimant: Quòd Doctrina Apoſtolica medelam Peccatoribus attulerit,& ſimplicitate ſuâ omnem artis,& inuentionis humanæ ſculpturam abhorruerit, chryſtallinis ſynceritatis & veritatis centris virorem ſpei noſtræ illuſtrans, & aureis charitatis punctulis animabus fulgorem immittens, ſereno cœlo non abſimilem dum à Sole illuſtratur. *Sapphyro* igitur non diſſimiliter ſecundum Fundamentum Ordinis S.Franciſci comparatur: Poſtquam enim Chriſtus in Benedictionibus dulcedinis S.Franciſcum præueniens,ad Miſſionis ſuæ capeſcendos labores aptaſſet, & illuſtribus diſpoſitionibus Iaſpidem pectoris ſui candido pariter, & ſanguineo colore decoraſſet: In *Sapphyris* illum fundare voluit: vt eſſet medela peccatoribus, omnis humanæ, & mundanæ impreſſionis expers, virorem ſalutaris ſpei chryſtallino candore mixtum præ ſe ferens, irradiantibus charitatis aureis punctulis velut quodam fulgore corda penetrans. Denique ſereno cœlo, cui nullus terrenus vapor inerat, quaſi radijs Solis Chriſti Ieſu

Comparata Apoſtolis.

Et Ordini S.Franciſci.

percuſſus

Digitized by Google

percuſſus alios repercutiens. Quæ omnia probant Seraphici Patriarchæ Sanctæ conuerſionis, conuerſationiſque initia vt ex dicendis patebit.

Iam quippe *S.Franciſcus* à negotiationis tumultu ſecedens, viſione Chriſti Crucifixi ſibi dum ſequeſtratus oraret, apparentis, & Euangelicum illud: *Si vis venire poſt me abnega temetipſum, & tolle Crucem* Matth.16. *tuam & ſequere me*, vehementer cordi inſtillantis, Spiritum Paupertatis, vers.24. humilitatis ſenſum & affectum intimæ pietatis induerat: Iam *Dilectus candidus & rubicundus* animam illius liquefecerat, & memoriam Cant. 5. vers.10. Paſſionis ſuæ viſceribus cordis ipſius medullitus impreſſerat: Iam velut alter Ioſeph coram Epiſcopo pallium reliquerat mundanæ adulteræ, ſpolia veſtium mundanarum filius Gratiæ Patri Carnis relinquens, omnique hæreditati abrenuntians, nudus nudum ſequi Chriſtum peroptans, omnem filiationem temporalem abjecerat, vt vnico in cælis Patri ſe ſubderet, & Naturam in Gratiam feliciori cambio permutaret, nulli amplius ſculpturæ humanæ ſeu mundanæ ſtylo aptus. Quinimò recepto ab Epiſcopo vili hominis ruſtici mantello habitum mutauerat, & in Chryſtallino candore virorem præ ſe ferens, Spem peccatoribus ſimul & Charitatem punctis aureis inſtillabat, & velut ſereno cælo fulgorem diuinum, quo intus & foris illuſtrabatur, ardente zelo repercutiebat. Et hîc cœperunt fructus Primi Fundamenti, quæ erat Diuina Miſſio, in cuius virtute: dum materialibus Eccleſijs reparandis inſudat, non minùs illuminandis & illuſtrandis cordibus hominem Deo inuiſibiliter operante occupatur. *Factum enim eſt* (ait S.Bonauentura) *vt iuxta ſermonem propheticum, & ipſe Prophetarum* S.Bonau. *ſpiritu afflatus, annuntiaret pacem, prædicaret ſalutem, ac ſalutaribus* c.3. vita. *monitis fœderaret plurimos veræ paci, qui diſcordes à Chriſto priùs ex-* Iſaiæ 52. *titerant à ſalute longinqui. Cœperunt namque ipſius exemplo viri qui-* vers.7. *dam ad pœnitentiam animari, & eidem rejectis omnibus, habitu vitaque coniungi.* Quorum numerus cùm ad duodenarium perueniſſet: *Iaſpidi* Miſſionis Diuinæ Primo Fundamento, ſecundum hoc Fundamentum appoſitum eſt, *Sapphyrus* nimirùm: id eſt, Regula Prima doctrinæ ſimplicis veritate, vitæ candorem, virorem & aureum fulgorem à Chriſto ſole iuſtitiæ accipiens, vt cæteris in medelam & gratiam communicaretur.

§. I.

Regula prima à Chriſto Franciſco inſpirata, & ſcripto demandata.

Idem. Regula 1. Franciſco diuinitùs inſpirata. CErnens (ait S. Bonauentura) *famulus Chriſti paulatim accreſcere numerum fratrum, ſcripſit ſibi & fratribus ſuis ſimplicibus verbis formulam Vitæ, in qua S.Euangelij obſeruantia pro fundamento indiſſolubili collocata, pauca quædam alia inſeruit, quæ ad vniformem viuendi modum neceſſaria videbantur.* Scripſit (inquit) ſed an proprio genio, proprio dictamine ab eo hæc formula vitæ ſcripta ſit? Audi ipſum ſcriptorem in ſuo Teſtamento rem enarrantem, & gloriam Deo reddentem, *Propter quem* (teſte Eccleſiaſtico) *confirmatus eſt* Eccli. 43. *itineris finis, & in cuius ſermone conſum-* vers.18. *mata ſunt omnia, & qui eſt conſummatio ſermonum in omnibus.* Sic verò huius Re-

gulæ primæ quam fratribus dedit, deſcribit Originem: *Poſtquam* (inquit) *dedit mihi Dominus de fratribus, nemo oſtendebat mihi quid deberem facere, ſed ipſe Altiſſimus reuelauit mihi, quòd ego deberem viuere ſecundùm formam S. Euangelij: & ego paucis & ſimplicibus verbis feci ſcribi, & Dominus Papa confirmauit mihi.* Contextus energîam aduertite: *Poſtquam dedit mihi Dominus de fratribus* (cùm nimirùm ad duodenarium numerum excreuiſſent) *nemo oſtendebat mihi quid deberem facere.* Regula enim Fratrum Minorum. *Non ab Homine, neque per Hominem*, neque enim in principio ſuæ Conuerſionis Inſtructorem, aut Directorem aliquem habuit S. Pater (vt de quodam Joanne Bono Inſtituti S. Auguſtini, occaſione corrigiæ nonnulli fabulantur, quos verba veridica Teſtamenti condemnant) *Sed ipſe* (ait) *Altiſſimus reuelauit mihi: Quòd ego deberem viuere ſecundùm formam S. Euangelij.* q. d. Ipſe per ſe, non per Angelum, aut Creaturam aliam, ſed *ipſe Altiſſimus*, qui dedit Legem Moyſi, qui Paulo in via apparuit, *reuelauit mihi.* In quibus verbis, Reuelationem Regulæ ſpecificam, & expreſſam manifeſtè oſtendit, & probat: *Et ego* (ait) *illam paucis, & ſimplicibus verbis*, ſiue (vt firmamentum Ordinis legit) *ſimpliciter, feci ſcribi, & Dominus Papa confirmauit mihi.* q. d. Nil induſtriæ meæ, aut humani, vel proprij conceptus addidi, nihil ab Amanuenſe eloquentiæ mutuaui, ſed ſecundùm formam Euangelij, prout inſpirabatur, & reuelabatur *ſcribi feci.* Nec de Reuelatione, & Inſpiratione Diuina Viro Dei facta dubitandum eſt, quæ non tantùm in abſcondito faciei Dei enituit, ſed foris etiam exhibita eſt: Teſtis inſpiratio illa, quam audiens Miſſam de Apoſtolis in loco Portiunculæ ad verba Euangelij Matth. 10. Nè Apoſtoli *poſſiderent aurum aut argentum, nec in Zonis pecuniam, nec peram in via, nec duas tunicas haberent, nec calceamenta deferrent, neque Virgam*, tanto impetu ſuſcepit, vt in alterum hominem mutatus in has voces erumperet: *Hoc* (inquit) *eſt quod cupio, hoc quod totis præcordijs concupiſco:* Et verbum Euangelicum Executioni demandans. *Soluit proinde* (teſte S. Bonauentura) *calceamenta de pedibus, deponit baculum, peram reijcit, & pecuniam execratur, vnâque contentus tunicula, rejectâ corrigiâ, pro cingulo funem ſumit, omnem ſolicitudinem cordis apponens qualiter audita perficiat, & Apoſtolicæ rectitudinis Regulæ ſe coaptet.*

S. Fräciſcus in Teſtam. — Galat. 1. verſ. 1. — Exod. 20. verſ. 1. — Actor. 9. verſ. 7. — Matth. 19. verſ. 9. — Suprà.

Huius etiam Reuelationis, & Diuinæ Inſpirationis luculentum teſtimonium exhibet: Trina Libri Euangeliorum à Trinitatis Cultore, Regulam à Deo Trino expoſcentis, in Eccleſia S. Nicolai præſente F. Bernardo de Quinta-Valle facta apertio: In cuius Libri prima apertione occurrit illud: *Si vis perfectus eſſe vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus.* In ſecunda: *Nihil tuleritis in via.* In tertia: *Qui vult venire poſt me abneget ſemetipſum, & tollat Crucem ſuam, & ſequatur me.* In quibus cum ſuæ Regulæ compendium Sanctus agnoſceret. *Hæc eſt* (ait) *vita & Regula noſtra, omniumq́ qui noſtræ voluerint Societati conjungi.* Iuxta has & ſimiles Reuelationes ſuam in primis conſcripſit Regulam. Hæc eſt Prima Regula, quam tertio perfectæ Conuerſionis anno qui fuit 1210. obtinuit, & quæ Chriſto dictante, vt poſteà dicetur, in breuiorem formam contracta eſt. Conſtat verò illa 23. Capitulis: quam hic prout Monumentis antiquis continetur, ad poſterorum memoriam damus.

Matth. 19. verſ. 21. — Lucæ 9. verſ. 3. — Matth. 16. verſ. 24.

§. II.

Regulæ primæ Diuinâ Inſpiratione à S. Franciſco conſcriptæ.

TENOR.

In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. *Amen.*

Regula prima S. P. Franciſci.

HÆc eſt vita, quam Frater Franciſcus petijt ſibi concedi, & confirmari à Domino Papâ Innocentio; & conceſſit, & confirmauit eam ſibi, & ſuis Fratribus, habitis, & futuris. Frater Franciſcus, & quicumque erit caput iſtius

Religio-

Digitized by Google

Religionis, promittit obedientiam, & reuerentiam Domino Innocentio Papæ, & eius Succeſſoribus obedire.

CAPVT I.

Quod Fratres debent viuere in obedientia, ſine proprio: & in caſtitate.

R*Egula & vita iſtorum Fratrum hæc eſt, ſcilicet viuere in obedientia, & in caſtitate, & ſine proprio; & Domini noſtri Ieſu Chriſti doctrinam, & veſtigia ſequi, qui dicit:* Si vis perfectus eſſe, vade, & vende omnia, & da pauperibus, & habebis theſaurũ in cælo; & veni & ſequere me. *Et:* Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum & tollat crucem ſuam, & ſequatur me. *Item:* Si quis vult venire poſt me, & non odit patrem ſuum, & vxorem, & filios, & fratres, & ſorores, adhuc autem & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus. Et omnis qui reliquerit patrẽ, aut matrem, fratres, aut ſorores, vxorem, aut filios, domos, aut agros, propter me, centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit.

Matt. 19. verſ. 21. Lucæ 9. verſ. 23. Lucæ 14. verſ. 26. Matt. 19. verſ. 29.

CAPVT II.

De Receptione, & veſtitu Fratrum.

S*I quis Diuinâ inſpiratione volens accipere hanc vitam, venerit ad Fratres noſtros, benignè recipiatur ab eis: qui ſi fuerit firmus accipere vitam noſtram, multùm caueant Fratres ſibi, ne de ſuis temporalibus negotijs ſe intromittant: ſed ad ſuũ Miniſtrum, quàm citiùs poterunt, eum repræſentent. Miniſter verò benignè recipiat ipſum, & confortet, & vitæ noſtræ tenorem ei diligẽter exponat. Quo facto, prædictus, ſi vult, & poteſt ſpiritualiter, & ſine impedimento, vendat omnia ſua, & ſtudeat pauperibus erogare. Caueant autem Fratres, & Miniſtri Fratrum, quòd de negotijs ſuis nullo modo ſe intromittant. Nec accipiant aliquam pecuniam, nec per ſe, nec per interpoſitam perſonam. Si tamen indiguerint, alia neceſſaria corporis, præter pecuniam accipere poſſunt Fratres causâ neceſſitatis, ſicut alij pauperes. Et cùm reuerſus fuerit, Miniſter concedat ei pannos probationis vſque ad annum, ſcilicet duas tunicas ſine caputio, & cingulum, & braccas, & caparonem vſque ad cingulum. Finito verò anno, & termino probationis,*

Quæ obſeruanda ſunt Fratribus in recipiendis nouitijs.

Ab intrantibus non recipiant pecunias. Veſtitus Nouitiorum.

Digitized by Google

Profeſſo non licet extra Ordinē euagari.

recipiantur ad obedientiam. Poſteà non licebit ei ad aliam Religionem accedere, nec extra obedientiam euagari, iuxta mandatum Domini Papæ. Si autem aliquis venerit, qui ſua dare non poteſt, ſine impedimento, & habet ſpiritualem voluntatem, relinquat illa, & ſufficit ei. Nullus recipiatur contra formam, & inſtitutionem ſanctæ Eccleſiæ.

Veſtitus profeſſorum.

Alij verò, qui promiſerunt obedientiam, habeant vnicam tunicam cum caputio, & aliam ſine caputio, ſi neceſſe fuerit, & cingulum & braccas. Et omnes Fratres vilibus veſtibus induantur, & poſſint ea repetiare de ſaccis, & alijs pecijs, cum benedictione Dei; quia Dominus dicit in Euangelio: Qui in veſte precioſa ſunt, & in delicijs, & qui mollibus veſtiūtur, in Domibus Regum ſunt. *Et licet dicantur Hypocritæ, non tamen ceſſent benefacere. Nec quærant caras veſtes in hoc ſæculo, vt poſſint habere veſtimentum in Regno Cœlorum.*

Math. 11. verſ. 8.

CAPVT III.

De Diuino Officio, & Ieiunio.

Marci 9. verſ. 28. Math. 6. verſ. 16.

Quid ex hac Regula tenebātur fratres recitare pro Officio Diuino.

D*Icit Dominus:* hoc genus Dæmoniorum non poteſt exire, niſi in ieiunio & oratione. *Et iterum:* Cùm ieiunatis, nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes. *Propter hoc omnes Fratres, ſiue clerici, ſiue laici, faciant Diuinum Officium, Laudes, & Orationes ſecundùm quod debent facere. Clerici faciant Officium, & dicant pro viuis & pro mortuis ſecundùm conſuetudinem Clericorum. Pro defectu autem & negligentia fratrum omni die dicant, Miſerere mei Deus, cum Pater Noſter; & pro fratribus defunctis dicant: De Profundis, cum Pater noſter. Et libros neceſſarios ad implendum eorum officium poſſint habere. Et Laicis ſcientibus legere pſalterium, liceat illud habere. Alijs verò neſcientibus litteras librum habere non liceat. Laici verò dicant: Credo in Deum; & viginti quatuor Pater noſter, cum gloria Patri. Pro Tertiâ, Sextâ, Nonâ, pro qualibet iſtarum horarum ſeptem Pater noſter, cum gloria Patri. Pro veſperis autem duodecim; pro Complettorio ſeptem, & Credo in Deum, cum gloria Patri. Pro mortuis ſeptem Pater noſter, cum Requiem æternam, & pro defectu, & negligentia fratrum, tria Pater noſter, qualibet die.*

Ieiunia huius Regulæ.

Et ſimiliter omnes Fratres ieiunent à feſto Omnium Sanctorum vſque ad Natale, & ab Epiphania, quando Dominus noſter

noſter Ieſus Chriſtus incepit ieiunare, vſque ad Paſcha. Alijs verò temporibus non teneantur ſecundùm hanc vitam, niſi Sextâ feriâ ieiunare, & liceat eis manducare, de omnibus cibis qui apponuntur eis, *ſecundùm Sanctum Euangelium.* Lucæ 10. verſ. 8.

CAPVT IV.

De Miniſtris, & alijs Fratribus, qualiter ordinentur.

IN Nomine Domini: Omnes Fratres, qui conſtituuntur Miniſtri, & ſerui aliorum Fratrum, in locis quibus fuerint, collocent ſuos Fratres, quos ſæpè viſitent, & ſpiritualiter moneant, & confortent. Et omnes alij Fratres mei benedicti diligenter obediant eis, in his quæ ſpectant ad ſalutem animæ, & non ſunt contraria vitæ noſtræ. Et faciant inter ſe ſicut dicit Dominus: Quæcumque vultis vt faciant vobis homines, & vos facite illis; & quod tibi non vis fieri, non facias alteri. *Et recordentur Miniſtri, & Serui, quòd dicit Dominus,* Non veni miniſtrari, ſed miniſtrare; *& quòd commiſſa eſt eis cura animarum Fratrum; de quibus ſi aliquid perderetur propter eorum culpam & malum exemplum, in die Iudicij oportebit eos reddere rationem coram Domino Ieſu Chriſto.*

De benignitate Prælatorũ, & obedientia ſubditorum. — Matth. 7. verſ. 12. — Matt. 20. verſ. 28.

CAPVT V.

De Correctione Fratrum in offenſione.

IDeóque animas veſtras, & Fratrum veſtrorum cuſtodite, quia horrendum eſt incidere in manus Dei viuentis. *Si quis autem Miniſtrorum alicui Fratrum aliquid contra vitam noſtram præceperit, vel contra animam ſuam, non tenetur ei obedire, quia illa obedientia non eſt, in qua delictum vel peccatum committitur. Verumtamen omnes Fratres qui ſunt ſub Miniſtris, & ſeruis Fratrum Minorum, & ſeruorum, conſiderent rationabiliter & diligenter, ſi viderint aliquem illorum carnaliter, & non ſpiritualiter ambulare pro rectitudine vitæ noſtræ, poſt tertiam admonitionem, ſi non ſe emendauerit, in Capitulo Pentecoſtes renuntiet Miniſtro, & ſeruo totius Fraternitatis, nullâ contradictione impediente. Si verò inter Fratres, vbicumque ſint, fuerit aliquis Frater, volens carnaliter & non*

Hebr. 10. verſ. 31. — *Vera obedientia peccatum non præcipit.* — *Deponẽdi mali Miniſtri.* — *Fratres charitatiuè corrigendi.*

Digitized by Google

& non ſpiritualiter ambulare; Fratres, cum quibus eſt, moneant eum, & inſtruant, & corripiant humiliter, & diligenter. Quòd ſi ille poſt tertiam admonitionem noluerit ſe emendare, quàm citiùs poßint mittant eum, vel ſignificent ſuo Miniſtro & ſeruo; qui Miniſter, & ſeruus de eo faciat, ſicut ſibi ſecundum Deum meliùs videbitur expedire. Et caueant omnes Fratres, tam Miniſtri, & ſerui, quàm alij, quòd propter peccatum alterius, vel malum exemplum non turbẽtur, & iraſcantur; quia diabolus propter delictum vnius vult multos corrumpere; ſed ſpiritualiter, ſicut poſſunt, adiuuent eum qui peccauit; quia non eſt ſanis opus Medicus, ſed malè habentibus. *Similiter omnes Fratres non habeant poteſtatem, vel dominationem, maximè inter ſe. Sicut enim Dominus dicit in Euangelio:* Principes gentium dominantur eorum, & qui maiores ſunt, poteſtatem exercent in eos. *Non ſic erit inter Fratres, ſed quicumque voluerit inter eos maior fieri, ſit eorum Miniſter & ſeruus; & qui maior eſt inter eos, fiat ſicut minor. Nec aliquis Fratrum malum faciat vel malum dicat alteri, imò magis per charitatem ſpiritus voluntariè ſeruiant, & obediant inuicem. Et hæc eſt vera, & ſancta obedientia Domini noſtri Ieſu Chriſti. Et omnes Fratres quomodocumque declinauerint à mandatis Domini, & extra obedientiam euagauerint, ſicut dicit Propheta, ſciant ſe eſſe maledictos extra obedientiam, quouſque ſteterint in tali peccato ſcienter. Et quando perſeuerant in mandatis Domini, quæ promiſerũt per ſanctum Euangelium, & vitam ipſorum, ſciant ſe in vera obedientia ſtare, & benedicti ſint à Domino.*

Matth. 9. verſ. 12. — *De humilitate Superiorum.* — Matt. 20. verſ. 25. — *Fugienda inter Fratres rixæ.* — *De non excutienda obedientia.* — Pſal. 118. verſ. 21.

CAPVT VI.

De Recurſu Fratrum ad Miniſtrum, & quòd aliquis Frater non vocetur Prior.

Miniſtri prouideãt ſpiritualibus neceſſitatibus. — *Abhorret Nomen prioris inter Fratres.*

F*Ratres in quibuſcumque locis ſunt, ſi non poſſunt vitam noſtram obſeruare, quàm citiùs poſſunt, recurrant ad ſuum Miniſtrum, hoc ipſi ſignificantes. Miniſter verò taliter ſtudeat eis prouidere, ſicut vellet ſibi fieri, ſi in conſimili caſu eſſet. Et nullus vocetur prior, ſed generaliter omnes vocentur Fratres Minores, & alter alterius lauet pedes.*

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT VII.

De modo ſeruiendi, & laborandi.

OMnes Fratres, in quibuſcumque locis fuerint apud aliquos ad ſeruiendum, vel ad laborandum, non ſint camerarij, nec cellarij, nec præſint in domibus eorum, quibus ſeruiũt, nec recipiant aliquod officium quod ſcandalum generet, vel animæ ſuæ faciat detrimentum: ſed ſint Minores, & ſubditi omnibus, qui in eadem domo ſunt. Et Fratres, qui ſciunt laborare, laborent, & eandem artem exerceant, quam nouerint, ſi non ſit contrà ſalutem animæ ſuæ, & honeſtè poterunt operari. Nam ait Propheta: Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit. *Et Apoſtolus:* Qui non vult laborare, non manducet. *Et vnuſquiſque in eadem arte, & officio in quo vocatus eſt permaneat. Et poſſint pro labore accipere omnia neceſſaria, præter pecuniam; & cùm neceſſe fuerit, vadant prò eleẽmoſynis, ſicut alij pauperes. Et liceat eis habere ferramenta, & inſtrumenta ſuis artibus neceſſaria. Omnes Fratres ſtudeant bonis operibus inſudare; quia ſcriptum eſt: Semper facito aliquid boni, vt te Diabolus inueniat occupatum. Et iterum: Otioſitas eſt animæ inimica. Idcircò ſerui Dei ſemper orationi, vel alicui bonæ operationi inſiſtere debent. Caueant ſibi Fratres, vbicumque fuerint, in eremis, vel in alijs locis, quòd nullum locum ſibi approprient, nec alicui defendant. Et quicumque ad eos venerint, amicus, vel aduerſarius, fur vel latro, benignè recipiatur. Vbicumque ſunt Fratres, vel in quocumque loco ſe inuenerint, ſpiritualiter, & diligẽter debeant ſe reuidere, & honorare ad inuicem, ſine murmuratione. Et caueant ſibi, quòd non oſtendant ſe triſtes extrinſecùs, nubiloſos, & hypocritas; ſed oſtendant ſe gaudentes in Domino, hilares, & conuenienter gratioſos.*

Fugienda officia ſcãdaloſa in domibus ſæcularium. — *Laborare iubet Fratres.* — Pſal. 127. verſ. 2. — 2. Theſſ. 3. verſ. 10. — *Fugienda otioſitas.* — Eccli. 33. verſ. 29. — *Non appropriãda loca.* — *Benignitas erga quoſcumque.* — *Honorent ſe ſemper hilares.*

CAPVT VIII.

Quod Fratres non recipiant pecuniam.

DOminus præcepit in Euangelio: Videte, & cauete ab omni malitia, & auaritia; & attendite vobis à ſolicitudinibus huius ſæculi, & à curis huius vitæ. Vnde nullus Fratrum, vbicumque ſit, & quocumque vadit, aliquo modo tollat, nec

Lucæ 21. verſ. 34. — *Fugienda omnino Minoribus pecunia.*

reci-

recipiat, nec recipi faciat pecuniam, aut denarios; nec occaſione veſtimentorum, nec librorum, nec pro pretio alicuius laboris; imò nullâ occaſione, niſi propter manifeſtam neceſſitatem infirmorum Fratrum, quia non debemus maiorem vtilitatem habere, & reputare in pecunia, & denarijs, quàm in lapidibus. Et illos vult diabolus obcœcare, qui eam appetunt, vel reputant lapidibus meliorem. Caueamus ergo quia omnia reliñquimus, nè pro tam modico regnum cœlorũ perdamus. Et ſi in aliquo loco inuenerimus denarios, de his non curemus, tamquam de puluere, quem pedibus calcamus, quia vanitas vanitatum, & omnia vanitas. *Et ſi fortè (quod abſit) aliquem Fratrem contigerit pecuniam, vel denarios colligere, vel habere, exceptâ ſolummodò prædictâ Infirmorum neceſſitate; omnes Fratres teneant eum pro falſo Fratre & fure, & latrone, & loculos habente, niſi verè pœnituerit. Et nullo modo Fratres recipiant, nec recipi faciant pecuniam, vel eleëmoſynam, nec denarios pro aliquibus domibus, vel locis; nec cum perſona, pro talibus locis pecuniam vel denarios quærente, vadant. Alia autem ſeruitia, quæ non ſunt contraria vitæ noſtræ, poſſunt Fratres in talibus locis facere cum benedictione Dei. Fratres tamen in manifeſta neceſſitate leproſorum, poſſunt pro eis quærere eleëmoſynam. Caueant tamen multum à pecunia. Similiter caueant omnes Fratres, nè pro aliquo turpi lucro terras circumeant.*

Eccleſ. 1. verſ. 2.

Fugiendi diſcurſus quæſtuoſi.

CAPVT IX.

De petenda eleëmoſyna.

petenda cum fiducia eleëmoſyna.

1. Tim. 6. verſ. 8.

OMnes Fratres ſtudeant ſequi humilitatem, & paupertatem Domini noſtri Ieſu Chriſti; & recordentur, quòd nihil aliud oportet nos habere de toto mundo; ſicut dicit Apoſtolus: habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti ſimus. *Et debent gaudere quando conuerſantur inter viles & deſpectas perſonas, inter pauperes & debiles, infirmos & leproſos, & iuxta viam mendicantes. Et cum neceſſe fuerit, vadant pro eleëmoſynis, & non verecundentur, & magis recordentur, quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus filius Dei viui Omnipotentis, poſuit faciem ſuam, vt petram duriſſimam, nec verecundatus eſt, & fuit pauper, & hoſpes, & vixit de eleëmoſynis ipſe, & beata Virgo, & diſcipuli eius. Quando facerent*

Digitized by Google

rent eis homines verecundiam, & nollent eis dare eleëmoſynam; referant inde gratias Deo, quia de verecundijs recipient magnum honorem ante Tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti. Et ſciant quòd verecundia non patientibus, ſed inferentibus imputatur. Et eleëmoſyna eſt hæreditas & iuſtitia, quæ debetur pauperibus, quã nobis acquiſiuit Dominus noſter Ieſus Chriſtus. Et Fratres qui eam acquirendo laborant, magnam mercedem habebunt, & faciunt lucrari & aquirere tribuentes: quia omnia quæ homines faciunt in hoc mundo, peribunt, ſed de charitate, & de eleëmoſynis quas fecerint, habebunt præmium à Domino. Et ſecurè manifeſtet vnus alteri neceſsitatem ſuam, vt ſibi neceſſaria inueniat & miniſtret. Et quilibet diligat, & nutriat Fratrem ſuum, ſicut mater diligit, & nutrit filium ſuum, in quibus Deus eis gratiam largiatur. Et qui non manducat, manducantem non ſpernat; & qui manducat, non manducantem non iudicet. *Et quando neceſsitas ſuperuenerit, liceat vniuerſis Fratribus, vbicumque fuerint, vti omnibus cibis, quos poſſunt homines mãducare, ſicut Dominus noſter dicit de Dauid, qui comedit panes propoſitionis quos non licebat comedere, niſi Sacerdotibus. Et recordentur quod dicit Dominus:* Attendite vobis ne fortè grauentur corda veſtra in crapula, & ebrietate, & ſuperueniat vobis repentina illa dies, tamquam laqueus; laqueus enim ſuperueniet ſuper omnes, qui ſedent ſuper faciem orbis terræ. *Similiter tempore manifeſtæ neceſsitatis, faciant omnes de eorum neceſſarijs, ſicut eis Dominus gratiam largietur, quia neceſsitas non habet legem.*

Lucrum eleëmoſynæ.

De mutua Fratrum charitate.

Rom. 14. verſ. 3.

Tempore neceſſitatis indiſcriminatim veſci liceat.

Lucæ 21. verſ. 34. *Fugienda crapula.*

CAPVT X.

De Infirmis Fratribus.

SI quis Fratrum in infirmitatem inciderit, vbicumque fuerit, alij Fratres non dimittant eum, niſi conſtituatur vnus de Fratribus, vel plures ſi neceſſe fuerit, qui ſeruiant ei, ſicut vellent ſibi ſeruiri. Sed in maxima neceſsitate poſſunt eum dimittere alicui perſonæ, quæ debeat ſuæ ſatisfacere infirmitati. Et rogo Fratrem infirmum, vt referat de omnibus gratias creatori; & qualem vult eum Dominus, talem ſe eſſe deſideret, ſiue ſanum, ſiue infirmum; quia omnes quos Deus ad vitam præordinauit æternam, flagellorum, atque infirmitatum ſtimulis,

Cura præcipitur infirmorum.

Digitized by Google

& compunctionis ſpiritu erudit, ſicut dicitur in Apocalypſi:
Apocal.3. verſ.19. Ego, quos amo corrigo, & caſtigo. *Si autem turbabitur, ſiuè iraſcetur contra Deum, ſiuè contra Fratres; vel ſi fortè ſolicitè poſtulauerit medicinas, nimis deſiderans liberare carnem citò morituram, quæ eſt animæ inimica; à malo ſibi euenit, & carnalis eſt, & non videtur eſſe de Fratribus, quia plus diligit corpus, quàm animam.*

Non curandum nimium de corpore.

CAPVT XI.

Quod Fratres non blaſphement, nec detrahant; ſed diligant inuicem.

Fugienda calumnia, & murmurationes.

ET omnes Fratres caueant ſibi, vt non calumnientur aliquem, nec contendant verbis, ſed ſtudeant retinere ſilentium, quandocumque eis Dominus gratiam largietur. Nec litigent inter ſe, nec cum alijs; ſed primò curent humiliter reſpondere, dicentes: Serui inutiles ſumus. *Et non iraſcantur:* Quia omnis, qui iraſcitur Fratri ſuo, reus erit iudicio, qui autem dixerit Fratri ſuo, racha, reus erit gehennæ ignis. *Et diligant ſe inuicem, ſicut Dominus dicit:* Hoc eſt præceptum meum, vt diligatis inuicem, ſicut dilexi vos. *Et oſtendant ex operibus dilectionem, quam debent ad inuicem, ſicut dicit Apoſtolus:* Non diligamus verbo aut linguâ, ſed opere, & veritate. *Neminem blaſphement, nec murmurent, nec detrahant alijs; quia ſcriptum eſt:* Suſurrones, & Detractores ſunt Deo odibiles. *Et ſint modeſti omnes, monſtrantes manſuetudinem ad omnes homines; nec iudicent, nec condemnent. Et ſicut dicit Dominus, non conſiderent minima peccata aliorum, imò magis ſua recogitent, in amaritudine animæ ſuæ. Et contendant intrare per anguſtam portam; quia dicit Dominus:* Anguſta porta, & arcta via eſt, quæ ducit ad vitam, & pauci ſunt qui inueniunt eam.

Lucæ 17. verſ.10. Matth.5. verſ.22. Joan.15. verſ.12. 1.Ioan.3. verſ.18. Eccli.28. verſ.15. & Rom.1. verſ.24. Lucæ 6. verſ.41. Matth.7. verſ.14.

CAPVT XII.

De malo viſu, & frequentia mulierum vitanda.

OMnes Fratres, vbicumque ſunt, vel vadunt, caueant ſibi à malo viſu, & frequentia mulierum. Et nullus cum eis conſilietur ſolus. Sacerdos honeſtè loquatur cum eis, dando pœnitentiam, vel aliud ſpirituale conſilium. Et nulla penitùs

mulier

mulier ab aliquo Fratre recipiatur ad obedientiam; ſed dando ſibi conſilium ſpirituale vbi voluerit, agat pœnitentiam. Et multùm omnes nos cuſtodiamus, & omnia membra noſtra teneamus, quia dicit Dominus: Omnis qui viderit mulierem ad concupiſcendam eam, iam mœchatus eſt cum eâ in corde ſuo.

Senſus refrenandi.

Matth. 5. verſ. 28.

CAPVT XIII.

De Præſumptione fornicationis.

SI quis Fratrum, Diabolo inſtigante, fornicaretur, habitum, quem ex ſua turpitudine amiſit, ex toto deponat, & à noſtra Religione penitùs expellatur, & poſteà pœnitentiam agat de peccatis.

CAPVT XIV.

Quomodò Fratres debeant ire per mundum.

QVando Fratres vadunt per mundum, nihil portent per viam, nec ſacculum, nec peram, nec panem, nec pecuniam, nec virgam. Et in quamcumque domum intrauerint, dicant primùm: Pax huic domui. Et in eadem domo manentes, edant & bibant quæ apud illos ſunt. *Non reſiſtant malo, ſed* Si quis eos in maxillam percuſſerit, præbeant ei alteram; & qui auferret eis veſtimentum, & tunicam non prohibeant. Omni petenti ſe tribuant; ſed ſi quis auferret quæ ſua ſunt, non repetant.

Conuerſatio Minorum inter ſæculares.

Lucæ 10. verſ. 5.

Lucæ 6. verſ. 29.

CAPVT XV.

Quòd Fratres non teneant beſtiam, nec equitent.

INiungo omnibus Fratribus meis, tam Clericis, quàm Laicis, euntibus per mundum, licèt morantibus in locis, quòd nullo modo apud ſe, nec apud alium, & aliquo modo beſtiam aliquam habeant. Nec eis liceat equitare, niſi infirmitate, vel magnâ neceſſitate cogantur.

Digitized by Google

CAPVT XVI.

De euntibus inter Saracenos, & alios Infideles.

Matt. 10. verſ. 16. DIxit Dominus: Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio luporum. Eſtote ergo prudentes ſicut ſerpentes,
Quibus cōcedenda licentia eundi in terras infidelium. & ſimplices ſicut columbæ. *Vnde quicumque Fratrum Diuinâ inſpiratione voluerint ire inter Saracenos, & alios infideles, vadant de licentia ſui Miniſtri, & ſerui. Miniſter verò det eis licentiam, & non contradicat, ſi viderit eos eſſe idoneos ad mittendum. Nam tenebitur Domino reddere rationem, ſi*
Duplex conuerſatio inter infideles. *in hoc vel in alijs proceſſerit indiſcretè. Fratres verò qui vadunt, poſſunt duobus modis ſpiritualiter inter eos conuerſari. Vnus modus eſt, quòd non faciant lites, nec contentiones,*
1. Petr. 2. verſ. 13. ſed ſint ſubditi omni humanæ creaturæ propter Deum, *& confiteantur ſe eſſe Chriſtianos. Alius modus eſt, quòd cùm viderint placere Deo, annuntient verbum Dei, & credant in Deum Omnipotentem, Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum Creatorem omnium, Redemptorem & Saluatorem Filium;*
Ioan. 3. verſ. 5. *vt baptizentur, & Chriſtiani efficiantur: quia* niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt intrare in Regnum Dei. *Hæc, & alia quæ placuerint Domino, ipſis & alijs, dicere poſſunt, quia dicit Dominus in Euangelio:*
Matt. 10. verſ. 32. Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui eſt in cælis. *Et qui erubuerit me, & meos ſermones, hunc filius hominis erubeſcet, cùm venerit in Maieſtate ſua, & Patris, & ſanctorum Angelorum. Et omnes Fratres, vbicumque ſunt, recordentur, quòd dederunt ſe, & reliquerunt ſua corpora Domino noſtro Ieſu Chriſto, & pro eius amore debent ſe exponere inimicis,*
Matt. 10. verſ. 39. *tam viſibilibus, quàm inuiſibilibus, quia dicit Dominus:* Qui perdiderit animam ſuam propter me, ſaluam faciet eam
Idem 5. verſ. 10. in vitam æternam. Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cælo-
Ioan. 15. verſ. 20. rum. Si me perſecuti ſunt, & vos perſequentur. Si autem
Matt. 10. verſ. 23. perſequuntur vos in vna ciuitate, fugite ad aliam. Beati
Idem 5. verſ. 11. eſtis, cùm vos oderint homines, & maledixerint vos, & exprobrauerint, & eiecerint nomen veſtrum tamquam malum, & cùm dixerint omne malum aduersùm vos, men-

Digitized by Google

mentientes propter me. Gaudete in illa die, & exultate, quoniam merces veſtra copioſa eſt in cælis. Dico autem vobis amicis meis, nolite timere eos qui occidunt corpus, & poſt hæc non habent ampliùs quid faciant. Videte ne terreamini. In patientia veſtra, poſſidebitis animas veſtras. Qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit.

Lucæ 12. verſ. 4.

Lucæ 21. verſ. 19. Matt. 10. verſ. 22.

CAPVT XVII.

De Prædicatoribus.

NVllus Fratrum prædicet contra formam, & inſtitutionem ſanctæ Eccleſiæ, niſi conceſſum fuerit ſibi à ſuo Miniſtro. Caueat ergo ſibi Miniſter, ne alicui indiſcretè concedat. Omnes tamen Fratres operibus prædicent. Et nullus Miniſter, vel Prædicator approprïet ſibi miniſterium, vel officium prædicationis. Sed quacumque horâ ei iniunctum fuerit, ſine omni contradictione dimittat ſuum officium. Vndè deprecor in charitate, (quæ Deus eſt) omnes Fratres meos Prædicatores, oratores, & laboratores, tam clericos, quàm laicos, vt ſtudeant ſe humiliare in omnibus, non gloriari, nec in ſe gaudere, nec intrinſecùs ſe exaltare de bonis verbis, & operibus; Imò de nullo bono, quod dicit, vel facit Deus, & operatur in eis aliquando, & per ipſos, ſecundùm quod ipſe Dominus dicit: Verumtamen in hoc nolite gaudere, quia ſpiritus ſubijciuntur vobis. *Et firmiter ſciamus, quòd non pertinent ad nos, niſi vitia & peccata. Et magis debemus gaudere, cùm in tentationes varias inciderimus, & cùm ſuſtinemus quaſcumque animæ, vel corporis anguſtias, aut tribulationes in hoc mundo, propter vitam æternam. Omnes ergo, Fratres, caueamus ab omni ſuperbia, & vana gloria, cuſtodiamus nos à ſapientia huius mundi, & à prudentia carnis. Spiritus enim carnis vult, & ſtudet multùm ad verba habenda, ſed parùm ad operationem; & quærit non Religionem, & ſanctitatem Spiritus, ſed vult, & deſiderat Religionem, & ſanctitatem foris apparentem hominibus; & iſti ſunt, de quibus dicit Dominus:* Amen dico vobis, receperunt mercedem ſuam. *Spiritus autem Domini, vult mortificatam, & deſpectam, vilem, & abiectam, & opprobrioſam eſſe carnem, & ſtudet ad humilitatem, & patientiam, & puram ſimplicitatem, & veram*

Iniungi, non aſſumi debet prædicationis officium.

1. Ioan. 4. verſ. 8.

Humilitas maximè decet Prædicatores.

Lucæ 10. verſ. 20.

In tribulatione gaudendū, non in eloquentia glorian-dum.

Contraria ſtudia carnis & ſpiritus.

Matth 6. verſ. 2. & 5. & 16.

 ram

Digitized by Google

ram pacem ſpiritus. Et ſuper omnia deſiderat Diuinum timorem, & Diuinam Sapientiam, & Diuinum amorem Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Et omnia bona Deo altiſſimo & ſummo reddamus, & omnia bona ipſius eſſe recognoſcamus, & de omnibus eis gratias referamus, à quo bona cuncta procedunt, & ipſe altiſſimus, & ſummus ſolus, & verus Deus habeat, & ei, reddantur, & ipſe recipiat omnes honores & reuerentias, & omnes laudes, & benedictiones, & omnes gratias, & omnem gloriam, cuius eſt omne bonum, qui ſolus eſt bonus. Et quandò videmus vel audimus malum dici, vel fieri, vel blaſphemari Deum, nos benedicamus, & benefaciamus, & laudemus Deum, qui eſt benedictus in ſacula ſaculorum, Amen.

Omnia bona in Deum referenda.

Lucæ 18. verſ. 19.

CAPVT XVIII.

Qualiter Miniſtri conueniant ad Inuicem.

Tempus, locus & modus celebrandorum Capitulorum.

QVolibet anno vnuſquiſque Miniſter cum Fratribus ſuis poſſit conuenire, vbicumque placuerit eis, in feſto S. Michaelis Archangeli, de his quæ ad Deum pertinent tractaturus. Omnes verò Miniſtri, qui ſunt in vltramarinis & vltramontanis partibus, ſemel in tribus annis, & alij Miniſtri ſemel in anno veniant ad Capitulum in Feſto Pentecoſtes apud S. Mariam de Portiuncula, niſi à Miniſtro & ſeruo totius Fraternitatis aliter fuerit ordinatum.*

CAPVT XIX.

Quòd omnes Fratres viuant catholicè.

Catholicũ catholicè viuere, & loqui decet. Venerandi Eccleſiaſtici.

OMnes Fratres ſint Catholici, viuant, & loquantur catholicè, ſi quis verò errauerit à fide, & vita Catholica in dicto vel in facto, & non ſe emendauerit, à noſtra Fraternitate penitùs expellatur. Et omnes Clericos, & omnes Religioſos, habeamus pro Dominis, in his quæ ſpectant ad laudem animæ, & à noſtra Religione non deuiant, & Ordinem & Officium eorum, & adminiſtrationem in Domino veneremur.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT XX.

De Confeſſione Fratrum, & perceptione Corporis, & Sanguinis Domini noſtri Ieſu Chriſti.

FRatres benedicti, tam Clerici, quàm Laici cõfiteantur peccata ſua Sacerdotibus noſtræ Religionis. Et ſi non poſſunt, confiteantur alijs diſcretis, & catholicis Sacerdotibus: ſcientes firmiter, & attendentes, quòd à quibuſcumque ſacerdotibus acceperint pœnitentiam, & abſolutionem, abſoluti erunt proculdubio ab illis peccatis, ſi pœnitentiam ſibi iniunctã procurauerint humiliter & fideliter obſeruare. Si verò tunc Sacerdotem habere non poterunt, confiteantur Fratri ſuo, ſicut dicit Apoſtolus Iacobus: Confitemini alterutrum peccata veſtra. *Non tamen ob hoc dimittant recurrere ad Sacerdotes; quia poteſtas ligandi, atque ſoluendi, ſolis Sacerdotibus eſt conceſſa. Et ſic contriti, & confeſſi, ſumant Corpus, & Sanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti, cum magna humilitate, & veneratione, attendentes quòd ipſe Dominus dicit:* Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, habet vitam æternam. *Et:* Hoc facite in meam commemorationem.

Quibus confitendũ ſit minoribus.

Iacob. 5. verſ. 16.

Ioan. 6. verſ. 55. Lucæ 22. verſ. 19.

CAPVT XXI.

De laude, & exhortatione, quam poſſunt facere omnes Fratres.

ET hanc talem exhortationem, & laudem omnes Fratres mei, quandocumque placuerit eis, annuntiare poſſunt, & inter quoſcumque homines, cum benedictione Dei: Timete, & honorate, laudate, & benedicite: Gratias agite, & adorate Dominum Deum Omnipotentẽ, in Trinitate & Vnitate, Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, Creatorem omnium. Facite pœnitentiam, agite dignos fructus pœnitentiæ, quia ſcitote quòd citò moriemur. Date & dabitur vobis. Dimittite & dimittetur vobis; *& ſi non dimiſeritis, Dominus non dimittet vobis peccata veſtra. Beati qui moriuntur in pœnitentia, quia erunt in Regno cælorum. Væ illis, qui non moriuntur in pœnitentia, quia erunt filij Diaboli, cuius opera faciunt, & ibunt in ignem æternum. Cauete, & abſtinete ab omni malo, & perſeuerate vſque in finem in bono.*

Quomodo laudandus Deus, quiduè annuntiandum populo.

Lucæ 6. verſ. 38. Ibidem verſ. 37.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT XXII.

De Admonitione Fratrum.

Matth. 5. verſ. 44. *ATtendamus omnes, Fratres, quia dicit Dominus:* Diligite inimicos veſtros, benefacite his qui oderunt vos: *Nam & Dominus noſter Ieſus Chriſtus, cuius veſtigia ſequi debemus, traditorem ſuum vocauit amicum, crucifixoribus ſponte ſe obtulit. Amici ergo noſtri ſunt omnes illi, qui iniuſtè nobis inferunt tribulationes, Anguſtias, verecundias, & iniurias, dolores & tormenta, martyrium & mortem, quos multùm diligere debemus; quia ex hoc quod nobis inferunt, habemus vitam æternam. Et odio habeamus corpus noſtrum cum ſuis vitijs & peccatis, quia carnaliter viuendo vult nobis auferre amorem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & vitam æternam: & ſeipſum cum omnibus perdere in infernum. Quia nos propter culpam ſumus fœtidi, miſeri, & bono contrarij; ad mala autem prompti, & voluntarij: quia ſicut dicit Dominus in Euangelio:* De corde hominum procedunt & exeunt cogitationes malæ, adulteria, fornicationes, homicidia, furta, & auaritia, nequitia, dolus, falſa teſtimonia, blaſphemia, ſuperbia, ſtultitia. *Hæc omnia mala ab intus de corde hominis procedunt, & hæc ſunt quæ coinquinant animam. Nunc autem poſtquam dimiſimus mundum, nihil aliud habemus facere, niſi vt ſoliciti ſimus voluntatem Domini ſequi, & placere ipſi. Multùm caueamus ne ſimus terra ſecus viam, vel petroſa, vel ſpinoſa, ſecundùm quod dicit Dominus in Euangelio:* Semen eſt verbum Dei, quod autem ſecus viam cecidit & conculcatum eſt, hi ſunt qui audiunt verbum Dei, & non intelligunt; & confeſtim venit Diabolus, & rapit quod ſeminatum eſt in cordibus eorum, ne credentes ſalui fiant. Quod autem ſuper terram cecidit, hi ſunt qui cum audierint verbum, ſtatim cum gaudio ſuſcipiunt illud: *Factâ autem tribulatione, & perſecutione propter verbum, continuò ſcandalizantur,* & hi radicem in ſe non habent, *ſed temporales ſunt,* quia ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. *Quod autem in ſpinis cecidit, hi ſunt qui verbum Dei audiunt, & ſolicitudo, & ærumnæ iſtius ſæculi, & fallacia diuitiarum, & circa reliqua concupiſcentiæ introeuntes, ſuffocant verbum, & ſine fructu efficiuntur.*

Inimici pro amicis reputandi.

Corpus vero pro inimico.

Matt. 15. verſ. 19.

Religioſis fugienda ſecularia.

Varius & rarus fructus Verbi Dei in hominibus. Lucæ 8. verſ. 13.

Quod

Digitized by Google

Quod autem in terram bonam ſeminatum eſt, hi ſunt
qui in corde bono & optimo, audientes verbum intelli-
gunt, & retinent, & fructum afferunt in patientia. *Et prop-*
terea nos, Fratres, ſicut dicit Dominus, dimittamus mortuos Matth. 8.
ſepelire mortuos ſuos, *& multũ caueamus à malitia, & ſub-* verſ. 22.
tilitate Satanæ, qui vult nè homo mentem ſuam, & cor habeat *Religioſis quæ cauẽda.*
ad Dominum Deum, & circuiens deſiderat cor hominis ſub
ſpecie alicuius mercedis, vel adiutorij tollere, & ſuffocare ver-
bum, & præcepta Domini à memoria, & vult cor hominis per
ſæcularia negotia, & curam excæcare, & ibi habitare; ſicut dicit
Dominus: cùm immundus ſpiritus exierit de homine, am- Lucæ 11.
bulat per loca, arida & inaquoſa, quærens requiem, & non verſ. 24.
inueniens, dicit: Reuertar in domum meam vnde exiui. Et
cum venerit inuenit eam ſcopis mundatam, & ornatam.
Tunc vadit, & aſſumit ſeptem alios ſpiritus ſecũ nequiores
ſe, & ingreſſi habitãt ibi, & fiunt nouiſſima hominis illius,
peiora prioribus. *Vnde, Fratres, cuſtodiamus nos multùm, nè*
ſub ſpecie alicuius mercedis, vel adiutorij, vel operis, perdamus,
aut tollamus mentem noſtram à Domino. Sed in ſancta cha- *Et quæ ſectanda.*
ritate, quæ Deus eſt, rogo omnes Fratres, tam Miniſtros
quàm alios, vt omni impedimento remoto, & omni curâ, &
ſolicitudine poſtpoſitâ, quocumque modo meliùs poſſunt, de-
beant ſeruire, amare, & honorare Dominum Deum mundo
corde, & purâ mente, quod ipſe ſuper omnia quærit. Et ſemper
faciamus in nobis habitaculum, & manſionem illi, qui eſt Do-
minus Deus Omnipotens, Pater, Filius, & Spiritus S. qui dicit:
Vigilate itaque omni tẽpore orantes, vt digni habeamini fuge- Lucæ 21.
re iſta omnia mala quæ vẽtura ſunt, & ſtare antè filium homi- verſ. 36.
nis. Et cùm ſtatis ad orãdum, dicite: Pater noſter qui es in cæ-
lis. *Et adoremus eum puro corde.* Oportet *enim* ſemper ora- Idem 18.
re, & non deficere; *nam pater tales quærit adoratores.* Spiri- verſ. 1. Ioan. 4.
tus eſt Deus, & eos qui adorant eum, in ſpiritu & veritate verſ. 23.
oportet eum adorare. *Et ad ipſum recurramus, tamquam ad*
patrem, & Epiſcopum animarum noſtrarũ, qui dicit: Ego ſum Idem 10.
Paſtor bonus, qui paſco oues meas, & animã meam pono verſ. 11. & 14.
pro ouibus meis. *Omnes enim vos Fratres eſtis.* Patrẽ nolite Matt. 23.
vocare vobis ſuper terram: vnus enim eſt pater veſter, qui verſ. 8. & 9.
in cælis eſt. Nec vocemini Magiſtri: vnus enim eſt Magiſ-
ter veſter, qui in cælis eſt. Si mãſeritis in me, & verba mea Ioan. 15.
in vobis manſerint, quodcumque volueritis, petetis, & fiet verſ. 7.

Digitized by Google

Matth.18. verſ.20. vobis. Vbicumque ſunt duo vel tres congregati in nomine
Mat.18. verſ.vlt. meo, ibi ſum in medio eorum. Ecce ego vobiſcum ſum
Ioan. 6. verſ.64. vſquè ad conſummationẽ ſæculi. Verba quæ locutus ſum
Ioan.14. verſ.6. vobis, ſpiritus & vita ſunt. Ego ſum via, veritas, & vita. *Teneamus ergo veram vitam, & doctrinam, & ſanctum eius Euãgelium, qui dignatus eſt pro nobis patrem ſuum, & nomen*
Ioan.17. verſ.6. *eius nobis manifeſtare, dicens:* Pater, manifeſtaui nomẽ tuum hominibus, quos dediſti mihi, quia verba, quæ dediſti mihi, dedi eis; & ipſi acceperunt, & cognouerunt verè quia à te exiui, & crediderunt quia tu me miſiſti. Ego pro eis rogo, non pro mundo, ſed pro his quos dediſti mihi in nomine tuo, vt ſint vnum, ſicut & nos. Hæc loquor in mũdo, vt habeant gaudium in ſemetipſis. Ego dedi eis ſermonem tuum, & mundus eos odio habuit; quia non ſunt de mundo, ſicut & ego non ſum de mundo. Non rogo vt tollas eos de mundo, ſed vt ſerues eos à malo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas eſt. Sicut tu me miſiſti in mundũ, ego miſi eos in mundum, & pro eis ſanctifico me ipſum, vt ſint ipſi ſanctificati in veritate. Non enim pro eis rogo tãtùm, ſed pro eis qui credituri ſunt propter verba eorum in me, vt ſint coniuncti in vnum, & cognoſcat mundus, quia tu me miſiſti, & dilexiſti eos, ſicut me dilexiſti. Et notum faciam eis nomen tuum, vt dilectio, quâ dilexiſti me, in ipſis ſit, & ego in ipſis. Pater, quos dediſti mihi, volo vt vbi ego ſum, & illi ſint mecum, & videant claritatem tuam in Regno tuo.

CAPVT XXIII.

Oratio ad Deum, ſiue gratiarum actio, atque ad Fratres exhortatio.

Quibus titulis Deo ſimus aſtricti.

OMnipotens, ſanctiſſime, altiſſime, & ſummè Deus, Pater ſancte, & iuſtè Domine, Rex cœli & terræ, propter temetipſum gratias agimus tibi, quòd per ſanctam voluntatẽ tuam, & per vnicum filium tuum, & Spiritum ſanctum, creaſti omnia ſpiritualia, & corporalia; & nos ad imaginem tuã & ſimilitudinem factos in Paradiſo poſuiſti, & per culpã noſtrãm cecidimus. Et gratias agimus tibi, quia ſicut per filium tuum nos creaſti, ſic per iſtam dilectionem tuam, qua dilexiſti nos, ipſum verum Deum, & verum hominem ex glorioſa ſemper Virgine

beatiſ-

beatiſſima ſancta Maria naſci feciſti, & per Crucem, & Sanguinem, & mortem ipſius nos captiuos redimere voluiſti. Et gratias agimus tibi, quia ipſe Filius tuus iterum venturus eſt in gloria Maieſtatis ſuæ mittere maledictos, qui pœnitentiam non egerunt, & te non cognouerunt, in ignem æternum; & dicere omnibus, qui te cognouerunt, & adorauerunt, & tibi ſeruierunt in pœnitentia: Venite benedicti patris mei, percipite Regnum, quod vobis paratũ eſt ab origine mundi. *Et quia omnes miſeri & peccatores, non ſumus digni nominare te, ſupppliciter exoramus, vt Dominus noſter Ieſus Chriſtus,* Filius tuus dilectus, in quo tibi benè complacuit, *vnà cum Spiritu ſancto paraclito gratias agat tibi, ſicut tibi, & ipſis placet pro omnibus, qui tibi ſemper ſufficit ad omnia, per quem tanta nobis feciſti. Alleluia. Et glorioſam Matrem, Beatiſſimam Mariam ſemper Virginem, beatum Michaelem, Gabrielem, Raphaelem, & omnes choros beatorum ſpirituum, Seraphim, Cherubim, Thronorum, Dominationum, principatuum, & Poteſtatum, Virtutum, Angelorum, Archangelorum; B. Ioannem Baptiſtam, Ioannem Euangeliſtam, Petrum, Paulum, & beatos Patriarchas, & Prophetas, Innocentes, Apoſtolos, Euangeliſtas, Diſcipulos, Martyres, Confeſſores, Virgines, Beatos Eliã, & Enoch; & omnes ſanctos, qui fuerunt, erunt, & ſunt; propter tuum amorem humiliter deprecamur, vt ſicut tibi placet, pro his tibi gratias referant ſummo Deo, vero, æterno, & viuo, cum filio tuo beatiſſimo Domino Ieſu Chriſto, & Spiritu ſancto paraclito in ſæcula ſæculorum, Amen. Alleluia Et Domino Deo vniuerſos intra ſanctam Eccleſiam Catholicam, & Apoſtolicam ſeruire volentes, & omnes ſequentes Ordines, Sacerdotes, Diaconos, Subdiaconos, Acolythos, & Exorciſtas, Lectores, & Oſtiarios, & omnes Clericos, vniuerſos Religioſos, & vniuerſas Religioſas; omnes pueros, & paruulos, pauperes & egenos: Reges & Principes, laboratores, & agricolas, ſeruos & Dominos; omnes virgines, continentes, & maritatas, laicos, maſculos & fœminas; omnes Infantes, adoleſcentes, iuuenes, & ſenes, ſanos & infirmos, omnes puſillos & magnos, & omnes populos, tribus & linguas, & omnes nationes, & omnes homines vbique terrarũ, qui ſunt & erunt, humiliter rogamus, & ſupplicamus nos omnes Fratres Minores ſerui inutiles, vt omnes in vera fide, & pœnitentia perſeueremus; quia aliter nullus ſaluari poteſt. Omnes diligamus ex toto corde, ex tota anima, ex*

Innumera Deo gratia agenda.

Matth. 25. verſ. 34.

Matth. 17. verſ. 5.

Ad pœnitentiam exhortatio.

tota mēte & fortitudine, ex toto intellectu, & ex omnibus viribus, toto niſu, toto affectu, totis viſceribus, totis deſiderijs & voluntatibus Dominum Deum, qui totum corpus, totā animam, totā vitā dedit, & dat omnibus nobis: qui nos creauit, & redemit, & ſolà ſuâ miſericordiâ ſaluauit: qui nobis miſerabilibus & miſeris, putridis, & fœtidis, ingratis, ignaris, & malis omnia bona fecit, & facit. Nihil ergo aliud deſideremus, nihil aliud velimus, nihil aliud placeat, nihil aliud delectet nos, niſi Creator, & Redemptor, & Saluator noſter, ſolus, & verus Deus, qui eſt plenum bonum, omne bonū, totum bonum, verum, & ſummum bonum, qui ſolus eſt bonus; *pius & mitis, ſuauis & dulcis, qui ſolus eſt ſanctus, iuſtus, verus, rectus: qui ſolus eſt benignus, innocens, mūdus: à quo, per quem, & in quo eſt omnis venia, omnis gratia, omnis gloria, omniū pœnitentium, & Iuſtorum, omnium beatorū in cœlis congaudentium. Nihil ergo impediat, nihil ſeparet, nihil interpellet. Vtique nos omnes, omni loco, omni horâ, & omni tempore, quotidiè, & continuè credamus veraciter, & humiliter, & in corde teneamus, & amemus, honoremus, adoremus, ſeruiamus, laudemus, & benedicamus: glorificemus, & ſuperexaltemus: magnificemus & gratias agamus altiſsimo, & ſummo Deo æterno, & Trinitati, & Vnitati, Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, Creatori omnium, in ſe credentium & ſperantium, & diligētium eum, qui ſinè initio, & ſine fine, immutabilis & inuiſibilis, inenarrabilis, ineffabilis, incōprehenſibilis, inueſtigabilis, benedictus, laudibilis, glorioſus & ſuperexaltatus, ſublimis, excelſus, ſuauis, amabilis, delectabilis, & totus ſemper ſuper omnia deſiderabilis in ſæcula ſæculorum.*

Deus ſuper omnia diligendus.

Lucæ 18. verſ. 19.

Nihil à charitate Chriſti nos ſeparet.

EXHORTATIO AD FRATRES.

IN nomine Dei Omnipotentis rogo omnes Fratres, vt addiſcant tenorē & ſenſum eorū quæ in iſta vita ad ſalutem animæ noſtræ ſcripta ſunt, & iſta frequenter ad memoriā reducāt, Et oro Deum vt ipſe qui eſt omnipotens, trinus & vnus, benedicat omnes docentes, addiſcentes, recordantes, & operātes iſta, quoties repetunt quæ ibi ad ſalutem noſtram ſcripta ſunt. Et deprecor omnes cum oſculo pedum, vt multùm diligant; cuſtodiant, & reponant; & ex parte Dei Omnipotentis, & Domini Papæ, & per obedientiam; ego Franciſcus firmiter præcipio, & iniungo, vt ex his quæ in iſta vita ſcripta ſunt, nullus minuat, vel in ipſa ſcriptū aliquod deſuper addat, nec aliam Regulam Fratres habeāt. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto: Sicut

erat

Digitized by Google

erat in principio, & nunc & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.

§. III.

Regula prima Diuinâ Inſpiratione, à S. Franciſco conſcripta, ab Innocentio III. approbatur.

S. Franciſc. quàm obſeruans S. Sedis.

Eccleſiæ Romanæ verus filius Franciſcus, quantumuis ſuperni luminis ductu viam ſibi demõſtratam agnoſceret, nihil tamen in ſua Vocatione euulgãdum putauit, niſi à S. Sede Romana, & Chriſti Vicario, Summo Pontifice approbaretur: Vnde etſi Regulam Reuelatione & inſpiratione Spiritus ſancti conſcripſiſſet, illam tamen ſuis ſequendam proponere noluit, niſi priùs Apoſtolicâ auctoritate confirmaretur: *Deſiderans itaque* (ait S. Bonauentura) *per Summum Pontificem approbari quæ ſcripſerat, diſpoſuit cum illo ſimplicium cœtu Apoſtolicæ Sedis adire præſentiam, de ſola confiſus Directione Diuina.* Et benè quidem. Nam & Paulus quantumuis à Chriſto vocatus Apoſtolus, ad Galat. 2. *Aſcendit Hieroſolymam cum Barnaba aſſumpto Tito, ſecundùm* (ait) *Reuelationem, & contulit cum Petro Euangelium, nè fortè in vanum curreret, aut cucurriſſet.* Nec minus proindè duxit ſecum duodecim Socios ſuos, quia & illos Regulæ illius obſeruantia concernebat, & Eccleſiæ Capiti Gregem ſuum ſubijcere diſponebat.

S. Bonau. cap. 3.

Galat. 2. verſ. 1.

S. Franciſci viſio ante approbationem Regulæ.

Qualiter autem negotium illud ex ſe ſatis arduum, ſucceſſerit S. Bonauentura deſcribit. Ac primo quidem in itinere confortatum refert, Demonſtratâ ſibi viſione arboris proceriſſimæ, ad cuius pedem cum famulus Dei conſiſteret, videbatur ſibi eleuari ad arboris cacumen, & ſuprema eius curuare, ſiuè inflectere ad ima, quâ viſione, inſinuabatur condeſcenſio ſupremæ Apoſtolicæ dignitatis, ad pedes pauperculi homuncionis: Sed *qui probat corda & renes Deus*, grauitatem rei difficultatibus motis anteà comprobari voluit: Cùm enim ad Romanam Curiam perueniſſet, in ipſo acceſſu repulſam paſſus eſt Seruus Dei; Occupatus namque Chriſti Vicarius in maioribus, tãquam ignotum indignanter repulit, & non niſi Diuinis motionibus poſteà motus Franciſcum ad audientiam admiſit. Vidit namque Summus Pontifex ſequenti nocte, Palmam paulatim inter pedes ſuos ſuccreſcere, & in arborem pulcherrimam eleuari: Illi, Deo fortiter ſuggerente: Palmam illam, Pauperem quem pridiè repulerat, deſignare. Viderat enim & priùs Pontifex in ſomnis, Lateranenſem Baſilicam ruinæ proximam, quam quidam Pauperculus & modicus, proprio dorſo ſubmiſſo, nè caderet, ſuſtentabat. His permotus, mandauit ſequẽti die Pauperculum requiri, qui & repertus in Hoſpitali S. Antonij, & ad præſentiam Summi Pontificis adductus: Poſtulationem de confirmanda, quam ſcripſerat, Regula humiliter expoſuit, & ad vitam Euangelicam in illa expreſſam pro ſe, & ſequacibus ſuis approbari rogauit: ac mirabiliter magnâ ſimplicis Animi puritate, propoſiti conſtantiâ, ac ignito voluntatis feruore, Chriſti Pauper, Chriſti Vicarium vt ſuum præberet aſſenſum, inflexit.

Ierem. 11. verſ. 20.

Ante approbationem Regulæ Frãciſcus quas paſſus difficultates.

Pontificis duplex viſio.

Approbationi obſtãt Cardinales.

Verùm grauitas tanti negotij Cardinalium, ac Concilij Apoſtolici animos non parùm commouerat: Cùm enim de re ardua, & humanas vires ſuperante, ac de vita Apoſtolicis etiam humeris formidanda ageretur; In varias Concilium Apoſtolicum ſententias abibat, & remoras magis ſeriæ Cõſultationis ingerebat: Et niſi vnus ex Eminẽtiſſimis Cardinalibus D. Ioannes de S. Paulo Epiſcopus Sabinenſis, Diuinâ ſuperueniẽte in illum virtute nodum gordium verbi potentis gladio diſſecuiſſet, omnes timor inuaſerat, modum viuendi huiuſmodi approbare nolentes, qui humanam Virtutem excedebat. Verùm dictus Cardinalis ſuperno lumine illuſtratus, & cõſiderans vniuerſam Regulam, & modum viuendi ex ipſis Euangelij, ac Apoſtolicæ Vitæ verbis, & actionibus contextam, velut voce Domini confringentis Cedros, Pontificem allocutus, hæc verba coram toto Conſiſtorio intulit: *Si* (inquit) *petitionem pauperis huius, tamquam nimis arduam nouamq́; refellimus, cum petat confirmari ſibi formam Euangelicæ Vitæ: Cauendum eſt nobis nè in Chriſti Euangelium offendamus: Nam ſi quis* (inquit) *intra Euãgelicæ perfectionis Obſeruantiam, & Votum ipſius, dicat contineri aliquid nouum, aut irrationabile, aut impoſſibile, contra Chriſtum Euangelij auctorem blaſphemare conuincitur.* Hæc ille: Solidiſſimo quidem, & conuincenti argumento omne nubilum, omnemq́ue formidinem diſſoluens: quo permotus Pontifex, & acceptâ (poſt præmiſſam Orationem) à Viro Dei inſigni Regis Diuitis cum muliere formoſâ, & paupere Connubia jungentis parabolâ, annuit votis, Regulam confirmauit, de prædicanda Pœnitentia mandatum dedit, & ita poſtulata conceſſit, vt etiam in poſterum plura ſe conceſſurum repromitteret; totus in Pauperem, & Pauperum Patriarchæ Cœtum amore deuinctus, prout patebit in ſequentibus.

Exceptè vno.

D. Ioannes de S. Paulo Card.

Lubens tandem approbat Pontifex.

Digitized by Google

§. IV.

S.Franciſcus cum primis filijs inter manus Summi Pontificis, Profeſſionem iuxta primam Regulam emiſit.

Pontifex totus nouo Ordini ad dictum per ſe excipit profeſſionum S.Franciſci & ſuorum.

EO ipſo itaque anno ſcilicet 1210. eademque die quâ S. Franciſcus obtinuit per *viua vocis Oraculum* approbationem Regulæ primò conſcriptæ: Tanta fuit Summi Pontificis, in Pauperculum Gregem qui ſe eius conſpectui præſentauerat, affectus; vt non ſolùm voce formam illam viuendi confirmaret; ſed ipſo facto ſolemniter ſingulorum vota reciperet, & Ordini nouo immediatâ auctoritate principium daret, ſeque ſingulare illius Ordinis & ſuos Succeſſores *Caput* & *Patrem* conſtitueret; vt nemini mirandum ſit: *Si* Ordo ſingularem Obedientiam ſupremo Capiti Romano Pontifici voueat, eiuſque immediatis pedibus & Regimini ſubjciatur. Sic enim Regulæ primæ cõſcriptæ per modum Prologi inſcribitur: *Hac eſt vita quam Frater Franciſcus petijt ſibi concedi & confirmari à D. Papa Innocentio, & confirmauit eam ſibi & ſuis fratribus habitis & futuris.* Et ſubjungit; *Frater Franciſcus & quicumque erit Caput iſtius Religionis, promittit Obedientiam, & Reuerentiam D. Innocentio Papa. & eius Succeſſoribus obedire.* Sic refert Marianus ex Legenda Sociorum, & ex eo R. P. Lucas Wadingus ad annum 1210. Eminentiſſimum D. Cardinalem Epiſcopum Sabinenſem à Summo Pontifice impetraſſe vt ſolemnem ipſe Pontifex in ſuis manibus reciperet ſingulorum profeſſionem, votaque de huiuſmodi Inſtituto obſeruando probaret. Quibus emiſſis Pontifex S. Franciſcum conſtituit noui ſurgentis Ordinis *Caput*, & *Miniſtrum Generalem*: In cuius acceptatione Franciſcus pro ſe, & Succeſſoribus promiſit Domino Papæ, & Succeſſoribus Obedientiam, in cuius virtute cæteri Fratres, ſimiliter Franciſco tamquam Ordinis ſupremo Rectori vouerunt obedire.

Vnde FF. Minores ſingularem obedientiam voueant Papa.

In Prologo 1. Regula.

§. V.

Ab ipſa Profeſſione Miſſio Diuina, de Mandato Summi Pontificis Executioni demandatur.

ET quidem omnia hæc, & alia plurima ad Stabilitatem huius Inſtituti à Pontifice facta fuiſſe res ipſa demonſtrat: Nam 1. *Nominis* (vt ſcilicet vocaretur *Ordo Fratrum Minorum*) impoſitio authentica, hîc incœpit, quod Nomen tantùm tranſitiuè indicauerat S. Pater cap. 6. Regulæ primæ. 2. Miſſionis exequendæ mandatum dedit Põtifex, dum omnibus Laicis paruulas coronas fieri curauit, & eos minoribus Ordinibus initiauit, ac S. Patrem Diaconum ordinauit: tum vt congruentiùs illis mandatum prædicandi imponeret, & illud decentiùs exequerentur, tum (vt notat *Iacobus Oddo Peruſinus*) vt digniùs aliquo à ſæcularibus ſigno diſtincti, in Altaris, & Sacramẽtorum Miniſterio Sacerdotibus deſeruirent. Hîc namque aduertendum eſt: Ordinem à principio Apoſtolicam vitam in Prædicationis Officiô ſibi aſſumpſiſſe, cùm vtiquè omnibus eius Profeſſoribus etiam Laicis mandato Apoſtolico hoc onus fuerit impoſitum, vt omnibus vbique Pœnitentiam annuntiarent, & verbum Dei liberè prædicarent. In prima namque Regula cap. 17. de Prædicatoribus; nullus excludi videtur à Verbi Dei Prædicatione: Vnde ibidem iuxta tres Ordinis occupationes omnes fratres exhortatur, *Prædicatores.* (inquit) *Oratores, & Laboratores, tam Clericos, quam Laicos*, vt oſtendat omnes Verbum Dei poſſe annuntiare, ſi illis à ſuo Miniſtro conceſſum fuerit. Et vbi monuit Miniſtrum, nè alicuj indiſcretè Verbi Dei miniſterium concedat, addit: *Omnes tamen Fratres operibus prædicent.* Et quia in doctis humanæ ſapientiæ Verbis, illa primaria Fratrum Minorum Prædicatio non conſiſtebat *cap.* 21. Exhortationes quas fratres quandocumque placuerit, & inter quoſcumque homines cum Benedictione Dei annuntiare poſſint, compendioſè proponit. Sicut itaque in Prima Regula nullus à Prædicatione Verbi Dei, iuxta capacitatem ſuam ſecernebatur, ſic nec Pontifex diſcreuit ſed (vt ait S. Bonauentura) *Laicis Fratribus omnibus qui Virum Dei fuerant comitati, fecit coronas paruulas fieri, vt Verbum Dei liberè prædicarent.*

Ordinis Nomen.

Omnes primi Fratres à Papa ordinati etiã Laici quare.

Ordini Minorum à principio officiũ prædicandi impoſitum.

Nemine excluſo.

Prima Regula cap. 17.

Qualiter prædicandum.

S. Bonauent. c. 3.

§. VI.

Regula prima ab Innocentio III. approbata, per Concilium Generale, & Oecumenicum Lateranenſe denuò confirmatur.

ITaque ſub Regula Prima per *Viuæ Vocis Oraculum*, & receptionem Profeſſionis ſolẽnis *ab Innocentio III.* approbata, cœpit Ordo multiplicari, cœperunt & Fratres per vniuerſum penè Orbem dilatari, eorumq;

Prædi-

Digitized by Google

Difficultates ante approbationẽ Regulæ.

Prædicatio non tantùm ad fideles, ſed etiam ad Infideles propagari, magno quidem fructu; ſed etiam multorum non mediocri contradictione. Cùm enim *Fratricellorum*, & *Pauperum de Lugduno* Sectæ, iam mundo notæ fuiſſent, plurimi in Fratres Minores inſurgentes (cùm Regula & Ordo ſolo *viuæ vocis Oraculo* approbatus tantùm eſſet) eos in ſuſpicionem Hæreſeos vocare, & eis contradictiones & difficultates ſuſcitare conati ſunt; ita vt non tantùm à vulgaribus, ſed etiam ab Eccleſiæ Prælatis, & Clericis multa incommoda Pauperes Chriſti paterentur. Hoc ſentiens B. Pater, occaſione captatâ Celebrationis Concilij Generalis Lateranenſis, quod ab *Innocentio III.* inductum, Romæ ad *annum* 1215. inchoabatur, illuc ſe contulit; vt publicam toti Orbi Approbationem ſuæ Regulæ, & Inſtituti faceret, & iteratam tam à Concilio Generali, quàm à Summo Pontifice Approbationem impetraret, prout & obtinuit, quamuis necdum ſub expreſſa Bulla. In hoc itaque Concilio celeberrimò, in quo quadringẽti Epiſcopi, & octingenti alij Prælati, ſiue Patres conuenerant: *Innocentius III.* (vt refert Marianus) coram omnibus pronuntiari fecit *Ordinem Fratrum Minorum* à ſe approbatum eſſe, totique Concilio *Regulam* ſimiliter *approbatam* manifeſtauit, & legendam propoſuit. Factumque eſt vt vniuerſo Orbi innoteſceret, quod in tanta Congregatione Concilij vniuerſalis publicè circa hunc nouum Ordinem, eiuſq; Regulam geſtum erat. Et vt ſolemnior Approbatio haberetur *cap.* 13. dicti Concilij cautum fuit; *Nè deinceps Nouæ Religiones, præter approbatas inſtituerentur*: Verba Concilij referuntur in Decretalibus Tit. de Religioſis domibus cap. 9. *Nè nimia* (inquiunt) *Religionis diuerſitas grauem in Eccleſia Dei confuſionem inducat, firmiter prohibemus: Nè quis de cætero Nouam Religionẽ inueniat, ſed quicumque ad Religionẽ conuerti voluerit, vnam dè approbatis aſſumat: Similiter qui voluerit Religioſam Domum de nouo fundare, Regulam, & Inſtitutionem accipiat de approbatis.* Religionem autem Minorum fuiſſe in dicto Concilio Lateranenſi approbatam declarat Concilium Lateranẽſe ſub *Gregorio X.* in quo Tit. 23. de Religioſis domibus, dum omnes Ordines ſpecialiter Mendicantium tempore Concilij Lateranenſis præfati necdum approbatos, caſſat: expreſsè declarat hanc Caſſationem ad *Ordines Prædicatorum*, & *Minorum* non extendi; quippe in dicto Concilio approbatos ſupponens; etſi necdum per Bullam, his verbis: *Quos* (inquit) *euidens ex eis vtilitas Eccleſiæ vniuerſali proueniens perhibet approbatos.* Sed & *Honorius III.* Pontif. anno 4. litteris Apoſtolicis ad Archi-Epiſcopos, Epiſcopos, & Prælatos: & alijs ad Archi-Epiſcopum Senonenſem, & Epiſcopum Pariſienſem quæ incipiunt: *Pro dilectis filijs fratribus de Ordine Fratrum Minorum*, &c. Diu antequam Regulam ſecundò ſcriptam qua vtitur modò Ordo approbaret: Declarat Ordinem & Regulam Minorum priùs confirmatam: Et in Bulla quâ modernam Regulam cõfirmat, clarè dicit priorem ab *Innocentio Papa approbatam fuiſſe*, quæ Approbatio non tantùm primam ſpecialem, ſed & ſecundam ſolemnem, & in Concilio Lateranenſi promulgatam reſpicit.

Approbatio Regulæ in Concilio Lateran.

Innocent. III. PP. Nulla Religio poteſt inſtitui niſi approbata.

§. VII.

Quamdiu Ordo ſub prima conſcripta Regula militarit.

Quanto tempore durauerit 1. Regula.

TOtis profectò tredecim annis, Ordo Minorum ſub Prima Regula à Deo inſpiratâ, à S. Franciſco conſcripta, & ab Innocentio III. approbata militauit: (nimirùm ab anno 1210. ad annum 1223. quo Regula, Chriſto dictante, in compendium velut reducta eſt, ſiue, quo diuino ſpiritu in vnam Regulam vtraque miro Artificio coäluit (vt Titulo ſequenti dicetur) Ingenti quidẽ fructu, & incredibili per vniuerſum Orbem terrarũ incremento. Nam ſub iſta Prima Regula 1. Sanctus vniuerſam Italiam per ſuos Socios verbo nouæ Prædicationis, Domino ſermonem multis ſignis & miraculis confirmante, ipſo viro Dei in Thuſciæ partibus agente, repleuit; ac vbique ferè Conuentus, & Habitacula pro fratrum in dies ſe multiplicantium vſu acquiſiuit. De quibus luculenter ſuo more R. P. Lucas Wadingus ad annum 1211. & ſequentes.

Quanto fructu in Italia.

2. Cùm jam Italia ſemen verbi Dei abundantiori incremento ſuſciperet, Dubio ſuborto, *An ad exteras Regiones prodeundum foret, vel orationi potius vacandum?* & re commendatâ F. Syluestro (qui Crucem egredientem viderat ex ore ipſius S. Patris, & tunc in monte ſuper Aſſiſium iugiter orationi vacabat) nec non Sacræ Virgini Claræ, vt ſuper dubio huiuſmodi Diuinam requirerent voluntatem: Acceptâ vniformi reſponſione: Quòd Deus non propter ſe ſolum Ordinem hunc inſpirauerat, ſed diuini beneplaciti eſſet, vt aliorum ſaluti per vniuerſum Orbem Fratres inuigilarent, & ad prædicandum exirent. B. Franciſcus inſolito feruore ardens, vt diuinum exequeretur imperium, cum F. Maſſæo, & F. Angelo de Reate Romam feſtinauit, Pontificem adijt, de Diuinis arcanis,

Extra Italiam.

Digitized by Google

arcanis, & qualiter Deus labentem mundum erigere, & ſeneſcentem, vniuerſali morum reformatione renouare decreuiſſet, diuturniori colloquio habito: Suam de adeundis Tartaris, & Mahumetanis, iiſque ad veram fidem adducendis aperuit, & à Pontifice Benedictionem ad id ipſum; pro ſe, & ſuis accepit: ac demùm ad maritimas partes progreſſus, nauem conſcendit, vt ad Syriæ partes ſe transferret: A quo itinere, Deo ſic diſponente præpeditur.

In Hiſpania.

Alio iterùm tempore in Hiſpaniam perrecturus itineri ſe commiſit, vt Marochium ad Saracenos conuertendos properaret, vnde denuò infirmitate cogente coactus eſt in Italiam regredi: non tamen ſine fructu: nam hâc occaſione omnibus ferè Hiſpaniæ Regnis, & Regionibus peragratis, illa varijs ſui Inſtituti Conuentibus exornauit, quod & per Gallias feciſſe Annales tradunt ad *annum* 1213. *&* 1214. Oratione, Prædicatione, miraculis omnium animos ad diuinæ miſericordiæ fontem conuocans, omnibus mirabilis factus.

In Gallia.

3. Redux in Italiam, cùm denuò illam, ſuarum Prædicationum, & plurimorum conuerſione illuſtraſſet: ad Concilium Generale Lateranenſe venit, vbi (vt dictum eſt ſuprà) Promulgationem Approbationis iterato ſuæ Regulæ accepit.

Primum, Capitulum Generale ad S. Mariam de Port. in quo ſolemniter Regula 1. promulgata.

4. Sub hac Regula indixit S. Franciſcus duo Capitula Generalia: *Alterum* quidem *anno* 1216. *Aſſiſij ad S. Mariam de Portiuncula*, ſtatim à Concilio Lateranenſi: In qua Approbatio Regulæ in Concilio Generali facta, etiam ſolemniter promulgata eſt, & ordinatum vt in vniuerſo Orbe promulgaretur. Quod quidem facilè fieri potuit: Quia in hoc Capitulo ad omnes plagas Europæ Fratres dimiſſi ſunt, & Superioribus conſtitutis, primò indultum, vt Nouitios reciperent, quod antea ſoli Franciſco reſeruatum erat. In Hiſpaniam itaque, Galliam Narbonenſem, Tartariam, & Inferiorem, ac Superiorem Germaniam, ac vniuerſas Europæ Prouincias, Viri præſtantiſſimi, & Sanctitate conſpicui profecti ſunt, de quibus Annales dicto anno Et ipſe S. Pater Pariſiorum tractum, ac Galliam Belgicam ſibi reſeruauerat, à qua tamen profectione per Cardinalem Hugolinum diſſuaſus eſt, hoc quidem argumento: *Adoleſcit adhuc* (inquiebat Cardinalis) *tuum Inſtitutum, noſti quot habuiſti Contradictores in principio, adhuc habes occultos aduerſarios, & niſi adſit in Curia qui res tuas curet, & ad perfectum deducat, Acta facilè reuocantur, & doloſè ſupplantantur: Te præſente magis ſeriò fouebitur Inſtitutum, & efficaciùs incitabuntur tibi addicti, vt tuis velint adeſſe, & tibi in adjutorium.* Manſit itaque S. Franciſcus in Vmbria, nè aliquid ſiniſtri contingeret Ordini ſuo. Nec hæc ipſius in Italia remora ſuo gregi inutilis fuit: Audiens enim ſuorum Fratrum querimonias, quòd à Clericis multis, & Eccleſiarum Prælatis, durè tractarentur, & graues Oppoſitiones paterentur, nec deeſſent in Curia; qui ſancto obloquerentur Inſtituto: Statuit iterùm Summi Pontificis tunc *Honorij III.* adire præſentiam, & ab eo Protectorem vnum, ex S.R.E. Cardinalibus ſuo Ordini petere: Ad quod iter magis incitatus eſt, viſione quâdam in ſomnis ſibi exhibitâ: Vidit enim (vt refert Legenda 3. Sociorum) Gallinam plurimos pullos ſub alis congregare, & à ſuperuolantibus miluis defendere volentem, nec tamen omnes potuiſſe protegere, pluresque proinde patuiſſe ruinæ; Magnæ verò volucris ſub alis pericula ſubterfugiſſe. Intellexit porrò expergefactus Domino reuelante, ſeipſum per Gallinam, Fratres ſuos per pullos: Cardinalem in Protectorem aſſumendum, per magnam volucrem ſignificari. Conuocatis itaque Fratribus ad illos verba ſequentia habuit: *Mater omnium Eccleſiarum eſt Romana, & Domina omnium Religionum: Vadam & recommendabo Fratres meos Sanctæ Eccleſiæ, cuius potentia virgâ percellantur maleuoli, & filij Dei in æternæ ſalutis augmentum, vbique plenâ gaudeant libertate,* &c. *Paupertatis noſtræ ipſa ſancta Eccleſia æmulabitur gloriam, & humilitatis præconia per ſuperbiæ nubilum obfuſcari non ſinet: Charitatis, & pacis vincula in nobis ſeruabit illæſa: Euangelicæ paupertatis obſeruantia ſacra, continuè in eius aſpectu florebit, nec odorem vitæ, vel ad horam elabi patietur.*

Quoquouerſum mittuntur Fratres præſtantiſſimi.

S. Franciſcus volens ire in Galliam, retinetur diſſuaſu Hugolini Card.

Difficultates iterata contra nouum Ordinem.

S Franciſci viſio de Gallina cum pullis.

S. Pater.

Statuit petere à Papa Protectorem.

Petit & obtinet.

Exindè Romam abijt. & tantùm apud *Honorium III.* egit, vt *anno* 1217. Protectorem acciperet *Eminentiſſimum D. Hugolinum Cardinalem, Epiſcopum Oſtienſem* qui poſteà fuit Gregorius IX. verus Gubernator, Protector, & Corrector huius fraternitatis, ſub quo Ordo miros progreſſus fecit, qui & Capitulis Generalibus per ſe aderat, & in illis præſidebat. Vnde nec de Protectore Prima Regula mentionem facit, quia necdum de eius poſtulatione tempore approbationis illius mentio, vel occaſio orta fuerat.

Secundum Capitulum Generale ad Storeas, ad quod conuenere vltra 5000. Fratrum.

Cui præfuit D. Hugolin. Protect. & adfuit S. Dominicus.

Sub iſta tandem Regula Prima *alterum Capitulum* celebratum eſt ad *annum* 1219. quod *ad Storeas* nuncupant, in quo ex toto Orbe vltra quinque millia Fratrum conueniſſe, præter eos qui ad Diuina, & Domeſtica Officia domi remanſerant, teſtes oculati Socij S. Patris, & S. Bonauentura, ac alij Sanctitate conſpicui communiter aſſerunt. Præfuit huic *D. Hugolinus Protector*, adfuit *S. Dominicus Ordinis Prædicatorum Fundator*: In illo de fundamentis Ordinis

Digitized by Google

Ordinis firmiter jaciendis, de motum & Orbis totius Reformatione actum: In illo pluſquàm quingenti ex Selectioribus perſonis quæ conuenerant, aſperum hunc Statum Fratrum Minorum ſuſceperunt. Tanta porrò fuit illius Congregationis diſpoſitio, tanta concordia, vt Cardinalis Hugolinus exclamaſſe dicatur. *Verè Caſtra Deo ſunt hæc.*

In illo quid actum.

Illius mira laus.

Geneſ.32. verſ 2.

In hoc Capitulo Fratres ad diuerſas iterùm Prouincias miſſi ſunt, in quibus & Conuentus obtinuerunt; vt autem charius reciperētur ad miniſterium Verbi Dei, reſolutum fuit, vt à Summo Pontifice Litteræ commendatitiæ ad Epiſcopos, & Prælatos, ac Eccleſiarum Rectores obtinerentur; prout & obtentæ ſunt ſub *data Viterby* 3. *Idus Iunij Pontificatus Honorij anno* 3. quas videre licet in *Firmamento* 3. *Ordinum tract.*2.*p.*2. Et apud *Emanuelem Rodriguez* initio *Bullarij*, *Honorij Bullâ* 2. Sicut & aliæ de quibus ſuprà, Archi-Epiſcopis, & Epiſcopis Franciæ ad ſequentem annum ſunt ab eodem ſcriptæ.

Litteræ cōmendatitiæ à Papa obtinentur, ad prædicationem & receptionem.

5. Sub hoc tempore in vniuerſum Orbem Fratres miſſi ſunt, qui Euangelium, & Pœnitentiam annunciarent. Et quidem in *Græciam* B. Benedictus ab Orretio cum nonnullis à S. Patre cum illo dimiſſis perrexit. *Africam* BB. Electus, & Egidius petierunt: *Marochium* quinque Fratres Berardus, Petrus, Accurſius, Adjutus & Otho abeuntes Primitiæ Martyrū Ordinis eſſe meruerunt. Alij in *Hungariam* ablegati ſunt: Ipſe S. Pater relicto Regimine Ordinis F. Heliæ tamquam Vicario ſuo; Soldani præſentiam adijt, Saracenis Regnum Dei, & Chriſti fidem prædicauit, miris effectibus de quibus Annales, & nos alibi.

In vniuerſum Orbem quinam miſſi.

Reuocatus porrò fuit à Fratribus S. P. Franciſcus querimonijs multis ad eum miſſis ſuper irregulari F. Heliæ regimine, quem de facto in reditu ab Officio abſoluit: & F. Petrum Cataneum in eius locum ſuffecit, à Regimine Ordinis ſe ſubducens: Et quamuis *Generalis Miniſtri* titulo eum præfeciſſet & nomine Generalis Miniſtri appellandum decreuiſſet: Noluerūt tamen Patres illum ſuſcipere, niſi ſub Titulo *Vicarij*, nolētes viuente S. Patre alium agnoſcere Generalem Miniſtrum.

Reuocatus Franciſcus abſoluit Heliam à Generalatu.

§. VIII.

De Relaxationibus tempore Primæ Regulæ ſubortis: & occaſione 2. Regulæ.

Vix ſanè à ſuo Grege abfuerat fidelis Paſtor Franciſcus, quin ſub Regimine F. Eliæ ſerperent Relaxationes in detrimentum Altiſſimæ Paupertatis, in ędificijs maximè ſumptuoſis, in amplioribus habitibus, & curioſis indumentis: quibus in Reditu ſuo à Soldano, prouidere conatus eſt S. Pater, in nonnullis locis illa deſtruendo, in alijs deſerendo, & vbi non potuit deſerere ita prouidendo; vt ex ijs Ordo non inficeretur, Fundatoribus toto rigore Iuris, ea in ſe recipientibus, vt Fratres in illis haberentur tamquam merè Aduenæ, & Peregrini. De his S. Bonau. c. 7. vitæ & Annales ad annum 1220.

Relaxationibus primis tempore Heliæ inductis obuiat S. Pater.

Studia etiam generalia inchoabantur in nonnullis locis, abſque ſale diſcretionis, vtpote, quæ futura erant ſemina nimiæ libertatis, & deſtructiua ſanctæ humilitatis: In quæ etiam Sanctus inuectus eſt multo zelo, vt Bononiæ ſub Miniſtro F. Ioanne de Stiachia contigit: Quod ſtudium mandato S. Patris diſſipatum; cum pręfatus Miniſter reſtituiſſet, maledictione ipſius percuſſus, poſteà maledictionis pœnas ſenſit, in ejulatu tremendo quòd *Damnatus, & in æternum maledictus eſſet*, expirans. Etſi enim Sanctus Studia vbi pietas exerceretur, non abhorreret: illa tamen quæ Vanitatem ſcientiæ ſpirabant, omninò tolli cupiebat.

Studia malè inſtituta caſſata cum terribili exemplo.

Auctor porrò huiuſmodi Relaxationū & Fautor erat F. Helias, qui, vt fieri ſolet, non paucos ſuæ libertatis Aſſeclas habebat, vt à pijs Fratribus Regulæ puritatem zelantibus S. P. didicerat, & experientia comprobarat; Nam & F. Elias præſumpſerat in eius conſpectu comparere in habitu cultiori, & pretioſo, formæ amplioris, ampliorum manicarum, dilatatis fimbrijs, & longiori, ac alto Caputio (vnde Pyramidalis illa excelſorum Caputiorum figura Originem ſumpſit) vt alibi videbitur.

F. Helias auctor relaxationum.

Expertus etiam fuerat in Generali Capitulo *Storearum*; genium ſui Vicarij Generalis: Qui in totalem ſuæ Regulæ ruinam cum Miniſtris Hetturiæ, & Bononiæ ac alijs conſpirauerat, & inducere conatus fuerat Cardinalem Hoſtienſem Protectorem, quatenùs ſancto Patriarchæ perſuadere vellet, vt non modò Regulam illam Euangelicam moderaretur, ſed etiam ad aliquam antiquorum Patrum vt *S. Auguſtini, Benedicti, Baſilij* normam viuendi declinaret. Quod ſingulari inito colloquio propoſuit famulo Dei Benignus nimis in re tanta Cardinalis. Verùm caſſo effectu: Reuerenter enim per manum Protectorem accipiens, Euangelicus Paſtor duxit illum ad Fratres congregatos, ac feruore magno volens aſtutiam illam Diaboli eludere: *Fratres mei* (inquit) *Fratres mei: Deus vocauit me per viam ſimplicitatis, & humilitatis,*

Helia cum ſuis petenti, aliam Regulam qualiter ſe oppoſuerit S. Pater.

S. Pater.

militatis, vt Crucis ſequar ſtultitiam; & ad eius gloriam, propriam confuſionem, & veſtræ Conſciẽtiæ ſecuritatem vobis expando. Quòd ipſe mihi ita dixit: Franciſce; Ego te volo eſſe meum Fatuellum in mundo. qui operibus & verbis ſtultitiam prædicet Crucis, & te tuoſq; ſequaces. vt in me dumtaxat, reſpiciant, atque abſque alio viuendi modo, me ſequantur: Ipſe dignanter, & miſericorditer mihi hanc oſtendit viam pro me. & pro illis qui mihi credere volunt, & adhærere. Non eſt ergo *cur aliam mihi nominetis Regulam, neque Auguſtini, neque Benedicti, neque aliorum viuendi formam, præter eam quæ mihi à Domino pro ſua benignitate, & miſericordiæ deſuper eſt conceſſa. Nolo itaq; contrarius eſſe voluntati Domini mei, neque per aliã viam vos præire; à qua qui recedunt, alioſq; auertere curant, vereor nè diuinam ſentiant vltionem, & cum rubore ſuo tandem cogantur ad hanc ſemitam redire.* Hæc ille. Quod & ſæpiùs proteſtabatur: Se in omnibus quæ dicebat, ſcribebat, aut conſtituebat ſequi dictamen, & inſpirationem claram Spiritus ſancti, quam oratione præuiâ, à Deo obtinebat.

Hiſcè igitur varijs circa Inſtitutũ ſuum mutationibus, ex inconſtantia humanæ infirmitatis pullulantibus, benè expenſis, viſionibus etiam futurorum circa Ordinem ſuum permotus, cogitauit S. Pater seriò; omnibus modis Regulæ ſuæ Obſeruantiam firmare, & quamuis ſufficienter approbata foret; quia tamen nullo Diplomate, aut Bullâ firmata erat, reſoluit à Summo Pontifice Diploma aliquod impetrare, nè contingeret ſucceſſu temporis Regulam illam à Deo ſibi inſpiratam, pro varijs mobilium voluntatum euentibus diſſipari. Qualiter autem hæc Approbatio ſubſecuta fuerit. Sequens Titulus declarabit.

S. Franciſcus reſoluit petere approbationem Regulæ per Bullam.

TITVLVS III.

FVNDAMENTVM III.

ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Regula Secunda à Chriſto immediatè, & verbatim dictata:

Comparata

CALCEDONIO *Tertio Fundamento Apoſtolico.*

Calcedonij qualitas.

APOCALYPSEOS Interpretes *Calcedonium* ſicut ignem ſuâ naturâ ſplendere affirmant, qui quidem ſplendor pallenti lucernæ ſimilis conſpicitur: Verùm ſingulariter notant; ſplendorem illum à lapide ſub tecto non apparere, ſed tantùm ſub dio, ſiue aperto cælo: Hancque ei lapidi virtutem adſcribunt, vt ſi radijs ſolis, vel digitorum attactu incaleſcat, paleas attrahat.

Comparata doctrinæ & vitæ Apoſtolica.

Quæ omnia vitæ, & doctrinæ Apoſtolicæ congruunt: Splendore enim ignis Spiritus ſancti velut accenſi, non iam ſub tecto, ſed aperto cœlo toti mundo illuxerunt, pallorem quidem Pœnitentiæ referentes; Animos tamen illuminantes. Qui vel radio Solis Iuſtitiæ, vel preſſurâ Tyrannorum inardeſcentes, paleas mundanæ Vanitatis ſuo velut ventilabro excutiendas attrahebant.

Deinde ſecunda Regulæ FF. Minorum.

Cur non in Tertio Fundamento Ordinis Minorum pro *Calcedonio* lapide Regulam ſecundam à Chriſto verbatìm, & immediatè dictatam conſtituamus: Hæc enim Regula velut *Ignea Lex* in dextra Dei fuit,

Digitized by Google

fuit, quæ vtique Euãgelicam Vitam, & doctrinam in cordibus Fratrum Minorum per famulum ſuum Franciſcum ardentiſſimè incendit: *Lampadi accenſæ inter diuiſiones* huius mundi tranſeunti coram Abraham (Geneſ. 15. verſ. 17.) in ſignum Diuinæ Reconciliationis non abſimilis; nec minoris virtutis, quàm *Calculus Ignitus* quem Angelus forcipe de altari tulerat, vt Prophetæ labia purgaret: Hęc enim Regula eſt velut ignis qui à S. Franciſco, vt Viro altero induto lineis *Ezech.* 10. acceptus eſt de medio rotarum (Ezech. 10. verſ. 2.) Euangelicæ perfectionis, quæ erant inter Cherubim: Hęc Regula eſt velut Ignis in cuius ardore ſurrexit S. Franciſcus vti alter Elias, *Cuius verbum quaſi facula ardebat*, (Eccli. 48. verſ. 1.) *qui vnxit Reges ad Pœnitentiam*, (Verſ. 7.) & *Prophetas fecit Succeſſores ſuos. Qui receptus eſt in turbine in curru equorum igneorum.* (Verſ. 8.) Hæc eſt *Regula*; Ignem continens quem filius hominis venerat mittere in terram vt arderet. Hæc eſt *Regula*; cuius ſplendor ſimilis eſt pallenti lucernæ, ſub paupertatis, & omnis aſperitatis pallore refulgens. Quæ quidem nullo humanæ poſſeſſionis tecto, aut modio tegi poteſt. Quippe quæ nullo humanæ prouidentiæ commodo circumſcribitur, ſed, vt luceat aperto cœlo ſub Dio ſolius Diuinæ claritatis luce ſplendeſcit. Quinimò quantumuis intra domeſticos parietes, Frater Minor vitæ ſanctitate floreat; fulgorem tamen non emittit; niſi ſpiritu terrena omnia peruadente, ipſis cœlis caput inferat. Benè autem vbi ardore radiorum ſolis, vel attactu manuum incaleſcit, paleas attrahere noſcitur: In hoc enim gloria Regulæ, & Ordinis Fratrum Minorum in Peccatorum conuerſione, & mundi expurgatione maximè eniteſcit, cùm vel feruore charitatis, vel perſecutionum tolerantiâ, velut attrita ignoſcit. De hac itaque Regula, velut de *Calcedonio* tertio vitæ Apoſtolicæ Fundamento, nobis in hoc Titulo Sermo erit.

§. I.

Viſione cæleſti monetur S. Franciſcus; Regulam primò conſcriptam, ad compendioſiorem formam redigere.

Vnde & quomodo dicantur duæ Regulæ FF. Minorum.

ETſi apud Scriptores communiter pro firmando Ordine Fratrum Minorum duæ Regulæ conſcriptæ dicantur, monendus eſt tamen Candidus Lector, duplicitatem illam in Regula diuerſitatem ſubſtantiæ non notare, ſed tantùm aſſerere Regulam vnicam, quæ ſuper Euangelij Obſeruatione ſimplici, & ſincera fundata erat, pro ratione temporis diuerſimodè propoſitam fuiſſe, & primò quidem diffuſiùs Diuinâ Inſpiratione conceptam, & humano calamo ſcriptam, poſteà, Dei Sapientiâ Opus ſuum perficiente, compendioſiùs, & neruoſiùs cõtractam, ac ex eadem materia velut ex adipe frumenti, & farinæ Euangelicæ in Hoſtiam, & azymum luculentioris virtutis, & ſubſtantiæ, etſi minoris molis, diuino dictamine redactam. Hoc expreſsè declarat *Honorius III.* in Bulla, ſecundam, ſeu potius Reſtitutam. Regulam confirmante his verbis: *Ea propter dilecti in Domino Filij; veſtris pijs precibus inclinati; Ordinis veſtri Regulam à B. M. Innocentio Papa Prædeceſſore noſtro approbatam, annotatam præſentibus, auctoritate vobis Apoſtolicâ confirmamus, & præſentis Scripti Patrócinio communimus, quæ talis eſt*, &c. Et ſubjungit: Litteram Regulæ ſecundæ ad preſſiorem & compendioſiorem formam ſub duodecim Capitulis (cùm prima 23. Capitula haberet) redactam. Vnde verificari non poteſt quòd *Honorius* dicit, ſe Ordinis Regulam ab Innocentio III. approbatam, & in forma quam refert adnotatam confirmare, niſi quia Regula ſecundò cõſcripta, omnem ſubſtantiam primæ Regulæ, ab *Innocentio* priùs approbatæ contineat, ſiue quia in ſubſtantia eadem Regula eſt, etſi magis compreſſa, & ſtrictiori calamo in

Honorius III. PP.

melioꝛem formam, & majoris energiæ velut reſtituta: prout ſequens viſio monſtrabit, quam præclarè ſuo ſeraphico eloquio declarat S. Bonauentura c. 4. vitæ S. Patris, his verbis:

S. Bonau. c. 4. vitæ.

Cùm autem (ait) *dilatato jam Ordine viuendi formam per Innocentium approbatam diſponeret per Succeſſorem eius Honorium in perpetuum facere roborari, huiuſmodi fuit à Deo Reuelatione commonitus: Videbatur quidem ſibi de terra micas panum ſubtiliſſimas collegiſſe, multiſq; famelicis Fratribus ipſum circumſtantibus, debere tribuere. Cumque micas tam tenues diſtribuere formidaret, nè fortè inter manus exciderent, vox ei deſuper ait: Fräciſce vnam de micis omnibus hoſtiam facito, & manducare volentibus tribue. Quo id agente, quicumque illud non deuotè recipiebant, aut receptum contemnebant donum, mox leprâ infecti notabiles apparebant.*

S. Franciſci viſio de micis panum.

Significationem autem viſionis ſubjungit Seraphicus Doctor. *Recitat* (ait) *manè Vir Sanctus hæc omnia Socijs, dolens ſe non percipere myſterium Viſionis. Sequenti verò die, cùm Vigil in Oratione perſiſteret huiuſmodi vocem de cœlo delapſam audiuit: Franciſce, Micæ præterita noctis verba Euangelica ſunt, Hoſtia Regula, Lepra Iniquitas.* Intellexit ergò Sanctus Pater Regulam ex verborum Euangelij aggregatione profuſiùs traditam, ad compendioſiorem formam, iuxtà quod dictabat Viſio monſtrata debere redigi.

Viſionis interpretatio.

Emblema pulcherrimum: Regula ſanè primò à S. Franciſco Diuinâ Inſpiratione conſcripta, continuis Euangeliorum Verborum allegationibus conſperſa, vix vllo coagulo ſtringebatur, ſed velut micæ ex panibus Euangelicis cadentes à S. Patre velut in aceruum collectæ erant, vnde ex iſtis Euangelicorum Verborum micis reſumptis, in aggregatum quoddam abſque firma conſtrictione Regula prima conſiſtebat (vt illam legenti conſtat.) Eſt enim prima Regula velut farina minus piſta, vel vti micæ abſque firma vnione coaceruatæ. Monetur itaque S. Pater: Ex micis illis *Hoſtiam*, id eſt, *Azymum* cõficere: quo non potuiſſet meliori ſymbolo Regula indicari. Non enim dixit: Fac ex micis panẽ, ſed dixit *Hoſtiam*, ſimilitudine, & alluſione factâ ad *Euchariſticum azyma*, quod etſi verus panis ſit, in hoc tamen ſubtilior, quia ex farinæ puriſſimo adipe, & ſubtiliſſima medulla, pura aqua abſque fermenti, aut alicuius tertiæ ſubſtantiæ admixtione conficitur: Ex hoc inferens Regulæ primæ ſubſtantiam, & illius verba, debere Spiritu magis, quàm Litterâ, velut ad puriſſimum *azyma* reduci, vt quaſi *Hoſtia Euchariſtica*, facilis & grata eſſet illam recipientibus, vt purioris obſeruantiæ, ad Animæ nutrimentum. Vnde & Regulam illam Sanctus Pater, poſteà ſolebat vocare *Medullam Euangelij*: Quia, vt poſteà latè demonſtrabimus, etſi materialia verba Euangelij non repetat, vix tamen vllum eſt verbum in illa cuius intellectus realis ſecundùm Spiritum, formaliter indicatum in Euangelio non reperiatur: Et verba omnia quamuis ſimplicia, ita appoſitè ſunt diſtributa ad ſtylum, vt velut *Azymum ſinceritatis, & veritatis* conſtituant, per quam veri Fratres Minores in Regulæ Obſeruantia, puriſſimè in odorem ſuauitatis velut Hoſtias ſe Deo immolant.

Regula ſecunda S. Franc. optimè dicitur Hoſtia. — *Item Medulla Euangelij.* — *1. Cor. 5. verſ. 8.*

§. II.

Prima Regula ad compendioſiorem formam, iuxtà Viſionem, Chriſto dictante; reducitur in Regulam ſecundam.

OBedire itaque Reuelationi ſibi factæ cupiens S. Franciſcus, & *volens* (ait S. Bonauentura) *confirmandam Regulam, ex verborum Euangelij aggregatione profuſiùs traditam, ad compendioſiorem formam*, iuxta quod dictabat, viſio monſtrata, *redigere*: In montem quemdam cum duobus Socijs Spiritu ſancto ducente conſcendit: vbi pane tantùm contentus, & aquâ ieiunans, conſcribi eam fecit, ſecundùm quod oranti ſibi Diuinus Spiritus ſuggerebat. Rem latius perſtringit Piſanus, & ex eo alij plures.

S. Franciſcus antequã ſcriberet ſecundam Regulam ſe dabat orationi.

Aſcendiſſe itaque in Montem *Fontis Palumbæ* ſiuè *Columbæ* ſeu *Raynerij* ab vrbe *Reatina* ſecundo lapide ad latus Græcij conſtãs eſt, & indubitata Traditio: Quem quidem montem ſibi ſuiſque ad annum 1217. delegerat: Montem ſanè aſperum, & Sanctæ Contemplationi Diuinorum aptiſſimum: In quo viſebatur quædam Petræ ſciſſura tempore Paſſionis Chriſti dum terræ motu rupes, & Petræ ſciſſæ ſunt, facta: In quam S. Patriarcha velut *Columba in foramine Petræ, in Cauerna maceriæ* ſe recepit, & vt alter Moyſes quadraginta dierum ieiunio in caliginem Legem ignitam, Regulam Seraphicam accepturus, (quæ non in Tabulis lapideis, ſed in cordibus inſcribenda erat digito Dei viui) ſe ſubduxit: Ibique Chriſto dictante Prima Regula quæ 23. Capitibus conſtabat, ad duodecim Capita concinnè & neruoſè redacta eſt: Numero quidem duodenario quaſi Collegio Apoſtolorum

Mons Palumba qualis. — *Cant. 2. verſ. 14.* — *Regula ſecunda capita 12. quid præ ſe ferant.*

Digitized by Google

lorum in illa conſpirante, in quo ſymbolum fidei vniuerſo Orbi duodecim Articulis concluſum eſt. Vbi, etiam Chriſtus non ſine myſterio ad compendium reduxit, quod prior ſcribentis calamus ſparſerat, & (adnotante S. Bonauenturâ) vt veris Iſraelitis Iordanem ad terram Promiſſionis tranſeuntibus, duodecim duros lapides in ſignum poſuit,& velut Ciuitatem Cæleſtem, duodecim margaritis pro Fundamento poſitis, Regulam Seraphicam fundauit.

Regulæ auctor immediatus Chriſtus.

Chriſtum porrò Regulæ immediatum, ac Verbalem Dictatorem fuiſſe conſtat. Tum ex ipſius Chriſti Teſtimonio, in nube lucida apparentis,coram Fratre Helia,& omnibus Miniſtris Regulæ acceptationi renitentibus expreſſo (quo à ſe omnia Regulæ Præcepta, à ſe tabulas formatas, à ſe dictatam Regulam affirmauit, ideoque *ad Litteram, ad Litteram, ad Litteram, ſine Gloſſa, ſine Gloſſa, ſine Gloſſa* obſeruari debere mandauit) Tum ex Sancti P. teſtimonio veridico, Tum ex S. Brigittæ facta Reuelatione, alijſque documentis prout latiùs expendemus, dum infrà de Excellentia Regulæ ob diuinam illius Originem diſſeremus.

Loci vbi Regula data deſcriptio.

Traditionem verò de Regula in hoc monte dictata, probant hodierna adhuc conſiſtentia in loco monumenta: Supra præfatam namque ſciſſuram Petræ ſiue ſpeluncam, in qua Regula data eſt, ædificari à principio, curarunt Fratres Sacellum in honorem B. Archangeli Michaelis, qui ſicut Eccleſiæ vniuerſæ Generalis, ſic huius Fraternitatis ſingularis Patronus à Fundatore ſigillatim agnitus eſt, à quo ſacello in præfatam ſciſſuram deſcenditur: In alia etiam editiori parte collis, Oratorium B. Virginis Mariæ, à Sancto Franciſco conſtructum oſtenditur, à quo per anguſtam ſemitam in petra exciſam, ad Archangeli ædiculam ſimilis eſt deſcenſus, quaſi B. Virgini Ordinis Parenti ſupremus locus debeatur. Reuerentiam denique,& deuotionem à Regula ibi conſcripta totus locus ſpirat: Quem aliquando *Sixtus quartus* Pontifex viſitans, nudis pedibus perluſtrare voluit, & renitentibus nuditati pedum Cardinalibus præſentibus, nè ſaluti noceret, pijſſimè reſpondit: *Locus* (inquit) *iſte Sanctus eſt:* ingredienſque ad ſubterraneum ſacellum, ſeu ſpeluncam illam in qua S. Franciſcus Regulam accepit: Lachrymis perfuſus circumſtantibus: *Hic locus ille eſt* (ait) *in quo Euangelica renouata eſt vita: Hic à Deo data Regula Fratrum Minorum.*

Nec hic diſſimulanda eſt fraus Aduerſarij omnis boni Satanæ, qui præſentiens Regulæ huius in ſalutem Animarum ordinatæ virtutem, ſtatim in ſui initio illam dolo extinguere parauit. Cum enim cum gaudio velut alter Moyſes S. Franciſcus, acceptâ Regulâ de Monte deſcendiſſet, eamque F. Eliæ ſuo Vicario ſeruandam tradidiſſet, Diaboli ſuaſu paucis poſt diebus, illam per incuriam perditam F. Elias finxit, nec reddere voluit: Iteratò igitur (ait S. Bonauentura) S. Vir ad locum ſolitudinis redijt, eamque inſtar Prioris, ac ſi ex ore Dei verba ſuſciperet illicò reparauit.

Regulam perditam S. Franc. reparat.

§. III.

Regula ſecunda ab Honorio III: per Diploma Pontificium confirmatur.

DEus qui hominum corda diſponit, & miſericordiæ ac bonitati vias inſcrutabiles præparat, Approbationi huius Compendioſæ Regulæ extraordinariam ſemitam præparauit: Illam enim Regulam quam (teſte S. Bonauenturâ c. 4. vitæ) paucis admodum elapſis poſt diebus miranda Sacrorum Stigmatum ſigillo, Dei digito impreſſo, tum ad ipſius ſtabilitatem, tum ad Auctoris Chriſti Jeſu cõmendationem confirmare decreuerat: priùs voluit lacteo velut radio ab vbere Matris Miſericordiæ emiſſo Regulæ illius Approbationem præuenire, & ſe ad impreſſionem ſigilli ſalutiferi, tamquam Ceram emollire. Hic fuit celebris ille radius Indulgentiæ, auxilio Matris Dei in Æde ſacra Portiunculæ obtentæ mirabili quidem ordine, ſuaui tamen diſpoſitione. Dum enim S. Patriarcha pro Approbatione ſuæ Regulæ à Chriſto acceptæ, ad Summi Pontificis præſentiam ſe pararet, antequàm è Portiunculæ loco recederet Cæleſti illâ dignatione Chriſti Ieſu, & Matris eius præuentus fuit, quâ pro Peccatoribus Indulgentia illa viſitantibus ſacram Ædem conceſſa eſt; ad preces humilis Patris. Quo factum eſt, vt duplicatâ causâ itineris Romani: priùs quidem ab *Honorio III.* Confirmationem Indulgentiæ cælitùs datæ obtineret, quàm Regulæ à Chriſto dictatæ, Approbationem ſolicitaret. Etſi enim eodem anno, eodemque tẽpore Indulgentia cum Approbatione Regulæ concurrerit, Indulgentiæ tamen Portiunculæ liberalis promulgatio, Regulæ confirmationem anteceſſit: vt priùs purgarentur corda, & replerentur ſpirituali vnctione, & demum ornarẽtur Euangelicâ obſeruatione. Sub finem igitur Octobris 1223. celebratâ, & promulgatâ in Auguſto Portiunculæ Indulgentiâ venit S. Pater Ro-

Regula ſecunda à Papa approbata qualiter.

Romam, & interueniente Cardinale Hugolino Protectore, obtulit Pontifici Regulam, quam cùm Pontifex, nimis rigidam æſtimaret, & circa illam nonnulla immutanda proponeret: Illi cum omni reuerentia grauiſſimè famulus Chriſti reſpondit. *Ego* (ait) *Beatiſſime Pater, Præcepta: aut verba illa in Regula non poſui, ſed Chriſtus, qui omnia vtilia, & neceſſaria ſaluti Animarum, & Fratrum, & bono Statui, & Conſeruationi Religionis, melius omnibus nouit, cuique omnia quæ ventura ſunt in Eccleſia, & Religione noſtra præſentia ſunt, & patent: Non ergo debeo vel poſſum verba mutare aut omnino abolere.* Ità Piſanus Confor. 19. Itaque Pontifex re diligentiùs cum Sacro Cardinalium Collegio, ac maturè diſcuſsâ, & examinatâ, Regulâ etiam illâ compendioſiore, cum altera ab *Innocentio III. Viuæ vocis Oraculo* collatâ, & primam quidem, in hac contineri aduertens: Poſtremam in ſenſu, & virtute priorem cõtinentem approbauit, & in perpetuum vnicam obſeruandam propoſuit: Data Bulla in Palatio Lateranenſi in Aula *Leonis III.* 3. *Kal. Decemb. Pontificatus anno Octauo.* Quam quidem in Regiſtro Pontificio transſcriptam, & repoſitâ peculiariter notat Auctor Compilationis Chronologiæ rerum Germanicarum ad *annum* 1223. ſub *num.* 261. cum hac Inſcriptione: *Fratri Franciſco & alijs Fratribus de Ordine Fratrum Minorum,* &c. Quam etiam hîc cum Bulla Pontificia ſubjungimus, prout paſſim ab omnibus circumfertur.

Piſanus Confor. 19.

§. IV.

Regulæ Fratrum Minorum à Chriſto dictatæ, & ab Honorio III. Papa confirmatæ.

TENOR.

Prologus.

HOnorius *Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, dilectis filijs Fratri Franciſco, & alijs Fratribus de Ordine Minorum ſalutem; & Apoſtolicam Benedictionem. Solet annuere Sedes Apoſtolica pijs votis & honeſtis petentium deſiderijs fauorem beneuolem impartiri: Eapropter delecti in Domino filij, veſtris pijs precibus inclinati, Ordinis veſtri Regulam à bonæ memoriæ* Innocentio *Papa, Prædeceſſore noſtro approbatam, annotatam præſentibus, auctoritate vobis Apoſtolicâ confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus quæ talis eſt.*

CAPVT I.

In nomine Domini incipit Regula, & Vita Minorum Fratrum.

R*Egula & vita Minorum Fratrum hæc eſt: ſcilicet Domini noſtri Ieſu Chriſti Sanctum Euangelium obſeruare,*

Digitized by Google

uare, viuendo in obedientia, & ſine proprio, & *in* Caſtitate. *Frater Franciſcus promittit obedientiam, & reuerentiam Domino Papæ Honorio ac Succeſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ. Et alij Fratres teneantur Fratri Franciſco, & eius Succeſſoribus obedire.*

CAPVT II.

De ijs qui volunt vitam iſtam accipere, & qualiter recipi debeant.

SI qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad Fratres noſtros, mittant eos ad ſuos Miniſtros Prouinciales, quibus ſolummodò, & non alijs, recipiendi Fratres licentia concedatur: Miniſtri verò diligenter examinent eos de fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramentis: Et ſi hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & vſque in finem firmiter obſeruare: & vxores non habent, vel ſi habent, & jam monaſterium intrauerint vxores: vel licentiam eis dederint auctoritate Diœceſani Epiſcopi, voto continentiæ jam emiſſo: & illius ætatis ſint vxores, quòd de eis non poteſt fieri ſuſpicio: dicant eis verbum S. Euangelij, quòd vadant, & vendant omnia ſua, & ea ſtudeant pauperibus erogare. Quod ſi facere non potuerint, ſufficit eis bona voluntas. Et caueant Fratres, & eorum Miniſtri, nè ſoliciti ſint de rebus ſuis temporalibus, vt liberè faciant de rebus ſuis, quidquid Dominus inſpirauerit eis: ſi tamen conſilium requiratur, licentiam habeant Miniſtri mittendi eos ad aliquos Deum timentes, quorum conſilio bona ſua pauperibus erogentur. Poſteà concedant eis pannos probationis, videlicet duas tunicas ſine caputio, & cingulum, & braccas, & caparonem vſque ad cingulum (niſi eiſdem Miniſtris aliud ſecundùm Deum aliquando videatur) finito verò anno probationis, recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam iſtam ſemper, & Regulam obſeruare. Et nullo modo liceat eis de iſta Religione exire, iuxta mandatum Domini Papæ: quia ſecundùm Sanctum Euangelium : nemo mittens manum ad aratrum & reſpiciens retrò, aptus eſt Regno Dei. *Et illi qui iam promiſerunt obedientiam, habeant vnam tunicam cum caputio, & aliam ſine caputio, qui voluerint habere: Et qui neceſſitate coguntur, poſſint habere calceamenta. Et Fratres omnes veſtimentis vilibus induantur. Et* Luc. 9. verſ. 62.

poſſint

poſſint ea repetiare de ſaccis, & alijs pecijs cum benedictione Dei: Quos moneo & exhortor, nè deſpiciant neque iudicent homines, quos viderint mollibus veſtimentis, & coloratis indutos, vti cibis & potibus delicatis: ſed magis vnuſquiſque iudicet, & deſpiciat ſemetipſum.

CAPVT III.

De diuino Officio, & Ieiunio, & quomodò Fratres debeant ire per mundum.

CLerici faciant diuinum Officium ſecundùm Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ: excepto Pſalterio, ex quo habere poterunt Breuiaria. Laici verò dicant viginti quatuor Pater noſter pro Matutino: Pro laudibus quinque; Pro Prima, Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet iſtarum Horarum ſeptem, pro veſperis autem duodecim: Pro Cōpletorio ſeptem, & orent pro defunctis. Et ieiunent à feſto omnium Sanctorum, vſque ad Natiuitatem Domini. Sanctam verò Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania Domini vſque ad cōtinuos quadraginta dies, quam Dominus ſuo Sancto ieiunio conſecrauit, qui voluntariè eam ieiunant, benedicti ſint à Domino: &, qui nolunt, non ſint adſtricti: ſed aliam vſque ad Reſurrectionem Domini ieiunent: Alijs autem temporibus non teneantur niſi ſextâ feriâ ieiunare. Tempore verò manifeſtæ neceſsitatis, non teneantur Fratres ieiunio corporali. Conſulo verò, moneo, & exhortor Fratres meos in Domino Ieſu Chriſto, vt quando vadunt per mundum, non litigent, neque contendant verbis, nec alios iudicent: ſed ſint mites, pacifici, & modeſti, manſueti & humiles, honeſtè loquentes omnibus ſicut decet. Et non debeant equitare, niſi manifeſtâ neceßitate, vel infirmitate cogantur. In quamcumque domum intrauerint, primùm dicant: Pax huic Domui. *Et ſecundùm Sanctum Euangelium, de omnibus cibis qui apponuntur eis, liceat manducare.*

CAPVT IV.

Quòd Fratres non recipiant pecuniam.

PRæcipio Fratribus vniuerſis, vt nullo modo denarios, vel pecuniā recipiant per ſe vel per interpoſitā perſonam: tamen pro neceſſitatibus infirmorum; & alijs Fratribus induendis, per amicos

Digitized by Google

amicos ſpirituales, Miniſtri tantùm & Cuſtodes, ſolicitam curam gerant, ſecundùm loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire. Eo ſemper ſaluo, vt quod dictum eſt, denarios vel pecuniam non recipiant.

CAPVT V.

De modo laborandi.

F*Ratres illi quibus gratiam dedit Dominus laborandi, laborent fideliter & deuotè, ita quòd excluſo otio, animæ inimico ſanctæ orationis & deuotionis ſpiritum non extinguant; cui debent cætera temporalia deſeruire. De mercede verò laboris pro ſe & ſuis Fratribus corporis neceſſaria recipiant, præter denarios vel pecuniam. Et hoc humiliter, ſicut decet ſeruos Dei, & paupertatis ſanctiſſimæ ſectatores.*

CAPVT VI.

Quod Fratres nihil ſibi approprient, & de eleëmoſyna petenda, & de Fratribus infirmis.

F*Ratres nihil ſibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem: ſed tamquam peregrini & aduenæ in hoc ſæculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes, vadant pro eleëmoſyna confidenter. Nec oportet eos verecundari: quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc mundo. Et hæc eſt illa celſitudo altiſſimæ paupertatis: quæ vos chariſſimos Fratres meos, heredes & Reges regni cælorum inſtituit; pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimauit. Hæc ſit portio veſtra, quæ perducit in terram viuentium. Cui dilectiſſimi Fratres, totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti in perpetuum ſub cælo habere velitis. Et vbicumque ſunt Fratres, & ſe inuenerint, oſtendant ſe domeſticos inuicem inter ſe, & ſecurè manifeſtet vnus alteri neceſſitatem ſuam. Quia ſi Mater nutrit & diligit filium ſuum carnalem; quantò diligentiùs debet quis diligere & nutrire Fratrem ſuum ſpiritualem? Et ſi quis eorum in infirmitatem ceciderit, alij Fratres debent illi ſeruire, ſicut vellent ſibi ſeruiri.*

Digitized by Google

CAPVT VII.

De Pœnitentia Fratribus peccantibus imponenda.

SI qui Fratrum, inſtigante inimico, mortaliter peccauerint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres, vt recurratur ad ſolos Miniſtros Prouinciales, teneantur prædicti Fratres ad eos recurrere, quàm citius poterunt, ſine mora: Ipſi verò Miniſtri ſi Presbyteri ſunt, cum miſericordia iniungant illis Pœnitentiam. Si verò Presbyteri non ſunt, iniungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundùm Deum melius videbitur expedire. Et cauere debent, nè iraſcantur, vel conturbentur propter peccatum alicuius, quia ira, & conturbatio in ſe, & in alijs impediunt charitatem.

CAPVT VIII.

De Electione Generalis Miniſtri huius Fraternitatis, & de Capitulo Pentecoſtes.

VNiuerſi Fratres vnum de Fratribus iſtius Religionis, teneantur ſemper habere Generalem Miniſtrum, & Seruum totius Fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire. Quo decedente; Electio Succeſſoris fiat à Miniſtris Prouincialibus, & Cuſtodibus in Capitulo Pentecoſtes, in quo Prouinciales Miniſtri teneantur ſemper in ſimul conuenire, vbicumque à Generali Miniſtro fuerit conſtitutum. Et hoc ſemel in tribus annis, vel ad alium terminum maiorem, vel minorem; ſicut à prædicto Miniſtro fuerit ordinatum. Et ſi aliquo tempore appareret vniuerſitati Miniſtrorum Prouincialium, & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem ad ſeruitium, & communem vtilitatem Fratrum; teneantur prædicti Fratres (quibus Electio data eſt) in nomine Domini alium ſibi eligere in Cuſtodem. Poſt Capitulum verò Pentecoſtes, Miniſtri & Cuſtodes poſſint ſinguli, ſi voluerint, & eis expedire videbitur, eodem anno in ſuis Cuſtodijs ſemel Fratres ſuos ad Capitulum conuocare.

CAPVT

CAPVT IX.

De Prædicatoribus.

FRatres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cum ab eo illis fuerit contradictum. Et nullus Fratrum populo penitùs audeat prædicare, niſi à Miniſtro Generali huius fraternitatis fuerit examinatus & approbatus, & ab eo Officium prædicationis ſibi conceſſum. Moneo quoque & exhortor eoſdem Fratres, vt in prædicatione quam faciunt ſint examinata, & caſta eorum eloquia, ad vtilitatem & ædificationem populi, annuntiando eis vitia & virtutes, pœnam & gloriam cum breuitate ſermonis, quia verbum abbreuiatum fecit Dominus ſuper terram.

CAPVT X.

De Admonitione & Correctione Fratrum.

FRatres qui ſunt Miniſtri & ſerui aliorum Fratrum, viſitent & moneant Fratres ſuos, humiliter & charitatiuè corrigant eos, non præcipientes eis aliquid, quod ſit contra animam ſuam & Regulã noſtram. Fratres verò qui ſunt ſubditi, recordentur quòd propter Deum abnegauerunt proprias voluntates. Vnde firmiter præcipio eis, vt obediant ſuis Miniſtris in omnibus quæ promiſerunt Domino obſeruare, & non ſunt contraria animæ ſuæ & Regulæ noſtræ. Et vbicumque ſunt Fratres, qui ſcirent & cognoſcerent ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſeruare, ad ſuos Miniſtros debeant & poſſint recurrere. Miniſtri verò benignè & charitatiuè eos recipiant; & tantam familiaritatem habeant circa ipſos, vt dicere poſſint eis & facere, ſicut Domini ſeruis ſuis. Nam ita debet eſſe, quòd Miniſtri ſint ſerui omnium Fratrum. Moneo verò & exhortor in Domino Ieſu Chriſto, vt caueant Fratres ab omni ſuperbia, vana gloria, inuidia, auaritia, cura & ſolicitudine huius ſæculi, à detractione & murmuratione. Et non curent neſcientes literas, literas diſcere: ſed attendant quòd ſuper omnia deſiderare debent habere Spiritum Domini, & Sanctam eius operationem: orare ſemper ad Deum puro corde, &

Digitized by Google

habere humilitatem, & patientiam in perſecutione, & infirmitate; & diligere eos qui nos perſequuntur, reprehendunt, &
Matth. 5. verſ. 44. *arguunt; quia dicit Dominus:* Diligite Inimicos veſtros, & orate pro perſequentibus, & calumniantibus vos: Beati
Verſ. 10. qui perſecutionem patiuntur propter Iuſtitiam, quoniam
Matth. 10. verſ. 22. ipſorum eſt Regnum cælorum. Qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic Saluus erit.

CAPVT XI.

Quòd Fratres non ingrediantur Monaſteria Monacharum.

PRæcipio firmiter Fratribus vniuerſis, nè habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia Mulierum. Et nè ingrediantur Monaſteria Monacharum, præter illos, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis. Nec fiant Compatres Virorum, vel Mulierum, nè hac occaſione, inter Fratres, vel de Fratribus ſcandalum oriatur.

CAPVT XII.

De euntibus inter Saracenos, & alios Infideles.

QVicumque Fratrum diuinâ Inſpiratione, voluerint ire inter Saracenos, & alios Infideles; petant inde licentiam à ſuis Miniſtris Prouincialibus. Miniſtri verò nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis quos viderint eſſe idoneos ad mittendum. Ad hæc, per obedientiam iniungo Miniſtris, vt petant à Domino Papa vnum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector, & Corrector iſtius Fraternitatis; vt ſemper ſubditi, & ſubiecti pedibus eiuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem, & ſanctum Euangelium Domini noſtri Ieſu Chriſti, quod firmiter promiſimus, obſeruemus.

CONFIRMATIO REGVLÆ.

NVlli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem

Digitized by Google

nem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Laterani, tertio Kalendas Decembris Pontificatus noſtri anno Octauo.

§. V.

Cur Regulam ab alijs Religionibus, omninò condiſtinctam elegerit S. Franciſcus.

Rom. 11. verſ. 20. Pſal. 35. verſ. 7.

Piſanus.

Neceſſitudo magna inter SS. Frãciſcum & Dominicum.

CVr Regulam ab alijs Primitiuorum Ordinum Patriarchis diſtinctã, Deus S. Franciſco dederit, non pauci ab initio mirati ſunt; Et quidem, Diuinæ Sapientiæ diſpoſitioni relinquendum eſſe iudicaretur ab eo qui dixit: *Noli altum ſapere, ſed time:* Illum nimirùm cuius *judicia abyſſus multa:* Beatum tamen Franciſcum non aliquo ſingularitatis amore id feciſſe, & ipſius dicta, & antiquorum ratiocinationes ſatis indicant. Sanè Virum Sanctum cum Conſorte ſuo S. Dominico ſuper hac re aliquando conferentem, rationem huius reddidiſſe, Auctor eſt Bartholomæus Piſanus lib. 1. conform. 12. Ex quo ſumptum eſt inter eius Colloquia; hoc in Ordine Colloquiorum decimum his Verbis: *Obuiam ſe habuêre in Vrbe Vir Dei, & B. P. N. Dominicus Prædicatorum Patriarcha, & Fundator inclytus: Quibus ſeria quædam ad Animarum ſalutem, & plurima ad Eccleſiæ Catholicæ emolumentum & pacem, ſecum proponentibus, & diſponentibus, ait Prædicatorum magnus ille decor ad Socium, & Amicum ſuum Franciſcum: Frater chariſſime, propter magnam meam tecum neceſſitatem, præcordialem erga filios tuos amorem, pacis Fraternitatiſq; inter tuos, & meos ſtabilitatem: vtroſque gauderem ſub vna Religione militare; vt quos Patrum firmus amor ita conjunxit; Religionis, aut vitæ diſparitas non diſſoluat. Cui cum ſumma humilitate Franciſcus: Diuina* (ait) *eſt voluntatis, Amantiſſime Frater, quod factum eſt, ab eáque ordinatum eſt diuerſas à nobis fundari Religiones, vt in vtriuſque varietate, præceptorum diuerſitate, illorum rigore, & horum lenitate; varietati ſubueniatur humanæ infirmitatis; vt quibus hæc non placent, illa non diſpliceant: quibus vna dura videtur, altera lenior appareat: Et ſic non vnius Religionis anguſtijs Deus Animas perdat, ſed alterius capacitate lucretur.*

Regulæ ab alijs diſtincta neceſſitas.

Card. Iac. de Vitriac. Hiſt. Occident. c. 23.

An ſit diſtincta à ſtatu Primitiua Eccleſiæ.

Neceſſitatem porrò huius Regulæ ab alijs diſtinctæ ad perfectam Fundamenti quadraturam oſtendit Eminentiſſimus, ac beatæ memoriæ Iacobus de Vitriaco S. R. E. Cardinalis S. Franciſco contemporaneus in Hiſt. Occidentali cap. 23. *Tribus* (inquit) *Eremitarum* (hi ſunt Baſiliani) *Monachorum* (hi ſunt Benedictini) *Canonicorum* (hi ſunt Auguſtiniani) *Religionibus: vt regulariter viuentium, quadratura fundamenti in ſoliditate ſua firma ſubſiſteret, addidit Dominus in diebus iſtis quandam Religionis Inſtitutionem, Ordinis decorem, & Regulæ ſanctitatem:* Et illius ſubſtãtiam, & excellentiam proſequens: *Si tamen* (inquit) *Eccleſiæ primitiuæ Statum, & Ordinem diligenter attendamus: non tam* (inquit) *nouam addidit Regulam, quàm veterem renouauit, releuauit jacentem, & penè mortuam reſuſcitauit Religionem in veſpere mũdi tendentis ad occaſum, imminente tempore filij perditionis, vt contra Anti-Chriſti tempora periculoſa, nouos Athletas præpararet:* Hæc ille, qui velut compendium Regulæ proponens in Fratribus eam obſeruantibus: *Adeò* (ait) *Primitiuæ Eccleſiæ Religionem, Paupertatem, & humilitatem in ſe reformare procurant, puras Euangelici fontis aquas, cum ſiti, & ardore ſpiritus haurientes: quòd non ſolùm Euangelica Præcepta, ſed & Conſilia, vitamq; Apoſtolicam expreſſiùs imitantes, omnibus modis adimplere laborant: Omnibus quæ poſſident renuntiantes, ſeipſos abnegantes, Crucem ſibi tollendo, nudi nudum ſequentes, relinquentes pallium cum Ioſeph, & hydriam cum Samaritana,* &c. Quæ omnia in ſequentibus patebunt.

Digitized by Google

TITVLVS IV.

FVNDAMENTVM IV.

ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Regulæ à Chriſto dictatæ ſublimitas,

Comparata

SMARAGDO *quarto Fundamento Apoſtolico.*

Smaragdi qualitas.

SMARAGDI Excellentiſſimas, & ſublimes qualitates enarrant qui eas experti ſunt: Inter viridantes gemmas eorum opinione principem locum tenet, cuius vtique viror gratiſſimus eſt, tantæque virtutis, vt res quibus admouetur ſuo virore imbuat, & aerem circumfuſum viridem reddat, Gemma puriſſima, omnis libidinis Inimica, ita vt ſi Mulier etiam in legitimo concubitu illam gerat, penitùs frangatur, vt in Smaragdo annuli Margaretæ matris Ioannis II. Regis Luſitaniæ eueniſſe referunt Annales: Ideò ſpei ęternæ Hieroglíphicum eſt: cuius ratione *Iris in circuitu Sedis Dei in cælo* Apoc. 4. *ſimilis erat Viſioni Smaragdinæ*, quaſi ſuâ viriditate oculum fidei, ſpe miſericordiæ Dei, & æternæ Beatitudinis confortans: Ideoque in IV. Fundamento Apoſtolico congruè ponitur: vt qui iam ſplendore fidei tamquam lucernæ pallentes mundum replebant aſſimilati *Calcedonio*: Virore ſpei corda credentium exhilararent, & velut *Smaragdus* obuia omnia virore miſericordiæ circumfunderent. Qua eâdem ratione Regulæ S. Franciſci ſublimitas, quartum Ordinis Fundamentum, præclarè *Smaragdo* comparatur. Spem enim æternæ vitę cordibus fidelium ſublimitas Regulæ iſtius infudit, cuius ſectatores Exemplo & Prædicationibus Pœnitentiam Peccatoribus annunciantes, & ad ſummam puritatem vitæ homines inuitantes, virorem ſpei miſericordiæ Dei, omnium animis inſtillarunt, prout in ſequentibus patebit.

Apocal. 4. verſ. 3.

Compara-ta Apoſto-lis.

Et ſecunda Regula S. Franciſci.

§. I.

Regulæ à Chriſto dictatæ Encomia celeberrima.

REgulam ſecundam à Chriſto dictatam celeberrimis ſemper Encomijs honorarunt, qui de ea ſcripſerunt: Et vt ex eis pauca notentur: Fundator ipſe S. Franciſcus qui Regulæ ſibi dictatæ Spiritum imbiberat; hæc Elogía de illa eructauit: Sic enim teſte Thoma Celano in Legenda antiqua lib. 1. Conform. 9. Fratres ſuos conteſtari ſolebat, Dei beneplacitum in Regulæ Deſcriptione agnoſcens: *Fratres* (inquit) *mei & filij chariſſimi, præclarè nobiſcum actum eſt in Conceſſione huius Regulæ: Hæc enim quæ nobis proponitur Liber eſt vitæ: Spes ſalutis: Arrha gloriæ: Medulla Euangelij: Via Crucis: Status Perfectionis: Clauis Paradiſi: Pactum æterni fœderis.* En Viri-

Regula encomia: ipſo S. Franciſco.

Thoma Celanus lib. 1. Conf. 9

Digitized by Google

Viridantium gemmarum Princeps *Smaragdus*. Veræ Spei Deſcriptionem continens. Quam vlteriùs commendans Fratribus ſic pium colloquium continuat S. Pater: *Nemo veſtrum eſt* (ait) *qui ignorat quantum emolumenti conferat nobis Sacra Religio, cùm Colluſtator, & Aduerſarius noſter ad omnes dolos vel cogitandos, vel explicandos mirus ſit Artifex*, &c. *Hanc ergo veſtram Regulam ſcitote omnes, & in alleuiatione tædij, & memoria præſtiti Iuramenti, cum interiori homine de ea confabulamini: cum intentione eam adimplendi ſemper præ oculis illam portate, imò & cum ipſa debetis mori.*

Aluarus Pelagius de planctu Eccleſiæ l. 2. art. 61.

Summam porrò Elogiorum quibus hęc Regula excellit, & ſupereminet, collegit Aluarus Pelagius Epiſcopus Siluenſis l. 2. de Planctu Eccleſiæ art. 61. *Non fuit* (ait) *picta, vel ficta, vel Mathematica, ſed 1. Digito Dei ſcripta, à Spiritu ſancto reuelata: 2. Euangelicâ veritate ſubnixa; 3. Ab Innocentio III. & Honorio III. & alijs quàm plurimis Romanis Pontificibus approbata. 4. A Gregorio IX. Innocentio IV. Alexandro IV. Nicolao III. Clemente V. in Vienenſi Concilio declarata. 5. A. D. Ioanne Papa 22. vltimo roborata. 6. Corpori Iuris inſerta. 7. Per vitam multorum Sanctorum, & quorũdam ab Eccleſia Canonizatorum eam profitentium authenticata. 8. Ab æmulis & diſcolis, & malè de Euangelio Chriſti ſentientibus impugnata, ſed ſemper à Sancta Eccleſia defenſa*, &c. Quæ omnia in decurſu totius huius Operis manifeſtè patebunt.

§. II.

Regula à Chriſto S. Franciſco dictata, ſicut eſt Diuinæ Originis, ſic eſt Iuris Diuini.

Regula S. Franciſco dictata eſt verbatim à Chriſto.

HAnc Diuinam Regulæ Originẽ prælibauimus ſuprà Tit. 3. §. 1. & 2. cùm Regulam à Chriſto dictatam in monte Palumbæ recenſuimus: Huius verò Diuinæ Originis 1. Teſtimonium ampliſſimum dedit Chriſtus, voce intelligibili coram Capitibus Ordinis, Miniſtris, ſcilicet, Prouincialibus, qui cum F. Helia Ordinis Vicario montem aſcenderant, vt contra Regulæ præfatæ promulgationem, & obſeruantiam proteſtarentur: Hiſtoriam vt ſequitur adamuſſim referunt paſſim Annaliſtæ & Chronologi, ex quibus R. P. Lucas Wadingus ad annum 1223. n. 10. Cùm enim F. Elias Miniſtris inſinuaſſet, B. Patrem ad arctiorem vitam, per nouæ Regulæ conſcriptionem Fratres ſuos velle compellere. Illi importunè vrgentes F. Eliam coegerunt, vt tamquam Vicarius pro Fratribus Legationem ſumeret: Ipſiſque Miniſtris concomitantibus, velut conſpiratione factâ, Viro Sancto ipſorum nomine ſe opponeret. Quod & factum eſt: Occurrentem enim S. Franciſcum, & cauſam iſtius tumultuarij acceſſus Miniſtrorum requirentem, ſic allocutus eſt F. Helias: *Miniſtri* (inquit) *hi audierunt nouam ſibi hîc efformari Regulam, humanis viribus ſuperiorem, induxeruntq; me huc, vt pro Vicarij ratione, de temperando agerem Inſtituto, neque enim duriori ſe volunt adſtringere.*

Cui opponit ſe Helias cum alijs.

Quo audito S. Pater turbatus ſpiritu infremuit, & vultu oculiſque in cælum conuerſis: *Domine* (ait) *nónne prædixi non credituros, vt quid in vanum me laborare coëgiſti! Ego Inſtitutum hoc cum pauperculis meis Socijs ad mortem vſque ſeruabo: Nolentes hos, & durè reſiſtentes compellere nequibo.* Dictu mirabile: Subitò in lucida nube ſuper hominem apparuit Chriſtus, & audientibus cunctis: *Homuncio* (inquit) *quid turbaris, quaſi tuum hoc opus eſſet? Tunè Legiſlator? Tunè huius vitæ Præceptor? Nonnè omnia Regulæ Præcepta à me præſcripta? Nonnè Tabulæ hæ à me formatæ? Tu dumtaxat tenue huius Operis inſtrumentum, & calamus ſcribentis: Noui ego quid dictauerim: Noui quid velim præcipere: Vires humanæ mihi compertæ ſunt; ſcio quid poſſint, & quantum ego valeo, & volo præſtare ſubſidium. Volo proinde, vt Regula hæc obſeruetur, ad litteram, ad litteram, ad litterã, ſine gloſſa, ſine gloſſa, ſine gloſſa. Si ergo iſti nolunt obſeruare, deturbatis ijs tamquam Diſcolis, & Rebellibus, illorũ loco alios ſubſtituam, & ſi opus fuerit nouiter naſci & oriri faciam, atque de lapidibus iſtis ſinceros huius Inſtituti Sectatores reſuſcitabo.* Hâc voce de nube delapsâ tremuêre omnes. Ad quos S. Pater: *Audiſtis* (inquit) *audiſtis ipſi vocem claram de nube delapſam: Quod ſi adhuc nõ tinniunt aures veſtræ, faciam iterùm eandem emitti.* Confuſi itaque illi & territi, obmutuerũt, & cadentes in facies ſuas timuerũt valdè: Donec à S. Patre confortarentur, & ad meliora conuerſi cum illo de monte deſcenderent.

S. Franciſcus turbatus à Chriſto reprehenditur.

Elias cum ſuis confunditur.

Expendenda profectò ſunt omnia verba Chriſti tam miſericorditer apparentis, vt Diuina illa Origo huius Regulæ percipiatur. 1. enim Chriſtus ſe *Auctorem* omnium Præceptorum quæ in Regula continentur agnoſcit, vnde alicuius indiſcretionis, aut impoſſibilitatis, Regula argui non poteſt. 2. Se *Dictatorem* fatetur, nec S. Patri aliud niſi Scriptoris nomen, & calami motum attribuit: 3. Obſeruantiæ humanæ accommodatam Regulam demõſtrat: Quia & ſe vires humanas expendiſſe, & de qua-

Chriſtus omnium Regulæ præceptorum Auctor. Et Dictator.

Regula eſt omnino obſeruabilis.

Digitized by Google

de qualitate, & quantitate auxilij Diuini ad illius Obſeruantiam præſtandi, ſe prouidiſſe affirmat: *Vires* (ait) *humanæ mihi compertæ ſunt, ſcio quid poſſint, & quantum ego valeo, & volo præſtare ſubſidium.* 4. Omnes remouet *gloſſas*, & humanas Interpretationes, vt inſiſtatur litteræ. Tãdem quod maximi ponderis eſt: Spondet tales Viros tantâ ſolicitudine ad hanc Religionẽ euocare, qui Regulæ Obſeruationi ſatisfaciant, vt ſi ordinariâ viâ & vocatione non naſcerentur, extraordinariâ vocatione & potentiâ illos velut de lapidibus ſuſcitaret, conformiter ad illud Baptiſtæ Joan. Luc. 3. *Potens eſt Deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abrahæ.* In quibus omnibus & nobiliſſima Ordinis & Regulæ Inſtitutio ex Diuinæ prouidẽtiæ abditiſſimis, & Altiſſimis Decretis manifeſtatur, & illius Directio, Cõſeruatio, Reſtauratio ab Omnipotentis Chriſti Ieſu ſolicitudine ſingulariter depẽdere demõſtratur. Quæ omnia juſtiſſimè & veriſſimè probant neceſſariâ conſequentiâ Regulam FratrũmMinorũ Iuris eſſe Diuini (vt Joannes Perrinus Tractatu ſuper Diſpẽſatione Fratrum Minorũ Correl. reſponſiuo ad quęſtionẽ principalem. Et in Reſp. ad arg. 1. Emanuel Roderiguez qq. Reg. To. q. 4. ar. 1. & alij docuerunt.) Hâc quidem Fundamentali ratione: Quòd formam vitæ contineat, à Chriſto dictatam & præſcriptam, ac illam aſſumere volentibus Diuino Præcepto demandatam, & ex ipſa Euangelij ſubſtantia deſcriptam: Etſi enim Iure Diuino nemo teneatur formam illam vitæ vouere: Eò ipsò tamen quò quis eam vouit, Iam ſe Euangelicæ vitæ formæ à Chriſto inſtitutæ obligaſſe cenſendus eſt: Quam formam nemo humanitùs infirmare poteſt, quia hoc ipsò quò à Chriſto dictata, & ex Euangelio deſumpta fuit, Iuris Diuini effecta, & Euangelicam Veritatem adepta eſt: ita vt quacumque mutatione vel diſpenſatione in ſubjecto facta, immutabilis veritatis Regula permaneat. Et quamuis Pontifex aliquid poſſit circa perſonas vouentes, & Statum aſſumentes immutare relaxando, aut immutãdo obligationes: Nil tamen poteſt in Regula ipſa quatenùs Obſeruantiam Euangelij continet ſubſtantialiter diminuere, aut alterare: Et quamuis Regulam quatenùs hanc Congregationem ſiue Ordinem cõſtituit, Auctoritate Apoſtolicâ (cuius eſt Ordines & Congregationes Regulares approbare) immutare, & annullare poſſit; nullatenùs tamen Regulam alterare aut quouis modo immutare poteſt, quatenus forma Euangelicæ vitæ eſt: Quia illa vt talis, verè fundata eſt ſupra fundamenta Apoſtolorum ipſo ſummo Angulari lapide Chriſto Ieſu: Et vt benè notat Aluarus Epiſcopus

Non fert gloſſas.

Illius ſtrenui Obſeruatores nũquam deerunt.

Lucæ 3. verſ. 8.

Regula FF. Minorum, an ſit Iuris Diuini.

An Papa in Regula poſſit aliquid mutare.

Siluenſis l. 2. ar. 61. *Etſi filij Iſraël non ſeruauerunt Pactum Diuinæ Legis; Pactum tamen in ſemetipſo, quia æterni fœderis eſt, immobile eſt.* Ita de Regula Fratrũ Minorum philoſophandũ eſt: Etſi enim in filijs nonnullis ratione infirmitatis, aut relaxationis non ſeruaretur: Ipſa tamen immobilis & indiſſolubilis eſt, quia in Euãgelio immobili & indiſſolubili fundata eſt. Illud certè Diuini Iuris apud omnes dicitur: Quod à Deo conſtat eſſe præſcriptum, & demandatum: Regula ergo Fratrum Minorum, cùm reperiatur in ipſo Euangelio à Chriſto, eam ſequi volentibus præſcripta, & S. Franciſco eam profiteri volenti à Chriſto dictata & demandata. Quid ei Iuris Diuini deeſſe poteſt? Etſi enim humana voluntas liberè & humano actu ſe illi addicat. Obligatio tamen Iuris Diuini ex ipſa Regula naſcitur; ſicut ſi quis quantumuis humanâ voluntate Baptiſmum recipit, Diuino Iure ad Baptizatorum à Deo præſcriptas leges tenetur: Et iuxta Paulum: Qui circumciditur, debitor eſt legis à Deo datæ obſeruandæ.

Iuris Diuini quid dicatur.

Galat. 5. verſ. 3.

2. *Originem* & Iuris diuini Titulum agnoſcunt Summi Pontifices. Vnde præclarè *Nicolaus III. Extrau. de Verb. ſignificatione cap. Exijt qui ſeminat, in 6. Hæc eſt* (inquit) *Minorum Fratrum mitis & docilis in paupertate, & humilitate per almũ Chriſti Confeſſorem Franciſcum radicata Religio* (Attende Lector Originem Diuinam) *quæ ex illo vero ſemine* (nimirùm Euangelicæ doctrinæ) *germinans, germen illud ſparſit per Regulam in filios quos ſibi, & Deo per ſuum Miniſtrum in Obſeruatione Euangelij generat.* Iterùm: *Iſti ſunt filij qui* (docente Jacobo) *Verbum æternum Dei filium inſitum humanæ Naturæ, potens ſaluare animas, in manſuetudine ſuſceperunt.* Quæ omnia explicans latiùs. *Hi ſunt* (ait) *illius ſanctæ Regulæ Profeſſores, quæ Euangelico fundatur eloquio, vita Chriſti roboratur exemplo, fundatorum militantis Eccleſiæ Apoſtolorum eius ſermonibus actibuſq; firmatur.* Et neruosè concludens: *Hæc eſt apud Deum & Patrem munda, & immaculata Religio, quæ deſcendens à Patre luminum per eius filium exemplariter & verbaliter Apoſtolis tradita, & demùm per Spiritum Sanctum B. Franciſco, & eius Succeſſoribus inſpirata, totius in ſe continet teſtimonium Trinitatis.* Hæc Pontifex.

Eſſe Iuris Diuini oſtẽditur ex Nicol. III. Nicolaus PP. III.

In Epiſt. c. 1. verſ. 21.

Idem.

Quæ ſi fideliter perpendantur gradatìm nobis ingenerant Diuinam illam Originem Regulæ huius, & Diuino Iuri patenter inferunt; ità vt nemo illi contradicere valeat.

1. Enim Pontifex ſeminantem Chriſtum deſcribit, qui *exijt ſeminare ſemen* Euangelicæ doctrinæ. 2. Ex illo ſemine eiuſ-

Digitized by Google

eiuſque germine efflorüiſſe Regulam Fratrum Minorum declarat. 3. Nè veniat in ſuſpicionem adulterini ſeminis: Reducit Regulam ad ipſum verbum æternum, Dei Filium, quod inſitum fuit naturæ humanæ, *Quod potens ſaluare Animas*, illis ſe communicat. 4. Tres notas genuini ſeminis Regulæ applicat, nimirùm: *Quia Euangelico fundatur Eloquio, vitæ Chriſti roboratur Exemplo: Apoſtolorum ſermonibus actibuſq; firmatur.* 5: Communicationem Diuinam ordinans: Primùm oſtendit Regulam *deſcendiſſe à Patre luminũ*, Demùm: *Per Filium* communicatam exemplariter, & verbaliter Apoſtolis: Tandem: *Per Spiritum ſanctum* B.Franciſco inſpiratam: Ita vt habeat *Teſtimonium* totius *Trinitatis.* Denique vt omnis controuerſia ſoluatur, ſigillum illi impreſſum concludit Dominicæ Paſſionis. *Hæc* (ait) *eſt cui atteſtante Paulo nemo de cætero debet eſſe moleſtus, quã Chriſtus Paſſionis ſuæ ſtigmatibus confirmauit, volens Inſtitutorem ipſius Paſſionis ſuæ ſignis notabiliter inſigniri.*

Iacobi c.1. verſ.21. — *Galat. 6. verſ.17.*

Idem oſtenditur ex Reuelat. S. Brigittæ.

3. *Excellentiam* illam Diuinæ Originis Regulæ Fratrum Minorum, clarè, & accuratè iterùm confirmat Reuelatio facta S. Brigittæ, vt habetur lib.7.Reuel.c.20. vbi Chriſti ad illam ſequentia verba recitantur: *Illius* (ait Chriſtus ad Brigittam) *Franciſci Regula quam ipſe incœpit, non fuit dictata, & compoſita ab ipſius humano intellectu, & prudentia: ſed à me ſecundum voluntatem meam. Quodlibet enim verbum quod in ea ſcriptum eſt, à ſpiritu meo fuit ipſi adſpiratum, & poſteà ipſe alijs Regulam illam protulit, & porrexit.* Hæc ibi. Nota, *Quodlibet verbũ, &c. à ſpiritu Chriſti adſpiratum* fuiſſe: Vt nõ tantùm quoad ſenſum, aut ſententiam, ſed quoad ſingula verba, intelligatur Regula à Chriſto dictata.

S. Brigitt. Reuelat.l. 7. c.20.

Quam Reuelationem confirmant verba S. P.Franciſci ad Honorium III. Qui cùm de Regulæ ſecundæ Approbatione conſultans ſuaderet B.Patri, vt nonnulla immutaret, quæ nimis dura, nimiſque grauia, humanæ infirmitati videbantur: Reſpondit illi famulus Dei, & ab omni immutatione eam liberam demonſtrat.

Ego (ait) *B.Pater, Præcepta aut verba illa in Regula non poſui, ſed Chriſtus: qui omnia vtilia & neceſſaria ſaluti Animarum, & Fratrum, & bono Status, & conſeruationi Religionis meliùs omnibus nouit, cuiq; omnia quæ ventura ſunt in Eccleſia, & Religione noſtra præſentia ſunt & patent.* Ita refert Piſanus lib.1.Conform.9.

Piſanus l.1. Conf.9.

Dices: Aliæ Religionum, ſiue Ordinum Regulæ, etiam à Deo inſpiratæ creduntur: Nam vt benè S.Petrus Ep.2.cap.1. *Spiritu ſancto inſpirati, locuti ſunt Sancti Dei homines:* Ergo eadem eſt ratio omnium Regularum, quæ tamen omnes, præter tres fundamentales abrogatæ ſunt: Ergo ſicut Iuris Diuini non fuerunt, ſic nec Regula S.Franciſci, etſi à Chriſto dictata fuerit, Iuris Diuini erit.

2.Petr.1. verſ.21.

Reſpondeo: Alius modus dictaminis in Regula S.Franciſci, aliaque ſubſtantia reperitur, quæ in alijs Regulis non apparet. Et quidem Regula S. Franciſci non tantùm inſpirata fuit, ſed etiam verbatim à Chriſto dictata, nec tantùm dictata, ſed Præceptis, & Prohibitionibus formalibus à Chriſto munita: Et quoad materiam, tam in Votis, quàm in Præceptis, ex ipſo Euangelio, & Euangelicis mandatis Chriſtum in perfectione ſequi volentibus conſtructa: Vota enim in eadem perfectione Fratribus Minoribus indicuntur, in qua Apoſtoli illa ſeruauerunt, & proportionaliter Præcepta ex ijs quæ in Euangelio Chriſtum in via perfectionis ſequentibus demandantur, ſunt deſumpta: Vnde Antonomaſticè *Regula & vita Fratrum Minorum,* dicitur *S.Euangelium obſeruare,* vt poſteà demonſtrabitur.

Diſtinctio Regulæ S. Franciſc. à Deo inſpiratæ, ab alijs Regulis à Deo inſpiratis.

Et ex hoc maximè capite infertur Regulam *Diuini Iuris eſſe,* & humanæ diſpoſitioni non ſubjacere: Quo quidem argumẽto tamquam infallibili vſus eſt magnus ille Cardinalis, & Epiſcopus Sabinenſis Joannes à S. Paulo in primæ Regulæ approbatione; loquens Innocentio III. vt oppoſitiones diſſolueret: *Si* (ait) *petitionem huius pauperis, tamquam nimis arduam, nouamq; refellimus, cùm petat ſibi confirmari formam Euangelicæ vitæ, cauendum eſt nobis nè in Chriſti Euangelium offendamus: Nam ſi quis intra Euangelicæ perfectionis obſeruantiam, & votum ipſius, dicat contineri aliquid nouum, aut irrationabile, aut impoſſibile, contrà Chriſtum Euangelij Auctorem blaſphemare conuincitur:* Hæc ille. His itaque Fundamentis Regula Fratrum Minorum *Iuris Diuini,* ſicut & *Originis Diuinæ* dicitur: Quia forma eſt Euangelicæ, & Apoſtolicæ Vitæ à Chriſto ex ipſis Euangelij, & Noui Teſtamẽti viſceribus deſumptæ, & S.Franciſco traditæ: Ideoque quauis auctoritate, vt talis immutabilis: Vnde benè Vrbanus Papa in cap. ſunt quidam 25. q.1. *Sunt* (ait) *quidam dicentes Romano Pontifici ſemper licuiſſe nouas cõdere Leges, quod & nos non ſolùm non negamus, ſed etiam valdè affirmamus.* Et ſubdit: *Sciendum verò ſummopere eſt: Quia inde nouas Leges poteſt condere: Vnde Euangeliſtæ aliquid, & Prophetæ nequaquam dixerunt: Vbi verò apertè Dominus, vel eius Apoſtoli, & illos ſequentes Sancti Patres ſententialiter aliquid definierunt: Ibi non nouam Legem Romanus Põtifex dare, ſed potiùs quod prædicatum eſt, vſque ad Animam, & Sanguinem cõfirmare* debet;

Ioannes à S. Paulo Card. — *Vrbanus PP.* — *Papa quas nouas Leges condere poſſit.*

Digitized by Google

debet: ſi enim quod docuerunt Apoſtoli, & Prophetæ deſtruere (quod abſit) niterentur, non ſententiam dare, ſed magis errare conuincerentur: Sed hoc procul abſit ab eis, qui ſemper Domini Eccleſiam contra luporum inſidias optimè cuſtodierunt. Hæc Vrbanus Papa: Ex quibus verbis clarè infert Epiſcopus Siluenſis ſuprà allegatus: In eo quòd Regula S. Franciſci conſiſtat in Euangelij Obſeruantia, quoad ea quæ in Euangelio præſcribuntur non poſſe immutari: *Non quòd* (ait) *Regula B. Franciſci ſit vere & propriè idem, & ipſum Euangelium quod Chriſti, & è conuerſo: & quòd Dominus Papa non habeat poteſtatem ſuper eam, ſicut nec ſuper Euangelium, vel quidquid eſt in Regula S. Franciſci, totum Chriſtus ad litteram obſeruauerit, vel Apoſtolis impoſuerit obſeruandum, quia hoc verum non eſſet: ſed quòd Regula S. Franciſci ſit verè, & propriè illa Euangelica, quam Chriſtus in ſeipſo ſeruauit, & Apoſtolis ſeruandum impoſuit, & in Euangelijs inſcribi fecit, ſicut conſtat per Decret.* Exijt. Extra. de verb. ſignif. in 6. infrà: *Vnde Profeſſores illius Regulæ promittunt in effectu, & in veritate ſanctum Euangelium ſeruare, purè & perfectè ſecundùm intellectum Eccleſiæ & Sanctorum. Vt nulla alia obſeruantia Euangelica iſtâ Franciſci purior eſſe poſſit, nec ſibi in perfectione Euangelica adæquari, vnde dicit prædicta Decretalis de Profeſſoribus iſtius Regulæ: Chriſti ſemitas arctiùs quàm cæteri elegerunt.* Hæc Epiſcopus Siluenſis, de quibus latiùs infrà.

Regula FF. Minorum qualiter Iuris Diuini, & immutabilis, & qualiter Iuris humani, & mutabilis.

Eſt ergò Regula S. Franciſci quatenùs Euangelicam doctrinam continet, Diuini Iuris quatenùs verò pro vna Congregatione Religioſa, auctoritate Sedis Apoſtolicæ approbata, & confirmata eſt, & illi Congregationi conceſſa, Iuris Humani eſt. In ſubſtantia ergo quâ Euangelium Dei complectitur immutabilis eſt: quâ verò certæ hominum Congregationi per Pontifices addicta, iuxta auctoritatem quam habet Pontifex in Suppoſita, & Congregationem à Pontificibus approbatam, ſuas mutationes patitur, &c. hoc modo ſoluenda eſt difficultas aliquando mota ſuper ratione Iuris Diuini, vel Humani hanc Regulam concernente. Ex his patet, quantâ reuerentiâ illa Regula ſuſcipienda ſit, quantâ circumſpectione tractanda, quantâ attentione interpretanda, quantâ humilitate obſeruanda.

§. III.

Regula Fratrum Minorum à Chriſto dictata, verè Euangelica eſt.

1. Cor 3. verſ. 11.

DIxerat aliquando S. Paulus 1. ad Cor. 3. *Fundamentum aliud nemo ponere poteſt, præter id quod poſitum eſt, quod eſt Chriſtus Ieſus: videat quis ſuperædificat:* Hoc vnicum fundamentum Regulæ, & vitæ Fratrum Minorum poſuit S. P. Franciſcus, Chriſto ſic dictante: *Regula* (inquit) *Minorum Fratrum hæc eſt, ſcilicet, Domini Ieſu Chriſti S. Euangelium obſeruare.* Reg. c. 1. Quid enim aliud eſt D. N. Ieſu Chriſti ſanctum Euangelium, quàm Ieſu Chriſti vita, doctrina, mandata, exempla quæ in Euangelio referuntur? & iuxta quæ de ſeipſo Chriſtus, ait Joannis 14. *Ego ſum via, veritas & vita: nemo venit ad Patrem niſi per me.* Ioan. 14. verſ. 6. Et Ioan. 10. *Ego ſum oſtium: per me ſi quis introierit, ſaluabitur, & ingredietur, & egredietur, & paſcua inueniet.* Et cap. 10. verſ. 9.

Regula FF. Minorum Fundamentum, Euangelium.

Fundamentum ergo Regulæ, & vitæ ſuæ poſuit S. Franciſcus *S. Euangelium*, id eſt, fidem, doctrinam, vitam Chriſti: vt Chriſto tamquam vnico, & firmo Fundamento vita fratrum ſuorum inniteretur: Vt per *Chriſtum* in Euangelio expreſſum intrarent, quia vnicum eſt *Oſtium*: Per *Chriſtum* ambularent, quia vnica eſt *via*: Per *Chriſtum* dirigerentur, quia vnica eſt *veritas*: *In Chriſto*, & per *Chriſtum* viuerent, quia vnica eſt *vita*. Vnde & Apoſtolus ad Epheſ. 1. *In quo* (ait) *& vos, cùm audiſſetis verbum veritatis* (*Euangelium ſalutis veſtræ*) *in quo & credentes ſignati eſtis Spiritu promiſſionis ſancto, qui eſt pignus hæreditatis, in Redemptionem acquiſitionis, in laudem gloriæ ipſius.* Epheſ. 1. verſ. 13. Hoc eſt enim ſignaculum vnicum veri Fratris Minoris, Euangelij Obſeruatio, in qua Spiritu ſancto Promiſſionis ſignatus eſt.

Fratris Minoris nota eſt obſeruatio Euangelij.

Vnde tertiò illius promiſſæ obſeruationis ſingularem repetit obligationem S. Pater in Regula ſua: nimirum c. 1. Ibi: *Regula, & vita Minorum Fratrum hæc eſt, ſcilicet D. N. Ieſu Chriſti ſanctum Euangelium obſeruare.* Reg. c. 1. Et c. 2. ibi: *Finito anno Probationis recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam iſtam, & Regulam ſemper obſeruare.* & 2. Et cap. vlt. ibi: *Et ſanctum Domini noſtri Ieſu Chriſti Euangelium quod firmiter promiſimus obſeruemus.* Et cap. 12. Hinc & apud Aluarum Epiſcopum Siluenſem lib. 2. de Planctu Eccleſiæ cap. 61. Vocatur S. Franciſcus, cum filijs ſuis legitimis *in carne totaliter mortuus: Euangelij Chriſti oblitterati, verbalis, & Realis puriſſimus Reparator: Quod Euangelium Sacro ſanctum in arcanis pectoris Chriſtus conſcripſit, ſeruauit; & ſequentibus ſe ſeruare præcepit: Vir ille veſtitus lineis paupertatis, & puritatis: Atramentarium Scriptoris Euangelij habens ad renes ſuos, qui ad litteram poteſtatem habuit, ſignandi Tau in frontibus gementium, & dolentium.* Vnde & ait Franciſcus Chriſto: *Feci ſicut præcepiſti mihi.* In his omnibus Franciſcus non abſimilis Angelo illi Apocal. 14. Quem Ioannes vidit *volantem per*

Aluarus l. 2. de Planctu Eccl. c. 61.

S. Franciſcus vir verè Euangelicus.

Apocal.14. verſ. 6. *per medium cœli, habentem Euangelium æternum, vt euangelizaret ſedentibus ſuper terram, & ſuper omnem gentem, & tribum, & linguam, & populum.*

Regula Obſeruatio qualiter ſit Obſeruatio Euangelij. Qualiter autem Obſeruatio Regulæ, Obſeruatio Euangelij nuncupetur, & Regula ipſa, ac vita Fratrum Minorum in *Euangelij obſeruatione* conſiſtat, accipe duas rationes.

Euangeliũ Chriſti quibus cõſiſtat. *Prior eſt:* Quia cùm Euangelium præter Hiſtoricam Narrationem vitæ & miraculorum Chriſti, in tribus potiſſimùm cõſiſtat: nimirùm in *Doctrina fidei*: In *Præceptis morum* nouæ Legis: In *Conſilijs Euangelicis*, præter exhortationes ſanctas à Chriſto tam exemplo, quàm verbo datis, ſola autem doctrina fidei, & præcepta morum in Euangelio contenta, communiter Chriſtianos ad peccatum obligent; Fratres Minores ad Conſilia Euangelica cum Apoſtolis voto ſe obligarunt, & additis in Regula præceptis ſpecialibus, ad actiones nonnullas Chriſti & ſtatus Apoſtolici imitatorias, ſiue ad ea quæ ad ſtatum Perfectionis à Chriſto præſcripta ſunt, ſe adſtrinxerunt: Ad cæterorum denique obſeruantiam quæ in Euangelio ſub verbis monitorijs, exhortatorijs, informatorijs, & inſtructorijs proponuntur, ſe eò magis ex condecentia ſtatus alligarunt: Quò Imitatores tanti Patris effecti, Chriſti ſemitas arctiùs elegerunt: vt benè declarat Nicolaus III. PP. *Nicolaus III.* in Caput: *Exijt qui ſeminat.* Ex quibus manifeſtè apparet, Obſeruationem Regulæ Fratrum Minorum continere Obſeruantiã Euangelij, & valdè propriè & energicè S. P. Franciſcum his verbis formã viuẽdi inchoaſſe: Reg. c. 1. *Regula & Vita Minorum Fratrum hæc eſt: D. N. I. C. Sanctum Euangelium Obſeruare.*: *Regula* (inquam) quia ab Euangelio vel modicum Fratri Minori declinare, irregulare reputatur: *Vita* autem: Quia ab illa recedere principium eſt mortis æternæ: *Regula* (inquam) quam (vt ait 1. Cor. 10. verſ. 13. Apoſtolus) *menſus eſt nobis Deus*, vt non in aliena Regula gloriemur: Vt: Galat. 6. verſ. 16. *Quicumque hanc Regulam ſecuti fuerint, pax ſuper illos, & miſericordia, & ſuper Iſrael Dei* requieſcant; *Vita* autem: vt vetus Frater Minor Galat. 2. verſ. 20. dicere poſſit: *Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me Chriſtus.*

Poſterior ratio eſt: Quia etſi ſemper Regula verbaliter, id eſt, ex Euangelij verbis materialibus non ſit compoſita: Ex reali tamen ſenſu, & ſententijs Euangelicis per omnia conſtructa fuit: Et iubente Domino velut ex micis Euangelij in vnam hoſtiam coaluit, vt viſio nuper narrata protendebat.

§. IV.

Regula Fratrum Minorum à Chriſto dictata, verè Apoſtolica eſt.

COmmuni tritoque axiomate per ſe notum eſt: *Primum in vnoquoque genere, eſſe menſuram cæterorum:* Cùm igitur ſub Chriſto, Prima Perfectionis Fundamenta Apoſtoli fuerint, poſt Chriſtum omnis Perfectionis menſura ab Apoſtolica vita ſumenda eſt: Ipſi enim ſunt qui iuxta Apoſtolũ, Primitias Spiritus à Chriſto hauſerunt, & ſicut Primitiæ Chriſtus, ita poſt Chriſtum, Apoſtoli Sanctitatis omnis Primitiæ fuerunt: Ipſi ſunt qui omnium Primitiuorum Primitiæ electi ſunt, in Sanctificationem ſpiritus, in fide veritatis, in acquiſitionem gloriæ Domini noſtri Ieſu Chriſti. Cùm ergo perficiendorum vita in menſuram plenitudinis Chriſti, per Apoſtolos tendat, quò magis appropinquat Apoſtolis, eò perfectior reputanda eſt. Porrò vita & Regula Fratrum Minorum illa eſt, quæ (teſte Nicolao III.) *deſcendens à Patre luminum, per eius filium exemplariter, & verbaliter Apoſtolis tradita, & demùm per Spiritum ſanctum, Beato Franciſco & eum ſequentibus inſpirata, totius in ſe continet teſtimonium SS. Trinitatis.* Et hâc ratione verè *Apoſtolica* dicenda eſt: Quia ex primis Apoſtolici Status Fundamentis conſurgit. Tribus namque Proprietatibus Apoſtolicus Status cõſtat: *Formâ*, ſcilicet, *vita*, *officio*, *fine*. *Forma* autem *vitæ* illa dicitur, quæ à Chriſto Apoſtolis demandata eſt *Lucæ 9. Matth. 10. Marci 6.* *Officium* demùm Apoſtolicum in Prædicatione Euangelij, & mundi conuerſione *Matth. 20. Marci 16. Lucæ 24. Ioannis 15. & 20. Actor. 1. & 10.* *Finis* tandem Apoſtolici *Status* fuit, Apex ſummæ Perfectionis, quæ in Abnegatione omnis Creaturæ, & ſuiipſius, & perfecta Chriſti ſequela conſiſtit, iuxta illud Matth. 19. *Si vis perfectus eſſe, vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni, ſequere me.* Et demùm Lucæ 11. *Qui vult venire poſt me abneget ſemetipſum, & tollat Crucem ſuam, & ſequatur me.* Hîc verò ſeriò aduertendum eſt: Apoſtolos, & primarios Diſcipulos, quos Chriſtus ad prædicandum miſit, formam Apoſtolicæ vitæ quæ in tribus Conſilijs Euangelicis conſiſtit, *Paupertate* ſcilicet, *Obedientia*, & *Caſtitate*, cum tendentia in Apicem perfectionis vouiſſe, & ſolemni voto illi ſe alligaſſe. Sic enim

Apoſtoli poſt Chriſtũ omnis perfectionis 1. Fundamẽta & menſura.

2. Theſſ. 2. verſ. 12.

Vnde vita & Regula FF. Minorum dicatur Apoſtolica.

Nicolaus III. PP.

Status Apoſtolicus tribus conſtat.

Matth. 19. verſ. 21.

Lucæ 11. verſ. 23.

Apoſtoli an vouerint tria Euangelica conſilia.

Digitized by Google

docet S. Auguſtinus lib. 17. de Ciuit. Dei c. 4. loquens de Paulo ad Apoſtolatum aſſumpto, & conſequenter Votis Apoſtolorum adſtricto ad illa verba Cantici Annæ: *Suſcitat de puluere egenum*, &c. vbi ſic loquitur: *De terra* (ait) *ergo ſuſcitatus eſt ille* (ſcilicet Paulus) *ſupra omnes diuites pauper, & de illo ſtercore erectus eſt, ſupra omnes populos opulentos ille inops, vt ſedeat cum potentibus populi, quibus ait: Sedebitis ſupra ſedes duodecim, & ſedem gloriæ dans eis.* (Et explicans vota) *dixerunt Potentes illi: Ecce nos dimiſimus omnia, & ſecuti ſumus te: Hoc votum Potentiſſimi* (id eſt, Apoſtoli) *vouerunt: ſed vnde hoc eis, niſi ab eo de quo hic continuò dictum eſt, dans votum vouenti?* Hæc S. Auguſtinus. Ex quibus verbis colligit Epiſcopus Siluenſis, Apoſtolos qui à ſumma Perfectione *Potentiſſimi* vocantur, vtique in Apice Perfectionis ſummo Tria Vota emiſiſſe, ſiue Tribus Conſilijs Euangelicis ſe voto adſtrinxiſſe: dimittendo enim omnia, non tantùm intelligendi ſunt poſſeſſiones & terrena Bona quoad Dominium & proprietatem, aut quemcumque vſum Iuris reliquiſſe, ſed etiam Vxores in quarum relictione Votum Caſtitatis continetur. In illo autem quod dicit, *Secuti ſumus te.* Perfectio Obedientiæ & omnium actionum Religioſarum eminenter exponitur, quia Chriſtus quem ſequi vouerant, *humiliauit ſe factus Obediens Patri vſque ad mortem, mortem autem Crucis*: In quo omnis Supremæ Perfectionis exẽplar conſtitutum eſt. Hanc autem dimiſſionem omnium & Chriſti ſequelam votum fuiſſe probat ex perfectione actus: Dupliciter enim poteſt, aliquis dici relinquere omnia. *Perfectè* nimirùm, & *ſimpliciter*, ac cum intentione & abſoluta voluntate numquam reſumendi: Aliàs imperfectè & ſecundùm quid: cùm intentione vel poteſtate ea iterùm reſumẽdi. Certum eſt autem Apoſtolos perfectiſſimè reliquiſſe omnia, cùm ad Apoſtolatum perfectè vocati ſunt, & Chriſtum abſolutè ſunt ſecuti: In qua voluntate firma votum conſiſtit. Vnde Gloſſa ad illa verba Luc. 18. Ecce nos dimiſimus omnia: *Etiam* (inquit) *voluntatem habendi.* Et S. Gregor. in Homilijs: *Ecce nos reliquimus: Multum* (inquit) *Petrus & Andræas dimiſerunt, quãdo vterque etiam deſideria habendi reliquit: Multum dimiſit, qui cum re poſſeſſa etiam cõcupiſcentijs renuntiauit.* Hæc Greg. Petrũ porrò omnia Vota nomine cæterorum Matth. 19. complexum fuiſſe iſtis verbis: *Ecce nos reliquimus omnia & ſecuti ſumus te,* manifeſtè patet ex verbis Chriſti tria vota in ſequentibus ſe requirentis. Vnde loquens Adoleſcenti: *Si vis* (ait) *perfectus eſſe vade & vende omnia quæ habes, & veni ſequere me.* In quo autem conſiſtat illa ſequela exprimit Luc. 14. *Si quis* (inquit) *venit ad me, & non odit Patrem & Matrem, & Vxorem, & Fratres, & Sorores non poteſt meus eſſe Diſcipulus.* Et volenti alibi eum ſequi: *Vulpes* (inquit) *foueas habent & volucres cæli nidos; Filius autem hominis non habet vbi caput reclinet.* Alteri volenti ſepelire Patrem & Matrem: inſinuat, vt *relinquat mortuos ſepelire mortuos ſuos: Nemo mittens* (ait) *manum ad aratrum & aſpiciens retrò aptus eſt regno Dei.* In quibus omnibus tria vota *Obedientiæ, Paupertatis & Caſtitatis*, manifeſtiſſimè explicantur.

D. Auguſt. l. 17. de Ciuit. Dei c. 4.

Tria vota quomodo contineantur in illo: Ecce nos reliquimus omnia &c.

Philip. 2. verſ. 8.

Relinquere omnia dupliciter intelligitur.

Gloſſ. ſup. Luc. 18.
D. Gregor. in Hom.

Matth. 19. verſ. 27.

Verſ. 21.

Lucæ 14. verſ. 26.

Lucæ 9. verſ. 58.

Verſ. 60.

Verſ. 62.

Regula itaque Fratrum Minorum 1. Quo ad formam verè & in rigore *Apoſtolica* eſt. Quia formam vitæ Apoſtolicæ in Euangelio expreſſam in Votis & Præceptis ſuis adamuſſim exhibet. Super quo iterùm benè notãdum eſt: Triplices fuiſſe Chriſti Diſcipulos de quibus Euangeliſtæ: *Primi* generali nomine *Diſcipuli* appellati ſunt, qui Chriſti doctrinam & fidem ſequebantur, eique dilectione & affectu adhærebant, etſi ſua retinerent, nec Statum aliquem præter Statum cõmunem fidelium aſſumpſiſſent: Quomodò Ioſeph ab Arimathia nobilis Decurio & homo diues nominatur (Ioan. 19) *Diſcipulus occultus.* Et in hoc genere Lazarus, Nicodemus, Simon Leproſus, & fœminæ quæ ei adhærebant computari debent. *Secundi* fuerunt ſeptuaginta duo qui electi ſingulariter à Chriſto poſt Apoſtolos ad prædicãdum miſſi ſunt, quibus etiam poteſtas data eſt infirmos curandi, &c. Et hi altiſſimæ *Paupertatis, Obedientiæ, & Caſtitatis*, Votis adſtricti fuerunt: iuxta ea quæ ſuprà ex S. Auguſtino explicata ſunt; quippe quibus, nec poſſidere aurum, & argentum, neque pecuniam in zonis, neque peram, neque duas tunicas aut calceamenta habere licebat. Et hi Præceptis nonnullis tantùm (Luc. 10. contentis) adſtricti fuerunt. *Tertij* fuerunt Apoſtoli duodecim. De quibus omnibus, cùm de Altiſſima Paupertate & cæteris Votis diſſerendum erit, fuſiùs agemus. Et horum formam vitæ ſequuntur ex tenore Regulæ ſuæ Fratres Minores, ita vt à forma vitæ ſingulariter illorum Regula *Apoſtolica* nuncupari debeat, vt ſuo loco clarè & diſtinctè probabitur.

Diſcipuli Chriſti triplices.

Ioan. 19. verſ. 38.

Sed nec 2. Proprietas Apoſtolica quæ conſiſtit in *Prædicatione Euangelij*, vitæ Fratrum Minorum deficit; quippe quibus ex vi Regulæ, vt in cap. 9. Officium Prædicationis imponitur, & cap. vltimo *Miſſio ad Infideles* abſolutè concredita eſt, ſub ſola auctoritate Generalium & Prouincialium Miniſtrorum.

FF. Minoribus competit etiam 2. proprietas Apoſtolorũ 1. Prædicatio Euangelij.

3. *Finis* denique Apoſtolicæ Vitæ (qui Tendentiam ad Apicem Perfectionis

Item & tertia qui eſt finis.

nis dicit) ex Regula veto Fratri Minori præfixus eſt, dum cap. 10. eis injungitur, Quòd *ſuper omnia deſiderare debent habere Spiritum Domini, & ſanctam eius operationem, orare ſemper ad Deum puro* Reg.c.10. *corde; habere humilitatem & patientiam in perſecutione & infirmitate, & diligere eos qui nos perſequuntur, reprehendunt, & arguunt*, &c. In quibus omnibus tota perfectio vitæ delineatur.

Summam quidem horum omnium quæ dicta ſunt, perſtringit Eminentiſſimus Cardinalis Iacobus de Vitriaco, S. Franciſci contemporaneus in Hiſt. Occid. c.23. vbi loquens de Fratribus Minoribus & eorum *Iac. de vit. Hiſt. Occid. c.23. FF. Minorum vita & officij forma.* vita: *Adeò* (ait) *Primitiua Eccleſiæ Religionẽ, Paupertatem & Humilitatem in ſe reformare diligenter procurant, Puras Euangelici fontis aquas, cum ſiti & ardore haurientes: Quòd non ſolùm Euangelica Præcepta, ſed & Conſilia, vitamq; Apoſtolicam expreſſiùs imitantes adimplere laborant: Omnibus quæ poſſident renuntiantes, ſeipſos abnegantes, Crucem ſibi tollendo nudi nudum ſequentes, relinquẽtes pallium cum Ioſeph. Hydriam cum Samaritana. expediti currunt, ambulant ante faciem ſuam, & non reuertuntur, poſteriora obliti in anteriora ſemper & paſſibus continuis extenduntur, volantes vt nubes, & ſicut columbæ ad feneſtras ſuas, nè mors per feneſtras ipſas intrare valeat, cum omni diligentia & cautela prouidentes.* Infrà de Officio Apoſtolico: *Mittuntur autem bini ad prædicandum tamquam ante faciem Domini, & ante ſecundum eius aduentum: Ipſi autem Chriſti Pauperes, neque ſacculum in via portant, neque peram, neque panem, neque as ſiue pecuniam aliquam in Zonis ſuis, non poſſidentes aurum, neque argentum, nec calceamenta in pedibus habentes; Nulli enim huius Ordinis fratri licet aliquid poſſidere. Non habent Monaſteria vel Eccleſias, non agros vel vineas, non Domos vel alias Poſſeſſiones, neque vbi caput reclinent*, &c. Quæ omnia Apoſtolicam vitam ſpirant, & ſuis locis magis explicabuntur.

§. V.

Virtute Regulæ à Chriſto dictatæ omnes Promiſſiones Apoſtolis factas, Ordo Fratrũ Minorum hereditauit.

VArias Promiſſiones Apoſtolis Chriſtum ſequentibus tum ratione *Formæ vitæ*, tum ratione *Officij* & *Prædicationis*, tum ratione *gradus* ad quem electi ſunt, factas eſſe Scriptura vbique commemorat.

Et quidem 1. Ratione, *Formæ vitæ* ijs qui reliquerunt omnia, & ſecuti ſunt Chriſtum gloriæ gradus eminentis, Vita æterna, & Prouiſio neceſſariorum in vita mortali repromiſſa ſunt. Ita Matth 19. *Amen dico vobis, quòd vos qui ſecuti eſtis me, ſedebitis ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſrael: Et omnis qui reliquerit Domum, vel Fratres, aut Sorores, aut Patrem, aut Matrem, aut Vxorem, aut Filios, aut agros propter nomen meum centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit.* *Quænam promiſſa ſint Apoſtolis ſequentibus Chriſtũ. Matth. 19. verſ. 28.* Centuplum vtique, etiam in remuneratione liberali in hoc ſæculo, vti Marci 10. Chriſtus ſeipſum explicat: *Nemo* (inquit) *eſt qui reliquerit domum aut fratres*, &c. *propter me & propter Euangelium, qui non accipiet centies tantùm, nunc in tempore hoc, Domos, & Fratres, & Sorores, & Matres, & Filios, & agros cum perſecutionibus, & in ſæculo futuro vitam æternam.* Marci 10. verſ. 29. Quæ quidem æquiualenter & non formaliter intelligenda ſunt, id eſt, ſolatium neceſſarium quod ex domibus & parentibus, &c. accipere poſſet, luculentiùs ei etiam in perſecutionibus manifeſtabuntur Dei ſingulari prouidentiâ, quàm ſi illa in ſe formaliter poſſideret. *Promiſſa temporalia quomodò intelligenda.* Quod cõfirmatur per verbum *(multò plura)* Lucæ 18. *Nemo eſt qui relinquit domum, aut Parentes, aut Vxorem, &c. propter Regnum Dei, & non recipiat multò plura in hoc tempore, & in ſæculo venturo vitã æternam.* Lucæ 18. verſ. 29. Quia, vt benè S. Hieronymus lib. 3. in Matthæũ *Qui carnalia pro Saluatore dimiſerit, ſpiritualia recipiet, quæ comparatione & merito ſui ita erunt, quaſi ſi paruo numero centenarius comparetur.* S. Hier. l. 3. in Matth. Vnde conformiter monentur Apoſtoli & Diſcipuli Matth. 6. in ſermone Domini in monte: *Nolite* (ait) *ſolliciti eſſe dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur, &c. Scit enim Pater veſter, quia his indigetis: Quærite ergo primùm Regnum Dei, & hæc omnia adijcientur vobis.* Matth 6. verſ. 31. Quæ quidem Prouidentiæ Diuinæ ſingularis Promiſſio etiam in ratione Officij Prædicationis ab effectu conuincitur, Luc. 22. vbi Chriſtus in vltima cœna interrogat Diſcipulos ſuos: *Quãdo* (ait) *miſi vos ſine ſacculo, & pera, & calceamentis, nunquid aliquid defuit vobis? At illi dixerunt, Nihil:* Lucæ 22. verſ. 35. Omnia enim ſine dubio eis ſpeciali Dei bonitate miniſtrabantur. Vnde & Matth. 10. eos mittens dicebat: *Dignus eſt operarius cibo ſuo:* Et cap. 6. adduxerat in Exemplum prouidentiam circa *volatilia cœli, quæ non ſerunt, nec metunt, nec congregant in horrea, & nihilominùs Pater cæleſtis paſcit ea.* Matth. 10. verſ. 10. Et cap. 6. verſ. 26. Et intulerat: *Nonnè vos magis pluris eſtis illis?*

2. Non tantùm Promiſſio illa neceſſariorum facta erat Apoſtolis, ſed etiam *merces promiſſa* illis qui eos paſcerent, aut eis de ne- *Promiſſio illa etiam reſpicit Apoſtolorum amicos.*

Matth. 10. verſ. 40.

de neceſſarijs prouiderent Matth. 10. *Qui recipit vos, me recipit, & qui me recipit, recipit eum qui me miſit. Qui recipit Prophetā in nomine Prophetæ, mercedem Prophetæ accipiet: Et, Qui recipit Iuſtū in nomine Iuſti, mercedem Iuſti accipiet: Et, Quicumque potum dederit vni ex minimis iſtis, calicem aquæ frigidæ non perdet mercedem ſuam.*

Promiſſa Apoſtolis prædicantibus Spiritus S. aſſiſtentia Ioan. 14. verſ. 26.

3. Ratione *Officij* promiſerat Chriſtus Apoſtolis euntibus per mundum ad euangelizandum verbum Dei ſingularem *Spiritus ſancti aſſiſtentiam.* Ioan. 14. *Paraclytus autem Spiritus ſanctus quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & ſuggeret vobis omnia quæcumque dixero vobis.* Et Matth. 10. *Cùm tradent vos, nolite cogitare quomodò, aut quid loquamini, dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini: Non enim vos eſtis qui loquimini, ſed Spiritus Patris veſtri qui loquitur in vobis.*

Matth. 10. verſ. 19.

Item ſecuritas, ſanctificatio, & vnitas. Ioan. 17. verſ. 9.

4. Ratione gradus *Apoſtolicæ Perfectionis*; Omnem *ſecuritatem, ſanctificationem &* *vnitatem* apprecatus eſt Apoſtolis Ioan. 17. *Ego pro eis* (ait) *rogo, quos dediſti mihi, quia tui ſunt. Pater ſancte: Serua eos in nomine tuo quos dediſti mihi, vt ſint vnum ſicut & nos.* Infrà: *Non rogo vt tollas eos de mundo, ſed vt ſerues eos à malo. De mundo non ſunt, ſicut & ego non ſum de mundo: ſanctifica eos in veritate.*

Verſ. 15.

Item multiplicatio operariorum. Lucæ 10. Matth 9.

5. *Multiplicationem Operariorum*, mittendorū in Domini meſſem in adjutorium Apoſtolorum inſinuauerat eorum precibus, Luc. 10. & Matth. 9. *Meſſis multa* (ait) *Operarij pauci: Rogate ergo Dominum Meſſis vt mittat Operarios in meſſem ſuam.*

Promiſſa eadem S. Franciſcus cum ſuis hæreditauit.

Has omnes Promiſſiones Chriſtus dans Regulam S. Frācíſco hæreditariè illi confirmauit pro ſe, ſuiſque fratribus. Sic enim Regula iam data, Chriſtum S. Franciſcum compellaſſe narrant antiqua Ordinis Monumēta. Et ex illis R. P. Lucas Wadingus ad annum 1223. vbi refert quod poſt deſcenſum de monte Palumbo, & demōſtratam ſuis Regulam, quam à Chriſto acceperat, cùm nonnullis durum viſum eſſet, nihil omninò in cōmuni poſſidere: Franciſcum ad locum vnde venerat reuerſum cum Chriſto Legiſlatore, & Magiſtro iniſſe conſilium, à quo ita reſponſum: *Ego pars, hæreditas eorum ero, nolo vt immiſceantur terrenis curandis, omnium huius vitæ Virorum. Ego me cōſtituo Oeconomum: Nec permittam vt quidquam ex neceſſarijs vitæ elementis eis deficiat, dum illi curauerint hanc Regulam obſeruare: Quo major eorum numerus, eo major videbitur mea prouidentia, dum in me jactauerint cogitatum ſuum, enutriam eos, neque in æternum dabo fluctuationem iuſtis.*

Non abſimilis Promiſſio à S. Bonauentura ſcribitur in Legenda Majori, quam refert Fundamentum Trium Ordinum 1. p. antiquæ Impreſſionis folio 14. Cùm S. Franciſco turbato, & oranti ob nonnulla mala ſuorum Fratrum Exempla, Chriſtus apparens: Hanc ei declarationem dedit: *Cur turbaris* (aiebat) *pauper Homuncio: An ego te ſuper Religionem meam ſic Paſtorem inſtitui, vt me principalem neſcias eſſe Patronum? Hominem ſimplicem ad hoc te conſtitui, vt quæ in te fecero non humanæ induſtriæ, ſed ſupernæ gratiæ adſcribantur.* Et ſubjunxit: *Ego vocaui, Seruabo & Paſcam, & alijs excedentibus, alios ſubrogabo, ita vt ſi nati non fuerint, faciam illos naſci. Et quātumcumque fuerit impulſibus paupercula hæc concuſſa Religio, ſalua ſemper meo munere permanebit.* Quæ omnia ſingularem probant aſſiſtentiam, qualis Apoſtolis promiſſa erat. Quam confirmant ſingularia tria Priuilegia quæ S. Pater à Chriſto accepit, poſtquam ei ſacta Stigmata impreſſiſſet. 1. Quòd quantò plures fratres eſſent in Ordine, & eorum numerus augeretur, tantò meliùs, & abundātiùs eis prouideretur; & quòd Ordo duraret vſque ad diem Iudicij. 2. Quòd nullus volēs in Ordine malè viuere, poterit in illo diu perſeuerare, vel permanere. 3. Quòd quicumque ex corde diligit Ordinem ſuum, quantumcumque ſit Peccator, miſericordiam à Domino conſequetur pœnitendo, id eſt: Per Pœnitentiam, cuius donum miſericorditer indulgebit illi Deus. Quorum Priuilegiorum authenticum teſtimonium reſeruatur in Eccleſia Montis Aluernæ, vbi menſa quædam lapidea ferreā crate contecta oſtenditur, ſuper qua Chriſtus apparuit, dum S. Franciſco hæc Priuilegia conceſſit, quam ideò S. Pater per F. Leonem curauit primò aquā, deinde vino, poſtmodum lacte lauari, rurſùs oleo, ac tandem balſamo inungi in honorem Chriſti ſuper illa apparentis, & ſibi ſecreta Diuina reuelantis: Cui ad perpetuam memoriam eſt inciſa hæc Inſcriptio: *Menſa B. Franciſci, ſuper quam habuit mirabiles apparitiones, ſanctificanſq́, ipſam effudit oleum deſuper dicens: Hic eſt Ara Dei.*

Firmament. 3 Ord. 1. p. f. 14.

Tria Priuilegia à Deo S. Patri data.

Quanta reuerentia ad menſam, in qua iſta priuilegia conceſſa S. Franciſco.

Et vt ad ſingulas Promiſſiones ordinatè reuertamur: Illarum teſtimonium publicum reddidit varijs occaſionibus Seraphicus Pater.

Promiſſio prima.

De *Prima* enim: Pontificem *Innocentium III.* Primæ Regulæ Approbatorem ſecurum reddidit, dum propoſita Parabola de Connubio Regis diuitis cum Spōſa paupere, ex qua filios plurimos ſuſcepit, intulit: *Non eſt formidandum* (inquit) *quòd fame pereant æterni Regis filij & hæredes, qui ad imaginem Regis Chriſti, per Spiritus ſancti virtutem de paupere Matre nati: Nam & ipſi per ſpiritum Paupertatis*

Opuſc. to. 3.

ſunt

ſunt in Religione paupercula abundè nutriendi: ſi enim Rex cœlorum imitatoribus ſuis promittit Regnum æternum; quantò magis illa ſubminiſtrabit, quæ communiter largitur bonis, & malis. Vide in *Opuſculis S.P.Franciſci tom.3.* Parabolam primam. In qua inter Pauperis Reginæ natos Primogeniti ponuntur Apoſtoli, & prouidentia circa illos vocatur, *Regis cæleſtis Menſa* in qua eos alendos ſuſcepit, & aliæ Diuinæ Prouiſiones narrantur, quas Paupertatis altiſſimæ filij, Fratres Minores hæreditarũt. Quibus permotus Diuinitùs Pontifex Regulam Primam, vt aliàs dictum eſt, approbauit.
S.Bonau. cap.3. vita. Ita refert *S.Bon.c.3. vita, Piſanus* l.1. *Confor.* 12. Non abſimile teſtimonium dedit Pauperum Patriarcha *Honorio III.* antè Confirmationem ſecundæ Regulæ poſſeſ-
Piſan. l.2. Conf.4. ſiones ſuadenti: *Confido* (ait) *in Domino Ieſu, quòd qui nobis in ſæculo repromiſit, & dabit vitam, & gloriam ſempiternam, non ſubtrahet nobis illa modica, quæ corporis victui, & veſtitui ſunt neceſſaria.* Piſan.l.2.Conf.4.

Promiſſio ſecunda. De *ſecunda* Promiſſione, facta in gratiam eorũ qui fratribus ſuis eleemoſynam forent largituri, ſic teſtatus eſt *Colloquio* 37.apud Piſanum l.1.Conf.12.& 18. & l.
Idem colloq 37. Piſan. l 1. Confor.12. Et l.2.Confor.4. 2.Conf.4. *Hac* (ait) *nouiſſimâ horâ Fratres Minores commodati ſunt mundo, vt electi in eis impleant, vnde à Iudice commendentur, illud audientes ſuauiſſimum verbum: Quamdiu feciſtis vni ex fratribus meis minimis, mihi feciſtis. Impij verò, & crudeles reprehendantur, & eijciantur audientes duriſſimum illud eloquium: Quamdiu non feciſtis vni de Minoribus his, nec mihi feciſtis.* Et infert: *Iucundum ergo eſt, ſub Fratrum Minorum titulo mendicare, quem in Retributione Iuſtorum Euangelicæ veritatis Magiſter, ore ſuo tam ſignanter expreſſit.* Hæc ille.

Promiſſio tertia. De *tertia* Promiſſione, *Aſſiſtẽtia* ſcilicet *ſingularis* in Prædicatione verbi Dei, abſolutè Fratribus teſtatus eſt Collat.2. Vbi ab oriente veniens, & vocationem ſuorũ Fra-
Collat.2. trum in ſpiritu feruoris commendãs: *Conſideremus* (ait) *Fratres chariſſimi vocationem noſtrã, quâ vocauit nos miſericorditer Deus non tantùm pro noſtra, ſed pro multorũ etiam ſalute, vt eamus per mundum, exhortando omnes plus exemplo, quàm verbo, ad agendã pœnitentiam de peccatis ſuis, & ad habendam memoriam mandatorum Dei.* Et ſubdit Promiſſionem: *Nolite* (inquit) *timere, quia puſilli, & inſipientes videmur, ſed ſecuri annuntiantes ſimpliciter pœnitentiam, confidentes in Domino qui vicit mundum: Quòd ſpiritu ſuo loquetur per vos, & in vobis, ad exhortandum omnes, vt conuertantur ad ipſum, & eius mandata obſeruent:* Hæc ibi.

Promiſſio quarta. De *quarta* Promiſſione *omnium Benedictionum* Apoſtolis neceſſariarum: latiſſimè Seraphicus Pater c.22. Regulæ primæ, vbi omnia quæ Apoſtolis Chriſtus in vltima cœna indulſit, breui compendio ſuis fratribus completa denuntiat. Videatur ſuprà.

De *quinta* ſuper *multiplicatione Operariorum* clariſſimam Enarrationem habet Promiſſio quinta.
Collat.1. *Confortamini* (ait) *chariſſimi, & gaudete in Domino: nec quia pauci eſtis, efficiamini triſtes, nec vos terreat mea, vel veſtra ſimplicitas: Quia ſicut à Domino mihi in veritate oſtenſum eſt, in magnam multitudinem faciet vos creſcere Deus, ſuaq́, Benedictionis gratiâ multipliciter dilatabit: Multi conuertentur ad Dominum, & per vniuerſum mundũ multiplicabit Deus familiam ſuam, & augebit.* Infrà: *Vidi multitudinem magnam hominum, ad nos venientium: & in habitu Sanctæ Conuerſationis nobiſcum volentium conuerſari: Et ecce adhuc ſonitus eorum in auribus; euntium, & redeuntium ſecundùm Obedientiæ ſanctæ mãdatum: Veniũt Francigenæ, feſtinant Hiſpani, Teutonici, & Anglici currunt, & aliarum diuerſarum linguarũ multitudo maxima accelerat:* Hæc ibi. Et de *Officio Prædicationis* ſpecialiùs loquens. Collat.2. *Nolite* (ait) *timere, quoniam non poſt multum temporis, venient ad vos multi ſapientes, & nobiles, eruntq́, vobiſcum Prædicantes Regibus, & Principibus, & Populis multis.* Quæ omnia eueniſſe experientia docuit, & in Hiſtorijs Ordinis triuialia ſunt, & paſſim occurrunt. Collat.2.

§. VI.

Virtute Regulæ ſecundæ Ordo Minorum ad Hierarchiam Eccleſiaſticam perfectam, ſub Primaria aſſumptus eſt.

VIdebitur nonnullis hic Paragraphus nimis altè ſapere velle, & Ordinem Minorum in ſublime contra innatam Status humilitatem erigere, vltra communem Eccleſiæ ſenſum, & opinionem. Verùm attendat Lector, Horâ vndecimâ venientes ad vineæ culturam, eandem mercedem accepiſſe cum primis, quibus murmurantibus reſpondit Pater familias: *An* Matth 20. verſ.15.
non licet mihi quod volo facere? An oculus tuus nequam, quia ego bonus ſum? Amice non facio tibi iniuriam: Tolle quod tuum eſt, & vade. Nemo itaque ſuccenſeat: ſi Ordo Fratrum Minorum Status Hierarchici dignitatem participatam ſibi à Chriſto, per Regulam collatam agnoſcat; non enim alicuius excellentiæ, aut honoris gratiâ id facit, ſed participationis operum, & laborũ ſe debitoré agnoſcit, & ſacræ ſeruitutis Deo, & Eccleſiæ per hoc ipſum homagium facit.

Digitized by Google

Etſi enim certum ſit; (exponente doctiſſimo Ioanne Gerſone Cancellario Pariſienſi, cum communi ſenſu lib. de Statibus Eccleſiaſticis) Eccleſiaſticæ Hierarchiæ, & Subcæleſtis Primatum Monarchicum, & Regalem, à Chriſto omnis Hierarchiæ fonte influente, Summum Pontificem Romanum in Petro perſeueranter, & multipliciter accepiſſe, & Hierarchas Epiſcopos in Apoſtolis iuxta Ordinem ſuum à Chriſto in Eccleſia viſibili conſtitutos: à quibus & gradum ſuum acceperunt Curati, & alij Ordinum inferiorum Miniſtri, ac demùm Ordines Religioſos in ſubſidiarios Eccleſiæ ſubintraſſe. Quid vetat? Si Chriſto, ac ſummo Eccleſiæ Romanæ Hierarchâ Chriſti Vicario approbante, per Regulæ à Chriſto dictatæ inſtrumentum publicum, demonſtrauero ad Statum Hierarchicum Ordinem Fratrum Minorum aſſumptum, non per Priuilegium, ſed ex natura Regulæ, & Inſtitutionis ſuæ. An fortè non licuit Chriſto eiuſque in Primatu Eccleſiaſticæ Hierarchiæ locum tenenti, quod voluerunt facere? An inuidorum oculus nequam, quia Chriſtus bonus? Vt ergo abſque inuolucris res tota manifeſta fiat; quia maximi momenti eſt, & ab illius declaratione plurimæ difficultates ſopiendæ promanant: Quæſtiunculis diſtinctis omnem Doctrinam proponam.

Hierarchiæ primatus, à Chriſto Papæ Rom. datus.

QVÆSTIVNCVLA I.

Quid ſit Hierarchia Eccleſiaſtica?

NE ſupercæleſtem Hierarchiam de qua S. Dionyſius, his commiſceamus, aduertendum eſt; *Hierarchiam creatam* ſic definiri à Gabriele in 2. d. 4. *Hierarchia creata, eſt ſacra Poteſtas, plures continens Ordines, communicans inferioribus, determinato Ordine, quod à prima Poteſtate Diuina ſuſcepit.* Dicitur *(ſacra Poteſtas)* deriuatione ſumptâ à ἱερὰ quod eſt *ſacrum*, & ἀρχὴ quod *Principatum* ſonat. Dicitur *(plures continens Ordines)* Sicut enim varij ſunt gradus, & variæ actiones, ſic tum in Angelica, tum in Eccleſiaſtica Hierarchia, plures aſſignantur Ordines, pro varia Hierarchiarum diſpoſitione, pulchritudine, & decore, & operationũ diuerſitate. Dicitur *(Communicãs Inferioribus determinato Ordine, quod à prima Poteſtate Diuina ſuſcepit).* Omnis enim Hierarchiæ Principatus, & Poteſtas, ſicut ad Deum reducit, ſic à Deo procedit, omniſq; actio, ſcientia, effectus ab eo profluit, qui omnis boni & concordiæ ac vnitatis principium eſt. Vnde & S. Dionyſius de Eccleſiaſtica Hierarchia cap. 1. *Huius* (ait) *Hierarchiæ principium eſt Trinitas, quæ eſt fons vitæ; Bonitatis eſſentia, vna cauſa rerum omnium, à cuius bonitate, & ſtatus & bonus ſtatus, ijs quæ ſunt conceditur.* A Sanctiſſima itaque Trinitate, Angelica pariter, & Eccleſiaſtica Hierarchia deriuatur, communique definitione à Dionyſio definitur: *Ordo ſacer, & ſcientia, & operatio, quæ ad Dei ſimilitudinem pro viribus nititur, ac pro modo ſuo ad imitationem Dei, ex indulta ſibi Diuinitùs luce ſubuehitur.* Ex quibus omnibus ſic diffinitionem Eccleſiaſticæ Hierarchiæ formo.

Hierarchia creata quid ſit iuxta Gabrielem.

Dion. de Eccleſ. Hierarch. c. 1.

Quid ſit iuxta Dionyſ.

RESOLVTIO.

HIerarchia Eccleſiaſtica, *eſt ſacra Poteſtas à Chriſto Ieſu Eccleſiæ Capite inſtituta, in Petro, & Succeſſoribus reſidens, Ordinibus, & varijs Gradibus legitimè ſubordinatis Diuinâ Inſtitutione communicabilis, & communicata, ad totius Eccleſiæ (quæ eſt Corpus Chriſti) regimen, & Animarum in Deum per ſacras actiones, & operationes reductionem.* Hæc deſcriptio in ſubſtantia ſumitur ex S. Dionyſio lib. de Eccleſiaſtica Hierarchia c. 1.

Hierarchia Eccleſiaſtica quid. Ibidem c. 1.

Dicitur *(ſacra Poteſtas)* Nam vt ait dictus Sanctus: *Hierarchia noſtra ad Sanctum Sanctorum refertur, continetq; Sanctorum filiorum, ſanctiſſimè diuinitùs traditam, ac diuinam diuinoſq; efficientem, & ſcientiam, & actionem, & perfectionem* &c. Siue vt ibidem. *Hierarchia noſtra, eſt ratio complectens omnia ſacra, quæ ad eam pertinent, ſecundùm cuius ritus Diuinus Hierarcha initiatus, omnium Sacrorum quæ eum attingũt, omnium Sacratiſſimorum graduum ſacri eius* Ordinis dignitate inferiorum particeps erit, tamquam à ſupremo ſacerdotij gradu nomen ſortitus.

Dicitur *(à Chriſto Ieſu Eccleſiæ Capite inſtituta)* Jeſus enim (eodem Dionyſio teſte) *Mens eſt, & Diuina maximè, & Eſſentia ſuperior, omniſq; Hierarchiæ tum Sanctitatis, tum Diuinæ actionis principium & Hierarchiarum Auctor, atque perfectio.*

Dicitur *(In Petro, & Succeſſoribus reſidens)* Summus enim Pontifex Principatum, ſiue Primatum ex Chriſti Inſtitutione in hac Hierarchia obtinet, & vt ait D. Dionyſius ſuprà: *Ipſe Pontifex pro ſua natura, modo, & ordine in Diuinis Myſterijs, ac rebus perficitur, atque Diuinitatem conſequitur: vt eis qui ipſi parent Diuinam ſimilitudinem, quæ in eo diuinitus ineſt, pro ſua cuique dignitate impertiat,* &c.

Dicitur (*Ordinibus, & varijs gradibus legitimè ſubordinatis, diuinâ inſtitutione communicabilis, & communicata*) communicata quidem à Chriſto primò *Apoſtolis,* quos ibidem S. Dionyſius *Hierarchiæ* noſtræ *Duces ac Principes* vocat, demùm & 72. *Diſcipulis,* quibus Poteſtas à Chriſto data eſt: Com-

Digitized by Google

eſt: *Communicabilis verò per ſupremum Hierarcham, & primos Apoſtolos, Succeſſoribus Apoſtolorum, & Diſcipulorum*, id eſt. Epiſcopis, & alijs Eccleſiarum Miniſtris, qui ad Hierarchica munia, & Gradus Hierarchicos eliguntur, & ordinantur.

Epiſcoporũ Poteſtas vnde.

Hic porrò aduertendum eſt: Quòd etſi Poteſtas Epiſcoporum, imò & Inferiorum Miniſtrorum, vt Curatorum, ac aliorum, ſubſtantialiter ſit à Chriſto inſtituta, & conſequenter ex Inſtitutione Diuina: quatenùs tamen Perſonas ſpectat, ſiue quatenùs Ioanni, vel Petro applicatur, & confertur, ſiue quatenùs hæc perſona præ altera eligitur, pertinere ad Poteſtatem humanam, radicaliter quidem, ſed non formaliter in Inſtitutione Diuina conſtante. Vnde Deſignatio Epiſcoporum Poteſtati humanæ conceſſa eſt: Ordinatio autem illorum qua eis Poteſtas Sacrorum confertur, à Poteſtate Diuina emanat. Quare in deſcriptione ponitur (*communicata*) pro Primitiuis, qui à Chriſto Poteſtatem Hierarchicam acceperũt: *Communicabilis* autem, pro ijs quibus à Petro, & Succeſſoribus communicatur.

Dicitur in Deſcriptione (*Legitimè ſubordinatis*) ad Eſſentiam enim Hierarchiæ requiritur, vt Ordines, & gradus in Eccleſia harmoniacè, & conſonanter inuicem recto ordine ſe reſpiciant.

Dicitur (*Ad totius Eccleſiæ quæ eſt Corpus Chriſti regimen &c.*) Hic eſt enim finis Poteſtatis Hierarchicæ, vt neruosè, & pijſſimè S. Dionyſius loco allegato oſtendit, & per totum librum de Eccleſiaſtica Hierarchia demonſtrat.

QVÆSTIVNCVLA II.

Quæ requirantur ad perfectam Hierarchiam?

RESOLVTIO.

Ad Hierarchiam quot requirantur.

QVatuor ad Perfectam Hierarchiam requiruntur. 1. *Poteſtas Sacra* in Principe Primario, ſiue etiam mediatis Principibus, iuxta eorum qualitatem reſidens. 2. *Ordines, & Gradus Officiorum*, quibus Poteſtas Sacra actu communicatur. 3. *Operationes* quibus Poteſtas illa adminiſtratur. 4. *Perſonæ* in quas Operationes exercentur. Vnde aliud eſt eſſe de Hierarchia; Aliud ſub Hierarchia: De Hierarchia enim dicuntur eſſe, qui munia Sacræ Poteſtatis exercent: Sub Hierarchia autem, illi in quos proportionatè Operationes Hierarchicæ exercentur.

Eſſe de Hierarchia, & eſſe ſub Hierarchia quomodo differant.

In Hierarchia Eccleſiaſtica, quot gradus.

Triplices verò ſub Capite, & Primatu Eccleſiæ Ordines & Gradus enumerat Concilium Trident. ſeſſ. 23. Can. 6. *Si quis* (ait) *dixerit in Eccleſia Catholica non eſſe Hierarchiam Diuinâ Ordinatione inſtitutam, quæ conſtat ex Epiſcopis, Preſbyteris, & Miniſtris, Anathema ſit.* Vbi per *Epiſcopos* intelligit omnes Gradus qui Epiſcopale Miniſterium pro ſua qualitate proportionatè participant: Per *Preſbyteros*, illos qui in Paſtorali ſiue Parochiali Cura communicant; Per *Miniſtros*, Gradus illorum qui ad varia Miniſteria aſſumuntur, vt ad Prędicationes, & Sacramentorum & Sacrarum actionum adminiſtrationes.

Conc. Trident. ſeſſ. 23 Can. 6.

Triplices etiam Perſonæ Hierarchicas Operationes percipiunt: *Clerus, Monachi, Populus:*

Quot perſonæ participantes Operationes Hierarchicas.

Triplices tandem Actiones capitales à Poteſtate Hierarchica procedunt: *Illuminatio, Purgatio, Perfectio.*

Quot Operationes.

QVÆSTIVNCVLA III.

An Ordo Fratrum Minorum ex Natura, & Vi Status, ac Regulæ ſuæ, Gradum ſingularem in Hierarchia Eccleſiaſtica obtineat, & in qua qualitate?

ADuertendum: Ordinem Fratrum Minorum in hac materia dupliciter conſiderari poſſe. 1. *Intra ſe*, vt eſt Congregatio Religioſa Superioribus, Officiarijs, & familijs conſtans, ſub Regulari, & Monaſtico Regimine. 2. *Ad Extra*: vt Actiones, & Exercitia ſibi concredita in Eccleſiam vniuerſalem exercenda habet, vt ſunt Prædicationes verbi Dei, Conuerſio Infidelium, Adminiſtratio Sacramẽti Pœnitentiæ, &c. His ſic prænotatis ſit

Ordo FF. Minorum dupliciter conſideratur.

RESOLVTIO I.

DIco 1. Ordinem Fratrum Minorum ad intra, vt eſt Congregatio Religioſa, obtinere & conſtituere Gradum in Eccleſiaſtica Hierarchia, ad illamque eſſentialiter pertinere:

Ordo FF. Minorum ad intra obtinet gradum in Eccleſ. Hierarchia.

Ratio Fundamentalis clariſſima eſt: Quia in ſe continet Poteſtatem ſacram, à Chriſto, & eius Vicario Summo Pontifice immediatè communicatam, ſiue actu influentem, per ſingulares Hierarchas, & Miniſtros legitimè ſubordinatos, ad Eccleſiæ partialis Regimen, & reductionem Animarum ſibi ſubiectarum, per ſacras Operationes in Deum: Eique tota Diffinitio Hierarchiæ competit ex natura, & Inſtitutione ſua.

Quæ ratio ſic declaratur: Subijcitur enim Ordo Minorum (abſque aliqua Exemptione priuilegiata, quâ alij Ordines gaudẽt) ex Natura Regulæ, & Inſtitutione ſua

Ordo ex vi Regulæ immediatè ſubijcitur Papæ.

Digitized by Google

ſua (Chriſto Domino Regulæ Dictatore, ſic definiente & declarante) immediatè ſupremo Hierarchæ, *Summo Pontifici Romano* (cui Votum ſpeciale Obediẽtiæ emittit) qui omnem Poteſtatem ſacram tam Gubernatiuam, quàm Correctiuam, & Conſeruatiuam influit, & communicat vel immediatè, vel mediante *Cardinale Gubernatore, Correctore & Protectore* ad hoc à ſupremo Hierarcha conſtituto. Influit (inquam) in *Miniſtrum Generalem*, & *Prouinciales* tamquam Hierarchas, & *Cuſtodes* ac *Guardianos*, tamquam Hierarchiæ ſubordinatos Miniſtros, ad dirigendas, corrigendas, & conſeruandas Familias Fratrum, & Fratres ad Deum reducendos; abſque alicuius alterius Poteſtatis neceſſaria interuentione.

A quo participat omnem ſacram Poteſtatem.

Hæc omnia patent ex textu Regulæ à Chriſto dictatæ: Et quidem 1. ſubiectio immediata exprimitur c. 1. *Frater Franciſcus promittit Obedientiam, & Reuerentiam Domino Papæ Honorio, & Succeſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ:* Et deriuationem immediatam Poteſtatis exprimens: *Et alij* (ait) *Fratres teneantur Fratri Franciſco, & eius Succeſſoribus obedire.* Ergo ſacra Poteſtas ſupremi Hierarchæ per Votum Obedientiæ hunc Ordinem immediatè ſibi, Chriſto decernẽte, copulauit, & immediate ſubiecit: Et demum: Poteſtatem ſacram communicauit *Fratri Franciſco* non tantùm vt Fundatori, ſed vt Superiori ſiue Miniſtro Generali, quæ etiam in Succeſſores Miniſtros Generales ex natura Regulæ deriuaretur, & iuxta alia Capitula Regulæ in Prouinciales & Cuſtodes, ſiue Guardianos legitimâ diſtributione proportionaliter tranſiret.

Reg. cap. 1.

Et nè fortè communi decreto quo Monachi à principio, & eorum Monaſteria ad Epiſcoporũ regimen tranſibant, hic Ordo ſimiliter putaretur ex ſui Inſtitutione Epiſcopis debere ſubijci, ſpeciali Præcepto Cardinali Protectori ſubijcitur, vnde cap. 12. ſic concluditur: *Ad hæc per Obedientiam iniungo Miniſtris, vt petant à Domino Papa, vnum de S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector & Corrector huius fraternitatis, vt ſemper ſubditi, & ſubiecti pedibus eiuſdem S. Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem, & ſanctum Domini noſtri Ieſu Chriſti Euangelium, quod firmiter promiſimus, obſeruemus.* Ex quibus verbis conuincitur: Ordinem Fratrum Minorum quoad totam ſuam Obſeruantiam immediatè Poteſtatem ſacram, & Regimen à Summo Pontifice accipere, & non per Epiſcopos, ipſamq; poteſtatem ſacram, vel per ipſum Pontificem Summum immediatè, aut per Cardinalem ad hoc à Summo Pontifice inſtitutum, deriuari in Prælatos Generales, Prouinciales, & alios iuxta ſubordinationem à Chriſto in Regula præſcriptam. Et hanc fuiſſe Eccleſiæ mentem à principio, nec non Ordinis praxim oſtendit Bulla *Gregorij IX.* quæ incipit: *Inducimur piæ conuerſationis veſtræ,* &c. *Data Laterani* 8. *Kalend. Martij Pontif. anno* 14. Cuius originale habetur in Archiuo conuentus Brugenſis Prouinciæ, S. Ioſeph in Comitatu Flandriæ: In qua Pontifex informatus, quòd Epiſcopi à Fratribus Minoribus Obedientiam manualem poſtularent, id eſt, vt in litteris & libellis ſupplicibus ad Epiſcopos, ſubſcriberent illis *Obedientiam & Reuerentiam*, hoc ipſum tamquam Epiſcopis indebitum ex natura, & Inſtitutione Ordinis Pontifex prohibuit fieri: Verba Bullæ ſunt: *Hinc eſt quòd cũ quidam Prælati Eccleſiarũ, qui ſicut accepimus, vos ſibi deuotos inueniunt, & in exhibitione condigna reuerentiæ ſtudioſos, à vobis Obedientiam exigunt manualem:* Et ſubiungit: *Nos id arbitrantes incongruum, & reputantes indignum, vt nullus ex Prælatis eiſdem abſque mandato Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, à vobis dictam Obedientiam manualem præſumat exigere, auctoritate præſentium diſtrictius inhibemus. Nulli ergo hominum &c.* Vide Emanuelem Roderiguez in Bullario, Gregor. IX. Bulla 3.

Reg. cap. 12.

FF. Minores non tenentur ad Obedientiam Manualem Epiſcopis.

Gregor. IX. apud. Rod. Bulla 3.

Ex quibus omnibus conſtat clariſſimè: Duo Primaria quæ ad Hierarchiam conſtituendam pertinent, nimirùm: Poteſtatem ſacram in Principe Supremo, & deinde eius influentiam in Ordines, & gradus ſibi inuicem ſubordinatos, in Religionem Fratrum Minorum ſimpliciter, & abſolutè reperiri: Et Ordinem Fratrum Minorum, non ad inſtar aliorum Exemptione Priuilegiatâ, Exemptum dici: Sed ex vi Regulæ immunem natum, ab omni Iuriſdictione, & Regimine externo, ſoli Hierarchæ ſupremo, Summo Pontifici, Vicario Chriſti ſubijci, & ab illo, vel immediatè, vel per Cardinalem Gubernatorem, Protectorem, Correctorem omnem influentiam neceſſariam recipere per Ordinarios Domeſticos Superiores. Quòd ſi aliquando Bullæ Ordinem ab Epiſcopis eximentes referantur: Illæ non tam eximunt, quàm Natiuam, & Originalem Independentiam confirmant, contra illos qui eam inuadere ſatagebant, vt ex Bulla Gregor. IX. allegata conſtat.

Ordinis Minorũ exemptio in quo differat ab exemptione aliorum Ordinum.

Quod autem ſpectat ad Actiones Hierarchicas, & Perſonas in quas intra Ordinem exercentur: Superuacaneum foret illas recenſere, cùm Regula tota non niſi Illuſtrationibus, Purgationibus, & Perfectionis modis, & medijs conſtructa ſit, quibus ingens illa fraternitas, ad Euangelicæ Perfe-

Perfectionis Apicem,& cum Chriſto vnionem deducitur, vt ex dicendis ſuo loco patebit.

RESOLVTIO II.

Ordo FF. Minorum ad extra obtinet ſpecialem gradum in Eccleſiaſtica Hierarchia.

DIco 2. Ordinem Fratrum Minorum, vt ad extrà Eccleſiam reſpicit, obtinere ſimiliter gradum Hierarchicum in Eccleſiaſtica Hierarchia,ſub ſupremo Hierarcha ſpecialem,ex vi Regulæ, & Chriſti Inſtituto: Hæc iterùm Reſolutio conſtat ex diffinitione Hierarchiæ, & ipſis viſceribus Regulæ Fratrum Minorum,à Chriſto dictatæ. Poteſtas enim ſacra in Supremo Hierarcha reſidens, de facto Chriſto dictante per Regulam deriuatur, & influit in Hierarchas Ordinis, Miniſtros Generales, & Prouinciales, non tantùm ad Regimen Fratrum, ſed ad fideles in Eccleſia vniuerſali vniuerſaliter Purgandos, Illuminandos, Perficiendos per Prædicationes, Sacramentum Pœnitentiæ,& alia exercitia ad quorum exercitationem, Poteſtas abſque Epiſcoporum neceſſaria concurrentia à Generalibus, & Prouincialibus Miniſtris immediatè conceditur ex influentia Supremi Capitis Hierarchiæ. Hæc conſtant ex ipſis Regulæ contextibus. Vnde cap. 9.

Reg. c. 9. FF. Minorũ poteſtas prædicandi immediatè à Generali Miniſtro.

Nullus Fratrum Populo audeat prædicare, niſi à Miniſtro Generali huius fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo Officium Prædicationis ſibi fuerit conceſſum. Ex quo manifeſtum eſt, Auctoritatem, ſimul & Iuriſdictionem Concionatorum Ordinis, prouenire à Miniſtris Generalibus, in quos deriuatur à ſupremo Hierarcha ſacra illa Poteſtas;ita vt Fratribus Ordinis ex vi Profeſſionis,& Regulæ ſuæ cõpetat Prædicare,poteſtate non aliundè acceptâ, ſed per Miniſtrum Generalem Ordinis à ſupremo Hierarcha ordinatè deriuata. Quòd enim ibidem prohibetur Fratribus, vt *non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum:* Illud debitæ reuerentiæ eſt: & vt notat S. Bonauentura non requiritur, vt interueniat Epiſcopi auctoritas, ſed tãtùm vt non contradicat. Vnde idem S. Bonauentura ibidem in c. 9. Regulæ: *Ex iſto* (ait) *Capitulo Regulæ patet: Quòd Fratres ex ſua Profeſſione habent prædicare; In quorum Regula ſpecialis tractatus de Prædicationis Officio continetur. Vnde certiſſimè conſtat, quod nullis alijs Religioſis plus competit prædicare ex ratione Status ſui, quàm his qui hanc Regulam profitentur.* Hæc S. Bonauentura. Qui & ſuprà eodem cap. volens oſtendere hanc prædicãdi Poteſtatem pertinere ad Hierarchiam, & procedere à ſupremo Hierarcha. *Hierarchia* (ait) *ſecundùm Dionyſium eſt, Poteſtas ordinata, ad*

S. Bonau. in cap. 9. Reg.

Idem.

diſpenſandum, ſacra omnia Poteſtati ſubiecta. Vnde & ipſe Hierarcha habet totam Poteſtatem in ſe ordinatam, quæ eſt in Hierarchia per varios gradus diſtributa. Et nominans Hierarchiam, nominat omnem Hierarchicã Poteſtatem. Vnde docet Dionyſius lib. de Hierarchia Eccleſ. *Licet ille Hierarcha alijs tradat ſibi ſubditis Poteſtatem, manet tamen apud eum Ordinaria Poteſtas, ad agenda omnia quæcumque per ſibi ſubditos fieri poſſunt, ad ſalutem fidelium procurandam.* Hæc S. Bonauentura, quæ & latè proſequitur ibidem, oſtendens, Fratres Minores quidquid agunt in Prædicationibus, & Confeſſionibus, iuxta tenorem Regulæ ſuæ in vim ſupremi Hierarchæ agere, eiuſque vicem gerere in Hierarchicis actionibus, adeoque Parochos Fratres Minores legitimè miſſos recuſantes, mortaliter peccare; ſecundùm illud Apoſtoli ad Rom. 13. *Qui reſiſtit Poteſtati, Dei Ordinationi reſiſtit.*

FF. Minores legitimè miſſos ad prædicãdum admittere nolentes qualiter peccent.

Rom. 13. verſ. 2.

Indicat verò S. Bonauentura Fratres ſic Hierarchicè ad prædicandum miſſos, gradum obtinere in Hierarchia inter *Opitulationes*, de quibus Apoſtolus 1. ad Cor. 12. vbi recenſens varios Hierarchiæ gradus: *Quoſdam* (ait) *poſuit Deus in Eccleſia. Primùm Apoſtolos, ſecundò Prophetas, tertiò Doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationum, Opitulationes, Gubernationes, Genera linguarum, Interpretationes ſermonum.* Vbi *Opitulationes*, ante *Gubernationes* recenſentur, vt non minùs exiſtimentur in Hierarchia, qui ad *Opitulandum* animabus mittuntur, quàm illi qui gubernant, cùm ſæpiùs plus præſtet in Hierarchia qui *Opitulantes* ſiue *Subſidiarij* ſunt, quàm qui ad clauum Gubernij otioſè frequẽter ſedent. Non enim ab honorum gradibus Hierarchicæ actiones æſtimandæ ſunt, ſed à fructu, & vtilitate Miniſterij: Nam vt benè ibidem S. Paulus: *Vnicuique datur manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatem*, ſiue vt explicat ad Epheſ. 4. *Ad conſummationem Sanctorum in opus Miniſterij, in ædificationẽ Corporis Chriſti.* Cùm igitur Ordo Fratrum Minorum, ex Regula, & Inſtituto teneatur Prædicatores mittere vniuerſaliter, quid mirum eſt, ſi gradum inter Hierarchicos Ordines teneat: Quinimò eò ſuperiorem gradum, quò vniuerſaliter ad omnes mittantur in forma Apoſtolica, *ſine ære in Zonis, ſine pera, ſine calceamento, ſine duplici tunica, ſine virga*, cũ ſymbolo Apoſtolorum, vt *in quamcumque domum intrauerint, primũ dicant: Pax huic domui.* Quos ſi à gradu eminentiori duodecim Apoſtolorum quis ſecernere velit; à gradu tamen ſeptuaginta duorum Diſcipulorum nemo ſibi præſens illos ſequeſtrare poterit, cùm indifferenter, ſicut & ſeptuaginta duo Diſcipuli in omnẽ locum

FF. Minores tales cenſentur inter Opitulationes.

1. Cor. 12. verſ. 28.

Nota.

Hierarchicæ actiones vnde exiſtimandæ.

1. Cor. 12. verſ. 7.

Epheſ. 4. verſ. 12.

Lucæ 10. verſ. 5.

FF. Minores ſi non Apoſtolis ſaltem 72. Diſcipulis comparandi.

Digitized by Google

locum mittatur; Nam vt benè notat S. Th. 2. 2. q 188. ar. 4. ad 5. *Non enim* (ait) *legitur quod ſeptuaginta duobus Diſcipulis Dominus aliquas determinatas Parochias aſſignarit, ſed quod mittebat eos binos ante faciem ſuam, in omnem ciuitatem, & locum quo erat ipſe venturus.* Certè Fratres Minores mittuntur in vniuerſum Orbem, tamquam Miniſtri ſupremæ Hierarchiæ, nec tantùm ad fideles ſed etiam infideles, vt expreſsè c. 12. Regulæ continetur: Imò cùm Prædicationis Officium circa fideles cap. 9. Inſtitutioni Miniſtrorum Generalium ſit reſeruatum, Officium Prædicationis ad infideles, ſingulorum Miniſtrorum Prouincialium iudicio vniuerſaliùs eſt remiſſum, vt promptiùs Hierarchicæ Actiones per ſubditos, in omnem terram diffunderentur.

S. Tho. 2. 2. q 188 ar. 4. ad 5.

Et hæc pro loco iſto ſufficere videntur, vt *Regulæ ſublimitas* etiam ex gradu Hierarchico, quem Ordo ex Regula obtinet, probetur: Alia fortè latiùs dicenda fuiſſent in gratiam aliorum Ordinum, quibus ex Commiſſione Hierarchica eædem actiones, & conſequenter ſimiles gradus competunt: Alia de diuerſitate graduum & actionum, ratione quarum Fratres Minores cum Apoſtolis, Prophetis, Doctoribus, Virtutibus, &c. participant, Sed hæc congruenter reſeruanda putauimus in Titulum, & Fundamentum nonum, vbi de illis fusè agemus. Nolo autem in ſupradictis aliquid detrahere de Hierarchicis Ordinibus, & Gradibus in Regimine Eccleſiaſtico ſæculari fulgentibus, quibus omnis honos, & reuerentia debetur: Scio enim ordinatiſſimè ſub ſupremo Hierarcha, Vicario Chriſti Epiſcopos Apoſtolis ſuccedere, quibus alia Miniſteria dignè, & ordinatiſſimè vſque ad Curatos ſubordinata fuerunt indefeſſâ ſerie: ſed volui Ordinis mei referre, & agnoſcere obligationem ex Regula innatam, quâ inſertus Hierarchiæ Eccleſiaſticæ, omnibus fidelibus, & infidelibus ad Miniſterium, & opera Hierarchica obligatus manet: Vt probatum eſt, per Fundamentum primum de Miſſione Extraordinaria Diuina Fratrum Minorum, & præcipuè § 9. Accipiat verò Lector Elucidationis gratiâ Schema Hierarchici gradus Ordinis Minorum

Hierarchia Ordinis Minorum ſchema.

Hierarchia { … } Ordinis.

1.
Supremus Hierarcha ſub Chriſto Ieſu
Summus Pontifex
Ordini Fratrum Min. tam ab intra, quàm ad extra ſacram Poteſtatem influens.

2.
Cardinalis Ordinis Minorum
Gubernator, Protector, Corrector.

3.
Miniſter Generalis.

4.
Miniſtri Prouinciales.

5.
Cuſtodes.

6.
Guardiani.

7.
Concionatores, & Confeſſarij.

8.
Cæteri Fratres.

Hanc ſeriem intemeratam tradidit Chriſtus in Regula, Hanc agnouit Romana Eccleſia, & Pontifices Romani in ſuis Bullis confirmarunt; Hæc à principio Ornis illibata, vſque ad hæc tempora permanſit. Si quæ dubia vel opinabilia occurrant, ſuis locis reſoluentur, & elucidabuntur, nè materiæ ad inuicem confundantur.

Digitized by Google

TITVLVS V.

FVNDAMENTVM V.

ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Regulæ à Chriſto dictatæ Intemeratæ Integritas,

Comparata

SARDONYCHI *quinto Fundamento Apoſtolico.*

SARDONYX (vt Naturales referunt) Gemma pretioſa eſt. Vnguis humani extremis digitis carni adhærenti colorem ac figuram referens: ὄνυξ enim Græcè, *Vnguem* Latinè ſignificat; vocatur autem *Sardonyx*, quia *Sardy* naturam, & colorem participat: Triplici enim colore *Sardonyx* veſtitur; primò *nigro*, medio *candido*, ſuperiore *rubeo*, & ſicut vnguis humanus naturà candidiſſimus ex adiacente carne rubedinem quandam contrahit, ſic interdùm in extremis aliquam nigredinem induit. Hæc verò gemma in quinto Fundamento Apoſtolico collocatur: Ex eo quòd Apoſtoli in puritate vitæ Candoris intemerati, per Martyrium carnis rubedinem contraxerint, & in laboribus mundo abiecti, quandam in extremitatibus luctus nigredinem participare viſi ſunt. *Sardonychis qualitas.* *Apoſtolis comparata.*

Quàm præclarè Gemma illa in Fundamento Ordinis Fratrum Minorum, pro Regulæ illibata Integritate ponitur! *Sardonyx* ſanè Regula Fratrum Minorum eſt: Quia vnguem humanum referens: ad vnguem ſtrictiſſimè ſeruari debere prenuntiat: *Candorem* habet illibatum, quia nullam patitur ſiue in verbis, ſiue in ſenſu gloſſam, ſiue alienam interpretationem. *Rubedinem* tamen à Carne Chriſti, & eius Paſſione glorioſè participat; quia Chriſti pro nobis Crucifixi imitationem natiuam præfert: Nec mirum ſi in extremis *nigredinem* aliquam referat, quæ mundo, & omni mundanæ vanitati nuntium remittens: Et Peccatores huius ſæculi luget, & pro dilatione Regni gemitus ad cælum emittit. Hęc ſequentibus Paragraphis ediſſerentur. *Item Regulæ FF. Minorum.*

§. I.

Regula Fratrum Minorum Chriſto mandante ab omni Gloſſa, & arbitraria interpretatione immunis eſt, & intemerata.

APocalypſim illam omnium quæ à Chriſti Aſcenſione, vſque ad eius ſecundum Aduentum Eccleſiæ Dei ſuperuentura erant manifeſtationem miris viſionibus complectentem, probare, ſignare, & teſtimonio ſuo intemeratam, & ab omni næuo probatam reddere volens Ieſus Chriſtus; his verbis concludit: *Ego* (ait) *Ieſus miſi Angelum meum teſtificari vobis hæc in Eccleſijs: Conteſtor enim omni audiẽti verba Prophetiæ libri huius: Si quis appoſuerit ad hæc, apponet Deus plagas ſcriptas* *Apocalypſis Ioánis, quomodo ab ipſo Chriſto approbata.* Apocal. 22. verſ. 16. Verſ. 18.

 in li-

in libro iſto: Et ſi quis diminuerit de verbis Prophetiæ libri huius, auferet Deus partem eius de libro vitæ.

Regula S. Franciſci qualiter ab ipſo Chriſto approbata.

Si non pari, non abſimili tamen modo intemeratā voluit, & teſtimonio ſuo ſignauit Chriſtus Ieſus, Regulam quam S. Patriarchæ Pauperum Franciſco in monte Palumbo dictauit, & ſuo Ordini tradendam præſcripſit: Cùm enim (vt ſuprà Fundamento quarto, §. ſeptimo retulimus) F. Helias cum Miniſtris, ſe Regulæ à Chriſto in monte Palumbo traditæ opponere vellet: Chriſtus illius ſe Auctorem, & Dictatorem in nube lucida apparens demonſtrare volens, tonante voce inclamauit: *Omnia* (ait) *in iſta Regula à me præſcripta ſunt: Tabulæ hæ à me formatæ fuerunt*, &c. *Volo perinde, ad litteram, ad litteram, ad litteram, ſine gloſſa, ſine gloſſa, ſine gloſſa hanc Regulam ſeruari: Si ergo iſti nolunt illam obſeruare, deturbatis ijs alios ſubſtituam* &c.

Regulæ S. Franciſc. integritas.

Ex quibus Chriſti ad S. Franciſcum, & Miniſtros congregatos verbis manifeſta, euadit Regulæ huius ſacra, & intemerata Integritas. Cùm enim Chriſtus ſe Regulæ, *Auctorem*, & *Dictatorem* aſſerat; cùm Obſeruantiam illius, *ad litteram*, præcluſis omnibus *Gloſſis* demandet, & eam *ad litteram* non obſeruantibus mortem, & mortis æternæ pœnas minetur: Quis audebit ad illam addere, vel minuere? Confer quiſquis præſumis proprij genij interpretationes in hanc ſacram Regulam intrudere, maledictionem comminatam immutantibus verba Apocalypſis, cum maledictione hac è nube lucida à Chriſto comminata: & vel calamum ſubtrahe, vel ſupplicia æterna expecta.

Littera ſeu ſenſus litteralis triplex.

Benè autem & præcisè tertiò *ad Litteram*, & *ſine Gloſſa* Regulam obſeruandam intimauit Chriſtus. Triplex enim *Littera*, ſicut & triplex *Gloſſa*, apud huiuſmodi Commentatores Regularum interuenire ſolet: *Alia* enim *Littera* dici poteſt, quæ communi & vſurpato ſermoni, iuxta rei circumſtantias cōgruit: Et huic plurimum officit *Gloſſa Grammaticalis*, quæ verborū ſæpè inutiles ſenſus, ex punctis Grammaticis à propoſito loquentis omninò alienos excogitat. *Alia* eſt *Littera*, quæ intentionem Legiſlatoris reſpicit: Huic non parum nocent Commenta, & Interpretationes arbitrariæ, effictis, & contortis Apicibus, & Textibus Iuris: *Alia* tandem *Littera* eſt, quæ finem legis attendit, ſiue, quæ ex fine propter quem *Littera*, ſiue Scriptura facta eſt educitur, & à quo fine dicendi vt plurimùm veritas Litteræ ſumenda eſt, quam incongruè immutat gloſſa alteratæ inuentionis. *Ad Litteram* itaque Chriſtus Regulam Fratrum Minorum ſimpliciter abſque *Gloſſa* ſeruari præcipit: *Ad Litteram* (inquam) iuxta ſimplicem, & in communi colloquio vſurpatā ſignificationem vocis, excluſis *Gloſſis* eloquentiæ *Grammaticalis*: Iterùm *ad Litteram* puræ intentionis loquentis, ſequeſtratis *Gloſſis* arbitrarijs, & Apicibus ac minutijs Iuris: Tertiò *ad Litteram* iuxta directionem finis, qui cùm fuerit pura Euangelij obſeruantia, omnes Gloſſas quæ formæ Euangelicæ contrariantur, reprobat, & reijcit.

Regula S. Franciſci qualiter ad litteram ſeruanda ſit.

Hanc Chriſti pro integritate intemerata confirmationem, S. Franciſcus in ſuo Teſtamēto clariſſimè repetijt: Cùm enim huic Teſtamento quod Regulæ compendium erat, prohibuiſſet aliquid addere, vel demere: Intemeratam ſuæ Regulæ integritatem prout à Chriſto dictata erat repetitis velut verbis Chriſti inculcare volens: *Et omnibus* (inquit) *Fratribus meis (Clericis & Laicis, præcipio per Obedientiam, vt non mittāt Gloſſas in Regula, neque in iſtis verbis, dicēdo: Ita volunt intelligi: Sed ſicut Dominus dedit mihi ſimpliciter* (id eſt, vſuali, & vſurpāto ſermone) *& purè* (id eſt, purā intentione) *dicere & ſcribere, ita purè & ſimpliciter ſine Gloſſa* (alterāte ſcilicet ſermonem, vel intentionem litteræ) *intelligatis, & cum ſancta Operatione, obſeruetis vſque in finem.* Quo autem fine dictata fuerit Regula, ſuprà in eodem Teſtamento expreſſerat: *Altiſſimus* (inquit) *reuelauit mihi, quod ego deberem viuere ſecundùm formam S. Euangelij*, &c. Omne ergo quod aut ſimplicitati ſermonis, aut puritati intentionis, aut formæ Euangelicæ cōtrariatur, *Gloſſa* eſt prohibita, tamquam *Litteræ* contraria.

Teſtamentum S. Frāciſci.

Triplex hic funis difficilè rumpitur aut ſeparatur, *ſermo ſincerus & ſimplex, intentio pura, finis rectus.* Hoc triplici fune ſtat, intemerata Integritas Regulæ, excludens *Gloſſas ſcrupuloſorum, ſuperſtitioſorum, & malignantium.* Et huius integritatis Aſſertores fuerunt primi Patres: Quinimò ad hoc reſpexit *Nicolaus III.* in ſua Extrauagante. *Exijt qui ſeminat.* In qua cùm ſancto trium illorum funiculorum ductu Declarationem ſuam in Regulam ſummo labore, magnā deliberatione, ſerio examine compleſſet: Nè fortè *Gloſſis* & *Interpretationibus* arbitrarijs Iuriſconſultorum in ruinam intemeratæ Integritatis, Regulæ declaratio illa pateret, ſequentem prohibitionem adiecit: *Itaque* (inquit) *ſub pœna Excommunicationis, & Priuationis Officij, ac Beneficij, præcipimus: vt præſens Conſtitutio, cùm ipſam legi contigerit, ſicut prolata eſt, ſic fideliter exponatur ad Litteram: Concordantiæ, contrarietates, ſeu diuerſæ, vel aduerſæ opiniones à Lectoribus, ſeu Expoſitoribus nullatenùs inducantur. Super ipſa Conſtitutione Gloſſæ non fiant, niſi forſan per quas verbum, vel verbi ſenſus, ſeu conſtructio, vel*

Nicol. III. in Extrau. Exijt.

Papa ſub excommunicatione prohibet gloſſas in ſuam Declarationem.

ipſa

Digitized by Google

ipſa Conſtitutio, quaſi Grammaticaliter, ad litteram, vel intelligibiliùs exponatur, nec intellectus ipſius per legentem deprauetur in aliquo, ſeu diſtorqueatur ad aliud, quàm littera ipſa ſonat. Infrà: *Gloſſantes verò in ſcriptis Conſtitutionem ipſam aliter, quàm eo modo quo diximus,* &c. *Excommunicationis ſententiæ, quam nunc in ipſos proferimus, ſe nouerint ſubiacere, à qua per neminem niſi per Romanum Pontificem poſſint abſolui.* Hæc ibi.

Conſequenter & magis videtur prohibere eaſdem in ipſam Regulam.

Quod ſi tantas adhibuit cautelas Summus Pontifex, vt declaratio Regulæ ab ipſo facta immunis ab omni gloſſa ſeruaretur: Quas cautelas requirit Regula ipſa, vt eius integritas muniatur, quam tantâ protectione in ſe ſuſcepit Chriſtus, vt voce ſenſibili coram omnibus ità *ad Litteram, ad Litteram, ad Litteram* illam ſeruandam pronunciaret, & *ſine Gloſſa, ſine Gloſſa, ſine Gloſſa*, integerrimè conſeruari mandaret: Quam Chriſti vocem Eccleſiasticâ Cenſurâ adhibitâ, eò magis confirmaſſe cenſetur Pontifex, qui à ſua in illam Declaratione omnem Gloſſam prohibuit, eamque *ad Litteram* purè interpretandam mandauit, nè Gloſſæ in Declarationem Pontificiam adinuentæ, in Regulam, & eius puritatis præiudicium redundarent. Nè verò quis omnes Regulæ Expoſitiones ſub hoc prætextu abijciat, quibus maximè Litteralis Expoſitio abſque Gloſſæ velut terminis, & baſibus contineri debeat, paucis ſequenti Paragrapho explicatur.

§. II.

Regulæ Fratrum Minorum Littera, vt probetur ſincera, quatuor velut Baſibus innititur, & firmatur, nimirùm: Simplicitate Litteræ, *iuxta intentionem S. Patris*; Euangelicâ veritate, Exemplo Chriſti, Actionibus & Praxi Apoſtolorum.

Dubia circa Regulam ſtatim à morte S. Patris mota.

Viuente S. Patre non fuit qui præſumeret Regulæ Textus in Quæſtiones reuocare, aut Dubia circa Regulam mouere: Poſt mortem tamen eius non defuerunt qui Dubijs, & Quæſtionibus motis, tanto ſpiritus ardore conceptus ſuos proponerent, vt. vel S. Sedes conſulenda eſſet, vel eligendi grauiores Patres qui explanandæ Regulæ vacarent.

Et quidem primus ad S. Sedem recurſus pro Dubijs enodandis factus eſt ſtatim à principio Generalatus Reuerendiſſimi P. F. Joannis Parentis *anno* 1230. *Religionis* 23. annis ſcilicet quinque à morte S. Patris quo tempore cum ſcrupulis Fratrum, & nonnullis contentionibus ſatisfieri non poſſet (etſi renitente Beato Generale, cui hic recurſus diſplicebat, cùm ex Littera Regulæ, & Teſtamento Reſolutiones ſatis claræ apparerent) reſolutum eſt, vt ad *Gregorium IX.* aliqui Patres mitterentur, qui nouem Dubia ei proponerent, & Reſolutionem iſtorum ab eo expectarent: Ad hunc autem recurſum mouebantur, non ratione ſimpliciter Apoſtolicæ Auctoritatis, ſed (vt idem Pontifex fatetur) vt per eum ſcirent intentionem Seraphici Patris: Quia nouerant *Gregorium IX.* longam familiaritatem cum S. Franciſco habuiſſe, & Regulam à Chriſto dictatam, ipſi tamquam Protectori primùm communicaſſe, ac ipſius interuentu Confirmationem Regulæ obtinuiſſe, atque cõſequenter Sancti intentionẽ penitùs inſpectam habere. Quibus Dubijs Pontifex clarè reſpõdit, per Decretum, ſiue Declarationem, quæ incipit: *Quo elongati à ſæculo,* &c. *Datam Anagniæ 4. Kalend. Octob. Pont. anno* 4. De qua ſicut & de alijs ſuo loco. Succreſcentibus autem pro geniorum differentia, alijs poſteà Quæſtionibus inter Fratres, prodijt *Expoſitio 4. Magiſtrorum:* Nimirùm: *F. Alexandri Alenſis, F. Ioannis de Rupella, F. Roberti de Raſtia, F. Richardi* aliàs *Rigandi*, qui ad *annum* 1242. ſeptemdecim circiter annis à morte Seraphici Patris, ſingulatiter electi à Capitulo Montis-peſſulano Prouinciæ Franciæ, cui Reuerẽdiſſimus Pater Haymo Anglicus Generalis præſidebat, re collatâ cum Gaufredo de Bria, præfatam Expoſitionem ediderunt; Et nè proprium ſenſum, & iudicium viderentur ſecuti, illam Expoſitionem primò examinandam miſerunt ad Capitulum Generale, quod tunc *Bononiæ* celebrabatur, vt conſtat ex Epiſtola, quam cum illa Declaratione ad Capitulum Generale ſcripſerunt: In qua fit mentio de ſpeciali mandato Obedientiæ, ſibi ſingulariter ad hoc impoſitæ, & proteſtationem addunt, ſe in Expoſitione illa Domino docente, intellectum purum Regulæ ſcrutatos fuiſſe, & addunt: *Nouam autem Expoſitionem, vel gloſſaturam circa Regulam non adſtruimus, ſicut à quibuſdam intentionis puræ damnatoribus, & Zelum ſuum in Animarum periculum ſuarum, & Fratrum ſcandalum peruertentibus prædicatur: Imò ſimpliciter & purè intellectum ipſius Regulæ (qui omnes nos ligat, & cuius ignorantia nullum excuſat) non ex noſtro ſenſu; ſed ex ipſa littera, vt potuimus, extrahentes, ſecundùm iniunctam nobis Obedientiam, iudicio veſtro dirigimus iudicandum: Veſtra ſententia, pluſquam*

Quibuſdã reſpondet Gregor. IX.

Expoſitio Regulæ quatuor Magiſtrorum à quibus, & quando.

quàm noſtro ſenſui, in his & in alijs innitentes, &c.

Expoſitiones aliæ ſimilis puritatis poſteà ſecutæ ſunt, maximè illa quæ eſt *S. Bonauenturæ* & *Hugonis de Dina*: Poſt quas infinitæ multiplicatæ vſque ad hæc tempora difficultates, quæ non tantùm ea quæ ex Littera Regulæ pendent Dubia mouerũt; ſed infinitis Quæſtionibus, Parergis inutilibus, curioſis, ſcrupuloſis, ſuperſtitioſis & turbulentis, ſimplicitatem, pietatem, ſoliditatem, Regulæ turbauerunt: Ita vt quam dictante Chriſto ad compendioſiorem à prima Regula formam reduxerit Pater Sãctus, & ea quæ purè, & ſimpliciter dixit, Philoſophicis, Theologicis, Juriſperitis Quæſtionibus dilatantes, in immenſum ampliauerint, diſſolutâ Regulæ virtute, & ſinceritate.

Zelans puritatem Regulæ ad quatuor attendat.

Itaque: Quiſquis eſt qui Regulæ ſuæ puritatem zelat, & ad primam ſimplicitatem Spiritus S. Patris redire deſiderat, in omni Regulæ Interpretatione; ad hæc quatuor attendat, neceſſe eſt: vt nimirùm Interpretatio: *Simplex verborum communiter vſurpato ſenſui iuxta intentionem S. Patris concordet: Euangelicæ veritati conformetur: Exemplo Chriſti firmetur:* Et *ad Apoſtolorum praxim in agendis commenſuretur.*

Has Baſes Regulæ Fratrum Minorum interpretandæ, præfixit clariſſimè *Nicolaus III.* in Declaratione ſuâ Extrau. *Exijt qui ſeminat.* Et quidem 1. volens oſtendere ſpiritum Regulæ in illius verbis contineri, verba Regulæ comparat *ſemini bono*, & eius virtutem *Germini* ex ipſo ſemine exurgenti, ita vt veritas ſit ex ipſis verbis requirenda:

Nicol. III. Extrau. Exijt.

Hæc eſt (ait) *Minorum Fratrum mitis, & docilis in paupertate, ac humilitate radicata Religio: quæ ex illo vero ſemine germinans, germen illud ſparſit per Regulam in filios, quos ſibi & Deo per ſuum Miniſtrum in obſeruatione Euangelij generat.* q. d. Si quis velit Regulæ Veritatem apprehendere, illam debet requirere in ſemine, & germine, quod à Deo ſeminante per Regulæ verba ſparſum eſt, ex quo ſemine, veri filij, & Obſeruatores Euangelij S. Franciſco naſcuntur.

2. Alia tria commemorans ex quibus veritas Regulæ eruenda eſt: *Hi ſunt* (ait) *illius ſanctæ Regulæ Profeſſores, quæ Euangelico fundatur eloquio, Chriſti roboratur exemplo, Fundatorum militantis Eccleſiæ Apoſtolorum eius ſermonibus actibúſque firmatur.* Iterùm: *Hæc eſt apud Deum, & Patrem munda & immaculata Religio: Quæ deſcendens à Patre luminum per eius filium exemplariter & verbaliter Apoſtolis tradita, & demùm per Spiritum ſanctum B. Franciſco, & eum ſequentibus inſpirata, totius in ſe continet teſtimonium Trinitatis.* Et vt Fundatoris intentio, & ſinceritas in Expoſitione litteræ attendatur: Illam à Chriſto approbatam ſigilli ſacrorum Stigmatum impreſſione teſtatur: *Hæc eſt* (ait) *cui atteſtante Paulo* (ad Galat. 6.) *nemo de cætero debet eſſe moleſtus, quam Chriſtus Paſſionis ſuæ Stigmatibus confirmauit, volens Inſtitutorem ipſius Paſſionis ſuæ ſignis notabiliter inſigniri.*

Canones in vera Regulæ Fratrum Minorum Expoſitione neceſſariò obſeruandi.

Regulæ expoſitor quos Canones debeat obſeruare.

QVìſquis igitur Regulam Fratrum Minorum ſibi aut alijs interpretari litteraliter deſiderat. 1. attendat: Quid verba, non tam Grãmaticaliter, quàm vulgato, & vſurpato communiter ſermone ſignificẽt. 2. Si aliqua obſcuritas oriatur, iuxta circumſtantias rei, & litteræ, ad intentionem S. Patris reflectat. Nam (vt benè Sapiens Prou. 19.) *Qui tantum verba ſectatur nihil habebit, qui autem Poſſeſſor eſt mentis, diligit animam ſuam.* Vnde & cap. *Intelligentia, Extrau. de Verb. ſignif. Intelligentia dictorum ex cauſis eſt aſſumenda dicendi: Quia non ſermoni res, ſed rei eſt ſermo ſubiectus.* 3. Aduertenda ſunt quæ in Euangelio Chriſti & Scripturis Apoſtolorum verba Regulæ concernunt: Cùm enim ex micis Euangelij Regula ſit conſcripta, & medullam Euangelij contineat: Ille Litteralis ſenſus erit, qui inuenitur in Euangelio & ſcriptis Apoſtolorum expreſſus. 4. Nè quis fortè in Euangelicorum verborum Interpretatione extra rei ſinceritatem exuberet, ad ipſa facta Chriſti, & Apoſtolorum in ſimili vel eadem materia de qua agitur, recurrendum eſt: Qui in omnibus cœperunt *facere, & docere*, ita vt ex factis doctrina probari, & elucidari debeat: Hæ ſunt quatuor Baſes quibus Regulæ litteralis ſenſus innititur; ita vt ſi ab illis recedas, conſequenter à via deflectas, & errorum periculis te exponas.

Prou. 19. verſ. 8.

C. Intelligentia Extra. de verb. ſignif.

§. III.

Regula Fratrum Minorum iuxta prædicta litteraliter exponitur.

SVper dictis itaque quatuor Fundamentis breuem, & ſuccinctam Regulæ Fratrum Minorum à Chriſto dictatæ conabimur *Expoſitionem ad Litteram*, ſecluſis omnibus gloſſis, & diſceptationibus

extruere:

extruere: Perpendiculum ſubminiſtrabit vita Chriſti.& Apoſtolorum, & ea quæ de hac forma vitæ in Euangelio, & Scriptis Apoſtolicis traduntur, ad quæ ſenſum litteralem collimabimus. Ab Auctorum Citationibus, & ſingularibus Interpretationibus, quantum poterimus abſtinebimus, niſi fortè Sanctorum dicta qui vel tempore, vel propè tempora S. Patris vixerunt,quaſi Traditionis fidelis certum teſtimonium interdùm referamus. Cæterùm (vt lolia, & zizania ſuperſeminata abſque frumenti puri detrimento euellātur).poſtquam hanc Expoſitionem Deo propitio ab omnibus paleis expurgatam deduxerimus. Quidquid nimis ſcrupuloſè, ſuperſtitioſè, aut iuxta mundanam ſapientiam curioſè motum fuerit,ſingula iterùm Capita Regulæ percurrentes, ventilabro ſincero excutiemus.

Expoſitio genuina, & Litteralis Regulæ Fratrum Minorum:

Regula FF. Minorum genuina & litteralis expoſitio.

iuxta

Regulæ ſimplicem Senſum, vt Euangelio, vitæ Chriſti, Apoſtolorum actionibus, & intentioni S. Patris conformis eſt.

In Nomine Domini
Incipit Regula, & Vita Fratrum Minorum.

CAPVT I.

TEXTVS I.

Regula, & Vita Fratrum Minorum hæc eſt: ſcilicet, Domini noſtri Ieſu Chriſti ſanctum Euangelium obſeruare, viuendo in Obedientia, ſine Proprio, & in Caſtitate.

SENSVS LITTERALIS.

Regula FF. Minorum eſſentia in quo conſiſtat.

Eſſentia, & Subſtantia Regulæ Fratrum Minorum, ſecundùm quam verus Frater Minor obligatur in Conſcientia ſuas actiones, & totam vitam dirigere; conſiſtit in *Obſeruantia Euangelij*, non tantùm ſecundùm ea quæ omnis Chriſtianus ex vi Euangelij obſeruare tenetur: ſed etiã ſecundùm illa quæ Chriſtus ſpecificatiuè, & eminenter præſcripſit in Euangelio, expreſſam formam, ſiue viam Perfectionis volentibus amplecti, *viuendo* ſcilicet, ſiue *vouendo viuere in Obedientia, ſine Proprio, & in Caſtitate:* quæ etſi reſpectu communis vitæ Chriſtianorum in Euangelio ſint conſilia; volentibus tamen Chriſtum ſecundùm Perfectionis ſemitam ſtabiliter ſequi, tranſeunt in Vota & Præcepta.

Duæ viæ vitæ æternæ.

Pro cuius Textus, & eius genuinæ ſignificationis intellectu aduertẽdum eſt: Chriſtum in Euangelio *Duas vias* ad vitam æternam adipiſcendam præſcripſiſſe: *Alteram*, omnibus Chriſtianis communem, & neceſſariam, quæ conſiſtit in *Obſeruatione mandatorum*, tam fidei, quàm morum, ſiue in Decalogo, & lege Naturæ, ſiue in Euangelio ſuperaddita, renouata vel explicata fuerint, iuxta ea quæ ſpecialiter in cap. 5. 6. & 7. Matth. continentur: *Altera via* eſt, quam Chriſtus volentibus illum per ſemitam Perfectionis ſequi tradidit: Ad quam ſoli illi obligantur, qui propriâ voluntate voluerunt illi ſe voto obligare, vt Apoſtoli, & Primarij ſiue Apoſtolici Diſcipuli, & hæc vita conſtabat tribus votis, *Obedientiâ, Paupertate & Caſtitate*, prout in Euangelio deſcribuntur.

Hæc clariſſimè patent ex ipſo Euangelij contextu: *Primam* enim viam omnibus communem tradidit Chriſtus adoleſcenti eum interroganti Matth. 19. Cùm enim adoleſcens piè interrogaſſet: *Quid boni faciam, vt habeam vitam æternam?* Matth. 19. verſ. 16. Aliud Reſponſum non habuit, niſi: *Si vis ad vitam ingredi ſerua mandata.* q. d. Hæc via communis omnium ſaluãdorum, Obſeruantia, ſcilicet, Mandatorum. Sub mandatis autem comprehenduntur Præcepta Fidei, Spei, Charitatis tradita communiter, tam in Decalogo, quàm in Euangelio. Vnde ab effectu Ioan. 12. dicuntur: *Mandata eius, vita æterna.* Ioan. 12. verſ. 50. Et cap. 17. *Hæc eſt vita æterna, vt cognoſcant te verum Deum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum.* Et 17. Verſ. 3. Et hæc via generaliter Marci 1. vocatur *Euangelium Regni*, Marc. 1. verſ. 14. & ad illam Chriſtus adhortans initium

tium ſuæ Prædicationis ſumpſit dicens:
Verſ. 15. *Pœnitemini & credite Euangelio.*

Alteram viam Perfectionis Chriſtus Adoleſcenti viam Mandatorum obſeruanti Matth. 19. ſimiliter propoſuit: Cùm enim omnia mandata à iuuentute ſua ſe obſeruaſſe aſſeruiſſet, ſubintulit: *Si vis perfectus*
Matth 19. verſ. 21. *eſſe, vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus & habebis theſaurum in cælo, & veni ſequere me.* Hæc eſt via Perfectionis quam Chriſtus Exemplo mõſtrauit, & Apoſtolis, ac Primarijs Diſcipulis præſcripſit ſequendam, in qua tria vota Religioſa exprimuntur: *Paupertatis* quidem, in eo quòd in ordine ad Perfectionem dicit: *Si vis perfectus eſſe: vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus: Obedientiæ* autem, in hoc quod ait, *veni: Caſtitatis* autem & eminentis Perfectionis, in eo quod dicit: *Sequere me:* Chriſtus enim fuit exemplar Caſtitatis, Puritatis & omnium virtutum: Et hanc viam vouiſſe Apoſtolos, & Primarios Diſcipulos, profitetur omnium nomine ibidem S. Petrus:
Verſ. 27. *Ecce (ait) nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te, quid ergo erit nobis,* vt ex S. Auguſtino ſup. Fundamento 4. §. 4. docuimus. Vnde omnibus hanc viam ſequi volentibus ſubiunxit Chriſtus: *Et omnis qui reli-*
Verſ. 29. *querit Domum, vel Fratres, aut Sorores, aut Patrem, aut Matrem, aut Vxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit.* In qua relinquendorum conglomeratione, continentur Vota Religioſa. Relictio enim *domus*, vel agrorum *Paupertatem*, Relictio Patris, aut Matris tranſlationem *Obedientiæ* in Deum: Relictio vxoris *Caſtitatem* deſignat.

Hæc eſt vita, & Regula ſecũdùm quam Fratres Minores ſub nomine *obſeruationis Euangelij* viuere promittunt; & quia in ſolo Euangelio præſcribitur, benè *Euangelium* antonomaſticè vocatur, iuxta illud
Marc. 8. verſ. 35. Marci 8. *Qui perdiderit animam ſuam propter me, & Euangelium ſaluam faciet eam.*
Et 10. c. 30. Item cap. 10. *Nemo eſt qui reliquerit Domum aut Fratres, aut Sorores, aut Matres, aut filios propter me, & propter Euãgelium, qui non accipiat nunc centies tantum, & in futuro ſæculo vitam æternam.*

OBLIGATIO TEXTVS I.

FF. Minores quomodò tenea ntur ad Obſeruantiam Euangelij.

SVmma igitur Obligationis Textus huius eſt: Quòd Frater Minor (qui aliàs ex vi characteris Baptiſmalis, tenetur ad Obſeruantiam Euangelij, prout communem viam ſalutis omnium continet, ſecundùm qualitatem eorum quæ omnibus Chriſtianis præſcribuntur) Eò ipsò quò Regulæ & Vitæ Fratrum Minorum ſe addixit: Teneri voto Generali ad obſeruantiam Euangelij ſpecificè, & eminenter in Euangelio determinatam in ſequentibus, ſcilicet: *Viuendo in Obedientia, ſine Proprio, & in Caſtitate,* prout, ſcilicet, in Euangelio Apoſtolis & formam Perfectionis ſequentibus, fuit à Chriſto præſcripta.

Hanc obligationem ſubire modũ Voti manifeſtè infertur in Cap. 2. Regulæ: *Fi-* Reg. c. 2.
nito (ait) anno Probationis recipiantur ad Obedientiam, promittentes vitam iſtam, & Regulam ſemper obſeruare, atqui *Regula iſta, & vita Fratrum Minorum hæc eſt, ſanctum Euangelium Domini noſtri Ieſu Chriſti obſeruare:* Ergo qui finito anno Probationis recipiuntur ad Obedientiam: Promittunt *ſanctum Euangelium D. N. Ieſu Chriſti ſemper obſeruare:* Ergo Votum emittunt. Expreſſiſſimè autem & in terminis cap. vlt. *Vt* Et cap. vlt.
ſemper ſubditi & ſubiecti pedibus S. Romanæ Eccleſiæ, &c. Paupertatem & humilitatem, & ſanctum D. N. Ieſu Chriſti Euangelium, quod firmiter promiſimus obſeruemus. Nota verba *(quod firmiter promiſimus)* quæ explicitè *Votum* exprimunt.

Ex vi itaque huius Promiſſionis ſiue voti, obligantur Fratres Minores 1. Tendere ad Perfectionem: Chriſtus enim in Euangelio hanc vitã propoſuit titulo *Perfectionis Euangelicæ,* vt cõſtat ſuprà c. 19. Matth. *Si vis perfectus eſſe vade, vende,* &c. *FF. Minores vnde teneãtur tendere ad perfectionem.* Matth. 19.

2. Tenentur ſeruare tria Vota, ſpecifica: *Obedientiam, Paupertatem,* & *Caſtitatem* non ſimpliciter & generaliter, ſed in qualitate qua à Chriſto Apoſtolis, ac primarijs Diſcipulis formam Perfectionis ſequentibus ſunt in Euangelio præſcripta. *Qualiter ad tria vota teneantur.*

3. Quia: Quæ circa hæc Vota, & formam Euangelicam in Euangelio exprimuntur, non omnia æquali obligatione iniungũtur: Ex illis aliqua ſub Præcepto formali & eminenti, alia per æquipollẽtia & vim Præcepti habentia, alia per modum Inſtructionis, Exhortationis, & Monitionis, &c. ex micis Euangelij in Regula ſunt expreſſa: ſecundùm hæc obligatio qualificanda eſt: vt clariſſimè monuit *Nicolaus III.* in Declaratione ſua quæ incipit: *Exijt qui ſeminat,* de quibus in proſecutione Textuum. *Non æqualis obligatio omnium in Euangelio poſitorum.*

Conformitas ad Euangelicam Scripturam.

EX dictis cõformiter ad Textus Euangelicos ex quibus Micæ Euangelicæ ſumptæ ſunt, patet cõcordia Textus primi cum Euangelio, & cur hæc forma viuendi vocetur *Regula & vita Fratrum Minorum:* *Et quidem Regula:* Quia ad eius rectitudinem debet Frater Minor omnes actiones ſuas collimare, ita vt ſi vel ad dexteram, vel ad ſiniſtram declinet, actiones eius ſint irregulares, & vitioſæ iuxta qualitatem tranſ- *FF. Minorum forma viuẽdi quare vocetur Regula.*

Digitized by Google

tranſgreſſionis: Quia tranſgrediuntur iuxta Apoſtolum 2. ad Corinth. 10. *Menſuram Regulæ, quâ menſus eſt eis Deus.* Vocatur autem *Vita*, quia in eius obſeruatione, & praxi continua Fratris Minoris *Vita Animæ* conſiſtit, & ex eius tranſgreſſione ſequitur *Mors.* Dicitur tandem *Fratrum Minorum*, nomine Apoſtolico ipſis impoſito, ſic enim ſuos Apoſtolos *Fratres* Chriſtus vocauit Matth. 28: *Ite nuntiate Fratribus meis.* Et c. 23. prohibens nè vocarentur Magiſtri. *Vos* (inquit) *omnes Fratres eſtis.* Voluit & ab humilitate vocari *Minores: Qui* (inquit) *maior eſt in vobis fiat ſicut minor.* Item: *Quamdiu non feciſtis vni de Minoribus his, nec mihi feciſtis.* Ipſe etiam Chriſtus apertè ſe *Minorẽ* nuncupauit Matth. 11. *Qui* (inquit) *minor eſt in regno cælorum, maior eſt illo*, ſcilicet Ioanne Baptiſta, de quo erat ſermo.

1. Cor. 10. verſ. 13. *Quare Vita.* *Franciſcani quare vocentur Fratres.* Matth. 28. verſ. 10. Cap. 23. verſ. 8. *Quare Minores.* Lucæ 22. verſ. 26. Matth. 25. verſ. 45. Matth. 11. verſ. 11.

TEXTVS II.

Frater Franciſcus promittit Obedientiam, & Reuerentiam Domino Papæ Honorio, & Succeſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ.

SENSVS LITTERALIS.

SEnſus litteralis ex ipſo verborum ſono clarus eſt: *Nam* (vt benè Hugo de Dina) *perfectus Euãgelij obſeruator S. Franciſcus, Petro Apoſtolo in Succeſſore ſuo, cui à Chriſto Eccleſia eſt commiſſa, ſe ſuoſq́ʒ in ſe, ſpeciali obedientiæ ac reuerentiæ promiſſione ſubiecit. Etſi enim* (ait S. Bonau.) *totus Clerus & Religioſorum vniuerſitas tenetur firmiter Apoſtolico Domino obedire: tamẽ Sanctus, huic debito Votum adijcit ſpeciale, ſciens voto ſuperuenire, & fortificari Ordinis vinculum, & meritum geminare.* Ex quo Hugo de Dina infert: *Vnde* (ait) *Summo Pontifici, ſanctæq́ʒ Romanæ Eccleſiæ, ſunt Fratres ſpecialiter, tam ex ſingulari hac ſponſione, quàm etiã ex ſpeciali eius ad ipſos cura, & defenſione adſtricti: Præſertim cùm Ordo per ipſam velut in eius ſinu, formæ, roboris, & incrementi, ſuſceperit incrementum, vt quaſi proprius Eccleſiæ filius dici poſſit.* Hæc Hugo.

Hugo de Dina. S. Franciſcus ſe & ſuos ſpeciali Voto Papæ aſtrinxit. S. Bonau. Hugo ſup.

OBLIGATIO TEXTVS II.

EX hoc voto, obligantur omnes Fratres eâdem Voti obligatione obedire Summo Pôtifici Romano Canonicè electo. Ideò dicitur: *Domino Papæ Honorio, & Succeſſoribus eius canonicè intrantibus*, ad euitandum Pontifices Schiſmaticos, & illegitimè intruſos: Additur etiam, *Eccleſia Romana*, quæ Sede vacante, potiſſimũ reſidet, aut ſpecialiter in Collegio Apoſtolico Cardinalium, aut vniuerſaliter in Concilio Generali.

Conformitas ad Scripturam Euangelicam.

IN hoc autem Voto S. Franciſcus profeſſus eſt nomine ſui Ordinis Primatum Petri, cui à Chriſto præ alijs Apoſtolis dictum eſt: Matth. 16. *Tu es Petrus, & ſuper hãc Petram ædificabo Eccleſiam meam.* Et Joan. 21. *Paſce oues meas*, communẽ ſcilicet populum, Chriſtianum. Et: *Paſce agnos meos*, animos ſcilicet perfectionis ſemitam eligẽtes. Et iterum Luc. 22. *Ego rogaui pro te Petre, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuerſus confirma Fratres tuos.* In quibus omnibus Pontifices Romani Canonicè electi Petro ſuccedunt. Quod autem additur, & *Eccleſia Romana*, ſumendum eſt ex eo loco: *Si Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus & Publicanus.*

Matth. 16. verſ. 18. Ioan 21. verſ. 18. Lucæ 22. verſ. 32. Matth. 18. verſ. 17.

TEXTVS III.

Et alij Fratres teneantur F. Franciſco, & eius Succeſſoribus obedire.

SENSVS LITTERALIS.

AGnito ſummo Hierarchâ, & Capite Eccleſiæ Vicario Chriſti per homagium, Voti Obedientiæ, S. Franciſcus conſtituitur à Chriſto, Ordinis Caput, & Generalis Miniſter, cui cæteri Miniſtri Generales ſuccedere debebant; Præcipiturque omnibus fratribus præſentibus & futuris, vt S. Franciſco non tantùm vt Fundatori (in qua qualitate non habet Succeſſores) ſed vt Ordinis Capiti & Generali, ac in ea qualitate, eius Succeſſoribus obediant.

Approbante Pontifice S. Franciſcus Ordinis Caput & Miniſter à Deo conſtitutus.

OBLIGATIO TEXTVS III.

ETſi verò verba Textus videantur tantùm ſonare vim Præcepti; Obligatio tamen obediendi Generali Miniſtro naſcitur ex Voto, cuius obiectum, ſiue perſona cui Votum Obedientiæ debetur, hîc exprimitur; Ita vt Pręcepti quidem vis determinet perſonam cui obediendum eſt: Obedientiæ verò actus, ex Voto Obedientiæ proueniat. Quod quidem ex litterali contextu natiuo colligitur: Poſtquam enim expreſſit Votum Obedientiæ Summo Pontifici per verbum *Promitto*, eundũ ſenſum Textus continuat: *Et alij* (ait) *Fratres teneantur Fratri Franciſco, & eius Succeſſoribus obedire*, nimirùm: eodem Obedientiæ Voto, quo obedirent Summo Pontifici.

Fratres quo iure teneãtur obedire Generali.

Conformitas ad Scripturam Apoſtolicam.

ETſi Chriſto viuente,nulla fuerit præferentia Prælaturæ inter Apoſtolos,illo tamen abeunte in cælum.1.ad Corinth. 12.Diuiſiones Miniſtrationum factæ ſunt, & Gubernationes inſtitutæ.

Conformiter ergo S.Franciſcus,& Succeſſores eius facti ſunt Ordinis Rectores, & Gubernatores, quibus cæteri vi voti Obedientiæ obedire tenentur iuxta illud ad Hebr.13. *Obedite Præpoſitis veſtris, & ſubiacete eis: Ipſi enim peruigilant,quaſi rationem pro Animabus veſtris reddituri.* Porrò in S. Franciſco eminenter continentur Inferiores Prælati,ſiue Superiores, vt Miniſtri Prouinciales, Cuſtodes, Guardiani qui de Auctoritate Miniſtri Generalis, in ſuo gradu proportionatè participant, & quos ſpiritus S.Patris, vt olim Moyſis in Seniores,velut diſtributus eſt.

Hebr. 13. verſ.17.

CAPVT II.

De his qui volunt vitam iſtam accipere, & qualiter recipi debeant.

TEXTVS I.

Si qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad Fratres noſtros,mittant eos ad ſuos Miniſtros Prouinciales, quibus ſolummodò,& non alijs recipiendi Fratres licentia concedatur.

SENSVS LITTERALIS.

NVllus Fratrum præſumat priuata auctoritate aliquem hanc vitam accipere volentem recipere; ſed ſi veniant tales ad Fratres: *Ipſi mittant*, id eſt,charitatiuè illos informent,cui ſe debeant præſentare, nimirùm: *Miniſtris Prouincialibus: Quibus ſolummodò* pro ſuis Prouincijs reſpectiuè, *& non alijs, recipiendi Fratres licentia concedatur:* Licentia vtique Poteſtatis ordinariæ,& abſolutæ.

Poteſtas recipiendi ad Ordinem, penes quos.

Aduertendum autem: Poteſtatem Primariam recipiendi Fratres in Generali Miniſtro,ſiue in Ordine in Capitulo Generali congregato, tamquam in fonte reſidere: Quæ non per Delegationem, ſed ex virtute Regulæ Miniſtris Prouincialibus communicata declaratur: Hoc enim importat verbum neutri generis, *Concedatur*, id eſt, conceſſa vi Regulæ abſque alio recurſu cenſeatur. *Sic enim* (ait Hugo de Dinâ) *dictum eſt Recipiendi licentia cōcedatur, vt ſint verba licentiam concedentis.* Vtitur autem Textus,nomine *Licentia*,& nomine *concedatur*,vt oſtendatur: Hanc Poteſtatem recipiendi ad Ordinem venientes in Miniſtris Prouincialibus, aliquam dependētiam à Miniſtro Generali,& Ordine retinere, vt interdùm, arctari vel circumſtantionari poſſit ab illis, vt frequenter in Capitulis Generalibus factum fuiſſe,Conſtitutiones Ordinis oſtendunt.

Hugo de Dina.

Quod autem additur: *Quibus ſolummodò, & non alijs recipiendi Fratres licentia concedatur*; Intelligendum eſt de ordinaria,& vniuerſali Poteſtate,qualis reſidet in Miniſtro: Quia delegari poſſe hanc Poteſtatem,in Caſibus aliquibus,pro certo tempore, & ſub determinatis circumſtantijs, Praxis Ordinis à principio docuit, vt oſtēdit Hugo de Dina, & *Innocentius IV.* in ſua Declaratione quæ incipit: *Ordinem veſtrum:* Hæc tamen facultas delegandi in Miniſtris Prouincialibus non prouenit ex Regula,vt notat *Gregor.IX.* in ſua Declaratione art.7.ſed ex condeſcenſione Ordinis vt declarauêre Pontifices poſteriores.

OBLIGATIONES TEXTVS I.

QVamuis ex verbis Textus videatur tantùm Inſtructio aliqua de modis quibus Fratres recipiuntur, directè contineri: Varia tamen Præcepta, & Prohibitiones Præceptis æquipollentes ex natura Textus inferuntur. 1. Fratrem peccare mortaliter contra Regulam,ſi abſque Poteſtate legitima præſumat aliquem recipere, etiamſi eſſet Superior,vel Guardianus, imò nec hoc licere vni integro Conuentui. 2. Fratres peccare mortaliter, ſi venientem vt recipiatur; indebitè impediant nè ſe Miniſtro Prouinciali præſentet. 3. Patres Prouinciales teneri ordinariè ſub peccato mortali veniētes idoneos, per ſe recipere, nec poſſe ſuam Auctoritatem delegare, extra Caſus in Ordine receptos,& exceptos. Hæc patent ex Textu: & ex natura Receptionis ad Ordinem quæ Auctoritati legitimæ debet inniti.

Qualiter peccetur recipiendo ad Ordinem.

Confor-

Digitized by Google

Conformitas Scripturæ.

Apoſtoli & Diſcipuli vocati, & admiſſi per ſolũ Chriſtum.

HÆc porrò Euangelicæ, & Apoſtolicæ Scripturæ conſonant. Chriſtus enim cùm eo viuente, nullus ex Apoſtolis alteri actualiter præpoſitus eſſet, ſicut per ſe ad Apoſtolatum & Diſcipulatum vocabat, ſic per ſe ſolum admittebat, vt videre eſt *Luc.* 9. Quinimò, & *Marci* 5. Se præſentantem qui à Dæmonio vexatus fuerat, etſi feruẽter deprecaretur vt eſſet cum illo, repudiauit, & non admiſit: *Vade* (ait) *ad tuos, &c.* Et in praxi Apoſtolorum erat volentes ſequi Chriſtum, vt illos mitterent, vel adducerent ad eum: Quemadmodum *Ioan.* 1. Andræas Fratrem ſuum Simonem Petrum duxit ad Ieſum, & *ibidem* Philippus Nathanaëlem: Et cum Præceptum haberent Marci 10. v. 14. vt Paruulos ſinerent venire ad eum: *Sinite* (ait) *Paruulos venire ad me, & nolite prohibere illos*; multò magis ad Diſcipulatum prætendentes, impedire perhibentur: Quippe qui etiam *Marci* 9. noluit eum perhiberi, qui in eius nomine Dæmonia eijciebat.

Marci 5. verſ. 19.
Ioan. 1. verſ. 42.
Verſ. 47.
Marci 10. verſ. 14.

Prouinciales vnde vocentur Miniſtri.
Lucæ 22. verſ. 26.
Matth. 23. verſ. 11.

Hic etiam Prouinciales, nomine *Miniſtri* primò vocantur iuxta illud Luc. 22. *Qui maior eſt in in vobis, fiat ſicut minor, & qui Præceſſor eſt, ſicut Miniſtrator.* Item: Matth. 23. *Qui maior eſt veſtrum erit Miniſter veſter.* Cùm verò Chriſtus ſit vnicum ad vitam Oſtium, Miniſter Prouincialis Oſtiarius huius Ouilis per Regulam inſtituitur, vt ingredientibus aperiat.

TEXTVS II.

Miniſtri verò diligenter eos examinent de fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramẽtis. Et ſi hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & vſque in finẽ firmiter obſeruare: Et vxores non habent, vel ſi habent, & Monaſterium iam intrauerint vxores, vel licentiam eis dederint auctoritate Diœceſani Epiſcopi, voto continentiæ iam emiſſo, & illius ætatis ſint vxores quòd non poßit de ijs oriri ſuſpicio, dicant eis verbum S. Euangelij, &c.

SENSVS LITTERALIS.

VErba Textus Expoſitione litterali non indigent; ſed enarratione ſummariâ eorum quæ in hoc Textu præcipiuntur. Summariè itaque iniungitur Miniſtris. 1. Vt venientes ad Ordinem *examinent.* Quod ex natura rei intelligendum eſt, ſi qualitas & idoneitas petentis admitti, non ſit Miniſtro perſpecta. 2. Proponuntur duo Capita Examinis: *Alterum de fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramentis: Alterum* de libertate Status, vt venientes ad Ordinem *Vxores non habeant.* 3. Circa *fidem & Sacramenta* in veniente ad Ordinem, Tria requiruntur: vt ſcilicet verè *fideles ſint*, & omnia pertinentia ad fidem, & ſacramenta corde credant: *Demùm:* vt Ore & Opere ea confiteantur. Non enim ſola Oris Profeſſio ſufficit, ſed Operis confeſſio principalior eſt, dicente Jacobo: *Fides ſine Operibus mortua eſt: Tandem* requiritur; vt quæ confitetur, velit *vſque in finem firmiter obſeruare:* Ita vt etiam Interprete S. Bonauenturâ, paratus ſit pro fide, & operibus fidei, Martyrium ſubire. 4. Circa Vxores Regula poſtulat, vt intrans Ordinem ſit liber ab Vxore: Quod fiet: Si Matrimonio conſummato Vxori non ſit alligatus; aut caſu quo ſic alligatus fuerit: Si conſenſu vtrimque præſtito, Vxor priùs intrauerit Monaſterium, in eoque ſit profeſſa, vel ad minus auctoritate Epiſcopi Diœceſani *Votum* ſimplex *continentiæ emiſerit, & Marito licentiam ingrediendi Religionem dederit:* Et ſit extra omnem ſuſpicionem incontinentiæ.

Iacob 2. verſ. 26.

OBLIGATIONES TEXTVS I.

Quanti facienda Nouitiorum receptio.

POrrò hęc omnia æquiualere Præcepto docuit *Clemens V.* Nec abs re; cùm ſummi momenti in Religionibus ſit Nouitiorũ Receptio, à qua pendet, & Status Religioſi integritas, & puritas, & multorum ſalus. Ex his autem apparet, quanta fuerit Diuina prouidentia circa Ordinem, & S. Franciſcum virum Catholicum, & Apoſtolicum, & quãtam dederit viro Dei, & eius Ordini latitudinẽ charitatis: Quippe qui in admiſſione venientium ad Ordinem duo tantùm hæc requiſiuerit: Prius, vt venientes, fide, ore, & opere veri & firmi Catholici eſſent, nè deeſſet vocationis ſanctæ ædificio firmum fundamentum: *Præter quod nemo aliud ponere poteſt, quod eſt Chriſtus Ieſus:* Poſterius: Ne fides ſacramenti Matrimonij violaretur, & Statui à Deo indiſſolubiliter inſtituto manifeſta iniuria fieret: Aliunde ianuam Pœnitentiæ, & ſalutis apertiſſimam omnibus dedit: Nimirùm: vt quicumque, qualeſcumque, cuiuſcumque Status, modò fidei fundamento inhærerent, & liberâ ac firmâ voluntate accederent, reciperentur. Quantum, nimirùm, erat ex parte Ordinis, niſi

In recipiendis duo tantùm requiſita.
1. Cor. 3. verſ. 11.

Eccleſia vetaret, cuius diſpoſitionibus ſubiacebat. Ex parte itaque Regulæ & Ordinis, nulla alia Conditio requiſita eſt: Cæteræ ab Eccleſia vniuerſaliter ſunt conſtitutæ, & ſucceſſu temporis ob cauſas nouæ inſtitui poſſunt.

Conformitas Scripturæ.

Hebr. 11. verſ. 6. Marci 1. verſ. 15. Et vltim. verſ. 16. Ioan. 9. verſ. 35.

POrrò duæ illæ obligationes *fidei* ſcilicet, & *Carentiæ vxoris* conformiter ex Scriptura deducuntur: Ac quidem omnis ſanctæ vocationis Baſim Chriſtus *fidem* poſuit, *ſine qua* vtique *impoſſibile eſt placere Deo*. Vnde Marci 1. *Pœnitemini* (ait) *& credite Euangelio*. Et cap. vlt. fidem præponit Baptiſmati: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſaluus erit, &c.* Et Joannis 9. A Cœco nato poſt ſanationem exigit fidem; (*credis* (ait) *in filium Dei?*

Lucæ 14. verſ 26.

Sed & Status Diſcipulatus Carentiam vxoris ſupponit ob Votum Caſtitatis annexum Luc. 14. *Si quis venit ad me, & non odit vxorem, &c. non poteſt meus eſſe Diſcipulus*. Poſſe tamen ob eminẽtiorem Religionis Statum, non obſtante matrimonij indiſſolubilitate, mutuo conſenſu coniuges ſeparari, conſtat ex permiſſione Chriſti Matth. 19. *Et omnis qui reliquerit domum &c. & vxorem, &c. propter nomen meum centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit.*

Matth. 19. verſ. 29.

T E X T V S III.

Dicant eis verbum S. Euangelij: Quòd vadant, & vẽdant omnia ſua, & ea ſtudeant Pauperibus erogare: Quód ſi facere non potuerint, ſufficit eis bona voluntas.

SENSVS LITTERALIS.

Matth. 19. verſ. 21.

HIc Textus non tam conditionem in Receptione Nouitiorum requiſitam continet, quàm efficax Præceptum Euangelicum ex verbis Chriſti Matth. 19. *Si vis perfectus eſſe, vade, vende quæ habes, & da pauperibus, & veni ſequere me.* Quod quidem Præceptum omnibus formam Euangelicam, Primariorum Chriſti Diſcipulorum ſequi volentibus, ita imponitur, vt in termino, quo quis illam formam vitæ amplectitur, non tantùm peccet mortaliter contra Præceptum ſi aliquid retineat; ſed voti Paupertatis perpetuus tranſgreſſor maneat. Itaque hoc Præceptum recipientem quidem afficit, vt venienti ad Ordinem hoc Præceptum Euangelicum ſeriò in principio intimet: Venientem autem obligat in termino, id eſt, ad tempus profeſſionis, ad realem effectum, quia Præceptum Euangelicum eſt.

Renuntiatio omnium quando, quæ & qualis debeat fieri à venientibus ad Ordinem.

Senſus itaque Litteræ eſt: *Dicant eis*, id eſt, informent venientes de Euangelico Præcepto, quod etſi non debeat executioni, niſi ante profeſſionem, demandari: De illo tamen, & eius obligatione veniens à principio informari debet, nè ignorantiam prætendat, & vt animum ad illius obſeruantiam præparatum habeat. *Subſtantia* verò Præcepti vniuerſaliter conſiſtit, in omnimoda renũtiatione omnis Poſſeſſionis, & Juris, in rebus temporalibus: *Acceſſorium* autem eſt: vt vendantur omnia, & dentur Pauperibus; ſi nimirùm abſque graui difficultate, vel læſione tertij, aut ordinatæ charitatis fieri poſſit: Quòd ſi congruè ex circumſtantijs talis venditio, & diſtributio fieri nequeat, ſufficit, vt veniẽs paratum ad id animum habeat, & ſinceram voluntatem, iuxta illud S. Hieronymi: *Si habes, res tuas vende; ſi non habes, projice.* Sufficit itaque ad Præcepti ſubſtantiam omnimoda renuntiatio, & abdicatio omnis Juris naturalis, & politici: D. Hieron.

OBLIGATIO TEXTVS III.

HIc itaque Textus obligat ſub mortali *Recipientem*, vt venientem (ſi ignoret) de huiuſmodi obligatione informet: *Venientem* autem; vt ante profeſſionem modo ſuprà explicato, rebus omnibus renuntiet. Vnde peccant mortaliter, Qui ex bonis ſuis aliqua ſibi reſeruant, etiam per modum eleemoſynæ poſt profeſſionem applicanda. Renuntiare enim omnibus tenentur. Nec ſibi quiſquam abblandiatur, quaſi per modum eleemoſynæ ſibi tãtùm debeatur: Non enim aliquis ſibi dare eleemoſynam cenſetur, quód enim donatur, alteri donatur; Retinere autem aliquid ſibi prohibetur, qui omnibus renuntiare præcipitur. Vnde tranſgreſſores Voti remanent, qui ſibi pro Studijs, pro infirmitatibus, & pro alijs aliqua in futurum retinent etiam ſub Titulo eleemoſynæ, quæ directè vel indirectè Heredes, vel eorum Procuratores obligat: Quia id ratione Præcepti Euangelici facere non potuerunt: Nec poſteà emiſſo Voto Paupertatis illius capaces ſunt: Aliud eſt, ſi ante profeſſionem aliquid Ordini vel Conuentui legẽt, ad ſubueniẽdum neceſſitati præſenti, præteritæ, vel imminenti intra terminos liciti vſus, vel acceptationis. De conformitate ad Scripturam nihil hîc dicitur: Quia ex verbis Euangelij Præceptum formatum eſt.

Qualis & quãta obligatio renuntiationis.

Nota.

TEXTVS IV.

Caueant autem Fratres, & eorum Miniſtri nè ſoliciti ſint de rebus temporalibus, vt liberè faciant de rebus ſuis quidquid Dominus inſpirauerit eis: Si tamen conſilium requiratur licentiam habeant Miniſtri mittendi eos, ad aliquos Deum timentes, quorum conſilio bona ſua Pauperibus erogentur.

SENSVS LITTERALIS.

MOnentur Fratres & Miniſtri, nè ſe aliquâ ſolicitudine intromittant de rebus temporalibus Nouitiorum vendendis, ſcilicet, donandis, & quouis modo diſtrahendis: *ſolicitudine* (inquam) quæ quouis modo officiat libertati faciendi liberè de rebus ſuis, quidquid ſecundùm Deum, & Diuinam Inſpirationem faciendum cóceperint, aut iudicauerint. Et in Caſu quo Nouitius diſponens de rebus ſuis anxius ſit, aut dubius de modo vendendi, donandi aut diſtribuendi, dat Regula licentiam Miniſtris, vt poſſint mittere illos pro conſilio ad aliquos Deum timentes.

Dubitatum eſt hîc: An verba illa monitionem tantùm, & cautelam continerent: An formalem, vel æquipollentem prohibitionem: Et quidem S. Bonauentura putat prohibitionem eſſe: *Illud* (inquit) *videtur dici prohibitoriè cùm inhibeatur, vt illicitum: Quod colligitur ex hoc quod ſequitur: Si tamen conſilium requiratur: Ex quo enim licentia in hoc tantùm datur, in alio denegatur:* Alij aliqui monitionem putant: Omnes tamen agnoſcunt pro puritate Regulæ ſeruari debere. *S. Bonau.*

Vt verò certa ab incertis ſecernantur, aduertendum eſt verba Textus innuere cauendum eſſe Fratribus à duobus: *Primò* quidem: *A ſolicitudine* circa res temporales aſpirantium ad Ordinem, vbi ſcilicet de illis diſponere, ſeu illis renuntiare debent: Sic enim verba habent: *Nè ſoliciti ſint de rebus ſuis temporalibus. Secundò:* Nè huiuſmodi *ſolicitudine* præiudicent in aliquo iuſtæ eorum libertati, ſed eorum voluntati, ſiue libertati ita relinquant, vt ſecundùm Deum & pietatem diſponere poſſint: *Vt* (ait) *faciant de rebus ſuis quidquid Dominus inſpirauerit eis.*

Quæ ſolicitudo prohibeatur Fratribus circa diſpoſitionẽ Nouitiorum de temporalibus.

Ex quo *infertur* 1. Non prohiberi omnem curam, & ſolicitudinem circa Nouitios, & Renuntiationem Bonorum quam debent facere; ſed tantùm temporalem illam quæ circa diſtributionẽ rerum temporalium, & earum venditionem & donationem, &c. verſatur: Vnde non tantùm licet; ſed etiam tenentur Miniſtri & Fratres inuigilare: Vt Nouitij ſatisfaciant Præcepto Euangelico, nimirùm, vt perfectè & legitimè tempore ſuo renũtient omnibus rebus ſuis & animum paratum habeant, ſi commodè vel congruè poſſint ea vendere, & Pauperibus erogare. Patet ex Textu ſuperiori: Eò enim ipsò, quò Miniſtri tenentur illis dicere verbum S. Euangelij, *Quòd vadant & vendant*, &c. tenentur tum ipſi, tum Fratres qui eorum probationi inuigilant, ſoliciti eſſe vt Præcepto, & Verbo Euangelico, quãtum in ſe eſt, ſatisfaciant. Exemplo quidem S. Patris, qui ſua Amicis relinquere cupientem, vt indignum reiecit. Licet etiam Fratribus in foro Conſcientiæ reſoluere dubitationes, & anxietates quas interdùm Nouitij patiuntur ratione huius bonorum diſtributionis, vt ſuper reſtitutionibus, ſatisfactionibus, obligationibus quas habent, vel ſe habere putant. Licet & Nouitijs iam paratis eleemoſynam dare Conuentui, ſuas neceſſitates veras, in quas impendantur, explicare: Hæc enim nec ſolicitudinem propriè de rebus temporalibus dicunt, nec libertatem Nouitiorum impediunt.

Infertur 2. Solam illam curam, & ſolicitudinem prohiberi. Quæ directè vel indirectè attingit rerum temporalium diſpoſitionem; ſiue potiùs diſpoſitionis negationem, ratione cuius: vel præiudicaretur puriſſimæ libertati Nouitij in ſua diſtributione: vel præſumi poſſit ſiniſter oculus contra Fratres, non tantùm ratione receptionis eleemoſynæ; Sed etiam ratione diſtributionis & deriuationis in certas perſonas, alijs excluſis: vnde naſcuntur multa dicteria, ac interdum calumniæ contra Fratres. Et hunc ſenſum indicat *Clemens V. Extra: Exiui de Paradiſo.* Cùm docet intentionem Conditoris Regulæ in hoc paſſu fuiſſe elongare Profeſſores huius Regulæ ab omni affectu temporalium rerum, ipſorum ingredientium: *Vt* (inquit) *quantum eſt ex parte Fratrum, ipſorum receptio ad Ordinem ſancta & puriſſima appareat, & nè aliquo modo oculum viderentur habere ad bona eorum temporalia, ſed ad ipſos tantùm Diuino ſeruitio mancipandos.*

OBLIGATIONES EX TEXTV IV.

OMnis itaque ſolicitudo circa temporalium bonorum diſtribntionem, ſiue fiat inductionibus, ſiue ſuaſionibus, ſiue conſilijs in quantum vel præiudicat quouis modo

modo libertati, vel aliquam ſuſpicionem præiudicij inducit, Miniſtris & Fratribus eſt prohibita: Et qualitas peccati mortalis, vel venialis eſt deſumenda ex qualitate præiudicij, vel ſuſpicionis ſiue oculi ſiniſtri exinde contra Fratres accepti, quæ duo diuino præcepto cùm vitanda ſint, per Regulam cônfirmantur. Et ita exponit *Clemens V.* Qui addit pro conſilio petendo Nouitios *debere mitti ad timẽtes Deum alterius ſtatus, non ad Fratres: Vt verè cunctis pateant eſſe tam ſalutaris Inſtituti paterni zelatores, ſtudioſi, ſeduli & perfecti.*

TEXTVS V.

Poſteà concedant eis pannos Probationis, videlicet, duas Tunicas ſine Caputio, & Cingulum, & Braccas, & Caparonem vſque ad Cingulum, niſi eiſdem Miniſtris aliud ſecundùm Deum aliquando videatur.

SENSVS LITTERALIS.

POſteà, id eſt, poſt debitum examen ſi idonei reperti ſint, & conditiones à Regula requiſitæ in eis ſubſiſtant, ad Probationem admittantur, primò mutatâ veſte ſæculari, in veſtem religioſæ probationis, quæ conſiſtit in duabus tunicis non caputiatis, cum cingulo & braccis, & caparone.

Nouitiorum habitus qualis eſſe debeat. Hic non ſpecificatur qualitas tunicarum, cinguli, braccarum, nec caparonis, ſed generaliter tantùm habitus Nouitiorum, vocantur *Panni Probationis*. Igitur, traditio & conſuetudo Ordinis, & Prouinciarum in his attendenda eſt, & omninò ſequenda, & inutiles ſunt variæ diſputationes, quæ de Caparonis forma & figura ſparguntur. Sufficit enim ſubſtantia 1. vt ſint *Panni Probationis Religionis*, ac idcircò à mundana & ſæculari, ac profeſſorũ veſte diſtincti eſſe debent, etſi in auſteritate, vilitate & rigore cum religioſa veſte conueniant. Fruſtrà enim *Panni Probationis* vocarentur, ſi non per illa veſtimenta rigor & auſteritas religioſi veſtimenti probarentur, & per illa auſteritates non experirentur. In veſte itaque Nouitij proportionaliter debet elucere ex natura *Probationis* eadem auſteritas, vilitas & paupertas quæ in veſte profeſſi. 2. Sufficit vt veſtis Nouitij diſtinguatur aliquo ſigno manifeſto à veſte profeſſi, quam diſtinctionem innuit Regula per *Tunicas ſine Caputio*, & ad diſtinctionem pro Caputio ponit Caparonem, qui videtur ſignificare additamentum aliquod caput tegẽs, quod Cappis ſolet ſuperaddi. Super quo Prouincia quælibet arbitrata eſt, & diſtinctionem Caputij à Caparone in aliquibus dependentijs petiarum panni conſtituerunt. Porrò immutatio aliqua in habitu Nouitiorum ità relicta eſt arbitrio Miniſtrorum: Vt tamen habitus in aliqua auſteritate & rigore conſtituatur, vt verè *habitus Probationis* nuncupetur.

OBLIGATIONES TEXTVS V.

OBligationes igitur Textus 5. ſunt: Vt Nouitij in auſteritatibus veſtis Religioſæ probentur, & eis aliquod ſignum diſtinctiuum à Profeſſis adhibeatur.

Conformitas Scripturæ.

COnformiter in Scriptura: Qui ſtrictiorem vitã ſequebantur, veſtitu auſteriori vtebantur: Sic de Joanne Baptiſta Marci 1. & Matth. 3. dicitur. Quod *veſtitus erat pilis cameli, & zonâ pelliceâ*, & Chriſtus vniuerſaliter mundanos à Religioſis diſtinguens: *Ecce* (ait) *qui mollibus veſtiuntur, in Domibus Regum ſunt.* Et de cingulo Iſa. 3. *Erit pro zona funiculus, qui* & alibi vocatur *Cingulum facci.* Quin & Apoſtolos ſtatim à principio vocationis veſtes mutaſſe probat Epiſcopus Siluenſis de Planctu Eccleſiæ lib. 2. ar. 56. Ex S. Clemente, & legendâ S. Ioannis Euangeliſtæ. *Marci 1. verſ. 6. Matth. 3. verſ. 4. Matth. 11. verſ. 8. Iſaiæ 3. verſ. 24.*

TEXTVS VI.

Finito anno Probationis recipiantur ad Obedientiam, promittentes vitam iſtam, & Regulam ſemper obſeruare.

SENSVS LITTERALIS.

FInito anno Probationis, recipiantur, ſi probati, & idonei, ac perſeuerantes reperiantur, *ad Obedientiam*, id eſt, ſub Obedientia Ordinis & Regulæ incorporentur, mediantibus Votis, & Profeſſione, quo promittant *vitam iſtam, & Regulam ſemper obſeruare*, id eſt, toto decurſu vitæ ſuæ ſe obligent ad omnia obſeruanda, quæ in iſta Regula continentur iuxta eorum qualitatem, & modos quibus in Regula obſeruanda proponuntur: Nimirùm Vota vt Vota, Præcepta vt Præcepta, Exhortationes & Conſilia, vt Exhortationes & Conſilia. *Vouent enim* (ait S. Bonauentura) *ſe totam Regulam pro Regula habituros, ſecundùm mandantis intentionem, vt quædam ad obſeruan-* *S. Bonau.*

obſeruandum omnimodè, quædam ad habendum pro ſalutaribus hortamentis. Et ſubiungit: *Ergo illa quæ ad obſeruantiam inuiolabiliter ſunt vouenda: iſta ad cautelam ex voto perenniter ſunt habenda.* Id eſt: Et omnia quæ in Regula inuiolabiliter obligant, nō ſiant formaliter Vota, vt ſunt Præcepta, & illi Æquipollentia, tamen obligationem ex vi Voti Regulæ contrahunt, eò quòd per Regulam præcipiantur.

OBLIGATIONES TEXTVS VI.

QVatuor obligationes ad peccatum mortale iuxta materiæ qualitatem obligantes ex hoc Textu eruuntur. 1. Vt non admittantur ad Obedientiam ſiue Profeſſionem niſi benè probati, & idonei: Qui verò idonei per probationem inuenti fuerint, non poſſint repelli. 2. Nè admittantur ante finitum annum probationis. 3. Nè ſine legitima cauſa protelerur tempus. 4. Vt qui profitentur, ſimpliciter promittant: *Vitam iſtam, & Regulam obſeruare,* abſque nimirùm gloſſis, diſpenſationibus, vel reſeruatione alicuius conditionis, Regulæ & vitæ contrariæ.

Conformitas Scripturæ.

PRobandos ſpiritus ſi ex Deo ſunt monet Ioannes Ep. 1. c. 4. Et Paulus de Diaconis loquens 1. ad Timoth. 3. *Hi probentur* (ait) *primùm, & ſic miniſtrent.* Sanè Chriſtus primos Apoſtolos probaſſe conſtat Ioan. 1. Cùm enim à Ioãne ad Chriſti ſequelam inducti petijſſent à Chriſto vbi habitaret? Reſpondit eis: *Venite & videte:* Et (ait Textus Ioan. 1.) *Venerunt & viderũt, vbi maneret, & apud eum manſerunt die illo.* Vbi abſque dubio inſtructi fuerunt ab illo, nec tam citò ad Apoſtolatum admiſſi, ſed poſteà cùm è naui vocati ſunt: Tunc enim primùm reliquerunt reria, & Patrem. Nec credendum eſt etiam alios Diſcipulos, in Diſcipulatum ſtatim abſque aliqua probatione ſtabiliter admiſſos; ſed aliquo tempore probatos: Vnde poſt diuturnam ſequelam Chriſti duodecim Apoſtoli & 72. Diſcipuli electi ſunt. Et Ioãnis 6. de alijs dicitur: *Multi Diſcipulorum eius abierunt retrò, & iam non cum ipſo ambulabant.* Probationis autem tempus ad annum terminatur, Exemplo ficulneæ quæ *Luca* 13. vno anno ad probationem dimittitur, vt eius fœcunditas vel ſterilitas probetur.

1. Tim. 3. Verſ. 10.

Apoſtoli & Diſcipuli Chriſti probati ante vocationem ſeu admiſſionem.

Ioan. 1. verſ. 39.

Ioan. 6. verſ. 67.

Lucæ 13. verſ. 8.

TEXTVS VII.

Et nullo modo licebit eis de iſta Religione exire iuxta mandatum Domini Papæ, quia ſecundùm S. Euangelium: Nemo mittens manum ad arâtrum, & reſpiciens retrò, aptus eſt Regno Dei.

SENSVS LITTERALIS.

NVllo modo, id eſt, nullo prætextu licet in iſta Religione profeſſis exire, nè quidem prætextu ad perfectiorẽ ſiue ſtrictiorem Religionem tranſeundi: tum quia ſic declarauit Summus Pontifex, tum & primariò ob ſententiam Chriſti, quâ percutit *Luc.* 9. volentem poſt vocationem priùs renunriare ijs qui domi erant: *Nemo* (ait) *mittens manum ad arâtrum, & reſpiciens retrò, aptus eſt Regno Dei.* Vnde S. Bonauentura hoc loco diſtinguit tres gradus eorum qui à Religione recedunt: *Primus* eorum qui reuertuntur ad ſæculum, *Secundus* eorum qui ad laxiorem Religionem declinant. *Tertius* eorum qui ob frugem meliorem ad Religionem perfectiorem aſcendunt. Et quidem duos primos in omni Religione damnabiles affirmat, niſi Diſpenſatio legitima pro ſecundo gradu interueniat. *Tertium* autem gradum laudabilem declarat, ſi poſſibilis ſit. *Impoſſibilem* autem arbitratur in Ordine Fratrum Minorum: Cùm enim Status & Ordo Fratrum Minorum à Chriſto ex Regula in Apice Euangelicæ, & Apoſtolicæ Perfectionis cõſtitutus ſit: Quicumque ad aliam Religionem declinat, *retrò aſpicit.* Quod probat tum ex Sententia Domini Papæ, tum ex Sententia Chriſti in Textu allegata: Niſi enim Papa ſupponeret hunc receſſum impoſſibilem: Regula non præmitteret: *Nullo modo licebit de iſta Religione exire,* & ſubiungeret *iuxta mandatum Domini Papæ:* Et adderet: *Quia ſecundùm ſanctum Euangelium: Nemo mittens manum ad arâtrum, & aſpiciens retrò, aptus eſt Regno Dei: Si igitur* ait S. Bonauentura) *non licet exire: Quia non licet retrò aſpicere: Ergo omnis alia Religio huic eſt retrò, & Apoſtatæ ſunt omnes ab hac Religione, poſt Profeſſionem ad aliam quamcumque tranſeuntes.* Hæc S. Bonauentura.

FF. Minoribus an liceat ire ad aliã quamcumque Religionem.

Lucæ 9. verſ. 61.

S. Bonau.

OBLIGATIO TEXTVS VII.

EX dictis conſtat Fratrem Minorem poſt Profeſſionem non poſſe ſine Regulæ manifeſta tranſgreſſione ad aliam

quamcumque Religionem tranſire. Quod ab Eminentia huius Religionis, & votorum probat *Hugo de Dina in hoc Capite:* Oſtendens quòd licèt fortè alia Religio in obſeruantijs aliquibus abundare videatur. In ſpecialibus tamen Votis Religionis, nulla ſit quæ ad huius religionis perfectionem attingat. Et *ibidem* de ſingulis Votis exemplificat, prout & nos ſuo loco expendemus.

Hugo de Dina.

Quamuis igitur ex alijs Religionibus liceat ad ſtrictiorem tranſire: Fratribus tamen Minoribus ad aliam tranſire non licet; quia nulla eſt à parte rei ſtrictior: Et ſi aliquando Pontifices Fratribus Minoribus ad Carthuſianos tranſitum permiſerint: Permiſſio illa Diſpẽſationis fuit, non Perfectionis. Vnde etſi alij religioſi petitâ licentiâ à Superioribus, etſi non obtentâ, ad rigidiores Religiones tranſeant, Frater Minor ſub titulo *Rigidioris* non poteſt etiam cum ſuorũ licentia, ad aliam tranſire abſque ſpeciali licentia & diſpenſatione Papæ, quia quantumcumque alia Religio in aliquibus videatur rigidior; In eſſentialibus tamen eſt Religione Fratrum Minorum imperfectior; adeoque *retrò aſpicit*, quiſquis aliam Religionẽ poſt huius Profeſſionem petit. Ita clariſſimè *S. Bonauentura & Hugo.* Quod & probat Bulla *Honory III.* quæ incipit: *Cùm ſecundum conſilium ſapientis. Data Viterbij* 10. *Kal. Octob. Pontif. anno quinto.* Ex qua in Regula ſumuntur verba: *Iuxta mandatum Domini Papæ:* Quod quidem mandatum præceſſerat Regulæ à Chriſto dictatæ Approbationem tribus annis.

Conformitatem Scripturæ hic non addo: Quia verba Euangelica in Regula aſſumpta clara ſunt.

TEXTVS VIII.

Et illi qui iam promiſerunt Obedientiam, habeant vnam tunicam cum Caputio, & aliam ſine Caputio qui voluerint habere.

SENSVS LITTERALIS.

Regularem habitum Profeſſorum conſtituit in vna tunica cum caputio; ita vt tunicæ Regularem formã præbeat caputium illi coniunctum: ob infirmitates autem & neceſſitates humanas, ordinat ſecundam tunicam abſque caputio, cuius tamen vſum relinquit arbitrio Fratrum. Cui conforme eſt: Quod de ſe & ſuis in principio Ordinis refert S. Franciſcus in Teſtamento ſuo: *Et eramus* (ait) *contenti vnâ tunicâ intùs & foris repetiatâ, cum cingulo & braccis, & nolebamus plus habere.* q.d. Etſi ex Regula duabus tunicis vti ſiue duas tunicas habere poſſemus: Eramus tamen contenti vnâ contra frigus intùs & foris repetiatâ, & quamuis nobis liberum eſſet, nolebamus vti pluribus. Addit porrò S. Franciſcus: *Cum cingulo & braccis,* quæ non repetierat Textus Regulæ, ſed ex habitu Nouitiorum præſuppoſuerat reſumenda.

Teſtamentum S. Patris.

OBLIGATIO TEXTVS VIII.

Obligantur itaque Profeſſi ſemper geſtare vnam tunicam cum caputio tãquam habitum Regularem, & vti braccis, & cingulo ſiue chordâ communi, & rudi, iuxta Ordinis communem Vſurpationem & Inſtitutum: Illumque habitum ſine cauſa notabili tempore dimittere peccatum mortale eſt. Hic enim Textus vim habet Præcepti Affirmatiui.

APPENDIX.

Figuram tunicarum, & Caputij, ſicut nec Braccarum non expreſſit Regula: Quia Ordini reliquit, vt de illis diſponeret modo religioſo & honeſto; ſeruatâ tamen (vt ait inferiùs) vilitate materiæ. Ex Textibus verò Regulæ conſtat 1. Materiam tunicarum debere eſſe ex *panno:* Nam probandi præcipiuntur Nouitij in *Pannis Probationis:* Ex quo infertur, Profeſſos veſtiri debuiſſe tunicis ex panno, cuius auſteritatem debebant probare Nouitij. Vnde manifeſtè excluduntur à Veſtimento linea, ſtaminea, & alia quæ ad pannum non ſpectant. 2. *Pannus* debet eſſe *vilis* in pretio, pariter & *colore*, vt infrà dicetur: In *pretio* quidem; in hoc enim potiſſimùm conſiſtit *vilitas:* In *colore* autem: Quia Fratres iterùm infrà prohibentur iudicare ſæculares, quos viderint *coloratis* indutos: Et conſequenter indicatur eos nullo colore aduentitio debere vti in tunicis; ſed contentos debere eſſe naturali colore lanæ. 3. Conſtat: Tunicas ſiue Habitum Fratris Minoris debere eſſe ſimpliplicem, non rugatum, non criſpatum, aut artificioſâ figurâ, & modo diſpoſitum; ſed qui ſufficiat communi vſu ad corpus honeſtè tegendum; vnde ſimpliciter *tunica* vocatur. 4. Nec figura Caputij vllatenùs indicatur; ſed communi figuræ cuius erat vſus, relinquitur ab Ordine pro honeſtate vſurpandus.

FF. Minorum veſtimenti qualitas.

De braccarum materia vel forma, etiam nil tangitur: Vnde S. Bonau. *Iſtarum* (ait) *braccarum non tangitur qualitas, vt liceat Fratribus ſi nolunt, tangere lini delicias, braccis vti laneis vel etiam cilicinis.*

S. Bonau.

Confor-

Conformitas Scripturæ.

An habere duas Tunicas non ſit cõtra Euangelium. S. Bonau.

HIc verò ob conformitatem ad vitam Euangelicam & Apoſtolicam, monet S. Bonauentura non parui momenti Dubium: *Cùm enim* (ait) *dicatur Matth.*10. *in Regula Apoſtolorum: Neque duas tunicas habeatis: Qualiter S. Franciſcus hic concedit duas tunicas, qui ſuperiùs dixit: Regula & Vita Minorum Fratrum hæc eſt, ſcilicet D. N. Ieſu Chriſti ſanctum Euangelium obſeruare?* Reſpondet S. Bonauentura: *In Euangelio* (inquit) *nomine vnius tunicæ, veſtitus deſignantur neceſſarij. Vnde non habere duas tunicas, eſt non ferre ſuperflua veſtimẽta: Sed quia pro Religionis honeſtate neceſſarium eſt exteriorem tunicam, in longitudine & latitudine ab alia, vel alijs differre: Neceſſarium veſtimẽtum B. Franciſcus in duas diuiſit tunicas: In vna intelligens exteriorem amictum, vt Fratres Cappa tegantur: In alia omne corpori manifeſtè neceſſarium veſtimentum.* Hæc S. Bonauentura. Itaque Exterior Tunica Caputiata Regulare veſtimentum eſt, quod Religioſum demonſtrat: Interior Tunica ſimplex vel repetiata indicat indumenta corpori neceſſaria, iuxta temperamentum, vel externas aëris diſpoſitiones.

Et hæc eſt genuina Euangelij, & Apoſtolicæ Regulæ Interpretatio: In hoc enim quòd Regula Euangelica, ſiue Apoſtolica duas Tunicas prohibeat: Communis Patrum Interpretatio eſt, per duas Tunicas Apoſtolis interdictas, intelligi *veſtes mutatorias*, quæ ſapiant humanam prouidentiam abſque neceſſitate; vtpote quarum vſus alternatiuam ſapit. & quæ ad ſupellectilem in arca reconduntur: Non autem quæ præſenti neceſſitati, vel honeſtati deſeruiunt. Quod manifeſtum fit exemplo Chriſti & Apoſtolorũ, à quo reales Interpretationes Euangelij deſumendæ ſunt. Conſtat enim Chriſtum præter Tunicam inconſutilem, quæ erat propria veſtis, alia veſtimenta tum ad honeſtatem, tum ad neceſſitatem ſimul portaſſe: Nam & Joan. 13. retentâ Tunicâ inconſutili, ſurgens à Cœna poſuit veſtimenta ſua, quæ poſt lotionem pedum reſumpſit. Et cap. 19. clarè veſtimenta Chriſti quæ partiti ſunt milites, diſtinguuntur à Tunica inconſutili contexta per totum, ſuper quam miſerunt ſortem, vt Scriptura impleretur Pſalm. 21. *Partiti ſunt veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem.* Nec aliter loquitur Scriptura de Apoſtolis & Diſcipulis Lucæ 19. de quibus ſcribitur, qualiter in ingreſſu Domini in Hieruſalem: Iactarunt veſtimenta ſua ſuper pullum, & impoſuerunt Jeſum. Quod idipſum ſcribitur Matth. 21. & Marci 11. Ex quibus manifeſtum eſt Apoſtolos veſtem quidem Apoſtolicam retinuiſſe (non enim nudi ambulabant) alia autem veſtimenta communiter ſimul geſtaſſe, quæ Aſello impoſuerunt, & ſuper quibus Chriſtus ſedit: Eadẽ enim Phraſis eſt: Act. 12. vbi mandat Angelus Petro: *Circumda tibi veſtimentum tuum, & ſequere me:* Neque enim iacebat Petrus nudus inter milites dormiens. Vnde & S. Paulus 2. ad Timoth. 4. petit ſibi referri Penulam quam Troade reliquerat. Eſt verò *Penula* (teſte Sancto Hieronymo Dial. 3. contra Pelagianos, Chryſoſt. & Theophylacto in hunc locum, & Lampridio in Seuero) Genus quoddam veſtis, quod contra frigora & imbres antiqui ferre ſolebant, & tunicæ ſuperinduebatur. Vniuerſaliter S. Hieronymus: In duabus (ait) tunicis duplex videtur innuere veſtimentum: Non quòd in locis Schytiæ, & glaciali niue rigentibus vnâ quis tunicâ debeat eſſe contentus, ſed quòd in tunica veſtimentum intelligamus, nè alio veſtiti, aliud nobis futurorum timore reſeruemus. Itaque veſtis Regularis Fratris Minoris eſt tunica cum Caputio, & correſpondet vni tunicæ Apoſtolicæ, ad quam deferendam Frater Minor obligatur, & quâ extra congruam neceſſitatem contentus eſſe poteſt: Sub tunica autem ſecũda ſine Caputio intelligitur neceſſariũ quoddam veſtimentum, quod vel neceſſitati deſeruit, vel etiam congruæ honeſtati, quale nec Apoſtolis per orbem miſſis negatum eſt; adeoque Frater Minor abſque aliqua relaxatione Euangelicæ & Apoſtolicæ vitæ, & Regulæ, chlamyde, & tunicâ altera vtitur, ſicut & Apoſtoli ſuis veſtimentis & Paulus *Penulâ* contra frigus & imbres. Notat autem *S. Bonauentura* tunicas & veſtimenta multiplicari non poſſe vltra duas, abſque iudicio & conſenſu Miniſtrorum, quibus neceſſitas Fratres induendi ſecundùm loca, tempora, & frigidas regiones cap. 4. Regulæ committitur iudicanda. In neceſſitate autem ex vi Regulæ iuxta iudicium Miniſtrorum prout viderint expedire, poſſe alijs & alijs vti, vt ſubaculis, & mutatorijs.

Christus & Apoſtoli an habuerint plures tunicas.

Pſalm. 21. verſ. 19.

Actor. 12. verſ. 8.

ADMONITIO.

EX his collige quantâ impertinentiâ, & quàm futilibus prætextibus tot Diſputationes de forma & figura Caputij, de Mantellis, de Galleris, & ſecundis Caputijs ac infinitis ſimilibus motæ ſint, quæ ex ipſa Regula ſedari poterant: Quas paleas ſimul cum alijs poſteà ſingulariter excutiemus.

TEXTVS IX.

Et qui neceſsitate coguntur, poſſint portare calceamenta.

SENSVS LITTERALIS.

ETſi Apoſtolico more Fratres nudis pedibus, & vt notat S. Marcus cap. 6. *Calceati ſandalijs*, incedere communiter debeant: Permittitur tamen illis cùm neceſſitate coguntur, calceamenta portare; id eſt, (vt antiqui Patres interpretantur) *conſueta pedum operimenta de corio*, quibus vtuntur, & pedem armant itinerantes, iuxta morem Patriæ.

OBLIGATIONES TEXTVS IX.

EX quo contextu conuincitur 1. Fratres Minores tempore neceſſitatis non alligari ex vi Regulæ ad incedendum nudis pedibus, nec portare calceamenta in neceſſitate eſſe diſpēſationem; ſed Regulæ prouiſionem, ac poſitiuam facultatem, quâ vti poſſunt. Nec neceſſitatem periculoſam aut grauem requiri; ſed illā ſufficere iuxta iudicium & Interpretationes antiquorum Patrum: *Quam non carnis prudentia; ſed rationabilis conciliat cauſa, vt quando debitum impeditur officium, vel temporale aut ſpirituale timetur diſpendium.* Hæc Hugo de Dina, qui anteà dixerat: *Vbi cogit neceſſitas non minus calceatus, quàm diſcalceatus ſeruat Regulam.*

Hugo de Dina.

2. Ex indirecto conuincitur: Fratres Minores extra caſum neceſſitatis obligari pedibus nudis ambulare; non tamen plantis, idque Exemplo Apoſtolorum, quibus ſandalia *Marci 6.* conceſſa ſunt, ad conſeruandam plantam pedis. Vnde Actor. 12. vbi Angelus mandat Petro: *Calcea te caligas tuas.* Græcè ponitur: *Subliga ſandalia tua: Caliga* enim à ligando calce quaſi *Calcliga* dicitur. Ex obligatione tamē cum ſit ex Præcepto indirecto, & calceamenta portare conſuetudinem ſonet, non incurritur peccatum mortale; niſi ſit notabilis tranſgreſſio in vſu aliquo continuato.

Actor. 12. verſ. 8. *Græc.*

ADMONITIO.

HIc etiam fruſtrà mouentur Quæſtiones de caligis truncatis, calepodijs, forma ſandaliorum, cum talis, vel ſine talis, quas paleas etiam ſuo loco excutiendas reſeruamus; Nè luctemur hic inutiliter.

TEXTVS X.

Et Fratres omnes veſtimentis vilibus induantur, & poſſint ea repetiare de ſaccis, & alijs petijs cum benedictione Dei.

SENSVS LITTERALIS.

QVia qualitas panni in veſtimentis præcisè non potuit definiri, ob regionum, & prouinciarum per vniuerſum Orbem ad quas fratres Minores mittendi erant diuerſitatem: Nè contingeret exceſſus, qualitatem panni ſolummodò ad *vilitatem* reſtrinxit, & coarctauit: Ita vt ſufficiat ſi Fratres vbicumque terrarum, vili panno veſtiantur, & pannus quo vtuntur Fratres Minores in habitibus, in regione illa in qua degunt, pannus tam in colore, quàm in pretio vilis communiter reputetur. Vnde & libertatem Repetiationis in veſtimentis indulget, hac quidem ratione: Quia Repetiatio primariò quidem cōſeruationis in veſte opportunitatem, & mediū quoddam paupertatis oſtēdit; Secundariò autem vilitatem quandam conciliat: Vile enim Mundanis eſt, Repetiatis vti. Quod autem de *Saccis*, addit, *& alijs petijs*, oſtendit manifeſtam veſtis vilitatem, quæ ſcilicet, etſi ſacco repetietur, inhoneſtatem & deformitatem non infert. Nec ad litteram ſaccus lineus hic accipiendus venit: Nam vt benè S. Bonauentura: *Saccus duplex eſt lineus, & laneus*, & ſecundum Scripturam ſaccus dicitur: Omnis Veſtis vel pannus vilis: Vnde & datur *ſaccus cilicinus*, quod indutus eſt Propheta.

FF. Minorum veſtimenti vilitas quæ.

OBLIGATIO TEXTVS X.

OBligatur itaque Frater Minor vilitatem in pretio, pariter & colore panni ſeruare, iuxta æſtimationem communem in Regione, & Prouincia in qua Fratres viuunt, & morantur: Ita vt grauis exceſſus in pretio & quædam ſingularitas in colore, peccatum mortale inducat: Iudicium autem vilitatis penes Miniſtros maximè in Capitulis reſidere debet, quorum eſt etiam iuxta Regulam de ijs quæ expediunt, in prouiſione veſtimentorum iudicare.

APPENDIX.

IN libertate Repetiationis grauiter aduertendum eſt ad venena Hypocriſis & Vanitatis, quæ irrepſerunt: vt iam conſer- *Repetiatio hypocritica fugienda.*

uatio

natio veſtis non attendatur, ſed pictura quædam Hypocriſis & Vanitatis, vt ab hominibus videantur: Vnde non ſine cauſa S. Franciſcus addit: *Poſſint repetiare cum Benedictione Dei*; Benedictio autem Dei vanitatem, & iactātiam, aut inhoneſtatem, ſiue deformitatem non approbat; ſed condemnat. Vnde Zachar. 13. ad Prophetas:
Zachar. 13. verſ. 4. *Non operientur* (ait) *pallio ſaccino, vt mentiantur:* Hi autem qui Repetiationes illas exoletas, & ſingulares quærunt, verè saccinis & deformibus petijs ſe operiunt, vt mentiantur: Mentiuntur enim Paupertatem quam non obſeruant, auſteritatem quam non patiūtur, & velut in Idolo ſuas fictiones faciunt. *Benedictio Dei* eſt in Fratre: Qui ſuum habitum repetiat amore Paupertatis: Nè nouum comparare frequentiùs cogatur: *Benedictio Dei* eſt in Fratre: Qui ad hoc ſuum habitum repetiat, vt cum ſacco indutis in Apocalypſi, Chriſti Pauperis teſtis ſit, & pœnitentiam
S. Bonau. annunciet: Et vt (ait) S. Bonauentura: *Huic veſtimento Benedictio additur, quoniam qui ſe ſtultum & deſpicabilem exhibet huic mundo, ipſi Deo efficitur pretioſus: Quod aliunde eſt, à malo eſt.*

Intentio S. Patris conformis Scripturæ.

FF. Minorum veſtiū repetiatio ad quid. Vnica Intentio S. Patris fuit vt Fratres in habitu mundo monſtrent contemptum ſui, deſpectum mundi, arctam viam, & pœnitētiæ neceſſitatem. Hinc Prophetæ & Chriſti Præcurſores ſaccis amicti prædicabant: Vt de Iſaia conſtat Iſa. c. 20. Qui iubetur *ſaccum de lumbis ſoluere*
Iſaiæ 20. verſ. 2. (quo indutus fuerat ad pœnitentiam) *& nudus ac diſcalceatus incedere, vt fieret triū annorū ſignum, & portentū ſuper Ægyptum.* Quâ ratione & c. 37. Ezechias & Sacerdotes deſcribūtur *ſaccis induti* intrare domum Et 37. verſ. 1.
Domini. Et in Euangelio Matth. 3. veſtitus Matth. 3. verſ. 4.
Ioannis Baptiſtæ *de pilis camelorum* deſcribitur. Sic Apocal. 11. Helias & Enoch diebus mille ducentis ſexaginta *amicti ſaccis* Apocal. 11. verſ. 3.
prædicare deſcribūtur. Et ad hæc collimat S. P. Franciſci intentio, dum vult fratres ad prædicandam pœnitentiam miſſos vilibus indui, & permittit ſaccis repetiari ad ſui deſpectum, mundi contemptum, ac pœnitentiam, vitâ & exemplo prædicandam.

TEXTVS XI.

Quos moneo & exhortor nè deſpiciant, neque iudicent homines, quos viderint mollibus veſtimentis, & coloratis indutos, vti cibis & potibus delicatis; ſed magis vnuſquiſque iudicet & deſpiciat ſemetipſum.

Sensvs Litteralis.

Verba hæc exhortatoria & monitoria, tantùm indicant intentionem quam S. Franciſcus voluit à Fratribus ſuis ſeruari: *In vilitate veſtimentorum, & auſteritate ciborum:* nimirùm: vt non alicuius ſanctitatis, aut virtutis ſint ſigna; ſed vt debitæ pro peccatis pœnitentiæ ſint argumenta: Ita vt per illa Frater Minor ſe melioribus indignum iudicet, & ſe deſpicabilem potiùs exhibeat, quàm aliorum Iudicem aut Cenſorem. Et contra hanc intentionem militant Fratres Minores, quotquot ex auſteritatibus ſuis, laudem & hominum æſtimationem quærunt. *Amen dico vobis receperunt mercedem ſuam.* Nec hic Textus aliâ Expoſitione indiget.

CAPVT III.

De Diuino Officio, & Ieiunio, & qualiter Fratres debeant ire per mundum.

TEXTVS I.

Clerici faciant Diuinum Officium ſecundum Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ, excepto Pſalterio, ex quo habere poterunt Breuiaria: Laici verò dicant 24. Pater noſter pro Matutino, &c.

Sensvs Litteralis.

Cvm Oratio & Laudes Diuinæ vitæ Religioſæ præcipuum exercitium ſit, & velut primarium Fundamentum; ac inter ſupremas Ordinis Operationes S. Frāciſcus *Orationem puri Cordis* recenſeat: Inde eſt quòd ante omnia Profeſſis Clericis & Laicis imponat Recitationem Officij Diuini, ſub terminis vim Præcepti habentibus: Et quidem Clericis, vt recitent ſiue *faciant Officium Diuinum ſecundùm Ordinem S. Romanæ* vniuerſalis *Eccleſiæ: Excepto* (ait) *Pſalterio*; Eò quòd in ipſa Romana Eccleſia Patriarchali alterius Interpretationis Pſalterij vſus ſit, nimirùm: Lxx. Interpretum, quod non communi-

 catur

catur Eccleſijs alijs per Orbem diffuſis.

S. Franciſcus cur officium Romanum induxerit. S. Bonau. Cur autem Officium Romanum elegerit S. Franciſcus: Reſpondet S. Bonauentura: *Quia optabat* (inquit) *S. Franciſcus Romanæ Eccleſiæ veſtigijs Religionẽ ſuam pro viribus copulare, ſciens eam immediatè ſubeſſe cæleſti Curiæ, & ab ipſo Domino fuiſſe inſtitutam, & à Sanctis Patribus gubernatam, qui habentes ſapientiam, & iudicia mittere toti mundo; ſecundùm tamen Officium illud prolixum laudauerunt Altiſſimum.*

Cur ſub obligatione mortali. Cur verò ſub Præcepto ad peccatum mortale obligante illud impoſuerit? *Primaria* quidem ratio fuit ipſius in Diuinas laudes inſpirata propenſio: *Secundaria* autem non minoris momenti: *Quia* (vt ait Barthol Piſanus) Piſanus) *cùm Fratres Minores populi Eleemoſynis purè alantur, ſicut Beneficiarij Eccleſiæ, ſic Fratres Minores Officio Diuino obligandi fuerunt, vt nocte & die preces offerrent, pro ijs quorum pane, & laboribus nutriuntur.* Quantam verò obligationem agnouerit S. Franciſcus Fratribus ſuis iniunctam lectione Officij Diuini, ex Teſtamento conſtat: Quippe qui non facientes Diuinum Officiũ mandabat vinculis conſtringi, & carceri mancipari, & ſuperioribus præſentari; Hugo de Dina. *Oſtendens* (ait Hugo) *ex criminis, & pœnæ collatione legis voluntatem, & culpæ inſinuans quantitatem.* Additur porrò, *Ex quo habere poterunt Breuiaria*; tum quia Breuiaria non habentes Officium illud ſupponuntur legere non poſſe: tum vt oſtendat, quemlibet Fratrem Breuiarij vſum habere poſſe.

Laicorum Officium proportionatè, & cõformiter obligare cenſendum eſt: Quod ex repetitis Orationibus Dominicis non ſine magnis Myſterijs compoſitum declarat S. Bonauentura in hoc Capite.

Obligationes Textvs I.

OBligationes huius Textus vim Præcepti habentes, expendendæ ſunt ex Obligationibus Clericorum Romanæ Eccleſiæ, qui ad Officium Diuinum ſiue ex Beneficio, ſiue ex Ordine maiori, aut aliũde obligantur, tam quoad Officium horarum, quàm ea quæ ad Officia Miſſalis pertinent. Eadem enim eſt ratio: Exceptâ tamen Obligatione Reſtitutionis Beneficiatorum. Vnde his immorandum non eſt.

Conformitas Scripturæ.

HÆc porrò ratio Orationis, & Laudis diuinæ confirmatur Scripturâ: Pro exemplo enim Chriſtus legitur ſæpiùs in oratione pernoctaſſe, & Apoſtoli pro varia temporum ad orandum diſtributione referuntur in Templum aſcendiſſe. Et in Epiſtolis Apoſtolicis ad Coloſſ. 3. & 1. ad Timoth. 2. mentio fit *Orationis, Obſecrationis* & *Gratiarum Actionis*, quæ fiebant, & alibi ſæpiùs de ſolatio quod in Hymnis & Canticis fideles capiebant.

TEXTVS II.

Et Ieiunent à feſto omnium Sanctorum vſque ad Natiuitatem Domini, &c.

Sensvs Litteralis.

IN hoc toto Textu Regula duas ſub Præcepto Fratribus imponit Quadrageſimas: *Alteram* à feſto omnium Sanctorum vſque ad Natiuitatem Domini, quæ olim à Chriſtianis celebrabatur, quibuſdam illam inchoantibus ad *feſtum S. Martini*, & vocabatur *Ambroſiana*, eò quòd S. Ambroſius illius Promotor fuiſſet; Alijs ieiunium inchoantibus à *prima Dominica Aduentus* (quæ adhuc ab aliquibus modò ſeruatur) ad præueniendam Chriſti ſanctiſſimam Natiuitatem.

Alteram Quadrageſimam quæ Catholicis omnibus communis eſt, qua per quadraginta dies Chriſtianus præparat animos ad S. Paſcha, cum Chriſto reſurgendo celebrandum. In memoriam autem Dominicæ Paſſionis ſingulis Hebdomadibus *Feriam 6.* ieiunium dedicauit verus Dominicæ Paſſionis æmulator, & Diſcipulus. Quia autem graue erat Sancto Viro à veſtigijs Chriſti vel latum vnguem recedere, Tertiam Quadrageſimam ſub *Benedictione Dei* abſque obligatione conſcientiæ ſuis Fratribus ab Epiphania Domini vſque ad quadraginta dies obſeruandam propoſuit: Quia his ipſis diebus ſecũdùm anni decurſum Chriſtus ieiunium ſuum in deſerto inchoauit, proſecutus eſt, & perfecit; & iſtos dies ſuo ieiunio cõſecrauit: Die enim Baptiſmi ſui quo à Joanne in Jordane baptizatus eſt: *Tunc* (teſte Mattheo c. 4.) *ductus eſt* Matth. 4.
Ieſus in deſertum à Spiritu, vt tentaretur à verſ. 1.
Diabolo, vbi ieiunauit quadraginta diebus, & quadraginta noctibus. Siue vt notat Marcus c. 1. Statim à Baptiſmate *expulit eum Spiri-* Marci 1.
tus in deſertum. Dies autem Baptiſmatis verſ. 12.
incidit in diem Epiphaniæ.

Obligationes ex Textv II.

EX his accipe breuiter Obligationes quas ex Regula Frater Minor habet ieiunandi, nimirùm: 1. A feſto omnium Sanctorum vſque ad Natiuitatem Domini. 2. A die Cinerum vſque ad Paſcha.

3. Sin-

Digitized by Google

. Singulis ferijs ſextis totius anni. Qualitas autem & quantitas obligationis menſurãda eſt, iuxta obligationes ieiuniorum, quæ ſub Præcepto Eccleſia imponit iuxta morem Patriæ. Cùm de his nîl ſpecificauerit S. Pater Addens tamen prouiſionem paternam : *Tempore manifeſta neceſſitatis, non teneri Fratres ieiunio corporali.* Cuius neceſſitatis iudicium regulariter eſt penes Superiores, in dubio auditis Medicis, aut ijs quibus competit de dubia neceſſitate iudicare.

Conformitas Scripturæ.

IEiunauerunt ſanè Sancti Moyſes, Elias, ſicut & Chriſtus 40. diebus & 40. noctibus: Sed & *Matth. 9.* ortâ Quæſtione, cur Chriſti Diſcipuli eo tempore non ieiunarent ſicut Diſcipuli Joannis & Phariſæi: acceperunt Reſponſum: *Quia filij ſponſi non poterant lugere quamdiu cũ eis eſſet ſponſus:* Cùm autem *auferetur ab eis ſponſus, tunc demùm ieiunarent.* Ab Apoſtolis itaque poſt Aſcenſionem Chriſti, ieiunia in Eccleſia initium ſumpſerunt, & particularibus ieiunijs Apoſtoli ſe macerauerũt: Ad quorum exemplum religiones poſteà ſingularia ieiunia elegerunt, & Chriſtus Regulam dictans ſupradicta Fratribus Minoribus impoſuit.

Math. 9. verſ.15.

TEXTVS III.

Conſulo verò moneo, & exhortor Fratres meos in Domino Ieſu Chriſto, vt quando vadunt per mundum non litigẽt, neque contendant verbis, nec alios iudicent; ſed ſint mites, pacifici, & modeſti, &c.

Senſus Litteralis cum Euangelio coniunctus.

EVangelij Sectator in ſuis Fratribus per mũdum euntibus requirit omnes virtutes quas Chriſtus Apoſtolis demãdauit, quando illos binos ante faciem ſuam miſit: Et 1. Omne litigium à ſuis remouet, iuxta illud Marci 9. *Habete in vobis ſal, & pacem habete inter vos:* Per quod inſinuat Fratres Minores ſemper binos per mundũ ire debere: litigare enim & cõtendere verbis, non poteſt fieri niſi inter binos. Perſuadet autem mititatem, iuxta illud: *Diſcite à me, quia mitis ſum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus veſtris:* Ex qua mititate oritur *modeſtia pacifica, & humilis, ac affabilis conuerſatio;* & quidam animi nitor & pietas. Etſi autem hæc exhortatoria ſint, & ex vi Regulæ ad mortalem culpam non obligent : Ex natura tamen ſua, iuxta præuaricationem charitatis, & exempli, ſiue ratione motus inordinati, ſiue ratione ſcandali, menſuranda ſunt, & frequenter peccata mortalia contra Dei mandata inuoluunt.

Marci 9. verſ.49.

Math.11. verſ.29.

TEXTVS IV.

Et non dèbeant equitare niſi manifeſta neceſſitate, aut infirmitate cogantur.

SENSVS LITTERALIS.

PEdeſtres voluit S. Franciſcus Fratres ſuos cum Chriſto & Apoſtolis quamdiu ſani ſunt, & extra caſum neceſſitatis ambulare : Et ſingulariter *equitationem* prohibuit, quia pompam, & diuitum ſęculi vſum, & cõſuetudinem *equitatio* dicit, ſub qua etiam abſque dubio Pompaticus Rhedarum, & Curruum vſus intelligitur. Sanè Chriſtus ſemper pedeſter ambulauit: Qui Joannis 4. ex itinere fatigatus iuxta fontem ſedit: Qui & à Magdalena pedes lutoſos ſibi lauari permiſit, nec vnquam niſi ad myſterium aſinam conſcendit. Quod & Apoſtolos ſectatos eſſe planè conſtat, cùm & illis ipſemet in vltima cœna pedes ablueri t. Ioan.4.

OBLIGATIO TEXTVS IV.

ÆQuipollenti Præcepto ſub mortali obligantur Fratres Minores ab *equitatione* abſtinere extra caſum manifeſtæ neceſſitatis vel infirmitatis: Ita vt non ſolùm neceſſitas, ſed manifeſta & indubitata neceſſitas, vel infirmitas ad equitandum requiratur. Quid verò de bigatione vel quadrigatione? Proportionatâ quidem ratione pompaticum diuitum, aut ſæculatiũ morẽ prohiberi non eſt dubium, vbi nulla neceſſitas ſuadet; humilem tamen ad modum pauperum currus humilis vectationem, ſicut & abiectum aſelli vſum putarem tam ſtrictè non prohiberi. Pono verba Hugonis de Dina : *Etſi cùm animalia catera, vel honeſta occurrunt vehicula equis tracta, vectari littera fortè minùs vetet: Beatiùs tamen, & honeſtiùs, niſi vrgente neceſſitate vitamus, pediteſq; cum Domino Ieſu ex itinere fatigamur. Hi in curribus, & hi in equis; nos autem in nomine Domini noſtri inuocabimus.* Conformitas Scripturæ ſuprà ſenſui litterali permixta fuit.

FF. Minoritibus an prohibitum bigare.

Hugo de Dina.

TEX-

Digitized by Google

TEXTVS V.

In quamcumque Domum intrauerint, primùm dicant: Pax huic Domui, & de omnibus cibis qui apponuntur eis, liceat manducare.

Senſus Litteralis cum Euangelica Scriptura.

TExtus hic alium Senſum Litteralem non habet, præter eum qui eſt Textus Euangelici: Continet enim *Symbolum Pacis*, quam Apoſtoli iuſſi ſunt in vniuerſum Orbem deferre: Illam annuntiantes in omni Domo ad quam intrabant *Matth.* 10. Et *Luc.* 10. *In quamcumque Domum intraueritis primùm dicite: Pax huic Domui: Et ſi ibi fuerit filius Pacis, requieſcet ſuper illum Pax veſtra; S'in autem reuertetur ad vos.* Et ſubdit alteram partem Textus: *In eadem autem Domo manete, edentes & bibentes, quæ apud illos ſunt; dignus enim Operarius mercede ſua:* Siue vt *Matthæus: Dignus eſt Operarius cibo ſuo.*

Matth. 10. verſ. 11. Lucæ 10. verſ. 5.

Quam adprecationem efficacem Apoſtolis commiſſam, ſibi & ſuis reuelatione diuinâ demandatam aſſerit S. Pater in ſuo Teſtamento: *Salutationem* (inquit) *mihi Dominus reuelauit, vt dicerem: Dominus det tibi pacem.* Vnde etſi verbis illis, domibus ad quas intramus, & illis qui in eis habitant, Pacem nuntiare Præceptum non ſit, Efficaciam tamen habet ab inſtitutione & reuelatione diuina, magnumque Myſterium patenter inſinuat, nimirùm: In ingreſſu Fratrum Minorum ad eorum imprecationem efficaciter Pacem dari filijs pacis in ipſis habitantibus, S'in minùs ad eos reuerti: Quòd Priuilegium Apoſtolicum fuit.

Apprecatio pacis in ingreſſu domorũ quanti facienda.

Quòd autem ſubiungit Regula: *Et de omnibus cibis qui apponũtur eis liceat manducare:* Libertatem iterùm Apoſtolicam in ciborum vſu in Fratribus Minoribus confirmat, quæ oſtenditur non ad luxum, ſed ad neceſſitatem cõcedi. In Textu quidem Euangelico, dum non debere quæri aut parari extraordinariè cibos inſinuat; ſed obuios comedi, qui apud Hoſpites repeṙiuntur, ſiue qui ſimpliciter apponuntur. Præclara verò hic nota inculcatur: Quòd cibi quos Apoſtolici Viri per mundũ euntes in domibus Hoſpitum ſuorum comedunt, ex diuina Prouidentia debeant ab eis ſuſcipi, vt Remunerationes laborum ſuorum, & Operationis Euangelicæ; non autem vt recreationes ſenſualitatis ſuæ: *Dignus eſt enim Operarius.* (inquit Chriſtus) *mercede ſua*, ſiue *cibo ſuo.*

FF. Minorum cibus qualis.

Porrò etſi hîc Textus videatur tantùm Fratres per mundum euntes concernere, ex quo etiam magnæ notæ Viri viſi ſunt velle Fratres domi non poſſe communiter cibis obuijs vti; ſed eos ad legumina & piſces voluerunt coarctare. Nihilominùs certum eſt Fratres vbicumque ſunt extra tempora prohibita, etiam in proprijs domibus, iuxta hunc Textũ, de omni cibo comedere: Vbicumque enim ſunt etiam in proprijs domibus peregrini ſunt, vbicumque ſunt alieno cibo, alieno tecto, alienis bonis vtuntur, liberè ergò ſi alio præcepto non prohibeatur appoſitis vti poſſunt.

CAPVT IV.

Quod Fratres non recipiant pecuniam.

TEXTVS I.

Præcipio firmiter Fratribus vniuerſis, vt nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant per ſe, vel per interpoſitam Perſonam.

Senſus Litteralis Scripturæ connexus.

EMinentiſſimum hîc Præceptum omnibus numeris abſolutum ponitur, cum clauſulis omnium exceptionum derogatiuis, vt ex ſingulis particulis conſtat: *Præcipio* (ait) id eſt, abſolutè mando, *firmiter*, id eſt, abſque ſpe mutationis, vel priuilegij diſpenſatiui; *Fratribus vniuerſis*, id eſt, tã Superioribus, quàm Inferioribus, Clericis, vel Laicis: *Ne vllo modo denarios vel pecuniam recipiant*; vllo (inquam) modo ſiue in Dominium, ſiue in Poſſeſſionem, ſiue in Ius vel Iuris adminiſtrationem, depoſitionem, diſpoſitionem, vſum-fructum, vſum Juris, aut ſimplicis facti vſum, & politicum contractum, &c. *Denarios vel pecuniam*, id eſt, numeratam pecuniam, quæ immediatè Emptionis, vel Venditionis inſtrumentum eſt, recipiant, id eſt, in ſe vel ſuam adminiſtrationem conſignari permittant,

Digitized by Google

mittant, *Per ſe*, id eſt, in propria perſona, *vel per interpoſitam* ſuo nomine & auctoritate *perſonam*. Quod autem per denarios vel pecuniam, numerata pecunia intelligi omninò debeat, deſumitur ex mandato Euangelico Apoſtolis dato ex quo hoc præceptum litteraliter ſumptum eſt: Matth. 10. *Nolite poſſidere aurum neque argentum, neque pecuniam in zonis.* Et Marci 6. *Neque in zona æs:* Luc. 9. *Nil tuleritis in via, neque peram, neque panem, neque pecuniam:* Quæ omnia loca ſimpliciter intelligenda ſunt de nummis, ſiue numerata pecunia, neque aliter intelligi poſſunt. Neque enim aliud *pecunia in zonis* ſiue burſis, aut *æs in zona*, aut ipſa deportatio pecuniæ ſignificare poſſunt, niſi denarios vel pecuniam numeratam, quibus itinerantes communiter vtuntur, vel quæ ſunt ciuilia, & politica inſtrumenta, quibus homines immediatè vtuntur ad emptiones & venditiones. Quapropter ſi quandoque expoſitores antiqui, nomine *pecuniæ* interpretentur *quidquid recipitur vt vendatur, vel per illud aliud ematur:* ſiue vt Iuriſconſulti loquuntur: *Quidquid appretiatur pecuniâ numeratâ, vt aliquid ematur:* Id nimis generaliter dictum eſt, & contra ſimplicitatem Textus ac Euangelij, & gloſſam ſapit. Etſi enim non inficias imus, quin talia interdùm à Iuriſconſultis vocentur *Pecunia*, quia pecuniæ æquiualent, aut pecuniæ vicem in contractu venditionis ſupplere poſſunt, atque ideò propter ius & proprietatem talia Fratri Minori in tali acceptione per Textum primum *cap. 6.* prohibeantur, eò quòd aliquam appropriationem iuris habere videantur: Non poſſunt tamen intelligi nomine *Pecuniæ* vel *Denarij* prout in hoc Textu ſumuntur: Quia illa ſola pecunia hîc prohibetur, quæ Apoſtolis prohibita eſt per pecuniam, & *æs in zonis*, quam itinerantes ſecum ferre ſolent. Itaque vt benè notat Hugo de Dina. *Iſti capitula & prohibitiones Regulæ non diſtinguunt:* Conſtat enim, quòd in aliquo capitulo eis rei proprietas interdicitur, ſed non vſus: In præſenti verò capitulo rerum quarumdam quæ nomine *pecuniæ* & *denariorum* deſignantur, & proprietas & vſus. Inutiles itaque quæſtiones ſunt quæ hic mouentur, & quæ *ad 6. Caput* Regulæ remitti debent: ſufficit enim hîc iuxta Textum Euangelicum pecunia numerata ſiue denarij, & nummi in omni vſu politico Fratribus prohiberi, vt olim pecunia in zonis Apoſtolis prohibita fuit: Paleas ventilabro aliàs excutiemus.

Pecuniæ nomine quid intelligatur.

Matth. 10. verſ. 9. Marci 6. verſ. 8. Lucæ 9. verſ. 3.

Hugo de Dina.

OBLIGATIONES TEXTVS I.

PRohibetur itaque Fratri Minori præcepto formali omnis circa pecuniam vſus politicus, & ciuilis qualiſcũque: omnis titulus iuris, quantumcumque remotus, per quamcumque perſonam nomine Fratris vſurpatus. Vnde non licet Fratri Minori, in dominium, poſſeſſionem, depoſitum, adminiſtrationem, vel quemcumque vſum, pecuniam recipere, aut permittere vt ſuo nomine recipiatur, deponatur, vſurpetur, numeretur, vel etiam conſumatur, aut ciuiliter expendatur: peccatque mortaliter, quoties in eiuſmodi titulos vel actus conſentit, vt ſuo nomine fiant. Hæ obligationes cõtinentur in particula *Nullo modo*, quæ omnem iuris diſpoſitionem vel vſum interdicit.

Hic tamen aduertendum eſt: ſæpè in vſurpata vulgari locutione, dici, *Pecuniam pro Fratribus Minoribus mitti*, &c. Verùm hæ locutiones æquiuocæ ſunt, nec ciuilem aliquem actum, aut vſum, aut politicũ ius ſignificant. Præpoſitio enim *Pro*, non terminatur ad pecuniam, ſed ad neceſſitates Fratrum, quæ per pecuniam licito modo à donantibus, vel pecuniam nomine dominorum principaliſſi adminiſtrantibus procuratur, vel quibus ſubuenitur: vt ſit ſenſus: recepta, depoſita, ſeruata, expenſa eſt pro Fratribus pecunia, id eſt, pro rebus Fratribus licitis, & neceſſarijs, per dominos vel eorum ſubſtitutos, ſiue perſonas idoneas nomine dominorum comparandis. De quibus Textu ſequenti.

Pecuniam mitti pro FF. Minoribus quomodo intelligendum.

TEXTVS II.

Tamen pro neceſſitatibus infirmorum, & alijs Fratribus induendis, per amicos ſpirituales Miniſtri tantùm, & Cuſtodes ſolicitam curam gerant, ſecundùm loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire. Eo ſemper ſaluo, vt denarios vel pecuniam non recipiant.

SENSVS LITTERALIS.

SVppoſuit S. Pater: communibus Fratrum neceſſitatibus non ſemper ſufficienter prouideri per res in ſpecie oblatas, mendicatas, vel in mercedem laborum ſiue per laboritium acquiſitas. Benignus igitur & prouidus Pater Christo dictante, ad-

uertens

Digitized by Google

uertens nonnullas interdùm neceſſitates occurrere poſſe, quæ non niſi mediante pecuniâ comparari, vel quibus ſine pecunia ſubueniri nequit: Ita pręceptum de pecunia à Fratribus non habenda illibatum voluit, vt tamen neceſſitatibus, quibus non niſi mediante pecuniâ prouideri poteſt, congruè ſatisfiat. In hoc Textu quinque potiſſimùm præcipiuntur.

Hoc textu quæ præcipiantur.

1. Vt Miniſtri & Cuſtodes, ſub quibus Guardiani intelliguntur, ſolicitam curam gerant pro ſimilibus neceſſitatibus, exemplificando duas pręcipuas, in quibus pecunia interuenire ſolet, & reputantur neceſſitates ineuitabiles, nimirùm: *Pro neceſſitate infirmorum, & Fratribus induendis.*

2. Vt quando interuenire debet pecunia in eiuſmodi neceſſitatum prouiſione: Id fiat non per Fratres, ſed per amicos ſpirituales, qui ſunt vel eleemoſynam dantes, vel eorum miniſtri, ſiue deputati, aut perſonæ ad hoc ipſum poteutes, & legitimè conſtitutæ.

3. Nè proprietas aliqua in harum rerum prouiſione irrepat: Præcipitur vt cura illa prouidendi incũbat *ſolis Miniſtris, & Cuſtodibus*, ſiue *Guardianis*, & non Fratribus in particulari: Vnde Fratres indirectè prohibentur ſe immiſcere dictis prouiſionibus: niſi cura illa aliquibus à Miniſtris & Cuſtodibus fuerit demandata, idque ſemper dependenter ab illis quibus hanc curam, & ſolicitudinem Regula impoſuit. Et hæc indicat particula *Tantùm*; *Miniſtri* (ait) *& Cuſtodes tantùm*. &c.

4. Iudicium de veſtimentis Fratrum, eorumq; neceſſitatibus, committitur Miniſtris & Cuſtodibus, vt illis prouideatur: *Secũdùm loca, & tempora, & frigidas Regiones.* Ex quo infertur quòd ſuprà diximus de pluralitate tunicarum, de calceamentis & alijs ad veſtitum Fratrum pertinentibus: Illa quidem extra caſum neceſſitatis eſſe determinata ad duas tunicas, *vnam cum caputio, & alteram ſine caputio, & cingulum, & braccas* ac ſandalia: In neceſſitate autem ſecundùm *loca & tempora, & frigidas Regiones*: Fratres non tantùm pluribus veſtimentis vti poſſe: ſed poſitiuè mandatum eſſe Miniſtris, & Cuſtodibus, *vt ſolicitam* de induendis Fratribus, & infirmis curandis *curam gerant*, vt *ſecundùm loca & tempora, & frigidas Regiones*, id eſt, ſecundùm quod ex circumſtantijs videbitur, ſeu iudicabunt neceſſitati expedire, dictis neceſſitatibus prouideant.

5. Semper vult illibatum manere præceptum, & non obſtante illo recurſu obſeruari; Vt ita purè Fratres ſe gerant, vt non cenſeantur vllo reſpectu pecuniam recipere, vel in pecunia aliquid habere.

OBLIGATIONES TEXTVS II.

Obligationes Superiorum pro neceſſitatibus Fratrum.

EX his patent obligationes Fratrũ quoad hos Textus. 1. Vt Superiores qui nomine Miniſtrorum & Cuſtodum intelliguntur, curã habeant ſolicitam, & Fratribus de neceſſitatibus maximè quoad veſtimentum, & infirmorum indigentiam, prouideatur: Ita vt ſi ex negligentia, aut alio defectu Superiorum, neceſſaria illa notabiliter deficiant, Superiores peccatũ mortale incurrant, iuxta qualitatem defectus.

2. Deficientibus neceſſitatibus viâ communi, vel ex mendicatis, vel ex oblatis, aut laboritio acquiſitis; nõ tantùm eſt permiſſum recurrere ad amicos ſpirituales, qui per viam pecuniæ illis prouideant; ſed etiam præceptum iuxta illud: *Solicitam curam gerant*: In quo etiam Superiores peccatum mortale incurrere poſſunt, ſi grauis ſit defectus vel negligentia.

3. Ita Superioribus prouiſio illa incumbit in communi & pro communi vita, vt abſque peccato etiam mortali ſecundùm qualitatem rei, nullus Frater particularis ſe ſolicitudinibus illis immiſcere poſſit, niſi ei à Superiore legitimè fuerit commiſſum: Nec tamen Superiores illam curam indifferenter, aut independẽter committere poſſunt, vt à ſe illam velut excutiant: Quia ex vi Regulæ cura illa penes illos ita reſidet, vt de ea, & eius modis, ac medijs cõgruis illam curam adminiſtrandi in conſcientia reſpondere debeant. Hoc enim inferunt verba: *Miniſtri tantùm & Cuſtodes.*

4. Etiam obligantur ferre iudicium congruum de neceſſitatibus veris intra terminos paupertatis & charitatis, ac ſecundùm perſonarum indigentiam: Iuxta verba illa, *Prout neceſſitati viderint expedire.*

Conformitas Scripturæ.

POrrò hîc Textus ex ſubſtantia Euangelij, & exemplis Apoſtolicis ſumitur quoad amicos ſpirituales: Nè enim humano ſubſidio neceſſaria illis deeſſent, mulieres quædam ſequebantur illos, quæ in neceſſitatibus eis aderant, vbi neceſſaria aliundè non proueniebãt, aut pecuniã mediante ſubuenire oportebat. Hinc Luc. 8. recenſetur: *Maria Magdalena, Ioanna Vxor* Lucæ 8.
Chuſæ procuratoris Herodis, & aliæ multæ verſ. 3.
quæ miniſtrabant Chriſto de facultatibus ſuis: Quas & cùm crucifigeretur Chriſtus adfuiſſe refert Matthæus c. 27. *Erant autem* Matth. 27.
(ait) *mulieres multæ à longè, quæ ſecutæ erant* verſ. 55.
Ieſum à Galilæa, miniſtrantes ei: Ad amicos etiam ſpirituales pertinebant mulieres ſorores, quæ Apoſtolos regiones varias in prædi-

Digitized by Google

1.Cor.9. verſ.5.

prædicaticatione verbi Dei circumeuntes comitabantur, de quibus S.Paulus 1. ad Cor.9. *Nunquid non habemus poteſtatem mulierem ſororem circumducendi, ſicut & cæteri Apoſtoli, & Fratres Domini, & Cephas.* Vbi gloſſa S.Ambroſij: *Mulieres deſiderio doctrinæ Dominicæ, & virtutum cupidæ, Apoſtolos ſequebantur, & miniſtrabant illis ſumptus & ſeruitia.* Hoc igitur modo proportionatè Regula S. Franciſci conformiter ad Apoſtolorum exemplum, mãdat Miniſtris & Cuſtodibus, vt quandò ex mendicatione, & oblatione, vel laboritio neceſſaria in ſpecie, non ſuppetunt, per amicos ſpirituales viâ pecuniæ procurari poſſint, nè alicui impoſſibilitati, vel periculo vitæ exponantur. Multas hic Quæſtiones humana infirmitas, & anxietas congeſſit, quæ exponentur tum in ventilabro, tum in fundamento paupertatis infrà. Hæc autem ſufficiant ad puram huius Capitis litteram.

CAPVT V.

De modo laborandi.

TEXTVS I.

Fratres illi quibus Dominus dedit gratiam laborandi, laborent fideliter & deuotè, ita quod excluſo otio animæ inimico, ſanctæ Orationis & Deuotionis ſpiritũ non extinguant, cui debent cætera temporalia deſeruire.

SENSVS LITTERALIS EST.

FRatres exercitijs ſpiritualibus non occupati, ſecundùm gratiam ſibi datam, vacent labori corporali, *fideliter* quidem reſpectu communitatis; *deuotè* autem reſpectu ſui: Ita tamen vt Oratio, & Deuotio præferantur labori corporali. Et licet labor corporalis ad finem otij vitãdi primariò referatur; tamen labor ſpiritualis etiam ſupponitur. Vnde S. Bonauentura hîc: *Quia* (inquit) *quidam Fratrum gratiam habent laborandi ſpiritualiter: Quidam verò corporaliter tantùm, omnibus dans Regulam generalem: vt vnuſquiſque gratiâ ſibi datâ vtatur, dicens, Fratres quibus Dominus dedit gratiam laborandi*, &c. Et quidem hic Textus aliud Præceptũ non continet, niſi diuinum: Quo quiſque tenetur otium vitare. Si enim Chriſto teſtante Matth. 12. *Omne verbum otioſum quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicij*, quantò magis de tempore perdito, ſiue in otio tranſacto. Eccli.33. *Multa ſanè mala docuit otioſitas*, quæ & *puluinar diaboli* nuncupatur.

S.Bonau.

Matth.12. verſ.36.

Eccl.33. verſ.29.

Labor corporalis ad quid.

In hoc igitur Textu: Labor corporalis non præfertur ſpirituali: ſed quia alternis vti delectabile eſt, neque ſemper arcum tendit Apollo: Regula monet, vt Fratres qui laboribus ſpiritualibus non intendũt, vel tempore quo non intendunt, ſecundùm gratiam & induſtriam quam habent labori alicui, vel honeſto exercitio corporali vacent. Principaliter autem labores corporales ad otium vitandum aſſumi docuit S. Pater in ſuo Teſtamento: *Et ego* (ait) *manibus meis laborabam, & volo laborare, & omnes Fratres volo quòd laborent, de laboritio quod pertinet ad honeſtatem. Et qui neſciunt, diſcant, non propter cupiditatem recipiendi pretium laboris, ſed propter bonum exemplum, & ad expellendam otioſitatem.*

Præferendos autem labores ſpirituales corporalibus, ſatis apertè docet: Vbi *ſpiritum Orationis & Deuotionis* vult ita omnibus præferri, vt cætera temporalia ei deſeruiant. Vnde & Apoſtoli prætulerunt opus prædicationis, operibus charitatis, ſiue miſericordiæ corporalis ad viduas: Act. 6. *Non eſt* (inquiunt) *æquum, nos derelinquere verbum Dei & miniſtrare menſis.* Et ſeptem Diaconis committentes labores corporales. *Nos autem* (inquiunt) *Orationi & Miniſterio verbi inſtantes erimus.* Hæc eſt oeconomia Regulæ Fratrum Minorum, vt alij orationi verbi Dei, ſtudio ſapientiæ, & ſimilibus exercitijs quæ pertinent ad ſpiritum vacẽt: Alij laboribus corporalibus impendantur: Vtriſque verò otioſitas prohibetur, & labor ita commendatur, vt ei ſpiritus Orationis, & Deuotionis præferatur.

Labor ſpiritualis præferendus corporali.

Actor. 6. verſ. 2.

Verſ. 4.

TEXTVS II.

De mercede verò laboris, pro ſe, & ſuis Fratribus corporis neceſſaria recipiant, præter denarios vel pecuniam: Et hoc humiliter, ſicut decet ſeruos Dei, & paupertatis ſanctiſſimæ Sectatores.

SENSVS LITTERALIS.

OCcaſione vitandi otij per labores: S. Franciſcus primum hunc modum prouidẽdi Fratribus ſuis de neceſſarijs per laboritium inſtituit,nè gratis panem ſuum viderentur comedere; ſed eleemoſynas quas perciperent, ſuis laboribus compenſarent. Sanè Spiritus ſanctus hunc modum viuendi à principio canonizauerat Pſal. 127. *Labores manuum tuarum quia manducabis,beatus es & benè tibi erit.* Et Apoſtolicæ vitæ ſuſtentatio à Chriſto, laboribus acquirenda commendatur, & debita decernitur. *Senſus* itaque *litteralis eſt:* Nè labores vani & vacui ſint: *De mercede laboris pro ſe,& ſuis Fratribus corporis neceſſaria recipiant:* Neceſſaria,inquam,corporis,in ſpecie, nullatenùs tamen *denarios* vel *pecuniam:* Nec mercedem quidem laboris debitam aliquo contractu, aut debitò ciuili vel politico, ſed ex debito charitatis, per modum eleemoſynæ promeritæ, vnde addit, *humiliter*, velut à libertate fidelium, *ſicut decet ſeruos Dei, & ſanctiſſimæ Paupertatis ſectatores*, qui nimirùm in rebus temporalibus etiam donatis nullum ius ſibi habere volunt.

Pſal.127. verſ. 2.

OBLIGATIONES.

Perfectiſſimus modus viuendi in paupertate.

EX quibus colligitur: Perfectiſſimus modus in paupertate viuendi Regulæ Fratrum Minorum annexus. 1. Vt ex laboribus neceſſaria ſibi acquirant: Vnde in teſtamẽto ſuo ſanctiſſimus Pater: *Et quando* (ait) *non daretur nobis pretium laboris, recurrebamus ad menſam Domini, petendo eleemoſynam oſtiatim.* Ergò primò de laboritio Frater Minor neceſſaria ſibi conquirere debet: Quod ſi laboritium non ſuppeditet, tunc demùm ad mendicationem recurrendum eſt.

2. Pro laboris mercede nequaquam poteſt Frater Minor *pecuniam,vel denarios recipere:* Vnde ſi quando pro laboribus tam ſpiritualibus, quàm corporalibus denarij vel pecunia à fidelibus deponantur, vel alicui conſignentur: Pecunia illa nec à Fratre, nec nomine alicuiùs Fratris recipitur; ſed donantis purè remanet, donec in rem neceſſariam quæ pro mercede laboris recipi poteſt, dicta pecunia inſumatur.

3. Res in mercedem laboris acquiſitæ, non ſunt Fratrum, ſed meræ eleemoſynæ reſpectu eorum abſque aliquo iure in illis: Quamuis reſpectu ſæcularium aliquod debitum naturalis compenſationis importent: Vnde Fratres non poſſunt huiuſmodi mercedes ciuiliter aut ex obligatione repetere, minùs pro illis iuridicè conteſtari.

4. Pro mercede laboris, non poſſunt recipi curioſa, pretioſa, aut ſuperflua, ſed tãtùm neceſſaria corporis, quæ ad victum, veſtitum, habitationem, vel medicinas ſpectant. Hoc enim particulæ illæ indicant: *Corporis neceſſaria recipiant.*

APPENDIX.

Viuere ex labore corporali, an ſpirituali, vtrum expediat.

POrrò etſi in principio Capitis, & in Teſtamento videatur S. Frãciſcus tantùm agere de labore corporali, & mercede inde proueniente: Tamen in hoc Textũ 2. Simpliciter *Laboris mercedem* generaliter ponit: vt aduertatur: Fratres Minores non tantùm poſſe, aut debere viuere ex mercede laborum corporalium, ſed maximè ex laborum ſpiritualium mercede, vt Concionum, Officiorum diuinorũ, Miſſarum, &c. Idq; ex decreto Chriſti, & exemplo Apoſtolico: Neque enim fuit Apoſtolis decretum viuere ex labore corporali; ſed primò, & maximè ex laboribus ſpiritualibus, vt ex Conformitate Scripturæ Euangelicæ, & Apoſtolicæ ſtatim manifeſtum fiet.

Conformitas Scripturæ.

ADuertendum itaque dupliciter Apoſtolos ſibi neceſſaria comparaſſe: Primò ex ſpirituali labore: Vnde Chriſtus Matth. 10. Cùm Apoſtolos ad prædicandum mittens, prohibuiſſet nè peram in via portarent: *Dignus* (ait) *eſt Operarius cibo ſuo.* Et Luc. 10. Inſtruuntur Diſcipuli, vt in mercedem laborum: *Comedant & bibant quæ apud illos ſunt: Dignus eſt enim* (ait) *Operarius mercede ſua.* Et 1. ad Corinth. 9. Mercedem laboribus ſpiritualibus Prædicationum, Orationum, Sacrificiorum deberi oſtendens Apoſtolus: *Quis* (inquit) *militat ſtipendijs ſuis vmquã? Quis plantat vineã, & de fructu eius nõ edit? Quis paſcit gregem, & de lacte gregis non manducat?* &c. 1. Cor. 9. v. 7. *Neſcitis quòd qui in ſacrario operãtur: quæ de ſacrario ſunt, edunt, & qui altari deſeruiunt, cum altari participant?* Et ſubijciens Decretum Chriſti: *Ita* (inquit) *& Dominus ordinauit ijs, qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuere.*

Matth. 10. verſ. 10.
Lucæ 10. verſ. 7.
1. Cor. 9. verſ. 7.
Verſ. 13.
Verſ. 14.

Alter modus quo Apoſtoli comparauerunt ſibi neceſſaria, fuit labor corporalis: In quo excelluit S. Paulus qui, etſi interdùm miſſa à fidelibus reciperet (vt refert 2. ad Corinth. 11. vbi indicat ſe cum egeret, accepiſſe neceſſaria à Macedonibus, & interdùm accepiſſe ſtipendium ab alijs Eccleſijs, nè grauaret eos quos nouiter conuertebat.) Nihilominùs, cùm eſſet ſcenofactoriæ artis, in illa pro ſe & ſuis operabatur

2. Cor. 11. verſ. 9.

Digitized by Google

Actor.20. verſ 34.

batur. Actor.20. *Ipſi ſcitis, quoniam ad ea quæ mihi opus erant, & his, qui mecum ſunt miniſtrauerunt manus iſtæ: Omnia oſtendi vobis, quoniam ſic laborantes oportet ſuſcipere infirmos.* Et 1. ad Corinth.4. *Laboramus operantes manibus noſtris.* Et 1. ad Theſſal.2. *Memores eſtis Fratres laboris noſtri, & fatigationis, nocte & die operantes nè quem veſtrum grauaremus.* Et generaliter Diſcipulos & Chriſtianos exhortans 2. ad Theſſal.3. *Quoniam* (inquit) *ſi quis non vult operari, nec manducet. Audiuimus enim inter vos quoſdam, ambulare inquietè, nihil operantes, ſed curioſè agẽtes: Iis autem qui eiuſmodi ſunt, denuntiamus, & obſecramus in Domino Ieſu Chriſto, vt cum ſilentio operantes ſuum panem manducent,* &c. Ex quibus omnibus conſtat Apoſtolos & Diſcipulos, vtroque labore ſibi neceſſaria acquiſiuiſſe. Sic itaque & Fratribus Minoribus ex Regula iniunctum eſt, abſque quidem ſpeciali præcepto, ex natura tamen, & Chriſtiano ac Religioſo debito.

1.Cor.4. verſ. 12.

1.Theſſ.2. verſ. 9.

2.Theſſ.3. verſ.10.

COROLLARIVM DOCTRINALE
Ad Fratres Minores.

Modus antiquus acquirendi neceſſaria vitæ ex labore quali.

EX hoc Capite deducitur: Modum antiquum Ordinis Fratrum Minorum conquirendi ſibi vitæ neceſſaria ex labore, & mercede laboris operum, & exercitiorum ſpiritualium, vt Concionum, Officiorum diuinorum, Miſſarum, Suffragiorum, Adminiſtrationum Sacramentorum, &c. Primarium à S. Franciſco purè ſecundùm Regulam, ex Euangelica & Apoſtolica functione inſtitutum. Ita enim de mercede laboris pro ſe, & ſuis Fratribus docentur neceſſaria recipere: Et vt diximus, decernente Chriſto: *Qui in ſacrario operantur; quæ de ſacrario ſunt, edunt: & qui altari deſeruiunt, cum altari participant. Ita &* (teſte Paulo) *Dominus ordinauit iis, qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuere.*

1 Cor.9. verſ.13.

Verſ. 14.

Differentia inter ſtipendia data beneficiarijs, & data FF. Minoribus.

2. In hoc diſtingui Fratres Minores, à Clericis & alijs beneficiatis: Quòd Clerici & beneficiati ex iſtis Officijs ſpiritualibus de iuſtitia mercedem ſiue ſtipendium laboris exigant: Fratres autem Minores ſolâ æquitate gratitudinis naturalis, *humiliter ſicut decet ſeruos Dei, & paupertatis ſanctiſſimæ Sectatores* per modum eleemoſynæ. Vnde ordinariè viâ eleemoſynæ, per mendicationem & collectas ea quærunt, in locis vbi prædicant, & opera ſua exercẽt.

FF. Minorũ eleemoſyna, an pura eleemoſyna.

Notandum etiam quòd Fratrum Minorũ mendicatio, non eſt mera mendicatio, & quod eis oſtiatim datur, non eſt ex parte dantis *mera eleemoſyna,* ſed merces quædam Orationum, diuinorum Officiorum, Vigiliarum, Exercitationum ſpiritualium, quæ pro vtilitate populi, à Fratribus nocte & die multo labore fiunt: Quamuis, nullo iure; ſed vt puram eleemoſynam petant dictim, quæ illis ex gratitudine naturali debentur, vt ſpiritualibus Operarijs. Non enim minori iure iſta in ſtipendium exigi poſſent à Fratribus Minoribus, ſicut à ſtipendiarijs vel beneficijs Eccleſiaſticis gaudentibus exigerentur: ſed Fratres Minores omnis iuris incapaces, per modum puræ eleemoſynæ neceſſaria vitæ poſtulant, vt gratis ſeruientes, & conſequenter gratitudinis filij, & conſortes operum Chriſtianæ pietatis.

Recollecti quare non recipiant Miſſas dicendas, & decantãdas pro vita neceſſarijs.

3. Quòd autem in Reformationibus (vt apud Patres Recollectos in principio) Miſſæ pro ſtipendio non celebrarentur, Officia magna, maximè Defunctorum, Anniuerſaria, & alia publica communiter fuerint velut ablegata: Cauſa non fuit quaſi ex iſtis non liceret neceſſaria vitæ ſecundùm Regulã acquirere: Sed 1. vt labores in cantu, & multiplicatione Officiorũ diminuerentur: Quia per ea ſpiritus orationis & deuotionis extinguebatur, & ob nimiã defatigationem corporis deperibat; cui tamen cętera tẽporalia debebant deſeruire. 2. Particularia onera Miſſarum non recipiebant: Quia cùm maiorem partẽ neceſſariorum, & ferè omnem ex oblatis liberaliter, vel ex mendicatis humiliter acciperent, de bono & æquo ſuas Miſſas, & Officia pro benefactoribus vniuerſaliter Deo offerebant, vt ab omni-ſciente Deo ſecundùm debitum iuſtitiæ, & æquitatis illis applicarentur, qui magis promeriti fuerant; Nè ob particularem eleeemoſynam alicuius particularis, maiores benefactores fructibus Miſſarum particularium fraudarẽtur. 3. Quia, animaduertebant multiplicato ordine, tot interdùm Miſſas & Officia ſuſcipi, quòd Fratres vix, & nè vix quidem ad illa perſoluenda ſufficerent, nec haberent quod ex debito charitatis interdùm ſibi, ſuiſque applicarent. 4. Quia pro annuis Miſſis & Officijs reperiebant eleemoſynas annuas addictas, quæ ſapiebant redituum modos, & prouidentiam annuam in futurum, &c. Non fuit ergo ratio, quaſi neceſſaria vitæ, ex vi Regulæ ex iſtis quæri non deberent, ſed vt fatigatio nimia extinguens operationes ſpiritus interioris vitaretur, & vt piè & proportionatè benefactoribus ſatisfieret, ac impuritates aliquæ contra Regulam tollerentur, quæ ex ſimilibus obrepſerant.

A FF. Minoribus quæ poſſint recipi pro labore.

4. Vnde etſi Regula Fratribus Minoribus indicat etiam ex iſtis laboribus neceſſaria vitæ recipere. Cauet tamen 1. Nè ex nimio grauamine; *Spiritus Orationis, & Deuotionis extinguatur.* 2. Vt tantùm neceſſaria corporis ex mercede ipſorum la-

 borum

borum recipiantur: Vnde & theſaurizationes vitentur quæ poſteà multorum ſuperfluorum & pretioſorum ſunt, & fuerunt ſemina: Si quid enim datur pro iſtis laboribus Miſſarum, & diuinorũ Officiorum, in ſola verè neceſſaria impendi legitimè poſſunt. 3. Prohibet nè denarij, & pecunia in mercedem pro prædictis recipiantur, vel eleemoſynæ perpetuæ quæ ſapiunt modos redituum, aſſignentur. Vnde ſi pro more ſæcularium pecunia pro Miſſis, & diuinis Officijs, ac Exercitijs deponatur. Quamdiu depoſita eſt, nullatenùs ad Fratres ſpectat, ſed ſemper offerentium eſt: donec in neceſſaria expendatur, quæ neceſſaria ſola pro mercede laboris à Fratribus recipi poſſunt vel intendi. 4. Etſi (vt ſæpè dictum eſt) neceſſaria quæ recipiuntur, ſint laborum merces & gratitudinis compenſæ: à Fratribus tamen nihil in re temporali prætendere valentibus per modum puræ eleemoſynæ recipi debent. Et ad hanc normam merces laborum qualiumcumque, & qualiſcumque ſecundùm Regulam, & Euangelicam veritatem menſuranda eſt. Et à parte rei melius & regularius eſt Fratri Minori ex illis ſpiritualibus Officijs & laboribus neceſſaria vitæ requirere, & accipere, quàm ſub titulo quietis ſpiritualis otio torpere. Vnde S. Bonauentura hîc: *Voluit* (inquit) *S. Franciſcus ſummè Fratribus imponi exercitium quod perfectiſſimè excludit otium, quod ſummè nutrit deuotionis affectum, quod laudabiliori modo corpori neceſſaria ſubminiſtrat.* Hoc autem præſtant diuina Officia, & ſtudium ſapientiæ: Vnde idem: *Modus laudabiliſſimus corpori neceſſaria acquirendi, eſt prædicationis, & doctrinæ laboribus exerceri.*

Quis labor præſtet ad vitā neceſſaria procuranda.

S. Bonau.

CAPVT VI.

Quod Fratres nihil ſibi approprient, & de eleëmoſyna petenda, & de Fratribus infirmis.

TEXTVS I.

Fratres nihil ſibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, ſed tamquam peregrini, & aduenæ in hoc ſæculo, in paupertate, & humilitate Domino famulantes, vadant pro eleemoſyna confidenter: Nec oportet eos verecundari, &c.

SENSVS LITTERALIS

Cum Conformitate S. Scripturæ.

IN hoc Textu, totam eſſentiam voti Euangelicæ paupertatis Fratrum Minorum addito præcepto, ſiue præcepti vim habente obſeruandã proponit, cum omnibus ſuis conditionibus, terminis proprijs energicè expreſſis: quas ſingulas claritatis gratiâ recenſentes ſimul Textus litteram exponemus.

FF. Minorum paupertatis qualitates. 1

1. Igitur qualitas ſiue conditio *paupertatis Fratrum Minorum eſt:* Quòd omnem iuris appropriationem ſiue in re, ſiue ad rem, ſiue ad eius vſumfructum, vel iuris vſum, tam in communi, quàm in particulari excludat. In hoc quod addit: *Nihil,* omnem rem, vel quaſi rem, excludit. In hoc quod dicit, *ſibi approprient,* omnis iuris poſſeſſionem, actionem, vſumfructum, vel vſum iuris à Fratribus remouet: Et nè ſub generali particula *Nihil,* aliquæ gloſſæ fierent, vniuerſalem particulam diſtributiuè explicat: *Nec domum,* (inquit) *nec locum, nec aliquam rem.* In quibus verbis, *per Domum:* Omnis rei ſtabilis poſſeſſionem, vel in illam iuridicam actionem excludit, vt ſunt domus, horti, agri, fundi, reditus ſtabiles, & perpetui, quæ in rebus ſtabilibus hypotecantur. *Per locum,* qui mutabilis eſt & vſum deſignat, excludit vſumfructum, vſum iuris, & temporarium quodcumque ius in re, ad rem, vel quaſi rem, & rei emolumenta: Per illud *Nec aliam rem,* excludit omnes res mobiles, ſiue ſit veſtis, ſiue cibus, ſiue potus, ſiue quæcumque res iuris vel dominij ciuilis capax.

2. Qualitas ſiue Conditio *paupertatis Fratrum Minorum eſt:* vt ſit cõtenta ſimplici vſufacti rerum neceſſariarum: vnde ſubdit: *Sed tamquam peregrini, & aduenæ in hoc ſæculo in paupertate, & humilitate Domino famulantes, vadant pro eleemoſyna confidenter:* in hoc ergo quòd comparat *peregrinis & aduenis,* excludit iterùm actus proprietatis, & poſſeſſionis: Verus enim aduena & peregrinus tranſiens, alieno colligitur tecto & hoſpitio, alienis vtitur rebus iuxta ſuam neceſſitatem. Quia verò nonnulli peregrini tranſeuntes reperiuntur vacare delitijs, congregare pecunias, ſibi multa etiam ſuperflua & curioſa acquirere: Non quibuſuis peregrinis, ſed peregri-

peregrinis in paupertate & humilitate Domino famulantibus, ſiue pauperibus propter Deum voluntarijs, qui ſolis neceſſarijs ſunt contenti, Fratres Minores comparantur. Et iterùm, Nè vt aliqui peregrini, putarentur vſum aliquem iuris habere: Ius omne excludit dum mandat: vt per modum eleemoſynæ puræ neceſſaria quærāt. Vnde addit: *Vadant pro eleemoſyna confidenter.* Et vt ſanctam & ſtrictam illam paupertatem exemplo heroico & manifeſto demonſtret, allegat in exemplum Chriſti paupertatem: *Nec oportet* (ait) *eos verecundari: Quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc mundo.* q. d. paupertas Fratrum ſecūdùm paupertatem Chriſti menſuranda eſt: Quippe quæ tanta fuit: vt filius hominis non habuerit vbi caput reclinaret *Luc.* 10. Etſi enim caput aliquandò reclinauit, in alieno reclinauit, vt in præſepio, vt ſuper ceruicali in naui. *Marc.* 4. Finaliter autem ſuper aliquo caput non reclinauit; ſed *inclinato capite ſpiritum tradidit*: Fuit ſanè Chriſtus, vt per Pſalmiſtam teſtatur *Aduena & peregrinus, mendicus & pauper, vermis & nō homo & abiectio plebis:* Quippe qui (vt ait S. Bernardus) in triduo mendicauit, & ſæpiùs in alienis menſis exceptus, etiam à Samaritana mendicando bibere petijt, qui & ad domum Zachæi ſe non inuitatus quaſi eleemoſynam petens inuitauit. De hac paupertate pleniùs *Fundamento 6. per totum.*

Paupertas Chriſti.

Ioan. 19. verſ. 30. Pſalm. 38. verſ. 13. Pſalm. 39. ver. 18 & 21. verſ. 7.

OBLIGATIONES HVIVS TEXTVS.

OBligatio primaria & fundamentalis huius Textus eſt *Voti paupertatis* ſub terminis *ſine proprio,* obſeruantia; cui per adiunctionem præcepti ſuperaddita eſt proprietatum iſtius voti declaratio.

Peccata proprietatis in Fratre Minore.

1. Ergo Obligatur Frater Minor omne ius in re, vel ad quamcumque rem, vel eius vſum à ſe ablegare. Vnde rem quamcumque iure defendere, iure repetere, iure eâ vti, eamque conſeruare, peccatum proprietatis eſt in Fratre Minore.

2. De quacumque re iure diſponere ſiue per Venditionem, Emptionem, Commutationē, Cōpenſationem, Locationem, Conductionem, Emphyteuſim, &c. prout actus iuridicos, vel contractus ciuiles dicunt, actus proprietatis ſunt, & peccata mortalia.

Dixi (*prout actus iuridicos, & contractus ciuiles dicunt*) ſunt enim aliqui æquiuoci actus eodem nomine expreſſi, qui non niſi fidelitatem naturalem abſque obligatione ciuili, vel compenſationem gratitudinis naturalis ſimpliciter tantùm continent: qui actus, remoto ſcandalo & omni impuritate, Fratribus Minoribus interdicti non ſunt: Sic enim æquiuocè dicitur emere, qui tantùm informari de pretio poſtulat, & fideliter ſe modis licitis ſatisfactionem procuraturum promittit: Sic naturali gratitudine cōmutat, qui offert lanam quam habet, vt ſibi in panno compenſetur vel econtrà Et ſic de ſimilibus quæ nulli pauperi interdicuntur.

3. Prohibetur Fratri Minori recipere granum, & alia vt vendantur, vel ciuiliter in alia commutentur: Quia in hoc proprietatem iſtarum rerum ſibi attribuunt, vt tamquam de rebus ſuis per contractus ciuiles, & actiones iuris diſponant. Et hinc nata eſt illa diſceptatio nimis nominalis expoſitorum in Regulam: Qui dicunt illa pecuniam vocari, & reputari communi dicto Iuriſconſultorum, quæ pecuniâ appretiari poſſunt, & locum pecuniæ in contractibus ſubire, ita vt & terræ naſcentia, & pecora, & quidquid Domini poſſident, in quantum pecuniæ vicem ſortiri poſſunt, pecunia nuncupentur. Vnde eſt illud S. Auguſtini lib. 7. de Ciuit. Dei cap. 12. *Dicitur pecunia vocabulo quidquid tēporaliter poſſidetur.* Et lib. de doctrina Chriſtiana: *Totum* (inquit) *quidquid homines in terra poſſident, omnia quorum Domini ſunt, pecunia vocantur, ſiue ager, ſeruus* &c. Dicendum itaque *Pecuniam* vniuerſali quidem nomine (quamuis imperfectè & analogicè) illa omnia dici, quæ in pecuniam numeratam conuerti, vel eius vices ſubire poſſunt, & dominium, ius, & vſumfructum ac vſum iuris ſecum deferunt: Ideoque per primum Textum huius cap. 6. extra ſimplicem vſum facti, Fratribus Minoribus vt ſunt contractuum ciuilium inſtrumenta prohiberi: Alia tamen eſt pecunia formalis & vſualis, quæ ex inſtituto ciuili immediatum eſt medium emptionis & venditionis, quæ in denarijs & nummis conſiſtit. Hæc verò pecunia ſolùm formaliter, & in ſe cap. 4. Fratribus Minoribus prohibetur, vt ibi dictum eſt. Futilis itaque & vana tanti feruoris diſceptatio, quæ non oritur, niſi quia Capitula non diſtinguuntur. *Pecunia* enim generalitér dicta prout in re quacumque dominium & proprietatem ſiue ius dicit, Fratribus Minoribus per hoc c. 6. prohibetur: Altera propriè dicta per cap. 4.

S. Aug. l. 7. de Ciu. c. 12.

Pecunia duplex.

TEXTVS II.

Hæc eſt Celſitudo altiſſimæ Paupertatis, quæ vos chariſſimos Fratres meos Heredes & Reges Regni Cælorum inſtituit, &c.

SEN-

SENSVS LITTERALIS

Cum Conformitate S. Scripturæ.

Paupertatis encomia. HIc Textus encomia ſanctiſſimæ, & altiſſimæ paupertatis continet, ad animandos Fratres ad eius amorem, & praxim. *Heredes* itaque *regni facit* eos, quibus Matth. 19. pro renuntiatione omnium bonorum æterna vita repromittitur: *Reges facit*, quia Luc. 22. illis dictum eſt: *Ego diſpono vobis, ſicut diſpoſuit mihi Pater meus regnum:* Pauperes rebus factos, virtutibus ſublimari oſtendit, quibus *Centuplum* Matth. 19. *repromiſit*, &c. Quæ omnia ſparſim in Euangelicis Textibus continentur: vnde concludit: Hanc eſſe portionem Fratrum Minorum, quæ deducit in terram viuentium: *Cui* (inquit) *totaliter inhærentes nihil aliud ſub cœlo habere velitis:* Vbi notanter Hugo de Dina: *Non dicit* (ait) *nihil habeatis, ſed nihil habere velitis, quia non paupertas, ſed paupertatis amor virtus eſt.*

Lucæ 22. verſ. 29.

Matth. 19. verſ. 29.

TEXTVS III.

Et vbicumque ſunt Fratres, & ſe inuenerint, oſtendant ſe domeſticos inuicem inter ſe, & ſecurè manifeſtet vnus alteri neceſſitatem ſuam, &c.

SENSVS LITTERALIS

Cum Conformitate S. Scripturæ.

HIc charitatem non qualemcumque, ſed verè Fraternam, vt ſymbolum huius Fraternitatis Apoſtolicæ commendat, iuxta illud Christi Joannis 13. *In hoc cognoſcent omnes quòd Diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem ad inuicem habueritis.* Quam charitatem S. Franciſcus 1. *Fraternam* eſſe voluit & domeſticam, iuxta illud ad Rom. 12. *Charitate fraternitatis inuicem diligentes.* 2. Vult eſſe *practicam & obſequioſam*, vt mutuis neceſſitatibus tamquã Fratres domeſtici ſubueniant, & eas ſibi inuicem communicent. 3. Vult eſſe *compaſſiuam & maternam: Quia* (ait) *ſi Mater nutrit & diligit filium ſuum carnalem; quãtò diligentiùs debet quis diligere & nutrire Fratrem ſuum ſpiritualem?* Vbi alludit ad vnionẽ ſpiritus iuxta illud: *Qui fecerit voluntatem Patris mei qui in cœlis eſt: ipſe meus frater, ſoror & mater eſt.* q.d. Ipſe mihi amore fraterno, & materno vnitus eſt. Et hæc continent ad diuinum præceptum charitatis ſanctam exhortationem.

Ioan. 13. verſ. 35.

Rom. 12. verſ. 10.

Reg. cap. 6.

Matth. 12. verſ. 50.

TEXTVS IV.

Si quis eorum in infirmitatem ceciderit: Alij Fratres debent illis ſeruire, ſicut vellent ſibi ſeruiri.

SENSVS LITTERALIS

Cum Conformitate S. Scripturæ.

HIc Textus præceptum æquipollens continet: vt tempore infirmitatis Fratres ſani infirmis ſeruiant, & ſibi inuicem obſequia neceſſaria præſtent: Nec externis manibus omninò Fratres relinquãt. Ad quod quidem ſeruitium Fratres obligauit, memor illius Eccli. 7. *Non te pigeat viſitare infirmos, ex his enim in dilectione firmaberis.* Et 1. ad Timoth. 5. *Si quis ſuorum & maximè domeſticorum curam non habet, fidem negauit, & eſt infideli deterior.*

Eccli. 7. verſ 39.

1. Tim. 5. verſ. 8.

CAPVT VII.

De Pœnitentia Fratribus peccantibus imponenda.

TEXTVS I.

Si qui Fratrum inſtigante inimico mortaliter peccauerint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres, vt recurratur ad ſolos Miniſtros Prouinciales: teneantur prædicti Fratres ad eos recurrere, quàm citiùs poterunt ſine mora.

SENSVS LITTERALIS.

SEnſus litteralis clariſſimus eſt. Regula enim Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & Regimini etiam quoad animæ forum conformare ſe volens; ſuppoſuit ad Regimen conſcientiarum neceſſarium fore, vt aliqui

qui caſus reſeruati eſſent. De iſtis igitur littera ſic diſpoſuit. 1. Quòd ſi qui caſus reſeruati ponantur: Illi non alicuius particularis arbitrio, ſed Capituli, ſaltem Prouincialis auctoritate reſeruētur. Hoc enim indicant illa verba: *De quibus ordinatum fuerit inter Fratres, vt recurratur ad ſolos Miniſtros Prouinciales.* 2. Modum recurſus implicitè ſupponit ſimiliter à Capitulo Prouinciali declaratum: Eorum enim eſt determinare modum recurrendi, quorum eſt ordinare recurſum. Aliter enim recurrendum pro peccatis publicis: Aliter pro occultis: Aliter pro foro interno, & ſacramentali: Aliter pro foro fori, & externo: Aliquando etiam ordinatur recurſus perſonalis Fratris immediatè ad ipſum Miniſtrum, aliquando tantùm ad delegatum, etiam mediante Confeſſario, &c Subſtantia itaque præcepti Regulæ in hoc conſiſtit: vt pro peccatorum reſeruatorum abſolutione, Fratres recurrant, eo modo, ordine, & diſpoſitione quibus per Capitulũ Prouinciale fuerit ordinatum. Mandatur autem vt quantum fieri poteſt, recurſus citò fiat, & ſine mora, nè in peccatis Fratres ſordeſcant. Et in his continetur obligatio huius præcepti.

Conformitas Scripturæ.

NOn eſt ſanè peccatorum paritas in omnibus: Nec ſemper eadē facilitas in eorum abſolutione ſeruanda: Sunt enim & peccata in Spiritum ſanctum, quæ ob
Matth. 12. verſ. 32. difficultatem remiſſionis dicuntur: *Non remitti neque in hoc ſeculo, neque in futuro,* id eſt, difficulter remitti: Et in figura: Quædam dæmonia ita poteſtati Chriſti reſeruata videbantur, vt ea diſcipuli nō poſſent eijcere Luc. 8. Et 1. ad Corinth. 5. Incœſtus Corinthij ita videbatur S. Paulo reſeruatus, vt ipſe ſolus potuerit ab illo Corinthium abſoluere. 2. ad Corinth. 2. *Nam*
2. Cor. 2. verſ. 10. *& ego* (inquit) *quod donaui, ſi quid donaui propter vos in perſona Chriſti* donaui.

TEXTVS II.

Ipſi verò Miniſtri ſi Presbyteri ſint cum miſericordia iniungant eis pœnitentiam: ſi verò Presbyteri non ſint, iniungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundùm Deum meliùs videbitur expedire.

SENSVS LITTERALIS

Cum Conformitate S. Scripturæ.

SEnſus litteralis etiam clarus eſt: Ex quo inferūt *S. Bonauentura* & *Hugo de Dina:* Miniſtros Prouinciales in Ordine Minorū curam animarum habere, quippe quibus cōpetit peccatorum abſolutio perſonalis, *ſi Preſbyteri ſint*, aut commiſſio iuriſdictionis & auctoritatis, *ſi Preſbyteri non ſint*, & cōſequenter capaces iuriſdictionis ſpiritualis Eccleſiaſticæ eſſe debent. Vnde infertur laicos eſſe non poſſe Miniſtros Prouinciales, quos cōſtat iuriſdictionis ſpiritualis incapaces eſſe. Sanè S. Pater Franciſcus Diaconus erat, & iuriſdictionem ſpiritualem in ſuos Fratres adminiſtrabat, etſi per Sacerdotes, quorum (vt ait *S. Bonauentura*) in principio Ordinis raritas erat. Quæ litteralis expoſitio grauiter expenſa fuit in Diffinitorio Capituli Generalis Romani anno 1625. cui vt Diffinitor Generalis nationis Belgicæ præſens intererā. Cùm enim quidam laici Pro.ª S. Mariæ Magdalenæ Recollectorum in Gallia, nitente pro illis quodam Andegauēſi Archi-diacono, ex vi huius Textus Regulæ, votum actiuum & paſſiuum ad Miniſteriatum prætenderent. Cùm cauſa examinanda à Sūmo Pontifice *Vrbano VIII.* ad Diffinitorium Generale remiſſum eſſet: Textu Regulæ maturè diſcuſſo reſolutū eſt: laicos ad Miniſteriatum Prouincialem prætendere non poſſe: Quia ex vi Regulæ illi officio annexa eſt cura animarum, & iuriſdictio ſpiritualis, etiam cum poteſtate illam delegādi. Et reſolutio à Summo Pontifice approbata eſt, & laicorum illorum præſumptio repulſam habuit poſt plures annos contentionis in cūria Romana.

Miniſtri Prouinciales ex vi Regulæ habent curam animarum.

Laici an poſſint eſſe Prouinciales.

Aduertendum: In hoc quòd debeant recurrtēes mittere ad Sacerdotes Ordinis: Regulæ & S. Franciſci intentionem fuiſſe, vt Fratres extra Ordinē non confiterentur, nec ſæculares confeſſarij, aut alij religioſi, ad confeſſiones Fratrū admitterentur. Monentur autem Miniſtri, & eorum delegati, vt *cum miſericordia iniungant eis pœnitentiam,* & ab ira, *& conturbatione abſtineant.* In quo S. Pater clementiam Saluatoris imitatur, qui docuit & *ouem perditam quærere, & proprijs humeris in ouile reportare*; & Lucæ 15. verſ. 4.
Petro ſuaſit, vt peccanti *ſeptuagies ſepties* Matth. 18.
offenſam remitteret. Et quamuis tam mo- verſ. 22.
tus quàm paſſiones naturales iræ ſæpè in noſtra poteſtate nō ſint: Quantum tamen fieri poteſt, primi motus comprimendi ſunt, nè in aliquem actum prorumpant: Quia, vt dicit Regula, *In ſe, & in alijs impediunt charitatem.*

Confiteri an liceat extra Ordinem.

Digitized by Google

CAPVT VIII.

De Electione, Generalis Miniſtri huius Fraternitatis, & de Capitulo Pentecoſtes.

TEXTVS I.

Vniuerſi Fratres, vnum de Fratribus iſtius Religionis teneantur ſemper habere Generalem Miniſtrum, & ſeruum totius fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire.

Senſus Litteralis; ſimul & obligationes.

HIc Textus plures obligationes continet. 1. Vt *vniuerſi Fratres teneantur habere Generalem Miniſtrum.* Hic vtique eſt qui S.P. Franciſco ſuccedit. Neque enim, vt cap. 1. notatum eſt, in qualitate Fundatoris S. Franciſcus ſucceſſorem habet: ſed quia ex Regula, Officio totius Ordinis Generalis functus fuit, in eo ſucceſſorē habere voluit, & in Regula expreſſit. 2. Vt ille vnicus ſit, & non plures, qui vniuerſis præſit: *vnum* (ait) *de Fratribus iſtius Religionis teneantur habere Generalem Miniſtrum.* Eſt enim Ordo Monarchicus. 3. Vt ſit Caput homogeneum, hoc eſt, vt Generalis ſit *vnus de Fratribus iſtius Religionis:* non autem ſæcularis, non alterius inſtituti vel religionis, quantacumque eminentia præualeat. 4. Vt omnes ei teneantur firmiter obedire. Hoc eſt fundamentum totius fraternitatis; firma, nimirùm, ad vnum qui omnibus præſit, & ſit eiuſdem Ordinis, Obedientia, quæ repetitur ex primo Capite: *Et alij Fratres teneantur Fratri Franciſco, & eius ſucceſſoribus obedire.* Additur autem qualitas in Generali totius Ordinis: *vt ſit Miniſter, & ſeruus totius fraternitatis:* quia officium Generalis conſiſtit magis vt Ordini ſeruiat, & onera portet, quàm vt in honore excellat.

Miniſtri Generalis qualitates.

Reg. cap. 1.

Conformitas Scripturæ.

VNum ſanè cæteris Apoſtolis Petrum præfecit, pro quo etiam firmitatem à Patre poſtulauit, vt cæteros & auxilio iuuaret, & auctoritate protegeret. Lucæ 22. *Simon Simon* (inquit) *Satanas expetiuit vos vt cribaret ſicut triticum: Ego autem rogaui pro te Petre, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuerſus confirma Fratres tuos.* Hoc autem poſtulat regimen durabile, vt ſit Monarchicum: vnde & Matth. 12. *Omne regnū diuiſum cōtra ſe deſolabitur.* Et Ezech. 34. promittit Deus: *Suſcitabo* (ait) *ſuper eos Paſtorem vnum, qui paſcat eos.* Pulchritudinē autem regiminis vnius pulchrè deſcribit Eccleſiaſticus c. 50. *Circa illum* (ait) *corona Fratrum, quaſi plantatio Cedri in monte Libano.*

Lucæ 22. verſ. 31.

Matth. 12. verſ. 25.

Ezech. 34. verſ. 23.

Eccli. 50. verſ. 13.

ADMONITIO CHARITATIVA.

EX his videant quā ſinceritate litteram Regulæ zelent, aut ſequantur: qui titulo Congregationum, ſiue Reformationum in Ordine, ſibi ſingulares Generales aſſumunt, nullā ſeruatā auctoritatis vel honoris dependentiā, vel ſymbolo, aut ſigno reſpectiuo ad *vnum totius fraternitatis Miniſtrum Generalem.* Fatendum quidem eſt Ordine in varias familias & congregationes diſtributo, neceſſariū fuiſſe vt quælibet immediatum Prælatum haberet, qui familiæ in plures Prouincias diſtributæ generali auctoritate præſideret, & inuigilaret: titulo quidem *Vicarij* vel *Commiſſarij*, aut reſtrictiuè vt talis familiæ Supremus Generalis, ſub vno tamen totius fraternitatis Generali Miniſtro. Nihil enim Regulæ officit, ſi plures partiales Generales conſtituantur: modò aliquam dependentiam ad vnum de Fratribus iſtius Religionis, totius fraternitatis Generalem Miniſtrū habeant. Verùm aſſerere quòd Regula S. Franciſci quoad veritatē litteræ, præter vnum, alios plures Generales abſolutos, independentes, & omni reſpectu ſegregatos, admittat, fictio eſt contradicens Textui, & Regulæ puritati.

Regula littera an admittat plures Generales.

Nec hoc vnquam S. Sedes ſecundùm puritatem Regulæ fieri poſſe iudicauit. Quotquot enim Cōgregationes, & Reformationes (vt inter cæteras celeberrima fuit de familia, ſiue Obſeruātiæ Regularis) antè annum 1517. ſurrexerunt, etſi Vicarios Generales haberent, nunquam tamen independentiam omnimodam à Generali vnico Miniſtro Ordinis ſibi vendicare præſumpſerunt, nec S. Sedes permiſit.

Quinimò anno 1517. ſub *Leone X.* in Capitulo Generaliſſimo, quādo familia Conuentualiū ſub Priuilegijs ſeparatim viuere permiſſa fuit: Ita illi *Magiſter Generalis* aſſignatus eſt, vt tamen ad ſeruandam vnitatem Ordinis à *Generali Miniſtro totius frater-*

Digitized by Google

fraternitatis (qui ex obſeruantibus Regulam ad litteram aſſumptus erat, & declaratus S. Franciſci Succeſſor) deberet deinceps cõfirmari, & familia illa tranſeuntem per ſuos Conuentus Miniſtrũ Generalem, tamquam *Caput totius fraternitatis* deberet ſuſcipere, & honorare. Ad quod videãtur Bullæ, & decreta tunc facta, vt eſt illa quæ incipit: *Ite & vos in vineã meam.* Item: *Omnipotens Deus*, &c. Item: *Licet alias*, &c. Item: *Celebrato nuper*, &c. Item: *Cum poſteà.* Hinc cùm ſub Conuentualibus Congregatio Patrum Capucinorũ poſteà ſucceruit: ſimiliter S. Sedes inſtituit, vt Generalis illius ſub nomine *Vicarij* præficeretur, & cõfirmationem à Magiſtro Generali Conuentualiũ acciperet: vt ſic gradatim totus Ordo S. Franciſci ad *vnum Generalem Miniſtrum totius fraternitatis* quendã reſpectum retineret: Nimirùm *Vicarius Generalis Capucinorum* à *Magiſtro Generali Conuentualium* confirmaretur, & *Magiſter Generalis Conuentualium à Generali Miniſtro totius Ordinis* cõfirmationem ſuam reciperet, & reſpectus quidam dependentiæ ad vnitatem à Regula inſtitutam ſeruaretur, dum Generalis Miniſter totius Ordinis, ſiue fraternitatis in omnes aliquo reſpectu influeret. Scio hæc iam mutata eſſe, & Sũmorum Pontificum auctoritate confirmationes illas omiſſas: Sed an ſecundùm puritatem litteræ? An ſecũdùm diſpẽſatiuam poteſtatem? Iudices ſolùm volo eos ipſos, qui hęc impetrarunt; imò, & cum reuerentia omni, Summos Pontifices qui conceſſerunt.

TEXTVS II.

Quo decedẽte electio ſucceſſoris fiat à Miniſtris Prouincialibus, & Cuſtodibus in Capitulo Pẽtecoſtes, in quo Prouinciales Miniſtri teneantur ſemper in ſimul conuenire, vbicumque à Generali Miniſtro fuerit conſtitutum. Et hoc ſemel in tribus annis, &c.

SENSVS LITTERALIS.

HIc Textus prouidet de Miniſtri Generalis electione, nè contingat officium illud diu vacare, & Ordinẽ acephalum eſſe. Duo autem ordinat. 1. Vt prouiſio Generalis Miniſtri quando contigerit vacare, ſiue pro mortem, ſiue per renũtiationem, ſiue propter inutilitatem, vt poſteà ponit: fiat per electionem. 2. Vt electio illa Generalis Miniſtri fiat *à Miniſtris Prouincialibus & Cuſtodibus in Capitulo Pentecoſtes*, id eſt, in Capitulo quod in Pentecoſte à principio Ordinis conſuetum fuit celebrari, in exemplum & memoriam Congregationis, in qua Apoſtoli receperunt Spiritum ſanctum: Idcircò iam Capitulum Generale vocatur *Capitulum Pentecoſtes*, non quia huic diei alligatum ſit; ſed quia tali die conſueuit celebrari in talis ſolẽnitatis memoriam: modum itaque, tempus, & vocales inſtituit: loci verò aſſignationem ordinationi Miniſtrorum Generalium relinquit.

Quia verò occaſione electionis de Capitulo Pentecoſtes mentionem fecerat: in quo non ſemper electio Miniſtri facienda erat, ſed negotia Ordinis pertractanda, mandat illud aliquandò pro iudicio Miniſtri Generalis *in tribus annis, vel ad terminum maiorem, vel minorem* congregari: Et quandocumque, & quomodocumque congregetur, præcipit & obligat Miniſtros Prouinciales, vt ſimul in illo conueniant. De Cuſtodibus autem mentionem facit, quos non videtur ex vi Regulæ obligare, niſi quando electio Miniſtri Generalis eſt facienda, vt iterùm ſequenti Textu indicat. *Cuſtodes an teneantur ad Capitula Generalia ire ſicut Miniſtri.*

TEXTVS III.

Et ſi aliquo tempore appareret vniuerſitati Miniſtrorum Prouincialium, & Cuſtodũ, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem ad ſeruitium, & cõmunem vtilitatem fratrum, teneantur prædicti fratres quibus electio data eſt, in nomine Domini alium ſibi eligere in Cuſtodem.

SENSVS LITTERALIS.

EX hoc Textu patet officium Generalis Miniſtri ex vi Regulæ non eſſe perpetuum: Sicut enim (vt ex traditione conſtat) poterãt officio renuntiare, & de facto frequentiſſimè renuntiabant: Sic ex cauſa poterant ab eo abſolui & amoueri. Hîc autẽ ſpecialiter quando conſtaret communi iudicio, Generalem non eſſe ſufficientem ad officium ritè in publicã vtilitatem adminiſtrandum, ſiue ob defectus corporales, ſiue alios: Præcipitur, vt ſtatim deponatur, & alius vtilis & ſufficiens eligatur. Hîc autem nomen *Cuſtodis* Generali attribuitur: Hoc enim nomẽ omnibus Prælaturis Ordinis commune eſt, deriuatum à Cuſtodia: Quia omnium Superiorum Ordinis munus eſt, gregem ſibi commiſſum cuſtodire: vnde & nomen *Guardiani* à *Guardia*, ſiue *Cuſtodia* deſumptum eſt.

Digitized by Google

TEXTVS IV.

Poſt Capitulum verò Pentecoſtes Miniſtri, & Cuſtodes poſſunt ſinguli ſi voluerint, & eis expedire videbitur, eodem anno ſemel Fratres ſuos ad Capitulum conuocare.

SENSVS LITTERALIS.

QVia in Capitulis Generalibus Pentecoſtes: quæ ad conſeruationem & augmentum perfectionis Ordinis pertinebant, tractabantur, ideò vt illa Prouincijs & Cuſtodijs meliùs innoteſcant, monentur Miniſtri Prouinciales, & Cuſtodes, vt redeuntes ad ſuas Prouincias poſſint Capitula Prouincilia, & Cuſtodialia celebrare. Relinquitur tamen tempus, & locus eorum iudicio: Quia cauſas poſſunt habere, vel celebrandi, vel differēdi: & de Capitulis Prouincialibus ad electiones Prouincialium in Regula non fuit prouiſum. Hîc conformitas Scripturarum repetenda eſt, ex Textu 3. cap. 1.

CAPVT IX.

De Prædicatoribus.

TEXTVS I.

Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum.

SENSVS LITTERALIS.

FF. Minores ad prædicādum deputati independenter ab Epiſcopis.

SVpponit S. Franciſcus: Poteſtatem prędicandi in Fratribus Minoribus ex ſua inſtitutione, & natura Miſſionis, communicatam immediatè à Summo Pontifice, pro vniuerſo orbe abſque aliqua reſtrictione ad Epiſcopos vel inferiores Eccleſiæ Prælatos: Sic enim refert S. Bonauentura cap 3. vitæ: *Innocentium III.* in Approbatione primæ Regulæ non tantùm licentiam, ſed omnibus Fratribus dediſſe mandatum, vt vbique pœnitentiam prædicarent: *Approbauit* (inquit) *Regulam, & dedit de pœnitentia prædicanda mandatum: Et laicis Fratribus omnibus qui ſeruum Dei comitati fuerant, fecit coronas paruulas fieri, vt verbum Dei liberè prædicarent.* Cùm ergò ex vi ſtatus, & Ordinis Fratres ad prædicandam pœnitentiam, & Euangelium regni à Deo eſſent miſſi in vniuerſum orbem: Nè particulares facultates, vel approbationes ab Epiſcopis impetrandæ eos ab opere tanto retardarent, Summus Pontifex ipſemet generalem facultatem, & approbationem dedit abſque vlla limitatione: Quam in hac ſecunda Regula poſteà ſic vniuerſaliter dandam Miniſtris Generalibus commiſit, vt ſequenti Textu dicetur. Et his conſonant Bullæ Summorum Pontificum initio Ordinis Eccleſiam regentium. Vnde *Honorius III.* qui Regulam ſecundam approbauit, etiam ante illius per Bullam approbationem, ad vniuerſos Archi-Epiſcopos, Epiſcopos, &c. ſcripſit, *vt Fratres Minores, ſerendo ſemina verbi Apoſtolorum exemplo diuerſas manſiones circumeuntes benignè reciperent, & ob reuerentiam diuinam, & S. Sedis ſe eis fauorabiles exhiberent:* Bulla incipit: *Pro dilectis, Datum Viterbij* 4. *Calend. Iunij Pontif. anno* 4. Aliam & ampliorem dedit *Gregor. IX. Honorij* ſucceſſor ad omnes ſimiliter Archi-Epiſcopos, & Epiſcopos, &c. Quæ incipit: *Quoniam abundauit iniquitas*, &c. in qua per Apoſtolica ſcripta mandat, vt *dilectos Fratres Minores*, &c. *Ad officium prædicandi, ad quod* (inquit) *ſunt ex Profeſſione ſui Ordinis deputati, benignè recipi procurent, ac populos ſibi commiſſos, vt ex ore ipſorum verbi Dei ſemen deuotè ſuſcipiant, admoneant, & in ſuis neceſſitatibus perſonaliter aſſiſtant.* Addit: *Nec impediant, quin illi qui ad Prædicationes eorum acceſſerint, poſſint eis confiteri.* Bulla data eſt *Viterbij* 11. *Calend. Iunij Pontif. anno* 11.

S. Bonau. c. 3. vitæ.

Honor. III.

Gregor. IX.

Suppoſitâ itaque immediatâ licentiâ à Summo Pontifice, abſque recurſu ad Epiſcopos Fratribus Minoribus pro vniuerſo orbe in principio Ordinis conceſsâ, S. Franciſcus pro reuerentia quam ad Epiſcopos ſemper haberi voluit, in hoc Textu 1. Fratres admonuit: *Nè in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi prædicarent, quando ab Epiſcopo eis* poſitiuè & formaliter *foret contradictum.* Vnde S. Bonauentura: *Nè* (ait) *impedimentum poſſit eſſe verbi Dei expectatio licentiæ expreſſa, vt oſtendatur præſumpta licentia ſufficere, his dumtaxat, quorum Prædicatio eſt per Sedem Apoſtolicam & Prælatos approbata, loquitur negatiuè in principio dicens: Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius*, &c. Sup. *Hoc ideò* (ait) *dicitur:*

Non prædicare contradicente Epiſcopo, quid ſignificet.

Quia

Quia Fratribus iſte gradus licentiæ debet ſufficere, quia præſumitur eum conſentire, ſi non contradicat. Quæ poſteà latè deducit & probat.

TEXTVS II.

Et nullus Fratrum populo penitus audeat prædicare, niſi à Miniſtro Generali fuerit examinatus & approbatus, & ab eo Officium Prædicationis ſibi conceſſum.

SENSVS LITTERALIS.

Prædicatorũ examen, approbatio & inſtitutio, ad quem pertineat.

NE contingeret ex generali illa Miſſione, & licentia Apoſtolica Fratres aliquos, minùs tum vitâ, tum doctrinâ idoneos, prædicationi verbi Dei ſe ingerere: *Examen, Approbatio, Inſtitutio* ſiue *Miſſio* Fratris ad prædicãdum committitur, concreditur, & reſeruatur Miniſtro Generali: Qui ſub equipollenti pręcepto tenetur ſub peccato mortali vitam, mores, doctrinam prædicatoris examinare, & approbare, ac ei officium prædicationis committere: Ita vt nemo in Ordine poſſit officium prædidicationis ſub peccato mortali ſuſcipere, niſi examen ſicut & approbationem Generalis Miniſtri ſubeat, eique officium cõmittatur: Quod quidem examen ſicut & approbatio, & inſtitutio poſteà à Summis Pontificibus ob Ordinis dilatationem cõmiſſa ſunt Miniſtris Prouincialibus, cum ſuo Diffinitorio in Capitulis Prouincialibus congregatis, qui in hoc, vt puritas Regulæ ſeruetur, vices Generalium ſubeunt, illius auctoritate ſibi communicatâ, quam Generales reſtringere & limitare ex vi Regulæ poſſunt. Qualiter autem examina & approbationes Epiſcoporum in Ordinem ſubintrauerint, in Fundamento XI. amplè explicabitur.

TEXTVS III.

Moneo quoque & exhortor eoſdem Fratres, vt in prædicatione quam faciunt, ſint examinata & caſta eorum eloquia, ad vtilitatem & ædificationem populi, annuntiando eis vitia & virtutes, pœnam & gloriam cum breuitate ſermonis, quia verbum abbreuiatum fecit Dominus ſuper terram.

SENSVS LITTERALIS.

COmpendiosè energiam huius Textus ſecundùm omnes particulas perſtrinxit S.Bonauentura: *Sint* (ait) *examinata*, id eſt, *non temerè, ac ſine deliberatione prolata, non ſint noua & ſuſpecta: ſint caſta: Hac* (ait) *Caſtitas excludit corruptionem falſitatis, & immixtionem non ſolum enormitatis, imò etiam omnis vanitatis, ſeu verbi riſum prouocantis, ſeu faſtum aut impetum prædicantis: excludit etiam corruptionem intentionis.* Vnde 2. ad Corinth. 2. *Non enim ſumus ſicut plurimi adulterantes verbum Dei, ſed in ſinceritate, ſicut ex Deo, coram Deo, in Chriſto loquimur: ex Deo* (inquit) contra falſitatem: *coram Deo*, per maturitatem, *in Chriſto*, per puritatis intentionem. Sint *ad vtilitatem* in malo vitando, *ad ædificationem* in bono faciendo: *Populi* dicitur, Nè tantùm præſumant, quòd pauperibus & ſimplicibus prædicare contemnant. *Annuntiando eis vitia, & virtutes*, quantum ad vitam præſentem: *Pœnam & gloriam*, ad vitam futuram: Quod dicit; Nè prædicent ſeipſos: vt ſuam Philoſophiam oſtendant, & fimbrias magnificent: *Cum breuitate ſermonis.* Hæc breuitas excludit verborum ambages, & ſententias inuolutas: verba etiam ardua ſuper capacitatem audientium: *Infrà*: Ad litteram etiam ſtudendum *breuitati*, quia prolixitas generando faſtidium, auditores pluries retrahit ab auditu, &c.

Prædicationis qualitas.
S. Bonau.
2 Cor. 2. verſ. 17.

CAPVT X.

De Admonitione & Correctione Fratrum.

TEXTVS I.

Fratres qui ſunt Miniſtri & ſerui aliorum Fratrum, viſitent & moneant Fratres ſuos, humiliter, & charitatiuè corrigãt eos, non præcipiẽtes eis aliquid, quod ſit contra animam ſuam, & Regulam noſtram.

SENSVS LITTERALIS.

Superiorum officia 4.

HIc Textus informat Superiores in Ordine de quatuor munijs,ſiue officijs,quæ ſub præcepto teneantur impendere ſubditis ſuis,quæ etiam gradatim numerantur,nimirùm: *Viſitare Monere,Corrigere,Præcipere: Viſitatio* Actum dicit vigilantiæ & cognitionis:vt ſcilicet,cognoſcát oues ſuas,& qualiter cum eis agatur,iuxta illud Euangelicum Joan.10. *Ego ſum Paſtor bonus,& cognoſco oues meas,& cognoſcũt me meæ:* De quo & ſuperiùs dixerat: *Oues vocem eius audiunt, & proprias oues vocat nominatim, & educit eas: & cùm proprias oues emiſerit ante eas vadit, & vocem illius ſequuntur,*&c. Itaque *viſitare:* Nihil eſt aliud,quàm ſuper grege ſibi commiſſo, ſolerter vigilare, nè quid ei aduerſi accidat. Nec tantùm indicat *viſitationem publicam & iudicialem*; ſed paternam *ac fraternam curam quam Superior adhibere tenetur. Monitio* viſitationẽ ſequitur,& dicit ſolicitam exhortationem, quâ fratres à malis auertuntur,& ad bona incitantur: Dicit etiam verbalem correptionem, pro ijs qui ſecretò peccauerunt,vel qui in imminenti periculo peccandi verſantur. *Monitionem* ſequitur *Correctio*,quæ non ſecuta per monitionem emenda,iuxta qualitatem delicti infligitur: Cui duas qualitates adſcribit Regula,vt nimirùm:*Humiliter & charitatiuè* fiat:*Humilitas* autem excludit faſtum, & auſteritatem corrigentis: *Charitas* excludit vehementiam paſſionis, & animi acerbitatem, ſiue (vt ait Hugo de Dina) *Humilitas in verbis, Charitas in affectu cõmendatur.* His tribus additur officium *Directionis*, quod fit per *præcepta* & *prohibitiones* congruas,& legitimas intra terminos licitæ & vtilis fugæ, aut operationis: *Non præcipiendo eis* (inquit) *aliquid quod ſit contra animã ſuam & Regulam noſtram:* Illud verò cenſetur iuxta quatuor Magiſtros,*contra animam,*non ſolùm quod peccatum eſt; ſed etiam quod eſt incentiuum & proximum peccato: ſiue quidquid aliquo modo inducit, vel eſt occaſio peccati: *Contra Regulam* verò dicitur, quod eſt contra vota & præcepta Regulæ, vel illis aliquo modo acceſſoria, vt ſunt Ordinationes & Statuta ad illorum puriorem obſeruantiam ordinata.

Ioan. 10. verſ. 14. — *Verſ. 3.* — *Viſitare quid.* — *Monere quid.* — *Corrigere quid.* — *Præcipere quid.*

OBLIGATIONES TEXTVS I.

EX quibus patent obligationes Superiorum ad quas ex natura officij ſub peccato mortali,& pœna damnationis æternæ tenentur, tamquam *rationem reddituri de animabus ſibi* commiſſis, ſi ex dictorum negligentia pereant.

Conformitas Scripturæ.

OMnia porrò ſupradicta conſonant Scripturis de bono Paſtore Joan.10. Luc.15.Actor.20. Vnde & 2.ad Timoth. 4.*Argue,obſecra,increpa*;Gloſſa: *Argue iuniores, obſecra ſeniores, increpa inquietos.* Et 1.ad Theſſal.5. *Corripite inquietos, conſolamini puſillanimes, ſuſcipite infirmos, patientes eſtote ad omnes.* Nomine autem *Miniſtrorum & ſeruorum* vocantur omnes Superiores,vt aliàs explicauimus ex Luc.22. & Matth.20.*Qui vult inter vos maior fieri,ſit veſter Miniſter,*&c.

Ioan.10. Lucæ 15. Actor.20. 2.Tim.4. verſ.2. 1.Theſſ 5. verſ.14. Lucæ 22. verſ.26. Matth.20. verſ.26.

TEXTVS II.

Fratres verò qui ſunt ſubditi, recordentur quòd propter Deum abnegauerint proprias voluntates:Vnde firmiter præcipio eis, vt obediant ſuis Miniſtris in omnibus quæ promiſerunt Domino obſeruare,& non ſunt contraria animæ ſuæ, & Regulæ noſtræ.

SENSVS LITTERALIS

Cum Conformitate S. Scripturæ.

FVndamentum obedientiæ non eſt aliud,quàm, *Abnegatio propriæ voluntatis*,quã in ſua Profeſſione facit Frater Minor: Hinc obedientiæ latitudo tanta eſt, vt obligetur præcepto Superioris ſibi ſub obedientia facto, in tanta latitudine, in quam licitè voluntas propria ferri poteſt: Licitè autem propria volũtas ferri poteſt, in omne quod non nocet animæ,& quod Regulæ conforme eſt. In iſta itaque latitudine Frater Minor,ſicut propriæ voluntati renuntiat, ſic propter Deum, in tota iſta latitudine ſuam voluntatem in manus Superiorum reſignauit: Exemplo conformi illius,qui *Humiliauit ſemetipſum factus obediens vſque ad mortem,mortẽ autem Crucis.* Vnde & Diſcipulis pro forma Regulæ ponit Matth.16. *Qui vult venire poſt me abneget ſemetipſum.* Et aliàs:Præcipiuntur: *Odire animas ſuas*, id eſt,proprias inclinationes,& voluntates.

FF. Minorum obedientiæ latitudo. — *Philip. 2. verſ. 8.* — *Matth.16. verſ.24.*

TEX-

TEXTVS III.

Et vbicumq; ſunt Fratres qui ſcirēt, & cognoſcerent ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſeruare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere.

SENSVS LITTERALIS.

PRouidet in omnibus S. Pater, etiam caſibus occultis. Cùm enim ſæpè non obſtantibus viſitationibus, monitionibus, correctionibus, &c. poſſint aliqua tolerari, vel ſecretè ingruere, & ſerpere mala inter Fratres, quæ aliquos inficiant, & in Regulæ obſeruatione ſpirituali, hoc eſt, reali, & ſecundùm ſpiritum, impediant, à quibus Fratres ſe expedire, vel quæ vitare non poſſunt; vnde ſemper in periculis tráſgreſſionis Regulæ verſantur, quæ nec per viſitationes aut monitiones, vt dictum eſt, tolluntur: Fratribus de remedio prouidere volens S. Pater: Non tantùm facultatem facit, ſed etiam præceptum imponit talibus Fratribus ſic periclitantibus, vt ad ſuos Miniſtros pro remedio recurrant, & recurrere debeant.

Fratres vt recurrant ad ſuos Miniſtros pro obſeruatione Regulæ 5. requiſita.

Quinque itaque *requiruntur* ad præceptum in hoc Textu: 1. Vt in loco ſit aliquod impedimentum reale alicui Fratri, vel Fratribus nè poſſint ibidem ſeruare Regulam. Dico *reale:* non autem imaginariū, ſcrupuloſum, vel quod ab apprehenſione, & ratiocinatione Fratris dependeat. Hoc indicant verba (*ſcirent & cognoſcerent.*)

2. Vt in Fratre reſpectu impedimenti vel incentiui mali vitandi, ſit moralis aliqua impoſſibilitas, vel difficultas grauis; & periculum vel impedimētum non oriatur, ex eius negligentia. Hoc indicant verba, *ſe non poſſe.*

3. Vt recurſus ſit ordinatus, & ordinatè fiat. Vt *reſpectu perſonæ*; cùm enim, vt dictum eſt, nomine *Miniſtrorum* proportionatè intelligantur *Superiores:* ſi poteſt prouideri malo vel impedimēto per Guardianum, non eſt opus recurrere ad Prouincialem, ſi per Prouincialem, non eſt opus recurſu ad Generalem, &c.

4. Oportet aduertere *modum recurſus*, vt nimirùm ſit congruus, & honeſtus: vnde ſi poteſt ſubditus efficaciter & congruè, abſque ſui, vel tertij detrimento recurrere per litteras, non debet recurrere perſonaliter ad euitandos diſcurſus. Deinde: Recurſus debet fieri honeſtè cū ſocio, & modis in religione vſitatis, & ordinatis.

5. Non ſemper debere fieri *ad mutationem loci:* ſed vt Miniſtri prouideant, vel de amotione impedimenti, vel de modo & medio ſufficienti, quo Frater Regulam obſeruare poſſit.

Et ex dictis patent obligationes huius Textus: ſicut enim obligantur Fratres ſibi quærere per hunc recurſum remedium ad obſeruantiam Regulæ ſub præcepto: ſic Superiores tenentur cum illis concurrere, & illos non impedire, iuxta explicationes datas.

TEXTVS IV.

Miniſtri verò benignè, & charitatiuè eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa ipſos: vt dicere poſſint eis, & facere ſicut Domini ſeruis ſuis; nam ita debet eſſe: Quòd Miniſtri ſint ſerui omnium Fratrum.

SENSVS LITTERALIS.

OBligationes Miniſtrorum in recipiēdis Fratribus ad ſe iuſtè, & legitimè recurrētibus, hic Textus breuiter perſtringit: nimirùm, vt *benignè, & charitatiuè* in corde *eos recipiant: & tantam familiaritatem habeant circa ipſos,* hoc eſt, tam familiares ſe ipſis exhibeant, vt omnia verba imperium reſonantia ſileant, & facta dominatum prætendentia deſerant: *vt dicere poſſint eis & facere, ſicut Domini ſeruis ſuis:* id eſt; Nè Superiores verbo aut facto prætendant faſtum, qui poſſit repellere ſubditos à fiducia ad Miniſtros in neceſſitatibus recurrendi: Ita ferè *S. Bonauentura.* Notat tamen, per hoc verbum non debere dari ſubditis occaſionē ſuperbiendi propter humilitatem Miniſtrorum: nè ſicut dicit Gregorius: *Dum nimia ſeruatur humilitas, regendi frangatur auctoritas:* ſed informari Miniſtros in rebus pertinentibus ad ſalutem animarum ſe debere exhibere, ſicut verè ſunt, *tamquam ſeruos,* ſicut de ſe Chriſtus dicebat Luc. 22. *Ego in medio veſtrum ſum, ſicut qui miniſtrat:* Quod benè explicat S. Paulus 1. ad Corinth. 3. *Quid igitur* (inquit) *eſt Apollo? Quid verò Paulus?* Reſpondet: *Miniſtri eius cui crediſtis.* Infrà: *Omnia veſtra ſunt, ſiue Paulus, ſiue Apollo, ſiue Cephas, omnia veſtra ſunt* ad ſalutem. Benè Hugo de Dina: *Vtile* (inquit) *ſeruitium, doctrina lumen ſubminiſtrare indoctis, medicinam infirmis, ſolatium inualidis, ſtultis verbera, vincula furioſis, pro quibus habent Domino reſpondere.*

Superior qualis debeat eſſe ad inferiorem.

Gregorius.

Lucæ 22. verſ. 27.

1. Cor. 3. verſ. 5.

Verſ. 22.

Hugo de Dina.

Con-

Digitized by Google

Conformitas Scripturæ.

HIc Textus deſumitur ex exemplo Domini Matth. cap. 11. *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos: Tollite iugum meum ſuper vos, & diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde*: Sumitur & ex parabola Gallinæ infirmantis ſe ſuper pullis ſuis. Sumitur & ex exemplo Apoſtolorum 2. ad Corinth. 4. *Non noſmetipſos prædicamus, ſed Ieſum Chriſtum D. N. Nos autem ſeruos veſtros per Ieſum.* Et cap. 11. *Quis infirmatur, & ego non infirmor, quis ſcandalizatur, & ego non vror.* Interdùm etiam Chriſtus increpauit Petrum duris verbis, & flagello facto ex funiculis eiecit vendentes ex tẽplo. Ioan. 2.

Matth. 11. verſ. 28.

2. Cor. 4. verſ. 5.

Et cap. 11. verſ. 29.

Ioan. 2.

TEXTVS V.

Moneo verò & exhortor in Domino Ieſu Chriſto, vt caueāt Fratres ab omni ſuperbia, vana gloria, inuidia, auaritia, cura, & ſolicitudine huius ſæculi, detractione, & murmuratione.

SENSVS LITTERALIS.

REgula monens & exhortans in hoc Textu Fratres, vt à certis peccatis caueant, inſtruit & informat Superiores, quibus vitijs eradicandis potiſſimùm ex Officio cauere debeant. Octo verò genera peccatorum recenſet, quibus Status huius Ordinis deſtruitur, & ad ruinam tendit, nimirùm, *ſuperbiam*, & *vanam gloriam*, quæ humilitatem huius Ordinis Matrem ſuffocantes, *Obedientiam Humilitatis filiam*, in vtero velut opprimunt: Deinde eradicandā docet: *Inuidiam*, quæ tollit *Charitatem ordinatam*, in qua conſiſtit Ordinis decor: Demùm mandat cauere, ab *Auaritia, Cura, & ſolicitudine huius ſæculi*, quæ deſtruūt *Paupertatem*; & ſubminiſtrantes, ſub titulo ſatisfaciẽdi neceſſitatibus corporis, *Abundantiam panis, & luxum*, perdunt *Caſtitatem*: Denique prohibet abſtinere à *Detractione* & *Murmuratione*, quæ *Pacem* turbantes, quæ eſt Religionis fundamentum, inducunt Ordinem in horrendas confuſiones. Sicut ergo exhortatur Fratres vt ab ijs caueant, ſic Superiores incitat, vt ſuper iſtis eradicandis inuigilent.

Quærit autem *S. Bonauentura*: Cur hæc quæ vt plurimùm peccata ſunt mortalia, vel incentiua ad mortale, ſub ſola monitione S. Franciſcus voluerit prohibere? Reſpondet: In his aliquando mortale, aliquando veniale tantùm peccatum committi: Cùm autem iure diuino illa quomodocumque prohibita ſint, noluit iugum aggrauare: ſed cùm eſſent ſtatus Ordinis deſtructiua ex ſe: Putauit ſufficere ſi obligationem lege diuinâ in his cauendis præſcriptam monitione ſuâ refricaret. In his ſanè eradicandis tota doctrina Euangelica inſudat, ideò inutiliter hic ſcripturæ annecterentur.

TEXTVS VI.

Et non curent neſcientes litteras, litteras diſcere; ſed attendant quòd ſuper omnia deſiderare debent, habere ſpiritum Domini, & ſanctam eius operationem, orare ad Deum puro corde, &c.

SENSVS LITTERALIS.

SIcut in Superiori Textu exhortatus eſt Fratres ad eradicanda, & vitanda vitia Religioni huic maximè aduerſa: Ita in hoc Textu oſtendit in quibus conſiſtat totus ſcopus, tota medulla perfectionis huius Regulæ, & ſtatus Ordinis Minorum, vt & ad illam perfectionem Fratres adſpirent, & Superiores informentur, qualiter omnia quæ in Regulâ eis committũtur, iſtum finem & ſcopum reſpiciant.

Primò itaque: Monet Fratres neſcientes litteras, vt à nimia cura illas adipiſcendi abſtineant: Quod quidem primò, iuxta *Hugonem de Dina*, & alios, tangit laicos, nè nimirùm prętextu miſſionis vel doctrinæ ſpargendæ, inutiliter & cum ſui, & aliorum turbatione, ad ſtudia promoueri ſolicitent: *Non ergo* (ait Hugo) *S. Regulæ Cõditor litteratis, ſed laicis, & illitteralis ſtudium vetat, vt vnuſquiſque ſecundùm Apoſtolum: In qua vocatione vocatus eſt, in illa permaneat.* Addo tamen: Etiam nomine *litterarum*, hîc intelligi, profanas & vanas ſcientias, quæ inflant, non ædificant, quæ in intellectu hærent, & ad affectum excitandum & inflammandum non tendunt: Et hæ ſcientiæ Ordinem potius confundunt, quàm adiuuent. Vnde S. Pater tom. 3. Colloquio 15. interrogatus: *An ſibi placeret: Quòd Fratres ſtudio S. Scripturæ intenderent?* Reſpondit: *Mihi quidem placet, dum tamen Chriſti exemplo, qui magis oraſſe legitur, quàm legiſſe, orationis ſtudium non omittant.* Et in Epiſtola ad S. Antonium Paduanum tom. 1. *Placet* (ait) *mihi, quòd Sacram Scripturam interpreteris, ita tamen, vt nec in te, neque in cæteris extinguatur S. Orationis Spiritus, iuxta Regulam quam*

Hugo de Dina.

1. Cor. 7. verſ. 20.

Studium Franciſcanum quale.

quam profitemur. Studium ergo non vetuit, quod intellectum illuminat, inflammat affectum, reducit & vnit ad Deum. Talis fuit doctrina Seraphici Doctoris S. Bonauenturæ iſtis titulis omnibus commendat & Cãcellarius Gerſon: vanam ergò ſciendi curioſitatem, S. Pater à ſuo Ordine exulare voluit.

Porrò ſecluſâ mundanâ ſcientiâ, ad veram ſapientiam ſuos erudit in hoc Textu S. Pater, ſex gradus demonſtrans, quibus ad ſupremum perfectionis apicem Frater Minor ex Regula tendere debet, & ſummo deſiderio t. rri: *Sed attendant* (ait) *quòd ſuper omnia deſiderare debent*, id eſt, tamquam finem omnium, quæ in Regula ponuntur, ad illa aſpicere quæ enarrat 1. *Habere ſpiritum Domini*. 2. *Sanctam ſpiritus Domini operationem*. 3. *Orationem puri cordis*. 4. *Humilitatem & patientiam*, ab intus quidem, *in infirmitatibus*, & tentationibus tam ſpiritualibus, quàm corporalibus: A foris autem, in *perſecutionibus* & tribulationibus externis. 5. *Dilectionem inimicorum*. 6. *Perſeuerantiam*. Hæc eſt vera ſcala totius perfectionis quæ nobis in Regula erecta eſt: vnde enim nobis tam larga *obedientia*, tam alta *paupertas*, tam perlucida *caſtitas*; niſi vt excluſo ſpiritu mundi, ſpiritu carnis, ſpiritu proprio, perueniamus ad *ſpiritum Domini*? Vnde nuditas, ieiunia, auſteritates corporales; niſi vt detur locus *operationi ſpiritus*? Vnde ſancta Officia, niſi vt plantetur in nobis *oratio puri cordis*? Denique nihil in hoc mundo habet Frater Minor, vt in *humilitate* & *patientia* omnibus ſubijciatur: ab omnibus dependet, vt etiam inimicos diligat: & retrò reſpicere prohibetur, vt in finem perſeueret.

Perfectionis ſcala.

Conformitas Scripturæ.

HI porrò perfectionis gradus omnes deſumpti ſunt ex ſcriptura. 1. Enim de ſpiritu Domini, vt diſtinguatur contra ſpiritum carnis, mundi, vel proprium. Chriſtus Joan. 3. *Quod natum* (inquit) *eſt ex carne, caro eſt, quod natum eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt*. De quo Domini ſpiritu latiùs cap. 14. 2. Totam actionem ſpiritus ſiue operationem, deſcribit S. Paulus ad Rom. 8. vbi de oratione puri cordis. De humilitate & patientia, de dilectione inimicorum, de perſeuerantia videri poteſt c. 1. Matth. Et alia ad hos gradus facientia paſſim in Euangelio, & Apoſtolicis ſcriptis occurrunt. Quæ referre & explicare non eſt huius loci.

Ioan. 3. verſ. 6.

CAPVT XI.

Quòd Fratres non ingrediantur Monaſteria Monacharum.

TEXTVS VNICVS.

Præcipio firmiter Fratribus vniuerſis nè habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia mulierum. Et nè ingrediantur Monaſteria Monacharũ, præter illos quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis: Nec fiant compatres virorum, vel mulierum, nè hâc occaſione inter Fratres, vel de Fratribus ſcandalum oriatur.

SENSVS LITTERALIS.

PVdiciſſimus caſtitatis amator Franciſcus ſub præcepto formali, tria remouet pericula, quæ caſtitatis profeſſori communiter imminent, ſub prætextu alicuius boni. *Primum: Suſpecta conſortia, vel conſilia mulierum*: Suſpecta ſanè iuxta S. Bonauenturàm conſortia dicuntur, quæ ratione alicuius circumſtantiæ nata ſunt ingerere aliquam ſuſpicionem immunditiæ vel carnalitatis. Vnde: *Suſpectum* (ait) *conſortium non eſt ſolùm mulieris ſuſpectæ; imò cum omni muliere vbi locus, tempus, geſtus, aſpectus, & alia notabilia indicia ſuſpicionem nõ excludunt*. Addit colloquia ſolitariè cum muliere prolongata, & cum eadem perſona ſine ratione euidenti frequentata, ſuſpecta eſſe. Et tandem concludit: Omne illud ſuſpectum exiſtimari colloquium, non ſolùm quod ordinatur ad carnis immunditiam quamcumque, ſed quod poteſt huius rei ſcandalum, vel ſuſpicionem probabiliter generare. Siue itaque ſint conſortia, ſiue ſub colore conſiliorum fiant, ſi talia ſuſpicionem nata ſint ingerere alicuius impuritatis, etſi abeſſet de facto omnis motus carnis, Fratri Minori ſub peccato mortali prohibita ſunt.

Suſpectum conſortium, quid.

S. Bonau.

Dixi (*quæ nata ſint ſuſpicionem ingerere impuritatis*) ſi enim ſuſpicio naſcatur ex mera malitia, vel infirmitate opinãtis, ſuſpecta omninò dici non poſſunt.

Secundum quod hoc præcepto formali prohibetur: Eſt *ingreſſus in Monaſteria Monacharum*, id eſt, ad interiora Monaſteriorum, vbi abſque pariete, vel crate intermedia poſſunt moniales conuenire. Cuius prohibitionis rationem reddens: Hugo de Dina: *Quia* (inquit) *tales perſonas diabolus magis impugnat, adeoq́ maius eſt periculum maiusq́ ſcandalum:* Qui putat etiam hoc Textu prohiberi ingreſſum ad ſolitarias, eò quòd videatur periculum maius: Verùm quia domus earum non ſunt *Monaſteria:* Hoc quidem Textu arbitror non prohiberi, ſed per primam prohibitionem de *ſuſpectis conſortijs vel conſilijs.* Quia ſcilicet nimia conuerſatio ſolius cum ſola ſuſpicionē nata eſt generare, & de facto ſolitudo viri, & mulieris incentiuum eſt libidinis. Additur autem: *Niſi à Sede Apoſtolica conceſſa fuerit licētia ſpecialis:* Quæ ſpecialis non tam perſonā reſpicit, quàm rationem ingreſſus, qui datur in genere viſitatoribus, confeſſarijs, medicis, &c. ratione vtilitatis, vel neceſſitatis ſpiritualis vel corporalis.

Hugo de Dina.

Ingreſſus ad ſolitarias, an & qualiter prohibeatur.

Tertium: Quod prohibetur eſt *Compaternitas virorū vel mulierum*, quia propter cognationem ſpiritualem, eſt ſeminarium familiaritatis amplioris, quæ non rarò ſolet ad amicitias ſenſuales terminari.

OBLIGATIONES.

EX his conſtat quantā puritate S. Pater caſtitatis votum à ſuis obſeruari voluerit, vt quæ ex natura rei ſunt tantùm venialia, illa ſub peccato mortali, ex circumſtantijs prohibenda duxerit. Conſtat etiam, quàm circumſpectè debeat Frater Minor in iſtis conſilijs quæ generare poſſunt impuritatis ſuſpicionem, ambulare: Non enim hîc ad euitandum peccatū ſufficit, vel factum ſuum defendere, vel innocentiam allegare, aut etiam probare: Sufficit enim quòd ex natura conſortij, vel ex frequenter accidentibus, poſſit ſuſpicio aliqua carnalis cōuerſationis generari. Vnde Hugo de Dina: *Eò ipſo quis* (ait) *ſe reddit ſuſpectum, quò diſſuaſum ſibi maximè à Prælatis non vitat conſortium.* Et S. Hieronymus Ep. ad Nepotianum. *Cauete* (ait) *omnes ſuſpiciones: Crebra enim munuſcula, & ſudariola, & faſciolas, & veſtes ori applicatas, & oblatos & deguſtatos cibos. blandaſq́ ac dulces litteras, atque munuſcula ſanctus amor non habet.*

Quam facilè peccetur ſuſpectis conſortijs.

Hugo de Dina.

S. Hieron. Ep. ad Nepot.

Conformitas Scripturæ.

MAtth 5. *Ego autem dico vobis: Quia omnis qui viderit mulierem ad concupiſcendam eam, iam mœchatus eſt in corde ſuo.* Et vt omne periculum aut ſuſpicionem excludat: *Si oculus tuus dexter, &c. ſi dextra manus, &c. ſcandalizat te, abſcinde eam, & proijce abs te.* Tanta porrò fuit diſcipulorum Chriſti abſtractio ab inutili mulierum conuerſatione vt, Ioan. 4. videntes Chriſtum cum Samaritana ad puteum miſcere colloquia; mirarentur quòd cum muliere loqueretur.

Matth. 5. verſ. 28.

Verſ. 30.

Ioan. 4. verſ. 27.

CAPVT XII.

De euntibus inter Saracenos, & alios Infideles.

TEXTVS I.

Quicumque Fratrum diuinā inſpiratione voluerint ire inter Saracenos, & alios infideles, petāt inde licentiam à ſuis Miniſtris Prouincialibus: Miniſtri verò nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis quos viderint eſſe idoneos ad mittendum.

SENSVS LITTERALIS.

NVllus poſſit ire etiam titulo prædicationis, vel miſſionis ad infideles, quantumcumque diuinā ſe inſpiratione vrgeri prætendat, ſine licentia ſui Miniſtri Prouincialis: Et Miniſtri neminem mittere poſſint, niſi verè cognitus ſit idoneus, vitā vtique, doctrinā, virtute, conſtantiā in fide, & huiuſmodi qualitatibus ad talem miſſionem neceſſarijs.

OBLIGATIONES.

PEccant igitur mortaliter, & ab obediētia apoſtatare conuincūtur, quicumque, quocumque prætextu abſque licentia Prouincialium Miniſtrorū ad infideles vel hæreticos ire præſumunt, quantumuis idonei habeantur: Aliunde: Peccant mortaliter Miniſtri qui inidoneos mittunt.

Poteſtas ergo mittendi reſidet ſecundùm Regulam apud Miniſtros Prouinciales, quibus graue iugum imponitur, vt de idonei-

Digitized by Google

idoneitate priùs mittendorum non tantùm inquirant; ſed plenam & abſolutam, ac velut intuitiuam notitiam de eorum quos mittunt, idoneitate habeant. Per hæc tamen non excluditur poteſtas eminentior quæ eſt in Miniſtro Generali, & Summo Pontifice: ſed regularis poteſtas deſignatur, regulariter obſeruanda: quia ex natura rei Miniſtri Prouinciales meliùs cognoſcunt idoneitatem ſuppoſitorum. Vnde qui ſine iudicio immediatorũ Prelatorum, Miſſiones huiuſmodi attentant grauiſſimis periculis ſe, & Religionem exponunt. Et in hoc ſine dubio fundatur hoc præceptum Regulæ, quòd poteſtatem illam Miniſtris aſſignauit. *Vnde duo hic:* Dubia reſoluuntur: *Primũ eſt.* An Miniſtri Generales hanc mittendi poteſtatem non habeant? Ad quod reſpondetur: Illam quidem habere eminenter, cùm poteſtas Prouincialium in ipſis tamquam Superioribus eminenter cõtineatur: Illâ tamen vti communiter non debere: Quia inferiorum perſpectam notitiam non ita habent: *Alterum dubium:* An cognito idoneo teneatur Miniſter Prouincialis licentiam impertiri? *Reſpondetur negatiuè?* Ratio eſt: Quia eius diſcretioni relinquitur, cùm ex ipſo Textu quantumuis idonei abſque actuali illius licentia prohibeantur ire. Nec deſunt aliquando motiua iuſta, vt etiam idoneus Miſſioni, ob aliam Religionis vtilitatem, vel neceſſitatem retineatur. Culpandus tamen eſſet Superior, qui malitioſo, & vitioſo motiuo idoneum detineret.

Generali an non competat poteſtas mittendi ad infideles.

Prouincialis an mittere teneatur idoneos petentes ad infideles.

Conformitas Scripturæ.

Matth.10. verſ. 5. MAtth. 10. Miſit Chriſtus Apoſtolos duodecim vt prædicarent filijs Iſraël, cum hac reſtrictione: *In viam gentium nè abieritis, & in ciuitates Samaritanorum nè intraueritis:* Nec ad gentes ire potuerũt, niſi nouâ obtenta Miſſione poſt
Marci 3. verſ. 13. reſurrectionem. Et Marci 3. dicitur: *Vocauit ad ſe quos voluit, &c. vt mitteret eos*
Cap.6. v.7. *prædicare.* Iterùm Marci 6. *Miſit illos bi-*
Lucæ 10. verſ. 1. *nos:* Et Luc. 10. *Deſignauit & alios ſeptuaginta duos, & miſit illos binos ante faciem ſuam, in omnem Ciuitatem, & locum quo erat ipſe venturus.* Miſſionem autem hanc legitimam à Superiore, neceſſariam con-
Rom.10. verſ. 15. cludit S. Paulus: Ad Rom. 10. *Quomodò* (ait) *prædicabunt niſi mittantur?* Quæ ergo poteſtas fuit in Chriſto, in Petrum, & Apoſtolos primò deriuata fuit: deinde dilatatâ Eccleſiâ alijs Superioribus commiſſa eſt.

TEXTVS II.

Ad hæc per Obedientiam iniungo Miniſtris, vt petant à Domino Papa vnum de S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector, & Corrector huius fraternitatis: vt ſemper ſubditi, & ſubiecti pedibus S. Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem & humilitatem, & S. D. N. Ieſu Chriſti Euangelium quod firmiter promiſimus obſeruemus.

Sensvs Litteralis.

HÆc eſt concluſio Regulæ, quæ ad Caput vnde ſumpſit exordium redit: ſummatim itaque compendium Regulæ, quæ in *Obſeruatione S. Euangelij in ſancta paupertate & humilitate* conſiſtit, repetens, ad principium *Obedientiæ ad Romanum Pontificem* Fratres remittit. Quem cùm perſonaliter aduerteret non poſſe ampliato per vniuerſum orbem Ordine illi per ſe inuigilare, nè cuiuſuis Epiſcopi, ſiue Antiſtitis curæ Ordo committeretur: Mandauit *per Obediẽtiam* vniuerſitati Miniſtrorum, vt à Domino Papa peterent, ſeu impetrarent vnum de S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui eminenter *Gubernationi, Correctioni, & Protectioni* Ordinis in neceſſitate vacaret: Cauſam verò addit: Quia immediatè ſub vniuerſali Capite Eccleſiæ, Romano Pontifice (cui ſingularem obedientiam *totius Ordinis* nuncupauerat) voluit Ordinem remanere, & immediatè ſub primo Hierarcha Eccleſiæ conſtitui. Vnde ex natura Inſtitutionis Ordo immediatè Summo Pontifici ſingulariter eſt ſubiectus, Capitis vniuerſalis influentiam accipiens per Cardinalẽ Protectorem, & Ordinis Prælatos, vt ſuprà docuimus, dum Ordinis gradum Hierarchicum independentem a lateralibus oſtendimus.

Regreſſus ad Paragraphos Fundamenti 5.

DIgreſſi quidem longiùs ſumus, vt litteralem ſenſum Regulæ ex ſuis Principijs deſumptum omnium oculis ſubijceremus: Nunc ad Paragraphos redimus, qui ex illa litterali expoſitione non ſine magna animæ vtilitate conſequuntur, & multas

multas tricas velut manu obſtetricante extricant.

§. III.

Regula Fratrum Minorum tantâ Chriſti prouidētiâ exornata eſt, vt humanitùs vltra tenorem litteræ nullâ diſpenſatione indigeat.

HIc Paragraphus Paradoxum fortè nonnullis videbitur, cùm tot diſpenſationes à Summis Pontificibus conſtet à Fratribus expoſtulatas: Verùm vt faſcinum à multorum oculis tollatur.

Diſpenſatio quid.

Aduertendum 1. *Diſpenſationem* propriè dictam definiri: *Iuris ſiue legis alicuius, aliàs obligantis, relaxatio facta, cum cauſa cognitione ab eo qui habet ius diſpenſandi.* Ex qua definitione conſtat, quòd in caſibus in quibus ius vel lex non obligant, nō cenſetur cadere diſpenſatio: ſicut nec in caſibus in ipſa lege à legiſlatore exceptis: *Explico:* Quia lex ieiunij Eccleſiaſtici non obligat ex ipſa declaratione Eccleſiæ Adoleſcentes ante 21. vel 22. ætatis annum nec ſenes poſt 60. Non cenſentur adoleſcentes, & ſenes huiuſmodi diſpēſati: Quia *Diſpenſatio* eſt iuris, ſiue legis obligantis *Relaxatio*; conſtat autem legem ieiunij huiuſmodi non obligare. *Similiter:* Regula Fratrum Minorum ita obligat eos nudis pedibus ambulare; vt tamen expreſsè excipiat eos *qui neceſſitate coguntur, vt poſſint portare calceamenta.* Ergo qui in neceſſitate calceamenta portat, non vtitur diſpenſatione propriè dictâ, ſed vtitur ſuo iure, quia Regula in tali caſu illum non obligat, &c. Ergo vt in aliquo caſu diſpenſari dicatur, debet cenſeri in tali caſu legi obligatus.

Diſpenſandi cauſa duplex.

Aduertendum 2. Cauſas rationabiles diſpenſationis in obligatione alicuius legis ad duas reuocari, nimirùm: Ad *neceſſitatem* vel *grauem vtilitatem* eius cum quo diſpenſatur, vel *in bonum Reipublicæ* ſiue *Communitatis.*

Aduertendum 3. Multa rigoroſè in Regula Fratrum Minorum demandari ſub præcepto, vel æquipollenti, quibus tamen ſemper additæ ſunt aliquæ exceptiones in certis caſibus, vt cap. 2. de Ieiunijs: *Tempore* (ait) *manifeſtæ neceſſitatis non teneantur Fratres ieiunio corporali*, &c. His ſic prænotatis, pono Propoſitionem.

PROPOSITIO VNIVERSALIS.

Regula Fratrum Minorum ita expreſsè prouidit neceſſitatibus; imò & vtilitatibus vitæ ipſorum, vt non ſit opus illis aliquâ diſpenſatione verâ, quæ relaxet obligationem iuris ſiue Regulæ.

An Regula FF. Minorum quandoq; egeat diſpenſatione.

HÆc propoſitio ſic declaratur per partium enumerationem cōpletam: Omnis *neceſſitas*, vel *grauis vtilitas*, ob quā cum Fratre Minore diſpenſandum eſſet in aliquo præcepto obligante: vel oriretur ratione *veſtitus*, vel *victus*, vel *infirmitatis corporalis*, vel *egeſtatis*, ſiue, generaliter, alicuius *neceſſitatis corporalis*, vel *ſpiritualis*: Atqui per Regulā eſt omnibus iſtis abundè prouiſum: Nulla ergo hic intercurrit ratio diſpenſationis. Cùm omnes caſus ſint per legem excepti. Sic verò per ſingula explico.

Non quoad veſtitum.

Primò de *veſtitu*: Regula quidem Fratribus indixit ad corporis neceſſarium veſtitum; *Duas tunicas, vnam cum Capucio, & alteram ſine Capucio, cingulum, braccas, & ſandalia.* Sub quibus, vt ex Chriſti Domini, & Apoſtolorum exemplo diximus in expoſitione litterali, comprehenduntur, ea quæ ſunt honeſtatis, vt *chlamides, caligæ truncatæ*, &c. Nè autem occurreret aliqua neceſſitas, quæ ſiue ad corpus fouendum, ſiue ad defenſandum contra frigora, & alias incommoditates diſpenſationem requireret: Prouidit cap. 4. mandans Miniſtris & Cuſtodibus *vt ſolicitam curam gerant pro Fratribus induendis*, conſideratis circumſtantijs, *ſecundum loca, & tempora, & frigidas Regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire:* Ergo ſecundùm Regulam poteſt Frater Minor ad ſuum veſtimentū Regulare addere de iudicio ſui Superioris, quidquid neceſſitas perſonæ, loci, temporis requirit: Mandat enim Regula Superioribus, vt de iſtis prouideant. Quis ergo caſus fingi poteſt, in quo opus ſit diſpenſatione in veſtitu Fratrum, cùm mandatum ſit Superioribus, Fratribus prouidere in omni caſu, in quo prouideri expedit iuxta præſentem neceſſitatem, vel grauem induendi Fratris vtilitatem. Vnde & expreſsè de calceamentis Regula c. 2. declarat: *Et qui neceſſitate coguntur, poſſint portare calceamenta.*

Cap. 4. Regulæ.

Nec quoad victum.

2. *Quoad victum:* vniuerſaliter permittitur Fratribus, niſi alio præcepto prohibeantur: *De omnibus cibis qui apponuntur eis, licere manducare:* Quia verò quæſtio poſſet eſſe de præcepto abſtinentiæ, vel ieiunij, generaliter declarat Regula: *Tem-*

pore

Digitized by Google

pore manifeſtæ neceſſitatis non teneri Fratres ieiunio corporali: Manifeſta autem neceſſitas moraliter menſurāda eſt, vt etiam grauem vtilitatem includat, iuxta communem Doctorum ſenſum: Ergo per Regulam ſufficienter in omni caſu ſuper victu Fratrum (ſeclusâ omni diſpenſatione) prouiſum eſt.

Nec ob infirmitatem corporalem. 3. Quia pro *Diſpenſationibus in Auſteritatibus alicuius Regulæ* frequentiùs prætenditur *corporalis infirmitas:* Tanta fuit huius Regulæ prouidentia, *vt cap.* 4. Omnem mandet ſolicitudinem Superioribus etiam per recurſum ad amicos ſpirituales, vt illis iuxta rationem infirmitatis benè prouideatur. *Et cap.* 6. mādat tantam charitatem exhiberi infirmis, vt etiam perſonaliter per Fratres illis ſeruiatur. *Et ſi quis* (ait) *eorum in infirmitatē ceciderit, alij Fratres debent ei ſeruire, ſicut vellent ſibi ſeruiri.* Quinimò qui equitationem *cap.* 3. ſuis Fratribus prohibuerat: Illam permittit infirmis, vel aliam neceſſitatem patientibus. *Et non debeant* (ait) *equitare, niſi manifeſtâ neceſſitate, vel infirmitate cogantur.*

Nec ob egeſtatem. 4. Quia præſumi poteſt *Diſpenſatio* poſtulanda ratione *egeſtatis,* maximè cùm Ordo altiſſimam paupertatem profiteatur, vltra ſingularem prouidentiam, quam omnibus huius Regulę profeſſoribus Deus repromiſit; Regula tres modos acquirendi vitæ neceſſaria prouidit. 1. *Per laboritium.* 2. *Per mendicationem humilem.* 3. *Per acceptationem liberaliter oblatorum.* Et quia plura debent conquiri per viam pecuniæ, quæ Fratribus interdicta erat, addit 4. *Modum per amicos ſpirituales,* quorum pecunijs res neceſſariæ alijs medijs deficientibus haberi poſſint. His ſanè medijs omni egeſtati & neceſſitati abſque diſpenſatione ſatisfieri poſſe, manifeſtum eſt: Ad quid igitur diſpenſatio?

Nec ob ſpiritualem neceſſitatem. 5. Quia de ſpirituali neceſſitate quæſtio eſſe poſſet. Regula vniuerſaliter prouidit, vt *vbicumque ſunt Fratres qui ſcirent, & cognoſcerent, ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſeruare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere.* Qui locus etſi primariò de neceſſitatibus à loco dependentibus videantur intelligi; conſequenter tamen, de omni ſpirituali neceſſitate intelligi debet, cui tenentur Miniſtri, quantum in ipſis eſt, ſubuenire & mederi, aliquo medio, & remedio competenti. Nec in his iterùm ergo requiritur diſpenſatio, cùm ſit mandatum legis.

Nec aliunde. 6. Huc referēdæ ſunt exceptiones quæ *ex natura legum, & iurium* ſequuntur, vel ex *natura Miniſterij* cui legitimè quis addicitur. Ex. g. *Iure poli* vbi eſſet extrema vel grauis neceſſitas vitæ cōſeruandæ, Frater Minor vti pecuniâ poſſet, non ex diſpenſatione primò data; Sed: Quia *lex naturæ præponenda eſt legi poſitiuæ,* & duabus legibus concurrentibus incompoſſibiliter præferenda eſt *lex diuina naturalis, legi diuinæ poſitiuæ, & lex naturæ, legi humanæ,* &c.

Dixi *(vel ex natura Miniſterij)* Sic enim qui proficiſcuntur ad infideles conuertendos, ex natura Miniſterij poſſunt veſtes ſæculares, & pecuniæ vſum neceſſarium aſſumere, ſi aliter Miniſterium exerceri non poteſt: Et hæ prouiſiones neceſſariò intenduntur in facultate Generali; Quî qui diuinâ inſpiratione volunt ire ad infideles, obtentâ licentiâ à Prouincialibus ire poſſunt, & cōſequenter neceſſarijs ad dictam miſſionē omninò requiſitis ex natura miſſionis abſque alia diſpenſatione vti: Quia caſus illi ex natura Miniſterij à lege excepti cenſentur.

APPENDIX COROLLARIA.

EX his clarè *Infertur.* 1. Fratri Minori ex Regulæ ſuæ pura obſeruantia, nullam neceſſariam eſſe diſpenſationem propriè dictam. *Ratio eſt:* Quia cùm fundamentum diſpenſationis propriæ dictæ, ſit *Diſpenſati neceſſitas,* vel *grauis vtilitas,* & ex parte, legis obligatio ſupponatur relaxanda: Omnibus neceſſitatibus Regula, ſiue lex per exceptiones, & mitigationes rigoris, ita prouidit; vt in dictis neceſſitatibus legiſlatorem legem non obligare declarauerit, prout ſuprà explicatum eſt.

Infertur 2. Diſpenſationes, ſi quæ à S. Sede in præceptis Regulæ poſtulatæ ſunt, vel inutiliter petitas, vel nullas & inutiliter conceſſas cenſeri. Ratio ex dictis clara eſt: Quia, cùm, vt dictum eſt, ad validam diſpenſationem requiratur neceſſitas, vel grauis vtilitas in diſpenſato: Vel talis neceſſitas, aut grauis vtilitas ſubeſſe ſupponitur: Iſtis autem neceſſitatibus omnibus per Regulam prouiſum erat, adeoque fruſtrà, & inutiliter à S. Sede poſtulabatur, vel neceſſitas vera aut grauis vtilitas nō ſuberat, & ideò diſpenſatio, etiam à ſede Apoſtolica, nulla fuit, quia cauſa allegata (vt ſupponitur) fictitia erat. Quod ſuccinctè ex dictis repeto: Omni veræ neceſſitati Fratrum prouiſum eſt per exceptiones, & mitigationes in Regula expreſſas, vt ſuprà exemplificatum eſt: Ergo nulla ſupereſt cui prouideatur, ergo fruſtrà vel nulliter diſpenſatio petitur. Et vt exemplis manifeſtior eſt. *Quid de diſpenſationibus à Pōtificibus, ſuper Regula impetratis dicendum.*

Primò. Feruntur aliquæ Bullæ paſsim quæ receptionem poſſeſſionum, bonorum temporalium, redituum permittunt: *Aliæ:* Quæ receptionem pecuniæ: *Aliæ:* Quæ conceſſionem Interulatum, Staminearum,

Digitized by Google

Camiſearum,&c.indulg nt. *Alia:* Quæ in c ceamentis vniuerſaliter diſpenſant,&c. Quas omnes nullas eſſe ſed ſubreptitias,& doloſè impetratas, ſic apertè demonſtro. Quoad *primas* quidem: Quis judicij integri poteſt iudicare veram neceſſitatem huiuſmodi *poſſeſſionum, redituum, pecuniarum* &c.aliquando fuiſſe; Cùm irrefragabiliter conſtet inter veros obſeruantes, & reformatos quatuor modis in Regula prouiſis, ſuperabundè ſemper neceſſitatibus Fratrum in victu,veſtitu, habitatione,medicinis & alijs ad vitām ſeruandam indigētijs fuiſſe prouiſum, nimirùm: De *labore acquiſitis*, de *humiliter mendicatis*, de *liberaliter oblatis*, de *procuratis per amicos ſpirituales*. Imò addo: Meliùs & abundantiùs prouiſum eſſe, quàm per *poſſeſſiones, reditus, pecuniarum receptiones*,&c.vt verorum Obſeruantium vita communis & frugalis ſat ſuperque demōſtrat,&c. Ergo fallaciter allegata eſt neceſſitas ad ſimiles Bullas obtinendas. Quoad *ſecundas Bullas*: de *interularum, ſtaminearum, camiſearum* diſpenſatione: Certum quidem eſt aliquando & alicui, vel aliquibus Fratribus, ob aliquam cauſam, vel infirmitatem neceſſaria eſſe poſſe: vniuerſaliter autem toti Ordini,vel Congregationi neceſſaria minimè eſſe.Si ergo neceſſaria aliquibus fuerint,iam prouiderat Regula.vt Frater tempore neceſſitatis vti poſſit; neceſſitatis iudicium ita committēs Superiori, vt etiam præcipiat, vt indigenti prouideatur. Quid ergo opus fuit diſpenſatione maximè Apoſtolicâ? Cùm autē toti Ordini talia neceſſaria non eſſe manifeſtū ſit,conſequēter diſpenſationes pro toto Ordine impetratæ, ſubreptitiæ, & nullæ reputandæ ſunt: Quod argumentū concludit idem de calceamentis: Nam neceſſitatem patientibus Regula expreſsè prouidit; certum eſt autem quod omnes vniuerſaliter non indigeant calceari.

Diſpenſationes illæ omnes reuocatæ.

Vnde infero 3. Judicio totius Ordinis diſpenſatorias illas Bullas Generales,à Capitulis Generalibus pro obreptitijs ſemper habitas & reiectas; Imò à poſterioribus Pontificibus reuocatas:Hoc ſufficienti titulo. *Quòd indiuiduis, & veris neceſſitatibus Fratrum ſit ſufficienter per Regulam prouiſum.*

§. IV.

Quid Pontificum declarationes, Regulæ, & Ordini, contulerint?

Sancta quæque ſæpe inficiuntur.

NIl tam ſanctum quod ſerpente antiquo procurante nō inficiatur: *Quoniā & creatura Dei in odium facta ſunt, & in tentationē animabus hominum, & in muſcipulam pedibus inſipientium*, & quamuis *Dominus hominem fecerit rectum, ipſe tamen ſe infinitis miſcuit quæſtionibus:* Nemo itaque miretur, ſi Regula (quam Euangelicæ puritati & veritati conformem, & à Christo acceptam, ad litteram ſine gloſſa obſeruandam accepit S. Franciſcus) ſuas paſſa fuerit quæſtiones, & controuerſas contentiones: Cùm & Euangelium ipſum & vniuerſalis Scriptura, diuerſas aduerſaſque paſſa ſit,& patiatur interpretationes. Quemadmodum enim (vt benè aduertit Epiſcopus Siluenſis 1. ad Corinth. 1. *Prædicatio Chriſti Crucifixi Iudæis quidem ſcandalum, Gentibus autem ſtultitia fuit: Ipſis autem vocatis Iudæis,atque Græcis, Dei virtus, & Dei ſapientia.* Ita contigit Regulæ Fratrum Minorum quæ Chriſtum *nudum, & Crucifixum* ſequendum proponit: Illa quippe Regula à principio fuit *Iudæis*, id eſt,Fratribus taliter litteralibus *ſcandalum, Gentibus*, verò, id eſt, *Fratribus curialibus* terram comedentibus *Stultitia*; ſolis verò *Fratribus Spiritu Dei vocatis* diſcretis, & ſpiritualibus *Dei virtus, & Dei ſapientia.* Hinc tot à principio ſuper Regulæ intellectu contentiones, quarum ratione ad S. Sedem,& Pontifices recurrendum fuit,pro Regulæ, etiam in clariſſimis Textibus, interpretatione,& declaratione: Tum vt horrendæ calumniæ, & detractiones maleuorum contra Regulam, & ſtatum Fratrum Minorum ſedarentur; Tum vt ſcrupuloſorum Fratrum timoratis conſcientijs ſatisfieret, & veritas Euangelica Regulæ manifeſtaretur: Tum vt retunderetur relaxatorum abominanda viuendi libertas, qui pro libitu ſibi ex Regulæ falſificatis commentis & gloſſis, habenas intolerabiles laxabant. Vnde illa diuiſio animorum: *Nonnulli* enim,omnes declarationes tamquam *Gloſſas*, & *Commenta* contra Regulam,& Fundatoris mentem ac intentionem ex ſcrupulo aſpernabantur: *Alij*, vt *neceſſarias* ad communem pacem & quietem conſcientiarum requirebant: Nec defuerunt qui declarationes omnes caſſas & abolitas vellent, vt liberiùs liceret, ceſſantibus illis, ſuas relaxationes adſtruere, & promouere: ſuper quo Epiſcopus Siluenſis de plāctu Eccleſiæ l.2.art.67.in principio: *Tempore* (inquit) *D. Papa Ioannis XXII. anno Pontificatus eius* 16. *Quidam viri Belial Pſeudo fratres Minores inimici Dei, & B. Franciſci, Euangelij Chriſti, & Regulæ prædictæ, & verè Ordinis ſceleratiſſimi proditores & deſtructores, & in Ordine eorum, ſcilicet Fratrum Minorum, quidam eorum Prælati, quærentes quæ ſua ſunt, ponentes os in cælum, ventribus gradientes ſuper terram,* non

Sapient.14. verſ.11.

Eccleſ.7. Verſ. 30.

1.Cor.1. verſ.23.

Declarationes Pontificiæ ad quid datæ.

Contra declarationes quantum à relaxatis fuerit oppoſitum.

Aluarus Pelagius de planctu Eccleſiæ l.2. art.67.

Digitized by Google

non rectè cogitantes, ſed malignißimè contra Sanctum Ordinem, & Regulam machinantes, procurarunt cum prædicto Domino Papa, & quibuſdã Cardinalibus declarationes omnes factas ſuper Regulam à Sede Apoſtolica, maximè decretalem D. Nicolai totaliter reuocari, &c. *Dicentes quòd contra voluntatem B. Franciſci fuit, & contra ſuum Teſtamentum, aliquam declarationem ſuper Regulam à Sede Apoſtolica impetrare: Et quòd declarationes erant Fratrum ligamina, & quòd ſine declarationibus meliùs poterat Regula obſeruari, & quòd declarationes erant impoßibiles ad ſeruandum.* Quâ autem ratione & fine id præfati dicerent, & qualiter venenum ſub lingua haberent, exprimit præfatus Epiſcopus: *Fingentes* (ait) *ſe pro zelo Regulæ, & teſtamenti hoc dicere, cùm tamen tacitè & ſubdolè ipſam per huiuſmodi reuocationem declarationum intenderent deſtruere, ſicut apparet in eorum declaratione, imò potiùs deſtructione nefandiſſima, & falſiſſima, & carnaliſſima quam fecerunt ſuper Regula antedicta.* Hiſtoriam porrò nefandam latè proſequitur dictus Epiſcopus, quàm paucis ad compendium reduco.

Idem.

Gerardus namque *Odonis* ex Aquitania oriundus, in locum *Michaelis Ceſenatis*, procurante Ioanne XXII. Generalis Ordinis electus, ſtatim à principio ſui regiminis adinuenerat, tres nefandas gloſſas in Regulæ præcipua præcepta, quarum approbationem cùm ſe impetrare non poſſe arbitraretur, niſi declarationibus Pontificum maximè *Nicolai III.* ſuppreſſis, declarationes omnes aboleri ſub zeli prætextu deſiderabat.

Tres malignæ gloſſa in præcipua Regulæ præcepta.

Prima autem *gloſſa*, quam intrudere vt ſenſum litteralem Regulæ ſatagebant, erat ad Textum illum cap. 4. Regulæ: *Præcipio firmiter Fratribus vniuerſis, vt nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant per ſe, vel per interpoſitam perſonam: Tamen pro neceſſitatibus infirmorum, & alijs Fratribus induendis per amicos ſpirituales*, &c. Ex quibus hunc ſenſum commentabantur: Non licere vllo modo Fratribus recipere pecuniam per ſe, aut interpoſitã perſonam: Niſi pro neceſſitatibus infirmorum, & Fratribus induendis: Ita vt ſit ſenſus: *Tamen pro neceſſitatibus infirmorum, & alijs Fratribus induendis poſſint recipere pecuniam, & denarios per interpoſitam perſonam*, &c.

Secunda gloſſa erat ſuper illo verbo *infirmorum:* ſub quo intelligebant omnem infirmitatem, nedùm corporalẽ, ſed etiam ſpiritualem, dicentes, *Quod pro omni neceſſitate corporali*, quæ ſecundùm eos vocatur *infirmitas: licebat in Ordine recipere pecuniam per interpoſitam perſonam.*

Tertia gloſſa fuit ſuper cap. 10. ad illa verba: *Et vbicumque ſunt Fratres, qui ſcirẽt & cognoſcerent ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſeruare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere; Miniſtri verò benignè, & charitatiuè eos recipiant, & tantã familiaritatem habeant circa ipſos, vt dicere poſſint eis & facere, ſicut Domini ſeruis ſuis?* Ex quo inferebant: potuiſſe Miniſtros cum omnibus *qui non poſſent Regulam obſeruare, & ad eos recurrerent*, diſpenſare in præceptis omnibus Regulæ.

Sic perfidi illi Regulæ interpretes putabant, abolitis declarationibus, totam Regulam, & Statum Fratrum Minorum tribus illis machinis euertere, iamque eò proceſſerant, vt non tantùm *gloſſas illas*, vt *litterales interpretationes* inter ſe concluſiſſent; ſed etiam approbãdas S. Sedi præſentaſſent, de quibus Aluarus Epiſcopus Siluenſis ſuprà hiſtoricam narrationem proſequitur, prout ipſe vidit.

Quatuordecim (inquit) *ſigilla Miniſtrorum, partim voluntariorum, partim timidorum (quorum aliquos ad contrarium de eo quod agebatur diu & efficaciter cõfortaui, & eos reuocare non potui, quia à Fratre Gerardi Generali Miniſtro tũ minis & iniurijs arctabantur) Auinione tempore prædicti D. Papæ Ioannis XXII. & tẽpore meo, cum ſigillo prædicti Generalis Miniſtri F. Gerardi de Aquitania (qui fuit auctor, & principalis gloſſator, trium gloſſarum extortarum prædictarum Regulam deſtruentium) in vna chartula pependerunt, & eam dictus Generalis cum quibuſdam de prædictis Miniſtris, prædicto Ioanni Papæ præſentauit aſſiſtentibus multis Cardinalibus.* Et proſequens D. Papæ reſponſionem, & laudabilem venenatæ præſentationis, ac propoſitionum repulſam. *Dominus autem Papa prædictus Dei Vicarius* (ait) *lumine claritatis Spiritus ſancti infuſus, iuſtus Iudex, veritatis zelatorum ſuorum prædeceſſorum Regulam declarantium ſequens veſtigia*, &c. *Dixit Generali prædicto Fratri Gerardo* (qui tres prædictas gloſſas ſceleratiſſimas anathemate perpetuo ferendas confecerat, credens placere ipſi Papæ *Ioanni*, & à quo Capellum rubeum expectabat) *in illorum præſentia Miniſtrorum: Intellectus iſte* (inquit) *quẽ in duobus prædictis Capitulis Regulæ das, extortus eſt, & contra Regulam: Et nõ credimus quòd de mille Fratribus, vnus de Ordine tecum in intellectu huiuſmodi concordaret. Cardinales etiam Domino Papa aſſiſtentes, gloſſas prædictas prædicti Gerardi contra Regulam dicentes, & ipſum concorditer deridebant, cognoſcentes de qua radice peſtifera fabricatæ erant.* Et ſubiungit Epiſcopus Siluenſis: *Dixit mihi tunc quidam Cardinalis: Verè* (ait) *hodie nobiſcum, cùm eſſemus cum Papa, fuit Sanctus*

Aluarus Pelagius.

Gloſſa illa exploſa à Papa Ioan. XXII.

Digitized by Google

Sanctus Franciſcus ad defendendam Regulam ſuam. Sed nec hic ſtetit malitia. *Poſtquam enim prædictus Miniſter Generalis, & alij Miniſtri contra ſacram Regulam coniurantes, ſui peſſimi conatus non habuerunt effectum, propoſuerunt, malitia malitiam adiungentes, quòd poſtquam declarationes non poterant facere reuocari, nec ſuas gloſſas authenticari: De declaratione D. Clementis exiui de Paradiſo, certos articulos procurarent auferri: ſed in hoc ſuccubuere etiam corã Chriſti vicario, & eius RR.mis DD. Cardinalibus, manu Altiſſimi eos B. Frãciſci meritis repellente.* Hæc ille. Sic contrarijs cauſis humanæ mentes febricitant, *alijs* indiſcreto zelo, *alijs* ſcrupuloſo flegmate, *alijs* veternoſi ſerpentis veneno laborantibus: Omnibus autem vel in puritatem, vel in veritatem Euangelicæ, & Apoſtolicæ Regulæ impingentibus: Quibus aliter ſubueniri non potuit; niſi ſupremi Eccleſiæ Paſtoris, & medici medijs remedijſque, quæ per decreta publica, & authenticas declarationes adhiberi debuerunt: Quia verò nec ipſæ declarationes à calumnijs, & varijs contendentium iudicijs liberæ fuerunt: Dignum duxi, quæ de declarationibus, Pontificum integritate, à Sanctis, & probis Patribus in hanc horam Ordini tradita ſunt, paucis propoſitionibus recenſêre, vt ſeparetur pretioſum à vili, excutiatur palea à grano, & veritas ſuperſtitionem, & falſitatem demonſtret: Nec diffamentur Patres antiqui, qui arctas, & paternas ſemitas tenuerunt. Dirigantur autem illi qui Regulæ decorem, & rigorem ſequi anhelant. Sit igitur.

Nec declarationes, in quoquam læſæ.

PROPOSITIO I.

Non fuit contra intentionem S. Franciſci in dubijs, vel controuerſijs circa Regulæ ſuæ obſeruantiam orientibus, petere declarationem à Summis Pontificibus.

An declarationes Regulæ in dubijs à Papa petere, ſit contra mentem S. Frãciſci.

RAtio clara eſt: Quia ex natura Inſtituti & Regulæ, dubiorum & controuerſiarum ſuborientium reſolutio pertinet ad Regulæ confirmatorem & approbatorem: Et vt benè notat Epiſcopus Siluenſis lib. 2. de planctu Eccleſiæ cap. 67. *Cùm Regula Fratrum Minorum ſit medulla Euangelij ſecundùm B. Franciſcum, & de eo ſit tracta: Ad quem pertinet Euangelij declaratio, ad eum pertinet Euangelicæ Regulæ elucidatio:* Indubitatum autem eſt, Scripturæ totius, ac Euangelij in dubijs vel obſcuris elucidationem, ad S. Sedem, ſeu Chriſti Vicarium, & Eccleſiam pertinere. Vnde & S. Pater, etſi Regulam cœlitùs Chriſto dictante accepiſſet, eamque ex nube lucida Chriſtus corã multitudine Miniſtrorum, vt à ſe dictatam confirmaſſet: voluit tamen etiam ab *Honorio III.* per Bullam confirmari. Illam per hoc Eccleſiæ ſanctæ declarationi, & iudicio ſubmittens.

Aluarus lib. 2. de planctu Eccleſiæ c. 67.

Vnde & in coronide ipſius Regulæ mãdat omnibus Miniſtris: *vt petant à Domino Papa vnum de S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector, & Corrector huius fraternitatis, vt ſemper ſubditi & ſubiecti pedibus S. Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem & humilitatem, & S. Euangelium Domini noſtri Ieſu Chriſti quod firmiter promiſimus, obſeruemus.* Ex quo ſequitur neceſſariò: ſi nomine Papæ Protector gubernat, protegat, corrigat hanc fraternitatem, ad hoc vt S. Euangelium purè obſeruet. Ergo illius eſt dubia reſoluere, controuerſias ſedare, obſeruantiam puram Euangelij demonſtrare, & ad illius obſeruantiam Fratres dirigere.

Reg. cap. 11.

Hanc porrò ſuam intentionem S. Franciſcus declarauit Collat. 20. vbi præſagiens controuerſias, & lites orituras aliquando circa Regulæ obſeruantiam, non vult Fratres aliò recurſum habere, quàm ad S. Matrem Romanã Eccleſiam, quam *Matrem omnium Eccleſiarum & Dominam omnium Religionum* appellat, eique Fratres ſuos ſpecialiter commendat: *Cuius* (ait) *potentiæ virgâ percellantur maleuoli, & filij Dei in æterna ſalutis augmentum vbique plenâ gaudeant libertate.* Et oſtendẽs protectionem illam Regulæ puritatem maximè intendere: *Non* (ait) *erit ipſâ protegente in Ordine malis occurſus, nec filius Belial per vineam Domini tranſibit impunis: Paupertatis noſtræ ipſa S. Eccleſia æmulabitur gloriam, & humilitatis præconia per ſuperbiæ nubilum obfuſcare non ſinet: Charitatis & pacis vincula in nobis ſeruabit illæſa: cenſurâ ſtrictiſſimâ percutiens diſſidentes: Euangelicæ puritatis obſeruantia ſacra, continuè in eius aſpectu florebit, nec odorem vitæ, vel ad horam elabi patietur.* Hæc S. Franciſcus futurorum præſagus, oſtendens per Pontificum Summorum vigilanté clementiam ſuam Regulam ſartam-tectam, & integram cõſeruandam: Quod non potuit fieri niſi per recurſum ad illos, & eorum declarationes, & SS Ordinationes. Ex quo apparet quàm malitioſè aliqui omnes declarationes Põtificum voluerint ab Ordine ablegare, ſub prætextu: Quòd S. Pater in teſtamento ſuo prohiberet: *Nè Fratres auderent petere aliquam litteram in curia Romana, neque pro Eccleſia, neque pro aliquo loco, neque ſub ſpecie prædicationis, neque pro perſecutione corporum ſuorum.* Hæc enim prohibitio non

Coll. 20.

S. Franciſcus S. Sedi quantum detulerit, & confiſus fuerit.

Digitized by Google

non afficit, niſi litteras curiæ Romanæ, quæ poſtularentur contra puritatem Regulæ, & Status; ſiue quæ Ius aliquod conteſtatum ſaperent, vt dicetur latiùs in expoſitione Teſtamenti. Litteras enim Status, & Regulæ conſeruatiuas plures à S. Sede poſtulatas, & datas viuente adhuc S. Franciſco, oſtendemus, nè materias hîc confundamus.

PROPOSITIO II.

Neceſſariæ fuerunt Declarationes Pontificum ad conſeruandam integritatem Status, & Regulæ Fratrum Minorum.

1.Cor.11. verſ. 19.

RAtio clara eſt Quia ſi dicente S. Paulo 1. Corinth. 11. *Oportet & hæreſes eſſe, vt qui probati ſunt manifeſti fiãt.* Oportet ſanè & aliquos eſſe, & præeſſe qui hæreſes, & ſciſſuras diſſipent: *Iudices utique controuerſiarum,* & probatæ fidei, ac doctrinæ aſſertores. Sicut igitur & Euangelium ſuas paſſum eſt ſciſſuras, & opiniones. Sic & Euangelij filia Regula Fratrum Minorum infinitis quæſtionibus ab Angelis Satanæ ſe transfigurantibus in Angelos lucis, ſuſcitatis ſciſſuras grauiſſimas paſſa eſt: Quibus non potuit prouideri, niſi Summorum Pontificum infallibili auctoritate, & ſapientiâ, quâ vt Soles totam Eccleſiam illuſtrant, ac vt Chriſti Vicarij, & Judices controuerſiarum difficultates quæ Status Eccleſiaſticos concernunt, diſſipant. Hinc ſtatim à morte S. Franciſci ad *Gregorium IX.* & *Innocentium IV.* Fratres recurrerunt. Qui nonnullos articulos declararunt. Et ſuccreſcentibus nouis Controuerſijs ad *Gregorium X. Nicolaum III. Clementem V. Ioannem XXII.* pro veritate decidenda, & conſeruanda integritate Regulæ totus Ordo recurſum habuit: Et vſque ad hæc tempora Declarationibus, Definitionibus, Decretis & Ordinationibus Summorum Pontificum Regula ſubſiſtit; Quarum *aliqua* ſuper puritate Regulæ, *Aliqua* pro communi pace Ordinis, *Aliæ* pro cuiuſlibet Congregationis directione prodeunt. Ex quibus hoc vnum colligitur abſque S. Sedis Gubernatione, Protectione, & Correctione, ac Controuerſiarum diſcretione & diſſipatione, Regulam & Ordinem Fratrum Minorum non potuiſſe ſubſiſtere.

Declarationum Papalium neceſſitas.

PROPOSITIO III.

Multas Bullas & reſolutiones à ſummis Põtificibus poſtulatas fuiſſe: ſolas autẽ illas probari quæ, ſuper veris, & fundamentalibus Regulæ articulis, & quæſtionibus ab illis dependentibus, ſeu modis vota & præcepta purè obſeruandi, poſtulata ſunt: Solaſq; illas inter Declarationes debere reputari.

ADuertendum: Tria potiſſimùm in Regula Fratrum Minorum reperiri. Nimirùm: 1. *Vota eſſentialia.* 2. *Præcepta formalia, æquipollentia, & vim præcepti habentia.* 3. *Modi congrui.* quibus tum vota, tum præcepta purè iuxta Euangelium, & intentionem S. Patris obſeruanda ſunt. Cæterùm alia ſunt *quædam Acceſſoria*, quæ Miniſteria potiùs extra Ordinem concernunt, vt ſunt *Prædicationes*, *Confeſſiones*, & alia id genus: Sunt & *Cæremonialia.* & omnia alia communiter omni Statui Religioſo, & Eccleſiaſtico competentia.

In Regula FF. Minorum tria conſideranda.

Dicendum itaque ſola *Decreta Summorum Pontificum* quæ tria illa ad Regulæ puram obſeruantiam pertinentia concernunt, reputari inter *Declarationes Regulæ.* Vnde quæ de figura habituum, de repetitionibus, de figura calceamentorum, de ſandalijs cum talis, vel abſque talis, de calepodiorum vſu, de barbis, de præcedẽtijs & infinitis ſimilibus ſuper quibus inuerecundè, & irreuerenter Fratres S. Sedi moleſti fuerũt: & à S Sede impetrata ſunt, pro impertinentibus ad Regulam habenda ſunt. *Similiter:* Nec decreta quæ ſingulares congregationes pro ſeipſis, & ſuo regimine obtinuerunt, inter Declarationes computari debent.

Declarationes Papales quæ reputandæ.

Dixi verò (ad Regulæ puram obſeruantiam pertinẽtia.) Quia quæ à Pontificibus indulta ſunt, ad aliquam adminiſtrationem vel condecentiam, ſiue quæ Priuilegiũ aliquod ſapiunt. Illa etſi Regulæ puncta tangere videantur, quia tamen Regulæ puritatem, vt in ſe eſt, non concernunt, Declarationes Regulæ dici non poſſunt, ſed vel diſpenſationes, vel relaxationes ſunt, vel vt ſuo loco dicemus prouiſiones Apoſtolicæ in communem Eccleſiæ vtilitatem; ad congrua Miniſteria ordinatæ.

PROPOSITIO IV.

Duæ ſunt primariæ Declarationes Regulæ, vniuerſaliter toti Ordini datæ, quæ vim perpetuam obtinent, quarum obſeruantia puritatem Regulæ adſtruit, & conſeruat, quibus cæteri conformari debent.

PLures Declarationes iuxta exigentiam difficultatum, quæ oriebantur ſuper obſeruãtijs præceptorum Regulæ à Summis Pontificibus emanarunt. Et *Prima* quidem à *Gregor. IX.* quæ incipit: *Quo elegantis*, *data Auinione 4. Kalend. Octob. Pontif. anno 4.* *Altera* fuit *Innocentij IV.* Quæ incipit, *Ordinem veſtrum, data Lugduni*

Declarationes quæ in vigore & ſequendæ.

duni 18.*Kal.Decembris Pontiſ.an*.3. Tertia fuit *Gregor.X.* quæ incipit: *Voluntaria paupertati. Data Lugduni nonis Nouemb.Pontiſ. anno* 3.

Verùm: Quia plures caſus,quæſtiones, & difficultates ſucceſſu temporis emerſerant, quibus priores declarationes ſatisfacere nequibant. Duæ principales Declarationes Pontificum prodierunt, & Iuri Communi inſertæ ſunt.

Nicolaus III. quantum laborauerit in edenda ſua Declaratione.

Prima Nicolai III. in qua vniuerſas quæſtiones ad Regulæ puritatẽ pertinentes, ex paſtorali prouidentia aſſumpſit enucleandas: Tanto quidem zelo, tantâ vigilantiâ, tantâ maturitate, vt videretur omnem curam, & ſolicitudinem totius Eccleſiæ ad tempus remiſiſſe, vt huic vnico declarandæ Regulæ Fratrum Minorum negotio, poſtpoſitis omnibus vacaret in Caſtro Suriano. Duobus namque menſibus à publicis Eccleſiæ negotijs totaliter ſe ſubtraxit, & (vt ipſe fatetur) ex collationibus frequentibus cum ipſis S. Franciſci Socijs ſuper Regula, & ſancta ipſius S. Franciſci intentione frequentiùs habitis. Et ex notitia rerum Ordinis in Protectoris officio, ac in ſuprema Apoſtolici culminis dignitate acquiſita, tam de pia intentione Beati Confeſſoris, quàm de his quæ Regulam ipſam concernunt Declarationi Regulæ tanto tẽpore incubuit. Adhibuerat autem Religioſiſſimos ac Doctiſſimos Ordinis Patres ſecum: Inter quos fuit,

Gualteri Brugenſis laus.

magnus ille *Gualterus*, à Brugis, Flandrorum celeberrimo Emporio, & natiuitatis loco, *Brugenſis* dictus, qui poſteà inuitus ab eodem Pontifice ob merita ad Epiſcopatum Pictauienſem euectus fuit, cuius ſanctitas tanta erat, vt ſuper caput celebrantis Spiritus ſanctus in forma candidiſſimæ columbæ, frequenter viſus fuerit. Sic itaque elaborata prodijt Declaratio illa, quæ inter Extrauagantes incipit: *Exijt qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum*, & inter Decretales communes relata eſt *in* 6. In qua (vt ipſemet teſtatur) omnia etiam quæ per ſuos Prædeceſſores priùs approbata & declarata fuerant,cum cæteris omnibus Regulam ipſam contingentibus maturitate plenâ diſcuſſit. Et nè aliquid minùs examinatum & deliberatum irreperet: Illam priuſquam promulgaretur, doctiſſimis viris *Petro Peregroſſo S.R.E. Vice-cancellario*, nec non *Comiti Gluſiano de Caſate Auditori S. Palatij* Cardinalibus mox futuris,ac Benedicto *Caietano*, qui poſteà ad Pontificatum electus *Bonifacius VIII.* vocatus eſt, diſcutiendam dedit. Quam Decretalem tantâ claritate & veritate niti cenſuit,vt in ea interpretationes, aut gloſſas fieri, ſub Excommunicationis pœna prohibuerit.

Altera Declaratio eſt *Clementis V.* in Concilio Generali Viennenſi edita, quæ incipit *Exiui de Paradiſo*, quæ etiam inter Clementinas *Titulo de verborum ſignificationibus* lib.6.eminet. Cui edendæ occaſionem dedit grauiſſimum illud ſchiſma in ordine, inter *Spirituales Fratres* Regulæ puritatem æmulantes, & Fratres communitatis,à quibus ſe ſpirituales Fratres ſubtraxerant,prætextu quòd ipſi Regulam non obſeruarent, & quod in eorum ſocietate, alij puritatis obſeruantiæ Regulæ ſuæ amantes: ſeruare illam non permitterentur, eò quòd ab illis perſecutiones grauiſſimas paterentur. Cœpit porrò ſchiſma illud inualeſcere ad *annum* 1307. & increſcentibus ſcandalis reſoluit *Clemens V.* 1. Patres aliquos graues, & Religione ac doctrinâ eminentes conuocare, à quibus ediſceret cauſam huius diſſenſionis, & an Quærimoniæ delatæ de Irregulari vita Fratrum communitatis veræ eſſent? Conuocati autem ſunt *Raymundus Gaudefridi ſacræ Theologiæ Doctor, Ordinis totius aliquando Generalis*,cum alijs octo adiunctis ſocijs, vt conſtat ex litteris *Clementis V.* ad Generalem *Datis Auinione* 18. *Kal.Maij Pontiſ. anno* 5. ſed altercationibus magis ſæuientibus, ac ſcriptis ex vtraque parte multiplicatis(*F.Vbertino de Caſali* Communitatem accuſante de viginti quinque tranſgreſſionibus contra Regulam, & alijs decem contra *Nicolai III.* Declarationem: Alijs econtrà de calumnia proteſtantibus.) Tandem totâ Cõtrouerſiâ auditis partibus, coram Cardinalibus in Concilio Viennenſi maturè examinatâ prodijt *Declaratio* illa quæ incipit: *Exiui de Paradiſo:* In qua confirmatis ijs quæ in Declaratione *Nicolai III.* declarata & decreta erant: Alia quæ in quæſtionem iterùm euocabantur, & ad Regulam & eius puram obſeruãtiam pertinebant diſcuſſa, declarata, & concluſa Apoſtolicâ auctoritate fuerunt. Et in tertia ſeſſione eiuſdem Concilij coram toto Patrum conſeſſu lecta eſt, & publicata inſignis illa Conſtitutio, cum mandato illam obſeruandi. Dies erat S. Joannis ante Portam Latinam pridie nonas Maij Pontif. ann.7. Porrò has duas Declarationes præcisè Regulæ puritatẽ tam in ſe, quàm in modis obſeruantiam illius concernentibus intendere,omni prudenti oculo manifeſtum eſt. Ad cujus clariorem demonſtrationem Synopſim Methodicam vtriuſque hic damus,

Declarationis Clem. V. edita cauſa.

SYNOP-

SYNOPSIS

Declarationis Nicolai III. quæ incipit: Exijt qui ſeminat, *in Regulam Fratrum Minorum.*

NIcolaus III. vbi per modũ Proœmij & Prologi excellentiam, & eminentiam Regulæ Fratrum Minorum à diuina origine, & conformitate ad vitã Chriſti & Apoſtolorũ extulit, & ſigillatam à Chriſto in carne, & ſpiritu *S. P. Franciſci* probauit, ac aduerſarios illius zizania ſuperſeminantes, & caninis latratibus eam lacerantes cenſoriâ virgâ percuſſit: finem huius decretalis quem intendit aperiens: *Viſum eſt* (inquit) *nobis: Mordacibus huiuſmodi mordendi vias præcludere: Aliqua quæ in ipſa Regula videri poterãt dubia declarare: Nõnulla per prædeceſſores noſtros declarata pleniori claritate diſſerere: In aliquibus etiã Regulã ipſam cõtingentibus, puritati eorumdem cõſcientiæ prouidere:* Hic eſt finis, & ſcopus realis & puriſſimus, quem exequi proponit tribus principijs non minùs puris, & veritati conſonis: Nimirùm: *Ex ſcientia* quàm à ſocijs *B. Franciſci* de eius intentione accepit: *Ex experientia* rerum Ordinis, quam in officio Protectoris acquiſiuit: *Ex certitudine,* quam in Apoſtolica dignitate conſtitutus ex maturitate examinis habere potuit: Ex quibus infallibilitas Declarationis coaleſcit.

Finis declarationis Nicolai III.

Porrò vt propoſitum adimpleat, quindecim articulis rem totam concluſit, quorum tredecim in ijs quæ Regulam concernunt, impendit; decimum quartum, & decimum quintum ad ſtabiliendam contra omnes nequitias hanc Decretalem addidit.

Primus itaque *articulus eſt*: De obſeruantia Euangelici conſilij, & præcepti. In quo antequam ad quæſtionem, *An Fratres ad omnia Euangelica conſilia & præcepta ex vi voti, & Regulæ* (quod eſt Euangelium D. N. Ieſu Chriſti obſeruare) *teneantur?* accedat, multa iuris dogmata proponit, & tandem reſoluit: Quod ex profeſſione Regulæ *Fratres ad ea tantum Euangelica obſeruãda conſilia ſint adſtricti, quæ in ipſa Regula præparatorie, ſeu ſub verbis æquipolentibus, exprimũtur: Et eo modo quo exprimuntur,* Vt, ſcilicet, teneãtur ad eorum obſeruantiam, *quæ in eadem Regula ipſis ſub verbis obligatorijs indicuntur: Alia autem quæ ſub verbis monitorijs & inſtructorijs,* &c. *continentur, eatenus magis eos condecere de bono & æquo proſequi, quo imitatores tanti Patris effecti Chriſti ſemitas arctius elegerũt.*

Secundus articulus eſt: De obſeruantia paupertatis, & abdicatione proprietatis: Super quo 1. Docet iuxta *Textum cap. 6. Regulæ*: Paupertatem, & abdicationem omnium rerum in Fratre Minore debere intelligi: tam in communi; quàm in particulari. 2. Docet hanc abdicationem propter Deum eſſe meritoriã & ſanctam, *Quam* (inquit) *Chriſtus viam perfectionis oſtendens verbo docuit, & exemplo firmauit, quamq́; primi Fundatores militantis Eccleſiæ prout ab ipſo hauſerant, in alios deriuarunt.* Vbi & refutat argumentum: *De loculis* quos Judas habuit. 3. Refutat eos qui dicunt per hanc paupertatem, ſiue abdicationem omnium rerum Fratres ſe diſcrimini vitæ exponere; oſtendens ſufficienter eis ex promiſſo Chriſti prouiſum, ex oblatis liberaliter, mendicatis humiliter, acquiſitis per laboritium, & in extrema neceſſitate Ius Poli ipſis reſtare, &c. 4. Refutat argumenta ex iure ciuili deſumpta, oſtendens diſtinctionem inter *dominium, proprietatem, poſſeſſionem, vſum fructum, ius vtendi, & ſimplicem facti vſum,* quem vltimum oſtendit ſolùm competere Fratribus, ac licitum eſſe, ac ſufficere, &c.

Tertius articulus: Quæſtionem mouet: *Ad quem pertineat dominium rerum Fratribus pro ſolo vſu facti conceſſarum?* Et reſpondet: Pertinere ad Dominos qui ſimplicem vſum conceſſerunt: Et in caſu quo illud dominium à ſe abdicaſſent, nè videantur carere Domino, recipit omnes res quarum vſum facti Fratribus licet habere, in Dominium Eccleſiæ & S. Sedis, tamquam Patris communis pauperum, ſpecialiter autem *oratoria, & loca Deo conſecrata* S. Sedi reſeruat.

Quartus articulus agit de *eleemoſynis pecuniarijs.* Et 1. confirmat, & in ſuo rigore vult remanere præceptum quartum Regulæ: *Nè Fratres vllo modo denarios, vel pecuniam recipiant per ſe, vel per interpoſitam perſonam.* 2. Docet ſuper recurſu ad amicos ſpirituales (quando per pecuniam neceſſitatibus veris, præteritis, præſentibus, vel certò imminentibus eſſet prouidendum.) vt caueant Fratres à ſtricto mutuo, nè videantur in rem aliquam ius habere: Declarat tamen Fratres poſſe naturali fidelitate ſe obligare ad procurandam ſolutionem rei neceſſariæ per amicos, ſi eleemoſynæ de facto paratæ non ſint. Et nè ratione interuentionis pecuniæ quæ ab amicis in rerum neceſſariarum acquiſitionem impenditur, ſcrupulus moueatur, docet pecuniam illam quamcumque remanere in dominio dantis, donec in rem Fratribus neceſſariam ſit impẽſa, per quaſcumque, & quotaſcumque manus tranſeat, quas non Fratribus, ſed Dominis vult famulari, & ab eo ſubſtitutas intelligi, abſque vllo reſpectu ad Fratres. Vnde etſi vltra neceſſi-

neceſſitatem comparatam aliqua pecunia ſuperfluat, vult ad Dominum, & eius diſpoſitionem reuerti. Permittit autem abſque aliquo præiudicio paupertatis, vel colore iuris: Perſonas depoſitarias poſſe à Fratribus nominari, vel præſentari Dominis vel ſubſtitutis, ſi ipſi rogent, & ad hoc Fratres vrgeantur, &c.

Quintus articulus agit: *De ijs quæ relinquuntur Fratribus teſtamento*: Quæ ſi per ſe ſimplici vſui facti Fratribus non conueniant: aut modus aliquis Regulæ Fratrum contrarius exprimatur: Declarat non poſſe à Fratribus acceptari: ſi tamen legans exprimat modum aliquem qui Regulæ puritati non aduerſetur, poſſe à Fratribus recipi: In caſu autem quo nullum modum legans expreſſiſſet, debere intelligi licito modo relictum: *ita vt nec legans merito, nec Fratres effectu relicti fraudentur*: Etſi autem Fratres in huiuſmodi legata nullum ius habeant: nè tamen teſtatorum pia voluntas fraudetur, vult Pontifex, vt per Prælatos aut Magiſtratus ſæculares, tamquam Patres pauperum (abſque eo quòd Fratres interueniant) executio promoueatur.

Sextus articulus agit, *De commutatione rerum mobilium*: Et reſoluit: Quòd cùm res omnes quibus Fratres Minores vtuntur, ad dominium Eccleſiæ pertineant, ſi *Res* pro *Re* commutetur, auctoritate Apoſtolicâ iuxta Miniſtrorum diſpoſitionem fiat: ſi autem *Res mobilis* debeat pretio ſiue pecunia vendi, cùm Fratribus per ſe, vel per interpoſitam perſonam pecuniam recipere non liceat, mandat fieri per procuratorem à S. Sede, vel Cardinali Protectore deputatum, per quos debet talis pecunia in res Fratribus licitas expendi. Diſponit etiam de largitione rerum vilium & parùm valentium, vt Fratres à ſcrupulis eximat.

Septimus articulus agit: *De veſtimentis Fratrum*. Ortâ inter Fratres difficultate de pluralitate tunicarum: Declarat Pontifex iuxta Regulam: *Extra caſum neceſſitatis duas ſufficere*: In caſu neceſſitatis & penſatis circumſtantijs, pertinere ad Miniſtros de pluribus, & neceſſarijs prouidere, *ſecundùm loca, tempora, & frigidas Regiones prout neceſſitati viderint expedire*. Et quia Regula videtur prouiſionem tam pro neceſſitatibus infirmorum, quam pro Fratribus induendis ad ſolos Miniſtros, & Cuſtodes arctare: Declarat Pontifex hanc prouiſionem poſſe abſque aliqua Regulæ impuritate *alijs in ſubſidium* à Miniſtris & Cuſtodibus committi.

Octauus articulus agit: *De modo laborandi*: Et docet Fratres diuinis officijs, & ſpiritualibus operibus intendentes, & occupatos, non teneri ad opera manualia: ſed omnibus ſufficere; ſi otioſi non viuant.

Nonus articulus agit, *De prædicatoribus*: Et duas quæſtiones mouet: *Primam*; Qualiter obſeruari debeat illa prohibitio: *Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum?* Et reſpondet debere intelligi ad litteram: *Niſi per Sedem Apoſtolicam pro vtilitate populi Chriſtiani ſit conceſſum vel ordinatum aliud, vel in poſterùm concedatur*. *Alteram*: *ſi à ſolo Miniſtro Generali debeant prædicatores admitti?* Et reſpondet: Ampliato iam Ordine, poſſe admitti à Prouincialibus Miniſtris cum diffinitoribus in Capitulis Prouincialibus. Quam tamen poteſtatem Miniſtri Generales ſuſpendere, & arctare valeant, adeoque poteſtas hęc eſt commiſſaria.

Decimus articulus agit, *De modo recipiendi Fratres ad Ordinem*: Et expenſo ſtatu Ordinis: Docet poteſtatem recipiendi nouitios eſſe penes Miniſtrum Generalem & Prouincialem, & Miniſtrũ Generalem poſſe coarctare Prouincialis auctoritatem: Monet tamen Vicarios Prouinciales, abſque ſpeciali commiſſione ex vi Vicariæ non poſſe recipere nouitios: Et Miniſtros Prouinciales debere cauere, nè poteſtatem ſuam paſsìm committant, & indiſcretè: Et vt habeatur magna ratio recipiendorum.

Vndecimus articulus agit, *De mittendo Cuſtode Cuſtodum ad Capitulum Generale*. Et determinat ad euitandum cõfuſionem multitudinis: vt in Prouincijs quæ habent plures Cuſtodes, vnus tantùm eligatur, qui nomine omnium vadat, &c.

Duodecimus articulus agit, *De ingreſſu & acceſſu ad Monaſteria monialium*. Et inquirit de quibus monialibus intelligatur? Reſpondet autem generaliter: *De quarumlibet Cœnobijs Monialium debere intelligi*. Et *nomine Monaſterij, prohiberi clauſtrum, domos, & officinas interiores*, &c.

Decimus tertius articulus, mouet quæſtionem: *An ad teſtamentum S. Franciſci obligentur?* Et reſpondet: Ex ſe, ſepoſitis præceptis ex Regula repetitis non obligari, &c.

Et hi articuli ſunt qui Regulæ vota & præcepta tangunt, & puritatem litteræ, ac intentionem S. Patris *Franciſci* in eorum obſeruatione complectuntur, quibus ad firmitatem ſuæ Declarationis duos alios articulos Pontifex ſuperaddit.

Decimus quartus itaque *articulus*, concludit ſuam Declarationem in poſterum dumtaxat obſeruandam: Quia prædeceſſorum Pontificum *Gregorij IX. Innocentij IV. Gregorij X.* Declarationes in ſua reſũpſit, & doctrinam illarum clariùs expoſuit.

Decimus

Digitized by Google

Decimus quintus articulus, firmitatem & auctoritatem, ac publicationem Declarationis continet cum prohibitione, nè quis illam commentetur, aut in eam gloſſas, ſub cenſuris & pœnis, mittat.

SYNOPSIS

Declarationis Clementis V. quæ incipit: Exiui de Paradiſo, *&c. in Regulam Fratrum Minorum.*

CLementis V. ſimiliter eminentiam Regulæ Fratrum Minorum pro Prologo explicans, ſcribit ſe ob quæſtiones de nouo à timoratis conſcientijs ſuſcitatas, ſuam hanc Declarationem, conſultis pluribus Archi-epiſcopis, Epiſcopis, & in Theologia Magiſtris, ſaluis tamē prędeceſſorum ſuorum Declarationibus, edidiſſe, quæ duodecim Capita complectitur.

Caput primum. 1. Iterùm mouet ſæpè ſæpiùs declaratam quæſtionem: *An Fratres Minores ad obſeruantiam conſiliorum & præceptorum Euangelicorum ex vi ſuæ Profeſſionis teneantur.* Reſponſio eadem eſt quæ *Nicolai III.* 2. Oſtendit & enumerat quæ ſint, quæ in Regula æquipolleant præceptis.

Caput ſecundum. Quærit, *An liceat Fratribus recipere aliquid de bonis ingredientium Ordinem?* Et reſpondet: *Miniſtros & Fratres omnes ex Regula debere cautè ab inductionibus, & ſuaſionibus ad ſibi dandum, & à conſilijs præſtandis circa diſtributionem bonorum abſtinere:* Si tamen ingredientes liberè, & ſponte per modum puræ eleēmoſynæ dare velint, ſicut cæteris pauperibus, ſuppoſitâ neceſſitate, licere accipere; Cauendum tamen nè ex receptorum quantitate notabili, præſumi poſſit ſiniſter oculus contra ipſos.

Caput tertium. Agit *de Fratrum veſtimentis, & eorum vilitate:* Et reſoluit prout *Nicolaus III.* Ex Regula extra caſum neceſſitatis tantùm concedi duas tunicas; Vilitatem verò iuxta conſuetudinem Regionis in colore, & pretio panni attendi debere monet, iudicium relinquens cōſcientijs Superiorum; quorum etiam iudicio neceſſitatem calceamentorum remittit, *De Ieiunijs*, reſoluit Fratres non tantùm teneri ad ieiunia Regulæ, ſed etiam ad ieiunia Eccleſiæ.

Caput quartum. Agens de Obſeruatione præcepti *Non recipiendi pecuniam*, confirmat omnia quæ à *Nicolao III.* declarata fuerunt, tam in recurſu ad amicos, quàm in modis: Docet autem ſub neceſſitatibus infirmorum, & Fratribus induendis in Regula ſubintelligi *omnes ſimiles neceſſitates.* Prohibet autem ſpecialiter omnes, *Quæſtus pecuniarum*, & *Receptionem oblationum pecuniarum* in Eccleſijs vel alibi, ſicut & cippos & truncos, tamquam contra Regulæ præceptum militantes.

Caput quintum: Iterùm confirmat, *Expropriationem Fratrum* iuxta Regulam, debere intelligi tam *in Communi*, quàm *in Particulari*, & modos aliquos Regulæ contrarios exprimit, & condemnat.

Caput ſextum. Oſtendit per Regulam prohiberi, *Acceptationem, hereditatem & redituum*, & quidquid modum reditus ſapit.

Caput ſeptimum. Prohibet, *Aſſiſtentiam in curijs, & litibus* tamquam ſpeciem mali habentem. *Similiter:* Ne Fratres accepten *Teſtamentorum executiones:* Quia ex illis *aſſiſtentijs in curijs*, & Teſtamentorum executionibus quædam ſemper adminiſtratio pecuniarum, & iuris politici in rebus ſuſpicio interuenire ſolet, ſaltem apud ſimplices.

Caput octauum. Prohibet, *Habere hortos ſuperfluos, & vineas ad culturam*, & vt ex eis terræ naſcentia pretio diſtrahantur.

Caput nonum. Prohibet, *Granaria, Cellaria*, & *Prouiſiones* in futurum, extra caſus neceſſitatis: *Neceſſitatis* autem *modum* cōmittit Miniſtrorum & Cuſtodum reſpectiuè iudicio, cum conſilio & aſſenſu Guardiani, & diſcretorum Conuentus.

Caput decimū. Prohibet, *Ædificia ſumptuoſa, & exceſſiua in multitudine & magnitudine*, conſiderato Fratrum inhabitantium numero. Similiter: *Vaſa aut paramenta Eccleſiaſtica ſuperflua*, aut nimis *pretioſa* tamquam paupertati promiſſæ contraria. Reſoluit etiam in equorum, & ſimilium oblationibus ſeruanda omnia quæ in pecuniarijs eleemoſynis voluit *Nicolaus III.* obſeruari, nè in Regulam impingatur.

Caput vndecimum. Reſoluit: *Fratres Minores teneri ad arctos vſus*, qui in Regula eorum continentur, & ſub obligationis modo quo continentur. Ad alios autem uſus; tantùm iuxta temperantiæ, & frugalitatis modos.

Caput duodecimum. Agit, *De electione Miniſtrorum Prouincialium*, ſupplēs quod in Regula expreſſum non fuit.

EPILOGVS.

EX quibus omnibus has duas Declarationes in caſibus particularibus velut prouiſiones prodijſſe conſtat: quæ in quātum ad Regulæ præcepta obſeruanda, vel explicanda datæ ſunt, pro ſerenitate conſcientiæ recipiendæ ſunt: Altera tamen ſuperuenit *Ioannis XXII.* quæ incipit: *Quorumdam exigit*: *Data Auinione nonis Octobris Pontiſ. anno 2.* & quæ in ius commune

relata eſt: Quæ per omnia confirmatiua eſt *Declarationum Nicolai III. & Clementis V.* In hoc autem ſingulariter conſiſtit: Vt iterùm ſuſcitatas quæſtiones, ſuper veſtimentis Fratrum, & eorum vilitate, ac figura, ſopiat, & contra curtos, ſtrictos, & difformes habitus, formam & vilitatem habitus veri Ordinis determinat: Et quidem obſeruari præcipit illam, quæ in conſtitutionibus Ordinis à Patribus præfixa eſt. Hæc verò declaratio inter veras declarationes Regulæ computanda eſt, & vt talis in *firmamento totius Ordinis 4. parte poſt declarationem Clementis V.* reponitur. De cæteris prouiſionibus ſuo loco dicetur.

§. V.

Regula S. Franciſci per ſingula Capita à paleis, & inutilibus quæſtionibus, ac controuerſijs expurgatur.

Euangelij Chriſti quot Aduerſarij.

SIcut teſte Apoſtolo ad *Coloſſ.* 2. Euangelium Chriſti multa paſſum eſt à tribus perſonarum generibus, nimirùm: *Philoſophis*, ſiue mundanam ſapientiam profitentibus: *Iudæis* nouiter conuerſis, litteram Judaicam æmulantibus: Et *ſuperſtitioſis*, humanitatem ſimulantibus, & Angelorum Religionem nouam ſuſcitantibus: Sic & (vt nuper diximus) Euangelij filia, Regula S. Franciſci à tribus Fratrum generibus pluríma fuit paſſa, & tribus plagis inflictis vulnerata.

Regulæ S. Franciſci quot Aduerſarij & quales.

1. Sapientes mundi.

Primi igitur fuerunt: Huius *mundi ſapientes*, qui ſenſu carnis, & ſcientiæ huius ſæculi Regulæ præcepta metiri volentes *euanuerunt in cogitationibus ſuis*, & ſub prætextu diſcretionis, priuilegia, conceſſiones, interpretationes Regulam relaxantes, doloſè obtinuerunt à Summis Pontificibus: Ita vt inter tanta zizania, vix verùm triticum diſcerni poſſet. Et hæc itaque *prima* Ordinis *Plaga* fuit: *Priuilegiorum relaxantium impetratio.*

2. Scrupuloſi.

Secundi fuerunt *Fratres ſcrupuloſi*, qui nimis Iudaicè, litteræ Regulæ inhærentes, Regulam de ſe claram infinitis dubijs intricauerunt, ita vt plenitudinem intentionis Legiſlatoris non ſine confuſione tollerent, & controuerſijs Ordinem replerent. Et hæc eſt *ſecunda Plaga* Ordinis, *Inordinata* ſcilicet *ſcrupuloſitas.*

3. Superſtitioſi.

Tertij fuerunt *ſuperſtitioſi*: Qui ſuos inſtinctus ſequentes, venena amoris, & iudicij proprij ſub Titulis auſteritatum, & apparentis cuiuſdam deuotionis, per Ordinem in hunc vſque diem diffuderũt, ſuam iuſtitiam, & præcepta ac doctrinas hominum præferentes ſinceritati Regulæ, & Euangelicæ doctrinæ.

Separandi tamen ab illis *Fratres timorata conſcientia*, qui in dubijs grauioribus Regulæ obſeruantiam, & puritatem verè tangentibus, reuerenter & in ſpiritu cognoſcendæ veritatis, ſua dubia etiam ad S. Sedem propoſuerunt, & eorum reſolutionibus humiliter, & obedientiæ ac charitatis ſpiritu acquieuerunt. Vnde reſolutiones à Summis Pontificibus datas, cum debita reuerentia ſuſcipiens, de dubijs Regulam ipſam concernentibus, & eorum probatis reſolutionibus, hîc non intendo agere, ſicút nec de ijs quæ in declarationibus eorum continentur: ſed tantùm de ijs, quæ vel à ſapientibus mundi, & carnis, malè propoſita & impetrata ſunt, vel quæ à ſuperſtitioſis ficta, adhuc modò Ordinem conturbant.

Vt ergo oculi plurimorum aperiantur, ſicut ſenſum purè litteralem Regulæ ſuperiùs proſecutus ſum, ſic hîc paleas per ſingula Capita excutere volui, & tribus illis plagis mederi.

§. VI.

Ventilabrum Palearum, & zizaniorum quæ in Regulam Fratrum Minorum irrepſerunt.

QVod igitur in Scripturis ſanctis conſeruandis actum eſt, id ipſum accommodè in puritate Regulæ *S. Franciſci* tuẽda contigiſſe Diuinâ Prouidẽtiâ cernimus: Quemadmodum enim ventilabrum palearum, & malorum granorum quæ in Scripturis ſanctis diabolico inſtinctu inſperſa ſunt, tribus partibus conſtat: *Ipſâ* ſcilicet, *litterâ Scripturæ ſanctæ*: *Traditione firmâ & inuariabili à principio*: *& Declaratione Summorum Pontificum Canonicè ſibi inuicem ſuccedentium, ac Diffinitione ſacrorum Conciliorum*: Ita ventilabrum ad excutienda zizania, & mala ſemina, nec non paleas à Regula Fratrum Minorum, tribus partibus conficietur, nimirùm: *Ipſâ Regulæ litterâ*, cui interponere gloſſas prohibitum eſt: *Traditione firmâ & certâ* in corpore Ordinis receptâ à principio: *Declaratione Summorum Pontificum*, ac *Definitionibus & Decretis Capitulorum Generalium* legitimè congregatorum. Quidquid igitur aut *Litteræ Regulæ* contrariatur, ſiue ab ea declinat: Aut à *Traditione Sanctorum Patrum* certa in corpore Ordinis recepta deuiat: Aut à *Declarationibus Pontificum* deflectit: Aut *Capitulorum Generalium*

Digitized by Google

eralium totius Ordinis legitimè congregatorum definitionibus aduerſatur: Id omninò tamquam adulterinum excutiendum, & velut palea, lolium & zizania à puro tritico ſequeſtrandum eſt. Quod paucis præſtare conabimur.

AD CAPVT I.

CApite 1. Nil ſingulare occurrit, niſi quòd à timoratis conſcientijs propoſita, à Summis Pontificibus reſoluta & declarata ſunt: Vt de obligationibus ad conſilia Euangelica, & alia Euangelij dogmata, quæ in Regula expreſsè poſita non ſunt: De qua quæſtione & reſolutione iam in ſuperioribus frequenter actum eſt.

AD CAPVT II.

HIc litterales ſcrupuloſi, ſuperſtitioſi, & ſapientes mundi totum Caput iſtud fumis & ſomnijs ſuis inficere conati ſunt.

Et 1. Quidem: *Caparonem Nouitiorum* ſunt aggreſſi, formas & figuras ſuis imaginationibus fingentes. 2. Venerunt ad *Capucia*, volentes ea *alij* quadrata, *alij* pyramidalia, *alij* rotunda, *alij* diſputantes de *mozeta* & *collario* circa ſcapulas ſe extendente, & ante pectus, & retrò dependente. 3. *Tunicarum figuram*, longitudinem, latitudinem, Caputij ad tunicam aſſuitionem, exagitauerunt. 5. *Repetiationes* pictas, fictas, & artificioſas inuenerunt. 5. *Pluralitatem tunicarum* vel reſpuerunt, vel multiplicauerunt. 6. *Chlamydes*, galeros, duplicia Capucia in ius, & litigium citarunt. 7. Nè quid deeſſet, braccas, calepodia, ſandalia, aſpergattas in forum adduxerũt, & vt calcaneo præcauerent, *alij* talos, *alij* ligaturas, *alij* calcaria appoſuerunt. Tandem actum eſt *de Barbis & Capillatura*. Sapientes autem mundi ad Priuilegia Pontificum pro *Camiſijs lineis*, ſtamineis, ſubuculis, ſoccis, ſolutaribus, calceis recurrerunt vniuerſalem neceſſitatem fingentes. Quod autem piæ aures horrere deberẽt: *Alij* vt ſua phantaſmata tuerentur: Chriſti, SS. Apoſtolorum, S. Franciſci imitationem in iſtis ſe zelari non ſine ſacrilegio aſſerunt. Super quibus malis inuerecundè S. Sedes turbata eſt, & ſchiſmata in Ordine nata ſunt, quorum reliquiæ apud nonnullos adhuc perſeuerãt. Et quæ verè merentur ventilabrum iuſti Iudicis, qui paleas igni inextinguibili tradat. Nos humanis medijs contenti ventilabra ex enumeratis partibus ſuprà componemus, & vt veritati ſimul & charitati conſulamus, paucis paleas, lolia, & zizania excutere conabimur: Intendentes dumtaxat vt Regulæ puritas & ſimplicitas manifeſtiùs appareat.

VENTILABRVM I.

De Caparone Nouitiorum.

CAparonis Nouitiorum formam & figuram, nec Regula, nec Traditio vlla certa & continuata expreſſit, nec Pontifices declarauerunt: Paleæ ergo ſunt quidquid humana opinio circa illum effingit: Standum autem eſt Prouinciarum & Cõgregationum determinationi. *Caparonis Nouitiorum forma, vnde deſumẽda.*

Prima pars ventilabri ex Textu Regulæ conſtat: ſolùm enim de eo in Textu Regulæ dicitur: Quòd inter pannos probationis, eis concedatur Capparo vſque ad cingulum. Super quo: Alij figuram Cappæ vtrimque ad cingulum dependentis: Alij Petias panni aſſignarunt à quatuor partibus Caputij, & quidem antè vel retrò, aut ſaltem antè ad cingulum dependentes ſtatuerunt: Et in Congregatione Generali Segobiæ ad annum 1621. celebrata (cui intereram) omnibus ſententijs libratis poſt riſus, & argumenta multa nil aliud concludi potuit, quàm omnia paleas & inuentiones genij humani eſſe: Nihil ergo ſtatui poſſe, quàm vnamquamque Regionem, & Prouinciam ſuis conſuetudinibus ſtare debere, modò tantùm *Habitus Nouitiorum* diſtingueretur ab *Habitu Profeſſorum*. Et hoc quidem Textui Regulæ conforme eſt: *Niſi* (inquit) *ijſdẽ Miniſtris aliud ſecundùm Deum aliquando videatur.* Igitur ſucceſſu temporis, iuxta circumſtantias varias, viſum eſt de Caparone Nouitiorum varia in Ordine determinare. Quid igitur in re non in ſe determinata diſputandum eſt?

VENTILABRVM II.

De Caputio Profeſſorum.

NEc Regula vel à longè mentionem vllam fecit, de forma Caputij Profeſſorum, ſed tantùm vni tunicæ exteriori ſcilicet (qui eſt habitus Regularis & Ordinis, & Fratrem Minorem demonſtrat) Caputium adiunxit. *Habeant* (ait) *vnam tunicam cum Caputio.* Nec traditio certa, & communiter recepta aliquid de forma Caputij à principio Ordinis inſtituta conſtãter tradidit: Ergo ſtandum eſt vel Pontificum decretis, vel Capitulorum Generalium ſtatutis, ac Ordinis receptæ, & vſurpatæ conſuetudini. Quod amplius eſt, vanum eſt, vel à malo eſt, lolium vel zizania. *Caputium Profeſſorum quale.*

Ex Chronicis autem & hiſtorijs deprehenditur

Digitized by Google

henditur: S. Franciſcum Caputium quadrum portaſſe, quod ex vno quadri cono in modicum cacumen deſinebat: Quod magnificentiùs ampliare volens F. Elias eius Vicarius, dum Seraphicus Pater ad Soldanum profectus eſſet, exaltato velut cornu in pyramidis figurâ perduxit: quod cùm & amplitudine ſuâ, & altitudine capiti onus importabile cauſaret, illudque S. Pater cum ampliato habitu priùs condemnaſſet: Nihilominus qui illud Caputium velut pro ornamento geſtabant, ad ſcapulas dimiſerunt, & vel Paſtoritio more promiſſo, & prolixo Capillitio, vel almutijs, capitegijs, ſiue capellis capite operto incedentes, non iam illis Caputium ad tegimen capitis, ſed velut ad ornamentum ſeruiebat: ſicque quidquid erat de Caputij forma, vel figura non ſine confuſione in hominũ opiniones ſtatim defuncto Sanctiſſimo Patriarchâ abiuit: Quibuſdam quadrum retinentibu: Alijs pyramidale erectum ſupra caput: Alijs ad dorſum, & ſcapulas protenſum geſtantibus: Alijs (vt dictum eſt) nudo capite, & promiſſo capillitio incedentibus: Alijs almutia, & alia capitis tegumenta fingentibus.

Caputiorum varietas.

De Caputij forma quid ſtatutum ſit tempore S. Bonau.

Hinc Ordo ad confuſiones euitandas prouidere ſibi debuit de forma, vel figura Caputij, de quæ tempore *S. Bonauentura* in Congregatione Generali Narbonenſi decreta fuit, & ſucceſſu temporis introducta. Conceptus autem Patrum ille fuit; vt pyramidalis illa figura à ſcapulis vſque ad cingulum deſcendens, quia in conſuetudinem abierat, remaneret, ad amouenda autem almutia, & bireta ſiue capellas, ſupra Caputij collare, rotũdum capitis operimentum per modum capitegij produceretur, & collare rotundum quod circa ſcapulas, ex replicatione Caputij iſtius nimis ampliati reſultabat, orbiculariter permitteretur vſque ad conum iuncturæ humerorum depẽdere, & circa collum per modum mozetæ nuditatem colli tegere: Sic enim & nuditati colli conſulebatur, & per prædicta piâ diſſimulatione introductis relaxationibus ſiue humanis inuẽtionibus obuiabatur. Ita igitur abuſibus prouiſum eſt, & modus ille Caputij, quem Ordo à tempore *S. Bonauentura* paſſim geſſit, introductus eſt; quamuis penes aliquos ſemper reliquiæ aliarum inuentionum remanſerint: donec iterùm natis poſteà quæſtionibus nouis à *Ioanne XXII.* Habitus quem modo Ordo gerit, confirmatus eſt per cap. *Quorumdum exigit*; & per decreta Capitulorum Generalium, alia conſtituta ſunt, contra *inſolitos, curtos, ſtrictos, & difformes habitus*, qui introducebantur. Et ex illo tempore Caputium illud, ſicut & habitus adiunctus declaratus eſt auctoritate Apoſtolicâ, *verus & Regularis habitus S. Franciſci*. Conſule illam decretalem.

Vnde igitur tot vſque ad hæc tempora diſputationes? Paleæ ſunt, lolia & zizania, ſemina contentionum. Veritatem loquar viſis & examinatis omnibus.

Exurrexerat itaque circa annum 1495. vir beatæ memoriæ F. Joannes de Guadalupe, qui ſtrictioris vitæ, & reformationis zelo, de licentia *Alexandri VI.* quoſdam Conuentus in vnam Cuſtodiam vniuerat ſub ſtrictiſſima paupertate, & *Titulo S. Euangelij*, cuius obſeruantiam rigoroſam zelabat. His itaque permiſſum eſt, ſiue ad diſtinctionẽ aliorum, ſiue in ſignum ſtrictiſſimæ obſeruantiæ Caputium quadrum tantiſper ex reſultatione coni in quadro acuminatum reſumere: Vnde Fratres iſtius particularis reformationis à diuerſis obſeruantijs diuerſa nomina ſortiti ſunt: Et quidam ab obſeruantia fundamentali Regulæ, quæ *Euangelio* innitur ab aliquibus *Fratres de S. Euangelio*; A nuditate pedum quia abſque ſcandalijs incedebant, *Fratres Diſcalceati*: A quadro & tantiſper acuminato Caputio, *Fratres de Caputio* dicti ſunt. Porrò cùm in iſtis Caputijs nihil ſingularis perfectionis ſubeſſe agnoſcerent: In Capitulo Generaliſſimo ſub *Leone X.* anno 1517. Romæ celebrato ad humilem, & charitatiuam vnionem totius Ordinis cooperantes, acuminatum Caputium ſimul & nomen reliquerunt: Non tamen veram reformationem quam ſub nomine Reformatorum Diſcalceatorum per totam Hiſpaniam multiplicauerũt, & vſque in hunc diem multiplicant; vnde & in Recollectorum domos per Orbem vniuerſum deriuata eſt.

Fratres de S. Euangelio

Fratres Diſcalceati.

Fratres de Caputio.

Recollecti vnde.

Poſt triginta verò annos ad annum ſcilicet 1525. Venerabilis ſeruus Dei Matthæus Baſcius acuminatum iterum Caputium aſſumpſit, quod & poſteà reuocante licentiam datam Pontifice, dimiſit, & ad Obſeruantes rediit. Cùm tamen ipſe Baſcius Congregationi, quæ poſteà Capucinorum dicta eſt, occaſionem dediſſet, *Clemens VII.* per Bullam quæ incipit: *Religionis zelus* datam anno 1528. 3. Julij Fratribus Ludouico, & Raphëli de Foſſembruno directam conceſſit, dictæ Congregationi Caputium quadratum gerere & barbam nutrire: Non alio quidem motiuo vel titulo, quàm quia Eremiticam vitam ducere intendebant. Clara ſunt verba Bullæ: *Deſiderantibus vobis* (ait Pontifex) *pro animarum veſtrarum ſalute ac Dei gloria vitam Eremitarum ducere, & quantum humana poteſt fragilitas, Regulam B. Franciſci obſeruare*, &c. *Supplicationibus veſtris inclinati auctoritate Apoſtolicâ*, &c. *Vt habitum cum Caputio quadrato geſtare, & barbam*

Capucini vnde, & quomodo inceperint.

Digitized by Google

bam deferre, & ad Eremitica loca quæcumque cum conſenſu Dominorum vos conferre & habitare poſſitis,&c. *concedimus*, &c.

Res quidem hæc pia fuit & cùm à Summo Pontifice approbata eſſet, laudabiliter à Patribus illis, ſicut & à B. Joanne de Guadalupe priùs, Caputium quadratum cum ædificatione portari potuit. Verùm quod ad conformitatem cum Eremitis piè indultum erat, procurante ſine dubio pacis & vnitatis hoſte, vanitati & cõtentionibus ſemen ſubminiſtrauit. Pro Caputio enim quadrato Pyramidale ad quemdam faſtum aſſumptum eſt. Et quia quadratum abſque Mozeta aliquantulùm ad formam Caputij quod *S. Franciſcus* geſtauit, accedebat, etſi iam enormiter ratione Pyramidis excederet: Illud qualecumque Caputium prædicatum eſt eſſe, ſiue fuiſſe *S. Franciſci*, Capucinoſq; Caputio & habitu à *S. P. Franciſco* ordinato gaudere, adeoque illos (cõtemptis alijs omnibus etiam Reformatiſſimis tam Patribus Diſcalceatis, quàm Recollectis) ſolos veros filios *S. Franciſci* ſucceſſores eſſe &c Quinimò ſi qui fortè illud Caputij acumen æmulati ſint, aut æmulentur: Prohibitiones Apoſtolicæ à Capucinis contra eos poſtulatæ, & impetratæ reperiuntur. Quæ quidẽ contra fraternam charitatem militarent; ſi illud quod gerant *S. Franciſci, & Ordinis* Caputiũ eſſet: Nam eo ipſo quo Caputium Ordinis eſſe probaretur, à quolibet qui Regulam profitetur, iure communi portari poſſet, & deberet. Alia porrò non afferunt teſtimonia ad probationẽ huiuſmodi Caputij, quaſi fuerit *S. Franciſci*, niſi figuras artis pictoriæ vel ſtatuariæ, vbique vſque ad mulierculæ libellum precarium requiſitas, nullâ habitâ ratione ipſius Ordinis relaxatorum qui ſimilia Caputia, & habitus inuenerunt & geſſerunt, aut fictionis pictorum aut temporum, quibus huiuſmodi picturæ ſunt factæ, in quibus omnibus exceſſit Bouerius in ſuis Annalibus. Sanè Patrum Capucinorum Congregationi nihil derogare intendo: Regularem illorũ Habitum, qualem Pontifices illis aſſignarunt, vt pium & religioſum honoro: Sed quòd, illum tot quæſtionum & cõtentionum ſeminarium, periclitante in omnibus, & veritate, & charitate, faciant; ſanis mentibus intolerabile eſt, & non niſi riſus & cõtemptus cauſant, vt etiam impius aliquis in publico Pariſienſi Parlamento auſus fuiſſe dicatur (aſſumpto irreuerenter verbo S. Scripturæ) honorabili Patri improperare: *Nolite* (aiebat) *extollere in altum cornu veſtrum*, &c.

Capucinorum Caputium, & habitus an S. Franciſci.

Nota.

Pſalm. 74. verſ. 6.

VENTILABRVM III.

De veſtimento Fratrum Minorum.

IVre naturæ etiam Deo prouidente Adamo poſt peccatum, certum eſt veſtimenta homini conceſſa. 1. Ad nuditatem operiendam. 2. Ad quamdam honeſtatem corpori conciliandam. 3. Ad fomentum corporis in calore naturali, & neceſſario. 4. Ad propulſandas iniurias aëris & circũſtantium contrariorum. 5. Mundani homines etiam ſucceſſu temporis vſi ſunt ad faſtum, &c. Vnde exceſſus in materia, forma, figura &c.

Veſtimenta hominis ad quid.

Porrò omnibus prouidit S. Pater in Regula. 1. Voluit ſuos Fratres indui ſaltem vnâ tunicâ cum caputio, ad nuditatem ſcilicet tegendam. 2. Ad honeſtatem corpori conciliandam. Addidit cingulum, & braccas. Cingulum nè habitus inhoneſtè defluerent, ſed per illud corpori adhærerent: Braccas vt caſtitati prouideret, & lumborum præcinctioni, de qua monet Euangeliſta. 3. Propter communem infirmitatem permiſit ſecundam tunicam, vt fomento neceſſario corporis prouideret. 4. Ad hoc ipſum primariò permiſit vt repetiarentur, vt patet ex teſtamento, vbi ſcribit ſe, & ſuos Fratres primos *contentos fuiſſe vnâ tunicâ intus, & foris repetiatâ:* Ad quid enim illa repetiatio intùs, niſi vt corpus foueret, & vt vna tunica ſic repetiata cum caputio Fratri ad corporis fomentum ſufficere poſſet? 5 Vt iniurijs aëris & contrariorum circumſtantium, iuxta conditiones loci, & temporis rationabiliter prouideretur, ſicut in hoc 2. capite permiſit neceſſitatem patientibus vti calceamentis; ſic in 4. cap. Regulæ: Solicitudinem particularem mandat Miniſtris, & Cuſtodibus de Fratribus induendis: *ſecundùm loca, & tempora, & frigidas regiones, prout neceſſitati viderint expedire.* 6. Nè ad mundanas curioſitates, pretioſitates, & ſuperfluitates declinarent: Mandauit: *Vt vilibus induerentur*; Et ad hoc ſecundariò permiſit repetiationem ad vilificandum interdùm pannum nimis apparentem. 7. Indirectè indicauit vilitatem habitus in colore iſto terreo & cinereo (qualem perhibetur habuiſſe Chriſtum in tunica ſua Inconſutili, prout etiam modò Treuiris videntibus oſtenditur) ſimul & aſperitatem & ruditatem: Cùm monet; *nè iudicent homines, quos viderint mollibus veſtimentis & coloratis indutos.* Manifeſtè indicans Fratres fuiſſe aſperis veſtimentis ex tunc vſos, & conſequenter vti debere: Similiter omni colore veſtimenta carere debere:

S. Franciſci prouidentia circa veſtimenta Fratrum. Eorum qualitas & quantitas.

Veſtimentorum repetiatio commendatur.

Curioſitas, pretioſitas, &c. inhibetur.

Vilitas & aſperitas indicitur.

Terreus enim ille & cinereus habitus, in vſu loquendi humano,non cenſetur coloratus: Color enim in æſtimatione hominum eſt,vel in purè albo, vel in nigro, ex quibus alij colores medij, rubeus, flauus, cæruleus, viridis naſcuntur: quod autem terreum planè,& cinereum eſt,inter colorata non reputatur. Et hæc ſunt quæ de veſtimentis ex Regulæ littera deſumi poſſunt.

Habitus longitudo & latitudo

Traditione verò ſequentia innotuerũt. 1. Vt exterior tunica cui aſſignatur Caputium,debitæ & honeſtæ longitudinis,& latitudinis eſſet: Longitudinis quidem vt ſupremam partem pedis attingeret, & aliquo modo operiret,ad terram tamen cingulo ſimpliciter cincta non deflueret: Latitudo corporis craſſitiei commodè deſeruiret,quam æſtimarunt communiter ad 14 palmos ad minus, ad 16. palmos ad ſummum antiquiſſima Ordinis ſtatuta: Manicæ autem à cubito ad ſcapulas latiores,à cubito ad manus illius latitudinis forent,vt vtramque manum iunctam liberè contineret, ita vt intrare,& exire ſine aliqua difficultate poſſent:Longitudo autem ad extremas iuncturas digitorum protenderetur: Et hanc fuiſſe formam habitus S. Franciſci tradit Petrus Rodolphius ex legenda antiqua & Angelo Clareno, vt Annales ad annum 1208.referunt. Et hæc eſt forma habitus ab Ordine toto approbata, & demandata à Joanne XXII. *Quorumdam exigit:* contra curtos,ſtrictos,inuſitatos & ſqualidos ac nouitatis plenos.

Caputij aſſutura.

2. Traditione innotuit: Caputium ita habitui debuiſſe coniungi, vt & nuditati & honeſtati prouiſum eſſet: Et quidem, Antiquitus aſſutum fuiſſe,antequam Collare ſiue Mozetta adderetur,certum eſt ex natura rei: Poſteà etiam vſque ad noſtra tempora religiosè ſeruatus ab aliquibus, & ego in Nouitiatu ab antiquiſſimo Fratre didici: quamuis communiter Fratres Mozetta nuditati prouidente aſſuturam reliquerint, quam Fratres Recollecti ad maiorem conformitatem antiquæ Traditionis reſumpſerunt. Et quidem hanc aſſuturam Caputij,cum externa tunica ſuadent religioſa honeſtas & decentia.

Braccarum qualitas.

3. De Braccarum materia traditio manifeſta eſt, fuiſſe ex materia linea, & figuræ à Braccis ſæcularium diſtinctæ: vt perfectè lumbos præcingerent; vnde etſi prætextu fomenti neceſſarij,permiſſæ ſint aliquando Braccæ formæ ſæcularis: Antiquitas tamen Ordinis ad caſtitatis Religioſæ cuſtodiam dum ad Ordinem veni, etiam cum iſtis longioribus, Braccas ſtrictas,quales modò omnes Reformati geſtãt, adhibebat, quæ fuerunt teſtimonium Antiquitatis,& Religioſæ caſtitatis.

Sandalia.

4. Traditio probauit exemplo Apoſtolorum: vt ad plantam pedis conſeruandam ſandalijs Fratres vterentur, ita vt tamen pes nullo operimento operiretur.

Caligæ truncatæ.

5. Commune iudicium antiquorum Patrum permiſit caligas truncatas vſque ad genua, quas quatuor Magiſtri docent: *Inter calceamenta non debere reputari.* Permiſſæ autem fuerunt duabus rationibus. 1.Vt nuditati maximè iter agentium, aut eorum qui ad labores tunicas ſuccingere debent prouideretur.Inhoneſtum enim ſanè eſt, & contra caſtitatem, Tibias diſcoopertas interdùm vſque ad genua habitu præcincto,ſiue eleuato gerere: Nam vt ex Platone & antiquis Philoſophis refert S. Bonauentura: *Duæ quidem corporis ſummitates non ſunt velandæ,nec aſſueſieri debemus mollities Capitis & Pedum.* Cæterùm,aliarum partium nuditas honeſtati,communi hominum ſenſu repugnat. 2 Caligæ truncatæ permittuntur ob neceſſitatem ad frigus propulſandum,& in hoc ſenſu minoris diſpenſationis dicitur, requiritur tamen nonnulla cauſa vt domi portentur. *S. Bonau.*

Chlamydes.

6. *S.P. Franciſcũ* & primos Patres Chlamydibus vſos eſſe traditio etiam inuariata oſtẽdit,cùm etiam S. Patrem Chlamydem geſtaſſe,& pauperi elargitum eſſe legatur. Cur ergo de Chlamyde Regula nullam mentionem fecit? Ratio eſt: Quia eſt habitus tantùm aut honeſtatis, pro ijs qui inter homines verſantur, aut neceſſitatis ad propulſandas iniurias aëris. Quo loco habendi ſunt antiquorum Galeri, qui non geſtabãtur niſi ad propulſandos aut æſtus aut pluuias & nimbos. Vidi & ego apud antiquos: Chlamydes tantùm aliquot aſſeruatas, & Galeros pro iter agentibus. Alibi etiam Chlamydes longiores ſingulis cellis aſſignatas pro neceſſario operimento in hieme contra frigus. *Galeri.*

PALEÆ.

PAleæ igitur ſunt: Quæ de curtis,ſtrictis, & inuſitatis tunicis ſub titulo maioris obſeruantiæ Regulæ feruntur: *Paleæ* ſunt: Quæ ad vnam tunicam ex Regula Fratres obligare volunt: *Paleæ* ſunt: Quæ de repetiationibus externis pictis, & fictis hactenùs adinuenta ſunt, potiùs ad quamdam vilitatis prædicationem, quàm ad humilitatem; Nam vt benè S. Hieronymus: *Vilis tunica contemptum ſæculi quidem probat, ita dumtaxat nè animus tumeat, nè habitus ſermóque diſſentiant,* &c. *Paleæ* ſunt: Quæ de calepodijs, ſandalijs ſine talis, & id genus nugis diſputantur: *Paleæ* ſunt: Quæ de Galeris, vel duplicibus Caputijs altercationes faciunt. Denique: Qui ſuper his gloriantur, aut contentio-

Digitized by Google

tentiones ſuſcitāt, non modò non *S. Franciſci* ſectatores ſunt, ſed adulterini filij ſunt, & ipſius Regulæ diſſipatores.

AD CAPVT III.

VENTILABRVM I.

De Diuino Officio.

SEraphicus Pater ſimpliciter Clericis impoſuit, vt *facerent Diuinum Officium ſecundùm Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ, excepto Pſalterio*, idque, *ex quo* ſiue quando *Breuiaria habere poſſent*, quibus & conſequenter Breuiarotium vſus permittebatur. Pſalterium excepit (quod tunc inter Cardinales ſolitum erat legi, ex quadam Gallicana vetuſtiſſima verſione, vel ſecundùm alios ex verſione 70. Interpretum) vt nimirùm communi editione vulgatâ, quâ Eccleſia vniuerſalis vtebatur, contenti eſſent, & ſe conformarent.

Laicis verò numerum certum Orationum Dominicarum per ſeptem horas diſtributum aſſignauit.

His Textibus nîl clarius, nîl ſimplicius dici poterat: Et qui Officium Diuinum *ſecundùm Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ* dicendum mandauerat: Omnia vno verbo complexus erat; *Ordo* enim *Romanæ Eccleſiæ*, & ſubſtantiam, & ritus, & cæremonias, & rubricas, & kalendarium &c. complectebatur: Quinimò & verbum *faciant*, obligationem indicabat eandem, quam *Eccleſia* ſiue *Ordo Romanus* ſuis Clericis proportionaliter impoſuit. *Ordo Romanæ Eccleſiæ* etiam obſeruanda in Miſſarum celebratione determinat: Et ſpecialiter *Pius V.* in Bulla quæ incipit: *Quo Primùm tempore*, &c. præfixa Miſſali reformato: *In virtute* (ait) *obedientiæ præcipimus, vt cæteris omnibus rationibus; & ritibus ex alijs Miſſalibus in poſterum penitùs omiſſis, ac planè reiectis, Miſſam iuxta ritum, modum ac normam, quæ per hoc Miſſale nunc traditur, decantent, ac legant: Neque in Miſſæ celebratione alias cæremonias, vel preces, quàm quæ hoc Miſſali continentur addere, vel recitare, præſumant.* Quod præceptum acceptatum eſt, & impoſitum in Statutis Generalibus, Barchinonenſibus Segobiæ recognitis *c.2. de Diuino Officio.*

Vnde ergo tot circa hunc Textum quæſtiones? Et quidem, ſapientes huius mundi: Hîc omnes diſputationes intruſerunt, quæ à Canoniſtis ſuper horis Canonicis inuentæ ſunt: De Miſſali, de ſubſtantia, de ritibus, de cæremonijs, commentarios fecerunt. Scrupuloſi: De Cantu, de Lectione abſque nota, de Choro, de Organis, de Ornamentis Eccleſiaſticis, ſub titulo maioris pietatis vel paupertatis infinitas quæſtiones mouerunt. Superſtitioſi: Deuotiones ſingulares, vel Solemnitates extraordinarias adinuenerunt.

PALEÆ.

DIco ego: Quidquid contra, præter, vel extra *Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ* in his homines comminiſcuntur *Paleæ* vel *loliæ* ſunt: quidquid contra ſimplicitatem Textus commenti ſunt, *vana & ventoſa* ſunt.

Ratio ſumenda eſt, ex ipſa natura termini *ſecundùm Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ.* Ordo autem S. Romanæ Eccleſiæ ſanctus eſt, examinatus eſt, præciſus eſt, completus eſt: ſancti Spiritus aſſiſtentiam in ſui diſpoſitione habuit, Myſteriorum diſpenſatio in eo facta eſt, &c. Quid igitur humana ſapientia tentat illum ſuis fæcibus inſpergere, & tricis ſuis inuoluere? Quid ibi ſcrupuloſè aut ſuperſtitioſè de Cantu? Cantus Eccleſiaſticus Cantui Angelico conſonat, & ab Angelis deſcendit: *Cantus Officij diuini.*
Monetque Spiritus ſanctus: *Laudari Deum in Tympano & Choro, in Chordis & Organo, in Cymbalis beneſonantibus, in Cymbalis iubilationis.* *Pſal. 150. verſ. 4.* Hæc omnia à principio Ordinis non modò vſurpata, ſed etiam præcepta ſunt. Præclara totius huius obſeruationis monumenta habentur in Epiſtola B. ac Venerabilis ſerui Dei, Joannis de Parma Miniſtri Generalis ad Miniſtrum Tuſciæ; In qua Chorum, Cantum, & ſolemnitates in *Ordine Romano* contentas obſeruari mandat, ita vt non immutetur, nec peregrini modi ab alijs Eccleſijs, vel Ordinibus vſurpati introducantur: prout & *Concilium Tridentinum*, Cantus fractos, laſciuos, & mundanos etiam in Organis prohibet.

Quòd ſi in minoribus Conuentibus, & extra populum ſolitarijs lectio plana ſine Cantu ob exiguum numerum Fratrū conceſſa ſit, non ideò Cantus, & aliæ ſolemnitates ab Ordine proſcriptæ ſunt: Et ſi Reformati, Capucini & alij Cantum non vſurpent, id conceſſum eſt, vt mentali Orationi feruentiùs vacarent, quippe qui non publica Officia, ſed lugubres gemitus velut columbæ in ſuis ſolitudinibus elegerunt. Vnde & *Clemens VIII.* ſingulariter pro Recollectis aliquādo ſanxit, vt quando Conuentus Maiores in ciuitatibus & oppidis reformandos ſuſciperent; Officium diuinum cum notis & alijs ſolemnitatibus Ritualis Romani obſeruarent, vt deuotioni populi conſuleretur.

Ornamenta Eccleſiæ FF. Minorum qualia.

Quod verò pertinet ad Ornamenta Eccleſiaſtica ſemper Ordo voluit, vt ſancta paupertas in Ornamentis eluceret: Non illa quæ nitorem, & aliquam dignitatem ad officij decentiam ac ſacrorum Myſteriorum eminentiam ex rituali requiſitam excludit: ſed illam quæ faſtum, & pompam illuſtrium Eccleſiarum æmulatur, & exceſſiuam pretioſitatem, curioſitatem vel ſuperfluitatem ſequitur.

VENTILABRVM. II.

De Ieiunijs.

NEc in ieiunijs, etſi clarè, & manifeſtè ſint in Textu Regulæ propoſita, defuere diſputationes: Specialiter circa cibos quadrageſimales, & abſtinentiam à lacticinijs, ad quorum abſtinentiam per vniuerſum orbem Fratres Minores in ieiunijs Regulæ nonnulli obligare voluerunt, & varia pro ſuo captu circa obligationes ieiuniorum commentati ſunt. Quibus ſimpliciter reſpondendum eſt: ſubſtantiam, modum, & obligationem ieiunij in Regula præſcripti: debere menſurari, iuxta ea quæ à Matre Eccleſia ſunt demandata & præſcripta, & ſeruandos modos in Regionibus & Diœceſibus communiter receptos & vſurpatos, quibus Fratres rationabiliter & proportionatè ſe accommodant.

Quid cenſendum de ieiunijs, & abſtinentijs FF. Minorum.

PALEÆ.

VNde quidquid de lacticinijs, ouis, & alijs modis in quæſtionem reuocatur, quod à ſupradictis declinat, *Palea* ſunt & verba inutilia.

AD CAPVT IV.

VENTILABRVM.

QVot ferè verba in hoc Capite, tot quæſtiones motæ ſunt: Sic de nomine *Pecunia* & *Denariorum*, ſic de verbo *Recipere*, ſic de terminis *per ſe, vel interpoſitam perſonam*. De ſignificatione recurſus ad amicos, &c. Quæ omnia cùm ſit ſuperque ex littera, & communi Traditione, nec non Pōtificum Declarationibus apud Expoſitores ſint ventilata, ad illorum ventilabra remitto. Hîc tamen monendum velim Lectorem de quadam peſſima gloſſa litterali Odonis, & eius ſequacium: quâ inferebāt Fratres poſſe recipere pecuniam pro Fratribus infirmis tam ſpirituali quàm corporali infirmitate. De qua hoc Fundamento §. 4. quæ condemnata eſt.

Pecunia nullo modo recipienda.

Gloſſa vitanda circa hoc.

AD CAPVT V.

VENTILABRVM.

HIc ſcrupuloſi diſputarunt, An Fratres Minores ad labores corporales ſiue manuales obligarentur. Quibus reſpondendum eſt vno verbo; Teneri tantùm vitare otium labore honeſto, & occupatione legitimâ: de quibus corporis neceſſaria recipere poſſunt, præter denarios & pecuniam. Quod amplius quæritur & diſputatur, *Palea* eſt, *lolium* eſt. Dicit quidem S. Pater in ſuo teſtamento ſe *manibus ſuis laboraſſe*, neminem tamen ad laborem manualem adſtringere voluit: ſed tantum *ad laboritium quod pertinet ad honeſtatem*. idque *propter exemplum, & ad expellendam otioſitatem.*

An FF. Minores teneātur ad labores manuales.

AD CAPVT VI.

VENTILABRVM.

MOuerunt hîc quidam quæſtionem ſuper obligatione mendicationis oſtiariæ, quaſi illa ex vi Regulæ obligaret multiſque paleis rem inuoluerunt: Quibus dicendum eſt: Regulam nō ſpecificaſſe oſtiariam mendicationem, ſed ſimpliciter mendicationem: Illam tamen oſtiariam mendicationem exemplo ſuo S. Patrem commendaſſe potiſſimùm quando laboris merces, vel etiam liberalis oblatio neceſſariorum ceſſaret. Sic enim in Teſtamento: *Et quando* (ait) *non daretur nobis pretium laboris, recurrebamus ad menſam Domini petendo eleemoſynam oſtiatim.*

An FF Minores teneātur ad mendicationem oſtiariam.

AD CAPVT VII.

VENTILABRVM.

OCcurrebat hîc lolium ſuperbiæ quo ex eo quòd S. Pater hîc dixerit: *Miniſtri verò ſi Preſbyteri ſint cum miſericordia iniungant eis pœnitentiam: ſi verò Preſbyteri non ſint, mittant eos ad alios Sacerdotes Ordinis*: Ex quo aliqui Fratres laici quæſtiones mouerunt aſſerētes laicos Minores capaces Miniſteriatus Prouincialis. Sed lolium illud eradicauimus totaliter in expoſitione ad 2. Textum huius cap. hoc Fundamento 5.

AD CAPVT VIII.

VENTILABRVM.

ET hoc Caput à Paleis liberum non fuit propter multiplicationem Superiorum,

riorum, qui velut Generales præſidebant Congregationibus quibuſdam ſeparatis: Primò quidem ſub titulo, *Vicariorum*, & *Commiſſariorum* Generalium, vt in Reformatione Obſeruantiæ: Demùm Conuentuales ſub nomine *Magiſtri Generalis*, nō *Miniſtri* Superiorem acceperunt. Verùm & Paleas illas excuſſimus ſuprà in hoc Fundamento 5. ad hoc Caput. Patres tandem Capucini, qui obtinuerant à Summo Pontifice Titulum *Generalis Vicarij*, demùm obtinuerunt Titulum *Generalis* abſque tamen adiuncto *Miniſtri*. Neque enim S. Sedes vnquam voluit derogare Regulæ à Chriſto dictatæ, quæ Vniuerſitati huius Fraternitatis *vnicum Miniſtrum Generalem* præfecit: qualem declarauit *Leo X.* vnicum ſub Titulo *Miniſtri Generalis totius Ordinis S. Franciſci*, nimirùm, Miniſtrum Generalem Regularis Obſeruantiæ, quem ſolum hoc Titulo debere nominari decreuit. Qui Titulus poſt longam litis conteſtationem coram SS. Congregatione Cardinalium à Conuentualibus inſtitutam, rediu examinatâ, auctoritate Apoſtolicâ cōfirmatus eſt pro ſolo Miniſtro Generali Obſeruantiæ anno 1631. 22. Martij, ſignante C. Epiſcopo Portuenſi Card. Pio. Et T. Tegrimio Epiſcopo Aſſiſienſi Secretario.

An plures Miniſtri Generales in Ordine S. Franciſci.

AD CAVT IX.

DIuerſæ quæſtiones etiam in hoc Capite motæ ſunt, quæ puritatem Textus infecerunt, ob varias Conciliorum, & Pontificum Conſtitutiones, quæ in commune Eccleſiæ bonum, & in communem operariorum pacem iuxta circumſtantias rerum, & temporum emanauerunt, quas ſuo loco examinabimus, & ſuo pondere expendemus.

VENTILABRVM.

ALia ſunt quæ ex Textu huius Capitis 9. de Prædicatoribus dictante Chriſto, & approbante Eccleſia ex vi Regulæ Fratri Minori competunt: Alia quæ diſponente Matre Eccleſiâ, circa ſuos filios Fratres Minores, vel aucta, vel diminuta ſunt. Non miſceantur itaque imprudenter, quæ ex Regula Fratri Minori adueniunt, cum ijs quæ ex obedientia ad Matrem Eccleſiam Frater Minor, iuxta varias eius diſpoſitiones participat. Vtrumque enim germen eſt à Dei ſapientia, ſed abſque paleis, & impuritate ad inuicem miſceri non poſſunt.

AD CAPVT X.

VENTILABRVM.

HIc euentilanda erat propudioſa propoſitio facta *Ioanni XXII.* à P. Giraldo Odonis Generali Miniſtro cum nōnullis Prouincialibus circa Textus 3. & 4. quibus volebant factam poteſtatem Miniſtro Generali diſpenſandi cum Fratribus ad eos recurrentibus, pro eo quòd non poſſent Regulam obſeruare, in omnibus præceptis, & obligationibus Regulæ: Sed huius rei ſeriem, & propoſitionis anathema poſuimus ſuprà hoc Fundamento §. 4. &c. ad quem locum non ſine vtilitate Lector recurret.

AD CAPVT XI.

VENTILABRVM.

MVltà iterùm hîc à Scriptoribus congeruntur quæ confuſionem pariũt: Diſputant enim largè & latè de acceſſu ad Monaſteria Monialium, de diſtinctione Officinarum & locorum, &c. Quibus dicendum eſt: Præter compaternitates, ex vi & littera Regulæ, duo tantùm prohiberi, nimirùm: ſuſpecta conſortia & cōſilia mulierum: Et ingreſſus in Monaſteria Monacharum. Per *poſterius* itaque: ſolus prohibetur ingreſſus in *Monaſteria Monacharum*; Et nomine Monacharum intelligũtur vniuerſaliter Moniales cuiuſcumque Ordinis ſint, vel conditionis. Per *prius*: Prohibetur omne cōſortium quod ſuſpicionē ingerere poteſt: Vnde ſimplex acceſſus ad Moniales, ſicut & ad quaſcumque mulieres, ſi ſuſpicionem ingerat, prohibitus eſt Fratri Minori ratione ſuſpicionis, & nōn aliter vi Regulæ. Si quid igitur vel Summi Pontifices, vel Conſtitutiones Ordinis circa iſta diſpoſuerint, non ex vi Regulæ ſimpliciter, ſed ex alijs motiuis diſpoſita ſunt, & ſeruari debent.

Monacha quæ ſint.

AD CAPVT XII.

MVlta hîc diſputantur ſuper obligatione Miniſtrorum Prouincialium ad mittendos Fratres poſtulantes ire ad infideles: Aliquibus aſſerentibus, ex vi Regulæ Prouinciales non teneri ſimpliciter ad eos mittendos, & præceptum Regulæ tantum tangere volentes ire, vt petant licentiam à ſuis Miniſtris Prouincialibus; Ita vt ire non poſſint niſi miſſi: Ex parte autem Prouincialium Regulam tantùm obligare, vt ſi mittant non niſi idoneos mittant: quod non tantùm ex Regula, ſed

Digitized by Google

ex ipſis viſceribus rei naſcitur, & ex Iure diuino vt inidonei non mittantur. Aliquibus aſſerentibus è contrà Miniſtros teneri omnes poſtulantes (ſi ſint idonei) mittere.

VENTILABRVM I.

CVm iudicium idoneitatis ſit commiſſum Patribus Prouincialibus, quæ quidem idoneitas plurimas circumſtantias requirit, tam ex parte mittendi, quàm ex parte Religionis, & locorum ac perſonarum, à quibus, & ad quos, poſtulantes mittendi ſunt: Inutiles ſunt diſputationes quæ mouentur. Tantùm ergo duo certiſſima ſunt, primum: Inidoneos non poſſe, minùs debere, mitti: Alterum eſt: ſi quis iudicetur mittendus: Conſtare debere Miniſtro de idoneitate perſonæ, & conditionibus ac circumſtantijs Miſſionis. Cætera paleæ ſunt.

VENTILABRVM II.

NEc minoris inutilitatis ſunt quæſtiones: Quæ de Protectoris Poteſtate diſputantur. Ex vi enim Regulæ tantùm imponitur Miniſtris, vt Protector vnus poſtuletur: Nec eius Poteſtas, ex vi Regulæ in aliquo determinatur. Cùm ergo Protector, Corrector & Gubernator Cardinalis à S. Sedis delegatione & inſtitutione dependeat Eius Poteſtas à Summo Pontifice & S. Sede dependet, quæ ideò ampliari & reſtringi poteſt. Nec ampliatio aut reſtrictio in ſe aliquo modo Regulam concernit, niſi ad finem, ſed tota in ſubſtantia, ac modo ſpectat ad Summum Pontificem, & S. Sedem.

TITVLVS VI.

FVNDAMENTVM VI.

ORDINIS FRATRVM MINORVM:

Altiſſima Paupertas.

Comparata

SARDIO *ſexto Fundamento Apoſtolico.*

Sardij qualitas.

SARDIVS lapis (iuxta Doctorem irrefragabilem Alexandrum de Ales in cap. 21. Apoc.) primò cùm ſcinditur vnius tantùm coloris eſt, nimirum *ſanguinei*, & ſignat Martyrum perfectam conſtantiam: *Alij* addunt, *Sardium* feris terrorem incutere. In ſexto itaque Fundamento Apoſtolico *Sardius* collocatur: Quòd ſanguine ſuo Apoſtoli fidem confirmarunt, & Barbaris ac feris gentibus ſe terribiles exhibuerunt.

Comparata Apoſtolis.

Item FF. Minorũ Paupertati.

Non ſine cauſa *Altiſſima Paupertas* Fratrum Minorum *Sardio* comparatur: Hoc enim ipſo quò Frater Minor omnia pro Chriſto dereliquit, ſolùm ſanguinem, quem pro illo profundat, reſeruauit, nec ab illo quippiam aliud exigi poteſt, & ſi modicum ſcindatur, totus ſanguineus eſt. Vnde & S. Pater Franciſcus *Collat.* 8. neceſſitatem quam Frater ex Paupertate contrahit *Martyrio* comparat; *Si* (inquit) *propter inopiam & Paupertatem, Frater corporis neceſſitates ſuas in ſanitate, & infirmitate habere non poteſt*, &c. *Hæc neceſſitas ſibi à Domino pro Martyrio imputatur*. Super quo deuotiſſimè pariter, & elegantiſſimè S. Ber-

Paupertas Martyrio comparatur.

Digitized by Google

S.Bernardus ſerm.1.in feſto omnium Sanctorum: *Quid* (ait) *mirabilius, aut quod Martyrium grauius, quàm inter epulas eſurire, inter veſtes multas & pretioſas algêre, paupertate premi inter diuitias quas offert mundus, quas oſtentat malignus, quas deſiderat noſter iſte appetitus? An non meritò coronabitur, qui ſic legitimè certauerit, mundum abijciens promittentem, irridens inimicum tentantem, & quod glorioſius eſt, de ſemetipſo triumphans, & crucifigens prurientem.* Et concludens de pari corona pauperis Euangelici, & Martyris: *Denique* (inquit) *propterea pauperibus pariter, & Martyribus regnum Cœlorum promittitur: Quia paupertate quidem emitur: ſed in paſſione pro Chriſto abſque omni dilatione percipitur:* Hæc Ille. Qui ſimili phraſi ſerm.30.in Cant. *Genus* (inquit) *quoddam Martyrij eſt, ſpiritu facta carnis mortificare, quod maximè fit Paupertatis auſteritate.*

S.Bern. ſerm.1.in feſto omn. SS.

Idem ſer. 30.in Cãt.

Sed nec deeſt illi ſecunda *Sardij* proprietas quæ eſt terrorem horroremque feris incutere: Nîl enim maiorem horrorem, terroremque ferinis illis mundanorum animis incutit: quàm penurioſa Paupertas, quæ in ſcripturis Iob 36. comparatur *funibus, & vinculis.* Et Iſaiæ 48. *Camino ardenti.* Threnorum 3. *Abſynthio & felli.*

Iob 36. verſ.8. Iſai. 48. verſ.10. Thren.3. verſ.19.

§. I.

Altiſſimæ Paupertatis Fratrum Minorum realis explicatio.

VT veritas Altiſſimæ Paupertatis quæ mundanum exuperat ſenſum, è fumis humanarum cogitationum educatur, & omnium oculis ſubijciatur: pauca hic notanda ſunt.

Ius triplex. *Primò* triplex Ius in humanis rebus ſucceſſiuè à prima creatione vſque ad hæc tempora reperiri, nimirùm: *Ius naturale & vniuerſale*, quod & *diuinum* ab Auctore ſiue legiſlatore dici poteſt: Quia à Deo in prima naturæ inſtitutione proceſſit.

Alterum eſt: *Ius Gentium*, quod ſtatim poſt diuiſionem gentium à turri Babel, in vniuerſas terras communi inſtinctu vſurpatum eſt.

Tertium eſt: *Ius Ciuile*, quod coëuntibus hominibus in politiam, & ciuilitatem placito Principum, ſiue Principatuum, & conſenſu populorum indictum eſt.

Ex Iure triplici tria oriuntur. Ex quibus Iuribus tria homini eueniũt, nimirùm: *Dominium* quoddam, *Poteſtas* vtendi, & *Solatium* aliquod homini ex eorum vſu proueniens.

Quæ omnia in quolibet Iure exemplificari poſſunt.

In *Iure* quidem *naturali diuino*: Sic enim Deus *cap.1. Geneſeos*, ſexto die homine condito inſtituit ante peccatum: *Creſcite* (ait) *& multiplicamini, & replete terram, & ſubijcite eam, & dominamini piſcibus maris, & volatilibus cœli, & vniuerſis animantibus quæ mouentur ſuper terram.* En *Dominium*: De *Poteſtate* autem *vſus*: *Ecce* (ait) *dedi vobis omnem herbam afferentem ſemen ſuper terram, & vniuerſa ligna*, &c. *Vt ſint vobis in eſcam, & cunctis animantibus terræ, omniq; volucri cœli, & vniuerſis quæ mouentur in terra, & in quibus eſt anima viuens.* Ex quibus ſequitur quoddam *ſolatium* homini proueniens tam ratione *Dominij*, quàm *vtilitatis* quæ illi ex *poteſtate* vſus, & ex ipſo vſu accedit. Quod iterùm *Dominium* & *Poteſtas* vſus, ac ipſum *ſolatium* poſt peccatum homini confirmatur *Geneſ.9.* poſt diluuium ampliato vſu eſcarum ad omne quod viuit. Et hoc *Dominium, Poteſtas* vtendi, & *ſolatium* ex vſu procedens commune fuit omni homini, ita vt quilibet, quolibet vti poſſet inter limites honeſti.

Geneſ.1. verſ. 28.

Simili modo *Ius Gentium*: Nè ex Diuiſione naſceretur confuſio: cum ad illam & diſtincta ſedium, & habitationum occupatio, ædificatio domorum, munitio, poſſeſſiones etiam diſtinctæ neceſſariæ eſſent, & in perſonis diuerſa miniſteria, & ſubiectiones requirerentur. (Vnde & fœdera, & ſeruitutes, & bella &c.) opus ſanè fuit, vt ſubintraret *Meum* & *Tuum*: Vnde *Dominia* ſingularia, & *Ius* vtendi, & *Solatium* ex vſu particulari iuxtà placitum hominum acceſſit.

Quæ iterùm poſteà Nationibus in politiam & ciuilitatem conuenientibus, legibus & tabulis magis deducta, & perfecta fuerunt,

Digitized by Google

fuerunt. Ita vt in eo Iure ſit aduertere in omnibus quoddam genus *Dominij, Poteſtatem* vtendi,& *Solatium* vſus, vt dictum eſt.

Notandum 2. Etſi *Ius Gentium*, & *Ius Ciuile*, *Ius Naturale* vniuerſale ad communem vtilitatem multitudinis diuerſimodè contraxerint, & modificauerint in Dominio,& Poteſtate vtendi:Remanſiſſe tamen quoddam *Ius Naturæ* vnicuique ad propriam vitam conſeruandam, & defendendam maximè in caſu neceſſitatis,in rerum vſu neceſſario. Sic animantibus remanſit Ius eſcatum & cibi: Auis enim Iure diuino naturali quærit, & comedit granum ſuum,& vniuerſaliter de Deo naturæ Auctore dicitur Pſalm.146. *Qui dat iumentis eſcam ipſorum, & pullis coruorum inuocantibus eum.* Et homines paſſim in terris necdum Dominio Ciuili occupatis, poſſunt vtilitates ſuas quærere,& feræ vagæ primò occupantis Iure naturali ſunt.Quibus prænotatis, ſic deſcribenda venit *Altiſſima Paupertas* Fratrum Minorum.

Ius naturæ ad conſeruandam vitam omnibus commune.

Pſal.146. verſ.9.

Deſcriptio Altiſſimæ Paupertatis Fratrum Minorum.

Paupertatis FF. Minorum deſcriptio.

ALtiſſima *Paupertas* Fratrum Minorum, *eſt: Abdicatio omnis iuris, & proprietatis, tam ad rem, quàm in re, & illius vſu, ſaluo ſolo vſu facti ſimplici ex Iure diuino, naturali omni homini competenti; intra terminos Euangelicæ & Apoſtolicæ præſcriptionis ſibi in Regula factæ.* Hæc porrò deſcriptio ſic explicatur.

Omnis Iuris & proprietatis abdicatio quid importet.

Dixi itaque *(Altiſſima Paupertas eſt Abdicatio omnis iuris, & proprietatis)* ſiue fiat per renuntiationem formalem, ſiue per relictionem, ſiue perfectam à ſe alienationem, ita vt res, vel quaſi res ad perſonam cui competebat, vel quouis modo ſecundùm omnes differẽtias temporis, competere poterat, nullo modo ampliùs competere poſſit: Hinc qui *Altiſſimam Paupertatem* Fratrum Minorum vouerunt, nec ad res quas poſſederunt priùs, nec ad illas quas immediatè poſſidebant, nec ad futuras aliquas ſucceſſiones, vel acquiſitiones vllatenùs reſpicere poſſunt, quouis imaginabili iure: Vnde nec in diſpoſitione bonorum, aliqua ſibi à parẽtibus, vel heredibus ſuo tempore præſtanda reſeruare poſſunt, nequidem titulo futuræ eleẽmoſynæ: ſed ſi dum adhuc poſſident, eleẽmoſynas Conuentibus relinquant præſtãdas, intelligitur donatio iam ante Profeſſionem facta, pro ſola præſenti, præterita, vel realiter imminenti neceſſitate: Non autem per modũ prouiſionis in futurum, quæ repugnat ſtatui Fratrum Minorum: Ideò additum eſt: *Omnis Iuris ad rem, vel in re, vel illius vſu*, vt omnis fallacia vel dolus excludatur.

Simplicem vſum facti, an quis abdicare poſſit.

Nicol.III. in Decret. art.2.

Dixi *(ſaluo vſu facti ſimplici ex Iure diuino naturali homini competenti.)* Talem enim vſum ſimplicem nullus homo à ſe abdicare poteſt, quia ſine tali vſu humana vita conſiſtere non poteſt. Vnde *Nicolaus III.* in decretali, *Exijt qui ſeminat* art. 2. *Nec quiſquam* (ait) *ex his inſurgat, quòd taliter propter Deum proprietatem omnium abdicantes tamquam homicidæ ſui, vel tentatores Dei, viuendi diſcrimini ſe committant: Sic enim ſeipſos committunt diuinæ prouidentiæ, vt viam non contemnant prouiſionis humanæ, quin vel de his quæ offeruntur liberaliter, vel de his quæ mendicantur humiliter, vel de his quæ conquiruntur per laboritium ſuſtententur, qui triplex modus prouidetur in Regula expreſſè*,&c. Et addit vniuerſalem vſum iuris naturæ. *Et quidem vbi hæc cuncta deficerent, ſicut nec cæteris, ſic nec Fratribus Iure Poli, in extremæ neceſſitatis articulo ad prouidendum ſuſtentationi naturæ, via omnibus extremâ neceſſitate detentis conceſſa præcluditur.* Quæ quidem verba Pontificis benè perpendenda ſunt,& clariùs explicanda:

Simplex vſus facti quid importet.

Dixi itaque (*ſaluo vſu facti ſimplici ex Iure diuino naturali hominis competenti.*) Pro cuius interpretatione repetenda ſunt quæ ſuprà notauimus: Diuiſione nimirum Gentium facti,& Ciuili Iure inualeſcente, etſi Ius naturale variè reſtrictum, & modificatum fuerit, & *Meum*, & *Tuum* introductum: Remanſiſſe tamen vnicuique homini Ius naturale ad vitæ conſeruationem neceſſarium, quod eſt *Ius vtendi rebus*, quæ vel necdum Dominio Politico occupatæ ſunt, vel quamuis iam occupatæ eſſent, Petro tamen (ex.gr.) ad conſeruationem vitæ neceſſariæ ſunt. Vnde Iure naturæ, licet Petro fame pereunti, ſibi accipere etiam, Iure Ciuili alienum, quia Ius naturale conſeruandæ vitæ præualet,& derogat omni Iuri humano, eò quòd diuinum & vniuerſale ſit, & ſic in cæteris grauioribus, & ineuitabilibus neceſſitatibus alienum ciuiliter, Iure naturæ neceſſitatem patienti cedit in vſum ad conſeruationem naturæ.

F. Minor renuntiat omni Iuri Ciuili, & omni Iuri vſus.

Dico ergo 1. Fratrem Minorem voto Altiſſimæ Paupertatis renuntiaſſe omni Iuri Ciuili, in,& ad quamcumque rem; Imò & omni Iuri vſus, ita vt nullâ re ciuiliter vtatur, ſed dumtaxat naturali Iure ſibi relicto ad conſeruationem vitæ, & honeſtæ ſuæ Profeſſionis exercitia.

Imò etiam Iuri naturali quoad dominium.

Dico 2. Fratrem Minorem voto Altiſſimæ Paupertatis ceſſiſſe etiam quoad Dominium Iuri naturali homini vniuerſaliter competenti, vnde quacumque re vtitur Frater Minor, etſi Iure diuino naturali vteretur,

Digitized by Google

retur, ita eâ vtitur, vt Dominium non ſibi vſurpet,ſed ſimplicē vſum: *Explico.* Frater Minor piſcem ex communi fluuio accepit, & illo paſcitur, ſimiliter feram vel auem cōmuni omnium venatione,vel aucupio: Illorum ſanè Dominus non eſt, ſed Dominium Deo relinquens, ſimpliciter vtitur tamquam re Dei, & ad Deum pertinente:Et exemplificari poteſt: In auiculis, & animantibus, quibus in prima creatione non Dominium in res; ſed tantùm vſus in cibum datus eſt,idcircò quæ comedunt Creatoris ſunt, & ſimplici vſu ad ſolatium naturæ vtuntur: Ita & Frater Minor. Vnde non licet Fratri Minori vendere auē, vel piſcem à ſe legitimè captum,& (vt explicat *Nicolaus III.*) *Non licet habere hortos ſuperfluos, vt hortalitia diuendantur vel ciuiliter diſtrahantur*; etſi illa nullius ſint, niſi Dei: quia ſimplex vſus eis permiſſus eſt.

Nicol.III.

Retento ſibi ſimplici vſu facti.

Dico 3. Fratrem Minorem in ijs quæ non tranſeunt in Dominium, vel Ius Ciuile,ex conditione naturæ cenſeri, ſibi reſeruare ſimpliciter vſum facti, niſi ſingulariter à ſe abdicauerit:vnde licet ſibi quouis tempore habitationis vſum accipere in deſerta terra,quæ nullius eſt:Licet ſibi parare veſtem ex lana vel pellibus animalis vagi,& nullius Domini: Licet ſibi cibum parare ex fera volatili, piſcibus qui in Ius Ciuile alicuius necdum peruenerunt: Licet in agro necdum poſſeſſo ſibi colligere fructus,&c. Quomodò & Chriſtus coactus dare tributum, Petrum ad mare miſit, vt caperet piſcem, in cuius ore ſtater inuentus eſt.

Dixi (*niſi ſingulariter à ſe abdicauerit vſum huiuſmodi.*) Abdicauit autem vſum diuitem prouiſionis nimiæ in futurum, vſum veſtis pretioſæ, calceamentorum extra neceſſitatem,&c.Vt poſteà dicetur.

Dico 4.In ijs quæ in Dominium & Ius Ciuile tranſierunt Frater Minor cenſetur retinere ſibi ſimplicem facti vſum (intra terminos Regulæ ſuæ, & liciti) ſi nimirùm neceſſitas vrgeat, & Dominus permittat,vel per oblationem liberalem, vel in mercedem laboritij, vel in eleēmoſynam piam: Et in extrema neceſſitate retinuit vſum rei Iure Poli omnibus conceſſum. Vnde Frater Minor re aliquâ vtens, ſimplici facti vſu vtitur ex beneplacito Domini, in rebus quidem quæ Ciuilem Dominum habent, ex conceſſione Domini Ciuilis: In rebus autem quæ Dominum Ciuilem non habent, ex conceſſione vniuerſali Dei naturæ auctoris.

F. Minor à ſe abdicat omnem pecuniæ vſum.

Dico 5. Fratrem Minorem abdicaſſe à ſe omnem receptionem, & vſum pecuniæ: Quia pecunia res planè ciuilis eſt, & ciuiliter inuenta, quoddam Ius politicum ſecum vehit,in quantum formaliter pecunia eſt. Vnde etſi rebus pecuniâ emptis licitè vtatur, formalem tamen vſum pecuniæ abdicauit: Et ſi in neceſſitate ineuitabili vbi aliter neceſſaria vitæ non poteſt conquirere, videatur pecuniâ vti: Ille tamen vſus pecuniæ reſpectu Fratris Minoris eſt, & reputari debet magis materialis,quàm politicus: Ita vt cenſeatur materialiter dare id quod pecunia reputatur, tamquam ſymbolum neceſſarium quo neceſſitati ſuæ conſulat, idque Iure Poli,quia aliter neceſſaria conquirere non poteſt.

Rerum Fratribus conceſſarum quoad vſū. Dominium penes quos ſit.

Dico 6. Quæſtionem quæ communiter apud Summos Pontifices mota eſt: Cuius Dominij forent res Fratrum Minorum vſibus conceſſæ: Ratione cuius tot emerſerunt difficultates; ex dictis facilè reſolui. *Reſpondetur* enim clarè: Aut res illa quæ datur Fratribus tranſiuerat in Ius Ciuile, & Politicum alicuius, & donans, concedens, vel quouis modo largiens intendit Dominium ſibi reſeruare: Et tunc remanet, quamdiu non reuocatur, in Dominio donantis, &c. donec conſumpta ſit: Aut donans Dominium à ſe ablegare totaliter intendit, & tunc ſicut Jure cautum fuerit, redit vel in Rempublicam, vel ſi data ſit aliquo titulo Eccleſiaſtico, in Epiſcopos, aut Eccleſiam Romanam: Aut abſolutè, ſi Deo in Pauperibus oblata, Dominium redit ad Deum, cui res oblata eſt. Nec obſtat: Pontifices Romanos res huiuſmodi in vſum Fratrum Minorum datas, in Ius Romanæ Eccleſiæ accepiſſe: Id enim fecerunt tamquam Vicarij Chriſti, & Patres pauperum, & Adminiſtratores Dei, ad euitandas confuſiones. Verè enim abdicato Ciuili Dominio & Iure, (cùm Dominij, & Iuris Ciuilis ob Altiſſimam Paupertatem incapax ſit Frater Minor) in vniuerſale Dei Dominium res ſic pro Deo oblatæ cedunt, & quemadmodùm terræ naſcentia æqualiter data in cibum homini, & volucribus cæteriſque animantibus,Dei Creatoris erant, & poſt diuiſionem, & Iurium Inſtitutionem in hominibus, granum quod auis comedit, Dei remanſerit: Sic ſublato Dominio Politico, Fratris Minoris cibus Dei eſt, & ei nudus vſus cedit.

Paupertas FF. Minorum reducit ad ſtatum Innocentiæ.

Paupertas enim Altiſſima Fratrum Minorum reducit hominem ad Innocentiæ ſtatum quoad rerum vſum: In ſtatu enim Innocētiæ nullum fuiſſet Dominium,nullum Ius propriæ dictum: ſed vnuſquiſque cibo communi ex præſcripto Dei vſus ſimpliciter fuiſſet, iuxta temperamentum naturæ, vnuſquiſque terrā Domini coluiſſet abſque ſpeciali Iure, vel Dominio: Quod & poſt peccatum obſeruatum eſt, donec diuiſio gentium aduenit.

Digitized by Google

Addidi verò amplius in deſcriptione *(intra terminos Euangelicæ & Apoſtolicæ præſcriptionis, ſibi in Regula factæ.)* Ex omnibus enim ſupradictis quæ ad naturam Altiſſimæ Paupertatis ſpectāt, aliqua à Chriſto, & in Euangelio præſcripta, & ab Apoſtolis practicata in Regula ſunt expreſſa, quæ etiam Paupertatem aliàs Altiſſimam ad vſum penurioſum arctant. 1. In veſtimentis quoad numerum tunicarum, & earum vilitatem, ac calceamentorū extra caſum neceſſitatis carentiam 2. In ciborum ſingularitate, & temperantia, dum monentur Fratres nō iudicare eos qui veſtibus coloratis, & cibis delicatis vtuntur. 3. In modeſtia itinerantium dum prohibentur extra caſum infirmitatis, vel neceſſitatis equitare. 4. In pecuniarum vſu, dum eis omnis receptio & vſus interdicitur. 5. In cuiuſlibet neceſſitatis ſubſidio & prouiſione, dum ſub infirmorū neceſſitatibus & Fratribus induendis pro recurſu ad amicos ſpirituales omnis neceſſitas expreſſa, ad iudiciū Miniſtrorum & Cuſtodum remittitur, vt prouiſio illa & ſubſidium *ſecundùm loca, & tēpora, & frigidas Regiones, prout neceſſitati viderint expedire*, regulantur. Quinimò & cap. 5. de laboritio, ita merces recipienda menſuratur, vt *pro ſe, & ſuis Fratribus tantùm corporis neceſſaria recipiant ſecluſis denariis & pecuniâ.* Quæ omnia Altitudinem Paupertatis Fratrū Minorum ex præſcripto Regulæ circumſtant, & velut limites Paupertatis Apoſtolicæ exornant.

§. II.

Altiſſimæ Paupertatis, Fratrum Minorum Excellentia, & Dignitas.

CErtum eſt omnem Religionem approbatam includere ſolemne votum Paupertatis. Et vt benè *Innocentius III.* cap. *Cùm ad Monaſterium, de Statu Monachorum: Abdicatio Paupertatis, ſicut & Cuſtodia Caſtitatis, adeò eſt annexa Regulæ Monachali, vt contra eam nec Summus Pontifex poſſit indulgere.* Quid ergo amplius dignitatis habet Paupertas Franciſcana, vt *Altiſſimæ* titulum obtineat, & *Celſitudinis* nomen ſibi arroget, quaſi omni cæterarum Religionum Paupertati principaretur.

Paupertatis FF. Minorum altitudo. Hunc ſanè Titulum ſibi S. Franciſcus non vſurpauit, ſed Chriſtus Regulæ Fratrū Minorum Dictator primus Paupertati in Regula expreſſæ inſcripſit, quem emphaticè S. Franciſcus Chriſto dictāte Fratribus ſuis enuntiauit, vt de tituli veritate, & congruentia dubitare ſit nefas: Cùm enim Chriſti nomine mādaſſet Fratribus, vt: *Nihil ſibi approprìarent, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, ſed tamquam peregrini & aduenæ in hoc ſæculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes irent pro eleëmoſyna confidenter.* Et Chriſti exemplo illos in hoc ſolidaſſet: *Quia* (inquit) *Dominus ſe fecit pauperem in hoc mundo.* *Reg. cap. 6.* Qualitatē huius Paupertatis extollere volēs: *Hæc eſt* (inquit) *Celſitudo Altiſſimæ Paupertatis, quæ vos chariſſimos Fratres meos heredes & Reges regni cœlorum inſtituit*, &c.

In quo autem iſta *Celſitudo*, & *Altitudo* cōſiſtat ex S. Hieronymo contra Vigilantium colligere licet. Cùm enim Vigilantius præferret iis qui ſua vendunt, & dant Pauperibus: Illos, qui vtūtur rebus ſuis, & paulatìm Pauperibus benè faciūt: S. Hieronymus antè omnia tres gradus diſtinxit: *Primus*, qui & perfectiſſimus; Eorum qui cum Apoſtolis omnia relinquunt, vel vendunt, ac Pauperibus diſtribuunt, nîl ſibi retinentes, ſed nudi nudum Chriſtum ſequentes. *Paupertatis tres gradus.* *Secundus gradus:* Eorum, qui quidem proprietatem bonorum relinquunt, ea tamen in commune conferunt, ſibi & aliis diſtribuenda: *Tertius*. Eorum, Qui ſibi ſua bona & poſſeſſiones retinent, vt ſecundùm Deū eis vtantur, & pro ſua deuotione pauperibus diſtribuant. Sic tandem Vigilantio reſpondet: *Quod autem* (inquit) *Vigilantius aſſerit eos melius facere, qui vtuntur rebus ſuis, & paulatìm fructus poſſeſſionū pauperibus diuidunt, quàm illos qui poſſeſſionibus venundatis ſemel omnia largiūtur: Non à me ei, ſed à Domino reſpondebitur: Si vis perfectus eſſe, vade, & vende omnia quæ habes, & veni ſequere me.* *S. Hieron. ad Vigilant.* Et addit: *Ad eum* (ait) *loquitur Dominus, qui vult perfectus eſſe, qui cum Apoſtolis Patrem, nauiculam, & rete dimittit.* Et conferens relatos gradus inter ſe, concludit: *Iſte* (ait) *quem tu laudas ſecundus & tertius gradus eſt, quē & nos recipimus, dum nos ſciamus prima ſecundis, & tertiis præferenda:* Vnde idē ſcribens ad Demetriadem, & Celſitudinem primi gradus Paupertatis extollens: *Apoſtolici* (ait) *faſtigii, perfectæq́; virtutis eſt, omnia vendere & pauperibus diſtribuere, & ſic leuem, & expeditum cum Chriſto ad cæleſtia ſubleuari.* *Idem ad Demetr.* Hæc Hieron.

Iſta igitur eſt, *Celſitudo Altiſſimæ Paupertatis Fratrum Minorum*, vltra quam non datur aſcenſus: Aliæ porrò Religiones *ſecundum gradum* Paupertatis tenent: Quia etſi in ſingulari quoad propriā perſonam omni proprietati renuntient: In communi tamen bona, & poſſeſſiones Religio habet, quæ ſingulis pro neceſſitate diſtribuuntur. Et hæc Religioſorum in cōmuni bonorum poſſeſſione, ſiue adminiſtratione viuentium Paupertas, vt notat *Epiſcopus Siluenſis, lib. 2. de planctu Eccleſiæ cap. 56.* Fundamentum ſumpſit à vita communi

Digitized by Google

muni fidelium in Judæa initio naſcentis Eccleſiæ. de qua Act. 2. *Omnes etiam* (ait) *qui credebant, erant pariter, & habebant omnia communia.* Et c. 4. *Multitudinis autem credentium erat cor vnum, & anima vna, nec quiſquam eorum quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed illis erant omnia communia.* Et ibidem *verſu* 34. *Neque enim quiſquam egens erat inter illos: Quotquot enim poſſeſſores agrorum aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum quæ vendebant, & ponebant antè pedes Apoſtolorum; diuidebatur autem ſingulis prout cuique opus erat.*

Actor. 2. verſ. 44. Et cap. 4. verſ. 32. Verſ. 34.

Paupertas communis Religioſa.

Super hac primorum Chriſtianorum cõmuni vita, Paupertatem ſuam Religionum Fundatores fundauerunt, tamquam ſuper muro iam ædificato, cui ſuperædificauerunt propugnacula illa argentea Obedientiæ, & Caſtitatis, quibus appenſa eſt omnis armatura fortium ad debellandum humani generis iuratum hoſtem, ex quibus Eccleſia apparuit tamquam Caſtrorum acies ordinata. Hunc itaque Paupertatis modum ſecuti ſunt: Vt nimirùm: Aggregatis ſiue ex benefactorum liberalitate, & oblationibus, ſiue ex ingredientium renuntiatione, & communicatione bonis in communi, ſectatores ſuos ab omni peculio, proprietate, affectu ac ſolicitudine ad bona temporalia, ſolemni voto emiſſo abſtraherent, & vt ſingulis ex bonis communibus neceſſaria vitæ adminiſtrarentur: Hunc communis vitæ modum, qui iam ob ampliatam in omnes gentes Eccleſiam vniuerſo Chriſtianorum cœtui impoſſibilis erat, primi Regularium Congregationum Inſtitutores reſumpſerunt, & varijs Regulis exornauerunt. Quæ etſi ſancta & immaculata ab huius mundi cupiditatibus foret, multùm tamen ab Apoſtolicæ Paupertatis Excellentia & ſupremo faſtigio illius qui pro nobis egenus factus eſt, differebat. *Primò* namque. Communitas illa primorum Chriſtianorum, non tam ſua dimittebat, quàm in communem diſtributionem à ſe ablegando conferebat; Apoſtoli verò omnia vendebant, & pauperibus diſtribuebant, aut ſaltem relinquebãt nîl ſibi retinentes. 2. Qui ad iſtam communitatem primam veniebant pro commodiori vita pecuniam bonis conflatam, ſiue pretium bonorum ad pedes Apoſtolorum adferebãt, vt ex ea vnicuique prout opus erat, prouideretur; Vnde & pecuniæ vſu, & miniſterio communiter neceſſaria quærebantur: Apoſtolis verò, omnis denariorũ & pecuniæ vſus prohibitus erat, quibus vtique argentum & aurum ſiue æs in zonis nequidem deferre licebat. Vnde bene notant Patres: Pecunias ex diuenditis agris conflatas, deportatas fuiſſe, & velut depoſitas ad pedes Apoſtolorũ. Vbi Gloſſa: *Deſtituendum* (ait) *probat, quod tangere deuitat, & calcandum docet aurum, quod ſubdit greſſibus Apoſtolorum.* Ad pedes vtique Apoſtolorum, nõ ad manus ponebantur: Quia nec Ius aliquod in illas accipiebant, nec manualem & immediatam diſtributionem, ſed tantùm curam, vt per Miniſterium aliquorum vnicuique de neceſſarijs prouideretur. Vnde & Miniſtris negligentibus, ſubſtituti ſunt (*Act. 6.*) ſeptem Diaconi, qui congruæ diſtributionis curam gererẽt. 3. Qui communitati fidelium iungebãtur in nullo rerum vſu arctabantur, ſed tam in veſtimentis, quàm in alijs commodè eis prouidebatur: Apoſtolis verò & duplicitas veſtimentorum, & vſus calceamentorum interdictus erat, &c.

Paupertatis communis ab Apoſtolica differentia.

Gloſſa.

Actor. 6.

Igitur: Primi Fundatores Religionũ, vt ab omni proprietate ſectatores ſuos elõngatos, in paupertate fundarẽt, vitam illam communem primorũ Chriſtianorum elegerunt, & politam ſuis Regulis præſcripſerunt: Sanctus autem *Pauperum Patriarcha Franciſcus, vir Seraphicus*, altiora petens, Altiſſimam paupertatem quæ in Chriſto, & Apoſtolis prẹfulſerat, ſibi delegit, & tam in cõmuni, quàm in particulari vouendam Fratribus ſuis dedit. Cuius Paupertatis dignitatem, & excellentiam expendens Collat. 5. vocat: *Virtutum Reginam, quæ in Rege Regum, & Regina Matre ipſius præſtãter effulſit.* Et quam indigitat: *Specialem viam ſalutis, humilitatis fomentum, perfectionis radicem, cuius fructus eſt multiplex, ſed occultus. Hæc tandem* (inquit) *eſt Euangelici agri theſaurus, pro quo emendo vẽdenda ſunt omnia, & quæ vendi non poſſunt, illius cõparatione ſpernenda.* Et iterùm: *Oratione pro obtinenda Paupertate:* volens demonſtrare Paupertatis huius Altiſſimæ Chriſtũ Ieſum fuiſſe primarium Prototypon, & velut mẽſuram primam: *Hæc eſt* (inquit) *pro tanto Regina virtutum, pro quanto Dominus Ieſus relictis Angelorum ſedibus deſcẽdit ad terras, vt ipſam poſſet charitate perpetuâ deſponſare, & omnes perfectionis filios in ipſa, & ex ipſa, & per ipſam producere: Quæ tibi* (Domine Ieſu) *cum tanta fidelitate adhæſit, quod & in Matris vtero ſuũ inchoauit obſequium, dum corpus animatum habuiſti minimum: ſed & orientem ex vtero in præſepio ſancto recepit, & conuerſantem in mũdo ſic omnibus te priuauit, vt capitis reclinatorio faceret te carere,* &c. Quæ omnia deuotiſſimè proſequitur de extrema Paupertate Chriſti vſque ad finem vitæ. Et tandem concludit: *A te peto hoc priuilegio conſignari, exopto hoc theſauro ditari: Poſtulo vt mihi, & meis in æternum ſit proprium (pauperrime Ieſu.) Propter nomen tuum nihil poſſe ſub cœlo poſſidere, & alienis rebus ſemper, cum vſus penuria, dum viuit caro miſera ſuſtentari. Amen.*

Paupertatis FF. Minorum excellentia. S. Pater Collat. 5.

Digitized by Google

Elegantiſſimè pariter & veriſſimè *S. Bonauentura cap. 6. Reg.* exponens illa verba: *Hæc eſt celſitudo* altiſſimæ *Paupertatis. Quare* (ait) Altiſſimæ? *Niſi quia à mundo remotiſſima, & per cōſequens cœlorum regno ſummè vicina; Illi etiā vitæ æternæ, vt eſt poſſibile ſimillima, vbi nihil terrenum eſt proprium vel commune.* Et proſequitur: Quæ vos chariſſimos Fratres meos heredes & Reges regni cœlorum inſtituit: *Ideò* (ait) Heredes, *quià omnia dimittentibus pro regno cœlorum, promittitur gloria æterna: Ideò* Reges, *quià ſolutione factâ plenariâ pro re emenda* &c. *ſunt tanquam domini regni cœlorum, quia cuncta dederūt propter Deum quamuis nondum ſint in eius poſſeſſione.* Pauperes rebus fecit, &c. *Ad hoc enim ordinatur paupertas iſta, vt reſoluto per eam prohibente, virtutum ſanctitas augeatur.* Hæc ſit portio veſtra quæ perducit in terram viuentium: *Eò ipsò quòd in terra morientium nihil quærunt.* Cui dilectiſſimi Fratres totaliter inhærētes: *Vt omnia quæ in vſu Fratrum ſunt, hanc prædicent Paupertatem.* Nihil aliud pro nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti habere velitis: *Ipſe enim ita pauper extitit, quòd nihil habuit, quo poſſet illum diabolus ſpoliare.* Hæc S. Bonau. Superfluum credo vlteriùs Paupertatis Regulæ Fratrum Minorū ſuper alias Regulas elogia attexere; cùm & Pontificum ſummorum Decreta plus ſatis illam confirment, & Illuſtrium Virorum qui S. Patriarchæ conuixerunt teſtimonia, illius excellētiam mundo notam fecerint, ac excitatæ quæſtiones de illa Sanctiſſima Paupertate etiā in controuerſo iudicio, in illius fauorem deciſæ fuerint, de quibus aliàs ſuo loco latiùs. Vide & ea quæ ſuprà ex Iacobo de Vitriaco Cardinale ſunt relata, qui & narrans accuratiùs vitam Fratrum Minorum in Hiſt. Occid. c. 32. *Ipſi autem* (ait) *Chriſti pauperes, neque ſacculū in via portant, neque peram, neque panem, neque æs ſiue pecuniam in zonis ſuis, non poſſidentes aurum, neque argentum, nec calceamenta in pedibus habentes: Nulli enim Fratri huius Ordinis licet aliquid poſſidere. Non habent Monaſteria, nec Eccleſias, non agros vel vineas, vel animalia: Non domos vel alias poſſeſſiones, neque vbi caput reclinent: Non vtuntur pellibus neque lineis, ſed tantummodò tunicis laneis capuciatis, non cappis, vel pallijs, vel cucullis, neque alijs prorſùs induuntur veſtimentis,* &c. Infrà: *Ipſi enim funiculum cum tunica venientibus ad ſe largientes, quod reliquum eſt, ſupernæ procurationi relinquunt.* Hæc ille.

S. Bonau. c. 6. Reg.

Ca. d. Vitria. hiſt. Occid. c. 32.

§. III.

Quæſtiones contra Paupertatem Fratrum Minorum excitatæ, & euulſæ.

PORrò variæ quæſtiones contra hanc Altiſſimam Paupertatem, ſuggerente communi omnis boni hoſte Satanâ, excitatæ ſunt. *Cōtra Paupertatem FF. Minorum oppoſitiones.*

1. Ab ijs qui hanc arctam Abdicationem omnis Iuris tam in communi, quàm in ſpeciali, *Venenoſis* (inquit *Nicol. III. cap. Exijt qui ſeminat*) *obtrectationibus inſenſatæ aſtutiæ deprauare conantes, illam illicitam, inobſeruabilem & diſcriminoſam, caninis latratibus perſuadere volunt.* *Prima.* *Nicol. III. PP.*

2. Nec Chriſtum, nec Apoſtolos, illam docuiſſe, minùs practicaſſe probare tentarunt. *Secunda.*

3. Ex loculis quos Judas habuit (vt prætexunt pro Chriſto, & Apoſtolis) totaliter illam putant excluſam. *Tertia.*

4. Quia excitatâ grauiſſimâ quæſtione de vſu ſimplici à Dominio ſeparādo, *Ioannes XXII. in Extrau.* AD CONDITOREM CANONVM, ſaltem in vſu cōſumptibilibus, Paupertatem Fratrum Minorum, Dominium non excludere concluſit, adeoque Fratribus Minoribus illarum rerum Dominium competere, velut decreto Apoſtolico ſanciuit: Vnde contra Altiſſimam Paupertatē conclamatū eſſe, etiam in hanc vſque horam nonnulli commentati ſunt. Quibus etſi ex dictis ſatis videatur ſatisfactum, breuiter tamen obiecta eluimus. *Quarta. Ioan XXII. Extrau. ad Condit. Canon.*

Tribus itaque primis Quæſtionibus declaratiuè & velut diffinitiuè reſpondit *Nicolaus III.* in Decretali ſua *Exijt qui ſeminat*, vbi reſpondens ijs qui huic Altiſſimæ Paupertati in abdicatione omnis Iuris tam in ſpeciali, quàm in cōmuni, mordacibus & venenoſis nimis ſermonibus obſiſtebant: Sic loquitur: *Nè* (ait) *Fratrum eorumdem perfectionis claritas, talium imperitis ſermonibus laceretur: Dicimus: Quòd Abdicatio proprietatis huiuſmodi omniū rerum tam in ſpeciali, quàm etiam in communi propter Deum meritoria eſt, & ſancta.* En Reſponſio ad primam quæſtionē. Si enim dicta *Abnegatio* eſt meritoria, & ſancta, ergo non tantùm obſeruabilis; ſed etiam obſeruanda, & non diſcriminoſa: Quod enim aut impoſſibile, aut diſcriminoſum eſt, non poteſt nec debet dici meritorium, & ſanctum. Et procedens vlteriùs: *Quàm* (inquit) *& Chriſtus viam perfectionis oſtēdens, verbo docuit, & exēplo firmauit: Quamque primi Fundatores militantis Eccleſiæ, prout* *Reſponſio ad 1. oppoſitionem.* *Nicol. III. decret. Exijt qui ſem.* *Reſponſio ad 2.*

pront ab ipſo fonte hauſerant, volentes perfectè viuere, per doctrina ac vita ipſorum alueos in eos deriuarunt. En Reſponſio ad Quæſt. 2. Nimirùm: Chriſtum & Apoſtolos hanc Abdicationem Proprietatis omnimodæ tam in ſpeciali, quàm in communi docuiſſe, & obſeruaſſe, & ab ipſis in Fratres Minores deriuatā eſſe. Et 3. Quæſtionis Reſolutionem aſſumens de loculis: *Nec his* (inquit) *quiſquam putet obſiſtere, quod interdùm dicatur Chriſtus loculos habuiſſe: Nam ſic ipſe Chriſtus, cuius perfecta ſunt opera, in ſuis actibus viam perfectionis exercuit, quòd interdùm infirmorum imperfectionibus condeſcendens, & viam perfectionis extolleret, & imperfectorum infirmas ſemitas non damnaret.* Et applicans hāc doctrinam: *Sic* (ait) *infirmorum perſonam Chriſtus accepit in loculis, ſic in omnibus alijs infirma humana carnis aſſumens (prout Euangelica teſtatur hiſtoria) nō tantùm carne ſed & mente condeſcendit infirmis. Sic enim humanam naturam aſſumpſit, quòd in ſuis operibus perfectus exiſtens, in noſtris factus humilis, in proprijs permanſit excelſus,* &c.

Reſponſio ad 3.

Quæ tres Reſolutiones ſolidiſſimæ ſe inuicem inuoluunt: ſecunda enim eſt probatio Primæ. & Tertia reſoluit aduerſariorum Achillem in ſua oppoſitione: Duo itaque Syllogiſmi ex his eruuntur.

Primus Negatiuus: Illa Paupertas non poteſt dici inobſeruabilis, & diſcriminoſa, quam Chriſtus docuit, & exemplo firmauit, & quam Apoſtoli Fundatores Eccleſiæ ab ipſo fonte Chriſto hauſerunt, & per doctrinæ ſuæ, & vitæ alueos deriuarunt: Atqui, Paupertas Altiſſima Regulæ S Frāciſci eſt talis: Ergo non poteſt dici Paupertas illa inobſeruabilis, & diſcriminoſa.

Secundus Syllogiſmus affirmatiuus: Illa eſt Paupertas ſancta & meritoria, quā Chriſtus verbo docuit, & exemplo firmauit, &c. Atqui: Talis eſt Paupertas Altiſſima Regulæ S. Franciſci; ergo illa eſt ſancta & meritoria. Horum porrò Syllogiſmorum ſufficit probaſſe minorem, quæ tres continet partes: Quarum 1. eſt: Chriſtum hanc Altiſſimam Paupertatem docuiſſe. 2. Exemplo firmaſſe ſiue obſeruaſſe. 3. Apoſtolos à Chriſto illam hauſiſſe, & doctrinâ pariter & vitâ illam tradidiſſe.

Chriſtus Paupertatem altiſſimam docuit. Matth. 19. verſ. 21.

Sic itaque breuiter ex Scriptura ipſa, & Patrum Interpretatione. 1. *Pars* oſtenditur: De doctrina enim Chriſti nihil eſt familiarius. Matth. 19. *Si vis* (ait) *perfectus eſſe, vade & vende omnia quæ habes, & da Pauperibus, & habebis theſaurum in cœlo, & veni, & ſequere me.* In quibus verbis Abdicationem omnium rerum, tam in particulari, quàm in communi indicari, patet ex illis verbis, *vende omnia, & da Pauperibus:* Qui enim omnia *vendit*, iam Dominium à ſe abdicauit, Qui *dedit* Pauperibus, ſe Iuris vſu, & omni Iure ſpoliauit: Alioquin ſi in communi Ius aliquod vtēdi reſeruatum fuiſſet, non oportuiſſet vendere, aut Pauperibus dare; ſed in commune Ius conferre, vt de illis cum communi multitudine, donans ſuſtentari potuiſſet. Summam autem illam Abdicationem cōfirmant verba ſequentia, & totus diſcurſus cum Adoleſcente illo habitus: *Veni*, ait, *ſequere me*. q. d. Cùm vendideris, & pauperibus dederis, tunc demùm omnibus denudatus, venire & ſequi me poteris. Vnde Adoleſcente contriſtato intulit Chriſtus: *Quia diues difficilè intrabit in regnum cœlorum:* Sanè qui diuitias in communi poſſident, diuites verè ſunt, & in diuitijs ſuis aliquo modo confidunt, eò quòd non audeant ſe illis ſpoliare, nè fortè deficiant, aut ſi virtute omnem affectum, & fiduciam in rebus tranſitorijs ſuperarunt: Remanet tamen ſemper ſeges concupiſcentiæ in rebus quas in communi retinent. Verſ. 23.

Iterùm: Doctrinam eandem dat Chriſtus Luc. 14. *Omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Certè non renuntiat omnibus omninò, qui in communi expendēda reſeruat: Cùm & Matth. 16. amplius requirat Chriſtus: *Qui vult* (inquit) *venire poſt me, abneget ſemetipſum.* Vbi Gregor. Fortaſſe (ait) laborioſum nōn eſt homini relinquere ſua, ſed valdè laborioſum eſt homini relinquere ſemetipſum. Qui ergo ad ſui ſequelam perfectam voluit vt homo relinqueret ſemetipſum: Quomodò permitteret illi bonorum propriorum in communi detentionem. Ille autem qui dimittit ſua in proprio, & reſeruat in communi, non tam renuntiat rebus, aut res ipſas relinquit; ſed tantùm mutat modum habendi; quod enim in particulari habebat, vel habere poterat, iam ſublato modo habendi in particulari, retinet id in communi. Qui ſanè modus etſi ad perfectionem viam ſternat; ad ſublimiorem tamen gradum nondùm aſcendit. Hanc porrò omnimodam abdicatiōnem tam in communi, quàm in particulari energicè oſtendunt verba Chriſti Matth. 6. vbi loquens Apoſtolis: *Nolite* (ait) *vobis theſaurizare theſauros in terra, vbi erugo, & tinea demolitur, & vbi fures effodiunt & furātur: Theſaurizate autem vobis theſauros in cœlo, vbi neque erugo, neque tinea demolitur, & vbi fures non effodiunt nec furantur: Vbi enim theſaurus tuus, ibi erit & cor tuum.* Certè theſaurus etiam in communi habitus, etſi abſque vlla proprietate, in terra habetur, illum erugo & tinea demolitur, illum fures effodiunt, & furantur: Soli ergo illi theſaurum in cœlo perfectè habent, qui

Lucæ 14. verſ. 33.

Matth. 16. verſ. 24.

Greg. hom. 32. in Euāg.

Matth. 6. verſ. 19.

Digitized by Google

omni rei temporali in particulari,& communi renunriauerunt. Et hi ſunt qui Apoſtolicam vitam purè ſequuntur,ad quos ſermo Chriſti in monte dirigebatur.

Chriſtus Paupertatem Altiſſimam exemplo firmauit.

Hanc porrò Altiſſimam Paupertatem (vt 2. Pars aſſerit) Chriſtum ſecutum fuiſſe,qui *cœpit* priùs *facere* & *docere*,conuincunt verba eius Matth 8.& Luc.9. vbi volenti ſe ſequi dixit: *Vulpes foueas habent,& volucres cœli nidos; filius autem hominis non habet vbi caput reclinet.* Minus ergo poſſidebat Chriſtus in hac vita mortali, quàm vulpes,aut volucres. qui nec proprietariè habuit vbi caput reclinaret. Vnde Hierem. 14. de illo: *Quare* (ait) *quaſi colonus futurus es in terra,& quaſi viator declinans ad manendum? Quare futurus es velut vir vagus,vt fortis,qui non poteſt ſaluare?* Quæ omnia ſummam Paupertatem deſignant eius qui ſolum vſum facti in rebus alienis accepit. Certè Chriſtus (teſte S. Anſelmo libro de Sacramentis.) *Ita Pauper fuit. vt veniens in mundum non ſuâ,ſed alienâ domo naſceretur, natus propter inopiam loci. in præſepio brutorum animalium poneretur, & viuens in mundo non haberet vbi caput reclinaret, nec moriens vt nuditatem ſuam tegeret,nec mortuus vbi inuolueretur, nec ſepulchrum aut locum vbi corpus mortuum locaretur.* Quæ omnia in Euangelio exprimuntur.

Matth. 8. verſ. 20.
Lucæ 9. verſ. 54.
Hierem 14. verſ. 8.
S. Anſelm.

Eandem Apoſtoli ſectati ſunt.

Sed & pro 3. *Parte* Apoſtolos doctrinam Chriſti, & veſtigia in hac ſumma rerum abdicatione ſectatos fuiſſe, & in Eccleſiam deriuaſſe manifeſtiſſimè oſtendũt verba Petri ad Chriſtum Matth. 19. nomine totius Collegij Apoſtolici prolata: *Ecce* (ait) *nos reliquimus omnia.& ſecuti ſumus te,quid ergo erit nobis?* Si ergo aliqua in communi retinuit, quomodò omnia reliquit? ſi aliqua retinuit in communi, quomodò ſecutus eſt Chriſtum qui non habuit vbi caput reclinaret? Denique: Quâ fronte mercedem pro abdicatione omnium poſtulat, ſi adhuc aliqua reſeruauit? Vnde benè Gregor. hom. 5. in Euangelia: *Multum* (inquit) *reliquit,qui nihil ſibi retinuit: Multum dimiſit qui cum re poſſeſſa concupiſcentijs renuntiauit; A ſequentibus ergo tanta dimiſſa ſunt,quãta à non ſequentibus concupiſci potuerunt.* Hęc Gregor. Sed & neceſſarium eis rerum vſum præſcribẽs Chriſtus Matth. 10. *Nolite* (inquit) *poſſidere aurum,neque argentum, neque pecuniam in zonis veſtris, neque peram in via, neque duas tunicas habeatis, neque calceamenta, neque virgam,*&c Et ſtatim oſtendens alieno ipſos ſubſidio ſuſtentandos: *Dignus eſt enim* (ait) *operarius cibo ſuo,*&c Quæ recapitulans S. Hieron. l. 2. cõtra Iouinianum: *Nunquid* (ait) *omnibus preceptum eſt, nè duas tunicas habeant, nè cibos in pera, nè æs in Zona, calceamenta in pedibus, vt vendant vniuerſa quæ habẽt & dent Pauperibus.*&c. Quæ omnia Chriſtum practicaſſe in ſemetipſo oſtendit Epiſtolâ ad Euſtochium: *Diſcipuli ſine calceamentorum onere,& vinculis pellium ad prædicationem noui Euangelij deſtinantur. Et milites veſtimentis Ieſu ſorte diuiſis,caligas non diuiſerunt. quia caligas non habebat quas tollerent, nec enim habere poterat Dominus,quod prohibuerat ſermo.* Hæc ille.

Matth 19. verſ. 27.
Greg. hom. 5. in Euang.
Matth. 10. verſ. 9.
S. Hieron. l. 2. contra Iouin.

Chriſtus & Apoſtoli quomodò loculos non habuerint.

Tertia reſolutio de loculis etiam firmiſſima eſt: Chriſtus enim & Apoſtoli dupliciter cõſiderari poſſunt 1. In ijs quæ perſonã propriam ſpectant. Quomodò Chriſtus fuit totius imaginabilis, & intelligibilis perfectionis Prototypon & Exemplar: Cuius perfectionis ſectatores primarij fuerunt Apoſtoli; Quæ obligatio ſequendi Chriſtum, in actionibus perfectis exprimitur: Præparatiuè quidem in renuntiatione omnium bonorum,& eorum omnimoda abdicatione, etiam per vẽditionem & diſtributionem in pauperes: Perfectiuè autem: In abnegatione ſuiipſius,& ſequela Chriſti: Vnde abdicationi omnimodę ſemper ſubiungitur *Veni,& ſequere me:* Ita vt in iſtis: *Venire,& ſequi Chriſtum* abdicatio perficiatur. Et in hac conſideratione nec Chriſtus,nec Apoſtoli loculos habuerunt, vt benè explicat Pontifex *Nicolaus III. Secundo* conſiderari poſſunt Chriſtus & Apoſtoli, vt Eccleſiæ Prælati & Rectores.& hoc modo debuerunt Eccleſiæ præeſſe ſecundùm vniuſcuiuſque conditionem Et in hac conſideratione Chriſtus & Apoſtoli loculos habere poſſe in communi conſtituerunt, vt ex ijs, imperfectis & infirmis neceſſaria ſubminiſtrarentur,vt poſteà declarabimus.

Ex his porrò graues ortæ ſunt diſceptationes, tum ratione Dominij & Iuris in loculos illos,tum ratione vſus,& fructus ex illis prouenientibus: vnde irreconciliabiles illæ quæſtiones initio quidem à *Guilhelmo de S. Amore, Giraldo de Abbatis-Villa, Deſiderio Longobardo* contra Altiſſimam Paupertatem motæ: Poſteà autem ſub Ioanne XXII. de modis Dominij & Iuris reſuſcitatæ, ſuper quibus Decreta illa *Ad Conditorem Canonum,& Cum inter nonnullos,*&c. prodierunt,quæ vſque in hodiernam diem facta ſunt multis lapides ſcandali, & petræ offenſionis: Quorum hiſtoriam in Fundamento perſecutionum perpeſſarum latiùs quidem trademus infrà: Hîc tamen argumenta euellenda ſunt.vt ſimul veritas Altiſſimæ Paupertatis Chriſti & Apoſtolorum, hereditariè in Fratres Minores deriuata manifeſtior appareat.

Fundam. 10.

Argu-

Argumenta ex Scripturis ſacris deſumpta, quibus nonnulli conati ſunt Dominium, vel Iuris vſum in rebus temporalibus Chriſto, & Apoſtolis attribuere.

Argumenta Scripturæ contra Paupertatem Chriſti & Apoſtolorum. Apocal 19. verſ.16.

ET 1. quidem coaceruāt omnes Scripturas in quibus Chriſtus Rex, & Dominus appellatur, & regnaturus ſuper terram deſcribitur. *Rex vtique Regum & Dominus dominantium*, quorum catalogum texere ſuperfluum eſſet. Quo quidem Dominio vſus videtur Matth 21. vbi mittens Diſcipulos ad quærendam aſinam & pullum pro ſuo in Ieruſalem ingreſſu: *Si quis vobis aliquid* (ait) *dixerit: Dicite: Quia Dominus his opus habet, & confeſtim dimittet eos.* Similiter Matth. 17. Cùm Petrum miſit in mare, vt inuento ſtatere in ore piſcis ſolueret didragma, ad euitandum ſcandalum.

Matth.21. verſ 3. Matth 17. verſ.26.

2. Ad particularia deſcendentes: 1. allegant: Quòd Chriſtus veſtimenta habuit, quæ ſua reputauit. Vnde Matth 17. *Veſtimenta eius facta ſunt alba*, &c. Ioan. 13. *Surgit à cœna, & ponit veſtimenta ſua* &c. Et de calceamentis Ioannes Baptiſta Matth. 3. *Cuius* (inquit) *non ſum dignus calceamentà portare*, vel vt aliàs, *corrigiam calceamentorum ſoluere.* Et de cibo Ioan. 13. *Qui manducat mecum panem, leuabit calcaneum ſuum contra me.*

Matth 17. verſ 2. Ioan. 13. verſ 4. Matth. 3. verſ. 11. Ioan 13. verſ. 18.

3. Probare nituntur Chriſtum, & Apoſtolos habuiſſe Dominium in loculos, quia pro ſe illos expendebant, & per ſe ſibi neceſſaria cōparabant, ac egenis eleēmoſinas faciebant. Vnde Ioan. 4. ſcribitur, quòd Chriſto iuxta puteum relicto, Diſcipuli eius in Ciuitatem Samariæ iuerant, vt *ſibi cibos emerent.* Deinde Lucæ 9. dum Chriſtus in deſerto dixiſſet diſcipulis, vt turbæ famelicæ, quæ erat quinque millium virorum prouiderēt: *Vos* (ait) *date illis manducare:* Reſponderunt: *Non ſunt nobis plus quàm quinque panes, niſi forte nos eamus, & emamus in omnem hanc turbam eſcas.* Ergo loculos proprios habebant ex quibus poterant eſcas emere ad ſatiandam multitudinem. Iterùm Ioan. 12. Iudas mulieri alabaſtrum vnguenti frangenti ſuper corpus Chriſti indignatus: *Quare* (inquit) *vnguentum iſtud non venijt trecentis denarijs, & datum eſt egenis.* Infert Euangeliſta: *Dixit autē hoc: Non quia de egenis pertinebat ad eum, ſed quia fur erat, & loculos habens, ea quæ mittebantur, portabat.* Ergo loculi quos portabat Iudas, non erant pro egenis, ſed pro Apoſtolis & Diſcipulis: Vnde & Ioan. 13. Cùm dixiſſet Chriſtus Iudæ: *Quod facis, fac citiùs:* Putauerunt Apoſtoli: *Quia loculos habebat Iudas, quòd dixiſſet ei Ieſus: Eme ea quæ nobis opus ſunt ad diem feſtum, aut egenis, vt aliquid daret.* Denique: Cum Apoſtolis diſpenſatū fuiſſe in primo præcepto de nîl habendo innuitur Lucæ 22. vbi Chriſtus interrogat Diſcipulos: *Quando* (ait) *miſi vos ſine ſacculo, & pera, & calceamentis, nunquid aliquid defuit vobis?* Reſpondentibus autem illis quòd, *Nihil:* ſubiungit Chriſtus: *Sed nunc* (ait) *qui habet ſacculum tollat, ſimiliter & peram, & qui non habet vendat tunicam ſuam, & emat gladium.* Ex quibus verbis colligitur: A tempore Paſſionis Apoſtolos potuiſſe habere proprium in ſacculo & pera deſignatum, potuiſſe etiam vendere veſtimenta ſua, & emere gladium, quæ proprietatem Iuris dicunt. Tandem vniuerſaliter 1. ad Timoth. 6. dicit Apoſtolus: *Habentes alimenta, & quibus tegamur his contenti ſimus.* Ergo Apoſtoli ſaltem habuerunt Ius in alimenta & veſtimenta.

Ioan. 4. Lucæ 9. verſ. 13. Ioan. 12. verſ. 5. Ioan. 13. verſ. 27. Lucæ 22. verſ. 35. 1. Tim. 6. verſ. 8.

4. Tandem obijcitur: Quòd Ioannes XXII. his & ſimilibus permotus, decreuerit in ſuis decretis; ad *Conditorem Canonum*, & *Cùm inter nonnullos:* Dominium non poſſe ſeparari ab vſu, ſaltem in vſu conſumptibilibus: Et generaliter: Renuntiauerit Dominio, & Iuri quæ in bona quibus vtuntur Fratres Minores ſibi S. Sedes aſſumpſerat, & voluerit illa ad Ordinem pertinere.

Reſponſio ad Argumenta.

QVia autem omnia quæ allegata ſunt humanas ſapiunt inuentiones, ſecundùm apices Iuris Ciuilis directas, & inſtructas, ac in æquiuocis laborant, hîc aliqua prænotanda ſunt.

Regnum Chriſti aliud tēporale aliud ſpirituale. Pſalm. 23. verſ. 1. Daniel. 7. verſ. 14.

Notandum itaque 1. Duplex *Regnum Chriſti* aſſignari poſſe, nimirùm: *Temporale, & Terrenum*, quod habet in creaturas omnes vniuerſaliter, ſine *quô: Domini eſt terra & plenitudo eius, orbis terrarum & vniuerſi qui habitant in eo:* Aliud eſt: *Spirituale* & *æternum*, cuius (vt ait Scriptura Dan. 7.) *Poteſtas eius, poteſtas æterna, quæ non auferetur, & regnum quod non corrumpetur.* Et vtrumque quidem competiiſſe Chriſto ratione Diuini ſuppoſiti extra dubium eſt.

Ius ad in re vel ad rem, aliud Naturale, aliud Ciuile. *Clemens Rom. Ep. 4. ad Iac.*

Notandum 2. *Ius* in re vel ad rem: Aliud eſſe *naturale*, quod omni creaturæ iuxta conditionem naturæ ſuæ competit: De quo *S. Clemens* Romanus Pontfex Ep. 4. ad Iacobum & Condiſcipulos Hieroſolymis habitantes: *Communis* (ait) *vſus omnium quæ ſunt in hoc mundo omnibus eſſe hominibus debuit: ſed per iniquitatem alius hoc dixit ſuum, & alius iſtud, & ſic inter mortales facta eſt diuiſio.* Infrà: *Et ſicut non*

poteſt

poteſt diuidi aër, neque ſplendor ſolis, ita nec reliqua quæ communiter omnibus data ſunt ad viuendum, diuidi non debere, ſed habenda, eſſe communia. Aliud eſt *Ius Ciuile,* quo diuiſa ſunt Dominia, Proprietates, Poſſeſſiones, Iura &c. de quibus ſuprà.

Haberi aliquid dicitur tripliciter. Notandum 3. Aliquid trifariam in hac materia dici haberi. 1. Per *vſum ſimplicem facti* abſque alio Titulo Iuris Ciuilis. Ita ſerui ſiue mancipia, ſicut & filij-familiâs, dicuntur habere ea quibus vtuntur: Similiter & Religioſi: Illa enim omnia quæ iſti habent ſunt Dominorum, Parentum, ſiue Monaſteriorum, & omni Juris proprietate carent. 2. Aliquid haberi dicitur *Iure meri Miniſtery, Adminiſtrationis, & Diſpenſationis*, Dominio & proprietate apud Dominum verum principalem remanente, cuius poteſtate, & nomine res adminiſtrantur, cuſtodiuntur, & diſpenſantur; quomodò Epiſcopi, & Prælati dicuntur habere res Eccleſiæ. 3. Aliquid haberi dicitur quoad *verũ Dominium:* quod aut *Iuris diuini eſt,* ſiue naturalis: quomodò bona Leuitarum, & bona Eccleſiæ data, dicuntur bona Dei, & patrimonium Chriſti: Aut *Iuris Ciuilis:* Iuxta quod Domino competit Actio in Iudicio ad rem repetendam; Ipſi autem liberum eſt de illa diſponere prout vult. Et hoc Dominium plures partes habet, quæ ſunt: Ius proprietatis, poſſeſſionis, Ius vſus, vſus fructus &c.

Poſſidere, emere, mutari & dupliciter ſumuntur. Notandum 4. *Poſſidere, Emere, Mutare* & id genus dupliciter ſumi. 1. *Strictè* vt ſunt actiones eius qui habet, vel acquirit Jus ad rem, vel alteri Ius ſuum cedit. 2. Lato vocabulo, & æquiuocè, vt ſignificant tantùm modos ſimplicis acquiſitionis, vſus vel diſpoſitionis rei abſque vllo Iure. Quomodò ſeruus dicitur poſſidere domum quam inhabitat de facultate Domini ſui, in quam tamen nullũ Ius habet. Sic ſeruus dicitur emere, quia rem per pecuniam Domini ſui Domino acquirit, ſiue quia de pretio paciſcitur, &c. Quæ vocabula æquiuoca ſunt. His ſic prænotatis.

Chriſtus regnum terrenum à ſe abdicauit. Ad prima argumẽta ex Scriptura ſumpta de regno Chriſti dico: Chriſtum Dominum etſi ratione ſuppoſiti verbi verè Rex eſſet, etiam rerum temporalium & terrenarum, vtique Rex totius creaturæ: Terrenum tamen, & temporale regnum eò ipsò quoad eius exercitium omninò à ſe abdicaſſe, quò: *Semetipſum exinaniuit formam ſerui accipiens in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo,* &c. (Philip. 2. verſ. 7.) Quippe qui *humiliauit ſemetipſum factus obediens vſque ad mortem,* &c. (Verſ. 8.) Quam reſolutionem Chriſtus ipſe Pilato dedit Ioan. 18. *Regnum* (ait) *meum non eſt de hoc mundo: ſi regnum meum eſſet de hoc mundo, Miniſtri mei vtique decertarẽt, vt non traderer Iudæis, nũc autem regnum meum non eſt hinc.* (Ioan. 18. verſ. 36.) In quibus verbis notandum eſt Chriſtum nõ negare ſe Regem: Pilato enim inferenti, *Ergo Rex es tu?* Reſpondit clarè: *Tu dicis, quia Rex ſum ego, ego in hoc natus ſum, & ad hoc veni in mundum, vt teſtimonium perhibeam veritati; Omnis qui eſt ex veritate, audit vocem meam.* (Verſ. 37.)

Chriſtus quomodò Rex. Negare autem ſe temporale, & terrenum regnum adminiſtrare temporali & terreno Dominio, quod indicat totus diſcurſus: *Regnum* (ait) *meum non eſt de hoc mundo:* Quod dupliciter intelligi debet, vel *materialiter*, vt ſignificet, non eſt de rebus temporalibus huius mundi, vel *cauſaliter*, id eſt, non teneo illud ab hoc mũdo: Præclarè S. Auguſtinus ſuper Ioannis caput 18. exponens illa verba: *Audite* (ait) *Iudæi & Gentes, audite circumciſi, audite præputium, audite omnia regna terrena: Non impedio dominationem veſtram in hoc mundo: Quia regnum meum non eſt de hoc mundo, nolite timere metu vaniſſimo quo Herodes ille maior expauit, & tot Infantes occidit, metuendo potiùs, quàm iraſcendo crudelior: Regnum* (ait) *meum non eſt de hoc mundo. Quid vultis amplius? venite ad regnum quod non eſt de hoc mundo, venite credendo,* &c. Infrà ad illa verba: *Nunc autem regnum meum non eſt hinc: Non ait, Non eſt hîc, ſed non eſt hinc: Hîc enim eſt regnum eius vſque ad finem ſaculi, habens inter ſe commixta Zizania; ſed tantùm non eſt hinc: Quia peregrinatur in hoc mundo.* Hæc S. Auguſtinus. (S. Aug. in Ioan. c. 18.) Chriſtus igitur vt homo Rex fuit, cuius pedibus omnia Pater ſubiecit: Regnum porrò temporale quoad exercitium penitùs à ſe abdicauit: Regno ſpirituali contentus ſecundùm quod Rex in æternum manet, & manebit: Vt *in nomine Ieſu omne genu flectatur cæleſtium, terreſtrium & infernorum.* (Philip. 2. verſ. 10.) Pulchrè autem adnotat *Hugo de S. Victore in Prologo* ſui, *Cõment. ſuper Hierarchia Apoſtolica.* Omnem Poteſtatem Regiam, omnemque Superioritatem à Chriſto Deo, & homine velut hominibus communicari. *Ipſe* (ait) *omnium Conditor, cuius ineffabilis Maieſtas & indeficiens virtus, potens erat ſolus gubernare, quæ creauerat ſolus: Voluit rerum à ſe creatarum participes habere, & cooperatores; non vt ille eorum Miniſterio iuuaretur; ſed vt ipſi poteſtatis eius conſortio ſublimes efficerentur. Dominus ergo ſolus, & princeps omnium, Dominationes & Principatus ſub ſe eſſe conſtituit in Miniſterio perficiendo, quod vniuerſitatis ordo depoſcebat, vt opera eius complerent ir per ordines & diſpoſitiones,* &c. Hæc Hugo, quo ſenſu ad Epheſ. 1. dicitur Chriſtus *conſtitutus ſupra omnem principatum & poteſtatem, & virtutem, & dominationem,* (Hugo à S. Victore in Prolog.) (Epheſ. 1. verſ. 21.)

Digitized by Google

nem, & omne nomen quod nominatur, non ſolùm in hoc ſæculo, ſed etiam in futuro.

Quod autem allegant quaſi dominio temporali vſus ſit Matth. 21. Cùm Aſinam & Pullum ſibi adduci mandauit: *Quia Dominus his opus habet*: Clarum eſt, hic nullum Dominium indicari; ſed tantùm ſimplicem vſum facti, ad vnicum actum ingreſſus ſolemnioris in Ciuitatem Hieruſalem: Vnde hic indicatur potius actus *Obedientiæ*, quàm *Dominij*; quia ſicut creaturæ etiam inanimes ſibi in opportunis parebant, ſic & homines verbo eius in dimiſſione Aſinæ obediebant. Nec aliquid in hac re vrget, imò contrarium probat, quod allegatur *de ſolutione tributi* per ſtaterem in ore piſcis inuentum: Nam vt ipſe benè Petro dicit: *Reges gentium non petunt tributum à filijs*, ergo cùm ipſe Filius Regis Regum eſſet, ad ſolutionem tributi non tenebatur: Ad vitandum tamen ſcandalum ſoluit: Non ſuâ pecuniâ, aut aliquo titulo Ciuili ad ſe pertinente: ſed per ſtaterem in ore piſcis inuentum, qui cùm nullius eſſet de Iure Ciuili; ſed tamquam deperditus & derelictus, Iure vniuerſali naturæ vſus eſt illo, & permiſit in manus Gabellariorum dimitti.

Matth. 21. Verſ. 3.

Matth. 17. verſ. 24.

Ad Argumenta 2. propoſita etiam clariſſima eſt Reſponſio: Pronomina enim *Sua*, *Mea*, non ſemper poſſeſſionem ciuilem, ſed quemlibet vſum etiam ſimpliciſſimum; imò interdùm nudam aliquam applicationem, relationem, aut vtilitatem ſignificant. Sic enim dicuntur *veſtimenta Chriſti*, non quia poſſidebat; ſed quia ijs vtebatur. Sic dicuntur *Caliga Petri*, quia Petrus vtebatur, quandò etiam ſi quis alienâ veſte vtitur, quamdiu vtitur, *ſua*, non per proprietatem, ſed per vſum ſiue applicationem, *dicitur*: Alioqui omnis Religioſus in ſpeciali dicèretur proprietarius, quia cuilibet applicata *veſtis ſua* dicitur. Sed riſu digna audi: Marci vltim. de Angelo dicitur: Quòd *veſtimentum eius erat album ſicut nix*: Et, Magi de ſtella loquentes vocant, *Stellam eius*, id eſt Chriſti, &c. Et Ioan. 19. dicitur: *Stabat iuxta Crucem Ieſu Mater eius*: Et Paulus ad Coloſſ. vlt. dicit: *Memores eſtote vinculorum meorum*. Quis verò dicat: Veſtimenta fuiſſe Angeli, ſtellam & Crucem fuiſſe poſſeſſiuè Chriſti, &c. Sanè iuxta applicationem ſermonis illa interponenda ſunt: *Veſtimenta* enim *Angeli* dicuntur, quia in ijs apparebat; *Stella Chriſti*, quia Chriſtum indicabat, *Crux Chriſti*, quia in illa patiebatur, Sicut & *vincula Pauli*, quia illis torquebatur.

Matth. vlt. verſ. 3. Matth. 2. verſ. 2. Ioan 19. verſ. 25. Coloſſ vlt. verſ. 18.

Ad argumenta 3. propoſita de loculis. Reſp. Chriſtum & Apoſtolos nunquam loculos habuiſſe in dominium & proprietatem, aut Ius Ciuile; ſed tantùm in meram diſpenſationem, & adminiſtrationem pro neceſſitatibus ſuæ Comitiuæ, in qua Eccleſiæ fundamenta iaciebantur, & forma Eccleſiæ dabatur. Ita expreſsè Chryſoſt. hom. 71. ſuper illud Ioan. 13. *Aut egenis aliquid daret: Qualiter* (inquit) *non peram, non virgam, non æs iubens deferre, marſupium habebat?* Et reſpondet: *Ad inopum miniſterium, vt intelligas quanta tibi inopum, & miſerorum hac, etiam parte cura impendeat: Multa enim ad noſtram diſpenſans doctrinam hac agebat.* Vnde & 12. quæſt. 1. *Habebat Dominus loculos, & à fidelibus oblata conſeruans, & ſuorum neceſſitatibus, & alijs indigentibus tribuebat. Tunc primùm Eccleſiaſtica pecunia forma eſt inſtituta*: Quam formam explicans Proſper l. de vita Contemplatiua: *Scientes* (ait) *Viri Sancti nihil aliud eſſe omnes res Eccleſiæ, niſi vota fidelium, & pretia peccatorum, & patrimonia pauperum, non eas vendicauerunt in vſus ſuos vt proprias, ſed vt commendatas pauperibus erogauerunt.* Quæ vt plene intelligantur: In primis notandum eſt nuſquam in Scriptura dici Chriſtum loculos habuiſſe: ſed tantùm in Chriſti ſequela ſiue Comitiua fuiſſe loculos, in quibus reſeruabantur quæ mittebantur, ſiue offerebantur, quorum conſeruationem & adminiſtrationem habebat Judas: Vnde dicitur Iudas *loculos habuiſſe*, Item *loculos portaſſe*.

An & qualiter Chriſtus aut Apoſtoli loculos habuerint.

Chryſoſt. hom. 71. ſuper Ioan 13.

Proſper libro de vita Contemplatiua.

Notandum 2. In Chriſti Comitiua fuiſſe diuerſæ conſiderationis perſonas: Primarij enim fuerunt Apoſtoli, deinde 72. Diſcipuli, 3. Diſcipuli alij qui audiebant Doctrinam eius, & ideò ſe iungebant eius conſortio de quibus Ioan. 6. *Ex hoc multi Diſcipulorum eius, abierunt retrò, & iam non cum illo ambulabant.* 4. Mulieres multæ de Galilæa quæ miniſtrabant ei. Cùm igitur iſtis omnibus prouidendum eſſet; partim mulieres per ſe contribuebant, partim aliqui in ſuſtentationem neceſſariam communem aliqua conferebant, ſiue in ſpecie, ſiue etiam in pecunia: Quæ omnia communiter aſſeruabantur congruè diſtribuenda. Et hi *loculi* dicebantur. Et ad tria deſeruiebât. 1. Ad communem ſuſtentationem totius Comitiuæ. 2. Ad erogandum egenis. 3. In caſu neceſſitatis, etiam pro Chriſto, & Apoſtolis.

Comitiua Chriſti quibus conſtabat.

Ioan 6. verſ. 67.

Loculi ad quid deſeruiebant.

Notandum 3. Chriſtum & Apoſtolos primarios ad loculos non recurriſſe, niſi fortè in cauſa ſummæ neceſſitatis. Hæc omnia probari poſſunt. 1. Quia à ſe pecuniæ non tantùm proprietatem: Sed etiam vſum omninò abdicauerunt. Vnde S. Hieronymus ſuper illud Matth. 17. de tributo notat Dominum fuiſſe tantæ pau-

Chriſtus nec Apoſtoli recurrerunt ad loculos niſi in ſumma neceſſitate.

pertatis, vt vnde tributa pro ſe & Apoſ-
S. Hier ſuper Matth. 17. tolo ſolueret non haberet: *Quòd ſi quis* (inquit) *obijcere voluerit, quomodo Iudas in loculis portabat pecuniam? Reſpondebimus* (ait) *res pauperum in vſus ſuos conuertere nefas putauit.* Hæc ille. Quòd ſi interdùm legantur Diſcipuli in Ciuitatem abijſſe vt cibum emerent, vt Ioan. 4 ex hoc nihil conuincitur: Poterant enim cum Apoſtolis & primis Diſcipulis eſſe alij, qui necdum cuncta abnegauerant, quorum miniſterio cibi emebantur. Et quamuis fortè ad loculos pecuniarios Iudæ tunc recurrerent, neceſſitas cogebat, quia in Ciuitates Samaritanorum non recipiebantur, minùs mendicare poterant.

Ex loculis igitur inferri nõ poteſt Chriſtum aut Apoſtolos Dominium aliquod aut Proprietatem, aut Iuris Ciuilem vſum habuiſſe, ſed ad informandam futuram Eccleſiam, formam aliquam communi cœtui qualiter egentibus prouideri poſſet, exhibuiſſe. Quæ forma ſtatim à principio poſt Aſcenſionem, & Spiritus ſancti Miſſionem vſurpata eſt in Iudæa; cùm omnes adferrent pecunias ex diuenditis agris ad pedes Apoſtolorum, vt neceſſitatibus omnium prouideretur; vbi Apoſtolos nudam adminiſtrationem habuiſſe conſtat, quam & ſtatim ſeptem Diaconis dimiſerunt, vt verbo Dei quietiùs vacarent. Quod verò allegabatur Dominum in priori rigore de non portanda pera & pecunia, diſpenſaſ-
Lucæ 22. verſ. 36. ſe cum Apoſtolis Lucæ 22. dum ait: *Nunc autem qui habet ſacculum tollat, ſimiliter & peram, & qui non habet, vendat tunicam ſuam, & emat gladium.* Breuiter di-
An à Chriſto diſpenſatum de non portanda pera. cendum eſt hanc diſpenſationem non fuiſſe, niſi declarationem, qualiter in extrema neceſſitate ſe gerere poſſent, tempore nimirùm perſecutionis: Vnde Beda & Gloſ-
Beda.
Gloſſa Ord. ſa ordinaria: *Non enim eadem* (aiunt) *viuendi Regula tempore perſecutionis, quæ pacis tempore Diſcipulos informat: Miſſis quippe Diſcipulis ad prædicandum, nè quid tollerent in via præcepit, ordinans, ſcilicèt, vt qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuant: Inſtante verò mortis articulo, & totâ illâ gente Paſtorem ſimul & gregem perſequente, congruam tempori Regulam decreuit, permittens vt tollant victus neceſſaria, donec ſopitâ perſecutorum inſaniâ, tempus Euangelizandi redeat. In hoc quoque datur nobis exemplum, iuſtâ nonnunquam cauſâ exiſtente, quædam de noſtri rigoris propoſito ſine culpa intermitti*, &c. Et in his & ſimilibus dicitur Chriſtus condeſcendiſſe infirmis, & infirma noſtra aſſumpſiſſe, vt nobis in huiuſmodi caſibus & conſilio, & auxilio, & ſolatio eſſet: Qui extra neceſſitatis anguſtias; imò & in anguſtijs nos ad Perfectionem ſemper vocabat.

Ad Decreta *Ioannis XXII.* quarto loco allegata, longior aliquis diſcurſus requireretur, qui hoc loco tædium pareret, & quia Hiſtoricus eſt illum ad Titulum & Fundamentum aliud remittendum puta- *Fundam. 10.*
uimus: Vbi §. 3. *Perſecutiones contra Altiſſimam Paupertatem Fratrum Minorum diuerſis temporibus excitatas* expendemus: Hoc tamen loco diſſimulandum non eſt: *Ioannem XXII.* cùm Ordini propitiùs eſſet, ediſſe vnam Extrauag: quæ incipit: *Quorumdam exigit*, & habetur *Tit. de verborum ſignificatione cap. 1. in 6* in qua multo præconio approbat Decretalem *Nicolai III. Exijt qui ſeminat*, & Decretalem *Clementis V.* quæ incipit, *Exiuis de Paradiſo:* In quibus omnia quæ de Paupertate Chriſti & Apoſtolorum, ac Fratrum Minorum controuerſa erant, declarantur, & definiuntur; De quibus ſic loquitur. Idem *Ioannes XXII. Nos* (ait) *poſt Prædeceſſorum noſtrorum & præſertim Fœl: Recor: Nicolai III. & p. m. Clementis V. Romanorum Pontificum ſuper intellectu, & obſeruantia Regulæ Ordinis Fratrum Minorum, Declarationes ſalubriter editas, ſolidas quidem & claras, & lucidas, multaq́; maturitate digeſtas, noſtras Domino fauente indubias ipſorum Prædeceſſorum Declarationibus Declarationes adiungimus*, &c. Qui nihilominùs poſteà contra Ordinem exacerbatus: Illas Declarationes *Nicolai III.* & *Clementis V.* partim reuocauit, partim in aduerſum ſenſum explicare conatus eſt in Extrau. Ad *Conditorem Canonum*, & *Cùm inter nonnullos* Sublatis ſiue ſuſpenſis priùs per aliam Decretalem quæ incipit: *Quia nonnunquam* Excommunicationibus latis à *Nicolao III.* contra Gloſſantes Decretalem: *Exijt qui ſeminat:* Quæ omnia videri poſſunt toto Tit. 14. de Verborum ſignificationibus.

Vt igitur paucis reſpondeamus: Dicendum eſt 1. *Ioannem XXII.* in ſuis Decretalibus Ad *Conditorem Canonum:* & *Cùm inter nonnullos:* & *Quia quorumdam mentes*, multùm ſubtiliter, & Philoſophicè, ac ſecundùm apices, & terminos Iuris Ciuilis, & Imperatorum, rationes Dominij, Iuris, vſus Iuris, &c. examinaſſe & ad eoſdẽ terminos Declarationes *Nicolai III.* & *Clementis V.* accommodare voluiſſe: Ideò non mirum ſi intra limites Iuris Ciuilis. 1. Docuerit vſum ſimplicem facti à Dominio, & vſu Iuris nõ potuiſſe ſeparari. 2. Rerum quibus Fratres vtuntur Dominiũ, quod Summi Põtifices Prædeceſſores in ſe, & Romanæ Eccleſiæ Dominium receperant, à ſe & S. Sede abdicaſſe, & conſequenter Syndicos, & Procuratores nomine Romanæ Eccleſiæ conſtitutos deſtituiſſe. 3. Docuiſſe Chriſtum & Apoſtolos in loculis vſum Iuris habuiſſe: Illa enim omnia ex principijs & anguſtijs

Cõtra Paupertatem FF Minorum quid egerit Ioannes XXII.

Ioan. XXII.

Iuris

Iuris Ciuilis inſequuntur; quæ tamen, ſe ſequi noluiſſe *Nicolaus III.* cap. *Exijt qui ſeminat:* proteſtatus eſt. Verùm conſiderato Theologicè Iure Primario, naturali diuino, quod attenderunt Prædeceſſores Pontifices maximè *Nicolaus III.* & *Clemens V.* reperiuntur ſanctè & ſolidè omnia declaraſſe. Vnde ſubſequentes Pontifices reſtitutis illorum *Declarationibus* in perpetuum à Fratribus Minoribus illibatè obſeruandis, *Decretalibus* alijs ſæpedictis *à Ioanne XXII.* in contrarium editis derogarunt: Vt autem omnia diſtinctiùs intelligantur, pono ſequentes Propoſitiones.

PROPOSITIO I.

Decretales Ioan. XXII. contra Paupertatem edita ſunt reuocata.

D*Ecretalibus Ioannis XXII. Ad Conditorem Canonum,* & cæteris ſuper Paupertate Fratrum Minorum editis, ſequentes Pontifices, & Concilia derogarunt, aut *explicitè*, aut *æquivalenter* ſeu *implicitè:* *Explicitè* quidem derogarunt *Paulus IV.* in Conſtitut. quæ incipit: *Ex Clementis Sedis* &c. *Data Romæ apud S. Marcum die 1. Iulij* 1555. *Pontif. anno* 1. in qua cùm abſolutè declaraſſet: Omnium rerum mobilium, & immobilium, quibus Fratres Minores vti poſſunt, Dominium & Proprietatem omnimodè, & nullo medio ad Romanam Eccleſiam ſpectare; & Syndicos ad earum adminiſtrationem conſtituiſſet contra *Conſtitutionem Ioann. XXII. Ad Conditorem Canonum.* Eidem Conſtitutioni & alijs ad eandem materiam pertinentibus abſolutè derogat his verbis: *Non obſtante* (ait) *Extrauagante, Ad Conditorem Canonum Ioan. XXII. cum alijs Extrauagantibus, eandem materiam prædicta Extrauagantis tangentibus ſeu cõcernentibus.* Qui etiam iiſdem Extrauagantibus derogatum fuiſſe teſtatur in eadem Bulla per *Martinum V. Eugenium IV. Nicolaum V. & Sixtum IV.* Eandem derogationem dictæ Extrauagantis cum cæteris reſumit *Gregor. XIII.* apud Confettium *Bulla VI. Implicitè* autem illi derogarunt, quotquot poſt illum: Omnia quæ ad vſum Fratrum Minorum pertinent, in quibus donantes Ius aliquod ſibi non reſeruarunt in Dominium, & Proprietatem Romanæ Eccleſiæ abſolutè reſumpſerunt; vt *Alexander VI.* in Bulla quæ incipit; *Vberes fructus. Data Romæ* 10. *Iuly* 1494. *Pontif. an.* 2. cõfirmans litteras ſuorum prædeceſſorum: qui conceſſit Minoribus; vt *vſum bonorum dictis* (inquit) *Fratribus, & eorum Ordini quouis modo licito relictorum, proprietate ſeu dominio apud Romanam Eccleſiam remanente, percipere & habere poſſent.* Similiter: *Implicitè* derogarunt dictis Extrauagantibus Pontifices qui poſt Joannem XXII. voluerunt & declarauerunt Fratres Minores debere ſimpliciter obſeruare Declarationes *Nicolai III. & Clementis V.* vt nouiſſimè *Vrbanus VIII.* in Bulla quæ incipit: *Sacro-ſanctum Apoſtolatus miniſterium, Data Romæ apud S. Mariam Maiorem* 1. *Octob.* 1625. Huic etiam abrogationi confert: Quòd in Capitulis Generalibus communiter proteſtatio fiat de duabus illis Declarationibus *Nicolai III. & Clementis V.* vt dictum eſt, obſeruandis. Sic in *Capitulo Toletano* 1606. in *Romano* 1612. In *Toletano* 1633. & alijs, quorum Acta à Summis Pontificibus ſunt per breuia Apoſtolica approbata.

PROPOSITIO II.

Terminorũ controuerſorum in illis Decretalibus æquiuocatio oſtenditur.

QVæſtiones exagitatæ in Extrauagantibus ſupradictis *Ioan. XXII.* laborãt in terminis æquiuocis, adeoque nihil contra Declarationes Præceſſorũ concludunt. *Ex. gr.* In verbo *Habere.* Quod æquiuocum eſt, Ad *Poſſeſſionem, vſum Iuris, & ſimplicem facti vſum.* Imò & *ſimplicem adminiſtrationem*, vt in prænotatis exemplificatum eſt: Vnde Chriſtum & Apoſtolos habuiſſe loculos, vt vult *Ioannes XXII.* extra controuerſiam eſt: Si pro *Habere* intelligatur ſimplex adminiſtratio, quam gerebãt reſpectu Comitiuæ, & egenorum, vel etiã ipſorum, pro neceſſitatibus ſuis: Quamuis rariſſimè ad loculos recurſum habuerint Apoſtoli, qui leguntur & defectu panis vellicaſſe, & comediſſe ſpicas in Sabbatho, quin & Chriſtus *Matth.* 21. cùm poſt ſolemnitatẽ ingreſſus in Hieruſalem auiſſet foras, manè rediens *eſuriſſe* legitur, & ad ficulneam recurriſſe, cui maledixit. Qui enim paſſi ſunt tantam famem & inediam, ſi pro ſuo libitu loculos habebant, ad quos recurrerent. *Item;* particulæ; *vſus Iuris*, æquiuocationem continent, ad *Ius Ciuile*, & *Ius vniuerſale naturæ*, ſi enim *Ioan. XXII.* *vſum Iuris Ciuilis* velit cõpetere Fratri Minori; Certum eſt Fratres Minores in praxi contrarium obſeruaſſe, nec *Iure Ciuili* ſibi quippiã arrogaſſe, quippe qui alienis vtuntur, vt ſerui Dominorum panem comedẽtes. Et hoc quidem quod vrgetur quaſi in vſu conſumptibilibus, *vſus* à Dominio ſeparari non poſſet, perſpicuè fictitium eſt; cùm famulus eſca Domini veſcatur, & inuitati ad conuiuium cibos non ſuos, ſed inuitantium conſumant. Si quid itaque Iuris Fratres Minores in vſu ſuo habeant, illud vel alienum eſt, vtpote Dominorum, quorum licentiã res ipſorum conſumunt, vel Iure vniuerſali naturæ fruuntur, vtentes rebus ſupremi Domini; *Qui dat iumentis eſcam ipſorum, & pullis coruorum inuocantibus eum;* Qui *veſtit fœnum*

Matth. 12. verſ. 1.

Matth. 21. verſ. 18.

Pſal. 146. verſ. 9.

Lucæ 12. verſ. 28.

Digitized by Google

quod hodie eſt, & craſ in clibanum mittitur, meliùs quàm *Salomon* ſeruos ſuos. Vnde luſus quidam ſubtilis eſt in verbis æquiuocis dum quærit: An *Iuſtè*, An *Iniuſtè* Frater Minor rebus ſibi conceſſis vtatur? & infert: Si enim Frater Minor *iuſtè* vtitur, ergo *vſum Iuris* habet, &c. Clara eſt enim vocis abuſio: Illis enim rebus *iuſtè* quis vtitur, quando nullius iniuriâ, ſiue quando legitimè vtitur; vtitur ergo Frater Minor veſte aut cibo, vel abſque Iure, ex indulgentia & beneplacito Domini, vel Iure vniuerſali creaturæ, in ijs quæ Dominum non habent, & vniuerſaliter iuſtè vtitur, vt iuſtum & fas idem ſignificat. Vnde ſit

PROPOSITIO III.

Rerum quibus FF. Minores vtuntur Dominiū ad quos ſpectet.

RES quibus Fratres Minores vtuntur, aut earum Dominium donantes retinuerunt, aut retinent, aut Eccleſia Romana in Dominium, & Proprietatem ſuam illas recepit, aut Iure aliquo & diſpoſitione Ciuili in Magiſtratus & diſpoſitionem politicam tranſierunt: Quod ſi nulli Dominium reſeruatum eſt, redeunt illa bona ad Ius naturale, quod fuit ante diuiſionem tamquam Deo conſecrata, & Creatori reddita: ſi itaque alicui Dominio Politico, Eccleſiaſtico, vel Ciuili res quibus vtuntur Fratres Minores ſubiectæ remanēt, *titulo legitimæ facultatis, & indulgentiæ* Fratres Minores illis vtūtur: ſi nullius *Dominij Politici* ſint, ad primariam rerum communitatem reuertendum, vt Dei ſunt, & vniuerſali Iure illis pro neceſſitate naturæ vtūtur, cui (vti diximus aliàs) Frater Minor renuntiare non poteſt.

Petes: Cur ergo Pontifices in Dominium ac Proprietatem Sedis Apoſtolicæ res illas receperunt in quas donantes vel concedentes Dominium vel Ius non retinuerunt? *Reſp.* Prouidè factum eſſe, ad euitandam confuſionem. 1. Quia cùm res pro amore Dei ſic Fratribus Minoribus traditæ ſint Deo conſecratæ, & Fratres Dominij & Iuris Politici incapaces ſint, nè confuſio oriretur, Eccleſia Mater earum Dominium ſuſcepit, & eas primò quidem per Cardinalem Protectorem, & Epiſcopos adminiſtrari voluit, demùm Syndicos, & Oeconomos inſtitui ordinauit. 2. Quia vbi Eccleſia abdicaſſet earum Dominium, cùm ad Ius Dei commune reducerentur, reputata fuiſſent primò occupantis, vt igitur ſaluaretur pia donantium intentio, quâ Deo pro neceſſitate Fratrum conſecratæ erant. Res illas in ſuum Dominium Eccleſia recepit, nè ab alijs inuaderentur. *Res* itaque dicuntur *Fratrum Minorum*, quia Deo in neceſſitates Fratrum Minorum conſecratæ ſunt, vt *vſu* & *facti* in illis habeant, ſaltem Iure Poli, quò vè quondam dicebat Apoſtolus Corinthijs Epiſt. 1. c. 3. *Omnia* (inquiens) *veſtra ſunt, ſiue Paulus, ſiue Cephas, ſiue Apollo, ſiue mundus, ſiue vita, ſiue mors, ſiue præſentia, ſiue futura: Omnia enim veſtra ſunt. Vos autem Chriſti, Chriſtus autem Dei:* q. d. Omnia in veſtram vtilitatem, & obſequium ſalutis ordinata ſunt. Et hæc ſufficiant. Qualiter autem Dominium rerum remanens apud donantes vel alios, non ſit inutile, patebit ex Parapho ſequenti.

1. Cor. 3. verſ. 22.

§. IV.

Altiſſimæ Paupertatis Fratrum Minorum vtilitas.

Paupertatis vtilitas tripliciter conſideratur.

VTilitates Paupertatis tripliciter conſiderari poſſunt: 1. Reſpectu ipſius Fratris Minoris: 2. Reſpectu eorum qui Fratribus Minoribus neceſſaria ſubminiſtrant. 3. Reſpectu mercedis quæ ſiue Pauperibus, ſiue Pauperum benefactoribus, ex illarum rerum ceſſione, vel vſu aduenit.

Paupertatis vtilitas quoad Fratres.

Et quidem: Quoad ipſos Pauperes Fratres hunc velut Codicem quidam Anonymus Fratribus Paupertatem Euangelicam ſectantibus texuit Et quidem 1. *Paupertatis* penuriâ purgantur à crimine. 2. *Paupertatis* erubeſcentiâ humiliantur in corpore. 3. *Paupertatis* parſimoniâ caſtificantur in carne. 4. Ipſius deuotâ gratitudine conciliantur ad proximum. 5. *Paupertatis* qualitate configurantur ad Chriſtum. 6. *Paupertatis* Celſitudine ſurſùm aguntur ad Deum. De primo S. Gregor. homil. de Lazaro & diuite: *Mala* (ait) *Lazari purgauit ignis inopia, & bona diuitis remunerauit fœlicitas tranſeuntis vitæ: Illum Paupertas afflixit & terſit: illum abundantia remunerauit & repulit.* Et Chryſoſt. hom. 2. in Epiſtolam ad Hebræos de omnibus vniuerſaliter: *Chriſtianus in Paupertate conſtitutus excludit à ſe ſuperbiæ typum? Non erit arrogans, ſed patiens, obtemperans, pudicus, & mitis.* Ampliſſimè Anonymus ille in firmamēto trium Ordinum: *Paupertas* (ait) *eſt ſolicitudinum depoſitio: Curæ vitæ prætereuntis priuatio: Itineratio ſine impedimento: Triſtitiæ alleuiatio: Fides Mandatorum: Fundamenta Pacis: Munditiæ ſemita:* Et ſubdit: *Pauper religioſus eſt totius mundi Dominus: Deo curam ſui credens & committens: Per fidem omnes poſſidens ſeruos: Non loquetur aut dicet homini niſi coactus de neceſſitate ſua: Venientia verò ſuſcipiet, quaſi de manu Domini ad extremam neceſſitatem.* Quæ omnia quàm vera ſint verus Frater Minor experitur, cui iactanti cogita-

S. Gregor. hom. de Lazar. & diuit.

D. Chryſoſt. hom. 2. in Ep. ad Heb.

Anonymus in firmam. 3. Ord.

Digitized by Google

cogitatum ſuum in Domino, horum omnium nihil deeſt, ſed in illo cuncta complentur.

Paupertatis vtilitas quoad benefactores. Quod verò attinet ad vtilitatem eorum quorum bonis Frater Minor perfruitur: ſiue benefactor Dominium in ſe retineat, ſiue illud in Deum totaliter refundat, plumam ſanè vtilitatem, & meſſis plenos manipulos reportat. Vnde *Nicolaus III.* Extrau. *Exijt qui ſeminat art.* 2. vbi refutans, quòd *Ciuilis prouidentia in humanis* (ait) *rebus humanè conſtituit, videlicet, non poſſe vſum vel vſum fructum à Dominio ſeparari; Ne Dominium Dominis redderetur inutile:* Sic loquitur: *Retentio namque* (inquit) *Dominij, cum conceſſione vſus facta pauperibus, non eſt infructuoſa Domino; cùm ſit meritoria ad æterna,* &c. *Quæ tantò ſibi cenſetur vtilior, quantò commutat temporalia pro æternis.* Hæc ille. Nō abs re: Si enim Christo atteſtante Matth. 10. *Quicumque potum dederit vni ex minimis iſtis calicem aquæ frigidæ tantùm, in nomine Diſcipuli, non perdet mercedem ſuam,* quomodò inutiles erunt eleëmoſynæ; quas Domini profundũt in vſum & vtilitatem Fratrum Minorum, qui & Apoſtolicum inter Diſcipulos gradum hæreditarunt. *Matth. 10. verſ. 42.*

Vtilitas ſanè Dominis magna; quandò eorum bona conſumuntur, reſtituenda in Æternitate, cùm per bonorum ſuorum conſumptionem, conſumantur & eorum peccata: cùm in ſinu pauperum ſua bona abſcondunt, vt clament continuè ad Dominum: Eleganter Chryſoſt. homil. 33. ad Populum Antiochenum: *Ex his quæ hic erogas, illic repetitio, mutuũ, & fœnus, & debitũ: Nam chirographa Deus tibi facit: Ait enim: Fœneratur Domino qui miſeretur pauperis.* Rursùm: etiam ad maiorem firmitatem, & plenã ſecuritatem: *Deus arrhabonẽ tibi dedit, & vades, & hæc cum Deus ſit: Quem arrhabonem? Præſentis vitæ ſenſibilia ſpiritualia futurorũ primordia.* Hæc Chryſoſt. Qui & plura eadem homiliã accumulat. Alia non minoris elegantiæ ab alijs referuntur, quæ pertranſeo nè longior fiam. Vnum ſolùm ex Oraculis S. Patris lubet addere, Oraculo 4. *Theſaurus* (ait) *beatifica paupertatis adeò excellens eſt & diuinus, quod nos indigni ſumus in vaſis noſtris illum poſſidere: Hæc enim eſt illa virtus per quam terrena & tranſitoria cuncta calcantur, per quam obices omnes tolluntur è medio, dum per illam æterno Domino mens humana conglutinatur: Hæc eſt quæ animam in terris poſitam, facit cum Angelis in cœlo conuerſari: Hæc eſt quæ Chriſtum in Cruce ſociat, cum Chriſto in tumulo abſconditur, cum Chriſto de Sepulchro reſurgit, & Chriſtum comitatur in cœlum: Hæc eſt quæ dotem agilitatis ſuper cælos volandi animabus ipſam amantibus, etiam in hac vita concedit, cum vera humilitatis & charitatis alas ſe amantibus impetrat.*

S. Chryſoſt. homil. 33. ad Pop. Ant.
Prou. 19. verſ. 17.
Paupertatis laus.
S. Franciſc. Orac. 4.

§. V.

Altiſsima Paupertatis Fratrum Minorum Triumphus.

HÆc eſt Franciſcanæ Religionis gloria, Paupertate omnia vincere, Paupertate de Seipſis, de Mundo, de Diabolo triumphare: ita vt quod de Chaldæo exercitu Iſraelitas ſubiugante, aliquandò dixit Abacuc, meliori augurio de Ordine Frãciſcano verificatũ ſit: *Ipſe* (ait) *de Regibus triũphabit, & Tyranni ridiculi erunt: Ipſe ſuper omnem munitionem ridebit, & comportabit aggerem, & capiet eam*: Quia: Si *fortior eſt qui ſe, quàm qui fortiſsima vincit mœnia, nec virtus altius ire poteſt:* Paupertate quidem, concupiſcentia carnis ſternitur, concupiſcentia oculorum ruit, ſuperbia vitæ conculcatur: *Arma* enim *militia* huius, *non carnalia ſunt, ſed potentia Deo ad deſtructionem munitionum, conſilia deſtruentes, & omnem altitudinem extollẽtem ſe aduersùs ſcientiam Dei:* Quæ in duodecim Apoſtolis de vniuerſo Orbe triumphantibus admirans S. Chryſoſt. homil. 46. ſuper Matthæum: Totum triumphum attribuit Euangelicæ Paupertati: Sic porrò deſcribit: *Si* (ait) *duodecim homines orbem terrarum conuertunt, excogita quanta eſt noſtra malitia, cùm tanti exiſtentes, eos qui errant non poſſumus corrigere, quos decem millibus mundus oportebat ſufficere, & eſſe fermentum:* Et modum quò mundum conuerterũt exquirens ſubdit: *Sed ſigna* (inquit) *habebant?* Reſpondet: *Sed non ſigna eos mirabiles fecerunt: Multi enim, etiam dæmones proijciẽtes, quia iniquitates operati ſunt, non facti mirabiles, ſed puniti fuerunt.* Et proſequitur: *Sed quid, inquam eſt, quod eos magnos oſtendit?* Et cõcludit: *Pecuniarum* (inquit) *contemptus, gloriæ deſpectus, ab omnibus vita huius negotijs ereptio: Quia ſi hoc non habuiſſent, etiamſi decem millia mortuorum ſuſcitaſſent, non ſolùm nulli profeciſſent, ſed & ſeductores æſtimati eſſent.* Hæc ille: Qui & homil. vlt. in Matthæum: *Paupertas* (ait) *Regina eſt, non ſubiecta, ſed inuicta, Portus tranquillus, Palæſtra & Gymnaſium Philoſophiæ.* Quibus conſonat Damaſcenus lib. 3. cùm dicit: *Euangelium diuinæ cognitionis prædicatum, non in bellis & carneis exercitibus aduerſarios deuincens; ſed pauci, nudi, pauperes, & illiterati, verberati, & mortificati, Crucifixum mortuum prædicantes, ſapientibus, & inſipientibus præualuerunt.*

Paupertatis Franciſcanæ triumphus.
Habac. 1. verſ. 10.
2. Cor. 10. verſ. 4.
S. Chryſoſt. hom. 46. ſuper Matth.
Idem hom. vltim. in Matth.
Damaſcen. lib. 3.

S. Franciſcus quomodo Paupertate triumphauerit. S. Bonau. c. 7. vitæ. Item c. 14.

Hoc Paupertatis ſigno S. Franciſcus mundum, carnem, diabolum deuicit in hora tranſitus *Qui enim à principio Religionis* (teſte S Bonau. c. 7. vitæ) *tunicâ, cordulâ & femoralibus diues ijs contentus fuerat, horâ tranſitus aduenientе, vt* (eodem teſte cap. 14) *veritatis exemplo monſtraret, quòd nihil erat illi commune cum mundo, in illa infirmitate tam graui quæ omnem languorem concluſit: ſuper nudam humum ſe totum in feruore ſpiritus nudatum proſtrauit, quatenus horâ illâ extremâ in qua pôterat adhuc hoſtis iraſci, nudus luctaretur cum nudo* &c. *Gaudet ex hoc vir ſanctus, & ſubilat præ lætitia cordis, quoniam fidem tenuiſſe Dominæ Paupertati vſque in finem ſe vidit, palmaſq; leuans ad cœlum Chriſtum ſuum magnificat, pro eo quòd exoneratus ab omnibus, liber euadit ad ipſum.* Infrà: *Voluit certè per omnia Chriſto Crucifixo eſſe conformis, qui pauper & dolens, & nudus in cruce pependit. Propter quod & in principio conuerſionis ſuæ nudus remanſit coram Antiſtite, & in conſummatione vitæ nudus voluit de mundo exire: Fratribuſq; ſibi aſſiſtentibus in obedientia charitatis iniunxit, vt cùm viderent eum iam eſſe defunctum, per tam longum ſpatium nudum ſuper humum iacere permitterent, quòd vnius milliarij tractum ſuauiter quis perficere poſſet.*

Sub hoc vexillo Paupertatis voluit Fratres ſuos militare, cuius virtute in omnes mundi plagas penetrarunt, & Apoſtolicâ ac Euangelicâ paupertate fœcundo velut vtero nati, in omnem terram Chriſtum Crucifixum annuntiantes diſperſi ſunt: Hoc vtique ſolo ſanctæ Paupertatis viatico: *Iacta* (aiebat ſingulis quos ad prædicandum mittebat) *cogitatum tuum in Domino, & ipſe te enutriet.* Vnde S. Bonauentura cap. 4. vitæ ejus, cauſam referens cur à principio Fratres Minores (vt ait) quotidianis ſuccreſcentes profectibus, vſque ad fines Orbis terræ celeriter peruenerint: *Faciebat namque* (inquit) *S. Paupertas, quã ſolam deferebant pro ſumptibus, ipſos ad omnem Obedientiam promptos, robuſtos ad labores, & ad itinera expeditos. Et quia nihil terrenum habebant, nihil amabant, nihilq; timebant amittere, ſecuri erant vbique, nullo pauore ſuſpēſi, nullâ curâ diſtracti, tamquam qui abſque mentis turbatione viuebant, & ſine ſollicitudine diem craſtinum & ſerotinum hoſpitium expectabant.* Hæc S. Bonau. Qui & ibidem, refert Saracenum paupertate Fratris pecuniã recipere nolentis victum, ſe illi ad omnia neceſſaria miniſtranda paratum obtuliſſe, quamdiu facultatum ſibi aliquid ſupereſſet. Virtutem verò ſpiritus Paupertatis, ad omnem victoriam declarat factum S. Franciſci, de quo Marianus cap. 13. §. 1. Cùm enim S. Pater aliquando cum Fratre Maſſæo Romam pergeret, tantiſper digreſſus in templo quodam apud Deum inſtitit, vt ſibi & ſuis ſanctæ Paupertatis amorem inſpiraret, idque tanto feruore, vt ex facie ignis micare videretur. Mirabile dictu! Hoc diuino ardore incitatus Fratrem Maſſæum ad ſe vocãs, & eum complexatus: Tantus fuit Franciſco æſtus interior, vt anhelitu ſolo per oris hiatum erumpẽte, multis Maſſæum cubitis in ſublime eiaculatus ſit: In quo aſcenſu is poſteà ſæpiùs enarrauit tantã ſe dulcedine delibutum, quantam anteà nunquam in ſua vita guſtaſſet: Hunc porrò motum à virtute Paupertatis prouenisſe teſtantur verba quæ S. Pater ſubiunxit: *Hæc* (ait) *eſt virtus de cœlo in nos influens, quæ nos ita inſtituit & informat, vt terrena cuncta vltrò conculcemus, quæque obices omnes è medio tollit, quo humana mens, cum Domino Deo ſuo liberrimè atque expeditiſſimè coniungatur.* Infrà: *Hæc eſt quæ dotem agilitatis ſuper cœlum volandi animabus ipſam amantibus etiam in hac vita concedit,* &c. *Eamus proinde* (ait) *Romam rogatum Apoſtolos ſanctiſſimos, vt hanc gratiam nobis impetrent à Domino Ieſu Chriſto;* quod & factum & impetratum fuiſſe ibidem narratur.

S. Bonau. c. 4. vitæ. Paupertatis vis,

Pſalm. 54. verſ. 23.

Totius verò Triumphi Paupertatis Altiſſimæ medullam complexus eſt Chriſtus Matth. 19. Cùm Petro pro omnibus profitenti: Quòd omnia reliquiſſent, vt eum ſequerentur, reſpondit: *Amen dico vobis quòd vos qui reliquiſtis omnia, & ſecuti eſtis me, ſedebitis ſuper ſedes duodecim iudicantes duodecim tribus Iſrael.* En triumphales ſedes iudicantium ipſis ob Paupertatem aſſignatæ. Vnde S. Bernardus in Pſal. Qui habitat: *Fœlix* (ait) *Paupertas voluntariè relinquentium omnia, & ſequentium te Domine Ieſu: Fœlix planè quæ tam ſecuros, & tam glorioſos faciet, in illo ſingulari fulgore elementorum, in illo tremendo examine meritorum, in illo tanto diſcrimine iudiciorum.* Et alibi diſtribuẽs qualitatem Triumphi ſanctæ Paupertatis: *Pro pudore* (ait) *ſit honor Iudiciariæ poteſtatis: Pro labore refrigerium placidiſſimæ ſeſſionis: Hæc enim eſt quæ caſtigat, purgat, humiliat, & exaltat.*

Matth. 19. verſ. 29.

S. Bern. in Pſal. qui habitat.

TITVLVS VII.

FVNDAMENTVM VII.

ORDINIS ET REGVLÆ FRATRVM MINORVM.

Euangelica & Tranſcendentalis Obedientia Comparata CHRYSOLITHO *ſeptimo Apoſtolico Fundamento.*

Chryſolithi qualitas.

CHrysolithvm deſcribunt Interpretes Apocalypſis: *Lapidem pretioſum, auri ſpeciem præferentem*, qui etiam ardentes ſcintillas diffundat, & ſuâ virtute nocturnos timores repellat: Porrò cum aureo colore ſimilitudinem quandam marini coloris ei appingunt, ob quam rationem, nomine *Tharſis* apud Hebræos appellari dicunt ex Hieronymo ſuper Danielem ad illa verba cap. 10. *Et corpus eius Chryſolithus.* Deſignatam autem volunt Charitatem probatiſſimam, & auream Apoſtolorum, quâ, Obediētiam Spiritus ſequentes, in vniuerſo Orbe ſcintillas ſacræ Doctrinæ diffuderunt, nocturnos Principum tenebrarum huius mundi timores pellentes, & marinos quaſi vortices conculcantes.

Chryſolithus Obedientia cōparatur FF. Minorum.
1. Pet. c. 1. verſ. 22.

Obedientia ſanè Fratrum Minorum *Auri* non tantùm ſpeciem, ſed & virtutem poſſidet, quia à charitate procedit, & in charitatem reſoluitur, de quibus Petrus Epiſt. 1. cap. 1. *Animas veſtras caſtigantes in Obedientia charitatis. Ardentes ſcintillas* diffundit, dum ob amorem Dei omnia difficilia ſuperat; *Nocturnos timores* repellit, dum omni iudicio proprio abrenuntiat; *Marinos fluctus* præ ſe fert, dum cum Petro obediente, etiam calcatis fluctibus omnis humanæ conſiderationis, omnibus ſe exponit. De quibus pono ſequentes Paragraphos.

§. I.

Obedientiæ Fratrum Minorum Explicatio.

Obedientia quid. Climacus Abbas.

CLimacus Abbas Montis-Sinay definire volens Obedientiam: *Obedientia* (ait) *eſt anima propria cōſummata abnegatio, per corpus manifeſtè monſtrata*: Siue: *Perfecta corporis abnegatio per animam ex voluntate feruenter oſtenſa.* Dico ego conformiter ad Euangelium: *Obedientia Fratris Minoris eſt abnegatio omnimoda ſuiipſius, ob ſequelam Chriſti*: Fundatur hæc deſcriptio in illo Euangelico Matthæi 16. *Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat Crucem ſuam & ſequatur me.* Quid enim eſt *Abnegare ſemetipſum?* niſi abnegare proprium iudicium, proprium ſenſum, propriam voluntatem? Quid eſt *tollere Crucem ſuam?* Niſi nulli difficultati, nulli labori, nulli periculo cedere, ad alienam voluntatem explendam? Quid eſt *ſequi Chriſtum?* Niſi,

Obedientia Fratris Minoris quid.
Matth. 16. verſ. 24.

Hoc

Philip. 2. verſ. 5. — Verſ 7. — Verſ. 8.

Hoc ipſum ſentire, quod & in Chriſto Ieſu? Et quod fuit illud ſentire in Chriſto Ieſu? niſi: *Quòd ſemetipſum exinaniuit*, niſi quòd, *factus eſt obediens vſque ad mortem, mortem autem Crucis:* Hoc eſt Exemplar *Obedientiæ* Fratrum Minorum: Qui (teſtante Sancto Patre) *propter Deum abnegauerũt proprias voluntates:* Ergo Obedientia Fratris Minoris fundamentaliter conſiſtit in abnegatio ie omnimoda propriæ volũtatis, facta in manus Superiorũ propter Deum. *Omnimoda* (inquam) quia in licitis, & honeſtis nîl penitùs ſibi reſeruauit: *Propriæ* quidem *voluntatis* quia alienæ ſe in omnibus ſubijcit, ita vt quæcumque Frater Minor agit, de beneplacito, & voluntate Regulæ ſuæ, & Superiorum agere cenſeatur, paratus ad alia quæcumque ſi Superiores mãdent: Dicitur autem *propter Deum*. quia *Obediẽtia* Fratrum Minorum vnicum motiuum eſt Diuina voluntas, per Superiores aut Regulam explicitè aut implicitè cognita Et hęc Obedientia Euangelica quam Chriſtus docuit & ſuo exemplo firmauit, eſt fundamentum totius Religionis, & Ordinis Fratrum Minorum. Hac enim de cauſa, dicuntur in Regula Fratres: *Finito anno Probationis recipi ad Obedientiam: Obediẽtia* enim vota omnia dirigit, vnde & Regula ex Præceptis tã formalibus, quàm æquipollentibus, ſiue etiam vim Præcepti habentibus, tota coaleſcit, quæ ſunt Obedientiæ rami, & velut effectus. Conſiſtit porrò Obedientia 1. *In omnibus quæ promiſerunt Domino obſeruare*, nimirùm, in Obſeruantia Regulæ & vitæ iuxta illud c. 1. *Promittentes vitam iſtam ſemper, & Regulam obſeruare.* 2. In ijs quæ ad prædicta quouis modo ſpectant. 3. In omnibus quæ eis non contradicunt, ſiue *quæ non ſunt contraria animæ & Regulæ:* Quorum omnis tranſgreſſio iuxta qualitatem vnius cuiuſque expendi debet.

Obedientia in quibus conſiſtat.

Ex quibus omnibus patet *Obedientiam* Fratrum Minorum eſſe *Ampliſſimam, Generaliſſimam, & Perfectiſſimam: Ampliſſimam* quidem, quia intra terminos liciti, & honeſti nullis concluditur limitibus: *Generaliſſimam* verò; quia ad omne bonum extenditur: *Perfectiſſimam*, eò quòd motiuo ſummo Charitatis ſit commiſſa: Hoc ſanè ſenſu S. Pater Franciſcus, in rationibus propter quas eius Ordo, & Fratres dati ſunt Eccleſiæ, hanc ſecundã ponit: *Vt* (ait) *eſſent teſtes, & imitatores excellentiſſimæ, & perfectiſſimæ Obedientiæ Chriſti; qui non ſolùm Deo Patri ſuo obediens factus eſt pro nobis vſque ad mortem crucis; ſed ſibi etiam longè inferioribus*, &c. & exemplificat de Parentibus, Principibus malis, & Sacerdotibus, ac Scribis & Phariſæis populum regentibus. Vnde infert: *Perfectiſſimus* (ait) *ac Euangelicus obediendi modus & gradus eſt, obedire propter Deum talibus & alijs; non ſolùm in his quæ quis promiſit ex Regula obſeruare; ſed etiam in omnibus quæ non ſunt contraria animæ & Regulæ ſuæ. ſine alia limitatione vel repreſſione facultatis, aut iuriſdictionis, vel obedientiæ Regularium Prælatorum ſuorum.* Et hæc eſt *Obedientia* quã vocant Patres *Obedientiam Perfectionis*, vt diſtinguitur contra *Obedientiam neceſſitatis*, quæ coarctatur terminis Regulæ ſuæ, de qua Sanctus Bernard. lib. de Præcepto & Diſpenſatione cap. 8. *Nihil* (inquit) *mihi Prælatus prohibeat eorum quæ promiſi, nec plus exigat quàm promiſi. Vota mea nec augeat ſine mea volũtate, nec minuat ſine certa neceſſitate.* Et cap. 7. *Is qui profitetur, ſpondet quidem Obedientiam, ſed determinatè ſecundùm Regulam.* Et hæc eſt Obedientia communis cunctis Religionibus: *Obedientia* autem Fratrum Minorum *Tranſcendẽtalis* eſt, & ſimpliciter voluntati, & nutui Superiorum ſubijcitur in omni poſſibili, honeſto & licito: Et hæc eſt quam B. Laurentius Juſtinianus l. de Ligno Vitæ tract. de Obedientia vocat *ſpontaneum & rationale propriæ voluntatis ſacrificium:* De quo etiam D. Greg lib. 35. Moral. c. 10. ad illud 1 Reg 15. *Melior eſt Obedientia quàm victimæ: Quia* (ait) *per victimas aliena caro, per Obedientiam verò propria volũtas mactatur.* Quam elegantiſſimè deſcribit S. Bernardus ſup. cap. 9. *Perfecta Obedientia legem neſcit, terminis non arctatur, neque contenta anguſtijs Profeſſionis, largiore voluntate fertur in altitudinem charitatis, & ad omne quod iniungitur ſpontanea, vigore liberalis, alacriſq; animi, modum non conſiderans. in infinitam libertatem extenditur.* Hæc S. Bern. ſed de his latiùs infrà.

Obedientia FF. Minorum quanta. — *Obedientia alia perfectionis, alia neceſſitatis.* — *Bern lib de Præcept. & Diſp. c. 8.* — *Idem c. 7.* — *B. Laurent. Juſtin. l. de Ligno vitæ Tract. de Obed.* — *S. Gregor. l. 35. Moral. c. 10.* — *S. Bernard. ſup. c. 9.*

§. II.

Obedientiæ Fratrum Minorum Perfectiones, & Proprietates.

EX dictis ſuperiori Paragrapho ſublimitas quidem Obedientiæ Euangelicæ Fratrum Minorum in genere ſuppoſita eſt; ſed eam modò per gradus, perfectiones, & proprietates accipe. Sanè S. Bernard. perfectiones Obedientiæ per actus exprimere volens, ſeptẽ qualitatibus actus perfectæ Obedientiæ exornat. 1. Vt qui obtemperat, obtemperet *Libenter*, id eſt ſpontaneè, & reſignatã voluntate, quippe qui alienam voluntatem, ſuam facit. 2. Vt, *Simpliciter*, ſecluſo, nimirùm, omni proprio iudicio & rationis diſceptatione.

Obedientia perfecta ſeptem qualitates. — *S. Bernard.*

3. Vt

Digitized by Google

3. Vt *Hilariter*, non vtique aut triſtitiâ, aut neceſſitate, 4. *Velociter*, abſque remora, & tergiuerſatione. 5. *Viriliter*, cum magnanimitate, & animi fortitudine aſpera quæque ſuperando exemplo illius: *Qui factus eſt Obediens vſque ad mortem, mortem autem Crucis.* 6. *Humiliter*, abſque aliquo fumo vanitatis vel ſuperbiæ. 7. *Indeſinenter*, vſque ad coronam gloriæ, quæ perſeuerantibus, & vincentibus tantùm datur. Has perfectiones in Euangelica Obediẽtia Fratrum Minorũ eminentiori modo contineri docuit S. Bernardinus Senenſis in Tract. de Obedientia Fratrum Minorum a. 1. c. 1. Qui quatuor in excellentiſſimo gradu illi attribuit proprietates: Nimirùm; Quòd Obedientia Euangelica Fratrũ Minorum: ſit in ſummo *Abdicatiua* ſiue *ſeparatiua*: In ſummo *vnitiua*: In ſummo *præſeruatiua*: In ſummo *promotiua*. Et quidem 1. in ſummo *Abdicatiua* ſiue *ſeparatiua*: Quia cùm nulli rei creatæ adhæreamus, niſi voluntate adhæreamus: nihilq; nobis ſit carius, intimius, & maius propria libertate, & facultate vſus illius, quippe quæ naturaliter magis diligitur, aut quâ priuari affectui naturali durius nihil eſt: Conſequenter, Qui propriæ libertati renũtiauit, & in abdicatione omnimoda, propriæ voluntati propter Deum ceſſit, eminenter omnibus ceſſit, ab omnibus abſtractus eſt, & pariter à nulla re lædi poteſt. Hanc Obedientiæ excellẽtiam Fratres Minores vouẽt, de quibus in Regula dicitur: *Fratres verò qui ſunt ſubditi, recordẽtur quòd propter Deum abnegauerint proprias voluntates.* Sublatâ autẽ propria voluntate propter Deum, omnis affectus creatus ſublatus eſt. Vnde S. Gregor. in illud 1. Reg. 15. *Melior eſt Obedientia, quàm victima: Obedientia* (inquit) *victimis Iure præponitur, quia per victimas aliena caro: Per Obedientiam verò propria voluntas mactatur.* Hinc Pſalmiſta: *Voluntariè* (ait) *ſacrificabo tibi.*

Philip 2. verſ. 8. — *Obedientia FF Minorum 4. proprietates.* — *Abdicatiua.* — *Regula c. 10.* — *S. Gregor. in 1. Reg. 15.* — *Pſalm. 53. verſ. 8.*

Vnitiua. 2. In ſummo *Obedientia* Euãgelica Fratrum Minorum *Vnitiua* eſt: Non enim in ſola volũtatis abdicatione Obediẽtia Fratrum Minorum cõſiſtit, ſed in ipſius intra ſubordinatas Superiorum manus integra reſignatione probatur: Vnde in Textu Regulæ: *Firmiter* (ait) *præcipio eis, vt obediant ſuis Miniſtris in omnibus quæ promiſerũt Domino obſeruare*, &c. vbi nomine *Miniſtrorũ* intelliguntur omnes Superiores ordinatâ ſubordinatione Fratribus inuigilantes, nimirùm, *Guadians, Cuſtodes, Prouinciales*, ſub *vno Miniſtro Generali*, qui omnes nomen *Miniſtri* in Regula ſortiũtur. De qua ſumma vnione S. Bernardinus: *Per hãc* (inquit) *vniuntur omnes Profeſſores eius, fortiſſimâ & indiſſolubili coniunctione, tamquam membra ſub vno capite: Vnde ſine ea non poteſt eſſe in aliquo ſublimitas, & ſingularis vnitas, gregis & capitis ſui, & ita nec optimum genus regiminis. Illud eſt enim in quo eſt Dominium Regale, & Monarchicum: Vniuntur etiam per hanc diuerſa, & diuerſorum voluntates ad vnam ſcilicet, voluntatem Superioris*, &c. *Per hanc omnes ſe aſpiciunt tamquam Fratres, ſecundùm propheticum verbum, vnius moris in domo, quia per hanc quaſi ſenſibiliter dicũt ſe filios vnius Patris: Per hanc omnis Religio fit vnum corpus, vnus ſpiritus, ſeu vna volũtas, & vna fraternitas*, &c. Et expendens omnia in Religione Minorum: *Proinde Religio* (inquit) *illa quæ ſummè eſt vna, vnum habet Generale Caput ſuper omnes, omnibus præſidens ordinariè, & immediatè: Sicut enim Apoſtoli tenebantur obedire Chriſto, & poſt mortẽ eius Petro, ſic omnes Minores vni Generali Miniſtro.* Et ex Regula volẽs inferre vnitatem ad inuicem, quâ ſub Præcepto Obedientiæ Fratres tenentur ſibi inuicem deſeruire, etiam in infirmitatibus vſque ad mortem: *Et ideò* (inquit) *in Regula præcipitur: Quòd omnes ſic familiariter ſe debeant habere ad inuicẽ, ac ſi omnes eſſent de eodem ſpeciali Collegio, & Conuentu.* Et referens fructum qui ex hac vnione voluntatum in capite, & membris profluit. *Vnde* (ait) *in hac Schola, poteſt in plenitudine effundi illa iucunditas Spiritus ſancti: Ecce quam bonũ, & quàm iucũdum habitare Fratres in vnũ: ſicut vnguentum in capite quod decendit in barbã barbam Aaron, quod deſcendit in oram veſtimenti eius. Ex hoc* vtique, *quòd omnes voluntates propter Deum abnegantur, & in vnam Superioris Dei locũ tenentis vniũtur, ſub vna obedientia: Inde vnitas indiuiſa fraternitatis, inde gratia ſpiritus, & iucunda vnionis.*

Cap. 10. — *S. Bernardinus.* — *Pſal. 132. verſ. 1.*

3. In ſummo *Obediẽtia* Fratrũ Minorum *Præſeruatiua* eſt. Liberatur enim Frater Minor à temporalibus per *Paupertatẽ*: A ſenſuali cõcupiſcentia per *Caſtitatem*: Ab omni mali incentiuo præſeruatur per *Obedientiam*. Benè enim dixit quidã: *Ceſſet propria voluntas, & Infernus non erit.* Vnde 1. Pet. 1. *Animas* (inquit) *veſtras caſtificantes in Obedientia charitatis.* Amoroſa enim Obedientia, qua Dei ſolius voluntati per hominem ſibi inſinuatæ innititur, iã ab omni propriæ voluntatis inquinamento libera eſt. Vnde Prou. 29. *Verbum cuſtodiens filius, extra perditionem erit*, ſiue, vt Eccleſ. 8. *Qui cuſtodit Præceptum non experietur quicquam mali.*

Præſeruatiua. — *Bern. ſerm. 3. in Paſch.* — *1. Petr. 1. verſ. 22.* — *Prou 29. verſ. 27.* — *Eccleſ. 8. Verſ. 5.*

4. In ſummo *Obedientia* Fratrum Minorum *Omnis boni promotiua* eſt. Quid enim reſtat Fratri Minori, qui cum voluntate propria omnibus rebus creatis renuntiauit, niſi vt recto gradu ad Deum Summũ Bonum continuo affectu, Obedientiæ alis euolet, & cum Pſalmiſta dicat: *Quid mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternũ.* Item: *Tenuiſti manum dexteram meam, & in vo-*

Promotiua omnis boni. — *Pſalm. 72. verſ. 25.* — *Verſ. 24.*

in voluntate tua deduxiſti me, & cum gloria ſuſcepiſti me. Vnde & S Bernardinus cōparat Obedientiam Fratrum Minorum *Scala Iacob* quam ſuper terram erectam vidit cuius cacumen cœlos tangebat, per quam Angeli continuè aſcendebant & deſcendebant, & cui innixus erat Dominus: Quid enim Iacob à domo paterna extorris, & in monte ſuper lapide capiti ſuppoſito dormiens: niſi pugilem ſiue luctatorē Fratrem Minorem deſignat: Qui relictis omnibus mundanis rebus & curis, benè obdormire deſcribitur. Nam vt Gloſſa: *Caput ponit in lapide, qui Chriſto inhæret mente.* Et ſecundùm S. Auguſtinum: *In itinere dormire, eſt in via huius ſæculi ab impedimento ſæcularium actionum quieſcere. Scala* porrò duo latera poſſunt intelligi, aut *Paupertas voluntaria & Continentia*; aut ſi mauis *Abnegationes duæ*, Proprij, ſcilicet, Iudicij, & propriæ Voluntatis; Quatuor verò innuuntur in hac *ſcala* myſteria.

Obedientia FF. Minorum ſimilis ſcala Iacob. Geneſ 28. verſ. 12. *Gloſſa. Auguſt.*

Primum Myſterium, eſt *recta Intentionis*, in ſcala ſuper terram erecta deſignatum: Qui enim ſcalam Obedientiæ Euangelicæ aſcendere geſtiunt, ab omni terrenæ conſolationis vel vtilitatis aſpectu depuratum oculum habere debent, & intentione puriſſimâ ſuper omnia terrena erigi.

Iſtius ſcalæ 4. myſteria.

Secundum, Cœleſtis Conuerſationis: Nam *ſcalæ* cacumen cœlum tangere debet, iuxta illud Pauli *Noſtra autem conuerſatio in cœlis eſt.* Conuerſatio enim Religioſæ Obedientiæ tota cæleſtis eſt. Vnde eſt veri Obedientis tranſitus à cella in cœlum eſt, & à morte in Paradiſum abſque Purgatorio, vt Hiſtoriæ Sanctorum probant, nihil enim purgandum habet, qui proprio iudicio & propriâ voluntate caret.

Philip. 3. verſ. 20.

Tertium, Angelicæ promptitudinis: Angeli namque continuè aſcendunt & deſcendūt per ſcalam: Obedientia enim moras neſcit, nutum mandantis ſequitur, aſcendit vt Obedientiam impletam renūtiet, deſcendit vt Obedientiā impleat. Via ergo Obedientiæ Angelica eſt, qualis à Dauide Pſal. 102. deſcribitur: *Benedicite* (ait) *Domino omnes Angeli eius.* Quorum Obedientiam deſcribēs addit: *Potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem ſermonū eius.* En tibi totius Obedientiæ Fratrum Minorum breuiſſima, ſed energica Paraphraſis in ſua Obedientia. Frater Minor enim *Angelus* eſt, qui miſſus eſt, & à mittentis nutu dependet: In Obedientia ſua *Potens virtute eſt*, quia quidquid agit in virtute Dei eiuſq; potentia agit. Nam vt benè Caſſiodorus: *Potentes illi dicendi ſunt, qui verbo Domini parère contendunt.* Vnde ſubditur: *Facientes verbum eius: Quia* (vt inquit idem) *verbum Domini eſt volutas eius, & nutui obſequentes, cum Deum intuentur ibi veritatē voluntatis eius agnoſcunt.* Et ſequitur: *Ad audiendam vocem ſermonem eius.* Ita enim verus Obediens voluntatē Dei facit, vt continuè audiat, quaſi in Superiore loquētem Deum, paratus vtique *omni momento operari, vel ceſſare, ita operari vnum, vt & mutato verbo ad aliud ſe diſponat.* Vnde S. Hieron. *Ad audiendam vocem ſermonem eius: Explētes* (ait) *ilico quæ fuerit locutus.* Et Hugo Card. *Ita enim ſunt parati Angeli ad faciēdam diuinā voluntatem, quòd eam ſtatim faciunt, dum quod ei placet, intelligūt.* Vnde antonomaſticè dicūtur: *Virtutes eius. Miniſtri facientes voluntatem eius.* Quia Obedientiæ virtus eſt mandatum, & voluntas præcipientis.

Pſal. 102. verſ. 20. *Frater Minor in Obedientia Angelus.* *Caſſiodorus.* *Hugo Card.*

Quartum, diuinæ aſſiſtentiæ & benedictionis. Vnde viſus eſt Dominus *ſcalæ* ſuperiùs innixus, quaſi benedicens & aſcendentes expectans, paratus eos amplecti. Sic enim obedientē amplexatur Deus, vt & coronet: Vnde & de Obediētiæ exemplari Chriſto, qui *factus eſt obediens vſque ad mortem* dicitur: *Propter hoc & Deus exaltauit illum, & dedit illi nomen quod eſt ſuper omne nomen.* Et in perſona Obedientis loquens Dauid: *Adhæſit* (inquit) *anima mea poſt te: me ſuſcepit dextera tua.* q. d. Quia adhæſi in omnibus voluntati tuæ, dextera tua amplexata eſt me.

Philip. 2. verſ. 8. Pſalm. 62. verſ. 9.

In hoc igitur *Scalæ* emblemate agnoſce Obientiæ Minoriticæ proprietates omnes. *Primò* enim Frater Minor velut mundo & ſenſibus obdormiens, lapidi Chriſto capite incumbit, in quo *fortitudo Obedientiæ* indicatur, quæ omnium creaturarum oblita, ſoli virtuti Chriſti ad mortem vſque Obedientis innititur. 2. *Rectitudo & Intentionis puritas*, in *ſcalæ* ad cœlum pertingentis rectitudine demōſtratur. 3 *Spontanea promptitudo, hilaritas, velocitas, continuata perſeuerantia*, in Angelis aſcendentibus & deſcendentibus ſignificantur. 4. *Corona Obedientiæ* in Deo *ſcalæ* innixo declaratur.

Obedientiam hanc eminentiſſimam varijs locis deſcripſit S. Pater Franciſcus. Vnde in Admonitione ad Fratres quæ habetur Tomo 1. Opuſc. cap. 3. Exponens illud: *Qui non renuntiat omnibus quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe Diſcipulus.* Sic loquitur: *Ille homo renuntiat omnibus quæ poſſidet, & perdit corpus ſuum qui ſeipſum totum præbet ad Obedientiam in manibus ſui Prælati, & quidquid facit aut dicit, quod ipſe ſciat, quòd non ſit contra voluntatem eius (dum bonum ſit quod facit) vera Obedientia eſt. Et quando ſubditus viderit meliora, & vtiliora animæ ſuæ, quàm ea quæ ſuus Prælatus præcipit, ſuam voluntatem ſacrificat Domino: Quæ autem ſunt Prælati opera ſtudeat adimplere: Nam hæc eſt charitatiua Obedientia, quia Deo & proximo ſacrificium ſeipſum facit.* Et de promptitudine, & puri-

Obedientiam qualiter deſcripſerit S. Franciſcus.

Digitized by Google

& puritate Obedientiæ *Collat.* 4. quæ habetur Tom. 3. *Fratres* (inquit) *chariſſimi, verbum primò præceptum implete, nec expectetis iterari quod dicitur vobis. Nihil etiã impoſſibilitatis cauſemini, ſiue iudicetis, eſſe in Præcepto: quia etſi ſupra vires ego vobis mandarem ſancta Obedientia viribus non carebit. Nec conſiderare debetis quis vel qualis ſit, qui vobis facienda præcipit, ſed ſolùm quòd ſit Prælatus.* Et de ſeipſo exemplificans: *Inter alia* (inquit) *quæ dignanter diuina mihi pietas conceſſit, hanc gratiam contulit, quòd ita diligenter Nouitio vnius horæ obedirem, ſi mihi Guardianus daretur, ſicut antiquiſſimo & diſcretiſſimo Fratri.* Cuius rationem ſubdit: *Subditus Prælatum ſuum non hominem conſiderare debet; ſed illum pro cuius amore eſt ſubiectus. Quantò enim contemptibilior præſidet, tantò magis humilitas Obedientis placet.* Similia habet in Appendice Opuſcul. *ſerm.* 5. Explicans illud: *Qui voluerit animam ſuam ſaluam facere, perdet eam* q.d. *Quòd ille omnia relinquit, qui propria renuntiat voluntati, & ille animam ſuam perdendo ſaluat, qui illius à ſe abdicat Dominium, & totum quod eſt, Prælati ſubijcit imperio.* Infrà: *Summa Obedientia eſt illa in qua nihil ſuum caro cognoſcit aut ſanguis*, &c. Vnde in Exemplis *Tom.* 3. *Exemplo* 1. Veri Obedientis figuram proponens: *Tolle* (inquit) *corpus exanime, & vbi placuerit pone: Videbis non repugnare motum, non murmurare ſitum, non reclamare dimiſſum; Quòd ſi ſtatuatur in Cathedra, non alta, ſed ima reſpiciet, ſi collocetur in purpura, duplo palleſcet: Hic* (ait) *eſt verus Obediens, qui cur moueatur non diiudicat, vbi locetur non curat, vbi tranſmutetur non inſtat, euectus ad officium ſolitam tenet humilitatem plùs honoratus, plùs ſe reputat indignum.* Hæc ille. Quod in praxim aliquando redigere volens: Inobedientem quendam Fratrem omnibus veſtibus iuſſit ſpoliari, & in altam conijci foueam, & humari. Cui cùm Fratres ad S. Viri monitum terram ſuperinijcerent, & ſolum caput inhumandum remaneret, acceſſit pius Pater, & ait: *Eſnè mortuus Frater: Eſnè mortuus?* Ille Frater inobedientiæ pœnitens: *Ita Pater* (inquit) *ſum iam mortuus. Surge* (inquit ille) *ſi mortuus es: Sicut nec homo mortuus in aliquo cõtradicit, ita Prælato tuo obedito; mortuos non viuos ego meos volo Sectatores.* Ita refertur *Colloq.* 40. *To.* 3. *Opuſc.*

Perfectum autem obedientem ſic ſub ſimilitudine deſcribebat Exemplo 2. ſup. *Vidi* (inquit) *multoties cæcum quendam, qui non habebat niſi caniculam pro duce itineris ſui: Caniculam quocumque ducebat, ſequebatur, ad illius ductum ambulabat, viæ vel itineris, huius vel illius rationem non flagitabat à duce; ſi præibat per petroſa, ſequebatur; ſi per plateas, & plana, comitabatur; ſi ad templum ducebat, orabat; ſi domos introibat, eleemoſynas petebat; ita vt omnia pro canicula ducentis voluntate faceret, nec aliquo ſine illius ductu pergeret. Talis eſſe debet verus, & perfectus obediens. Ad obediendum cæcum eſſe expedit: oculos ſcilicet in obſequium Prælati claudere, vt de præceptis non velit, nec valeat diſcernere, ſed quod præcipitur humiliter, & promptè complere: Quocumque Prælati præceptum vel volũtas præcedit, ſequi. Inuia & petroſa pro Obedientiæ merito hilariter contemnere, ac ſi per plana ambularet, pergere. Non Præcepti difficultatem, ſed præcipientis auctoritatem, & Obedientiæ meritum decet, & debet verus Obediens, in omnibus conſiderare.*

§. III.

Obedientiæ Fratrum Minorum Limites.

TRiplicem Patres ſancti diſtinxerunt Obedientiam in Religioſo Statu. Aliam vocauerunt *Neceſſitatis*: Aliam *Perfectionis*. Tertiam: *Charitatis*: De quibus S. Bernardinus feria 5. poſt Reſurrectionem ſerm. 62. ar. 3. c. 3. *Obedientia triplex.*

Neceſſitatis Obedientiam deſignant: In ijs quibus ſe Religioſus ex vi voti, Regulæ, vel Status adſtrinxit: De qua S. Bernardus lib. de Præcepto, & Diſpenſatione cap. 7. *Is qui profitetur, ſpondet quidem Obedientiam, non tamen omnimodam, ſed determinatè ſecundùm Regulam: Proinde ſi profeſſo ſecundùm Regulam Abbas meus mihi aliquid imponere tentauerit, quod non ſit ſecundùm Regulam, aut etiam quod non ſit ſecundùm iſta Inſtituta* (v.g. *Baſilij, Auguſtini, Pachomij*) *quænam mihi quæſo in hac re neceſſitas obſequendi? Solùm enim id à me exigi poſſe arbitror, quod promiſi.* Vocatur itaque *Obedientia neceſſitatis*, quia ſuppoſitâ Regulâ, & Statu, Religioſus non poteſt ſine culpa renuere, vel etiam pœnis adigi poteſt. *Obedientia neceſſitatis. S. Bern. l. de Præcepto & Diſp. c. 7.*

Alia eſt, *Obedientia perfectionis*: Quæ reſpicit omnia quæ ad Statum Perfectionis acquirendum conducunt: ita vt quæcumque Prælatus propoſuerit, quæ ad perfectionem acquirendam conducant, etſi illa ſub voto, Regula, aut legibus Religionis ſpecialis non contineantur: Illis Religioſus tamen vult parêre. De hac S. Bernardus: *Perfecta* (ait) *Obedientia legem neſcit, terminis non arctatur, neque contenta anguſtijs Profeſſionis, largiori voluntate fertur in altitudinẽ charitatis, & ad omne quod iniungitur ſpontanea*, &c. *in infinitam libertatem extenditur.* *Obedientia perfectionis. S. Bernard.*

Digitized by Google

Obedientia Charitatis. Tertia *Obedientia* eſt *Charitatis*: Iuxta quam ad charitatem ſeruandam pares paribus obediunt, & vnus Religioſus alteri. Ex.gr. Sanus infirmo ſeruit. Imò quandoque Superior inferioribus miniſtrat exemplo Chriſti, qui in medio Diſcipulorum ſe ſæpè habuit, ſicut qui miniſtrat: Quam etiam legem imitandam ſuis Diſcipulis propoſuit.

Notant etiam Patres in hac materia duplices terminos, ſiue *limites* conſiderari poſſe: *Alij* ſunt *Præſeruatiui* à malo, ſiue à peccato, & hi extrinſeci, & priuatiui ſunt, nihilque aliud dicunt, quàm Obedientiam non extendi ad malum, ſiue terminari bono, & honeſto. *Alij* ſunt *Poſitiui*: Qui bonum cui obediri debet ad certum gradum, & menſuram iuxta Regulam, & vota vniuſcuiuſque coarctant. His maturè conſideratis pono ſequentes Propoſitiones.

PROPOSITIO I.

Obedientia FF. Minorum an arctetur. OBedientia Fratrum Minorum non coarctatur, *Obedientiâ neceſſitatis*, ſed ſuâ naturâ extenditur ad omnem *Obedientiam Euāgelicæ Perfectionis*. Ratio eſt: Quia Frater Minor promittit ſimpliciter Regulam, ſiue Sanctum Euangelium Domini noſtri obſeruare, ergo & in ijs quæ in Euangelio ad Perfectionem pertinent, obedire: Quamuis enim quæ in Regula Fratrum continentur, non omnia Præcepta ſint, ſed plura ex Euangelio, & ſicut in Euangelio ſub verbis monitorijs, exhortatorijs, & conſultorijs proponuntur, quæ idcircò per ſe non obligant: Illa tamen à Prælatis in caſu ſub Præcepto iniungi poſſunt, & conſequenter illis ſub Præcepto Obedientiæ poſitis, Fratres iuxta qualitatem Obedientiæ, & Præcepti obedire tenebuntur. Quod manifeſtè ex verbis, & Textu Regulæ declaratur: *Regulæ c.10.* *Vnde firmiter præcipio eis, vt obediant ſuis Miniſtris in omnibus quæ promiſerunt Domino obſeruare, & non ſunt contraria animæ ſuæ, & Regulæ noſtræ.* Cùm dicit *omnibus*, nihil excludit vel excipit; cùm dicit, *quæ promiſerunt Domino obſeruare*, omnia quæ in Regula & Euangelio continentur iuxta ſuam qualitatem, determinat; Cùm addit etiam, *Ea quæ non ſunt contraria animæ & Regulæ*, omnia ad Perfectionem ſpectantia denotat: Neque enim quæ ad veram Perfectionem Euangelicam ſpectant, dici poſſunt *contraria animæ, vel Regulæ*, quæ ex Euangelio tota ſumpta eſt, & Euangelium virtute continet. Nec audiendi ſunt qui ſubtiliter fortè connectere præſumunt: *Quæ promiſerunt Domino obſeruare, & non ſunt contraria animæ ſuæ, & Regulæ noſtræ*, quaſi denotent; Illa quæ promiſerunt Domino obſeruare, non eſſe cōtraria Regulæ & animæ. Imperfectiſſima enim additio foret, cùm conſtet Religioſum non poſſe promittere Deo, contraria animæ, vel contraria Regulæ: Duo enim obiecta ponit, quæ Fratribus Prælati per Obedientiam præcipere poſſunt: *Priora: Ea quæ promiſerunt Domino obſeruare: Poſteriora: Quæ non ſunt contraria animæ & Regulæ.* Qualia ſunt omnia quæ pertinent ad ſalutem & Perfectionem Euangelicam. Vnde nè anſa daretur proprij iudicij ſubditis, additur: *Fratres verò qui ſunt ſubditi recordentur quòd propter Deum abnegauerunt proprias voluntates*, & conſequenter propria iudicia, quæ ſunt incentiua propriarum voluntatum. Nec ex his datur libertas Prælatis ad præcipienda indiſcreta, & fatua, ac facultatem Obedientium excedentia: Illa enim cùm deuient à Regula Euangelicæ Perfectionis, & à verò & ſalutari bono degenerant. Adeoque contraria animæ æſtimantur.

PROPOSITIO II.

OBedientia Fratrum Minorum extenditur ad ea quæ ſunt Heroicæ Charitatis. *Obedientia FF. Minorum extenditur ad ea quæ ſunt Heroicæ Charitatis.* Exemplificat S. Bernardinus ſup. in ijs quæ 6. cap. continentur: *Et vbicumque ſunt Fratres, & ſe inuenerint, oſtendant ſe domeſticos inuicem inter ſe, & securè maniſeſtet vnus alteri neceſſitatem*, &c. *Regula c.6.* *Et ſi quis eorum in infirmitatem reciderit, alij Fratres debent illi ſeruire ſicut vellent ſibi ſeruiri.* In quibus verbis cùm vtatur nomine *ſeruitij*, vult S. Pater, oſtendere obſequia Charitatis, quæ ſibi inuicem præſtant Fratres in neceſſitatibus, & infirmitatibus, eſſe opera Obedientiæ mutuæ: ſic enim loquitur cap. 5. Primæ Regulæ: *Per charitatem ſpiritus* (inquit) *voluntariè ſeruiant, & Obediant inuicem.* Et ſubdit: *Hæc eſt vera, & ſancta Obedientia Domini noſtri Ieſu Chriſti.* Super quo S. Bernardinus: *Obedientia enim mutua mutuæ dilectionis, eſt ſignum atque effectus ſpiritus Charitatis.* *S. Bernardinus.*

Ad hanc *Charitatis Obedientiam* refertur *Obedientia* quam vocat S. Bernardinus *Humilitatis*, quam ſuis inferioribus ex Regula tenetur Superiores exhibere ſubditis, & ratione cuius *Miniſtri* vocātur, & *Serui*. *Obedientia Humilitatis.* Vnde eodem capite, cùm permiſſum eſſet Fratribus, vt vbicumque eſſent, & cognoſcerent ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſeruare, deberent, & poſſent ad ſuos Miniſtros recurrere, ſtatim iniungitur Miniſtris: *Regulæ c.10.* *Vt benignè & charitatiuè eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa illos, vt dicere poſſint eis, & facere ſicut Domini ſeruis ſuis: Nam* (inquit) *ita debet eſſe.*

Digitized by Google

eſſe, quòd Miniſtri ſint ſerui omnium Fratrum. Hæc eſt *Obedientia Charitatis,* quæ humilitati cõiuncta eſt: qua Superior ſubijcit ſe, & velut Obedientiam præſtat inferiori, vt charitatis officium ei exhibeat, & animam eius ſaluet, exemplo Chriſti, *Qui ſemetipſum exinaniuit formam ſerui accipiens,* vt nos ſaluos faceret. Vnde Catena græca: *Hæc eſt Chriſti Obedientia, quâ Parẽtibus licet ſibi inferioribus Obedientiam præſtat.* Et vt benè S. Ambroſius: *Non infirmitatis, ſed pietatis eſt iſta ſubiectio.* Opera tandem heroica Charitatis in Regula referuntur: Præcipiuntur enim Fratres: *Inimicos diligere, pro perſequentibus & calumniantibus orare.* Vnde & in Regula 1. cap. 16. *Et omnes Fratres recordentur, quòd dederunt ſe, & reliquerunt ſua corpora Domino noſtro Ieſu Chriſto, & pro eius amore debent ſe exponere inimicis tam viſibilibus, quàm inuiſibilibus, quia dicit Dominus: Qui perdiderit animam ſuam propter me, ſaluam faciet eam.*

Philip. 2. verſ. 7.
Catina græca.
S. Ambroſ.

PROPOSITIO III.

Obedientia FF. Minorum an vllis limitibus arctetur.

OBedientia Fratrum Minorum nullis limitibus intra limites boni, & ſalutaris, ſiue perfectionis, ſiue charitatis coarctatur, ſed in infinitum ſe extẽdit. Conſtat ex duabus primis propoſitionibus: Omne enim quod ſpectat ad ſalutem, perfectionem, & charitatem; poteſt Prælatus oportunè præcipere, & tenetur Frater Minor obedire: quippe qui obſeruare Euangelium repromiſit, & Euangelicæ Charitati & perfectioni, ſe ſubiecit: Et hæc eſt Obedientia, de qua S. Bernardus ſup. *Quæ legem neſcit, terminis non coarctatur, ſed in infinitam libertatem extenditur:* Huc facit quòd (vt §. Superiori ex S. Bernardino deductum eſt) Obedientia Fratris Minoris ſit: In ſummo *Abdicatiua* ſiue *Separatiua:* In ſummo *Vnitiua:* In ſummo *Promotiua:* In ſummo *Præſeruatiua.*

S. Bern. ſup.

PROPOSITIO IV.

Obedientia FF. Minorum terminatur limitibus extrinſecis priuatiuis.

OBedientia Fratrum Minorum ſolis limitibus extrinſecis priuatiuis, mali ſiue peccati terminatur: Ijs, nimirùm; *Quæ ſunt contraria animæ ſuæ & Regulæ:* Contraria autem animæ tribus limitibus exprimuntur à S. Bernardino quorum *primus* eſt *Manifeſtum peccatum.* 2. *Manifeſtum periculum peccati.* 3. *Manifeſtum contagium.*

Qui ſunt hi.

Primus igitur *limes Obedientiæ* Franciſcanæ eſt, *Manifeſtum peccatum:* Nam vt benè S. Bernardus Ep. ad Adamum Monachum. *Generalis* (ait) *de huiuſmodi ſententia eſt: Declinantes autem in obligationes adducet Dominus cum operantibus iniquitatẽm Ac nè fortè quis Abbatum etiam in malo obedientiam, ab hoc maledicto liberam eſſe contendat, audi alibi apertiùs: Filius non portabit iniquitatem Patris, nec Pater Filij.* Et ſubdit: *Ex his ergo liquidè apparet mala imperantibus, non eſſe parendum, præſertim dum prauis obtemperans imperijs, in quo homini videris obediens, Deo planè, qui omne quod perperam agitur interdicit, inobedientẽ te exhibes,* &c. Quæ latè proſequitur. Et nè quis de Præcepto Superioris, aut eius auctoritate cui ſubijcitur, ſibi ablandiatur, Idem in eadem Epiſtola: *Quomodò* (inquit) *Abbatis iuſſio, vel Papæ permiſſio, licitum facere valuit, quod purum* (ſicut irrefragabiliter eſt) *malum fuit: Cùm ſuperiùs allegatum ſit, pura mala ſicut nunquam iuſtè iuberi, ſic nec iuſtè fieri poſſe.* Hæc S. Bernardus. Qui in anterioribus diſtinxerat de bonis & malis: *Quædam* (dixerat) *ſunt pura bona: Quædam ſunt pura mala, & in his nullam debemus humanitus Obedientiam. quoniam nec illa* (id eſt, pura bona) *vitanda ſunt cùm prohibentur, nec iſta etiam* (id eſt, pura mala) *cum iubentur committenda.* Subdit: *Porrò inter hæc ſunt media quædam, quæ pro modo, loco & tempore, vel perſona, & mala poſſunt eſſe, & bona. Et in his lex poſita eſt Obedientiæ, tamquam in ligno ſcientiæ boni & mali.* Itaque pura mala ſicut manifeſta mala, ſunt manifeſta peccata, in quibus non licet obedire: Aliud eſt: Quando manifeſta non ſunt, ſed quæ præcipiuntur ex circumſtantijs modi, loci, temporis, perſonæ, bona eſſe, aut benè fieri poſſunt; In illis enim Obedientiæ parendum eſt, & Prælati iudicium præferendum. Vnde S. Gregor. l. 2. c. 4. in lib. Reg. *Vera* (ait) *Obedientia nec Præpoſitorum intentionem diſcutit, nec Præcepta diſcernit: Quia qui omne vitæ ſuæ iudicium maiori ſubdidit, in hoc ſolo gaudet, ſi quod ſibi præcipitur, operatur. Neſcit enim iudicare, quiſquis perfectè didicerit obedire* &c. Clariſſimè S. Bernardus l. de Præcepto & Diſpenſ. cap. 12. *Siue Deus, ſiue homo Vicarius Dei, mandatum quodcumque tradiderit, pari profectò obſequendum eſt curâ, pari reuerentiâ deferendum.* (Exceptionem vnicam ponit) *vbi tamen* (ait) *Deo contraria non præcipit homo.* Et nè hâc exceptione Obediẽtiæ promptitudinẽ diminuat vbi malum manifeſtum non eſt, ſubdit: *Quamobrem quidquid vice Dei præcipit homo, quod non ſit tamẽ certum diſplicere Deo, haud ſecùs omninò accipiendum eſt, quàm ſi præcipiat Deus.* Hæc S. Bernardus. Optimè ſuper his monet Fratres ſuos S. P. Franciſcus *ſermone* 5. in Appendice Opuſculorum: *Quidam* (inquit) *ſunt ſubditi proprij ſenſus errore decepti, qui quodcumque Superioris. Præceptum quod indomitæ voluntati repugnat,*

1. Manifeſtum peccatum.
S. Bern. Ep. ad Adamũ Monachum.
Idem ibid.
S. Greg. l. 2. c. 4. in lib. Reg.
Bern. lib. de Præcept. & Diſp. c. 12.
S. Franciſcus.

repugnat, ſtatim Regulæ & animæ indicant eſſe contrarium: Perfecta Obedientia eſt illa, quâ Religioſus facere omittit, quod ſibi melius & conſultius videtur, vt quod minùs rectum & conſonum iudicat, compleat propter Superioris Præceptum. In quo magnum acquirit meritum, dum propria valedicit opinioni, non ſuæ, ſed alienæ obtemperans voluntati. Hæc S. Pater Qui & in Admonitionibus Fratrum *cap.* 3. *Tomo* 1. *Opuſc.* eadem ferè habet, ſuperaddens hanc in Obedientia ſanctam ad Prælatum mala præcipientem reuerentiam: *Si verò* (ait) *Prælatus præcipiat aliquid ſubdito contra animam ſuam, licèt ei non obediat; tamen ipſum* (id eſt, Prælatum) *non dimittat. Et ſi in aliquibus perſecutionem inde ſuſtineat, magis eum diligat propter Dominum. Nam qui potiùs velit perſecutionem ſuſtinere, quàm à ſuis Fratribus ſeparari, verè permanet in perfecta Obedientia, quia ponit animam ſuam pro Fratribus ſuis.* Et grauiter condemnans propria iudicia. *Sunt enim multi* (ait) *Religioſi, qui ſub ſpecie vidẽdi meliora, quàm quæ ſui Prælati præcipiunt, aſpiciunt retrò, & ad vomitum propriæ voluntatis redeunt. Hi* (ait) *homicidæ ſunt, & propter mala ſua multas perdere animas faciunt.* Hæc ibi:

Idem.

2. Limes manifeſtum periculum peccati.

Secundus Limes Obedientiæ Franciſcanæ eſt: *Manifeſtum periculum peccati:* Sicut enim peccatum, ſic & periculum peccati à Deo prohibetur, iuxta illud Eccli. 3. *Qui amat periculum peribit in illo.* Si igitur Prælatus ſuo ſubdito aliquid præciperet in quo manifeſtum periculum peccati immineret, ſubditus obedire non poſſet, æquiparantur enim peccatum, & peccati manifeſtum periculum. Vnde ſententia *S. Bernardini,* & *Quatuor Magiſtrorum* eſt: Quòd Prælato præcipienti alicui Fratri audire mulierum Confeſſiones: Si Frater tantam fragilitatem carnis in ſe expertus eſſet, vt meritò & iuſtè ſibi de peccato metueret, non teneretur obedire. Et idem *S. Bernardinus* ſentit: Merè idiotã & ignorantem qui verè ſuæ ignorantiæ conſcius ſit, non teneri ex Obedientia Confeſſiones audire. Quæ quidem debent intelligi, vbi verè eſt manifeſtum periculum, & verus periculi inſtantis timor, non autem ex ſcrupuloſo & ſpeculatiuo timore. Vbi enim aliter Prælatus omninò iudicaret, Frater ſubditus obedire teneretur, quem Obedientem obedientia ſancta præſeruaret. Vnde in Vitis Patrum: Cùm miſſus fuiſſet Frater quidam ab Abbate in vicum, vt deferret neceſſaria, & ingreſſus eſſet domum vbi erat puella ſola, & traheretur ab ea ad peccatum, ait Deo: *Domine propter orationes Patris qui miſit me, ſalua me in hac hora:* quo dicto, ſubitò inuentus eſt ad ripam fluminis iuxta Monaſterium & reuerſus eſt ad Patrem ſine macula. Sic obedientibus in periculis adeſt Deus.

Eccli. 3. verſ. 17.

Obedientiæ inſigne exemplum.

3. Limes manifeſtum contagium, & impuritas.

Tertius Limes Obedientiæ Franciſcanæ eſt: *Manifeſtum contagium, & impuritas* quæ corruptionem aliquam puritati Euangelicæ perfectionis inducere ſolet. Et in hoc caſu poteſt perfectus Euãgelij Sectator Obedientiam declinare. Textus eſt clarus in Regula Fratrum Minorum c. 10. Vbi poſtquam S. Pater Obediẽtiam iniunxit *in omnibus quæ non ſunt contraria animæ ſuæ & Regulæ noſtræ:* Contagiũ manifeſtum excludere volens: *Et vbicumque* (ait) *ſunt Fratres, qui ſcirẽt & cognoſcerent ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſeruare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere,* &c. Quẽ locum Expoſitores interpretantur de impotentia ſeruandi ſpiritualiter Regulam ratione manifeſti contagij: Et exemplificat *S. Bernardinus in Epiſtola Miſſa ad Vltramontanos,* cùm eſſet Vicarius Generalis videlicet: *Quando loco* (ait) *eſſet annexa proprietas, ſeu cura animarum, baptizando, ſeu alia Parochialia agendo: Vel ſi morentur Fratres, in loco contra voluntatem Domini loci: vel quando propter penuriam rerum neceſſariarum, oporteret facere congregationes, & queſtus inhoneſtos contra puritatem Regulæ, & vſum Generalem Ordinis: vel propter inhoneſtam ſocietatẽ, ſeu importabilem Fratribus, præſertim rudibus & infirmis: vel propter ſimilia,* &c. Quæ omnia etſi in Fratre particulari non inducant per ſe peccatum, aut peccati periculum, Cõtagionem tamen ſecum ferunt, à qua declinare poſſunt: Debere tamen eſſe contagium manifeſtum indicant verba, *ſcirent* & *cognoſcerent.* Videantur dicta ſuper illum Textum in Expoſitione litterali.

S. Bernardinus.

COROLLARIVM.

Obedientia FF. Minorum quantitas.

EX dictis conſtat, Obedientiam Fratrum Minorum ex Regula, & voto eſſe, *Ampliſſimam, Generaliſſimam,* & *Perfectiſſimam: Ampliſſimam* vtique, quia nullo clauditur termino intra limites honeſti & boni, nullo etiam circumcingitur loco: *Generaliſſimam,* quia nullus Frater ab illa excipitur, & in ſubordinatione ad omnes Superiores vſque ad S. Sedem, & in Cathedra Eccleſiæ legitimè ſedẽtem; Imò & vacante Sede ad Eccleſiam extenditur, & in illa omnes etiam Superiores comprehenduntur. *Perfectiſſimam:* Quia omnem ſuiipſius, & propriæ volũtatis abnegationem propter Deum, vſque ad perditionem animæ propter illum complectitur, & in ſequela Chriſti abſorbetur in Charitate, quæ nunquam excidit, & euacuatur. De aliorum Regularium Obedientia comparationem facere nolo, ipſi ſeipſos, & ſuam Obedientiam

dientiam

Digitized by Google

dientiam in ſeipſis metiantur: *Omne ſecundùm menſuram Regulæ* (vt ait Apoſtolus
1. Cor. 10. verſ. 13. 2. Corinth. 10.) *Quâ ſingulis menſus eſt Deus: nè quis in immenſum glorietur.*

§. IV.

Obedientiæ Fratrum Minorum vtilitas & ſuauitas.

VTilitates pariter, & ſuauitates Obedientiæ perſtrinxit Chriſtus Matth.
Matth. 11. verſ. 28. 11. *Venite* (ait) *ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiã vos: Tollite Iugum meum ſuper vos, & diſcite à me quia mitis ſum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus veſtris: Iugum enim meum ſuaue eſt, & onus meum leue.* Quæ eſt enim *via* qua itur ad Chriſtum? niſi Obedientia, quâ Filius Dei de cœlo deſcendit & humiliauit ſeipſum factus Patri obediens vſque ad mortem: Quod illud *Iugum* ſuaue? niſi Crux illa quâ factus eſt obediens vſque ad mortem Crucis: Per hanc *viam* homo à labore & onere ad refectionem, A *Iugo* ad requiem tendit: ſub hoc *Iugo* cum lenitate ſuauitatem verus Obediens experi-
S. Bernardinus. tur. Benè *S. Bernardinus* de Chriſtiana Perfectione Euangelicæ Obedientiæ ſerm. 13. tomo 3. duodecim vtilitates pariter, & ſuauitates *Obedientiæ Franciſcanæ* enumerat; quarum quatuor *Incipientes*: Quatuor *Proficientes*: Quatuor *Perfectos* concernunt, quas breuitatis gratiâ ad tres reducemus: Primas vniuſcuiuſque quaterni aſſumẽtes.
Obedientia FF. Minorum. 1. Vtilitas & ſuauitas eſt Aſſimilationis. *Prima* ergo *vtilitas* ſimul & *ſuauitas* eſt *Exemplationis*, ſiue potius *Aſſimilationis*, quâ verus obediens Chriſto primario Exemplari aſſimilatur: Vnde 1. Petr. 1. dicitur:
1. Petr. 1. verſ. 13. *Sperate in eam quæ vobis offertur gratiam, in reuelationem Ieſu Chriſti, quaſi filij Obedientiæ.* Per Obedientiam enim fit quis Filius Chriſti, & ei aſſimilatur. Tota namque Chriſti vita, vna Obedientia fuit: Deſcen-
Ioan. 6. verſ. 38. & 4. c. v. 34. dit namque de cœlo, *non vt faceret voluntatem ſuam, ſed voluntatem Patris ſui, qui miſit illum,* Ioan. 6. Et Ioan. 4. *Meus* (ait) *cibus eſt vt faciam voluntatem eius qui miſit me.* Et ex hoc mundo tranſiens: Matth.
Matth. 26. verſ. 39. S. Bernard. 26. *Non ſicut* (ait) *ego volo, ſed ſicut tu:* Super quo S. Bernardus: *Mementote* (inquit) *Fratres, Chriſtus nè perderet Obedientiam, perdidit vitam: Et in ſignum quòd obediendo mandato Patris mortem ſuſtinuit, inclinato capite tradidit ſpiritum.* Hæc eſt Imago hominis cæleſtis, quam ſibi imitandam aſſumit Obediens: cui per omnia aſſimilatur, cùm alienæ voluntati propter Chriſtum ſe tradens, alienâ voluntate viuit, alienâ voluntate operatur, alienâ voluntate patitur, alienâ voluntate moritur: Iuxta Apoſtolum: *Hoc in ſe ſentiens quod & in Chriſto Ieſu.* Philip. 2. verſ. 5. Quantam verò ſuauitatem etiam in medijs anguſtijs percipiat, hoc ipſum de Chriſto teſtatur S. Paulus
Hebr. 12. *Qui* (inquit) *propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit Crucem.* Heb. 12. verſ. 2. Crux enim Obedientiæ coniunctã habet ſpiritus vnctionem: Nam teſte Eccli. cap. 23. *Nil dulcius, quàm reſpicere in mandatis Domini:* Eccli. 23. verſ. 37. Et Pſalmiſta Domino confitetur: *Quia, ſecundùm multitudinem dolorum in corde meo conſolationes tuæ lætificauerunt animam meam.* Pſalm. 93. verſ. 19.

Secunda vtilitas pariter & *ſuauitas* eſt *Subleuatio*, quâ verus Obediens adiuuatur, 2. Vtilitas eſt Subleuatio. ſpiritu impellẽte, dilectione promouente, humilitate dirigente: Vnde S. Bernardus: *Credentibus nihil impoſſibile, nihil amantibus difficile, nihil aſperum mitibus, nihil humilibus arduum reperitur, quibus gratia fert auxilium, & obedientia deuotio lenit imperium.* S. Bernard.

Tertia vtilitas pariter & *ſuauitas* eſt: 3. Vtilitas eſt Promiſſio. *Promiſſio*, quâ vtique Deus vero obedienti omnia velut ſecura, & fauſta vſque ad cæleſtem gloriam repromiſit: Dixerat olim Sapiens Eccli. 3. *Filij Sapientiæ, Eccleſia Iuſtorũ, & natio illorum Obedientia, & dilectio:* Eccli. 3. verſ. 1. Ad illos porrò dirigens Sermonem, idem S. Bernardinus c. 39 & Obedientiam poſtulans, Obedientiæ fructus elegantiſſimè refert: *Obaudite* (ait) *me diuini fructus, & quaſi roſa plãtata ſuper riuos aquarum fructificate: Quaſi Libanus odorem ſuauitatis habete; Florete flores quaſi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam, & collaudate canticum, & benedicite Dominum in operibus eius,* &c. quæ poſteà cõcludit: Per Obedientiam creaturarum ad Dominum. S. Bernardinus ſup. cap. 39. Sic enim, & Beatiſſimo P. N. Franciſco vero obedienti, creaturæ omnes obediebant, & ad nutum ei deſeruientes, viro Dei condeſcendebant ad ſolatium, vt refert *S. Bonauentura* toto cap. 5 6. & 8. vitæ eius. Cuius obedientiæ virtutes coaceruatim referens, quidam Pater Senior apud Ruffinum lib. 3. vitæ Sanctorum Patrum: *Obedientia* (ait) *ſalus eſt omnium fidelium: Obedientia genitrix eſt omnium virtutum: Obediẽtia regni cœlorum inuentrix eſt: Obedientia cœlos aperiens, homines à terra eleuat: Obedientia cohabitatrix Angelorum eſt: Obedientia Sanctorum omnium cibus eſt: Ex hac enim ablactati ſunt, & per hanc ad perfectionem venerunt.* Ruff. l. 3. vitæ SS. PP. Obedientia laus.

Et alius apud Epiſcopum Siluenſem l. 2. de planctu Eccleſiæ art. 69 Obediẽtiam vocat: *Scalam cœli, extirpatricem ſuperbiæ, filiam humilitatis, ſingularem Dei cultricem, exterminatricem caſus, filiam primogenitam fidei, Matrem Caſtitatis, pacificatricem Fratrum & Prælatorum, mortuam in corpore, & anima, nutricem vitæ, reductricem* Epiſcopus Silu. l. 2. de planct. Eccl.

Digitized by Google

cem Protoplaſtorum, & propaginis eorum, in Paradiſum cæleſtem.

Obediens quàm ſecurè moriatur.

Io.m. Clim. Grad 4.

Vnde & Theodorus Studita ſerm. 13. *Obedientia* (inquit) *mortis ſecuritatem parit:* Cuius rationem reddens Ioannes Climacus Gradu 4. *Quia* (inquit) *qui piè animam ſuam obediendo mortificauerit ſecurus præ omnibus rationē reddet.* Infrà: *Qui enim ſubiectus eſt atque alterius paret imperio.* &c. *hic iam mortem vt ſomnium, imò verò & vitam quotidie intrepidus expectat: certiſſimè ſciens obitus tempore, ſuipſius non à ſe, ſed à ſuperiore ſiue Patre, rationem eſſe requirendam.*

Vnde verus Frater Minor ſecurè moritur, quia tota vita eius Obedientia eſt: Primum enim quod in Regula ſignatur, eſt *Euangelium Chriſti obſeruare viuendo in Obedientia:* Primum quo in Fratrem aſſumitur, eſt, *Recipi ad Obedientiam:* Vltimum quo vita eius concluditur: Eſt: *Subditum & ſubiectum eſſe S. Romanæ Eccleſiæ, ſtabilem in fide Catholica, Paupertatem & Humilitatem, & ſanctum Domini noſtri Ieſu Chriſti Euangelium* (quod eſt Obedientiæ vnicum compendium) *quod firmiter promiſit obſeruare.*

§. V.

Obedientiæ Euangelicæ Fratrum Minorum Triumphus.

Prou 21. verſ. 28.

S. Gregor.

Prou. 16. verſ. 32.

Obedientia Triumphus.

S. Franciſcus.

PRouerb. 21. *Vir Obediens* (ait Salomon) *loquetur victoriam:* Cur autem? rationem reddit S. Gregorius: *Dum enim* (ait) *alienæ voci humiliter ſubdimur, noſmetipſos in corde ſuperamus.* Vnde & Prou. 16. *Melior eſt qui dominatur animo ſuo, expugnatore vrbium:* Multi vrbes & Regna ſibi ſubiugauerunt qui ad hunc Triumphum nobilem non peruenerunt. Sanctus Pater Franciſcus huius Triumphi Obedientiæ Franciſcanæ phalāgas ordinatè velut Caſtrorum acies deſcribens: In prima acie ponit ſanctā *Simplicitatem*, comitem *Sapientiæ:* In ſecūda, ſanctam *Humilitatem* comitem *Paupertatis:* In tertia, ſanctā *Obedientiam* comitem *Charitatis. Regina* (ait) *Sapientia, Dominus te ſaluet, cum tua ſorore ſancta Humilitate: Domina ſancta Charitas Dominus te ſaluet cum tua ſorore S. Obedientia.* Et Triumphum recenſens: *Sancta* (ait) *Sapientia confundit ſatanam, & omnes malitias eius: Sancta Simplicitas omnem ſapientiam huius mundi, & ſapiētiam corporis: Sancta Paupertas confundit Cupiditatem, & Auaritiam, & curas huius ſeculi: Sancta Humilitas confundit Superbiam, & omnes homines qui ſunt in mundo, ſimiliter & omnia quæ in mundo ſunt: Sancta Charitas confundit omnes diabolicas, & carnales tentationes, & omnes carnales timores, Sancta Obedientia confundit omnes corporales & carnales voluntates, & habet mortificatum corpus ſuum ad Obedientiam ſpiritus, & ad Obedientiam Fratris ſui, & eſt ſubditus & ſuppoſitus omnibus hominibus, qui ſunt in mundo: & non tantùm ſolis hominibus, ſed etiam omnibus beſtijs & feris, vt poſſint facere de eo quicquid voluerint, quantum fuerit eis datum deſuper à Domino.* Vide *Tom. 1. Opuſc. Tit. de Virtutibus quibus decorata fuit S. Virgo, & quibus debet eſſe decorata ſancta Anima.* Hæ ſunt certè Phalanges Franciſcanæ: Neque enim Frater Minor alijs armis pugnat, niſi Simplicitate, & Sapientiâ Dei, quibus carnem expugnat; Humilitate & Paupertate quibus concupiſcentiam oculorum & ſuperbiā vitæ deturbat: Omnis autem triumphus coronis Obedientiæ, & Charitatis debetur: Quia Obedientia omnes voluntates mortificat, crucifigit, ac Deo ſubijcit: Charitas autem eleuat, extollit, & in Deum transformat.

Fratrū Minoris arma.

Iſaiæ 58. verſ. 13.

Triumphum quidem *Obedientiæ* diſertis verbis explicat Iſaias c. 58. *Si auerteris* (ait) *à Sabbatho pedem tuum, facere voluntatem tuam in die ſancto meo, & vocaueris Sabbathum delicatum, & ſanctum Domini glorioſum, & glorificaueris eum, dum non facis vias tuas, & non inuenitur voluntas tua vt loquaris ſermonem.* En inſignis Obedientiæ paraphraſis, quâ homo ab omni volūtate, facto, vel ſermone proprio, velut feriatur, & quieſcit, vt Deo in omnibus pareat. Audi iam Triumphum & Triumphi præmia: *Tunc* (ait) *delectaberis ſuper Domino:* En ſuauitas ſupernæ delectationis: *Et ſuſtollam te ſuper altitudines terræ*, En honor ſupernæ Exaltationis: *Et cibabo te hæreditate Iacob Patris tui*, En gloria ſupernæ Beatitudinis. Et nè aliquod dubium in his ſuboriatur: *Os enim Domini locutum eſt:* En firmitas diuinæ Promiſſionis. Certè quidam S Pater (vt eſt apud Ruffinum l. 3) cùm quatuor Ordines Sanctorum in cœlo ſibi reuelati eſſent: Nimirùm: *Ordo hominum infirmorum eſt Deo gratias agentium: 2. Ordo Hoſpitalitatem ſectantium* & inſtanter eis miniſtrantium. 3. *Ordo in ſolitudine conuerſantium*, & homines non videntium. 4. *Ordo eorum qui ſe Superioribus ſubmittunt* propter Deum: Vidit hunc ſolum Ordinem inter alios torque aureâ & coronâ decoratum, maiori cæteris gloriâ excellere. Cùm autem ab Angelo requireret huius ſingularis gloriæ cauſam: Reſponſum accepit: *Quia* (inquit) *qui Hoſpitalitatem ſectantur ſecundùm propriam voluntatem idipſum faciunt, ſimiliter, & qui in Eremo ſe relegant, arbitrio ſuo de ſeculo receſſerunt. Hic autem Ordo, quia ſe ad*

Obedientiæ Paraphraſis.

Sanctorum in cœlo quatuor Ordines.

Digitized by Google

ſi ad Obediendum dedit, omnes ſuas voluntates abijciens ad Dei, & ad iuſſionem Superioris, propterea & maiorem alijs gloriam habet.

TITVLVS VIII.

FVNDAMENTVM VIII.

ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Puriſſima Caſtitas.

Comparata

BERYLLO *octauo Fundamento Apoſtolico.*

BERYLLVM lapidem pretioſum coloris aquei perlucidi deſcribunt, cui radius ſolis refractus rubicundum quendam decorem immittit: Fulgere autem non aſſerunt, niſi in ſexangularem formam poliendo figuretur. Repercuſſione eius (aiunt) ſplendorem acui, tenentiſque manum adurere: Siue (vt *Alexander Alenſis in Apocal. cap. 21.*) *Beryllus lapis*, poſitus in foramine ſexangulari lucet, quaſi nubes ſole percuſſa, & manum tenentis calefacit caliditate ſuâ. Caſtitatis ſanè ſymbolum puriſſimè ſplendentis in *Beryllo* agnoſco. In Charitate enim Apoſtoli excelluerunt, & velut aquæ Chriſtallinæ puriſſimæ cæleſtis gratiæ Chriſti radios recipientes, rubicundum Charitatis ſplendorem emiſerunt: Nec myſterio vacat, *Beryllum* ſexangularem benè politum fulgere auguſtiùs: Senarius enim numerus inter perfectos numeros computatur: Nec Caſtitas fulget niſi mentem totam cum quinque ſenſibus externis poſſideat, & velut Seraphim ſex alis decoretur, & duabus faciem, id eſt, Cognitiuas Potentias, duabus pedes, id eſt, Appetitiuas velet, duabus verò alis perfectæ Charitatis volet. *Berylli qualitas.* *Apoſtolis comparatur.*

Hanc Caſtitatem in *Beryllo* lapide expreſſam, Ordo Fratrum Minorum æmulatur, quippe qui limpidiſſimæ puritatis aſſertor, in ſuis Fratribus veluti ſexangulari formâ politus, mirum in modum à ſole Iuſtitiæ illuſtratus, Caſtitate charitate formatâ mundo præfulget, vt ſequentia docebunt. *Item Caſtitati FF. Minorum.*

§. I.

Caſtitatis puriſſimæ Fratrum Minorum explicatio.

S. Franciſci Caſtitas. VIrginitatis puriſſimus Sectator *S. P. Franciſcus*, quem *B. Leo* aliquando in monte excelſo vidit pulcherrimis lilijs, & vernantibus roſis circumdatum, manu quidem dexterâ candidiſſimum lilium, ſiniſtrâ odoriferum roſarum faſciculum geſtantem, quibus (reuelante Deo) eius perpetua Virginitas & Caſtiſſima mẽs ſignificabatur: tantâ Caſtitatis virtutem æmulatione eſt proſecutus, vt illam iniun-

Digitized by Google

gens Fratribus ſuis, abſque omni maculæ ſuſpicione puriſſimam eſſe voluerit, & grauiſſimis Præceptis muniuerit. Nec mirum. *Illum enim* (teſte S. Bonauenturâ c. 1. vitæ) *Deus in Benedictionibus dulcedinis ita præuenerat, vt & de præſentis vitæ periculis eriperet, & cæleſtis gratiæ donis affluenter impleret.* Et in hoc quidem potiſſimè: *Etenim* (eodem teſte) *cum inter vanos fuiſſet hominum filios enutritus in vanis; inter laſciuos iuuenes quamuis effuſus ad gaudia, nequaquam poſt carnis petulantiam abijt.* De quo & *B. Leo* qui ei à Secretis Conſcientiæ fuit, teſtatum reliquit: *Tanta pudicitiæ, & caſtitatis toto & integro vitæ decurſu fuiſſe, vt non modo petulantias & ſpurcitias omnes carnis ſuperarit, ſed & inhoneſta quæque aut impudica verba abhorruerit:* Dignus effectus, vt in eius pudiciſſima, & virginali carne Chriſtus Paſſionis ſuæ ſacra Stigmata imprimeret. Et poſt mortem Caro eius, *quæ* (vt ait S. Bonauentura) *priùs tam ex infirmitate, quàm ex natura ad nigredinem declinabat, candore nimio reniteſcens, illius ſecundæ ſtolæ pulchritudinem prætenderet: Et membra adeò mollia & palpabilia ſe præberent palpantibus, vt conuerſa videretur in teneritudinem puerilis ætatis, & quibuſdam cernerentur euidentibus ſignis Innocentia decorata.*

S. Bonau. c. 1. vitæ.

C. 15. vitæ.

Virgineæ itaque Puritatis amator, Caſtitatem quam in ſe diuinâ dignatione ſeruauerat, in Fratres ſuos deriuare contendens: Puriſſimam illis Caſtitatem iniunxit, quam vouerent, & Præceptis purioribus illam muniuit, nè eius pulchritudo fumo etiam extrinſeco inficeretur: Vnde quamuis omnis Religio Caſtitatem voueat, quæ non tantùm actus tactuſque venereos, & libidinoſos, ſed etiam cogitationes & internas delectationes, ſicut & aſpectus prohibet, iuxta illud Matth. 5. *Qui viderit mulierem ad concupiſcendam eam, iam mœchatus eſt eam in corde ſuo:* Nihilominùs Sanctus Pater aliqua ad puritatem Caſtitatis Franciſcanæ addidit, quibus non tantùm malum; ſed etiam quicquid ſpeciem, vel ſuſpicionem aliquam mali ingerere poſſet à ſuis Fratribus ſub Præcepto ad peccatum mortale obligante remoueret: Vt innocentiâ puritatis, verè (iuxta verbum Apoſtoli 1. *ad Corinth.* 7.) Fratres non tantùm ſancti eſſent corpore & ſpiritu, ſed etiam externo odore, & morum decore. Vnde *S. Bonauentura in cap.* 1. *Reg. Etſi Caſtitas ipſa Religioſorum gradus non habeat: Multi tamen ſunt gradus eius honeſtatem inuiolabiliter obſeruandi.* Addidit itaque Sanctus Pater tria Præcepta Caſtitati Fratrum Minorum. 1. *Nè haberent ſuſpecta conſortia, vel conſilia mulierum.* 2. *Nè ingrederentur Monaſteria Monacharum.* 3. *Nè fierent Compatres virorum vel mulierum.* Sanè conſortium, vel conſilium cum muliere habere non tantùm ex ſe malum non eſt, ſed etiam benè beatéque haberi poteſt, ad vtilitatem, & ſalutem, ac perfectionem vtriuſque: Quia tamen interdùm ex circumſtantijs loci, temporis, perſonarum, actionum, in conſortijs, & conſilijs quantumuis ſanctis oriri poſſent ſuſpiciones: Voluit Sanctus Pater tantam ſuis Fratribus imponere circumſpectionem, vt & ipſi obligarentur omnem occaſionem ſuſpicionis cuiuſcumque declinare: Nec excuſationes malitiæ eorum qui ſuſpicionibus facilè tanguntur, excuſare eos voluit puriſſimus Euangelij Aſſertor: Sciebat enim tantam eſſe puritatem Euangelicæ, & Apoſtolicæ Caſtitatis: Sciebat etiam quod Ioan. 4. de Chriſto Diſcipuli mirarentur, quia *cum muliere Samaritana loqueretur.* Quod indicat tam excellentem Caſtitatis Euangelicæ perfectionem, vt etiam ſolitaria colloquia cùm mulieribus illam dedeceant. De his tribus Præceptis latiùs diximus in Expoſitione litterali & genuina Regulæ Titulo & Fundamento 5. §. 2. vnum tamen hîc ex Hugone de Dina noto: Suſpectum haberi in Fratre quocumque conſortium, quando à Superiore monente diſſuaſum eſt: Notanda illius verba: *Eo ipſo* (ait) *quis reddit ſe ſuſpectum, quò diſſuaſum ſibi maximè à Prælatis non vitat conſortium: Negligit enim Obedientiam, & honeſtatem voluptas.* Hæc ille.

Matth. 5. verſ. 28.

Caſtitatis votum quàtò plus obliges F. Minorem, ac alium Religioſum.

S. Franciſcus quid plus alijs præceperit quoad Caſtitatem.

Ioan. 4. verſ. 27.

Nota. Hugo de Dina.

§. II.

Encomia & perfectiones Caſtitatis Fratrum Minorum.

DE Nazaræis aliquando diſſerens Hieremias Thren. 4. *Candidiores* (ait) *Nazaræi eius niue, nitidiores lacte, rubicundiores ebore antiquo, ſaphyro pulchriores.* Hæc ſunt Encomia, & perfectiones Caſtitatis verorum Fratrum Minorum: Nec enim à Nazaræis differunt, qui non tantùm mundo, carni, dæmoni, ſed etiam omni concupiſcentiæ carnis, & oculorum, ac ſuperbiæ vitæ, Altiſſimâ Paupertate, Tranſcendentali Obedientiâ, ac Puriſſima Caſtitate valedixerunt, votis ſupremis ſe Deo conſecrantes: Speciali verò Titulo à Caſtitate Fratres Minores *Nazaræi* dicuntur: Paſſim enim in ſcriptura, *Caſtitas* pro *Sanctitate* ponitur, nec *Sanctus* dicitur, niſi qui mundus, & *caſtus eſt.* Vnde ad Hebr. 12. vbi Apoſtolus fideles exhor-

Thren. 4. verſ. 7.

FF. Minores Nazaræis ſimiles.

Specialiter propter Caſtitatem.

Heb. 12. verſ. 14.

exhortatur: *Pacem* (ait) *ſequimini cum omnibus, & ſanctimoniam, ſine qua nemo videbit Deum:* Pro *Sanctimonia* Græcus ponit ἁγιασμὸν quod *Caſtitatem* deſignat.

1. Ioan. 3. verſ. 3.

Et 1. Ioan. 3. illa verba: *Omnis qui habet hanc ſpem, in eo ſanctificat ſe, ſicut & ille ſanctus eſt:* Sic legit *S. Thomas* ex *S.*

S. Thom. ex S. Auguſt. tract. 4. in Ep. 1. Ioan.

Auguſtino tract. 4. in Epiſt. 1. Ioannis. Et omnis (ait) *qui habet hanc ſpem in ipſo, caſtificat ſemetipſum, ſicut & ipſe caſtus eſt.* Caſtitatis igitur Franciſcanæ (ſicut & Nazaræorum quatuor potiſſimùm encomia ſunt, vt nimirùm ſit, *Candidiſſima: Puriſſima* ſiue *Nitidiſſima: Rubicundiſſima: Pulcherrima.*

Caſtitatis quatuor encomia.

1. Quod ſit candidiſſima.

Et quidem *Candidiſſima*, quæ vtique nullam mixtionem patitur, ſed omnibus mundanis delectationibus nuntium remiſerit, vt ſoli Deo adhæreret: vnde & benè *Candidior niue* dicitur, quippe quæ ab omni materia caloris libidinoſi libera, ab omni terrena fæce expurgata niuis candorem ſuperet: Vnde extaticus ille S. Franciſci Diſcipulus B. Ægidius commendans Puriſſimam Ordinis Caſtitatem: *Præ cunctis* (aiebat) *virtutibus mihi chariſſima Caſtitas eſt:* Cumque alius requireret: An Caſtitate potior non eſſet Charitas? Puritatem Caſtitatis indicans: *Et quidnam eſt* (ait) *Charitate caſtius & purius?* Quærenti autem Fratri, de qua Caſtitate loqueretur? *Caſtitatem* (ait) *dico, quâ ſenſus omnes diuinâ gratiæ cuſtodiuntur.* Hæc eſt Regulæ Franciſcanæ *Puriſſima caſtitas*, quæ vtique à terrenis omnibus abſtracta, & per altiſſimam paupertatem, & vitæ auſteritatem ab omni carnis incentiuo vendicata, ſenſus omnes & potentias in diuinæ gratiæ cuſtodiam tranſmittit: vnde S. Auguſtinus ſerm. 249. de Tempore: *Caſtitas enim Angelica eſt vita: Caſtitas cum humilitate, Spiritus ſancti merebitur habitationem, quam expellit immunditia libidinis.*

S. Ægidius. — *Caſtitas an potior alijs virtutibus.* — *S. Auguſt. ſerm 249. de Temp.*

2. Quod ſit nitidiſſima.

Sed & *Nitidiſſima eſt*. Teſte enim D. Ægidio, eſt *Speculum nitidiſſimum quod per ſolum halitum obſcuratur*, ideò ab omni conſilio, & conſortio quantumuis ſanctæ mulieris, ſi vel modicum ſuſpicionem natum eſſet generare, conuerſationem Fratrum Regula abſtraxit; nè vel halitu mulieris inficeretur. Quæ Caſtitas benè *Lactis* nitiditati comparatur. Caſtitas enim Franciſcana velut *Lactea* eſt, omnibus ſe charitatis officijs vitâ, doctrinâ inſtar lactis communicans, & nihilominùs ab omni infectione, & contagio ſe conſeruans; *Lacteam* enim *viam* quæ ſereno cœlo apparet, Fratres deambulant, *quorum Eloquia, Eloquia Caſta*, ſicut & vita charitate plena deſcribitur.

3. Quod ſit rubicundiſſima.

Sed & puriſſimo *Candori*; vt in *Ebore* antiquo, rubor quidem reſpondet, vt *Rubicundiſſimâ* illa Caſtitas appareat Martyrio (*iuxta S. Auguſtinum ſerm. 250. de Tempore*) non abſimilis: eâ phraſi qua *Dilectus candidus* ſimul & *rubicundus* eſt: ſiue; Quia (vt quidam dicit.) *Quemadmodùm Ebur diuturnitate temporis rubicundum efficitur, ita Caſtitas diu ſeruata, martyrij ruborem imitatur, & velut ſuo ſanguine rubeſcit: Nam* (vt Sanctus Auguſtinus ſuprà) *Inter omnia Chriſtianorum certamina ſola duriora ſunt prælia Caſtitatis, vbi quotidiana eſt pugna, & rara victoria.* Siue igitur tamquam candidiſſimo & duriſſimo *Ebori* Caſtitati Franciſcanæ ruborem Martyrij tribuas in Fratribus ſuis, quos conſtat publicis velut certaminibus expoſitos: Hoc vnum tamen ab illa nemo auferendum credat: *Sanctum*, ſcilicet, *Pudoris immaculati ruborem*, Pudici animi & Pudicitiæ ornamentum, quem *S. Bonauentura* in *Collatione de verecundia*, vocat; *Sororem continentiæ, indicium columbinæ ſimplicitatis, teſtem innocentiæ, lampadem pudicæ mentis iugiter lucentem, expugnatricem malorum, propugnatricem Puritatis.* Hanc ſibi aſſumit cum nomine *Minorum*, Franciſcana Religio, quam omnibus in humilitate, & ſimplicitate exhibere contendit verus Minor. Hæc eſt de qua *Tertullianus titulo de velandis Virginibus: Cum omnes* (ait) *templum Dei ſimus, illato in nos, & conſecrato Spiritui ſancto: Eius Templi Æditiuus, & Antiſtes Pudicitia eſt, quæ nihil immundum nec profanum inferri ſinat, nè Deus ille qui inhabitat, inquinatam Sedem offenſus relinquat.*

S. Auguſt. ſerm 250. de tempore. — *S. Auguſt. ſup.* — *S. Bonau. Collat. de verecundia.* — *Tertullianus.*

4. Quod ſit pulcherrima. — Sapient. 4. verſ. 1.

Nec deeſt Caſtitati Fratrum Minorum *Pulchritudo* ordinata de qua Sapient. 4. *O quàm pulchra eſt caſta generatio cum claritate, immortalis eſt enim memoria illius, quoniam apud Deum nota eſt, & apud homines.* Hæc enim illa eſt, *quam imitantur, & quæ in perpetuum coronata triumphat incoinquinatorũ certaminum præmium vincens.* Omnis enim gloria Fratris Minoris ad hoc dirigitur, vt Caſtitatem inſinuet, pro qua militant omnia quæ in Regula illi obſeruanda præſcribuntur, vt ſequens §. declarabit.

§. III.

Omnia quæ in Regula Fratrum Minorum continentur pro Caſtitate militant.

Caſtitatis FF. Minor promotiua.

HÆc ab enumeratione partium probanda ſunt. Et quidem (1. *capite*) Caſti-

Digitized by Google

ſunt omnia quæ in Regula ponuntur.

1. Caſtitas Euangelica.

Caſtitas non omnis, ſed Euangelica vouenda præſcribitur: Regula enim Fratrum Minorum dicitur: *Sanctum Domini Euangelium obſeruare*, &c. *viuendo in Caſtitate.* Caſtitas ergo Fratrum Minorum illa eſt quæ in Euangelio deſcribitur, ad quam collimare debent, velut Eunuchi qui ſe caſtrant propter regnum Dei, vt in carne viuentes, non ſecundùm carnem viuant; ſed ſint ſancti mente & corpore.

2. Vilitas veſtis & abſtinentia ciborum &c.

In (2.*cap.*) iterùm, vilis eis tunica cum chorda,& femoralibus præſcribitur, nuditas pedum iniungitur, mollia veſtimenta & colorata, cibi denique delicati prohibentur: Vt quid? Vtique, Quia mollities & vanitas veſtium, & deliciæ ciborum,ac corporis cura & ſolicitudo,incentiua ſunt libidinis, & luxuriæ incitamenta. Vnde Apoſtolus 1. Timoth. 5. *Vidua quæ in delicijs eſt, viuens mortua eſt.* Et Ezechiel. 16. *Hæc eſt iniquitas Sodomæ Sororis tuæ ſuperbia, ſaturitas panis, & abundantia:* Superbia vtique in veſtimentis, ſiue mollitiem,ſiue vanitatem ſapiat: Nam (vt benè Sanctus Bernardus ſerm. 9. ad Sororem) *mollia veſtimenta dicuntur, quæ mollem faciunt animum.* Sequitur *ſaturitas panis* & *abundantia.* Contra itaque hæc omnia Caſtitas Franciſcana munitur c. 2. Reg. Dum vilis & ſimplex tunica pro veſtimento determinatur, Cingulum ſacci præfigitur,quo ad Pœnitentiam, & auſteritatem Frater Minor animetur, ſola femoralia pro lineis conceduntur, vt lumbos præcingere tamquam Diſcipuli Chriſti moneantur; A cibis delicatis abſtinere debere dicuntur: *Sine Cerere,* namque *ac Baccho,friget Venus:* Nuditas tandem pedum imperatur,nè calor corporis, foueat æſtum libidinis. Benè *S.Bonau.* in *Tract. de Vitijs & eorum remedijs.* cap. *de Remedijs luxuriæ: Hoſtem ſuum amat qui carnem ſuam fouet delicijs, vltra neceſſitatem debitæ ſuſtentationis.* Vnde in vita S.Patris cap.5. *Veſtis S.Franciſcus horrebat mollitiem; Si quando verò in data ſibi tunica lenitatem ſentiret chordulis eam contexebat,* &c. Et rationem reddens: *Experientiâ enim certâ didicerat Dæmones aſperitate terreri: delitioſis autem & mollibus magis ad tentandum animari.*

1. Tim. 5. verſ. 6.

Ezech. 16. verſ. 49.

S. Bernard.

S.Bonau. de vitijs & Remed.

3. Oratio & Ieiunia.

In (3.*cap.*) Ad Orationem adiungit Ieiunia multa, & ab equitatione Frater Minor arcetur. Et quidem, *Oratione* Caſtitas impetratur, Oratione Carnis tentationes vincuntur (Sapient. 8. *Et vt ſciui quoniam aliter non poſſem eſſe continens niſi Deus det,* &c. *adij Dominum, & dixi ex totis præcordijs meis,*&c. Et ſubiungit Orationem pijſſimam toto cap. 9. Et *Tob.6.* Dæmon Aſmodæus,qui luxuriæ præſidet, Oratione vincitur. Ieiunio etiam Caro domatur. Vnde & illud Apoſtoli; *Caſtigo corpus meum, & in ſeruitutem redigo, nè fortè cum alijs prædicauero ipſe reprobus efficiar.* Cui Caſtigationi deſeruit fatigatio pedes ambulantis, cui negatur equitatio, aut vehiculum ad ſolatium Carnis.

Sapient. 8. verſ. 21.

1. Cor. 9. verſ. 27.

4. Abdicatio omnis pecuniæ.

In (4.*cap.*) Ab omni pecuniæ receptione Frater Minor omninò elongatur, quæ eſt ærarium libidinis, & omnis voluptatis: abſque enim pecunia, nec genus, nec forma, nec voluptas: ſed dicente Poëta: *Et genus & formam Regina pecunia dant:* Pecuniaque deficiente omnia quæ libidinem excitant aut fouent, deſinere neceſſum eſt.

5. Labor.

In (5.*capite,*) Regula Franciſcana Otium debellat, labore & exercitio fideli,& deuoto, ſaluo ſanctæ orationis & deuotionis ſtudio. Et in Teſtamento: *Omnes Fratres vult laborare de laboritio quod pertinet ad honeſtatem: Propter* (ait) *bonum exemplum, & ad repellendam otioſitatem:* Cur autem tanta Sancti Patris ſolicitudo vitandi otij per labores,niſi: Quia, *Otia ſi tollas periere cupidinis artes: Multam enim malitiam docuit otioſitas:* Et vt refert *S. Bonauent.* ſup. Sanctus Pater otium docebat ſummoperè fugiendum exemplo demonſtrans, rebellem carnem & pigram, diſciplinis continuis, & fructuoſis laboribus eſſe domandam.

Eccli. 33. verſ. 29.

6. Expropriatio & ſeruitium infirmorum.

Nec (*caput 6.*) à Caſtitatis propugnandæ exercitio vacat; Cùm Fratrem Minorem omni re expropriet, & in altiſſima paupertate fundet, & ad mendicationem oſtiatiam reducat: Imò & tædioſum ſeruiendi infirmis miniſterium illi indicat. In quibus Cato verè ab omni delectatione ablactatur.

7. Reſeruatio caſuum.

Septimum caput: Dum de caſuum reſeruatione agit, etiam horrorem carnalium peccatorum (quæ ordinariè in Religionibus reſeruantur) incutit, & conſulit fugam.

8. Capitula.

Octauum caput: Cùm Ordinis Monarcham, & Proceres congregatos deſcribat, ſine dubio Caſtitatis decor in illis eminens,ſanas pro Caſtitate tuenda leges, & decreta dabit.

9. Prædicatio.

Nonum caput: Prædicatores Euangelij conſtituens,ſingulariter vt ſint *Examinata, & Caſta eorum Eloquia* prouidet, & dum virtutum, & vitiorum denuntiationem præſcribit, virtutum Puriſſimam Caſtitatē Prędicatoribus annuntiandam committit.

10. Correctiones &c.

Decimum caput: In Correctionibus per Miniſtros faciendis, pro Caſtitate, quæ eſt Religionis præcipua Margarita, illos ſolicitos fuiſſe manifeſtum eſt: Et eò quidem ſpecialiùs quò non potentibus Regulam ſpiritualiter obſeruare propter aliquod

quod

Digitized by Google

quod in loco impedimentum, præcipiatur ad Miniſtros recurſus: Inter impedimenta verò à *Sancto Bernardino* ſpecialiter ponitur; *Si in loco aliquod periculum Caſtitati immineret*, & exemplificat per *inhoneſtam ſocietatem. Pro Caſtitate* autem ſingulariter militant *Spiritus Domini*, & *ſancta eius Operatio*, ſicut & *Oratio puri Cordis*, quæ in hoc capite decimo præſcribuntur.

11. *Conſortiorum & conſiliorum ſuſpectorum prohibitio.* *Vndecimum caput*: Totum eſt in impedimentis Caſtitatis remouendis, dum ſuſpecta conſortia & conſilia mulierum, ingreſſus ad Monaſteria Monacharum, omniſque Compaternitas prohibetur.

12. *Euangelij ad infideles deportatio.* Nec *duodecimum caput* amplificandæ Caſtitati deeſt; Quam confirmat, Euangelij ad infideles deportatio, quam comitatur Pudicitia, & in fine Promiſſionis ac voti de Obſeruatione Euangelij renouatio, in ſe complectitur iteratum votum Caſtitatis. Sic Virgo S. Franciſcus Caſtitati ſe ſuoſque dicauit, vt cum quadraginta quatuor millibus, & cùm infinita multitudine ſequerentur Agnum quocumque ierit.

§. IV.

Expurgatio quarumdam palearum contra puritatem Caſtitatis.

NOn defuerunt qui ſub titulo procurationis ſalutis proximorum, mulierum conuerſationem ſuaderent, Conſilij, Inſtructionis, Directionis ſpiritualis, Confeſſionalium vtilitatem, & meſſis magnæ vbertatem extollentes. Quòd ſi quis fortè pericula, & ſuſpiciones allegaret: Omnia conantur excuſare prætextu: Quod ſi ſcandalum oriri videatur, acceptum, vt dicunt, non datum eſt, paſſiuum non actiuum. Et ſicut non putant compaternitatem, vel filiationem ex Baptiſmi collatione ortam iuſtè prohiberi poſſe, eò quòd ſacramentalis Miniſterij actio ſit; ita de filiatione confeſſionalium ſibi ablandiuntur, & vtilitatem animarum aſſerunt periculis præferendam.

Mulierum conſortium fugiendum. Vno porrò Ventilabro S.P.N. Franciſci paleas illas excutio. Sic verò loquitur in prima Regula ſibi à Spiritu ſancto inſpirata. *S. Franciſcus.* *Omnes* (inquit) *Fratres vbicumque ſunt & vadunt, caueant ſibi à malo viſu, & frequentia mulierum. Et nullus cum eis conſilietur ſolus: Sacerdos honeſtè loquatur cum eis dando pœnitentiam, vel aliud ſpirituale conſilium. Et nulla penitùs mulier, ab alio Fratre recipiatur ad Obedientiam, ſed dando ſibi conſilium ſpirituale, vbi voluerit agat pœnitentiam.* Et Collat. 6. *Collat. 6.* *Friuolum profectò eſt quodcumque mulieris colloquium, exceptâ ſolâ Confeſſione, vel inſtructione breuiſſimâ, iuxta quod ſaluti expedit, & congruit honeſtati. Quæ ſunt quaſi cum muliere, Religioſo tractanda negotia, niſi cùm ſanctam Pœnitentiam, vel melioris vitæ conſilium, Religioſâ petitione depoſcit?* Et nè quis de ſua fortitudine vel ſecuritate præſumat, ſubdit: *Ex nimia ſecuritate minùs cauetur hoſtis, & diabolus ſi de ſuo capillum poteſt habere in homine, citò excreſcere facit in trabem.* Hæc S. Franciſcus.

Compaternitas ex adminiſtratione Baptiſmi licita Fratri Minori. Ex quibus deducitur primò: *Adminiſtrationem Baptiſmi in caſu neceſſitatis, vel ordinata charitatis non eſſe prohibitam Fratri Minori ex Regula, etſi Compaternitatem, & filiationem ſpiritualem inducat.* Ratio eſt: Quia in his caſibus inter Fratres vel de Fratribus ſcandalum oriri non poteſt: Illa autem tantùm Compaternitas prohibetur, quæ poteſt eſſe occaſio ſcandali, vt notat *S. Bonauentura*: Vnde Hugo de Dina in cap. 11. Regulæ: *Hugo de Dina in cap. 11. Reg.* *Poſſunt quidem* (ait) *puerum periclitantem baptizare, ſaltem vbi deeſt alia perſona quæ poſſit, aut velit hoc facere, tunc enim iuſtè nec inter Fratres, nec inter homines ſcandalum eſſe poteſt, quod Regula prætendit. Charitatis etiam Præceptum, quo proximum diligentes, tenemur maximè in re tam ſpirituali & neceſſaria ſubuenire, nec intendit ſanctus, nec poteſt irritare: Neceſſitas etiam (vt Canon loquitur) non habet legem: Quæ autem maior neceſſitas, quàm animam proximi à damnationis æternæ periculo liberare? Vbi autem non cogit neceſſitas, non eſt noſtri Officij baptizare. Ergò vbi neceſſitas vel iuſta ratio poſtulat, Frater Minor baptizare poteſt.*

Quomodò liceat F. Minori, conuerſari cū mulieribus in ordine ad Confeſſiones, & ſalutis conſilia. Dicendum 2. *Licitum & laudabile eſſe ac debitæ Charitatis, Fratri Minori mulierum confeſſiones audire, illis pœnitentias iniungere, monita & conſilia ſalutis dare, modò fiat intra terminos iuſti & honeſti; ita vt abſit omnis ratio ſuſpicionis prauæ vel ſcandali*: Colligitur ex verbis Sancti Patris ſuprà allegatis. Et cùm ad hoc Fratres Minores dati ſint mundo, & in vniuerſum orbem miſſi, vt prædicent pœnitentiam, & proximorum promoueant ſalutem: Certè ſicut ad Prædicationem tenentur ex vi vocationis, ſi à Prælatis mittantur Sic & ad Confeſſiones audiendas, & ſalutaria conſilia danda, ſi ad hoc idonei iudicentur, approbentur, & legitimè inſtituantur.

Dixi (*intra terminos iuſti & honeſti; ita vt*

ita vt abſit omnis ratio *ſuſpicionis praua, & ſcandali.)* Terminos verò iuſti & honeſtatis expreſſit Sanctus Pater ſupra. 1. Vt colloquium vel conſilium cum muliere non ſit ſolitarium, ſiue ſolius cum ſola in loco ſequeſtro; ſed fiat in patenti, vt vel de facto videantur ab aliquo, vel ex loci communiter patentis conſtitutione videri poſſint: Et hoc eſt quod dicit: *Et nullus cum eis conſilietur ſolus.* 2. Vt ſit de materia ſalutari, pertinente ad animæ ſalutem, vt pro Confeſſione Sacramentali, vel Inſtructione ſpirituali: *Dando* (inquit) *Pœnitentiam, vel aliud ſpirituale conſilium.* Item: *Quæ ſunt quæſo* (ait) *cum muliere Religioſo tractanda negotia, niſi cùm ſanctam pœnitentiam, vel melioris vitæ conſilium, Religioſâ petitione depoſcit?* 3. Vt breuiter & honeſtè fiat, quod iuxta rationem materiæ, & circumſtantias loci, temporis, perſonarum expendi debet: *Friuolum profectò eſt* (inquit) *quodcumque mulieris colloquium, exceptâ ſolâ Confeſſione, vel Inſtructione breuiſſimâ, iuxta quod ſaluti expedit, & congruit honeſtati.* Et quidem Patres ſancti toti ſunt in reſecandis illis ſuperfluis & longis colloquijs cum mulieribus, etiam ſub titulo Inſtructionis, vel Conſilij ſalutaris. Vnde Joannes Climacus *de Caſtitate* 15. *gradu*: *Quidam* (ait) *Monachi plerumque degentes cum fœmina, ex hoc in concupiſcentia omninò non impugnantur, nec in tentationem inducuntur cogitationum, quâ ex re beatificauerunt ſeipſos miſerabiles: ignorantes, quia vbi maior interitus, ibi opus minoris cuſtodia non exiſtit: Nam propterea hoſtis callidus eos tunc non impugnat, vt fiduciam, & libertatem cum mulieribus conuerſandi accipientes, turpiùs corruant.* Et ibidem pericula ſubijciens: *Quidam* (ait) *Patrum expertus dolum dæmonis narrauit: Quoniam plerumque dæmon fornicationis perfectè ſe ſubtrahit; & ſummam religioſitatem, reuerentiam, & honeſtatem Monacho, & ſecundùm tempus lachrymarum fontem permittit & ingerit: Quum verò ei ſuggeſſerit, cùm mulieribus familiariter loqui, & reſidere, & admonere eas ad Caſtitatis honeſtatem, & continentiam, & memoriam mortis, & æterni iudicij* (nota ſancta colloquia) *vt propter ſermonem & fictam religioſitatem præoccurrant lupo miſerabiles vt Paſtori, & de cætero conſuetudine, & familiaritate contractâ, tunc lapſum & ruinam miſerrimus ipſe ſuſtineat.* Hæc Climachus: Conſuetudinem porrò prauam deſcribit diſtinctiſſimè S. Abbas Nilus: *Fuge* (ait) *confabulationes mulierum ſi caſtus eſſe volueris, & nè tribuas eis fiduciam aliquando audere in tuis conſpectibus comparere.* Et modos fœmineos explicans: *Religionem in initijs* (ait) *aut habent, aut ſimulant, poſteà audebunt omnia procaciter. Primâ confabulatione obtutum habent deorſùm, loquuntur mitiùs, & compatiendo lachrymas fundunt, habitum præferunt honeſtatis, ingemiſcunt amariter, ſciſcitantur de pudicitia, & cum deuotione auſcultant. Secundò: Iuiſti & vidiſti? & puſillo innuunt. Rurſùm tertiò, & incedunt procaciter. Subriſiſti; & illa profusè riſêre: Exornantur deinde, & euidenter ſe oſtendunt, &c. Verba loquuntur quibus paſſio emollitur, & loquelam ſtudent ſeductionis, vt auditum permulceant, & in omnibus his animam tuam impugnant. Hæc efficiuntur tibi hami ineſcantes ad mortem, & velut nebula multimoda trahens in perditionem.* Et exhortans ad fugam: *Non te* (ait) *decipiant verbis cum modeſtia abutentes: abſconſum namque in eis eſt venenum beſtiarum nequiſſimarum.* Hæc ille.

Colloquia longa cum mulieribus Patres damnant.

Ioan. Clim.

S. Nilus.

Dicendum 3. Prohibitum à S. Franciſco in prima Regula: Nè ſub titulo Inſtructionis ſpiritualis, aut directionis vitæ, aut confeſſionalium Fratres recipiant aliquam mulierem ad Obedientiam, aut velut obedientiam. Sic verò loquitur cap. 12. *Et nulla* (inquit) *penitùs mulier ab aliquo Fratre recipiatur ad obedientiam: ſed dando ſibi conſilium ſpirituale, vbi voluerit, agat Pœnitentiam.* Quod etſi in ſecunda Regula non ſit expreſſum, ſub nomine tamen *ſuſpecti conſortij & conſilij*, & quaſi *Paternitatis* eſt prohibitum: Illa enim generant nimiam adhæſionem, quæ eſt vt plurimùm ruina Caſtitatis. Vnde Auctor Regulæ Monachorum ad Paulam & Euſtochium apud Hieronymum cap. 20. *Argumenta* (ait) *ſunt diaboli, & mortis æternæ indicia, filiationes, & maternitates, quibus vocabulis ſub velamine ſpiritus inter ſe vtuntur mares & fœminæ.* Cuius rationem dederat ibidem: *Sanctior* (ait) *mulier vltra quàm dici liceat, ſi viro adhæreat, quantumcumque ſpiritualis, inſtinctu naturali inclinatur ad nefas, ſi in viro virtus deficiat.* Et vt *S. Bernardus ſerm. 98. ad Sororem*: *Sæpè familiaritas vincit, quos vitium ſuperare non potuit, & quos voluptas proſternere non valuit, affinitas ſuperat.* Nec minùs ſeriò S. Hieron. in Ep. ad Titum cap. 2. *Nonnunquam* (ait) *euenit, vt primùm à nobis in Virginem, ſiue in quamlibet fœminam ſit ſancta dilectio, & cùm mollita mens fuerit in affectus, paulatim ſanitas charitatis languore palleſcat, & infirmari incipiat, & ad extremam mortem diligentem ferat.* Infrà: *Caueant ergo tam iuuenes, quàm ſenes, &c. nè per ſanitatem dilectionis, morbus charitatis introeat, & per amorem ſanctum, fiat non ſancta dilectio, quæ illos pertrahat ad gehennam.*

Mulieres à F. Minore nō recipienda ad Obedientiam.

S. Bernard. ſerm. 98. ad Sororem.

S. Hieron. in Epiſt. ad Tit. c. 2.

COROLLARIVM.

Inſtructio qualiter F. Minor debeat agere cum fœminis.

EX dictis paleæ excutiuntur 1. Nè igitur ſcrupuloſus à confeſſionibus mulierum audiendis & conſilijs ſalutis, ſi ei à Superiore committatur, ſe pertinaciter excuſet: Sanctum enim & laudabile munus eſt, & F.Minor ſaluti omnium eſt expoſitus,tantùm ſperet in Deo, & ſibi inuigilet.

2. Nemo ſe intrudat, niſi legitimè ei hoc Officium ſic commiſſum.

3. Inter terminos iuſti & honeſti vtatur,& ſibi attendat, nè quid etiam alienos oculos offendat.

4. Breuis, realis, circumſpectus ſic in omni conſortio cum muliere, nè diabolus vel caro etiam per ſecretiſſimas rimas ſe inſinuet.

§. V.

Triumphus Puriſſimæ Caſtitatis Ordinis Fratrum Minorum.

Eccli. 26. verſ.20.

SAlomon in Eccleſiaſtico ſuo *cap.* 26. admirans excellentiam Caſtitatis ſuper omnes virtutes: *Omnis autem* (ait) *ponderatio non eſt digna continentis animæ.* q. d. Expende, pondera, examina quidquid excellit; *Ponderatio continentis animæ*, maior erit. Vnde & *S.Hieronymus l.1. aduerſus Iouinianum* expendens illud Apoſtoli. *Ad Galat.5. Fructus autem ſpiritus eſt, charitas, gaudium, pax, longanimitas benignitas,bonitas,fides, manſuetudo,continentia, Caſtitas:* Continentiæ & Caſtitati primas donat,& illam pro fundamento,& culmine ponit: *Omnes* (ait) *virtutes ſpiritus, quaſi ſolidiſſimum fundamentum & ſublime culmen, Cōtinentia ſuſtentat & protegit.* Et *eodem libro:* vniuerſaliter ſalutem Continentiæ attribuit. *Quomodo* (ait) *abſque cæteris operibus virginitas ſola non ſaluat, ſic omnia opera abſque virginitate, puritate, continentia, caſtitate, imperfecta ſunt.* Vbi & hæreditatem incorruptibilem, & immaculatam,& immarceſſibilem præparatam in cœlis, & in tempus nouiſſimum reſeruatam, *Præmium eſſe* & *Priuilegium Virginitatis* ſiue *Caſtitatis* latiùs docet.

Galat. 5. verſ 22. *Caſtitatis FF. Minorum Triũphus.* S.Hieron. l.1. aduerſus Iouin.

Certè Triumphum incoinquinatorum certaminum attribuit Caſtitati Salomon *Sapient.*4 vbi cum pulchritudinem caſtæ generationis cum claritate deſcripſiſſet. *In perpetuum* (ait) *coronata triumphat, incoinquinatorum certaminum præmium vincens.*

Sapient.4. verſ.2.

Quæ autem ſunt illa certamina niſi Caſtitatis? de quibus Apoſtolus: *Caro concupiſcit aduerſus ſpiritum, & ſpiritus aduerſus carnem:* Quæ ſunt illa incoinquinata? niſi vbi Caſtitas vincit, de quibus idem Apoſtolus: *Spiritu* (ait) *ambulate,& carnis deſideria non perficietis:* Item: *Qui Chriſti ſunt, carnem ſuam crucifixerunt cum vitijs & concupiſcentijs.* Quæ eſt illa corona quâ triumphat? niſi Interprete S. Hieronymo ſuprà. *Illa in qua conreſuſcitauit nos, & conſedere nos fecit in cœleſtibus in Chriſto Ieſu. Legamus* (ait) *Apocalypſim, & ibi reperiemus Agnum ſuper montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor millia ſignatorum,habentium nomen eius, & nomen Patris eius ſcriptum in frontibus ſuis, qui cantant Canticum nouum, & nemo poteſt dicere Canticum illud niſi, Hi qui empti ſunt de terra, qui cum mulieribus ſe non coinquinauerunt, qui ſequuntur Agnum quocumque vadit. Empti ſunt enim ex hominibus Primitiæ Deo & Agno,& in ore ipſorum non eſt inuentum mendacium, & ſine macula ſunt.*

Galat. 5. verſ.17. Verſ.16. Verſ.24. Epheſ.2. verſ.6. Apocal.14. verſ.1.

Hic eſt ſanè Triumphus Caſtitatis Fratrum Minorum: *In monte* vtique ſunt cum Agno: Vbi beatitudines octo prædicantur, & exercentur, & *à Beatitudine Pauperum ſpiritu* inchoantur: *Signati ſunt ſigno Tau Pœnitentiæ, & Crucis* ab eo qui inſignitus eſt Stigmatibus Dominicæ Paſſionis: Nomen *Agni* in humilitate *Fratris Minoris*, & Nomen *Patris* eius ſortiuntur in *Celſitudine Altiſſimæ Paupertatis*, quæ (dictante in Regula Spiritu ſancto) *Hæredes,& Reges Regni cœlorum inſtituit, pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimauit: Hi cantant Canticum nouum*, Sanctum vtique Domini noſtri Ieſu Chriſti Euangelium ad litteram obſeruantes: *Hi empti ſunt de terra* omnibus terrenis renuntiantes: *Hi ſequuntur Agnum quocumque ierit;* Abnegantes ſemetipſos,& Crucem ſuam ferentes, Denique non *inuenitur in ore eorum mendacium*, qui vitâ,verbo, & opere Euangelium veritatis ex ſua Profeſſione annuntiant. Tandem ſi Regulam obſeruent, *ſine macula ſunt*, qui in omnibus Regulæ ſuæ Capitibus, nil niſi Caſtitatem ſonant,Caſtitatem ſapiunt, vt §.3. declaratum eſt.

Athletæ ſunt ſub exercitu *Puriſſimæ Caſtitatis*,qui pro Caſtitate ſeruanda omnia impendunt quos ſic deſcribit S. Ephrem lib.de luctamine ſpirituali: *Continentiam* (ait) *habeto in habitu: Continentiam habeto in cibo: Continentiam habeto in lingua, Abſtinentiam in aſpectu.in cogitatu, in riſu, vt Athleta pietatis perfectiſſimus*

S.Ephr. l de luct.ſpirit.

Digitized by Google

mus in omnibus demonſtreris. Item *lib. de Virgin. Fac ſis continens animo, vigil ſpiritu, abſtinens cibo, abſtinens riſu, cogitationum quoque continentiam ſeruans, vt per omnia veluti perfectus Athleta innoteſcas.* Hæc ille.

Et iſtud quidem eſt certamen Fratrum Minorum, quo Carnem, Mundum & Diabolum ſuâ continentiâ ſuperant, triplici coronâ digni: Quos vtique vt Caſtitatis Aſſertores, & omnis luxus expertes deſcribit Eminentiſſimus Cardinalis Iacobus de Vitriaco Sancto Franciſco contemporaneus hiſtor. Occid. cap. 32. *Omnibus renuntiantes, ſeipſos abnegantes, Crucem ſibi tollendo, nudi nudum ſequentes:* Et pro ſingulari Caſtitatis cuſtodia addit: *Relinquentes pallium cum Ioſeph, hydriam cum Samaritana expediti currunt, ambulant ante faciem ſuam, volantes vt nubes, & ſicut columba ad feneſtras ſuas, nè mors per ipſas intrare valeat cum omni diligentia & cantela prouidentes,* &c. *Iac. Vitriac. hiſt. Occid. c. 32.*

FINIS PRIMÆ PARTIS.

TITVLVS IX.

FVNDAMENTVM IX.

ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Operationes Hierarchicæ ſecundum Hierarchias Angelorum Fratribus Minoribus competentes.

Comparatæ

TOPAZIO *Nono Fundamento Apoſtolico.*

PARS II.

Topazii qualitas. — Pſal. 118, 127. — S. Hieron. — *Apoſtolis comparata.*

TOpazius eò quidem carior quò pretioſior & rarior: Vnde & Pſaltes Pſal. 118. *Ideò* (ait) *dilexi mandata tua ſuper aurum & topazion.* Vbi S. Hieron. *Sicut* (ait) *aurum cunctorum metallorum excellit pretium: Ita Topazius omnium gemmarum in ſe continens pulchritudinem omnium vincit honores.* Et quidem Auri puriſſimi & fulgentiſſimi ætheris colores refert, & ſi ſolis radiis percutiatur, flāmeſcit igneſcitque. In quibus perfectionem ſummam Apoſtolorū deſignari docent Interpretes, ſiuè perfectiones vitæ Contemplatiuæ & Actiuæ in illis contempleris (vt exponit Irrefragabilis Doctor noſter *Alexander de Ales c. 21. in Apoc.*) ſiue Hierarchicas Operationes Angelorum Apoſtolis appropriatas vt alii: Ita vt *Operationes Inferioris Hierarchiæ*, quæ ad amorem proximi terminatur, per ſinceras opitulationes purgativas in aureo colore indicentur: *Operationes Mediæ Hierarchiæ* per illuminationes in fulgore æthereo repreſententur: *Operationes Supremæ Hierarchiæ* quæ totæ flammeæ & ignitæ ſunt in flammis Topazii quæ à ſolis radiis igneſcunt, ſignificentur. Hæ ſanè Operationes triplices Hierarchiarum Cæleſtium, ſingulari modo in Apoſtolis in Eccleſiaſtica Hierarchia apparuerunt, & proportione quâdam repertæ ſunt, in quibus infimi purgati, alios purgauerunt, & Medii illuminati, in Eccleſiam ſuum lumen diffuderunt, & ſupremi Seraphicum ardorem à radiis ſolis Iuſtitiæ acceptum in mundum vt arderet immiſerunt.

Item Ordini Fratrum Minorum.

Nec Apoſtolico Ordini Fratrum Minorum has dotes participatiuè negauit Deus, ita vt pro nono ſui fundamento *Topazius* ei rectè aſsignetur, fratribus enim cum Angelorum *Infima Hierarchia*, aurei coloris amor proximorum ex innata profeſsione competit, cum *Media* lumen æthereum cæleſtis doctrinæ; cum *Suprema* perfectiſsimi Amoris ardores igneos participat. Quæ omnia ſpecialibus Paragraphis demonſtrantur.

§. I.

Breuis Synopſis Hierarchiarum Cæleſtium, & Operationum quibus exornantur.

VT quæ de Operationibus Hierarchicis Ordini fratrum Minorum competentibus dicenda ſunt, meliùs intelligantur, breuem pono ſynopſim.

Hierarchia quid.

S. Dion. l. 1. Cæleſt. Hierarch. c. 3.

Et quidem S. Dionyſius lib. 1. Cæleſtis Hierarchiæ c. 3. Cæleſtem Hierarchiam ſic deſcribit: *Hierarchia* (inquit) *eſt ſacer Ordo, ſcientia & Actio, quæ ad Diuinitatis ſimilitudinem quo ad ejus fieri poteſt accedit, & proportione Illuſtrationum quæ ei data ſunt, ad Dei imitationem traducitur.*

In qua quidem Deſcriptione: Sacer ille Principatus Cæleſtium Spirituum, ejuſque Ordinata Diſpoſitio, in omnibus gradibus quibus Cæleſtes Spiritus ſub Deo primo Principio militant, ſibique inuicem ſubjiciuntur, cum omnibus officiis & operationibus, ac eorum vltimo fine, perfectiſſimè delineatur.

Idem,

Dicitur enim primò: *Sacer Ordo*: Etſi enim omnes Spiritus Cæleſtes ad Beatitudinem æternam creati ſint: & (vt dicit S. Dionyſius) *vniuſcujuſque eorum qui in Hierarchiam cooptati ſunt, in eo poſita perfectio ſit, vt pro ſua virili ad Dei imitationem contendat, diuinamque in ſe Actionem quantùm poteſt, oſtendat*: Tamen nec eâdem proximitate Deo omnium Bonorum fonti appropinquant, nec eoſdem omnes, eodemque modo ſubminiſtratos recipiunt aut illapſus, aut influxus: ſed proportionatè prout placuit ei qui pro ſua voluntate & ſapientia cuncta diſponit, & diſpoſuit.

Hierarchia quotuplex,

Ordo itaquè in Hierarchiis à Deo hîc poſitus eſt: vt triplici velut Claſſe ab inuicem diſtinguerentur, quæ & *Hierarchiæ* vocatæ ſunt: Quarum vna *ſuprema* quæ Eminentiores Naturas Deo propinquiùs conjungeret: Altera *Media*; Tertia *Infima*, ſuo ordine ſe inuicem ſequerentur: Voluit autem vt non ſolùm ſeruaretur Hierarchiarum Ordo, ſed in Hierarchiis poſiti diuerſis etiam gradibus ab inuicem diſtinguerentur. *Etenim* (referente eodem S. Dionyſio c. 4.) *non ſolùm in ſummis, atque infimis mentibus, ſed in iis etiam quæ ſunt ejuſdem Ordinis hæc Lex à Deo ſancita eſt, vt in vnaquaque Hierarchia & Primi ſint, & Medii & Poſtremi; inferiorumque Superiores, Doctores ſint, eiſque quaſi digito viam monſtrent, aditumque ad Diuinitatem.*

Hæc eſt Ordinum Graduumque diſtinctio: *Primus* enim *Ordo* ſiuè Hierarchia deſtinatis gradibus *Seraphim, Cherubim, Thronos* complectitur: *Medius* Ordo ſiuè Hierarchia: *Dominationes, Virtutes, Poteſtates*: infimus Ordo *Principatus, Archangelos, Angelos.*

Hierarchiarum Oeconomia.

Oeconomia verò omnium Hierarchiarum, à *Scientia* & *Actione* dignoſcitur, ideoque in Deſcriptione Hierarchiæ *Scientia*, & *Actio* dicitur: quatenùs *Scientia* ſignificat Illuſtrationes & Communicationes Diuinas, quæ proportionatè in Spiritibus Cæleſtibus juxta vniuſcujuſque gradum paſſiuè fiunt: *Actio* autem quatenùs indicant Operationes eorundem Spirituum quas actiuè in alios exercent. Commune enim eſt omnibus vt per *Illuſtrationes* & *Communicationes* Diuinas omnes pro ſuo modo primò *Purgentur*, Deindè alios *purgent*: Demùm omnes proportionatè *Illuminentur*, & conſequenter alios *illuminent*: Tandem omnes in ſuo gradu *Perficiantur*, & alios *perficiant.* Ad hoc enim proportionatè ſe Spiritibus cæleſtibus communicat Deus, ſiuè (vt ait Dionyſius) *Beatitudo illa libera ab omni diſſimilitudine Æterni luminis plena & perfecta, ac nullius indigens: vt ſit illis Expiatio, Lux, & Perfectio omni purgatione & luce præſtantior.*

1. Hierarchia communicationes.

His porrò differentiis Communicationes Diuinæ ſubminiſtrantur: In *Prima* enim *Hierarchia* Deus Eminentioribus illis Naturis & Eſſentiis quas ſibi proximas fecit, velut illabitur in eiſque reſidet & quieſcit: In *Seraphinis* quidem, Amoris ſui plenitudinem conſtituens, vndè & *Incenſores* & *Caleſcentes* à ſupremo Amoris Diuini Ardore vocati ſunt: In *Cherubinis* autem, plenitudinem Sapientiæ & Lucis influit, vt quaſi Diuini Luminis receptacula fierent, vnde & à plenitudine ſcientiæ & Contemplationis Diuinæ nomen acceperunt. Tandem in 3. gradu Thronos ſibi delegit: Quòd in illis Sanctus Spiritus velut in *Solio Majeſtatis* ſuæ ſedeat, ſiuè (vt ait S. Dionyſius) *quòd totis viribus in eo qui vere ſummus eſt hærentes, Diuinum aduentum ſine vlla motione atque materia recipiant, ac Deum portent.* In prima itaque Hierarchia Deus Domeſticam ſibi Curiam velut delegit: *Ordo enim iſte* (vt ait Dionyſius) *magnâ familiaritate & conſuetudine operumque conjunctione dignus habitus eſt: Ita vt primâ Diuinæ Largitionis effuſione ſatietur.*

2. Hierarchia communicationes.

Secundò quia Dei Regnum ad extra dilatari debebat: *Secundam Hierarchiam* velut conſtituit: *Tribus* etiam *Ordinibus* proportionatè illuſtrem: *Dominationibus, Virtutibus, & Poteſtatibus.* Ita vt *Dominationibus* competat: Regnum Dei in ſe & aliis ſtabilire ab omni ſeruitute & ſubmiſſione, ac ſubjectione liberum, & per illuſtrationes

nes

Digitized by Google

nes à ſuperiore Hierarchia acceptas, illud propagare. Hoc eſt Regnum: Quod ab Apoſtolo ad Coloſſ. 1. vocatur *Regnum dilectionis filii Dei*. Et ad Heb. 12. *Regnum immobile*, & à Daniele 6. *Cæli Regnum quod in æternum non diſſipabitur*. Quia verò Regnum non poteſt benè ſtabiliri, niſi euictis & ſuperatis arduis difficultatibus (*Regnum enim Dei vim patitur, & violenti rapiunt illud*) *Dominationibus* in eadem Hierarchia ſuccedunt *Virtutes*, ſic dictæ, quòd (interprete Dionyſio) *Virilem quandam inuictamque fortitudinem ad Diuina omnia munia obeunda ſuſcipiunt, quâ magnis viribus, & magnâ contentione ad Diuinitatis imitationem, ſe & alios excitant.*

Coloſ. v. 13. Heb. 12. 28. Dan. 6. 26.

Demùm cum & Regni tranquillitati Rebelles poteſtates adverſentur: Tertium locum in Hierarchia media obtinent *Poteſtates Cæleſtes*, quæ à ſuperioribus illuſtratæ, omnem ſupprimunt & ſuppeditant rebellionem, in hoc & *Dominationibus & Virtutibus* quaſi ſubſervientes.

3. Hierarchiæ communicationes.

Tertiò Regno Dei ſic dilatato & ſtabilito: Neceſſarii fuerunt qui Rationali Creaturæ, & inferioribus præſiderent, & ad Regiæ Majeſtatis obſeruantiam & reuerentiam Inferiores inducerent, & continerent: Ideò *Infima Hierarchia* à Deo Summo Principio inſtituta eſt: In qua primum Gradum obtinent *Principatus* ſic dicti (S. Dionyſio docente) Quòd, *Ipſi tanquam Principes Inferioribus enuntiant, & aliis pro dignitate Principatus Duces ſe præbent, & illum ipſum Principatum qui Principatus auctor eſt, pro virili parte exprimunt. Secundo* autem *Gradu* conſtituuntur *Archangeli*: Qui Diuinis & Sacratioribus ſanctionibus intimandis præpoſiti ſunt. *Dum* (ait Dionyſius) *& nuntiant, & per Angelos nobis enuntiant, pro Sacroſancta ratione vniuscujuſque Diuinarum Illuſtrationum.*

Tertio tandem *gradu Angeli* ſequuntur: Qui Superiorum Communicationum communiter circa Homines & Inferiores Creaturas, Interpretes & Executores ſunt: Quibus & cura Hominum, & totius Creaturæ Inferioris demandata eſt, vt illis mediantibus, & eorum operâ ſeruentur, dirigantur, & ad Deum Principium & finem ſuum reducantur juxta vniuscujuſque naturam.

Hierarchiarum actio triplex.

Hæc eſt Hierarchiarum Cæleſtium diuina diſpoſitio: Quæ tribus potiſſimùm operationibus perficitur, vt dictum eſt: *Purgatione, Illuminatione, & Perfectione* non ſolùm *actiuâ*; ſed etiam *Paſſiuâ*. Etſi enim nulla ſit in Sublimioribus illis & Cæleſtibus Naturis macula, aut ignorantia: Eò ipſo tamen quòd Creaturæ ſunt, deficientiam quandam, & Neſcientiam (quam alii *vmbram* dicunt) & mutabilitatem omni Creaturæ intrinſecam habent, quæ per Communicationes Diuinas ſupplentur: Vnde præclarè S. Dionyſius c. 7. de Prima Hierarchia. *Hoc etiam (inquit) à paucis jure meritò poſſum dicere: & Purgationem eſſe, & Illuſtrationem, & Perfectionem, Diuinæ Scientiæ Communionem: Dum & quaſi purgat & expiat ignorationem perfectorum myſteriorum ſcientiâ: Quæ cùm pro dignitate conceditur, etiam illuſtrat diuinâ cognitione, quia etiam purgat eam, quæ antea non viderat omnia, quæ nunc excelsâ illuſtratione enuntiantur: Et rursùs perficit ipſo ſtabili ac firmo clariſſimorum myſteriorum lumine, &c.* Et hinc dicuntur omnes Spiritus Cæleſtes pro ſuo cujuſque gradu in quacumque Hierarchia, *Purgari, & Purgare, Illuminari & Illuminare, Perfici & Perficere*. Vide Sanctum Dionyſium & ejus Interpretes. Hæc enim tantùm compendioſè perſtrinxi, vt quæ de Ordine Fratrum Minorum in hac materia dicenda ſunt, meliùs comprehendantur.

§. II.

Ordo Fratrum Minorum ad ſimilitudinem Hierarchiarum Cæleſtium, Operationibus Hierarchicis ornatur.

S. Franciſcus Angelus & Angelicus.

PAtriarcha Pauperum S. Franciſcus Vir Angelicus & Seraphicus: Alter ille Angelus veræ Pacis miſſus ab ortu ſolis vt quatuor Angelis Percuſſoribus imperaret: In ortu, baptiſmate, proceſſu totius vitæ decurſu Angelicis miniſteriis & officiis decoratus teſte S. Bonauenturâ *Angelico deputatus Officio, incendioque Seraphico totus ignitus ac Vir verè Hierarchicus* cui ab æterno *Sedes* cadentis *Luciferi* in cælo aſſignata erat: Sicut vitam Angelicam & Seraphicam in ſe efformauit, ſic *Ordinem Fratrum Minorum* ſibi commiſſum inſtituens, ad ſimilitudinem Hierarchicam Cæleſtium Spirituum Chriſto inſpirante, & dictante effinxit, vt velut Imago ad prototypum ſuum quantum humana infirmitas permittebat ſingulari proportione prodiret. Vnde Bartholomeus Piſanus lib. 1. Conform. fruct. & Conform. 3. p. 2. notat Spiritus cæleſtes cùm in ſpeculo illo Diuino in verbo vidiſſent S. Franciſcum in mundum mitti, vt per ſe & ſuos eorum ruinas repararet, magno gaudio repletos fuiſſe in ſingulis Hierarchiis: *Seraphim* quidem: quia agnoſcebant illum ipſo ſuo incendio igniendum: *Cherubim*, quia prænuntiabatur Diuinorum arcanorum myſteriis imbuendus: *Throni*, quia perſpiciebant in ipſo, Deo præparari habitaculum

Bonauent.

S. Franciſcus verè Hierarchicus.

Piſanus l. 1. fruct. 3. p. 2.

Digitized by Google

lum ſingulare, & Deo totaliter vniendum: *Dominationes*: Quia edocebantur per ipſum Carnis concupiſcentiam omninò ſubijciendam: *Virtutes* ob miracula quæ per ipſum Deus patrare diſponebat: *Poteſtates*: Per Eum intelligendo dæmones, & ipſorum virtutem ac dominium proſternendum *Principatus*: Quia Princeps ſignaculo plagarum Chriſti tam in Eccleſia militante, quàm in Triumphante S. Franciſcus inſtituendus erat: *Archangeli*: Quia per illum ſecreta altiſſima hominibus intimanda intelligebant: *Angeli*: quia videbant ejus & ſuorum fratrum Prædicatione, vitâ, & exemplo mundum conuertendum, & Sedes Angelicas reſtituendas.

Ordo fratrum Minorum Hierarchicus. Et quidem Ordinem fratrum Minorum in ſimilitudinem Hierarchiarum Cæleſtium à prima Origine inſtitutum declarant omnia quæ de Hierarchiis Angelicis ſuprà poſita ſunt: in iis enim & *Ordo Sacer* & *Scientia*, & *Actio* reperiuntur, quibus ad Dei ſimilitudinem & imitationem Ordinis hujus Profeſſores traducuntur, & homines traducere conantur, ſeruatâ ad inuicem ſubjectione, & proportione. Sicut enim (quod ad *Ordinis* rationem pertinet) omnis Hierarchiæ principium & fons eſt Deus trinus & vnus, *A cujus Bonitate* (ait S. Dionyſius) *& Status, & Bonus Status iis quæ ſunt, conceditur: Ieſus etiam, qui mens, & diuina maximè, & eſſentia ſuperior, omnis Hierarchiæ tum ſanctitatis; tum Diuinæ Actionis principium, Omnium Hierarchiarum Auctor & perfectio*: Ita ſingulariter *ſanctiſſima Trinitas*, & *Ieſus Chriſtus Deus Homo*, Ordini fratrum Minorum ſe principium, & firmamentum omnis boni poſuit. Vnde Ordinis prima principia à S. Triade poſita fuerunt. Ab ipſo enim Ordinis exordio Trium Eccleſiarum reparatio in SS. Trinitatis honorem, S. Franciſco demandata fuit: Nam (ut S. Bonauenturâ c. 2. vitæ) *inſtar reparatæ triplicis fabricæ, ipſius S. Viri ducatu, ſecundum datam ab eo formam, regulam & doctrinam, Chriſti triformiter renouanda erat Eccleſia, trinaque triumphatura militia ſaluandorum, ſicut & nunc cernimus eſſe completum*: Demum: *formam vitæ, ſibi inſinuari poſtulans Oratione præmiſſâ* (inquit S. Bonauentura c. 3. Vitæ) *Cultor Trinitatis Franciſcus, ter Euangeliorum librum aperuit, trino exposcens à Deo teſtimonio ſanctum propoſitum confirmari.* Quod & factum eſt. ✝Tandem paulò antequam Sacris Stigmatibus à Chriſto Crucifixo in forma Seraphim apparente decoraretur, *Trinâ* iterum *Euangeliorum libri apertione* triplex Dominicæ Paſſionis perfectio in eo complenda demonſtrata fuit. *Immiſſum namque eſt* (ait S. Bonauentura c. 13. vitæ) *menti ejus per Diuinum Oraculum quòd in apertione libri Euangelici reuelaretur ei à Chriſto, quod Deo in ipſo, & de ipſo magis foret acceptum. Oratione itaque præmiſſâ Sacrum Euangeliorum librum de altari ſumptum, in Sanctæ Trinitatis nomine aperiri fecit per Socium.* Quid igitur? Subdit S. Bonauentura. *Sanè cum in trina libri apertione ſemper Domini Paſſio occurreret, intellexit Vir Deo plenus, quòd ſicut Chriſtum fuerat imitatus in actibus vitæ, ſic conformis ei eſſe deberet in afflictionibus, & doloribus Paſſionis, antequam ex hoc mundo tranſiret.* Sic ſanctiſſimæ Trinitatis influxus, vt in Hierarchiam Ordinis influeret, in Hierarchico Viro, per Chriſtum, & in Chriſto præparatus fuit.✝Quod non parum confirmat Trina ſimiliter Chriſti Crucifixi apparitio ſigillatim, Franciſco facta ad triplicem Operationem: Et *prima* quidem initio ſuæ conuerſionis, velut ad Operationem Purgatiuam, cum vt refert S. Bonau. c. 1. vitæ: *Dum vnâ dierum ſequeſtratus oraret, apparuit ei Chriſtus Ieſus velut Cruci affixus ad cujus conſpectum liquefacta eſt Anima ejus, & memoria Paſſionis Chriſti, viſceribus cordis ejus impreſſa medullitus, &c.* Ac vehementi impreſſione inſpiratum Euangelicum illud: *Si vis venire poſt me, abnega temetipſum, & tolle Crucem tuam, & ſequere me.* *Secunda*: cùm illuſtrante ejus Animam Chriſto per Imaginem loquente, ad reparandam Eccleſiam delegatus eſt. *Tertia*: Cùm in monte Aluernæ Chriſti Crucifixi effigie actu Seraphico Perfectiſſimo inſignitus fuit: Quæ quidem transformatio intimam vnionem, & perfectionem incendii in Chriſto, & per Chriſtum in ipſo conſummabat. Et ex his Ordo Minorum ad Hierarchicam ſublimitatem eleuatus eſt.

Ordinis Minorum totalis dependentia à Chriſto. Ordo namque fratrum Minorum tam ſingulari Dei prouidentiâ inſtitutus eſt, vt totus à ſpecialiſſima cura & influxu Chriſti dependêret in ſingulis membris, promiſſione fideli S. Franciſco factâ: ſic enim, vt refert S. Bonau. c. 3. vitæ, à Domino confirmatus eſt: *Dum enim quâdam die in quodam ſolitario loco annos ſuos in amaritudine recogitans, ſancti ſpiritus in eum ſuperueniente letitiâ certificatus de remiſſione plenaria omnium delictorum*: Hæc à Deo accepta fratribus enuntiauit; *Non vos* (inquit) *terreat mea vel veſtra ſimplicitas: Quoniam ſicut mihi à Domino in veritate oſtenſum eſt, in magnum multitudinem, faciet nos Deus creſcere, ſuæque Benedictionis gratiâ multipliciter dilatabit.*✝Quòd verò hæc Benedictio ſpecialiſſima fuerit, & per influxus in Corpus Ordinis, & indiuidua membra deriuanda, conſtat ex promiſſione

Marginalia: S. Dion. — S. Bonau. c. 2. vitæ. — Idem c. 3. — Idem 13. — *S. Franciſco ter Crucifixus apparuit.* — Idem c. 1. — Matth. 16. 24. — Idem c. 3.

Digitized by Google

ne Chriſti facta eidem S. Patri quam refert *S. Bonau.* c. 8. vitæ, vbi narrat quòd cùm S. Pater nimis affligeretur ob mala exempla ſuorum quæ anxio Spiritu præſentiebat. *Reſponſum* (inquit) *hujuſmodi reportauit à Domino: Cur tu pauper homoncio conturbaris: An ego te ſuper Religionem meam ſic Paſtorem inſtitui, vt me principalem neſcias eſſe patronum?* Et oſtendens ſpeciali influxu totam Ordinis Oeconomiam à ſe pendere, ſubdit: *Hominem ſimplicem ad hæc te conſtitui: vt quæ in te fecero non humanæ induſtriæ, ſed ſupernæ gratiæ adſcribantur: Ego vocaui, ſeruabo & paſcam, & aliis excidentibus, alios ſubrogabo: ita vt ſi nati non fuerint, faciam illos naſci: & quantiſcumque fuerit impulſibus paupercula hæc concuſſa Religio, ſalua ſemper meo munere permanebit.* Hæc S. Bonauentura. Ex quo patet quòd ſicut Deus & Chriſtus Jeſus omnis Hierarchiæ fons & principium in Hierarchias Cæleſtes influit, ſic ſingulariſſimè in Ordinem fratrum Minorum ad Hierarchiam perficiendam influere, ita vt ab hoc influxu congruo *Ordo Sacer* nominetur. Cap. 8.

Porrò, Alterum quod ad Hierarchiam requiritur, nimirùm *Scientia*, per quam indicantur Illuſtrationes & Communicationes paſſivæ à Deo deriuatæ, in Ordine fratrum Minorum illuſtrius reperitur: ſicut enim Cæleſtes Spiritus illuſtrationibus Divinis ordinatis in ſeipſis paſſiuè *Purgantur, Illuminantur, Perficiuntur*: Ita & fratres Minores quilibet in gradu ſuo, vt inferiùs demonſtrabitur.

Nec deeſt Hierarchiæ huic *Actio*, quæ actiuas Illuſtrationes, ſeu Operationes complectitur: Omnibus namque peruium eſt: fratres Minores datos mundo, vt per Pœnitentiæ prædicationes, & exempla vitæ, peccatores à vitiis reuocent & expurgent: Doctrina ſalutari fidei illuminent, & viam Perfectionis demonſtrando omnes ad perfectionem Charitatis Dei deducant, prout latiùs in ſequentibus patebit.

§. III.

De Purgationibus, Illuminationibus, & Perfectionibus Hierarchicis quibus Ordo fratrum Minorum paſſiuè illuſtratur.

PORRÒ Ordini fratrum Minorum Illuſtrationes Diuinas ex vi Status competere, ſecundùm vim *Purgatiuam, Illuminatiuam*, & *Perfectiuam* quæ fratribus pro ſe communicantur, oſtendit S. Pater c. 10. Regulæ: *Attendant* (ait) *ſuper omnia quod deſiderare debent, habere Spiritum Domini, & Sanctam ejus operationem: Orare ſemper ad Deum puro corde: & habere humilitatem & patientiam in perſecutione & infirmitate, & diligere eos qui nos perſequuntur reprehendunt, & arguunt, quia dicit Dominus: Diligite inimicos veſtros & orate pro perſequentibus & calumniantibus vos. Qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit*: In quibus aduertendum eſt: His verbis S. Franciſcum Principium, medium & finem ac conſummationem totius Perfectionis Hierarchicæ ſuis filiis præſcripſiſſe. Et primò quidem: *Super omnia*, Illis imponit *Studium Cæleſtis perfectionis*, quæ conſiſtit *in Spiritu Domini*, vt excludit, Spiritum naturæ, Spiritum carnis, & mundi, Spiritum Diaboli, Spiritum propriæ Sapientiæ, & ratiocinationis; vt verus frater Minor juxtà Euangeliſtam Joannem c. 1. *Non ex ſanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri*, quantumvis rationalis; *ſed ex Deo*, id eſt ex Spiritu Dei & Chriſti ſecundùm Euangelicam veritatem quam profitetur, verè renaſcatur. Et hic eſt Spiritus vitam Hierarchicam influens: de quo latè S. Paulus ad Rom. 8. *Spiritus* (ait) *vitæ qui liberat à lege peccati & mortis.* Nam vt proſequitur: *Prudentia carnis mors eſt: prudentia autem Spiritus vita & pax*, &c. *vos autem in carne non eſtis, ſed in Spiritu, ſi tamen Spiritus Dei habitat in vobis* Hic eſt Spiritus quo viuere, ambulare, operari, conſummari debere veros Dei filios Apoſtolus paſſim per omnes ferè ſuas Epiſtolas docet: Quem vitæ filiorum ſuorum principium & finem ponit Seraphicus Pater.

Reg. c. 10. — *S. Franciſcus ſuis præſcripſit totam perfectionem Hierarchicam.* — Ioan. 1. 13. — Rom. 8. 2. — V. 6. — V. 9.

2. *Spiritui Domini* ſubjungit Seraphicus Pater, *Sanctam ejus operationem*, quæ vt in Hierarchiis cæleſtibus ex natura Status in fratre Minore Triplex eſt: *Purgatiua, Illuminatiua, Perfectiua.* Et quidem *Purgatiua* ſecundùm triplicem Animæ portionem Triplex in fratre Minore reperitur: *Alia* eſt enim *Partis infimæ*, & *Animalis*, in qua dominatur potiſſimum Concupiſcentia Carnis: *Alia* eſt *Partis mediæ Rationalis* quæ reſpicit Intellectum, & voluntatem, prout ad inferiora inclinatur, cui dominatur concupiſcentia oculorum & Superbia vitæ: *Alia* tandem eſt, *Partis Supremæ* quæ vocatur *Portio ſuperior*, & *Apex mentis*, deſignatque voluntatem & Intellectum prout oculo fidei & affectibus charitatis in Deum feruntur; Cui etiam interdùm dominatur quædam obſcuritas & defectibilitas ex peccato originem trahens, quæ à Suprema ſola Veritate tolli poteſt.

Fratrum Minorum operatio purgatiua Triplex.

Digitized by Google

Secundùm Triplicem illam Animæ portionem Spiritus Domini Regulæ Fratrum Minorum incubans illos purgat, quas Purgationes diſtinctè omnium oculis ſubjicio, vt vita veri Fratris Minoris omnibus innoteſcat.

Purgatio partis infimæ in Fratre Minore.

Quibus purgetur portio infima.

INfimam igitur *ſenſualitatis portionem* mundificant Auſteritates in Regula præceptæ: Aſperitas veſtis, Nuditas pedum, Incomoditas pedeſtris itineris, per majorem anni partem Iejunium & Abſtinentia, ac demandata parcimonia in cibis delicatis: Et aliunde: Puriſſima Præcepta Caſtitatis abſtrahentia ab omni conſilio, conſortio, vel ſuſpicione cujuſcumque modicæ impuritatis, quæ Carni nè defluat fræna injiciunt, & nitorem Animæ conſeruant.

Purgatio Portionis Mediæ.

Quibus purgetur portio media.

MEdiam deinde *portionem Animæ* quâ Rationalis eſt & inferiora reſpicit, expiant: Primò Altiſſima Paupertas per quam Concupiſcentia omnis oculorum ſubjugatur, dum non tantùm poſſeſſio rerum & omnis Juris actus Fratri Minori prohibitus eſt; ſed etiam omnis pecuniæ vſus excluſus: Et neceſſitas naturæ in vſu ita arctata eſt in omnibus, vt omnis rerum ſuperfluitas, curioſitas, pretioſitas ſit per Regulam eliminata: vt ſic mundato oculo mentis: *Heredes & Reges Regni cælorum* conſtituti, ac *pauperes rebus facti, virtutibus ſublimati* ad ſolam terram viuentium anhelent. Per hanc etiam Altiſſimam Paupertatem ſuperbia vitæ debellata eſt: Dum omni rerum Jure & pecuniæ vſu Fratres Minores priuati: tamquam *aduenæ & peregrini*, omnibus ſubjecti, in *paupertate & humilitate Domino famulantes* etiam vitæ neceſſariâ viâ Eleemoſynæ quærere præcipiuntur, quæ verecundiâ quâdam, ſuperbiam mortificant. Vnde & congruè c. 10. monentur: Cauere ab omni ſuperbia, vana gloria, Cura & ſollicitudine hujus ſæculi, quibus horum objecta mediaque prohibita ſunt.

Purgatio Portionis Supremæ.

Quibus purgetur portio ſuprema.

SEd & *Tertia Regio* ſiue *Portio Animæ* ſuprema expurgata cenſetur, dum ab omni fumo Naturæ vel Rationis inferiora reſpicientis libera, in ſolum Deum tendit: Expurgatur autem per interminatam illam Minoritici Ordinis *Obedientiam*, quæ omnem propter Deum abnegat & abſcindit voluntatem, per quam abnegationem ſublatæ ſunt omnes vmbræ, tenebræ, & fatui ignes proprii judicii & ſenſus; ita vt nullum ſuperſit in ſuperiori parte Rationis impedimentum, quò minùs æternas veritates percipere poſſit; ſed cum illis Beatitudine illâ potiatur, de qua Chriſtus Matth. 5. *Beati mundo corde quoniam ipſi Deum videbunt*: In hac enim abnegatione omnis proprii ſenſus, judicii & voluntatis, fit illa *Mirabilis diuiſio* (de qua Richardus de S. Victore lib. de Exterminatione mali c. vlt.) *In qua, non Corporis & Animæ diſſolutio; ſed alia multò mirabilior, multòque glorioſior Diviſio Animæ & Spiritus perficitur, quam in nobis operari ſolet* (teſte Apoſtolo) *viuus ſermo Dei, & efficax, penetrabilior omni gladio ancipiti, pertingens vſque ad diuiſionem Animæ & Spiritus.* Hæc Richardus. Vbi per *Animam* intelligit totam *Animæ portionem* inferiorem, quâ ſe corpori communicat, & velut Corpus regit & informat: Per *Spiritum* verò, Portionem ſuperiorem, quâ ad Deum tendit: *In hac* itaque (ait) *diuiſione, Anima & quod animale eſt in imo remanet, & quod ſpirituale eſt ad ſuperiora euolat, & ab infimis diuiditur, vt ad ſuprema euoletur.* Hæc operatur in Fratribus Minoribus Tranſcendentalis illa Obedientia, quâ omnis ratio, omnis voluntas, omne judicium proprium deprimitur, vt Spiritus ab omni fæce proprii ſenſus expurgatus, ſoli Deo, & ſuperioribus vice Dei, & propter Deum ſubjiciatur Vnde benè ibidem Apoſtolus non ſolùm diuiſionem Animæ & Corporis verbo Dei purificanti attribuit, ſed etiam *diuiſionem Compagum ac medullarum, ac diſcretionem cogitationum, & intentionum cordis.* Hæc enim eſt ſincera mentis ſimplicis veri Fratris Minoris ſub Jugo Obedientiæ ſe & ſua ſubjicientis virtus velut à ſermone & verbo Dei interno procedens, vt nihil habeat in corpore vſque ad compages & medullas, nihil in Spiritu vſque ad cogitationes & intentiones cordis, quod non Sancta Obedientia purificet, & ſimplificet.

Matth. 5. 8.

Richard. de S. Vict. l. de Exterminat. c. vlt.

Abnegationis ſui ipſius vis.

Heb. 4. 12.

Obedientia FF. Minorum virtus.

Ibidem.

Hæ ſunt *Operationes purgatiuæ* in Hierarchia Ordinis Fratrum Minorum, quas à principio in ſeipſo recepit S. Pater, & quæ in veros filios ejus vſque ad hanc horam influunt. Vnde & de S. Patre teſtatur *S. Bonauentura* c. 5. vitæ ejus: Quòd ad *tantam deueniſſet puritatem vt caro ſpiritui, & Spiritus Deo harmoniâ mirabili concordarent.* Et quamuis de peccatorum Remiſſione à Spiritu initio ſuæ conuerſionis certificatus eſſet: toto tamen tempore vitæ à lauacro lachrimarum nunquam, etſi cum periculo amittendi viſum, ſibi tempe-

rare

Bon. c. 5. vitæ. rare voluerit: *Malebat namque* (ait S. Bonauentura) *corporalis viſus lumen amittere, quàm lacbrymas quibus oculus mundatur interior, vt Deum videre valeat, repreſſâ deuotione ſpiritus impedire.* Quam Purgationis viam æmulabantur filii ejus legitimi: ita vt in Capitulo generali ſecundo ad an. 1219. celebrato (Quod à ſtoreis ſubſtratis pro cubili eorum qui ad quinque millia conuenerant *Capitulum Storearum* eſt dictum) tantus feruor in jejuniis, vigiliis, orationibus, diſciplinis & auſteritatibus, inuentus fuerit, vt ſicut aliàs diximus Cardinalis Oſtienſis Hugolinus qui tunc erat Protector Ordinis, videns Choros illos Fratrum, velut Choros Angelicos in Exercitiis ſanctis ſupra humanum ordinatè vacantes exclamans: *verè* (ait) *Caſtra Dei ſunt hæc*: Nec immeritò *Dei Caſtra*, in quibus non ſolis ſpiritualibus armis; ſed & loricis, circulis, catenulis, camiſiis ferreis, Caro purgabatur, & Deo ſubjiciebatur: Inuenta enim ſunt tunc temporis plus quàm quingenta ejuſmodi ferrea indumenta, quæ à fratribus ad carnem geſtabantur.

Capitulum Generale Storearum.

Feruor, rigor, & auſteritas mira FF. Minorum in initio.

Gen. 32. 2.

Purgatiuam virtutem Ordini à Chriſto datam mira viſio oſtendit.

Purgatiuam certè virtutem Ordini Fratrum Minorum à Chriſto ſingulari priuilegio communicatam, oſtendit viſio cuidam deuotiſſimo Fratri Vliſſiponæ in feſto S. Joannis Baptiſtæ, quam refert R. P. Lucas Wadingus ad annum 1249. vidit namque in dicto feſto Refectionis horâ Angelum Domini in Refectorium deſcendentem, qui Scriptorium, mantile, ac ſcalpellum in manibus ferebat, quique incipiens à Lectore menſæ aperto per ſcalpellum pectore, Cor ejus primò modicâ aquâ lauabat, & mantili extergebat, & demùm Cordi aureis litteris inſcribebat verba illa Euangelica: *Ioannes eſt nomen ejus*: Et circuitum faciens ſingulorum Cordibus idem faciebat: Quibus peractis Angelus ad Lectorem menſæ regreſſus, duabus manibus aperturam pectoris ſiue hiatum, quem ſcalpello fecerat claudebat dicens: *Confirmatum eſt cor ejus*, & ita per ſingulos proſequebatur. Notat verò Analiſta Angelum præteriiſſe unum Nouitium, qui pertæſus ſui Nouitiatus ſequenti nocte egreſſus eſt. Ex qua Hyſtoria colligitur quâ prouidentiâ Deus vtatur circa Fratres Minores qui ad imitationem S. Joannis Baptiſtæ in communibus Religionis lamentis & auſteritatibus ſe expurgant, vt & Nomen *Ioannis* quod *Gratiam* ſignificat, aureis litteris in Corde inſcriptum gerant, & quamuis infirmitatibus humanis ſubjiciantur, modicâ aquâ & exſiccatione mantilis ab Angelis mundentur, ac tandem, *Cor eorum* ſtabiliter confirmatum ab Angelo aſſeratur.

Illuminationes Fratribus Minoribus competentes.

Pvrgatoriis *Operationibus* ſuccedunt *Illuminationes*, prout Textus ſupracitatus proſequitur. Cùm enim dixiſſet: *deſiderare debent habere Spiritum Domini & ſanctam ejus Operationem*: Subdit: *Orare ad Deum puro corde.* Hæc eſt *Oratio* quæ illuminat ſiue in qua & per quam Lumen infunditur, ac acquiritur. *Oratio* enim cùm ſit *Aſcenſus mentis in Deum*, nec abſque lumine fit, nec abſque luminis ſuperni infuſione perficitur, confitente Pſalmiſtâ: *Domine* (ait) *apud te eſt fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen*: Quo quidem lumine *Illuminat mirabiliter nos Deus à montibus æternis.* Hæc eſt pars Fratrum Minorum, quorum vitæ decurſus, aut in Officiis Diuinis, juxta Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ perſoluendis pertranſit, aut in Oratione interiori puri cordis, pro qua continuanda nimirum laboritium ſuis Fratribus S. Patriarcha prohibuit, quod Orationis Spiritum extingueret, monens fratres omnes vt ſi laborandi gratiam acceperint, *Laborent fideliter & deuotè.* Vndè S. Bonau. c. 10. vitæ de Exercitio Orationis Viri Hierarchici & Seraphici loquens: *Erat quidem* (inquit) *Oratio contemplanti ſolatium, dum ſupernarum circuitu manſionum Angelorum Conciuis jam factus, feruenti deſiderio quærebat dilectum, à quo ſolus eum carnis paries disjungebat: Erat & operanti præſidium, dum in omnibus quæ agebat, de ſua diffidens induſtria, & de ſuperna pietate confidens, per ipſius inſtantiam totum in Domino cogitatum jactabat.* Et ſubdens intentionem ejus circa filios. *Orationes* (ait) *gratiam Viro Religioſo deſiderandam ſuper omnia firmiter aſſerebat, nullumque credens ſine ea in Dei ſeruitio proſperari, modis quibus poterat fratres ſuos ad ejus ſtudium excitabat. &c.* Hæc S. Bonauentura, qui ibidem mirabiles ejus raptus, & exceſſus in Oratione deſcribit, ſicut & alibi incendia & lumina, ac eleuationes in aëre ſublimes refert. Et quidem S. Patrem filii ſancti in Orationis ſtudio ſecuti ſunt, quorum primi Socii in Illuminationibus cæleſtibus, & Oratione excelluerunt, & plurimi ſequentes, omnibus ſæculis, vſque ad hæc tempora admirandi potiùs, quàm imitandi toti orbi inclaruerunt. Vndè & de primis fratribus S. Bonauen. c. 4. vitæ: *vacabant* (inquit) *Diuinis precibus inceſſanter, mentaliter potiùs, quàm vocaliter ſtudio intendentes Orationis deuotæ: Pro eo quòd Eccleſiaſticos libros nondum habebant, loco illorum librum Crucis Chriſti continuatis aſpectibus, diebus ac nocti-*

FF. Minorum vita Illuminatiua in quo conſiſtat.

Pſal. 35. 10.

Pſal. 75. 5.

S. Bon. c. 10. vitæ.

S. Franciſcus quanti fecerit Orationem.

Orationi quantum addicti primi S. Franciſci filii.

S. Bon. c. 4.

Illuminationes in quo conſiſtant. *noctibus reuoluebat, &c.* In quo autem conſiſtant iſtæ Illuminationes, nè quis ſublimes illas & miraculoſas quæ eleuatiſſimis ſpiritibus ſingulari priuilegio cõmunicantur ſuſpicetur: Illarum vim præclarè expreſſit S. Pater in colloquio quod cum F. Leone habuit. Cùm enim F. Leo Sanctiſſimum Patrem aliquando in Oratione audiuiſſet Domino feruidè & frequenter ingeminantem: *Quis es tu dulciſſime Ieſu, & quis ſum ego tuus viliſſimus vermiculus?* Interrogauit eum quid iſtis verbis prætẽderet? Cui ſanctus reſpondit: ſibi in his orationis verbis Duo lumina cognitionis aperta fuiſſe: *Dei*, nimirum, & *ſui-ipſius*: Dei quidem, cujus incomprehenſibilis immenſitas, magnitudo, majeſtas, ſapientia, bonitas, miſericordia, ſibi in illis verbis: *Quis es tu*, &c. Inſtillabatur: *ſui* autem *ipſius*, cum ſibi in verbis illis: *Quis ſum ego*, &c. Notitia ſuæ abyſſalis vilitatis miro modo influebat: quibus duobus luminibus *Amor Dei*, & *contemptus ſui-ipſius*, ſenſu quodam inexplicabili in ſe augebatur: Hæ ſunt juſtorum Illuminationes quas communiter in Oratione percipiunt, de quibus S. Greg. lib. 15. Mor. diſcurrens notat: ſæpiùs animum in his luminibus videre, quæ narrare non poſſit, etſi in ſeipſo plenus ſit & quoddam lumen etiam foris manifeſtet. *Sæpe* (inquit) *Amantis animus, tanta contemplationis munere impletur, vt videre valeat, quod omninò loqui non valeat: ſi autem enarrare non poterit, ſaltem vt alter Moyſes diſcedens à conſortio Domini, in anima & corpore aliqua ſigna & teſtimonia ſecum ferat, teſtificantia quòd in regione lucis fuerit.* Quæ quidem ſigna & teſtimonia ſigillatim recenſens Hugo de S. Victore l. de Tribus diætis ſic enumerat: *Hoc* (ait) *decens & neceſſarium, vt cùm à lucis regione venimus, ad fugandas noſtras tenebras nobiſcum lucem apportemus: Et quis ſcire poterit quòd ibi fuerimus, ſi illuminati non redimus.* Et ſingula lumina perſtringens: *ſed ſi* (inquit) *vidimus Patris potentiam, apportemus lucem diuini timoris: lucem dilectionis.* Et proſequens: effectus luminis: *Potentia* (ait) *torpentes excitet ad timorem: ſapientia ignorantiæ tenebris excitatos illuminet: Clementia calore charitatis frigidos inflammet.* Hæc Hugo. Et iſte ſunt Hierarchicæ Illuminationes quæ ab Oratione puri cordis conciliantur.

S. Franciſ. Orationis: quis tu? & quis ego explicatio.

S. Greg. l. 15. mor.

Illuminationũ effectus.

Hugo à S. Vict. l. de 3. diætis.

Perfectiones Fratribus Minoribus aſſignatæ.

ILluminationes tandem conſequuntur Perfectiones, quæ in ſacris diſpoſitionibus ad Amorem vnitiuum conſiſtunt: Quas per effectus mirabiles dictat ſuis fratribus in Regulæ Textu ſuprà allegato: *Habere* (ait) *humilitatem & patientiam in perſecutione & infirmitate & diligere eos qui nos perſequuntur, reprehendunt & arguunt: Quia dicit Dominus: Diligite inimicos veſtros, & orate pro perſequentibus & calumniantibus vos: Beati qui perſecutionem patiuntur propter Iuſtitiam quoniam ipſorum eſt Regnum cælorum, qui autem perſeuerauerit vſque in finem hic ſaluus erit.* *FF. Minorum vita perfectiua.*

Hic eſt *Supremus Apex* perfecti Amoris Chriſti: Non enim Amor Chriſti probatur in guſtibus ſupernarum delectationum; ſed in faſciculis Myrrhæ & ejus meſſe, ac areolis. *Faſciculus Myrrhæ* (vtique ajebat Sponſa) *dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur*: Et alibi: *Meſſuit myrrham cum aromatibus ſuis*: cujus etiam *manus ſtillant myrrham, & digiti pleni ſunt myrrhâ probatiſſimâ.* Nec mirum cùm ibidem, Labia Sponſi deſcribat, *Labia diſtillantia myrrham primam*, quæ eſt amariſſima. Amoris namque perfectio duris & aſperis probatur. Nam vt benè Sapiens Prou. 17. *Sicut igne probatur argentum & aurum camino: Ita corda probat Dominus.* Vnde & Eccl. 2. Monebat hominem juſtum: *Omne* (ait) *quod tibi applicitum fuerit accipe, & in dolore ſuſtine, & in humilitate tua patientiam habe: Quoniam in igne probatur aurum & argentum, homines autem receptibiles, in camino humiliationis.*

Amor Chriſti in quibus conſiſtat.

Cant. 1. 12.

C. 5. 1.

V. 5.

V. 13.

Prou. 17, 3.

Eccl. 2. 4.

Igitur S. Pater Franciſcus: Perfectionem Fratris Minoris deſcribere volens: Non tantum in ſpiritu Domini, & ejus ſancta Operatione, aut delectationibus quibus Orationem puri cordis decorat Deus, illam concluſit: ſed. 1. in Humilitate, & Patientia, in Perſecutione quoad proximos, *qui nos perſequuntur, reprehendunt, & arguunt*, & infirmitate quoad ſeipſum perferenda. 2. In inimicorum vera & ſyncera dilectione. 3. In Perſecutionibus propter juſtitiam patiendis. 4. In perduratione & perſeuerantia in illis vſque ad mortem: In hoc enim Chriſtus ſuam dilectionem probauit: *factus obediens vſque ad mortem, mortem autem Crucis*, & pro nobis ponens animam ſuam.

Vita perfectiua in quibus conſiſtat.

Philip. 2. 8.

Hæc eſt coronis Purgationum & Illuminationum quas percipiunt Fratres Minores in ſpirituali ſua Hierarchia, vt nimirùm perducantur ad Perfectionem ſummam

Vita purgatiua & Illuminatiua coronis conformitas ad Chriſtum.

Digitized by Google

mam Hierarchicam, quæ eſt conformitas cum Chriſto Jeſu, & vnio & tranſmutatio in illum, vt cum Apoſtolo dicere poſſit: Gal. 6. 14. *Mihi abſit gloriari niſi in Cruce Domini noſtri Ieſu Chriſti per quem mihi mundus crucifixus* C. 2. 19. *eſt, & ego mundo.* Item: *Chriſto confixus ſum cruci, ideò, viuo iam non ego, viuit verò in me Chriſtus.* Hanc perfectionem Matth. 5. in Sermone in monte propoſuerat Chriſtus; vbi Octauam Beatitudinem tamquam in ſummo apice perfectionis conſtitutam refert: Matth. 5. 10. *Beati* (ait) *qui perſecutionem patiuntur*, &c. Et vt illi nihil deſit illam maledictionibus eam concomitantibus exornat: Et in fine agens de dilectione inimicorum: V. 44. *Diligite* (ait) *Inimicos veſtros, benefacite iis qui oderunt vos, & orate pro perſequentibus & calumniantibus vos, vt ſitis filii Patris veſtri qui in cælis eſt.* Ac tandem ſuper his concludens: *Eſtote ergò* (ait) *perfecti, ſicut &* V. 48. *Pater veſter cæleſtis perfectus eſt.* Hic eſt apex Hierarchicæ Perfectionis in ſubcæleſti Hierarchia Electorum, quæ ponitur vt finis, & terminus vitæ Fratrum Minorum.

§. IV.

De Operationibus Hierarchicis Fratribus Minoribus competentibus, quatenus in alios exercentur: & qualiter ſingulis conueniunt.

FF. Minores mundo dati pro ſalute Proximorum.

SEraphicum ac Hierarchicum Patrem S. Franciſcum & fratres ſuos mundo datos, non vt ſibi ſolis viuerent, ſed vt Chriſto lucrarentur Animas, quas Diabolus conabatur auferre, ad illud exemplum qui vnus pro omnibus mori dignatus fuit, ſat ſuperque toto Titulo & fundamento primo ſpecialiter §. 2. 8. & 9. oſtenſum eſt. Hierarchicas itaque Operationes in ſimilitudinem ſpirituū cæleſtium ad hunc finem Fratribus Minoribus fuiſſe indictas vt nimirum, *Animas expiarent, Expiatas* ſiue *purgatas Illuminarent*: *Illuminatas ad perfectionem deducerent*, omnis eorum vita & doctrina toti Orbi manifeſtata in hunc vſque diem comprobant; Nam vt *Vollaterranus* l. 1. Antiologiæ; *Ab ipſo Inſtitutionis tempore ita auctus paulatim Ordo Franciſcanus, cunctis multitudine virorum ſacerdotio, doctrinâ, & ſanctitate præcelluit*: Et de SS. Franciſco & Dominico loquens *M. Antonius Coccius Sabellicus*; *duo Chriſtianæ pietatis lumina terris affulſere, quibus multùm maximâ parte Orthodoxa creuit fides*: Et ſingulariter de S. Franciſco *Henricus ab Vrimaria* Ord. Eremitarum S. Auguſtini antiquiſſimus Doctor Serm. 3. de S. Franciſco videns Ordinis progreſſum: *Ipſe* (inquit) *habuit tres Radios, quibus totum mundum illuminauit*: *Quia Radio doctrinæ illuminauit obſcuros, Radio Exemplorum excitauit tepidos, Radio miraculorum illuſtrauit & conuertit obſtinatos. Et ideò de ipſo verificatur quod ſcribitur in Eccleſiaſtico: Tripliciter ſol exurens montes radios igneos exſufflans & refulgens.* Quòd non tantùm per ſe, ſed etiam per ſuos in hanc horam præſtat, &c, vt in terminis Hierarchicarum Operationum loquamur: Eccli. 43. 4. Hic Ordo Peccata hominum expiauit & expurgauit: Quia ex Inſtituto primo, *Pœnitentiam vniuerſo Orbi annuntiauit*, & homines *ad Pœnitentiam conuertit*, vt eminenti exemplo in Tertio Pœnitentium Ordine, vt in ſpeculo ad huc hodiè apparet. *Ordinis Minorum operationes Hierarchicæ.* Hic Ordo *Ignorantiæ tenebras* depulit Mundumque illuminauit, dum non contentus Orbe veteri in nouum Orbem fidem, & Euangelicam doctrinam deportauit. Hic Ordo Perfectionis Euangelicæ Operationes jam obliteratas in Orbe vniuerſo reſuſcitauit: Cujus fratres, *Puras* (vt ait Jacobus de Vitriaco S. R. E. Cardinalis) *Euangelici fontis aquas cum ſiti & ardore haurientes, non ſolùm Euangelica Præcepta, ſed & Conſilia, & vitam Apoſtolicam expreſſiùs imitati ſunt, & Perfectionem illam ſupremam Mundo vniuerſo imitandam propoſuerunt*: vt latiſſimè ſuis locis adnotatum eſt, & in fundamento 12. latiùs proſequemur. Card. vit.

Operationum Hierarchicarum 9. gradus in Fratribus.

Qualiter verò proportionatè in certis gradibus hæ Operationes in fratribus Hierarchicâ prouidentiâ reperiantur ex doctrina & verbis *S. Greg. & Hugonis à S. Victore* deducit *S. Bonau.* l. de ſeptem itineribus æternitatis in primo Numero diſt. 2. S. Bon. l. de 7. Itin. æter. [*Sunt* (inquit) *nonnulli, qui parua rapiunt, ſed tamen illa piè nuntiare non deſinunt: Illi itaque in numerum, id eſt, Manſiones Angelorum currunt* (Hic eſt primus gradus infimæ Hierarchiæ ab infrà) *Et ſunt nonnulli qui diuinâ largitione referti, cæleſtium ſecretorum ſumma capere valent & nuntiare: Quò ergò iſti niſi inter Archangelorum Manſiones deputantur* (En 2. Gradus) *Et ſicut nonnulli qui acceptis virtutibus electorū hominum merita tranſcendunt, ideò electis fratribus principantur: vbi ergò iſti niſi in Manſionibus Principatuum ſortem accipiunt* (En 3. Gradus infimæ Hierarchiæ) & eodem ordine proſequens Mediam Hierarchiam. *Et ſunt* (ait) *nonnulli, qui etiam de obſeſſis corporibus dæmones fugant, & in virtute orationis ejiciunt: itaque iſti manſionem ſuam inter Poteſtates ſortiuntur* (En infimus mediæ Hierarchiæ gradus) *& ſunt* (ait) *nonnulli, qui mira faciunt ſigna, valenter operantur: Quò*

ergò iſti, niſi ad Supernarum Virtutum Manſionem congruunt (En 2. Gradus) *Et ſunt nonnulli qui ſic in ſeipſis cunctis vitiis & deſideriis dominantur, vt ex vita munditia Dii inter homines vocentur: Quò ergo iſti, niſi inter Dominationes currunt?* (En Primus ſiue ſupremus Mediæ Hierarchiæ gradus) [*Et ad ſupremam Hierarchiam aſcendens. Et ſunt* (ait) *nonnulli qui dum ſibimet vigilanter dominantur, & ſe diſcutiunt ſemper Deo inhærentes, hoc in munere accipiunt, vt rectè alios judicent: In his velut in Thronis Deus reſidens, cuncta mirabiliter examinat, & diſpenſat: Quid ergo iſti niſi Throni Conditoris ſui ſunt, & ad ſupernarum ſedium Manſiones adſcribuntur?* (En ſupremæ Hierarchiæ infimus gradus) *Et ſunt nonnulli, qui plenitudinem ſcientiæ accipiunt, vt Cherubim jure nominentur, quia dilectione Dei & proximi pleni ſunt: Hi ſortem Manſionis ſuæ inter Cherubim percipiunt* (En Supremæ Hierarchiæ gradus medius) *Et ſunt nonnulli, qui ſupernæ Contemplationis facibus accenſi in ſolo Conditoris ſui deſiderio anhelant, nihil jam in hoc mundo ſapiunt; ſed ſolo æternitatis amore paſcuntur; terrena quæque abjiciunt, cuncta temporalia mente tranſcendunt: amant & ardent, atque in ſuo ardore requieſcunt: amando ardent, loquendo alios accendunt & quos loquendo tangunt ardere protinus in Dei amore faciunt: Quid ergo iſtos, niſi Seraphim dixerim? Et quò niſi inter Seraphim Manſionis ſuæ ſortem accipiunt?* Hæc ibi.

Frater Minor per operationes Hierarchicas rectè ordinatur ad Deum, ad ſe, & ad proximum.

In quibus velut in ſpeculo & expreſsâ Imagine Gradus omnes verorum filiorum S. Franciſci deſcripti apparent ad quos omnis Frater Minor ſecundùm ſuam Regulam viuens, pro portione Donorum, & virtutum ſuum locum inuenit, ſuamque Sedem: Ad quam quilibet aſpirare tenetur. Vnde benè *S. Bonauentura* de ſeptem Itineribus æternitatis Itinere 7. diſtinct. 4. aſſumptâ quâlibet virtute, docet quâliter Fratres Minores conformiter ad Hierarchias cæleſtes *Purgari, Illuminari, Perfici*, & juxta quidem ſupremas Operationes Dei formes qualiter ad Deum: Secundùm Medias ad ſeipſos: Secundùm Infimas ad proximum Ordinari debeant. Quæ omnia Seraphicus Doctor ſuis Fratribus ſingularius ineſſe voluit, ad quos ſcribebat. Deducit porrò ſua ex S. Bernardo l. 5. de conſideratione ad Eugenium. *Primò* igitur (inquit) *vt tamquam bene ordinati Deiformiter operemur ad Similitudinem Angelicæ Hierarchiæ: In qua* (Sicut dicit Bernardus l. 5. de Conſideratione) *Deus in Seraphim amat, vt Charitas: In Cherubim noſcit, vt veritas, In Thronis ſedet vt AEquitas: Oportet etiam nos quantum poſſumus Deum, vt ſummum Bonum diligamus: vt ſummam veritatem amemus: vt ſummam æquitatem teneamus: Et ſic erimus benè ordinati quoad Deum per Deiformes Operationes: Quia* (Sicut dicit Linconienſis Sup. Angelicas Hierarch.) *Intellectus humanus in ſuo ſupremo gratiâ adjutus, habet vt ferueat amore cum Seraphim: ſcientiâ cum Cherubim: Spiritualis factus judicet omnia cum Thronis.*

S. Bon. de 7. Itin. Itin. 7. diſt. 4.

Ad Deum per Operationes ſupremæ Hierarchiæ.

Et deſcendens ad Mediam Hierarchiam: *Secundò* (ait) *oportet, vt benè ordinati circa nos ipſos Deiformes Operationes operemur, ad ſimilitudinem Mediæ Angelicæ Hierarchiæ:* In qua ſicut dicit Bern. ſup. *Deus Dominatur vt Maieſtas: Operatur vt Virtus: Tuetur vt Salus* (quibus notantur Operationes Dominationum, Virtutum & Poteſtatum) *oportet vt etiam nos, Omne impediens participationem Diuinæ Dominationis ſuperemus: vt opera omnium Virtutum ſecundum gratiam nobis datam ſtudioſè agamus: vt omnibus inordinatis motibus & impulſionibus potenter reſiſtamus, & illa, vt poſſumus, Inferioribus communicemus; & ſic erimus benè ordinati in nobis per Dei formes Operationes: Quia* (ſicut dicit Linconienſis) *In media, Hierarchia noſtra oportet quod dominemur cum Dominationibus, vt fortes ſimus cum Virtutibus, vt ordinati ſimus cum Poteſtatibus.*

Ad ſe per Operationes mediæ Hierarchiæ.

Denique ad Infimam Hierarchiam deueniens. Tertiò (ait) *vt tamquam benè ordinati ad exteriora operemur Dei formes Operationes ad ſimilitudinem Infimæ Angelicæ Hierarchiæ: In qua Deus* (vt dicit Bern. ſup.) *Regit vt principium, Reuelat vt lux, Aſſiſtit vt pietas: Oportet vt omnia exemplariter ad primum principium reuocemus; vt lumen veritatis verbis & factis aliis oſtendamus: vt opera pietatis omnibus deuotè exhibeamus: Et ſic erimus ordinati quo ad exteriora: Quia* (ſicut dicit Linconienſis) *In vltima noſtra Hierarchia, oportet vt principemur cum Principibus, media ad primum principium reducendo: vt reuelemus veritatem cum Archangelis: & piè aſſiſtamus indigenti cum Angelis.* Hæc S. Bonauentura.

Ad Proximum per Operationes infimæ Hierarchiæ.

Admonitio ad Fratres Minores.

EX his diſce Frater Minor *Dignitatem* Vocationis tuæ, *Excellentiam* ſtatus tui, *Obligationem* Profeſſionis tuæ: *Dignitatem* quidem vocationis tuæ quâ ad conſortium & communionem Operationum Hierarchicarum vocatus es cùm Cæleſtibus ſpiritibus: *Excellentiam* ſtatus quo merito, & numero in Hierarchias Cæleſtes inſerri potes: *Hæc eſt enim illa Celſitudo Altiſſimæ Paupertatis quæ vos Heredes & Reges Regni cælorum* per Obſeruantiam ſtatus veſtri

F. Minoris dignitas, excellentia & obligatio.

veſtri (Regulâ atteſtante) *inſtituit: Hæc portio quæ in terram Viuentium vos perducens æquales ſanctis ſpiritibus facit: Obligationem* tamen attende Profeſſionis, vt ad ſancti Euangelii obſeruantiam quam promiſiſti vitam tuam dirigat: vt nimirum, docente *S. Bonauentura*: Quo ad Portionem ſuperiorem mentis, cum *Seraphim* ſummo amore Deum diligas, cum *Cherubim* Deum lumine deſuper infuſo cognoſcas, cum *Thronis* eum in plenitudine mentis in te ſedentem ſuſcipias: Et ad teipſum conuerſus, cùm *Dominationibus* omnibus tuis Potentiis domineris: Cum *Virtutibus* omnia ardua & aduerſa ſuperes: Cum *Poteſtatibus* omnes rebelles furias ſuppedites & ſubjicias: Ad proximum autem te extendens: Cum *Principatibus* conare homines peccatores ad ſuum principium Deum reducere: Cum *Archangelis* Verbum Dei, & Veritatem Euangelii pacis omnibus annuntiare: Cum *Angelis* in Exercitiis pietatis, charitatis & miſericordiæ vniuerſis adeſſe & opitulari. Hæc eſt veri Fratris Minoris Vita, Scientia & Actio. Hæc eſt via quâ ad cœlum graditur: Hæc eſt totius vitæ Coronis in qua conſummatur. Et vt tibi non deſit ſcala per quam ad Deum omnis Hierarchiæ fontem aſcendas, accipe illam ex S. Bonau. ad finem Libelli quem *Paruum Bonum* indigitat, quam ſuis gradibus incipiens ab infimo efformauit.

Scala Hierarchica S. Bonauenturæ.

F. Minoris ſcala Hierarchica.

IN prima ſiuè Infima Hierarchia 1. *Veritas eſt aduocanda per gemitum & Orationem: Et hæc eſt Angelorum.* 2. *Veritas audienda per ſtudium & deuotionem; & hæc eſt Archangelorum.* 3. *Veritas eſt annuntianda per exemplum & prædicationem: Et hæc eſt Principatuum.*

In 2. Hierarchia ſiue Media. 1. *Veritas eſt adeunda per refugium & commiſſionem: Et hæc eſt Poteſtatum.* 2. *Veritas eſt apprehendenda per zelum & æmulationem: Et hæc eſt Virtutum.* 3. *Veritas eſt aſſocianda per ſui contemptum & mortificationem, & hæc eſt Dominationum.*

In 3. ſiue ſuprema Hierarchia 1. *Veritas eſt aduocanda per Sacrificium & laudem: & hæc eſt Thronorum.* 2. *Veritas eſt admiranda per exceſſum & contemplationem: Et hæc eſt Cherubim.* 3. *Veritas eſt amplexanda per Oſculum & dilectionem: & hæc eſt Seraphim.* Hæc eſt ſcala quâ Frater Minor aſcendit ad primam veritatem, quæ eſt Deus.

§. V.

Cur Ordo Fratrum Minorum antonomaſticè dicatur Seraphicus?

NOmen Seraphici obtinuiſſe S. Patrem Franciſcum, tum quia Diuini Amoris ardore totus flammeus excelluit, quippe (referente S. Bonauentura in Prologo) *Angelico deputatus Officio, incendioque Seraphico totus ignitus fuit*: cujus teſtimonium ſimul & rationem reddens Chriſtus apparens S. Brigittæ Reuelat. c. 90. *Franciſcus* (ajebat) *amicus meus, fuit quaſi lapis ignitus, & igneus, quia habuit me in ſe qui ſum ignis*: Tum quia (vt ait S. Bonauentura) *curru igneo ſursùm vectus, rationabiliter comprobatur veniſſe in Spiritu & Virtute Heliæ* de quo Eccl. 48. *Surrexit Helias ſicut ignis, & ſermo ejus ſicut facula ardebat*: Tum denique eminentiſſimo & ſingulariſſimo Titulo: Quia Chriſtus Dominus *in ſpecie Seraphim apparens, ſex alas tam fulgidas, quàm ignitas habentis*, ei ſua ſacra Stigmata impreſſit cujus virtute in Crucifixum ſummo amore, ſummo feruore, *miraculo omnibus ſæculis inaudito* (ait *S. Bernardinus* ſerm. 50. de Euangelio Æterno) *transformatus fuit*. Vndè *à Seraph Seraphicus* dici meruit.

S. Franciſcus cur Seraphicus.

Eccl. 48. 1.

Verùm, Cur Ordo illius *Seraphicus* antonomaſticè & dicitur, & communiter ſcribitur, & indigitatur? Si enim à ſolo inſtitutore, vacuum aut inane nomen portaret: Quid igitur de hoc nomine? Dicendum itaque Ordinem Fratrum Minorum Nomen *Seraphici* antonomaſticè obtinuiſſe, non ſolùm ab Inſtitutoris nomine quo meritò decoratus fuit: ſed à Dei virtute quæ velut Seraphinorum proprietates per Seraphicum Inſtitutorem vniuerſo Ordini communicauit, & Officiis Seraphinorum Fratres Ordinis hujus decorauit, vt in illis vniuerſo orbi aſſiſterent. Qualem quidem Originalem Deſcriptionem accipe ex Iſa. c. 6. vbi ſeptem proprietates Seraphinorum aſſiſtentium Diuino Throno ſiue ſolio, referuntur: 1. Quòd *ſtarent ſuper illud*, in ſuppedaneo ſcilicet quod infra ſolium Dei erat, ſiue ſub ſolio Dei. 2. Quòd *duo ſtabant*: 3. Quòd *bis ſex alas habebant: ſex alæ vni & ſex alæ alteri*. 4. Quòd *volabant*: 5. Quòd *clamabant alter ad alterum Sanctus, Sanctus, Sanctus* (& quidem tanto clamore & tam continuo vt Apoc. 4. dicantur: *Requiem non habuiſſe die ac nocte*) 6. Quòd *commota ſunt ſuper luminaria cardinum à voce clamantis*,

Ordo Minorum cur Seraphicus.

7. Proprietates Seraphinorum.

Iſa. 6. 2.

Apoc. 4. 8.

tis, & domus repleta eſt fumo. 7. Quòd tollentes *lapidem ignitum ex altari* labia Iſaiæ mundauerunt ad prædicationem; cujus Prædicationis effectus mirabiles in fine Capitis recenſentur.

Hæc itaquè Officia in ſanctiſſimo Patre hæreditauit Ordo Minorum, propter quæ Seraphicus meritò dici promeruit.

Competunt FF. Minoribus. *Primum* namque *Officium* ſiue Proprietas Fratrum Minorum eſt more Seraphinorum ſtare ſuper Solio, ſiue ſuper ſuppedaneo Solii Dei Omnipotentis: *Quæ enim ſub ſolio erant, replebant templum: Et Seraphim ſtabant ſuper illud*, ad pedes ſcilicet ſolii magni Dei: vtique parati ad Diuina Mandata capeſcenda, & ad diuinam Obedientiam: ſic enim Pſal. 102. De Angelis dicitur: *Benedicite Dominum omnes Angeli ejus potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem ſermonum ejus.* Virtus enim & potentia quæ communicatur Angelis, non ſubjicitur eorum beneplacito: ſed Diuino Mandato, vnde dicuntur *facere verbum illius*, ita tamen, vt audiant, ſtantes & erecti: *Ad audiendam vocem ſermonum ejus*, id eſt, ad obediendum voci ejus.

Iſa. 6. 1.

Pſal. 102. 20.

Et hoc eſt primum munus Fratris Minoris: Obedientia vtique ſimplex & indifferens ac ad omnia parata, idque propter purũ Dei amorem. Sicut enim Seraphim amore æſtuantes *ſtabant*, ſic Fratres Minores *ſtare* dicuntur, non jacere, non ſedere: ſed fixi & erecti ſuper vtrumque pedem, Dei ac Superiorum nutus, & mandata expectare, ac eis obſequi: Duo enim pedes indicant: *Pedem ſinceræ affectionis*, & pedem *rectæ ac Deiformis intentionis*: Recordari namque debent Fratres Minores quòd (vt ſuperiùs ſepè repetitum eſt) *propter Deum abnegauerunt proprias voluntates.* Et pedibus liberis ab omni impedimento velut ad omnia paratos ſe debere ſtare, vt & puro affectu, ac puriſſimâ intentione Juſſa exequantur, quaſi cum Iſaia dicat Frater Minor: *Ecce ego mitte me.* Vnde Pſalmiſta: *Stantes erant pedes noſtri in atriis tuis Ieruſalem:* Et in alio Pſalmo: *Manè aſtabo tibi & videbo, quoniam non Deus volens iniquitatem tu es:* In hoc enim quod dicit *Manè*; Vigilantiam demonſtrat. In hoc quod *adſtant Domino*, indicat promptam obedientiam, in ſequentibus: vniuerſalem voluntatis extenſionem in omni juſto & honeſto. Conformiter Habacuc 2. *Super cuſtodiam meam ſtabo, & figam gradum ſuper munitionem, & contemplabor, vt videam quid dicatur mihi, & quid reſpondeam ad arguentem me.*

Iſa. 6. 8.

Pſal. 121. 2.

Pſal. 5. 5.

Habac. 2. 1.

2. Proprietas. 2. Proprietas indicatur in eo quòd: *Duo Seraphim ſtabant*: vt nimirùm mutua Societas ſiue fraternitas inſinuetur: quâ ratione Chriſtus: *Miſit Diſcipulos ſuos binos ante faciem ſuam in omnem Ciuitatem, & locum quo erat ipſe venturus.* Et duo Angeli miſſi dicuntur Sodomam ad liberationem Loth. In quo plenè conformatur Ordo Fratrum Minorum, quem ſingulariter nomine *Fraternitatis* paſſim Regula indigitat, & quæ tanta eſt, vt & periclitanti fratri, etſi multi Adjutores eſſent, fratrem tamen Ordinis ſeruitio periclitantis mancipari Regula præcipiat: ſicut ergo *duo Seraphim* aſſiſtentes Throno Dei deſcribuntur: ſic & ſemper Bini Fratres Minores in omni opere junguntur, vt ad augmentum & conſeruationem charitatis fraternæ, ſocietas fraterni amoris eſſe neceſſaria demonſtretur.

Luc. 10. 1.

3. Proprietas Seraphinorum fuit: Quòd *Sex alæ* eſſent *vni*, *& Sex alæ alteri*, ſiuè quod bis ſenas alas habebant, quibus (vt interpretatur *S. Bonauentura*) indicantur effectus vniuerſorum operum charitatis & miſericordiæ, ad quos bis ſenis alis charitatis Fratres Minores exeunt in duodecim operibus miſericordiæ & pietatis ſex nimirum ſpiritualibus, & ſex corporalibus. Benè autem *duabus alis* velant faciem, & *duabus pedes*: vt per velamen faciei, videlicet, ſanctam humilitatem viles & humiles coram hominibus apparentes *abſcondant ſe in abſcondito faciei* Domini à vano fauore laudis hominum, vt *Pater qui videt in abſcondito reddat eis*, per velamen autem pedum abſcondita Dei judicia adorant. Et quidem in vtraque velatione faciei & pedum reuerentia pariter, & fidelitas Fratrum Minorum expenditur: *Reuerentia* quidem in velatione faciei reſpectu myſteriorum quæ eis committuntur, quibus *abſcondere Sacramenta Regis* docentur: *ne Scrutatores Majeſtatis opprimantur à gloria*: *fidelitas* autem, dum pedes velant: Quia Dei inueſtigabiles vias, & judicia quæ ſunt abyſſus multa Deo reſeruant. *Duabus* tandem *alis* dumtaxat volant: *Charitatis* nimirùm, Dei, & *proximi*, quibus Diuino & Superiorum beneplacito in omnibus obtemperant. *3. Proprietas.*

Pſal. 30. 21.

Math. 6. 6.

Tob. 12. 7.

Prou. 25. 27.

Nec 4. Fratribus Minoribus proprietas Seraphinorum deeſt: Quia ſemper volant. Etſi enim coram Deo omnia proſpiciente & omnia præcipiente Fratres Minores jugiter ſtare debeant; à volatu tamen numquam ceſſare poſſunt; ſed ſemper volare ipſis neceſſum eſt, quibus otioſitas omnis prohibita eſt: *volatus* ergo ille bonorum operum & meritorum continuum exercitium eſt, operante in eis omnibus mobilibus mobiliore Dei ſapientiâ, quâ modò ſupra ſe rapiuntur per ſpiritum deuotionis; modò infra ſe ſpiritu humiliationis, modò extra ſe ſpiritu inflammantæ Charitatis & compaſſionis proximorum, modo infra ſe ſpiritu compunctio- *4. Proprietas.*

Digitized by Google

ctionis propriarum infirmitatum: In volatu autem illo exprimitur Obedientiæ agilitas, quâ ſpiritu dilectionis & obedientiæ velut volucres ad omnia, quæ eis imponuntur aduolant, & feſtinant, nec longin-
Iſai. 18. 2. quitate regionum, nec difficultate itinerum, nec temporum varietate impediuntur: quaſi eis dicatur Iſaiæ 18. *Ite Angeli veloces ad gentem conuulſam & dilaceratam, ad populum terribilem poſt quem non eſt alius, ad gentem expectantem & conculcatam, cujus diripuerunt flumina terram ejus.* Hoc enim ſpiritu Fratres Minores vniuerſum orbem penetrarunt prædicatione Euangelii, & vitæ exemplo, non tantùm Euro-
Fundam. 12. pam, Africam & Aſiam; ſed etiam Americæ extremos Populos, vt ſuo loco declarabitur. Vnde & Eminent. Cardinalis
Iſai. 60. 8. *Iacobus de Vitriaco* initiorum Ordinis oculatus teſtis Fratribus Minoribus applicat illud Iſaiæ 60. *Qui ſunt iſti, qui vt nubes volant, & quaſi columbæ ad feneſtras ſuas?* Vt nubes enim volantes, toti Orbi imbres doctrinæ ſuæ ſubminiſtrarunt, vt columbæ ad feneſtras innocentiæ & puritatis exempla omnibus ſpectantibus dederunt:
Eccl. c. 20. 3. Quemadmodum enim (ait ille) olim Iſaias c. 20. *Nudi diſcalceati dati ſunt in ſignum & portentum, non tantùm ſuper AEgyptum, & AEtyopiam, ſed etiam vniuerſa mundi climata, quamtumcumque à communi hominum ſocietate diſſita.* Quæ latiſſime per Exem-
5. Proprietas. pla & Hiſtorias fundamento duodecimo expendemus.

5. Demùm Proprietas Seraphinorum Fratribus Minoribus ex Inſtituto congruit, quâ clamant, *Alter ad alterum, Sanctus, Sanctus, Sanctus nocte & die requiem non habentes.* Hoc eſt Eccleſiaſticum Officium quod juxta Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ, tantâ deuotione, tantâ reuerentiâ, tantâ Cæremoniarum pompâ perficiunt, dum jugiter per noctes & dies pſallentes, in vnum ſanctiſſimæ Trinita-
Pſal. 105. 4. tis laudis in vnione Sanctorum Seraphinorum quaſi alter alterum inuitat, vt ſimul orent cum Pſalmiſta Pſal. 105. *Viſita nos Domine in ſalutari tuo: Ad videndum in bonitate electorum tuorum, ad lætandum in lætitia gentis tuæ vt lauderis cum Hæreditate tua.* Hanc enim ſingularem prærogatiuam in Eccleſia Dei Ordo Franciſcanus obtinuit, vt in Diuinis Officiis Nocturnis pariter & Diurnis cæteros præcelluerit, & in regulandis Cæremoniis Eccleſiam juuerit à ſummis Pontificibus ad hæc euocatus, vt Annales Eccleſiæ & Ordinis tradunt.

6. Proprietas. 6. Proprietas Seraphinorum: vt *à voce Clamantis* (ſiue vt 70. vertunt) *Clamantium commouerentur ſuperluminaria Cardinum, & domus fumo repleretur*, congruit Fratribus Minoribus: Ipſorum enim Orationibus, Diuinis laudibus, & Prædicationibus, commoti ſunt, (ſiuè vt alii vertunt) *Eleuati ſunt cardines Orbis* ad fidem ſanctiſſimæ Trinitatis confitendam, & vniuerſus mundus repletus eſt fumo non inficiente; ſed perficiente, non à vaporibus mundanæ terreſtreitatis, ſed à cæleſtibus Diuinæ Majeſtatis influentiis. Hic enim fumus à Thróno ſiue ſolio Dei procedens caligo eſt in qua Moyſi in Syna apparuit Exod. 20. 21.
Dominus Exod. 20. Nubes & nebula eſt, ſub qua Salomoni apparuit gloria Domini replens templum 3. Reg. 8. quæ quidem 3. Reg. 8. 11.
gloria ſuſcitata eſt à voce Seraphinorum clamantium *Sanctus, Sanctus, Sanctus*: Per hoc Trilogium repleuerunt Fratres Minores gloriâ Domini cardines Orbis extremos Indorum populos vſque ad Antipodas prædicatione fidei ſanctiſſimæ Trinitatis.

7. Tandem proprietas quâ Seraphinis 7. Proprietas.
commiſſum eſt *forcipe tollere calculum* ſiue carbunculum de altari ad mundanda & purificanda labia Prophetæ, non deeſt Fratribus Minoribus: Hic enim calculus Amoris puriſſimi & ardentis ſingulariter Ordini Fratrum Minorum commiſſus eſt, quo ab omnibus terrenis per altiſſimam paupertatem expediti, purum & ſolum Dei Amorem in ſe conſeruandum, & aliis communicandum acceperunt: quibus mandatur non ſolùm Animi & Corporis puritas; ſed etiam vt *ſint caſta & examinata eorum eloquia ad vtilitatem & ædificationem populi*, reſciſſâ etiam quacumque impuritate, vt ardore verbi per annuntiationem vitiorum & pœnarum, corda fidelium ab omni fœce peccati & imperfectionis purgarent, & per doctrinam virtutum & gloriæ denuntiationem, omnes in Dei amorem accenderent: *Annuntiantes* (ait) *vitia & virtutes*, hæc eſt purgatio Incipientium & reformatio cordium: *Pœnam & gloriam*, Hæc eſt finalis purgatio Proficientium ab omni debito pœnæ & perfectio perfectorum, quæ terminatur ad gloriam. Additur autem *cum breuitate ſermonis*, vt omnis amputetur ſuperfluitas humanæ vanitatis, *Abbreuiatum* autem *Verbum* Chriſtus proponitur tamquam per incarnationem imago ſummi & ſupremi Amoris. Hi ſunt
Angeli quos facit Dominus, animi puritate, Pſal. 103. 4.
Spiritus; ſunt *Miniſtri, quos facit* verborum
ardore ignem vrentem *flammam ignis.* Hi Iudic. 6. 21.
ſunt qui corda hominum in holocauſtum Deo offerunt, more illius qui (*judicum* 6.) *Extendit ſummitatem Virgæ, & tetigit carnes, aſcenditque ignis de petra & carnes azymoſque panes conſumpſit.* Verus enim Frater Minor calculo velut ignito cum Virga Pœnitentiæ quicquid carnalitatis in ſe & in alio eſt, conſumere ſolet, & omnia abolère. Hic eſt *Calculus ignitus* verbi

 Dei,

Digitized by Google

Dei, quem tollit verus Frater Minor de
2. Cor.10. Altari, quo adurit & incinerat *omnem in-*
5. *tellectum in obſequium Chriſti.* Hic eſt Cal-
culus de quo Chriſtus Luc. 12. *Ignem veni*
Luc.12.49. *mittere in terram, & quid volo niſi ut accen-*
datur? [Optimè igitur Ordo Fratrum Mi-
norum *Seraphicus* dicitur ab ardore Amo-
ris, qui ipſi ex vi ſtatus, & Regulæ ſubmi-
Cant. 8. 6. niſtratur, cujus *lampades, lampades ignis at-*
que flammarum, vtique cujus *charitatem*
aqua mundanæ *non poſſunt extinguere*; vndè
Exod. 3.2. & energicè comparatur *Rubo* in cujus *medio*
Deus in *flamma ignis* apparet Moyſi in de-
ſerto, & non comburitur: in quo præci-
pit Deus Moyſi etiam *calceamenta de pedi-* V.5.
bus ſoluere: & ex quo Legationem ſuſcipit
Moyſes contrà Ægyptum ſolo armatus ba-
culo quem portabat. Ordo enim Mino-
rum *Rubus* eſt ſpinis Pœnitentiæ circum-
plexus, inter arbores vilis & abjectus: Me-
dium ejus eſt *Deus flammeus*, & in figura
Seraph igne charitatis ardens, à quo velut
olim Moyſes Fratres Diſcalceati ad Ægy-
tios mundanos mittuntur, ſolo armati ba-
culo Paupertatis; Seraphinorum tamen
conſortio digni, verbo & exemplo arden-
tes, & alios ardere facientes, vt ex dictis
conſtat.

TITVLVS X.

FVNDAMENTVM X.

ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Humilitas & Patientia in aduerſis.

Comparata

CHRISOPRASO *Decimo Fundamento Apoſtolico.*

CHRISOPRASVM indigitant gemmam quamdam viridem, ſuccum porri referentem, & interfuſis aureis guttis in aurum declinantem. Hâc porrò gemmâ in fundamento Ciuitatis ſanctæ poſitâ, indicari volunt, *Humilitatem & Patientiam* Apoſtolorum, quibus omnes perſecutiones ſuperauerunt: In *viriditate* enim *ſpem firmam*: In *aureis punctis* Charitatis *Auream Victoriam* deſignari volunt; Quod autem viriditas in colore ſuccum porri imitetur quodam pallore, per hunc pallorem inſinuari volunt *Humilitatis* ſubmiſſionem, quæ ſpei viriditatem cohoneſtat; ita vt qui patitur ſæpiùs contrà ſpem in ſpem ſe erigat, & hoc ipſum eſt, quòd hæc gemma aureis punctis decora, auream Charitatis Victoriam præſagiat. Accipe Paulinam deſcriptionem ad Rom. 5. *Gloriamur* (ait) *in tribulationibus: ſcientes quòd tribulatio patientiam operatur: patientia probationem: probatio verò ſpem: ſpes autem non confundit, quia Charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per ſpiritum ſanctum qui datus eſt nobis.* Gemma itaque Chriſopraſus hunc tibi S. Pauli diſcurſum manifeſtè exponit: In hoc enim quòd Chriſopraſus gemma viridem colorem Pallore venuſtum inſinuet, judicat Patientiam in Tribulationibus Humilitate animi venuſtari: Ita tamen vt viriditas præualeat: Tribulatio enim ita patientiam operatur, vt Patientia pallore Humilitatis probetur, & tunc demum viriditas ſpei præualeat: Et quamuis ſpes ſemper Humilitatis pallorem inſinuet, Non confunditur tamen, quia aureis punctis Charitas Dei diffunditur in cordibus per ſpiritum ſanctum, quibus

Chriſopraſi qualitas.

Apoſtolis comparata.

Rom.5.3.

Digitized by Google

quibus Aurea Charitatis Victoria comparatur & velut *contra ſpem in ſpem* & ſpei effectum , charitate præualeat.

Item Ordini F. Minorum. Hoc fundamemtum cum Gemma Chriſopraſo ſingulariter competere Ordini Fratrum Minorum obinfenſiſsimas & grauiſsimas frequentiſsimaſque perſecutiones, quas Patientiâ, Humilitate, ſpe in Deum, & aureâ Charitate ſuſtinuit & euicit , demonſtrabunt quæ ſequentibus Paragraphis .enarrabuntur.

§. I.

Ordo Fratrum Minorum à principio variis tribulationibus & perſecutionibus afflictus fuit: & de Prima Perſecutione.

Matt. 10. 24. HIc eſt character ſeruorum Chriſti, vt, *Non ſit diſcipulus ſuper Magiſtrum*, &, *ſi me* (ait Chriſtus) *perſecuti ſunt, &*
Io. 15. 20. *vos perſequentur*: Vnde & hanc ſuis diſcipulis beatitudinem præſagiit : *Beati eſtis*
Matt. 5. 11. *cùm maledixerint vobis homines, & perſecuti vos fuerint, & dixerint omne malum aduerſum vos mentientes propter me : Gaudete & exultate in illa die, quoniam merces veſtra copioſa eſt in cælis.* Sanè placito S. Pauli ad
Gal. 4. 29. Gal. 4. *Quomodò is qui ſecundum carnem natus fuerat perſequebatur eum qui ſecundum ſpiritum, ita &* naſcente Fratrum Minorum Ordine ſtatim ſuſcitata eſt illa innata antipathia, vt eos qui de ſpiritu naſcebantur , filii Ancillæ perſequerentur. Vixdum enim Ordines duo Fratrum Minorum & Prædicatorum, hic Dominico, ille Franciſco duce , Mundo apparere cæperunt , quin pro ſui Apoſtolatus infallibili ſigno nonnullis hujus ſæculi filiis *opprobria hominum & abjectio plebis* viſi ſunt: quæ quidem videbantur primùm ex inſolito habitu, & vita portentoſa originem ducere , ſucceſſu tamen temporis, dum à Superioribus Ingeniis , & qui aliquid eſſe in Eccleſia Dei videbantur, mota ſunt, & in perſecutiones apertas ebullierunt , viſus eſt invidiæ *Regulus de radice colubri proceſ-*
Iſa. 14. 29. *ſiſſe, cujus ſemen erat ad abſorbendum volucrem.*

Hic non referam perſecutiones quas Ordo pertulit ab infidelibus , Hæreticis, Tyrannis, & Malis Chriſtianis, ſed eas quas à filiis matris ſuæ, & fratribus qui in Eccleſia Dei videbantur aliquid eſſe, & pietate, virtute, ac doctrinâ præcellere, & titulo zeli aliis facem præbere putabantur.

PERSECVTIO I.

Impoſitio intolerabilium Grauaminum.

ET quidem Perſecutio prima fuit intolerabilium Grauaminum, quæ Clerici nonnulli moliti ſunt imponere fratribus & eorum Ordinibus ab initio inſurgentis Regulæ. Quam quidem Perſecutionem *Gregorius* 9. l. 5. Decretalium tit. de Exceſſibus Prælatorum c. 16. & 17. graui ſtylo perſtrinxit per Bullam quæ incipit : *Nimis iniquâ*, &c. In qua quindecim Grauamina à Clericis & Prælatis illata Ordini Fratrum Minorum refert : Et in alia Bulla quæ incipit : *Nimis prava*, Alia duodecim Grauamina recenſet Ordini Fratrum Prædicatorum , ab eiſdem intentata: Quæ quidem feriò præcipit tolli , monens Eccleſiæ Prælatos , vt à dictis Grauaminibus inferendis deſiſtant, & ſibi ſubditos ab eiſdem compeſcant. Datæ autem erant *Bullæ* 12. *Kal. Septembris Pontificatus annò* 5. qui erat annus Chriſti 1232. à morte S. Patris Franciſci *annus* 7. Ex quo conſtat ſtatim à morte S. Patris hujuſmodi grauamina & perſecutiones incœpiſſe , quæ non obſtantibus prohibitionibus Apoſtolicis, tam citò finem non acceperunt. Nam & *Innocentius* 4. qui *anno* 1243. Pontificatum adeptus eſt: eandem Bullam *Gregorii* 9. quæ incipit *Nimis iniquâ* , innouauit 17. *Kal. Auguſti anno* 3. *ſui Pontificatus*, qui erat *annus Chriſti* 1245. Ordinis Minorum 38. ſcribens omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis , cæteriſque Eccleſiæ Prælatis, nè permitterent Fratres prædictis Grauaminibus moleſtari. Quo eodem anno & die dedit ſuæ Bullæ Executoriales. Sed nec Auctoritas Apoſtolica tam citò contra perſecutiones illas prævalere potuit: Vnde & *Alexander* 4. qui ad Pontificatum *anno* 1255. ſiue potius ſub finem *anni* 1254. aſſumptus eſt, *anno* 2. ſui Pontificatus, qui erat 1256. iterum grauamina omnia reſumens , quæ in Bullis *Gregorii* 9. tit. de Exceſſib. Prælat. continentur, vnam ex omnibus Bullam compegit quam Fratribus Minoribus direxit, vt illos à dictis grauaminibus liberaret. Bulla iterum incipit : *Nimis iniquâ vicisſitudine*, &c. Data *Anagniæ*

Perſecutiones paſſus eſt Ordo ab initio.

Digitized by Google

guiæ 5. *Kal. Septembris Pontificatus anno* 2. quæ quia omnia quæ in citatis Bullis *Gregorii* 9. & *Innocentii* 4. complectitur, & grauamina quæ Ordini Fratrum Prædicatorum inferebantur, etiam in Ordinem Fratrum Minorum penetrauerunt; Illam hîc ad longum damus.

Alexander Epiſcopus &c. Seruus ſeruorum Dei: Dilectis filiis Generali & Prouincialibus Miniſtris, ac aliis Fratribus Ordinis Minorum ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

NImis iniquâ viciſſitudine largitori bonorum omnium reſpondetur, dum ii qui de Chriſti patrimonio impinguati luxuriant damnabiliter, in eodem Chriſtum patenter in famulis ſuis perſequi non verentur, ac ſi factus ſit impotens Dominus vltionum. Cùm enim abnegantes ſalubriter voſmetipſos elegeritis in altiſſima paupertate Chriſto pauperi ad placitum famulari, tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes, non deſunt plerique tam Eccleſiarum Prælati, quàm alii, qui cæcâ cupiditate traducti, propriæ auiditati ſubtrahi reputantes, quidquid vobis fidelium pietas elargitur, quietem veſtram multipliciter inquietant, contra vos moleſtiarum varias occaſiones exquirentes. Volunt namque (etſi non omnes) vobis inuitis veſtras confeſſiones audire, ac vobis injungere pœnitentias, & Euchariſtiam exhibere: nec volunt vt Corpus Chriſti in veſtris oratoriis reſeruetur, & Fratres veſtros defunctos apud ſuas Eccleſias ſepeliri compellunt, & illorum exequias celebrari. Et ſi quis decedentium Fratrum alibi, quàm in Eccleſiis ſuis eligit ſepulturam; funus primò ad Eccleſias ſuas deferri cogunt, vt oblatio ſuis vſibus cedat, nec ſuſtinentes vobis habere campanam, vel cæmeterium benedictum, certis tantùm temporibus permittunt vos celebrare diuina. Volunt etiam in domibus veſtris, certum numerum Fratrum ſacerdotum, clericorum & laicorum, nec non cereorum, lampadarum, & ornamentorum pro ſua voluntate taxare: ac reſiduum cereorum & candelarum à vobis exigunt in toto vel in parte, quando in veſtris Eccleſiis apponuntur. Nec permittunt vt noui ſacerdotes veſtri, alibi quàm in Eccleſiis ſuis celebrent primas Miſſas: vos nihilominus compellentes, vt in quotidianis Miſſis, quas in locis veſtris & altaribus celebratis, oblationes ad opus eorum recipiatis, & etiam conſeruetis, quidquid etiam vobis, dum celebratis Miſſarum ſolemnia intra domorum veſtrarum ambitum, piâ fidelium deuotione donatur, à vobis extorquere oblationis nomine contendentes. Quod vobis tam in ornamentis altaris, quàm in luminaribus, Eccleſiarum fabricis, libris & aliis neceſſitatibus veſtris abſolutè confertur, vel in vltima voluntate legatur, in parte vel in toto vendicant juri ſuo, cogendo vos ad ſynodos ſuas, vel conuocationes accedere, ac ſuis conſtitutionibus ſubjacere. Nec his contenti, capitula, ſcrutinia, & inquiſitiones in locis veſtris, vel alibi de vobis facturos, ſe comminantur: fidelitatem juramento firmatam, à veſtris Miniſtris, Cuſtodibus, & Guardianis nihilominùs exigentes. Vobis quoque vt tam extra ciuitates quàm intra, cum eis proceſſionaliter veniatis, mandantes. Excommunicationis ſententiam fulminant, in benefactores veſtros, & idipſum vobis comminantes, vos de locis, in quibus Domino famulamini, ſatagunt amouere, niſi eis obediatis in omnibus ſupradictis: Adhæc nec vos ad honorabiles ciuitates & villas, vbi religiosè & honeſtè commorari poſſitis, à populis deuotè vocati audeatis accedere: & ibidem pro veſtris vſibus ædificia, Eccleſias, ſeu Oratoria conſtruere inhibentes: tam in accedentes Fratres, ſeu conſtruentes hujuſmodi, quàm in receptatores eorum, præſumunt excommunicationis ſententiam promulgare. A vobis etiam de hortorum fructibus decimas, nec non de habitaculis veſtris, ſicut de Iudæorum domibus contendunt reditus extorquere, aſſerendo, quòd niſi vos ibidem moraremini, eis ab illis habitatoribus prouentus aliqui ſoluerentur. Et vt vos ſuæ ſubdant totaliter ditioni, vobis Miniſtros, Cuſtodes, & Guardianos volunt præficere, pro ſuæ arbitrio voluntatis. A quibus omnibus veſtris moleſtiis, quidam ex eis non omninò abſtinere dicuntur. Cùm igitur Ordo veſter à fel. record. Innocentio 3. Honorio, Gregorio, & Innocentio 4. Romanis Pontificibus, prædeceſſoribus noſtris, & vobis ipſis veſtris dignis ſit exigentibus meritis approbatus, & veſtræ religionis obtentu, vos inter alios religioſos, arctiùs amplexemur in viſceribus charitatis, & intentionis noſtræ exiſtat, quòd Religio veſtra, quæ quantò præcellit meritis, tantò præeminere debet prærogatiuâ fauoris, & gratiæ ſpecialis priuilegiata & immunis ſit in omnibus ſupradictis, nè hujuſmodi grauamina, vobis ab eiſdem Prælatis vel eorum ſubditis, vlteriùs inferantur auctoritate præſentium diſtrictiùs inhibemus. Omnes interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, ſi quis ab ipſis, vel eorum aliquo, præmiſſorum occaſione, in vos vel aliquem veſtrum, ſeu Eccleſias & Oratoria vel benefactores veſtros promulgari contigerit, decernentes irritas & inanes. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ inhibitionis & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe nouerit incurſurum. Datum Anagniæ 5. Kal. Sept. Pontif. noſtri anno 2.

Ex

Digitized by Google

Ex dictis porrò conſtat præfatas perſecutiones duraſſe pluſquàm viginti quinque annis, cùm Bulla prima Greg. 9. contra hujuſmodi data fuerit *anno* 1232. Et Alexandri 4. poſtrema ad *annum* 1256. Et hæc quidem perſecutio ad oppreſſionem pauperum, non contra ſtatum eorum directè ferebatur, ſed tantùm præ ſe ferebat eorum ad Clericos ſubjectionem, etſi intolerabilem, & extra terminos omnis rationis, etiam contra ſtatum militaret.

Aliæ porrò ferociores perſecutiones immediatè ſecutæ ſunt contra Fratrum Minorum Religionem, contra eorum Paupertatem, contra Mendicitatem Euangelicam, contra eorum Obedientiam & Exemptionem, contra Exercitia Prædicationum & Confeſſionis Sacramentalis Adminiſtrationem, vt conſtat ex Bulla ejuſdem *Alexandri* 4. quæ incipit: *Non ſine multa cordis amaritudine* &c. data *Laterani* 3. *Kal. April. Pontif. anno* 3. Quæ perſecutiones poſtea in immenſum excreuerunt.

Quas omnes perſecutiones vt diſtinctiùs explicare poſſimus, per ſequentes paragraphos ſingulas expendemus.

§. II.

Perſecutio altera contra ſtatum Fratrum Minorum, quaſi eorum Regulam profitentes, non eſſent in via & ſtatu ſaluandorum.

IAm *Vinea* Franciſcana *facta Dilecto in cornu filio olei* in tres propagines excreuerat, quæ velut palmites in vite, & ex vite Chriſto prodeuntes in gemmas creſcebant, quorum etiam poſt flores vuæ matureſcere videbantur: Ita vt & in doctrina ſua *fructificarent ſuauitatem odoris*, & ſuo exemplo miniſtrarent *fructus honoris & honeſtatis*. Iam *extenderat palmites ſuos vſque ad mare, & vſque ad flumen propagines ſuas*: Cùm egreſſus *Aper de ſylua* & *ſingularis ferus* cum catulis ſuis conatus eſt *depaſcere* eam. Iſa. 5. Eccl. 24. 23. Pſal. 79. 12. V. 14.

Hic fuit *Guillelmus de S. Amore*, qui inter Doctores Pariſienſes excellere videbatur: qui ad *annum* 1255. Ordinis 48. conſpirantibus ſimul in eundem finem Doctoribus *Odone de Duaco*, *Nicolao de Barro ſuper Albim*, & *Chriſtiano Canonico Beluacenſi*, ſcriptis, ſermonibus, & actibus omnem mouerunt lapidem, vt Ordinem Fratrum Minorum in quatuor angulis concutientes, funditus deſtruerent. Cauſa hujus amatiſſimi rancoris fuit zelotypia, quæ etiam ſanctos aliquando præuenit, quæ *Aaron & Mariam in Moiſem* commouit; quæ *Dathan & Abiron* concitauit; quæ *omnes labores hominum, & induſtrias inuidia proximi patere* permiſit. Num. 12. 1. Num. 16. 3. Eccl. 4. 4.

Cùm enim in florentiſſima Pariſienſi Academia velut ſupra candelabrum poſiti Ordines duo *Prædicatorum* & *Minorum* toti mundo præfulgerent (priùs *Alexandro de Ales*, ac *Alberto Magno* facem præferentibus, eiſque *S. Thoma Aquinate* Doctore Angelico, & *S. Bonauentura* Doctore Seraphico eorum diſcipulis ſuccedentibus) Primò dicti Doctores Lippis oculis tantum lumen ferre non valentes, ad *annum* 1251. in *S. Dominici* Ordinem inſurrexerunt, & captatâ occaſione quòd duo Magiſtri dicti Ordinis *Homo Bonus* & *Helias* eorum injuſtis ſtatutis & actis ſubſcribere noluiſſent, illos à Cathedris & publicis lectionibus ſuſpendere, deinde omninò excludere conati fuerunt: & conſequenter Mendicantium Ordinibus Academicas lectiones auferre. Et quamuis *Innocentius* 4. datis litteris ad Rectores, Doctores, & Proceres Vniuerſitatis injurias has ab eis propulſaſſet, vt ex *Thoma Cantipratano* enarrat noſter *VVaddingus* ad *annum* 1251. *n.* 34. Nihilominùs hujus Pontificis tempore perſecutio illa non ceſſauit, ſed majoribus incrementis exarſit, ac vltra modum flamma illius elata eſt: Ita vt quantumuis *Alexander* 4. *Innocentii* ſucceſſor, manum vigilantiſſimam adhiberet, nihilominùs tamen in ſanctiſſimos viros *S. Thomam Aquinatem*, & *S. Bonauenturam* ignis ille luciferianæ æmulationis ſæuiret: Nam & *D. Thomæ* in die celeberrimo Magiſterii ſui, ſubtractis ſcholaribus illudere ſunt conati, & eo in Dominica Palmarum prædicante coram toto Auditorio libellum famoſum per quemdam Guillelmum Bedellum contra Religioſos declamari curauerunt, eumque cum S. Bonauentura à Cathedra ab eis excluſum teſtantur acta plurima infra citanda. *SS. Thomæ & Bonauenturæ Perſecutiones.*

Hæc porrò etſi contra Ordinem *S. Dominici* potiſſimum gererentur, præambula tamen fuerunt majoris perſecutionis quæ in Ordinem Fratrum Minorum exarſit, vt benè Poeta:

Tunc tua res agitur,
paries cum proximus ardet:

Cùm enim SS. Ordines Origine & charitate conjunctiſſimi eſſent: A Prædicatoribus ad Minores vehementior flamma peruaſit: Quæ jam non ad Scholas & Collegia ab ſumenda, ſed ad ipſum ſtatū & Regulam damnabili incendio deuorandam, cunctaque quæ ſtatum Fratrum Minorum contingebant perdenda, adhibita eſt. Etſi enim vtrumque Ordinem perſequerentur, in

Digitized by Google

Fratres tamen Minores, eorumque Regulam ſingulariter efferueſcebant hoc ſtratagemate, quòd ſi illos perderent, jam de cæteris actum erat. Prodiit itaque tunc infamis libellus, qui incipit: *Ecce videntes clamabunt foris*, cui Titulus erat *Tractatus breuis, de periculis Nouiſſimorum temporum*, quo impiè velut Prophetiam Pauli de Nouiſſimis temporibus 1. Tim. 4. & 2. 3. expleri in Fratribus Minoribus inſuſurrabant, & infinitis calumniis Ordinem diſcindere conabantur.

1. Tim. 4. 1. & 2. Tim. 3. 1.

Sub Titulo ergo libri illius apertè ſugillabant (referente *Alexandro* 4. in Bulla quæ incipit: *Non ſine multa cordis amaritudine. Data Laterani 3. Kal. April. Pontif. anno 3.*) Fratres Minores quaſi ex illis forent, quos nouiſſimis temporibus venturos Apoſtolus indicabat: *Acuentes* (vt ait Pontifex) *vt gladium Linguas ſuas, & venenum aſpidum gerentes* &c. *Fuderunt iniquum virus, & contra eos in Scholis, Prædicationibus, & alibi aſſerere præſumpſerunt ſequentes articulos.*

Articuli contra ſtatum Ordinis Minorum.

1. *Quòd in ſtatu, & in via ſaluandorum non erant.*

2. *Quòd nec meritoria, nec ſalutifera exiſtebat eorum mendicitas & paupertas* &c.

3. *Quòd de licentia vel commiſſione Romani Pontificis ſeu diœceſanorum Epiſcoporum Prædicationis officium exercere non poterant, tanquam per hoc ſacerdotibus Parochialibus præjudicium inferretur. Et ad alia praua & iniqua in detractionem eorum, & ſuorum Ordinum derogationem* (inquit Pontifex) *ora maliloqua relaxabant* &c.

Ita verò hoc virus orbem terrarum peruaſerat, vt ad illius ſuppreſſionem Pontifex *Alexander* 4. Coactus fuerit Sacrũ Cardinalium Collegium ſæpiùs commouere, doctiſſimos viros ad ſe euocare, ac omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, ac Epiſcopis, imò & Regibus litteras Apoſtolicas tranſmittere. De quibus omnibus infrà. Nec tamen draconis ſæuitiem ſedare potuit, ſed velut Hydræ lerneæ capita plurima vno abſciſſo renaſcebantur, & pullulabant; videbanturque ſenſim *locuſtæ* Apocalypſis, *de fumo putei exigere, habentes poteſtatem ſicut habent ſcorpiones terræ.* Rem paucis perſtringam, vt lector informetur, & pro ſuo deſiderio Hiſtorias conſulat.

Apoc. 9. 3.

§. III.

Perſecutio 1. contra Paupertatem Fratrum Minorum in ſpeciali.

SAncta igitur, & Euangelica ac Apoſtolica Paupertas omni aſtro ſplendidior, in oculos hominum terrenorum radios immittens, illorum terrenum intellectum turbauit & Viros aliàs doctos concuſſit, quos liuor & æmulatio in calumnias innocentium & veritatis Euangelicæ oppugnationem incendit.

Iam ſanè (vt dictum eſt) Ordo Minorum Orbem illuſtrarat, & ſuæ Paupertatis Euangelicæ & Apoſtolicæ ramos non ſine multo fructu expanderat: Cum circa *annum* 1250. quidam *Deſiderius Longobardus*, quem *S. Thomas Opuſc.* 19. quod contra Impugnantes Religionem inſcripſit *c.* 6. deſcribit his verbis: *Deſiderius* (inquit) *Hæreſiarcha Longobardus noſtri temporis, edidit quemdam Tractatum contra Catholicam veritatem: In quo inter cætera condemnat ſtatum eorum, qui relictis omnibus egere volunt cum Chriſto*, &c. Quam quidem hæreſim à *Iouiniano* & *Vigilantio* & quibuſdam qui *Cathari* nuncupati ſunt, deducit ibidem S. Thomas ex *S. Hieronymi* epiſtola ad Vigilantium.

Qui paupertatem impugnarint & qualiter.

Deſiderius Longobardus.

Deſiderium Longobardum ſecutus eſt *Guilelmus de S. Amore* cum nonnullis aſſeclis, de quibus ibidem *S. Thomas* poſtquam *Deſiderii Longobardi*, quem Hæreſiarcham indigitat, mentionem fecit: *Nuper* (ait) *quod eſt horribilius, antiquus error renouatus eſt, ab his qui fidem defendere videbantur, qui more errantium in pejus procedentes, non ſunt contenti diuitias paupertati æquare, vt Iouinianus, vel diuitias paupertati præferre, vt Vigilantius, ſed paupertatem totaliter condemnare dicentes: Non eſſe licitum ſua omnia pro Chriſto relinquere, niſi talem quis Religionem intret quæ poſſeſſiones habeat, vel niſi talis ſit, qui labore manuum viuere poſſit. Aſſerunt enim paupertatem laudari in ſcripturis non actualem, quâ aliquis ſe rebus temporalibus expoliat, ſed habitualem quâ aliquis rem temporalem contemnit corde, etſi re poſſideat.* Hæc S. Thomas.

Guilelmus de S. Amore.

Notat verò noſter *Alphonſus à Caſtro l.* 12. *adverſus Hæreſes V. Paupertas Hæreſi* 3. Hoc fuiſſe diſcrimen inter *Deſiderium Longobardum & Guilelmum de S. Amore*, quòd etſi vterque damnaret paupertatem, ſecundum quam aliquis omnia pro Chriſto relinquit: In hoc tamen differre videbantur, quòd *Deſiderius* eam paupertatem ſe probare innuat, quæ habetur in Religionibus poſſeſſiones habentibus: damnare autem pauper-

Digitized by Google

pauperṫatem cui annexa eſt mendicitas: *Guillelmus* autem *de S. Amore* omnem paupertatem actualem damnabat. Et quidem hanc fuiſſe prauam doctrinam *Guillelmi de S. Amore* (quam & Hæreſin vocat) docet *Prateolus* l. 7. *Hæreſi* 18. vbi contexens ejus Hæreſes: *Primo* (ait) *Hic Monachos ex eleëmoſyna in otio viuentes non ſaluari dicebat.* 2. *Dicebat quoque hominem ſaluari non poſſe in Ordine Mendicantium* 3. *Aſſerebat denique paupertatem habitualem licitam, non eſſe autem actualem.*

Giraldus de Abbatis villa. *Guillelmum de S. Amore* ſecutus eſt, & perſecutionem paupertatis reſumpſit *Giraldus de Abbatis Villa* tempore Generalatus S. Bonauenturæ ſub *Vrbano* 4. Pontifice. Hic enim edito libro, cujus initium eſt: *Tantum ſibi præſumptionis aſſumpſerunt quidam homines*, &c. Primò quidem patrocinium accepit, & defenſionem libri *Guillelmi de S. Amore*, qui incipit: *Ecce videntes clamabunt foris*, &c. quantumuis Liber ille per ſedẽ Apoſtolicam prius reprobatus, & condemnatus eſſet: Et in Eccleſiæ vniuerſalis doctrinam inſurgens, tribus libris ſuum Opus, ſiue librum tribus partibus diſtinxerat: Et in prima parte: *fugam perſecutionis & mortis, tamquam actum ſummæ perfectionis competere multis probabat: Iejunia autem & abſtinentias, tamquam ſpiritualium medicamenta morborum, Imperfectorum actus & exercitia eſſe affirmabat*: In 2. *ſtatum diuitum tamquam laudabilem & ſecurum extollebat: ſtatum autem inopum & eorum, qui diuitiis renuntiabant, periculoſum & imperfectum oſtendere nitebatur*: In 3. *ſtatum Religioſorum Mendicantium impugnabat & condemnabat.* Contra quem S. Bonauentura ſcripſit *Apologiam pauperum*; prout & priùs contra Guillelmum de S. Amore alterum Tractatum, *de paupertate Chriſti* ediderat, de quibus poſteà latiùs.

Victoria contra Primos Paupertatis Fratrum Minorum Aduerſarios.

Aduerſarios Religioſæ & Euangelicæ Paupertatis doctiſſimis ſuis ſcriptis ſatis conuicerant *S. Thomas* Doctor Angelicus, & *S. Bonauentura* Doctor Seraphicus: Hic quidem in Tractatibus proximè citatis; Ille in doctiſſimo & ampliſſimo *Opuſculo* 19. quod contra Impugnantes Religionem inſcripſit: In quo pro Claſſico Pſalmiſtæ verbis inſonat: *Ecce* (inquit) *inimici tui ſonuerunt, & qui oderunt te extulerunt caput* &c. Cujus quidem Opuſculi tribus partibus tamquam aciebus inſtructus; quidquid contra Religio- Pſal. 82. 3.

ſum ſtatum & Paupertatem, ac Religioſæ vitæ officia Aduerſarii effinxerant, potentiſſimè refutatur. Ad quæ nos ſine fructu Lectorem remitto, ne extra terminos hujus Operis excurram. Nihil enim tum in Tractatibus S. Bonauenturæ, tum in Opuſculo Angelici Doctoris deſiderari poteſt, quod doctiſſimè de his materiis non ſit traditum, ad fundandam veram doctrinam & confundendam Aduerſariorum malitiam & impudentiam; qui etiam coram *Alexandro* 4. dictos Aduerſarios Anaguiæ coram multis confuderant.

Verùm vt coram Deo & Eccleſia veritatis palma in victoriam erigeretur. Iſtorum ſcriptorum damnatio.

Primò quidem vt *Hæreſiarcha* proſcriptus eſt *Deſiderius Longobardus* (vt ex *S. Thoma* ſuprà teſtatur *Prateolus*.)

Secundò *Alexander* 4. volens Ordinem S. Franciſci, ejuſque Apoſtolicam Paupertatem tueri: Monito ſæpiùs *Guillelmo de S. Amore* cum aſſeclis ſuis *Odone de Duaco*, *Nicolao decano de Barro ſuper Album* & *Chriſtiano Beluacenſi*, vt ab erroribus, & attentatis ſuis, ſpecialiter contra Paupertatem & ſtatum Fratrum Minorum reſipiſcerent: Tandem ante omnia Libellum *Guillelmi de S. Amore* qui incipit: *Ecce videntes clamabunt foris* &c. & cui Titulus erat: *Tractatus breuis de periculis nouiſſimorum temporum*, à quatuor primariis Cardinalibus priùs examinatum, tamquàm iniquum, ſceleſtum, & execrabilem condemnauit, & inſtructiones ac documenta in eo tradita, vtpote praua, falſa, & nefaria de Fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium conſilio auctoritate Apoſtolicâ reprobauit, & infra octo dies à Decreti ſui cognitione flammis dari mandauit: vt conſtat ex Bulla quæ incipit: *Romanus Pontifex*, data *Anaguiæ* 3. *Non. Octob. Pontif. anno* 2. Et Bullæ executionem *Ludouico Galliæ Regi* demandauit per aliam Bullam quæ incipit: *Veri ſolis radius* data ſimiliter *Anaguiæ* 16. *Kal. Nouemb.*: *Pontif. anno* 2. Sed & aliam 14. *Kal. Nou.* remiſit ad eundem Regem, & vniuerſos Galliarum Prælatos, ſpecialiter Turonenſem, & Rothomagenſem Archiepiſcopos, & Epiſcopum Pariſienſem, quæ incipit: *Non ſine multa cordis amaritudine*; In qua Fratrum Minorum & Prædicatorum Ordines miris, veris tamen, exaltans laudibus, errores iterùm *Guillelmi de S. Amore* & aſſeclarum, eorumque calumnias & detractiones expreſſiùs condemnat, mandans vt contra eos procedatur &c. Nec defuit mandati Apoſtolici executio; nam vt refert *Thomas à Contiprato l.* 2. *Apum c.* 10. *n.*23. Rege *Ludouico* mandante in Curia primùm, deinde coram vniuerſitatis multitudine, liber combuſtus eſt, & ſententia exilii à

Regno Galliæ cum priuatione officiorum & beneficiorum, nec non depoſitione à Cathedris & Scholis, additis variis cenſuris ab eodem Pontifice promulgata eſt in *Guillelmum* & ei adhærentes, niſi reſipiſcerent: Litteræ Apoſtolicæ ad *Guillelmum de S. Amore* directæ incipiunt: *Cùm propter multiplices culpas*, datæ *Viterbii* 5. *Idus Aug. Pontif. anno* 3. Cujus ſimiles præmiſerat Pontifex ad *Ludouicum* Regem 3. *Idus Aug. Pontif. anno* 3. in quibus inſinuat ſe ſententiam de exilio ad inſtantiam Regis ipſius protuliſſe. Aliæ tandem Bullæ ſuper his controuerſiis prodierunt, quas Lector videre poteſt apud N. P. *Lucam VVaddinghum in Annalibus Minorum ad annum Chriſti* 1256. *&* 1257. & in *firmamento trium Ordinum* 2. *p. tract.* 1.

Reſipiſcunt aliqui.

Porrò ad has ſententias & comminationes reſipuerunt *Chriſtianus Canonicus Beluacenſis* & *Odo Duacenus*, quibus addunt nonnulli *Nicolaum Decanum de Barro.* Et quidem duo priores coram E. Cardinalibus ab *Alexandro* Pontifice deputatis in manus Notarii publici reprobarunt & reuocarunt, quæ duce *Guillelmo de S. Amore* egerant, dixerant, fecerant, ſcripſerant, contra Fratres Prædicatores, & Minores, eorumque ſtatum Paupertatem, ac Predicationum & Confeſſionum Miniſteria (cujus Renuntiationis Inſtrumentum publicum refert *Pater VVaddinghus ſuprà ad annum* 1256.) Ideoque in priſtinos honores ſunt reſtituti. Sed *Guillelmus à S. Amore* in pertinacia perſeuerans de mandato ſummi Pontificis dato *Viterbii* 10. *Kal. Decemb. anno* 3. per Epiſcopum Pariſienſem denuntiatus eſt Excommunicatus, nec non exilio, & aliis ſupradictis pœnis mulctatus, in quibus perſeuerans malè obiiſſe ſcribitur à Mariano, & inter Hæreticos *à Prateolo*, *Alphonſo de Caſtro*, *Sandero* & aliis recenſetur.

Nec omittendum quod de *Chriſtiano Beluacenſi* refert Cantipratanus ſup. n. 27. Ipſum in infirmitate vltima amariſſimo corde contritum recognouiſſe, nihil ſe & complices ſuos habuiſſe contra dictos Ordines, niſi quòd illis æquari ſcientiâ non valerent, & ob hoc, eos parui penderent auditores. Et loquens de Prædicatoribus addidiſſe: *Quoniam* (inquit) *nihil habeo, quod vobis pro injuria graui illata refundam: In ſignum tamen quòd ex toto corde pœniteam, Corpus meum apud vos Fratres Prædicatores tradendum ſepulturæ relinquo.*

Ordo Prædicatorum fundatus in ſumma Paupertate.

Sic tandem præualuit Euangelica & Apoſtolica veritas contra ſuos Aduerſarios, & ſedatus eſt tumultus in Academia Pariſienſi, quem ſuſcitauerat Iniquitatis Princeps contra duos illos celebres Ordines SS. *Dominici* & *Franciſci*. Non enim in articulo Paupertatis ſolus Ordo Minorum agitabatur, ſed & Ordo Prædicatorum, quem *S. Dominicus* in ſua origine, ſuper Euangelicam Paupertatem, in abrenuntiatione omnium poſſeſſionũ tam in communi, quam in ſpeciali fundauerat, vt docet *S. Antoninus Tit.* 23. *c.* 4. *§.* 3.

Vnde *Thomas de Apoldia* in vita *S. Dominici* l. 3. c. 22. *Summus fuit* (inquit) *B. Dominicus Paupertatis amator &c. Hujus diuinæ & ſingularis diſcipulorum Chriſti virtutis ſtudio, poſſeſſiones quas habebat, abjecit, oblatas recipere noluit, ſtatutoque perpetuo ſeueriter cauit, ne in ipſius Ordine haberentur.* Infrà: *Nè pungens diuitiarum ſollicitudo, & anxius rerum labentium amor, ſanctitatis fructum aut prædicationis ſemen opprimeret: Paupertatem Euangelicam, quæ relictâ ſollicitudine de craſtino non cogitat amplexus eſt, mandauitque filiis amplectendam.* Et de *S. Dominico* refert *S. Bonauentura* Tract. de Paupertate Chriſti c. 3. Ipſum ſub mortem imprecatum maledictionem omnibus qui in Ordinem ſuum conarentur poſſeſſiones inducere. Viſum tamen ſummis Pontificibus & Eccleſiæ ob cauſas ſine dubio juſtiſſimas, nonnullas poſſeſſiones Ordini illi permittere: quod à *Sixto* 4. ad annum 1475. primò factum referunt ejuſdem Ordinis Scriptores. Quæ annotanda putaui quia in Bullis Pontificum Ordines illi duo in hac Paupertatis eorum propugnatione combinantur.

Articuli Apoſtolicâ auctoritate deciſi.

Articulorum controuerſorum de paupertate deciſio.

ITaque contra *Guillelmum de S. Amore*, & alios Paupertatis ac Ordinis perſecutores, hi articuli definiti ſunt ab *Alex.* 4.

1. *Fratres Minores & Prædicatores in ſtatu ſaluandorum eſſe.*

Quod probat 1. quia Ordines illi à S. Sede approbati ſunt 2. Quòd plures ex iis jam in SS. Cathologum relati eſſent. 3. Quòd tamquam duo luminaria magna in Eccleſia Dei doctrinâ & vitæ exemplo lucerent &c.

2. Articulus: *Ipſos non teneri ad opera manuum.*

Quod probat qui ſolemnioribus exercitiis, Orationum & ſtudiorum occupati ſunt.

3. Articulus: *Mendicitatem eorum eſſe ſalutarem, laudabilem, & Euangelicam.*

Quod probat quia pro Chriſti amore, Apoſtolorum more omnia ſua reliquerunt &c.

4. Articulus: *Quòd ex commiſſione ſummi Pontificis &c. per vniuerſum Orbem prædicare poſſent*; cùm ſummus Pontifex totius

tius Eccleſiæ Caput in vniuerſa ejus membra poteſtatem habeat. Vide Bullam *Alexandri* 4. quæ incipit: *Non ſine multa cordis amaritudine. Data Anaguia 14. Kal. Nouemb. Pontif. anno* 2. vbi etiam mandat Turonenſi & Rothomagenſi Epiſcopis, vt Aduerſarios cogant ad reuocationem eorum, quæ contra dictos Articulos ſcripſerunt, prædicauerunt, vel dixerunt.

§. IV.

Perſecutio 2. contra Paupertatem Fratrum Minorum.

ATrocior in Paupertatem Euangelicam Fratrum Minorum pugna inualuit tempore *Ioannis* 22. ſummi Pontificis, qui etſi à principio in Ordinem beneuolus eſſet, poſteà tamen ſiniſtris impreſſionibus hominum zoilorum præuentus, apices quoſdam Philoſophicos & juris ciuilis ſequens, contra Prædeceſſorum ſuorum Decreta, quæ antè laudauerat, & in corpus juris Canonici redacta erant, in alium ſenſum inflexit, multa reuocauit, plurima difficultatibus immerſit. Vnde grauiſſimæ perſecutiones natæ ſunt, & amariſſimæ tribulationes, quæ Ordinem crudeliter concuſſerunt: Dum Ordinis viri Primarii ſe opponere ſunt coacti, quorum (etſi illi, qui in Capitulo generali Peruſino congregati, omni cum reuerentia jam ſoliditatem doctrinæ probatiſſimè tradidiſſent, & Eccleſiæ judicio expoſuiſſent) aliqui tamen zelo impetuoſiori accenſi, & in Pontificis Articulos imprudēter poſtea inſurgentes, pœnis & cenſuris percuſſi ſunt, etſi pænitentiâ ducti & redeuntes ad obedientiam, ac culpam agnoſcentes liberati & abſoluti fuerunt: Inter quos *Michael Ceſenas* aliquando Ordinis Minorum Generalis, & *Guillelmus Ockam* doctiſſimus Theologus ſcholæ Nominalium Princeps appellatus cum nonnullis aliis iſtis turbinibus inuoluti ſunt.

Ioannes 22. opponit ſe Paupertati FF. Minorum.

De Paupertate FF. min.

Origo iſtius oppoſitionis.

Hujus Hiſtoriæ narrationem ab ouo inchoat *Marianus l. 4. c.* 8. ſequentibus verbis: *Cum (ait) quidam Beguinus anno Domini* 1321. *fuiſſet captus in ciuitate Narbonenſi pro facto hæreſis, & per Archiepiſcopum Narbonenſem, & Fratrem Ioannem de Belua inquiſitorem hæreticæ prauitatis ex Carcaſonenſibus qui Frater Ioannes perſecutor Ordinis Minorum, ſtatus & regiminis ipſius Ordinis acerrimus & enormis extitit, ſicut de perſecutione injuſta Fratribus facta apparet, per legitima documenta, & etiam per Bullam ſententiæ contra ipſum Fratrem Ioannem occaſione hujuſmodi perſecutionis Fratrum Minorum promulgatam. Hic Frater Ioannes præfatum Beguinum judicare volens tamquam hæreticum conuocauit ad ſuum Concilium omnes Priores, Guardianos & Lectores Religioſorum, & quam plures alios ſapientes, inter quos fuit Frater Beringarius Taloni de Perpiniano Lector in Conuentu Narbonenſi; Et cum ipſe Inquiſitor feciſſet inter cætera legi dictum articulum: Chriſtus & Apoſtoli nihil habuerunt in communi, neque in ſpeciali, pro quo inter cætera volebat Beguinum hujuſmodi condemnare; Ipſe Frater Beringarius lector ſuper dicto articulo requiſitus, reſpondit quòd hoc dicere, non eſſet hæreticum, ſed dogma ſanum, catholicum, & fidele, maximè cum hoc eſſet per Eccleſiam Catholicam in decretali,* Exiit *definitum. Quo facto ac ſi aſſeruiſſet hæreſim dictus Lector, præfatus Inquiſitor turbatus contra ipſum Fratrem Beringarium, dicens & mandans ei, ut ſtatim reuocaret, quod dixerat in omnium præſentia. Qui reuocare noluit quoquo modo, ſed quia cogebatur reuocare, timens ex hoc contra juſtitiam multipliciter aggrauari, ad Apoſtolicam ſedem ſolemniter appellauit, & cum appellatione ſua comparuit in Curia coram Domino Papa in Conſiſtorio apud Auinionem, ſed antequam Lector acceſſiſſet, prævenit præfatus Inquiſitor ſuis ſeductionibus & fallaciis & mendaciis ipſum Dominum Papam contra Fratres Minores, & eorum ſtatum, & Ordinem prouocauit. Quapropter Dominus Papa malè informatus de oppoſito Fratrem Beringarium Lectorem in ſua Curia fecit arreſtari, ex quibus lites & diſcordiæ non paruæ inter utrumque Ordinem oriri cœperunt coram ſummo Pontifice, & conſiſtorio dicentibus Minoribus; Quòd Chriſtus & Apoſtoli nihil habuerunt; nec in communi, nec in ſpeciali, & contrarium affirmare eſſet hæreticum: Econtra dicentibus Prædicatoribus, videlicet quod habuerunt, & hoc negare erat hæreticum. Neutra iſtarum partium in iſto initio quæſtionis diſtinguente, ſed vna affirmante, alterâ negante.*

Ex quibus conſtat 1. Tamquam mali corui malum ouum hanc perſecutionem inchoatam à *Fratre Ioanne de Belua* Inquiſitore, perſecutore Ordinis Minorum, & ſtatus ac Regiminis Ordinis acerrimo hoſte. 2. Occaſionem ſui veneni hauſiſſe ex doctrina à Beguino Beguinarum, & Begardorum Primario tunc necdum examinata, & condemnata, occaſione iſtius Propoſitionis: *Quòd Chriſtus & Apoſtoli nihil habuerint in communi, neque in ſpeciali.* Quæ quidem Propoſitio debebat primò examinari debitè. 3. Dictum Inquiſitorem Chriſtianæ & Religioſæ charitatis oblitum, fictionibus, fallaciis, & mendaciis Pontificem præueniſſe, & in Ordinem acrius incitaſſe.

Verum nec mens Pontificis in tantum præveniri potuit, quin auditis utrimque

partibus

partibus inter ſe diſſidentibus (Prædicatoribus quidem *Ioannis de Belua* ejuſdem inſtituti partes ſequentibus, & Propoſitionem vt hæreticam condemnantibus: Minoribus & contrà Propoſitionem vt catholicam defendentibus) judicaret rem maturius expendendam: *Quamobrem* (ait Marianus ſupra) *Dominus Papa Fratrem Vbertinum de Caſali de hoc requiſiuit per R.D. Nepaleonem Cardinalem Vrſinum, Diaconum tituli S. Adriani: vt de prædictâ quæſtione ſcriberet id, quod ſibi videbatur tenendum.* Hæc Marianus.

Erat ſanè F. *Vbertinus* vnus ex primariis Patribus qui tunc in Ordine vitâ, doctrinâ, & pietate excellebant, in ſcripturis ſanctis, & rerum diuinarum contemplatione exercitatiſſimus: quia acceptis litteris Cardinalis, ſic ad quæſtionem propoſitam doctiſſimè ſub diſtinctione reſpondit: *Ad queſtionem* (inquit) *prædictam non eſt reſpondendum ſimpliciter affirmatiuè vel negatiuè, ſed per duplicem diſtinctionem eligenda eſt veritas fidei & hæreſis reſpuenda. Et primò diſtinguendum eſt de Chriſto & Apoſtolis, quia fuerunt ſub duplici ſtatu: fuerunt enim vniuerſales Prælati Eccleſiæ noui Teſtamenti. Et hoc modo (quantum ad diſpoſitionis & diſtributionis auctoritatem, pro dando pauperibus & miniſtris Eccleſiæ, ſicut de Apoſtolis ſcribitur) bona habuerunt communia: Et negare quòd non habuerunt iſto modo, eſſet hæreticum, & de hoc non currit propriè queſtio, quia nullus in iſto ſenſu negauit. Ex iſta prælationis auctoritate Chriſtus dicitur loculos habuiſſe. Secundò Chriſtus & Apoſtoli poſſunt conſiderari, vt ſingulares perſonæ, fundamenta perfectionis Religioſæ, & perfecti mundi contemptores, ac gloriam mundi calcantes, & Chriſti conſilia de ſupererogatione perfectionis in ſeipſis obſervantes, & omnibus volentibus eſſe perfectos, exempla lucida tribuentes. Et ſi quæratur vtrum iſto modo habuerint? diſtinguendum eſt de duplici modo habendi. Quorum primus eſt Ciuilis & mundanus, quem modum habendi leges Imperiales definiunt; duas ejus partes oſtendentes per hæc verba: In bonis noſtris dicimus eſſe, in quibus habitis exceptionem, & defenſionem, & in non habitis repetitionem habemus. Et ita patet quòd qui habet aliquid ciuiliter & mundanè, poteſt defendere rem ſuam ab inuaſore, & repetere à detentore in judicio ſub judice imperiali. Et iſto modo dicere quòd habuerit Chriſtus & Apoſtoli res mundanas, eſt hæreticum, quia contra Euangelium. Nam Chriſtus Rex pacificus, qui Apoſtolos ſuos fecit filios pacis, ſeparauit ab omni humano litigio dicens*: Et qui vult tecum in judicio contendere & tunicam tuam tollere, præbe ei & pallium. *Et*: Qui aufert tibi veſtimentum & tunicam, noli prohibere, & qui aufert quæ tua ſunt, ne repetas. *In quibus verbis remouet à ſe (quia ipſe fecit quod docuit) & ab Apoſtolis (quibus hoc ipſum impoſuit) duplicem partem Iuris Ciuilis & mundani ſcilicet defenſionem habiti, & repetitionem perditi. Et iſte modus habendi propriè dicitur, habere in re proprietatem & dominium. Et quia Chriſtus & Apoſtoli iſto modo nihil habuerunt, idcircò B. Petrus pro ſe & pro omnibus Apoſtolis dicit, ſicut verus pauper*: Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te. *Dicere ergo, quòd Chriſtus & Apoſtoli iſto modo habuerint in communi, vel in ſpeciali proprietatem & dominium, eſt hæreticum & blaſphemum: Et hoc modo concedo, quod intelligunt Fratres Minores, licèt non diſtinxerint diuerſos modos habendi. Alio modo poſſunt haberi res temporales, quantum ad jus neceſſarium, & commune fraternæ charitatis. Et iſto modo Chriſtus & Apoſtoli habuerunt bona temporalia jure naturali, quod ab aliquibus dicitur jus poli, ad ſuſtentationem neceſſariam, repellentes omnia, quæ diuitias ſaperent, vel delitias redolerent, vel mundi pompam nutrirent. Et iſto modo habuerunt panes & piſces. Et ſic dicit Apoſtolus*: Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti ſumus. *Nec eſt aliqua profeſſio, nec aliquod conſilium Chriſti, quod prohibeat talem modum habendi, ſcilicet quantum ad neceſſarium vſum vitæ, & ideò dicere, quod non habuerint iſto modo, eſſet hæreticum; Et ſic concedo quòd vellent dicere Fratres Prædicatores.* Hæc Vbertinus.

An Chriſtus & Apoſtoli habuerint aliquid in communi vel ſpeciali.

Chriſtus & Apoſtoli dupliciter conſiderantur.

Act. 4. 32.

Io. 12. 6.

Duplex modus habendi.

Matt. 5. 40

Luc. 6. 29.

Matt. 19. 27.

1. Tim. 6. 8.

Fratris Vbertini de Caſali reſponſio lecta coram Pontifice in conſiſtorio Cardinalium omnibus placuit, & laudata eſt: Aſſeruerunt enim omnes vtrique parti ſufficienter ſatisfactum; ſummus etiam Pontifex *Ioannes* 22. gauiſus grauiſſimas lites ſic ad ſanctam concordiam paucis reduci, dixit: *Ita quæſtionem omnino terminandam eſſe, ſeque amplius de hac re quippiam nolle audire.* Et hæc quidem ad annum Chriſti 1321. facta ſunt & concluſa.

Quæſtionis de paupertate deciſio.

Verum ſerpens ille tortuoſus & omnis concordiæ hoſtis, non eſt paſſus pacificum illum animorum conſenſum diuturnâ pace gaudere: Anno enim ſequenti 1322. acerbiùs recruduit & reſuſcitata eſt majori contentione prior diſcordia, quorundam ſuggeſtione Pontificem Maximum iterum impellente, vt ab omnibus Prælatis & Magiſtris in Theologia hæc propoſitio examinaretur: *Vtrum* (ſcilicet) *pertinaciter affirmare Dominum Ieſum Chriſtum ejuſque Apoſtolos, non habuiſſe bona aliqua in ſpeciali, neque in communi, foret hæreticum.* Quæ quidem quæſtio in ſchæda ad omnes miſſa eſt. Et quamuis quæſtio iſta ſatis reſoluta videretur à *Nicolao* 3. in Extrau. *Exiit qui ſeminat* &c. qui diſtrictè etiam præuidens inconſtantiam ingeniorum, quæ

Quæſtio recruduit

quæ variis opinionum fluctibus agitantur, ſub pœna excommunicationis, ac priuationis officii ac beneficii prohibuerat: Ne hæc ſua Decretalis quouis modo à quibuſuis gloſſaretur, aut in diuerſas & aduerſas ſententias pertraheretur ſub titulo variarum opinionum, ſed ſicut prolata eſt, ſic fideliter exponeretur ad litteram: Nec aliter ſuper ipſa Conſtitutione gloſſæ fierent, niſi forſan per quas verbum vel verbi ſenſus ſeu conſtructio, vel ipſa Conſtitutio quaſi grammaticaliter ad litteram, vel intelligibiliùs exponeretur: *Ne* (inquit) *ſub colore liciti nonnulli contra fratres ipſos, & Regulam in legendo, exponendo, aut gloſſando poſſent virus ſuæ iniquitatis effundere* &c. prout latiùs ad finem dictæ Decretalis continetur. Ne hæc Conſtitutio opinantium libertatem in examinanda prædicta propoſitione aliquos impediret, inductus eſt Pontifex, vt per aliud decretum quod incipit: *Quia nonnumquam* &c. quod habetur in Corpore Juris Canonici inter Extrau. communes *Tit.* 14. *de verb. ſignif.* iſtas pœnas & obſtacula omnia ſuſpenderet, & cuilibet opinandi libertatem concederet ſub titulo inueſtigandæ profundiùs veritatis. Sic ad arma omnes conuocati ſunt, & quod timuit *Nicolaus*, ne per hoc virus iniquitatis in Regulam Fratrum Minorum ab iniquis ſuſurronibus effunderetur: Jam idipſum effreni libertati cujuſcumque relictum eſt, ſub prætextu inquirendæ veritatis, ſub judicio tamen futuro Sedis Apoſtolicæ.

Porrò etſi inconſtantiæ ingeniorum res ſic expoſita eſſet: non defuerunt tamen qui ſincerâ intentione veritatem inueſtigarent & tuerentur. Et quidem cùm Propoſitio illa præcipuè Ordinem Fratrum Minorum contingeret, & eorum Paupertatem in Regula à Chriſto dictata præſcriptam laceſſere videretur, inſtaretque Capitulum Generale Peruſii indictum à *Michaele Ceſenate* tunc Ordinis Miniſtro Generali: Monitus eſt Generalis per Litteras ab aliquibus Cardinalibus, ſpeciatim *Vitali de furno* & *Bertrando de Turre* ex Ordine Minorum aſſumptis, & aliis perſonis primariis: vt ſuper Propoſitione illa, quæ ad omnes mittebatur, judicium ſuum in communi ferrent, & ſingulariter attenderent ad *Nicolai* 3. declarationem, quæ tunc in Ordine inualuerat, tamquam Regulæ Franciſcanæ defenſoria, & conſeruatoria. Acceptæ itaque litteræ coram toto Capitulo congregato lectæ ſunt, & impoſitum vt ſuper Propoſitione à ſummo Pontifice maturè deliberaretur: quod & ſummâ diligentiâ & ſtudio factum eſt: Præmiſſis enim variis collationibus & diſputationibus inter Theologiæ ſacræ Magiſtros & Lectores, tandem Reſolutio accurata ſequentis tenoris emanauit.

Vniuerſis Chriſti fidelibus præſentes litteras inſpecturis, F. Michael Ordinis Fratrum Minorum Generalis Miniſter, Guillelmus Angliæ, Henricus Superioris Germaniæ, Arnaldus Aquitaniæ Prouinciales Miniſtri, & in ſacra Theologia Magiſtri: Nec non Hugo de nouo Caſtro, & Guillelmus Almuchiæ S. Theologiæ Doctores. Nicolaus Miniſter Franciæ, ac Guillelmus Bloc Baccalaurei in ſacra pagina, Et omnes Miniſtri, Cuſtodes, Diſcreti & Lectores generalium ſtudiorum apud Peruſium congregati in Capitulo generali Ordinis prædicti, ſalutem & pacem in Domino ſempiternam.

, Noueritis quod nos anno Domini 1322. *indictione* 5. pridie Nonas Junii, auditâ & intellectâ quæſtione quâdam, quæ in Romana Curia præſentialiter agitatur, quâ quæritur: *Vtrum aſſerere Chriſtum, & Apoſtolos non habuiſſe aliquid in communi ſit hæreticum?* Et requiſiti quid de ipſa quæſtione ſentiremus: Hæc in ſcriptis ſub noſtris ſigillis, & ſubſcriptionibus propriis tradere curauimus. Viſis & examinatis, dictâ quæſtione, cum allegationibus, quæ prò & contrà fiunt, diligentique & maturâ deliberatione digeſtis, determinationi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ firmiter & totaliter inhærentes, concorditer & vnanimiter dicimus & fatemur: Quòd dicere & aſſerere, quòd Chriſtus viam perfectionis oſtendens, & Apoſtoli eandem perfectionis viam ſequentes, atque per exemplum in alios volentes perfectè viuere deriuantes, nihil Iure proprietatis, Dominii ſeu Juris proprii in communi habuerunt, non eſt hæreticum; ſed ſanum, & catholicum, & fidele, maximè cum ſancta Romana Eccleſia Catholica, quæ à tramite Apoſtolicæ Traditionis numquam deuiaſſe aut erraſſe probatur. 24. *q.* 1. à *Recta fide*, & cap. *Pudenda*, in fine hoc expreſſè dicat, affirmet, & determinet manifeſtè, Extrau. de verb. ſignif. *Iudicium Capituli Generalis ſuper quæſtione propoſita.*

Digitized by Google

„ ſignif. cap. *Exiit qui ſeminat*, *l.* 6. §.
„ *Porrò.* Sic inquiens: *Dicimus quòd abdica-*
„ *tio proprietatis omnium rerum tam in ſpecia-*
„ *li, quam etiam in communi propter Domi-*
„ *num, meritoria & ſancta, quam & Chri-*
„ *ſtus viam perfectionis oſtendens verbo docuit,*
„ *& exemplo firmauit. Quamque primi fun-*
„ *datores militantis Eccleſiæ, id eſt Apoſtoli,*
„ *prout ab ipſo fonte, id eſt Chriſto hauſerunt,*
„ *& volentes perfectè viuere per doctrina &*
„ *vita ipſorum alueos deriuarunt.* Quæ Ec-
„ cleſiæ determinatio in 6. *libro* per ipſam
„ Eccleſiam Catholicam eſt inſerta. Et per
„ aliam Decretalem in Viennenſi Conci-
„ lio promulgata, & in ſeptimo libro ſub
„ *Titulo de verb. ſignif.* inſerta, & per ipſam
„ vniuerſalem & Catholicam Eccleſiam eſt
„ approbata; ac nouiſſimè per ſanctiſſimum
„ Patrem & Dominum D. *Ioannem* diuinâ
„ prouidentiâ Papam 22. in quadam ſua de-
„ claratione edita ſuper Regulam, & ſta-
„ tum Fratrum Minorum, quæ incipit:
„ *Quorundam exigit*, eſt eadem Declaratio
„ plurimum commendata, tamquam *ſalu-*
„ *briter edita, ſolida, lucida, multâque ma-*
„ *turitate digeſta*; Et teſtante *Canone* 19.
„ d. SS. Romanorum, Id quòd pro dogma-
„ te ſano Sedes Apoſtolica comprobauit,
„ ſemper teneri debet acceptum, nec ab ea
„ licet quomodolibet reſilire 24. q. 1.
„ *Hæc eſt fides.* In hujuſmodi autem noſtræ
„ opinionis & Communis, ac concordis
„ Sententiæ teſtimonium, & munitionem,
„ præſentem ſeriem de communi conſenſu
„ omnium noſtrum, ſigillis & ſupſcriptio-
„ nibus propriis Generalis Miniſtri, &
„ nominatorum Fratrum Magiſtrorum in
„ ſacra Pagina, nec non & quatuor Mini-
„ ſtrorum Prouincialium, Thomæ Pro-
„ uinciæ Bononienſis, Petri Prouinciæ S.
„ Franciſci, Ferdinandi Prouinciæ Caſtel-
„ læ, & Simonis Prouinciæ Thuroniæ duxi-
„ mus muniendum, Datum *Peruſii*, *anno*,
„ *menſe*, *& die* ſuperiùs annotatis.

Non poterat Capitulum majori prudentiâ quæſtioni ſatisfacere, putabatque rem extra controuerſiam poſitam; Cùm reſolutio tota firmaretur in verbis Declarationis *Nicolai* 3. *Extrau. Exiit qui ſeminat*, nec non in alia *Clementis* 5. quæ incipit: *Exiui de Paradiſo*, in Concilio Viennenſi Generali edita, & ab vniuerſa Eccleſia recepta: Quas *Ioannes* 22. in alia Decretali quæ incipit: *Quorundam exigit*, plurimùm laudauerat & commendauerat tamquam *ſalubriter editas, ſolidas, claras, & lucidas, multâque maturitate digeſtas*, & quibus ſuam velut confirmatoriam addiderat, *Vt ſic* (inquit) *dies diei eructet verbum, & nox nocti ſcientiam manifeſtet* &c. Verùm aliter euenit, fomitem ſine dubio miniſtrante communis pacis inimico. Exa- *Papa reſolutione illâ exacerbatur.* cerbatus eſt enim hâc reſponſione Pontifex, occaſione captatâ: Quòd Capitulum Generale ſimplici hâc reſolutione non fuiſſet contentum, ſed & aliam ampliorem deduxiſſet, quam refert *Aluarus Pelagius l.* 2. *de planctu Eccleſ. c.* 62. ac ordinaſſet, vt dictæ Reſolutiones tot Pontificum Declarationibus firmatæ à fratribus contra Impugnantes per vniuerſum orbem defenderentur, & aliquis doctus Pater ad Curiam Romanam deſtinaretur, qui pro hac veritate ſtabilienda decertaret, quam Commiſſionem ex obedientia ſubiit Pater *Bona Gratia Bergomás* vir doctiſſimus, ſed fortè acerbioris ingenii, quàm res illa poſtulabat.

Dum igitur Fratres velut pro aris & focis pro ſingulariſſima ſtatus & Regulæ Margarita *Paupertate altiſsima* decertant, & ex pulpitis ac cathedris liberam ab omni dominio & vſu Juris, ac à Chriſto & Apoſtolis tamquam primis illius Profeſſoribus obſeruatam, etiam ſub Teſtimonio ſummorum Pontificum; ac SS. PP. aſſertionibus declamant: His laceſſitus Pontifex *Ioannes* 22. quod antè in Decretalibus *Nicolai* 3. & *Clementis* 5. probauerat, reuocat, & in his exiſtimans viam facti ſibi magis fauentem, non ſine ſtupore & admiratione doctiſſimorum & optimorum virorum Extrauagantem illam: *Ad Conditorem Canonum* relaxat, in quâ docens ex Philoſophorum & Ciuilium Jurium argumentis, in rebus maximè vſu conſumptibilibus, dominium non poſſe ſeparari ab vſu, nullumque dari facti ſimplicis vſum, abſque Juris titulo: de facto reuocat, & à Sede Apoſtolica remouet, ac renuntiat omni dominio & Iuri, quod Eccleſia & ſummi Pontifices à *Gregorio* 9. vſque ad illa tempora in ſe aſſumpſerant ſuper omnibus rebus, quæ vſibus Fratrum legitimè cedebant: quaſi per hoc dominium & Ius politicum dictarum rerum immediatè in Ordinem & Fratres Minores relaberetur, ac ſic eorum gloriatio de Altiſſima Paupertate, & abdicatione omnis dominii & vſus Juris in rebus ex ſe corrueret. Vnde & ſyndicos & Procuratores, qui nomine S. Sedis ac Romanæ Eccleſiæ quæ vſibus Fratrum Minorum conceſſa adminiſtrabant, caſſauit, deſtituit, & ne de nouo inſtituerentur, non obſtantibus Prædeceſſorum ſuorum Conceſſionibus & Declarationibus prohibuit.

Edit Conſtitutionem ad Conditorem.

Hinc in Ordine grauis Tribulatio, & Animorum turbatio Mater confuſionum: Et quidem F. *Bona Gratia Bergomas*, quem ad Curiam Romanam pro hac cauſa tuenda diximus à Capitulo Generali Peruſino miſſum, ſtatim initio *anni* 1323. Procuratorio nomine totius Religionis, contra præ-

Vnde grauis turbatio in Ordine.

prædictam Conſtitutionem : *Ad Conditorem* appellauit, & oblato libro in proprias manus Pontificis coram Curia, conatus eſt probare *Extrauagantem* illam, illiuſque doctrinam, vtpotè injuſtam & illicitam non poſſe ſubſiſtere, cùm plurimis Prædeceſſorum *Conſtitutionibus*, ab ipſa origine Ordinis in confirmationem Altiſſimæ Paupertatis datis contradiceret, & Chriſti ac Apoſtolorum Paupertatem deſtrueret, & Juribus diuinis & humanis contraueniret. Hâc Appellatione commotus Pontifex, tantum abeſt vt ejus ira deferbuerit, quin magis efferueſcens 1. quidem Conſtitutionem prædictam ampliauerit, & de nouo confirmauerit : Deinde *Bonagratiam* Appellationis, ac libri dictatorem incarcerari mandauerit : Tandem, fruſtrà Cardinalibus aliquibus illius iram temperare conantibus : Ad deciſionem vlteriorem procedens, tamquam ex cathedra hæreticum eſſe definierit, Pertinaciter affirmare:

1. *Redemptorem noſtrum, ac Dominum Ieſum Chriſtum, ejuſque Apoſtolos, in ſpeciali non habuiſſe aliqua, nec in communi.* 2. Hæreticum eſſe pertinaciter affirmare: *Quod Redemptori noſtro prædicto ejuſque Apoſtolis in iis, quæ ipſos habuiſſe ſcriptura teſtatur, nequaquam Ius ipſis vtendi competierit, nec illa vendendi ſeu donandi Ius habuerint, aut ex ipſis alia acquirendi (quæ tamen* (addit) *ipſos de præmiſſis feciſſe Scriptura teſtatur, ſeu ipſos potuiſſe facere, ſupponit expreſſè) cùm talis Aſſertio ipſorum, vſum & geſta euidenter includat, in præmiſſis non juſta, (quòd vtique de vſu, geſtis, ſeu factis Redemptoris noſtri Dei filii nefas eſt ſentire) & S. Scripturæ ſit contrarium, & doctrinæ Catholicæ inimicum.* Et ſubdit : *Aſſertionem ipſam pertinacem de Fratrum noſtrorum conſilio, deinceps erroneam fore cenſendam meritò, ac hæreticam declaramus.* Ita Pontifex in Conſtitutione : *Cùm inter nonnullos. Data Auinione 2. Idus Decemb. Pontif. anno* 7.

Hic Pontificis feruor, vt exhalatio quædam nubibus incluſa magnum tonitru comitantibus fulminibus fulguribuſque in Ordine excitauit, & velut cœlo turbato ingentes tempeſtates Ordo paſſus eſt: Nam & Michael Cæſenas Ordinis totius Primicerius, quòd Capitulo Peruſino, in quo quæſtiones de Paupertate in contrariam ſententiam à Patribus deciſæ fuerant, præſediſſet, à Pontifice Auinionem euocatus, & variis prætextibus ibidem detentus, malè à Pontifice tractatus eſt, dum ei coram pluribus præſentibus imponit, quaſi ſuâ temeritate & audaciâ *Ludouico Bauaro* & hæreticis contra Eccleſiam faueret : quodque hæreticam doctrinam *de Paupertate Chriſti* contra Eccleſiæ definitionem ſuſtinuiſſet, & in Capitulo Peruſino cum ſuis defenſaſſet, volens vt illam ſententiam Capituli Peruſini retractaret. Negabat ſanè Cæſenas in doctrina Capituli Peruſini hæreſim contineri : vnde & oblato libello qui incipit: *Ego Frater Michael attendens, quòd ſacri Euangelii* &c. appellauit à ſua in Curia arreſtatione, ab Inquiſitionibus in eum in cauſa hæreſis perperam (vt aſſerebat) faciendis, à Decretalibus in Controuerſia Paupertatis à *Ioanne* Papa editis, denique ab omnibus quæ fortè ſe, & Ordinem contingerent, à deputatis Examinatoribus conſtitui.

Cæſenas à Papa malè tractatur.

Fatentur quidem omnes pii potuiſſe *Cæſenatem* humilitate & aliquâ ſubmiſſione Pontificis iram temperare ; verùm velut igni injectum oleum flammas multiplicabat, & dum ſummus Pontifex indictis Comitiis Generalibus Ordinis Bononiæ, contendit *Cæſenatem* ab officio fruſtrà abſoluere ; *Cæſenas* cum *Guillelmo Ockam* & *Bonagratia Bergomate* Auinione fugientes, ſubminiſtratâ ipſis in portu de Aquis mortuis ſcaphâ, ac demum triremè, ad *Ludouicum Bauarum* Piſas confugiunt : ſchedulâ ad Pontificem miſsâ, quâ cauſam ſuæ fugæ in injuſtam Pontificis perſecutionem reuoluebant.

Fugit.

Sed nec hîc exacerbatus ille *Cæſenatis* animus ſtitit : Cùm enim jam Piſis apud *Ludouicum Bauarum* quieſcere debuiſſet, auditâ ſui reelectione in Generalem Miniſtrum in Comitiis Generalibus Bononienſibus, præter & contra mentem Pontificis factâ : qui humilitatem inſinuare debuerat, in proteruiæ & præſumptionis fumos euaporatus eſt. Ad primum enim nuntium ſubitò, Nomine ſuo & omnium Fratrum ſibi adhærentium appellauit contra *Pontificis grauamina*, ad Eccleſiam Matrem, & Concilium Generale : Et Appellationem illam Notarii publici manu firmatam ad valuas Eccleſiæ primò affixit, & eandem poſteà ad ſummum Pontificem tranſmiſit.

Reelectus in Miniſtrũ Generalem appellat.

Hîc Caminus ſiue fornax ſeptuplum accenſus eſt : dum Pontifex *Cæſenatem* Ordinis Regimine ſpoliat, conſtituto *Bertrando Tuſculano de Turre* Epiſcopo Cardinale Ordinis interim Vicario & Adminiſtratore, cui omnes Miniſtros, Cuſtodes, & Guardianos, cæteroſque Fratres obedire voluit : Et ſcriptis litteris ad omnes Prælatos & Principes *Cæſenatem* ab officio depoſitum carceribus mancipandum decernit.

Priuatur officio.

Hinc iterum confuſiones variorum Scriptorum qui contra *Ioannem* 22. ſcripſerunt. Inter quos F. *Guillelmus Ockam*, qui ſub *Ludouici Bauari* protectione Sedis Apoſtolicæ Dignitatem infirmare conatus eſt per deciſionem *Octo quæſtionum ſuper poteſtate ſummi Pontificis*, & *Dialogum de poteſtate Imperiali & Papali* : Ac in ipſum Pontificem

Ipſe cum Ockam ſcribit contra Papam.

cem calamum mouens. *Compendium errorum Ioannis 22. de utili dominio rerum Eccleſiaſticarum*, & *Opus nonaginta dierum* compoſuit. Quem ſecutus *Michael Caſenas* de eadem materia tres Tractatus contra errores *Ioannis* Papæ edidit & peſſimo quidem hi duo calamo falſa veris, piis impia permiſcentes, ſub prætextu ſuam fugam juſtificandi, vel Paupertatem Euangelicam & Apoſtolicam aſtruendi fomitem multæ turbationis Ordini ſubminiſtrarunt.

Corbarius Papa ſchiſmaticus.

Amaritudinem tribulationis Ordinis augebant varii caſus, & euentus his temporibus concurrentes: Nam & *Ludouicus Bauarus* Imperator Eccleſiam affligebat, cujus potentiâ *Petrus Corbarius* ex Fratre Minore in Sedem Petri illegitime intruſus erat: Et quamuis Ordo nullatenus *Ludouico* adhæſiſſet, minùs partibus *Petri Corbarii* in ſchiſmate conſenſit; nec vnquam à veri Pontificis *Ioannis* 22. obedientia receſſit, prout & ipſe ſummus Pontifex ſingulari teſtimonio fidem facit, in Epiſtola quam ad Ioannam Franciæ Reginam ſcripſit, quam referunt Annales ad annum Chriſti 1329. n. 2. In qua affectus ſui in Ordinem perſeuerantis rationem reddere volens; non aliam addit, quàm quod *Ordo Petro Corbario, Michaeli Caſenati, Ludouico Bauaro nunquam adhæſerit: Ordo namque prædictus* (ait) *generaliter vbique (paucis exceptis perſonis vilibus, quæ ferè omnes propter eorum delicta dudum carceri adjudicati fuerant, vel erant præſentialiter judicâdi) adeò promptè & plene noſtris, & Vicarii noſtri paruere mandatis, ſicut unquam ſummo Pontifici vel ſuo vero Miniſtro paruit dictus Ordo: Interdicta quoque noſtra ſeruauerunt, vbi potuerunt, Fratres dicti Ordinis, vbi verò non potuerunt, fugientes de locis illis, ſe ad loca ubi ſeruare poterant, tranſtulerunt.* Et addit diligentiam adhibitam à Fratribus Minoribus in extinguendo ſchiſmate, & in rebellibus S. Sedis compeſcendis: *Contra fautores* (inquit) *quoque Petri & Michaelis, tam inquiſitores hæreticæ prauitatis ejuſdem Ordinis, quàm Miniſtri & alii ad quos poterat pertinere, diuerſos proceſſus & ſententias protulerunt: Ac in præſenti omnes Miniſtri & Fratres alii pro Generali Miniſtro opportunè ſpretis mortis periculis, quod erat incredibile, properât verſus Pariſios greſſus ſuos*, &c. Hæc Pontifex de integritate Ordinis in calamitatibus tam Eccleſiam quàm Ordinem infeſtantibus. Et quod de euntibus Pariſios in iſta Epiſtola ſcribit: Id quidem plurimum roboris teſtimonio Apoſtolico adfert: Patres enim in Comitiis illis Generalibus Pariſienſibus ex vniuerſo orbe congregati in feſto Pentecoſtes ejuſdem *anni* 1329. ad diem 11. *Iunii* declararunt iniquas & impias fuiſſe *Ceſenatis* contra *Ioannem* Papam criminationes: Ipſumque ſolum, verum, ac legitimum eſſe S. R. E. Pontificem, condemnantes, iterum, Petrum Corbarium, & ejus Acta: Quæ omnia bene adnotanda ſunt, contra plurimos qui ordinem illo tempore in duas partes ſciſſum falſo affirmarunt.

Ordo non defecit à vero Pontifice.

Spiritualium ſchiſma in Ordine.

Sed nec his malis circumſcribebatur Ordinis innocentis nimis tædioſa calamitas: Quidam enim Fratres (qui ſub zeli Paupertatis & Regulæ ad litteram obſeruandæ prætextibus ſe *Spirituales* nuncupantes) vacante ad annum ſede Apoſtolicâ poſt *Clementem* 5. & Præfecturâ Ordinis *ad annum* 1314. nimiâ impatientiâ & temeritate ducti, ab Ordine ſe ſeparauerant, & excuſſâ obedientiâ Prælatorum ſibi Cuſtodes & Guardianos conſtituerant, circa partes Narbonenſes, & Biterenſes, ſub Pontificatu *Ioannis 22.* ſuum ſchiſma renouarunt, quorum exemplum complures ex diuerſis orbis partibus ſecuti, grauiter Ordinis pacem concutiebant. Portabant autem ad diſtinctionem cæterorum veſtes ſtrictas, curtas, viles cum paruis caputiis: condemnabant cellaria, granaria, collectiones frumenti & vini tempore meſſis & vindemiæ, tamquam contra Paupertatem, & alias auſteritates ſibi aſſumebant, vt à communitate Ordinis ſe ſequeſtrarent. Quos etſi *Ioannes* 22. ad annum 1317. edito illo Decreto quod incipit: *Quorundam exigit* (quod inter Extrauagantes communes refertur *Tit. de verborum ſignif in 6.*) omninò condemnaſſet, formam habitus Ordinis deſignans, & cætera ad Declarationum *Nicolai* 3. & *Clementis* 5. reſolutiones remittens & quibus major pars dictorum *Spiritualium* acquieſcens ad Ordinis obedientiam redierat. Remanſerant tamen ex ipſis nonnullæ reliquiæ, quæ ſub ſuperſtitioſis prætextibus tamquam Eremitæ per orbem diſperſi, Ordini infeſti erant, & harum perſecutionum tempore, Aduerſariis arma ſubminiſtrabant. De quibus Annales:

Fratricellorum, Biſochorum, Beguinarum, &c. errores & mores.

Aliam etiam eodem tempore acerbiorem afflictionem, Ordo poſteà non ſine magno ſui detrimento ſenſit: Dum nonnulla genimina viperarum orbem peruaderent ſub nomine *Fratricellorum*, *Fratrum de paupere vita*, *Apoſtolicorum*, *Biſochorum*, *Beguinarum & Begardorum*; qui vt errores ſuos faciliùs diſſeminarent, habitu nouæ Religionis adinuento Congregationes & Conuenticula inſtituerunt, ſuperiores elegerunt emendicatis nominibus Miniſtrorum, Cuſtodum, & Guardianorum. Summa autem Hæreſis illorum fuit: ſub titulo ementitæ *paupertatis Euangelicæ* Nihil proprium poſſidere, non locum habere, non aliquid ſecum portare: Verè autem

Digitized by Google

autem & à parte rei ſuo ventri indulgere, per mundum vagari & curſitare, & (teſte Aluaro Pelagio) *ut Pſeudo-boues ad præſepe euacuandum, de paupertate plenis ventribus, quorum ſunt Deus, & vitâ Apoſtolicâ gloriantes, pietatem & orationem, nec non auſteritates fingentes ſpeciem boni* præſeferebant: quos latiſſimè depingit idem Aluarus Epiſcopus Syluenſis de planctu Eccleſiæ l. 2. c. 51.

An illi fuerint de Ordine S. Franciſci. Ab illorum itaque ſimulationibus grauiter Ordo apud maleuolos vel ignorantes patiebatur: Nam, vt teſtatur ipſe ſummus Pontifex *Ioannes* 22. Titulo de Religioſis domibus c. vnico quod incipit: *Sancta Romana & vniuerſalis Eccleſia*, &c. *Vt ipſorum error veritas, & impietas Religio reputetur, plurimi eorum Regulam ſeu Ordinem Fratrum Minorum, quem S. Franciſcus instituit, ſe profiteri, ad litteram obſeruare, confingunt, quamquam in obedientia Generalis vel Prouincialium Miniſtrorum ipſius Ordinis non moreantur: prætendentes ſe à S. M. Cæleſtino Papa 5. Prædeceſſore noſtro, hujus ſtatus ſeu vitæ priuilegium habuiſſe, quòd tamen, etſi oſtenderent, non valeret*, &c Infrà: *Nonnulli etiam ex ipſis aſſerentes ſe eſſe de Tertio Ordine S. Franſciſci Pœnitentium vocato, prædictum ſtatum & ritum eorum ſub velamine talis nominis ſatagunt palliare, cum tamen in Regula ipſius Tertii Ordinis, talis viuendi ritus nullatenus ſit conceſſus*, &c. Hæc Pontifex.

Sic Ordo intus & foris concutiebatur; & quamuis ſummus Pontifex omnium rationem pro ſibi impoſito onere Chriſti Vicarii gereret, etiam publicis Decretis declarans illa Ordinem S. Franciſci non afficere, & ſacrum Ordinem nîl commune cum iſtis impiiſſimis hæreticis habere: Ab iis tamen qui vel non intelligebant, vel nimis facilè rumoribus credebant, aut ex animi peruerſitate, & in Ordinem conceptis odiis, conuitiandi occaſionem ſe accepiſſe ſibi congratulabantur, non mediocres patiebatur Ordo calumnias. Eò maximè quòd qui ad *Ludouicum Bauarum* confugerant *Caſenas* & *Ockamus*, mendaciter dicebantur, impiiſſimis illis ſectis & ſacrilegis Congregationibus aut manus dediſſe, aut initia. In quo errore turpiter abſorptum noſtro tempore Abrahamum Bzouium Annaliſtam demonſtrat P. Waddingus ad *annum* 1317. *n.* 26. & 42. Qui *Bzouii error in hoc.* tamen Bzouius debuerat aduertere condemnationem ſupra dictam factam à *Ioanne* 22. in qua abſolutè repudiatâ & declaratâ Hæreſi toti Eccleſiæ manifeſtum facit: Dictorum hæreticorum *damnandam Temeritatem, in fidei detrimentum, fidelium ſcandalum, præfati Minorum & aliorum Ordinum opprobrium, & etiam ſuarum & aliarum animarum perniciem redundare*: Adeoque declaratâ Ordinis Minorum, & aliorum qui intricari videbantur innocentiâ; Eos à vindictâ Eccleſiaſticâ fecit immunes.

Ordo igitur innocens & impollutus, ſic partim calumniis traductus, partim aduerſis procellarum grauiſſimarum fluctibus concuſſus; quomodo ſubſiſtere potuiſſet, niſi ſuper ſolidiſſimum Chriſti fundamentum fundatus firmatuſque fuiſſet? Hæc autem omnia, Paupertatis Euangelicæ, quam Ordo profitebatur, perſecutionem ſecuta fuerunt: quam niſi S. Sedes Apoſtolica, potentiâ, ſapientiâ, prudentiâ que ſedaſſet, & paternâ ſollicitudine Ordini prouidiſſet, Euangelicæ Paupertatis veritatem reſtituendo, in confuſionem perpetuam omnia deuoluebantur.

Perſecutionis toleratæ Palmâ pacificâ.

VErum in his malis *Deus* (teſte ſapiente) *ſuauis & verus, patiens, & in miſericordia diſponens omnia: cum eſſet juſtus: Ipſos qui non debebant puniri, condemnare exterum æſtimauit à virtute ſua.* Cum ergo in hac de Euangelica Paupertate controuerſia, omnes viderentur, vinculis tenebrarum, & longæ noctis obuoluti: *Vnâ enim velut catenâ tenebrarum erant colligati, quibus ſuperpoſita erat grauis nox, imago tenebrarum*: Sol veritatis illuminans omnem hominem, radiis ſuæ ſapientiæ tenebras depulit, & etiam vſque ad atomos omnia illuſtrauit: vt tandem agnoſcerent in his Controuerſiis non niſi de vocibus æquiuocis, de apicibus Politici juris, de verborum ſignificationibus & interpretationibus altercationes moueri.

Sap. 15. 1.
Sap. 12. 15.
Sap. 17. 17. v. 20.

Æquiuocatio termini Habere. Æquiuocatio autem in his potiſſimum conſiſtebat: Primò in verbo *Habere*, quod *Ioannes* volebat includere ex Juriſconſultorum apicibus, *Poſſeſſionem, Dominium, Vſum Iuris, Vſum fructum Iuridicum*, quæ Paupertati Fratrum Minorum repugnant: Fratres Minores autem ſuſtinebant Verbum *Habere* etiam in ſcripturis ſæpius vſurpari pro ſimplici vſu facti naturali, ſiue licito, ſecluſo omni Jure Politico: Item: pro ſimplici rerum adminiſtratione.

Æquiuocatio termini Ius Æquiuocatio altera: conſiſtebat in verbo, *Iuris*, quod ad ſolum jus Politicum *Ioannes* 22. reſtringebat: Fratres autem Minores oſtendebant *Ius* æquiuocum eſſe ad *Politicum* ſiue *Ciuile*: Et ad *Ius Diuinum, Eccleſiaſticum*, ſiue *Ius Poli*, & *Primitiuæ Naturæ*; Et ſic de ſimilibus terminis quibus homines imò & ſcripturæ vtuntur. Vnde declaratâ æquiuocatione terminorum apparuit diſcors Ordinis Fratrum Minorum

Concordia Ordinis Minorum cum Papa in materia de Paupertate.

cum Pontifice vera concordia: diſcors quidem in terminorum æquiuocatione, concors in rei ſubſtantia & veritate. Et quidem ad veritatem Extrau. *Exiit qui ſeminat. Nicolai* 3. & : *Exiui de Paradiſo Clementis* 5. & ad Reſolutiones *Vbertini de Caſali*, ac Capituli Peruſini reditum eſt: Et ſalutaris concordia publicata fuit in Comitiis Generalibus Pariſiis ab ipſo *Ioanne* 22. Indictis, depoſito à Generalatu *Caſenate*; ex qua Tranquillitas magna in Ordine facta eſt.

Concordia illa in quo conſiſtebat.

Concordia porrò in hoc ſummariè conſiſtebat.

Chriſtum & Apoſtolos vt Perfectionis Euangelicæ in ſumma Paupertate Prima Exemplaria in rebus quibuſcumque etiam vſu conſumptibilibus nihil habuiſſe (vt *Habere*, Poſſeſſionem, Dominium, jus Politicum, Juris Vſum, aut etiam juridicum vſum fructum dicit) Habuiſſe tamen (vt *Habere* ſimplicem facti vſum dicit) in iis quæ Natura nulli negat, quod ex jure poli & primæuæ naturæ procedit; abſque vlla proprietate, quam *Meum* & *Tuum* induxit, & Jus Ciuile confirmauit, & perſonis addixit. Igitur Conſtitutiones *Ioannis* 22. cum affirmant Chriſtum & Apoſtolos habuiſſe Ius in Rebus: verificantur de *Iure Naturali Iure poli*, cujus finis eſt *vſus facti*. Sententia autem quæ negat Chriſtum & Apoſtolos aliquod Ius in res quaſcumque habuiſſe: intelligenda eſt de *Iure Politico* & *Ciuili*, quod poſſeſſionem Ciuilem inducit, quod Ius à diuiſione Bonorum incœpit.

Quod Chriſtus & Apoſtoli loculos permiſerint, quomodo intelligendum.

Rurſus, ſi quando Chriſtus & Apoſtoli (etſi rariſſimè & non niſi in certis caſibus) loculos ſeruari & portari permiſerunt, non fuit quaſi in illis Ius aliquod Politicum prætenderent: ſed propter exemplum imperfectorum juxta neceſſitatem circumſtantiarum ad informandam Eccleſiam, de iis quæ facturi eſſent Eccleſiæ Prælati, & ii quibus cura cæterorum demandata erat. Nam vt benè *Nicolaius* 3. *Egit namque* (ait) *Chriſtus & docuit opera perfectionis, egit etiam infirma, ſicut in fuga patet & loculis: ſed vtrumque perfectè perfectus exiſtens, vt perfectis & imperfectis ſe viam ſalutis oſtenderet, qui vtroſque ſaluare venerat, qui tandem mori voluit pro vtriſque.* Hæc Nicolaus: Itaque in omnibus Chriſtus & Apoſtoli perfectionis viam docuerunt, ſiue cum omnia reliquerunt, & omni Iuri Ciuili renuntiarunt, ſiue cum titulo neceſſariæ Adminiſtrationis loculos aſſeruari permiſerunt (Hæc enim adminiſtratio Ius Ciuile neceſſariò no nincludit) ad quos pro neceſſitatibus ad ſimplicem Naturæ vſum indigentes recurrerunt. Videantur quæ de his latiſſimè deduximus in fundamento 6. De Paupertate §. 3. per totum, vbi omnia quæ in contrarium opponi poſſent, reſoluimus, Propoſitionibus firmiſſimis totam Materiam diſcordem concordauimus. Denique ſenſum communem totius Eccleſiæ aperuimus, etiam per derogationem, quam fecerunt ſummi Pontifices, Decretorum *Ioannis* 22. Maximè Conſtitutionis ad Conditorem Canonum.

Multum verò ad hoc confert: Reuocatio *Ioannis* 22. quam authenticam quidem publici Notarii manu ſubſcriptam habeo; quàm etiam refert R. P. Lucas Waddingus *ad annum* 1333. *n.* 14. quam hic ad longum damus.

Ioannes Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Ioannes 22. reuocat quæ decreuerat contra Paupertatem FF. Minorum.

NE ſuper iis, quæ de Animabus purgatis ſeparatis, à corporibus an citra reſumptionem corporum diuinam eſſentiam illâ viſione, quam vocat Apoſtolus facialem, videant, tam per nos, quàm per nonnullos alios in præſentia noſtra recitando, & allegando Sacram ſcripturã, & originalia dicta ſanctorum, vel aliàs ratiocinando ſæpiùs dicta ſunt aliter, quam per nos dicta & intellecta fuerunt, intelligantur & dicantur, auribus valeant fidelium inculcari. (1. Cor. 13. 12.) *Ecce quoad noſtram intentionem, quam cum S. E. Catholica circa hoc habemus, & habuimus ſerie præſentium, vt ſequitur, declaramus. Fatemur ſiquidem & credimus, quòd Animæ purgatæ ſeparatæ à corporibus, ſunt in cœlo cælorum, & in paradiſo cum Chriſto, conſortio Angelorum congregatæ, & vident Dominum & diuinam eſſentiam facie ad faciem clarè, in quantum ſtatus & conditio patitur Anima ſeparatæ. Si verò alia vel aliàs circa materiam hujuſmodi per nos dicta, prædicata, ſeu ſcripta fuerint, quoque modo illa diximus, prædicauimus, ſeu ſcripſimus recitando & conferendo dicta ſacræ ſcripturæ & ſanctorum; Et nolumus eſſe dicta, prædicata, & ſcripta de omni alio erronè dicto. Inſuper ſi quæ alia ſermocinando, conferendo, dogmatizando, docendo, ſeu alias quouis modo diximus, prædicauimus, vel ſcripſimus circa præmiſſa vel alia, quæ fidem concernunt Catholicam, ſacram Scripturam, aut bonos mores, ea in quantum ſunt conſona fidei Catholicæ, determinationi Eccleſiæ, Sacræ Scripturæ, ac bonis moribus, approbamus: Aliàs autem illa habemus, & haberi volumus pro non dictis, prædicatis, & ſcriptis, eaque reuocamus expreſſè. Ac prædicta omnia, & alia quæcumque dicta, prædicata, & ſcripta per nos de quacumque materia vbicumque, & in quocumque loco,*

Digitized by Google

loco, aut in quocumque ſtatu, quem habemus, vel habuimus hactenùs, ſubmittimus determinationi Eccleſiæ, ac Succeſſorum noſtrorum: Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ intentionis, declarationis, confeſſionis, voluntatis, approbationis, Reuocationis, & ſubmiſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem &c. Datum Auinione 3. Nonas Decemb. Pontif. noſtri anno 19.

In qua notanda ſunt verba illa: *Ac prædicata omnia & alia quæcumque dicta, prædicta, & ſcripta per nos, de quacumque materia, vbicumque & in quocumque loco, aut ſtatu, quem habemus vel habuimus hactenus, ſubmittimus determinationi Eccleſiæ ac ſucceſſorum noſtrorum.* Certum eſt autem Eccleſiam in ſuis Prædeceſſoribus *Gregorio* 9. *Alexandro* 4. *Nicolao* 3. *Bonifacio* 8. *Clemente* 5. Paupertatem Fratrum Minorum ab omni Jure Ciuili alienam tam in ſingulari, quàm in communi probaſſe. Certum eſt Concilia Generalia & Oecumenica Viennenſe, Conſtantienſe, ac nouiſſimè Tridentinum illam Paupertatem obſeruandam mandaſſe.

Certum etiam eſt omnes ſucceſſores *Ioannis* 22. Eandem in terminis ſanctam, puram & Apoſtolicam declaraſſe. Qui etiam in ſe omne Jus rerum ad Ordinis S. Franciſci ſimplicem facti vſum conceſſarum, vti & Prædeceſſores in ſe & Romanam Sedem receperunt, reuocando expreſſè Conſtitutionem: *Ad Conditorem Canonum.*

His ergo Eccleſiæ ac ſucceſſorum determinationibus **Ioannes** 22. antè mortem ſtari voluit, & mandauit, non obſtantibus iis, quæ etiam in ſtatu Papali ſcripſerat, vel conſtituerat. Vnde minus conſideratè faciunt, qui interdum iterum, illa contra Ordinem mouent. Quòd autem in Jure Communi Conſtitutiones illæ permaneant, nulla ratio reddi poteſt, nil quòd æquiuocationibus benè attentis, aut contineant fidei vel doctrinæ ſanæ omninò aduerſum. Et Sedis Primæ dicta ita accipienda ſunt, vt concordia communis doctrinæ Eccleſiæ illibata ſeruetur.

§. V.

Perſecutio contra Paupertatem Fratrum Minorum à Richardo Rudolphi Archiepiſcopo Armacano Primate Hiberniæ reſuſcitata.

VIx ſopita erat illa tempeſtas contra Paupertatem Euangelicam, cum jam omnia in pace eſſent, & Ordo ſummâ tranquillitate perfrueretur: Quin alius Turbo ab Aquilone ſurrexerit, circa annum Domini 1350. ſub *Innocentio* 6. Pontifice; cujus quidem Turbinis maleficus excitator fuit *Richardus Armacanus Archiepiſcopus, Hiberniæ primas*, cui plures tunc adhærebant, qui concepto aduerſus Fratres Minores in ſuo Archiepiſcopatu primum, demum Londini agens grauiſſimo odio, ita in illos & Mendicantes efferbuit, vt primum Prædicationibus in Ciuitate Londinenſi publicè habitis contra eorum Paupertatem, Mendicitatem, & Priuilegia Confeſſionum per plures dies declamauerit, & populum in eos concitare tentauerit. Deinde Auinionem citatus à ſummo Pontifice veniens, coram tota Curia Romana & S. R. E. Cardinalibus præſente *Innocentio* 6. ſex totis diebus perorauerit, vt Paupertas & Mendicitas Fratrum Minorum & cæterorum Mendicantium tolleretur tamquam Chriſti doctrinæ contraria, & Priuilegia Confeſſionalium ipſorum prorſus caſſarentur tamquam diuino Juri aduerſa, & malè à Pontificibus conceſſa. Totam porrò penè Regulam S. Franciſci & ejus Teſtamentum pro fundamento ſuæ Contradictionis aſſumit: quam Fratres per Paupertatem & Mendicitatem, ac Confeſſionalia, ſiue etiam Prædicationes, præuaricari perperam fucatis allegationibus probare nitebatur. Durauit hæc publica declamatio ab 8. Nouemb. vſque ad 14. anni 1357. magnâ nauſeâ ſummi Pontificis & Cardinalium. Liuoris ejus & inuidiæ fomitem declarabat zelus prætenſus, quaſi per Paupertatis Euangelicæ obſeruantiam, vellent Fratres Minores ſuper omnes Eccleſiæ ſtatus ſe extollere nolens aduertere Paupertatis obſeruantiam, inſtrumentum & viam eſſe ad Perfectionem non autem Perfectionem ipſam. De Armacano ſic ſcribit *Prateolus* l. 1. n. 62. *Vir quidem* (ait) erat eruditus, ſed eruditionem ſuam contra Franciſcanos potiſſimũ *exercens* (*vt auctor eſt Volaterranus*) *docebat turpe eſſe Chriſtianis ſua ſponte mendicos eſſe.* Sed qui in Franciſcanos tanto feruore ſuam doctrinam conuertit, Dei judicio in dogmata hæretica dilapſus eſt, & non contentus *Gullelmi de S. Amore* damnati Articulos reſuſcitare, in Eccleſiam ipſam efferbuit, teſte eodem *Prateolo*: docens *Minores Sacerdotes in abſentia Epiſcopi exercere poſſe munus Epiſcopale, qualia ſunt, Conſecrationes Altarium, Olei vel Chriſmatis benedictio, Ordinum Collatio, & hujuſmodi.* Vnde & Wicleſo Hæreſiarchæ, & aliis qui eum ſecuti ſunt viam inſaniæ ſuæ aperuit, &, vt nonnulli cenſent, arma miniſtrauit contra Monaſticam vitam, & alias ſtatus Eccleſiaſtici impugnationes; ciue-

Armacanus contra Paupertatem FF. Minor.

Ejus errores.

Digitized by Google

vt oſtendit *Thomas VValdenſis l.* 4. Et quamuis ab Eccleſiæ obedientia non deſciuerit, plurimas tamen doctrinas in fide erroneas diſſeminare deprehenſus eſt. Vnde Bellarminus de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, hoc de Armacano judicium profert: *Hic Auctor* (inquit) *planè cautè legendus eſt præſertim l.* 10. *contra Armenos c.* 4. *& c.* 23. *& c.* 24. *& l.* 11. *c.* 4. *& ſerm.* 1. *&* 4. *in quibus locis multos errores habet de poteſtate presbyterorum, de Paupertate Chriſti, & de ſtatu Religioſorum Mendicantium.*

Cathalogum ſuorum errorum ipſemet ſub titulo nouem Concluſionum exhibuit Pontifici libello cui initium eſt: *Nolite judicare ſecundum faciem, ſed juſtum judicium judicate.* Quibus poſtea majores errores ſuperaddidit: de quibus erroribus *S. Antoninus* 3. p. Hiſt. tit. 24. c. 4. §. 19. ad annum 1358. *Quo tempore* (ait) *quidam Archiepiſcopus Armacanus primas Hiberniæ Auinione in publico Conſiſtorio multa propoſuit contra Religioſos Mendicantes, & eorum ſtatus ac Priuilegiorum eorum abuſus. Inter quæ plurima fuerunt: Quòd Mendicitas voluntaria propter Chriſtum aſſumpta erat culpabilis, illicita, & damnoſa.* Item: *Quod Chriſtus non mendicauit, nec mendicare conſuluit, ſed hoc prohibuit.* Item *Quòd mendicare eſt contra Ius diuinum Ius naturæ, & Ius poſitiuum.* Item *Quòd cadens in peccatum mortale, non poterat in illo ſtatu dominium alicujus juſto titulo poſſidere.* Item: *Quòd audire Confeſſiones erat contra ſtatum Mendicantium, nec Priuilegiis ad hoc datis poterant vti ſine animæ ſuæ detrimento.* Item: *Quòd confeſſi Mendicantibus vigore Priuilegii Apoſtolici, tenentur nihilominus de neceſſitate ſalutis, ſemel in anno Curato confiteri, ſi non ad obtinendam abſolutionem, ſaltem ad obſeruandum illud præceptum cap. Omnes vtriuſque ſexus.* Iſta & multa alia per Angliam prædicauit. Hæc porrò totius Tragædiæ ſumma & finis.

Armacanus victus.

Itaque Papa *Innocentius* (teſte S. Antonino ſuprà) *dedit quatuor Cardinales cauſæ illius auditores & Iudices.* Quorum quidem Cardinalium nomina referunt Annales P. Waddingi ad annum 1357. Tom. 4. n. 6. *Guillelmum Epiſcopum Tuſculanum*; *Petrum S. Martini in Montibus*; *Heliam S. Stephani in Cœlio monte*; *& Franciſcum S. Marci.* Qui quidem, dum partes contra inuicem acriter diſputant, & Religioſi nominatim Franciſcani contra Armacanum multa erronea, & in fide ſuſpecta, quibus illum vt hæreticum & excommunicatum debere judicari contendunt; Ne malum vlteriùs ſerperet, omnia ad Pontificem *Innocentium* referunt auctoritate ipſius terminanda. Ita vt Pontifex coactus fuerit per Apoſtolicas litteras omnibus Archiepiſcopis & Epiſcopis in regno Angliæ mandare, vt ab injuſtis vexationibus Mendicantes protegerent, illis conſuetas populi eleëmoſynas præſtari procurarent, denique liberos in omnibus ſuis Priuilegiis, tam quoad Confeſſiones, quàm quoad Prædicationes & ſepulturas relinquerent, vt ex Annalibus Hiberniæ refert Waddingus ſuprà. Ac tandem quod homines accelerare non poterant, Deus in Eccleſiæ ſuæ & Religionum bonum accelerauit & effecit: Et vt *S. Antoninus* ſup. ad annum 1358. §. 20. *Anno* (inquit) *ſequenti mortuus eſt prædictus Archiepiſcopus Armacanus Maximus Mendicantium Inimicus, juxtà promiſſionem factam S. Franciſco, & ſic quod latrabat contra Mendicantes, fuit ſine definitione derelictum, tamquam quid inſanum & erroneum.* Et (vt ait *Platus* l. 1. de bono ſtatus Relig. c. 33.) Illo è vitâ ſublato vnà cum ipſo ipſius criminationes ſepultæ ſunt. Et ceſſauit ille tumultus, Religione Franciſcanâ, & Mendicantibus, ab homine iniquo & doloſo liberatis. Aliqui referunt ejus mortem ad annum 1359. & diem 16. Decemb. Cùm enim de ſua Cauſa meritò deſperaret & ſummum Pontificem ac Cardinales videret juſtis rationibus prauam ſuam doctrinam condemnaturos, in Belgium ſecedens animo fortè Hiberniam repetendi, Montibus Hannoniæ obiit, cujus corpus in Hiberniam tranſlatum refertur. Doctrinam ejus erroneam demonſtrauerat inſigni libello qui incipit: *Confeſſio & pulchritudo in conſpectu ejus*; P. Rogerius Coneroem Cambienſis Miniſter Prouincialis Angliæ, qui adhuc extat typis Iudoci Badii Aſcenſii.

Vincitur. *Moritur.*

Sic permittit Deus viros alioquin magnos, velut ſtellas de firmamento Eccleſiæ decidere, & Eccleſiæ aërem turbare, ſed ad alia pergendum eſt.

§. VI.

Perſecutiones ſuſcitatæ contra Sacramenti Pœnitentiæ Adminiſtrationem & Prædicationes.

Has perſecutiones ſimul jungo, etſi enim diſparis rationis ſint: pari tamen ſemper violentia Aduerſarii Ordinem Fratrum Minorum, & alios Mendicantes exacerbauerunt ſtatim ab origine, nec vmquam vſque ad tempora Antichriſti ceſſaturæ videntur, inſtructis indies ſemper nouis aciebus: Ita vt illas excitantes

tes videantur reſpectu Regularium æquiparandi illis Gentibus quas reliquit Deus in Terra promiſſionis ad exercitium filiorum Iſraël. Placet itaque 1. velut ſynopſim, ponere Articulorum qui temporis ſucceſſu contra Ordines Fratrum Minorum & Prædicatorum, & conſequenter aliorum Mendicantium in materia Confeſſionum audiendarum ſuſcitati ſunt. 2. Synopſim eorum quæ contra Prædicationes ſunt adjuncta, 3. Chronologiam temporum & qualiter virtute ſupremi Dictatoris ſummi Pontificis Articuli illi condemnati ſunt. 4. Rationale omnium quæ ab Eccleſia in his omnibus decreta ſunt.

Synopſis Articulorum ſuſcitatorum contra Fratres Minores, & Ordines Mendicantium, in Miniſterio Sacramenti Pœnitentiæ.

Articuli contra FF. Minores quoad adminiſtrationem Pœnitentiæ.

PRimus itaque *Articulus* fuit: Fratres nullâ ſummi Pontificis vel Epiſcoporum commiſſione fretos, poſſe Confeſſiones ſibi confiteri volentium audire. Hic Articulus fuit *Guillelmi de S. Amore*, & ſequacium, prout in generalibus terminis refert *Alexander* 4. in Bulla quæ incipit: *Non ſine multa cordis amaritudine*, de qua & de articulo illo ſuprà ſat ſuperque actum eſt.

2. *Articulus* fuit: Quòd quamuis ex commiſſione Papæ & Epiſcoporum poſſent Fratres Minores audire quorumlibet Confeſſiones, nullatenùs tamen abſque licentia & facultate Parochorum. Ita quidem Bernardus Bottonus Bononienſis ſuper cap. *Omnis vtriuſque ſexus*.

3. *Articulus* eſt: Quòd quamuis Fratres Minores de facultate Papæ aut Epiſcoporum poſſent fidelium Confeſſiones audire irrequiſitis Parochis, fideles tamen qui eis ſunt confeſſi, teneri iteratò eadem peccata Parocho proprio confiteri ad ſatisfaciendum cap. *Omnis vtriuſque ſexus*. Et in hoc Articulo ſuper omnes vltra omnem rationem efferbuit *Ioannes de Poliaco*, vt patet ex *Ioanne* 22. in Decreto quod incipit: *Vas electionis*, inter Extrauagantes ejuſdem Pontificis in 6. In quo Pontifex refert & comdemnat tres in hac materia *Ioannis de Poliaco* erroneas Propoſitiones:

Errores Ioannis de Poliaco.

1. Quòd confeſſi Fratribus habentibus licentiam & poteſtatem generalem: teneantur ad eadem peccata, quæ confeſſi ſunt, iterum confiteri proprio ſacerdoti.

2. Quòd ſtante ſtatuto: *Omnes vtriuſque ſexus*, edito in Concilio Generali, Romanus Pontifex non poteſt facere, quòd Parochiani non teneantur ſemel in anno proprio Sacerdoti (quem dicit Parochialem Curatum) confiteri, imò nec Deus poſſet hoc facere.

3. Quòd Papa non poteſt dare licentiam & poteſtatem generalem, imò nec Deus, quin confeſſi tali habenti generalem licentiam, teneatur eadem confiteri proprio Sacerdoti, quem dicit eſſe (vt præmittitur) Parochialem Curatum. Hæc Pontifex vbi ſuprà.

4. *Articulus* moderatior fuit: Confeſſos Fratribus, etſi verè à peccatis abſoluti ſint, nihilominùs ex præcepto Eccleſiæ teneri confiteri ſemel in anno propriis ſacerdotibus. Et ita *Henricus de Gandauo*.

5. *Articulus* velut medius fuit aſſerens: Fratres Minores & Mendicantes poſſe quidem liberè de licentia Papæ vel Epiſcoporum Confeſſiones ſibi confiteri volentium audire, eoſque abſoluere, & ſic abſolutos ab omni præcepto annuæ Confeſſionis liberos eſſe: Conſilium tamen vtile & æquum eſſe, vt ſemel in anno ſuis Curatis confiteantur præſertim in Paſchate. Et ita *Guillelmus de Lauduno* in *Clement: Dudum*.

6. *Articulus*: Etſi admittat etiam Fratres æquè ac Curatos poſſe in Paſchate Confeſſiones ad ſe venientium audire: docet tamen melius & ſecurius ſuis Parochis in Paſchate confiteri. Et ita *Richardus* Armacanus de quo ſuprà.

Synopſis eorum quæ contra Miniſterium Prædicationis aduerſus Fratres Minores & Mendicantes ſuſcitata ſunt.

Articuli contra FF. Minores quoad Prædicationes.

SIcut Pœnitentiæ Sacramenti Miniſterium plurimis contradictionibus patuit: Ita & Miniſterium Prædicationis Verbi Dei, ſuos aduerſarios paſſum eſſe, Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ plenæ ſunt.

Primò igitur non defuerunt, qui abſolutè Prædicationes repugnare ſtatui Religioſo aſſererent, hâc quidem ratione, quòd (vt ait *S. Hieronymus* ad Vigilantium) *Monachus non Docentis ſed Plangentis habet officium*: Et vt *S. Dionyſius*: *Monachi in Eccleſiaſtica Hierarchia non habent ſtatum perficientium ſed perficiendorum*: Prædicare autem eſt actus perficientium.

2. Surrexerunt alii, qui etſi ad Prædicationis officium Fratres Minores aſſumi poſſe non detrectarent: Illud tamen exercere poſſe negabant abſque Parochorum (quorum intereſt) aſſenſu & facultate. Ex quo inferebant: ſummum Pontificem aut Epiſcopos non poſſe facultatem Prædicandi

di Fratribus Minoribus elargiri, niſi dependenter à voluntate & aſſenſu Parochorum.

3. Motæ ſunt quæſtiones variæ ſuper Examine eorum, qui ad officium Prædicationis aſſumebantur: ſicut & ſuper locis in quibus officium Prædicationis exercere debebant. De quibus omnibus infrà.

Decreta ſummorum Pontificum ſecundùm Chronologiam temporum ſuper Adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ, & Prædicationis officio à Fratribus Minoribus impendendo fidelibus.

REpetenda hîc forent: Quæ de Miſſione Fratrum Minorum ad prædicandam Pœnitentiam, & Euangelium Regni deduximus *Fund.* 3. §. 5. Vbi *Innocentius* 3. Regulæ 1. Approbator, vt officium Prædicationis ex Regula Fratribus Minoribus impoſitum confirmaret, ſtatim (teſte S. Bonauenturâ) ab ipſa profeſſione Fratribus laicis omnibus, qui virum Dei fuerant comitati, juſſit coronas paruulas fieri, vt Verbum Dei liberè prædicarent: ſed illis omiſſis, ad ea quæ Pontificum Decretis, tamquam æternæ Memoriæ Tabulis ſunt inſcripta tranſeamus. Suppoſitâ itaque vocatione fundamentali & primariâ Fratrum Minorum ex vi Regulæ ad prædicandum in vniuerſo orbe Euangelium, tam ex 1. Regula ab *Innocentio* 3. approbata, quàm ex ſecunda à Chriſto dictata, & ab *Honorio* 3. confirmata: procedente Ordine in ſuis functionibus, vt Apoſtolica Miſſio omnibus pateſceret: Illam Pontifices ſuis Diplomatibus munierunt, & Orbi vniuerſo notam fecerunt.

Quid Pontifices decreuerint pro FF. Minoribus in Ordine ad Confeſſiones audiendas, & Prædicationes.

Et quidem 1. *Honorius* 3. qui mortuo *Innocentio* 3. ad annum 1208. ad ſummum Pontificatum aſſumptus fuerat, & exordia Ordinis adhuc ſub 1. Regula militantis, nonnullas ob rei nouitatem difficultates & opprobria pati cernebat, anno 3. ſui Pontificatus omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Decanis, & aliis Prælatis Litteras Apoſtolicas in forma Breuis miſit, quibus mandat, vt in ſemine Verbi Dei Fratres Minores tamquam Apoſtolicos viros, Catholicos & fideles in ſuis diœceſibus recipiant, & pro reuerentia diuina, & S. Sedis, ſe eis fauorabiles & benignos exhibeant. Verba Breuis Apoſtolici ſunt hæc: *Cùm dilecti filii Franciſcus & filii ejus, de vita & Religione Minorum Fra-*

Honor. 3.

trum, abjectis vanitatibus hujus mundi elegerint vitæ viam à Romana Eccleſia meritò approbatam, ac ferendo ſemina Verbi Dei Apoſtolorum exemplo diuerſas circumeant manſiones: Vniuerſitatem veſtram rogamus, & exhortamur in Domino per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus &c. Cùm ad vos duxerint declinandum, ipſos recipiatis ſicut Catholicos & fideles aliàs eis ob reuerentiam diuinam & noſtram exhibentes vos fauorabiles & benignos. Datum 3. Idus Iunii Pontif. anno 3. In qua Bulla manifeſtè Pontifex declarat Fratres Minores ex vi approbationis Regulæ & ſuæ profeſſionis ad prædicandum Euangelium in vniuerſo orbe ab Eccleſia aſſumptos: Poſtquam eum dixit illos *Vitæ viam à Romana Eccleſia approbatam elegiſſe*, ſubdit finem ad quem, ſiue exercitium propter quod aſſumpti erant, nimirum, *vt ferendo ſemina Verbi Dei Apoſtolorum exemplo, diuerſas circumeant manſiones*: adeoque conſequenter ad illum finem ſuæ profeſſionis vbique Apoſtolicâ auctoritate illos recipi mandat: quæ eſt delegatio formalis, & vniuerſalis, Epiſcopis & omnibus Prælatis certificata.

FF. Minores ex vi Regulæ aſſumpti ad Prædicandum.

Similem Bullam idem Pontifex anno ſequenti miſit ad Epiſcopos & Prælatos Galliæ, conquerens quòd priori Bullæ per omnia non ſe conformaſſent, ſed nonnullas moleſtias illis intuliſſent Bulla incipit: *Pro dilectis filiis Fratribus de Ordine Fratrum Minorum. Data Viterbii* 4. *Kal. Iunii, Pontif. anno* 4. Vtramque Bullam vide apud Emmanuelem Rodrig. in Bullario ad *Honorium* 3.

2. *Gregorius* 9. *Honorio* 3. ſuccedens ad annum 1227. ſimilem Bullam ad omnes Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Eccleſiæ Prælatos miſit, quibus impensè commendat Fratres Minores: vt accedentes ad eos, vt circa lucrum Animarum & Euangeliſationem Verbi Dei ſuum Miniſterium exequantur; habeant ejus intuitu commendatos, cujus iidem obſequio ſunt adſcripti, eoſque benignè & charitatiuè recipiant &c. *Credendo* (inquit) *firmiter, quòd cùm viuant ſpiritu, etiam ambulent, ſe Operarios in Vinea Dominî debeant inconfuſibiles exhibere.* Bulla incipit: *Cùm qui recipit Prophetam in nomine Prophetæ* &c. *Data* 2. *Idus Iunii, Pontificatus anno* 8.

Gregorius 9.

Et quia nonnulli difficultatem videbantur mouere propter Confeſſionum audientiam: Aliam Bullam ſimiliter ad vniuerſos Eccleſiæ Prælatos miſit, quæ incipit: *Quoniam abundat iniquitas, refrixit charitas multorum* &c. *Data Viterbii* 11. *Kal. Iunii Pontif. anno* 11. In qua iterum declarat Sacrum Minorum Ordinem ſuſcitatum à Domino: *Qui* (inquit) *non quæ ſua ſunt quærentes, tam contra profugandas hæreticas*

Digitized by Google

hæreſes, quàm contra alias peſtes mortiferas extirpandas ſe dedicauerunt Euangelizationi Verbi Dei in abjectione voluntariæ paupertatis: Mandat igitur vt dictos Fratres, *ad officium prædicandi, ad quod ſunt ex profeßione ſui Ordinis deputati, benignè recipi procurent: Populos ſibi commiſſos, vt ex ore ipſorum Verbi Dei ſemen deuotè ſuſcipiant, admoneant, & ipſis in ſuis neceßitatibus perſonaliter aßiſtant: Nec impediant, quo minùs illi qui ad prædicationem eorum acceſſerunt, tunc eorum Sacerdotibus valeant confiteri* &c.

Innocentius 4. 3. Hujus Bullæ eundem tenorem repetit *Innocentius* 4. *Gregorii* ad annum Domini 1244. ſucceſſor: Eamque ad vniuerſos Eccleſiæ Prælatos direxit. *Datam Lugduni* 13. *Kal. Octob. Pontif. ſui anno* 3. Cujus Originale in Conuentu Brugenſi Flandriæ aſſeruatur. Qui etiam, etſi in aliquibus Regularium Priuilegia reſtrixiſſet, volens tamen grauamina & moleſtias, quas Fratres Minores in ſuis Priuilegiis à nonnullis patiebantur, propulſare, dedit eis Conſeruatores ſuorum Priuilegiorum per Bullam quæ incipit: *Inundans malitia peruerſorum* &c. Data Peruſii 6. Kal. Octob. Pontif. anno 10.

Conſeruatores Priuilegiorum quando dati.

Alexander 4. 4. *Innocentium* 4. poſt vndecim annos Pontificatus ſecutus eſt *Alexander* 4. ad annum Domini 1255. Qui quidem initio ſui Pontificatus, aduertens *Innocentium* 4. Prædeceſſorem præjudicialia quædam contra libertatem & immunitates Eccleſiarum Regularium ſanxiſſe, illa omnia reuocauit, & Executorialem dedit, quâ Regulares ſuis libertatibus reſtituerentur. Bulla reuocatoria incipit: *Nec inſolitum, nec nouum. Data Neapoli* 11. *Kal. Ian. Pontif. anno* 1. Executorialis autem Bulla incipit: *Quædam à Sede Apoſtolica. Data Laterani* 2. *Idus Septemb. Pontif. anno* 1.

Sub hoc Pontifice emerſit potiſſimum erronea illa Propoſitio: Fratres Minores & Prædicatores, quamtumuis à ſummo Pontifice, Epiſcopis, vel Legatis S. Sedis ad prædicandum, vel Confeſſiones audiendas admiſſos, non poſſe ſine licentia & conſenſu Parochorum prædicare aut Confeſſiones audire. Hanc *Guillelmus de S. Amore* cum ſuis Aſſeclis publicè docebat, & in ſermonibus ac colloquiis in populo ſeminabat. Illam itaque propoſitionem tamquam erroneam damnauit *Alexander* 4. in Bulla quæ incipit: *Non ſine multa cordis amaritudine. Data Laterani* 3. *Kal. Aprilis Pontif. anno* 3. Mandans Epiſcopis & Eccleſiæ Prælatis, vt ſuper perſonis ſimilem doctrinam ſeminantibus inuigilarent, illos ad reuocationem hujuſmodi doctrinæ compellerent, & non acquieſcentes, Cenſuris Eccleſiaſticis & beneficiorum priuatione, ſublatâ omni appellatione, compeſcerent. Contra laicos autem ea ſpargentes Brachium ſæculare inuocarent, & ſententiam Apoſtolicam contra eos, qui hujuſmodi Aſſertiones defenſare voluerint, pronuntiarent. *Quicumque verò* (ait) *id præſumpſerit, tamquam contumax, & Eccleſiæ Romanæ rebellis ab omnibus fidelibus habeatur.*

Cùm autem nec Cenſura illa Apoſtolica finem huic errori imponeret, ſingularem Bullam edidit idem Pontifex, in qua dictam Aſſertionem condemnans: *Indulget Fratribus Minoribus, vt Populis prædicare, Confeßiones audire, pœnitentias injungere poßint, ſacerdotum Parochialium aſſenſu minimè requiſito* &c. Bulla incipit: *Cùm olim. Data Anagniæ* 3. *Idus Martii Pontif. anno* 5.

5. *Clemens* 4. qui Pontificatum adiit ad annum 1265. videns necdum extinctam ſupradictam Propoſitionem, *De licentia Parochorum ad Confeßiones audiendas & prædicationem Verbi Dei requiſita*, renouauit *Alexandri* 4. Decretum, & Propoſitionem ſupradictam iterum vt *temerariam* confutat. Bulla incipit: *Quidam temerè ſentientes & ad ſobrietatem ſapere neſcientes* &c. *Data Peruſii* 12. *Kal. Iulii Pontif. anno* 1. *Clemens* 4.

6. Et quamuis pro tempore aliquo Propoſitiones illæ auctoritate Apoſtolicâ ſopitæ viderentur, dum Pontifices ſequentes nonnulla Decreta in aliquam concordiam ſuper Prædicationibus & Confeſſionibus condidiſſent, (vt conſtat ex Decreto *Bonifacii* 8. ad annum 1274. Pontificatum adeuntis quod incipit: *Super Cathedram*; Et altero *Benedicti* 11. quod incipit: *Inter cunctas*; ac tandem *Clementis* 5. in Concilio Viennenſi quod incipit: *Dudum*, In quo derogando Decreto *Benedicti* 11. confirmat prius Decretum *Bonifacii* 8.) quamuis, inquam, hujuſmodi Propoſitiones viderentur ceſſare: Nihilominus quidam *Ioannes de Polliaco* bellum aduerſus Regulares reſuſcitans, impudentiſſimo auſu denuo tres illas infames Propoſitiones euomuit, quas ſupra in ſynopſi Articulorum contra Sacramenti Pœnitentiæ adminiſtrationem retulimus.

7. Itaque *Ioannes* 22. ad annum 1316. Pontificatum adeptus, citato, audito, & examinato *Ioanne de Polliaco*, iſtos tres ejus Articulos condemnauit, eum ad reuocationem eorum coegit, & contrariam doctrinam, vt Catholicam vniuerſæ Eccleſiæ ſequendam mandauit, vt videre eſt in Extrau. quæ incipit: *Vas electionis. Data Auinione* 8. *Kal. Auguſti Pontif. anno* 5. Et repoſita eſt inter Extrau. ejuſdem Pontificis in 6. Vbi relatis articulis de quibus ſuprà: Quòd, nimirum, Confeſſi Fratri- *Ioannes* 22.

Digitized by Google

ſuo, quam Typographi euulgauit. Qui Liber poſteà ad *annum* 1578. ſub Typis *Guillelmi Laimerii* Typographi *Genuenſis*, duplo auctior & peſtilentior, à Geneuenſibus Latino-gallicus prodiit: Ac demum ad *annum* 1589. Typographiâ Petri Verhaghen, Dordraci Batauorum idiomate Belgico renatus eſt, vt ab ortu vſque ad occaſum Orbis Hæreticus, Ordinem Minorum ſuis ludis & blaſphemiis exponeret, & illius ſanctitatem & doctrinam ſtultitia mundana ſuis ſcommatibus deturparet.

Liber ille poſtea prodiit latino-gallicus.

Denique editus belgicè.

Verùm huic peſſimo fœtui Eruditiſſimum *Apologeticum* Tribus Libris velut tribus aciebus inſtructum, ac ſcripturis & Patribus contextum oppoſuit R.P.F. *Henricus Sedulius* Prouinciæ Inferioris Germaniæ ejuſdem Ordinis aliquando Miniſter, & Totius Ordinis Definitor Generalis, qui ex Typographia Plantiniana ad *annum* 1607. egreſſus eſt: Ad quem Lectorem remitto. Clare enim, fideliter, & vtiliter perſtringit omnia, quæ in S. Franciſcum, diſcipulos ejus, Ordinis viros ſanctos, ac Regulam Franciſcanam, mendaciter, impiè, blaſphemè, & procaciter Alcoranus ille congeſſit; eaque omnia manſuetè, piè, ſalubriter, & conformiter ad ſacras ſcripturas, & SS. Patrum doctrinam explicat, ſcommata ſcopis ſanctis ab Ordine euerrit, & in cloacam & ſentinam Hæreticorum & Blaſphemorum vniuerſas ſordes erudito canali regerit.

Refutatio 1. Libri à quo facta.

In tribus verè potiſſimum Blaſphemi illius libri Pſeudo-doctrina conſiſtit.

In quibus conſiſtat pſeudo doctrina illius infamis Libri.

1. Fingunt librum illum Conformitatum, Æqualitatem S. Franciſci cum Chriſto concludere, imò & nonnullam aliquam excellentiam Franciſco ſuper Chriſtum affingere: Vnde Blaſphemiam & Anathema non tantum Auctori, ſed & vniuerſæ Religioni adſcribunt.

2. Ob nonnullas S. Franciſci & Diſcipulorum virtutes, & ſimplicitates (quas fatuitates in oculis mundanis inſinuare interpretantur) ad riſus & ſcommata in Ordinem conuertunt.

3. Cum liber ille Conformitatum in auctoritate apud Fratres Minores habeatur, ad impietatem illam peruenerunt, vt eodem loco, eâdem veneratione in Ordine haberi affirment, quibus *Alcoranus Mahometis* à Turcis habetur & colitur. Hæc Blaſphemiarum & Calumniarum ſumma.

Compendioſa Refutatio Alcorani ſuppoſititii.

EX his meritò Eraſmus Alberus cum ſuis Geneuenſibus, & Batauis, Hæreticus reponendus eſt cum illis, de quibus Judas Apoſtolus in Epiſtola ſua: Hi (inquit) *quæcumque ignorant blaſphemant, quæcumque autem tamquam Bruta Animalia norunt, in his corrumpuntur.* Epiſt. Jud. v. 10.

Ad Primum itaque: Cæcutire ſanè non debuerunt: Nomen *Conformitatis* confundentes vel vſurpantes, cum *Æqualitatis* nomine: *Conformitas* enim proportionem dicit, & ſimilitudinariam imitationem Imaginis ad Prototypum, non æqualitatem aut identitatem: Et nè quidem ille qui aſcendere voluit *ſuper altitudinem nubium & ſimilis fieri Altiſſimo*, Æqualitatem omnimodam Dei ambiuiſſe dicendus eſt, ſed imaginariam aliquam tantum excellentiam, quamuis iniquâ ſuperbiâ, propter quam condemnatus eſt. Conformitas ſanè ad Deum & Ieſum Chriſtum laudabilis eſt omnibus, qui ad imaginem & ſimilitudinem Dei creati ſunt: Et Apoſtolo pronuntiante ad Rom. 8. Electos *præſciuit & prædeſtinauit conformes fieri imaginis filii ſui, vt eſſet ipſe Primogenitus in multis Fratribus.* Et 1. Cor. 15. hortatur nos, vt *ſicut portauimus Imaginem Terreni, ita portemus Imaginem Cæleſtis.* Et 2. Cor. 3. modum exprimens: *Nos* (inquit) *reuelatâ facie gloriam Domini ſpeculantes, transformamur à claritate in claritatem, tamquam à Domini ſpiritu.* Ille itaque conformis eſt Chriſto, qui *abnegat ſemetipſum, tollit crucem ſuam, & ſequitur illum:* Qui non *Iam ſibi viuit, ſed ei qui pro eo mortuus eſt:* Qui dicere poteſt: *Chriſto confixus ſum cruci, viuo ego jam non ego viuit verò in me Chriſtus.* Hoc abſquè æqualitatis præſumptione dixit de ſe *Paulus*; Hoc dixit *S. Franciſcus*; Quorum vterque ſtigmata Domini in corpore ſuo portauit etſi diſſimiliter in forma ſtigmatum, ſimiliter in ſpiritu ad prototypum. Igitur *Liber Conformitatum*, imitationem, ſimilitudinem, configurationem, conformitatem *S. Franciſci* ad Chriſtum expreſſit, Transformationem ſpiritus per amorem in Deum docuit: Æqualitatem tantum abeſt vt aſſeruerit: qui ſummam animi demiſſionem & humilitatem, & exinanitionem humillimi *Franciſci* vbique mundo notam fecit. Et nos Albero dicemus. Quod ſi *comparatus*, in Alcorano ſuo, *jumentis inſipientibus, ſimilis factus eſt illis*, nequaquam tamen natura rationalis illis adæquari potuit. Hanc porrò ex libro illo de Conformitate ſola ad Chri-

Alcoranus refutatur. Iſaiæ 14. 14. *Conformitas quid dicat.* Rom. 8. 29. 1. Cor. 15. 49. 2. Cor. 3. 18. Matt. 16. 24. 2. Cor. 5. 15. Gal. 2. 19. Pſal. 48. 13.

gillo Generalatus officii impreſſione muniri. Data in dicto ſacro loco, anno, die & menſe ſuperius annotatis.

S. Franciſci habitus datus Piſano in gratitudinem à Generali.

Et quidem in gratitudinis ſymbolum pro labore tanto R. P. Generalis de totius Capituli beneplacito & aſſenſu dedit illi Habitum integrum, quem in ſua vita geſſerat *B. P. Franciſcus*, qui ab eo Piſas aſportatus, ibidem adhuc modo in pretioſa theca aſſeruatur, ad cujus venerationem populus numeroſus confluit: vt ex Mariano & Marco Vlyſſiponenſi, Annales loco ſupracitato referunt.

Quanti autem Auctor ipſe ſuum librum æſtimauerit, ex fine Prologi ipſius paucis accipe: *Multa* (ait) *& varia, cum ſint in hoc Opuſculo poſita & exarata, ſanctitatique tanti Patris imparia, inſufficientia, pariter & indigna, precibus quibus poſſum legentes duxi præſentibus humiliter deprecandos, vt ſi quæ repererint ad gloriam ſancti digna accipiant, indignaque reſpuant, & pro me peccatore ad Chriſtum intercedere dignentur, qui mihi & ipſis meritis Almiferi Confeſſoris Franciſci, ſigniferi ejuſdem Dei & D. N. Ieſu Chriſti in præſenti gratiam, & in futuro æternæ felicitatis regnum tribuat. Amen.*

En Auctoritas quam prætendit Auctor de ſuo *Libro Conformitatum*, cujus correctionem omni legenti relinquit, cujus vtilitatem arbitrio & judicio eorum, qui vti eo voluerint, exponit, infirmitatem ingenii ſui humiliter agnoſcens, & precibus omnium ſe commendans.

Abeat igitur *Eraſmus Alberus* cum farinæ ſuæ hominibus ad Turcicum ſuum Alcoranum, & ibi ſuis erroribus, ſuis Judaiſmis, ſuis paſcatur concupiſcéntiis: Liber Conformitatum vitæ *B. Franciſci* ad vitam Jeſu Chriſti: Nil niſi Chriſtianam fidem, Chriſtianam pietatem, Dei & Chriſti amorem, ſui & mundi contemptum, nil niſi omnibus creaturis deficientibus, perfectam, ſpiritus in Chriſtum transformationem ſpirat, quam rogabat Chriſtus Jo. 17. in omnibus quiper verbum Apoſtolorum credituri eſſent in eum, fieri: *Vt omnes* (inquit) *vnum ſint, ſicut tu Pater in me, & ego in te, vt & in nobis vnum ſint: Et ego claritatem, quam dediſti mihi dedi eis, vt ſint vnum ſicut & nos vnum ſumus.* Vtique non vnitate æqualitatis, ſed ſimilitudinis, imitationis, & ſpiritualis transformationis.

Ioan. 17. verſ. 11.

APPENDIX II.

De nonnullis aliis perſecutionibus.

ALiæ nonnullæ perſecutiones ab aliis referuntur, quæ quia vel cum præcedentibus eædem ſunt, aut ab illis originem ducunt, aut iiſdem inuoluntur, ſuntque dumtaxat ramuſculi ex prioribus renaſcentes, illis ſuperſedendum duxi. Singulis enim ferè ætatibus ſuperiores perſecutiones reſuſcitatæ ſunt. Et quidem ad annum 1631. Pariſiis prodiit: Liber quidam, cujus Titulus *Director ſpiritualis*, plenus calumniis; cui cum ſe oppoſuiſſet R. P. *Iuo Pariſienſis* ex Capucinorum Congregatione: duos alios ſibi Aduerſarios ſuſcitauit, vnum Anonymum: Alium *Matthæum de Plis*. Et quidem Tractatus Anonymi hoc inſigniebatur Titulo: *Examen proloqui libri P. Iuonis Pariſienſis Capucini* &c. quod anno 1633. prodiit cum Altero *Matthæi de Plis*, qui inſcribebatur: *Triumphus virtutum ſuper vitia* &c. Et vt Modernorum temporum malitia inſiſteretur antiquitati; Prælo recuſa erant Opera Magiſtri *Guillelmi de S. Amore*, ſpecialiter Tractatus: *De periculis nouiſſimorum temporum*, ab *Alexandro* 4. vt aliàs viſum eſt condemnatus.

Perſecutio reſuſcitata in Gallia contra FF. Minores.

Verùm vix libri illi nati fuerunt, quin publico Parlamenti Regii Decreto condemnati ſint, & confiſcati; Et ſub pœna mortis prohibitum omnibus Librariis, ne tales libros auderent exponere, vendere, vel mercari &c. Areſta Regia, alterum datum 23. Junii anno 1633. & alterum datum 24. *Iulii*, referuntur à R. P. Arturo à Monaſterio in Prologo ad Martyrologium Franciſcanum 2. editionis *art.* 14. vbi & alia vide. Sed nec in ſola Gallia peſtifer ille ramuſculus prodiit: quin & paucis ab hinc annis, Altera perſecutio nouiſſima in angulo quodam Belgii ſuboriri viſa eſt: quâ quidam velut Catulus Leonis ferocior contra Ordinem exſurgens, pauperibus fratribus ab Hæreticis Oppido in quo Conuentum habebant, expulſis, non tantùm hoſpitium in antiquo Municipio, cui vt Paſtor præerat, denegauit, ſed etiam domo ad quam pro Refugio ſe receperant, contra Jus naturæ & Gentium violenter cedere coëgit. Eoque tandem odium conceptum efferbuit, vt figmentis & calumniis Epiſcopum ſuum doloſè in ſuas partes pertrahens: Primò quidem *Antiquos colonos*, & *Vineæ Catholicæ Cultores* ab omnibus locis, in quibus ducentis & ampliùs annis ſudorem & ſanguinem ſuum pro ſalute Animarum impenderant, excluſit; Demum mendicationes eorum impediuit; tandem & velut ſacrilegos ab Eccleſiis & Altaribus dimoueri procurauit; cujus veſaniam ſecuti plurimi in hanc horam ſub iiſdem terminis perſecutiones proſequuntur, ipſo Antiſtite manum præbente: Quæ perſecutio quia adhuc me ſcribente durat: Ad illius imaginem, quam exprimit S. Joannes Epiſt. 3. in perſona cujuſdam Diotrephis Lectorem appello.

Perſecutio moderna contra FF. Recollectos in Flandria.

Epiſt. 3. Ioan. v. 9. *Scripſiſſem* (ait Joannes) *Eccleſia, ſed is qui amat primatum gerere in eis, Diotrephes, non recipit nos. Propter hoc ſi venero, commonebo ejus opera, quæ facit, verbis malignis garriens in nos: Et quaſi non iſta ei ſufficiant, neque ſuſcipit Fratres, & eos qui ſuſcipiunt prohibet* &c. Prognoſtica quidem ſimilis viri deſcriptio. Hic enim qui hanc perſecutionem inchoauit; nomine & opere verus *Diotrephes* fuit: *Diotrephes* enim Græcè Joue nutritum, vel Jouis alumnum latinè ſignificat: qui quaſi Joue ſatus, ita Primatum gerere amabat, vt omnes deſpiciens, Imperiali velut aquilâ ſuperlatiuus cum Ganimede ad rotam ſolis euehi videretur, Apoſtolicam auctoritatem deſpiciens, Jura diuina, humanaque contemnens; Vnde Epiſcopi auctoritate vſurpatâ fretus Fratres Minores è ſua Eccleſia proſcribebat, Concionatores eorum quantumuis approbatos reſpuebat, & contra Chriſtianam inuiolabilem charitatem ab altari & ſacrificio ſacerdotes remouebat; & verbis malignis garriens in eos, etiam illos qui Fratres ſuſcipiebant, perſequebatur, non tantum Epiſcopo ſuo faſcinum immittens, ſed eodem & Magiſtratus & cæteros Paſtores inficere tentans. Cujus perſecutionis cum nondum ſit finis, etiam ipſo morte abrepto, reliquias illius, futuræ hiſtoriæ relinquendas judicaui, prout diſpoſuerit ſeruorum ſuorum Protector Deus.

TITVLVS XI.

FVNDAMENTVM XI.

ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Eorum ad Matrem Eccleſiam filialis obedientia, & inuiolabilis fidelitas ac Matris Eccleſiæ ad Ordinem Fratrum Minorum Materna Benignitas & ſollicitudo.

Comparata

HYACINTHO *Fundamento* XI. *Apoſtolico.*

ANtiquorum Hyacinthus Gemma fuit pulcherrima ex parte violaceum, magis tamen cœleſtem colorem referens. In hoc enim ab Amethyſto (teſte *Plinio l. 37. Hiſtor. Nat. c.* 9.) differebat, quod in Amethyſto fulgor violaceus magis emicabat, in Hyacintho magis dilutus, cæleſtem planè colorem referebat: Iuxta Solonum autem & alios, ſecundum cœli faciem, & velut ad cœli nutum, colorem mutare videbatur: Ita vt nubilo cœlo velut obtenebreſceret, & nubilo quoque videretur obduci: Sereno autem cœlo mirum in modum fulgeret. Durioris temperamenti eſt, cedit tamen Adamanti, & ab eo ſculpturam recipit: Peſti & venenis reſiſtit, vnde & è regione cordis è *Hyacinthi qualitas.*

collo

Digitized by Google

collo ſuſpenditur: Quidam illi tribuunt, quod corpus roboret, viſum acuat, ſanguinem ſiſtat, paſsiones animi maximè inuidiam refrænet, amorem caſtum conciliet &c. Certè illuſtriſsima Gemma in ſuis qualitatibus eminere debet, cùm manus Sponſi Cant. 5. illis ornetur: *Manus* (inquit) *ejus tornatiles plenæ Hyacinthis.* Cant. 5. verſ. 14.

Hyacinthus itaque ponitur pro vndecimo fundamento Apoſtolico Ciuitatis ſupernæ Hieruſalem, vt ſignificetur: Apoſtolorum animos nullis impreſsionibus rerum creatarum imbui, colorem cœleſtem præferre, dicente Apoſtolo: *Noſtra autem conuerſatio in cœlis eſt*: Nec non niſi motibus cœleſtibus ad nutum diuinarum diſpoſitionum, ſolo beneplacito diuino moueri: Ita vt Dei imperium in omnibus ſequentes, interdum quidem velut ſereno cœlo gaudio ſuperabundent: interdum tribulationibus obſcurentur; *omnia autem propter electos*, in quos Apoſtolicæ virtutes deriuantur, ipſo Apoſtolo ſic declarante 2. Cor. 1. *Quoniam ſicut abundant Chriſti paſsiones in nobis, ita & per Chriſtum abundat conſolatio noſtra.*

Apoſtolis comparata. Philip. 3. verſ. 20. 2. Tim. 2. verſ. 10. 2. Cor. 1. 5.

Sed nec hoc vndecimum fundamentum *Hyacinthi*, in Ordine Fratrum Minorum defuit, cujus Profeſſores contemptu omnium terrenorum, à mundanis fumis expediti, cœleſtem puritatem imitantur: nutui diuino in omnibus ſe ſubjicientes: Ita vt quaſi ſereno Eccleſiæ Matris cœlo mirum in modum eluceant, nebulis autem ſuccedentibus videantur obtenebreſcere: Quorum vita, cœleſtis vitæ diſciplina eſt: Quorum doctrina pax & veritas: Quorum exercitatio filialis ad Matrem Eccleſiam obedientia, & inconcuſſa fidelitas eſt: Quorum fructus eſt Illuminatio cordium, ſanitas peccatorum, pax diſsidentium, Confortatio & confimatio afflictorum, Hyacintho benè comparati.

Item Ordini Minorum.

§. I.

Ordo Fratrum Minorum Eccleſiæ Romanæ ſpecialiſsima ſoboles, idque variis Titulis.

Eccleſia Romana omnium Ordinum Mater, ſpecialis tamen Ordinis Minorum.

ETſi omnium Eccleſiarum, Ordinum, Congregationum Mater ſit, ſancta, Catholica, Apoſtolica, Romana Eccleſia: *ad quam* (vt inquit *S. Irenæus* l. 3. c. 3.) *propter potentiorem principalitatem neceſſe eſt, omnem conuenire Eccleſiam, & eos qui vndique ſunt fideles*: Romanam tamen Eccleſiam, ſpecialiſſimam Ordinis Fratrum Minorum Parentem eſſe omni Titulo, omni reſpectu & relatione, omni officio, ab illius Origine vſque ad mundi finem, probant quæ eidem Ordini reſpectu tantæ Matris ex natura regenerationis cujuſdam ſpiritualis conueniunt.

Filiatio quotuplex & vnde.

Solent ſanè multipliciter filii Relationem filiationis nanciſci: 1. quidem ratione *Originis*, quia ab aliquo accipiunt ſuum eſſe. 2. Ratione *participatæ Imaginis* & ſimilitudinis, quomodò Homo filius Dei ritè dicitur, ſiue quia à Deo Naturam accipit, ſiue quia ad Imaginem & ſimilitunemDei creatus eſt. 3. Ratione obedientiæ & omnimodæ ſubjectionis: quomodò Angeli vocantur filii Dei. 4. Reſpectu Patriæ poteſtatis, à qua quis dependet, & cui ſubjacet. 5. Reſpectu officiorum, quæ aliquis ab aliquo percipit, vt ſi in familiam velut aſcitus alimenta, veſtimenta, & omnia vitæ neceſſaria aliquis ab aliquo perpetuo ſuſcipiat, filius ritè nuncupatur.

His

Digitized by Google

His certè & aliis ſimilibus reſpectibus Ordo Minorum Eccleſiæ Romanæ filius, & legitima ſoboles nuncupanda eſt, idque ſuper cæteros cœtus titulo ſingulari.

Ordo Fratrum Minorum ſoboles ſingularis Matris Eccleſiæ, ratione Originis ſingularis, & Imaginis ac ſimilitudinis ad Chriſtum.

Quomodo omnes Fratres ſimus. OMnes quidem filii Matris Eccleſiæ Romanæ ſumus, quotquot ex Illuſtriſſimo illo Matrimonio, quod eſt *in Chriſto & Eccleſia, ex aqua & ſpiritu ſancto* Pſal. 127. verſ. 3. *renati ſumus.* Quotquot ex vxore illa quæ eſt *ſicut vitis abundans in lateribus domus ſuæ* regenerati ſumus, & *ſicut nouellæ oliuarum filii ſumus in circuitu menſæ ejus*, de pane filiorũ Iſa. 60. verſ. 4. nutriti, ſiue ab Oriente ſiue ab Occidente colligamur: *filii* namque Eccleſiæ etiam *de longe veniũt, & filiæ ejus de latere ſurgunt.* Eccli. 24. verſ. 26. Verùm non vna eſt generatio ejus quæ dicit: *Tranſite ad me omnes qui concupiſcitis me, & à generationibus meis implemini.* Sunt *filii doloris, filii dexteræ Beniamini*: ſunt filii quos *Iacob Chriſtus Dominus* ſingulari parturitione velut in ſenectute genuit, quos & præ cæteris adamauit, & quibus polymitam tunicam fecit: Nam & Pſalmiſtâ Pſal 44. verſ. 17. applaudente: *Pro Patribus tuis* (ait) *nati ſunt tibi filii, quos conſtitues Principes ſuper omnem terram vt ſint memores nominis tui in omni generatione & generationem.*

Ordo Minorum Eccleſiæ Matris ſpecialis ſoboles ratione Originis ſuæ. Inter eos non infimum gradum tenent Fratres Minores cùm Patriarcha ſuo, qui quidem ex communi fidei thalamo in ſpem viuam regenerati, Fraternitatis Catholicæ communem ſortem adepti, ad Generationis ſuperioris gratiam euocati, cum eis computati ſunt, de quibus Iſaias c. 56. *Dabo* (ait) *eis in domo mea, & in muris meis* Iſa. 56. verſ. 5. *locum, & nomen melius à filiis & filiabus, nomen ſempiternum dabo eis, quod non peribit.* Et Hierem. 30. *Et erunt filii ejus ſicut à* Hierem. 30. verſ. 20. *principio, & cœtus ejus coram me permanebit.*

Generationem illam quis enarrabit? De hac certè teſtimonium dat Eccleſia in Oratione ſolemnitatis S. P. Franciſci: *Deus* (ait) *qui Eccleſiam tuam B. Franciſci meritis fœtu nouæ prolis amplificas.* Nouus ergo fœtus, noua proles, Eccleſiæ adueniens ſpeciali generationis ordine progenita, Ordo Minorum eſt.

Hæc porrò generatio ſublimior deſumenda eſt à ſemine excellentiori: Etſi enim omnes ex vtero Matris geniti agnoſcantur ſemine Euangelicæ fidei & veritatis, & cæteri Regulares ſemine Euangelicorum Conſiliorum: Ordo tamen Fratrum Minorum agnoſcendus eſt natus, ſemine Apoſtolicæ & Euangelicæ ſupremæ perfectionis, vt in ſuperioribus explicatum eſt; & præclaris Elogiis declarat *Nicolaus* 3. Pontifex Extrau. *Exiit qui ſeminat.* Vbi poſtquam: Ex ſemine Chriſti Euangelico Fratrum Minorum Religionem germinaſſe docuit: ad Analogiam ſpiritualis generationis alludens: *Iſti* (ait) *ſunt ſicut filii, qui* (*docente Iacobo*) *Verbum æternum Dei filium inſitum humanæ naturæ, in horto virginalis vteri, potens ſaluare animas, in manſuetudine ſuſceperunt.* Infrà: *Hæc eſt apud Deum Patrem munda & immaculata Religio, quæ deſcendens à Patre luminum per ejus filium exemplariter, & verbaliter Apoſtolis tradita, & demùm per ſpiritum ſanctum B. Franciſco & eum ſequentibus inſpirata, totius in ſe quaſi continet teſtimonium Trinitatis.* Et hæc fuit ſubſtantia Parabolæ, quam Deo inſpirante *Innocentio* 3. S. Franciſcus propoſuit, in cujus virtute Approbationem hujus vitæ & Regulæ impetrauit. Hæſitantem namque Pontificem ratione Altiſſimæ Paupertatis, quæ humanam omnem poſſibilitatem ſuperare videbatur, nec audentem ad Regulæ tam auſteræ Confirmationem procedere, hâc diuinitùs acceptâ reuelatione ſic induxit: *Nam* (vt ait Doctor Seraphicus S. Bonauenturâ) *cum Parabolam de diuite Rege, cum muliere formoſa & paupere matrimonium contrahente gratanter; & de prole ſuſcepta præferente Regis generantis imaginem, ac per hoc educanda de menſa ipſius, ſicutà Deo acceperat, retuliſſet*: Ex illius interpretatione ſubjunxit: *Non eſt formidandum quod fame pereant æterni Regis filii & hæredes, qui ad imaginem Regis Chriſti, per ſpiritus ſancti virtutem de paupere Matre Nati, & ipſi per ſpiritum Paupertatis in Religione paupercula generantur. Hanc ergo* (infert S. Bonauentura) *Parabolam & intellectum ipſius, Chriſti Vicarius cùm diligenter audiſſet, miratus eſt valdè, & indubitanter Chriſtum locutum in homine recognouit.* Hæc ibi. *Bonauent. cap. 3. vitæ.*

Ex quibus patet modus ſingularis Natiuitatis familiæ Seraphicæ Fratrum Minorum ex vtero Eccleſiæ Matris: Etſi enim aliæ Religiones Eccleſiæ poſteà aggregatæ ſint, in ipſo tamen exordio ab Epiſcopis tantum approbatæ fuerunt, & Eccleſiæ poſteà velut arrogatæ: Religio autem Fratrum Minorum 1. à ſpiritu ſancto inſpirante, à Chriſto Regulam dictante efformata, in vterum Eccleſiæ Matris effuſa, Vicarii Chriſti velut obſtetricante manu educta eſt: Matre Dei Maria, & Apoſtolis Petro & Paulo velut Parentantibus. Conſtat enim & Virginis Matris

Matris Miſericordiæ meritis Franciſcum concepiſſe ac peperiſſe Spiritum Euangelicæ paupertatis: Cui etiam cum F. Maſſæo oranti (referente *Piſano Conform.* 16.) Apoſtoli Petrus & Paulus de Dei mandato apparentes in Eccleſia S. Petri, cum gratulatione benedictiones amplas futuræ generationi attulerunt. Soboles itaque Chriſti & Eccleſiæ Matris ſpeciali titulo Ordo S. Franciſci dici debet, quippe qui in ipſo S. Sedis vtero, Chriſti ſemine conceptus, ad imaginem & ſimilitudinem Chriſti Crucifixi per omnia prodiit, & gremio materno exceptus paternis manibus Vicarii Chriſti traditus fuit: In cujus vtique manibus *S. Franciſcus* & Socii duodecim, Primæ Regulæ profeſſionem nullo medio emiſerunt, vt alibi à nobis latiùs eſt dictum. Vnde energicè *Hugo de Dina* in cap. vlt. Regulæ dicit ad diſtinctionem aliorum Ordinum: Ordinem Fratrum Minorum eſſe: *Eccleſiæ Romanæ ſingulariter commiſſum, ſingulariter ab ipſa Eccleſia ordinatum, & ſpecialiter in ipſa fundatum:*

Ordo Fratrum Minorum Soboles S. Matris Eccleſiæ Romanæ, ratione filialis obedientiæ, & omnimodæ ſubjectionis.

FF. Minorum ſubjectio ad Matrem Eccleſiam quàm arcta ſit.

NVmquam filius ita ſubjectus Patriæ poteſtati: quin ab ea certis euentibus emancipari poſſit, vtique præualente ſecundum leges ætate, ſtatu etiam mutato, aliiſue euentibus jure expreſſis juxta Regionum mores: Tanta porrò eſt obedientia, tanta ſubjectio Ordinis Minorum ad Matrem Eccleſiam Romanam in omnibus, quæ Deo & animæ contraria non ſunt, vt nullis conditionibus Frater Minor quocumque reſpectu, ab illa emancipari queat. Hæc eſt obedientia interminata, quâ ſe & ſuos *S. Franciſcus* à prima ſui origine Matri Eccleſiæ filiali jure alligauit:
Cap. 1. *Frater Franciſcus* (ait in Regula) *promittit obedientiam & reuerentiam D. Papæ Honorio, ac Succeſſoribus ejus canonicè intrantibus & Eccleſiæ Romanæ.* Et vt omnimodam dependentiam, etiam mediantibus Pædagogis, Tutoribus, & Actoribus juxta præfinitum tempus à Parente proteſtaretur:
Cap. 12. *Adhæc* (ait) *per obedientiam iniungo Miniſtris, ut petant à Domino Papa vnum de S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector & Corrector hujus Fraternitatis, vt ſemper ſubditi & ſubjecti pedibus S. Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, Paupertatem & Humilitatem, & S. Euangelium D. N. Ieſu Chriſti, quod firmiter promiſimus, obſeruemus.* Vnde *Hugo de Dina* in cap. 1. Regulæ: *Perfectus Euangelii obſeruator Petro Apoſtolo in ſucceſſore ſuo, cui a Chriſto Eccleſia eſt commiſſa, ſe ſuoſque in ſe, ſpeciali obedientiæ & reuerentiæ promiſſione ſubjecit. Vnde ſummo Pontifici, ſanctæque Romanæ Eccleſiæ ſunt Fratres ſpecialiter tam ex ſingulari hac ſponſione, quàm etiam ex ſpeciali ejus ad ipſos cura, & defenſione aſtricti,* &c. Que omnia referens in Generationis principium, ſubdit: *Præſertim cùm Ordo per ipſam velut in ejus ſinu, formæ, roboris, & incrementi ſuſceperit accrementum, vt quaſi proprius filius ipſius Eccleſiæ dici poſſit.*

Ordo Minorum matris Eccleſiæ ſpecialis filia ratione interminata obedientia

En Patriæ poteſtatis perpetua agnitio, per interminatam Obedientiam, quæ nullis clauditur terminis; ita vt quemadmodùm Apoſtolus de vero Chriſtiano loquens ad Rom. 14. *Nemo* (ait) *noſtrum ſibi viuit, & nemo ſibi moritur, ſiue enim viuimus Domino viuimus, ſiue morimur, Domino morimur: ſiue ergo viuimus, ſiue morimur* Rom. 14. verſ. 7. *Domini ſumus.* Ita ex vi filialis hujus obedientiæ ab origine hujus Religioſæ vitæ, Eccleſiæ Matri aduenientis, Mors & Vita Fratris Minoris in manu Matris Eccleſiæ repoſita ſit, eo quidem vinculo, *ut Neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes, neque inſtantia, neque futura, neque altitudo, neque profundum*, &c. Poſſit ab hac obedientia ad Romanam Eccleſiam verum Fratrum Minorem emancipare aut liberare. Quod amplius ex ſequentibus patebit.

Obedientia inſolubilis.

Rom. 8. verſ. 38.

Tanta eſt Patria poteſtas Eccleſiæ in Fratrem Minorem vt habeat in illum poteſtatem vitæ & mortis.

An Pater habeat in vitam filii Poteſtatem.

NOn defuerunt Nationes apud quas poteſtati Paternæ ſubjiciebatur vita filiorum, ita vt etiam Parentes filios morti tradere poſſent. Ita *Dionyſius Halicarnaſſeus* apud *Petrum Greg. in Syntagmate juris vniuerſi l.* 11. *c.* 8. vbi hujus poteſtatis cauſas prudentiſſimè rimatur. Hæc à natiuitate Ordinis Fratrum Minorum poteſtas in eoſdem Fratres Eccleſiæ Matri aduenit. Quâ ratione *S. Bonauentura* in cap. 2. Regulæ venientes ad Ordinem tantâ fidei obedientiâ Matri Eccleſiæ junctos vult, vt etiam Eccleſiâ mandante Martyrium ſubire debeant: *Ex quo* (inquit) *verè patet, quòd recipiendi ad ordinem debent parati eſſe ad Martyrium.* Et hæc poteſtas reſpectu Fratrum Minorum Eccleſiæ Matri aduenit ex natura rei: Cum enim ex vi ſtatus Fratres Minores ad prædicandum Euange-

Poteſtas Eccleſiæ in vitam FF. Minorum.

Digitized by Google

lium Regni in vniuerſo orbe, ſi mittantur, obligentur: conſequenter aduenit Matri Eccleſiæ, vt mittere valeat Fratres Minores, vti Chriſtus Apoſtolos: *Sicut oues inter lupos*, ſiue *in medio luporum* eorum crudelitati exponendos: adeoque Frater Minor Eccleſiæ eum amandanti ad infideles, hæreticos, & ſæuiſsimos hoſtes etiam cum vitæ diſpendio parere tenetur, quin etiam tempore grauiſsimarum calamitatum, negantibus Paſtoribus, illa eſt ſors ſanctæ & fidelis ad matrem Eccleſiam obedientiæ, vt ad nutum Fratres Minores ſe hactenùs expoſuerint, & exponant, vitam ſuam pro Chriſto & Eccleſia prodigentes: In hoc agniti veri tantæ Matris filii, & ſpiritus Apoſtolici cohæredes. Quæ omnia clariſſimè expreſſit Regula 1. S. Franciſci c. 16: *Recordentur* (ait) *Fratres, quòd dederunt ſe, & reliquerunt corpora ſua, propter Deum Domino noſtro Ieſu Chriſto, & pro ejus amore debent ſuſtinere tribulationem, perſecutionem, & mortem, quia dicit Dominus: Qui perdiderit animam ſuam propter me, ſaluam faciet &c. Dico autem vobis amicis meis, ne terreamini ab iis qui occidunt corpus.* Sic hunc Textum refert *Hugo de Dina* in Expoſitione c. 12. Regulæ. Alius autem Textus Regulæ qui circumfertur, habet; *Recordentur Fratres quòd dederunt ſe & reliquerunt corpora ſua D. N. Ieſu Chriſto, & pro ejus amore debent ſe exponere inimicis tam viſibilibus, quam inuiſibilibus.* Quæ omnia confirmat verbis S. Scripturæ.

Matth. 10. 16.

S. Bonauentura in c. 1. Reg. deſcribens Obedientiam Fratrum Minorum: Reducit illam ad abnegationem ſupremam: *qua propriam* (ait) *exponit vitam pro gloria Conditoris.* Et ibidem: quâ Frater Minor non tantùm in neceſſariis obedit, *verùm etiam in omnibus quantumcumque difficilibus & arduis, illius exemplo, qui factus eſt obediens vſque ad mortem.* Vide ibi.

Tanta eſt Matris Eccleſiæ in filios ſuos Fratres Minores Patria poteſtas, vt quidquid Fratri Minori aduenit, illud Patriæ poteſtati acquiratur & cedat, Solo ſimplici vſu neceſſario Fratri Minori velut filio familias relicto.

IUre quidem communi Filius-familias ante omnem emancipationem ſub paterna cura degit, paternâ beneuolentiâ alitur, & conſeruatur: Quidquid verò acquirit, Parentum diſpoſitioni acquirit etiam in aduentitiis bonis, excepto peculio Caſtrenſi, aut quaſi Caſtrenſi. Major ſanè Patria poteſtas Eccleſiæ in filios Fratres Minores: quippe quibus nec *Caſtrenſe* nec quaſi *Caſtrenſe*, nec labore aut induſtriâ quæſitum aliquid jure cedit, ſed omnia in dominium Matris Eccleſiæ veniunt: Ita vt Frater Minor, etiamſi pane cæli paſtus, & prouidentiâ æternâ veſtimento circumdatus ab eo qui lilia agri, & fœnum majori gloriâ quàm Salomonem veſtit, omnia accipiat: Ille tamen pane, aut veſtimento, aut tecto non vtitur, niſi Jure Matris Eccleſiæ ſuo filio-familias neceſſaria indulgentis. Hæc eſt Pontificia confeſſio & declaratio Extrau. Exiit qui ſeminat à 3. *Ad hæc* (inquit) *cum fratres ipſi, nihil ſibi in ſpeciali acquirere, vel eorum Ordini poſſint in communi, & cum aliquid ipſis offertur, conceditur, vel donatur, ea* (*ſi ſecùs non exprimat*) *offerentis, concedentis vel donantis, veriſimiliter credatur fuiſſe intentio, vt rem hujuſmodi oblatam, conceſſam, vel donatam, perfectè concedat, donet, vel offerat, à ſe abdicet, ac in alium transferre cupiat propter Deum: Nec ſit perſona in quam loco Dei congruentiùs, hujuſmodi rei dominium, quàm Sedes præfata, vel perſona Romani Pontificis Chriſti Vicarii, qui eſt Pater omnium & Fratrum Minorum nihilominùs ſpecialis: Ne talium rerum ſub incerto videatur eſſe dominium; cum Patri filius ſuo modo* &c. *res ſibi oblatas, conceſſas, vel donatas acquirat, omnia vtenſilia, & libros ac eorum mobilium præſentium & futurorum,* (*quæ & quorum vſum facti Ordini vel fratribus licet habere*) *ad nos & ipſam Eccleſiam plenè ac liberè pertinere, hac præſenti Conſtitutione in perpetuum valiturâ ſancimus.* Ac poſtmodum de locis, Habitationibus, Eccleſiis idem decreuit. In quibus verbis rationem hujus dominii patenter refundit in rationem Patriæ poteſtatis reſpectu filii, *quia* (inquit) *Sedes præfata, & perſona ſummi Pontificis Pater eſt ſpecialis Fratrum Minorum, & filius Minor quidquid acquirit, Parenti acquirit.*

Frater Minor nihil ſibi acquirit.

Patriæ poteſtati obligatio in filios adnaſcitur illis alimenta & neceſſaria vitæ ſubminiſtrare, moribus bonis inſtruere &c.

RAtiones adferunt Leges antiquæ: Patres enim natura fecit, non vt venerem & voluptatem explerent, ſed vt adminiſtri naturæ & Reipublicæ eſſent, alendo, & proles moribus inſtruendo. Vnde prohibentur filios exponere, vberibus

Obligatio Parentum ad filios.

Digitized by Google

vberibus alienis ſuos lactandos tradere: quinimo nec ad ſtatus Reipublicæ aſcēdere parentibus inuitis: Niſi quòd per Patriciam dignitatem, flaminis Dialis conſecrationem, & Veſtalium Virginum ſtatum à poteſtate Patria emanciparentur.

Obligatio Matris Eccleſiæ ad FF. Minores.

Grauior eſt & reciproca inter Eccleſiam Matrem & Fratrem Minorem obligatio: Obligatur namque Eccleſia Mater Fratribus Minoribus de neceſſariis prouidere, quod facit indies, permittendo illis per mendicata humiliter, oblata liberaliter, accepta pro mercede laboris, ſuis vitæ neceſſitatibus congruè ſatisfacere, & ad hæc fideles inuitat. Obligatur Frater Minor nutui & imperio Matris Eccleſiæ filiali fidelitate in omnibus morem gerere: Obligatur & Mater Eccleſia Fratribus Minoribus juxta eorum ſtatum prouidere. Nec Fratrem Minorem vllus ſtatus ab Eccleſiæ obedientia liberat; quippe qui immediatè Gubernationi, Protectioni, & Regimini illius ſubjacet. Vnde S. *Bonauentura* in 2. cap. Regulæ: De iis qui ad Epiſcopalem dignitatem aſſumuntur: *Si coacti* (ait) *ab Eccleſia hujuſmodi ineuitabili neceſſitate, ſuſcipiant regimen Animarum, non ſunt reputandi ab Ordine egreſſi* &c. *vtique quia obedientia Matris ſubjecti, votis ſuæ Regulæ ſatisfacere poſſunt.* Addit: *Quia quantum in ipſis eſt, ſemper appetunt in ſinu Ordinis conſoueri.* Subjungit autem horribilem ſententiam de aliis. *Quòd ſi* (inquit) *non vocati ad Epiſcopalem gradum, nec coacti ad eundem aſpirant, vt fugiant ærumnas pauperum, & Ordinis rigorem, credi eos in illius partem ceſſuros, qui dixit: Sedebo in monte Teſtamenti, in lateribus Aquilonis* &c. Hæc S. Bonauentura.

§. II.

Qualiter Gubernationi, Protectioni & Correctioni Eccleſiæ Matris Ordo Minorum vt filius immediatè ſit ſubjectus.

Subjectio Ordinis ad Matrem Eccleſiam.

GUbernationi, Protectioni, & Correctioni S. Matris Eccleſiæ ſubjectum Ordinem S. Franciſci ſufficienter conuincit Obedientiæ votum, quod D. Papæ Honorio, Succeſſoribus, & Eccleſiæ Romanæ Seraphicus Pater totius ſui Ordinis nomine nuncupauit: Nec minùs probat filialis obligatio ſuperius recenſita. Sed cur ad Curam Matris, Cardinalis poſtulandus adjungitur, qui gubernet, protegat, corrigat, cùm id Matri Eccleſiæ incumbat, cujus poteſtas, prouidentia, vigilantia, ſicut Eccleſiæ, ſic Ordini deeſſe non potuit? Quinimò cùm ſufficiens gubernium & regimen circa Ordinem commiſſum Miniſtris Generalibus, Prouincialibus & Cuſtodibus per Regulam fuerit, vt quid vel Romanæ Eccleſiæ vel Protectoris regimen pauperrimo Ordini requirendum fuit, quod in Regulis antiquis nulli Religioni prouiſum anteà fuerat?

Quare Cardinalis Protector Ordini datur.

Hæc profectò fuit Diuinæ Prouidentiæ cœlitus reuelata diſpoſitio: Refert enim Trium ſociorum Legenda: Cum (ait) S. Pater, pulſus querelis ſuorum fratrum initio Ordinis ob diuerſas moleſtias perſecutiones, & anguſtias, quas intus & foris patiebantur anxius eſſet, hujuſmodi Viſione præuentus fuit: *Vidit namque in ſomnis gallinam, pullos plurimos ſub alis congregatos, à ſuperioribus Miluis defendere volentem, nec tamen omnes potuiſſe, pluresque proinde patuiſſe ruinæ. Magnæ autem alterius volucris ſub alis pericula ſubterfugiſſe. Expergefactus igitur Franciſcus, dum ſomnii interpretationem à Domino expeteret, eam ita accepit: Intellexit vtique ſe per Gallinam, Diſcipulos per Pullos, Cardinalem in Protectorem aſſumendum per Volucrem alarum magnarum demonſtrari. Hâc viſione permotus conſultis ſuper hac re fratribus, & de neceſſitate Protectoris deliberatione factâ, de ſingulari Matris Eccleſiæ protectione, hæc intulit verba*, quæ Collatione 20. referuntur: *Mater* (inquit) *omnium Eccleſiarum eſt Romana, & Domina omnium eſt Religionum. Vadam & recommendabo fratres meos ſanctæ Eccleſiæ, cujus potentia virgâ percellantur maleuoli, & filii Dei in æterna ſalutis augmentum vbique plenâ gaudeant libertate. Recognoſcant ex hoc filii dulcia beneficia Matris & ſpeciali deuotione ſemper ipſius reuerenda veſtigia complectantur. Non erit, ipſâ protegente, in Ordine malus occurſus, nec filius Belial per vineam Domini tranſibit impunis. Paupertatis noſtræ ipſa ſancta Eccleſia æmulabitur gloriam, & humilitatis præconia per ſuperbiæ nubilum obfuſcari non ſinet. Charitatis & pacis vincula in nobis ſeruabit illæſa, cenſurâ ſtrictiſſimâ percutiens diſſidentes. Euangelicæ puritatis obſeruantia ſacra, continuè in ejus aſpectu florebit, nec odorem vitæ vel ad horam elabi patietur.* Hæc ibi.

Hoc ſpiritu plenus Seraphicus Pater Romam perrexit, Pontificem tunc *Honorium* 3. adiit, & omni reuerentiâ neceſſitatem ſingularem Protectionis S. Sedis in Ordinem naſcentem expoſuit: Cum autem hanc ipſam per ſe impendere Cura vniuerſalis Apoſtolica non permitteret, & pauperculos fratres ad tremendam S. Sedis Majeſtatem continuè recurrere non deceat: Poſtulauit vt D. *Hugolinum Cardinalem Oſtienſem* ſubſtitueret: qui (ſaluâ

Digitized by Google

& integrâ ſemper præeminentiâ Dignitatis Apoſtolicæ, à qua tamquam à Capite hujus Corporis Myſtici vigor deſcendit, & poteſtas omnis emanat) vices ejus gereret, & in neceſſitatibus Ordinem regeret, protegeret, & vbi opus eſſet corrigeret. Annuit votis Pontifex, viceſque ſuas ac omnem poteſtatem Cardinali Oſtienſi commiſit, vt eſſet Apoſtolicæ Sedis nomine & auctoritate *Gubernator*, *Protector*, & *Corrector hujus Fraternitatis*, ei Ordinem recommendans, vt illum faueret & protegeret. Ex his quatuor ſequentia inferuntur, quæ ſunt velut quatuor baſes totius Oeconomiæ Regiminis Fratrum Minorum, quibus innititur ſuper Petra inuiolabili Eccleſiæ Matris.

I. BASIS.

Regiminis Fratrum Minorum.

Obedientia Ordinis ad Matrem Eccleſiam qualis & quanta.

ORdo Fratrum Minorum in tota latitudine voti Obedientiæ ſubjectus & ſubditus eſt immediatè ſummo Pontifici, & Eccleſiæ Romanæ; Ita vt omnis inferior obedientia & ſubjectio dependeat ab illa, & eminenter in S. Sedem Apoſtolicam, ac Eccleſiam Romanam tamquam Caput referatur.

Protectoris Officium primarium.

Hæc Baſis conſtat ex Regula c. 1. *Frater Franciſcus promittit obedientiam & reuerentiam Domino Papæ Honorio, & Eccleſiæ Romanæ.* Et ſubjungit velut ex eo capite: *Et alii fratres teneantur Fratri Franciſco & eius ſucceſſoribus obedire*; nimirum ſub & ſaluâ obedientiâ ſuperiori ad Eccleſiam Romanam. Vnde & vltimo cap. Regulæ: Prima ratio ſubjectionis ad Protectorem exprimitur: Vt ſint *ſemper ſubditi & ſubiecti pedibus S. Romanæ Eccleſiæ* &c. Officium enim primarium Protectoris eſt, vt contineat Ordinem in iſta immediata ſubjectione, vt ſtatim dicetur.

II. BASIS.

Protector eſt Prælatus ordinarius ſub Papa.

QUia autem perſona ſummi Pontificis aut S. Sedis difficulter poterat Ordinis Regimini immediatè vacare: Ad Inſtantiam S. Patris primò, demum ad inſtantiam Miniſtrorum & Cuſtodum, inſtituendus decernitur vnus ex Cardinalibus *Gubernator*, *Protector & Corrector totius Fraternitatis*: qui ex vi hujus inſtitutionis, eſt Prælatus Ordinarius, & Legatus S. Sedis, habens Poteſtatem & Juriſdictionē in Ordinem ſimilem ei, quam habent Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi Epiſcopi &c. in populum, ſaluâ ſemper præeminentiâ Sedis Apoſtolicæ, à qua Protectores ſicut inſtitutionem, ſic Poteſtatem accipiunt. Vnde *Alexander* 4. qui ante Pontificatum ſecundus Ordinis Protector fuerat, & *Gregorio* 9. in officio Protectoris ſucceſſerat, poſt Pontificatum adeptum, quamuis requiſitus, nullum Cardinalem dare voluit Ordini, volens ſibi, dum viueret, retinere Ordinis Protectionem, & remanere Ordinis Protector. Quod etiam de nonnullis aliis fertur.

III. BASIS.

Protectoris poteſtas quæ & qualis.

POteſtas autem Protectorum ex terminis Regulæ manifeſta eſt, nimirum: *Gubernare*, *Protegere*, *& Corrigere* Ordinem & Fratres, in ordine ad quatuor fines.

1. Ne Ordo diſcedat ab Obedientia S. Sedis.

1. Ad inuigilandum ne Ordo & Fratres vllo modo ſe ſubducant vel per alios ſubduci permittantur à ſubjectione ſingulari & immediata S. Sedis, ſed ſemper & omni tempore ſubditi & ſubjecti ſint pedibus S. Romanæ Eccleſiæ. Gubernium ergo Ordinis Protectori ad hoc datum eſt, vt contineat fratres ſub obedientia immediata S. Sedis.

2. Ne ſubjiciatur aliis Prælatis.

2. Finis Protectoris eſt: Ordinis ſubtractio à Iuriſdictione aliorum Prælatorum Eccleſiæ, ne ſcilicet in Ordinem vel Fratres Juriſdictionem prætendant; cùm Ordo Gubernatorem Cardinalem ſibi commiſſum à S. Sede accipiat; Vnde & illi Correctio Fratrum concredita eſt, vt caſu quo Ordo aut Frater ſe ab immediata Sedis ſanctæ obedientia ſubtraheret, Correctiuâ & Correctoriâ poteſtate vtatur. Et per hoc omni ſchiſmati prouiſum eſt.

3. Ne incidat in Hæreſes.

3. Finis Poteſtatis Protectorum eſt: vt Fratres ſtabiles in fide Catholica contineantur: Ita vt: In omni periculo hæreſeos, vel diſſenſus, aut diſceſſionis à fide, debeat Protector concurrere directione, protectione, & correctione, vt & totus Ordo ſtabiliter in fide, quam tenet S. Romana Eccleſia, firmetur, & ſi quis Frater particularis pertinaciter deficiat, vt corrigatur & reducatur. Et hunc finem & caſum clarè expreſſit in ſuo Teſtamento *S. Franciſcus*: In quo de iis qui inuenti eſſent non Catholici, decernit, vt per Cuſtodes & Miniſtros, tamquam homines in vinculis tenerentur, donec repræſentarentur ipſi perſonaliter *Domino Oſtienſi, qui* (inquit) *eſt Dominus Protector & Corrector huius fraternitatis*: quibus verbis Caſum Hæreſis pertinacis pertinere ad Correctionem Protectoris manifeſtè oſtendit.

4. Vt contineatur in obſeruantia Regulæ.

4. Finis Poteſtatis Protectorum eſt: vt Ordinem contineant in Obſeruantia Regulæ ab Eccleſia approbatæ, ſpecialiter:

Digitized by Google

ter: In obſeruantia *Paupertatis*, quæ eſt firmamentum ſingulare Ordinis: In *Humilitate*, quæ eſt ornamentum Fratris Minoris: In obſeruantia *Euangelii*, cujus compendium Regula continet, ſub qua cætera ad Ordinem pertinentia continentur, & maximè *Apoſtolica Miſſio* ad prædicandam in vniuerſo mundo Pœnitentiam & Regnum Dei: In quibus omnibus regere, protegere, & corrigere Fratres, officium eſt Protectoris. Et hæc quidem munia Protectorum benè expreſſerunt *Gregorius* XI. *Sixtus* 4. *Martinus* 5. & alii Pontifices, dum decreuerunt Protectoris Poteſtatem in tribus dumtaxat exercendam.

Protectoris Poteſtas in quot conſiſtat.

1. *Si Communitas Ordinis pedibus S. Romanæ Eccleſiæ non eſſet ſubiecta:*

2. *Si non eſſet ſtabilis in fide Catholica:*

3. *Si à Regula in Euangelio fundata obſeruantia aberraret.*

Quæ quidem non ſunt (vt aliqui voluerunt) arctationes Poteſtatis Protectorum, ſed explicatæ conditiones, in quibus poteſtas illa exercenda eſt, vt & legitimè exerceatur, & confuſio omnis in regimine Superiorum inferiorum vitaretur, ac Poteſtas Protectorum in ſuo decore permaneret, vt ſtatim explicabitur.

IV. BASIS.

Illa non minuebat regimen ſuperiorū Ordinis.

QUamuis verò plenaria eſſet Protectoris in Ordinem Poteſtas, vt hujus fraternitatis eſſet *Corrector* quidem: Ne ab obedientia, ſubjectione, & fide Romanæ Eccleſiæ deflecteret: *Gubernator:* vt omne bonum in Ordine promoueret tamquam Ordinarius Ordinis Prælatus: *Protector*: vt à malis Ordinem defenderet: Nullatenus tamen regimen ſuperiorum Ordinis impedire poterat: Hoc enim poſtulat ſubordinatio legitima, & benè ordinata Poteſtatum ſuperiorum & inferiorum, vt ſuperiores inferiorum legitimos actus non impediant, ſed eos fulciant, foueantque: Et ridiculum eſſet, eum qui ad Regulæ obſeruantiam dirigendam, promouendam, protegendam, & defectus corrigendos ordinatus Protector eſſet, velle regimen legitimum ordinariorum Superiorum, prætextu ſupremæ Poteſtatis, impedire. Vnde hæc attendens *Gregorius* XI. in Bulla quæ incipit: *Cunctos Chriſti fideles* &c. data apud Pontem Sorgiæ Auinionenſis diœceſis *6. Kal. Iunii Pontif. anno* 3. inhibuit Protectoribus: Ne quæ conſtituerentur per Generalia, Prouincialia, vel Cuſtodialia Capitula vllatenus immutarent, niſi apertè eſſent contra Regulam, vel Ordinis bonum. *Item*: Ne ſe immiſcerent promotionibus vel deſtitutionibus Officiorum, aut diſpoſitioni ſiue etiam correctioni particularium Fratrum: quæ omnia intelligenda ſunt, niſi Cauſa ſubeſſet grauis alicujus inordinationis, turbationis vel injuſtitiæ. Quæ ex vi demandati ſibi regiminis & Protectionis, tenentur Protectores auertere à Corpore, & membris Religionis ſibi commiſſæ. Et quidem ad vitandas confuſiones hic Ordo ab Apoſtolica Auctoritate ad ordinatum regimen præſcriptus eſt; nimirùm: vt in grauioribus difficultatibus recurſus fieret à *Guardiano* ad *Prouincialem*, à *Prouinciali* ad *Generalem*, à *Generali* ad *Protectorem*, à *Protectore* ad *S. Sedem*; vt ſacra Congregatio declarauit ad annum 1587. quem ordinem confirmauit *Sixtus* 5. in Bulla quæ incipit: *Ad Romanum Pontificem* data *anno* 1588. quæ omnia (vt dictum eſt) intelligenda veniunt præterquam in caſibus in quibus Religio vel Juſtitia periclitaretur. In hujuſmodi enim caſibus integra ſemper poteſtas Protectorum ex natura Officii reſeruanda eſt, & pro eorum auctoritate ſtandum.

Inſignem porrò Adminiſtrationis Poteſtatis hujus ſupremæ rationem indicauit *Nicolaus* 3. ſummus Pontifex, qui & ipſe Protector Ordinis fuerat, dum Protectionis munus nepoti ſuo *Cardinali Matthæo Rubeo Vrſino* conferret, cujus diſcurſum refert venerabilis ſenectutis & emeritæ ſapientiæ ac virtutis *P. Philippus Peruſinus*, qui tres Protectores viderat, in Epiſtola quam ſcripſit ad R. P. Gonſaluum Miniſtrum Generalem: In præſentia namque Generalis Miniſtri *R. P. Bonagratia*, & Miniſtrorum Prouincialium, inter quos dictus *P. Philippus Miniſter Tuſciæ* aderat, ſic affatus eſt Pontifex nepotem ſuum: *Ad te* (ait) *noſter ſermo dirigitur: Si beneficia quæ tibi prouenerunt per nos recenſere vellemus, inuenirentur magna, & vtilia, & numeroſa: ſed in nullo ſicut exiſtimo dedimus tibi Arrham vitæ æternæ, ſicut in iſto quod modò præſtamus. Damus enim tibi quod introducat te in Paradiſum, ſcilicet ſuffragia omnium ſanctorum fratrum iſtius Ordinis; Damus tibi melius quod habemus; Damus tibi cordis noſtri deſiderium, pupillam oculorum noſtrorum.* (Et hic totus lacrymis perfuſus cum ejulatu & fletu omnium ſubſiſtens, reſumptâ tandem voce ſubjunxit) *Non poſſumus nos in hac materia dilatare: Et extentâ manu proprium Annulum Cardinali cum oſculo manus recipienti porrexit dicens: Committimus tibi Ordinem Fratrum Minorum; vt ſis Gubernator, Protector, & Corrector iſtius Fraternitatis.* Et addidit: *Tuâ* (inquit) *gubernatione Ordo non indiget, quia tot ſapientibus & prudentibus perſonis abundat,*

Ordo quam charus fuerit Nicolao 3.

quod ad ſe benè gubernandum ſufficit ſibi ipſi: Correctioni quoque te non oportet inſiſtere, quia inter fratres res ſunt taliter diſpoſitæ, quòd in hac parte non videtur eſſe poſſe defectus: Habent enim Guardianos, quòd ſi deficerent, poſſunt recurrere ad Cuſtodes, & à Cuſtodibus ad Miniſtros, ſuper quos eſt Miniſter Generalis, & adhuc Capitulum Generale. Itaque non eſt veriſimile apud eos, ea quæ correctione indigent, præteriri. Vnum autem eſt in quo Tuo Patrocinio opus habent: ſunt enim imbecilles & pauperes, & multos habent, qui eos indebitè inquietant, quibus per ſe repugnare non poſſunt, & ideo indigent Brachio & fortitudine Protectoris. Hoc eſt potiſſimum in quo ipſis Tua Cura debet aſſiſtere. Hæc ibi.

COROLLARIVM.

EX dictis infertur: Quòd quidquid circa Ordinem Fratrum Minorum S. Sedes hactenùs ſanciuit, & quidquid indies diſponit: Non modò ex plenitudine ſupremæ Poteſtatis Apoſtolicæ diſponere, ſed ex ſpeciali Cura, quam in Ordinem & Fratres ſumpſit: Vnde quoad ea, quæ pro Ordine Fratrum Minorum ab Eccleſia decreta, demandata, conceſſa, aſſignata, indulta ſunt, aut etiam prohibita, ita illis ſe conformare Ordo tenetur, vt non poſſit abſque S. Sedis beneplacito illis cedere vel renuntiare. Fruſtrà igitur in Ordinem conſurgunt, qui Apoſtolicas Sanctiones in illis perſequuntur. Frater Minor filius Eccleſiæ eſt, Matris ſuæ diſpoſitionibus fideliter acquieſcere debet; Et impiè de Eccleſia Matre ſentit, qui ejus Ordinationes & Decreta, in filiis ſuis æmulatur, aut traducere tentat.

§. III.

Oeconomia Rationalis omnium Prouiſionum Apoſtolicarum, quas Mater Eccleſia Ordini Fratrum Minorum conceſſit, quæ ſub nomine Priuilegiorum venditantur.

Prouidentia Dei circa ſuos pauperes.

HÆc eſt Altiſſimæ Prouidentiæ Dei cura: Vt eis, quos pro ſuo obſequio & beneplacito, in hunc mundum omnibus terrenis auxiliis & ſubſidiis ſpoliatos mittit: mediis & modis mirabilibus ita in tempore prouideat, vt ad finem ad quem miſſi ſunt, nil penitùs deſit, benè Pſalmiſtâ proferente: quia *Tibi* (ait) *derelictus eſt pauper, orphano tu eris adjutor.* Si enim *facit judicium pupillo & viduæ, & amat peregrinum, & dat ei victum atque veſtimentum*: Multo amplius liberaliuſque conſulet ſeruis ſuis, quos ad miniſteria ſua omni humano præſidio velut deſtitutos, in mundum tranſmittit. Quod ſingulariter in Apoſtolis & diſcipulis Domini manifeſtum fuit, quos Dominus ab omnibus rebus abſtractos, tamquam morti deſtinatos oſtendit, vt fierent ſpectaculum mundo & Angelis & hominibus; ſine ſacculo, ſine pera, ſine calceamentis, ſine pecunia vniuerſum orbem peragrantes; quibus tamen ipſiſmet fatentibus nihil vmquam defuit. Hoc ipſum diuinæ Prouidentiæ portentum in Fratribus Minoribus mirabiliter enitet; qui etſi ex vi ſtatus & Profeſſionis omni humanæ ſollicitudini renunciauerint, *omnem* (juxta Apoſtolum) *ſollicitudinem in Deum projicientes, quoniam ipſi cura eſt de illis*: Nihil hactenùs eis defuiſſe conſtat, tum in iis quæ ad vitam conſeruandam pertinent, tum ad miniſteria & officia, ad quæ tam domi quàm foris ordinati ſunt: quorum capilli ita numerati à Deo omnipotente, vt nec vllus de capite pereat. Hæc fuit *Arrha* Deo dictante à *S. Franciſco* omnibus ſuis fratribus dum eos mitteret per mundum intimata: *Iacta* (ajebat) *cogitatum tuum in Domino, & ipſe te enutriet.* Hæc fuit promiſſio à Chriſto *S. P. Franciſco* facta, quâ promiſit: fratres ſuos paſcere, vt pauit filios Iſrael in deſerto: Eos multiplicare, & ſuæ benedictionis gratiâ multipliciter dilatare: Illos in omnibus regere & dirigere vt ex Legenda antiqua affert ſigillatim *Bartholomæus Piſanus* fructu & Conformitate 9.

Pſal. 9. verſ. 14. Deuter. 10. verſ. 18. Luc. 12. verſ. 35. *Circa FF. Minores.* 1. Pet. 5. verſ. 7. Pſal. 54. verſ. 23.

Illa prouidentia à Deo commiſſa Eccleſiæ.

Hanc porrò Prouidentiæ ſuæ Curam commiſit Eccleſiæ ſuæ Deus, quæ in omnibus & ſingulis ita hanc Religionem ſibi ſingularius commendatam præuenit, vniuerſali ac ſpeciali ſollicitudine, vt verè Matrem puſilli hujus gregis ſe oſtenderit, in omni Directione, Prouiſione, Conſeruatione, prout hæc Oeconomia Rationalis demonſtrabit.

Ratio totius Oeconomiæ.

ET hanc quidem Oeconomiam ſingulariter per omnia Fratrum Minorum Exercitia, Miniſteria, Officia diſtributam diſtinctè tradendam hîc judicaui: Ad ſedandas æmulationes, contentiones, diſcordias, & interpretationes prauas, quæ in hanc horam inter Clerum & Eccleſiæ nonnullos Prælatos; inter Ciuiles Magiſtratus & Politiæ Miniſtros, ſuſcitatæ ſunt: quaſi injuſtis, irrationabilibus, & ambitioſis priuilegiis Fratres Minores, à S. Sede decorati eſſent, in injuriam Ordinariæ Poteſtatis.

Meæ

Digitized by Google

Priuilegia FF. Minorum ſunt Prouiſiones.

Meæ autem intentionis eſt ad vniuerſalem Charitatis & Pacis obſeruantiam oſtendere: Ea quæ nomine *Priuilegiorum* venditantur: Non eſſe purè Priuilegia à Lege communi Fratres Minores eximentia: ſed eſſe *Prouiſiones* neceſſarias ad Eccleſiæ neceſſitatem & vtilitatem, ac populorum ſalutem, quas Oeconomica Regiminis Eccleſiæ diſpoſitio pro ſe, & ſubditis requirit, abſque vllo Perſonarum, quibus addicuntur, ſuperfluo fauore, ſed vt labor eorum & opus Deo & Matri Eccleſiæ fructificet. Vt autem diſtinctè in omnibus procedamus, cum in Ordine Fratrum Minorum: *Alia* reſpiciant ſtatum & Profeſſionem: *Alia* domeſtica Exercitia: *Alia* Miniſteria externa, ad quæ Fratres ex Regula vocati ſunt: Juxta illa Prouiſiones recenſebimus, & examinabimus ad limam Juſtitiæ & Veritatis, & vt diſtinctiùs procedamus, per Claſſes & ſectiones omnia & ſingula diſtribuemus.

CLASSIS I.

De Prouiſionibus ſtatum Fratrum Minorum concernentibus.

IN hoc toto Tractatu abſtineo à nomine *Priuilegii*: Etſi enim nominis Ethymologia, quæcumque pro Ordine Fratrum Minorum à S. Sede decreta ſunt, in rigore & propriè *Priuilegia* dici poſſint: vtpotè: *quia* (teſte Iſidoro l. 5. Ethym.) *Priuilegia ſunt leges priuatorum, quaſi Priuata leges: ab eo dicta, quod in priuato ferantur.* Siue vt Gratianus 25. q. 7. *Priuilegia namque dicuntur quaſi Priuata legia, eò quòd Priuatorum legem ſingulis generent.* Quæ omnia Decretis pro Ordine Minorum congruere poſſunt. Quia tamen paſſim; nomen *Priuilegii* vſurpatur pro fauoribus relaxantibus legem, eamque eneruantibus: Idcircò abſtinendum duxi à nomine *Priuilegii*, & vtendum nomine *Prouiſionis*: quia vt oſtendemus: quidquid pro Ordine Fratrum Minorum in hac *Prouiſionum* materia indultum vel decretum eſt, etſi interdum præter Legem Communem videatur decretum, non tamen ad relaxationem legis, ſed vt (ſtante lege communi, & conſideratâ rationis æquitate, quæ eſt Mater juſtitiæ) Religionis & Eccleſiæ bono, ac neceſſitati, & Operariorum indemnitati conſuleretur, abſque vllius Tertii vero præjudicio, vel legis communis injuria, prout ex dicendis patebit. Vnde & paſſim in Bullis Pontificum, Conceſſiones, de quibus eſt quæſtio, nomine *Prouiſionum* indicantur.

SECTIO I.

De Prouiſionibus concernentibus votum Obedientiæ & de exemptione Fratrum Minorum à Iuriſdictione Epiſcoporum &c.

FF. Minorum exemptio vnde.

TOtius Exemptionis Ordinis Franciſcani à Juriſdictione Epiſcoporum Baſis & firmamentum ex natura voti & primæua hujus Religionis origine deſumitur. Non potuit enim votum ſolemne Obedientiæ Fratrum Minorum ad ſummum Pontificem, & Eccleſiam Romanam, niſi S. Sedis Apoſtolicæ arbitrio & beneplacito diſtrahi: Non potuit vllius inferioris Poteſtatis virtute infirmari: Hoc ſacrum votum ſibi dedicatum, & ad ſe terminatum, intemeratum habuit à principio S. Sedes: Et ne Hierarchiæ ſupremæ influxus inordinatos canales pateretur; Per Cardinalem Gubernatorem, Protectorem & Correctorem, qui (vt ſuperiùs explicatum eſt) Patriarchæ, Primatis, Archiepiſcopi, vel Epiſcopi officio circa hunc Ordinem fungeretur, omnem Juriſdictionis influxum in hunc Ordinem deriuari decreuit: Vt quod Magni illi Pontifices ſub Capite Chriſto & ejus Vicario, Clero & populis in ratione Regiminis & Juriſdictionis tam Directiuæ, quàm Conſeruatiuæ & Coërcitiuæ præſtant: Id pro bona voluntate Vicarii Chriſti per Cardinalem Protectorem, & Superiores Ordinis ordinariè, ordinatè, & legitimè præſtaretur, niſi aliud Supremus omnium Rector pro ſua in vniuerſalem Eccleſiam, & ejus membra, Prouidentia, pro circumſtantiarum ratione, & rerum oportunitate diſponeret. Hinc tot Exemptionum, Præcautionum, & Prouiſionum Decreta à ſummis Pontificibus emanarunt, quæ hanc ſingularem à S. Sede Ordinis Fratrum Minorum dependentiam integram inuiolatamque ſeruarent. Tantus porrò fuit zelus Pontificum pro conſeruanda illa immediata Poteſtate, vt aliquando *Gregorius* 9. informatus: Epiſcopos quoſdam exigere à Fratribus Minoribus in ſuis libellis ſupplicibus, & aliis inſtrumentis *Obedientiam manualem*, quæ ſolet exprimi his verbis: *R. Patri & Domino Epiſcopo* &c. *Obedientiam & Reuerentiam.* Prohibuit ne dictam *Obedientiam manualem* exhibere tenerentur: Ita habetur in Bulla dicti Pontificis quæ incipit: *Inducimur pia conuerſationis veſtra meritis* &c. quæ eſt 3. apud Rodericum, & cujus Ori-

Frater Minor an Epiſcopo poſſit promittere obedientiam.

Digitized by Google

Originale habetur in Archiuo Conuentus Brugenſis in Flandria, *Data Laterani* 8. *Kal. Martii Pontif. anno* 14. Verba Bullæ ſunt: *Cùm quidam ex Prælatis Eccleſiæ, qui, ſicut accepimus, vos ſibi deuotos inueniunt, & in exhibitione condignæ reuerentiæ ſtudioſos, in eo ſe humilitati veſtræ moleſtos exhibeant, quòd nouam conſuetudinem inducere molientes, à vobis Obedientiam exigunt manualem: Nos arbitrantes incongruum, & reputantes indignum: Vt nullis ex Prælatis eiſdem abſque mandato Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, à vobis dictam Obedientiam manualem præſumat exigere, auctoritate præſentium diſtrictiùs inhibemus* &c. Itaque Præſentationes quæ fiunt ſcripto RR. Epiſcopis ſiue ad Ordinationes, ſiue ad Confeſſiones audiendas, ſiue ad Prædicationes &c. ſub titulo condignæ reuerentiæ fieri debênt, numquam tamen ſub titulo *Obedientiæ*; nec ordinatus ſacerdos ex Ordine Minorum poteſt *Obedientiam* promittere Epiſcopo ordinanti, ſed tantùm Reuerentiam: quia hanc Obedientiam ſibi reſeruat ſummus Pontifex; Nec alteri extra Ordinem præſtari poteſt, niſi de Summi Pontificis mandato, & beneplacito.

FF. Minores aſſumpti à Legatis Apoſtolicis ad varias functiones.

Quia verò Legati Apoſtolici allecti doctrinâ & probitate vitæ Fratrum Minorum, ſæpè ſæpiùs operam illorum impendere cupiebant in Commiſſionibus, ad Cauſas Eccleſiaſticas pertractandas, ſententiarum Executiones; Cenſuras promulgandas, Litteras Regibus & Principibus inſinuandas; Imò & illos ad ſua obſequia aſſumebant, Monaſteriis Monialium ſibi ſubditarum viſitandis, & Confeſſionibus illarum audiendis eis vtebantur: Ne per hujuſmodi aliquam auctoritatem aut Juriſdictionem Legati Apoſtolici in Fratres prætenderent; variæ Bullæ à ſummis Pontificibus emanarunt, quibus ab omni omninò Juriſdictione Fratres liberabant: Prohibentes, ne virtute cujuſcumque auctoritatis ad ejuſmodi cogi poſſent, & ne quidem à Legatis Apoſtolicis & per Litteras Apoſtolicas conueniri, niſi in Litteris ipſis Apoſtolicis tam de qualitate rei, quam de Fratribus Minoribus nominatim mentio fieret.

Exemptio Ordinis per Pontifices.

Plurimæ ſanè Bullæ à principio Ordinis ſuper his; emanarunt vt; eſt Bulla ejuſdem *Greg.* 9. quæ incipit: *Qui poſtpoſita. Data Laterani* 5. *Kalendas Maii Pontificatus anno* 15. *Innocentis* 4. quæ incipit: *Cùm per eius gratiam*: *Data Laterani* 4. *Nonas Nouemb. Pontif. anno* 1. Et altera eiuſdem quæ incipit: *Quieti veſtræ*: *Data eodem anno* 7. *Idus Octob.* Et aliæ variæ quæ quia in Mari magno *Sixti* 4. quod incipit: *Regimini vniuerſalis Eccleſiæ. Data anno Incarnationis Domini* 1474. *Pridie Kal. Septemb. Pontif. anno* 1. ex Bullis *Eugenii* 4. & *Clementis* 4. compendiosè referuntur, & in Compendiis ſigillatim enarrantur, inutile & tædioſum eſſet ſingula adnotare.

Summaria itaque totius Exemptionis Fratrum Minorum Regula eſt: *Fratres Minores* ex declaratione S. Sedis Apoſtolicæ, & ex vi ſtatus & Ordinis, ac Obedientiæ Voto, demum ex approbatione & acceptatione, ac diſpoſitione ſummorum Pontificum, & Eccleſiæ: ab omni Poteſtate & Iuriſdictione quorumcumque Prælatorum Eccleſiaſticorum exemptos eſſe; Idque in omnibus, quæ vel ex natura rei non excipiuntur: vel à ſummo Pontifice non ſunt excepta, & aliis commiſſa vel delegata: Quod quamuis multi Pontifices ſuis Diplomatibus expreſſerint; Placet tamen in omnium compendium recenſere Exemptionis Decretum, quod in aliorum confirmationem factum eſt à *Benedicto* 11. per Bullam quæ incipit: *Inter cæteros Ordines. Data Romæ apud S. Petrum* 4. *Nonas Aprilis Pont. anno* 1. Vbi vniuerſaliter ſic loquitur: *Licèt* (inquit) *nonnulli Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri præfatum Ordinem, à Prælatorum Iuriſdictione quorumlibet, prorsùs exemerint, ipſumque fore decreuerint per ipſorum litteras ſpeciales exemptum; Nos tamen Ordinem ipſum ob ſalutis fructus innumeros, qui ex ipſo noſcuntur animabus fidelium prouenire, gerentes in viſceribus charitatis,* &c. *Vos & Ordinem ipſum ab omnium & ſingulorum Prælatorum & Perſonarum Eccleſiaſticarum omnimodâ poteſtate ac Iuriſdictione prorsùs eximimus de Apoſtolicæ plenitudine Poteſtatis,* &c. *Decernentes Vos & Ordinem veſtrum immediatè eidem Sedi, ac ſoli tantummodò Romano Pontifici ſubiacere. Eccleſias inſuper, Oratoria, domos ac loca quæ tenetis & inhabitatis ad præſens, ac tenebitis & habitabitis in futurum, dum & quoties vos illa tenere & inhabitare contigerit, exempta prorsùs exiſtere, nulloque medio, ſedi ſubeſſe decernimus prælibatæ.* Hæc ibi. Vbi & omnes libertates, & Immunitates, ſub quauis forma vel expreſſione verborum fratribus vel Ordini ab Apoſtolica Sede conceſſas prohibet à quocumque impediri, turbari, vel moleſtari, &c. Eadem Bulla iiſdem terminis inuenitur antea data à *Bonifacio* 8. 3. *Idus Nouemb. Pontif. anno* 1. Ex quibus hæc generalia in materia Exemptionis, Poteſtatis, & Iuriſdictionis Principia eruuntur.

FF. Minores eorumque Eccleſia, domus, &c. Immediatè ſubſunt Papæ.

Primum, Ordinem Fratrum Minorum & ipſos Fratres: *Immediatè Sedi Apoſtolicæ, ac ſoli tantummodò Romano Pontifici ſubiacere: ac Eccleſias, Oratoria, domos ac loca eorum, nullo medio ſedi prælibatæ ſubeſſe.*

Secundum, *Fratres ac Ordinem ipſum ab omnium & ſingulorum Prælatorum & Perſo-*

Digitized by Google

narum Eccleſiaſticarum omnimoda Poteſtate & Iuriſdictione prorsùs de Apoſtolica plenitudine Poteſtatis exemptos eſſe.

Ex quibus tria infero.

Nullus extra Ordinē Prælatus Papâ inferior aliquod jus habet in FF. Minores.

1. Nullum Prælatum extra Ordinem Papâ inferiorem poſſe aliquod Jus, Poteſtatem, vel Juriſdictionem in Fratres Minores, vel ea quæ eorum vſui cedunt prætendere: Ratio clara eſt: Quia decernente Chriſti Vicario, Fratres, Ordo, & loca aliaque ad Ordinem attinentia ſunt ab omnimoda Poteſtate & Juriſdictione omnium & ſingulorum Prælatorum & Perſonarum Eccleſiaſticarum de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ exempta.

2. Nullum extra Ordinem Prælatum, ſummo Pontifice inferiorem ex ordinaria Juriſdictione quippiam exercere poſſe circa Fratres Minores, aut Ordinem: ſed ſi quid Jure exerceat, id à ſummo Pontifice accipere, qui & poteſt diſponere mutare, regulare & reuocare, prout vult & iudicat expedire. Ratio eſt: quia vt in Bulla *Benedicti* 11. dicitur: Ordo & Fratres, *Immediatè ſedi Apoſtolicæ, & ſoli tantummodò Romano Pontifici ſubiacent.*

3. Quidquid igitur Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii, Juris, Poteſtatis, vel Juriſdictionis prætendunt in Ordinem & Fratres; Ad mutuam pacem & concordiam, debet oſtendi ab auctoritate & beneplacito S. Sedis Apoſtolicæ prouenire & deriuari. Cui ſoli & tantummodò (extra Regimen ordinariorum ſuperiorum intra Ordinem) Ordo & Fratres ſubiacent: Et ſi ſub his generalibus principiis tota Oeconomia Proviſionum pacificè examinaretur, tot difficultates non orirentur.

Iuſtificatio Exemptionis Ordinis Minorum a Iuriſdictione Epiſcoporum.

FF. Minorum Exemptionis cauſa prima: Regula.

TRes porrò cauſæ ſunt, cur Ordo Minorum inter omnes humillimus, de Apoſtolica benignitate tam abſolutam & amplam Exemptionem ſit ſortitus.

1. Regulæ à Chriſto dictatæ cæleſtis diſpoſitio: Per quam ſummo Pontifici, & Eccleſiæ Romanæ (vt dictum eſt) voto ſolemni ſuum Ordinem immediatè ſubiicere S. Patriarcha *Franciſcus* inſpiratus fuit: Et ut ſpecialiori, conſtantiori, & magis accurato regimine dirigeretur, eodem ſpiritu petiit & obtinuit, pro ſuo Ordine, vt vnus ex S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus ſuæ Fraternitatis vniuerſæ *Gubernator, Protector, & Corrector* à S. Sede, & ſub illius beneplacito præficeretur, quæ omnia diuinâ inſpiratione Exemptionem à communi Ordinariorum Regimine concludebant: Et ratione quorum, Vniuerſalis Eccleſiæ Rector Pontifex ſummus Regulam approbans conſequenter Exemptionem, quæ ex vi Regulæ poſtulabatur, conceſſit.

2. *Exemptionis Cauſa* fuit, ſtatus Fratrum Minorum Conditio & Obedientia nullis circumſcripta terminis: Cùm enim S. Patre *Franciſco*, ſciſcitanti Cardinali Hugolino primo Ordinis Protectori, atteſtante: *Non ad aliquas Prouincias Fratres Minores Dominus miſerit, ſed propter profectum & ſalutem Animarum totius mundi; Nec ſolùm ad terras fidelium, ſed etiam Infidelium & Paganorum* Obedientiæ nutu tranſire teneantur: Item: Cùm nec locum habeant vbi figere pedem ſtabiliter poſſint, ſed omni momento parati eſſe debeant ad quæcunque loca tranſmeare, quò eos Mandata ſuperiorum dirigunt. Quomodò diœceſibus Epiſcoporum, eorumque regimini congruè ſubiici poterant, cùm poteſtas Epiſcopalis Prouinciis, diœceſibus, locis terminetur? Quomodò congruè dicta poteſtas in Fratres, ex vi ſtatus nuſquam conſiſtentes, exerceri poterat, cùm interdum quot Epiſcopatus, tot diuerſæ leges, & quælibet Regio ſuos habeat mores; Præterquam quòd vt Epiſcopi, tot inclinationes diuerſæ & ſententiæ: quibus ſi morem gerere debuiſſent Fratres, non niſi diſſipatio & diſſolutio totius Religionis ex inde nata fuiſſet: Benè igitur S. Sedes ſub vnius Generalis Miniſtri, & Prouincialium regimine Ordinem relictum, non iam Epiſcopis ſubiecit, ſed ad Eminentiſſimi Cardinalis Romanæ Eccleſiæ directionem reduxit, vt in illo tamquam vniuerſali per vniuerſum orbem Prælato omnia vnirentur, & per illum Eccleſiæ vni Catholicæ & Apoſtolicæ totus Ordo inhæreret.

2. Conditio ſtatus FF. Minorum.

3. *Hujus vniuerſalis Exemptionis Cauſa* fuit: Officium ſiue exercitium, ad quod Ordo ex ſui Inſtitutione aſſumebatur: quod quidem Miſſioni Apoſtolicæ per omnia correſpondebat: Vt nimirùm, cum Apoſtolis & 72. Diſcipulis Domini: *Euntes in vniuerſum mundum prædicarent Euangelium omni creaturæ*, vitâ ſcilicet, verbo, & exemplo. Non poterant ergo Epiſcoporum Poteſtati ſubmitti, qui ex vi ſtatus vni Prouinciæ non poterant alligari: ſicut enim 72. Diſcipuli ad certa loca non deſtinabantur, vt ibi pedem figerent, ſed vniuerſaliter vbi meſſis requirebat, eò ſe transferebant: Ita Fratres Minores, qui ſunt ad minus Operarii, quos prædixit Dominus mittendos in Meſſem vniuerſi Orbis, ex officio tenentur, in vniuerſum orbem ſe extendere. Neceſſarium itaque fuit, vt vniuerſali Paſtori totius Eccleſiæ im-

3. Eorundem officium.

Marci 14. verſ. 15.

immediatè ſubjicerentur; Et ne iſtud vniuerſale Officium jacturam pateretur, debuerunt Diſpoſitionibus, Prouiſionibus, & Legibus vniuerſalis Paſtoris dirigi: Ne à Prælatis vel Paſtoribus particularibus præpedirentur, vt ex infrà ſcriptis magis patebit.

Et hæ ſunt potiſſimum Cauſæ, quas Bullæ Pontificum paſſim præferunt in ſuis Prouiſionibus, vt in illis quilibet videre poteſt. Sic enim apud *Greg.* 9. in Bulla quæ incipit: *Cùm Meſſis multa.* Et in altera quæ incipit: *Cùm qui recipit Prophetam in nomine Prophetæ.* Sic in Bulla *Alexandri* 4. quæ incipit: *Patris benignitas* &c. In quibus Ordo ille commendatur maximè à ſublimitate vitæ Apoſtolicæ & ab vniuerſali Miſſione, propter quæ S. Sedes eis Exemptiones & alias Prouiſiones decernit.

Nulla ex Exemptione vniuerſali & abſoluta Fratrum Minorum, Epiſcopos pati in ſua Poteſtate diſpendia.

FF. Minorum Exemptio fit ſine præjudicio Epiſcoporum &c.

NEc de aliquo diſpendio Epiſcopi aut Eccleſiarum Prælati ex hac vniuerſali & abſoluta Exemptione Fratrum Minorum ſibi proueniente meritò conqueri poſſunt: cùm illa ad Ordinatiſſimam Eccleſiæ Dei directionem pertineat.

1. Quia non fit per ſubtractionem.

1. Exemptio namque Ordinis Fratrum Minorum non eſt facta per ſubtractionem, qualis eſt illa, de qua *S. Bernardus l.* 3. *de Conſid.* conqueritur: *Subtrahuntur* (inquit) *Abbates Epiſcopis, Epiſcopi Archiepiſcopis, Archiepiſcopi Patriarchis ſiue Primatibus:* ſuprà *Murmur loquor, & querimoniam Eccleſiarum quæ truncari ſe clamitant, ac demembrari* &c. Exemptio ſanè Fratrum Minorum non eſt conditionis iſtius: quia Epiſcopis Ordo Fratrum Minorum numquam fuit ſubditus, ſed à principio ortus ſui fuit S. Sedi Apoſtolicæ & Cardinali Protectori reſeruatus: Vnde ejus Exemptio non fuit per ſubtractionem: ſed per ſingularem Reſeruationem, diciturque Exemptus, non quia aliquandò ſubditus, vel quia aliàs ſubdi debebat: ſed potiùs quia ſemper reſeruatus ſibi à Principe ſupremo fuit, ne alicui ſubderetur, vel ſubdi deberet. Vnde benè *S. Bernardus* loco citato, vbi poſuit Exemptiones aliquas excuſabiles *vbi ſcilicet neceſſitas vrget*: & alias laudabiles, ad quas *Communis vtilitas prouocat:* Alias tandem agnoſcit *Exemptiones Reſeruatiuas,* quas laudat. *Nonnulla tamen* (ait) *Monaſteria ſita in diuerſis Epiſcopatibus, quòd ſpecialiùs pertinuerint ad S. Sedem Apoſtolicam pro voluntate fundatorum exempta quis neſciat? ſed aliud eſt quod largitur deuotio, aliud quod molitur ambitio impatiens ſubjectionis.* Itaque Exemptio Ordinis S. Franciſci, ejuſque immediata ad S. Sedem ſubjectio, diuinæ inſpirationis fuit, Apoſtolicæ diſpenſationis fuit, Communis Eccleſiæ vtilitatis fuit: Humilis, ſanctæ & Deo gratæ deuotionis in Patriarcha fundatore fuit. Vnde nîl hic murmuri aut querimoniæ Epiſcoporum relinquitur: Etſi enim Poteſtas Ordinis Epiſcopalis à Chriſto immediatè in Bonum Eccleſiæ proueniat: Diſtributio tamen Juriſdictionis per Populorum ſubjectionem, Diœceſem & Prouinciarum aſſignationem, à Petro & Apoſtolica Sede à principio proceſſit: Ergo S. Sedes Apoſtolica, ſicut Epiſcopis ſuos Populos & Prouincias aſſignare: ſic & Auxiliares Copias & Operarios pro communi neceſſitate & vtilitate Eccleſiæ, ſibi immediatè conſcribere potuit; nec abſque murmuris culpa poteſt quiſpiam dicere: *Cur ita facis?*

Bernard. l. 3. de Conſid.

Idem.

2. Nec cum aliqua confuſione.

2. Nec hîc, ratione concurſus in Opere ad communem Patris-familiæ meſſem, aliqua confuſio imaginabilis eſt: Qui enim 1. ad Cor. 12. poſuit in Eccleſia *primùm Apoſtolos, ſecundò Prophetas, tertiò Doctores, deinde Virtutes, Opitulationes, Gubernationes* &c. Idipſum ad Epheſ. 4. feciſſe dignoſcitur: *Ad conſummationem Sanctorum, in opus Miniſterii, in ædificationem Corporis Chriſti,* idque ordinatiſſimè ſecundùm beneplacitum ſuæ voluntatis, abſque vlla confuſione, per ſubordinatos gradus non vnius generis, ſed ordinatæ Communionis. Vnde parùm refert ſi nonnulli per Epiſcopos Capitis ſupremi influentias ſuſcipiant; An per alterius nominis & gradus Superiores: Neque enim quia Paulo à Chriſto immediatè Euangelium concreditum eſt: Cui (vt ipſe ad Gal. 2. teſtatur) *qui videbantur eſſe aliquid, nihil contulerunt,* ideò alicujus confuſionis in Prædicatione Euangelii occaſio fuit, ſed cùm *contuliſſet cum Apoſtolis, Euangelium quod prædicabat in Gentibus,* Et *cognouiſſet gratiam quæ data erat illi, Iacobus & Cephas, & Ioannes, qui videbantur columnæ eſſe, dexteras dederunt Paulo & Barnabæ ſocietatis* &c. Quid igitur ſi Vicarius Chriſti ſucceſſor Petri, Euangelii Prædicationem immediatè concredat Franciſco & fratribus ejus: Quid (inquam) impedit, quò minùs Epiſcopi, qui columnæ in Eccleſia videntur, dexteras ſocietatis laborum, non gradus, darent, vt vbique Chriſtus euangelizetur. Aliàs reſpondebitur illis idipſum quod Moyſes reſpondit Joſue roganti vt *Eldad & Medad* (qui acceperant Spiritum Domini) prohiberet, ne in Caſtris prophetarent:

1. Cor. 12. verſ. 28.

Epheſ. 4. verſ. 12.

Gal. 2. verſ. 6.

Verſ. 2.

Verſ. 9.

Digitized by Google

Num. 11. verſ. 29. rent: *Quid* (inquit) *æmularis pro me? quis tribuat vt omnis populus prophetet, & det eis Spiritum ſuum?* In quæ verba S. *Greg. l.* S.Greg. 22. Mor. 16. *22. Moral. c. 16. Pii Paſtoris mens, quia non propriam gloriam, ſed Auctoris ſui quærit, ab omnibus vult juuari: fidelis namque Prædicator optat, vt ſi fieri valeat, veritatem quam ſolus loqui non ſufficit, ora cunctorum ſonent.* Luc 9. verſ. 49. Hæc Greg. Vnde in ſimili Lucæ 9. nuntiantibus Diſcipulis Chriſto: *Quia vidimus* (ajunt) *quemdam in nomine tuo dæmonia ejicientem, & prohibuimus eum, quia non ſequitur nobiſcum*: Reſpondit: *Nolite prohibere, qui enim non eſt aduerſum vos, pro vobis eſt.*. Vnde benè Seraphicus Doctor *S.* *S. Bonau.* *Bonauentura* in quæſtione: *Quare Fratres Minores prædicent, & Confeſſiones audiant*: *Non fit* (ait) *Ordinariis præjudicium, quia non minuitur Iuriſdictionis eorum Poteſtas, ex cooperatione aliorum, ſed tantum pondus ſollicitudinis & laboris.* Et hanc auxiliarem opem, quam Epiſcopis ferunt Fratres Minores, comparat illi, quam adhibuerunt Luc. 5. verſ. 7. *Luc* 5. Diſcipuli qui vocati ſunt, dum ob multitudinem copioſam piſcium rete Petri rumpebatur: *Annuerunt* vtique *ſociis qui erant in alia naui, vt venirent & adjuvarent eos, & impleuerunt ambas nauiculas.* Pari ſimilitudine & ratione vocati ſunt Fratres Minores in auxilium Epiſcoporum, & Paſtorum, quia ipſi ſufficientes non erant ad uniuerſam Animarum multitudinem in nauiculam pertrahendam: Vnde in alia Luc. 10. verſ. 2. Metaphora Chriſtus: *Meſſis multa, operarii pauci, Rogate ergo Dominum meſſis, vt mittat operarios in meſſem ſuam.* Sed de his latiùs infrà.

3. Nec obeſt Ordini Epiſcopali. 3. Nec Dignitati aut Ordini Epiſcopali per Exemptionem illam Fratrum Minorum, aliquid S. Sedes derogat, quippe quæ ita Exemptionem temperauit, vt tamen Officio Epiſcopali neceſſarias Prærogatiuas ad ordinatiſſimum Eccleſiæ decorem reſeruarit.

FF. Minores Epiſcopis debent omnem Reuerentiã & Obſeruantiam. 1. Enim ita Ordinem *S. Franciſci* S. Sedes in ſuam Juriſdictionem ſuſcepit: vt Reuerentiæ & Obſeruantiæ debitæ ad Epiſcopos Fratres omni cum humilitate recordarentur, & eorum obſequiis & laboribus ſe per omnia, quæ Fratrum ſtatus permittit, impenderent. Quem humilem reſpectum in tantum agnouit S. Franciſcus, vt in Regula, quamuis vniuerſali prædicandi facultate ab *Innocentio* Papa cum ſuis munitus eſſet, prohibuerit tamen Fratribus ſuis: Ne *contradicentibus Epiſcopis* prædicarent. Si enim pauperculos Sacerdotes hujus ſæculi tanto honore ſit proſecutus, vt juxta verba Teſtamenti ſui, *Illos vellet timere, amare & honorare ſicut ſuos Dominos*: quanto majori honore, reuerentiâ & obſeruantiâ voluit Epiſcopos honorari: Hinc quantum eſt ex parte Regulæ, & Ordinis, hunc honorem & reuerentiam ad Epiſcopos à ſuo Patriarcha hæreditauit, & ſe hactenus conformauit.

2. S. Sedes, ne videretur Auxiliares ſuas Copias, à debito reſpectu ad primarios Eccleſiæ Duces, & Principes exemiſſe: ordinatiſſimè decreuit: Ne abſque benedictione Epiſcoporum Fratres in ſuis Epiſcopalibus populo prædicarent, & niſi de idoneitate ipſorum ad audiendas Confeſſiones Epiſcopis conſtaret, Confeſſiones audirent. In quo iterum debitæ ſubordinationi ſatisfactum eſſe inferiùs latiùs demonſtrabitur. Quod ſi in aliquibus Caſibus aliter diſpoſitum eſt, id nec irreuerentiæ, nec inobſeruantiæ, Fratrum tribuendum eſt, ſed ſupremo Principi Chriſti Vicario, qui ſummâ prudentiâ & prouidentiâ voluit, Eccleſiæ vtilitati & neceſſitati conſulere, & maleuolentiæ aut genii humani importunis abuſibus legem ponere. *Non poſſunt prædicare ſine benedictione eorum, &c.*

3. Nec omnis Poteſtas coactiua ab Epiſcopis ablata eſt: Quinimò extra clauſtra peccantes reprimere, Prædicatores ob cauſas juſtas à prædicationibus remouere, & aliis mediis abuſus coërcere eis datum eſt, ſi non per ſe, ſaltem per eorum Superiores, qui admoniti exequi correctiones tenentur, aut manum Epiſcoporum, tamquam S. Sedis Apoſtolicæ delegatorum admittere. *Epiſcopi quid poſſint in FF. Minores peccantes.*

His modis ſufficienter prouiſum eſt, & Epiſcopali Dignitati, & Poteſtati, nec non communi Eccleſiæ Paci, concordiæ ac vtilitati. Nec aliter congruè poterat, vt ex dictis ſufficienter conſtat.

Et hæc igitur Prouiſio Exemptionis Ordinis à Juriſdictione Epiſcoporum, Priuilegium non fuit: Quia S. Sedes Legem communem non reſtrinxit, nec à lege communi Fratres Minores abſtraxit (cùm illi numquam, Epiſcopis fuerint ſubjecti) ſed Ordini qui ad vniuerſæ Eccleſiæ neceſſitatem & utilitatem diuinâ inſpiratione inſtituebatur, formam Regiminis, Subjectionis & Obedientiæ vocationi ſuæ conformem præſcripſit. *Exemptio illa non eſt Priuilegium.*

CLASSIS & SECTIO II.

De Prouiſionibus Votum Paupertatis Fratrum Minorum concernentibus.

NEc circa Votum Paupertatis Fratrum Minorum defuère Apoſtolicæ Prouiſiones. Cùm enim Ordo iſte in Altiſſima Paupertate fundatus eſſet: ita vt eius Profeſſores aut Ordo, nec domum, nec locum, nec aliquam rem ſibi appropriare

priare poſſent, nec cum Apoſtolis aliquid in via tollere, nec ſacculum aut peram habere, nec denarios aut pecuniam in zonis portare, aut ad humanas neceſſitates vllo modo recipere valerent; Denique: Nudi Nudum Crucifixum illius Regulæ Profeſſores ſequi elegiſſent, non habentes cum Chriſto, vbi caput reclinarent: Pia Mater Eccleſia debuit congruis modis prouidere, vt nec neceſſaria vitæ deeſſent, nec contra puritatem Voti aliqua ſuperfluerent; denique vt operibus, ad quæ vocati erant vacare poſſent.

PROVISIO I.

ITaque Prouiſio 1. circa Votum Paupertatis fuit: Quòd cùm Ordo in communi, & Fratres in ſpeciali & communi ex vi Regulæ incapaces eſſent dominii vel cuiuſuis Iuris Politici in quaſcumque res mobiles ſiue immobiles: Nihilominus ex neceſſitate conditionis humanæ neceſſariùs eis vſus ſimplex facti eſſet conceſſus: *Eccleſia recipit Dominium rerum vſui Fratrum conceſſarum in ſe.* S. Romana Eccleſia omnium rerum, quarum vſum facti Ordini, vel Fratribus licet habere, & in quibus donantes Dominium ſibi non reſeruaſſent, in ſuam proprietatem & plenum Dominium recepit: Ita vt ex conceſſione Eccleſiæ, ac ſub libera eius diſpoſitione Fratres Minores rebus neceſſariis, & ſuo ſtatui oportunis vtantur ſimpliciter, & abſque vllo Iure Politico. Hanc Proviſionem inſinuauit *Gregorius* 9. in ſua Declaratione a. 4. vbi ſi quæ Mobilia ob inutilitatem, aut aliam cauſam contingat alienari debere, id vult fieri: *De aſſenſu & auctoritate Eccleſiæ Romanæ Cardinalis, qui fuerit Ordinis Gubernator:* Ex hoc innuens Romanam Eccleſiam illa ſibi in proprietatem vendicaſſe, & auctoritatem de illis diſponendi Cardinali Protectori tribuiſſe. Expreſſè autem hoc Dominium retinuit *Innocentius* 4. in ſua etiam in Regulam Declaratione. *Tit. de Commutatione rerum Fratribus conceſſarum.* Vbi factâ mentione auctoritatis Protectoribus circa alienationes rerum factæ, clarè ſubiungit: *Cùm tam Immobilium quàm Mobilium huiuſmodi jus & Proprietas (illis ſolis exceptis, in quibus expreſſè donatores, ſeu tranſlatores ſibi proprietatem & dominium reſeruaſſe conſtiterit) nullo medio ad Eccleſiam ipſam ſpectent, cui domus & loca prædicta, cum Eccleſiis cæteriſque ſuis pertinentiis (quæ omnia in ius & proprietatem S. Petri ſuſcipimus) omninò tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, immediatè ſubeſſe noſcuntur.* Hæc ibi quæ & latiùs proſequitur, quoad loca, vtenſilia, & alia quæ vſui Fratrum cedunt: Et quidem, loca empta ex variis fidelium eleemoſynis, in quibus nullum Jus eleemoſynarii ſibi reſeruarunt, ſimiliter in Jus & dominium S. Romanæ Eccleſiæ Pontifex ſuſcipit: Loca verò à ſingulari perſona vel Collegio donata vel conceſſa Fratribus ad inhabitandum, declarat remanere ſub dominio concedentium, niſi ipſi donantes aliud expreſſerint, ita vt, mutatâ concedentium voluntate debeant illa relinquere, exceptis Eccleſiis, Oratoriis, & Cœmeteriis, quæ cùm Deo dicata ſint, & conſecrata, jam in Eccleſiæ poſſeſſionem tranſiiſſe cenſenda ſunt. Quæ omnia ſpecialius in ſua Decretali. *Exiit qui ſeminat* expreſſit & explicauit *Nicolaus* 3.

Iuſtificatio ſuperioris Prouiſionis Qualiter hæc Prouiſio non habeat rationem Priuilegii reſpectu Fratrum Minorum.

HÆc porrò Prouiſio nullatenùs afficit Fratrem Minorem, quaſi fauor aut Priuilegium illi adueniat vltra ſtatum Regulæ ſuæ. Cùm enim Frater Minor ſimplicem facti uſum habeat pro neceſſitate vitæ, ſiue in habitatione, ſiue in alimentis, ſiue in vtenſilibus, libris & aliis ex vi Regulæ (ſi queſtratâ rerum incongruâ intra rationem ſimplicis vſus omni Pretioſitate, Curioſitate, & Superfluitate) vti declarat Pontifex ſuprà: Eſt Fratri Minori omninò indifferens ad quem pertineat rerum, quibus vtitur, Dominium vel proprietas, modò legitimè vtatur: Nec plus minuſuè in illis habet, ſiue ſint concedentium, ſiue Eccleſiæ Romanæ, ſiue immediatè in Deum tranſeant: Cùm quiſquis ſit qui Dominium & proprietatem habet, non niſi ejus de voluntate & conſenſu cenſeantur Fratres Minores vti, nec aliter vti poſſint, qui nihil ſibi appropriare poſſunt, nec domum, nec locum, nec aliquam rem. Pia autem Mater Eccleſia Prouiſione hâc præcauere voluit; Ne res quibus Fratres Minores vtuntur, ſub incerto Dominio remanentes, omnium prædæ paterent, & viderentur relictæ, ac primò capientis; adeoque cùm ad illam ſpectarent Bona pauperum, ſingulariter in ſe Bona Deo pro neceſſitatibus Fratrum Minorum oblata in ſuum Dominium ſuſcepit. Hanc porrò Prouiſionem confirmauit *Clemens* 5. in Concilio Viennenſi cap. *Exiui de Paradiſo*: Vbi ſpecificat de Legatis, de Hereditatibus, de Armis, Equis, & ſimilibus quæ offeruntur, quæ non vult recipi etiam ab Eccleſia pro Fratribus Minoribus, niſi in quantum in rem Fratrum vſui neceſſariam per perſonas legitimas tranſmutari,

Digitized by Google

mutari, abſque macula altiſſimæ eorum Paupertatis poſſunt: Ita vt ſemper illibata maneat S. Paupertas, & rerum omnium abdicatio, & præcaueatur ne Frater Minor quouis prætextu in obſeruatione ſuæ Regulæ inficiatur. Et in iiſdem terminis in hodiernum vſque diem has Prouiſiones confirmarunt & continuarunt ſummi Pōtifices excepto *Ioanne* 22. in ſua Conſtitutione: *Ad Conditorem Canonum*: quam & ab ipſomet ante mortem reuocatam, & à Pontificibus ſequentibus caſſatam ſat ſuperque in fundamento ſuperiori oſtendimus.

PROVISIO II.

In Materia Voti Paupertatis.

CVm Fratribus Minoribus ex vi ſtatus & Regulæ interdictus eſſet omnis pecuniæ vſus, ejuſque quæuis adminiſtratio, ac ejus contactus: multa autem eſſent ipſorum vſibus conceſſa, quorum vel vſus perpetuus non erat, vel ſucceſſu temporis inutilia Ordini fiebant; Contingebat etiam non rarò, vt aliqua Fratribus vel donarentur vel legarentur, quæ eorum vſibus non conveniebant, ſed in alias res ſibi conuenientes commutari debebant: Plurima etiam quæ non offerri ſolent in ſpecie, ad vitæ & ſtatus neceſſitatem & conſeruationem, pecuniâ emi ſiue comparari debebant; nec ita facilè per Amicos ſpirituales cum puritate Regulæ iſta tranſigi poterant: Pontifices ſequentes Prouiſiones decreuerunt.

Quid decreuerint Pontifices circa rerum non neceſſariarum fratribus commutationem.

1. Quòd quando res mobiles Fratribus ad vſum conceſſæ, ex eo quòd non forent eis ampliùs neceſſariæ, aut vtiles, deberent commutari, diſtrahi, aut æſtimato pretio vendi: Permittit S. Sedes vt commutentur, diſtrahantur, vel etiam æſtimato pretio & pecuniâ vendantur. Et ſi quidem Commutatio vel alia Diſpoſitio vſus talium rerum fieri debeat; vult vt hujuſmodi Commutatio vel Diſpoſitio, *De Generalium & Miniſtrorum Prouincialium in ſuis adminiſtrationibus auctoritate procedat.* Si verò res hujuſmodi æſtimato pretio vendi contingat (cùm Fratribus per ſe vel per alium recipere pecuniam Regulâ prohibente non liceat) Ordinat & Mandat Pontifex, quòd talis pecunia vel pretium recipiatur, & expendatur in rem licitam, cujus vſum Fratribus licet habere, per *Procuratorem* à præfata Sede, vel à Cardinale Gubernationem Ordinis per ipſam Sedem gerente deputandum, juxta modum in ſuperioribus neceſſitatibus præteritis & ingruentibus ordinatum. Ita ordinauit & prouidit *Nicolaus* 3. Extrau. *Exiit qui ſeminat* a.6. *De commutatione rerum mobilium.* Et à principio Ordinis eadem Prouiſio facta erat per *Innocentium* 4. vt patet ex Bulla quæ incipit: *Quantò ſtudioſiùs*, &c. *Data Romæ Kalend. Septemb. Pontif. anno* 3. In qua nominationem Procuratoris jam ex tunc committit Miniſtris Generalibus & Prouincialibus, poſtulatiuè, ſcilicet, & miniſterialiter nomine S. Sedis.

Ad quam etiam Prouiſionem ſpectat & eodem modo pertinet, Venditio rerum quæ licito modo Fratribus à Teſtatoribus aut aliis legantur vel dantur, vt earum pretium ſiue pecunia de rebus illis accepta in ædificia, vel alia Fratrum neceſſaria conuertantur &c. In hac enim Pontifex mandat & ordinat, vt talis venditio, & pecuniarum receptio, & in Fratrum neceſſitates conuerſio, fiat per certam perſonam vel perſonas, quæ à Teſtatoribus vel donantibus ſunt determinatæ vel nominatæ: Aut ſi non ſint perſonæ nominatæ, fiat per *Procuratorem* vel *Syndicum* à S. Sede vel Protectore nominatum, idque ſemper auctoritate & nomine Eccleſiæ. Vide ſupradictam Declarationem *Nicolai* 3. *a.* 5. *De iis quæ relinquuntur Fratribus Teſtamento.*

Qualiter Procuratores ſeu Syndici in initio Ordinis inſtituerentur.

Et hæc Prouiſio à principio Ordinis fuit cum omni puritate Regulæ obſeruata his modis: Protector namque Ordinis conſtituebat & delegabat Epiſcopos, vt in ſuis Diœceſibus nomine & auctoritate S. Sedis certas perſonas ad ſupplicationem & nominationem Miniſtrorum Prouincialium, prout locis & domibus expedire judicarent, inſtituerent *Procuratores*, qui reciperent pecuniam, quæ de libris & aliis mobilibus venditis, quibus tam Ordo quàm Fratres vtuntur, ad Romanam Eccleſiam ſpectantibus, & eam in alias veras neceſſitates Fratrum expenderent: Declarando dictam pecuniam ſemper & omni tempore, & per quaſcumque manus tranſiret, aut miniſtraretur, quouſque expenſa eſſet in veras & legitimas neceſſitates Fratrum, ad Romanam Eccleſiam pertinere &c. Vbi etiam determinatur dictos Procuratores poſſe deſtitui, & reuocari, & alios ſubſtitui, quando & quomodò Miniſtri Prouinciales judicarent expedire. Et quidem Litterarum Protectoris Ordinis Eminentiſſimi D. Matthæi S. Mariæ in Porticu Diaconi Cardinalis, ſuper Conſtitutione Procuratorum hujuſmodi nomine S. Sedis duo Originalia habeo authentica Epiſcopi Monaſterienſis cum ſigillis, in quibus Litteras Cardinalis ad longum refert *Datas* 4. *Kal. Martii anno Domini* 1280. *Pontif. Nicolai* 3. *anno* 3. Ex quibus quia ejuſdem Tenoris ſunt, vnum hic exemplar pono.

Digitized by Google

E. Dei gratiâ Monaſterienſis Epiſcopus: Dilectis in Chriſto Ludouico de Vromb, Angelo, & Henrico filio ejus, & Conrado Vrſlebendel, & Cuniperto Piſtori ciuibus in Marcburg, ſalutem & pacem in Domino ſempiternam. Dilectioni veſtræ præſentibus innoteſcat, Nos à Venerabili Patre Domino Matthæo S. Mariæ in Porticu Diacono Cardinali recepiſſe litteras in hunc modum: Venerabili in Chriſto Patri Dei gratiâ Epiſcopo Monaſterienſi, Matthæus miſeratione diuina S. Mariæ in Porticu Diaconus Cardinalis ſalutem in Domino. Cum Ordinis Fratrum Minorum, quem glorioſus Chriſti Confeſſor B. Franciſcus inſtituit, Gubernatio ſit nobis ab Apoſtolica Sede commiſſa: Paternitati veſtræ, de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus, præſentium tenore committimus, damus, & concedimus poteſtatem ordinandi & conſtituendi Procuratorem ſeu Procuratores quot & quos & quotiens videris expedire, in Prouincia Coloniæ, ad recipiendum pretium ſeu pecuniam, quæ de libris & aliis mobilibus, quibus tam Ordo, quàm Fratres prædicti vtuntur, ad Eccleſiam Romanam ſpectantibus, eorumdem Fratrum vſibus deputatis, pretio æſtimato vendendis recipienda fuerint, & ad expendendum hujuſmodi pretium, ſeu pecuniam in rem licitam, cujus vſum Fratribus habere liceat, & in aliis vſibus licitis & honeſtis ſecundum Conſtitutionem à Sanctiſſimo Patre Domino N. diuinâ prouidentiâ Summo Pontifice ſuper nonnullis eorundem Fratrum Regulam contingentibus promulgatam. Ita vt per quotcumque manus pecunia ſeu pretium hujuſmodi tranſierint, aut ad quoſcumque peruenerint, poſſint in re & caſibus prædictis expendi; Nihilominùs pecuniâ & pretio memoratis, quouſque expenſa fuerint, pertinentibus ad Romanam Eccleſiam ſupradictam. Concedentes plenam Poteſtatem reuocandi hujuſmodi Procuratores, quos inſtituendos duxeritis, & in locum ipſorum alios ſubrogandi quoſcumque & quandocumque videritis expedire Præſentibus valituris quouſque per Sedem Apoſtolicam, aut per nos ſuper hoc aliud fuerit ordinatum. Datum Romæ 4. Kal. Martii anno Domini 1280. Pontif. prædicti Domini N. Papæ 3. anno 3. Volentes igitur mandatum commiſſum huiuſmodi adimplere, efficaciter exequi, ac proſequi reuerenter, vos & quemlibet veſtrum in ſolidum; Ita quòd non ſit melior conditio occupantis, facimus, conſtituimus, & ordinamus ipſius Domini Matthæi, & Eccleſiæ Romanæ, cuius vice fungitur in hac parte, Procuratores & Nuntios ſpeciales ad dictam pecuniam, & pretia dictarum rerum recipienda & expendenda per vos & quoſcumque alios iuxta formam litterarum ipſarum, & Conſtitutionis prædictæ, donec eâdem auctoritate fueritis reuocati: In quorum teſtimonium præſentes litteras noſtro ſigillo fecimus roborari: Datum Monaſterii anno Domini 1282.

Alia amplior Epiſtola ejuſdem Cardinalis Protectoris ad Henricum Treuirenſem Archiepiſcopum, quam idem ſuis inſeruit, quam etiam hic ſubjicio, quia nonnulla continet, quæ in prioribus non ita ſpecificantur. Hic autem eſt Tenor, H. Dei gratiâ Treuirorum Archiepiſcopus: Dilectis ſibi in Chriſto Gerardo dicto Lupus, & Gerardo de Buwinheym militibus in Dietz: Ludouico monetario, ac Ludouico filio VVarlonis oppidanis in Limburgh, Hermanno dicto Vremede & Nicolao ante caſtrum oppidanis in Montabur, ſalutem & pacem in Domino ſempiternam.

Dilectioni veſtræ præſentibus innoteſcat, nos à Venerabili Patre Domino Matthæo Sanctæ Mariæ in Porticu Diacono Cardinale recepiſſe litteras in hunc modum: Venerabilibus in Chriſto Patribus vniuerſis Archiepiſcopis, & Epiſcopis per Regnum Alemanniæ conſtitutis, Matthæus miſeratione diuinâ Sanctæ Mariæ in Porticu Diaconus Cardinalis ſalutem in Domino. Cum Ordinis Fratrum Minorum, quem glorioſus Chriſti Confeſſor B. Franciſcus inſtituit Gubernatio ſit nobis à Sede Apoſtolica commiſſa, præſentium tenore committimus, damus, & concedimus vnicuique veſtrum in ſolidum, ita quod non ſit melior conditio occupantis, poteſtatem ordinandi, & conſtituendi Procuratorem ſeu Procuratores in ſolidum, ita quòd non ſit melior conditio occupantis, quos & quot ſinguli Miniſtri Prouinciales eorundem Fratrum Minorum, qui ſunt vel erunt pro tempore in Prouinciis ſibi commiſſis per ſe, vel per alium ſeu alios duxerint nominandos, & quotieſcumque & quandocumque eis videbitur expedire, ad recipiendum pretium ſiue pecuniam, quæ de libris & aliis mobilibus, quibus tam Ordo, quàm Fratres prædicti vtuntur, ad Romanam Eccleſiam ſpectantibus, vſibus Fratrum dicti Ordinis in eiſdem Prouinciis deputatis, vel etiam deputandis, pretio æſtimato vendendis recipienda fuerint, & ad expendẽdum de voluntate ſingulorum Miniſtrorum prædictorum in Prouinciis ſibi commiſſis, hujuſmodi pretium ſiue pecuniam in rem licitam, cujus vſum Fratribus habere liceat, & in aliis caſibus licitis & honeſtis ſecundùm Conſtitutionem à ſanctiſſimo Patre Domino Nicolao diuinâ prouidentia ſummo Pontifice ſuper nonnullis prædictorum Fratrum Regulam contingentibus promulgatam: Conſtituendi quoque vnum vel plures Procuratores in ſolidum, ita quòd non ſit melior conditio occupantis, quos vel quot eiſdem ſingulis Miniſtris vel alii vel aliis, quibus hoc commiſerint, viſum fuerit, ad recipiendum hujuſmodi pretium, ſeu pecuniam ab vniuerſis & ſingulis Procuratoribus aliarum litterarum noſtrarum auctoritate inſtitutis vel inſtituendis; nec non & quos præſentium auctoritate inſtitui vel revocari

nocari

Digitized by Google

uocari contigerit, & ad expendendum nihilominùs illa in rem licitam, & aliis caſibus honeſtis & licitis, vt præmittitur, ita vt per quotcumque manus pecunia ſeu pretium hujuſmodi tranſierint, aut ad quoſcunque peruenerint, poſſint in re, & caſibus prædictis expendi, nihilominùs pecunia & pretio memoratis, quouſque expenſa fuerint, pertinentibus ad Romanam Eccleſiam ſupradictam. Concedentes vobis & cuilibet veſtrum in ſolidum plenariam poteſtatem reuocandi hujuſmodi Procuratores, quos inſtituendos duxeritis, vel inſtituti fuerint per quoſcunque, & in locum ipſorum ſimiliter alios ſubrogandi, quotieſcumque ſingulis Miniſtris præfatis in Prouinciis ſibi commiſsis, vel alii ſeu aliis, quibus hoc commiſerint, videbitur expedire: Omnes inſuper Procuratores aliarum noſtrarum litterarum authoritate per quoſcumque, ſeu à quocumque inſtitutos, vel inſtituendos, & etiam quos auctoritate præſentium continget inſtitui eò ipsò intelligimus & à nobis volumus eſſe reuocatos, ac per nos expreſsè reuocamus ex tunc, quo vel à conſtituentibus ipſos ſeu à nobis, vel à veſtrum aliquo ſinguli Miniſtri per ſe in ſibi commiſsis Prouinciis, ſiue per alium ſeu per alios, quibus hoc commiſerint, eos petierint reuocari, vel hujuſmodi Procuratoribus conſtitutis vel conſtituendis denuntiauerint, vt hujuſmodi procurationis officio non vtantur. Cæterum ideò illos dumtaxat Procuratores conſtitui, & illos reuocari poſſe, & reuocatos intelligi volumus, quos ſinguli Miniſtri in commiſsis ſibi Prouinciis, vel alius ſeu alii, quibus hoc commiſerint, duxerint ſeu reuocari petierint, vel de quibus denuntiauerint, vt ſuperius eſt expreſſum. Quia firmiter creditur & ſperatur, quòd per eos ſollicitudo diligens adhibetur & cautela, vt de rebus pretio & pecuniâ ſupradictis bene placitum præfatæ Romanæ Eccleſiæ, cujus ſunt, impleatur & fiat. Præſentibus valituris quouſque per Sedem Apoſtolicam, aut per nos ſuper hoc aliud fuerit ordinatum. Datum Romæ apud S. Petrum 4. Kal. Maii anno Domini 1280. Pontific. prædicti Domini Nicolai Papæ 3. anno 3. Volentes igitur mandatum & commiſsionem hujuſmodi fideliter adimplere, efficaciter exequi, & proſequi reuerenter, vos in ſolidum, ita quòd non ſit melior conditio occupantis, facimus, conſtituimus, & ordinamus ipſius Domini Matthæi & Eccleſiæ Romanæ, cuius vice fungitur in hac parte, Procuratores & nuntios ſpeciales ad dictam pecuniam & pretia dictarum rerum recipienda & expendenda per vos & quoſcumque alios iuxta formam litterarum ipſarum, & Conſtitutionis prædictæ, donec eâdem auctoritate fueritis reuocati. In cuius rei teſtimonium præſentes litteras noſtro ſigillo fecimus roborari. Datum anno Domini 1281. in craſtino omnium animarum.

Ex quibus conſtat conformiter ad *Nicolai* 3. Declarationem Regulæ quæ incipit. *Exiit qui ſeminat*, quæ etiam allegatur in illis litteris: Eccleſiam Romanam in ſuum dominium à principio accepiſſe pecunias, quæ ex rerum venditarum pretio proueniebant, donec in vſus licitos Fratrum eſſent conuerſæ. Et quidem immediatè ad effectum eorum, quæ in ipſa Declaratione ab ipſo Pontifice conſtituta erant, cum Declaratio data fuerit Suriani 18. *Kal. Septemb. Pontif. anno* 2. litteræ autem Cardinalis Protectoris anno ſequenti in Martio.

2. *Prouiſio* fuit: Quod cùm non eſſet prouiſum ſuper pecuniis quæ in neceſſitates Fratrum offerebantur, ſeu donabantur, abſque retentione dominii: Nec in ſpeciali de modis, quibus hæredum cupiditas ad ſolutionem piorum legatorum cogeretur, ſeruatâ puritate conſcientiæ & Regulæ Fratrum, quam Prouiſionem promiſerat *Nicolaus* 3. in ſua Declaratione art. 5. Poſteriores Pontifices ampliorem *Prouiſionem* dederunt, in quo executio omnium continetur, quæ ratione dominii ad Eccleſiam Romanam ſpectant ob oblationes, donationes, legationes pro veris neceſſitatibus Ordinis & Fratrum factas. His verò terminis hæc Prouiſio ferè continetur.

1. Vt Inſtitutio Syndicorum (per quos pecunia illa adminiſtrari debebat) non jam fieret per Protectorem Ordinis vel Epiſcopos, quia Epiſcopi conquerebantur ſe grauari, ſed auctoritate Apoſtolicâ à Miniſtris Generalibus vel Prouincialibus (cum prius ad eorum poſtulationem fieret) immediatè nominarentur ſeu inſtituerentur. *Syndicorum inſtitutio ad Generales vel Prouinciales jam ſpectat.*

2. Quia præter pecunias, quæ ex rebus ad vſum Fratrum pertinentibus diuenditis, vel ex legatis proueniebant, aliæ multæ in neceſſitates quotidianas offerebantur, vel in ſtipendium Miſſarum, Prædicationum, Officiorum diuinorum &c. conſignabantur, quarum dominium fideles à ſe ablegabant, aut ablegare ſe credebant: Ne illæ pecuniæ ſub incerto dominio remanerent, aut earum adminiſtratio in ſcandalum, vel Regulæ impuritatem cederet: Eccleſia Romana dominium illarum (quarum domini non apparerent, vel de eis non conſtaret) in ſe & ſuam abſolutam diſpoſitionem ſuſcepit, & illarum receptionem, adminiſtrationem, & expenſionem Syndicis ſiue Procuratoribus ſuis legitimè inſtitutis commiſit.

3. Nè aliter quàm Regula præſcribit, illæ pecuniæ, aut ſine legitima neceſſitate præterita, præſenti, vel imminenti velut ad theſauriſationem reciperentur, aut in ſuperfluos vſus expenderentur, aut aliæ impuri- *Pecuniarum Fratrum neceſsitati oblatarum Dominiū apud Papam.*

Pecuniæ illæ an poſſint recipi & expendi ſine conſenſu Miniſtrorum ſeu Guardianorum.

puritates ſubintrarent. Ita voluit hujuſmodi pecunias auctoritate Romanæ Eccleſiæ per Syndicos ſiue Procuratores S. Romanæ Eccleſiæ recipi, & expendi ſiue adminiſtrari, vt de conſenſu & conſcientia Miniſtrorum ſiue Guardianorum reciperentur & expenderentur, quorum vtique conſcientiæ coram Deo & ex Regula onerantur; nè aliqua impuritas contra Regulam ex ignorantia vel inaduertentia Syndicorum ex hujuſmodi miniſterio ſubintraret.

Quid Syndici poſſint circa illas pecunias.

4. Quia iſtæ pecuniæ, ſicut & res aliæ omnes, pertinent ad Romanam Eocleſiam: Prouiderunt Pontifices, ad vitandos varios & intricatos multis difficultatibus recurſus: Vt Syndici ſiue Procuratores omnia circa pecuniarum conſeruationem, repetionem, recuperationem, agerent nomine ſemper & auctoritate Eccleſiæ, quidquid Domini ſolent, tam in judicio, quàm extra, abſque eo tamen, quòd Fratres ſe omnino talibus immiſcerent.

Hæc omnia patent ex Bullis Pontificum ab *Innocentio* 4. vſque ad hæc ferè tempora. Præcipuè *Ex Bulla Martini* 4. quæ incipit: *Exultantes in Domino. Data apud Vrbem veterem* 15. *Kalend. Febr. Pontif. anno* 2. Quam de verbo ad verbum retulit, & confirmauit ac auxit *Martinus* 5. in Bulla quæ incipit: *Amabiles fructus*, &c. *Data Romæ apud SS. Apoſtolos Kal. Nouemb. Pontif. anno* 11. Quam vtramque iterum confirmauit. *Eugenius* 4. in Bulla quæ incipit: *Prouiſionis noſtræ. Data apud S. Petrũ anno Incarnationis Domini* 1432. *Idibus Febr. Pontif. anno* 2. Quam *Eugenii* cum cæteris laudauit & innouauit. *Paulus* 4. in Bulla quæ incipit: *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ Prouiſione. Data Romæ apud S. Mariam, ſub annulo Piſcatoris die* 1. *Iulii* 1551. *Pontif. anno* 1.

Iuſtificatio Prouiſionis ſuper Dominio pecuniarum, & earum expenſione ac adminiſtratione per Syndicos: Qualiter nihil Priuilegii relaxatiui contineat reſpectu Fratrum Minorum.

PRouiſiones ſanè Apoſtolicas ſuperiùs relatas nil à Regulæ à Chriſto dictatæ littera diſſidere, nil Priuilegii relaxatiui ſapere, nil Fratri Minori libertatis in rigore ſuæ obſeruantiæ conferre, penitiùs rem conſideranti manifeſtum eſt, ſi pondere ſanctuarii omnia expendantur, & arundine aureâ hominis quæ eſt Angeli menſurentur. Quamuis nonnulli timore concuſſi, vbi non fuit timor, ſcrupulis nonnullis agitati ſunt ob pecuniæ honorem, idque quia piè quidem ab hominum ſiue fragilitate, ſiue malitia timentes, non tam Prouiſionum ſubſtantiam, quàm hominum malè vtentium imbecillitates reſpexerunt.

Hanc porrò Prouiſionem ſuper pecuniis à Syndicis nomine Eccleſiæ recipiendis, & eiuſdem S. Sedis auctoritate in neceſſitates Fratrum Minorum expendendis, cum indictis ſuæ adminiſtrationis terminis & limitibus, nihil de rigore Regulæ remittere, Pontifices ſummi apertè declararunt.

Receptio pecuniarum per Syndicos nec eſt contra Regulam, nec eſt Priuilegium.

Et quidem *Innocentius* 4. qui primus ſuper Inſtitutione Procuratorum ſiue Syndicorum ad res vendendas, & pretium earum recipiendum nomine Romanæ Eccleſiæ Bullam dedit, apertè exprimit, ſe hanc Prouiſionem dare, vt *Fratrum quieti prouideret, ne pedes* (ait) *quos lauiſſe videbantur, affectu & effectu omnia relinquendo, cogerentur* (*quod abſit*) *iterum inquinare.* Vide Bullam ſuprà citatam quæ incipit: *Quantò ſtudioſiùs* &c.

Nicolaus 3. etiam in ſua Declaratione, cùm de rebus in vltimis voluntatibus in neceſſitates Fratrum relictis vendendis, & pretio à Procuratoribus recipiendo agit: Expreſsè ponit ſe ita de illis diſponere: *Prouidendo legantibus, & Fratrum Conſcientiis præcauendo* &c. Iterum: *Ne pia defunctorum deſtituatur intentio, ac ipſi Fratres pauperes oportunis auxiliis non fraudentur* &c.

Martinus 4. in Bulla: *Exultantes*, profitetur ad ſuam Prouiſionem inductum ſe eſſe, tamquam ad *honeſta remedia, quibus Ordinis pura obſeruantia in ſuo vigore ſeruaretur, tidemque Fratres* &c. *Liberiùs & quietiùs diuinis vacarent obſequiis* &c.

Martinus 5. iterum in Bulla quæ incipit: *Amabiles fructus* proteſtatur ſe in ſua Prouiſione non intendere, niſi: *Statum Ordinis proſperè conſeruare, & Profeſſores illius ab exteris & ſæcularibus curis releuare, vt in humilitatis ſpiritu, & contemplationis ſuauitate, ſinceriùs & quietiùs poſſint Domino famulari.*

Clariſſimè, ampliſſimè, & reſolutiſſimè Prouiſionum dictarum naturam ab omni vel modico ſcrupulo relaxationis liberam declarauit *Paulus* 4. in Bulla quæ incipit: *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ Prouiſione*; de qua ſuprà: Vbi poſtquam confirmauit omnia quæ Syndicis ſiue Procuratoribus Sedis Apoſtolicæ à Prædeceſſoribus ſuis commiſſa erant, tandem concludit: *Nec propter præmiſſa* (ait) *Fratres Minores huiuſmodi contra Regulam S. Franciſci quam profeſſi ſunt, ſiue contra ſtatuta Regularia ſui Ordinis huiuſmodi, in aliquo facere nec feciſſe: Imò cum illius obſeruatione*

tione quoad hoc, & pura & ſana conſcientia, ſine alicuius conſcientiæ ſcrupulo vixiſſe, eatenùs & in poſterum viuere &c. declaramus.

Ex quibus omnibus manifeſtum eſt Conſtitutiones illas Summorum Pontificum, non habendas pro Priuilegiis Regulam vel ſtatum Fratrum Minorum in aliquo relaxantibus, ſed pro meris Prouiſionibus, ad majorem puritatem conſcientiarum conſeruandam collimantibus, modò benè, & integrè obſeruentur.

Quòd enim Pontifices potuerint dominium omnium rerum, quarum vſum Fratribus Minoribus licet habere, in ſe recipere, extra controuerſiam eſt. Quòd iterum potuerint pecuniarum in res vſui Fratrum Minorum licitas ſuo tempore conuertendarum, aut ex rebus Fratribus Minoribus, vbi vendi &c. contigerit, prouenientium, vbi Domini ſibi illud non reſeruarunt, dominium ſibi reſeruare, ex eorum factis à principio conſtat, & ex jure communi, quo Bona pro Pauperibus Deo oblata Eccleſiæ adminiſtrationi cedunt.

Quòd tandem tum rerum, tum pecuniarum Adminiſtratores, & Syndicos conſtituere potuerint, qui illas reciperent, eas in Judicio repeterent, & defenderent &c. ipſa ratio Dominii & Proprietatis expoſtulat.

Quòd denique illa Fratrum Minorum Regulam non tangant, ex ipſiſmet conditionibus à Pontificibus expreſſis luce meridianâ clariùs probatur: Nam 1. Fratres Minores per hoc ab omni dominio, proprietate, poſſeſſione, & qualibet Politica adminiſtratione ſequeſtrantur. 2. Omnis vſus Juris Fratri Minori interdicitur, dum non niſi de licentia S. Sedis vtuntur. 3. Omnis abuſus prohibetur: Dum reſpectu Fratrum Minorum, Pontifices illa tantùm in ſuum dominium recipiunt, *quorum vſum Fratribus licet habere.* Quòd ſi aliqua ſuperfluant, quæ in res neceſſarias tranſmutari nequeunt, ſi Domini ſibi proprietatem non reſeruauerint, in ſortem communium Bonorum Pauperum ſub beneplacito Pontificum relabuntur: Ita vt nullo modo Fratres Minores contingant, qui expreſsè prohibentur aliquibus vti, ad ſuperfluitatem, curioſitatem, vel pretioſitatem. Quòd verò ſpectat ad pecunias; Nec poſſunt permittere illas deponi, etiam apud Syndicos, nec vllo modo ad eas recurrere, niſi pro vera, præterita, præſenti vel imminenti neceſſitate, idque de ſenſu & conſenſu ſiue ex voluntate Miniſtrorum & Cuſtodum. Et ne rerum per Syndicos repetitio in Judicio illos commaculet: Declararunt Pontifices, Fratres ſub peccato mortali *non poſſe aſſiſtere in Curiis*, vel ſe hujuſmodi repetitionibus Judiciariis immiſcere. Quia quod Syndicus agit, auctoritate & nomine S. Sedis agit. Remanet itaque non obſtantibus omnibus Apoſtolicis Prouiſionibus Frater Minor omnibus rebus mundanis ſpoliatus, non habens cum Chriſto vbi caput reclinet; alieno vtens, alieno viuens, in alieno moriens, nil commune cum mundò poſsidens. *Fratres qua obligatione arceantur à Curiis.*

CLASSIS ET SECTIO III.

Prouiſiones Apoſtolicæ ſpectantes votum Caſtitatis.

CAndidiſsimum illud lilium Caſtitatis Franciſcanæ, quod ex Regula Fratrum Minorum omne ſuſpectum conſortium, conſiliumque mulierum refugit, à Monialium Cœnobiis arcet, & Compaternitates etiam ex Sacro Baptiſmate prohibet, nonnullis debuit veſtiri Prouiſionibus, ne viderentur Fratres ſuæ Regulæ Tranſgreſſores.

1. itaque *Prouiſio* fuit *Gregorii* 9. qua conceſsit Fratribus Minoribus ad terras Saracenorum, & Paganorum proficiſcentibus, vt quos Miniſterio Verbi Dei ad fidem conuerterent, baptizare poſſent. Data eſt Bulla 16. *Kal. Iunii Pontif. anno* 7. Et hæc Prouiſio poſteà apud Miſſionarios inualuit; Nec vllatenùs Priuilegium ſapit, ſed opus Charitatis ad vtilitatem Matris Eccleſiæ commendat. Vnde & in Capitulo Generali Mechlinienſi, etſi Ordo vniuerſaliter à Miniſterio Baptiſmi abſtineat, declaratum tamen fuit, Compaternitatem quidem, quæ ex Miniſterio Baptiſmatis oritur, non prohiberi Fratribus per Regulam; ad majorem tamen puritatem, non permitti Fratribus extra caſum neceſſitatis baptizare. *An & qualiter Fratres poſſint baptizare.*

2. *Prouiſio* fuit circa curam Monialium S. Claræ: à qua recipienda *Alexander* 4. Fratres Minores liberat, niſi ſpeciali mandato Apoſtolico hæc eis imponatur; & ita quidem vt dictæ Moniales, immediatè ſemper remaneant ſubjectæ Sedi Apoſtolicæ. Bulla incipit: *Petitio veſtra. Data Anagniæ* 15. *Kal. Septemb. Pontif. anno* 1. *Fratres qualiter fuerint liberati à Cura Claſiſſarum.*

Similiter *Clemens* 4. declarauit: Fratres Minores non poſſe à Legatis Apoſtolicis, vel Epiſcopis cogi ad viſitanda aliqua Monaſteria Monialium, vel ad audiendas earum Confeſſiones.

Digitized by Google

Iulius 2. etiam Regulari Obſeruantiæ eadem conceſſit: Non poſſe, nimirùm, compelli ad ſuſcipiendam curam Monialium, niſi per ſpeciales litteras Apoſtolicas à Protectore vel Generali ſigillatim impetratas aliud decernatur. Ita refert hanc & præcedentem Compendium Priuilegiorum V. Moniales n. 2. & 20.

Iuſtificatio Prouiſionum ſupradictarum qualiter in nullo relaxent Regulam ſed confirment.

ET quidem de poteſtate baptizandi id ſuperiùs explicatū eſt; Ne verò quies Fratrū in Cura Monialium turbaretur, aut ex obligatione nimia ad illas decor Caſtitatis aliquâ nebulâ inficeretur: Pontifices ita neceſſitati per ſeipſos immediatè voluerunt prouidere, vt non liceret Fratribus abſque auctoritate & Obedientia Apoſtolica earum Curam ſuſcipere; Nec à Prælatis Eccleſiaſticis ad id poſſent cogi: Vnde *Innocentius* 4. in quadam Bulla quæ incipit: *Licet olim* &c. *Data Lugduni* 4. *Idus Iulii Pontif. anno* 4. nolens Moniales S. Claræ ordinariæ Juriſdictioni Ordinis ex vi ſtatus haberi ſubjectas, ſed ſi quando ſubjiciantur, id fieri per meram delegationem, & ad certa munia: Declarat: Moniales S. Claræ, vel alias quæ Ordini ſub quacumque forma committi contigerit &c. Hoc ſolùm ab Ordine Commiſſionis Apoſtolicæ beneficio conſequantur: *Vt ipſæ Moniales ſub Magiſterio ac doctrina Ordinis, & eorum qui pro tempore Miniſtri fuerint debeant permanere: Illis gaudentes Priuilegiis, quæ Ordini ſunt conceſſa vel concedenda &c.* Vbi & curam Viſitationis, Directionis, Correctionis illarum &c. ita Superioribus Ordinis committit, *vt eas per hoc Ordini Fratrum Minorum incorporari non velit*, ſed tantùm vt circa eas, illa quæ à Sede Apoſtolica illis commiſſa ſunt, *diligenter & ſollicitè adimpleant.* Quam Conſtitutionem *Bonifacius* 8. per aliam Bullam quæ incipit: *Quaſdam litteras* &c. confirmauit, & ſuæ Bullæ inſeruit: Data autem erat *Bonifacii* 8. Bulla *Anagniæ* 5. *Nonas Iulii Pontif. anno* 2.

Per hoc quod Monialium cura Fratribus committatur non incorporantur Ordini Minorum.

Quæ omnia de ſubjectione Monialium Ordini Minorum, vt benè intelligantur & penetrentur, repetenda ſunt quæ de illa à principio Ordinis inſtituta fuerunt: Etſi enim Ordo S. Claræ ſiue Pauperum Dominarum S. Damiani à S. P. N. Franciſco inſtitutus ſit: Non tamen fuit ex Inſtitutione ſua Ordini ſubjectus, ſed immediatè Cardinali Protectori: Vnde proficiſcenti ad Soldanum Seraphico Patre, cùm Cardinalis Hugolinus Ordinis Protector, ad *annum* Ordinis 12. de regimine Monaſterii S. Damiani & aliorum quæ jam multiplicata erant, ſeriò ageret: S. Pater mentem ſuam aperiens: Se vnicum & ſolum *Conuentum S. Damiani* extruxiſſe, ſiue extrui procuraſſe aſſeruit, in quo primam Plantulam Claram recluſit; Et cum illius prima vocatio diuino ſpiritu ejus directioni commiſſa eſſet, illius ſoliùs & Sociarum primarum curam aſſumpſiſſe, tam quoad diſciplinam Regularem, quàm quoad victum tenuem per Fratrum mendicationem illis procurandum: Cæterùm non fuiſſe vnquam intentionis illius, quòd Fratres extruendis aliis Conuentibus, aut earum regimini ſe immiſcerent: Diſplicentiam verò non mediocrem oſtendebat, quòd Fratres in tantum iſtarum Monialium directionem in ſe ſuſciperent, vt jam à principio anticipato velut nomine *Minoriſſæ* vocarentur. Inſtanter itaque agebat cum Eminentiſſimo Cardinale Protectore, vt ſanctimonialium cura, & familiaritas à Fratribus elongaretur, ſi volebat ipſorum famæ, & quieti benè conſultum. Sæpiùs etiam turbato animo coram Fratribus ſuſpirans ingeminabat: *Timeo* (inquiens) *ne dum Deus nobis abſtulit vxores, Diabolus nobis procurauerit Sorores.* Vnde & Fratrum acceſſum ad Moniales, Clariſſas potiſsimùm, abhorrebat, niſi Apoſtolicâ auctoritate & obedientiâ mitterentur.

Clariſſæ in initio non ſubdebantur Ordini.

Nec erat intentio S. Franciſci.

Vnde inſtat vt Ordo liberetur ab illarum cura.

Ejus dictum notabile.

Quo quidem colloquio Seraphici Patriarchæ commotus Protector; re cum Pontifice maturiùs collatâ: Relicto primario & Originali Conuentu S. Damiani (cui ſuam operam tamquam Ordinis fundator S. Pater addixerat) cæterorum Conuentuum regimen immediatum in ſe recepit, delegato illorum viſitatore quodam *Fratre Ambroſio* Ordinis Ciſtercienſis Religioſo: Vnde & modum viuendi Clariſſis ſub S. Benedicti Regula ſuis conſtitutionibus tradidit, quas *Innocentius* 4. à Regula S. Benedicti non multùm diſtinctis diu poſt pro aliquibus Clariſsis approbauit per Bullam quæ incipit. *Solet annuere* &c. *Data Lugduni Idibus Nouemb. Pontif. anno* 3. quam R. P. Lucas Waddingus ad *annum* 1219. n. 46. refert.

Liberatur Ordo à cura Clariſſarum exceptis Damianitis.

Vnde Clariſſæ in initio vixerunt ſub Regula & Conſtitutionibus S. Benedicti.

Sub qua Regula, & Conſtitutionibus vixiſſe à principio Clariſſarum Conuentus (præter illum S. Damiani primarium) veriſimile eſt, ſaltem tempore quo ſub præfato Fratre Ambroſio Viſitatore vixerunt: donec ad *annum* 1224. S. Franciſcus ſollicitatus à S. Clara & filiabus quæ in primario Conuentu S. Damiani ſub directionibus à S. Franciſco præſcriptis viuebant, nec Regulam S. Benedicti ſuſceperant, vt illis pro Ordine ſuo ſingularis Regula ad nor-

Digitized by Google

normam Fratrum Minorum firmiter pro futuris temporibus concederetur: Ipſe S. Pater cum Cardinale Hugolino huic Ordini propriam conſcripſit duodecim capitibus, eamque *Regulam & vitam ſororum Pauperum* nuncupauit, in cujus compoſitione & ſcriptione (referente *Philippo de Peruſio in Epiſtola quam ſcripſit ad Gonſaluum Ordinis Minorum Generalem*) Cardinalis præ deuotione & compaſſione totus in lachrymas reſoluebatur. Hanc Regulam *Pauperes Clariſſæ S. Damiani* dictæ ſuſceperunt, & quæ Paupertatis S. Claræ poſteà Sectatrices fuerunt in vniuerſo orbe eandem amplexæ ſunt, & ſub illa Regula S. Coletæ Reformatio ſurrexit, & vniuerſaliter quæ Pauperes Clariſſæ dicuntur vſque modo dictam Regulam obſeruant.

Regula Clariſſarum pauperum quando & quomodo ſcripta.

Erat porrò à principio magna confuſio Monialium quæ illius Inſtituti S. Claræ Sectatrices ſe nuncupabant, quarum aliæ *Sorores Recluſæ*, aliæ *Pauperes Dominæ*, aliæ *Minoriſſæ*, aliæ *S. Damiani*, aliæ *Clariſſæ* nuncupabantur. Ex quibus aliquæ Regulam à *S. Franciſco* traditam, aliquæ à *Gregorio* 9. præſcriptam, aliæ Conſtitutiones ab *Innocentio* 4. aliæ ab *Alexandro* 4. traditas obſeruabant. Quæ diuerſitas ſub *Vrbano* 4. finem accepit, magno zelo id procurante Eminentiſſimo Cardinale *Ioanne Caëtano Ordinis Minorum & S. Claræ Protectore*, qui auctoritate *Vrbani* 4. Pontificis Ordinem S. Claræ ad duas Claſſes reduxit: quarum Prima *Regulam à S. Franciſco traditam* in ſuo rigore obſeruarent, & nomine *Pauperum Sororum S. Claræ* gauderent: Altera autem Claſsis Regulam ab *Vrbano* datam aſſumerent, à qua & Vrbaniſtæ ſint dictæ.

Confuſio Clariſſarum quoad nomen & Regulam.

Sopita per Vrbanum 4. vnde Vrbaniſtæ.

Porrò vt ad ea à quibus ſupra digreſſi ſumus, & ad Monialium regimen reuertamur: ſicut *S. Franciſcus* ab illo abhorruit, ita ſuos Fratres ab illo abſterrere ſemper conatus fuit: Vnde Philippo Longo ſuo diſcipulo, cui vtique tamquam viro pio, & zeloſo Apoſtolicâ auctoritate, procurante Protectore Hugolino commiſſa fuerat, poſt Fratrem Ambroſium Ciſtercienſem, Clariſſarum viſitatio, grauiſsimis verbis ſuſceptam Commiſsionem condemnauit: *Malè* (ajebat) *feciſti, F. Philippe, malè feciſti: Huc vſque fiſtula fuit in carne, eratque curationis ſpes, ſed nunc in oſſibus radicata euaſit incurabilis.* Quod, vt prædixit, euenit; Ex regimine enim Monialium, Ordo tanta incurrit incommoda, vt ſancti Patres noſtri ſemper tentauerint hanc curam velut jugum intolerabile ab Ordine excutere: prout ex variis ad S. Sedem recurſibus & litteris Apoſtolicis conſtat.

S. Franciſcus quantum abhorruerit à regimine Monialium.

Vnde increpat eum qui in ſe ſuſceperat munus eas viſitandi.

Nota bene.

Vnde tempore S. Bonauenturæ ſolemnis illa controuerſia emerſit, in qua etſi ob S. Sedis & Eminentiſsimi Protectoris reuerentiam conniuere debuerit zeloſiſsimus Ordinis Generalis, in hoc tamen euicit, vt & ſummus Pontifex declararet, Ordinem ad directionem & obſequia Monialium non teneri, & Conuentus Ordinis S. Claræ ſubſcriberent, ſe nullam in ipſis obligationem agnoſcere. Hiſtoriam ex probatiſsimis Auctoribus refert R. P. Waddingus ad annum Chriſti 1263. n. 17. & 1264. n. 3.

S. Bonauentura quid fecerit vt Ordo liberaretur à Regimine Monialium.

Ex quibus omnibus deducitur: Omnia quæ à ſummis Pontificibus pro libertate Ordinis à regimine Monialiũ ſunt decreta, ſanctas fuiſſe pro puritate S. Caſtitatis Prouiſiones. Et conatus omnes quos veri Regulæ zelatores pro exemptione à cura Monialium adhibuerunt, de ſpiritu Seraphici Patris proceſſiſſe, in Regulæ & vitæ Fratrum Minorum conſeruationem.

CLASSIS, ET SECTIO IV.

Prouiſiones Apoſtolicæ concernentes Exercitationes Fratribus Minoribus in Regula præſcriptas.

PRæter Obedientiam ad Romanam Eccleſiam & vota Religioſa in Regula Fratrum Minorum præſcripta, ſunt nonnullæ Exercitationes Ordini demandatæ, quæ trifariàm diuidi poſſunt: Aliæ enim *Orationem & diuina Officia* reſpiciunt: Aliæ *Mortificationes* & euntium per mundum *Obſeruantias*: Aliæ *Prædicationum*, *Confeſsionum, & ſacrorum Miniſteriorum delegatam Adminiſtrationem.* Super quibus variæ à S. Sede Prouiſiones pro ratione temporum & circumſtantiarum emanarunt: de quibus Sigillatim infrà. Ne autem prolixior ſiam, non eſt meæ intentionis, perſonalia Priuilegia, ſeu Prouiſiones examinare, quæ vel ad ſedandos Fratrum ſcrupulos, vel ad aliquas deuotiones, ſolennitates, indulgentias, & libertates Spiritus intra Ordinem datæ ſunt, nec Jus commune Eccleſiæ aut Tertii tangunt: Sed tantùm Prouiſiones, quæ videntur commune Eccleſiæ regimen, & Epiſcoporum, Prælatorum, ac aliorum jura tangere. De his enim ſolis quæſtio eſt. Domeſtica enim, & quæ ſolum domeſticum regimen abſque alio reſpectũ

Digitized by Google

pectu tangunt: intra domeſticos lares ſufficienter examinantur & noſtrum intentum ſuperant.

§. I.

Prouiſiones diuina Officia contingentes.

S. Franciſci zelus ad Officium diuinum.

TAntus fuit zelus celebrandi diuina Officia juxta Ritum S. Matris Eccleſiæ in Seraphico Patre *S. Franciſco*, vt quamuis à principio vix illi ſocii aliqui adhæſiſſent, nihilominùs & ſe & illos ad diuina Officia horis nocturnis, pariter & diurnis perſoluenda exhortaretur, illiſque velut in ſeruitutis diuinæ ſignum imponeret. Vnde S. *Bonauentura* c. 4. vitæ illius deſcribens exercitia S. Patris, dum cum aliquot ſociis in Tuguriolū circa Aſſiſium ſe recepiſſet: *Vacabant* (inquit) *diuinis precibus inceſſanter, mentaliter potiùs quàm vocaliter ſtudio intendentes Orationis deuotæ.* Et de Oratione vocali ſubjungens: *Pro eo* (inquit) *quòd nondum Eccleſiaſticos libros habebant, in quibus Horas Canonicas decantare poſſent: loco tamen illorum librum Crucis Chriſti, continuatis aſpectibus diebus ac noctibus reuoluebant, exemplo Patris & eloquio eruditi, qui jugiter faciebat eis de Cruce Chriſti ſermonem.*

S. Bonau. c. 4. vitæ.

Marc. 9. verſ. 28.

Hæc ſanè fuit prima in fundamentis ſui Ordinis jaciendis S. Patris ſollicitudo. Vnde in 1. Regula c. 3. cùm allegaſſet dictum Chriſti Marci 9. *Hoc dæmonium non poteſt exire, niſi in jejunio & oratione* ſubdit: *Propter hoc omnes fratres ſiue Clerici ſiue Laici faciant diuinum Officium, Laudes, & Orationes ſecundùm quod debent facere. Clerici faciant Officium, & dicant pro viuis & pro mortuis ſecundùm conſuetudinem Clericorum* &c. Quod in 2. Regula expreſſiùs declarans: *Clerici* (ait) *faciant Officium diuinum ſecundùm Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ excepto Pſalterio, ex quo habere poterunt Breuiaria.* Vbi Hugo de Dina: *Secundùm Ordinem* id eſt, *ſecundùm Ordinarium S. Romanæ Eccleſiæ, prout eſt in eius Breuiariis ordinatum* &c. *Ex quo habere poterunt Breuiaria: Pluraliter vtique dicitur,* ſcilicet: *Breuiarium Diurnum quod eſt Miſſale, & Nocturnum quod eſt Horarum* &c. Infrà: *Officium S. Romanæ Eccleſiæ tamquam valde authenticum impoſitum, magnâ nobis eſt curâ ſeruandum.* Et ſubdit: *B. Franciſcus Fratrum qui non eſſet catholicus nec faceret Officium ſecundum Romanam Eccleſiam ſuis juſſit præſentari Majoribus in vinculis cuſtoditum, vbi criminis & pœnæ collationem, & legis etiam voluntatem, ac culpæ inſinuat quantitatem* &c. Hæc Hugo. Quæ omnia arguunt ſollicitudinem Ordinis in

Officium diuinum debet Frater Minor facere juxta Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ.

perſoluendis diuinis Officiis ad Eccleſiæ Romanæ Matris omnium Eccleſiarum conformitatem. Cùm & ipſe *S. Franciſcus* etſi in priuato eſſet, *voluerit tamen ſemper habere ſecum Clericum, qui ſibi faceret Officium, ſicut in Regula continetur.* Vnde & in Epiſtola quam paulò ante obitum ſcripſit ad Capitulum Generale, cùm ſingulariter exhortatus fuiſſet Miniſtrum Generalem, vt Regulam ab omnibus inuiolabiliter obſeruari faceret, ſpecialiter ſubjungit: *Et Clerici dicant Officium diuinum cum deuotione coram Deo, non attendentes melodiam vocis, ſed conſonantiam mentis.*

Vnde Eccleſia magis ſollicita vt prouiderit FF. Minoribus.

Cùm igitur Ordo Minorum ad Officia diuina ſecundùm formam S. Romanæ Eccleſiæ teneretur, non mirum ſi Romana Eccleſia ſingulari curâ, huic Ordini adſuerit, vt quæ prouidè pro Eccleſiis immediatè S. Sedi ſubjectis diſpoſuit, ea ampliore etiam fruge Eccleſiis Fratrum Minorum attribueret, in quibus ex vi Regulæ & Profeſſionis diuina Officia ſecundùm Inſtitutum Romanæ Eccleſiæ majori ſolemnitate fieri debebant, & in iſta Religione conſeruari. Prout & factum eſt, dum & Correctiones & Diſpoſitiones Rituum, vt plurimùm Ordini Minorum S. Sedes à principio commiſit. Sic enim *Patri Haymoni Anglico* ſexto poſt *S. Franciſcum* Generali, commiſit *Gregorius* 9. Breuiarii & Miſſalis Romani correctionem, teſte Waddingo ad annum 1244. num. 2. Et vt refert *Radulphus de Riuo* Decanus Tungrenſis L. de Canonum Obſeruantia propoſ. 26. *Nicolaus* 3. ad annum 1277. ob incorrectiones & menda: *Fecit* (inquit) *in Eccleſiis Vrbis amoueri Antiphonarios, Gradualia, Miſſalia, & alios libros Officii antiquos quinquaginta: & mandauit, vt de cætero Eccleſiæ Vrbis vterentur libris & Breuiariis Fratrum Minorum* &c. *Vnde hodiè omnes libri ſunt noui & Franciſcani* &c.

Correctiones & diſpoſitiones Rituum Officii Diuini commiſſa ſæpius FF. Minoribus.

Itaque cùm vt Officium Diuinum ſecundùm Ordinem S. Romanæ Eccleſiæ juxta Ritus ſuos fiat, requirat *Oratoria* ſiue *Eccleſias*, & in *Oratoriis* ſiue *Eccleſiis Altaria*, Eccleſiæ autem & Oratoria, ſiue etiam Altaria *Benedictiones* ſuas & *Conſecrationes*, demùm *Immunitates*, & pro ſepeliendis corporibus defunctorum ſub Eccleſiæ ſacris cœremoniis deſiderentur *Cœmeteria*, & alia Eccleſiaſticam in ſacris Oeconomiam pro ſalute & ædificatione populi committentur, S. Sedes Romana ſequentes diſpoſitiones circa hujuſmodi prouidè ſanxit.

De

Digitized by Google

De Oratoriis, Altaribus, & Eccleſiis Fratrum Minorum.

PRimò igitur Pontifex Honorius 3. qui Regulam *S. Franciſci* anno 8. ſui Pontificatus approbauerat, ſequenti anno viuente *S. Franciſco*, non tantùm decreuit vt *Oratoria* haberent, ſed etiam cùm Fratres tunc tantùm paruulas caſas ſibi extruerent, & conſequenter *Oratoria* parua, in quibus Altaria fixa non erant, prouidit: vt in locis ſuis & Oratoriis *Viatica* ſiue *Portatilia Altaria* habère poſſent. *Deuotioni* (ait) *veſtra, cùm profeſſi paupertatem ſitu, pariter & amplexi* &c. *auctoritate præſentium indulgemus, vt in locis & Oratoriis veſtris cum viatico Altari poſitis Miſſarum ſolemnia, & alia diuina Officia celebrare, omni Parochiali Iure Parochialibus Eccleſiis reſeruato.* Bulla incipit: *Quia populares tumultus. Data* 3. *Nonas Decemb. Pôntif. anno* 9. Quam Bullam confirmauit per alias Litteras Apoſtolicas Miſſas ad Epiſcopum Tornacenſem, cui præcipit vt impediat Prælatos Franciæ, ne ſuper his Fratres inquietent. Incipiunt: *Non deberent* &c. *Data autem ſunt Reate Non. Octob. Pontif. anno* 10. Eandem Prouiſionem fecit *Clemens* 4. apud Compendium *V. Altare num.* 3. Quam Conceſſionem ampliauit & extendit *Sixtus* 4: Fratribus Minoribus concedens, vt non ſolùm in Oratoriis, & locis in quibus degunt, ſed etiam in quouis alio loco congruenti & honeſto, poſſint ſuper *Altari portatili* Miſſas liberè & licitè celebrare. Ita habetur in Bulla quæ incipit: *Regimini vniuerſalis Eccleſia. Data Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ* 1474. *pridie Kal. Septemb. Pontif. anno* 4.

Prouiſio de Altari portatili.

Cùm autem initio Ordinis Fratres etiam ad Ciuitates vocarentur, & in iiſdem pro diuinis Officiis & aliis Exercitiis, ampliores Eccleſias ædificare cogerentur: Attendens *Innocentius* 4. In illis ſolemniter Ritu Romanæ Eccleſiæ Officia diuina celebrari: declarauit, Omnes Eccleſias Fratrum Minorum gaudere omnibus Prærogatiuis Eccleſiarum Collegiatarum, ſiue Conuentualium, in quibus Congregationes Clericorum & Canonicorum ſunt, & à quibus diuina Officia celebrari ſolent: Inſuper & addidit vt poſſent habere Cœmeteria pro Fratribus. Bulla ſic habet: *Cùm* (inquit) *tamquam veri & fideles Miniſtri Chriſti elegeritis vobis in domo Domini manſiones: dignum eſſe credimus, vt habitacula veſtra inter alias honorabiles Congregationes fidelium ſtatuamus. Hinc eſt igitur quòd veſtris ſupplicationibus inclinati præſentium auctoritate decernimus: vt Eccleſiæ veſtræ omnes, vbi Conuentus exiſtunt, Conuentuales vocentur, concedentes vobis nihilominùs licentiam, vt in ipſis Eccleſiis ad opus Fratrum & Conuerſorum veſtrorum habere liberè Cœmeteria valeatis. Nulli ergo omninò hominum* &c. *Data erat* 2. *Nonas Martii Pontif. anno* 7.

De Eccleſiis.

Ex qua Bulla & Conceſſione patet abuſus eorum qui nomen *Conuentualis* aſſerunt Fratribus Minoribus impoſitum ab *Innocentio* 4. Non enim Fratribus impoſitum eſt, ſed Eccleſiis eorum, vt diſtinguerentur ab Oratoriis Eremitoriorum, ſiue Caſarum, quæ in locis deſertis vt plurimùm ædificabantur: Et vt *Eccleſia* Fratrum in quibus diuina perſoluebantur ſolemniter Officia, Prærogatiuis, Priuilegiis, & Indemnitatibus Eccleſiarum Collegiatarum honorarentur: vnde dicuntur *Conuentuales* quia Fratres Collegialiter ſiue Conuentualiter ad Eccleſias illas habitabant, & ad eas conueniebant, ad diſtinctionem Hoſpitiorum & Caſularum ſiue Eremitoriorum, in quibus pauci erant, qui Conuentum non faciebant nec Diuina ſolemniter celebrabant.

Nominis Conuentualis origo.

Hinc etiam Eccleſiis Fratrum Minorum *Immunitates* ſunt conceſſæ, vt nimirum, nullæ violentiæ in illis exerceri poſſint etiam à Judicibus & Magiſtratibus ſæcularibus, vt in extractione Reorum ab illis, & in ſimilibus aliis. Videnda Bulla *Clementis* 4. quæ incipit: *In quibuſdam locis. Data Peruſii* 7. *Idus Maii Pontif. anno* 1. Videndà etiam Bulla *Gregorii* 14. quæ incipit: *Cum aliàs nonnulli. Data Romæ in Monte Quirinali anno* 1591. 9. *Kal. Iunii Pontificatus anno* 1.

Immunitates Eccleſiarum FF. Minorum.

Hinc etiam conceſſum eſt: Vt in Eccleſiis & Oratoriis Fratrum ſæculares poſſint Officiis diuinis intereſſe, Miſſas etiam in Feſtis & Dominicis ad ſatisfaciendum præcepto Eccleſiaſtico audire: In illis Euchariſtiam præterquam in die Reſurrectionis ſuſcipere &c. Vt ex variis Pontificum Bullis conſtat. Ita enim expreſsè *Leo* 10. in Conſtitutione quæ incipit: *Intelleximus. Data Romæ apud S. Petrum die* 13. *Nou.* 1517. *Pontif. anno* 5. & eſt 12. Conſtit. apud Confettium: Ampliſſimè autem *Pius* 5. in Bulla quæ incipit: *Etſi Mendicantium Ordines.* Et extat Decretum *Clementis* 8. ad Epiſcopum Tricaricenſem Nuntium Apoſtolicum in Belgio & Prouinciis vicinis, *ſub data* 22. *Decemb.* 1592.

In Eccleſiis FF. Minorum audientes Miſſam ſatisfaciūt præcepto Eccleſiæ.

Ex his demùm ad majorem Fratrum commoditatem, & euitandas varias, quæ euenire poſſent, difficultates, proueniunt Conceſſiones factæ circa Benedictiones: Qualis eſt illa ampliſſima *Leonis* 10. in Bulla: *Religionis honeſtas. Data Romæ apud*

Digitized by Google

S. Petrum 3. Feb. anno 1514. Pontif. anno 1. facta Fratribus Minoribus de Obſeruantia : In qua recenſitis Prouiſionibus *Sixti* 4. ac *Iulii* 2. antea factis ſuper Benedictionibus Paramentorum & Ornamentorum Eccleſiaſticorum ac Corporalium ; Et *Iulii* 2. circa Benedictiones & reconciliationes Eccleſiarum ac Cœmeteriorum, omnia ſimul jungens ; ampliſſimè ſuper hujuſmodi prouidet : *Vobis* (inquit) *& pro tempore exiſtentibus Generalibus & Prouincialibus, ac Guardianis, & Fratribus veſtri Ordinis, & Obſeruantia, vt Eccleſias, Oratoria, & loca quæcunque recepta & recipienda nondum conſecrata, factâ priùs requiſitione ab Epiſcopis locorum, eiſque recuſantibus vel negligentibus, per quemcunque alium Catholicum Epiſcopum gratiam & communionem dictæ Sedis habentem conſecrari facere.* (Hæc quoad Conſecrationem: ſequitur pro Benedictionibus.) *Ac veſtris Generalibus & Prouincialibus, Vicariis, & Cuſtodibus, ac Guardianis pro tempore exiſtentibus præfatis: Vt omnia & ſingula ejuſdem Ordinis & Obſeruantiæ Eccleſias, Cœmeteria, ac Capitula, & Oratiora vbicunque exiſtentia receptas & recepta, & recipiendas ſeu recipienda, ac paramenta & ornamenta, ac alia quæcunque ad diuinum cultum & vſum veſtrum neceſſaria (in quibus Chriſma non interuenit) pro veſtro vſu tantùm ſolemni Benedictione, ac etiam per Vicarium ſeu Guardianum, ac alios ad hoc à vobis in Capitulis Generalibus deputandos benedicere.* (Iterum de Reconciliatione) *Ac illud ſeu illa, & eorum quodlibet, ſanguinis ſeu ſeminis effuſione, ſeu aliàs quomodolibet pollutas ſeu polluta, quoties opus fuerit, aquâ per vos (præſertim in locis remotis, vbi Epiſcopum aquam benedicentem adire non poteritis) benedictâ, reconciliare liberè & licitè valeatis, auctoritate Apoſtolicâ tenore præſentium concedimus & indulgemus: Non obſtantibus quibuſuis Apoſtolicis &c. Conſtitutionibus & Ordinationibus* &c.

FF. Minores quid poſſint quoad Cõſecrationem Eccleſiarum ſuarum &c.

Quid poſſint quoad Benedictiones ad Cultum diuinum pertinentium.

Ex qua Conceſſione ſeu Prouiſione conſtat 1. Generales, Prouinciales, Vicarios Prouinciales, Cuſtodes, Guardianos, & per delegationem Capituli Generalis Vicarios, & alios Fratres, poſſe omnia ad cultum diuinum quouis modo pertinentia, vbi Chriſma non interuenit, benedicere &c. Inter quæ Corporalia computantur, etſi in ſpeciali non exprimantur: Expreſſerat enim initio Bullæ referens *Sixti* 4. Conceſſionem. Sub verbo ergo iſto : *Et alia quæcunque ad diuinum Cultum &c. neceſſaria*, comprehendit Corporalia, & etiam lapidis primi in erigendis Eccleſiis noſtris Benedictionem, quia in illis non interuenit Chriſma.

2. Ex vi hujus Prouiſionis poſſunt Fratres Minores benedicere duntaxat ea quæ ad vſum Ordinis neceſſaria ſunt : ſub quibus etiam intelliguntur ea quæ ſunt Monialibus S. Claræ & etiam Tertiariis neceſſaria, quia pertinent ad Ordinem ſiue Ordinis regimen, vt declaratum eſt in Capitulo Generali Mechlinienſi : de quo Compend. Priuilegiorum *V. Benedicere*.

3. Poſſunt delegari, Fratres quicumque à Capitulis Generalibus idque vel perſonaliter, vel per deſignationem.

4. Notabile eſt quòd poſſint Fratres reconciliare Eccleſias, etiam per aquam ab ipſis benedictam, quando non poteſt facilè haberi aqua benedicta per Epiſcopum.

An poſſint reconciliare Eccleſias pollutas.

Porrò ex hoc quòd Fratres à Capitulis Generalibus ad ſupradictas Benedictiones delegari poſſent : Introductus eſt vſus vt aliqui etiam ad hoc delegentur certis circumſtantiis & conditionibus. Et inualuit etiam in Ordine vt Vicarii in abſentia Guardianorum benedictiones faciant : Et ex eo quòd *Iulius* 2. toti Ordini noſtro communicauit omnes Conceſſiones particularibus Congregationibus factas : In vſum in pluribus Prouinciis venit, vt & Guardiani & Vicarii in eorum abſentia ; ſiue etiam Præſides regimen Guardiani obeuntes benedicant paramenta Eccleſiaſtica, non tantum pro ſe, ſed etiam pro aliis extra Ordinem, per communicationem Prouiſionis factæ ab *Innocentio* 8. anno 1487. Congregationi S. Juſtinæ, de qua in Comp. Priuilegiorum *V. Benedicere*, in Annotatione Capucini. Quia tamen vſus dependet à Capitulis Ordinis, ſiue, vt dictæ Prouiſiones practicentur, ſiue vt reſtringantur: Conſulendæ ſunt conſuetudines Prouinciarum & Regionum, vt infrà latius adnotabimus.

Qui Fratres poſſint benedictiones illas facere.

Dubitatio verò mota eſt non ſine Cauſa : *De benedictionibus Campanarum*, quia in eis interuenit Chriſma. Verum ſuper his aliquando curioſius inquirens, communicata eſt mihi Synodus quædam Antiquiſſima diœceſis Morinenſis, quæ Ipris aſſeruabatur : In qua Vnctio Chriſmatis diuidebatur in *Epiſcopalem* & *Presbyteralem* : Et quidem *Presbyteralem* vocabat illam quæ fit in vertice Baptizati à Presbytero baptizante, & ad illam reducebat eam quæ fit in *benedictione Campanarum*. Juxta quam notabilem diſtinctionem dicendum eſſet : *Benedictionem Campanarum* non eſſe interdictam Superioribus Fratrum Minorum : Quia in ea nõ interuenit *Vnctio Chriſmatis Epiſcopalis*, ſed tantùm *Presbyteralis*, qualis interuenit in Baptiſmo, quæ cum non ſit ſuperioris Ordinis, non videtur negata vel prohibita Fratri Minori, cùm Presbyteris ſit communis, & ita ſeruatur in praxi.

An poſſint benedicere Campanas.

Duplex Chriſma.

Am-

Digitized by Google

Amplior Prouiſio Benedictionum etiam vſque ad Altaria & Calices & Eccleſiarum Conſecrationes &c. vbi non ſunt Epiſcopi, facta eſt Fratribus Minoribus ad infideles pro prædicatione Verbi Dei, & eorum conuerſione proficiſcentibus. De quibus Bullaria ſunt conſulenda.

Iuſtificatio ſupradictarum Prouiſionum.

Prouiſiones ſupradictæ non præjudicant vlli.

QUia ſupradictæ Prouiſiones ſunt datæ præter Jus commune, & auctoritatem Epiſcopalem Diœceſanorum videntur alterare: Non defuerunt, qui eas impugnare voluerunt aliquando, quaſi in præjudicium Tertii factas. Quibus dicendum eſt: Nil hic præjudicii præciſè reperiri ab eo qui æquâ lance & pondere ſanctuarii vult omnia expendere & cauſas attendere ſingulorum.

Ac 1. advertendum: Nil concedi Fratribus Minoribus quod ad Ordinem Epiſcopalem omnino ſpectat, ſed tantùm quædam quæ Presbyteris communicari poſſunt: Imò ſi quæ videantur ad Epiſcopum ſpecialiter pertinere, illa non communicantur, niſi in graui neceſſitate, & vbi Epiſcoporum præſentia ſiue copia non poteſt facilè haberi, vt conſtat de Benedictionibus in quibus Chriſma interuenit.

2. Omnia penè eſſe in alleuiationem oneris Epiſcopalis: ſi enim ad Oratoriorum Benedictiones deberent ſemper concurrere, & vbique Altaria fixa conſecrare: Item: Benedictionibus ornamentorum ſemper & vbique ſe intromittere, eſſet jugum intolerabile.

3. Si Epiſcopis omnia reſeruata forent, maxima incommoditas Ordinibus inde proueniret, & ſpecialiter Ordini Minorum, qui diffuſus per vniuerſum orbem Conuentus in locis à reſidentiis Epiſcoporum diſtitis habet &c. quæ omnes cauſæ exprimuntur in Bulla *Leonis* 10. vbi Pontifex Cauſam ſuarum Conceſſionum ſiue Prouiſionum indicans: *Nos igitur* (inquit) *qui Religioſarum perſonarum vota, per quæ eorum diſpendiis obuiatur, ac commodis & profectibus prouidetur, ſtudio charitatis libenter proſequimur &c.* Et ſubdit Conceſſiones vt ſuprà relatæ ſunt.

A principio etiam Ordinis *Honorius* 3. allegans cauſas ob quas Fratribus Oratoria, & Altaria viatica permitteret, inter alias addit: *Ad euitandos populares tumultus, ob quietem Fratrum, majorem deuotionem, & rationem paupertatis* &c. Et *Clemens* 4. in Bulla quæ incipit: *Virtute perſpicuos.* Rationem Conceſſionis ſiue Prouiſionis de Altari portatili referens: *Quia* (inquit) *ejuſdem Ordinis Fratres de locis ad loca ipſius Ordinis tranſmittuntur & perpetuam in certis ejuſdem Ordinis domibus non faciunt manſionem* &c. Tanta porrò fuit ſummorum Pontificum in his circumſpectio: vt quaſcumque Prouiſiones in ſupradictis Sedes Apoſtolica præter Jus commune ordinauit, id ſe pro communi Eccleſiæ & Religionis bono, & ad fructum ac vtilitatem animarum illas ordinaſſe manifeſtet. Prudenter autem ſubjecit hujuſmodi Prouiſiones prudentiæ Capitulorum; ita vt Fratres illis vti non poſſent, niſi juxta *Limitationem inter eos in Capitulis ſuis factam*: Ne fortè aliqui abuſus irreperent: Et hinc factum eſt: vt quamuis ſacerdotibus omnibus ex conceſſione *Sixti* 4. liceret Paramenta omnia Altaris benedicere &c. id tamen poſteà reſtrictum fuerit ad Superiores, vt ſuperiùs explicatum eſt.

Notabile ſuper Altarium portatilium ſiue viaticorum Prouiſionibus ex Decretalibus Greg. l. 5. Tit. 33. c. In his.

QUia verò ſæpè ſæpiùs altercationes fiunt ſuper Prouiſionibus Altarium Portatilium, & iis quæ ad diuinum Cultum ſpectant, ſolemne eſt Decretum in Decretalibus *Gregorii* 9. pro Fratribus Prædicatoribus & Minoribus *Tit. 33. de Priuilegiis c. In his, Ad Epiſcopum Bajonenſem*, quod ipſis verbis ſubjungo: *In his* (inquit) *quæ ad Cultum diuinum facere dignoſcuntur, non maligna ſed benigna eſſet potiùs interpretatio facienda. Vndè mirari compellimur: quòd cum Fratribus Minoribus & Prædicatoribus duximus indulgendum: vt vbicumque fuerint, ſine Parochialis Iuris præjudicio, cum Altari voluerint Viatico celebrare: Quidam nimis ſtrictè interpretando: Indulgentiam noſtram nituntur aſſerere, quòd per eam prædicti Fratres, præter Prælatorum aſſenſum, facere hoc non poſſint, propter quod eos celebrare juxta Indulgentiam Apoſtolicam non permittunt. Cùm autem nihil eis conferret memorata Indulgentia, ſine qua id Prælatis annuentibus liceret eiſdem: Fraternitati Tuæ mandamus, quatenùs interpretatione hujuſmodi reprobatâ: dum tamen ab aliis, quæ Iure Parochiali proueniunt, abſtineant: datam eis ſic licentiam celebrandi, auctoritate noſtrâ non differas publicare: Ita quòd dicti Fratres aliquam ex Indulgentia noſtra videantur in hoc gratiam conſecuti.* Hæc ibi.

An FF. Minores vbique poſſint celebrare in Altari Portatili.

In qua Gregorius 9. ejuſdem Decreti Auctor, ne particula illa: *Dum tamen ab aliis quæ Iure Parochiali proueniant, prorſus abſtineant*, difficultates moueret, in vna Extrauaganti quæ incipit: *Nos attenden-*

Digitized by Google

dentes: explicat, *per Iura Parochialia prouenientia quæ prohibet impediri: Decimas, Oblationes, & Primitias intelligi.*

Quid circa hoc decernat Concilium Trid.

Nec obſtat Decretum Concilii Tridentini *de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ Seſſ. 22. Ne Epiſcopi patiantur priuatis in domibus, atque omninò extra Eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultum dedicata Oratoria, ab eiſdem Ordinariis deſignanda, & viſitanda, ſanctum hoc ſacrificium à ſæcularibus & Regularibus quibuſcunque peragi* &c. Ad cujus Decreti finem ponitur: *Non obſtantibus Priuilegiis, Exemptionibus, Appellationibus, ac Conſuetudinibus quibuſcumque.* Hoc (inquam) Decretum non obſtat Prouiſionibus Altarium Portatilium Fratribus Minoribus conceſſorum: quia illæ Prouiſiones (vt ex citato Decreto conſtat) jam in Ius commune & legem tranſierunt, & cùm ſit tantùm monitio ad Epiſcopos directa ad tollendos abuſus, cùm Prouiſiones illæ conceſſæ Minoribus huc vſque in vſu & viridi obſeruantia durauerint, & cum cæteris Prouiſionibus, quæ ſunt in vſu, ſæpiùs confirmatæ cenſeantur, & innouatæ, non cenſentur per ſimplicem monitionem facti abrogatæ. Maximè cùm decernente Pontifice *Tit. de Priuilegiis & Exceſſibus c. Ex parte*, per innouationem Prouiſionis ſeu Priuilegii: *Non nouum* (ait) *Ius concedere, ſed antiquum nos conſeruare velimus.*

Nota.

Quæ omnia multum notanda ſunt pro ſimilibus quæ ſæpius occurrunt in materia Priuilegiorum, quæ in Jus commune tranſierunt.

§. II.

Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Prædicationibus Verbi Dei.

NEmini qui ſtatum Ordinis Fratrum Minorum vel à limine ſalutauit, ignotum eſſe poteſt: Vnum ex principalibus finibus propter quos hic Ordo inſtitutus eſt, eſſe, per vniuerſum orbem prædicare Euangelium Regni & Pœnitentiam, Apoſtolico exemplo, prout ſuis locis in ſuperioribus declaratum & explicatum eſt. Quia autem ad prædicationem requiritur legitima & Authentica Miſſio, & in iis qui mittuntur congrua idoneitas. *Primò* quidem S. Sedes, ſiue *Innocentius* 3. auctoritate Apoſtolicâ per ſeipſum, primos Fratres, qui inter manus ejus vota & profeſſionem primæ Regulæ emiſerunt, ad prædicandam pœnitentiam in mundum abſque vlla Regionum reſtrictione miſit, nullo reſpectu facto ad Ordines ſacros ſiue Presbyterium, cùm tamen numerus major ex duodecim, laicos complecteretur: In hoc manifeſtè oſtendens, Prædicationis Officium per ſe non eſſe miniſterium Ordinis, ſed Juriſdictionis, quamuis illud communiter Ordinem ſacrum ſiue Diaconatus, ſiue Presbyterii comitetur: Nam & Presbytero Claues Poteſtatis & ſcientiæ in Ordinatione committuntur, ad adeundam, ſcilicet, opportunè, vbi ſubditos habuerit, Juriſdictionem. Nihilominùs ad Presbyteros & Ordinatos Prædicatio non eſt ita reſtricta, quin poſſit etiam nullo Ordine inſignitis committi.

FF. Minores Miſſi ad Prædicandum ab initio.

An Prædicare ſit Miniſterium Ordinis.

Qualiter autem commiſſa fuerit Prædicatio Laicis Ordinis, aut etiam potuerit committi, conſideratâ inidoneitate, & incapacitate eorum cùm illitterati eſſent, inſinuat *S. P. Franciſcus* in Regula prima: Primò enim impoſitum erat plus vitâ quàm verbis prædicare: Vnde cap. 17. *Omnes Fratres* (inquit) *operibus prædicent* 2. Miniſtrorum erat judicare de idoneitate eorum, quibus demandatur ibidem: *Vt caueat ſibi Miniſter ne alicui indiſcretè concedat.* Simplicitatem autem ſermonis & materiarum præſcribit idem Sanctus cap. 21. *De laude & exhortatione quam poſſunt facere omnes Fratres: Et hanc* (inquit) *talem exhortationem & laudem, quandocumque placuerit eis, annuntiare poſſunt, & inter quoſcumque homines, cum benedictione Dei: Timete & honorate, laudate & benedicite: Gratias agite, & adorate Dominum Deum omnipotentem in Trinitate & Vnitate, Patrem & Filium, & Spiritum Sanctum, Creatorem omnium: facite pœnitentiam, agite dignos fructus pœnitentiæ, quia ſcitote quòd citò moriemur. Date, & dabitur vobis, dimittite, & dimittetur vobis, & ſi non dimiſeritis, Dominus non dimittet vobis peccata veſtra: Beati qui moriuntur in pœnitentia, quia erunt in regno cœlorum. Væ illis qui non moriuntur in pœnitentia, quia erunt filii Diaboli, & ibunt in ignem æternum: Cauete & abſtinete ab omni malo, & perſeuerate vſque in finem in bono:* Hæc ibi.

Qualiter FF. Laici per S. Franciſcum Miſſi ſunt ad Prædicandum.

Lucæ 9. v. 38.

Ex quibus conſtat Prædicationes ſimplicium Fratrum fuiſſe tantùm quaſi breues Catechiſmos, & exhortationes ad faciendam pœnitentiam, & præparandum ſe per bona opera ad mortem. Et hoc eſt quod *S. Bonauentura* narrat c. 3. Vitæ *Innocentium* 3. cum Laicis curaſſet fieri coronas paruulas: dediſſe *de prædicanda Pœnitentia mandatum*: Non enim ad excelſas Prædicationes ſimplices Fratres mittebantur, ſed tantùm, vt vitâ, exemplo, & verbo homines ad Pœnitentiam excitarent, & intentioni S. Patris ſatisfacerent, de qua *S. Bonauentura* eodem Capite, cùm adhuc tantùm ſeptem Fratres eſſent: *Iam enim* (ait) *ſterilis & paupercula ſimplicitas S. Patris peperat*

Qualiter per Papam.

Digitized by Google

pererat ſeptem filios: & deſiderabat vniuerſitatem fidelium, ad Pœnitentiæ lamenta vocatam, Chriſto Domino parturire. Ite (inquit) *dulcis Pater ad Filios: Annuntiate hominibus pacem, Prædicate Pœnitentiam in remiſsionem peccatorum.* Ad hoc ſanè idonei erant primi Fratres quantumcunque ſimplices: quoniam & eorum vita, & conuerſatio, & verba, nil niſi Pœnitentiam ſonabant. Addebat autem virtutem: *Qui dat verbum Euangelizantibus virtute multâ.*

Pſ. 67. v. 12.

Fratres Minores ex vi Status & Regulæ Apoſtolicâ auctoritate Miſsionem Apoſtolicam decernente & Ordinante, prædicare Euangelium in vniuerſo mundo poſſunt abſque vlla ab Inferioribus Prælatis dependentia.

An FF. Minores poſsint Prædicare independenter à licentia Epiſcoporũ.

HÆc conſtant ex *cap.* 9. Regulæ, in quo tota auctoritas committendi Fratribus officium Prædicationis, tam quoad examen, & approbationem, quàm quoad Miſſionem, & officii commiſſionem data eſt *Miniſtro Generali* hujus *Fraternitatis*: Et ſi eundem erat ad Infideles, licentia & judicium committitur *cap.* 12. Miniſtris Prouincialibus, abſque vlla concurrentia neceſſaria auctoritatis Epiſcopalis: Et quidem *cap.* 9. *Nullus Fratrum* (inquit) *populo penitùs audeat prædicare, niſi à Miniſtro Generali hujus fraternitatis fuerit examinatus & approbatus, & ab eo officium ſibi Prædicationis conceſſum.* Item *cap.* 12. *Quicumque Fratrum diuinâ inſpiratione voluerint ire inter Saracenos, & alios Infideles, petant inde licentiam à ſuis Miniſtris Prouincialibus. Miniſtri verò nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis quos viderent idoneos ad mittendum.* Ex quibus patet Poteſtatem prædicandi ſub Vicario Chriſti totam commiſſam Miniſtris Generalibus ex Regula: Et ne hæc commiſſio dilatato jam Ordine inſufficiens eſſet: Hanc Poteſtatem, vbi Generalis per ſe non poſſet, committendam Miniſtris Prouincialibus cum Definitoribus in ſuis Capitulis Prouincialibus, tam quoad examen, quàm quoad approbationem & inſtitutionem ſanciuerunt ſummi Pontifices ab initio, *Innocentius* 4. & *Nicolaus* 3. *Extrau. Exiit qui ſeminat*: Neque enim ſecuriori modo prouideri poterat tantæ Miſſioni. Quòd autem S. P. Franciſcus initio *cap.* 9. Tamquam in frontiſpicio totius Miſſionis præcepto grauiſſimo monuërit, vt: *Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum.* Iſtud nec præſentationem, nec examen, nec approbationem ſonat, aut inſinuat: Sed tantùm actum reuerentiæ & obſeruantiæ Hierarchis debitæ, vt ſi contradicant poſitiuè, humiliter Frater Minor acquieſcat, nec, quantum eſt ex ſe, diſputet aut contradicat: Aliàs ſi formaliter Epiſcopus non contradicat, Frater Minor Apoſtolicâ auctoritate verbum Dei aut ex puſillanimitate, aut ex humano reſpectu non ſubtrahat. Nam vt benè *S. Bonauentura* in illum locum: *Fratribus iſte gradus licentiæ debet ſufficere, quia præſumitur eum conſentire, ſi non contradicat.* Quod latè ibi probat.

Tota poteſtas ſub Papa mittendi ad Prædicandum penes quos.

Cum ab eo illis fuerit contradictum, quomodò intelligendum.

In iſto enim Regulæ præcepto S. Pater voluit ſuis Fratribus commendare omnimodam ad Epiſcopos reuerentiam & obſeruantiam: vt quamuis ſuus Ordo immediate Sedis Romanæ Obedientiæ ex voto ſubjectus eſſet, omnem obſeruantiam, & reuerentiam Eccleſiæ Prælatis de facto exhiberet: *Qui enim* (vt notat Hugo de Dina in hunc locum) *inuentis ſacerdotibus pauperculis huius ſæculi* (vt in Teſtamento ſcribit) *etſi haberet tantam ſapientiam, quantam Salomon habuit, nolebat in eorum Parochiis contra voluntatem ipſorum prædicare: quomodò paſſus fuiſſet eos, contradicentibus Epiſcopis, in eòrum diœceſibus verbum Dei proponere?* Itaque hæc fuit ab initio Ordinis ſancta ad Epiſcopos reuerentia, vt Fratribus ad Ciuitates & loca vbi erant Epiſcopi venientibus, eis, priuſquàm populo prædicarent, reuerentiam omnem exhibere, & benedictionem ab illis expetere, ſolitum fuerit. Per diœceſes autem eorum vbi præſentes non erant, Apoſtolicâ auctoritate prædicabant, quamdiu Epiſcopi non contradicebant; non tamen in Eccleſiis Parochialibus niſi conſentiret Parochus, ſed in locis publicis & domibus particularibus extra Eccleſiam: per Epiſcopatum enim Epiſcopi (vt benè notat *Bartholomæus Piſanus*) non intelliguntur niſi Eccleſiæ Epiſcopo ſubiectæ. Vnde piè Hugo Dina: *Poſſunt Fratres verba exhortationis, & ſalutis hominibus dicere loco & tempore oportuno. Solent Fratres vt Euangelici homines, & grandes, & humiles, in via, in domo, in menſa, & vbique bonis ædificare ſermonibus, & ad pœnitentiam prouocare* &c. qui luget: *quia* (inquit) *aliqui ad vaniloquium conuertuntur, & ſuæ vocationis obliti, facti ſunt in vſibus ſæcularibus ſicut ſæculares.*

Reuerentia ab Ordine debita Epiſcopis.

Per Epiſcopatum quid intelligatur.

Contradicente igitur Epiſcopo Fratres, niſi iis aliud deſuper fuerit demandatum, non debent in Eccleſiis Epiſcopo ſubiectis prædicare. Quod declarauit manifeſtè *Nicolaus* 3. Extrau. *Exiit qui ſeminat. à 6. de Prædicatoribus: Verùm* (inquit) *quia ex-*

Digitized by Google

preſsè continetur in Regula: Quòd Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum: Nos in hoc & deferentes Regulæ, & nihilominùs auctoritatem Apoſtolicæ Plenitudinis conſeruantes: Dicimus quòd prædictum verbum ad litteram, ſicut Regula ipſa protulit, obſeruetur: Niſi per ſedem Apoſtolicam, circà hoc pro vtilitate populi Chriſtiani ſit conceſſum vel ordinatum aliud, vel in poſterum concedatur ſeu etiam ordinetur. Ex quibus infertur hæc Regula Generalis.

Regula Generalis.

QVidquid Regula ſuper Prædicationibus verbi Dei quoad Miſſionem, Commiſſionem, Inſtitutionem, Examinationem ordinauit, totum dependet ab immediata auctoritate S. Sedis, cuius ſolius Ordinationibus & Decretis ſe accommodare debet in Prædicationibus Frater Minor.

Hæc Regula deducitur ex verbis *Nicolai* 3. ſuprà citatis: Qui ita mandat ea quæ de Prædicationis munere in Regula traduntur, ad litteram ſeruari, vt etiam reſpectu Epiſcoporum ſibi reſeruet auctoritatem ordinandi, quidquid pro vtilitate populi Chriſtiani viderit oportunum. Et ratio eſt: Quia cùm Materia Prædicationis tota dependeat à poteſtate & voluntate mittentis, quantumuis aliqua ſint in hujuſmodi ſancita, ſemper illius poteſtati & voluntati cenſentur ſubjecta, ut ea immutare valeat. Hinc non obſtante Regulæ textu variæ ſecutæ ſunt ſecundùm tempora & circumſtantias Prouiſiones, quibus & Epiſcopi, & Fratres ſe conformare tenentur.

Prouiſio Apoſtolica Bonifacii 8. per Decretum: Super Cathedram.

SAnè omnis boni aduerſarius à principio præſentiens Prædicatione Fratrum multas animas conuertendas à peccatis ſuis ad Deum, non ceſſauit ſuſcitare difficultates, & verbi Dei ſemini obſiſtere etiam ſuperſeminando zizania. Vnde non rarò Clerici ſæculares à principio Fratribus Minoribus infenſos ſe oſtendebant, & eos à ſuis Eccleſiis, nè verbum Dei prædicarent, excludebant, & vt fieri aſſolet doloſis informationibus Epiſcopos ad eadem inducebant.

Contra FF. Minorum in Prædicatione Aduerſarios ſe oppoſuerunt Papæ.

Non defuerunt autem ſummi Pontifices litteris ſuis Apoſtolicis Ordinem primùm naſcentem commendare. omnibus Eccleſiæ Prælatis & ſpecialiter, vt eos permitterent in ſuis locis verbum Dei annuntiare, quia ex vi vocationis ſuæ ad hoc inſtituti erant. *Honorius* namque 3. ante confirmationem Regulæ per Bullam Apoſtolicam, dum adhuc Fratres ſub prima Regula per *Innocentium* 3. Viuæ vocis oraculo approbata militarent, 3. *ſui Pontificatus anno* 3. *Idus Iunii*, pertæſus difficultatum quæ mouebantur, ad omnes Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, Decanos, Archidiaconos, & alios Eccleſiarum Prælatos litteris Apoſtolicis ſcriptis, tamquam Obedientialibus eos muniuit ſequentis Tenoris: *Cùm* (inquit) *dilecti filii Franciſcus & Socii ejus, de vita & Religione Minorum Fratrum, abjectis vanitatibus hujus mundi, elegerint vitæ viam à Romana Eccleſia meritò approbatam: ac ſerendo ſemina Verbi Dei, Apoſtolorum exemplo diuerſas circumeant manſiones: Vniuerſitatem veſtram rogamus & exhortamur in Domino, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenùs labores præſentium de prædictorum Fratrum Collegio exiſtentes, cùm ad vos duxerint declinandum, ipſos recipiatis, ſicut Catholicos & fideles, aliàs eis ob reuerentiam diuinam & noſtram exhibentes vos fauorabiles & benignos* &c.

Cumque litteræ illæ Apoſtolicæ non viderentur habere plenum effectum maximè in Galliis: Alias dedit ad Archiepiſcopos & Epiſcopos &c. per Regnum Franciæ conſtitutos, priorum confirmatiuas. Datæ erant *Viterbii* 4. *Kal. Iunii Pontif. a.* 4. Incipiunt: *Pro dilectis filiis Fratribus de Ordine Fratrum Minorum* &c.

Ampliorem poſteà Bullam dedit *Gregorius* 9. *Honorii* ſucceſſor ad omnes ſimiliter Archiepiſcopos, Epiſcopos & quoſcumque Prælatos, quæ incipit: *Quoniam abundauit iniquitas. Data Viterbii* 11. *Kal. Iunii Pontif. anno* 11. In qua 1. oſtendit finem iſtius Ordinis Minorum fuiſſe Prædicationem Verbi Dei: *Quoniam* (inquit) *abundauit iniquitas & refrixit charitas multorum, ſacrum Ordinem Dilectorum Filiorum Fratrum Minorum Dominus ſuſcitauit: qui non quæ ſua, ſed quæ ſunt Chriſti quærentes tam contra profugandas hæreſes, quàm contra peſtes alias mortiferas extirpandas, ſe dedicauerunt Euangelizationi verbi Dei, in abjectione voluntariæ paupertatis* &c. 2. *Sanctum illud eorum propoſitum & neceſſarium miniſterium* (vt ait) *fauore beneuolo proſequens*: Mandat omnibus Eccleſiæ Prælatis, *vt ad officium prædicandi, ad quod ſunt ex Profeſſione ſui Ordinis deputati, eos benignè recipi procurent, ac populos ſibi commiſſos, vt ex ore ipſorum verbi Dei ſemen deuotè ſuſcipiant, admoneant.* 3. Vt & ipſis Prædicatoribus *in neceſſitatibus perſonaliter aſſiſtant* &c.

Verùm Epiſcopis & Prælatis Apoſtolicis

cis monitis morem gerentibus, ferociùs inſurrexerunt *Parochi*, & eò ſpiritus illorum faſcinatus progreſſus eſt; Vt quantumuis Fratres Minores Apoſtolicâ S. Sedis auctoritate, aut Legatorum & Epiſcoporum facultate ad prædicandum mitterentur: Illos tamen nequaquam poſſe populis prædicare abſque Parochialium ſacerdotum aſſenſu, aſſererent. Quam ſententiam vt erroneam & temerariam tandem publico Decreto debuit condemnare *Clemens* 4. prout & condemnauit per Bullam, quæ incipit: *Quidam temerè ſentientes. Datam Peruſii 12. Kal. Iulii Pontif. anno* 1. declarans Fratres Minores juxta Regulam ſuam approbatos, tamquam à Romano Pontifice Miſſos & admiſſos, poſſe prædicare verbum Dei populis Rectorum Eccleſiarum ac ſacerdotum Parochialium aſſenſu nullatenùs requiſito &c. Vbi etiam de Confeſſionibus audiendis, de quibus poſteà ſuo loco.

Sic concutiebantur in Miniſterio verbi Dei Fratres Minores, & quamuis tum Epiſcopis, tum Parochis & ſacerdotibus exemplo S. Patris ſui reuerentiã & obſeruantiam debitam exhiberent: Concitatis tamen animis ſatisfacere non poterant, niſi per omnia nutui & obedientiæ eorum ſe ſubjicerent, quod Sedes Apoſtolica prohibebat, nec Euangelii liberæ prædicationi in illis Eccleſiæ afflictæ temporibus conueniebat: Interim dum hæ turbæ non remittuntur *Bonifacius* 8. *anno* 1. *ſui Pontif.* malis prouidere volens ſequens Decretum dedit.

Summarium decretalis Bonifacii 8. Super Cathedram. Titul. de ſepulturis inter Clementinas. In iis quæ ſpectant ad Prædicationes.

Bonifacius 8. igitur qui ad Pontificatum ad *annum* 1295. aſcenderat *anno* 1. *ſui Pontificatus* aduertens grauem (vt ait) & periculoſam diſcordiam ſuſcitatam ſuper Prædicationibus fidelium populis faciendis &c. inter Prælatos & Rectores ſeu Sacerdotes ac Clericos Parochialium Eccleſiarum per diuerſas mundi Prouincias conſtitutos ex vna, & Prædicatorum & Minprum Ordinum Fratres ex altera, pacis æmulo Satore zizaniorum procurante: Et intendens paternæ ſollicitudinis ſtudio illam prorsùs euellere, ac omnimodè ſubmouere &c. diligenti cum Cardinalibus deliberatione habitâ &c. de ipſorum conſilio & auctoritate Apoſtolicâ, infra ſcripta ſuper Prædicationibus ſtatuit & ordinauit.

1. Vt dictorum Ordinum Fratres in Eccleſiis & locis ipſorum, ac in plateis communibus liberè valeant Clero & populo prædicare, ac proponere verbum Dei, horâ illâ duntaxat exceptâ, in qua locorum Prælati prædicare voluerint, vel coram ſe facere ſolemniter prædicari: In qua prædicare ceſſabunt: præterquam ſi aliud de Prælatorum voluntate proceſſerit, ac licentia ſpeciali (addit) In ſtudiis autem generalibus, vbi ſermones ad Clerum ex more fieri ſolent, diebus illis quibus prædicari conſueuit: Ad funera etiam mortuorum, & in feſtis ſpecialibus, ſiue peculiaribus Fratrum, poſſint iidem Fratres, & liceat eis liberè prædicare: niſi fortè illâ horâ, quâ ſolet ad Clerum in prædictis locis Dei verbum proponi, Epiſcopus vel Prælatus ſuperior Clerum ad ſe generaliter conuocaret, vel ex aliqua cauſa vrgente Clerum ipſum duceret congregandum. *Minores & Prædicatores poſſunt liberè prædicare in ſuis Eccleſiis & plateis communibus.*

2. In Eccleſiis autem Parochialibus Fratres illi nullatenùs audeant, vel debeant prædicare, vel proponere verbum Dei, niſi Fratres prædicti à Sacerdotibus Parochialibus inuitati fuerint vel vocati, vel de ipſorum beneplacito & aſſenſu, ſeu petita licentia fuerit, & obtenta. Niſi Epiſcopus vel Prælatus ſuperior per eoſdem Fratres prædicari mandaret.

3. Adhortatur Pontifex omnes vt ſe benignos & fauorabiles exhibeant, in permittendo vt Fratres Prædicatores & Minores in Eccleſiis Parochialibus prædicent, idque ſub interminatione Indignationis Dei. Verba ſunt: *Cæterum vniuerſos Eccleſiarum Prælatos cujuſcunque præeminentiæ, ſtatus, vel dignitatis exiſtant, ac Sacerdotes Parochiales & Curatos ſiue Rectores prædictos, præſentium tenore rogamus & hortamur, nihilominuſque eis diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenùs pro diuina & Apoſtolicæ ſedis reuerentia, prædictos Ordines & Profeſſores eorum habentes affectu beneuolo commendatos, Fratribus ipſis non ſe difficiles, graues, duros, & aſperos, ſed potiùs fauorabiles, propitios, ac benignos, piaque munificentiâ liberales ſe ſtudeant exhibere: ſic eos in Prædicationis officio & propoſitionibus verbi Dei, ac in omnibus aliis ſupradictis, tamquam Cooperatores idoneos, & laborum ſuorum participes promptâ benignitate recipiant, ac affectuosè admittere non omittant, vt proindè illis æterna beatitudinis præmium augeatur, & animarum ſalutis incrementa felicia procurentur. Nec ipſos lateat, quòd ſi ſecùs ab eis agi fortaſſe contigerit, in hac parte Sedis Apoſtolicæ benignitas* &c. *contra eos non immeritò turbaretur* &c. *Ipſoſque nihilominùs cæleſtis indignatio Principis digna pro meritis*

rependentis &c. *minimè præteriret*. Hæc *Bonifacius*.

Porrò *Bonifacii* 8. ſucceſſor *Benedictus* 11. qui ad *annum* 170. Pontifex creatus eſt, hanc quidem Conſtitutionem in iis quæ ad Confeſſiones & Sepulturas ac Canonicam Portionem pertinent immutauerat per aliam Conſtitutionem quæ incipit: *Inter cunctas*; & habetur inter *Clementinas*, *Tit. de Priuilegiis*: Verum *Clemens* 5. in Concilio Viennenſi iterùm illam caſſauit, & priorem *Bonifacii* 8. *Super Cathedram* reſtituit & obſeruari mandauit. Aduertendum tamen Decretum *Benedicti* ſuper Prædicationibus in Conſtitut. *Inter cunctas*, eadem continere, quæ *Bonifacii*, ſaluo quòd loquens de Prædicationibus Fratrum Minorum in locis & Eccleſiis ſuis, & in publicis plateis exprimat. *Fratres prædicare in illis poſſe*, *abſque* (ait) *Diœceſanorum & aliorum Prælatorum petita licentia*: quam clauſulam etſi *Bonifacius* 8. omiſiſſet, clariſſimè tamen indicauerat, dum pro Prædicationibus nec examen, nec præſentationem, nec facultatem requirebat, ſed tantùm pro Confeſſionibus audiendis aliqua ex illis ſpecificabat: vt conſtat ex Textu dictæ Conſtitutionis, de quibus aliàs.

Verùm denuò ſuſcitatis aliquorum Epiſcoporum querimoniis in Concilio Lateranenſi ſub *Leone* 10. ordinatum fuit: Vt Regulares præcedente ſuorum Prælatorum examine ad munus Prædicatoris electi, quocunque poſteà prædicaturi acceſſiſſent, de ejuſmodi examine & idoneitate ſua per litteras authenticas &c. Epiſcopis & aliis locorum Ordinariis fidem legitimam facerent. Nihil autem ordinatum eſt circa licentiam petendam ab illis.

In Concilio tamen Tridentino *Seſſ.* 5. *de Reform. c.* 2. ſub *Paulo* 3. celebrata, poſtquam decreuerat, quòd *Regulares cujuſcunque Ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati & approbati fuerint, ac de eorum licentia etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare non poſſent*: Ordinat: *Vt cum dicta licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare*, & ab eis benedictionem petere teneantur antequam prædicare incipiant. Et nec hic fit aliqua mentio de petenda vel obtinenda licentia ab Epiſcopo, ſed tantùm de perſonali comparitione & oſtenſione licentiæ Superiorum. Imò *Seſſ.* 24. *c.* 4. ſub *Pio* 4. celebrata, etſi generaliter ordinet vt: *Nullus* (ait) *ſæcularis ſiue Regularis, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum contradicente Epiſcopo prædicare præſumat*: Addit tamen quod: *In reliquis, ea, quæ de Prædicationis munere, ſub eodem Paulo* 3. *decreta fuerunt, ſuum robur obtineant*. Hæc ibi. Circa quæ

Etiam poſt Concilium Trid. non petita licentia ab Epiſcopis.

Concilii Decreta variæ ſunt ſubortæ quæſtiones. Ex eo enim quòd non derogauerit Concilium Tridentinum ſpecialiter *Conſtitutioni Super Cathedram Bonifacii* 8. quæ eſt confirmata in Concilio Viennenſi *Conſtit. Dudum*: Per quam quæ habebantur pro Priuilegiis, tranſiuerunt in legem & Jus commune & Conciliare: Cenſentur ibi conſtituta ſaltem pro Fratribus Prædicatoribus & Minoribus quoad Prædicationes inconcuſſa manere, & conſequenter Fratres Minores non obligari ad poſtulandam licentiam vel benedictionem ab Epiſcopis ſpecialiter dum in Eccleſiis ſuorum Ordinum & plateis publicis prædicant.

Vnde & Pontifices poſteriores ſimilibus quæſtionibus commoti Interpretationem Concilii Tridentini ad litteram proſequentes, iſta Decreta ſequentibus Declarationibus explicarunt. Ac in primis *Pius* 5. in Conſtitutione Motus proprii quæ incipit: *Etſi Mendicantium* Decretum *Seſſ.* 24. *& Seſſ.* 5. interpretatus: *Declaramus* (ait) *Can. Seſſ.* 24. *c.* 4. *per quem omnibus Regularibus, etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis, contradicente Epiſcopo, Prædicationis officium interdicitur: Mendicantium Ordinum Fratres hujuſmodi, quando à ſuis Generalibus vel etiam Miniſtris Prouincialibus ad id deputati fuerint, non comprehendere, nec eos afficere: imò volumus quòd in ſuis Eccleſiis quando eis placuerit, licitè & abſque vllo impedimento vel contradictione etiam Epiſcopi (niſi ipſe prædicauerit) prædicare poſſint.* Et in alia Bulla quæ incipit: *Ad hoc nos Deus prætulit*: facultatem concedit præfatis: vt *in propriis Eccleſiis prædicent abſque eo quòd ſe præſentauerint Epiſcopo, & abſque petita benedictione, eoque contradicente, etiam dum in Eccleſia Cathedrali prædicatur, dummodò non prædicent eo tempore quo ipſe prædicauerit*. Addo ego ex Clementina Dudum, *vel prædicare coram ſe ſolemniter fecerit*. Vbi notanda eſt particula *ſolemniter*. Et quidem illa interpretatio *Pii* 5. benè conſideranti verba Concilii Tridentini juſta, & recta videbitur, quoad loca quæ ſunt ſuorum Ordinum: Hoc enim conforme eſt Juri communi & Conciliari, quod pro Fratribus Minoribus & Prædicatoribus eſt conditum; vnde etſi ordinatio Concilii Tridentini pro Regularibus aliquid concluderet, non tamen pro Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, qui Jure communi, & ex Concilio Viennenſi alias leges ſibi præſcriptas habent, quibus per clauſulas generales non cenſetur derogatū; vt latiùs poſtea dicetur. *Nota.*

Ex his breuitatis gratiâ ſequentia Corollaria inferuntur ad euitandas contentiones & altercationes inutiles.

C O-

Digitized by Google

COROLLARIA.

Vt FF. Minores prædicent in ſuis Eccleſiis debent eſſe approbati à ſuis ſuperioribus.

1. FRatres Minores in ſuis Eccleſiis & locis, ac in plateis communibus & publicis, ſi modò à ſuis ſuperioribus ſint ad illud officium approbati & admiſſi poſſe prædicare: Exceptâ dumtaxat horâ, in qua Epiſcopus vel loci Prælatus per ſe prædicaret, vel prædicari coram ſe ſolemniter faceret. Hoc patet ex Conſtitutione *Super Cathedram*, in Concilio Viennenſi renouata *c. Dudum* de Sepulturis.

Non requiritur Examen Epiſcopi, qui nec poteſt examinare.

2. Ad hujuſmodi prædicationes faciendas non requiri aliquod examen Epiſcopi ſicut nec ad aliquas quaſcunque prædicationes quouis loco faciendas. Hoc conſtat ex Iure communi, etiam Concilii Tridentini: nuſquam enim nec in Concilio Tridentino aliquod examen requiſitum fuit in Regularibus ad prædicationes faciendas, niſi examen & approbatio propriorum Superiorum, vt expreſsè ponitur *Seſſ.* 5. *de Reform. c.* 2. ſufficit enim cuiuis Regulari, vt Epiſcopo præſentet Approbationem & licentiam Superiorum: nec aliqua vſquam fit mentio examinis Epiſcopi. Quapropter abutuntur Epiſcopi ſuâ auctoritate, cùm Regularem pro ſolis Prædicationibus præſentatum examinare præſumunt: Ex Concilio enim Tridentino debent contenti eſſe Approbatione, & examine ſuorum ſuperiorum.

Nec licentia nec Benedictio Epiſcopi.

3. Fratres Minores & Prædicatores, vt prædicent in Eccleſiis ſuorum Ordinum, & publicis plateis, non indigent aliquâ licentiâ, aut benedictione Epiſcopi. Ratio eſt: Quia etſi Concilium Tridentinum Seſſ. 5. imponat Regularibus, vt cum licentia Superiorum perſonaliter ſe præſentent coram Epiſcopis, & ab eis benedictionem petere teneantur: Illud tamen Decretum (quidquid ſit de aliis Regularibus) non concernit Fratres Minores, quia, vt jam ſæpè repetitum eſt, Concilium Tridentinum non derogauit Juri communi & Conciliari Concilii Viennenſis. Et ita declarauit *Pius* 5. in Bulla: *Etſi Mendicantium*, pro omnibus Mendicantibus: de qua Bulla ſuo loco latiùs.

Oſtendenda tamen Epiſcopo petenti approbatio ſuorum Superiorum.

4. Epiſcopo poſtulante ſiue requirente, tenentur Fratres Minores exhibere Approbationem, & licentiam ſuorum ſuperiorum ſuper idoneitate & officio Prædicationis ſibi commiſſo, antequàm per loca ſui Epiſcopatus prædicent. Ratio eſt: Quia ad Epiſcopalem curam pertinet ſcire: Quales ſint qui miniſterium iſtud obeunt in locis ſuæ Juriſdictionis. Et hoc modo intelligendum eſt, quod Concilium Trid. *ait Seſſ.* 5. vbi poſtquam de licentia & Approbatione Superiorum locutum eſt; Addit: *Cum dicta licentia Superiorum debere ſe præſentare Epiſcopis* &c. Quod quidem etſi ex vi Concilii Fratrem Minorem non obliget: Ex natura tamen rei & officio Epiſcopali obligat, vt Epiſcopo aliquâ ratione conſtet de idoneitate Miniſtrorum.

5. Fratres Minores non poſſunt prædicare in Eccleſiis, quæ ſui Ordinis non ſunt, ſine conſenſu Parochorum, & eorum qui Eccleſiarum adminiſtrationem gerunt. Ita Conſtitutio *Super Cathedram* in cap. *Dudum de ſepulturis.* Excipitur tamen, niſi Epiſcopus vel Prælatus ſuperior per eoſdem Fratres ſpecialiter prædicari demandaret.

Qualiter peccent Parochi recuſantes FF. Minoribus licentiam Prædicandi.

6. Peccant mortaliter Parochi qui rogati à Fratribus legitimè ad Prædicationes approbatis ac legitimè miſſis ad prædicandum in eorum Eccleſiis; ex aliqua indignatione, odio vel auerſione abſque cauſa illos repellunt. Conſtat ex Conſtitutione & cap. *Dudum* ſupra citato. In quibus Pontifex: *diſtrictè mandat & ſub interminatione diuinæ indignationis*, vt Fratres ſe ad Prædicationes offerentes recipiant. Dixi (*abſque cauſa*) ipſorum enim prudentiæ ſine dubio licentia illa relicta eſt, ſi ſuperiori mandato, vel aliundè non obligentur.

Digreſsio de ſtationibus ordinariis quibus Fratres Minores in Eccleſiis alienis deſeruiunt.

Cur FF. Minores in alienis Eccleſiis prædicent etiã cum pacto.

DUbitauit non ſine cauſa quiſpiam: Cùm ad concordiam Fratrum Minorum cum Clericis S. Sedes maturâ deliberatione Concilii Generalis Viennenſis vnicuique terminos jam conſtituiſſet, vt nimirùm, Regulares, in Eccleſiis ſuorum Ordinum, aut in plateis communibus & publicis, congregato populo verbum Dei annuntiarent: Parochi verò & Clerici, quibus officium prædicandi competebat, in ſuis Parochialibus Eccleſiis munus obirent. Cur (inquam) terminis ſibi conſtitutis non contenti, poſt hanc Conſtitutionem: In Eccleſiis Parochialibus & Collegiatis tot reperiantur ſtationes fixæ, in quibus Fratres Minores prædicant tum in Dominicis tum in Feſtis, & Solemnitatibus, nec non tempore ſancto Aduentus & Quadrageſimæ, etiam cum certis obligationibus & pactis?

Plures hujus rei cauſas referunt Doctores Sancti Thomas & Bonauentura.

1. Cauſa Parochorum alleuiatio.

1. *Oneris Parochorum alleuiatio*: Cùm enim Parochi curis & ſollicitudinibus variis, quas ſecum paſtorale onus inuoluit,

Digitized by Google

diſtracti & implicati eſſent, perpetuò verbi Dei prædicationibus inſiſtere non potuerunt, adeoque ſubſidium Fratrum Minorum & aliorum Mendicantium expetierunt. Quod cùm potiſſimùm in Feſtis ſolemnioribus & tempore Aduentus & Quadrageſimæ vrgeret: Hinc factum eſt, vt ad majorem ſecuritatem, vtrimque de certis diebus velut paciſcerentur: Ne Regulares temporibus illis aliis impediti, Parochis deficerent: & aliunde ne inutiliter, & ſub incertum ſuos Concionatores à ſuis laboribus ſuſpenſos tenerent: expectando donec pro beneplacito à Parochis inuitarentur & vocarentur.

2. Supplementum alicu us impedimenti.

2. *Supplementum alicujus impedimenti*, Vt imperitiæ ſermonis, eò quòd Parochi non ſemper habent gratiam verbi, vel talentum prædicationis, etiamſi aliàs ſufficienter litterati & docti; vnde in eorum locum aduocantur Regulares Mendicantes, vt certis diebus eorum ſuppleant vices.

3. Populi deuotio.

3. *Populorum deuotio.* Qui vel pro ſua pietate volunt multiplicari apud ſe verbum Dei, vel interdùm Parochorum cibum quotidianum velut faſtidientes, poſtulant ſibi ab aliis prædicari. Et ad hoc Prædicationes per Aduentus & Quadrageſimas Eccleſiâ ſic mandante, & Epiſcopis ac Magiſtratibus idipſum requirentibus ſunt inſtitutæ, vt conſtat ex Concilio Tridentino. Quæ cùm requirant continuum ſtudium, cui non poſſent vacare Paſtores: Conuentiones cum Fratribus Minoribus & aliis fiunt, vt ad tempora indicta ſint parati.

4. Vt ſeruetur charitas & concordia.

4. *Ad Charitatem & Concordiam ſeruandam*: Cùm enim ex Conſtit. *Super Cathedram* confirmata per *Caput, Dudum de Sepulturu*, ordinatum eſſet, vt Fratres Minores & Prædicatores non ſolùm in locis ſuis, ſed etiam in plateis communibus & publicis abſque alia licentia prædicarent verbum Dei: Cùm ex hoc viderent Parochi ſuas Eccleſias pro prædicationibus minùs frequentari, & populum ſequi prædicationes Fratrum in plateis & locis communibus prædicantium: Maluerunt illos ad ſuas Eccleſias inuitare, vel eis locum prædicandi in ſuis Eccleſiis ſtato tempore concedere, quàm vt pro libitu ſuo populum ad loca publica conuocarent, & eis verbum Dei pro beneplacito proponerent: Eò maximè quòd ſub pœna Excommunicationis Parochis & Eccleſiarum Prælatis à S. Sede prohibitum eſſet; ne populum ab audiendis hujuſmodi prædicationibus Fratrum auerterent, aut Concionantes impedirent: vt ex *Bonifacio* 9. refert *Hieronimus Rodrigues in Compendio Reſol.* 112. *de prædicatoribus num.* 11. Ex quo factum eſt vt in Belgio & aliis Regionibus multis ceſſauerit illa conſuetudo prædicandi in plateis publicis & communibus extra Eccleſias; quia communi conſenſu eorum ad quos pertinet res illa, Fratribus datus eſt locus tempore oportuno in Eccleſiis Parochialibus & Collegiatis prædicandi.

APPENDIX.

EX quibus infertur: Quæſtiones quas quidam inconſiderate mouent ſuper Stationibus & Prædicationibus Mendicantium, quaſi *Precariæ* eſſent & à nutu & beneplacito Parochorum dependerent, falſò vt plurimùm fundamento inniti. Duplices enim debent diſtingui Stationes & Conciones quæ à Fratribus Minoribus & Mendicantibus fiunt: Aliæ enim ſunt *Liberæ*, quæ nimirùm vel ad preces & rogatum Fratrum toties quoties à Parochis conceduntur, vel ex Parochorum gratioſa & liberali inuitatione proueniunt: Aliæ ſunt *Oneroſæ*, quæ titulo oneroſo velut ex conuentione partium inſtitutæ ſunt; vt ſunt Stationes & Conciones fixæ & determinatæ ad certas ſolemnitates, & dies anni, & ad Aduentus & Quadrageſimas: Cùm enim ad ſupplendum onus vel alleuiationem Parochorum, vel ad populi vtilitatem ex ipſorum concordatis fiant: & titulo oneroſo illas Conciones Conuentus Fratrum in ſe ſuſcipiant, & ſe obligent ad præſtandum illis temporibus Concionatorem idoneum: *Precariæ* nullatenùs cenſendæ ſunt, ſed ex pacto, concordato, ac conuentione juſtitiæ procedunt. Vnde etiam obligatio vtrimque naſcitur ſuſtentationis, & aliquorum piorum emolumentorum per modum mercedis pro labore & obligatione continuati operis. Quinimò aliquæ Conciones quæ *precariò* incœperunt, in obligationes ſucceſſu temporis implicito quodam conſenſu partium tranſierunt.

Stationes ſeu Conciones aliæ liberæ, aliæ oneroſæ.

Oneroſæ non ſunt Precariæ.

Iuſtificatio Prouiſionum Apoſtolicarum ſuper Prædicationibus Fratrum Minorum.

SAt ſuperque ſummi Pontifices Prouiſiones ſuas Apoſtolicas factas Fratribus Minoribus juſtificarunt, dum in ſuis Conſtitutionibus præmiſerunt cauſas Decretorum ſuorum, quas ad tria vniuerſalia velut Capita potiſſimùm reduxerunt: *Vtilitatem populi, propter quam Ordo ille inſtitutus eſt: Fructus Eccleſiæ Dei ex Prædicationibus emergentes: Laborantiũ juſtum ac neceſſarium ſubſi-*

Motiua quibus Papæ dederunt FF. Minoribus tales licentias prædicandi.

Digitized by Google

ſubſidium & ſolatium: *Gloriam Dei & Ordinis decorem.* Sic ferè in omnibus præfantur Pontifices ab *Honorio* 3. Regulæ approbatore vſque ad *Vrbanum* 8. in Conceſſionibus, Confirmationibus, & Innouationibus dictarum Prouiſionum. Sed nec deſunt ſpecialia Motiua in ſingulis.

Ac 1. quidem: Quòd libera data eſt facultas Fratribus Prædicandi in ſuis Locis, ac plateis publicis abſque alia requiſita licentia præterquam ſuorum Prælatorum: Cauſam juſtiſſimam inſinuat *Bonifacius* 8. in Conſtitutione: *Super Cathedram*: *Diſcordiam* (ſcilicet) *grauem & periculoſam plenam periculis, onuſtam diſpendiis, in conſpectu diuinæ Majeſtatis exoſam*; quæ oborta erat inter Parochos & Fratres Prædicatores & Minores, quam *Paternæ ſollicitudinis ſtudio*, intendebat Pontifex hoc medio prorsùs tollere ac *omnimodè ſubmouere.* Cùm enim Parochi imò & Prælati ſæculares frequentius nollent Regulares admittere ad prædicandum in ſuis Eccleſiis, imò & prædicandi licentiam dare Prælati renuerent: viſum eſt Pontifici vtroſque ab inuicem ſeparare, & relictis quidem Eccleſiis Parochialibus & Sæcularibus, generalem licentiam dedit Fratribus Minoribus & Prædicatoribus independenter ab ipſis, prædicare in ſuis Eccleſiis, locis, & plateis publicis, abſque vllius inferioris facultate etiam poſtulanda.

2. Noluit Fratres prædicare in Eccleſiis Parochialibus, abſque beneplacito & aſſenſu Parochorum, niſi Epiſcopus vel Prælatus ſuperior per eoſdem Fratres prædicari mandaret: vt ſic Parochi nullam haberent cauſam quetimoniæ: Interim verbum Dei ab omnibus annuntiaretur.

3. Ne ſub titulo examinis & idoneitatis cognoſcendæ mouerentur difficultates, prouiderunt plus ſatis Pontifices; Ne Fratres Minores populo prædicarent, niſi ſeruato Regulæ Fratrum Minorum rigoroſo tenore, quo examen & approbatio committitur Miniſtro Generali: vel dilatato jam Ordine ſeruatâ ſimili Prouiſione Apoſtolicâ, vt examen & approbatio Prædicatorum fieret per Miniſtrum Prouincialem & Definitores Capitulariter congregatos, eorum Conſcientias in hoc onerando. Quibus benè obſeruatis, nihil poterat Epiſcopis ſcrupuli remanere, nec aliquod dubium idoneitatis, vel capacitatis pro iis qui per examen exactum, intra terminos Conſcientiæ à ſuperioribus factum, concurrentibus vnius Prouinciæ Definitoribus, qui ſemper ex præcipuis Patribus eliguntur, approbati eſſent. Quid enim poteſt juſti ſcrupuli vel dubii in his moueri? An examen vnius Epiſcopi tranſitorium, etiamſi eſſet unius & alterius horæ, aſſiſtentibus aliquot Canonicis vel ſacerdotibus præualebit, aut Conſcientiam Epiſcopi aſſecurare poterit, plus quàm examen proborum & doctorum Patrum, qui & ſtudia, & mores, & ingenia ſuorum perſpecta habent, & qui in praxi quotidiana experti ſunt? Cùm vel maximè in conſcientia de eorum quos approbant idoneitate rationem reddere coram Deo teneantur.

Epiſcopi immeritò ſcrupuliſant in admiſsione Fratrum præſentatorum ad Prædicandum.

Benè igitur, ſufficienter, optimè ſummi Pontifices examen & approbationem Fratrum Minorum & cæterorum Mendicantium ad Prædicationes commiſerunt Superioribus ſuis: Nec minùs prouidè examen illud ſubtraxerunt ab Epiſcopis. Rationes darem palpabiles, niſi fragiles aures offendere timerem: ſciunt enim qui quotidie hujuſmodi examina coguntur contra Decreta Pontificia ſubire, quales quæſtiones proponantur, & quantum ad finem intentum colliment &c.

Abuſus.

4. Quia tamen oportuit omnes moleſtiarum occaſiones proſcribere: *Tridentinum Concilium* ordinauit, vt Regulares cum licentia & approbatione Superiorum ſe coram Epiſcopis præſentent, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam inciperent prædicare, etiam pro Eccleſiis ſuis, ſimul autem licentiam pro Eccleſiis alienis: quod reuerentiæ & obſeruantiæ eſt. Vnde non eſt neceſſarium vt illam obtineant, ſed etiam eâ recuſatâ prædicare poſſunt, abſque alia obligatione etiam examinis. Quod enim *ſeſſ.* 24. *ca.* 4. dicitur *Regulares non debere præſumere prædicare etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum contradicente Epiſcopo*: id intelligendum: de contradictione juſta & legitima, quæ fundetur in aliquo defectu ab ipſis commiſſo. Non enim (vt aiunt Doctores) per hoc voluit Concilium inſtruere Epiſcopos aliquo elationis argumento, vt pro libitu agere liceret, neque, vt auctoritate vtantur in deſtructionem ſed in ædificationem: Cauſæ autem contradictionis exprimuntur *ſeſſ.* 5. *cap.* 2. vt ſi Prædicator *errores aut ſcandala diſſeminaret in populo* &c. Vnde & Portel de contradictione hac Epiſcopi V. *Prædicator. num.* 8. ex reſponſione Cardinalium refert hæc verba: *Attendant tamen Epiſcopi propter quam cauſam id imperent* (nimirùm ceſſationem à Prædicatione) *Volumus namque quòd ſi illicitè juſſerint, ad Jus lis deferatur, & interim ceſſent.*

Qualis contradictio Epiſcopi juxta Trident. debeat eſſe, vt Regulares non poſſint prædicare in ſuis Eccleſiis.

Et hæc quidem de Regularibus in genere: Nam Fratres Minores & Prædicatores, quorum Prouiſiones in *Cap. Dudum* in Concilio Viennenſi ſunt renouatæ, cùm *Concilium Tridentinum* Juri illi communi ſpecialiter nō derogauerit, in ſuo jure permanere dignoſcuntur, ſi res benè perpendatur.

Ex

Digitized by Google

Ex quibus omnibus luce meridianâ clarius eſt: Nullũ relictum alicujus diſcordiæ veſtigium ratione Prædicationis, ad quam ex vi Status aſſumpti ſunt Fratres Minores: Cùm de eorum, qui ad hoc miniſterium eliguntur, idoneitate, per examen etiam ſub conſcientiæ obligatione à Superioribus factum, Epiſcopis ſatisfiat, omniſque ad eos reuerentia & obſeruantia exhibeatur, nec in alienis locis prædicent, aut prædicare valeant abſque conſenſu & licentia eorum: Nec ipſis prædicantibus, vel coram ſe ſolemniter prædicare facientibus (niſi aliter ipſi etiam Epiſcopi diſponant) prædicare in ſuis Eccleſiis vel alibi poſſint.

Aliæ ſunt Prouiſiones pro iis qui annuntiant verbum Dei in Terris Infidelium, quibus pro rerum, temporum, & perſonarum circumſtantiis abundè prouiſum eſt à S. Sede, vt verbum Dei fructificare valeat, quæ quia controuerſæ non ſunt illas à propoſito relinquimus.

§. III.

Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ.

Vnde in Regula FF. Minorum non fiat mentio audiendi Confeſſiones.

CUm in Regula Fratrum Minorum nulla penitùs mentio facta fuerit ſuper Confeſſionibus Sæcularium audiendis, & pœnitentiis injungendis, ſingularem autem concomitantiam habeat hoc Sacramentum Pœnitentiæ cum Prædicatione Verbi Dei: qui enim Verbum Dei annuntiat, ſeminantis officium præſtat, & ſeminare ſuperfluum quidem foret, ſi, qui ſeminat, metere non poſſet. Cùm & Chriſtus Apoſtolis Prædicationis Miniſterium injungens ſemper in ordine ad Meſſem ſe illud injunxiſſe inſinuauerit: *Meſſis* (ajebat) *quidem multa, operarii autem pauci, Rogate ergo Dominum Meſſis vt mittat operarios in Meſſem ſuam.* In Meſſem (inquam) quia ſemen ad Meſſem naturali conſequentia ordinatur. Vnde & Joan. 4. ab vltimo ſeminis effectu, qui eſt manducanti panem præſtare, exordium ſui Sermonis ſumens: *Meus* (ait) *cibus eſt, vt faciam voluntatem ejus qui miſit me, vt perficiam opus ejus.* Et operis finem proponens: *Nonne vos dicitis, quòd adhuc quatuor menſes ſunt, & Meſſis venit: Ecce dico vobis, leuate oculos veſtros, & videte Regiones, quia albæ ſunt jam ad Meſſem: Et qui metit mercedem accipit, & congregat fructum in vitam æternam, vt & qui ſeminat ſimul gaudeat, & qui metit. In hoc enim eſt verbum verum: quia alius eſt qui ſeminat, & alius qui metit: Ego miſi vos metere quod vos non laboraſtis: alii laborauerunt, & vos in labores eorum introiſtis.*

Matth. 9. v. 37.

Ioan. 4. v. 34.

Duplex Seminatio & duplex Meſſis.

Pulchra quidem circumlocutio, qua duplex Seminatio, duplexque Meſſis deſcribitur: *Prior* quidem Seminatio facta multo labore per Prophetas, cujus Meſſis conſeruata fuit Apoſtolis: Non enim in principio Euangelii metebant quæ ſeminauerant, ſed quæ à Moyſe & Prophetis & Juſtis veteris Teſtamenti ſeminata erant: & quæ calore Solis Juſtitiæ Chriſti Domini in verbo & miraculis jam ad meſſem albicabant. Et in hoc fuit verum: *Quia alius fuit qui ſeminauit, & alius qui meſſuit:* quamuis communi gaudio ſpiritali refecti ſint, & Prophetæ ſeminantes, & Apoſtoli metentes.

Altera verò & poſterior Seminatio fuit Apoſtolica verbi Euangelici per vniuerſum orbem, quæ quidem ita facta eſt ab Apoſtolis & indies fit à Prædicatoribus, vt etiam eis Meſſis demandetur. Quibus enim demandatum erat: vt *Euntes docerent omnes gentes*, ſiue, vt *Prædicarent Euangelium omni creaturæ*, quæ ad ſeminandum ſpectant: Eiſdẽ datus eſt Spiritus Sanctus: vt: *Quorum remitterent peccata, remittentur eis*, quod ad meſſem pertinet, vt *Qui ſeminant in benedictionibus, de benedictionibus & metant.*

Matt. 28. verſ. 19. Marc. 16. verſ. 15. Ioan. 20. verſ. 23. 2 Cor. 9. verſ. 6.

Hæc itaque miniſteria Fratribus Minoribus à ſua origine ſunt commiſſa, vt Sacerdotibus, quibus ex Regula commiſſum fuit officium prædicandi, etiam (ſi idonei eſſent) eis Confeſſionum audiendarum poteſtas committeretur.

De Confeſſariorum pro ſæcularibus approbatione & poteſtate eorum ordinaria.

I.

Prouiſio Apoſtolica.

FF. Minorum examen & approbatio ad Confeſſiones audiendas penes quos.

EXamen & Approbatio Fratrum Minorum ad Confeſſiones Sæcularium audiendas & Abſolutionem à peccatis impertiendam à principio Ordinis commiſſa fuit à S. Sede Miniſtro Generali, vel Miniſtris Prouincialibus cum ſuis Diffinitoribus in Capitulis ſuis Prouincialibus, ita vt illis ſic approbatis Juriſdictio à S. Sede adueniret abſque alia præſentatione Epiſcopis facienda. Colligitur hæc Prouiſio ex Bulla *Gregorii* 9. quæ incipit: *Quoniam abundauit iniquitas. Data Viterbii* 11. *Kal. Junii Pontif. anno* 11. ſcripta ad omnes Archiepiſcopos, Epiſcopos &c.

In

In qua Pontifex mandat Archiepiſcopis, Epiſcopis &c. Ne impediant quò minùs fideles, qui ad Prædicationem Fratrum Minorum acceſſerint, ipſis valeant confiteri. Sicut itaque approbatio ad Prædicationes pertinebat ad Generales ex Regula, & ex ampliatione poſteà facta ad Prouinciales & Diffinitores ſimul in Capitulis congregatos: ſic & approbatio ad Confeſſiones: Fruſtrà enim Pontifex ſcripſiſſet Epiſcopis, ne impedirent Sæculares ad Fratres Concionatores pro Confeſſione accedentes, ſi Epiſcopis debuiſſent priùs præſentari, & ab illis admitti: Hòc enim ipsò quò Epiſcopis præſentati, & ab illis approbati fuiſſent: Epiſcopi non tantum non potuiſſent contradicere, ſed magis ſuas approbationes promouiſſent. Scribit itaque Pontifex Epiſcopis, vt à Superioribus ad Confeſſiones admiſſos, tamquam à S. Sede approbatos, Confeſſiones Sæcularium audire permittant. Et hæc fuerunt initia Ordinis. Quæ magis patent ex Conſtit. *ſuper Cathedram*, & aliis de quibus infrà.

Colligitur etiam ex ſubſequentibus Prouiſionibus in Jure communi contentis, & amplificatis.

II.

Prouiſio Apoſtolica.

IN re tanti momenti creſcente & dilatato Ordine: *Clemens* 4. in Bulla quæ incipit: *Quidam temerè ſentientes: Data Peruſii* 12. *Kal. Julii Pontif. anno* 1. Querimoniâ ſubortâ inter Parochos prohibentes Fratribus Confeſſiones ſuorum audire, illos compeſcuit, & voluit, vt Fratres modò licentiam haberent vel à S. Sede, vel à Legatis Apoſtolicis, vel ab Ordinariis locorum, vt etiam inuitis Parochis, & Prælatis inferioribus, audirent Confeſſiones, pœnitentias injungerent, & abſoluerent ab omnibus peccatis, exceptis ſingulariter reſeruatis. Similem dederat prius *Alexander* 4. per Bullam quæ incipit. *Cum olim quidam temerè ſentientes. Datam Anagniæ* 3. *Idus Martii Pontif. anno* 5.

III.

Prouiſio Apoſtolica.

CUm demùm multiplicarentur quæſtiones & diſcordiæ, emanauit Conſtitutio illa *Bonifacii* 8. de qua ſuprà in Prouiſionibus pro Fratrum Minorum Prædicationibus, quæ incipit *Super Cathedram.* Poſteà confirmata in Concilio Viennenſi ſub *Clemente* 5. per *Cap. Dudum de Sepulturis.* In qua ſequentia quoad Confeſſionum audientiam ordinata ſunt.

Cōnfeſſariorum inſtitutionis antiqua forma.

1. Confeſſariorum Inſtitutionem dependere ab Electione Prouincialium & Cuſtodum in ſuis Prouinciis: quæ hoc modo fieri debebat. Et quidem Prouinciales ſiue eorum Vicarii, vel Cuſtodes tenebantur vel per ſe, vel per Fratres deputatos adire Epiſcopos & humiliter petere: vt Fratres qui ab eis electi forent in eorum Ciuitatibus & diœceſibus Confeſſiones ſubditorum ſuorum confiteri ſibi volentium audire liberè valerent, & hujuſmodi confitentibus (prout ſecundùm Deum expedire cognoſcerent) pœnitentias imponere ſalutares, atque eiſdem abſolutionis beneficium impendere, de licentia, gratia, & beneplacito eorundem, nimirùm, Epiſcoporum. Deinde præfati Miniſtri & eorum Vicarii vel Cuſtodes juxta Ordinis Conſtitutiones: Eligere tenebantur *perſonas ſufficientes, idoneas, vitâ probatas, diſcretas, modeſtas, atque peritas ad tam ſalubre miniſterium & officium exequendum*: Quas ſic ab ipſis electas debebant ſub ſcripto præſentare, vel facere præſentari Epiſcopis, vt de eorum licentia, gratia, & beneplacito in Ciuitatibus & diœceſibus eorundem, hujuſmodi perſonæ ſic electæ Confeſſiones confiteri ſibi volentium audirent &c.

1. Electi à Prouincialibus & Cuſtodibus ſcripto præſentabantur Epiſcopis.

2. Sic præſentatos in numero competenti abſque alio Examine Epiſcopi admittebant: quòd ſi tamen aliquem ex eis, ob cauſas, Epiſcopus non duceret admittendum, eo amoto alius præſentabatur ſiue ſubrogabatur ſimiliter abſque examine Epiſcopi.

2. Sic præſentatos Epiſcopi ſine alio Examine admittebant.

3. Quòd ſi fortè Epiſcopi ſiue Prælati: præfatis Fratribus ad Confeſſiones (vt præmittitur) audiendas electis exhibere hujuſmodi licentiam recuſarent: *Nos* (ait Pontifex) *ex nūc ipſis, vt Confeſſiones ſibi confiteri volentium, liberè licitèque audire valeant, & eiſdem pœnitentias imponere, atque eiſdem beneficium abſolutionis impertiri, gratioſè concedimus de plenitudine Apoſtolicæ poteſtatis.* Ita vt nec licentia, nec beneplacitum Epiſcopi expectaretur: Juriſdictio enim illis à Capite ſuperiore Eccleſiæ aduenìebat.

3. Si non admittebāt cenſebantur admiſsi abſolutè per Papam.

4. Poteſtatis hujus terminos poſuit Pontifex vt illius virtute, non amplior Fratribus per hoc poteſtas impenderetur: *Quam Curatis vel Parochialibus Sacerdotibus eſt à Jure conceſſa, niſi forſan eis Eccleſiarum Prælati vberiorem in hac parte gratiam ſpecialiter ducerent faciendam &c.*

4. Poteſtas illis data non excedebat poteſtatē Parochorum.

Ex quibus omnibus deducitur antiqua

Digitized by Google

forma qua Ordo vniuerſus etiam vſque ad noſtra tempora vtebatur, nimirùm: Vt Fratres electi per debitum examen à Prouincialibus, & iis quibus ex Conſtitutionibus Ordinis committitur, præſententur ſcripto Epiſcopis, vt de eorum licentia Confeſſiones in diœceſibus ſuis ſimpliciter audirent: Quam licentiam conferre tenebantur Epiſcopi, abſque aliquo examine, ſtare enim debebant examini & electioni Prouincialium &c. (niſi fortè cauſam contra aliquem Fratrem in ſingulari haberent) quòd ſi Epiſcopi dare licentiam ſic debitè electis & præſentatis renuerent: Ipſi Fratres Apoſtolicâ auctoritate hoc ipſo ad Confeſſiones Sæcularium audiendas admiſſi erant, in *Diœceſibus* pro quibus præſentati fuerant. Clarè enim exprimit Conſtitutio *Bonifacii*, Fratres admitti pro *Diœceſibus* ſimpliciter in quibus præſentabantur, ita vt extra illas ex vi hujus Conſtitutionis audire Sæcularium Confeſſiones non poſſent, ſed de his aliàs.

Et hanc quidem Prouiſionem amplificauerat *Benedictus* 11. in Conſtitutione: *Inter cunctas de Priuilegiis*, ſed quia Conſtitutioni illi per Cap. *Dudum*, in Concilio Viennenſi derogatum fuit in pluribus: ad vitandas controuerſias, amplificationibus illis ſuperſedemus, remittentes omnia ad Doctores, qui ſuper illas ſcripſerunt.

IV.

Prouiſio Apoſtolica.

Qualiter Fratres admiſsi pro vna diœceſi poſsint audire confeſsiones eorum qui ſunt de alia diœceſi.

QUia verò ex Conſtitutione: *Super Cathedram*, ſiue *Dudum de Sepulturis*, non erat declaratum: An Fratres in diœceſibus approbati, poſſent in illa diœceſi, pro qua approbati fuerunt, quoſcunque etiam aliarum diœceſum ad ſe accedentes audire & abſoluere: *Nicolaus* 5. in Bulla quæ incipit: *Scimus populos Ciuitatum*, abſolutè declarat poſſe audire Confeſſiones omnium quarumcunque diœceſum, & quoſcunque extraneos ac forenſes ad ſe in diœceſi pro qua erant admiſſi (vt prædicitur) accedentes abſoluere, etiam in Caſibus quos diœceſani eis conceſſerint. Data eſt Bulla *Romæ* 15. *Aprilis anno* 1458. *Pontif. anno* 2. Quam Bullam ſub iiſdem terminis confirmauit *Sixtus* 4. in Bulla quæ incipit: *Veſtris in hac parte. Data Romæ die* 9. *Julii* 1475. *Pontif. anno* 4.

V.

Prouiſio Apoſtolica.

Item Itinerantes in Diœceſi ubi non ſunt admiſsi.

HAbetur & viuæ vocis Oraculum *Sixti* 4. quod inter Oracula relata *Tract.* 1. Monumentorum Ordinis eſt 113. quo concedit Confeſſariis Ordinis: Vt dum in itinere exiſtunt & requiruntur vt audiant Confeſſiones: Etſi in iſta diœceſi non fuerint præſentati ſecundùm Clement. *Dudum*, poſſe Confeſſiones fidelium audire, eoſque abſoluere. Quod intelligendum eſt: ſi in aliqua diœceſi ſint admiſſi priùs, nec habeant copiam Epiſcopi, cui ſe præſentent. Et ita conceſſit etiam *Eugenius* 4. Orac. 13. præter aliam conceſſionem factam Patribus Jeſuitis à *Gregorio* 13.

VI.

Prouiſio Apoſtolica.

SUpra dictis Prouiſionibus acceſſit determinatio magis ſpecifica *Concilii Trid. Seſſ.* 23. *de Reform. c.* 15. quâ decernit: *Nullum etiam Regularem poſſe Confeſſiones Sæcularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut Parochiale beneficium obtineat, aut ab Epiſcopis per examen (ſi illis videbitur eſſe neceſſarium) aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat: Priuilegiis & conſuetudine quacumque etiam immemorabili non obſtantibus.* Quæ an in rigore afficiat Fratres Minores & Prædicatores, eoſque obliget, etſi jam vrgentibus Epiſcopis ad praxim ſit deducta, controueſia eſt etiam inter Doctiſſimos Theologos. Cùm enim *Concilium Tridentinum* non deroget niſi Priuilegiis & conſuetudinibus: Non cenſetur ſanè derogare *Juri communi* maximè Conciliari *Concilii Viennenſis c. Dudum de Sepulturis*: quod non Priuilegia aut Conſuetudines continet, ſed veram Juris diſpoſitionem circa Inſtitutionem Confeſſariorum in Ordinibus Fratrum Minorum & Prædicatorum, quæ benè conſiderata æquiualet Decreto *Concilii Tridentini*: In quo decernitur duntaxat: *Nullum etiam Regularem* ad Confeſſiones audiendas idoneum judicari, *niſi per examen ab Epiſcopis (ſi neceſſarium illis videatur) aut alias idoneus judicetur.* Qui autem per formam Clementinæ *Dudum* eſt admiſſus, verè (niſi aliud obſtet) judicatus eſt à Jure idoneus; quia præuio examine Prælatorum Ordinis, ad hoc per Sedem Apoſtolicam depu-

An FF. Minores & Prædicatores juxta Concil. Trid. debeant ad Confeſsiones audiendas examinari ab Epiſcopis & approbari.

Digitized by Google

deputatorum, ſecundùm omnes qualitates à S. Sede requiſitas, cum Conſcientiæ obligatione ad officium Confeſſarii eſt electus, & legitimè Epiſcopis præſentatus, ac conſequenter juxta Textum, *Aliàs* id eſt, *alio modo à S. Sede approbato*, idoneus reputatus eſt. In tantum vt etiam recuſante Epiſcopo, à S. Sede accipiat approbationem æqualem cum Curatis & Parochialibus Sacerdotibus qui per beneficium Parochiale idonei judicati ſunt. Nec vltima particula Tridentini nimirùm; *Et Approbationem obtineat*, aliquid derogat, Approbatio enim reſpectu Fratrum Minorum & Prædicatorum juxta Jus commune, Epiſcoporum tantùm facultatem dicit, cùm illis deſuper à S. Sede Juriſdictio adueniat: Et in caſu quo Epiſcopus injuſtè neget, à S. Sede ſuppleatur, vt in Superioribus ex ipſo *cap. Dudum*, ſiue Conſtitutione: *Super Cathedram* (quæ in illo cap. renouatur) oſtenſum eſt. Et ita cenſent plurimi Doctores, quos recenſere ſuperuacaneum eſſet, re ex viſceribus Juris ſatis probatâ: Vnde in rigore Juris ſufficeret Confeſſariis Fratrum Minorum & Prædicatorum examen, Electio & Approbatio Superiorum, ac Præſentatio ſimpliciter Epiſcopis legitimè facta, cum Epiſcoporum facultate, etiam ad rigorem *Concilii Tridentini*: Verum praxis introducta ſaltem pro externo foro jam præualuit.

§. IV.

Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Poteſtate Confeſſariorum approbatorum ad abſoluendum.

PROVISIO I.

Confeſſariorum Ordinis FF. Minorum Poteſtas ad abſoluendum quæ-ta.

CONfeſſariis Ordinis Minorum Jure communi eadem poteſtas in abſolutione Pœnitentium ad ſe recurrentium primò competiit, quæ eodem jure Parochis ſiue Curatis competebat. Nec amplior quidem, niſi Epiſcopus vel ſummus Pontifex ampliorem concederent. Patet ex ſæpè citata Conſtitutione *Bonifacii* 8. *Super Cathedram*, & aliis Bullis Prouiſione 4. §. ſuperiori relatis.

PROVISIO II.

COnfeſſarii Ordinis Minorum ſecundùm formam *Innocentii* 8. quæ habetur in Compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum *V. Abſolutio quoad Seculares* 1. *n.* 11. præſentati & approbati, potuerunt abſoluere ab omnibus caſibus reſeruatis à Papa vel Epiſcopis, exceptis iis quæ in Jure Communi continebantur. Vide citatum locum in Compendio.

PROVISIO III.

QUia Fratribus Minoribus ſuis miniſteriis per mundum vacantibus, ſæpe occurrebant Caſus reſeruati, in fauorem Pœnitentium & ſalutem animarum, *Eugenius* 4. conceſſit Confeſſariis Ordinis ejuſdem: quòd quando non poſſent ſe præſentate Epiſcopis, vtpote in itinere, vel alibi exiſtentes, ita vt nequirent petere Caſus Epiſcopales, eo caſu quoad abſolutiones poſſent vti plenariè auctoritate Epiſcopali. Ita Sorbo in Compendio ſup. n. 3. Eſtque in Bullario Rodrigues Orac. 13. iſtius Pontificis. Quod poſteà etiam conceſſum eſt à *Gregorio* 13. Patribus Societatis, vt teſtatur Guitterez in Expoſ. Bullæ Cruciatæ §. 9. cujus Conceſſionis Bullam ſe vidiſſe aſſerit.

PROVISIO IV.

POntifices neceſſitatem aduertentes animarum, quæ Caſibus reſeruatis vel Cenſuris innodatæ ad Fratres recurrebant: varias Conceſſiones multiplicarunt tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus, quibus licebat eis abſoluere ab omnibus peccatis & Cenſuris non tantùm Epiſcopis, ſed etiam S. Sedi reſeruatis (niſi talia eſſent propter quæ Sedes Apoſtolica meritò eſſet conſulenda.) Talem conceſſionem fecit *Pius* 2. Guardianis & Vicariis Fratrum Minorum in terris Ducis Burgundiæ; vt patet ex Bulla quæ incipit: *Injunctum nobis. Data Senis anno* 1459. *pridie Kal. April. Pontif. anno* 1. Quæ per alias Bullas ad totum Ordinem extenditur. Cui ſimilem ſed ampliorem pro vniuerſo orbe fecerat *Vrbanus* 4. Patribus Carmelitis. Et *Eugenius* 4. Congregationi Valliſoletanæ Ordinis S. Benedicti per Bullam quæ incipit: *Injunctum nobis. Datam Romæ anno* 1430. 3. *Non. Julii Pontif. anno* 3. Nec non Congregationi S. Juſtinæ ſiue Caſſinenſibus per aliam Bullam quæ incipit: *Etſi quaſlibet perſonas. Datam Bononiæ anno* 1436. *pridie Kal. Julii Pontif. anno* 6. Ampliſsimam tandem Conceſsionem fecit *Paulus* 3. Patribus Societatis per Bullam quæ incipit: *Cùm inter cunctas. Datam Romæ* 3. *Julii anno* 1545. *Pontif. anno* 11. In qua prouidet vt Confeſſarii poſsint quoſcunque ad ſe venientes abſoluere *ab omnibus peccatis, criminibus, & exceſſibus quantumcunque grauibus & enormibus etiam Sedi*

cis monitis morem gerentibus, ferociùs inſurrexerunt *Parochi*, & eò ſpiritus illorum faſcinatus progreſſus eſt; Vt quantumuis Fratres Minores Apoſtolicâ S. Sedis auctoritate, aut Legatorum & Epiſcoporum facultate ad prædicandum mitterentur: Illos tamen nequaquam poſſe populis prædicare abſque Parochialium ſacerdotum aſſenſu, aſſererent. Quam ſententiam vt erroneam & temerariam tandem publico Decreto debuit condemnare *Clemens* 4. prout & condemnauit per Bullam quæ incipit: *Quidam temerè ſentientes. Datam Peruſii* 12. *Kal. Iulii Pontif. anno* 1. declarans Fratres Minores juxta Regulam ſuam approbatos, tamquam à Romano Pontifice Miſſos & admiſſos, poſſe prædicare verbum Dei populis Rectorum Eccleſiarum ac ſacerdotum Parochialium aſſenſu nullatenùs requiſito &c. Vbi etiam de Confeſſionibus audiendis, de quibus poſteà ſuo loco.

Sic concutiebantur in Miniſterio verbi Dei Fratres Minores, & quamuis tum Epiſcopis, tum Parochis & ſacerdotibus exemplo S. Patris ſui reuerentiã & obſeruantiam debitam exhiberent: Concitatis tamen animis ſatisfacere non poterant, niſi per omnia nutui & obedientiæ eorum ſe ſubjicerent, quod Sedes Apoſtolica prohibebat, nec Euangelii liberæ prædicationi in illis Eccleſiæ afflictæ temporibus conueniebat: Interim dum hæ turbæ non remittuntur *Bonifacius* 8. *anno* 1. *ſui Pontif.* malis prouidere volens ſequens Decretum dedit.

Summarium decretalis Bonifacii 8. Super Cathedram. Titul. de ſepulturis inter Clementinas. In iis quæ ſpectant ad Prædicationes.

Bonifacius 8. igitur qui ad Pontificatum ad *annum* 1295. aſcenderat *anno* 1. *ſui Pontificatus* aduertens grauem (vt ait) & periculoſam diſcordiam ſuſcitatam ſuper Prædicationibus fidelium populis faciendis &c. inter Prælatos & Rectores ſeu Sacerdotes ac Clericos Parochialium Eccleſiarum per diuerſas mundi Prouincias conſtitutos ex vna, & Prædicatorum & Minorum Ordinum Fratres ex altera, pacis æmulo Satore zizaniorum procurante: Et intendens paternæ ſollicitudinis ſtudio illam prorsùs euellere, ac omnimodè ſubmouere &c. diligenti cum Cardinalibus deliberatione habitâ &c. de ipſorum conſilio & auctoritate Apoſtolicâ, infra ſcripta ſuper Prædicationibus ſtatuit & ordinauit.

1. Vt dictorum Ordinum Fratres in Eccleſiis & locis ipſorum, ac in plateis communibus liberè valeant Clero & populo prædicare, ac proponere verbum Dei, horâ illâ duntaxat exceptâ, in qua locorum Prælati prædicare voluerint, vel coram ſe facere ſolemniter prædicari: In qua prædicare ceſſabunt: præterquam ſi aliud de Prælatorum voluntate proceſſerit, ac licentia ſpeciali (addit) In ſtudiis autem generalibus, vbi ſermones ad Clerum ex more fieri ſolent, diebus illis quibus prædicari conſueuit: Ad funera etiam mortuorum, & in feſtis ſpecialibus, ſiue peculiaribus Fratrum, poſſint iidem Fratres, & liceat eis liberè prædicare: niſi fortè illâ horâ, quâ ſolet ad Clerum in prædictis locis Dei verbum proponi, Epiſcopus vel Prælatus ſuperior Clerum ad ſe generaliter conuocaret, vel ex aliqua cauſa vrgente Clerum ipſum duceret congregandum. *Minores & Prædicatores poſſunt liberè prædicare in ſuis Eccleſiis & plateis communibus.*

2. In Eccleſiis autem Parochialibus Fratres illi nullatenùs audeant, vel debeant prædicare, vel proponere verbum Dei, niſi Fratres prædicti à Sacerdotibus Parochialibus inuitati fuerint vel vocati, vel de ipſorum beneplacito & aſſenſu, ſeu petita licentia fuerit, & obtenta. Niſi Epiſcopus vel Prælatus ſuperior per eoſdem Fratres prædicari mandaret.

3. Adhortatur Pontifex omnes vt ſe benignos & fauorabiles exhibeant, in permittendo vt Fratres Prædicatores & Minores in Eccleſiis Parochialibus prædicent, idque ſub interminatione Indignationis Dei. Verba ſunt: *Cæterum vniuerſos Eccleſiarum Prælatos cujuſcunque præeminentiæ, ſtatus, vel dignitatis exiſtant, ac Sacerdotes Parochiales & Curatos ſiue Rectores prædictos, præſentium tenore rogamus & hortamur, nihilominuſque eis diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenùs pro diuina & Apoſtolica ſedis reuerentia, prædictos Ordines & Profeſſores eorum habentes affectu beneuolo commendatos, Fratribus ipſis non ſe difficiles, graues, duros, & aſperos, ſed potiùs fauorabiles, propitios, ac benignos, piaque munificentiâ liberales ſe ſtudeant exhibere: ſic eos in Prædicationis officio & propoſitionibus verbi Dei, ac in omnibus aliis ſupradictis, tamquam Cooperatores idoneos, & laborum ſuorum participes promptâ benignitate recipiant; ac affectuosè admittere non omittant, vt proindè illis æternæ beatitudinis præmium augeatur, & animarum ſalutis incrementa felicia procurentur. Nec ipſos lateat, quòd ſi ſecùs ab eis agi fortaſſe contigerit, in hac parte Sedis Apoſtolicæ benignitas &c. contra eos non immeritò turbaretur &c. Ipſaſque nihilominùs cæleſtis indignatio Principis digna pro meritis*

rependentis &c. *minimè præteriret*. Hæc *Bonifacius*.

Porrò *Bonifacii* 8. ſucceſſor *Benedictus* 11. qui ad *annum* 170. Pontifex creatus eſt, hanc quidem Conſtitutionem in iis quæ ad Confeſſiones & Sepulturas ac Canonicam Portionem pertinent immutauerat per aliam Conſtitutionem quæ incipit: *Inter cunctas*; & habetur inter *Clementinas*, *Tit. de Priuilegiis*: Verum *Clemens* 5. in Concilio Viennenſi iterùm illam caſſauit, & priorem *Bonifacii* 8. *Super Cathedram* reſtituit & obſeruari mandauit. Aduertendum tamen Decretum *Benedicti* ſuper Prædicationibus in Conſtitut. *Inter cunctas*, eadem continere, quæ *Bonifacii*, ſaluo quòd loquens de Prædicationibus Fratrum Minorum in locis & Eccleſiis ſuis, & in publicis plateis exprimat: *Fratres prædicare in illis poſſe*, *abſque* (ait) *Diæceſanorum & aliorum Prælatorum petita licentia*: quam clauſulam etſi *Bonifacius* 8. omiſiſſet, clariſſimè tamen indicauerat, dum pro Prædicationibus nec examen, nec præſentationem, nec facultatem requirebat, ſed tantùm pro Confeſſionibus audiendis aliqua ex illis ſpecificabat: vt conſtat ex Textu dictæ Conſtitutionis, de quibus aliàs.

Verùm denuò ſuſcitatis aliquorum Epiſcoporum querimoniis in Concilio Lateranenſi ſub *Leone* 10. ordinatum fuit: Vt Regulares præcedente ſuorum Prælatorum examine ad munus Prædicatoris electi, quocunque poſteà prædicaturi acceſſiſſent, de ejuſmodi examine & idoneitate ſua per litteras authenticas &c. Epiſcopis & aliis locorum Ordinariis fidem legitimam facerent. Nihil autem ordinatum eſt circa licentiam petendam ab illis.

In Concilio tamen Tridentino *Seſſ.* 5. *de Reform. c.* 2. ſub *Paulo* 3. celebrata, poſtquam decreuerat, quòd *Regulares cujuſcunque Ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati & approbati fuerint, ac de eorum licentia etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare non poſſent*: Ordinat: *Vt cum dicta licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare*, & ab eis benedictionem petere teneantur antequam prædicare incipiant. Et nec hic fit aliqua mentio de petenda vel obtinenda licentia ab Epiſcopo, ſed tantùm de perſonali comparitione & oſtenſione licentiæ Superiorum. Imò *Seſſ.* 24. *c.* 4. ſub *Pio* 4. celebrata, etſi generaliter ordinet vt: *Nullus* (ait) *ſæcularis ſiue Regularis, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum contradicente Epiſcopo prædicare præſumat*: Addit tamen quod: *In reliquis, ea, quæ de Prædicationis munere, ſub eodem Paulo* 3. *decreta fuerunt, ſuum robur obtineant*. Hæc ibi. Circa quæ

Etiam poſt Concilium Trid. non petita licentia ab Epiſcopo.

Concilii Decreta variæ ſunt ſubortæ quæſtiones. Ex eo enim quòd non derogauerit Concilium Tridentinum ſpecialiter *Conſtitutioni Super Cathedram Bonifacii* 8. quæ eſt confirmata in Concilio Viennenſi *Conſtit. Dudum*: Per quam quæ habebantur pro Priuilegiis, tranſiuerunt in legem & Jus commune & Conciliare: Cenſentur ibi conſtituta ſaltem pro Fratribus Prædicatoribus & Minoribus quoad Prædicationes inconcuſſa manere, & conſequenter Fratres Minores non obligari ad poſtulandam licentiam vel benedictionem ab Epiſcopis ſpecialiter dum in Eccleſiis ſuorum Ordinum & plateis publicis prædicant.

Vnde & Pontifices poſteriores ſimilibus quæſtionibus commoti Interpretationem Concilii Tridentini ad litteram proſequentes, iſta Decreta ſequentibus Declarationibus explicarunt. Ac in primis *Pius* 5. in Conſtitutione Motus proprii quæ incipit: *Etſi Mendicantium* Decretum *Seſſ.* 24. *& Seſſ.* 5. interpretatus: *Declaramus* (ait) *Can. Seſſ.* 24. *c.* 4. *per quem omnibus Regularibus, etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis, contradicente Epiſcopo, Prædicationis officium interdicitur: Mendicantium Ordinum Fratres hujuſmodi, quando à ſuis Generalibus vel etiam Miniſtris Prouincialibus ad id deputati fuerint, non comprehendere, nec eos afficere: imò volumus quòd in ſuis Eccleſiis quando eis placuerit, licitè & abſque vllo impedimento vel contradictione etiam Epiſcopi (niſi ipſe prædicauerit) prædicare poſſint*. Et in alia Bulla quæ incipit: *Ad hoc nos Deus prætulit*: facultatem concedit præfatis: vt *in propriis Eccleſiis prædicent abſque eo quòd ſe præſentauerint Epiſcopo, & abſque petita benedictione, eoque contradicente, etiam dum in Eccleſia Cathedrali prædicatur, dummodò non prædicent eo tempore quo ipſe prædicauerit*. Addo ego ex Clementina Dudum, *vel prædicare coram ſe ſolemniter fecerit*. Vbi notanda eſt particula *ſolemniter*. Et quidem illa interpretatio *Pii* 5. benè conſideranti verba Concilii Tridentini juſta, & recta videbitur, quoad loca quæ ſunt ſuorum Ordinum: Hoc enim conforme eſt Juri communi & Conciliari, quod pro Fratribus Minoribus & Prædicatoribus eſt conditum; vnde etſi ordinatio Concilii Tridentini pro Regularibus aliquid concluderet, non tamen pro Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, qui Jure communi, & ex Concilio Viennenſi alias leges ſibi præſcriptas habent, quibus per clauſulas generales non cenſetur derogatū; vt latiùs poſtea dicetur. *Nota*;

Ex his breuitatis gratia ſequentia Corollaria inferuntur ad euitandas contentiones & altercationes inutiles.

C O-

Digitized by Google

COROLLARIA.

Vt FF. Minores prædicent in ſuis Eccleſiis debent eſſe approbati à ſuis ſuperioribus.

1. FRatres Minores in ſuis Eccleſiis & locis, ac in plateis communibus & publicis, ſi modò à ſuis ſuperioribus ſint ad illud officium approbati & admiſſi poſſe prædicare: Exceptâ dumtaxat horâ, in qua Epiſcopus vel loci Prælatus per ſe prædicaret, vel prædicari coram ſe ſolemniter faceret. Hoc patet ex Conſtitutione *Super Cathedram,* in Concilio Viennenſi renouata *c. Dudum* de Sepulturis.

Non requiritur Examen Epiſcopi, qui nec poteſt examinare.

2. Ad hujuſmodi prædicationes faciendas non requiri aliquod examen Epiſcopi ſicut nec ad aliquas quaſcunque prædicationes quouis loco faciendas. Hoc conſtat ex Iure communi, etiam Concilii Tridentini: nuſquam enim nec in Concilio Tridentino aliquod examen requiſitum fuit in Regularibus ad prædicationes faciendas, niſi examen & approbatio propriorum Superiorum, vt expreſsè ponitur *Seſſ.* 5. *de Reform. c.* 2. ſufficit enim cuiuis Regulari, vt Epiſcopo præſentet Approbationem & licentiam Superiorum: nec aliqua vſquam fit mentio examinis Epiſcopi. Quapropter abutuntur Epiſcopi ſuâ auctoritate, cùm Regularem pro ſolis Prædicationibus præſentatum examinare præſumunt: Ex Concilio enim Tridentino debent contenti eſſe Approbatione, & examine ſuorum ſuperiorum.

Nec licentia nec Benedictio Epiſcopi.

3. Fratres Minores & Prædicatores, vt prædicent in Eccleſiis ſuorum Ordinum, & publicis plateis, non indigent aliquâ licentiâ, aut benedictione Epiſcopi. Ratio eſt: Quia etſi Concilium Tridentinum Seſſ. 5. imponat Regularibus, vt cum licentia Superiorum perſonaliter ſe præſentent coram Epiſcopis, & ab eis benedictionem petere teneantur: Illud tamen Decretum (quidquid ſit de aliis Regularibus) non concernit Fratres Minores, quia, vt jam ſæpè repetitum eſt, Concilium Tridentinum non derogauit Juri communi & Conciliari Concilii Viennenſis. Et ita declarauit *Pius* 5. in Bulla: *Etſi Mendicantium*, pro omnibus Mendicantibus: de qua Bulla ſuo loco latiùs.

Oſtendenda tamen Epiſcopo petenti approbatio ſuorumSuperiorum.

4. Epiſcopo poſtulante ſiue requirente, tenentur Fratres Minores exhibere Approbationem, & licentiam ſuorum ſuperiorum ſuper idoneitate & officio Prædicationis ſibi commiſſo, antequàm per loca ſui Epiſcopatus prædicent. Ratio eſt: Quia ad Epiſcopalem curam pertinet ſcire: Quales ſint qui miniſterium iſtud obeunt in locis ſuæ Juriſdictionis. Et hoc modo intelligendum eſt, quod Concilium Trid. *ait Seſſ.* 5. vbi poſtquam de licentia & Approbatione Superiorum locutum eſt; Addit: *Cum dicta licentia Superiorum debere ſe præſentare Epiſcopis* &c. Quod quidem etſi ex vi Concilii Fratrem Minorem non obliget: Ex natura tamen rei & officio Epiſcopali obligat, vt Epiſcopo aliquâ ratione conſtet de idoneitate Miniſtrorum.

5. Fratres Minores non poſſunt prædicare in Eccleſiis, quæ ſui Ordinis non ſunt, ſine conſenſu Parochorum, & eorum qui Eccleſiarum adminiſtrationem gerunt. Ita Conſtitutio *Super Cathedram* in cap. *Dudum de ſepulturis*. Excipitur tamen, niſi Epiſcopus vel Prælatus ſuperior per eoſdem Fratres ſpecialiter prædicari demandaret.

Qualiter peccent Parochi recuſantes FF. Minoribus licentiam Prædicandi.

6. Peccant mortaliter Parochi qui rogati à Fratribus legitimè ad Prædicationes approbatis ac legitimè miſſis ad prædicandum in eorum Eccleſiis; ex aliqua indignatione, odio vel auerſione abſque cauſa illos repellunt. Conſtat ex Conſtitutione & cap. *Dudum* ſupra citato. In quibus Pontifex: *diſtricte mandat & ſub interminatione diuinæ indignationis*, vt Fratres ſe ad Prædicationes offerentes recipiant. Dixi (*abſque cauſa*) ipſorum enim prudentiæ ſine dubio licentia illa relicta eſt, ſi ſuperiori mandato, vel aliundè non obligentur.

Digreſsio de ſtationibus ordinariis quibus Fratres Minores in Eccleſiis alienis deſeruiunt.

Cur FF. Minores in alienis Eccleſiis prædicent etiā cum pacto.

DUbitauit non ſine cauſa quiſpiam: Cùm ad concordiam Fratrum Minorum cum Clericis S. Sedes maturâ deliberatione Concilii Generalis Viennenſis vnicuique terminos jam conſtituiſſet, vt nimirùm, Regulares, in Eccleſiis ſuorum Ordinum, aut in plateis communibus & publicis, congregato populo verbum Dei annuntiarent: Parochi verò & Clerici, quibus officium prædicandi competebat, in ſuis Parochialibus Eccleſiis munus obirent. Cur (inquam) terminis ſibi conſtitutis non contenti, poſt hanc Conſtitutionem: In Eccleſiis Parochialibus & Collegiatis tot reperiantur ſtationes fixæ, in quibus Fratres Minores prædicant tum in Dominicis tum in Feſtis, & Solemnitatibus, nec non tempore ſancto Aduentus & Quadrageſimæ, etiam cum certis obligationibus & pactis?

Plures hujus rei cauſas referunt Doctores Sancti Thomas & Bonauentura.

1. Cauſa Parochorum alleuiatio.

1. *Oneris Parochorum alleuiatio*: Cùm enim Parochi curis & ſollicitudinibus variis, quas ſecum paſtorale onus inuoluit,

diſtracti & implicati eſſent, perpetuò verbi Dei prædicationibus inſiſtere non potuerunt, adeoque ſubſidium Fratrum Minorum & aliorum Mendicantium expetierunt. Quod cùm potiſſimùm in Feſtis ſolemnioribus & tempore Aduentus & Quadrageſimæ vrgeret: Hinc factum eſt, vt ad majorem ſecuritatem, vtrimque de certis diebus velut paciſcerentur: Ne Regulares temporibus illis aliis impediti, Parochis deficerent: & aliunde ne inutiliter, & ſub incertum ſuos Concionatores à ſuis laboribus ſuſpenſos tenerent: expectando donec pro beneplacito à Parochis inuitarentur & vocarentur.

2. Supplementum alicujus impedimenti.

2. *Supplementum alicujus impedimenti*, Vt imperitiæ ſermonis, eò quòd Parochi non ſemper habent gratiam verbi, vel talentum prædicationis, etiamſi aliàs ſufficienter litterati & docti; vnde in eorum locum aduocantur Regulares Mendicantes, vt certis diebus eorum ſuppleant vices.

3. Populi deuotio.

3. *Populorum deuotio.* Qui vel pro ſua pietate volunt multiplicari apud ſe verbum Dei, vel interdùm Parochorum cibum quotidianum velut faſtidientes, poſtulant ſibi ab aliis prædicari. Et ad hoc Prædicationes per Aduentus & Quadrageſimas Eccleſiâ ſic mandante, & Epiſcopis ac Magiſtratibus idipſum requirentibus ſunt inſtitutæ, vt conſtat ex Concilio Tridentino. Quæ cùm requirant continuum ſtudium, cui non poſſent vacare Paſtores: Conuentiones cum Fratribus Minoribus & aliis fiunt, vt ad tempora indicta ſint parati.

4. Vt ſeruetur charitas & concordia.

4. *Ad Charitatem & Concordiam ſeruandam*: Cùm enim ex Conſtit. *Super Cathedram* confirmata per *Caput, Dudum de Sepulturis*, ordinatum eſſet, vt Fratres Minores & Prædicatores non ſolùm in locis ſuis, ſed etiam in plateis communibus & publicis abſque alia licentia prædicarent verbum Dei: Cùm ex hoc viderent Parochi ſuas Eccleſias pro prædicationibus minùs frequentari, & populum ſequi prædicationes Fratrum in plateis & locis communibus prædicantium: Maluerunt illos ad ſuas Eccleſias inuitare, vel eis locum prædicandi in ſuis Eccleſiis ſtato tempore concedere, quàm vt pro libitu ſuo populum ad loca publica conuocarent, & eis verbum Dei pro beneplacito proponerent: Eò maximè quòd ſub pœna Excommunicationis Parochis & Eccleſiarum Prælatis à S. Sede prohibitum eſſet; ne populum ab audiendis hujuſmodi prædicationibus Fratrum auerterent, aut Concionantes impedirent: vt ex *Bonifacio* 9. refert *Hieronimus Rodrigues in Compendio Reſol.* 112. *de prædicatoribus num.* 11. Ex quo factum eſt vt in Belgio & aliis Regionibus multis ceſſauerit illa conſuetudo prædicandi in plateis publicis & communibus extra Eccleſias; quia communi conſenſu eorum ad quos pertinet res illa, Fratribus datus eſt locus tempore opportuno in Eccleſiis Parochialibus & Collegiatis prædicandi.

APPENDIX.

Stationes ſeu Conciones aliæ liberæ, aliæ onerosæ.

EX quibus infertur: Quæſtiones quas quidam inconſideratè mouent ſuper Stationibus & Prædicationibus Mendicantium, quaſi *Precariæ* eſſent & à nutu & beneplacito Parochorum dependerent, falſò vt plurimùm fundamento inniti. Duplices enim debent diſtingui Stationes & Conciones quæ à Fratribus Minoribus & Mendicantibus fiunt: Aliæ enim ſunt *Liberæ*, quæ nimirùm vel ad preces & rogatum Fratrum toties quoties à Parochis conceduntur, vel ex Parochorum gratioſa & liberali inuitatione proueniunt: Aliæ ſunt *Onerosæ*, quæ titulo oneroſo velut ex conuentione partium inſtitutæ ſunt: vt ſunt Stationes & Conciones fixæ & determinatæ ad certas ſolemnitates, & dies anni, & ad Aduentus & Quadrageſimas: Cùm enim ad ſupplendum onus vel alleuiationem Parochorum, vel ad populi vtilitatem ex ipſorum concordatis fiant: & titulo oneroſo illas Conciones Conuentus Fratrum in ſe ſuſcipiant, & ſe obligent ad præſtandum illis temporibus Concionatorem idoneum: *Precariæ* nullatenùs cenſendæ ſunt, ſed ex pacto, concordato, ac conuentione juſtitiæ procedunt. Vnde etiam obligatio vtrimque naſcitur ſuſtentationis, & aliquorum piorum emolumentorum per modum mercedis pro labore & obligatione continuati operis. Quinimò aliquæ Conciones quæ *precariò* incœperunt, in obligationes ſucceſſu temporis implicito quodam conſenſu partium tranſierunt.

Onerosæ non ſunt Precariæ.

Iuſtificatio Prouiſionum Apoſtolicarum ſuper Prædicationibus Fratrum Minorum.

Motiua quibus Papa decreuit FF. Minoribus tales licentias prædicandi.

SAt ſuperque ſummi Pontifices Prouiſiones ſuas Apoſtolicas factas Fratribus Minoribus juſtificarunt, dum in ſuis Conſtitutionibus præmiſerunt cauſas Decretorum ſuorum, quas ad tria vniuerſalia velut Capita potiſſimùm reduxerunt: *Vtilitatem populi, propter quam Ordo ille inſtitutus eſt: Fructus Eccleſiæ Dei ex Prædicationibus emergentes: Laborantiū juſtum ac neceſſarium ſubſi-*

Digitized by Google

ſubſidium & ſolatium: Gloriam Dei & Ordinis decorem. Sic ferè in omnibus præfantur Pontifices ab *Honorio* 3. Regulæ approbatore vſque ad *Vrbanum* 8. in Conceſſionibus, Confirmationibus, & Innouationibus dictarum Prouiſionum. Sed nec deſunt ſpecialia Motiua in ſingulis.

Ac 1. quidem: Quòd libera data eſt facultas Fratribus Prædicandi in ſuis Locis, ac plateis publicis abſque alia requiſita licentia præterquam ſuorum Prælatorum: Cauſam juſtiſſimam inſinuat *Bonifacius* 8. in Conſtitutione: *Super Cathedram: Diſcordiam* (ſcilicet) *grauem & periculoſam plenam periculis, onuſtam diſpendiis, in conſpectu diuinæ Majeſtatis exoſam;* quæ oborta erat inter Parochos & Fratres Prædicatores & Minores, quam *Paternæ ſollicitudinis ſtudio*, intendebat Pontifex hoc medio prorsùs tollere ac *omnimodè ſubmouere.* Cùm enim Parochi imò & Prælati ſæculares frequentius nollent Regulares admittere ad prædicandum in ſuis Eccleſiis, imò & prædicandi licentiam dare Prælati renuerent: viſum eſt Pontifici vtroſque ab inuicem ſeparare, & relictis quidem Eccleſiis Parochialibus & Sæcularibus, generalem licentiam dedit Fratribus Minoribus & Prædicatoribus independenter ab ipſis, prædicare in ſuis Eccleſiis, locis, & plateis publicis, abſque vllius inferioris facultatę etiam poſtulanda.

2. Noluit Fratres prædicare in Eccleſiis Parochialibus, abſque beneplacito & aſſenſu Parochorum, niſi Epiſcopus vel Prælatus ſuperior per eoſdem Fratres prædicari mandaret: vt ſic Parochi nullam haberent cauſam querimoniæ: Interim verbum Dei ab omnibus annuntiaretur.

3. Ne ſub titulo examinis & idoneitatis cognoſcendæ mouerentur difficultates, prouiderunt plus ſatis Pontifices; Ne Fratres Minores populo prædicarent, niſi ſeruato Regulæ Fratrum Minorum rigoroſo tenore, quo examen & approbatio committitur Miniſtro Generali: vel dilatato jam Ordine ſeruatâ ſimili Prouiſione Apoſtolicâ, vt examen & approbatio Prædicatorum fieret per Miniſtrum Prouincialem & Definitores Capitulariter congregatos, eorum Conſcientias in hoc onerando. Quibus benè obſeruatis, nihil poterat Epiſcopis ſcrupuli remanere, nec aliquod dubium idoneitatis, vel capacitatis pro iis qui per examen exactum, intra terminos Conſcientiæ à ſuperioribus factum, concurrentibus vnius Prouinciæ Definitoribus, qui ſemper ex præcipuis Patribus eliguntur, approbati eſſent. Quid enim poteſt juſti ſcrupuli vel dubii in his moueri? An examen vnius Epiſcopi tranſitorium, etiamſi eſſet unius & alterius horæ, aſſiſtentibus aliquot Canonicis vel ſacerdotibus præualebit, aut Conſcientiam Epiſcopi aſſecurare poterit, plus quàm examen proborum & doctorum Patrum, qui & ſtudia, & mores, & ingenia ſuorum perſpecta habent, & qui in praxi quotidiana experti ſunt? Cùm vel maximè in conſcientia de eorum quos approbant idoneitate rationem reddere coram Deo teneantur.

Epiſcopi immeritò ſcrupuliſant in admiſsione Fratrum præſentatorum ad Prædicandum.

Benè igitur, ſufficienter, optimè ſummi Pontifices examen & approbationem Fratrum Minorum & cæterorum Mendicantium ad Prædicationes commiſerunt Superioribus ſuis: Nec minùs prouidè examen illud ſubtraxerunt ab Epiſcopis. Rationes darem palpabiles, niſi fragiles aures offendere timerem: ſciunt enim qui quotidie hujuſmodi examina coguntur contra Decreta Pontificia ſubire, quales quæſtiones proponantur, & quantum ad finem intentum colliment &c.

Abuſus.

4. Quia tamen oportuit omnes moleſtiarum occaſiones proſcribere: *Tridentinum Concilium* ordinauit, vt Regulares cum licentia & approbatione Superiorum ſe coram Epiſcopis præſentent, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam inciperent prædicare, etiam pro Eccleſiis ſuis, ſimul autem licentiam pro Eccleſiis alienis: quod reuerentiæ & obſeruantiæ eſt. Vnde non eſt neceſſarium vt illam obtineant, ſed etiam eâ recuſatâ prædicare poſſunt, abſque alia obligatione etiam examinis. Quod enim *ſeſſ.* 24. *ca.* 4. dicitur *Regulares non debere præſumere prædicare etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum contradicente Epiſcopo*: id intelligendum: de contradictione juſta & legitima, quæ fundetur in aliquo defectu ab ipſis commiſſo. Non enim (vt aiunt Doctores) per hoc voluit Concilium inſtruere Epiſcopos aliquo elationis argumento, vt pro libitu agere liceret, neque, vt auctoritate vtantur in deſtructionem ſed in ædificationem: Cauſæ autem contradictionis exprimuntur *ſeſſ.* 5. *cap.* 2. vt ſi Prædicator *errores aut ſcandala diſſeminaret in populo* &c. Vnde & Portel de contradictione hac Epiſcopi V. *Prædicator. num.* 8. ex reſponſione Cardinalium refert hæc verba: *Attendant tamen Epiſcopi propter quam cauſam id imperent* (nimirùm ceſſationem à Prædicatione) *Volumus namque quòd ſi illicitè juſſerint, ad Jus lis deferatur, & interim ceſſent.*

Qualis contradictio Epiſcopi juxta Trident. debeat eſſe, vt Regulares non poſſint prædicare in ſuis Eccleſiis.

Et hæc quidem de Regularibus in genere: Nam Fratres Minores & Prædicatores, quorum Prouiſiones in *Cap. Dudum* in Concilio Viennenſi ſunt renouatæ, cùm *Concilium Tridentinum* Juri illi communi ſpecialiter nõ derogauerit, in ſuo jure permanere dignoſcuntur, ſi res benè perpendatur.

Ex

Digitized by Google

Ex quibus omnibus luce meridianâ clarius eſt: Nullũ relictum alicujus diſcordiæ veſtigium ratione Prædicationis, ad quam ex vi Status aſſumpti ſunt Fratres Minores: Cùm de eorum, qui ad hoc miniſterium eliguntur, idoneitate, per examen etiam ſub conſcientiæ obligatione à Superioribus factum, Epiſcopis ſatisfiat, omniſque ad eos reuerentia & obſeruantia exhibeatur, nec in alienis locis prædicent, aut prædicare valeant abſque conſenſu & licentia eorum: Nec ipſis prædicantibus, vel coram ſe ſolemniter prædicare facientibus (niſi aliter ipſi etiam Epiſcopi diſponant) prædicare in ſuis Eccleſiis vel alibi poſſint.

Aliæ ſunt Prouiſiones pro iis qui annuntiant verbum Dei in Terris Infidelium, quibus pro rerum, temporum, & perſonarum circumſtantiis abundè prouiſum eſt à S. Sede, vt verbum Dei fructificare valeat, quæ quia controuerſæ non ſunt illas à propoſito relinquimus.

§. III.

Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ.

Vnde in Regula FF. Minorum non ſiat mentio audiendi Confeſſiones.

CUm in Regula Fratrum Minorum nulla penitùs mentio facta fuerit ſuper Confeſſionibus Sæcularium audiendis, & pœnitentiis injungendis, ſingularem autem concomitantiam habeat hoc Sacramentum Pœnitentiæ cum Prædicatione Verbi Dei: qui enim Verbum Dei annuntiat, ſeminantis officium præſtat, & ſeminare ſuperfluum quidem foret, ſi, qui ſeminat, metere non poſſet. Cùm & Chriſtus Apoſtolis Prædicationis Miniſterium injungens ſemper in ordine ad Meſſem ſe illud injunxiſſe inſinuauerit: *Meſſis* (ajebat) *quidem multa, operarii autem pauci, Rogate ergo Dominum Meſſis vt mittat operarios in Meſſem ſuam.* In Meſſem (inquam) quia ſemen ad Meſſem naturali conſequentia ordinatur. Vnde & Joan. 4. ab vltimo ſeminis effectu, qui eſt manducanti panem præſtare, exordium ſui Sermonis ſumens: *Meus* (ait) *cibus eſt, vt faciam voluntatem ejus qui miſit me, vt perficiam opus ejus.* Et operis finem proponens: *Nonne vos dicitis, quòd adhuc quatuor menſes ſunt, & Meſſis venit: Ecce dico vobis, leuate oculos veſtros, & videte Regiones, quia albæ ſunt jam ad Meſſem: Et qui metit mercedem accipit, & congregat fructum in vitam æternam, vt & qui ſeminat ſimul gaudeat, & qui metit. In hoc enim eſt verbum verum: quia alius eſt qui ſeminat, & alius qui metit: Ego miſi vos metere quod vos non laboraſtis: alii laborauerunt, & vos in labores eorum introiſtis.*

Math. 9. v. 37.

Ioan. 4. v. 34.

Duplex Seminatio & duplex Meſſis.

Pulchra quidem circumlocutio, qua duplex Seminatio, duplexque Meſſis deſcribitur: *Prior* quidem Seminatio facta multo labore per Prophetas, cujus Meſſis conſeruata fuit Apoſtolis: Non enim in principio Euangelii metebant quæ ſeminauerant, ſed quæ à Moyſe & Prophetis & Juſtis veteris Teſtamenti ſeminata erant: & quæ calore Solis Juſtitiæ Chriſti Domini in verbo & miraculis jam ad meſſem albicabant. Et in hoc fuit verum: *Quia alius fuit qui ſeminauit, & alius qui meſſuit:* quamuis communi gaudio ſpiritali refecti ſint, & Prophetæ ſeminantes, & Apoſtoli metentes.

Altera verò & poſterior Seminatio fuit Apoſtolica verbi Euangelici per vniuerſum orbem, quæ quidem ita facta eſt ab Apoſtolis & indies fit à Prædicatoribus, vt etiam eis Meſſis demandetur. Quibus enim demandatum erat: vt *Euntes docerent omnes gentes*, ſiue, vt *Prædicarent Euangelium omni creaturæ*, quæ ad ſeminandum ſpectant: Eiſdẽ datus eſt Spiritus Sanctus: vt: *Quorum remitterent peccata, remittentur eis*, quod ad meſſem pertinet, vt *Qui ſeminant in benedictionibus, de benedictionibus & metant.*

Matt. 28. verſ. 19. Marc. 16. verſ. 15. Ioan. 20. verſ. 23. 2. Cor. 9. verſ. 6.

Hæc itaque miniſteria Fratribus Minoribus à ſua origine ſunt commiſſa, vt Sacerdotibus, quibus ex Regula commiſſum fuit officium prædicandi, etiam (ſi idonei eſſent) eis Confeſſionum audiendarum poteſtas committeretur.

De Confeſſariorum pro ſæcularibus approbatione & poteſtate eorum ordinaria.

I.

Prouiſio Apoſtolica.

FF. Minorum examen & approbatio ad Confeſſiones audiendas penes quos.

EXamen & Approbatio Fratrum Minorum ad Confeſſiones Sæcularium audiendas & Abſolutionem à peccatis impertiendam à principio Ordinis commiſſa fuit à S. Sede Miniſtro Generali, vel Miniſtris Prouincialibus cum ſuis Diffinitoribus in Capitulis ſuis Prouincialibus, ita vt illis ſic approbatis Juriſdictio à S. Sede adueniret abſque alia præſentatione Epiſcopis facienda. Colligitur hæc Prouiſio ex Bulla *Gregorii* 9. quæ incipit: *Quoniam abundauit iniquitas. Data Viterbii* 11. *Kal. Junii Pontif. anno* 11. ſcripta ad omnes Archiepiſcopos, Epiſcopos &c. In

In qua Pontifex mandat Archiepiſcopis, Epiſcopis &c. Ne impediant quò minùs fideles, qui ad Prædicationem Fratrum Minorum acceſſerint, ipſis valeant confiteri. Sicut itaque approbatio ad Prædicationes pertinebat ad Generales ex Regula, & ex ampliatione poſteà facta ad Prouinciales & Diffinitores ſimul in Capitulis congregatos: ſic & approbatio ad Confeſſiones: Fruſtrà enim Pontifex ſcripſiſſet Epiſcopis, ne impedirent Sæculares ad Fratres Concionatores pro Confeſſione accedentes, ſi Epiſcopis debuiſſent priùs præſentari, & ab illis admitti: Hòc enim ipsò quò Epiſcopis præſentati, & ab illis approbati fuiſſent: Epiſcopi non tantum non potuiſſent contradicere, ſed magis ſuas approbationes promouiſſent. Scribit itaque Pontifex Epiſcopis, vt à Superioribus ad Confeſſiones admiſſos, tamquam à S. Sede approbatos, Confeſſiones Sæcularium audire permittant. Et hæc fuerunt initia Ordinis. Quæ magis patent ex Conſtit. *ſuper Cathedram*, & aliis de quibus infrà.

Colligitur etiam ex ſubſequentibus Prouiſionibus in Jure communi contentis, & amplificatis.

II.

Prouiſio Apoſtolica.

IN re tanti momenti creſcente & dilatato Ordine: *Clemens* 4. in Bulla quæ incipit: *Quidam temerè ſentientes*: *Data Peruſii* 12. *Kal. Julii Pontif. anno* 1. Querimoniâ ſubortâ inter Parochos prohibentes Fratribus Confeſſiones ſuorum audire, illos compeſcuit, & voluit, vt Fratres modò licentiam haberent vel à S. Sede, vel à Legatis Apoſtolicis, vel ab Ordinariis locorum, vt etiam inuitis Parochis, & Prælatis inferioribus, audirent Confeſſiones, pœnitentias injungerent, & abſoluerent ab omnibus peccatis, exceptis ſingulariter reſeruatis. Similem dederat prius *Alexander* 4. per Bullam quæ incipit. *Cum olim quidam temerè ſentientes. Datam Anagniæ* 3. *Idus Martii Pontif. anno* 5.

III.

Prouiſio Apoſtolica.

CUm demùm multiplicarentur quæſtiones & diſcordiæ, emanauit Conſtitutio illa *Bonifacii* 8. de qua ſuprà in Prouiſionibus pro Fratrum Minorum Prædicationibus, quæ incipit *Super Cathedram.* Poſteà confirmata in Concilio Viennenſi ſub *Clemente* 5. per *Cap. Dudum de Sepulturis.* In qua ſequentia quoad Confeſſionum audientiam ordinata ſunt.

Confeſſariorum inſtitutionis antiqua forma.

1. Confeſſariorum Inſtitutionem dependere ab Electione Prouincialium & Cuſtodum in ſuis Prouinciis: quæ hoc modo fieri debebat. Et quidem Prouinciales ſiue eorum Vicarii, vel Cuſtodes tenebantur vel per ſe, vel per Fratres deputatos adire Epiſcopos & humiliter petere: vt Fratres qui ab eis electi forent in eorum Ciuitatibus & diœceſibus Confeſſiones ſubditorum ſuorum confiteri ſibi volentium audire liberè valerent, & hujuſmodi confitentibus (prout ſecundùm Deum expedire cognoſcerent) pœnitentias imponere ſalutares, atque eiſdem abſolutionis beneficium impendere, de licentia, gratia, & beneplacito corundem, nimirùm, Epiſcoporum. Deinde præfati Miniſtri & eorum Vicarii vel Cuſtodes juxta Ordinis Conſtitutiones: Eligere tenebantur *perſonas ſufficientes, idoneas, vitâ probatas, diſcretas, modeſtas, atque peritas ad tam ſalubre miniſterium & officium exequendum*: Quas ſic ab ipſis electas debebant ſub ſcripto præſentare, vel facere præſentari Epiſcopis, vt de eorum licentia, gratia, & beneplacito in Ciuitatibus & diœceſibus eorundem, hujuſmodi perſonæ ſic electæ Confeſſiones confiteri ſibi volentium audirent &c. *1. Electi à Prouincialibus & Cuſtodibus ſcripto præſentabantur Epiſcopis.*

2. Sic præſentatos in numero competenti abſque alio Examine Epiſcopi admittebant: quòd ſi tamen aliquem ex eis, ob cauſas, Epiſcopus non duceret admittendum, eo amoto alius præſentabatur ſiue ſubrogabatur ſimiliter abſque examine Epiſcopi. *2. Sic præſentatos Epiſcopi ſine alio Examine admittebant.*

3. Quòd ſi fortè Epiſcopi ſiue Prælati præfatis Fratribus ad Confeſſiones (vt præmittitur) audiendas electis exhibere hujuſmodi licentiam recuſarent: *Nos* (ait Pontifex) *ex nũc ipſis, vt Confeſſiones ſibi confiteri volentium, liberè licitèque audire valeant, & eiſdem pœnitentias imponere, atque eiſdem beneficium abſolutionis impertiri, gratiosè concedimus de plenitudine Apoſtolicæ poteſtatis.* Ita vt nec licentia, nec beneplacitum Epiſcopi expectaretur: Juriſdictio enim illis à Capite ſuperiore Eccleſiæ adueniebat. *3. Si non admittebāt cenſebantur admiſſi abſolutè per Papam.*

4. Poteſtatis hujus terminos poſuit Pontifex vt illius virtute, non amplior Fratribus per hoc poteſtas impenderetur: *Quam Curatis vel Parochialibus Sacerdotibus eſt à Jure conceſſa, niſi forſan eis Eccleſiarum Prælati vberiorem in hac parte gratiam ſpecialiter ducerent faciendam &c.* *4. Poteſtas illis data non excedebat poteſtatē Parochorum.*

Ex quibus omnibus deducitur antiqua

deputatorum, ſecundùm omnes qualitates à S. Sede requiſitas, cum Conſcientiæ obligatione ad officium Confeſſarii eſt electus, & legitimè Epiſcopis præſentatus, ac conſequenter juxta Textum, *Aliàs* id eſt, *alio modo à S. Sede approbato*, idoneus reputatus eſt. In tantum vt etiam recuſante Epiſcopo, à S. Sede accipiat approbationem æqualem cum Curatis & Parochialibus Sacerdotibus qui per beneficium Parochiale idonei judicati ſunt. Nec vltima particula Tridentini nimirùm; *Et Approbationem obtineat*, aliquid derogat, Approbatio enim reſpectu Fratrum Minorum & Prædicatorum juxta Jus commune, Epiſcoporum tantùm facultatem dicit, cùm illis deſuper à S. Sede Juriſdictio adueniat: Et in caſu quo Epiſcopus injuſtè neget, à S. Sede ſuppleatur, vt in Superioribus ex ipſo *cap. Dudum*, ſiue Conſtitutione: *Super Cathedram* (quæ in illo cap. renouatur) oſtenſum eſt. Et ita cenſent plurimi Doctores, quos recenſere ſuperuacaneum eſſet, re ex viſceribus Juris ſatis probatâ: Vnde in rigore Juris ſufficeret Confeſſariis Fratrum Minorum & Prædicatorum examen, Electio & Approbatio Superiorum, ac Præſentatio ſimpliciter Epiſcopis legitimè facta, cum Epiſcoporum facultate, etiam ad rigorem *Concilii Tridentini*: Verum praxis introducta ſaltem pro externo foro jam præualuit.

§. IV.

Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Poteſtate Confeſſariorum approbatorum ad abſoluendum.

PROVISIO I.

Confeſſariorum Ordinis FF. Minorum Poteſtas ad abſoluendum quàlis.

CONfeſſariis Ordinis Minorum Jure communi eadem poteſtas in abſolutione Pœnitentium ad ſe recurrentium primò competiit, quæ eodem jure Parochis ſiue Curatis competebat. Nec amplior quidem, niſi Epiſcopus vel ſummus Pontifex ampliorem concederent. Patet ex ſæpè citata Conſtitutione *Bonifacii* 8. *Super Cathedram*, & aliis Bullis Prouiſione 4. §. ſuperiori relatis.

PROVISIO II.

COnfeſſarii Ordinis Minorum ſecundùm formam *Innocentii* 8. quæ habetur in Compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum *V. Abſolutio quoad Seculares* 1. *n.* 11. præſentati & approbati, potuerunt abſoluere ab omnibus caſibus reſeruatis à Papa vel Epiſcopis, exceptis iis quæ in Jure Communi continebantur. Vide citatum locum in Compendio.

PROVISIO III.

QUia Fratribus Minoribus ſuis miniſteriis per mundum vacantibus, ſæpe occurrebant Caſus reſeruati, in fauorem Pœnitentium & ſalutem animarum, *Eugenius* 4. conceſſit Confeſſariis Ordinis ejuſdem: quòd quando non poſſent ſe præſentare Epiſcopis, vtpote in itinere, vel alibi exiſtentes, ita vt nequirent petere Caſus Epiſcopales, eo caſu quoad abſolutiones poſſent vti plenariè auctoritate Epiſcopali. Ita Sorbo in Compendio ſup. n. 3. Eſtque in Bullario Rodrigues Orac. 13. iſtius Pontificis. Quod poſteà etiam conceſſum eſt à *Gregorio* 13. Patribus Societatis, vt teſtatur Guitterez in Expoſ. Bullæ Cruciatæ §. 9. cujus Conceſſionis Bullam ſe vidiſſe aſſerit.

PROVISIO IV.

POntifices neceſſitatem aduertentes animarum, quæ Caſibus reſeruatis vel Cenſuris innodatæ ad Fratres recurrebant: varias Conceſſiones multiplicarunt tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus, quibus licebat eis abſoluere ab omnibus peccatis & Cenſuris non tantùm Epiſcopis, ſed etiam S. Sedi reſeruatis (niſi talia eſſent propter quæ Sedes Apoſtolica meritò eſſet conſulenda.) Talem conceſſionem fecit *Pius* 2. Guardianis & Vicariis Fratrum Minorum in terris Ducis Burgundiæ; vt patet ex Bulla quæ incipit: *Injunctum nobis. Data Senis anno* 1459. *pridie Kal. April. Pontif. anno* 1. Quæ per alias Bullas ad totum Ordinem extenditur. Cui ſimilem ſed ampliorem pro vniuerſo orbe fecerat *Vrbanus* 4. Patribus Carmelitis. Et *Eugenius* 4. Congregationi Valliſoletanæ Ordinis S. Benedicti per Bullam quæ incipit: *Injunctum nobis. Datam Romæ anno* 1430. 3. *Non. Julii Pontif. anno* 3. Nec non Congregationi S. Juſtinæ ſiue Caſſinenſibus per aliam Bullam quæ incipit: *Etſi quaſlibet perſonas. Datam Bononiæ anno* 1436. *pridie Kal. Julii Pontif. anno* 6. Ampliſſimam tandem Conceſſionem fecit *Paulus* 3. Patribus Societatis per Bullam quæ incipit: *Cùm inter cunctas. Datam Romæ* 3. *Julii anno* 1545. *Pontif. anno* 11. In qua prouidet vt Confeſſarii poſſint quoſcunque ad ſe venientes abſoluere *ab omnibus peccatis, criminibus, & exceſſibus quantumcunque grauibus & enormibus etiam Sedi Apoſto-*

Digitized by Google

Cardinali Cribello in Bullario Emanuelis Rodriguez.

§. VI.

Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Adminiſtratione Euchariſtiæ & Extremæ Vnctionis.

PROVISIO I.

FF. Minorum Sacerdotes poſſunt adminiſtrare Euchariſtiam omnibus excepto Paſcnate.

NE de adminiſtratione Euchariſtiæ, quæ videtur propria Parochis, vel curam Animarum gerentibus, quæſtiones mouerentur: *Nicolaus* 5. in Bulla quæ incipit: *Scimus populos.* Et *Sixtus* 4. in Bulla quæ incipit: *Veſtris in hac parte*, de quibus ſuprà, *Prouiſione* 4. de Confeſſariorum approbatione, conceſſerunt Ordini Minorum, vt Sacerdotes ejuſdem Ordinis omnibus ad ſe recurrentibus omni tempore præterquam in die Reſurrectionis Dominicæ Sacramentum Euchariſtiæ licitè adminiſtrare poſſent.

PROVISIO II.

Et vbique.

SUbortis autem difficultatibus quas Rectores Eccleſiarum aliqui mouebant: quaſi adminiſtratio Sacramenti Euchariſtiæ Fratribus Minoribus tantum conceſſa eſſet in ſuis Eccleſiis, & locis, pro eo quòd Pontifices illud miniſterium eis concedentes vſi eſſent verbo: quòd Euchariſtiam miniſtrare poſſent *omnibus ad ſe recurrentibus*, adeòque dicti Rectores prohibebant, ne extra ſua loca Fratres Euchariſtiam Sæcularibus miniſtrarent: *Paulus* 4. ſuper his conſultus ampliſsimam Declarationem & Prouiſionem dedit per Bullam quæ incipit: *Cùm ſicut exponi nobis nuper feciſti. Datam Romæ* 20. *Julii anno* 1557. *Pontif. anno* 3. Per quam indulget, declarat, & decernit: Quòd Fratres Minores *à ſuis Superioribus, vt moris eſt, deputati Confeſſores, quarumcunque Prouinciarum, Ciuitatum & Diœceſum, per totum orbem omnium vtriuſque ſexus fidelium, Confeſſiones etiam infirmorum, vbilibet etiam extra domos & habitacula eorundem Fratrum audire, eoſque à Caſibus & Cenſuris, quibus eis per Priuilegia Sedis Apoſtolicæ hujuſmodi hactenùs conceſſum eſt, poſſe abſoluere, & ipſi hactenus abſoluere conſueuerunt, abſoluere, & pœnitentiam ſalutarem injungere, ac omni tempore præterquam in die Reſurrectionis Dominicæ Sacramentum Euchariſtiæ, tam illis, quam aliis quibuſuis perſonis licitè miniſtrare poſſint, auctoritate* (ait) *Apoſtolicâ tenore præſentium, indulgemus ac decernimus & declaramus* &c. Bulla hæc eſt 3. *Pauli* 4. in Bullario Rodriguez. In qua mouentes in contrarium quæſtiones vocat *Juris ignaros*: Et excitatas quæſtiones vocat *Cauillationes & moleſtias*; quas & condemnat.

Nota.

Quæ quidem Bulla & Declaratio multùm notanda eſt: Tam ratione Confeſſionis in omni loco, etiam in cubiculis infirmorum audiendæ, quàm poteſtatis ampliſſimæ ad Abſolutionem à Caſibus & Cenſuris reſeruatis: quam ſupponit Pontifex Fratres ex Priuilegiis ex tunc habuiſſe, & virtute illius conſueuiſſe abſoluere, & quam Apoſtolicâ auctoritate (prout in conſuetudine erat) confirmat: Quod omnes dubietates & ſcrupulos tollit. Demùm: Quia benè explicat Fratres non tantùm perſonis, quarum Confeſſiones audierunt, ſed etiam quibuſcumque, & vbicumque exiſtentibus etiam in domibus propriis, & vbilibet, etiam infirmis poſſe Sacramentum Euchariſtiæ adminiſtrare.

An dies Reſurrectionis & Viaticum excipiatur.

Excipit porrò diem Reſurrectionis tantùm: Aliis enim diebus poſſunt ſemper Euchariſtiam miniſtrare, imò & in die Reſurrectionis, quando non datur ad implendum præceptum, vel datur perſonis peregrinis, & extra Parochias proprias ſiue domicilium eo tempore iter agentibus. Excipitur autem per ſe, Ratio *Communionis* per modum *Viatici*, extra tempus neceſſitatis & vbi abeſt Parochus: In tempore enim veræ neceſsitatis abſente proprio Sacerdote Epikeia Chriſtianæ charitatis ſemper obſeruanda eſt: quamuis cum *Viaticum* non exceperint Pontifices nonnulli arbitrentur non excipi: ſed praxis communis aliud docet: Dicitur autem dari per modum Viatici, quando ſolemniter & pro præparatione ad mortem in Chriſto datur, alias infirmis quocumque tempore priuatim abſque Solemnitate miniſtrari poteſt.

PROVISIO. III.

An & quando Extremã Vnctionem adminiſtrare poſſint.

QUinimo quia aliquando Parochi injuſtè & irrationabiliter denegabant infirmis Euchariſtiam pro *Viatico*, aut *Extremam Vnctionem*, aut differebant diutiùs ea adminiſtrare cum periculo quòd infirmi abſque eis decederent, *Sixtus* 4. in Bulla quæ incipit, *Regimini vniuerſalis Eccleſiæ* prouidit, vt in dictis Caſibus Confeſſarii Ordinis Minorum poſſent dicta Sacramenta *Euchariſtiæ* & *Extremæ Vnctionis* infirmis (vt prædicitur) adminiſtrare, & quòd deberet in hoc ſtari aſſertioni dictorum Confeſſariorum. Quod cùm limitatum fuerit pro foro externo à *Leone* 10.

Digitized by Google

in Moderatoria *Concilii Lateranenſis*, non facilè practicandum eſt, quoad Extremam Vnctionem, niſi cùm manifeſtum eſt periculum mortis, Jure Chriſtianæ charitatis omninò præualente.

Iuſtificatio Adminiſtrationis Sacramenti Pœnitentiæ, & ſupradictarum Prouiſionum.

Veri Paſtores immeritò ſe opponunt Prouiſionibus factis FF. Minoribus ad adminiſtrandam Pœnitentiam.

NEmo quidem ſanæ mentis juſtè conqueri poteſt: quòd Dominus Meſſis, ejuſque in terris Vicarius, multiplicet & mittat Meſſores in meſſem ſuam, cùm etiam conqueratur Jeſus Chriſtus de Operariorum paucitate, & mandet ſuis vt orent Dominum Meſſis, vt Operarios multiplicet. Nec Epiſcopi aut Parochi conqueri poſſunt, ſi veri Paſtores ſint & non Idola, aut Mercenarii, ſi ouiculæ aliæ errantes, aliæ pauidæ, & trepidæ, aliæ puſillanimes, anxiæ, & turbatæ, aliæ infirmæ inueniant fidelem ſeruum, qui illas ſanatas & confortatas reducat ad ouile, & reſtituat incolumes ſuis Paſtoribus. Si enim aliquod ſibi eripi emolumentum per hoc conquerantur, Mercenarii ſunt: ſi honorem aliquem, Idola ſunt, dicente Prophetâ: *O Paſtor & Idolum*: Quod ſi vultum pecoris cognoſcere volunt, melius eſt vt vultum agnoſcant gratioſæ ſpeciei reſtitutum, quàm deturpatum. Nec poſſunt Epiſcopi conqueri: Quia, & illis reuerentia debita redditur in præſentatione. In hoc enim in Conſcientias Superiorum Ordinis onus deuoluitur: vt mandante *Bonifacio* 8. & *Clemente* 5. ſtudeant eligere *perſonas ſufficientes, idoneas, vitâ probatas, diſcretas, modeſtas, atque peritas ad tam ſalubre miniſterium exequendum.* In quibus ſi deficiant monet *Benedictus* 11. c. *Inter cunctas*, quòd diſtrictam reddent in extremo examine rationem. Quæ quidem plus ſatis Epiſcoporum ſollicitudini ſatisfacere debent. Quomodò enim ipſi tranſitorio examine aliquot quæſtionum poſſunt deprehendere ſufficientiam, idoneitatem, probitatem vitæ, diſcretionem, modeſtiam præſentatorum, vt ſuis Conſcientiis ſatisfaciant?

Zach. 11. verſ. 17.

Epiſcopi immeritò ſcrupulizant in admiſſione præſentatorum Fratrum Minorum ad Confeſſiones audiendas.

Benè ſanè conſulitur Epiſcopis & Eccleſiæ Dei: Cùm qui ad Confeſſiones audiendas præſentantur à præcipuis Patribus Prouinciarum Ordinis eliguntur, & maturo judicio coram Miniſtro Prouinciali & Diffinitoribus, eorum peritia, Doctrina, Mores, vita ventilatur: Nec præſentati & admiſſi publicè exponuntur, niſi Superiores idipſum judicent expedire.

Nec minùs incondita eſt querela quæ mouetur contra Prouiſiones ſuper Abſolutione à reſeruatis Caſibus & Cenſuris, Diſpenſatione in Irregularitatibus, in Votis &c. Cùm enim hæc in foro ſecretiſſimo Confeſſionis & Conſcientiæ fiant, vbi & cauſæ, & rationes Conſcientiæ teſtimoniis exagitantur, nec ampliùs concludunt quàm quantum veritas coram Deo, cum Conſcientiæ teſtimonio deprehendi poteſt; quid inde officere poteſt Spirituali Animarum regimini? Niſi conquerantur cum Phariſæis: *Quia hic peccata dimittit*; aut Chriſti Miſericordiam reprehendant: qui non tantùm indulſit, vt: *Quodcumque ſoluerint ſuper terram, ſit ſolutum in Cœlis*, ſed & etiam Petrum ad ſeptem vices rem iſſiones illas reducere cogitantem, *vſque ad ſeptuagies ſepties*, id eſt, abſque limite toties quoties extenderet. Quam Chriſti benignitatem Vicarii ejus, Petri ſucceſſores imitati: Auctoritatem illam Apoſtolicam extenſam, & ad Miniſtros, & ad pœnitentes voluerunt: Et quia Fratres Minores ex vi ſui Status ad extremos terræ angulos penetrant: Illos neceſſariâ auctoritate & remediis munire voluerunt. Indignetur *Frater Major Natu*: quòd *Prodigum* Pater receperit, quòd primam Stolam ei reddiderit, quòd annulo ei libertatem reſtituerit. Talis eſt zelus & indignatio iſtorum hominum.

Infundata eſt etiam querela contra Poteſtatem eorundem in diſpenſationibus.

Luc. 7. verſ. 49.

Matt. 18. verſ. 18.

Verſ. 22.

Luc. 15. verſ. 28.

De Juſtificatione adminiſtrationis S. Euchariſtiæ non ago, quia Bulla *Pauli* 4. ſatis juſtificat illam: Et quod de *Viatico* & *Extrema Vnctione* conceditur, Caſus neceſſitatis per ſe totum juſtificat.

§. VII.

Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Sepulturis in Eccleſiis Fratrum Minorum.

Libertas eligendi ſepulturam antiqua.

ETſi ex antiquiſſima Sanctorum Patrum Traditione & Eccleſiæ Canonibus, ſemper fuerit liberrima morientibus Sepulturæ electio, prout Sacrorum Conciliorum Decreta & Canones ſucceſſiuè tradiderunt, vt conſtat ex *Concilio Lateranenſi ſub Alexandro* 3. prout refertur *l.* 3. *Decretalium cap.* 1. *Tit. de Sepulturis*: Ad cujus libertatis conſeruationem *ibidem Tit.* 12. *Bonifacius* 8. In virtute S. Obedientiæ, & ſub interminatione maledictionis æternæ diſtrictiſſimè prohibuerat, ne quiſpiam aliquos ad vouendum, jurandum, vel aliàs promittendum induceret, vt apud ſuam Eccleſiam Sepulturam eligerent, vel jam electam vlteriùs non immutarent. Nihilominùs non defuerunt quæſtiones potiſſimùm inter Parochos & Regulares, quæ plu-

plurimorum ſcandalorum ſegetes ſubminiſtrarunt : Parochis quidem aduersùs Regulares inſurgentibus , eò quòd frequentiores eligerentur Sepulturæ apud illos, ac proinde Jura varia ſibi ex iſtis Sepulturis ab Hæredibus & Regularibus deberi prætenderent: quibus vt Summi Pontifices remedia imponerent, varia Decreta condiderunt & Prouiſiones ſubminiſtrarunt.

PROVISIO I.

Sæculares quare eligant ſepulturas apud Regulares.

PRima itaque fuit *Innocentii* 3. quæ habetur *l.* 3. *Decret. c.* 3. *Tit.* 28. *de Sepulturis*: Qui ob quæſtiones motas ſuper Sepulturis in Monaſteriis Regularium, ſic ſcribit ad Epiſcopum Genuenſem: *Fraternitatem* (ait) *tuam non credimus ignorare, mortuorum ſepulchra & cæmeteria apud illas Eccleſias & Monaſteria ex antiquo eſſe diſpoſita in quibus Religioſorum Fratrum Conuentus ſunt conſtituti, & orationes atque Miſſarum ſolemnia tam pro viuis quàm pro defunctis frequentiùs celebrantur: Vnde ipſorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui apud hujuſmodi Eccleſias ſepeliri deſiderant, minimè contradicendum eſt*: Hæc *Innocentius*. Ex qua Prouiſione Generali colligitur cauſa motiua, cur frequentius Sæculares eligant ſuas Sepulturas in Eccleſiis & locis Regularium, nimirùm vt Animæ eorum participes ſint Miſſarum & Orationum, ac diuinorum officiorum, quæ communiter, & perpetuò ibi celebrantur, & quidem frequentiùs quàm in Eccleſiis Sæcularium.

PROVISIO II.

Dum quis ſepelitur apud FF. Minores 4. pars funeralium debetur Parochis.

NE Jura quæ ex Sepulturis Parochis ſiue Parochialibus Eccleſiis obueniunt : detrimentū paterentur *Quia* (vt inquit *Concilium Later. ſub Alexandro* 3. *c.* 2.) *dignus eſt operarius mercede ſuâ*; Conſeruata eſt *Portio Canonica* ſiue *funeralis*, quæ quāuis Corpora alibi extra Parochiam propriam ſepelirentur, proprio Parocho debebatur : Et quia juxta varias Conſuetudines Prouinciarum variè taxata erat, ita vt (teſte *Clemente* 3. *Tit.* 29. *de Sepulturis*) certi nihil eſſet: Aliquando 3. aliquando media, aliquando 4. pars ſolueretur. Modò communiter pro Fratribus Minoribus, quando aliquem ſepeliunt, taxata eſt *ad quartam funeralium*, niſi aliud per pacta & conuentiones ſingulares & legitimas ſit conſtitutum. Ita in Decreto *Bonifacii Super Cathedram* per c. *Dudum* in *Concilio Vienneſi* confirmatum. Et in *Concilio Tridentino ſeſſ.* 25. *de Reform. c.* 33. vbi pro Eccleſiis, quibus 40. annis ante dictum Concilium quarta pars funeralis ſolui conſueuerat, decernitur, vt non obſtantibus quibuſcumque Priuilegiis dicta quarta ſoluatur. Et paſſim in Bullis Pontificum pro Jure Parochiali de iſta quarta mentio fit.

PROVISIO III.

Quarta Funeralis vnde deſumenda.

QUia verò propter Decretum *Bonifacii* 8. Super Cathedram, quæſtio orta erat: de quibus iſta quarta Funeralis deberet deſumi, Bonifacio decernente, quòd ex omnibus obuentionibus tam funeralibus quàm quibuſcumque &c. deſumeretur: Poſteriores Pontifices omnibus juſtè expenſis conſtituerunt, vt ſolùm de Cereis & aliis quæ deferuntur juxtà cadauer, dum ad Sepulturam defertur, non autem de aliis quibuſcumque, *quarta funeralis*, accipiatur. Et ita *Sixtus* 4. in Bulla quæ incipit: *Regimini vniuerſalis Eccleſiæ*, quæ eſt *Mare Magnum* pro Fratribus Minoribus, determinauit; in qua explicans Bullam *Clementis* 4. pro libera apud Fratres Minores Sæcularium Sepultura: Juſtitiam Eccleſiarum non debere ſumi ex obuentionibus, declarat, quinimo excipit etiam à contributione quartæ Funeralium, Candelas, quæ ad Manus Fratribus dantur. Et quidem expreſſè derogauit propter hoc & alia Conſtitutioni *Bonifacii* Super Cathedram & *Clementinæ Dudum de Sepulturis*. Idipſum latiſſimè declarauit *Pius* 5. in Bulla quæ incipit: *Ad hoc nos Deus prætulit in familiam Domus ſuæ*, quæ in Bullario Angeli Cherubini ſub Bulla 4. ſecundo loco ponitur: In qua taxatâ, vt ſuprà, quartâ Funeralium quæ de cereis & aliis quæ deferuntur juxta Cadauer ad Sepulturam debet deſumi, ſpecificè alia excludit, quæ Conuentibus relinquuntur ratione Anniverſariorum, & celebrationis Miſſarum. Et in Bulla: *Etſi Mendicantium*, interpretans Textum *Concilii Tridentini ſeſſ.* 25. *c.* 13. *de quarta Funeralium*: *Nec* (inquit) *ad quartam Funeralium, ſeu aliam partem omnium eorum quæ etiam pro ornamento Eccleſiæ, palliorum, planetarum, pannorum & aliorum quæ dictis Eccleſiis relinqui vel dari contigerit* &c. *aliquid contribuere teneantur.* Ac demum in ſuperiori Bulla: *Ad hoc nos Deus* prouidet, vt: *vbi* (ait) *duæ quartæ forſan ſolui conſueuerint* : *vna Parochiali Eccleſiæ*; *alia verò Epiſcopo* aut *Collegiatæ Eccleſiæ* ſiue *Canonicis* & *Capitulo* ejuſdem, *vna tantùm* ſcilicet Epiſcopo &c. *perſoluatur*. Hæc ibi.

An duæ quartæ ſoluendæ.

PRO-

Digitized by Google

PROVISIO IV.

Quid de leuandis & deferẽdis corporibus Defunctorum apud Regulares ſepeliendis conſtitutum ſit.

CUm verò de Ceremoniis & ſolemnitate funerum orta demùm eſſet diſceptatio: *Benedictus* 11.cap. *Inter cunctas* de Priuilegiis, ordinauit & juſſit: *Vt corpora defunctorum qui apud Fratrum Minorum & Prædicatorum loca elegerint, dum viuerent, Sepulturam, proceſſionaliter cum Cruce, Thuribulo, aqua benedicta, cantando ſeu legendo officium defunctorum vel Pſalmos, alienas ingredi poſſent Parochias*; poſſent aſſumere, & ad ſuas deferre Eccleſias tumulanda. Et *Sixtus* 4. Bullâ ſupra citatâ eadem confirmans (vbi conſuetudo talis vigeret) ſingulariter vetuit: *Ne Fratres Minores cogerentur inuiti etiam prætextu cujuſcumque conſuetudinis, ipſi vel defunctorum conſanguinei, illa ad Parochiales Eccleſias deferre, vel cum illis, vel ſiue inibi celebrare, vel celebrari facere pro eiſdem defunctis aliqua diuina officia, ante vel poſt Sepulturam eorumdem.* Hæc ibi. Quã Ordinationem moderari volens. *Leo* 10. in Conſtit. quæ incipit: *Sacro approbante Concilio* &c. in *Lateranenſi Concilio* edita, addidit: *Vt non intrarent Parochiales Eccleſias cum Cruce ad leuanda corpora, niſi priùs præmonito & requiſito ac recuſante Parochiano Preſbytero: Et tunc ſine ejus & Ordinarii præjudicio, niſi eiſdem Fratribus ſuper hoc* (inquit) *antiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſeruantia cum pacifica poſſeſſione, ſuffragetur.* Et poſteà *Pius* 5. in Bulla ſuprà citata: *Ad hoc nos Deus prætulit*, ſanciuit: *Fratres poſſe quæcumque corpora defunctorum, qui ſe in eorum Eccleſiis ſepeliri ordinauerint, vel ſi à defunctorum hæredibus, ſiue curam funeris habentibus vocati fuerint, ipſorum Fratrum Cruce eleuatâ, etiam ſine Canonicorum ac Capitularium perſonarum, nec non Curatorum vel aliorum Presbyterorum interuentu, ex ipſorum defunctorum domibus leuare, eaque accipere, ac ad ipſorum Fratrum Eccleſias directè deferre, & in eorum Eccleſiis (non tamen tempore interdicti) ſepelire, ſaluo duntaxat Jure Parochiali: Nec Fratres ipſos ad alterius cujuſuis conſuetudinis contrariæ uſus, ſiue moris obſeruationem teneri, vel ſuper præmiſſis à quoquam, quauis auctoritate moleſtari ſeu perturbari poſſint & debeant.* Hæc ibi.

Tandem aliis naſcentibus quæſtiunculis anno 1636. 14. Ian. ſignante Cardinale Antonio Barberino, & C. Fachenetto: Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Epiſcoporum & Regularium præpoſita cenſuit: *Defunctorum cadauera ſepelienda, ab ædibus defunctorum ad eorundem Fratrum Eccleſias recto tramite deferri poſſe, monito tamen & requiſito & expectato proprio defunctorum Parocho, à quo benedictionem & vltimum vale recipere poſſint: Quo venire expreſsè recuſante, poſſunt iidem Fratres etiam ipſo inuito cadauera ad ſuas Eccleſias tranſportare: Conſanguinei verò talium defunctorum illis parentare in Parochialibus & aliis Preſbyterorum Eccleſiis compelli nullo modo poſſint. Si qua verò immemorabilis conſuetudo in contrarium ſuper præmiſſis exiſtere prætendatur, legitime probetur, & interim præſens Decretum ad vnguem ſeruetur, prout eadem Sacra Congregatio ſeruari mandauit.* Hæc ibi.

PROVISIO V.

Quid de celebrandis exequiis & officiis.

SEd nec ibi quæſtiones finitæ ſunt, prætendentibus nonnullis Curatis, Officia ſuper Cadaueribus defunctorum in Eccleſiis Regularium celebràre: quamuis *Clemens* 4. in Bulla quæ incipit: *Virtute conſpicuos. Data Peruſii* 12. *Kal. Aug. Pontif. anno* 5. Et confirmata à *Sixto* 4. in *Mari Magno* pro Fratribus Minoribus, diſtrictiùs inhibuiſſet: *Ne vlli Religioſi aut Sæculares Fratribus Minoribus inuitis aliquorum corpora defunctorum in eorum cœmeteriis ſepelire, aut in Eccleſiis eorum Miſſarum ſolemnia, vel pro animabus eorum, qui ad Fratrum loca tumulandi deferuntur, ibidem exequias celebrare, ſine ipſorum aſſenſu & voluntate præſumerent.* Nihilominùs quæſtionibus illis ſiue ex ignorantia Iuris, ſiue ex aliis cauſis recrudeſcentibus, Sacra Congregatio Rituum conſulta, die 27. Nouembris anno 1638. ſignantibus C. *Epiſcopo Portuenſi, Cardinale Pio*, & *Julio Cincio Secretario*, in hunc modum reſpondit: *Sacra Rituum Congregatio juxta aliàs reſoluta reſpondit: Officium ſuper Cadaueribus in Eccleſiis Regularium, ſpectare & pertinere ad ipſos Regulares, non autem ad Curatos, & ita in poſterum ſeruari mandauit.* Quæ quidem reſponſio cum præcedenti Juridicè verificata fuit coram Cameræ Apoſtolicæ *Generali Auditore anno* 1640. *die* 6. *Junii.*

§. VIII.

Prouiſiones Apoſtolicæ ſuper Ædificatione & acceptatione nouorum Conuentuum.

NOta eſt prohibitio *Bonifacii* 8.c. *Cùm ex eo quod* de Exceſſibus Prælatorum in 6. quâ prohibet Prædicatoribus, Minoribus & Religioſis aliis Mendicantibus domos vel loca quæcumque de nouo recipere, vel recepta mutare &c. *abſque Apoſtolicæ Sedis licentia ſpeciali*, non obſtantibus Priuilegiis. Non defuerunt tamen

Pon-

Pontifices ſucceſſores rebus maturè conſideratis qui hoc Decreto non obſtante aliter prouiderunt.

PROVISIO I.

Quid de ædificatione nouorū Conuentuum.

IUlius 2. in Bulla quæ incipit: *In militantis Eccleſiæ. Data Romæ anno Incarnationis Dominicæ* 1504. 15. *Kal. Julii*, conceſſit Fratribus Minoribus: *Si à Principe, Duce, Marchione vt aliquam domum dicti Ordinis ædificent, requiſiti fuerint, hujuſmodi pro vſu & habitatione perpetuis Fratrum dicti Ordinis Regularis Obſeruantiæ conſtrui & ædificari, ac locum pro hujuſmodi conſtructione oblatum recipi poſſe.* Et quia non derogauerat expreſsè Decreto *Bonifacii* 8. *c. Cum ex eo*, per aliam Bullam quæ incipit: *Exponi nobis feciſti. Datam Romæ die* 15. *Januarii anno* 1512. *Pontif. anno* 6. priorem ſuam Conceſſionem explicauit & confirmauit ac addidit: *Vocatos non ſolùm à Prinsipe, Duce Marchione, ſed etiam à populo, poſſe domos ſeu loca quæcumque pro eorum vſu & habitatione recipere.* Vbi & mandat vniuerſis Prælatis: *Ne prohibeant quòd Fratres ibi pro ſuis vſibus Ædificia, Eccleſias ſeu Oratoria conſtruant* &c. cum abſoluta derogatione: *Non obſtante Bonifacii* 8. *Decreto c. Cum ex eo de Exceſſibus Prælatorum in* 6.

PROVISIO II.

An & qualiter noui Conuentus non poſſint extrui ſine Licentia Epiſcoporum.

PRouiſioni priori ſuperaddiderat *Concilium Tridentinum ſeſſ.* 25. *de Regularibus c.* 3. de domibus Regularibus loquens: *Ne de cætero ſimilia loca erigentur ſine Epiſcopi, in cujus Diœceſi erigenda ſunt licentia obtenta.* Quia verò ex affectibus particularibus, vel aliqua humana paſſione Epiſcopi poterant in his licentiis à recto declinare.

1. *Pius* 5. in Bulla quæ incipit: *Etſi Mendicantium Ordines. Data Romæ Kal. Junii anno* 1567. *Pontif. anno* 2. Textum Concilii Tridentini ſic declarauit: *Licentias verò* (inquit) *pro conſtruendis domibus Regularibus; quæ* (*c.* 3. *ſeſſ.* 25.) *niſi de licentia Ordinarii conſtrui prohibentur, gratis omninò dari, & non niſi legitimâ ſubſiſtente causâ Superioribus explicandâ illas recuſari poſſe.*

2. *Clemens* 8. in Bulla quæ incipit: *Quoniam ad inſtitutam. Data Romæ apud S. Marcum* 23. *Julii* 1603. *Pontif. a* 10. conſtituit: *Epiſcopos licentiam hujuſmodi dare non poſſe, niſi conſtet Regulares ipſos in domibus illis conſtruendis commodè ali & ſuſtentari poſſe, abſque aliorum Conuentuum in iis exiſtentium detrimento.* Vndè voluit priùs vocari & audiri, aliorum in iiſdem Ciuitatibus & locis exiſtentium Conuentuum Priores ſeu Procuratores, & alios intereſſe habentes, ad hujuſmodi cauſam de ſufficienti ſuſtentatione abſque aliorum detrimento ſeruatis ſeruandis cognoſcendam. Et in caſu prouocationis vel Appellationis, decernit ad Sedem Apoſtolicam cauſam hujuſmodi deuolui.

3. *Gregorius* 15. aduertens domos Regulares, vt in eis verè regulariter vivatur dependere a numero competenti Regulariū, & ſuſtentationem expēdi debere juxta numerū Regularium in locis illis viuentium. Demum Regulares maximè Mendicantes nō viuere ex ſolis eleēmoſynis Ciuitatum, aut Municipiorum in quibus domos habent, ſed etiam ex locis vicinis: Determinauit numerum Regularium pro quacumque domo de nouo conſtruenda, vt in ea ſaltem duodecim Fratres ſiue Religioſi inhabitare, & ex conſuetis eleēmoſynis, aut aliis ſuſtentari poſſint. *Item.* Quòd Superiores ſiue Procuratores domorum Regularium ad quatuor millia paſſuum inde diſtantium audiantur & conſentiant; Niſi aliàs vel aliundè conſtaret Ordinariis Religioſos domus ſic erigendæ numero duodecim ibi commodè & congruè manuteneri & ali poſſe. Vbi autem nulli alii Regulares exiſtunt, decernit ut incolæ locorum audiantur, & eorum conſenſus requiratur: An ſcilicet duodecim Religioſos commodè alere & ſuſtentare valeant &c. In caſu autem Appellationis à Decreto Ordinariorum, cauſam totam & Negotium Pontifex deuolutum ad S. Congregationem declarat.

4. *Vrbanus* 8. per Bullam quæ incipit: *Romanus Pontifex. Datam Romæ apud S. Mariam Majorem* 28. *Aug.* 1624. *Pontif. a.* 2. derogando omnibus quibuſcumque aliis Conceſſionibus & facultatibus à S. Sede emanatis, ſupradictis Conſtitutionibus *Clementis* 8. & *Gregorii* 15. contrariis, mandat, illas omninò ab omnibus obſeruari &c. Ex quibus omnibus ponitur vnica pro domibus Regularibus in poſterum ædificandis Prouiſio Summaria.

PROVISIO GENERALIS.

Quid requiratur ad noui Conuentus extructionem.

AD ædificandam domum Regularem deinceps requiritur *Licentia Epiſcopi Ordinarii*: quam Epiſcopus non poteſt dare niſi conſtet duodecim Fratres ſiue Religioſos in loco ubi eſt ædificanda, poſſe ex reditibus, vel eleēmoſynis conſuetis loci & locorum adiacentium, abſque detrimento aliorum Regularium in loco vel vicinia ad quatuor millia paſſuum (ſi qui ſint) vocatis & auditis eorum Superioribus, con-

congruè ſuſtentari: Et caſu quo ibi Regulares non ſint, auditis incolis, niſi aliunde Ordinario certò & abſque tergiuerſatione prædicta conſtarent. His porrò ſubſiſtentibus tenetur Epiſcopus facultatem gratis dare: Et caſu quo impertinenter det, aut non det, poſitâ Appellatione totum negotium & Cauſa hoc ipſo ſuſpenditur, & deuoluitur ad S. Sedem & S. Congregationem.

Epiſcopi ad hoc facultas qualis. Ex quo conſtat 1. Facultatem Epiſcopi ad ædificandam domum Regularem in ſua diœceſi, non eſſe ordinariam nec abſolutam, ſed vicariam & delegatam, ac depẽdentem à conditionibus & circumſtantiis poſitis, ita vt quacumque Appellatione poſitâ deuoluatur ad S. Sedem, à qua tota poteſtas procedit. Non eſt ergo in arbitrio mero Epiſcopi concedere vel negare, ſed ejus Conſcientia in obſeruandis conditionibus & circumſtantiis à S. Sede poſitis oneratur.

An ſit Epiſcopi præſcribere ſitum aut modum domus Regularis. Conſtat 2. Non eſſe Epiſcopi conſtituere locum, ſitum aut modum domus Regularis, modò ſupradicta obſeruentur: Regulares tamen teneri obſeruare diſtantiam ſecundùm menſuras Cannarum à ſummis Pontificibus aſsignatarum: & ſi quæ ſint legibus Eccleſiaſticis vel Ciuilibus circa Ædificationem hujuſmodi domorum conſtituta ad euitandas nonnullas incongruitates vel præjudicia in detrimentum Tertii. Quæ omnia dependent à Conſtitutionibus Regionum & Ciuitatum.

CLASSIS ET SECTIO V.

Conſultatio Generalis ſuper ſtabilitate Prouiſionum Apoſtolicarum Ordini Fratrum Minorum factarum, ſiue etiam ſuper earum Reuocatione & Renouatione.

QUi Prouiſiones Pontificias Fratribus Minoribus ab incunabilis Ordinis factas negare vel perperam interpretari, aut eludere non potuerunt: Ad Reuocationes illarum, vel Immutationes ſiue Alterationes à ſummis Pontificibus ſucceſſu temporis in illis factas recurrerunt, vt in aliquo ſaltem eas eneruare poſſent: Aliqui quidem ſtudio aut prætextu inueſtigandæ veritatis, & vt quilibet intra terminos indultæ ſibi vel reſtrictæ poteſtatis cõtineretur: Alii zelo & æmulatione parum Chriſtianâ vel concutiendæ vel euertendæ Pontificiæ Auctoritatis.

Et quidem qui Reuocationes vrgent 1. adferunt Decreta Conciliorum, Bullas Pontificum, quæ vel expreſsè reuocant, vel Conſtitutiones poſteriores Prouiſionibus prioribus contrarias allegant. 2. Si Reuocatorias non inueniant, nituntur oſtendere Prouiſiones per non vſum vel contrarium vſum abrogatas. 3. Reſponſiones Eminentiſſimorum Cardinalium proferunt, quæ Declarationes vel Interpretationes ſubindicant, Priuilegia ſiue Prouiſiones Regularium alterantes.

Qui verò ſtabilitatem & perpetuitatem Prouiſionum probare contendunt: Quidam quidem 1. oſtendere volunt dictas Prouiſiones fuiſſe à ſummis Pontificibus in mercedem laboris Ordinibus Religioſis conceſſas: Ita vt tranſierint in Jus eas poſſidentium, quo ſine demerito priuari nequeunt. Alii 2. Bullas Bullis opponunt, & Confirmationes poſteriores prioribus Reuocationibus: Alii 3. diſputant ſuper Clauſulis Reuocatoriis: Alii viuæ vocis Oracula confirmatiua proferunt; Ita vt tenebris res tota inuoluatur, & ob opinionum varietatem veritas mutari videatur, Et vtrimque Auctoribus variis citatis ad opinionum probabilitatem magis quàm ad certitudinem declinari.

Nos itaque omnem operam adhibere volentes, vt certa ab incertis ſeparemus, ad pleniorem veritatis indagationem ad *Rationale Judicii*, quod ad pectus ſummi Pontificis appenſum eſt, recurrendum putamus, ſi quo modo peruenire poſsimus, diſsimulatis Auctorum opinionibus, & ſequeſtratis dubiis (quæ à nonnullis allegantur) Inſtrumentis.

§. I.

Reuocationes Priuilegiorum quæ à nonnullis allegantur.

IN primis profertur Clementina *Dudum* de Sepulturis, quæ reſtituens Conſtitutionem *Bonifacii* 8. Super Cathedram, reuocat & caſſat Conſtitutionem *Benedicti* 11. *Inter Cunctas*, In qua Ordinibus Minorum & Prædicatorum multa concedebantur. *Decreta & Bullæ reuocatiuæ Prouiſionum Mendicantibus factarum.*

2. Producitur moderatio quædam Priuilegiorum omnium Ordinum Mendicantium facta in *Concilio Lateranenſi* ſub *Leone* 10. quæ incipit: *Sacro approbante Concilio, dum intra mentis arcana &c. Data Romæ in publica Seſſione* in Lateranenſi Baſilica ſolemniter celebrata *Anno Incarnationis Dominica* *Leo 10.*

Digitized by Google

minica 1516. 19. *Decemb. Pontif. anno* 4. In qua laudibus ſummis Pontifex extollens fructus qui per Epiſcopos & Regulares Mendicantes Eccleſiæ Dei proueniebant: Ad concordiam mutuam nonnulla ſub moderationis Titulo decernit: Inter quæ nihil inuenio ſingulare quod Prouiſionibus antiquis pro Fratribus Minoribus factis ſpecialiter in Prædicationibus & Confeſſionibus in aliquo obeſſe poſſit: Imò plura quæ Prouiſiones illas confirmant, prout infrà examinabuntur.

Concil. Trid. 3. Produci poteſt *Concilium Tridentinum*, quod *ſeſſ.* 25. *de Regularibus c.* 22. mandat ſua de Regularibus Decreta ſeruari: *Non obſtantibus* (ait Textus) *omnium & ſingulorum Priuilegiis ſub quibuſcumque formulis verborum conceptis ac Mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis* &c. Cui conſonat Decretum *Pii* 4. ſingulariter ſuper obſeruatione Concilii factum: quod incipit: *In principis Apoſtolorum Sede. Datum Romæ apud S. Petrum anno* 1565. 13. *Kal. Martii Pontif. anno* 6. In quo reuocat omnia Priuilegia Regularium: *in quantum Statutis & Decretis Concilii aduerſantur.* Et declarat illa: *Ipſo Jure reuocata, caſſata & annullata, ac ad ipſius Concilii terminos atque limites reducta eſſe & cenſeri.*

Gregor. 13. 4. Producitur & vrgetur Conſtitutio *Gregorii* 13. quæ incipit: *In tanta negotiorum mole. Data Romæ anno Domini* 1573. *Kal. Martii anno* 1. In qua ob varias lites & ſcandala ſuborta inter Epiſcopos & Mendicantes ratione Bullæ *Pii* 5. quæ incipit: *Etſi Mendicantium* &c. Ac ob nonnullas alias ab eodem Pontifice emanatas: Omnes dicti Pontificis Conceſſiones factas de materia illa Prouiſionum ſeu Priuilegiorum pro Ordinibus tam Mendicantium, quàm non Mendicantium ad terminos Juris reduxit, volens: *Illarum & omnium in eis contentarum diſpoſitionem, atque deciſionem, pro ſubjecta materia futuram eſſe, quæ ſiue ex Jure veteri, ſiue ex Sacri dicti Concilii Decretis, ſiue alias legitimè ante dictarum litterarum & Conſtitutionum editionem, & ſi ipſæ non emanaſſent, futura fuiſſet, ad quam diſpoſitionem & deciſionem, ſuumque priſtinum ſtatum integrum, ac terminum, illa omnia* (inquit) *reducimus* &c. Ex qua nihil aliud deduci poteſt, quàm Prouiſiones & Priuilegia Mendicantium libranda & intelligenda eſſe juxta ſtatum in quo reperta ſunt antequam Bullæ *Pii* 5. emanaſſent: Vnde Bulla illa *Gregorii* 13. non tam Reuocatoria eſt, quàm Reductoria ad ſtatum & tempus *Pium* 5. antecedens, & ad ipſum Jus Commune, & Decreta Pontificia, vt tunc erant in integrum reſtituenda.

Clemens 8. 5. Hic reproduci poſſunt duo *Decreta* tempore *Clementis* 8. ad annum 1601. & ad annum 1602. In quorum primo omnibus Confeſſariis tam ſæcularibus quàm Regularibus cujuſuis Ordinis etiam Mendicantium, *extra Vrbem intra Italiam exiſtentibus*, prohibet ne prætextu cujuſuis Priuilegii à Caſibus in Bulla Cœnæ, vel aliàs S. Sedi aut etiam Ordinariis locorum reſeruatis, excepto mortis articulo, abſoluere præſumant: & omnes facultates, Priuilegia & Prouiſiones in contrarium *in hâc parte* (ait) *quantum opus eſt*, reuocat, caſſat, & annullat. In 2. autem Decreto modificat & determinat Caſus, qui deinceps extra Vrbem intra Italiam reſeruati cenſeri debent, aut reſeruari poſſunt.

6. Reproducuntur quædam *Reſponſiones Cardinalium* quæ Prouiſiones abſoluendi à Caſibus quos ſibi Epiſcopi reſeruarint, aut caſſant, aut reuocant: Inter quas magis authentica videtur illa *Gregorii* 13. facta Cardinali Boromæo Archiepiſcopo Mediolanenſi, concurrente auctoritate Apoſtolicâ hujus tenoris: *Illuſtriſſime ac Reuerendiſſime Domine, cùm à Sacra Congregatione Cardinalium qui præpoſiti ſunt Decretis Concilii Tridentini interpretandis, Illuſtriſſima Amplitudo Tua quæſierit: An Regulares ex Priuilegio à Sede Apoſtolica impetrato, præſertim autem ex eo quòd nominant Mare magnum, poſſint in Caſibus quos ſibi Epiſcopus reſeruauerit abſoluere confitentes? Hac de re vbi Congregatio egiſſet, deinde ad ſanctiſſimum Dominum retuliſſet: Sanctitas ſua etiam de ſententiâ Congregationis cenſuit ex facultatibus per hoc Mare magnum, aliaue Priuilegia Regularibus conceſſis, factam eis non eſſe poteſtatem abſoluendi in Caſibus ſibi ab Epiſcopo reſeruatis &c. Romæ die* 11. *Septembris* 1577. *Reſponſa Cardin.*

Alia etiam refertur amplior ſub *Vrbano* 8. ad *annum* 1628. ſignante *Cardinale* S. Onuphrii ſub ſequentibus terminis: *Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis & conſultationibus Epiſcoporum & Regularium præpoſita, cenſuit per Confirmationes Priuilegiorum, quas Regulares à Sede Apoſtolica poſt Sac. Conc. Tridentinum obtinuerunt, nequaquam reuixiſſe Priuilegia priùs ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipſius Congregationis Decretis ſublata, atque extincta, ſi quæ habebant, abſoluendi à Caſibus Ordinario loci reſeruatis: Quemadmodum nec indulta abſoluendi à Caſibus contentis in Bulla quæ in die Cœnæ Domini legi conſueuit, (vtpote ſublata per annuam ipſius Bullæ publicationem) vires aut robur acquiſiuiſſe ex ſubſequentibus Priuilegiorum confirmationibus: Ac proinde Regulares cujuſuis Ordinis, Congregationis, Societatis & Inſtituti, etiam neceſſario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam in vim Priuilegiorum aut Confirmatio-*

Digitized by Google

num hujuſmodi, quas vel hactenùs obtinuerunt, vel deinceps fortè obtinebunt, poſſe quemquam abſoluere ab eiſdem caſibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reſeruatis: Ac ſi ſecus egerint, abſolutiones nullas atque irritas fuiſſe ac fore: Ab aliis verò Caſibus & Cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, ſi quidem Regulares habeant à Sede Apoſtolica abſoluendi facultatem, illam extra Italiam minimè ſublatam fuiſſe iiſdem Sacræ Congregationis Decretis hac de re editis juſſu ſanctæ memoriæ Clementis 8.

Quam Sacræ Congregationis ſententiam Sanctitas ſua ad ſe relatam approbauit, mandauitque ab omnibus, ad quos pertinet, inuiolabiliter obſeruari. Romæ 17. *Nouemb.* 1628..

De Bulla *Gregorii* 15. quæ incipit: *Inſcrutabili Dei prouidentia. Data Romæ* 1622. *Nonis Februarii Pontif. anno* 2. hîc non ago: quia propriè Reuocatoria non eſt, ſed potiùs nouorum Decretorum etiam contra *Concilium Tridentinum* conſtitutiua: Cui cùm Hiſpania tota contradixerit, & in Belgio & aliis Orbis regionibus recepta non fuerit, plus quæſtionis quàm doctrinæ inducit, ideoque à propoſito illam diſſimulandam hîc judicaui.

§. II.

Renouationes, & Conceſſiones nouæ, & Renouatæ ſub tempore, vel poſt Concilium Tridentinum, Prouiſionum ſeu Priuilegiorum Fratribus Minoribus & aliis Mendicantibus factorum, etiam cum Derogationibus omnium Reuocationum.

Decreta & Bullæ renouantes Prouiſiones FF. Minoribus factas.

QUia potiſſimus Cardo quæſtionum pro permanentia & continuatione antiquorum Priuilegiorum & Prouiſionum conſiſtit: In probatione Renouationum & Conceſſionum nouarum & renouatarum, quæ poſt Concilium Tridentinum, ab Apoſtolica Sede emanarunt: Præcipuas Renouationes ſeu nouas Conceſſiones hîc perſtringo, eas maximè quæ Ordini Minorum ſunt factæ vel tempore Concilii, vel poſt illud.

Paulus 4.

Primò itaque producitur *Innouatio* & iterata *Conceſſio* ac ampliatio omnium Priuilegiorum tempore *Concilii Tridentini* facta pro Fratribus Minoribus à *Paulo* 4. quæ incipit: *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ Prouiſione. Data Romæ die* 1. *Julii anno* 1555. *Pontific. anno* 1. decem totis annis ab inchoato *Concilio Tridentino*: In qua ampliſſimè confirmantur, de nouo conceduntur, & in quacumque forma meliori extenduntur, & interpretanda declarantur omnia & quæcunque Priuilegia quouis modo conceſſa, ſiue per communicationem, ſiue per extenſionem, ſiue per viuæ vocis oracula &c. Fratribus Minoribus facta. Et pro materia controuerſa: decernitur & declaratur: *Confeſſarios deputatos Ordinis Minorum Obſeruantiæ omnium quarumcunque diœceſum vtriuſque ſexus fidelium ad eos pro tempore recurrentium Confeſſiones audire, eoſque etiam in caſibus & cenſuris quibus eis per Priuilegia Sedis Apoſtolicæ etiam per modum communicationis & extenſionis quorumcumque Ordinum etiam Minimorum (quorum Priuilegia eidem Ordini Minorum ſunt communicata & extenſa) abſoluere conſueuerunt, abſoluendi, ac pœnitentiam ſalutarem injungendi* &c. *Apoſtolicâ auctoritate indulgemus, ac de nouo concedimus in omnibus & per omnia* &c. In cujus fine addit omnes derogatorias quæ adhiberi poſſunt, etiam derogando Conciliis quibuſcumque. Cujus Bullæ executionem demandat Archiepiſcopo Rothomagenſi, Epiſcopo Conchenſi, ac Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori.

Quam Conſtitutionem *Pauli* 4. iterum innouauit, confirmauit, & ampliauit *Pius* 4. ejus ſucceſſor ſub finem Concilii *Trid.* *Pius* 4. qui Concilio finem impoſuit, per Bullam quæ incipit eiſdem omnino verbis, quibus anterior *Pauli* 4. nimirùm: *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ Prouiſione. Data* ſimiliter *Romæ anno* 1561. *Pontif. anno* 2. Addens in materia controuerſa: *Confeſſores Ordinis Minorum à ſuis Superioribus* (vt moris eſt) *deputatos omnium quarumcunque Prouinciarum, Ciuitatum & Diœceſum per totum orbem omnium vtriuſque ſexus fidelium pro tempore Confeſſiones, etiam infirmorum vbilibet, etiam extra domos & habitacula eorumdem Fratrum, ac etiam ad eos recurrentium audire, eoſque etiam in Caſibus & Cenſuris* &c. (vt ſuprà in Bulla *Pauli* 4.) *abſoluere* &c. Additâ iterum communicatione expreſsâ cum Minimis. Additis & ampliatis etiam Derogatoriis omnibus quæ in Bulla *Pauli* 4. continentur. Quia verò in vtraque Bulla tam ſingularis mentio fit Priuilegiorum Minimis conceſſorum, eaque tam ſingulariter Fratribus Minoribus dicuntur conceſſa, & ad eos ampliata: Accipe ex omnibus in materia Abſolutionum Priuilegium *Sixti* 4. per *Julium* 2. cum cæteris confirmatum in Bulla quæ incipit: *Dudum ad ſacrum Ordinem* &c. *Data Romæ anno Incarnationis Dom.* 1506. 5. *Kalend. Aug. Pontificat. anno* 3. quæ eſt Bulla 9. apud Confettium: *Nec non* (ait) *Confeſſiones quarumcumque perſonarum tam*

Reli-

Digitized by Google

Religioſarum quàm Eccleſiaſticarum & ſæcularium vbilibet audire poſſint, & illis auditis perſonas ipſas, & earum quamlibet juxta formam & tenorem Priuilegii per præfatum Sixtum (4.) prædeceſſorem Ordini Minimorum hujuſmodi ac illius perſonis ac Fratribus dudum conceſſi & confirmati, abſoluere ac pœnitentiam ſalutarem injungere valeant: Priuilegium autem *Sixti* 4. datum Franciſco de Paula & Ordini Minimorum in Bulla quæ incipit: *Sedes Apoſtolica* &c. *Data Romæ anno* 1474. 6. *Kal. Junii Pontif. anno* 3. quæ eſt apud Confettium ejuſdem Pontificis 13. in qua facultas abſolutionum &c. ſic in terminis ponitur: *Confeſſiones audiendi & ab omnibus Caſibus, Excommunicationibus, ſuſpenſionibus & Interdictis, ac ſuper quacumque Irregularitate ordinario tam à Jure, quam ab ipſo reſeruatis, & præmiſſis, toties quoties opus foret & eſſet, abſoluendi & diſpenſandi, ac vota quæcumque permutandi & relaxandi, & pœnitentiam ſalutarem injungendi* &c. Quæ latiùs ponere volui vt quæ in Bullis Originalibus expreſſa ſunt manifeſtiora fiant. Quo etiam pertinent conceſſa à *Leone* 10 Minimis in Bulla quæ incipit: *Paſtoris æterni* &c. *Data Romæ anno Incarnationis Dominicæ* 1513. *Pridie Nonas Maii Pontif. anno* 1. quæ eſt 5. apud Confettium in qua conceſſis nonnullis Indulgentiis viſitantibus Eccleſias eorum *in feſto omnium Sanctorum, Aſſumptionis & Annuntiationis B. Mariæ ac Pentecoſtes à ſingulis Caſibus Epiſcopalibus, nec non vota quæcumque per eos emiſſa (Religionis & Caſtitatis, ac Liminum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac S. Jacobi in Compoſtella votis duntaxat exceptis) in alia pietatis opera commutandi licentia & facultas conceditur.* Cui quidem Bullæ mira firmitas & perpetuatio adhibetur: *Volumus autem* (inquit) *& decernimus quòd ſi contingat nos aut Sedem Apoſtolicam, in poſterum hujuſmodi Indulgentias & facultates reuocare, caſſare, & annullare, ſeu ſuſpendere, quòd præſentes litteræ, & in eis contenta quæcumque nullatenùs includantur, nec per tales vel alias Reuocationes, caſſationes, declarationes, decreta, & ſuſpenſiones, ſublata quomodolibet intelligantur, etiamſi de hujuſmodi intentione noſtra & mente non derogandi, ſpecialis expreſſa, & non per generales Clauſulas, quæ hujuſmodi ſpecificam mentionem importare viderentur aut importarent, etiam fierent* &c.

Leo 10.

Quas quidem Indulgentias ampliauit ad Plenarias, & poteſtatem Abſoluendi ab omnibus Caſibus etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis (exceptis Caſibus Bullæ cœnæ Domini) omnimodam conceſſit viſitantibus Eccleſias dicti Ordinis in ſingulis dominicis diebus Quadrageſimæ, & ſingulis diebus à media Quadrageſima vſque ad Octauam Paſchæ, nec non feſtis Domini Sabaoth, vt videre eſt in Bulla quæ incipit: *Etſi cuncta Orbis Eccleſiæ. Data Romæ anno Domini* 1518. *Kal. Julii Pontif. anno* 7. quæ eſt 9. ejuſdem Pontificis apud Confettium. Et has quidem Conceſſiones Minimis factas latiùs hic recenſere volui: quia Fratribus Minoribus per *Paulum* 4. & *Pium* 4. ſingulariter appropriatæ ſunt, & perpetuitatem ſingularem in ſuis Clauſulis confirmatoriis continent, quam poſteà ad inſtar in Reuocatoriis oportebit examinare & expendere.

2. Producitur Confirmatio, Innouatio & Ampliatio omnium Priuilegiorum quorumcumque, etiam viuæ vocis Oraculorum facta à *Pio* 5. in Bulla quæ incipit: *Etſi Mendicantium Ordines. Data Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis dominicæ* 1567. 17. *Kal. Iulii Pontif. a*: 2. In qua ſingulariter (*quia* (vt ait) *in Concilii Tridentini Decreta, falſa ſeu minus vera intelligentia irrepſerat*) plurima ex illis Decretis explicauit & declarauit auctoritate vtique Apoſtolicâ & ſupremâ (*quorũ* (inquit) *declaratio non niſi ad nos ſpectat*) & cùm interim multa ſimul explicaſſet, & de nouo conceſſiſſet, tamquam Concilio Tridentino non contraria: Tandem illa, & alia omnia Prædeceſſorum Priuilegia, immunitates, indulta, facultates &c, *quæ* (ait) *Decretis Concilii Tridentini* (*aliàs quàm vt ſuperiùs eſt dictum, conceſſum & declaratum*) *non contrariantur*, expreſsè confirmauit, innouauit, & ad ſingulos Ordines & domos etiam per Communicationem & nouam Conceſſionem extendit. Specialiter autem expreſſit ſe innouare, & de nouo concedere, quæ per *Eugenium* 4. *Sixtum* 4. *Leonem* 10. *Paulum* 3. *Paulum* 4. & *Pium* 4. Ordinibus fuerunt conceſſa: Et ampliùs derogauit omnibus Apoſtolicis, Prouincialibus, Synodalibus Conciliis &c. editis aliiſque quibuſcumque &c. additis Executoribus. Quam Bullam fuiſſe regiſtratam & promulgatam oſtendit Confettius per Teſtimonium *Michaelis Bonelli Tituli S. Mariæ ſuper Mineruam Cardinalis* Alexandrini *eodem anno* 1567. *die* 24. *Julii.* *Pius* 5.

Quia verò ſuper hac Bulla variæ ortæ ſunt contentiones maximè ratione Bullæ *Gregorii* 13. quæ incipit: *In tanta rerum & negotiorum mole. Data Romæ anno* 1573. *Kal. Martii Pontif. anno* 1. quæ dictam Conſtitutionem *Pii* 5. ad terminos Juris antiqui, & *Concilii Tridentini* reduxit; nonnulla hîc adnotanda ſunt.

1. Conſtitutionem illam *Pii* 5. *Etſi Mendicantium.* Datam eſſe motu proprio, non ad alicujus inſtantiam, ſed de mera deliberatione & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine: Ita vt de ſubreptionis, obreptionis, vel alicujus cir- *Nota.*

Digitized by Google

circumuentionis vitio notari non poſſit.

2. Continere pro majore ſui parte *Declarationes* & *Interpretationes* meras *Canonum* & *Decretorum Concilii Trid.* quæ cùm pertineant ad ſummum Pontificem ex officio, & vi ſupremi Apoſtolatus, in his ſaltem quæ ſunt meræ Declarationes, abſque blaſphemia nemo ſanæ mentis contradicere poteſt.

3. Si interdum aliqua per modum nouæ Conceſſionis immiſceat, illa ad limam Conceſſionum à Prædeceſſoribus factarum expendi debent.

Ex quibus omnibus facilis eſt reconciliatio Conſtitutionis *Gregorii* 13. *In tanta rerum & negotiorum mole*, cum hac Conſtitutione *Pii* 5. *Etſi mendicantium*. Cùm enim (vt teſtatur *Gregorius*) ad ſedandas lites dictam Conſtitutionem *Pii* intenderit tantum ad Terminos Juris Communis tam veteris quàm *Concilii Tridentini* reducere: Omnes diſpoſitiones & deciſiones in Bulla *Pii* contentæ, pro ſubjectâ materiâ, quæ ſiue ex Jure veteri, ſiue ex Sacri *Concilii Tridentini* Decretis futuræ fuiſſent, integræ in ſuo Statu manent, & ad integrum ſuum Statum reducuntur: Quæ ergo meræ Interpretationes & Declarationes ſunt in ſua virtute quam habent ex vi Declarationis Pontificiæ remanent, ſicut & alia omnia Priuilegia, quæ præſupponit *Pius* à ſuis Prædeceſſoribus prius conceſſa.

Gregor. 13. 3. Itaque reproducitur Bulla ampliſſima *Gregorii* 13. quæ incipit: *Ex benigna Sedis Apoſtolicæ Prouiſione. Data Romæ anno* 1575. *Pontif. anno* 3. In qua latiſſimè pro Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantiæ: *Omnia* iterum *Priuilegia, immunitates, declarationes, facultates, diſpenſationes* &c. *ſub quacumque verborum forma, etiam per ſolam ſignaturam, vel viuæ vocis Oraculo, à ſuis quibuſcumque Prædeceſſoribus quocumque modo, quibuſcumque Ordinibus conceſſas, etiam per viam Communicationis, extenſionis* &c. *approbat, confirmat, & innouat, perpetuamque roboris firmitatem obtinere declarat de Auctoritatis Apoſtolicæ plenitudine, & ex certa ſcientia.* Additis tamen his particulis: *quatenùs ſunt in vſu, & Sacris Canonibus & Decretis Sacri Concilii non aduerſantur.* Derogat autem latiſſimè Conſtitutionibus *Juris Communis*: *Super Cathedram Bonifacii c. Dudum Concilii Viennenſis* &c. Imò & Conſtitutionibus *Lateranenſis Concilii*, vbi aliqua moderatio circa Mendicantium Priuilegia facta fuerat: Derogat tandem non tantùm omnibus Conſtitutionibus ſuorum Prædeceſſorum in contrarium factis aliquot Pontifices ſpecificando, ſed etiam propriis, *per nos* (inquit) *& Sedem eamdem etiam motu proprio, & ex certa ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac cum quibuſuis recitatiuis, annullatiuis, caſſatiuis, etiam Priuilegiorum eorundem reuocatiuis, reſtrictiuis, reſeruatiuis, declaratiuis, mentis atteſtatiuis, & quibuſuis derogatoriarum derogatiuis* &c. Quæ ſigillatim proſequitur. Ex qua Bulla conſtat ipſum derogaſſe alteri ſuæ Bullæ: *In tanta rerum & negotiorum mole*, quam duobus annis antea, hoc eſt 1. ſui Pontificatus anno dederat, ſimiliter & aliis Declarationibus ſi quæ antea emanaſſent. Dictam Conſtitutionem vide apud Confettium & Emanuelem Rodriguez.

4. Reproducuntur ſimiles Confirmationes, Innouationes, & Conceſſiones de nouo omnium ſimiliter Priuilegiorum quouis modo etiam Viuæ Vocis Oraculo datorum, per *Sixtum* 5. per Bullam quæ Sixtus 5.
incipit: *Etſi Mendicantium Ordines præſertim Sacrum Ord. Minorum. Datam Romæ anno* 1587. *Pontif. anno* 3. quæ eſt apud Confettium 5. Item per *Clementem* 8. in Clemens 8.
Bulla quæ incipit: *Ratio Paſtoralis. Data Romæ* 20. *Decemb. anno* 1597. *Pontif. anno* 6. Item per *Paulum* 5. in Bulla quæ incipit: Paulus 5.
Injuncti nobis Apoſtolici muneris. Data Romæ 1. *Decemb. anno* 1609. *Pontif. anno* 5. In qua confirmauit Bullam præcedentem *Clementis* 8. & denuò innouat ac de nouo concedit, & confirmat omnia Priuilegia, gratias, indulgentias &c. in ampliſſima forma, & cum ampliſſimis clauſulis derogatoriis omnium contrariorum: Nec tantùm poſitis executoribus, ſed etiam pœnis aduerſus contradictores deſignatis, etiam inuocato Brachio ſæculari. Hujus Bullæ authenticum exemplar habetur in Conuentu Gandenſi Fratrum Minorum Recollectorum. In quibus omnibus excipiuntur illa: quæ Decretis *Concili Tridentini* aduerſantur.

§. III.

Renouationes & Conceſſiones nouæ factæ pro foro Conſcientiæ tantùm.

HIc verò adnotandæ ſunt Renouationes factæ pro foro Conſcientiæ tantùm, qualis eſt illa Authentica & ſolemnis facta à *Pio* 5. 23. Martii anno 1567. de qua Emanuel Rodriguez in ejus Viuæ Vocis Oraculis n. 15. verbis ſequentibus: *Ego F. Aloyſius de Puteo Totius Ordinis Minorum Generalis Miniſter fidem facio, qualiter SS. D. N. Pius Papa* 5. *Die* 23. *Menſis Martii* 1567. *me ſupplicante S. Sanctitati conceſſit Confirmationem & conceſſionẽ omnium Priuilegiorum, & quarumcumque gratiarum, etiam* Viuæ

Conceſſiones novæ FF. Minoribus factæ pro foro Conſcientiæ.

Viuæ Vocis Oraculo Fratribus dicti Ordinis Minorum conceſſarum, prout de verbo ad verbum hic eſt inſerta, quæ talis eſt.

Supplicatur Sanctiſſimo D.N. Pio Papæ 5. vt ſua Sanctitas dignetur confirmare & concedere omnia Priuilegia, & quaſcumque gratias, & Viuæ Vocis Oracula conceſſa per B. Mem. Paulum Papam 4. & alios Romanos Pontifices prædeceſſores Sanctitatis ſuæ, cum ſingulis clauſulis, decretis, & derogationibus in eis contentis, Fratribus Ordinis Minorum Regularis Obſeruantiæ: Ita vt illis gaudere, & vti poſſint toties quoties opus fuerit & eis videbitur, etiam quoad illa ex eis, quæ ſunt restricta, ſeu derogata per Concilium Tridentinum, & vti poſſunt in foro Conſcientiæ tantùm. Ita eſt. Et Pontifex dixit: *Fiat vt habet.*

Cui ſimilem Conceſſionem fecerat *Leo* 10. teſte Eminentiſſimo Laurentio Tituli Sanctorum quatuor Coronatorum Preſbytero Cardinale ſub his verbis. *Quòd Fratres Minores Regularis Obſeruantiæ ſecurâ Conſciéntiâ poſſent vti omnibus conceſſis à Sede Apoſtolica & Romanis Pontificibus per Bullas vel Breuia aut viuæ vocis Oracula, prout in libris Ordinis reperiuntur, ac ſi omnia ſpecificè exprimerentur, & pro majori Conſcientiarum ſecuritate, omnia de nouo concederet Sanctitas ſua & quòd non ſint minoris efficaciæ, quam ſi per Bullam aut Breue ad perpetuam rei memoriam eſſent conceſſa, & hoc in foro Conſcientiæ tantùm.*

Huc etiam pertinet Declaratio *Gregorii* 13. qui poſt Reſponſionem Cardinalium factam Cardinali Boromæo Archiepiſcopo Mediolanenſi 10. *Septemb. anno* 1577. quòd ex Priuilegiis Mendicantes non poſſent abſoluere à Caſibus, quos ſibi Epiſcopus reſeruaſſet, poſteà ad *annum* 1583. die 10. May declarauit per prædictam Epiſtolam ſiue Declarationem non fuiſſe ſuæ intentionis derogare facultati factæ Confeſſariis Societatis Jeſu abſoluendi in Caſibus Epiſcopo reſeruatis, imò eam de nouo confirmare, & concedere, prout refert Compendium Societatis V. *Abſolutio.* De quo & in Reſolutionibus Cappucini V. *Abſolutio quoad Sæculares* 2. quæ videtur quia Viuæ Vocis Oraculo data, reſpicere forum Conſcientiæ dumtaxat.

§. IV.

Examen Syncerum & accuratum, Conceſſionum, Reuocationum, Renouationum, & Interpretationum, Prouiſionum ſiue Priuilegiorum Fratribus Minoribus & aliis Mendicantibus concreditarum; ſiue de eorum Perpetuatione vel Ceſſatione.

IN tanta varietate Bullarum, Conſtitutionum, Reſponſionum, Interpretationum, quæ vel à S. Sede, vel à SS. Congregationibus emanarunt, & diuerſis aduerſiſque Doctorum ſententiis agitatæ hactenùs fuerunt: Mihi omnium minimo viſum eſt, ad ipſos Originales Textus tum SS. Conciliorum maximè *S. Concilii Tridentini*, tum Pontificiarum Conſtitutionum, & Interpretationum recurrendum, ſi quid fortè ſinceriori & accuratiori indagine certius accipere poſſimus: & ante omnia repetendum mihi principium ſuper quo tamquam ſuper ſolida fundamenti petra fundatas Prouiſiones ſiue Priuilegia, de quibus potiſſimum quæſtio eſt, initiò annotauimus, nimirùm:

Prouiſiones factas Fratribus Minoribus & aliis Mendicantibus in Exemptionibus, vel Adminiſtrationibus Sacramentorum, & aliis Miniſteriis Sacris Eccleſiæ vocari **Priuilegia:** ***Non quia:*** **Fauores** ***ſint leges eneruantes, aut relaxantes, ſed ex eo quòd (Stante lege Communi & conſideratâ Rationis æquitate quæ eſt Mater Iuſtitiæ) ſint quædam Exceptiones à Lege Communi, ſiue priuatæ & prouidæ Prouiſiones, pro Eccleſiæ bono, & Operariorum neceſſitate, vt ſaluti fidelium, ac neceſſitati conſuleretur, per Operariorum ſufficientiam, abſque vllius præjudicio tertii, aut Legis Communis injuria: vt latiſſimè***

ſimè oſtendimus in ſingulis Prouiſionibus ſiue Priuilegiis incipiendo à Claſſe 1. vſque ad finem.

QUod quidem Principium ſingulariter in memoriam reuocandum eſt: Cùm enim contineat finem & Intentionem Legiſlatoris, quæ ſunt Anima Legis, & priuatarum Prouiſionum & Exceptionum, quæ ſub nomine Priuilegiorum reproducuntur: facilè ex iis mens & voluntas Pontificum, vbi dubia erit Textuū interpretatio, elici poterit. Igitur primo Certa ab Incertis per Propoſitiones diuidam, & demùm Quæſtiones cum Reſolutionibus ex ſuis fundamentis ſubjungam.

PROPOSITIO I.

Tempore Concilii Trid. omnes Prouiſiones Ordinis Minorum factæ erant in vigore.

TEmpore toto quo *Concilium Tridentinum* celebratum eſt, omnia Priuilegia omneſque Prouiſiones priùs factæ Ordini Minorum, ſiue per ſe, ſiue per Communicationem cum cæteris Ordinibus, fuerunt in vigore abſque vllius derogatione, vel reuocatione.

Hæc Propoſitio 1. certiſſima eſt ex Bulla *Pauli* 4. quæ incipit: *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ Prouiſione. Data Romæ anno* 1555. *Pontif. anno* 1. Decem ſcilicet annis ab inchoato *Concilio Tridentino*. In qua ampliſſimè confirmat, de nouo cōcedit, & innouat, & in quacumque forma meliori extendit & interpretanda declarat omnia & quæcumque Priuilegia quouis modo conceſſa ſiue per communicationem, ſiue per extenſionem, ſiue per Bullas, ſiue per viuæ vocis Oracula; cum derogationibus ampliſſimis Conſtitutionum *Super Cathedram Bonifacii* 8. & *Dudum* Viennenſis Concilii, Clementinæ *Religioſi* de Priuilegiis &c. nec non Moderationibus factis à *Leone* 10. *in Concilio Lateranenſi*, & aliis quibuſcumque Apoſtolicis Ordinationibus &c.

§. 2. Propoſitio conſtat: Ex Bulla ſimili *Pii* 4. ſub finem ejuſdem Concilii data ſimiliter Romæ *anno* 1561. *Pontif. anno* 2. quæ eiſdem verbis, quibus prior, incipit: *Ex clementi Sedis* &c. In qua iterùm confirmat, innouat, & de nouo concedit vt ſuprà omnia Priuilegia Fratribus Minoribus facta, ratificans ſpecialiter Bullam ſupradictam *Pauli* 4. Prædeceſſoris ſui, additis etiam ampliſſimis derogationibus. Vide quæ de his duabus Bullis diximus ſuprà §. 2.

PROPOSITIO II.

Promulgato Concilio Trid. omnia Priuilegia &c. in quantum Concilio contraria, reuocata.

COncluſo & promulgato *Concilio Tridentino*, declarata ſunt omnia Priuilegia, Exemptiones, Immunitates, Facultates, Diſpenſationes, Conſeruatoriæ, Indulta, Confeſſionalia, Mare Magnum, & aliæ gratiæ &c. factæ Mendicantibus & aliis: *In omnibus & ſingulis, in quibus illa ſtatutis & Decretis Concilii Tridentini contrariantur, ipſo Jure reuocata, caſſata & irrita* &c. *& ad ipſius Concilii terminos atque limites reducta* &c. Ita expreſsè *Pius* 4. in Bulla quæ incipit: *In Principis Apoſtolorum Sede. Data Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ* 1565. 13. *Kal. Martii Pontif. anno* 1. Quæ quidem Declaratio quoad ea quæ aduerſantur Decretis Concilii *Seſſ.* 25. *de Regularibus* facta fuerat in ipſo Concilio, ad finem dictæ *Seſſ.* 25. *c.* 22. de quibus ſuprà §. 1.

PROPOSITIO III.

Poſt Concilium omnia Priuilegia non contraria Concilio confirmata, & aucta.

NE occaſione hujuſmodi Reuocationum, putarentur omnia Priuilegia Mendicantium poſt Concilium abrogata: Poſteriores Pontifices poſt *Concilium Tridentinum* Confirmauerunt, innouauerunt, ſeu de nouo conceſſerunt omnia Priuilegia ante Concilium, & tempore ipſius Concilii à ſummis Pontificibus quouis modo, etiam per Viuæ Vocis Oracula facta, cum hac clauſula (*quatenùs S. Concilii Tridentini Decretis & Statutis non ſunt contraria, ſiue non aduerſantur*) quinimò & alia addiderunt, cum derogationibus ampliſſimis omnium in contrarium facientium. Ita *Pius* 5. in ampliſſima Bulla pro omnibus Mendicantibus facta quæ incipit: *Etſi Mendicantium. Data Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis* 1567. 17. *Kal. Julii Pontif. anno* 2. Et *Gregorius* 13. in Bulla quæ incipit: Ex *benigna Sedis Apoſtolicæ Prouiſione data* pro Fratribus Minoribus *Romæ anno* 1575. *Pontif. anno* 3. Quales Confirmationes pro iiſdem Fratribus Minoribus poſteà cùm eadem clauſula fecerunt *Sixtus* 5. & *Clemens* 8. & *Paulus* 5. de quibus omnibus latiùs ſuprà §. 2.

SVMMA EXAMINIS.

HIs igitur Propoſitionibus quæ certæ & extra omne dubium ſunt, maturè ſuppoſitis ad cognoſcendam continuationem vel abrogationem duæ tantùm Quæſtiones reſoluendæ ſunt, nimirum:

1. Quæ

Digitized by Google

1. *Quæ Priuilegia ſeu Prouiſiones debeant dici contrariari ſeu aduerſari Canonibus, Statutis vel Decretis Concilii Tridentini?*

2. *Quæ determinatè Priuilegia ratione hujuſmodi contrarietatis, quam contra Concilii Tridentini Decreta habent, cenſeantur de facto abrogata & reuocata?*

CUm enim hæ duæ Quæſtiones fuerint clarè reſolutæ nihil ampliùs remanebit diſputandum.

QVÆSTIO I.

Quæ Priuilegia ſiue Prouiſiones debeant dici contrariari ſeu aduerſari Canonibus, Statutis vel Decretis Concilii Tridentini?

Proteſtatio Patrum Concilii Tridentini de auctoritate Papæ.

PRo vera hujus Quæſtionis Reſolutione ad Intricationes multas euitandas aduertenda eſt Proteſtatio & Declaratio Patrum *Concilii Tridentini Seſſ. 25. de Reform. c.* 21. his verbis: *Poſtremò S. Synodus omnia & ſingula ſub quibuſcumque clauſulis & verbis quæ de morum reformatione, atque Eccleſiaſtica diſciplina tam ſub Fel. record. Paulo 3. ac Julio 3. quàm ſub Beatiſſimo Pio 4. Pontificibus Maximis in hoc Sacro Concilio Statuta ſunt, declarat ita decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper Auctoritas Sedis Apoſtolicæ & ſit, & eſſe intelligatur.* Cujus ſimilem Proteſtationem iidem Patres fecerunt in Decreto Proœmiali *Seſſ. 7. de Reformatione.*

Conceſſa, decreta &c. ante Trid. vel illo durante per Pontifices, non ſunt reuocata niſi per clauſulas expreſſas.

Ex qua Declaratione ſiue Proteſtatione Duo infero; 1. Omnia ſancita, conceſſa, & indulta Auctoritate Apoſtolicâ, tam per Leges Conciliares, quàm per Decreta, Conſtitutiones, Bullas, Breuia Pontificia clara & authentica, ante *Concilium Tridentinum*, vel tempore Concilii, remanere in ſuo vigore, niſi Pontificis ſeu Sedis Apoſtolicæ auctoritate illa expreſsè per Decreta Concilii, vel authentico aliquo Decreto ſint abrogata, ſiue ſit eis per clauſulas expreſſas derogatum.

Ratio clara & manifeſta eſt. Quia Patres quæcumque in Reformatione morum, vel pro Eccleſiaſtica diſciplina ſanciuerunt, in his Auctoritatem Apoſtolicam ſaluam eſſe & intelligi debere declarant. Ergo nulli Decreto Apoſtolicâ auctoritate prius facto derogare intenderunt, niſi ipſâ auctoritate Apoſtolica interueniente idipſum per clauſulas expreſsè & ſufficienter illi derogatum eſſe manifeſtauerint. Tandiu enim in Legibus, Decretis, Conſtitutionibus, Indultis Apoſtolicis cenſetur Apoſtolica auctoritas permanere, donec per derogationem, caſſationem vel reuocationem cenſeantur abrogata, quod (vt dixi) non tantùm in Legibus & Conſtitutionibus Cõciliaribus, ſed etiam in Cõnſtitutionibus & Decretis per Bullas & Breuia intelligendum eſt: Cùm enim illa in quacumque materia etiam Priuilegiorum & Gratiarum ab Apoſtolica auctoritate procedant, & illi quibus data ſunt jam Jus quæſitum in illis habeant: Non cenſentur ne quidem per *Concilium Tridentinum* juxta Declarationem Patrum Concilii, abrogata, niſi doceatur Apoſtolica auctoritas in abrogatione illorum interueniſſe: Quod non poteſt conſtare niſi per clauſulas ſufficienter derogatorias: Aliàs enim etiam fatentibus Patribus auctoritas Apoſtolica à qua dicta Priuilegia proceſſerunt, ſemper in illis ſalua remanet, & intelligi debet remanere quod ſingulariter adnotandum eſt.

Poſt Conc. Trid. Papa poſſunt dare & confirmare Priuilegia etiam Concilio contraria.

2. Quod infertur eſt: Poſt *Concilium Tridentinum*, Apoſtolicam auctoritatem ſemper liberam & ſaluam remanere: vt poſſit quæcumque Priuilegia & facultates, etiam *Concilio Tridentino* in materia Morum & Diſciplinæ Eccleſiaſticæ contrarias, denuò confirmare, innouare, vel de nouo concedere etiam cum derogatione Decretorum Concilii, vbi judicauerit expedire. Ratio eſt eadem quæ prioris illati: Quia Patres declararunt ita omnia in dicto Concilio ſtatuta & decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper Auctoritas Sedis Apoſtolicæ & ſit, & eſſe intelligatur: His ita prænotatis pono vnam Concluſionem.

CONCLVSIO.

Nullæ Prouiſiones &c. Mendicantibus conceſſa Tridentino contrariantur, niſi Concilium expreſsè exprimat.

NUllæ Prouiſiones, Priuilegia, Fauores, Gratiæ Apoſtolicâ Auctoritate conceſſæ pro Fratribus Minoribus, cæteriſque Mendicantibus, vel etiam innouatæ aut confirmatæ ante vel poſt Cõcilium cenſentur *Concilio Tridentino* aduerſari vel contrariari, niſi illæ quibus *Concilium Tridentinum* apertè & manifeſtè auctoritate Apoſtolicâ interueniente per Clauſulas expreſſas, & ſufficientes derogat. Ratio eſt: Quia (vt in ſuperioribus diximus) in omnibus decretis *Concilii*

Tridentini, ſemper ſalua Auctoritas Apoſtolicæ Sedis in omnibus quæ antè Concilium decreuit vel conſtituit, vel poſteà conſtituet, intelligenda eſt permanere, & conſequenter permanet: Niſi ipſamet S. Sedes Apoſtolicâ Auctoritate ſuis Decretis deroget. Ergo vbi Apoſtolicâ Auctoritate Priuilegiis &c. per *Concilium Tridentinum* ſufficienter derogatum non eſt, illa *Concilio Tridentino* non poſſunt exiſtimari contrariari vel aduerſari: Ergò in vigore permanſerunt, nec per poſteriores Pontifices reuocata ſunt: Cùm (vt ex dictis conſtat) *Concilii Tridentini* Decretis non aduerſentur. Ex quibus deduco has Regulas Generales.

Regulæ Generales I.

SOla illa Priuilegia, Prouiſiones, Conceſſiones, Gratiæ, fauores & hujuſmodi facta Fratribus Minoribus & Mendicantibus cenſentur aduerſari contrariari *Concilio Tridentino*, & conſequenter illius virtute reuocata, quæ per expreſſas clauſulas Auctoritate Apoſtolicâ interueniente ab ipſo Concilio abrogata & reuocata ſunt.

Regula II.

IN omnibus Decretis & ſtatutis *Concilii Tridentini* diſciplinam Eccleſiaſticam concernentibus, in quibus nulla derogatoria ponitur, quantumuis generalia ſint, ſubintelligitur exceptiua: *Niſi Apoſtolicâ Auctoritate in ſpeciali alicui aliter conceſſum ſit, vel in futurum concedatur.* *Nota.*

Hæc Regula neceſſario infertur ex Declaratione Patrum Concilii initio hujus Quæſtionis poſita: qua in omnibus Decretis Concilii volunt: *ſaluam ſemper intelligi manere Auctoritatem Apoſtolicam.* Ergò vbi nulla apponitur derogatoria, cenſetur Auctoritas in iis quæ priùs conceſſa, vel poſteriùs concedentur, ſalua. Vbi enim expreſsè non derogatur Prouiſionibus Apoſtolicis: jam illæ non cenſentur contrariæ vel aduerſæ, ſed ad ſummum præter Decreta, ſiue, excepta à Decretis.

QVÆSTIO II.

Quæ ſint illa Priuilegia ſiue Prouiſiones quibus per ſufficientes clauſulas Concilium Tridentinum derogauit?

VT abſque contentione manifeſtiùs appareant derogationes Prouiſionum ſiue Priuilegiorum, quæ in *Concilio Tridentino* continentur, illas ordine Seſſionum & Capitum Concilii, in quibus illæ reperiuntur, expendemus.

Decreta Seſſionis 5. c. 2. contrà Priuilegia Mendicantium.

PRimò igitur allegantur quæ *Seſſ. 5. c. 2.* à Concilio decernuntur, & quæ partim Prædicationis Officium, partim Exemptionem Concionatorum concernunt. Decernit itaque Concilium 1. *Regulares quamtumuis à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinatos & approbatos, de licentia Superiorum, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, prædicare non poſſe, niſi ſe cum dicta licentia perſonaliter coram Epiſcopis præſentauerint, & ab eo benedictionem petierint, antequam prædicare incipiant: In Eccleſiis verò quæ ſuorum Ordinum non ſunt, vltra licentiam ſuorum Superiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur.*

Examen Textus Concilii conformiter ad Priuilegia & Prouiſiones pro Mendicantibus.

REpetendum hîc circa hunc Textum: Ab initio Inſtitutionis Ordinum Minorum & Prædicatorum ex Miſſione Apoſtolica ſummorum Pontificum, licuiſſe Fratribus dictorum Ordinum vbique prædicare, ſi modò per examen ſuorum Superiorum judicati eſſent idonei, & ad hujuſmodi officium approbati abſque alia licentia Epiſcoporum. Conſtat ex ipſo Textu Regulæ Fratrum Minorum c. 9. In quo tantum prohibetur illis prædicare, *contradicente Epiſcopo.* Ceterùm præſcribitur illis examen & approbatio Generalis Miniſtri, quæ poſteà eſt deuoluta ad Miniſtros Prouinciales cum ſuo Diffinitorio. Conſtat etiam ex Conſtit. *Super Cathedram Bonifacii* 8. & Conſtit. *Dudum de Sepulturis* in Concilio Viennenſi pro vtroque Ordine, vbi nulla facta mentione de li-

FF. Min. & Prædicatoribus ab initio licitum fuit Prædicare vbique modo approbati à ſuis Superioribus eſſent.

Digitized by Google

de licentia vel præſentatione, aut benedictione ab Epiſcopis obtinenda: *Auctoritate Apoſtolicâ* (inquiunt Pontifices) *ſtatuimus & ordinamus vt dictorum Ordinum Fratres in Eccleſiis ac locis eorum, ac in plateis communibus liberè valeant Clero & populo prædicare ac proponere Verbum Dei, horâ illâ dumtaxat exceptâ, in qua locorum Prælati prædicare voluerint* &c.

Textus igitur *Concilii Tridentini*: Relinquens Regulares in poſſeſſione antiqui Juris quoad approbationem Prædicatorum: ſuperaddit: quòd Regulares de vita, moribus, ſcientia à ſuis Superioribus examinati, & approbati, & licentiam prædicandi habentes pro ſuis Eccleſiis *debeant ſe præſentare perſonaliter Epiſcopis* cum dicta licentia Superiorum, & *benedictionem petere ab illis*, antequam prædicare incipiant: Pro Eccleſiis autem quæ ſuorum Ordinum non ſunt, non tantùm benedictionem petere, ſed etiam licentiam ab Epiſcopis obtinere teneantur. Cui Decreto Concilii *Seſſ.* 24. *cap.* 4. ſub *Pio* 4. ſuperadditum eſt: *Nullus* (ait Concilium) *ſæcularis ſiue Regularis, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo prædicare præſumat: In reliquis ea quæ de prædicationis munere ſub eodem Paulo 3. decreta fuerunt ſuum robur obtineant.*

Dubium an per ſupradictum Textum Concilii Tridentini ſit derogatum Iuri Communi Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium.

FF. Minores & Prædicatores à ſuis Superioribus approbati poſſunt prædicare in ſuis Eccleſiis & communibus plateis ſine benedictione Epiſcopi.

RESpondeo 1. non eſſe derogatum Juri Communi Conſtit. *Super Cathedram*, & *Conſtit. Dudum Concilii Viennenſis* quoad Eccleſias Ordinis, & plateas communes, adeoque Fratres Prædicatores & Minores approbatos à Superioribus poſſe in Eccleſiis ſuorum Ordinum, ac plateis communibus liberè prædicare, etiam benedictione ab Epiſcopo non petitâ, & abſque perſonali comparitione. Ratio eſt quia nulla particula derogans huic Textui eſt appoſita, & conſequenter ſaltem Lex *Concilii Viennenſis in cap. Dudum de ſepulturis* illibata manet, ratione fundamentali ſuprapoſitâ: Quòd *Concilium Tridentinum* vult Auctoritatem Apoſtolicam non obſtantibus ſuis Decretis ſaluam permanere, vbi ſufficienter eidem non derogaretur. Vnde & *Pius* 5. in Bulla: *Etſi Mendicantium* Decretum illud *Seſſ.* 24. *cap.* 4. declarans: *Declaramus* (ait) *Canonem Seſſ.* 24. *c.* 4. *per quem omnibus Regularibus etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis contradicente Epiſcopo Officium prædicationis interdicitur: Mendicantium Ordinum Fratres hujuſmodi non comprehendere, nec afficere: Imò volumus quòd in ſuis Eccleſiis, quando eis placuerit licitè & abſque vllo impedimento vel contradictione etiam Epiſcopi, niſi ipſe prædicauerit, prædicare poſſint.* Quod cùm ſit merè declaratorium *Concilii Tridentini*, apertè inſinuat Decretum Concilii non aduerſari Priuilegiis & Juribus, Mendicantibus priùs conceſſis, ac conſequenter non eſſe derogatum, idque ſine dubio defectu particulæ derogatoriæ. Quam ſuam Concilii declaratiuam latiùs reſumens pro Dominicanis idem *Pius* 5. in Bulla quæ incipit: *Ad hoc nos Deus. Data Romæ anno* 1571. *die* 23. *Septemb. Pontif. anno* 6. quæ in Bullario Romano Cherubini adjungitur tamquam explicatiua Bullæ: *Etſi Mendicantium*; ſic loquitur: *Et inſuper* (ait) *quòd Fratres dicti Ordinis (ab eorum Superioribus tamen approbati) in eorum Eccleſiis quando eis placuerit, etiam quod in Cathedrali Eccleſia (non tamen ab Epiſcopo met) prædicetur, liberè & licitè abſque aliquo impedimento, ſiue etiam ipſius Epiſcopi contradictione, & abſque eo quòd coram dicto Epiſcopo ſe non præſentauerint, nec eidem licentiam muneris prædicationis hujuſmodi exhibuerint, & ab eodem Epiſcopo benedictionem (vt præfertur) non obtinuerint, prædicare & munus prædicationis hujuſmodi exequi poſſint.*

Nec hîc recurri poteſt ad Bullam *Gregorii* 13. *In tanta rerum mole*, quæ vt ſæpè dictum eſt, eſt tantùm Reductiua ad Terminos Juris & Concilii: Pontifex autem *Pius* 5. in prædictis cum (vt ipſe teſtatur) potiſſimùm ſit *Declarator Terminorum Concilii, tamquam Eccleſiæ Caput ex officio: & Terminorum Concilii declaratio ex Auctoritate S. Sedis facta, pro genuino intellectu Concilii ſit habenda: Gregorius* 13. in præfata Bulla *In tanta rerum mole*: Omnia ad Terminos Juris Communis & *Concilii Tridentini* reducens: nil voluit nec potuit derogare Bullæ: *Etſi Mendicantium*, in iis quæ Decretorum Concilii merè declaratiua ſunt, quale eſt Decretum ſupracitatum *Seſſ.* 24. *c.* 4. quod non comprehendiſſe Mendicantes aſſerit, defectu ſine dubio particulæ derogatoriæ *c. Dudum, Concilii Viennenſis.*

Tenentur tamen Epiſcopo petenti exhibere Approbationem Superiorum.

Reſp. 2. ſi Epiſcopi petierint certificari de ſufficientia, idoneitate & probitate Concionatoris Regularis: Tenebitur Regularis abſque tamen perſonali præſentatione Superiorum facultatem & approbationem exhibere, antequàm in ſuis Eccleſiis vel plateis communibus prædicet. Ratio petẽda eſt ex natura rei: Cùm enim teneatur Epiſcopus inuigilare, nè inidonei Miniſtri ſuo populo prædicent, conſequenter te-

Digitized by Google

nentur qui Verbum Dei populo ſuo annunciant, exhibere Epiſcopo idoneitatis, & miſſionis ſuæ legitimum teſtimonium, ſi poſtulet. Et hoc ipſum conforme eſt omnibus Privilegiis, quæ in fauorem Regularium ſingulariter Mendicantium pro Prædicationibus ſunt data: Omnia enim præſupponunt, Concionatores præuio examine de vita, moribus, & ſcientia per Superiores adhibito, illi officio applicatos: Vnde etſi non Epiſcopis, ſed Superioribus illud examen à S. Sede reſeruatum fuerit: Poſſunt tamen Epiſcopi, ſi volunt, poſtulare certificationem debitæ per examen approbationis, & illam tenentur exhibere. Et hoc ipſum eſt quod cauetur in Regula Fratrum Minorum: nè populo audeant prædicare, *niſi à Miniſtro Generali fuerint examinati & approbati*, &c. Itẽ *Nè contradicente Epiſcopo prædicent*: Quod quidem de legitima contradictione intelligit *S. Bonau.* & niſi deſuper à S. Sede eis prædicatio ſit commiſſa, abſque alia dependentia.

Vt prædicent in alienis Eccleſiis, quæ requirantur.

Reſp. 3. quoad alienas Eccleſias Epiſcopis ſubjectas requiri modò in Regularibus & perſonalem præſentationem, & oſtenſionem facultatis & approbationis Superiorum, & licentiam Epiſcopi, niſi aut ſingulari Sedis Apoſtolicæ, aut Epiſcopi, vel Legati Apoſtolici diſpenſatio interueniat. Ita Textus *Concilii Tridentini Seſſ.* 5. *c.* 2. *de reformatione.* Cui conſonant antiqua Jura *c. Dudum.* Et hoc conſtitutum fuerat in Concilio Lateranenſi ſub *Leone* 10. *Seſſ.* 11. vbi decernitur: *Vt Regularis præcedente examine à ſuis Prælatis electus, quocumque poſteà præcaturus acceſſerit, de hujuſmodi examine & id idoneitate ſua per litteras authenticas, ſeu alias ſui examinatoris & approbatoris, Epiſcopis & aliis locorum Ordinariis fidem legitimam faciat.* Et hæc omnia benè ſunt notanda: Sic enim ſat ſuperque ſatisfactum eſt Epiſcopis & intentioni Concilii per ſummos Pontifices declaratæ: & conſultum eſt grauamini nimio Mendicantium, contra Prouiſiones Conciliorum, & antiqua Jura ipſis quæſita.

Examen Decreti 2. Concilii eâdem Seſſ. & cap. contra Exemptionem Regularium in materia correctionis ſuper Prædicationibus.

TExtus Concilii: *Si verò* (quod abſit) *Prædicator errores aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiamſi in Monaſterio ſui vel alterius Ordinis prædicet: Epiſcopus ei prædicationem interdicat: quòd ſi hæreſes prædicauerit, contra eum ſecundum Juris diſpoſitionem aut loci conſuetudinem procedat, etiamſi Prædicator ipſe generali vel ſpeciali priuilegio exemptum ſe eſſe prætenderet* &c.

Dubium quid de hoc Decreto?

Quid poſſit Epiſcopus in Regularem exemptum prædicantem errores &c.

REſp. 1. Decreto illo omnem Exemptionem Regularis Concionatoris à Judicio Epiſcopi ſublatam eſſe in dictis Caſibus à Regulari quouis modo priuilegiato. Conſtat ex derogatione clara & manifeſta cujuſuis Priuilegii.

Epiſcopus tali caſu eſt delegatus Papæ.

Reſp. 2. Per dictas tamen clauſulas Regularium Exemptioni ſimpliciter derogatum non eſſe: quia Judicium contra Regularem Hæreſes prædicantem, non committitur Epiſcopo vt Ordinario, ſed vt Sedis Apoſtolicæ delegato. *Quo caſu* (ait Textus) *Epiſcopus Auctoritate Apoſtolicâ, & tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedat.* Monentur autem Epiſcopi vt caueant: *Ne quis Prædicator ex falſis informationibus vel aliàs calumnioſè vexetur, & juſtam de eis conquerendi occaſionem habeat.* Perſonam ergo ſummi Pontificis in his Caſibus gerit Epiſcopus vt S. Sedis delegatus: quòd Exemptioni ſimpliciter non præjudicat, ſed illam oſtendit.

Punitio in tali Caſu ad quem ſpectet.

Notandum verò eſt: Etſi Epiſcopo in ſupradictis Caſibus Proceſſus Judicialis contra Regulares Concionatores committatur ſecundum Juris diſpoſitionem &c. cum derogatione Priuilegiorum; Inflictionem tamen pœnarum relinqui executioni Superiorum juxta *cap.* 14. *Seſſ.* 25. *de Regularibus*: Vbi demandatur vt Regularis non ſubditus Epiſcopo qui populo ſcandalo fuit *Epiſcopo inſtante à ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat*: Imponiturque Superiori negligenti *priuatio ab officio*; Et punitio delinquentis tunc primùm Epiſcopo relinquitur. Et hæc eſt praxis ex vi Concilii obſeruanda: Vnde benè Concilium in Textu de quo modò voluit Epiſcopos procedere ſecundum *Juris diſpoſitionem* & *loci conſuetudinem*. *Juris* autem *diſpoſitio* eſt, vt Regularis per Superiores ſuos etiam Epiſcoporum judicio relicti puniantur, *pœnâ* tamen ab Epiſcopo decretâ, niſi aliud ordinet.

Exa-

Digitized by Google

Examen Decreti 3. Concilii eadem Seſſ. & cap. Exemptionem Regularium contingentis.

TExtus Concilii: *Caueant præterea Epiſcopi nè aliquem vel eorum, qui cùm ſint nomine Regulares, extra clauſtra tamen & obedientiam ſuarum Religionum viuunt* &c. *Niſi ipſis noti ſint, & moribus atque doctrinâ probati, etiam quorumlibet Priuilegiorum prætextu in ſua Ciuitate vel diœceſi prædicare permittant, donec ab ipſis ſuper ea re S. Sedes conſulatur* &c.

Quid de hoc Decreto?

Vagabundos Fratres Priuilegia non iuuant.

REſp. Hoc Decretum ſtatuere quod eſt Juris Communis, nec vllius Religionis Priuilegio derogare: Neque enim vlla Religio admittit Priuilegia aliqua ſuis Regularibus extra Obedientiam vagantibus conceſſa. Vnde ſi qui Miſſionarii extra Obedientiam ſuarum Religionum viuant, quantumuis Priuilegiis ſe tueantur illos Religiones vt ſuos non agnoſcunt, minus illorum ſi quæ habent Priuilegia, admittunt vel approbant, ſed ſi S. Sedis auctoritati innituntur, illa diſſimulant, eoſque ſuperiori auctoritati relinquunt.

Examen Decreti Seſſ. 6. c. 3. de Regularibus extra clauſtra degentibus.

NVllus Clericus vel cujuſuis Ordinis Regularis, *extra Monaſterium degens etiam ſui Ordinis Priuilegii prætextu tutus cenſeatur, quo minus, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato ſecundum Canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat.*

Quid de hoc Decreto?

Epiſcopi tamquam Papa delegati poſſunt quandoque punire Regulares exemptos ſine præjudicio Exemptionis.

HOc Decretum non derogat Exemptioni Regularium, ſed tantum ſupplementum eſt Correctionis debitæ: vt nimirùm, Regularis extra Monaſterium degens non effugiat virgam Correctionis: ac ideò: ſi oculos Regularis Prælati effugiat, abſque præjudicio Exemptionis, ab Epiſcopo tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato coërceatur. Neque eorum Exemptioni derogatur, cùm Pontifex ipſe per Epiſcopos ſuppleat, quòd Regularem Prælatum ob abſentiam ſui ſubditi effugere præſumitur: quòd vbique per totum Concilium ſupremi Paſtoris vigilantia ſolectiſſimè cauit.

Et ad hæc Decreta referenda ſunt, & eodem modo explicanda omnia alia quæ ſparſim per *Seſſ.* 25. *de Regul.* continentur ſuper punitione Regularium extra Clauſtra vel domus Regulares degentium; vt *cap.* 4. vbi cauetur: *Ne Religioſus exeat ex ſuo Conuentu etiam prætextu adeundi Prælatum, niſi licentiâ in ſcriptis obtentâ: aliter facientes poſſint puniri ab Epiſcopis.* Et ibi mandat: *Vt Regularis miſſus ad Vniuerſitates, habitet intra Conuentum, alioquin ab Ordinariis contra ipſum procedatur.* Et *c.* 14. præcipitur: *Vt Regularis viuens intra clauſtrum, & ſcandaloſè extra illud viuens à Prælato inſtante Epiſcopo, intra tempus aſſignatum ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur* &c. Quæ omnia non Exemptionem aliquam dicunt, ſed ſupplementum Correctionis & Juſtitiæ, tam pro bono Religionis, quàm ad euitandas in Eccleſia Dei confuſiones: Nec propriè Priuilegiis derogant, nullum enim Priuilegium à S. Sede datum, cenſetur dolo, fraudi vel iniquitati fauere.

Examen Decreti, Seſsionis 22. de obſeruandis in celebratione Miſſæ.

MAndatur Epiſcopis: *Ne patiantur priuatis in domibus, atque omninò extra Eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultum dedicata Oratoria ab eiſdem Ordinariis deſignanda & viſitanda, ſanctum hoc Sacrificium à Sæcularibus aut Regularibus quibuſcumque peragi* &c. Et ad finem Decreti ſuper omnibus in Decreto ſtatutis additur: *Non obſtantibus Priuilegiis, Exemptionibus, Appellationibus ac Conſuetudinibus quibuſcumque.*

Quid de hoc Decreto.

RAtio dubii eſt: Ob Prouiſiones Apoſtolicas etiam Juris Communis factas ſingulariter Minoribus & Dominicanis, quibus permittitur in quouis loco decenti, & honeſto, in altari Portatili ſiue Viatico celebrare: vt habetur *c. In his, de Priuilegiis.* Vbi *Innocentius* conferens hoc Indultum factum Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, prohibet per Interpretationes voluntarias alterari, & ſpecialiter quòd aliqui aſſererent ad hoc *interuenire debere licentiam Epiſcopi*, quam interpretationem condemnat. Juri autem Communi non derogatur, niſi per expreſſam clauſulam de hoc Jure facientem mentionem.

Aliunde Textus generaliſſimus eſt, & amplas derogationes continet.

Digitized by Google

PROPOSITIO I.

HOc Decreto vniuerſalis Cura demandata eſt Epiſcopis inuigilandi ſuper omnibus quæ in Decreto illo ſtatuuntur, vt nimirum: omnia obſerventur, & conſequenter ſuper celebratione extra Eccleſias vel Oratoria dedicata, *&c.* Ita vt poſſint tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, prohibere etiam Pivilegiatis: *Nè in privatis domibus, atque omninò extra Eccleſiam,* &c. *in altari viatico Miſſas celebrent.* Ita ad finem Decreti: *Hæc igitur* (inquit) *omnia quæ ſummatim enumerata ſunt omnibus locorum Ordinariis, ita proponuntur* &c. *Vt pro data ſibi à S. Synodo poteſtate, ac etiam, vt delegati Sedis Apoſtolicæ prohibeant, mandent, corrigant, ſtatuant, atque ad ea inuiolatè ſeruanda Cenſuris & Pœnis Eccleſiaſticis quæ illorum arbitrio conſtituentur, fidelem populum compellant.*

In quibus verbis notandum eſt: Hoc Decretum ita in executione commiſſum Epiſcopo, vt tamen ejus judicio & arbitrio modus executionis commiſſus ſit: Ita vt pro Circumſtantiis interdum aliquid indulgere, ac diſſimulare poſſit.

PROPOSITIO. II.

FF. Minores poſſunt celebrare cum altari portatili in ſuis Infirmariis, Clauſtris, &c. non obſtante Conc. Trid.

PEr hoc Decretum non eſt derogatum Privilegiis Fratrum Minorum & aliorum Regularium: quin poſſint, in locis ſuorum Conuentuum, vt in Infirmariis, Clauſtris, Ambitibus, & aliis locis cum altari viatico in loco honeſto, & Oratorio ad id deputato celebrare *&c.* Ratio eſt: quia illa loca non ſunt nec intelligi poſſunt ſub *domibus priuatis, & omninò extra Eccleſiam.* Cùm enim Domus illæ ſint publicæ & religioſæ ac loca ad cultum Dei ordinata, & communem Inmunitatem Eccleſiarum participent, ſub nomine Eccleſiæ communiter intelliguntur. Et ita paſſim Scriptores: qui etiam volunt non ſublatum Privilegium factum Ciſtercienſibus erigendi Capellas & altaria ruri in ſuis Grangiis. Vbiitaque Fratres Minores & alii participantes, habitant, ſiue in Eremitoriis, Hoſpitiis, & Refugiis, Infirmariis (ſaluo *Concilio Tridentino*) Altaria portatilia habere poſſunt, & in iis celebrare, quia priuatæ domus non ſunt, ſed religioſæ, & ob religioſam habitationem Oratoria in illis erecta ad Monaſterium & Eccleſiam referuntur. Et hoc Priuilegium poſt *Concilium Tridentinum* de nouo ratificauit *Gregorius* 13. in Bulla que incipit: *Decet Romanum Pontificem. Data Romæ* 1575. Societati Jeſu: Vt nimirum: *In Oratoriis & Capellis, quæ ipſius Societatis Prouinciales per ſe in domibus, collegiis, & aliis locis, vbi aliqui Societatis reſidebunt, approbauerint, & ad diuinum dumtaxat cultum deputauerint, Miſſæ & alia diuina Officia celebrari poſſint.* In qua renouatione communicant alii Mendicantes, Eſtque potius declaratio antiqui Priuilegii, quàm conceſſio noui, cum priores Conceſſiones (vti dictum eſt) *Concilio Tridentino* non aduerſentur.

PROPOSITIO III.

Poſſunt & in locis honeſtis ſub dio.

IN Caſibus neceſſitatis vel magnæ vtilitatis poſſunt Fratres Minores & cum eis communicantes, extra Eccleſiam in locis honeſtis, imò & ſub dio celebrare, modò Epiſcopi rationabiliter non contradicant. Ratio eſt: quia hæ cauſæ neceſſitatis & magnæ vtilitatis exceptæ intelliguntur ex natura rei. Conſtat ex *Can.* 1. *diſt.* 1. *de Conſecratione,* qui eſt *Felicis Papæ*: *Miſſarum* (inquit) *celebrationem non alibi quàm in ſacratis Domino locis, abſque magna neceſſitate fieri debere liquet omnibus, quibus ſunt nota veteris & noui Teſtamenti præcepta.* In quibus notanda ſunt verba (*abſque magna neceſſitate*) Cauſæ autem, neceſſitatis ſufficientis exprimuntur ibidem *Can. Cognoſcimus* ex *Concilio Triburienſi*, vbi permittitur celebratio in Capellis non conſecratis: *quando Eccleſiæ ſunt combuſtæ, donec Eccleſiæ reſtaurentur.* Item: *In itinere* (inquit) *poſitis, ſi Eccleſia defuerit, ſub dio, ſeu in tentoriis, ſi tabula Altaris conſecrata, cæteraque ſacra Miniſteria ad id officium pertinentia ibi affuerint, Miſſarum ſolemnia celebrari concedimus.* Eſt hæc eſt communis praxis, vt in magno concurſu populi ad aliquas ſolemnitates, & non capiente populum Eccleſiâ, ſub dio Capella præparetur & celebretur: Ita & in militia: Et Miſſionarii inter Hæreticos Altaria in domibus priuatis ſibi ſtruunt, Eccleſiâ id tacitè vel etiam expreſsè per facultates vel aliter permittente: de quibus videantur Scriptores.

Dixi (*modò Epiſcopi rationabiliter non contradicant*) Hoc enim ad litteram indicatur in Textu *Concilii Tridentini*, in quo tantùm demandatur Epiſcopis: *Vt non patiantur in domibus priuatis extra Eccleſiam omninò* &c. *ſacrificium à ſæcularibus vel Regularibus quibuſcumque peragi*: ſubintelligendo, quod in omni humana lege poſitiua ſubintelligendum eſt: *Niſi grauis neceſſitas vel magna Eccleſiæ vtilitas, aliud requirat.* In his enim Caſibus Epikeja rationabilis legem interpretatur: Et Epiſcopi non obſtante Mandato *Tridentini*, conſentum

tur rationabiliter permittere, aut diſſimulare, cùm in his Caſibus omninò irrationabile eſſet contradicere.

Dico ergò: licere Fratribus Minoribus in loco decenti & honeſto quolibet, vbi neceſſitas vel magna vtilitas concurrit, Miſſam ex Conceſſionibus Apoſtolicis, quando Epiſcopus patitur, & non contradicit, celebrare. Hoc enim concedunt Conceſſiones Apoſtolicæ antiquæ. Nec aduerſatur *Concilium Tridentinum*, quod ſolùm prohibet: *Ne id patiantur Epiſcopi*, ſcilicet quando judicant ex cauſis & circumſtantiis non permittendum: Vide quæ diximus ſuprà Sect. 4. §: 1. in Notabili de *Altaribus Portatilibus*.

Examen Decreti Seſſ. 23. c. 12. de Ordinandis.

REgulares quoque (ait) *nec in minori ætate, nec ſine diligenti examine ordinentur Priuilegiis quibuſcumque quoad hoc penitùs excluſis.* Item c. 13. *Duo ſacri Ordines non eâdem die etiam Regularibus conferantur, Priuilegiis & Indultu quibuſuis conceſſis non obſtantibus quibuſcumque.*

Ponitur autem c. 12. ætas ordinandorum, vt: *Nullus in poſterum ad Subdiaconatus Ordinem ante 22. ætatis annum, ad Diaconatum ante 23. ad Presbyteratum ante 25. ætatis ſuæ annum promoueatur* qui anni de inchoatis intelliguntur.

Dubium quid operetur hoc Decretum circa Regularium Priuilegia?

Regulares non poſſunt ordinari ante taxatam ætatem Neque duos Sacros Ordines vno die ſuſcipere.

REſp. 1. Priuilegia Regularium quoad promotiones ante taxatam ætatem: Item: De ſuſceptione plurium Ordinum Sacrorum eodem die, de quibus in Compendio Priuilegiorum *V. Ordines Sacri* eſſe omninò abrogata. Textus ſunt clari. Quos poſteà reſumpſit, ampliauit, & pœnis impoſitis auxit *Sixtus* 5. in quodam *Motu proprio* contra Clericos malè promotos *anno* 1588. In quo prohibet præter Clericos Sæculares *Cujuſuis Ordinis aut Militiæ Regulares extra tempora à Jure Statuta, vel abſque veris dimiſſoriis ſuorum Prælatorum; aut antè ætatem per Sacri Generalis Concilii Trident. Decreta, primæ Tonſuræ aut cuique Ordini præſcriptam, aut non ſeruatis temporum Interſtitiis* &c. *ab Epiſcopis ordinari* &c. derogans quibuſcumque Priuilegiis, & graues imponens pœnas tam Ordinantibus, quàm aliter (vt ibi dicitur) ordinatis.

Ex quibus videntur omnia Priuilegia circa Ordinationes priùs facta Regularibus jam caſſata & reuocata eſſe.

Reſp. nihilominus 2. Plura Priuilegia quæ Ordines Sacros contingunt, poſt *Concilium Tridentinum* illibata remanſiſſe.

1. Quod Regulares à quocumque Epiſcopo Catholico, modò dimiſſoriales legitimas à propriis Superioribus habeant, recipere Sacros Ordines poſſint. *Poſſunt ordinari a quocumque Epiſcopo.*

2. Quòd etiam recipere poſſint Ordines extra tempora ab Eccleſia indicta. *Etiam extra tempora indicta.*

3. Quòd Epiſcopi nullatenùs poſſint Fratres Minores ordinare etiam quantumuis idoneos, abſque legitimis litteris ſuorum Superiorum. *Nullum Regularē poteſt Epiſcopus ordinare abſque litteris ſui Superioris.*

Ratio omnium horum: Quia illis Priuilegiis non eſt derogatum per *Concilium Tridentinum*. Et quidem de primo patet ex *cap.* 8. *ſeſſ.* 23. in quo etſi ordinatum fuerit, vt vnuſquiſque à proprio Epiſcopo ordinetur, nulla tamen derogatio fit, ſed tantùm reſtringitur, vt *ſi quis ab alio promoueri petat, litteras teſtimoniales habeat ab Ordinario de probitate & moribus.* Et has ex Priuilegio ſolent & debent Prælati Regularium præſtare. Superiores enim Religionum haberi in iſto caſu à Concilio pro *Ordinariis* manifeſtè patet ex *cap.* 10. vbi prohibet Abbatibus & aliis Superioribus, ne dent litteras dimiſſoriales Clericis Secularibus, vt ab alieno Epiſcopo ordinentur: ſupponens poſſe dare Regularibus ſubditis ſuis. Quinimò *Pius* 5. in ſua Conſtitutione. *Etſi Mendicantum*, dictum Textum *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. declarans, expreſsè verba illa Concilii (*Neminem niſi à proprio Epiſcopo ordinari poſſe ſtatuimus*) ſic exponit: *In Regularibus* (inquit) *illa locum non habere declaramus: Ita quòd Fratres hujuſmodi, præfatos etiam Sacros Ordines à quolibet Antiſtite gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habente (Ordinarii loci minimè requiſitâ licentiâ) in locis ſeu domibus Fratrum hujuſmodi, aut alibi recipere poſſint.* Qui Textus cùm ſit merè declaratiuus Concilii à Capite Eccleſiæ factus, illi derogari nequit. Nec obſtat alia declaratio poſterior *Clementis* 8. de qua *Quarāta V. Ordo* ſub finem: Qua Pontifex non permittit Regulares ab alienæ diœceſis Epiſcopo ordinari, niſi in abſentia proprii, vel quando Ordines collaturus non eſſet: quo caſu indulget vt Superiores Regulares dimiſſorias dare poſſint ad quemcumque Epiſcopum: Non (inquam) obſtat, quia cùm hæc declaratio data ſit 15. *Martii* 1596. illi derogatum eſt ab eodem Pontifice per Bullam quæ incipit: *Ratio Paſtoralis. Datam ſequenti anno* 1597. 2. Die Decembris: In qua confirmat ex certa ſcientia, & innouat Priuilegia Fratrum Minorum in omnibus in quibus Decretis *Concilii Tridentini* non aduerſantur.

Clarum

Clarum eſt autem ex declaratione Pii 5. hoc Priuilegium *Tridentino* non aduerſari.

De 2. etiam patet ex *eadem ſeſſ. & cap. eodem*: In quo etſi Ordinetur: Vt *Ordines conſerantur ſtatutis à Jure temporibus* nulla tamen derogatio additur.

Tertium de litteris Dimiſſorialibus Superiorum ad Ordinationem legitimam requiſitis, manifeſta res eſt etiam ex ipſo *Tridentino* quod *eâdem ſeſſ. c.* 7. mandat Ordinandorum genus, perſonam, ætatem inſtitutionem, mores, doctrinam, fidem diligenter priùs inueſtigandam: Quod congruè fieri non poſſet abſque Teſtimonialibus ſuorum Superiorum: Et cùm Regularis ſub aliena Obedientia viuat, manifeſtum eſt abſque ſui Superioribus voluntate non poſſe licitè ordinari.

Examen Decreti ſeſſ. 23. cap. 15. De approbatione Confeſſariorum Textus.

Quamuis Presbyteri in ſua Ordinatione à peccatis abſoluẽdi poteſtatem accipiant, decernit tamen S. Synodus: Nullum etiam Regularem, poſſe Confeſſiones Sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari: niſi aut Parochiale beneficium obtineat, aut ab Epiſcopo per examen (ſi illis videbitur eſſe neceſſarium) aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat, Priuilegiis & Conſuetudine quâcumque etiam immemorabili non obſtantibus.

Quid de hoc Decreto reſpectu Fratrum Minorum, & Prædicatorum.

Ratio dubitandi plurimorum eſt: quia in *Concilio Viennenſi c. Dudum ſub Clemente* 5. conſtitutum erat: 1. *vt per diligens examen Superiorum, eligerentur ab ipſis ex ſuis ſubditis perſonæ ſufficientes, idoneæ, vitâ probatæ, diſcretæ, modeſtæ atque peritæ ad tam ſalubre miniſterium & officium exequendum.* In qua electione, vt eſſet ſincera, onerabantur Conſcientiæ Superiorum.

Secundò vt *Perſonæ ſic electæ cum Teſtimonialibus veris & legitimis præſentarentur Epiſcopis*: quas ſic præſentatas abſque examine Epiſcopi admittebant. Et in caſu quo abſque cauſa legitima recuſarent, Fratres ſic præſentati cenſebantur admiſſi (vt latiùs deduximus §. 4. in Prouiſionibus Apoſtolicis ſuper Adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ, Prouiſione 4.) vbi etiam docuimus, quòd cum *Concilium Tridentinum* loco allegato non deroget niſi *Priuilegiis & Conſuetudinibus*, non cenſetur *legi & ſtatuto Concilii Generalis Viennenſis derogaſſe.*

Reſp. itaque 1. In rigore non eſſe derogatum pro Fratribus Minoribus & Prædicatoribus Decreto *Dudum*, *Concilii Viennenſis*, ſed illud magis per *Tridentinum* confirmatum fuiſſe. Quòd ex ipſo Textu manifeſtum reddo: Tria exprimuntur à Concilio ad idoneitatem Confeſſariorum pro ſæcularibus approbandorum, quæ ſingula ſufficiunt 1. Si Parochiale beneficium quis obtineat: 2. ſi per examen ab Epiſcopis (*ſi illis videatur neceſſariũ*) quis probatus fuerit idoneus: 3. ſi aut aliàs (*aliâ* ſcilicet viâ certâ & legitimâ) idoneitas conſtet: Atqui per viam legitimam & certam ac à Concilio vniuerſali Viennenſi approbatam, nimirum, per electionem à Superioribus præuio examine, & ſub Conſcientiæ grauamine ſuper omnibus conditionibus, quæ ad idoneitatem pertinent judicatus eſt Frater Minor vel Dominicanus idoneus, & vt talis, Epiſcopo legitimè præſentatus: ergò pleniſſimè ſatisfactum eſt Concilio: quia *aliàs* (vt ait Concilium) *judicatus eſt idoneus.* Nec video quid contrà allegari poſſit: Niſi Epiſcopi ſuſpectas habuerint vel habeant Electiones, Examina, & Præſentationes à Superioribus factas, adeoque velle per ſe Regulares examinare, prout jam ad praxim reducunt. In quo tamen aduertere deberent, aſſumpto in ſe iſto Examinè Regularium, liberari Superiores Regulares ab onere grauiſſimo Conſcientiæ, & Epiſcopos in ſe ſuſcipere jugũ intolerabile per examen tranſitiuum perſonarum, aliàs ſibi ignotarum. Sanè poſt *Concilium Trid.* vſque ad annum 1615. *Præſentatio Confeſſariorum à Prælatis Regularibus ſecundum c. Dudum Concilii Viennenſis* practicata fuit in Belgio abſque querela: A quo tempore cæperunt Examina Epiſcoporum, quod felix fauſtumque vtriſque ſit.

FF. Minores & Prædicatores non debent Epiſcopis præſentari examinandi in ordine ad Confeſſiones.

Dum hoc faciunt liberant Superiores à graui onere.

Reſp. 2. Seruato illibato Textu *Concilii Tridentini* Fratres Minores & Prædicatores verè idonei ſecundum *Clementinam Dudum Concilii Viennenſis* judicati, ſi fortè poſt examen ab Epiſcopis ad Confeſſiones non approbentur, eò ipſo cenſentur à ſummo Pontifice approbati, & accipere Juriſdictionem. Conſtat ex Textu *Clementinæ*, cui non derogauit *Tridentinum* (vt dictum eſt) Quod autem in Textu *Tridentini* dicitur, quòd idonei judicati debeant *Approbationem quæ gratis detur ab Epiſcopis obtinere*: id non arbitrio Epiſcopi vniuerſaliter eſt relictum, ſed ſaluâ juſtitiâ & æquitate, ac ſublatâ omni maleuolentiâ & fraude. Vnde etiam poſito examine Epiſcopi, ſi Fratrem Minorem aut Præ-

Si poſt examen repellantur judicati idoneî à Superioribus, cenſentur approbati à Papa.

Digitized by Google

Prædicatorem aliàs verè idoneum Epiſcopus non approbet, hoc ipſo reſurgit *Decretum Concilii Viennenſis*, quòd à Summo Pontifice talis cenſeatur approbatus. Vnde ſicut per Parochiale beneficium inuento idoneo tenetur Epiſcopus Approbationem dare, imò talis hoc ipſo Approbationem recipit; Ita Fratribus Minoribus & Prædicatoribus quibus à Summo Pontifice Iuriſdictio aduenit, & cognitio idoneitatis, tantùm per modum circumſtantiæ Epiſcopo eſt commiſſa: eò ipſo quo vere idonei cenſentur, & reperti ſunt illos admittere tenetur Epiſcopus; Jam enim *Aliàs*, virtute *Concilii Viennenſis*, judicantur idonei, decernente ſummo Pontifice, & quantumuis renitente Epiſcopo, Approbatio & Juriſdictio illis à ſupremo Capite aduenit. Aliud eſt de iis qui arbitrio Epiſcoporum non obſtante quacumque idoneitate ſunt relicti. Vndè iterum quamuis de Regularibus examinatis à Prædeceſſoribus Epiſcopis ſtatuerit aliquando *Pius* 5. poſſe pro Conſcientiæ tranquillitate denuò à Succeſſore examinari: Clarum eſt pro libitu & arbitrio non poſſe, & inquietudinem Conſcientiæ Epiſcopi, præſupponere non ſcrupulos, non paſſiones animi tumultuantis, ſed veras & ſolidas rationes: In quibus Jure diuino & naturali Paſtoralis vigilantia non tantum adhiberi poteſt, ſed & debet; Aliud itaque eſt non idoneo denegare Approbationem ſiue potius Admiſſionem, aliud idoneum abſque Admiſſione remittere: hoc enim vltimum *à Concilio Viennenſi* condemnatur & abuſui prouiſum eſt.

Tales tenetur Epiſcopus approbare.

Examen Decreti Seſſ. 14. de Pœnitentia c. 7. de Caſuum reſeruatione.

GRauis admodum & ſancta Doctrina de poteſtate reſeruandi Caſus tradita eſt Seſſ. 14. de Pœnitentia c. 7. In quo hæc ſequentia continentur.

1. *Magnopere ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere, vt atrociora quædam & grauiora crimina, non à quibuſuis, ſed à ſummis dumtaxat Sacerdotibus abſoluerentur.*

2. *Meritò Pontifices Maximos pro Suprema Poteſtate ſibi in Eccleſia vniuerſali tradita, cauſas aliquas criminum grauiores ſuo potuiſſe peculiari Judicio reſeruare.*

3. *Hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cuique Diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionem licere pro illis in ſubditos tradita ſuper reliquos Sacerdotes auctoritate* &c.

4. *Hanc delictorum reſeruationem non tantum in externa Politia, ſed etiam coram Deo vim habere.*

5. *Semper in Eccleſia Dei cuſtoditum fuiſſe, vt nulla eſſet reſeruatio in articulo mortis, atque ideò omnes Sacerdotes quoſlibet pœnitentes à quibuſuis peccatis & Cenſuris abſoluere poſſe.*

6. *Extrà articulum mortis Sacerdotes nihil poſſe in caſibus reſeruatis, adeoque id vnum pœnitentibus perſuadere nitantur, vt ad Superiores & legitimos Judices pro beneficio Abſolutionis accedant.*

Super quibus emanauit Canon 11. ejuſdem Seſſionis: *Si quis dixerit Epiſcopos non habere Jus reſeruandi ſibi Caſus, niſi quoad externam Politiam, atque ideò Caſuum reſeruationem non prohibere, quò minus Sacerdos à Reſeruatis verè abſoluat, Anathema ſit.* Super his Dubium graue excitatum eſt, quod adhuc modo perdurat.

Dubium an poſt Concilium Tridentinum Priuilegia Fratribus Minoribus, & aliis Mendicantibus conceſſa, abſoluendi à caſibus reſeruatis Papæ & Epiſcopis in vigore perſeuerent.

RAtionem dubitandi mouerunt quædam Declarationes ſiue Reſponſiones Cardinalium, quæ innuunt poteſtatem abſoluendi à Caſibus Epiſcopis reſeruatis ſactam Regularibus, per *Concilium Tridentinum* reuocatam, nec per Confirmationes, & nouas Conceſſiones Priuilegiorum poſt Concilium à Summis Pontificibus factas reuixiſſe, imò nec renouatas eſſe, nec cenſeri obtentas, aut obtineri potuiſſe poſt *Concilium Tridentinum*. Quæ Decreta ſeu Declarationes retulimus ſuprà in hac Conſultatione §. 1. vbi Reuocationes Priuilegiorum retulimus, quarum contentum iterum repetendum erit, dum infrà ad illas reſpondebimus. Vt autem Dubio huic plenè ſatisfiat, pono ſequentes Propoſitiones.

PROPOSITIO I.

PEr *Concilium Tridentinum* nullatenus reuocatæ ſunt facultates, ſi quas Regulares per Priuilegia & Prouiſiones ſibi factas habebant, abſoluendi à Caſibus Papæ vel Epiſcopo reſeruatis ante Concilium, nec eis in aliquo in dicto Concilio derogatum fuit.

Tridentinum non reuocauit Poteſtatem Mendicantium abſoluendi à Caſibus Reſeruatis.

Hæc Propoſitio ex Textu *Concilii Tridentini c.* 7. in allegata *Seſſione* clara eſt: In illo enim cap. vt ſuprà annotatum eſt Tantùm decernitur Papam pro tota Eccleſia

cleſia, & Epiſcopos pro ſuis diœceſibus poſſe aliquos atrociores Caſus reſeruare: Nec extra articulum mortis, Sacerdotes poſſe aliquid in dictis Caſibus ſic reſeruatis, *auctoritate* ſcilicet *ordinariâ*, & niſi eis à Papa vel Epiſcopis fuerit conceſſum vel in poſterum concedatur. Quòd enim hæ clauſulæ ex natura rei ſic intelligendæ ſint, manifeſtè patet: quia cùm nec Papa nec Epiſcopi ordinariè per ſe pœnitentes audiant, etiam in Reſeruatis, ſed ſuam Auctoritatem committere ſoleant: quando dicitur quòd Sacerdotes extra mortis articulum nihil habeant in Reſeruatis à Papa vel Epiſcopis, intelligendum eſt præter eos, quibus Auctoritas illa extraordinaria eſt à Papa vel Epiſcopis commiſſa, qui & ibidem vocantur *Legitimi Judices*. Cùm ergo nulla fiat ibi derogatio ſuper delegationibus ſiue facultatibus jam factis aut deinceps faciendis: intelliguntur illi quibus factæ ſunt facultates abſoluendi à Reſeruatis vel deinceps fient, vt Judices legitimè delegati permanere. Nec eſt verbum in toto Conciliò quod huic facultati in ſingulari deroget.

PROPOSITIO II.

Nec poſt Tridentinum vllus Papa ante Clementem 8.

NUlla reuocatio vniuerſalis facultatum abſoluendi à Caſibus reſeruatis pro Regularibus fuit facta à S. Sede antè tempora *Clementis* 8. ſiue ante annum 1601.

Hæc iterum Propoſitio manifeſta eſt ex Decreto *Clementis* 8. juſſu per Sacram Congregationem edito *anno* 1601, In quo præcipitur omnibus Confeſſariis *tam ſecularibus quàm Regularibus, per vniuerſam Italiam extra Vrbem degentibus, ad Confeſſiones audiendas approbatis, quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium* &c. Ne quis *prætextu Priuilegiorum, Indultorum, aut facultatum generaliter, vel ſpecificè, ſcripto vel Viuæ Vocis Oraculo, vel per communicationem* &c. *etiam ſingularibus perſonis* &c. *ab vllo ex caſibus clarè vel dubiè in Bulla Cœnæ Domini legi ſolita contentis, vel aliàs quomodocumque Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, aut in futurum per ſuam Sanctitatem ejuſque ſucceſſores pro tempore in eadem Bulla vel aliter reſeruandis, nec etiam à caſibus quos Ordinarii locorum hactenus reſeruarunt, vel in poſterum reſeruabunt: Nullo caſu etiam neceſſitatis vel impedimenti, niſi in mortis articulo, ſeu cum noua, vel ſpeciali Sanctitatis ſuæ, aut ſucceſſorum ſuorum, vel Ordinariorum, quoad Caſus ab ipſis tantùm reſeruatos reſpectiue, impetrata licentiâ Ordinariis locorum exhibendâ, Abſolutionis beneficium de cætero impendere audeant, vel præſumant* &c. *non obſtantibus quibuſcumque* &c.

Ex quo Decreto ſic inſero: Omnibus Regularibus *extra Vrbem intra Italiam* nouo præcepto ad annum 1601. à *Clemente* 8. inhibitum eſt, ne à Caſibus Summo Pontifici vel quos ſibi reſeruarunt Ordinarii abſque noua facultate abſoluant, non obſtantibus Priuilegiis &c. ergo ante illud tempus non fuit derogatum Priuilegiis etiam intra Italiam: ergo cùm Regula firmet exceptionem in contrarium, nec antè nec tunc fuit derogatum Priuilegiis & facultatibus cæterorum Regularium ſi quæ habebant, abſoluendi à Caſibus reſeruatis extrà Italiam per vniuerſum Orbem: quinimò illa ſupponuntur valida, & vi Decreti ſuo vigori relinquuntur.

Notanda circa hoc Decretum.

Notabilia circa Decretum Clem. 8. quoad Abſolutionem à Caſibus reſeruatis.

PLura autem notatu digna occurrunt circa hoc Decretum quæ ad extricandas multas alias difficultates deſeruient.

1. Decretum illud non eſt declaratiuum Concilii Tridentini.

Primò. Decretum illud nullatenus explicatiuum eſſe aut declaratiuum *Concilii Tridentini*, ſed eſſe nouum Mandatum, juſtis & grauibus cauſis id exigentibus, quod præcepit *Clemens* 8. per Congregationem S. R. E. Cardinalium negotiis & Conſultationibus Epiſcoporum & Regularium præpoſitam, fieri, & promulgari pro Confeſſariis omnibus *tam ſecularibus quàm Regularibus extrà Vrbem intra Italiam degentibus*.

2. Eſt reſtrictiuum quoad Caſus Epiſcoporum.

2. Quoad Caſus Epiſcopis reſeruatos: reſtringi ad Caſus *quos ſibi Epiſcopi reſeruarunt* vel reſeruabunt: Super quò benè & doctè animaduertit *Stephanus Quaranta V. Caſus Reſeruati* in fine: dupliciter Caſus ab Epiſcopis reſeruari 1. Jure communi vel Statuto Synodali per modum Juris ſcripti. 2. Perſonali reſeruatione per Mandatum vel Decretum ſpeciale, & potiſſimum quando vtitur his verbis: *Nobis reſeruamus*. Interdum enim contingere poteſt vt Epiſcopus ob cauſas ſuo tempore vigentes aliquem vel aliquos Caſus reſeruet: Quorum reſeruatio ipſius morte expirat niſi à Succeſſore confirmetur, & continuetur. Vnde dicti Caſus qui in Synodali Statuto vel Lege ab Epiſcopis reſeruantur, dicuntur, Reſeruati à Jure: Illi autem qui ſpeciali Decreto vel mandato reſeruantur, dicuntur: *Reſeruati ab homine*. In Decreto autem *Clementis* 8. *per Italiam & extra Vrbem* tantùm poteſtas abſoluendi à Caſibus ab *Epiſcopo ſibi reſeruatis* vel reſeruandis reuocatur. Quod Pontifex ipſe clarè explicauit, in eodem Decreto: *Nè ſeculares vel Regulares hujuſmodi, niſi in mortis articulo, ſeu cum noua & ſpeciali Sanctitatis*

Caſuum reſeruatio fit Epiſcopis dupliciter: A Jure & ab homine.

Digitized by Google

ſtitatis ſuæ aut Succeſſorum vel Ordinariorum (*quoad Caſus* (inquit) *ipſis tantùm reſeruatos* &c.) *impetratâ licentiâ abſoluant* &c. Vbi notanda verba illa: (*quoad Caſus ipſis tantùm reſeruatos*) vt excludat reſeruatos à Jure. De qua Expoſitione iterum infrà agemus in expoſitione Decreti *Vrbani* 8.

3. Eſt poſtea moderatum.

3. Notandum, Decretum illud *Clementis* 8. anno ſequenti 1602. fuiſſe moderatum: Et quidem quoad Caſus Papales, reſtrictum ad quinque qui ibi ponuntur: Et quoad Caſus Epiſcopales, prohibentur Epiſcopi reſeruare ſibi Caſus, *niſi pauciſſimos, & maximè neceſſarios, eoſque atrociores & grauiſſimos, conſideratâ neceſſitate cujuſque Prouinciæ pro cujuſque Diœceſis Statu & conditione.* Vide Decretum.

4. Notanda eſt *Epiſtola* grauiſſima *Sacræ Congregationis* ad Cardinalem & Archiepiſcopum Neapolitanum ſuper Executione illius Decreti: In qua illi mandatur: *Vt moneat Ordinarios ſpecialiter, vt adhibitis doctiſſimis Theologis deliberent ſuper Caſibus in ſua Diœceſi neceſſariò reſeruandis: Eorum Cathalogum mittat iterùm ad S. Sedem examinandum, & dijudicandum.* Demum mandat, vt Ordinarii per totam ſuam Diœceſim, *ac præſertim in iis Locis, qui à Ciuitate & Cathedrali Sede longiùs remoti ſunt, Pœnitentiarios, aliosque ſacerdotes conſtituant ac delegent, quibus facultatem abſoluendi à Caſibus ſibi reſeruatis concedant: Ita vt his quoque liceat aliis Confeſſariis, ſi opus ſit, etiam viuâ voce impartiri, idque maximè in ſolemnioribus & præcipuis anni feſtiuitatibus, vt peccatores quibus obuia & facilis fuerit hujuſmodi Sacerdotum Copia ad peragendam Confeſſionem alliciantur* (cujus rationem reddens) *quia* (inquit) *alioquin plerique vel ob idipſum omittere poſſent ſi neceſſe haberent, Pœnitentiæ Miniſtros quibus indigent, longiùs quærere* &c. Vide tenorem hujus Epiſtolæ apud Quarantam V. Caſus Reſeruati poſt Decreta *Clementis* 8. & benè lege. Data autem eſt dicta Epiſtola Romæ die 26. Nouemb. anno 1602. ſignata ab Alexandro Cardinale Florentino, quæ multùm confert ad intentionem S. Sedis in Caſuum reſeruatione interpretandam.

PROPOSITIO III.

Poſt Clementem 8. nullus reuocauit poteſtatem Mendicantium abſoluendi à Reſeruatis.

A *Clemente* 8. & ejus tempore nulla emanauit Bulla aut Decretum Authenticum, quo reuocarentur facultates ſiue Priuilegia Regularibus conceſſa *extra Italiam* abſoluendi à Caſibus à Papa vel Epiſcopis reſeruatis, exceptis Bullæ Cœnæ Domini, quinimò per Confirmationes & nouas Conceſſiones omnium Priuilegiorum, Facultatum & Indultorum, Illæ quas priùs habebant cenſentur confirmatæ: Niſi per Bullas vel Decreta particularia aliqui Caſus expreſsè excipiantur.

Hæc Propoſitio eſt facti: Vnde niſi exhibeantur Inſtrumenta Authentica & Juridica alicujus Reuocationis, manent Regulares, ſingulariter Mendicantes, in Poſſeſſione antiquarum Facultatum & Priuilegiorum.

Reſtant porrò duæ Reſponſiones ſiue Declarationes S. Congregationis hîc examinandæ & reſoluendæ.

Examinatur Reſponſio Cardinalium ad Eminentiſsimum Cardinalem Boromæum Archiepiſcopum Mediolanenſem ſub Gregorio 13. Romæ data 10. Septemb. anno 1577.

HÆc Reſponſio Cardinalium quam ad longum retulimus in Conſultatione Generali §. 1. inter reuocationes 1. continet quæſtionem quæ erat: *An Regulares ex Priuilegio à Sede Apoſtolica impetrato præſertim ex eo, quod Mare Magnum nominat, poſſint abſoluere ſibi confitentes in Caſibus quos ſibi Epiſcopus reſeruauerit* 2. complectitur reſponſionem in iiſdem terminis, nimirùm: *Regulares neque per Mare Magnum, neque per alia Priuilegia poſſe abſoluere à peccatis quæ ſibi Epiſcopus reſeruauerat.*

Quid de hac Reſponſione?

Regulares poſſunt abſoluere à Reſeruatis Epiſcopis.

REſp. 1. Cùm ſit res facti, *nullũ dubium eſſe Regularibus factam aliquando poteſtatem abſoluendi à Caſibus Epiſcopis reſeruatis*: Hoc ſatis à nobis oſtenſum eſt in Prouiſionibus Apoſtolicis §. 5. Prouiſione 4. ex *Bulla Pauli* 3. facta *Patribus Societatis*, quæ & aliis Regularibus communicata fuit. Similiter & ſpecialiſſimè per *Bullam Pauli* 4. in qua hanc facultatem pro Fratribus Minoribus concedit, & ex Priuilegiis Minimorum innouat. Quam etiam facultatem fecit ipſemet *Gregorius* 13. Confeſſariis Regularibus dum ſunt in via, nec habent copiam Epiſcopi. Et alia ibidem vide. Vnde etſi in Mari magno ſingulorum Ordinum tale Priuilegium non ſemper reperiatur, ſaltem in allegatis Bullis abſque vlla tergiuerſatione continetur: Et has facultates factas Regularibus *Clemens* 8. agnouit in Decreto, de quo ſuprà, & extra Italiam perſeuerare, vt priùs ſuppoſuit. Vnde dicendum eſſet: Hanc quæſtionem ab Eminentiſſimo Cardinali Boromæo aut ob aliquas alias reuocatio-

ſimè oſtendimus in ſingulis Prouiſionibus ſiue Priuilegiis incipiendo à Claſſe 1. vſque ad finem.

QUod quidem Principium ſingulariter in memoriam reuocandum eſt: Cùm enim contineat finem & Intentionem Legiſlatoris, quæ ſunt Anima Legis, & priuatarum Prouiſionum & Exceptionum, quæ ſub nomine Priuilegiorum reproducuntur: facilè ex iis mens & voluntas Pontificum, vbi dubia erit Textuū interpretatio, elici poterit. Igitur primo Certa ab Incertis per Propoſitiones diuidam, & demùm Quæſtiones cum Reſolutionibus ex ſuis fundamentis ſubjungam.

PROPOSITIO I.

Tempore Concilii Trid. omnes Prouiſiones Ordinis Minorum factæ erant in vigore.

TEmpore toto quo *Concilium Tridentinum* celebratum eſt, omnia Priuilegia omneſque Prouiſiones priùs factæ Ordini Minorum, ſiue per ſe, ſiue per Communicationem cum cæteris Ordinibus, fuerunt in vigore abſque vllius derogatione, vel reuocatione.

Hæc Propoſitio 1. certiſſima eſt ex Bulla *Pauli* 4. quæ incipit: *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ Prouiſione. Data Romæ anno* 1555. *Pontif. anno* 1. Decem ſcilicet annis ab inchoato *Concilio Tridentino*. In qua ampliſſimè confirmat, de nouo cōcedit, & innouat, & in quacumque forma meliori extendit & interpretanda declarat omnia & quæcumque Priuilegia quouis modo conceſſa ſiue per communicationem, ſiue per extenſionem, ſiue per Bullas, ſiue per viuæ vocis Oracula; cum derogationibus ampliſſimis Conſtitutionum *Super Cathedram Bonifacii* 8. & *Dudum* Viennenſis Concilii, Clementinæ *Religioſi* de Priuilegiis &c. nec non Moderationibus factis à *Leone* 10. *in Concilio Lateranenſi*, & aliis quibuſcumque Apoſtolicis Ordinationibus &c.

§. 2. Propoſitio conſtat: Ex Bulla ſimili *Pii* 4. ſub finem ejuſdem Concilii data ſimiliter Romæ *anno* 1561. *Pontif. anno* 2. quæ eiſdem verbis, quibus prior, incipit: *Ex clementi Sedis* &c. In qua iterum confirmat, innouat, & de nouo concedit vt ſuprà omnia Priuilegia Fratribus Minoribus facta, ratificans ſpecialiter Bullam ſupradictam *Pauli* 4. Prædeceſſoris ſui, additis etiam ampliſſimis derogationibus. Vide quæ de his duabus Bullis diximus ſuprà §. 2.

PROPOSITIO II.

Promulgato Concilio Trid. omnia Priuilegia &c. in quātum Concilio contraria, reuocata.

COncluſo & promulgato *Concilio Tridentino*, declarata ſunt omnia Priuilegia, Exemptiones, Immunitates, Facultates, Diſpenſationes, Conſeruatoriæ, Indulta, Confeſſionalia, Mare Magnum, & aliæ gratiæ &c. factæ Mendicantibus & aliis: *In omnibus & ſingulis, in quibus illa ſtatutis & Decretis Concilii Tridentini contrariantur, ipſo Iure reuocata, caſſata & nulla* &c. *& ad ipſius Concilii terminos atque limites reducta* &c. Ita expreſsè *Pius* 4. in Bulla quæ incipit: *In Principis Apoſtolorum Sede. Data Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ* 1565. 13. *Kal. Martii Pontif. anno* 1. Quæ quidem Declaratio quoad ea quæ aduerſantur Decretis Concilii *Seſſ.* 25. *de Regularibus* facta fuerat in ipſo Concilio, ad finem dictæ *Seſſ.* 25. *c.* 22. de quibus ſupra §. 1.

PROPOSITIO III.

Poſt Concilium omnia Priuilegia non contraria Cōcilio confirmata, & aucta.

NE occaſione hujuſmodi Reuocationum, putarentur omnia Priuilegia Mendicantium poſt Concilium abrogata: Poſteriores Pontifices poſt *Concilium Tridentinum* Confirmauerunt, innouauerunt, ſeu de nouo conceſſerunt omnia Priuilegia ante Concilium, & tempore ipſius Concilii à ſummis Pontificibus quouis modo, etiam per Viuæ Vocis Oracula facta, cum hac clauſula (*quatenùs S. Concilii Tridentini Decretis & Statutis non ſunt contraria, ſiue non aduerſantur*) quinimò & alia addiderunt, cum derogationibus ampliſſimis omnium in contrarium facientium. Ita *Pius* 5. in ampliſſima Bulla pro omnibus Mendicantibus facta quæ incipit: *Etſi Mendicantium. Data Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis* 1567. 17. *Kal. Iulii Pontif. anno* 2. Et *Gregorius* 13. in Bulla quæ incipit: *Ex benigna Sedis Apoſtolicæ Prouiſione data* pro Fratribus Minoribus *Romæ anno* 1575. *Pontif. anno* 3. Quales Confirmationes pro iiſdem Fratribus Minoribus poſteà cùm eadem clauſula fecerunt *Sixtus* 5. & *Clemens* 8. & *Paulus* 5. de quibus omnibus latiùs ſuprà §. 2.

SVMMA EXAMINIS.

HIs igitur Propoſitionibus quæ certæ & extra omne dubium ſunt, maturè ſuppoſitis ad cognoſcendam continuationem vel abrogationem duæ tantùm Quæſtiones reſoluendæ ſunt, nimirum:

1. Quæ

Digitized by Google

1. *Quæ Priuilegia ſeu Prouiſiones debeant dici contrariari ſeu aduerſari Canonibus, Statutis vel Decretis Concilii Tridentini?*

2. *Quæ determinatè Priuilegia ratione hujuſmodi contrarietatis, quam contra Concilii Tridentini Decreta habent, cenſeantur de facto abrogata & reuocata?*

CUm enim hæ duæ Quæſtiones fuerint clarè reſolutæ nihil ampliùs remanebit diſputandum.

QVÆSTIO I.

Quæ Priuilegia ſiue Prouiſiones debeant dici contrariari ſeu aduerſari Canonibus, Statutis vel Decretis Concilii Tridentini?

Proteſtatio Patrum Concilii Tridentini de auctoritate Papæ.

PRo vera hujus Quæſtionis Reſolutione ad Intricationes multas euitandas aduertenda eſt Proteſtatio & Declaratio Patrum Concilii Tridentini *Seſſ.* 25. *de Reform.c.* 21. his verbis: *Poſtremò S. Synodus omnia & ſingula ſub quibuſcumque clauſulis & verbis quæ de morum reformatione, atque Eccleſiaſtica diſciplina tam ſub Fel. record. Paulo 3. ac Julio 3. quàm ſub Beatiſſimo Pio 4. Pontificibus Maximis in hoc Sacro Concilio Statuta ſunt, declarat ita decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper Auctoritas Sedis Apoſtolicæ & ſit, & eſſe intelligatur.* Cujus ſimilem Proteſtationem iidem Patres fecerunt in Decreto Proæmiali *Seſſ.* 7. *de Reformatione.*

Conceſſa, decreta &c. ante Trid. vel illo durante per Pontifices, non ſunt reuocata niſi per clauſulas expreſſas.

Ex qua Declaratione ſiue Proteſtatione Duo infero; 1. Omnia ſancita, conceſſa, & indulta Auctoritate Apoſtolicâ, tam per Leges Conciliares, quàm per Decreta, Conſtitutiones, Bullas, Breuia Pontificia clara & authentica, ante *Concilium Tridentinum*, vel tempore Concilii, remanere in ſuo vigore, niſi Pontificis ſeu Sedis Apoſtolicæ auctoritate illa expreſsè per Decreta Concilii, vel authentico aliquo Decreto ſint abrogata, ſiue ſit eis per clauſulas expreſſas derogatum.

Ratio clara & manifeſta eſt. Quia Patres quæcumque in Reformatione morum, vel pro Eccleſiaſtica diſciplina ſanciuerunt, in his Auctoritatem Apoſtolicam ſaluam eſſe & intelligi debere declarant. Ergo nulli Decreto Apoſtolicâ auctoritate prius facto derogare intenderunt, niſi ipſâ auctoritate Apoſtolica interueniente idipſum per clauſulas expreſsè & ſufficienter illi derogatum eſſe manifeſtauerint. Tandiu enim in Legibus, Decretis, Conſtitutionibus, Indultis Apoſtolicis cenſetur Apoſtolica auctoritas permanere, donec per derogationem, caſſationem vel reuocationem cenſeantur abrogata, quod (vt dixi) non tantùm in Legibus & Conſtitutionibus Cōciliaribus, ſed etiam in Conſtitutionibus & Decretis per Bullas & Breuia intelligendum eſt: Cùm enim illa in quacumque materia etiam Priuilegiorum & Gratiarum ab Apoſtolica auctoritate procedant, & illi quibus data ſunt jam Jus quæſitum in illis habeant: Non cenſentur ne quidem per *Concilium Tridentinum* juxta Declarationem Patrum Concilii, abrogata, niſi doceatur Apoſtolica auctoritas in abrogatione illorum interueniſſe: Quod non poteſt conſtare niſi per clauſulas ſufficienter derogatorias: Aliàs enim etiam fatentibus Patribus auctoritas Apoſtolica à qua dicta Priuilegia proceſſerunt, ſemper in illis ſalua remanet, & intelligi debet remanere quod ſingulariter adnotandum eſt.

Poſt Conc. Trid. Papa poſſunt dare & confirmare Priuilegia etiam Concilio contraria.

2. Quod infertur eſt: Poſt *Concilium Tridentinum*, Apoſtolicam auctoritatem ſemper liberam & ſaluam remanere: vt poſſit quæcumque Priuilegia & facultates, etiam *Concilio Tridentino* in materia Morum & Diſciplinæ Eccleſiaſticæ contrarias, denuò confirmare, innouare, vel de nouo concédere etiam cum derogatione Decretorum Concilii, vbi judicauerit expedire. Ratio eſt eadem quæ prioris illati: Quia Patres declararunt ita omnia in dicto Concilio ſtatuta & decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper Auctoritas Sedis Apoſtolicæ & ſit, & eſſe intelligatur: His ita prænotatis pono vnam Concluſionem.

CONCLVSIO.

Nullæ Prouiſiones &c. Mendicantibus conceſſæ Tridentino contrariantur, niſi Concilium expreſſe exprimat.

NUllæ Prouiſiones, Priuilegia, Fauores, Gratiæ Apoſtolicâ Auctoritate conceſſæ pro Fratribus Minoribus, cæteriſque Mendicantibus, vel etiam innouatæ aut confirmatæ ante vel poſt Concilium cenſentur *Concilio Tridentino* aduerſari vel contrariari, niſi illæ quibus *Concilium Tridentinum* apertè & manifeſtè auctoritate Apoſtolicâ interueniente per Clauſulas expreſſas, & ſufficientes derogat. Ratio eſt: Quia (vt in ſuperioribus diximus) in omnibus decretis *Concilii*

de licentia vel præſentatione, aut benedictione ab Epiſcopis obtinenda: *Auctoritate Apoſtolicâ* (inquiunt Pontifices) *ſtatuimus & ordinamus vt dictorum Ordinum Fratres in Eccleſiis ac locis eorum, ac in plateis communibus liberè valeant Clero & populo prædicare ac proponere Verbum Dei, horâ illâ dumtaxat exceptâ, in qua locorum Prælati prædicare voluerint* &c.

Textus igitur *Concilii Tridentini*: Relinquens Regulares in poſſeſſione antiqui Juris quoad approbationem Prædicatorum: ſuperaddit: quòd Regulares de vita, moribus, ſcientia à ſuis Superioribus examinati, & approbati, & licentiam prædicandi habentes pro ſuis Eccleſiis *debeant ſe præſentare perſonaliter Epiſcopis* cum dicta licentia Superiorum, & *benedictionem petere ab illis*, antequam prædicare incipiant: Pro Eccleſiis autem quæ ſuorum Ordinum non ſunt, non tantùm benedictionem petere, ſed etiam licentiam ab Epiſcopis obtinere teneantur. Cui Decreto Concilii *Seſſ.* 24. *cap.* 4. ſub *Pio* 4. ſuperadditum eſt: *Nullus* (ait Concilium) *ſæcularis ſiue Regularis, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo prædicare præſumat: In reliquis ea quæ de prædicationis munere ſub eodem Paulo* 3. *decreta fuerunt ſuum robur obtineant.*

Dubium an per ſupradictum Textum Concilii Tridentini ſit derogatum Iuri Communi Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium.

FF. Minores & Prædicatores à ſuis Superioribus approbati poſſunt prædicare in ſuis Eccleſiis & communibus plateis ſine benedictione Epiſcopi.

RESpondeo 1. non eſſe derogatum Juri Communi Conſtit. *Super Cathedram*, & *Conſtit. Dudum Concilii Vienneſis* quoad Eccleſias Ordinis, & plateas communes, adeoque Fratres Prædicatores & Minores approbatos à Superioribus poſſe in Eccleſiis ſuorum Ordinum, ac plateis communibus liberè prædicare, etiam benedictione ab Epiſcopo non petitâ, & abſque perſonali comparitione. Ratio eſt quia nulla particula derogans huic Textui eſt appoſita, & conſequenter ſaltem Lex *Concilii Vienneſis in cap. Dudum de ſepulturis* illibata manet, ratione fundamentali ſuprapoſitâ: Quòd *Concilium Tridentinum* vult Auctoritatem Apoſtolicam non obſtantibus ſuis Decretis ſaluam permanere, vbi ſufficienter eidem non derogaretur. Vnde & *Pius* 5. in Bulla: *Etſi Mendicantium* Decretum illud *Seſſ.* 24. *cap.* 4. declarans: *Declaramus* (ait) *Canonem Seſſ.* 24. *c.* 4. *per quem omnibus Regularibus etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis contradicente Epiſcopo Officium prædicationis interdicitur: Mendicantium Ordinum Fratres hujuſmodi non comprehendere, nec afficere: Imò volumus quòd in ſuis Eccleſiis, quando eis placuerit licitè & abſque vllo impedimento vel contradictione etiam Epiſcopi, niſi ipſe prædicauerit, prædicare poſſint.* Quod cùm ſit merè declaratorium *Concilii Tridentini*, apertè inſinuat Decretum Concilii non aduerſari Priuilegiis & Juribus, Mendicantibus priùs conceſſis, ac conſequenter non eſſe derogatum, idque ſine dubio defectu particulæ derogatoriæ. Quam ſuam Concilii declaratiuam latiùs reſumens pro Dominicanis idem *Pius* 5. in Bulla quæ incipit: *Ad hoc nos Deus. Data Romæ anno* 1571. *die* 23. *Septemb. Pontif. anno* 6. quæ in Bullario Romano Cherubini adjungitur tamquam explicatiua Bullæ: *Etſi Mendicantium*; ſic loquitur: *Et inſuper* (ait) *quòd Fratres dicti Ordinis* (*ab eorum Superioribus tamen approbati*) *in eorum Eccleſiis quando eis placuerit, etiam quod in Cathedrali Eccleſia* (*non tamen ab Epiſcopo met*) *prædicetur, liberè & licitè abſque aliquo impedimento, ſiue etiam ipſius Epiſcopi contradictione, & abſque eo quòd coram dicto Epiſcopo ſe non præſentauerint, nec eidem licentiam muneris prædicationis hujuſmodi exhibuerint, & ab eodem Epiſcopo benedictionem* (*vt præfertur*) *non obtinuerint, prædicare & munus prædicationis hujuſmodi exequi poſſint.*

Nec hic recurri poteſt ad Bullam *Gregorii* 13. *In tanta rerum mole*, quæ vt ſæpè dictum eſt, eſt tantùm Reductiua ad Terminos Juris & Concilii: Pontifex autem *Pius* 5. in prædictis cum (vt ipſe teſtatur) potiſſimùm ſit *Declarator Terminorum Concilii, tamquam Eccleſiæ Caput ex officio: & Terminorum Concilii declaratio ex Auctoritate S. Sedis facta, pro genuino intellectu Concilii ſit habenda: Gregorius* 13. in præfata Bulla *In tanta rerum mole*: Omnia ad Terminos Juris Communis & *Concilii Tridentini* reducens: nil voluit nec potuit derogare Bullæ: *Etſi Mendicantium*, in iis quæ Decretorum Concilii merè declaratiua ſunt, quale eſt Decretum ſupracitatum *Seſſ.* 24. *c.* 4. quod non comprehendiſſe Mendicantes aſſerit, defectu ſine dubio particulæ derogatoriæ *c. Dudum, Concilii Vienneſis.*

Tenentur tamen Epiſcopo petenti exhibere Approbationem Superiorum.

Reſp. 2. ſi Epiſcopi petierint certificari de ſufficientia, idoneitate & probitate Concionatoris Regularis: Tenebitur Regularis abſque tamen perſonali præſentatione Superiorum facultatem & approbationem exhibere, antequàm in ſuis Eccleſiis vel plateis communibus prædicet. Ratio petẽda eſt ex natura rei: Cùm enim teneatur Epiſcopus inuigilare, nè inidonei Miniſtri ſuo populo prædicent, conſequenter te-

nentur qui Verbum Dei populo ſuo annuntiant, exhibere Epiſcopo idoneitatis, & miſsionis ſuæ legitimum teſtimonium, ſi poſtulet. Et hoc ipſum conforme eſt omnibus Privilegiis, quæ in fauorem Regularium ſingulariter Mendicantium pro Prædicationibus ſunt data: Omnia enim præſupponunt, Concionatores præuio examine de vita, moribus, & ſcientia per Superiores adhibito, illi officio applicatos: Vnde etſi non Epiſcopis, ſed Superioribus illud examen à S. Sede reſeruatum fuerit: Poſſunt tamen Epiſcopi, ſi volunt, poſtulare certificationem debitæ per examen approbationis, & illam tenentur exhibere. Et hoc ipſum eſt quod cauetur in Regula Fratrum Minorum: nè populo audeant prædicare, *niſi à Miniſtro Generali fuerint examinati & approbati*, &c. Itē *Nè contradicente Epiſcopo prædicent*: Quod quidem de legitima contradictione intelligit *S. Bonau.* & niſi deſuper à S. Sede eis prædicatio ſit commiſſa, abſque alia dependentia.

Vt prædicent in alienis Eccleſiis, quæ requirantur.

Reſp. 3. quoad alienas Eccleſias Epiſcopis ſubjectas requiri modò in Regularibus & perſonalem præſentationem, & oſtenſionem facultatis & approbationis Superiorum, & licentiam Epiſcopi, niſi aut ſingulari Sedis Apoſtolicæ, aut Epiſcopi, vel Legati Apoſtolici diſpenſatio interueniat. Ita Textus *Concilii Tridentini Seſſ.* 5. *c.* 2. *de reformatione.* Cui conſonant antiqua Jura *c. Dudum.* Et hoc conſtitutum fuerat in Concilio Lateranenſi ſub *Leone* 10. *Seſſ.* 11. vbi decernitur: *Vt Regularis præcedente examine à ſuis Prælatis electus, quocumque poſteà præcaturus acceſſerit, de hujuſmodi examine & id idoneitate ſua per litteras authenticas, ſeu alias ſui examinatoris & approbatoris, Epiſcopis & aliis locorum Ordinariis fidem legitimam faciat.* Et hæc omnia benè ſunt notanda: Sic enim ſat ſuperque ſatisfactum eſt Epiſcopis & intentioni Concilii per ſummos Pontifices declaratæ: & conſultum eſt grauamini nimio Mendicantium, contra Prouiſiones Conciliorum, & antiqua Jura ipſis quæſita.

Examen Decreti 2. *Concilii eâdem Seſſ. & cap. contra Exemptionem Regularium in materia correctionis ſuper Prædicationibus.*

TExtus Concilii: *Si verò* (quod abſit) *Prædicator errores aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiamſi in Monaſterio ſui vel alterius Ordinis prædicet: Epiſcopus ei prædicationem interdicat: quòd ſi hæreſes prædicauerit, contra eum ſecundum Juris diſpoſitionem aut loci conſuetudinem procedat, etiamſi Prædicator ipſe generali vel ſpeciali priuilegio exemptum ſe eſſe prætenderet* &c.

Dubium quid de hoc Decreto?

Quid poſſit Epiſcopus in Regularem exemptum prædicantem errores &c.

REſp. 1. Decreto illo omnem Exemptionem Regularis Concionatoris à Judicio Epiſcopi ſublatam eſſe in dictis Caſibus à Regulari quouis modo priuilegiato. Conſtat ex derogatione clara & manifeſta cujuſuis Priuilegii.

Epiſcopus tali caſu eſt delegatus Papæ.

Reſp. 2. Per dictas tamen clauſulas Regularium Exemptioni ſimpliciter derogatum non eſſe: quia Judicium contra Regularem Hæreſes prædicantem, non committitur Epiſcopo vt Ordinario, ſed vt Sedis Apoſtolicæ delegato. *Quo caſu* (ait Textus) *Epiſcopus Auctoritate Apoſtolicâ, & tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedat.* Monentur autem Epiſcopi vt caueant: *Ne quis Prædicator ex falſis informationibus vel aliàs calumnioſè vexetur, & juſtam de eis conquerendi occaſionem habeat.* Perſonam ergo ſummi Pontificis in his Caſibus gerit Epiſcopus vt S. Sedis delegatus: quòd Exemptioni ſimpliciter non præjudicat, ſed illam oſtendit.

Notandum verò eſt: Etſi Epiſcopo in ſupradictis Caſibus Proceſſus Iudicialis contra Regulares Concionatores committatur ſecundum Juris diſpoſitionem &c. cum derogatione Priuilegiorum; Inflictionem tamen pœnarum relinqui executioni Superiorum juxta *cap.* 14. *Seſſ.* 25. *de Regularibus*: Vbi demandatur vt Regularis non ſubditus Epiſcopo qui populo ſcandalo fuit *Epiſcopo inſtante à ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat*: Imponiturque Superiori negligenti *priuatio ab officio*; Et *punitio delinquentis* tunc primùm Epiſcopo relinquitur. Et hæc eſt praxis ex vi Concilii obſeruanda: Vnde benè Concilium in Textu de quo modò voluit Epiſcopos procedere ſecundum *Juris diſpoſitionem & loci conſuetudinem. Juris* autem *diſpoſitio* eſt, vt Regularis per Superiores ſuos etiam Epiſcoporum judicio relicti puniantur, *pœnâ* tamen ab Epiſcopo decretâ, niſi aliud ordinet.

Punitio in tali Caſu ad quem ſpectet.

Exa-

Digitized by Google

Examen Decreti 3. Concilii eâdem Seſſ. & cap. Exemptionem Regularium contingentis.

TExtus Concilii: *Caueant præterea Epiſcopi nè aliquem vel eorum, qui cùm ſint nomine Regulares, extra clauſtra tamen & obedientiam ſuarum Religionum viuunt* &c. *Niſi ipſis noti ſint, & moribus atque doctrinâ probati, etiam quorumlibet Priuilegiorum prætextu in ſua Ciuitate vel diœceſi prædicare permittant, donec ab ipſis ſuper ea re S. Sedes conſulatur* &c.

Quid de hoc Decreto?

Vagabundos Fratres Priuilegia non iuuant.

REſp. Hoc Decretum ſtatuere quod eſt Juris Communis, nec vllius Religionis Priuilegio derogare: Neque enim vlla Religio admittit Priuilegia aliqua ſuis Regularibus extra Obedientiam vagantibus conceſſa. Vnde ſi qui Miſſionarii extra Obedientiam ſuarum Religionum viuant, quamtumuis Priuilegiis ſe tueantur illos Religiones vt ſuos non agnoſcunt, minus illorum ſi quæ habent Priuilegia, admittunt vel approbant, ſed ſi S. Sedis auctoritati innituntur, illa diſſimulant, eoſque ſuperiori auctoritati relinquunt.

Examen Decreti Seſſ. 6. c. 3. de Regularibus extra clauſtra degentibus.

NVllus *Clericus vel cujuſuis Ordinis Regularis, extra Monaſterium degens etiam ſui Ordinis Priuilegii prætextu tutus cenſeatur, quo minus, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato ſecundum Canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat.*

Quid de hoc Decreto?

Epiſcopi tamquam Papa delegati poſſunt quandoque punire Regulares exemptos ſine præjudicio Exemptionis.

HOc Decretum non derogat Exemptioni Regularium, ſed tantum ſupplementum eſt Correctionis debitæ: vt nimirùm, Regularis extra Monaſterium degens non effugiat virgam Correctionis: ac ideò: ſi oculos Regularis Prælati effugiat, abſque præjudicio Exemptionis, ab Epiſcopo tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato coërceatur. Neque eorum Exemptioni derogatur, cùm Pontifex ipſe per Epiſcopos ſuppleat, quòd Regularem Prælatum ob abſentiam ſui ſubditi effugere præſumitur: quòd vbique per totum Concilium ſupremi Paſtoris vigilantia ſolectiſſimè cauit.

Et ad hæc Decreta referenda ſunt, & eodem modo explicanda omnia alia quæ ſparſim per *Seſſ.* 25. *de Regul.* continentur ſuper punitione Regularium extra Clauſtra vel domus Regulares degentium; vt *cap.* 4. vbi cauetur: *Ne Religioſus exeat ex ſuo Conuentu etiam prætextu adeundi Prælatum, niſi licentiâ in ſcriptis obtentâ: aliter facientes poſſint puniri ab Epiſcopis.* Et ibi mandat: *Vt Regularis miſſus ad Vniuerſitates, habitet intra Conuentum, alioquin ab Ordinariis contra ipſum procedatur.* Et *c.* 14. præcipitur: *Vt Regularis viuens intra clauſtrum, & ſcandaloſè extra illud viuens à Prælato inſtante Epiſcopo, intra tempus aſſignatum ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur* &c. Quæ omnia non Exemptionem aliquam dicunt, ſed ſupplementum Correctionis & Juſtitiæ, tam pro bono Religionis, quàm ad euitandas in Eccleſia Dei confuſiones: Nec propriè Priuilegiis derogant, nullum enim Priuilegium à S. Sede datum, cenſetur dolo, fraudi vel iniquitati fauere.

Examen Decreti, Seſſionis 22. de obſeruandis in celebratione Miſſæ.

MAndatur Epiſcopis: *Ne patiantur priuatis in domibus, atque omninò extra Eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultùm dedicata Oratoria ab eiſdem Ordinariis deſignanda & viſitanda, ſanctum hoc Sacrificium à Sæcularibus aut Regularibus quibuſcumque peragi* &c. Et ad finem Decreti ſuper omnibus in Decreto ſtatutis additur: *Non obſtantibus Priuilegiis, Exemptionibus, Appellationibus ac Conſuetudinibus quibuſcumque.*

Quid de hoc Decreto.

RAtio dubii eſt: Ob Prouiſiones Apoſtolicas etiam Juris Communis factas ſingulariter Minoribus & Dominicanis, quibus permittitur in quouis loco decenti, & honeſto, in altari Portatili ſiue Viatico celebrare: vt habetur *c. In his, de Priuilegiis.* Vbi *Innocentius* conferens hoc Indultum factum Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, prohibet per Interpretationes voluntarias alterari, & ſpecialiter quòd aliqui aſſererent ad hoc *interuenire debere licentiam Epiſcopi*, quam interpretationem condemnat. Juri autem Communi non derogatur, niſi per expreſſam clauſulam de hoc Jure facientem mentionem.

Aliunde Textus generaliſſimus eſt, & amplas derogationes continet.

num hujuſmodi, quas vel hactenùs obtinuerunt, vel deinceps fortè obtinebunt, poſſe quemquam abſoluere ab eiſdem caſibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reſeruatis: Ac ſi ſecus egerint, abſolutiones nullas atque irritas fuiſſe ac fore: Ab aliis verò Caſibus & Cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, ſi quidem Regulares habeant à Sede Apoſtolica abſoluendi facultatem, illam extra Italiam minimè ſublatam fuiſſe iiſdem Sacræ Congregationis Decretis hac de re editis juſſu ſanctæ memoriæ Clementis 8.

Quam Sacræ Congregationis ſententiam Sanctitas ſua ad ſe relatam approbauit, mandauitque ab omnibus, ad quos pertinet, inuiolabiliter obſeruari. Romæ 17. *Nouemb.* 1628..

De Bulla *Gregorii* 15. quæ incipit: *Inſcrutabili Dei prouidentia. Data Romæ* 1622. *Nonis Februarii Pontif. anno* 2. hìc non ago: quia propriè Reuocatoria non eſt, ſed potiùs nouorum Decretorum etiam contra *Concilium Tridentinum* conſtitutiua: Cui cùm Hiſpania tota contradixerit, & in Belgio & aliis Orbis regionibus recepta non fuerit, plus quæſtionis quàm doctrinæ inducit, ideoque à propoſito illam diſſimulandam hìc judicaui.

§. II.

Renouationes, & Conceſſiones nouæ, & Renouatæ ſub tempore, vel poſt Concilium Tridentinum, Prouiſionum ſeu Priuilegiorum Fratribus Minoribus & aliis Mendicantibus factorum, etiam cum Derogationibus omnium Reuocationum.

Decreta & Bullæ renouantes Prouiſiones FF. Minoribus factas.

QUia potiſſimus Cardo quæſtionum pro permanentia & continuatione antiquorum Priuilegiorum & Prouiſionum conſiſtit: In probatione Renouationum & Conceſſionum nouarum & renouatarum, quæ poſt Concilium Tridentinum, ab Apoſtolica Sede emanarunt: Præcipuas Renouationes ſeu nouas Conceſſiones hìc perſtringo, eas maximè quæ Ordini Minorum ſunt factæ vel tempore Concilii, vel poſt illud.

Paulus 4. Primò itaque producitur *Innouatio* & iterata *Conceſſio* ac ampliatio omnium Priuilegiorum tempore *Concilii Tridentini* facta pro Fratribus Minoribus à *Paulo* 4. quæ incipit: *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ Prouiſione. Data Romæ die* 1. *Julii anno* 1555. *Pontific. anno* 1. decem totis annis ab inchoato *Concilio Tridentino*: In qua ampliſſimè confirmantur, de nouo conceduntur, & in quacumque forma meliori extenduntur, & interpretanda declarantur omnia & quæcunque Priuilegia quouis modo conceſſa, ſiue per communicationem, ſiue per extenſionem, ſiue per viuæ vocis oracula &c. Fratribus Minoribus facta. Et pro materia controuerſa: decernitur & declaratur: *Confeſſarios deputatos Ordinis Minorum Obſeruantiæ omnium quarumcunque diœceſum vtriuſque ſexus fidelium ad eos pro tempore recurrentium Confeſſiones audire, eoſque etiam in caſibus & cenſuris quibus eis per Priuilegia Sedis Apoſtolicæ etiam per modum communicationis & extenſionis quorumcumque Ordinum etiam Minimorum (quorum Priuilegia eidem Ordini Minorum ſunt communicata & extenſa) abſoluere conſueuerunt, abſoluendi, ac pœnitentiam ſalutarem injungendi* &c. *Apoſtolicâ auctoritate indulgemus, ac de nouo concedimus in omnibus & per omnia* &c. In cujus fine addit omnes derogatorias quæ adhiberi poſſunt, etiam derogando Conciliis quibuſcumque. Cujus Bullæ executionem demandat Archiepiſcopo Rothomagenſi, Epiſcopo Conchenſi, ac Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori.

Quam Conſtitutionem *Pauli* 4. iterum innouauit, confirmauit, & ampliauit *Pius* 4. ejus ſucceſſor ſub finem Concilii *Trid. Pius* 4. qui Concilio finem impoſuit, per Bullam quæ incipit eiſdem omnino verbis, quibus anterior *Pauli* 4. nimirùm: *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ Prouiſione. Data* ſimiliter *Romæ anno* 1561. *Pontif. anno* 2. Addens in materia controuerſa: *Confeſſores Ordinis Minorum à ſuis Superioribus* (vt moris eſt) *deputatos omnium quarumcunque Prouinciarum, Ciuitatum & Diœceſum per totum orbem omnium vtriuſque ſexus fidelium pro tempore Confeſſiones, etiam infirmorum vbilibet, etiam extra domos & habitacula eorumdem Fratrum, ac etiam ad eos recurrentium audire, eoſque etiam in Caſibus & Cenſuris* &c. (vt ſuprà in Bulla *Pauli* 4.) *abſoluere* &c. Additâ iterum communicatione expreſſâ cum Minimis. Additis & ampliatis etiam Derogatoriis omnibus quæ in Bulla *Pauli* 4. continentur. Quia verò in vtraque Bulla tam ſingularis mentio fit Priuilegiorum Minimis conceſſorum, eaque tam ſingulariter Fratribus Minoribus dicuntur conceſſa, & ad eos ampliata: Accipe ex omnibus in materia Abſolutionum Priuilegium *Sixti* 4. per *Julium* 2. cum cæteris confirmatum in Bulla quæ incipit: *Dudum ad ſacrum Ordinem* &c. *Data Romæ anno Incarnationis Dom.* 1506. 5. *Kalend. Aug. Pontificat. anno* 3. quæ eſt Bulla 9. apud Confettium: *Nec non* (ait) *Confeſſiones quarumcumque perſonarum tam* Reli-

Digitized by Google

Religioſarum quàm Eccleſiaſticarum & ſecularium vbilibet audire poſſint, & illis auditis perſonas ipſas, & earum quamlibet juxta formam & tenorem Priuilegii per præfatum Sixtum (4.) prædeceſſorem Ordini Minimorum hujuſmodi ac illius perſonis ac Fratribus dudum conceſſi & confirmati, abſoluere ac pœnitentiam ſalutarem injungere valeant: Priuilegium autem *Sixti* 4. datum Franciſco de Paula & Ordini Minimorum in Bulla quæ incipit: *Sedes Apoſtolica* &c. *Data Romæ anno* 1474. 6. *Kal. Junii Pontif. anno* 3. quæ eſt apud Confettium ejuſdem Pontificis 13. in qua facultas abſolutionum &c. ſic in terminis ponitur: *Confeſſiones audiendi & ab omnibus Caſibus, Excommunicationibus, ſuſpenſionibus & Interdictis, ac ſuper quacumque Irregularitate ordinario tam à Jure, quam ab ipſo reſeruatis, & præmiſſis, toties quoties opus foret & eſſet, abſoluendi & diſpenſandi, ac vota quæcumque permutandi & relaxandi, & pœnitentiam ſalutarem injungendi* &c. Quæ latiùs ponere volui vt quæ in Bullis Originalibus expreſſa ſunt manifeſtiora fiant. Quo etiam pertinent conceſſa à *Leone* 10 Minimis in
Leo 10. Bulla quæ incipit: *Paſtoris æterni* &c. *Data Romæ anno Incarnationis Dominicæ* 1513. *Pridie Nonas Maii Pontif. anno* 1. quæ eſt 5. apud Confettium in qua conceſſis nonnullis Indulgentiis viſitantibus Eccleſias eorum *in feſto omnium Sanctorum, Aſſumptionis & Annuntiationis B. Mariæ ac Pentecoſtes à ſingulis Caſibus Epiſcopalibus, nec non vota quæcumque per eos emiſſa (Religionis & Caſtitatis, ac Liminum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac S. Jacobi in Compoſtella votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutandi licentia & facultas conceditur.* Cui quidem Bullæ mira firmitas & perpetuatio adhibetur: *Volumus autem* (inquit) *& decernimus quòd ſi contingat nos aut Sedem Apoſtolicam, in poſterum hujuſmodi Indulgentias & facultates reuocare, caſſare, & annullare, ſeu ſuſpendere, quòd præſentes litteræ, & in eis contenta quæcumque nullatenùs includantur, nec per tales vel alias Reuocationes, caſſationes, declarationes, decreta, & ſuſpenſiones, ſublata quomodolibet intelligantur, etiamſi de hujuſmodi intentione noſtra & mente non derogandi, ſpecialis expreſſa, & non per generales Clauſulas, quæ hujuſmodi ſpecificam mentionem importare viderentur aut importarent, etiam fierent* &c.

Quas quidem Indulgentias ampliauit ad Plenarias, & poteſtatem Abſoluendi ab omnibus Caſibus etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis (exceptis Caſibus Bullæ cœnæ Domini) omnimodam conceſſit viſitantibus Eccleſias dicti Ordinis in ſingulis dominicis diebus Quadrageſimæ, & ſingulis diebus à media Quadrageſima vſque ad Octauam Paſchæ, nec non feſtis Domini Sabaoth, vt videre eſt in Bulla quæ incipit: *Etſi cuncta Orbis Eccleſia. Data Romæ anno Domini* 1518. *Kal. Julii Pontif. anno* 7. quæ eſt 9. ejuſdem Pontificis apud Confettium. Et has quidem Conceſſiones Minimis factas latiùs hic recenſere volui: quia Fratribus Minoribus per *Paulum* 4. & *Pium* 4. ſingulariter appropriatæ ſunt, & perpetuitatem ſingularem in ſuis Clauſulis confirmatoriis continent, quam poſteà ad inſtar in Reuocatoriis oportebit examinare & expendere.

2. Producitur Confirmatio, Innouatio & Ampliatio omnium Priuilegiorum *Pius* 5. quorumcumque, etiam viuæ vocis Oraculorum facta à *Pio* 5. in Bulla quæ incipit: *Etſi Mendicantium Ordines. Data Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis dominicæ* 1567. 17. *Kal. Iulii Pontif. a*: 2. In qua ſingulariter (*quia* (vt ait) *in Concilii Tridentini Decreta, falſa ſeu minus vera intelligentia irrepſerat*) plurima ex illis Decretis explicauit & declarauit auctoritate vtique Apoſtolicâ & ſupremâ (*quorũ* (inquit) *declaratio non niſi ad nos ſpectat*) & cùm interim multa ſimul explicaſſet, & de nouo conceſſiſſet, tamquam Concilio Tridentino non contraria: Tandem illa, & alia omnia Prædeceſſorum Priuilegia, immunitates, indulta, facultates &c, *quæ* (ait) *Decretis Concilii Tridentini* (*aliàs quàm vt ſuperiùs eſt dictum, conceſſum & declaratum*) *non contrariantur*, expreſsè confirmauit, innouauit, & ad ſingulos Ordines & domos etiam per Communicationem & nouam Conceſſionem extendit. Specialiter autem expreſſit ſe innouare, & de nouo concedere, quæ per *Eugenium* 4. *Sixtum* 4. *Leonem* 10. *Paulum* 3. *Paulum* 4. & *Pium* 4. Ordinibus fuerunt conceſſa: Et ampliùs derogauit omnibus Apoſtolicis, Prouincialibus, Synodalibus Conciliis &c. editis aliiſque quibuſcumque &c. additis Executoribus. Quam Bullam fuiſſe regiſtratam & promulgatam oſtendit Confettius per Teſtimonium *Michaelis Bonelli Tituli S. Mariæ ſuper Mineruam Cardinalis* Alexandrini *eodem anno* 1567. *die* 24. *Julii.*

Quia verò ſuper hac Bulla variæ ortæ ſunt contentiones maximè ratione Bullæ *Gregorii* 13. quæ incipit: *In tanta rerum & negotiorum mole. Data Romæ anno* 1573. *Kal. Martii Pontif. anno* 1. quæ dictam Conſtitutionem *Pii* 5. ad terminos Juris antiqui, & *Concilii Tridentini* reduxit; nonnulla hìc adnotanda ſunt.

1. Conſtitutionem illam *Pii* 5. *Etſi Mendicantium.* Datam eſſe motu proprio, *Nota.* non ad alicujus inſtantiam, ſed de mera deliberatione & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine: Ita vt de ſubreptionis, obreptionis, vel alicujus

Digitized by Google

circumuentionis vitio notari non poſſit.

2. Continere pro majore ſui parte *Declarationes* & *Interpretationes* meras *Canonum* & *Decretorum Concilii Trid.* quæ cùm pertineant ad ſummum Pontificem ex officio, & vi ſupremi Apoſtolatus, in his ſaltem quæ ſunt meræ Declarationes, abſque blaſphemia nemo ſanæ mentis contradicere poteſt.

3. Si interdum aliqua per modum nouæ Conceſſionis immiſceat, illa ad limam Conceſſionum à Prædeceſſoribus factarum expendi debent.

Ex quibus omnibus facilis eſt reconciliatio Conſtitutionis *Gregorii* 13. *In tanta rerum & negotiorum mole*, cum hac Conſtitutione *Pii* 5. *Etſi mendicantium*. Cùm enim (vt teſtatur *Gregorius*) ad ſedandas lites dictam Conſtitutionem *Pii* intenderit tantum ad Terminos Juris Communis tam veteris quàm *Concilii Tridentini* reducere: Omnes diſpoſitiones & deciſiones in Bulla *Pii* contentæ, pro ſubjectâ materiâ, quæ ſiue ex Jure veteri, ſiue ex Sacri *Concilii Tridentini* Decretis futuræ fuiſſent, integræ in ſuo Statu manent, & ad integrum ſuum Statum reducuntur: Quæ ergo meræ Interpretationes & Declarationes ſunt in ſua virtute quam habent ex vi Declarationis Pontificiæ remanent, ſicut & alia omnia Priuilegia, quæ præſupponit *Pius* à ſuis Prædeceſſoribus prius conceſſa.

Gregor. 13. 3. Itaque reproducitur Bulla ampliſſima *Gregorii* 13. quæ incipit: *Ex benigna Sedis Apoſtolicæ Prouiſione. Data Romæ anno* 1575. *Pontif. anno* 3. In qua latiſſimè pro Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantiæ: *Omnia* iterum *Priuilegia, immunitates, declarationes, facultates, diſpenſationes* &c. *ſub quacumque verborum forma, etiam per ſolam ſignaturam, vel viuæ vocis Oraculo, à ſuis quibuſcumque Prædeceſſoribus quocumque modo, quibuſcumque Ordinibus conceſſas, etiam per viam Communicationis, extenſionis* &c. *approbat, confirmat, & innouat, perpetuamque roboris firmitatem obtinere declarat de Auctoritatis Apoſtolicæ plenitudine, & ex certa ſcientia.* Additis tamen his particulis: *quatenùs ſunt in vſu, & Sacris Canonibus & Decretis Sacri Concilii non aduerſantur.* Derogat autem latiſſimè Conſtitutionibus *Juris Communis*: *Super Cathedram Bonifacii c. Dudum Concilii Viennenſis* &c. Imò & Conſtitutionibus *Lateranenſis Concilii*, vbi aliqua moderatio circa Mendicantium Priuilegia facta fuerat: Derogat tandem non tantùm omnibus Conſtitutionibus ſuorum Prædeceſſorum in contrarium factis aliquot Pontifices ſpecificando, ſed etiam propriis, *per nos* (inquit) *& Sedem eamdem etiam motu proprio, & ex certa ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac cum quibuſuis recitatiuis, annullatiuis, caſſatiuis, etiam Priuilegiorum eorundem reuocatiuis, reſtrictiuis, reſeruatiuis, declaratiuis, mentis atteſtatiuis, & quibuſuis derogatoriarum derogatiuis* &c. Quæ ſigillatim proſequitur. Ex qua Bulla conſtat ipſum derogaſſe alteri ſuæ Bullæ: *In tanta rerum & negotiorum mole*, quam duobus annis antea, hoc eſt 1. ſui Pontificatus anno dederat, ſimiliter & aliis Declarationibus ſi quæ antea emanaſſent. Dictam Conſtitutionem vide apud Confettium & Emanuelem Rodriguez.

4. Reproducuntur ſimiles Confirmationes, Innouationes, & Conceſſiones de nouo omnium ſimiliter Priuilegiorum quouis modo etiam Viuæ Vocis Oraculo datorum, per *Sixtum* 5. per Bullam quæ incipit: *Etſi Mendicantium Ordines præſertim Sacrum Ord. Minorum. Datam Romæ anno* 1587. *Pontif. anno* 3. quæ eſt apud Confettium 5. Item per *Clementem* 8. in Bulla quæ incipit: *Ratio Paſtoralis. Data Romæ* 20. *Decemb. anno* 1597. *Pontif. anno* 6. Item per *Paulum* 5. in Bulla quæ incipit: *Injuncti nobis Apoſtolici muneris. Data Romæ* 1. *Decemb. anno* 1609. *Pontif. anno* 5. In qua confirmauit Bullam præcedentem *Clementis* 8. & denuò innouat ac de nouo concedit, & confirmat omnia Priuilegia, gratias, indulgentias &c. in ampliſſima forma, & cum ampliſſimis clauſulis derogatoriis omnium contrariorum: Nec tantùm poſitis executoribus, ſed etiam pœnis aduerſus contradictores deſignatis, etiam inuocato Brachio ſæculari. Hujus Bullæ autthenticum exemplar habetur in Conuentu Gandenſi Fratrum Minorum Recollectorum. In quibus omnibus excipiuntur illa: quæ Decretis *Concili Tridentini* aduerſantur.

Sixtus 5. *Clemens* 8. *Paulus* 5.

§. III.

Renouationes & Conceſſiones nouæ factæ pro foro Conſcientiæ tantùm.

HIc verò adnotandæ ſunt Renouationes factæ pro foro Conſcientiæ tantùm, qualis eſt illa Authentica & ſolemnis facta à *Pio* 5. 23. Martii anno 1567. de qua Emanuel Rodriguez in ejus Viuæ Vocis Oraculis n. 15. verbis ſequentibus: *Ego F. Aloyſius de Puteo Totius Ordinis Minorum Generalis Miniſter fidem facio, qualiter SS. D. N. Pius Papa* 5. *Die* 23. *Menſis Martii* 1567. *me ſupplicante S. Sanctitati conceſſit Confirmationem & conceſſionẽ omnium Priuilegiorum, & quarumcumque gratiarum, etiam*

Conceſſiones nova FF. Minoribus facta pro foro Conſcientia.

Viuæ

Viuæ Vocis Oraculo Fratribus dicti Ordinis Minorum conceſſarum, prout de verbo ad verbum hic eſt inſerta, quæ talis eſt.

Supplicatur Sanctiſſimo D.N. Pio Papæ 5. vt ſua Sanctitas dignetur confirmare & concedere omnia Priuilegia, & quaſcumque gratias, & Viuæ Vocis Oracula conceſſa per B. Mem. Paulum Papam 4. & alios Romanos Pontifices prædeceſſores Sanctitatis ſuæ, cum ſingulis clauſulis, decretis, & derogationibus in eis contentis, Fratribus Ordinis Minorum Regularis Obſeruantiæ: Ita vt illis gaudere, & vti poſſint toties quoties opus fuerit & eis videbitur, etiam quoad illa ex eis, quæ ſunt reſtricta, ſeu derogata per Concilium Tridentinum, & vti poſſint in foro Conſcientiæ tantùm. Ita eſt. Et Pontifex dixit: *Fiat vt habet.*

Cui ſimilem Conceſſionem fecerat *Leo* 10. teſte Eminentiſſimo Laurentio Tituli Sanctorum quatuor Coronatorum Preſbytero Cardinale ſub his verbis. *Quòd Fratres Minores Regularis Obſeruántiæ ſecurâ Conſcientiâ poſſent vti omnibus conceſſis à Sede Apoſtolica & Romanis Pontificibus per Bullas vel Breuia aut viuæ vocis Oracula, prout in libris Ordinis reperiuntur, ac ſi omnia ſpecificè exprimerentur, & pro majori Conſcientiarum ſecuritate, omnia de nouo concederet Sanctitas ſua & quòd non ſint minoris efficaciæ, quàm ſi per Bullam aut Breue ad perpetuam rei memoriam eſſent conceſſa, & hoc in foro Conſcientiæ tantùm.*

Huc etiam pertinet Declaratio *Gregorii* 13. qui poſt Reſponſionem Cardinalium factam Cardinali Boromæo Archiepiſcopo Mediolanenſi 10. *Septemb. anno* 1577. quòd ex Priuilegiis Mendicantes non poſſent abſoluere à Caſibus, quos ſibi Epiſcopus reſeruaſſet, poſteà ad *annum* 1583. die 10. May declarauit per prædictam Epiſtolam ſiue Declarationem non fuiſſe ſuæ intentionis derogare facultati factæ Confeſſariis Societatis Ieſu abſoluendi in Caſibus Epiſcopo reſeruatis, imò eam de nouo confirmare, & concedere, prout refert Compendium Societatis V. *Abſolutio*. De quo & in Reſolutionibus Cappucini V. *Abſolutio quoad Seculares* 2. quæ videtur quia Viuæ Vocis Oraculo data, reſpicere forum Conſcientiæ dumtaxat.

§. IV.

Examen Syncerum & accuratum, Conceſsionum, Reuocationum, Renóuationum, & Interpretationum, Prouiſionum ſiue Priuilegiorum Fratribus Minoribus & aliis Mendicantibus concreditarum; ſiue de eorum Perpetuatione vel Ceſſatione.

IN tanta varietate Bullarum, Conſtitutionum, Reſponſionum, Interpretationum, quæ vel à S. Sede, vel à SS. Congregationibus emanarunt, & diuerſis aduerſiſque Doctorum ſententiis agitatæ hactenùs fuerunt: Mihi omnium minimo viſum eſt, ad ipſos Originales Textus tum SS. Conciliorum maximè *S. Concilii Tridentini*, tum Pontificiarum Conſtitutionum, & Interpretationum recurrendum, ſi quid fortè ſinceriori & accuratiori indagine certius accipere poſſimus: & ante omnia repetendum mihi principium ſuper quo tamquam ſuper ſolida fundamenti petra fundatas Prouiſiones ſiue Priuilegia, de quibus potiſſimum quæſtio eſt, initiò annotauimus, nimirùm:

Prouiſiones factas Fratribus Minoribus & aliis Mendicantibus in Exemptionibus, vel Adminiſtrationibus Sacramentorum, & aliis Miniſteriis Sacris Eccleſiæ vocari Priuilegia: *Non quia:* Fauores *ſint leges eneruantes, aut relaxantes, ſed ex eo quòd (Stante lege Communi & conſideratâ Rationis æquitate quæ eſt Mater Iuſtitiæ) ſint quædam Exceptiones à Lege Communi, ſiue priuatæ & prouidæ Prouiſiones, pro Eccleſiæ bono, & Operariorum neceſsitate, vt ſaluti fidelium, ac neceſsitati conſuleretur, per Operariorum ſufficientiam, abſque vllius præjudicio tertii, aut Legis Communis injuria: vt latiſ-*

ſimè

ſimè oſtendimus in ſingulis Prouiſionibus ſiue Priuilegiis incipiendo à Claſſe 1. *vſque ad finem.*

QUod quidem Principium ſingulariter in memoriam reuocandum eſt: Cùm enim contineat finem & Intentionem Legiſlatoris, quæ ſunt Anima Legis, & priuatarum Prouiſionum & Exceptionum, quæ ſub nomine Priuilegiorum reproducuntur: facilè ex iis mens & voluntas Pontificum, vbi dubia erit Textuũ interpretatio, elici poterit. Igitur primo Certa ab Incertis per Propoſitiones diuidam, & demùm Quæſtiones cum Reſolutionibus ex ſuis fundamentis ſubjungam.

PROPOSITIO I.

Tempore Concilii Trid. omnes Prouiſiones Ordinis Minorum facta erant in vigore.

TEmpore toto quo *Concilium Tridentinum* celebratum eſt, omnia Priuilegia omneſque Prouiſiones priùs factæ Ordini Minorum, ſiue per ſe, ſiue per Communicationem cum cæteris Ordinibus, fuerunt in vigore abſque vllius derogatione, vel reuocatione.

Hæc Propoſitio 1. certiſſima eſt ex Bulla *Pauli* 4. quæ incipit: *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ Prouiſione. Data Romæ anno* 1555. *Pontif. anno* 1. Decem ſcilicet annis ab inchoato *Concilio Tridentino*. In qua ampliſſimè confirmat, de nouo cōcedit, & innouat, & in quacumque forma meliori extendit & interpretanda declarat omnia & quæcumque Priuilegia quouis modo conceſſa ſiue per communicationem, ſiue per extenſionem, ſiue per Bullas, ſiue per viuæ vocis Oracula; cum derogationibus ampliſſimis Conſtitutionum *Super Cathedram Bonifacii* 8. & *Dudum* Viennenſis Concilii, Clementinæ *Religioſi* de Priuilegiis &c. nec non Moderationibus factis à *Leone* 10. *in Concilio Lateranenſi*, & aliis quibuſcumque Apoſtolicis Ordinationibus &c.

§. 2. Propoſitio conſtat: Ex Bulla ſimili *Pii* 4. ſub finem ejuſdem Concilii, data ſimiliter Romæ *anno* 1561. *Pontif. anno* 2. quæ eiſdem verbis, quibus prior, incipit: *Ex clementi Sedis* &c. In qua iterùm confirmat, innouat, & de nouo concedit vt ſuprà omnia Priuilegia Fratribus Minoribus facta, ratificans ſpecialiter Bullam ſupradictam *Pauli* 4. Prædeceſſoris ſui, additis etiam ampliſſimis derogationibus. Vide quæ de his duabus Bullis diximus ſuprà §. 2.

PROPOSITIO II.

Promulgato Concilio Trid. omnia Priuilegia &c. in quãtum Concilio contraria, reuocata.

COncluſo & promulgato *Concilio Tridentino*, declarata ſunt omnia Priuilegia, Exemptiones, Immunitates, Facultates, Diſpenſationes, Conſeruatoriæ, Indulta, Confeſſionalia, Mare Magnum, & aliæ gratiæ &c. factæ Mendicantibus & aliis: *In omnibus & ſingulis, in quibus illa ſtatutis & Decretis Concilii Tridentini contrariantur, ipſo Iure reuocata, caſſata & nulla* &c. *& ad ipſius Concilii terminos atque limites reducta* &c. Ita expreſsè *Pius* 4. in Bulla quæ incipit: *In Principis Apoſtolorum Sede. Data Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ* 1565. 13. *Kal. Martii Pontif. anno* 1. Quæ quidem Declaratio quoad ea quæ aduerſantur Decretis Concilii *Seſſ.* 25. *de Regularibus* facta fuerat in ipſo Concilio, ad finem dictæ *Seſſ.* 25. *c.* 22. de quibus ſupra §. 1.

PROPOSITIO III.

Poſt Concilium omnia Priuilegia non contraria Concilio confirmata, & aucta.

NE occaſione hujuſmodi Reuocationum, putarentur omnia Priuilegia Mendicantium poſt Concilium abrogata: Poſteriores Pontifices poſt *Concilium Tridentinum* Confirmauerunt, innouauerunt, ſeu de nouo conceſſerunt omnia Priuilegia ante Concilium, & tempore ipſius Concilii à ſummis Pontificibus quouis modo, etiam per Viuæ Vocis Oracula facta, cum hac clauſula (*quatenùs S. Concilii Tridentini Decretis & Statutis non ſunt contraria, ſiue non aduerſantur*) quinimò & alia addiderunt, cum derogationibus ampliſſimis omnium in contrarium facientium. Ita *Pius* 5. in ampliſſima Bulla pro omnibus Mendicantibus facta quæ incipit: *Etſi Mendicantium. Data Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis* 1567. 17. *Kal. Julii Pontif. anno* 2. Et *Gregorius* 13. in Bulla quæ incipit: *Ex benigna Sedis Apoſtolicæ Prouiſione data* pro Fratribus Minoribus *Romæ anno* 1575. *Pontif. anno* 3. Quales Confirmationes pro iiſdem Fratribus Minoribus poſteà cùm eadem clauſula fecerunt *Sixtus* 5. & *Clemens* 8. & *Paulus* 5. de quibus omnibus latiùs ſuprà §. 2.

SVMMA EXAMINIS.

HIs igitur Propoſitionibus quæ certæ & extra omne dubium ſunt, mature ſuppoſitis ad cognoſcendam continuationem vel abrogationem duæ tantùm Quæſtiones reſoluendæ ſunt, nimirum:

1. *Qua*

Digitized by Google

1. *Quæ Priuilegia ſeu Prouiſiones debeant dici contrariari ſeu aduerſari Canonibus, Statutis vel Decretis Concilii Tridentini?*

2. *Quæ determinatè Priuilegia ratione hujuſmodi contrarietatis, quam contra Concilii Tridentini Decreta habent, cenſeantur de facto abrogata & reuocata?*

CUm enim hæ duæ Quæſtiones fuerint clarè reſolutæ nihil ampliùs remanebit diſputandum.

QVÆSTIO I.

Quæ Priuilegia ſiue Prouiſiones debeant dici contrariari ſeu aduerſari Canonibus, Statutis vel Decretis Concilii Tridentini?

PRo vera hujus Quæſtionis Reſolutione ad Intricationes multas euitandas aduertenda eſt Proteſtatio & Declaratio Patrum Concilii Tridentini Seſſ. 25. de Reform. c. 21. his verbis: *Poſtremò S. Synodus omnia & ſingula ſub quibuſcumque clauſulis & verbis quæ de morum reformatione, atque Eccleſiaſtica diſciplina tam ſub Fel. record. Paulo 3. ac Julio 3. quàm ſub Beatiſſimo Pio 4. Pontificibus Maximis in hoc Sacro Concilio Statuta ſunt, declarat ita decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper Auctoritas Sedis Apoſtolicæ & ſit, & eſſe intelligatur.* Cujus ſimilem Proteſtationem iidem Patres fecerunt in Decreto Proœmiali *Seſſ. 7. de Reformatione.*

Proteſtatio Patrum Concilii Tridentini de auctoritate Papæ.

Ex qua Declaratione ſiue Proteſtatione Duo infero; 1. Omnia ſancita, conceſſa, & indulta Auctoritate Apoſtolicâ, tam per Leges Conciliares, quàm per Decreta, Conſtitutiones, Bullas, Breuia Pontificia clara & authentica, ante *Concilium Tridentinum*, vel tempore Concilii, remanere in ſuo vigore, niſi Pontificis ſeu Sedis Apoſtolicæ auctoritate illa expreſsè per Decreta Concilii, vel authentico aliquo Decreto ſint abrogata, ſiue ſit eis per clauſulas expreſſas derogatum.

Conceſſa, decreta &c. ante Trid. vel illo durante per Pontifices, non ſunt reuocata niſi per clauſulas expreſſas.

Ratio clara & manifeſta eſt: Quia Patres quæcumque in Reformatione morum, vel pro Eccleſiaſtica diſciplina ſanciuerunt, in his Auctoritatem Apoſtolicam ſaluam eſſe & intelligi debere declarant. Ergo nulli Decreto Apoſtolicâ auctoritate prius facto derogare intenderunt, niſi ipſâ auctoritate Apoſtolica interueniente idipſum per clauſulas expreſſè & ſufficienter illi derogatum eſſe manifeſtauerint. Tandiu enim in Legibus, Decretis, Conſtitutionibus, Indultis Apoſtolicis cenſetur Apoſtolica auctoritas permanere, donec per derogationem, caſſationem vel reuocationem cenſeantur abrogata, quod (vt dixi) non tantùm in Legibus & Conſtitutionibus Côciliaribus, ſed etiam in Conſtitutionibus & Decretis per Bullas & Breuia intelligendum eſt: Cùm enim illa in quacumque materia etiam Priuilegiorum & Gratiarum ab Apoſtolica auctoritate procedant, & illi quibus data ſunt jam Jus quæſitum in illis habeant: Non cenſentur ne quidem per *Concilium Tridentinum* juxta Declarationem Patrum Concilii, abrogata, niſi doceatur Apoſtolica auctoritas in abrogatione illorum interueniſſe: Quod non poteſt conſtare niſi per clauſulas ſufficienter derogatorias: Aliàs enim etiam fatentibus Patribus auctoritas Apoſtolica à qua dicta Priuilegia proceſſerunt, ſemper in illis ſalua remanet, & intelligi debet remanere quod ſingulariter adnotandum eſt.

2. Quod infertur eſt: Poſt *Concilium Tridentinum*, Apoſtolicam auctoritatem ſemper liberam & ſaluam remanere: vt poſſit quæcumque Priuilegia & facultates, etiam *Concilio Tridentino* in materia Morum & Diſciplinæ Eccleſiaſticæ contrarias, denuò confirmare, innouare, vel de nouo concedere etiam cum derogatione Decretorum Concilii, vbi judicauerit expedire. Ratio eſt eadem quæ prioris illati: Quia Patres declararunt ita omnia in dicto Concilio ſtatuta & decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper Auctoritas Sedis Apoſtolicæ & ſit, & eſſe intelligatur. His ita prænotatis pono vnam Concluſionem.

Poſt Conc. Trid. Papa poſſunt dare & confirmare Priuilegia etiam Concilio contraria.

CONCLVSIO.

NUllæ Prouiſiones, Priuilegia, Fauores, Gratiæ Apoſtolicâ Auctoritate conceſſæ pro Fratribus Minoribus, cæteriſque Mendicantibus, vel etiam innouatæ aut confirmatæ ante vel poſt Côcilium cenſentur *Concilio Tridentino* aduerſari vel contrariari, niſi illæ quibus *Concilium Tridentinum* apertè & manifeſtè auctoritate Apoſtolicâ interueniente per Clauſulas expreſſas, & ſufficientes derogat. Ratio eſt: Quia (vt in ſuperioribus diximus) in omnibus decretis *Concilii* Tri-

Nulla Prouiſiones &c. Mendicantibus conceſſa Tridentino contrariantur, niſi Concilium expreſſè exprimat.

de licentia vel præſentatione, aut benedictione ab Epiſcopis obtinenda: *Auctoritate Apoſtolicâ* (inquiunt Pontifices) *ſtatuimus & ordinamus vt dictorum Ordinum Fratres in Eccleſiis ac locis eorum, ac in plateis communibus liberè valeant Clero & populo prædicare ac proponere Verbum Dei, horâ illâ dumtaxat exceptâ, in qua locorum Prælati prædicare voluerint* &c.

Textus igitur *Concilii Tridentini*: Relinquens Regulares in poſſeſſione antiqui Juris quoad approbationem Prædicatorum: ſuperaddit: quòd Regulares de vita, moribus, ſcientia à ſuis Superioribus examinati, & approbati, & licentiam prædicandi habentes pro ſuis Eccleſiis *debeant ſe præſentare perſonaliter Epiſcopis* cum dicta licentia Superiorum, & *benedictionem petere ab illis*, antequam prædicare incipiant: Pro Eccleſiis autem quæ ſuorum Ordinum non ſunt, non tantùm benedictionem petere, ſed etiam licentiam ab Epiſcopis obtinere teneantur. Cui Decreto Concilii *Seſſ.* 24. *cap.* 4. ſub *Pio* 4. ſuperadditum eſt: *Nullus* (ait Concilium) *ſæcularis ſiue Regularis, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo prædicare præſumat: In reliquis ea quæ de prædicationis munere ſub eodem Paulo* 3. *decreta fuerunt ſuum robur obtineant.*

Dubium an per ſupradictum Textum Concilii Tridentini ſit derogatum Iuri Communi Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium.

FF. Minores & Prædicatores à ſuis Superioribus approbati poſſunt prædicare in ſuis Eccleſiis & communibus plateis ſine benedictione Epiſcopi.

Reſpondeo 1. non eſſe derogatum Juri Communi Conſtit. *Super Cathedram*, & *Conſtit. Dudum Concilii Viennenſis* quoad Eccleſias Ordinis, & plateas communes, adeoque Fratres Prædicatores & Minores approbatos à Superioribus poſſe in Eccleſiis ſuorum Ordinum, ac plateis communibus liberè prædicare, etiam benedictione ab Epiſcopo non petitâ, & abſque perſonali comparitione. Ratio eſt quia nulla particula derogans huic Textui eſt appoſita, & conſequenter ſaltem Lex *Concilii Viennenſis in cap. Dudum de ſepulturis* illibata manet, ratione fundamentali ſuprapoſitâ: Quòd *Concilium Tridentinum* vult Auctoritatem Apoſtolicam non obſtantibus ſuis Decretis ſaluam permanere, vbi ſufficienter eidem non derogaretur. Vnde & *Pius* 5. in Bulla: *Etſi Mendicantium* Decretum illud *Seſſ.* 24. *cap.* 4. declarans: *Declaramus* (ait) *Canonem Seſſ.* 24. *c.* 4. *per quem omnibus Regularibus etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis contradicente Epiſcopo Officium prædicationis interdicitur: Mendicantium Ordinum Fratres hujuſmodi non comprehendere, nec afficere: Imò volumus quòd in ſuis Eccleſiis, quando eis placuerit licitè & abſque vllo impedimento vel contradictione etiam Epiſcopi, niſi ipſe prædicauerit, prædicare poſſint.* Quod cùm ſit merè declaratorium *Concilii Tridentini*, apertè inſinuat Decretum Concilii non aduerſari Priuilegiis & Juribus, Mendicantibus priùs conceſſis, ac conſequenter non eſſe derogatum, idque ſine dubio defectu particulæ derogatoriæ. Quam ſuam Concilii declaratiuam latiùs reſumens pro Dominicanis idem *Pius* 5. in Bulla quæ incipit: *Ad hoc nos Deus. Data Romæ anno* 1571. *die* 23. *Septemb. Pontif. anno* 6. quæ in Bullario Romano Cherubini adjungitur tamquam explicatiua Bullæ: *Etſi Mendicantium*; ſic loquitur: *Et inſuper* (ait) *quòd Fratres dicti Ordinis* (*ab eorum Superioribus tamen approbati*) *in eorum Eccleſiis quando eis placuerit, etiam quod in Cathedrali Eccleſia* (*non tamen ab Epiſcopo met*) *prædicetur, liberè & licitè abſque aliquo impedimento, ſiue etiam ipſius Epiſcopi contradictione, & abſque eo quòd coram dicto Epiſcopo ſe non præſentauerint, nec eidem licentiam muneris prædicationis hujuſmodi exhibuerint, & ab eodem Epiſcopo benedictionem* (*vt præfertur*) *non obtinuerint, prædicare & munus prædicationis hujuſmodi exequi poſſint.*

Nec hic recurri poteſt ad Bullam *Gregorii* 13. *In tanta rerum mole*, quæ vt ſæpè dictum eſt, eſt tantùm Reductiua ad Terminos Juris & Concilii: Pontifex autem *Pius* 5. in prædictis cum (vt ipſe teſtatur) potiſſimùm ſit *Declarator Terminorum Concilii, tanquam Eccleſia Caput ex officio: & Terminorum Concilii declaratio ex Auctoritate S. Sedis facta, pro genuino intellectu Concilii ſit habenda: Gregorius* 13. in præfata Bulla *In tanta rerum mole*: Omnia ad Terminos Juris Communis & *Concilii Tridentini* reducens: nil voluit nec potuit derogare Bullæ: *Etſi Mendicantium*, in iis quæ Decretorum Concilii merè declaratiua ſunt, quale eſt Decretum ſupracitatum *Seſſ.* 24. *c.* 4. quod non comprehendiſſe Mendicantes aſſerit, defectu ſine dubio particulæ derogatoriæ *c. Dudum, Concilii Viennenſis.*

Tenentur tamen Epiſcopo petenti exhibere Approbationem Superiorum.

Reſp. 2. ſi Epiſcopi petierint certificari de ſufficientia, idoneitate & probitate Concionatoris Regularis: Tenebitur Regularis abſque tamen perſonali præſentatione Superiorum facultatem & approbationem exhibere, antequàm in ſuis Eccleſiis vel plateis communibus prædicet. Ratio petẽda eſt ex natura rei: Cùm enim teneatur Epiſcopus inuigilare, nè inidonei Miniſtri ſuo populo prædicent, conſequenter te-

nentur qui Verbum Dei populo ſuo annuntiant, exhibere Epiſcopo idoneitatis, & miſsionis ſuæ legitimum teſtimonium, ſi poſtulet. Et hoc ipſum conforme eſt omnibus Privilegiis, quæ in fauorem Regularium ſingulariter Mendicantium pro Prædicationibus ſunt data: Omnia enim præſupponunt, Concionatores præuio examine de vita, moribus, & ſcientia per Superiores adhibito, illi officio applicatos: Vnde etſi non Epiſcopis, ſed Superioribus illud examen à S. Sede reſeruatum fuerit: Poſſunt tamen Epiſcopi, ſi volunt, poſtulare certificationem debitæ per examen approbationis, & illam tenentur exhibere. Et hoc ipſum eſt quod cauetur in Regula Fratrum Minorum: nè populo audeant prædicare, *niſi à Miniſtro Generali fuerint examinati & approbati*, &c. Itē *Nè contradicente Epiſcopo prædicent*: Quod quidem de legitima contradictione intelligit *S. Bonau.* & niſi deſuper à S. Sede eis prædicatio ſit commiſſa, abſque alia dependentia.

Vt prædicent in alienis Eccleſiis, quæ requirantur.

Reſp. 3. quoad alienas Eccleſias Epiſcopis ſubjectas requiri modò in Regularibus & perſonalem præſentationem, & oſtenſionem facultatis & approbationis Superiorum, & licentiam Epiſcopi, niſi aut ſingulari Sedis Apoſtolicæ, aut Epiſcopi, vel Legati Apoſtolici diſpenſatio interueniat. Ita Textus *Concilii Tridentini Seſſ.* 5. *c.* 2. *de reformatione*. Cui conſonant antiqua Jura *c. Dudum*. Et hoc conſtitutum fuerat in Concilio Lateranenſi ſub *Leone* 10. *Seſſ.* 11. vbi decernitur: *Vt Regularis præcedente examine à ſuis Prælatis electus, quocumque poſteà prædicaturus acceſſerit, de hujuſmodi examine & id idoneitate ſua per litteras authenticas, ſeu alias ſui examinatoris & approbatoris, Epiſcopis & aliis locorum Ordinariis fidem legitimam faciat*. Et hæc omnia benè ſunt notanda: Sic enim ſat ſuperque ſatisfactum eſt Epiſcopis & intentioni Concilii per ſummos Pontifices declaratæ: & conſultum eſt grauamini nimio Mendicantium, contra Prouiſiones Conciliorum, & antiqua Jura ipſis quæſita.

Examen Decreti 2. Concilii eâdem Seſſ. & cap. contra Exemptionem Regularium in materia correctionis ſuper Prædicationibus.

TExtus Concilii: *Si verò* (quod abſit) *Prædicator errores aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiamſi in Monaſterio ſui vel alterius Ordinis prædicet: Epiſcopus ei prædicationem interdicat: quòd ſi hæreſes prædicauerit, contra eum ſecundum Juris diſpoſitionem aut loci conſuetudinem procedat, etiamſi Prædicator ipſe generali vel ſpeciali priuilegio exemptum ſe eſſe prætenderet* &c.

Dubium quid de hoc Decreto?

Quid poſſit Epiſcopus in Regularem exemptum prædicantem errores &c.

RESp. 1. Decreto illo omnem Exemptionem Regularis Concionatoris à Judicio Epiſcopi ſublatam eſſe in dictis Caſibus à Regulari quouis modo priuilegiato. Conſtat ex derogatione clara & manifeſta cujuſuis Priuilegii.

Epiſcopus tali caſu eſt delegatus Papæ.

Reſp. 2. Per dictas tamen clauſulas Regularium Exemptioni ſimpliciter derogatum non eſſe: quia Judicium contra Regularem Hæreſes prædicantem, non committitur Epiſcopo vt Ordinario, ſed vt Sedis Apoſtolicæ delegato. *Quo caſu* (ait Textus) *Epiſcopus Auctoritate Apoſtolicâ, & tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedat*. Monentur autem Epiſcopi vt caueant: *Ne quis Prædicator ex falſis informationibus vel aliàs calumnioſè vexetur, & juſtam de eis conquerendi occaſionem habeat*. Perſonam ergo ſummi Pontificis in his Caſibus gerit Epiſcopus vt S. Sedis delegatus: quòd Exemptioni ſimpliciter non præjudicat, ſed illam oſtendit.

Punitio in tali Caſu ad quem ſpectet.

Notandum verò eſt: Etſi Epiſcopo in ſupradictis Caſibus Proceſſus Iudicialis contra Regulares Concionatores committatur ſecundum Juris diſpoſitionem &c. cum derogatione Priuilegiorum; Inflictionem tamen pœnarum relinqui executioni Superiorum juxta *cap.* 14. *Seſſ.* 25. *de Regularibus*: Vbi demandatur vt Regularis non ſubditus Epiſcopo qui populo ſcandalo fuit *Epiſcopo inſtante à ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat*: Imponiturque Superiori negligenti *priuatio ab officio*; Et *punitio delinquentis* tunc primùm Epiſcopo relinquitur. Et hæc eſt praxis ex vi Concilii obſeruanda: Vnde benè Concilium in Textu de quo modò voluit Epiſcopos procedere ſecundum *Juris diſpoſitionem & loci conſuetudinem*. *Juris* autem *diſpoſitio* eſt, vt Regularis per Superiores ſuos etiam Epiſcoporum judicio relicti puniantur, *pœnâ* tamen ab Epiſcopo decretâ, niſi aliud ordinet.

Exa-

Digitized by Google

Examen Decreti 3. Concilii eâdem Seſſ. & cap. Exemptionem Regularium contingentis.

TExtus Concilii: *Caueant prætereà Epiſcopi nè aliquem vel eorum, qui cùm ſint nomine Regulares, extra clauſtra tamen & obedientiam ſuarum Religionum viuunt* &c. *Niſi ipſis noti ſint, & moribus atque doctrinâ probati, etiam quorumlibet Priuilegiorum prætextu in ſua Ciuitate vel diœceſi prædicare permittant, donec ab ipſis ſuper ea re S. Sedes conſulatur* &c.

Quid de hoc Decreto?

Vagabundos Fratres Priuilegia non juuant.

REſp. Hoc Decretum ſtatuere quod eſt Juris Communis, nec vllius Religionis Priuilegio derogare: Neque enim vlla Religio admittit Priuilegia aliqua ſuis Regularibus extra Obedientiam vagantibus conceſſa. Vnde ſi qui Miſſionarii extra Obedientiam ſuarum Religionum viuant, quamtumuis Priuilegiis ſe tueantur illos Religiones vt ſuos non agnoſcunt, minus illorum ſi quæ habent Priuilegia, admittunt vel approbant, ſed ſi S. Sedis auctoritati innituntur, illa diſſimulant, eoſque ſuperiori auctoritati relinquunt.

Examen Decreti Seſſ. 6. c. 3. de Regularibus extra clauſtra degentibus.

N*Vllus Clericus vel cujuſuis Ordinis Regularis, extra Monaſterium degens etiam ſui Ordinis Priuilegii prætextu tutus cenſeatur, quo minus, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato ſecundum Canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat.*

Quid de hoc Decreto?

Epiſcopi tamquam Papa delegati poſſunt quandoque punire Regulares exemptos ſine præjudicio Exemptionis.

HOc Decretum non derogat Exemptioni Regularium, ſed tantum ſupplementum eſt Correctionis debitæ: vt nimirùm, Regularis extra Monaſterium degens non effugiat virgam Correctionis: ac ideò: ſi oculos Regularis Prælati effugiat, abſque præjudicio Exemptionis, ab Epiſcopo tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato coërceatur. Neque eorum Exemptioni derogatur, cùm Pontifex ipſe per Epiſcopos ſuppleat, quòd Regularem Prælatum ob abſentiam ſui ſubditi effugere præſumitur: quòd vbique per totum Concilium ſupremi Paſtoris vigilantia ſolectiſſimè cauit.

Et ad hæc Decreta referenda ſunt, & eodem modo explicanda omnia alia quæ ſparſim per *Seſſ.* 25. *de Regul.* continentur ſuper punitione Regularium extra Clauſtra vel domus Regulares degentium; vt *cap.* 4. vbi cauetur: *Ne Religioſus exeat ex ſuo Conuentu etiam prætextu adeundi Prælatum, niſi licentiâ in ſcriptis obtentâ: aliter facientes poſſint puniri ab Epiſcopis.* Et ibi mandat: *Vt Regularis miſſus ad Vniuerſitates, habitet intra Conuentum, alioquin ab Ordinariis contra ipſum procedatur.* Et *c.* 14. præcipitur: *Vt Regularis viuens intra clauſtrum, & ſcandaloſè extra illud viuens à Prælato inſtante Epiſcopo, intra tempus aſſignatum ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur* &c. Quæ omnia non Exemptionem aliquam dicunt, ſed ſupplementum Correctionis & Juſtitiæ, tam pro bono Religionis, quàm ad euitandas in Eccleſia Dei confuſiones: Nec propriè Priuilegiis derogant, nullum enim Priuilegium à S. Sede datum, cenſetur dolo, fraudi vel iniquitati fauere.

Examen Decreti, Seſsionis 22. de obſeruandis in celebratione Miſſæ.

MAndatur Epiſcopis: *Ne patiantur priuatis in domibus, atque omninò extra Eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultùm dedicata Oratoria ab eiſdem Ordinariis deſignanda & viſitanda, ſanctum hoc Sacrificium à Sæcularibus aut Regularibus quibuſcumque peragi* &c. Et ad finem Decreti ſuper omnibus in Decreto ſtatutis additur: *Non obſtantibus Priuilegiis, Exemptionibus, Appellationibus ac Conſuetudinibus quibuſcumque.*

Quid de hoc Decreto.

RAtio dubii eſt: Ob Prouiſiones Apoſtolicas etiam Juris Communis factas ſingulariter Minoribus & Dominicanis, quibus permittitur in quouis loco decenti, & honeſto, in altari Portatili ſiue Viatico celebrare: vt habetur *c. In his, de Priuilegiis.* Vbi *Innocentius* conferens hoc Indultum factum Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, prohibet per Interpretationes voluntarias alterari, & ſpecialiter quòd aliqui aſſererent ad hoc *interuenire debere licentiam Epiſcopi*, quam interpretationem condemnat. Juri autem Communi non derogatur, niſi per expreſſam clauſulam de hoc Jure facientem mentionem.

Aliunde Textus generaliſſimus eſt, & amplas derogationes continet.

Digitized by Google

PROPOSITIO I.

HOc Decreto vniuerſalis Cura demandata eſt Epiſcopis inuigilandi ſuper omnibus quæ in Decreto illo ſtatuuntur, vt nimirum: omnia obſerventur, & conſequenter ſuper celebratione extra Eccleſias vel Oratoria dedicata, *&c.* Ita vt poſſint tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, prohibere etiam Pivilegiatis:. *Nè in privatis domibus, atque omninò extra Eccleſiam,* &c. *in altari viatico Miſſas celebrent.* Ita ad finem Decreti: *Hac igitur* (inquit) *omnia quæ ſummatim enumerata ſunt omnibus locorum Ordinariis, ita proponuntur* &c. *Vt pro data ſibi à S. Synodo poteſtate, ac etiam, vt delegati Sedis Apoſtolicæ prohibeant, mandent, corrigant, ſtatuant, atque ad ea inuiolatè ſeruanda Cenſuris & Pœnis Eccleſiaſticis quæ illorum arbitrio conſtituentur, fidelem populum compellant.*

In quibus verbis notandum eſt: Hoc Decretum ita in executione commiſſum Epiſcopo, vt tamen ejus judicio & arbitrio modus executionis commiſſus ſit: Ita vt pro Circumſtantiis interdum aliquid indulgere, ac diſſimulare poſſit.

PROPOSITIO. II.

FF. Minores poſſunt celebrare cum altari portatili in ſuis Infirmariis, Clauſtris, &c. non obſtante Conc. Trid.

PEr hoc Decretum non eſt derogatum Privilegiis Fratrum Minorum & aliorum Regularium: quin poſſint, in locis ſuorum Conuentuum, vt in Infirmariis, Clauſtris, Ambitibus, & aliis locis cum altari viatico in loco honeſto, & Oratorio ad id deputato celebrare *&c.* Ratio eſt: quia illa loca non ſunt nec intelligi poſſunt ſub *domibus priuatis, & omninò extra Eccleſiam.* Cùm enim Domus illæ ſint publicæ & religioſæ ac loca ad cultum Dei ordinata, & communem Inmunitatem Eccleſiarum participent, ſub nomine Eccleſiæ communiter intelliguntur. Et ita paſſim Scriptores: qui etiam volunt non ſublatum Privilegium factum Ciſtercienſibus erigendi Capellas & altaria ruri in ſuis Grangiis. Vbi itaque Fratres Minores & alii participantes, habitant, ſiue in Eremitoriis, Hoſpitiis, & Refugiis, Infirmariis (ſaluo *Concilio Tridentino*) Altaria portatilia habere poſſunt, & in iis celebrare, quia priuatæ domus non ſunt, ſed religioſæ, & ob religioſam habitationem Oratoria in illis erecta ad Monaſterium & Eccleſiam referuntur. Et hoc Priuilegium poſt *Concilium Tridentinum* de nouo ratificauit *Gregorius* 13. in Bulla que incipit: *Decet Romanum Pontificem. Data Romæ* 1575. Societati Jeſu: Vt nimirum: *In Oratoriis & Capellis, quæ ipſius Societatis Prouinciales per ſe in domibus, collegiis, & aliis locis, vbi aliqui Societatis reſidebunt, approbauerint, & ad diuinum dumtaxat cultum deputauerint, Miſſæ & alia diuina Officia celebrari poſſint.* In qua renouatione communicant alii Mendicantes, Eſtque potius declaratio antiqui Priuilegii, quàm conceſſio noui, cum priores Conceſſiones (vti dictum eſt) *Concilio Tridentino* non aduerſentur.

PROPOSITIO III.

Poſſunt & in locis honeſtis ſub dio.

IN Caſibus neceſſitatis vel magnæ vtilitatis poſſunt Fratres Minores & cum eis communicantes, extra Eccleſiam in locis honeſtis, imò & ſub dio celebrare, modò Epiſcopi rationabiliter non contradicant. Ratio eſt: quia hæ cauſæ neceſſitatis & magnæ vtilitatis exceptæ intelliguntur ex natura rei. Conſtat ex *Can.* 1. *diſt.* 1. *de Conſecratione,* qui eſt *Felicis Papæ*: *Miſſarum* (inquit) *celebrationem non alibi quàm in ſacratis Domino locis, abſque magna neceſſitate fieri debere liquet omnibus, quibus ſunt nota veteris & noui Teſtamenti præcepta.* In quibus notanda ſunt verba (*abſque magna neceſſitate*) Cauſæ autem, neceſſitatis ſufficientis exprimuntur ibidem *Can. Cognoſcimus ex Concilio Triburienſi*, vbi permittitur celebratio in Capellis non conſecratis: *quando Eccleſia ſunt combuſta, donec Eccleſiæ reſtaurentur.* Item: *In itinere* (inquit) *poſitis, ſi Eccleſia defuerit, ſub dio, ſeu in tentoriis, ſi tabula Altaris conſecrata, cæteraque ſacra Miniſteria ad id officium pertinentia ibi affuerint, Miſſarum ſolemnia celebrari concedimus.* Eſt hæc eſt communis praxis, vt in magno concurſu populi ad aliquas ſolemnitates, & non capiente populum Eccleſiâ, ſub dio Capella præparetur & celebretur: Ita & in militia: Et Miſſionarii inter Hæreticos Altaria in domibus priuatis ſibi ſtruunt, Eccleſiâ id tacitè vel etiam expreſsè per facultates vel aliter permittente: de quibus videantur Scriptores.

Dixi (*modò Epiſcopi rationabiliter non contradicant*) Hoc enim ad litteram indicatur in Textu *Concilii Tridentini*, in quo tantùm demandatur Epiſcopis: *Vt non patiantur in domibus priuatis extra Eccleſiam omninò* &c. *ſacrificium à ſæcularibus vel Regularibus quibuſcumque peragi*: ſubintelligendo, quod in omni humana lege poſitiua ſubintelligendum eſt: *Niſi grauis neceſſitas vel magna Eccleſiæ vtilitas, aliud requirat.* In his enim Caſibus Epikeja rationabilis legem interpretatur: Et Epiſcopi non obſtante Mandato *Tridentini*, conſentum

tum

Digitized by Google

tur rationabiliter permittere, aut diſſimulare, cùm in his Caſibus omninò irrationabile eſſet contradicere.

Dico ergò: licere Fratribus Minoribus in loco decenti & honeſto quolibet, vbi neceſſitas vel magna vtilitas concurrit, Miſſam ex Conceſſionibus Apoſtolicis, quando Epiſcopus patitur, & non contradicit, celebrare. Hoc enim concedunt Conceſſiones Apoſtolicæ antiquæ. Nec aduerſatur *Concilium Tridentinum*, quod ſolùm prohibet: *Ne id patiantur Epiſcopi*, ſcilicet quando judicant ex cauſis & circumſtantiis non permittendum: Vide quæ diximus ſuprà Sect. 4. §. 1. in Notabili de *Altaribus Portatilibus*.

Examen Decreti Seſſ. 23. c. 12. de Ordinandis.

R*Egulares quoque* (ait) *nec in minori ætate, nec ſine diligenti examine ordinentur Priuilegiis quibuſcumque quoad hoc penitùs excluſis.* Item *c.* 13. *Duo ſacri Ordines non eâdem die etiam Regularibus conferantur, Priuilegiis & Indultis quibuſuis conceſſis non obſtantibus quibuſcumque.*

Ponitur autem *c.* 12. ætas ordinandorum, vt: *Nullus in poſterum ad Subdiaconatus Ordinem ante* 22. *ætatis annum, ad Diaconatum ante* 23. *ad Presbyteratum ante* 25. *ætatis ſuæ annum promoueatur* qui anni de inchoatis intelliguntur.

Dubium quid operetur hoc Decretum circa Regularium Priuilegia?

Regulares non poſſunt ordinari ante taxatam ætatem Neque duos Sacros Ordines vno die ſuſcipere.

REſp. 1. Priuilegia Regularium quoad promotiones ante taxatam ætatem: Item: De ſuſceptione plurium Ordinum Sacrorum eodem die, de quibus in Compendio Priuilegiorum *V. Ordines Sacri* eſſe omninò abrogata. Textus ſunt clari. Quos poſteà reſumpſit, ampliauit, & pœnis impoſitis auxit *Sixtus* 5. in quodam *Motu proprio* contra Clericos malè promotos *anno* 1588. In quo prohibet præter Clericos Sæculares *Cujuſuis Ordinis aut Militiæ Regulares extra tempora à Jure Statuta, vel abſque veris dimiſſoriis ſuorum Prælatorum; aut antè ætatem per Sacri Generalis Concilii Trident. Decreta, prima Tonſura aut cuique Ordini præſcriptam, aut non ſeruatis temporum Interſtitiis* &c. *ab Epiſcopis ordinari* &c. derogans quibuſcumque Priuilegiis, & graues imponens pœnas tam Ordinantibus, quàm aliter (vt ibi dicitur) ordinatis.

Ex quibus videntur omnia Priuilegia circa Ordinationes priùs facta Regularibus jam caſſata & reuocata eſſe.

Reſp. nihilominus 2. Plura Priuilegia quæ Ordines Sacros contingunt, poſt *Concilium Tridentinum* illibata remanſiſſe.

Poſſunt ordinari a quocumque Epiſcopo.

1. Quod Regulares à quocumque Epiſcopo Catholico, modò dimiſſoriales legitimas à propriis Superioribus habeant, recipere Sacros Ordines poſſint.

Etiam extra tempora indicta.

2. Quòd etiam recipere poſſint Ordines extra tempora ab Eccleſia indicta.

Nullum Regularē poteſt Epiſcopus ordinare abſque literis ſui Superioris.

3. Quòd Epiſcopi nullatenùs poſſint Fratres Minores ordinare etiam quantumuis idoneos, abſque legitimis litteris ſuorum Superiorum.

Ratio omnium horum: Quia illis Priuilegiis non eſt derogatum per *Concilium Tridentinum*. Et quidem de primo patet ex *cap.* 8. *ſeſſ.* 23. in quo etſi ordinatum fuerit, vt vnuſquiſque à proprio Epiſcopo ordinetur, nulla tamen derogatio fit, ſed tantùm reſtringitur, vt *ſi quis ab alio promoueri petat, litteras teſtimoniales habeat ab Ordinario de probitate & moribus.* Et has ex Priuilegio ſolent & debent Prælati Regularium præſtare. Superiores enim Religionum haberi in iſto caſu à Concilio pro *Ordinariis* manifeſtè patet ex *cap.* 10. vbi prohibet Abbatibus & aliis Superioribus, ne dent litteras dimiſſoriales Clericis Secularibus, vt ab alieno Epiſcopo ordinentur: ſupponens poſſe dare Regularibus ſubditis ſuis. Quinimò *Pius* 5. in ſua Conſtitutione. *Etſi Mendicantum*, dictum Textum *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. declarans, expreſsè verba illa Concilii (*Neminem niſi à proprio Epiſcopo ordinari poſſe ſtatuimus*) ſic exponit: *In Regularibus* (inquit) *illa locum non habere declaramus: Ita quòd Fratres hujuſmodi, præfatos etiam Sacros Ordines à quolibet Antiſtite gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habente* (*Ordinarii loci minimè requiſitâ licentiâ*) *in locis ſeu domibus Fratrum hujuſmodi, aut alibi recipere poſſint.* Qui Textus cùm ſit merè declaratiuus Concilii à Capite Eccleſiæ factus, illi derogari nequit. Nec obſtat alia declaratio poſterior *Clementis* 8. de qua *Quarāta V. Ordo* ſub finem: Qua Pontifex non permittit Regulares ab alienæ diœceſis Epiſcopo ordinari, niſi in abſentia proprii, vel quando Ordines collaturus non eſſet: quo caſu indulget vt Superiores Regulares dimiſſorias dare poſſint ad quemcumque Epiſcopum. Non (inquam) obſtat, quia cùm hæc declaratio data ſit 15. *Martii* 1596. illi derogatum eſt ab eodem Pontifice per Bullam quæ incipit: *Ratio Paſtoralis. Datam ſequenti anno* 1597. 2. Die Decembris: In qua confirmat ex certa ſcientia, & innouat Priuilegia Fratrum Minorum in omnibus in quibus Decretis *Concilii Tridentini* non aduerſantur.

Clarum

Clarum eſt autem ex declaratione *Pii* 5. hoc Priuilegium *Tridentino* non aduerſari.

De 2. etiam patet ex *eadem ſeſſ. & cap. eodem*: In quo etſi Ordinetur: Vt *Ordines conferantur ſtatutis à Iure temporibus* nulla tamen derogatio additur.

Tertium de litteris Dimiſſorialibus Superiorum ad Ordinationem legitimam requiſitis, manifeſta res eſt etiam ex ipſo *Tridentino* quod *eâdem ſeſſ. c.* 7. mandat Ordinandorum genus, perſonam, ætatem inſtitutionem, mores, doctrinam, fidem diligenter priùs inueſtigandam: Quod congruè fieri non poſſet abſque Teſtimonialibus ſuorum Superiorum: Et cùm Regularis ſub aliena Obedientia viuat, manifeſtum eſt abſque ſui Superioribus voluntate non poſſe licitè ordinari.

Examen Decreti ſeſſ. 23. cap. 15. De approbatione Confeſſariorum Textus.

QUamuis Presbyteri in ſua Ordinatione à peccatis abſoluēdi poteſtatem accipiant, decernit tamen S. Synodus: Nullum etiam Regularem, poſſe Confeſſiones Sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari: niſi aut Parochiale beneficium obtineat, aut ab Epiſcopo per examen (ſi illis videbitur eſſe neceſſarium) aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat, Priuilegiis & Conſuetudine quâcumque etiam immemorabili non obſtantibus.

Quid de hoc Decreto reſpectu Fratrum Minorum, & Prædicatorum.

RAtio dubitandi plurimorum eſt: quia in *Concilio Viennenſi c. Dudum ſub Clemente* 5. conſtitutum erat: 1. *vt per diligens examen Superiorum, eligerentur ab ipſis ex ſuis ſubditis perſonæ ſufficientes, idoneæ, vitâ probatæ, diſcretæ, modeſtæ atque peritæ ad tam ſalubre miniſterium & officium exequendum.* In qua electione, vt eſſet ſincera, onerabantur Conſcientiæ Superiorum.

Secundò vt *Perſonæ ſic electæ cum Teſtimonialibus veris & legitimis præſentarentur Epiſcopis*: quas ſic præſentatas abſque examine Epiſcopi admittebant. Et in caſu quo abſque cauſa legitima recuſarent, Fratres ſic præſentati cenſebantur admiſſi (vt latiùs deduximus §. 4. in Prouiſionibus Apoſtolicis ſuper Adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ, Prouiſione 4.) vbi etiam docuimus, quòd cum *Concilium Tridentinum* loco allegato non deroget niſi *Priuilegiis & Conſuetudinibus*, non cenſetur *legi & ſtatuto Concilii Generalis Viennenſis derogaſſe.*

Reſp. itaque 1. In rigore non eſſe derogatum pro Fratribus Minoribus & Prædicatoribus Decreto *Dudum*, *Concilii Viennenſis*, ſed illud magis per *Tridentinum* confirmatum fuiſſe. Quòd ex ipſo Textu manifeſtum reddo: Tria exprimuntur à Concilio ad idoneitatem Confeſſariorum pro ſæcularibus approbandorum, quæ ſingula ſufficiunt 1. Si Parochiale beneficium quis obtineat: 2. ſi per examen ab Epiſcopis (*ſi illis videatur neceſſariũ*) quis probatus fuerit idoneus: 3. ſi aut aliàs (*aliâ* ſcilicet viâ certâ & legitimâ) idoneitas conſtet: Atqui per viam legitimam & certam ac à Concilio vniuerſali Viennenſi approbatam, nimirum, per electionem à Superioribus præuio examine, & ſub Conſcientiæ grauamine ſuper omnibus conditionibus, quæ ad idoneitatem pertinent judicatus eſt Frater Minor vel Dominicanus idoneus, & vt talis, Epiſcopo legitimè præſentatus: ergò pleniſſimè ſatisfactum eſt Concilio: quia *aliàs* (vt ait Concilium) *judicatus eſt idoneus.* Nec video quid contrà allegari poſſit: Niſi Epiſcopi ſuſpectas habuerint vel habeant Electiones, Examina, & Præſentationes à Superioribus factas, adeoque velle per ſe Regulares examinare, prout jam ad praxim reducunt. In quo tamen aduertere deberent, aſſumpto in ſe iſto Examine Regularium, liberari Superiores Regulares ab onere grauiſſimo Conſcientiæ, & Epiſcopos in ſe ſuſcipere jugũ intolerabile per examen tranſitiuum perſonarum, aliàs ſibi ignotarum. Sanè poſt *Concilium Trid.* vſque ad annum 1615. *Præſentatio Confeſſariorum à Prælatis Regularibus ſecundum c. Dudum Concilii Viennenſis* practicata fuit in Belgio abſque querela: A quo tempore cœperunt Examina Epiſcoporum, quod felix fauſtumque vtriſque ſit.

FF. Minores & Prædicatores non debent Epiſcopis præſentari examinandi in ordine ad Confeſſiones.

Dum hoc faciunt liberant Superiores à graui onere.

Reſp. 2. Seruato illibato Textu *Concilii Tridentini* Fratres Minores & Prædicatores verè idonei ſecundum *Clementinam Dudum Concilii Viennenſis* judicati, ſi fortè poſt examen ab Epiſcopis ad Confeſſiones non approbentur, eò ipſo cenſentur à ſummo Pontifice approbati, & accipere Juriſdictionem. Conſtat ex Textu *Clementinæ*, cui non derogauit *Tridentinum* (vt dictum eſt) Quod autem in Textu *Tridentini* dicitur, quòd idonei judicati debeant *Approbationem quæ gratis detur ab Epiſcopis obtinere*: id non arbitrio Epiſcopi vniuerſaliter eſt relictum, ſed ſaluâ juſtitiâ & æquitate, ac ſublatâ omni maleuolentiâ & fraude. Vnde etiam poſito examine Epiſcopi, ſi Fratrem Minorem aut Præ-

Si poſt examen repellantur judicati idonei à Superioribus, cenſentur approbati à Papa.

Digitized by Google

Prædicatorem aliàs verè idoneum Epiſcopus non approbet, hoc ipſo reſurgit *Decretum Concilii Viennenſis*, quòd à Summo Pontifice talis cenſeatur approbatus. Vnde ſicut per Parochiale beneficium inuento idoneo tenetur Epiſcopus Approbationem dare, imò talis hoc ipſo Approbationem recipit; Ita Fratribus Minoribus & Prædicatoribus quibus à Summo Pontifice Iuriſdictio aduenit, & cognitio idoneitatis, tantùm per modum circumſtantiæ Epiſcopo eſt commiſſa: eò ipſo quo vere idonei cenſentur, & reperti ſunt illos admittere tenetur Epiſcopus; Jam enim *Aliàs*, virtute *Concilii Viennenſis*, judicantur idonei, decernente ſummo Pontifice, & quantumuis renitente Epiſcopo, Approbatio & Juriſdictio illis à ſupremo Capite aduenit. Aliud eſt de iis qui arbitrio Epiſcoporum non obſtante quacumque idoneitate ſunt relicti. Vndè iterum quamuis de Regularibus examinatis à Prædeceſſoribus Epiſcopis ſtatuerit aliquando *Pius* 5. poſſe pro Conſcientiæ tranquillitate denuò à Succeſſore examinari: Clarum eſt pro libitu & arbitrio non poſſe, & inquietudinem Conſcientiæ Epiſcopi, præſupponere non ſcrupulos, non paſſiones animi tumultuantis, ſed veras & ſolidas rationes: In quibus Jure diuino & naturali Paſtoralis vigilantia non tantum adhiberi poteſt, ſed & debet; Aliud itaque eſt non idoneo denegare Approbationem ſiue potius Admiſſionem, aliud idoneum abſque Admiſſione remittere: hoc enim vltimum *à Concilio Viennenſi* condemnatur & abuſui prouiſum eſt.

Talis tenetur Epiſcopus approbare.

Examen Decreti Seſſ. 14. *de Pœnitentia c.* 7. *de Caſuum reſeruatione.*

GRauis admodum & ſancta Doctrina de poteſtate reſeruandi Caſus tradita eſt Seſſ. 14. de Pœnitentia c.7. In quo hæc ſequentia continentur.

1. *Magnopere ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere, vt atrociora quædam & grauiora crimina, non à quibuſuis, ſed à ſummis dumtaxat Sacerdotibus abſoluerentur.*

2. *Meritò Pontifices Maximos pro Suprema Poteſtate ſibi in Eccleſia vniuerſali tradita, cauſas aliquas criminum grauiores ſuo potuiſſe peculiari Judicio reſeruare.*

3. *Hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cuique Diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionem licere pro illis in ſubditos tradita ſuper reliquos Sacerdotes auctoritate* &c.

4. *Hanc delictorum reſeruationem non tantum in externa Politia, ſed etiam coram Deo vim habere.*

5. *Semper in Eccleſia Dei cuſtoditum fuiſſe, vt nulla eſſet reſeruatio in articulo mortis, atque ideò omnes Sacerdotes quoſlibet pœnitentes à quibuſuis peccatis & Cenſuris abſoluere poſſe.*

6. *Extrà articulum mortis Sacerdotes nihil poſſe in caſibus reſeruatis, adeoque id vnum pœnitentibus perſuadere nitantur, vt ad Superiores & legitimos Judices pro beneficio Abſolutionis accedant.*

Super quibus emanauit Canon 11. ejuſdem Seſſionis: *Si quis dixerit Epiſcopos non habere Jus reſeruandi ſibi Caſus, niſi quoad externam Politiam, atque ideò Caſuum reſeruationem non prohibere, quò minùs Sacerdos à Reſeruatis verè abſoluat, Anathema ſit.* Super his Dubium graue excitatum eſt, quod adhuc modo perdurat.

Dubium an poſt Concilium Tridentinum Priuilegia Fratribus Minoribus, & aliis Mendicantibus conceſſa, abſoluendi à caſibus reſeruatis Papæ & Epiſcopis in vigore perſeuerent.

RAtionem dubitandi mouerunt quædam Declarationes ſiue Reſponſiones Cardinalium, quæ innuunt poteſtatem abſoluendi à Caſibus Epiſcopis reſeruatis factam Regularibus, per *Concilium Tridentinum* reuocatam, nec per Confirmationes, & nouas Conceſſiones Priuilegiorum poſt Concilium à Summis Pontificibus factas reuixiſſè, imò nec renouatas eſſe, nec cenſeri obtentas, aut obtineri potuiſſe poſt *Concilium Tridentinum*. Quæ Decreta ſeu Declarationes retulimus ſuprà in hac Conſultatione §.1. vbi Reuocationes Priuilegiorum retulimus, quarum contentum iterum repetendum erit, dum infrà ad illas reſpondebimus. Vt autem Dubio huic plenè ſatisfiat, pono ſequentes Propoſitiones.

PROPOSITIO I.

PEr *Concilium Tridentinum* nullatenus reuocatæ ſunt facultates, ſi quas Regulares per Priuilegia & Prouiſiones ſibi factas habebant, abſoluendi à Caſibus Papæ vel Epiſcopo reſeruatis ante Concilium, nec eis in aliquo in dicto Concilio derogatum fuit.

Tridentinum non reuocauit Poteſtatem Mendicantium abſoluendi à Caſibus Reſeruatis.

Hæc Propoſitio ex Textu *Concilii Tridentini c.*7. in allegata *Seſſione* clara eſt: In illo enim cap. vt ſuprà annotatum eſt Tantùm decernitur Papam pro tota Ec-

Digitized by Google

ſtitatis ſuæ aut Succeſſorum vel Ordinariorum (*quoad Caſus* (inquit) *ipſis tantùm reſeruatos* &c.) *impetratâ licentiâ abſoluant* &c. Vbi notanda verba illa: (*quoad Caſus ipſis tantùm reſeruatos*) vt excludat reſeruatos à Jure. De qua Expoſitione iterum infrà agemus in expoſitione Decreti *Vrbani* 8.

3. Eſt poſtea moderatum. 3. Notandum, Decretum illud *Clementis* 8. anno ſequenti 1602. fuiſſe moderatum: Et quidem quoad Caſus Papales, reſtrictum ad quinque qui ibi ponuntur: Et quoad Caſus Epiſcopales, prohibentur Epiſcopi reſeruare ſibi Caſus, *niſi pauciſſimos, & maximè neceſſarios, eoſque atrociores & grauiſſimos, conſideratâ neceſſitate cujuſque Prouinciæ pro cujuſque Diœceſis Statu & conditione.* Vide Decretum.

4. Notanda eſt *Epiſtola* grauiſſima *Sacræ Congregationis* ad Cardinalem & Archiepiſcopum Neapolitanum ſuper Executione illius Decreti: In qua illi mandatur: *Vt moneat Ordinarios ſpecialiter, vt adhibitis doctiſſimis Theologis deliberent ſuper Caſibus in ſua Diœceſi neceſſariò reſeruandis: Eorum Cathalogum mittat iterùm ad S. Sedem examinandum, & dijudicandum.* Demum mandat, vt Ordinarii per totam ſuam Diœceſim, *ac præſertim in iis Locis, qui à Ciuitate & Cathedrali Sede longiùs remoti ſunt, Pœnitentiarios, alioſque ſacerdotes conſtituant ac delegent, quibus Facultatem abſoluendi à Caſibus ſibi reſeruatis concedant: Ita vt his quoque liceat aliis Confeſſariis, ſi opus ſit, etiam viuâ voce impartiri, idque maximè in ſolemnioribus & præcipuis anni feſtiuitatibus, vt peccatores quibus obuia & facilis fuerit hujuſmodi Sacerdotum Copia ad peragendam Confeſſionem alliciantur* (cujus rationem reddens) *quia* (inquit) *alioquin plerique vel ob idipſum omittere poſſent ſi neceſſe haberent, Pœnitentiæ Miniſtros quibus indigent, longiùs quærere* &c. Vide tenorem hujus Epiſtolæ apud Quarantam V. Caſus Reſeruati poſt Decreta *Clementis* 8. & benè lege. Data autem eſt dicta Epiſtola Romæ die 26. Nouemb. anno 1602. ſignata ab Alexandro Cardinale Florentino, quæ multùm confert ad intentionem S. Sedis in Caſuum reſeruatione interpretandam.

PROPOSITIO III.

Poſt Clementem 8. nullus reuocauit poteſtatem Mendicãtium abſoluendi à Reſeruatis. A *Clemente* 8. & ejus tempore nulla emanauit Bulla aut Decretum Autenticum, quo reuocarentur facultates ſiue Priuilegia Regularibus conceſſa *extra Italiam* abſoluendi à Caſibus à Papa vel Epiſcopis reſeruatis, exceptis Bullæ Cœnæ Domini, quinimò per Confirmationes & nouas Conceſſiones omnium Priuilegiorum, Facultatum & Indultorum, Illæ quas priùs habebant cenſentur confirmatæ: Niſi per Bullas vel Decreta particularia aliqui Caſus expreſsè excipiantur.

Hæc Propoſitio eſt facti: Vnde niſi exhibeantur Inſtrumenta Authentica & Juridica alicujus Reuocationis, manent Regulares, ſingulariter Mendicantes, in Poſſeſſione antiquarum Facultatum & Priuilegiorum.

Reſtant porrò duæ Reſponſiones ſiue Declarationes S. Congregationis hîc examinandæ & reſoluendæ.

Examinatur Reſponſio Cardinalium ad Eminentiſsimum Cardinalem Boromæum Archiepiſcopum Mediolanenſem ſub Gregorio 13. Romæ data 10. Septemb. anno 1577.

HÆc Reſponſio Cardinalium quam ad longum retulimus in Conſultatione Generali §. 1. inter reuocationes 1. continet quæſtionem quæ erat: *An Regulares ex Priuilegio à Sede Apoſtolica impetrato præſertim ex eo, quod Mare Magnum nominãt, poſſint abſoluere ſibi confitentes in Caſibus quos ſibi Epiſcopus reſeruauerit* 2. complectitur reſponſionem in iiſdem terminis, nimirùm: *Regulares neque per Mare Magnum, neque per alia Priuilegia poſſe abſoluere à peccatis quæ ſibi Epiſcopus reſeruauerat.*

Quid de hac Reſponſione?

RESP. 1. Cùm ſit res facti, *nullũ dubium eſſe Regularibus factam aliquando poteſtatem abſoluendi à Caſibus Epiſcopis reſeruatis*: Hoc ſatis à nobis oſtenſum eſt in Prouiſionibus Apoſtolicis §. 5. Prouiſione 4. ex *Bulla Pauli* 3. facta *Patribus Societatis*, quæ & aliis Regularibus communicata fuit. Similiter & ſpecialiſſimè per *Bullam Pauli* 4. in qua hanc facultatem pro Fratribus Minoribus concedit, & ex Priuilegiis Minimorum innouat. Quam etiam facultatem fecit ipſemet *Gregorius* 13. Confeſſariis Regularibus dum ſunt in via, nec habent copiam Epiſcopi. Et alia ibidem vide. Vnde etſi in Mari magno ſingulorum Ordinum tale Priuilegium non ſemper reperiatur, ſaltem in allegatis Bullis abſque vlla tergiuerſatione continetur: Et has facultates factas Regularibus *Clemens* 8. agnouit in Decreto, de quo ſuprà, & extra Italiam perſeuerare, vt priùs ſuppoſuit. Vnde dicendum eſſet: Hanc quæſtionem ab Eminentiſſimo Cardinali Boromæo aut ob aliquas alias reuocatio- *Regulares poſſunt abſoluere à Reſeruatis Epiſcopis.*

Digitized by Google

nes in ſuo Mediolanenſi Archiepiſcopatu contentioſas, fuiſſe propoſitam, aut per Caſus ſibi ab Epiſcopo reſeruatos aliud intelligi.

Id communiter intellige à Reſeruatis à Iure.

Reſp. ergo 2. Per *Caſus ſibi ab Epiſcopo reſeruatos* intelligi Reſeruatos perſonaliter, ſiue *Reſeruatione ab homine* de qua ſuprà Notabili 2. quæ in certis euentibus ex cauſa vrgente ab Epiſcopis ſpeciali mandato fiebat: Non autem *de Reſeruatis à Iure Communi* per ſtatutum aut legem ſynodalem. Vnde hic puto in Bullis & Conceſſionibus Pontificum, quando concedunt Regularibus vel ſæcularibus poteſtatem abſoluendi à Caſibus Epiſcopis reſeruatis, ſiue etiam quando ipſi Epiſcopi talem facultatem concedunt, ſemper debere intelligi, de Caſibus lege vel ſtatuto velut à Iure reſeruatis, non autem de Reſeruatis ab homine, qui ſpecialiter dicuntur ab Epiſcopis *ſibi reſeruari*, & conſequenter non niſi ſpeciali & ſingulari conceſſione abſoluuntur. Et ita hos Caſus ſpecificauit *Clemens* 8. in ſuo Decreto, vt ſuperiùs vidimus. Declararique poteſt hæc doctrina per ſimilitudinem facultatis Abſolutionum, quæ conceditur ab Excommunicationibus reſeruatis: Cùm enim ſimpliciter Pontifices concedunt facultatem abſoluendi ab Excommunicationibus & Cenſuris reſeruatis: Iſtæ Conceſſiones intelliguntur de Cenſuris *reſeruatis à Iure* non autem *ab Homine*: Illæ enim quæ ſunt *ab Homine*, non cenſentur abſolui poſſe, niſi indiuidua de eis in ſpeciali mentio fiat, vel niſi ſatisfactâ parte.

Quæſiuit igitur veriſimiliter Eminentiſſimus Cardinalis: An per Maria Magna, vel alia Priuilegia Regularibus facta abſoluendi à Reſeruatis, poſſent Regulares abſoluere. *A Caſibus quos ſibi Epiſcopi reſeruaſſent perſonaliter* velut *reſeruatione ab Homine*: Et reſponſum eſt negatiuè. Quia Conceſſiones illæ tantùm intelliguntur de *Reſeruatis à Iure* per ſtatutum aut legem: Et hoc modo veriſſima eſt reſponſio, & quæ vniuerſaliter obligat. Aduertendum tamen quòd in *Compendio Societatis V. Abſolutio* §. 1. refertur, *Greg.* 13. interrogatum ſuper iſta reſponſione, reſpondiſſe ſe per illam non intendiſſe derogare Priuilegiis Societatis, eaque, quantum opus eſt, confirmat; quæ Reſponſio poſtrema Declarationem illam infirmat vel in alium ſenſum detorquet.

Examen Reſponſionis ſiue Declarationis Cardinalium ſub Vrbano 8. Datæ Romæ 17. Nouemb. anno 1628. ſignatæ à F. A. Cardinale S. Onuphrii, & P. Fagnano Secretario. Quam vide ſuprà in Conſul. Generali §. 1. inter Reuocat.

IN iſta Declaratione major eſt difficultas, quia plura inuoluit, nec conſtat ſuper quibus quæſtiunculis, nec ad quorum inſtantiam ſit facta.

Tria porrò continet hæc Declaratio 1. Per Confirmationes Priuilegiorum, quas Regulares à S. Sede poſt S. *Concilium Trident.* obtinuerunt: *Nequaquam reuixiſſe Priuilegia priùs ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipſius Congregationis Decretis ſublata atque extincta, ſi qua habebant, abſoluendi à Caſibus Ordinario loci reſeruatis*: Quemadmodum, *nec Indulta abſoluendi à Caſibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ legi conſueuit* (vtpote, *ſublata per annuam ejus publicationem*) *vires aut robur acquiſiuiſſe ex ſubſequentibus Priuilegiorum Confirmationibus.*

2. Proinde *Regulares Cujuſuis Ordinis, Congregationis, & Inſtituti etiam neceſſariò exprimendi, nec intra nec extra Italiam in vim Priuilegiorum aut Confirmationum ejuſmodi, quas vel hactenus obtinuerunt, vel deinceps fortè obtinebunt, poſſe quemquam abſoluere ab eiſdem Caſibus in Bulla Cœnæ vel Ordinario reſeruatis, ac ſi ſecus egerint, Abſolutiones nullas atque irritas fuiſſe ac fore.*

3. *Ab aliis verò Caſibus & Cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, (ſi quidem Regulares habeant à Sede Apoſtolica facultatem) illam extra Italiam minimè ſublatam fuiſſe iiſdem S. Congregationis Decretis hac de re editis juſſu S. Mem. Clementis* 8.

Quid de hac Reſponſione ſiue Decreto?

Nec Vrbani 8. Declaratio 1628. eſt contraria.

REſp. 1. Hanc Declarationem non poſſe intelligi de Caſibus à *Iure* Papæ, vel Epiſcopis in *Iure*, vel per *Statuta ſynodalia* reſeruatis. Ratio eſt: quia ſupponit fuiſſe ſublatam facultatem ſiue Priuilegia abſoluendi ab iſtis Caſibus per *Concilium Tridentinum* & Declarationes S. Congregationis: Cujus contrarium in ſuperioribus ſat ſuperque probauimus. Imò hæc ipſa Declaratio idipſum fatetur: dum allegans *Clementis* 8. *Decretum* ſuſtinet facultates

Digitized by Google

cultates abſoluendi a Caſibus & Cenſuris S. Sedi aliàs Reſeruatis, non fuiſſe extra Italiam ſublatas.

Quia intelligenda vt ſupra de Caſibus ab Homine non à Iure reſeruatis.

Reſp. 2. Hanc Declarationem non poſſe intelligi niſi de Caſibus ab Ordinario tamquam *ab Homine* reſeruatis, vt in ſuperiore Reſponſione Cardinalium eſt expoſitum : Non autem de Reſeruatis à Jure. Quod ex hoc conuinco 1. quia æquiparat *Caſus Bullæ Cœnæ* cum *Caſibus ab Ordinario* reſeruatis: Conſtat autem Caſus Bullæ Cœnæ, cùm (vt ait) ſingulis annis per nouam publicationem innouentur, referri debere inter Caſus *ab Homine* reſeruatos, in quantum ſingulis annis de nouo promulgantur, & interdum per reſtrictionem vel ampliationem mutantur ita vt ſtabile Jus non contineant. Quare quod ſimiliter de Caſibus Ordinario reſeruatis ibi concluditur, de Reſeruatis ab Ordinario tamquam de reſeruatis *Reſeruatione ab Homine* intelligendum erit, vt æquiparatio ſaluetur.

Vnde iterum ſicut per facultates Generales à Caſibus & Cenſuris S. Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, non veniunt intelligendi *Caſus Bullæ Cœnæ*, nec alii quos per ſingularia mandata à Papa interdum reſeruantur, ſed tantùm illi qui à Jure reſeruati ſunt, niſi aliter ſpecificetur : Ita benè concludit hæc Declaratio per generales Conceſſiones Regularibus factas, vel deinceps obtinendas, non concedi facultatem abſoluendi *à Caſibus ſibi ab Epiſcopo* ſpecialiter velut per *Reſeruationem ab Homine* reſeruatis vel reſeruandis. Aliàs abſurda eſſet clauſula, quòd per Confirmationes vel Priuilegia quæ in futurum obtinerent, non poſſent Regulares abſoluere ſimpliciter à Caſibus reſeruatis: Hoc enim eſſet ligare manus Pontificibus, & ab eis auctoritatem blaſphemè auferre, & animas inſolubilibus vinculis illaqueare. *Senſus itaque eſt.* Quòd per generales Confirmationes aut Priuilegia, quibus Regularibus datur facultas abſoluendi à Reſeruatis, nunquam intelligantur *Caſus Bullæ Cœnæ*, vel qui ſpeciali Reſeruatione velut *ab Homine* ab *Epiſcopis reſeruantur*, quia hæc requirunt ſpecialem facultatem. Et ita praxis Eccleſiæ ſe habet : Sicque ſimiles Declarationes intelligendæ veniunt (qualis nuper ad Archiepiſcopum Mechlinienſem data eſt 5. *Junii anni* 1647. quæ per omnia Declarationi huic *Vrbani* 8. etiam in verbis innititur) vt omnis abſurditatis vel contradictionis ſuſpicio euitetur : Nec aliter Conſtitutiones Pontificiæ cum Declarationibus S. Congregationis concordari poſſunt. Cùm enim Pontifices vt *Paulus* 3. concedat Confeſſariis Societatis Ieſu vt poſſint abſoluere ab omnibus Caſibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis (exceptis ſis qui in Bulla Cœnæ Domini continentur) qui ſunt illi Caſus (præter eos qui Apoſtolicæ Sedi reſeruati ſunt) niſi Caſus reſeruati Epiſcopis ? Item cùm *Clemens* 8. prohibeat tam ſæcularibus quàm Regularibus extra Vrbem intra Italiam abſoluere à Caſibus S. Sedi & Ordinario reſeruatis : Quis non ſupponat Regulares extra Italiam (ſi aliquando habuerunt illam poteſtatem abſoluendi à Reſeruatis) illam omninò retinere. Aliàs eſt exponere Conſtitutiones & Reſponſiones ſiue Declarationes S. Congregationis irreuerentiæ & diſputationi quorumcumque vt de facto ſæpè exponuntur. Hanc porrò pro mea tenuitate explicationem confido ex viſceribus rei ſequi : & Declarationes Cardinalium cum Bullis & Priuilegiis ritè concordare.

Et hanc noſtram declarationem poſt hæc ſcripta reperio latè explicatam & confirmatam à *Franciſco Ceſpedes* Clerico Regulari Natione Hiſpano S. Theologiæ Profeſſore in *Tractatu de Exemptione Regularium* impreſſo Venetiis apud *Paulum Baleonum anno* 1647. *c.* 6. *dub.* 142. *à num.* 6. *vſque ad finem.* Vbi ex *Comitolo* in Reſponſionibus moralibus q. 25. & *Homo bono* de Caſibus reſeruatis, & ex *Philippo Maria Guadagnio* ſuæ Congregationis Præpoſito Generali, ac multis argumentis ac praxi Italiæ probat : *Caſus ſibi ab Epiſcopis reſeruatos*, excludere Caſus à Iure vel ſynodis reſeruatos, adeoque non obſtante Reſeruatione *ſibi* ab Epiſcopis facta Caſuum aliquorum, Regulares cenſeri poſſe à *Caſibus Jure* vel *per ſynodum* aut *Conſuetudinem* Epiſcopis reſeruatis abſoluere; quia illos Epiſcopi non reſeruant, ſed Lex, Cujus ſignum ponit : Quia de ſibi Reſeruatis Epiſcopi conſueuerunt ſingularem Tabellam conſcribere, aliis Caſibus diſſimulatis & contemptis. Et hi ſoli Caſus ita Epiſcopo velut *ab Homine* reſeruantur, vt mortuo Epiſcopo ſtatim ceſſent : Alii autem durante lege perdurent. Pontifex itaque Regularibus concedens facultatem abſoluendi à Caſibus reſeruatis, exceptis Reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini, vel ab Epiſcopis; ſub Caſibus reſeruatis comprehendit omnes Caſus *à Jure* vel *ſynodis* aut *Conſuetudine* quouis modo etiam Epiſcopis reſeruatos, & excipit ſolos Caſus qui à ſe in Bulla Cœnæ, vel quos Epiſcopi per ſingularem reſeruationem ſibi reſeruarunt : Et ita exponendum judicat conſequenter *Decretum Vrbani* 8. de quo ſuprà. Quod etſi dicat ſimpliciter Regulares etiam extra Italiam non poſſe abſoluere à Caſibus Ordinario loci reſeruatis; Intelligendum tamen de Caſibus quos ſibi ipſi-

Digitized by Google

ipſimet Epiſcopi reſeruant ſi tales aliqui ſint: Aliàs cùm Decretum illud confirmet Decretum *Clementis* 8. in illo contradictio reperiretur.. Ita dictus Auctor.

Examen Clauſularum derogatoriarum cap. vlt. Seſſ. 25. de Regularibus Concilii Tridentini.

PORrò cùm *c.* 22. ſiue vltimo *Seſſ.* 25. de Regularibus Concilium præcipiat omnia & ſingula in Superioribus Decretis contenta obſeruari: *Non obſtantibus Regularium omnium & ſingulorum ſub quibuſcumque formulis verborum conceptis, ac Mare Magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, nec non Conſtitutionibus & Regulis etiam juratis, atque etiam Conſtitutionibus vel praſcriptionibus etiam immemorabilibus* &c. Quidam dictas Clauſulas derogatorias voluerunt referre ad omnia Decreta in *Concilio Tridentino* contenta.

RESPONSIO.

Clauſulæ derogatoriæ in Tridentino quomodo accipiendæ.

REſp. itaque: Illas Clauſulas derogatorias referri ſolùm ad Decreta quæ dicta *Seſſ.* 25. pro Reformatione & ſtabilimento Regularis vitæ & diſciplinæ, ac pro Regularium regimine ſunt decreta. Textus eſt clarus: Nec abſque calumnia iſtæ clauſulæ vlterius trahi poſſunt. Verba enim Cap. illius ſunt clara: *Hæc* (inquit) *omnia & ſingula in Superioribus Decretis* (videlicet Seſſ. 25. de qua loquitur) *obſeruari S. Synodus præcipit in omnibus Cœnobiis, Monaſteriis, Collegiis ac domibus quorumcumque Monachorum ac Regularium, nec non quarumcumque Sanctimonialium ac Virginum* &c. *Non obſtantibus* &c. Quod monendum volui propter æmulationes Aduerſariorum maleuolas, qui ad omnia in Concilio contenta voluerunt verba illa retrotrahere. Sanè Concilium ſuas reſtrictiones & derogationes in ſingulis aliis Decretis vbi placuit, appoſuit, nec vſquam generaliter Prouiſionibus & Priuilegiis Regularium derogatum voluit, vt in ſuperioribus manifeſtè probatum eſt.

Regula Generalis De Stabilitate Priuilegiorum & Prouiſionum Apoſtolicarum pro Regularibus.

Priuilegia omnia Regularium quibus ſingulariter Tridentinum non derogat ſunt in ſuo vigore.

OMnia Priuilegia, Facultates, Indulta, ac Gratiæ Regularibus conceſſæ quouis nomine appellentur, quæ expreſsè *Concilio Tridentino* non aduerſantur, ſiue, quibus *Tridentinum Concilium* ſingulariter non derogauit, permanent in ſuo vigore, & abſque ſcrupulo Regulares vti poſſunt niſi ſpeciali Bullâ vel Decreto ſequentes Pontifices, qui in Cathedra S. Petri ſedebunt illis per apertas clauſulas derogent.

Ratio hujus Regulæ clara eſt ex dictis: Quia omnia Priuilegia ante & poſt *Concilium Tridentinum* conceſſa, confirmata & renouata ſunt per *Clementem* 8. *& Paulum* 5. cum ſola particula (*quatenus Concilio Tridentino non aduerſantur*) cum derogatione omnium contrariorum. Nec à tempore *Pauli* 5. viſæ ſunt aliquæ Reuocatoriæ claræ & expreſſæ iſtorum Priuilegiorum de quibus in ſuperioribus egimus; ergò omnia illa vt explicata ſunt, in ſuo vigore remanent.

Dixi (niſi ſingulari Bullâ vel Decreto ſequentes Pontifices &c. illis derogent) Non enim volo hîc agere de Jure Priuilegiorum quatenùs in mercedem data ſunt, aut de ſimilibus quæ Scolaſticas lites & contentiones hactenùs induxerunt: ſufficit mihi Auctoritas S. Sedis, & Obedientia illi debita, vbi conſtat de ejus mente: Vbi autem non conſtat de reuocatione per certam & apertam Bullam vel Decretum, Priuilegiis antiquis ſtandum eſt: quod dico propter aliquas Reſponſiones quæ nomine S. Congregationis circumferuntur, quarum quot ſunt verba, tot ſunt dubia, ſiue ob contradictiones quas videntur inuoluere, ſiue quia quæſtiones ſuper illis, vel non ſunt benè propoſitæ, vel captioſæ reſolutiones impetratæ, vt ex eorum tenoribus patet cuilibet Probo, Docto, & non intereſſato. Vlteriùs ex dictis patet, quid dicendum ſit ad Reuocationes Priuilegiorum quas in hac Conſultatione Generali §. 1. retulimus, quibus ſufficienter reſponſum eſt.

Examen Oraculorum viuæ vocis Leonis 10. Pii 5. Gregorii 13. *ſuper Renouatione omnium Priuilegiorum Fratribus Minoribus factorum pro foro Conſcientiæ tantùm, etiam quoad ea quæ per Concilium Tridentinum fuerunt reuocata.*

HÆc viuæ vocis Oracula à nobis fusè ſunt relata in Conſultatione Generali §. 3. Et in Reſolutionibus Capucini ad Compendium Priuilegiorum ad verbum *Abſolutiones quoad Fratres & ſæculares*

§. quoad

Digitized by Google

§. *Quoad* 3. non tantùm referuntur, ſed valida eſſe & in praxi tuta oſtenduntur.

Oracula Viuæ Vocis quæ tranſeant in Bullam. Hîc tamen aduertendum eſt, apud me certum eſſe: *Oracula viuæ vocis*, quæ per Bullas Pontificias ex certa ſcientia, & motu proprio confirmata fuerunt & ſic in Bullas tranſierunt, amplius non contineri ſub reuocatione *Viva vocis Oraculorum* per *Vrbanum* 8. Ea maximè quæ ſub Prædeceſſoribus Pontificibus, ſuum (vt loquitur Pontifex) ſortita fuêre effectum, & in praxi & in poſſeſſione acceptata: qualia fuiſſe illa ex ſuprà relatis conſtat. His ſic poſitis nonnulla dubia reſoluenda ſunt.

DVBIVM I.

Quæ dicantur ad forum Conſcientiæ tantum pertinere?

RESp. illa dici *ad forum Conſcientiæ tantùm* pertinere, quæ in foro interiori & Conſcientiæ ad finem & effectum intentum terminari poſſunt: Ita vt nullatenùs quoad finem & effectum intentum, ad forum externum pertineant, aut ad illud euocari poſſint. Talia ſunt abſolutiones peccatorum occultorum, & Cenſurarum, quæ forum contentioſum euaſerunt: Diſpenſationes in Irregularitatibus occultis: Diſpenſationes & Commutationes votorum ſecretorum &c. quæ in foro Conſcientiæ & Sacramentali definiuntur & fiunt.

Duplex forum. Dixi (*quæ in foro interiori & Conſcientia terminari poſſunt*) Duplex enim (juxta Doctorem noſtrum Subtilem in 4. d. 19.) forus ſiue forum in Eccleſia aſſignatur: Alius eſt *Secretiſſimus*, in quo idem eſt *Accuſator* & *Reus*, & in quo creditur Confitenti tam pro ſe, quàm contra ſe, qui dicitur *forus Animæ* vel *Pœnitentiæ*: Dicitur etiam *forus Conſcientiæ* & *forus Dei*, *Conſcientiæ* quidem quia *Conſcientia* ibi eſt *Accuſator* & *Teſtis*, imò & *Judex* mali vel boni: *Dei* autem quia *Deus* eſt Judex *Supremus* per ſe vel *Vicarium* ſuum condemnans vel abſoluens, Ligans uel Liberans. *Alius* in Eccleſia *forus* eſt *forus exterior*: In quo ex iis quæ foris probantur vel apparent Eccleſia judicat, & ſententiam profert.

Forus Animæ, Dei vel Conſcientiæ quis.

Forus exterior quis.

Et hic quidem *forus* reſpicit ea quæ (vt dixi) foris vel ſunt, vel apparent. *Prior* autem intuetur cor, & judicat ac ſententiat de his quæ Conſcientiâ teſte vel à parte rei ſunt, vel eſſe creduntur, ac ſuper eis Dei & Clauium ſibi commiſſarum auctoritate ſententiam profert.

Fori Conſcientiæ quis finis. Dixi iterum (*quæ in Foro interiori ad finem & effectum intentum terminari poſſunt*) finis autem fori Conſcientiæ, & interioris alius non eſt, quàm coram Deo liberari à peccato, & vinculis ac pœnis, quæ coram Deo in eodem foro remanent. Ex G. Qui in foro ſolo Conſcientiæ tantùm abſoluitur à peccato, cui annexa eſt Excommunicatio: Abſoluitur quidem à reatu peccati, & à vinculo Excommunicationis, in quantum Excommunicatio peccato mortali conjuncta priuat hominem communione interiori Sanctorum & charitatis communis meritorum; Non poteſt tamen Pœnitens in hoc ſolo foro alium effectum prætendere: Vnde ſi peccatum ad forum contentioſum deductum eſſet, vel deduceretur poſteà, per hanc Abſolutionem Pœnitens non abſolueretur ab iis quæ forum externum contingunt, & ejus poteſtatem: Et donec à Judice competente abſolueretur, deberet ſe gerere quaſi Excommunicatus in omnibus quæ in foro externo Excommunicationem conſequuntur.

DVBIVM II.

Quid operetur Reſeruatio Caſuum in Eccleſia Dei?

CErtum eſt 1. Ex *Concilio Tridentino* Reſeruationes Caſuum ſicut & Cenſurarum, & alias nonnullarum Diſpenſationum ab Eccleſia Dei fieri ad conſeruandam diſciplinam populi Chriſtiani & ſanctum Eccleſiæ regimen, tum vt peccatores à peccatis abſterreantur, tum vt omnes in debita Eccleſiæ obedientia contineantur. Vide *cap.* 7. *Seſſ.* 14. de Pœnitentia. *Reſeruatio caſuum &c. ad quid in Eccleſia.*

Certum eſt 2. Illam Reſeruationem non tantùm tangere Politiam externam, ſed etiam forum Dei & Animæ, ita ut abſque auctoritate implicita vel explicita ſummi Sacerdotis, & aliorum ſi quos concernat, non tollatur. Ita expreſsè *Canon.* 11. *dictæ Seſſ.* 14. *Si quis* (ait) *dixerit Epiſcopos non habere Jus reſeruandi ſibi Caſus, niſi quoad externam Politiam, atque ideo Caſuum Reſeruationem non prohibere quominùs Sacerdos à reſeruatis verè abſoluat anathema ſit.* *Reſeruatio non ſolum eſt pro foro exteriori ſed etiam pro foro Dei.*

Certum eſt 3. Quòd quamuis Eccleſia actus merè internos non reſeruet, quia illi quantumuis peccaminoſi & graues, eò ipſo quò interni manent, diſciplinam Eccleſiaſticam non tangunt: ſi tamen prodeant in aliquem actum externum qui reſeruatus ſit, quantumuis occulti ſint, ſub reſeruatione comprehendi. Ratio eſt: Quia actus tales occulti peccaminoſi aliquando plus Eccleſiaſticæ Diſciplinæ nocere poſſunt, quàm qui ad forum contentioſum deducuntur. *Reſeruari an poſſint actus interni.*

RE-

Digitized by Google

RESOLVTIO.

Reſeruatio Caſuum quid operetur.

RESp. itaque Reſeruationem Caſuum Cenſurarum & Diſpenſationum in Eccleſia Dei operari, reſtrictionem ſiue ſublationem Poteſtatis Confeſſariorum quantumuis Approbatorum, ſi eis à ſupremo Sacerdote aut ab aliis quibus ſit reſeruatio, non ſit facta implicitè vel explicitè aliquo modo auctoritas abſoluendi vel diſpenſandi.

DVBIVM III.

Quibus modis conferatur Auctoritas Abſolutionum & Diſpenſationum &c.

Quibus modis conferatur poteſtas Abſoluendi à Caſibus reſeruatis.

VAriis modis conſueuerunt Pontifices ſummi & ii penes quos reſidet auctoritas Abſolutionum & Diſpenſationum &c. illas conferre.

1. Explicitè.

1. *Explicitè*, vt quando in Bullis vel Conceſſionibus expreſsè dicunt ſe concedere Regularibus Ordinis N. ad Confeſſiones Sæcularium ab Ordinariis approbatis, facultatem abſoluendi ab omnibus Caſibus & Cenſuris etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, nec non diſpenſandi in Irregularitatibus: Item diſpenſandi vel commutandi vota &c.

2. Implicitè.

2. *Implicitè*: Vt quando alicui committunt munus vel Officium cui tales auctoritates vel facultates ex ſui ratione competunt: vt cùm committuntur aliquibus Præfecturæ in Miſſionibus, vel etiam eis Obedientales ad Miſſiones inter Hæreticos conceduntur, quibus tales facultates annexæ ſunt &c.

3. Interpretatiuè.

3. *Interpretatiuè* cenſetur Auctoritas Abſolutionum & Diſpenſationum à ſummis Sacerdotibus concedi, in caſibus improuiſis grauis neceſſitatis, à qua Animæ ſalus dependet, nec datur ad habentem Juriſdictionem rationabilis & congruus recurſus. Ex g. Regularis aliquis, imò & ſæcularis Sacerdos incidit in hominem Hæreticum, quem, Deo propitio, ab errore ſuo reuocat, & in vera fide confirmat: Hic & Profeſſionem fidei paratus eſt in manus illius Sacerdotis emittere, & peccata ſua confiteri: quod ſi Sacerdos reſpuat, & ſe excuſet prætextu defectus poteſtatis, periclitatur ſalus animæ illius, ſiue quia ille Hæreticus, ſi ſic dimittatur, vel ob imbecillitatem animi, vel ob contubernium cum Hæreticis, vel alias ob cauſas, redibit ad vomitum, nec vllatenùs expedit remoras illi permittere, nec abſque periculo poteſt ad alium remitti: In his Caſibus juſtiſſimâ Epikeja & Interpretatione cenſetur Sacerdoti dari & data eſſe poteſtas & facultas abſoluendi ab Hæreſi, & à Cenſuris ratione Hæreſeos contractis, imò & diſpenſandi in iis quæ ad ſtabilimentum Conſcientiæ, & ſalutem animæ illius pro tempore & circumſtantiis neceſſaria judicantur. Ratio eſt: quia Pontifex in illo caſu non tantùm teneretur Auctoritatem dare, ſed etiam teneretur, quantum in ſe eſt, animæ illi ad Conuerſionem plenam de neceſſariis prouidere; & conſequenter interpretandus eſt velle, vt Sacerdos neceſſaria adhibeat, omnemque illi Auctoritatem in tali caſu conferre. Et multi tales Caſus contingere poſſunt, in quibus non ſolùm Epikeja & Interpretatio licita eſt, ſed etiam vrget, & in foro Animæ eſt neceſſaria, & abſque tergiuerſatione, de mente Pontificis vel Superioris, qualis ſaltem deberet ineſſe, communiter in fauorem Pœnitentis inclinandum eſt.

DVBIVM IV.

PRINCIPALE

Quomodò intelligenda ſit Renouatio omnium *Priuilegiorum facta à Summis Pontificibus viuæ vocis Oraculo, quantum ad forum Conſcientiæ tantùm? Et qualiter non obſtantibus Reuocationibus ſiue Derogationibus quibuſcumque etiam Concilii Tridentini ſubſiſtat?*

QUia multarum Cardo difficultatum in vſu Priuilegiorum ſuper hac Quæſtione vertitur, accuratiùs tractanda eſt. *Caſuum reſeruatio non in deſtructionem, ſed in ædificationem.*

Primò igitur tamquam certum ſupponendum eſt 1. Ita Reſeruationem Caſuum permiſſam Epiſcopis & aliis Superioribus in Eccleſia Dei, pro Animarum felici regimine: vt tamen ab extremis ſit cauendum, & (vt loquuntur Pontifices) Non in deſtructionem ſed ad ædificationem, & Animarum ſalutem illâ vtantur. Quapropter *Clemens* 8. in ſuis Decretis anni 1601. & 1602. conſtringit Auctoritatem Epiſcoporum ad certos Caſus, ne quod in ſalutem peccatorum ordinatum eſt, cederet in eorum ruinam.

2. Tamquam certiſſimum iterum ſuppo-

po-

Poteſtas abſoluendi a Reſeruatis quare data Mendicantibus.

ponendum eſt: facultates Regularibus maximè Mendicantibus, in Abſolutionibus & Diſpenſationibus forum Animæ tangentibus, factas & conceſſas fuiſſe pro ſalute peccatorum ſiue pœnitentium, vt haberent remedia & Medicos obuios, & ad manum, nec deberent aut remoras pati, aut habere recurſus ſaluti Animarum obſtaculum præbentes. Quia enim Fratrum Prædicatorum & Minorum vita, & ſtatus erat non in vno loco, nec vno tempore, ſed omni loco & tempore per vniuerſum orbem prædicare Pœnitentiam, & Verbum Dei annuntiare (quos in hac re ſecuti ſunt alii Mendicantes) ideò vt obuios haberent Medicos, qui per verbum eorum vel aliter conuertebantur, & ne aliquid eis deeſſet: S. Sedes Apoſtolica Animabus conſulere volens, Illis delegauit à principio ampliſſimas facultates, eò vſque, vt eorum judicio à principio reliquerint abſoluere ab omnibus Caſibus quantumuis reſeruatis: Ne fortè in aliquibus videretur pro ſalute Animarum illarum & Eccleſiæ ſanctæ ſingulari recognitione *merito Sedes Apoſtolica conſulenda.* Ita loquuntur Pontifices *Pius* 2. *Vrbanus* 4. *Eugenius* 4. in Bullis & Conceſſionibus in Prouiſionibus Apoſtolicis ſuper Poteſtate Confeſſariorum approbatorum Prouiſione 3. ſupra relatis.

3. Certiſſimum eſt: Hanc eſſe mentem Eccleſiæ ad Exemplum Paſtoris Boni, relictis nonaginta nouem in deſertis, ire ad ouiculam quæ periit, illam in humeris reportare ad ouile, & ſicut dicit 8. Synodus apud Gratianum 26. q. 7. *c. Pœnitentem: Pœnitentem ex corde ita oportere excipi, ſicut Dominus oſtendit cùm dicit: Quia conuocaui amicos meos & vicinos dicens: Congratulamini mihi quia inueni ouem meam quam perdideram.* Et *cap. Alligant autem onera* &c. Ex Chriſoſt. *Si Pater familias largus eſt, Diſpenſator non debet eſſe tenax: ſi Deus benignus eſt, vt quid Sacerdos ejus auſterus vult apparere?*

Quam rationem confirmat *Clemens* 8. per Cardinalem Alexandrinum ſcribens Archiepiſcopo Neapolitano ſuper executione ſuorum Decretorum, vt retulimus in 4. Notando ad Dubia *de facultatibus Regularium abſoluendi à Caſibus reſeruatis poſt Concilium Tridentinum.* In qua monetur Archiepiſcopus vt in omnibus Diœceſibus ſuæ Metropolis, & in locis quæ à Ciuitate vel Eccleſia Cathedrali longiùs diſtant, poneret Pœnitentiarios & alios ſacerdotes ſufficienti numero, qui à Reſeruatis abſoluerent *quique hanc Auctoritatem etiam viuâ voce delegare poſſent,* maximè in ſolemnibus diebus, & præcipuis anni feſtiuitatibus: *Vt* (inquit) *Peccatores, quibus obuia & facilis fuerit hujuſmodi ſacerdotum copia, ad peragendam Confeſſionem alliciantur. Quia* (ſubdit) *alioquin plerique vel ob idipſum omittere poſſent, ſi neceſſe haberent Pœnitentiæ Miniſtros, quibus indigent longiùs quærere* &c. Et hoc fuit potiſſimum motiuum & ratio, Cur Pontifices Confeſſariis Ordinum, qui ex ſuo ſtatu ſaluti Animarum in prædicationibus & aliis Miniſteriis per vniuerſum orbem vacant, tam amplas pro ſalute Animarum facultates dederint.

Reſtrictio & reuocatio Priuilegiorum vnde.

4. Non minùs certum eſt: ſummos Pontifices & *Concilium Tridentinum*, ſi quando Priuilegia & facultates Animarum ſalutem concernentes, vel reſtrinxerint, vel reuocauerint: Id non feciſſe quia irrationabiles eſſent: Sed propter varias querelas & lites motas ab Epiſcopis & Parochis, quaſi aliquid de Auctoritate vel reuerentia eis debita, imò & de emolumentis ſubtractis diminueretur. Vnde ad pacem conciliandam, & continendos animos neceſſe fuit, vt ſaltêm in iis quæ forum externum & contentioſum, ſiue aliquo modo regimen Animarum reſpiciebant, moderationes, reſtrictiones, & reuocationes aliquæ fierent: Super quibus diſcordiis, quæ animos Pontificum mouerunt, Vide Conſtitut. *Bonifacii* 8. *Super Cathedram,* Clementinam *Dudum Concilii Viennenſis de Sepulturis*, Conſtitut. *Benedicti* 11. *Inter cunctas* & Bullam *Gregorii* 13. *In tanta rerum mole*, & alia paſſim. His prænotatis ſit.

RESOLVTIO I.

Renouatio Priuilegiorum FF. Min. factorum, quantum ad forum Conſcientiæ tantū duo importat.

Renouatio ſiue Confirmatio Priuilegiorum Fratribus Minoribus facta, ſiue à *Leone* 10. ante *Concilium Trid.* ſiue à *Pio* 5. poſt *Concilium Tridentinum* etiam de iis quæ in *Concilio Lateranenſi* moderata erant, vel in iis quibus per *Concilium Tridentinum* derogatum erat, *quantum ad forum Conſcientiæ tantùm*, Duo importat: *Alterum* ex parte Caſus ſiue rei: *Alterum* ex parte poteſtatis Abſoluentis vel Diſpenſantis in Caſu. Et quidem quod ſpectat ad priùs ex *parte Caſus*, requiritur, vt Caſus non ſit deductus ad forum externum & contentioſum, ſed in ſolo foro Conſcientiæ proponatur. Quod autem ſpectat ad poſteriùs, *de poteſtate abſoluentis* vel diſpenſantis vel Priuilegio vtentis; requiritur: Vt illa Poteſtas, quæ in foro Conſcientiæ exercetur, nullatenus ſe extendat ad aliquid quod forum contentioſum contingat, vel in futurum contingere poſſit. Explico & declaro Reſolutionem manifeſtis exemplis: In primo quoad Caſus: Titius per-

1. Ex parte Caſus.

2. Ex parte Poteſtatis Abſoluentis.

Vnde notandi Caſus.

Digitized by Google

-cuſſit ſiue manus violentas injecit in Cajum Sacerdotem, Nemine hujus Criminis conſcio, ita vt ad forum contentioſum Caſus nôn ſit deductus: Illum Regularis, qui à Caſibus & Cenſuris reſeruatis ex Priuilegio poteſtatem abſoluendi habet in foro Conſcientiæ tantùm, etſi intra Italiam Papæ ſit reſeruatus, poterit abſoluere. Ratio eſt: Quia non eſt deductus ad forum contentioſum & in foro ſolo Conſcientiæ abſolutio datur. Aliud exemplum ſuper eodem de Poteſtate: Si contingat Caſum percuſſionis Clerici à Titio occultè factum, & à Regulari in foro Conſcientiæ tantùm tam à peccato, quàm à Cenſura abſolutum, reduci ad forum contentioſum, ibique judicari, Titius etſi in foro Dei & Conſcientiæ ſit abſolutus à peccato & Cenſura, tenebitur in foro Eccleſiæ ſe tamquam Excommunicatum habere, & Abſolutionem in foro externo obtinere, & pœnas ac omnia ſubire, quæ ad externum forum ſpectant. Ratio eſt: Quia Regularis Confeſſarius illum dumtaxat pro foro Conſcientiæ & Dei abſoluit, & liberauit ab effectu Cenſuræ, relinquens intactum quidquid forum externum tangit, aut tangere poteſt.

Quæ iterùm in Diſpēſationibus exemplificari poſſunt: Ex G. diſpenſat Confeſſarius in Voto Titii quo vouit peregrinationem Lauretanam ſuſcipere, & ibidem eleëmoſynam offerre. Valet quidem Diſpenſatio in iis quæ forum Conſcientiæ contingunt, ſi tamen in foro externo de eleëmoſyna offerenda vrgeatur, hæc Diſpenſatio in iſtò foro effectum nullum habere cenſetur. Quod in omni Diſpenſatione Votorum quidem ſeruatur, vt in præjudicium Tertii non fiat, & in Abſolutionibus à Cenſuris, vt, vbi opus eſt, parti ſatisfiat. Singulariter tamen in Abſolutionibus & Diſpenſationibus in foro Conſcientiæ tantùm, hoc ipſum includitur vt per illa nihil tangatur quod extrinſecum forum reſpicit, ſiue quod ad illud pertinere poteſt. Vide dicta dubio 1.

RESOLVTIO II.

Illa pro foro Conſcientiæ ſanctè inſtituta ſunt.

Renouationes dictæ *Leonis* 10. *Pii* 5. ſiue etiam *Gregorii* 13. in iis quæ fortè obſtant Decretis *Concilii Tridentini* pro foro Conſcientiæ ſanctè, vtiliter, & legitimè factæ ſunt. Ratio clara eſt: Quia in ſalutem Animarum, pro foro Dei & Animæ ac Conſcientiæ quiete ſunt factæ juxta pietatem, & debitum Paſtoralis Officii, & Eccleſiæ mentem, nè in iſto foro ſalus Animarum defectu Medicorum obuiorum periclitaretur. Vide dicta in Præſuppoſito 2. & 3. ante Reſolutiones.

Nec omninò aduerſari videntur *Concilio Tridentino*: Quia vt in Superioribus oſtendimus *Concilium Tridentinum* & Patres Concilii omnia ſua concluſerunt: *ſaluâ auctoritate Pontificis Maximi, & ſub ejus pleno beneplacito*: Sic autem Pontifices poſt Cōcilium judicarunt ſaluti Animarum expedire. Præterquam quòd vel nullis Priuilegiis vel paucis derogauit *Concilium Tridentinum*, quæ ad ſolum forum Conſcientiæ ſpectant: Vnde in iis quæ mixta ſunt, cum foro externo, ſemper ſaluari poſſunt, quæ ad forum externum pertinent, abſque intereſſe fori Conſcientiæ per Prudentes Confeſſarios.

Nec ſunt contraria Concilio Tridentino.

Dices: Sequentes Pontifices reuocarunt omnia Priuilegia Regularium quæ *Concilio Tridentino* quouis modo aduerſantur. Rėſp. Dupliciter ſe Pontifices habuiſſe circa Priuilegia quibus derogauit *Tridentinum*: Alii enim ſimpliciter caſſarunt vt *Pius* 4. Alii non tam reuocauerunt, quàm non confirmauerunt, vt *Gregorius* 13: *Sixtus* 5. *Clemens* 8. *Paulus* 5. Alii pro foro ſolo Conſcientiæ confirmarunt, vt *Pius* 5. & *Greg.* 13. Generaliter autem dico, Nullum me notaſſe Priuilegium aut Prouiſionem, quæ ad ſolum Conſcientiæ forum pertineat, & quæ ex ea parte quoad forum Conſcientiæ pertinet, aduerſetur *Tridentino*.

Papa ſe diuerſimodè habuerunt circa illa Priuilegia.

RESOLVTIO III.

Omnibus itaque Priuilegiis, quæ Fratres Minores ſiue Mendicantes ante *Concilium Tridentinum* obtinuerunt, obſeruatis iis quæ in ipſis Priuilegiis ad ſolum forum Conſcientiæ ſpectant & in eodem foro terminari poſſunt, licitè & ſanctè vtuntur & vti poſſunt. Reſolutio patet ex dictis.

Excuſatio Auctoris ad Lectorem.

Excuſet me beneuolus Lector, ſi in hoc Fundamento limites exceſſi: Non enim potui Matris Eccleſiæ affectum in genuinam ſobolem ſuam Fratrum Minorum Ordinem, nec ſobolis ad Matrem indeclinabilem Obedientiā exprimere, niſi & ipſius liberalem Manum & indefeſſam Curam oſtenderem: debui autem & ad Perſecutiones, & ad Lites & Quæſtiones deſcendere vt Contraria juxta ſe poſita magis in oſtenſione veritatis eluceſcerent. Nec inutilis fuerit hæc quantumuis prolixa digreſſio, quippe quæ & hiſtoricas narrationes contineat, & fundamenta Doctrinæ, quæ in illis miſcetur ad Lectorum ſatisfactionem repræſentet.

FVN-

TITVLVS XII.

FVNDAMENTVM XII.

ORDINIS FRATRVM MINORVM.

Laborum, Opitulationum, Miniſteriorum pro Eccleſia Dei ſuſceptorum Meſsis vberrima.

Comparata

AMETHYSTO XII *Fundamento Apoſtolico.*

QVI ex Naturæ rerum Inueſtigatoribus *Amethyſti* lapidis pretioſi naturam ſcrutati ſunt, has ei proprietates adpinxerunt: Et 1. quidem hanc *Amethyſto* originem adſcribunt, vt ex *Sardio* ſiue *Sarda* lapide oriatur, vel potiùs *Sardæ* velut adnaſcatur. 2. Quòd etſi *Amethyſtus* velut medius inter terrenos lapides & inuolucra naturæ inueniatur, ab aliis tamen lapidum vel terræ qualitatibus nec alteretur, nec patiatur, ſed velut ſuâ ſorte contentus immunis permaneat. 3. *Amethyſtum* omni ſculpturæ facilem tradunt. 4. Vim maximam illi omnia ad ſe trahendi fœliciùs quàm Succino vel Magneti adſcribunt. 5. Ebrietatem arcere, & ſobrietatem conciliare aſſerunt. 6. Et vt *Amethyſtum* geſtanti nihil deſit, Vigiliam & Vigilantiam hilarem cauſare contendunt. Tribus vero coloribus *Amethyſtum* venuſtari referunt: 1. *Flammeo* ad vini ardentioris ſimilitudinem. 2. *Violaceo.* 3. *Purpureo* & roſæ rubeſcentis ſpeciem referente, quæ omnia *Ex Plinio* & aliis collecta, curioſus lector videre poteſt apud *Riberam*, *Cornelium à lapide*, & *Alcaſar* in cap. 21. Apoc. *Amethyſti qualitates.*

Qualiter autem hæc duodecimo fundamento Apoſtolico ipſiſque Apoſtolis in *Amethyſti* figura competant, non eſt qui non diſcernere poſsit, qui vitam Apoſtolicam vel à limine intuitus fuerit: Apoſtoli enim ex *Sarda* lapide (quæ *Paupertatis Euangelicæ* ſpeciale ſymbolum eſt) ſiue nati, ſiue adnati dicantur, pro ſuæ Originis & totius vitæ Theſſera, *Paupertatem Chriſti Ieſu* nudi & crucifixi mundo velut vexillum prætulerunt, eâ quidem integritate, vt in medio hominum, nullis mundanis fumis vel alterationibus inficerentur, ſed ſuâ ſorte intemeratæ Paupertatis contenti, omnibus omnia facti, *Comparata Apoſtolis.*

impreſsionibus diuinis digitorum *Spiritus Sancti* ad nutum parerent: Vnde non mirum ſi vt *Amethyſtus* corda omnium ad ſe attraherent, virtute illius qui eleuatus à terra omnia traxit ad ſeipſum. Hi ſunt qui perfectiùs quàm *Amethyſtus.* Ebrietatem ſcientiæ & faſcinationis mundanæ effugarunt, vt ſobrietatem Euangelicæ Veritatis & fidei Mundo inducerent, ſemper vigiles; ſemper operibus ſibi commiſsis incumbentès. Quibus pro colore *Flammeo* vini ardentioris ſpectabilis inerat *Charitas*: Pro *Violaceo Manſuetudo* & *Pietas*: Pro *Purpureo Tolerantiæ* & *Patientiæ* vſque ad ſanguinis effuſionem & Martyrium purpurata Victoria.

Hoc ipſiſsimum eſt duodecimum Ordinis Minorum fundamentum, in quo Totius Vitæ Euangelicæ quam profitentur Corona completur. *Quid eſt enim Frater Minor?* Niſi *Amethyſtus ex Sarda Paupertatis Altiſsimæ*, quam Chriſtus verbo & exemplo docuit, lapide natus, & Profeſsione adnatus: Cui etſi permiſſum eſt terrenis ad neceſsitatem ſimpliciter vti: nullatenùs tamen conceſſum aliquo terrenarum rerum Iure quantumuis titulo ſpecioſo alterari: ſuâ ſorte quidem ita contentus, vt tamen ad ſculpturæ receptionem per manus diuinæ ſtylum ſe ſemper paratum exhibeat. *Quid eſt Frater Minor?* Niſi *Amethyſtus* vitâ, verbo, oratione omnes ad Deum trahens: Sobrietatem fidei & Euangelicæ Puritatis hominibus inſtillans: Ebrietatem Calicis Meretricis Apocalypſis prohibens: In omnibus ſemper vigil: ſolo colore *Charitatis* Flammeo rutilans: Ad omnes violaceæ *Manſuetudinis* ſuauem odorem coloremque deriuans: *Tolerantiâ* & *Patientiâ* in aduerſis ad Purpuram etiam Martyriorum viam ſibi ſternens. Et quidem de horum plurimis in ſuperioribus Fundamentis actum eſt: In hoc autem Fundamento, qualiter Fratres Minores omnibus omnia facti, omnes ad ſe trahant, fidem & Euangelicam Puritatem omnibus influant, omnibus inuigilent, Patientiâ, Charitate, Manſuetudine apud omnes valeant, ex Meſſe plurimâ, ex turgentiſsimis Manipulis, ex effectibus & fructibus ſequentibus, tota fundatio Ordinis Seraphici ſuper Chriſto lapide in figura & lapide *Amethyſti* concludenda demonſtrabitur.

Item FF. Minoribus.

PRÆ-

PRÆAMBVLVM.

Meſſis Vberrimæ, Manipulorum S. Franciſci & filiorum ejus in vniuerſo orbe compendioſa diſtributio.

S. Franciſci ejuſque Filiorum Miſſio in omnem terrã. S. Franciſci & filiorum Miſſionem ad vniuerſi Orbis Climata, vt conſtat de Apoſtolica olim Miſſione, factam non ſolùm Prophetæ & Oracula ſæpiùs repetita conuincunt, ſed ipſa Miſſionis Executio, tam in perſona *Seraphici Patris*, qui ſeipſum *Aſiæ*, *Africæ*, *Europæ*, verbis, ſignis, & operibus manifeſtum fecit, quàm in filiorum indefeſſis laboribus, quos etiam abſconditiſſimis terrarum angulis impenderunt, Ita vt lepido pariter & pio Rythmo benè de S. Franciſco & ardore ejus concluſerit S. Bernardinus vt ſequitur:

Franciſcus Italicus fuit huic Patronus,
Vir pauper & Modicus & ſanctus, & bonus,
Vix eſt pagus vnicus, vix eſt mundi conus,
Quo non ſit authenticus Succeſſorum ſonus.

Pſ. 18. v. 5. *In omnem* itaque *terram exiuit ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum:* Et vt apertè S. Franciſcus Eminentiſſimo Cardinali Protectori Hugolino ſciſcitanti: *Quær.* Cur ſuos filios ad terras remotas mitteret incommodis famis, ſitis, & laboribus eos exponens, reſpondit: *Fratres ſuos à Domino electos pro ſalute Animarum totius mundi, totum mundum penetrare debere*; ſicut & euentus docuit.

Quia verò non mei muneris eſt, Omnium operum, quæ in vtilitatem Eccleſiæ Ordo Minorum geſſit, Chronologiam Hiſtoriamuè texere (ſcio enim hoc opus aliis à Reuerendiſſimo P. N. Generali demandatum) tantùm velut in compendio aliquos Manipulos intendo annotare: Et quia Eccleſia Chriſti ſponſa quatuor potiſſimùm Aduerſariorum perfidiâ concutitur, ſcilicet: *Infidelium*, *Schiſmaticorum*, *Hæreticorum*, *& peruerſorum Chriſtianorum:* Hâc quidem diſtributione per Sectiones & Paragraphos vtar.

Partitio hujus Tituli. Ac 1. *Quid per ſe ſuoſque S. Franciſcus circa Infideles ad veri Dei cognitionem adducendos operatus fuerit?*

2. *Quanta Fratres Minores in Schiſmaticis Catholicæ, Apoſtolicæ, Romanæ Eccleſiæ reuniendis geſſerint?*

3. *Quantis laboribus, & quibus fructibus Fratres Minores Hæreticos & eorum Hæreſes inſectati fuerint?*

4. *Quantò bonorum operum, ſignorum, & doctrinæ fructu Fratres Minores Eccleſiæ Matri in filiorum ſuorum vtilitatem adſuerint?*

Cùm autem Orbis vniuerſus quatuor partibus diuidatur, *Aſiâ*, *Africâ*, *Americâ* & *Europâ*, Meſſem ſuis diſtinguemus regionibus; Et quamuis illa non niſi vltima vindemiâ Æterni Judicis terminanda ſit, aliqua tamen producere conabimur quæ vſque ad hæc poſtrema ſæcula meſſe vberiore ſunt collecta.

SECTIO I.

Quid per ſe, ſuoſque filios, S. Franciſcus circà Infideles ad veri Dei cognitionem, & veritatem fidei adducendos operatus fuerit?

§. I.

De Manipulis in Infidelium conuerſione per Aſiam *collectis.*

NEſcit (teſte Ambroſio) *tarda molimina Spiritus Sancti gratia:* Qui igitur tamquam *alter Angelus ab ortu ſolis aſcendẽs* mandatum acceperat imperandi quatuor Angelis percuſſoribus: *Ne nocerent terræ & mari, neque arboribus*, quoad vſque ſignaſſet Seruos Dei in frontibus eorum: Accepto numero Sociorum ſtatim ad ſignum *Tau*, ſignum Crucis & Pœnitentiæ omnibus imprimendum ſe accinxit. *S. Franciſci voluntas eundi ad ſaracenos.* Quia verò ſe & ſuos contra horribilem Beſtiam *Mahumetem*, quæ potiſſimum *Aſiam* tunc depopulabatur (tria enim regna jam obtinuerat, quibus velut Cornibus tribus orbem concutere parabat, nimirùm *Arabiam*, *Syriam*, & *Ægyptum*) Primam aciem in *Aſiam* direxit ad *annum* 1219. Ordinis 12. Etſi enim ab *anno* 1209. jam ab *Innocentio* 3. accepiſſet mãdatum prædicandi vbique Pœnitentiam, & jam magnam partem Italiæ peragraſſet: Et demùm ad *annum* 1212. re collatâ cum ſummo Pontifice, & acceptâ illius Benedictione ad Mahumetanos in *Syriam* proficiſci deſideraſſet, diuinâ nihilominùs diſpoſitione impeditus perficere non potuerat idipſum, ad quod, inſtillante ei Chriſto Martyrii flagrantiſſimum deſiderium, omnibus modis ſe præparauerat vſque ad *annum* 1219. *Impeditur.*

Anno igitur 1219. vndecim Sociis, ſibi mirabiliter, Deo per puerum illos deſignãte, aſſumptis: *Anconâ* ſoluens, *Ptolomaidam* primùm venit, & dimiſſis Sociis ad partes Saracenorum, ipſe vno diſcipulo ſuo F. Il- *Reſumitur & de facto vadit.*

Digitized by Google

luminato comite rectâ *Damiatam* Ægypti Ciuitatem, quam Chriſtianus exercitus obſidebat peruenit: Vbi etſi ob actuale bellum cum Saracenis vlteriùs progredi diſſuaderetur, & ipſe quidem imminentem plagam Chriſtiano exercitui Dei monitu prædixiſſet: Nihilominùs periculis omnibus ſpretis, ſpreto etiam crudeli edicto Soldani, quo cuicumque ſibi deferenti caput Chriſtiani biſantium aureum promiſerat, Ad Soldani Babyloniæ præſentiam properauit, & penetrauit, ac in itinere verbera & vincula paſſus, Euangelium Chriſti Soldano annuntiauit Barbarique cor efferatum, & à Chriſtianis ſummè abhorrens, tanta dulcedine & manſuetudine repleuit, ut non niſi affectum in S. Virum ſpiraret. Verùm qui ſolus nouit tempora, quæ Pater poſuit in ſua poteſtate, & in cujus manu ſunt ſortes illæ *Æternæ Electionis*; in hoc quidem occurſu aratro & ſulco potenti Cordis illius glebas fregit, ſemini verbi Dei, etſi tribulis & ſpinis nonnullis remanentibus, locum dedit; incrementum tamen in opportunum tempus diſtulit, vt arbor bona daret fructum in tempore ſuo, ita vt nec folia defluerent.

Omnibus periculis ſpretis peruenit ad præſentiam Soldani.

Apud illum quid tunc effecerit.

Accipe autem Manipulos aliquos quos velut Ordinis primitias S. Pater in hoc itinere per ſe & ſuos meſſuit & in horreum Eccleſiæ opportunè inuexit.

Manipuli S. Franciſci.

Primò itaque: Actualem conuerſionem ad fidem Soldanus quidem diſtulit: Ipſum tamen S. Virum multis muneribus fruſtrà tentatum probatumque, & alibi fructificare deſiderant, ad exercitum Chriſtianum remiſit: Ipſi & ſuis Fratribus non tantùm facultatem euangelizandi verbum Dei inter ſibi ſubditos dedit, ſed & Symbolo deſignato illos ab omni periculo & injuria, velut Saluo Conductu immunes reddidit: Quæ omnia Euangelicæ Agriculturæ, & ſeminantibus tempus & occaſionem dederunt: Nam & ipſe S. P. ad exercitum Chriſtianorum antè Damiatam rediens, ignem ſpiritus continere non potens, Totam exinde *Paleſtinam Syriam*, & *Galilæam* non ſine fruge prædicando peragrauit (vt habet antiqua legenda Celani) Sociis etiam vbique per Saracenos diſperſis, qui eorum ſermonibus aurem benignam præbebant eòvſque (teſte Eminentiſſimo Cardinale Jacob. de Vitriaco) donec in *Mahometi* ſui perfidiam inueherentur. Sed nec hîc finis.

Impetratâ Soldano licentiam vbique prædicandi.

Quod fecit magno fructu.

Secundò: Dum Ordinis Patribus inſtantibus ob ſubortas difficultates S. Pater in Italiam reuocaretur; diuinâ ſemper dirigente clementiâ, ad Soldanum rediit, ſuum reditum in Italiam expoſuit, prædicationem ſalutis reſumpſit: ſed cùm tempus fructuum necdum aduenîſſet: Eò tandem deuentum eſt, vt Soldanus ſe orationibus Sancti committeret, ſub ſpe quòd illius meritis, veræ fidei aliquando nomen daret: Hic de Meſſe pleniore certus factus eſt Pauperum Patriarcha: Accepto enim ſigno ſalutifero in Oratione, valedicens Soldano: Illum de futuro Baptiſmo & ſalute aſſecurauit, dato arrhabone: Quòd ipſe Seraphicus Pater poſt tranſitum hujus vitæ, Soldano duos Fratres ſuos mitteret, qui eum & Sacro Baptiſmate intingerent, & ad ſalutis æternæ gaudia diſponerent: Tantùm vt ſe Soldanus juxtà audita de fide Catholica diſponeret, & impedimenta omnia interim remoueret. Quod mirabiliter euenîſſe operâ duorum Fratrum, quos inſcrutabilis Diuinæ Prædeſtinationis Clementia in tempore opportuno prouidit, Speculum vitæ S. Franciſci c. 74. cum Piſano Conform. l. 1. fructu 38. refert; Nec non S. Antoninus Tit. 14. c. 3. §. 3. & Vitriacus ad annum 1219. teſtantur.

Reuertens in Italiam Soldanum aſſecurat de ſalute æterna.

Quod ſic euenit.

Tertiò (Attendat lector quomodò apud Soldanum à die valedictionis S. Patris omnia albicabant ad meſſem) referentibus Vitriaco, Abbate ſtadenſi, & Matthæo Paris omnibus ferè viro Dei contemporaneis (quos citant Annales FF. Minorum ad *annum* 1219. *n.* 60.) Ex eo enim tempore Soldanus tanto affectu in Chriſtianos ardebat: Vt Treugâ ſiue Induciis paulò pòſt cum Frederico 2. Imperatore compoſitis: Omnes Cultores fidei Chriſtianæ vbique in ſuis ditionibus vinculis detentos libertate donârit, & vt ad Chriſtianas Regiones liberè reuerterentur, aut etiam in ſuis regnis liberè remanerent, permiſit.

Soldanus liberat omnes Chriſtianos.

Denium: Tantâ fiduciâ Chriſtianis adhæſit, vt eos ex tunc ſui Corporis Cuſtodes adhibuerit, licèt ejus parens à *Laſcaro* Græco fuiſſet interfectus.

Adhibet eos ſuis corporis Cuſtodes.

Inſuper: Crucem Domini, quam in ſuam poteſtatem in inuaſione Jeruſalem acceperat, gratis reddi juſſit, & Captiuos iterum omnes ad triginta millia à vinculis dimiſit omneſque Chriſtianos, ſaluis rebus & corporibus, ex Ægypto abire indulſit: hoc Decreto; Vt abeuntibus, ſi quidem diuites eſſent, alimenta pecuniâ diſtribuerentur: Sin pauperes aut infirmi, gratis exhiberentur.

Crucem Domini captam reddit, liberatis multis iterum Chriſtianis.

Nec hic fuit propenſæ liberalitatis finis: Cùm enim Hoſpitalia quædam in ſuis terris eſſent ædificata, Reditus opulentiſſimos, & pecuniam multam illis legauit: Ita vt de illo concludat poſt viſitationem S. Franciſci Matthæus Paris: *Erat autem* (ait) *licèt Paganus, Veridicus, Munificus, parcens (in quantum permiſit legis ſuæ ſeueritas & Vicinorum ſuſpicio) Chriſtianis.* Ita igitur vas quod videbatur in contumeliam, Deo per ſeruum ſuum Seraphicum ſic diſponente,

Hoſpitalia dotauit.

Ejus Laus.

ponente, factum eſt in honorem: Et quod S. Pater viuens non poterat, per ſuos Fratres abundantiſſimâ meſſe compleuit.

Fructus laborum quibus proueniant

Porrò ſtudioſo rerum ſacrarum Lectori duo hic aduertenda ſunt: *Alterum*: Nec ſemper eodem tempore, nec ſub iiſdem Operariis laborum fructus colligi quod præclaro Emblemate proponit Dominus per Iſaiam c. 55. *Quomodò* (inquit) *deſcendit imber & nix de cælo, & illuc vltrà non reuertitur, ſed inebriat terram, & infundit eam, & germinare eam facit, & dat ſemen ſerenti, & panem comedenti: ſic erit verbum quod orietur de ore meo, non reuertetur ad me vacuum.* Hæc eſt deſcriptio diuinæ Prouidentiæ in miniſterio verbi Dei, quod, modò vt imber gratioſus fœlici quodam fauonio ſpiritus ſancti immiſſus, omnia germinare facit; modò frigidiſſimæ niuis inſtar, Aquilone frigido vento perflante, duri ori aurâ velut impeditur ſeuerioris hiemis brumalibus contranitentibus, donec præualeat virtus Omnipotentis Dei: Nunquam tamen effectu ſecundum Dei propoſitum vacat, ſed ſemper quem propoſuerat Deus effectum obtinet, benè Pſalmiſtâ canente *Euntes* (ait) *ibant & flebant mittentes ſemina ſua, venientes autem venient cum exultationes portante manipulos ſuos. Alterum* conſiderandum eſt: Tempeſtatibus ſuborientibus, ſæpiùs vel ſterilitates inductas, vel ſegetes uredine percuſſas, nouos colonos operarioſque deſideraſſe, Quod qualiter in his Fratrum Minorum pro Deo ſuſceptis laboribus euenerit, paucis perſtringo.

Iſa 55. v. 10.

Prouidentia diuina in miniſterio verbi Dei.

Pſ. 125. v. 6.

Manipuli Sociorum S. Franciſci.

Sociis igitur in Aſia laborantibus, & S. Patre in cœlum abeunte, ſeptimo poſt obitum anno, Gregorius (cui Pontificatum præſagierat S. Patriarcha) perpendens quæ ipſi in viuis communicauerat Vir Seraphicus, *anno* 1233. de Mahumetanis ad fidem conuertendis ſollicitus, ex Fratribus Minoribus non paucos Operarios induſtrios miſit; & alios quidem ad *Soldanum Damaſci*, alios ad *Georgianos* Hæreſi & Infidelitate pariter infectos, alios ad *Calypham de Balduc* (quem vt ſucceſſorem Mahometis ſaraceni venerabantur, quique habebatur vt Caput & Origo erroris Mahumetani) & cæteros Orientis Infideles ac Paganos, deſtinauit, cum litteris & facultatibus, vt eorum conuerſioni vacarent. Quæ quidem Miſſio tantam operata eſt meſſem, maximè apud *Georgianos*, vt ipſe Rex remiſſo ad Pontificem F. *Jacobo de Ruſſano* plures Operarios expoſtularet, quos & Pontifex datis ad eum litteris multiplicauit. Et quamuis hi inter Schiſmaticos aut Hæreticos computentur, quia tamen in medio Saracenorum habitabant, præcipuus labor Fratrum in Saracenis conuertendis impendebatur, vt conſtat ex litteris præfati Pontificis, quæ incipiunt: *Cùm meſſis multa. Datu 6. Idus April. Pontif. anno* 7.

Mittuntur ad diuerſos Infideles.

Ad Georgianos &c.

Verùm moto poſteà à Chriſtianis infœlici bello contra Saracenos, & fructu Animarum per hoc impedito: Hæc Miſſio ceſſauit donec *Innocentius* 4. iterum, humanis mediis deficientibus, ad Prædicationem Euangelii renouandam recurrit, vt, qui Armis ſubdi non poſſent, diuinæ gratiæ virtute ad Dei cognitionem compellerentur: Vnde *anno* 1244. iterum ad FF. Minores Bullam Apoſtolicam dedit, quâ illos, ad Saracenorum & Infidelium terras auctis facultatibus dirigebat. Data erat Bulla *Janua* 4. *Non. Octob. Pontif. anno* 2. *Anno* iterum ſequenti 1245. miſit *F. Laurentium de Portugal* cum ſociis plurimis ad Regem & populum Tartarorum: De quibus hoc Teſtimonium Pontifex præſtat *Minoritas* (ait) *Fratres, quos tamquam diu ſub Obſeruantia Regulari probatos, & plenè in ſcripturis ſacris inſtructos, inter alios praelegimus, quia vtiliores vobis fore credimus, tamquam Saluatoris noſtri humilitatem ſectantes, ad vos duximus tranſmittendos* &c. Quantæ verò vtilitatis hæc Miſſio fuerit, accipe ex verbis fidelis ſcriptoris *Hieronymi Plati l.* 2. *c.* 30. vbi de FF. Minoribus ſupradictis: *Iidem* (ait) *ad Tartaros ab Innocentio* 4. *miſſi ad annum* 1245. *quo tempore cùm magnus hominum numerus Euangelium admiſiſſet, paulò pòſt multò plures Operarii deſtinati, Monaſteria multa inſtituta, denique res Christiana fœlicitas prorsùs adminiſtrata eſt.* Quæ quidem res eò à FF. Minoribus perducta eſt, vt ad *annum* 1254. multi Principes & Reges in Tartaria fidem Catholicam reciperent: Inter quos (teſte *S. Antonino Tit.* 19. *c.* 8. *§.* 21.) *Magnus Cham*, ſupremus Tartarorum Dominator, cum aliis Dynaſtis inferioribus ad Chriſti fidem conuerſus eſt, & quidam *Sartach* Rex, ad quem congratulatorias de ſua fide ſcripſit *S. Ludouicus* Gallorum Rex, quas referunt Annales ad præfatum *annum* 1254. *n.* 44.

Ad Tartaros.

Magnus Cham cum aliis conuerſus.

Verùm quò fœcundior meſſis, & ager fructuoſior, eò majori ſollicitudine & laboribus excoli debuit, illum Inimico omnis boni miris tempeſtatibus, euentibuſque exagitante. Hinc ſanguine Martyrum plurimorum ex Ordine FF. Minorum irrigari & irrorari, ac hyeme perſecutionum Charitas Chriſtianorum decoqui debuit. Tantam autem frugem poſteà FF. Minores in Imperio Tartarorum ampliſſimo fecerunt, vt ad *annum* 1278. primò ſub *Ioanne* 20. dein ſub *Nicolao* 3. ſucceſſore, *Abagha* Orientalium Tartarorum Rex ſuo, & *Quolibeii* Magni Chami Imperatoris Anun-

Item Abagha & Quolibey.

nunculi ſui (qui vterque Chriſtianam fidem receperat) nomine, mitteret legatos Romam, vt Operarios nouos Romanus Pontifex deſtinaret ad populi totius Imperii Tartarorum conuerſionem, & ad Baptiſmo tam filios quam populos ſibi ſubditos intingendos. Ad quos Pontifex miſit cum grauiſſimis Epiſtolis (quæ habentur in *Regeſt. Vaticano n.* 13.) ſequentes Fratres, his verbis ad *Abagham* Regem ſcribens: *Pro tua* (inquit) *& prædicti Quolibey Magni Chami Imperatoris & Moderatoris omnium Tartarorum Illuſtris Auunculi tui (qui jam dudum fuiſſe aſſeritur baptiſatus) filiorum, populique ſui, tuæ populique tui procuranda ſalute, ſeruitutis noſtræ debitum exſoluentes F. Gerardum de Prato, Antonium de Parma, Joannem de S. Agatha, Andream de Florentia, & Matthæum de Aretio Ordinis Minorum Viros Religione conſpicuos, honeſtate vitæ pudicos, morum claritate decoros, & S. Scripturæ ſcientiâ præditos: Vt tu, filii tui, populiſque ipſum Dominum Jeſum Chriſtum Saluatorem noſtrum, ſalutaribus eorum eruditionibus agnoſcendo, ac ab eis illi ex vobis qui nullum hactenus baptiſmum, vel non in forma debita receperunt:* In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen; *auctoritate noſtrâ ſecundùm ritum quem in hoc eadem ſeruat Eccleſia Chriſti Baptiſmate baptiſati, nomen ſuum glorioſum, quod eſt ſuper omne nomen Chriſtianæ fidei obſeruatione colatis; de Fratrum noſtrorum conſilio duximus deſtinandos &c. Datæ erant litteræ Romæ apud S. Petrum Kal. Octob. anno* 1. Cujus ſimiles *in eodem Regeſto n.* 14. reperiantur directæ ad præfatum *Quolibey Magnum Chanum.* Et *n.* 15. ad Fratres ſuprà nominatos ad Tartaros miſſos: quos ſecuti ſunt plures ex Ordine ob nimiam Chriſtianæ fidei meſſem, quæ in illis locis apparebat.

Nicolaus 3.

Tangodomor à fide deficit & perſequitur Chriſtianos.

Porrò dum fideliter Operarii laborant cum Regibus & Dynaſtis, immiſſiones fiunt per Angelos modos, Deo ſic permittente: Princeps enim Tartariæ nomine *Tangodomor, Germanus* Frater *Abagha* Regis in Aſia Majori (de quo ſuprà) occiſo Fratre ſuo *Abaghâ*, rejectâ fide Chriſtianorum, quam ſimul cum Baptiſmo ſuſceperat in juuentute, ad *annum* 1282. dilatato dominio, fidem ſimul & Pietatem exuit, & amplexus fidem Saracenorum, *Nicolai* nomen (quo in Baptiſmo inſignitus fuerat) in nomen *Mahometi* commutauit, deinceps vocatus *Mahomet*; & duobus annis quibus ſuperuixit Chriſtianos Tartaros crudeliſſimè perſecutus eſt; ſpecialiter autem Religioſos, ex quibus Ordinis Minorum Fratres Martyrio affecti, quorum Capita incredibili inhumanitate Saraceni excoriabant: Donec afflictionis populi miſertus Dominus, & ſanguine Martyrum placatus, dictus *Mahomet Tangodomor* à proprio Nepote *Argone* filio *Abagha* Regis Chriſtianorum amico occideretur, & res Chriſtianorum in Tartaria multo incremento, procurante dicto *Argone* refloruerunt. Ipſius enim operâ factum eſt, vt & templa Chriſtianorum à Patruo ſuo deſtructa reædificarentur, Saracenorum delubra ſolo æquarentur, & omnes Mahumetani ab vniuerſo Tartarorum & *Argonis* dominio exulare cogerentur, vt Chriſto & Chriſtianis in pace fieret locus iſte: Ipſo *Argone* Baptiſato, ac Reginis *Tuchtauâ* & *Elegage*, vt conſtat ex Epiſtolis Cameralibus in *Regeſto Vaticano n.* 12. 16. & 17. in quibus Studia & labores FF. Minorum mirum in modum commendantur.

Annales 1284.

Nec hîc fuit finis: Nam in vaſtiſſimo Imperio Tartarorum, alii iterum FF. Minores ad *annum* 1296. ſunt miſſi. Inter quos mirè fructificauit *F. Joannes à Monte Coruino*, qui indefeſſe tam per pueros quos Baptiſmo renatos Sacris imbuebat, quàm per alios induſtrios laborans, tandem ad *annum* 1310. *Magnum Cham* Tartarorum, qui tunc imperabat cum Matre ad Catholicam fidem perduxit, propter quem Imperator in Baptiſmo *Joannes* appellari voluit, & paulò pòſt ex hac vita migrans in Conuentu FF. Minorum ſolemni ritu tumulatus eſt; Cujus corpus cùm ob ingruentia bella à Fratribus fugientibus poſt triginta annos exhumatum transferretur in Ciuitatem *Saray* inuentum eſt ita integrum & incorruptum cum veſtibus & puluinari, ſuper quo Caput recumbebat, ac ſi eâdem die ſepultum fuiſſet. In quo loco *Saray* etjam jacebat *Cathogonti* Frater Imperatoris Tartarorum, à Fratribus Minoribus conuerſus, miraculis clarus.

Magnus Cham Joannes cum Matre conuerſus.

Ejus corpus poſt 30. annos à morte incorruptum.

Tanta autem fuit vbertas Meſſis in Tartaria tempore *F. Joannis de Monte Coruino*, vt quantumuis Pontifex illum *Cambalienſem* (quæ erat vna ex præcipuis Ciuitatibus) *Archiepiſcopum* conſtituiſſet, cum poteſtate ordinandi ſibi ex Fratribus ſuffraganeos ſufficientes, nihilominùs continuè ipſi deberent ſubmitti Fratres in auxilium: Tantuſque fuit Viri feruor, vt (teſte *B. Odorico Nano* de forp Julio qui Tartariam poſteà peragrauit) ipſius vnius *F. Joannis de Monte Coruino* operâ in ſola Tartaria pluſquam triginta millia Saracenorum ad fidem Chriſti conuerſa ſint. Cujus mors ſummam cauſauit in populo iſto triſtitiam, quâ commotus Imperator Tartarorum ad *annum* 1338. iteratò deſtinauit legatos ad Pontificem *Benedictum* 12. quatenùs ſibi FF. Minores mitteret, qui *Joannis à Monte Coruino* vigilantiam reſumerent,

Ioannes de Monte Coruino quanta in Tartaria fecerit.

Nec

Nec aliæ partes Aſiæ ſuis Operariis ex hoc Ordine caruerunt, nam in Perſidem, & omnes Orientales Regiones prædicatio eorum penetrauit, & vt breuitatis gratiâ ex vno cætera intueamur: Clara eſt & Orbi notiſſima B. *Odorici* ex portu Naono Foro-Julienſis peregrinatio, quâ ſexdecim annorum ſpatio totum ferè Orbem peragrauit, & ad Indos qui Aſiæ adjacent, & ad Jappones, ac Magnum Karum perueniens ultra viginti millia Paganorum & Infidelium Chriſto peperit, & Baptiſmate renatos Eccleſiæ aduexit. Nec in hanc horam defuerunt Operarii ex Ordine Minorum in Aſia laborantes, in qua *Sex* adhuc pro tempore diuerſas *Miſſiones* fixas Ordo poſſidet. Inter quas notiſſima eſt illa, quæ ſanctam Ciuitatem Hieruſalem, & loca ipſi annexa complectitur, vbi FF. Minores miros fructus faciunt, de quibus infrà ſuo loco. Et ad Aſiam quidem pertinent *India* illæ *Orientales*, quas FF. Minores primi occupauerunt; ſed cùm vnus ferè fuerit Patrum labor cum iis qui in *America* laborauerunt, eorum Manipulos in Titulum de *America* transferemus.

B. Odorici Naoni peregrinatio, & labor in conuerſione Infidelium.

§. II.

De Manipulis in Africa collectis.

NEc Africana tellus libera fuit ab opere & cultura FF. Minorū: Etſi S. Pater *anno* 1213. Martyrii deſiderio flagrans fruſtrà iter attentarit *Marochium*, infirmitate corporis in Hiſpania impeditus ne vlteriùs progrederetur: Eo ipſo tamen tempore, quo iter in Syriam aggreſſus eſt, quinque primos Fratres *Berardum, Petrum, Accurſium, Adiutum* & *Ottonem*, ad *Miramolini* regnum *Marochium* miſit, qui ad *annum* 1220. primo ſanguinis Franciſcani irriguo terram illam irrorarunt ad fruges futuras. Quam irrigationem anno ſequenti proſecuti ſunt alii ſeptem *Daniel, Angelus, Samuel, Donulus, Leo, Hugolinus* atque *Nicolaus* apud Septam Saracenorum vrbem, vt fertilior Domini ager redderetur. Iuualuit enim poſteà Meſſis vberrima FF. Minoribus deſudantibus, & primorum ſanguis Martyrum inſignes reddidit Manipulos.

5. Primi Martyres FF. Minorum.

7. Martyres.

Nam (vt ex *Surio* referunt Annales) eo ipſo anno quo primitiæ Martyrum in Cœlum illatæ ſunt, tantâ peſte & ſterilitate regnum *Miramolini* Marochiorum Regis, Deo ſic miſericorditer judicante, attritum fuit, vt maxima pars gentis illius morte extingueretur: Nec ira Dei Regi pepercit, cujus brachium & latus dextrum, eo ipſo anno quo Martyres interfecerat, vſque ad pedes penitus exaruit: Quâ plagâ territi Saraceni glomeratim ad Martyrum Sepulchrum veniam petituri concurrebant, donec Deus & peſtilentiæ plagam remitteret, & copioſo imbre terram ad priorem fœcunditatem reſtitueret.

Saraceni poſt necem Martyrum variè afflicti aſſciuntur Chriſtianis.

Quo miraculo Rex commotus, in Chriſtianos affectu beneuolo totus inclinatus, publico Edicto permiſit, vt Chriſtiani publicè ſuæ fidei exercitia celebrarent, & Catholicum Antiſtitem (modò ex Ordine FF. Minorum eſſet) haberent, & Romano ritu ſibi Eccleſiam conſtruerent. Prout factum eſt; Nam F. Agnellus ſiue Agnus ſub *Gregorio* 9. Epiſcopus Marochitarum conſtitutus eſt, quo mortuo *ad annum* 1246. *Innocentius* 4. Succeſſorem nominauit F. *Lupum Ferdinandum Dain* ejuſdem Ordinis. Quantâ verò Chriſtiana fides incrementa in illo regno per FF. Minores ſuſceperit, conſtat ex Epiſtolis *Innocentii* tam ad Diœceſanos iſtius Epiſcopatus, quàm ad Regem Marochitarum, in qua Pontifex gratias agit Regi, quòd Catholicorum Principum ac Prædeceſſorum ſuorum imitando veſtigia, qui Marochitānam Eccleſiam multis libertatis priuilegiis munierant, plurimorumque bonorum largitione dotarant, *Non ſolum* (ait) *à conatibus & morſibus malignorum, & contrariorum Chriſtianæ fidei defendiſti, ſed munificentia tua eidem immunitates & libertates non modicas contemplatione diuini nominis dexterâ contulit liberali, & Chriſtianos in terram tuam per dictos Prædeceſſores tuos introductos extuliſti præſidiis, & fouiſti beneficiis oportunis* &c. Vbi & exhortatur illum ad fidem Catholicam.

Marochii admiſſi Epiſcopi modo ex FF. Minoribus eſſet

Hoc porrò *anno* 1246. Pontifex ſolemnem inſtituit ex FF. Minoribus Miſſionem in *Africam* totam: Et ſcriptis litteris ad *Regem Tunetanum, Regem Cepta*, & *Regem Bugiæ*, commendat illis FF. Minores, quos ad prædicandam fidem mittebat. Tantaque fuit ſpes Meſſis, vt etiam datis litteris ad Epiſcopos & fideles per maritimam Hiſpaniæ conſtitutos, illis mandauerit, vt FF. Minoribus in *Africa* laborantibus omne ſubſidium præſtarent. Vide Annales ad annum ſupradictum.

Miſſio FF. Minorum in totam Africam.

Huc autem referenda eſt conuerſio *Zeytabuceit* Regis Maurorum, qui dum duos Fratres Minores ei Euangelium Chriſti prædicantes juſſiſſet occidi: Illi ad Martyrium condemnati, oratione ad Chriſtum præmiſsâ obtinuerunt, vt ſuo tempore Rex ille conuerteretur; Quod ſicut Martyres prædixerunt, ad *annum* 1238. euenit ſub Jacobo Aragoniæ Rege, Tunc enim Maurus ille Rex Baptiſmum à FF. Minoribus ſuſcipiens, illis Palatium ſuum ad

Regis Maurorum conuerſio prædicitur à FF. Minoribus quos occidit.

Digitized by Google

ad ædificandum conuentum conceſſit.

Miſſio FF. Minorum ad regnum del Congo.

Celebris etiam fuit Miſſio & ingreſſus FF. Minorum in regnum del *Congo* in Affrica, tempore quo Sereniſſimus Rex Portugalliæ *Joannes* 2. illud regnum detexit, quod plurimi ex FF. Minoribus ſtatim ingreſſi, Regi Reginæque Sanctum Jeſu Chriſti Euangelium annuntiarunt tantâ vi Spiritus, vt & Rex & Regina ad fidem conuerſi, ambo ſacrâ Baptiſmatis vndâ miniſterio FF. Minorum renaſcerentur, Regi *Joannis*, Reginæ *Eleonoræ* nominibus impoſitis. Quos ad veram fidem & ſacrum Baptiſma ſecuti ſunt filius ipſe Regis, & Dynaſtæ, ac Vaſalli Regis innumeri. Fuitque tantus zelus Regis, vt FF. Minorum directione, vniuerſa in ſuo regno Idolorum delubra, ac ipſa Idola deiici, & igne cremari curauerit, Eccleſiis in veri Dei honorem vbique extructis. Diffudit porrò ſe eodem tempore, eodemque Fratrum Miniſterio apud Mazambiquium, Arigolam, & Caput Viride, fides Catholica, plurimis Infidelibus conuerſis, & Conuentibus FF. Minorum in locis illis multiplicatis.

Rex & Regina del Congo conuertuntur.

Nec huc vſque deſunt fructus laborum filiorum S. Franciſci in *Affrica* circa Infideles, cùm & ibidem ad hunc vſque diem Ordo adhuc *quindecim Miſſiones* conſeruet, & in illis operetur.

§. III.

De Manipulis in Europa collectis.

DE Europa, In frugibus Animarum circa Infideles à FF. Minoribus collectis, cùm tam manifeſtæ ſint, immorari inutile eſſet. Ex multis igitur pauca accipe: Ad *annum* quidem 1366. *Ludouicus Hungariæ Rex*, dum *Bulgariam* & finitimas Regiones Infidelium Barbaris Ritibus, & Præſtigiis infectas obtinuiſſet, *Deſtinatis* (inquit *Hieronymus Platus* ſuprà) *ad illas octo Franciſcanis, non pluribus diebus quàm quinquaginta, ducenta millia hominum ad Chriſtum adduxerunt*. Quo ſucceſſu impulſus Rex optimus ad Ordinis Generalem diligenter ſcripſit, vt bis mille Fratres ad ſe mitteret, quoniam nulli defuturum erat opus.

FF. Minores quid fecerint in Bulgaria.

Quid in Lithuania.

Solemnis etiam fuit ad *annum* 1386. Gentis *Lithuanorum* conuerſio; Præeunte *Jagello* Principe, Ducis Lithuaniæ filio, qui *Heduigem* filiam *Ludouici* Hungariæ & Poloniæ Regis duxerat in Vxorem. Hic enim Iagello cum octo Fratribus germanis, ſacris Chriſtianorum myſteriis & Baptiſmate initiatus, accepto nomine *Vladiſlai* Gentem Lithuanicam ab errorum & Idololatriæ tenebris expurgare volens, præmiſit aliquos FF. Minores idiomatis Lithuanici gnaros, quos ipſe cum plurimis viris Eccleſiaſticis & Principibus ac Ducibus anno ſequenti inſecutus eſt. In hac verò profectione, tanta fuit fidei Catholicæ virtus, vt extincto *Igne* quem pro Deo & Numine colebant, ſuccíſis ſiluis & lucis in quibus Idololatriam exercebant, ſerpentibus quoque occiſis quos honorabant, tota ferè Gens ad Baptiſmum concurreret. Cumque immenſus eſſet labor ratione multitudinis baptiſandorum, nec poſſet quilibet ſigillatim baptiſari, jubente Rege, multitudo illa in turmas & cuneos certos diuiſa eſt, & ſequeſtrata; Et cuilibet turmæ ſufficienter aquâ per aſperſionem miniſtratâ, baptiſati ſunt omnes; & quidem *Primæ turmæ* virorum datum eſt nomen *Petrus*: Secundæ *Paulus*: Tertiæ *Joannes*, & ſic de cæteris, fœminis autem per turmas diuiſis nomen *Maria*, *Catharina* &c. Quibus præpoſitus eſt primus Epiſcopus F. *Andræas Vazilo* nobilis polonus ex Ordine Minorum aſſumptus. Cujus meſſis reliquias *ad annum* 1410. recollegit *Joannes à Polonia* dictus *Paruus*, qui apud Lithuanos & Ruthenos, ac Tartaros prædicans viginti quinque millia iterum Chriſto adſcripſit, & pro multiplicatione Operariorum ad reſiduam meſſem Romam venit.

Nota. Qualiter baptiſandi multi ſimul.

1. Lithuanorum Epiſcopus Minorita.

Nec minora operatus eſt *B. Joannes Capiſtranus* circa Hungaros (qui referente *Hieronymo Plato* ſuprà) ad *annum* 1450. vnâ excurſione duodecim Infidelium millia Eccleſiæ aggregauit.

§. IV.

De Manipulis in America collectis.

AMericæ vniuerſæ primos Operarios à Deo reſeruatos ad culturam fidei fuiſſe FF. Minores, omnes Hiſtoriæ & rei ſucceſſus teſtantur: Illi primi fuerunt, qui Barbaros illos animos ſulco prædicationis penetrarunt: Illi primi fuerunt qui ſemine Euangelii eos imbuerunt: Illi qui Chriſti Vineam primi plantauerunt, & ſanguine Martirii irrigarunt; quorum laboribus tanta incrementa dedit Deus, vt *Orbis nouus* antiquum *Terrarum Orbem* floribus, fructibus, & omnium ſpiritualium Chariſmatum copiâ ſuperaſſe videretur: multiplicatis poſtmodùm ex omni Regularium Ordine cooperatoribus.

FF. Minores primi in America Euangelizauerunt.

Superfluum hic eſſet Nomenclaturam texere primorum Operariorum qui Dei

Agri-

Digitized by Google

Primi in Indiis Occidentalibus.

Agriculturæ in Indiis Occidentalibus manum adhibuerunt: Et quidem Prouinciarum Hiſpaniæ Patribus primus acceſſus ingreſſuſque debetur: Hi enim primò, vt Deo propitio, via ad Occiduos Indos pararetur, *Inſulas ſeptem* quas *fortunatas* vocant, & à fertilitate Cannarum *Canarias* ante *annum Domini* 1450. ingreſſi ſunt, Inſulas illas fidei Chriſtianæ primordiis conſecraturi. Inter quos plurimum laborauit *S. Didacus*: Hi *Chriſtophoro Columbo* iter ac Occiduas Indias meditanti, conſilio primùm & auxilio adfuerunt: Hi cum illo profecti ad *annum* 1453. ad illas transfretarunt, & prima quidem ſemina Euangelii ita ſparſerunt, vt variis poſtmodùm Miſſionibus excreſcentes, velut apes mella colligentes communi agmine ſe per vniuerſa illa regna & regiones diffundentes, eaſque perluſtrantes, jam ad *annum* 1531. (vt ſcribit primus Illuſtriſsimus Archiepiſcopus Mexicanus *Joannes à Zumaraga* in Epiſtola ad Capitulum Generale Tholoſanum) Dei gratiâ Religioſorum D. Franciſci Regularis Obſeruantiæ manibus plus quàm *decies centum millia* baptiſata eſſent, *quingenta* Idolorum templa ſolo æquata, plus quam *viginti millia* dæmonum ſimulachra ab his anteà culta, confracta, & concremata, ac pleriſque in locis fabricatæ Eccleſiæ, atque Oratoria erecta &c. + Et mirandum quoddam ſubdit: *Et cùm* (inquit) *in hac olim Mexicana vrbe ſolerent pluſquam viginti millia corda puerorum puellarumque quotannis in ſacrificiis offerri: Nunc humana Corda illa vniuerſa non jam Dæmoni, ſed Altiſſimo Deo innumerabilibus laudis ſacrificiis Religioſorum noſtrorum doctrinâ & miniſterio offeruntur* &c. Conſulendus Surius ad *annum* 1524. vbi latè de *B. P. F. Martino à Valentia* inter Operarios quos ſubminiſtrauit Hiſpania viro Primate, plurima deducit.

1. Ingreſſi ſunt Patres Hiſpani.

Quanta ibi fecerint.

Eò etiam miſſi Patres ex Flandria.

Sed nec ſolis Hiſpanis Patribus etiam ab initio hæ Miſſiones ceſſerunt, cùm & Patres Belgæ non modicam operam in *America* conuerſione præſtiterint. Nam ad *annum* 1523. à *Carolo* 5. vnà cum *Ferdinando Corteſio* ex Franciſcanis miſſi ſunt tres ex Prouincia Flandriæ à Conuentu Brugenſi aſſumpti, quorum primus fuit *F. Joannes de Tecto* quondam Guardianus Brugenſis & Gandenſis, *F. Joannes de Aora*, vterque Concionator eximius, & *F. Petrus de Mura à Gandauo* ſiue *de Gand* nuncupatus, eò quòd ex Metropoli Flandriæ Ciuitate Gandenſi eſſet oriundus; qui ſinguli infinitos penè Infideles Chriſto pepererunt.+ Excelluit tamen, Deo dante verbum Euangeliſanti virtute multâ, & ex ore ſimplicis laici laudem ſuam perficiente, *F. Petrus de Gand*, qui ore verbo, & opere totus in opus ad quod deſtinatus erat, impenſus, in eo quinquaginta annis impletis conſummatus eſt. Officium ejus fuit (vt ipſe teſtatur in Epiſtola ſua ad Belgas *a.* 1529. *menſis Junii* 27. *ſcripta*) docere, & prædicare noctes & dies: Et in die quidem docebat legere, ſcribere, & cantare: Nocte autem tum doctrinâ Chriſtianâ, tum Catechiſmis, tum Concionibus Indos imbuebat. Ipſi enim Fratres in domibus ſuis vel ad ſuos muros, filios Nobilium, Principum & Magnatum retinebant, vt eos erudirent: foris autem in vicinia ſcholas velut Collegia habebant: & ipſe *F. Petrus* plus quàm quingentorum puerorum curam gerebat, quibus ad fidem annuntiandam per totam terram interdum ad viginti aut triginta milliaria vtebatur. Tantus porrò fuit fructus, quem *F. Petrus de Gand* Belga in illius regni incolis fecit, vt frequenter cum ſocio quatuordecim millia, interdum decem, aliquando octo millia, vnâ die baptiſarit: de quo dicere ſolebat *Illuſtriſſimus D. Alphonſus de Montular*, ex Ordine Prædicatorum ſecundus Archiepiſcopus Mexicanus: *Non ego Mexici Archiepiſcopus ſum, ſed F. Petrus à Gandauo laicus Ordinis S. Franciſci.* In Fratris verò laici humilitate ſiue laicatu Deo ſic diſponente pius Vir conſummare opus ſuum, & conſumi voluit (etſi à *Paulo* 3. Papa, tunc *ad Carolum* 5. Nuntii Apoſtolici munus agente, & à *Vincentio Lunello* Generali Miniſtro, ac ipſo Imperatore peteretur ad Sacerdotium) vt diuini nominis gloria magis exaltaretur, qui per Piſcatores & ſimplices homines Orbem primò conuertit.

Qui.

Quanta ibi fecerint.

Præcipuè F. Petrus de Gand Laicus.

Ejus profunda humilitas.

Nec inter Operarios Americæ obliuioni tradi debet *F. Judocus* ſiue *Juſtus de Rycke* Belga, natiuitate Mechlinienſis, Patre *Judoco de Rycke*, Matre *Ioanna de Marſelare*, Ordinem S. Franciſci in Conuentu Gandenſi Prouinciæ Flandriæ profeſſus, qui cum inter primos regnum *Peruanum* eſſet ingreſſus, in Ciuitate Regali *de Quito*, vt primus Apoſtolus *Peruani* regni, fundator & Guardianus primi Conuentus illius Ciuitatis fuit; à cujus regimine & & Conuentu, cæteri Conuentus & Cuſtodiæ in regno *Peruano* principium ſumpſerunt: Huic ſocius indiuiduus erat *F. Petrus Goſſeal à Louanio* in Conuentu Brugenſi ejuſdem Prouinciæ Flandriæ Religioni adſcriptus: quorum quanti fuerint labores, ſimul & fructus in conuerſione Infidelium illius Regionis, quantaque meſſis, fidem faciunt litteræ dicti Patris de *Rycke* ad Guardianum Gandenſem *anno* 1556. 12. *Ianuarii* datæ poſt viginti duos annos habitationis in præfato Conuentu S. Franciſci *de Quito*. In cujus laudem ex-

Juſtus de Ricke Belga quid fecerit in regno Peruano.

tat in Archiuo Conuentus Gandenſis Epigramma Belgico & Hiſpanico idiomate compoſitum cum hac Epigraphe ex Pſalmo 111. *In memoria æterna erit juſtus.*

Pſ. 111. v. 7.

FF. Minores primi in Indiis Orientalibus.

Nec Orientales Indiæ (quæ etſi ad Aſiam Majorem pertineant, ex Indiarum communi nomine & ſorte, hîc adjunctiuè cum America recenſentur) alios habuerunt in hac Noui Orbis conuerſione à principio Apoſtolos, quàm FF. Minores, vt conſtat 1. in quatuor Franciſcanis Martyribus ad *annum* 1321. aliis 1322. apud *Thanan* Orientalis Indiæ Ciuitatem pro fide occiſis, multis annis antequàm Luſitani illuc penetraſſent. Diſcoopertis autem Regionibus, & illas penetrantibus Regibus Luſitaniæ, In prima nauigatione, quàm Duce *Illuſtriſſimo Petro Aluarez Cabral* anno 1500. inſtruxerat Sereniſſimus Rex Luſitaniæ *Emmanuel*, octo FF. Minores viri Religioſi & docti anteſignano *P. Henrico à Conymbria* profecti ſunt, quorum feruens zelus in prædicatione Euangelii in hoc enituit; Quod ſeptem Sociis Martyrio coronatis, vnus ipſe brauium proſequens fundamenta prima *Cuſtodiæ S. Thomæ* in Orientali India jecerit: Quamuis alii, tres tantùm apud *Calicutum* Regis Samorini crudelitate extinctos aſſerant, cæteris quinque cum *Petro Aluarez* Cochinum peruenientibus. Alii autem ex eodem Ordine Minorum multiplicati ſucceſſiuè fuerunt per Claſſes nouas, quas idem Rex *Emmanuel* ad *annum* 1502. & 1505. & 1510 inſtruxit, & ad Indias illas tranſmiſit: De quibus omnibus Illuſtriſſimus Archiepiſcopus Cæſarienſis *Chriſtophorus à Capite fontium*, aliquando Miniſter Generalis totius Ordinis: In Indias (ait) Orientales, quæ hodie Regi Portugalliæ parent, Primi & ipſi FF. Minores prædicandæ fidei causâ longiſſimâ & periculoſiſſimâ nauigatione trajecêre, vbi multis ad fidem conuerſis populis ædificatiſque Eccleſiis & Monaſteriis quam plurimis, multa Regna, Oppida & Prouincias ac Vrbes Chriſti Imperio ſubjugarunt. Quibus conſentit *Hieronymus Platus*, vbi enumeratis iis Franciſcanis qui in 2. nauigatione cum *Vaſco de Gama* profecti ſunt in Indias Orientales: *Ab his* (ait) *initiis, hic Ordo per eas Regiones diffuſus, multiplicatis breui tempore domiciliis, tredecim (vt ipſi vocant) Prouincias inſtituere, in quibus magnam Chriſtianæ rei operam nauarunt & adhuc nauant* &c. Qui poſteà Patres Dominicanos recenſet ad *annum* 1505. ad eaſdem Indias profectos, Demùm Patres Auguſtianos, & poſtremo Patres Societatis præeunte *S. Franciſco Xauerio ad annum* 1541. Quamuis P. Antonius Daça in ſuo *Chronico 4. p. l. 1. c.* 43. referat ſolos FF. Minores totis triginta annis in iſtis Orientalibus Indiis operam ſuam impediſſe. Tantam verò Meſſem fuiſſe tradit, vt in ſola *S. Thomæ* Prouincia plurimis millibus Infidelium conuerſis, Idolis dejectis, centum & quinquaginta Eccleſiæ pauco tempore erectæ fuerint. Et inter cæteras conuerſiones enituerit, ſolemnis illa Imperatoris Magnæ Inſulæ *Ceilanæ* cum Imperatrice & tota Curia, facta per *P. Joannem de Villa Comitis ad annum* 1549. deſtructis omnibus Idolorum templis.

Quanta ibi fecerunt.

Illos ibi ſecuti ſunt Dominicani, Auguſtiniani, & vltimo Jeſuitæ.

Quanta FF. Minores fecerint in Inſula Ceilana.

In eadem Inſula Ceilana baptiſati à Fratribus fuerunt Rex & Regina Terræ de *ſeptem Corlas*, & ad *annum* 1548. Regina de *Beras*, Ad *annum* 1556. *Rex Thanorenſis* cum Regina & duobus liberis: *Rex Canarum* cum ſeptuaginta millibus Vaſallorum: *Rex Candiæ* ejuſdem Inſulæ cum Principe Majore natu & Regina Matre ad *annum* 1594. In regno iterum *Inſanapatenſi* ad *annum* 1613. Hæres *D. Conſtantinus* in Baptiſmo vocatus, à *F. Ludouico à S. Didaco* ſacro fonte renatus eſt, cum Regina Matre & duabus filiabus, qui *Conſtantinus* in Prouincia S. Thomæ Ordinem S. Franciſci ingreſſus Magnus Theologus & concionator euaſit; ſorores duæ Regulam S. Auguſtini in Monaſterio S. Monicæ Goënſi ſunt profeſſæ. Denique in eodem regno Inſanapatenſi ab *anno* 1624. vſque ad *annum* 1627. per FF. Minores ſeptuaginta Animarum millia; & ab *anno* 1636. vſque ad annum 1646. alia iterum ſexcenta Animarum millia fidem Catholicam ſuſceperunt.

Inſignes etiam Manipulos meſſuiſſe *F. Petrum ab Alphare*, paſſim Hiſtoriæ referunt, qui cum multis Fratribus Diſcalceatis ſiue Recollectis cum Luſitana Claſſe ſoluens ad *annum* 1575. electus eſt Cuſtos *Cuſtodiæ S. Gregorii*, & ad *annum* 1578. vſque ad Inſulas Philippinas iterum mare traiiciens Conuentum Manilæ extruxit, & poſtquam cum Sociis idioma Indicum non ſine magno labore didiciſſet, bis centum quinquaginta millia Infidelium nouem annorum ſpatio Chriſtianæ fidei ſimul acquiſiuerunt.

Quanta in Inſulis Philippinis.

Cujus iterum zelus ardentiori igne accenſus illum cum tribus aliis Fratribus in *Chinæ* regnum tranſtulit, quo fœliciter appellens *Cātonum, Xanchenum* ac *Machaoam* ciuitates luſtrauit. In qua poſtrema celeberrima, ubi Luſitani degebant, Eccleſiam multo eorum applauſu ædificantes, primas fruges fertili prædicatione Infidelium conuerſorum ad fidem, Deo in *Chinæ* regno primitias obtulerunt. Ita Gonzaga in Prouincia S. Gregorii.

Quāta in China.

Nec Japonia culturâ FF. Minorum caruit, ad quam Franciſcus à Montilla primus

Digitized by Google

muſ trajecit, qui priùs in Inſulis Philippinis, & Orientalibus Indiis multa Animarum millia Chriſto lucriſecit. Japonicæ verò culturæ vbertatem manifeſtam, imò & illuſtrem reddidit B. Petrus Baptiſta Prouinciæ S. Joſeph Diſcalceatorum Alumnus, qui cum tribus Sociis Legatus pro concilianda pace ad Regem Japoniæ Trycozama Quabacundano à Rege Hiſpaniarum miſſus, primò quidem animum Infidelis Barbari ſibi ſuiſque conciliauerat, & auctoritate ac munificentiâ regiâ conſtructis Eccleſiis, Monaſteriis, & Hoſpitalibus, aliiſque domiciliis fidem publicè annuntiabat, Adultos Chriſtianâ doctrinâ imbuebat, & plurimos baptiſabat. Verùm excitatâ perſecutione, vt Ager ille rore ſanguinis Martyrum fœcundaretur, cum ſex Fratribus ſuis & ſeptemdecim Tertiariis Crucifixus & lanceis confoſſus illuſtre Martyrium ſubiit ad *annum* 1597.

Quanta in Iaponia.

B. Petri Baptiſtæ & Sociorum ejus in Iaponiam Miſſio.

Eorum Martyrium.

Quos poſteà ſecuti ſunt alii, qui verbo & exemplo Japoniorum corda ita inflexerunt, vt ſexcenta millia, eorum, qui nomen Chriſto dederunt numerus exceſſerit. Inter quos *Richardus à S. Anna* in Prouincia Flādriæ in Conuentu Niuellenſi FF. Minorum Recollectorum profeſſus, ex Municipio de *Han-ſur-bure* Leodienſis Ditionis & Diœceſis honeſtis Parentibus oriundus, qui ad *annum* 1621. cum Sociis *Petro Abulenſi*, & *Vincentio à S. Joſeph* Prouinciæ S. Joſeph, & duobus Tertiariis *Leone* & *Lucio de Freitas* Japonenſibus, in vincula conjecti Nagazachy ad *annum* 1622. lento igne, horrendo tormento conſumpti ſunt. Extat Epiſtola dicti *P. Richardi à S. Anna*, quam, ipſo tempore quo ad ſupplicium cum Sociis deducendus erat, ſcripſit Guardiano Conuentus Niuellenſis Recollectorum: In qua conuerſionem admirabilem & ampliſſimam Japoniorum refert, cum multitudine Martyrum. Data erat Epiſtola 1. *Septembris anno* 1622. recepta à P. Theodoro Girinaux Guardiano Niuellenſi *anno* 1625. in Archiuo ejuſdem Conuentus repoſita. Extant & aliæ duæ Epiſtolæ priores: quarum altera data erat *anno* 1607. *Aprilis* 17. ad P. M. V. *Patrem Joannem Engleberti* ſuum in Nouitiatu Inſtructorem: *Altera anno* 1614. 2. *May* ad *V. P. Jacobum de Gand* ſuum in Conuentu Niuellenſi Guardianum: quæ mores Regionum illarum, & ſancta documenta continent, meritò opportunè prælo commendandæ.

Quid ibidem fecerit Richardus à S. Anna.

Ejuſdem tres literæ ſcriptæ quid contineant.

SECTIO II.

Quanta Fratres Minores in ſchiſmaticis Catholicæ, Apoſtolicæ, Romanæ Eccleſiæ reuniendis geſſerint.

§. I.

De Schiſmaticis.

VNiuerſa Aſia & Orientis Regiones, cœli ab Apoſtolorum prædicatione prima ſemina ſuſceperint, & in glorioſam meſſem creuerint, tamquam Agri fertiliſſimi Primitiarum in Chriſto Jeſu: Ita vt Aſia tempore S. Joannis Euangeliſtæ jam ſeptem celeberrimis Eccleſiis decoraretur, tamquam ſeptem Candelabris aureis, in in quorum medio ſtabat *ſimilis filio hominis, veſtitus podêre, & præcinctus ad mamillas zonâ aureâ* habens *in dextera ſua ſeptem ſtellas*, quæ ſeptem Angelos Eccleſiarum deſignabat, ad quos de Apparentis mandato ſcribit S. Joannes: Nihilominus decurſu temporis, non ſolum Mahumetanorum ſiue Saracenorum ſpurcitiis & infidelitate fœdata fuit, ſed & Schiſmaticorum & Hæreticorum colluuie ita exundauit, vt in paucis (populis & Chriſtianorum reliquiis hinc inde diſperſis) vix ſemina primæ & Orthodoxæ fidei temporibus *S. Franciſci* remanerent. Schiſmate laborabat tota Græcia, quæ eleuato ſuo Patriarchâ ad apicem regiminis, Caput & Vicarium Chriſti Summum Pontificem non agnoſcebat, & ab vnione Romanæ, Apoſtolicæ Eccleſiæ, quæ eſt *Mater Eccleſiarum*, receſſerat, multis poſteà Hæreſibus infecta. *Tanta* porro fuit (teſte *Cardinale Hoſio* lib. de vtriuſque ſpeciei communione) *inter Græcos & Latinos acerbitas, eoſque illi vſquè ad eò abominabantur propter vnam voculam ad ſymbolum Conſtantinopolitanum adjectam, vt ſi quando Sacerdotes Latini ſuper eorum Altaria celebraſſent, non priùs ipſi ſacrificare vellent in illis, quàm ea tamquam per hoc inquinata lauiſſent: Quin & baptiſatos à Latinis auſu temerario rebaptiſare præſumerent. Et lib. de Sacerdotio* ſcribit Græcos toties doctrinis variis & peregrinis abductos à fide defeciſſe, vt quaterdecies ad Eccleſiæ Corpus redeuntes, totidem vicibus ab ea ſe præſciderint.

Aſia ab Apoſtolis ſemen Euangelii ſuſcepit.

Apoc. 1. verſ. 12.

Poſteà infidelitate varia infecta.

Græci ſchiſmatici.

Inter Græcos & Latinos quantum diſſidium.

A fide quaterdecies defecerunt.

Præter Græcos in ſchiſmate non minorem gradum tenuere *Armeni*, quorum patria à Cappadocia vſque ad Caſpium mare protenſa multas Regiones obtinet:

Armeni etiam ſchiſmatici.

Digitized by Google

Hi etſi Catholici primùm, variis tamen erroribus abducti, in Schiſma tandem deſciuerunt, & ab Eccleſia Catholica deficientes ſibi Caput præfixerunt Primatem particularem, quem *Catholicum* appellitant, & cui velut Summo Pontifici parent.

Æthiopes inter ſchiſmaticos reputantur. *Æthiopia* demùm ſub Imperatore Abyſſinorum Preſt. Joanne degens, quamuis veneno Hæreſum inſperſa, ſub Patriarcha tamen Alexandrino Schiſmatica reputatur: Etſi enim Chriſtiano nomine, & Philippi Apoſtoli conuerſione gaudens etiam ſingularem ad Chriſtum, & *Romanum* (vt ajunt) *Patriarcham* reuerentiâ habeat, nihilominus illi vt Capiti non adhærent, ſed diſſectam Eccleſiam ſibi formant ſub Imperatore ſuo: De quorum Æthiopum & Abyſſinorum cæremoniis & erroribus hiſtoriæ conſulendæ. Scribunt autem ſexaginta duos Reges nomine Chriſtiano gloriari, & iſti Imperio ſchiſmatico ſchiſmaticos ſubdi.

Ac etiam Georgiani, Iacobitæ, Ruſſi &c. Illa ergo ſunt prima Capita ſchiſmaticorum, quibus ſecundum diuerſas Regiones & Dominia permixti ſunt, *Georgiani*, *Jacobitæ*, *Ruſſi*, *Bulgari*, *Nubiani*, *Rutheni* &c. qui cùm Infidelitate, Hæreſibus, & ſchiſmate permixti ſint, certæ ſectæ aſſignari non poſſunt, de illis tamen mixtim aliqua interſeremus.

§. II.

Manipuli FF. Minorum in Græcorum reductione ad Eccleſiam Romanam.

FRequentiſſimos quidem labores ſuſceperunt FF. Minores pro Græcorum reductione à principio Ordinis, & quidem tantæ molis fuerunt reductiones illæ, vt pluribus ſæculis in illis laboratum fuerit. *FF. Minores primo incipiunt Græcos reducere ad vnionē Romanæ Eccleſiæ.* Primum igitur horum laborum & fructuum Deo dirigente hoc ſanctum auſpicium habuit. Ad *annum* enim 1232. Religionis Minorum 25. contigit quinque Fratres Minores prædicationis gratiâ venire in Orientem, qui dum è Turcarum manibus (à quibus verbera, vincula & carceres paſſi erant) Dei auxilio ſe eripiunt, Nicæam (quæ eſt Aſiæ & Bithyniæ Metropolis, vbi & Generale Concilium Nicænum contra Arium celebratum eſt) poſt multa incommoda peruenerunt, hoſpitio charitatiuo à *Germano Conſtantinopolitano Patriarcha* benignè excepti. † Cùm autem in familiari colloquio ſuper ſchiſmate, quo jam pridem Græci laborabant, anſam loquendi Patriarcha præbuiſſet, magnâ fiducia & ſancto feruore de vnione ad Matrem Eccleſiarum Romanam reſtituenda Fratres illi diſſerentes, animum Patriarchæ tantâ energiâ penetrarunt, vt eorum vita & exemplis pariter motus, vehemens deſiderium vnionis conciperet, & extemplò paratum nuntium ad Pontificem Romanum cum ipſis Fratribus Romam mitteret, ſcriptis grauiſſimis litteris ad *Gregorium* 9. & Collegium Cardinalium, quarum exemplaria habet R. P. Wadinghus ad annum præfatum *n.* 34. Et hæc fuit occaſio *Greg.* 9. hanc vnionem vrgendi tum per Epiſtolas, tum ad *annum* ſequentem 1234. per viros doctiſſimos: *Ad hoc Miſſi Apocriſarii.* duos ex Ordine Prædicatorum *Hugonem* & *Petrum*: Nec non duos ex Ordine Minorum *Haymonem Anglicum*, qui poſteà fuit Miniſter Generalis, & *Rodolphum*, quos tamquam *Apocriſarios S. Sedis Apoſtolicæ* ad præfatum Germanum Patriarcham Conſtantinopolitanum, & Imperatorem Græcorum, ac Prælatos deſtinauit, vt cum eis ſeriò & efficaciter de vnione agerent. † Qui quidem honorificè excepti, tum à Patriarcha cum cœtu Eccleſiaſticorum, tum ab Imperatore, tamquam S. Sedis Legati, ſua quidem modeſtiâ Legatorum honores reſpuerunt, cùm ſub ſimplici *Apocriſariorum* nomine ſe miſſos aſſererent: *Qualiter excepti.* De vnione tamen efficaciter tractare cœperunt. Et ſolemniter habitis publicis Collationibus in Palatio Imperiali, duos Articulos primò propoſuerunt: Alterum: De *Proceſſione Spiritus ſancti à Patre & Filio*: *Articuli difficultatis propoſiti & diſputati.* Alterum: De *Conſecratione Euchariſtiæ in pane Azymo*: Quos Græcis contranitentibus, apertè tum ex Scriptura, tum ex ipſis Patribus Græcis, juxta Eccleſiæ latinæ profeſſionem doctiſſimè probarunt, & per modum *Profeſſionis communis fidei* à ſe ſignatæ Patriarchæ, & Imperatori, ac toti Cœtui legendam exhibuerunt. † Verùm Patriarcha cùm ſe claritate doctrinæ premi videret, *Quid effectum.* ad dilationes confugiens, negotium hujus vnionis communicandum duxit Confratribus ſuis Patriarchis *Hieroſolymitano, Anthiocheno* & *Alexandrino*: quòd tandem poſt multas altercationes factum eſt, congregata Synodo ad Ciuitatem Nymphæ ad portum Euximum, vbi iterum *Apocriſarii* omnes neruos intenderunt vt Græcos conuincerent: Verùm re adhuc immaturâ, tumultu excitato, vnione infectâ coacti ſunt recedere: Patriarcha quidem & Imperatore vnionem deſiderantibus, ſi Anthiochenus & alii majori vi & velut ſeditione commotâ non obſtitiſſent. Latiſſimè hæc omnia deducunt & doctiſſimas Apocriſariorum, Diſſertationes & Concluſiones referunt Annales ad *annum* præfatum 1234. *n.* 8. & ſeqq. quæ curioſo

ſo Lectori non diſplicebunt.

Re primò infectâ Negotium denuò reſumpſerunt.

Nec propter hæc ceſſauit zelus conceptus reducendi Græcos ad Eccleſiæ Matris Vnionem: Secundò itaque ad *annum* 1247. *Innocentius* 4. reſumens arduum illud negotium *F. Laurentium* Ordinis Minorum legatum ſuum in Orientem per *Graciam*, *Armeniam*, *Iconium*, *Turchiam* mittens: Illum etiam ad Græcos omnes, tam in regno *Cypri*, quàm in Patriarchatu *Anthiocheno* & *Hieroſolymitano* deſtinauit, ei commendans ſingulariter, vt in reductione *Græcorum* labores à ſuis anteceſſoribus relictos reſumeret: Et quia latini Græcis moleſti fuerant, monuit vt omnes infeſtationes à latinis Græcis illatas omninò ſedaret, ac pro illis ſatisfieri prouideret (vt conſtat ex litteris Pontificis datis Lugduni *Nonis Iunii Pontif. anno* 4. Item ex datis ibidem 7. *Idus Augusti Pontif. anno* 5.) In hoc igitur negotio dum dictus *F. Laurentius* ſtrenuè laborat, eo quidem fructu vt Imperator ac Patriarcha jam inclinarentur, nec abhorrerent vnionem: *Innocentius* 4.

Ioannes Parmenſis ad hoc deſtinatus quàm gratè acceptus

de his certior factus, vt majori cum auctoritate res perficeretur, *anno* 1249. ſolemni legatione ad vnionem concludendam amandauit *B. Ioannem Parmenſem* Totius Ordinis S. Franciſci Generalem Miniſtrum, quem etiam ſub Titulo *Angeli Pacis* ſcriptis ad Imperatorem & Patriarcham Epiſtolis inſigniter commendauit.

Quanta verò cum reuerentia dictus Pater Generalis à Græcis vt verè *Angelus Pacis* exceptus ſit, teſtantur Epiſtolæ ad ſummum Pontificem ejus rei nuntiæ ab Oriente tranſmiſſæ: quas vt accepit (referente Petro Rodulphio) magnâ lætitiâ & voluptate perfuſus eſt ſummus Pontifex cum tota Curia, ita vt ſeipſum capere non poſſet, dixitque multis adſtantibus: *Dilatatum* (inquit) *eſt cor noſtrum præ gaudio vehementi, audito quòd prudens Græcia nouo ſuperioris irradiata ſyderis fulgore, gratanter accepit Fratrem Ioannem* &c. Nec mirum cùm (vt *S. Antoninus* & alii) Græci tanta in viro Dei ſanctitatis & diuinæ ſapientiæ ſigna viderent, vt non jam putarent hominem quempiam prudentem & eruditum videre, ſed ex antiquis Patribus & Doctoribus vnum, ſiue aliquem ex Chriſti Diſcipulis. Quæ omnia effectus ſecuti docuerunt.

§. III.

Prima vnio Eccleſiæ Græcorum cum latina in Concilio Lugdunenſi.

EX hac interim legatione profecta eſt tandem Vnio illa ſolemnis Eccleſiæ Græcæ cum Latina in Concilio Lugdunenſi ſub *Greg.* 10. ad *annum* 1274. tardioribus quidem paſſibus, ſed exitu fœlici.

Ad vnionem Eccleſiæ Græcæ cum Latina quinam FF. Minores allaborauerint.

Diſpoſuerat ſanè & velut concluſerat futuram hanc vnionem ſub beneplacito ſummi Pontificis & Eccleſiæ Latinæ *B. Ioannes de Parma* cum *Ioanne Duca* Imperatore Græcorum in Aſia, & *Manuele* Conſtantinopolitano Archiepiſcopo, ac aliis Prælatis Orientis, ſuper qua Imperator & Patriarchæ legationes honorificas ad Pontificem inſtituerant: Et *Apocriſariis* in itinere ſpoliatis, ipſe *B. Ioannes de Parma* Articulos vnionis Romam detulerat, & à Concilio Cardinalium (etſi in nonnullis conditionibus parùm conſonos) approbari procurauerat: Verùm morte *Innocentii* 4. ſuperueniente, dum negotium proſequitur *Alexander* 4. ad *annum* 1256. etiam è viuis ſublatus eſt. Et cùm iterum Tractatum vrgeret *Michael Palæologus*, & *Vrbanus* 4. illum per FF. Minores à *S. Bonauentura* ſelectos proſequitur, etiam fatis cedit, Sede Apoſtolicâ per tres annos vacante: Donec *Gregorius* 10. electus, & per litteras congratulatorias ab Imperatore *Palæologo* ſalutatus, indicto Concilio Lugdunenſi per FF. Minores vnionis concluſionem vrſit: Præcipui illi fuerunt *F. Hieronymus Aſculanus*, qui Cardinalis factus ad Pontificatum aſſumptus eſt: Et *F. Bonagratia Dalmata* qui ad *annum* 1274. cum Plenipotentiariis, & ſex Viris primariis, *Germano* olim Patriarcha Conſtantinopolitano Imperatoris Conſanguineo, *Georgio Acropolita*, *Magno Logotheta*, cum *Metropolita Nicæno*, & *Primate Bythyniæ*, ac *Nicolao* Imperii Camerario, & altero ex Aula Imperatoris præcipuo Lugdunum peruenerunt. Qui omnes à Concilii Lugdunenſis Patribus ſummo honore, ſummâ omnium exultatione, cum vniuerſi populi applauſu ſunt excepti. Et lectis coram vniuerſo Concilio Litteris tam Imperatoris, quàm omnium Metropolitarum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Græciæ, qui in vnam ſententiam ſuper Vnione cum ſuis Synodis conuenerunt, & re benè in Concilio conſultâ: Primùm quidem in feſto Apoſtolorum Petri & Pauli aſſiſtentibus

B. Ioannes de Parma.

S. Bonauentura.

F. Hieronymus Aſculanus.

F. Bonagratia Dalmata.

Digitized by Google

tibus Græcis, ſolemnis Miſſa cantata eſt, & propoſita fidei Norma quam Græci deberent profiteri: Poſteà in Octaua Apoſtolorum ad ſextam Julii: Profeſſionem fidei & Obedientiam ad Romanam Eccleſiam cum recognitione Primatus, Græci emiſerunt, & inter alios, nomine Imperatoris & ejus filii, Magnus Logotheta ſingulariter fidem & Obedientiam eſt profeſſus: Sicque Vnio Græcorum cum Eccleſia Latina, in qua tam frequenter, & tam diu laborauerunt FF. Minores, totius Eccleſiæ gaudio concluſa eſt. Ad hanc porrò in Concilio concludendam, multum contulerunt *S. Bonauentura*, & *Vicedominus de Vicedominis* Cardinales ex Ordine Minorum aſſumpti, qui Pontifici in omnibus aſſiſtebant; Vnde & primam Concionem habuit *S. Bonauentura* propoſito themate *Baruch* 5. *Exurge Hieruſalem, ſta in excelſo, & circumſpice ad Orientem, & vide collectos filios tuos ab oriente ſole vſque ad Occidentem.* Qui in eodem Concilio magnâ omnium conſternatione ſanctiſſimè obiit.

Baruch. 5. verſ. 5.

§. IV.

Vnio 2. Eccleſiæ Græcæ cum Latina in Perſona Imperatoris.

Vnione illâ priore fractâ, denuò FF. Minores laborant ad aliam faciendã.

ET hæc prior quidem vnio aliquo tempore viuente *Michaele* Palæologo & Andronico ejus filio inualuit: Verùm iterum Græci ad ſua ſchiſmata relapſi ſunt: Nec propter hoc defecit zelus ſummorum Pontificum. Nam & ad *annum* 1333. *F. Gratia Arnaldi* ex Ordine Minorum à nobiliſſimâ *Ioannâ* Imperatrice Græcorum, quæ maritum *Ioannem Cantacuzenum* Imperatorem ad vnionem cum Latina Eccleſia ſollicitabat Romam miſſo iterum apud *Ioannem* 22. de vnione actum eſt, & de miſſione *F. Gerardi Odonis* Miniſtri Generalis, ſed cùm mors ſubſequens dicti Patris legationem iſtam ſuſpendiſſet, dilata eſt legatio vſque ad *ann.* 1349 quo poſtulante Joanne Cantacuzeno Imperatore, miſſi ſunt à Pontifice *F. Guilhelmus Marracocchius* Franciſcanus, & F. Gaſpertus Dominicanus Epiſcopi, vt niterentur ad vnionem & concordiam, Eccleſiam Græcam cum Latina iterum reducere; eſtque tunc ab Imperatore propoſita celebratio Synodi in loco aliquo maritimo contermino Eccleſiæ vtriuſque, ſed ſcriptis ab vtraque parte litteris, res dilata eſt vſque ad tempora *Innocentii* 6. ad *annum* 1356. quo *Ioannes Palæologus* Imperator, pulſo *Ioanne Cantacuzeno*, denuò reſumpſit poſtulationem vnionis, miſſâ ſcripto fidei Confeſſione, quam in ordine ad vnionem reparandam intendebat præmittere. Ad quem pariter remiſſi ſunt ex Ordine Minorum *F. Petrus Pactenſis* Epiſcopus, & *F. Guielhelmus Siſopolitanus*, vt ab illo dictam Confeſſionem fidei publicè reciperent: Quam ipſe *Ioannes Palæologus* à FF. Minoribus perſuaſus Romam perſonaliter veniens, ad *annum* 1369. ſub *Vrbano* 5. coram quatuor Cardinalibus ab eo deputatis Commiſſariis, publicè in Eccleſia Apoſtolorum Petri & Pauli, tamquam Vniuerſi Orbis theatro, præſente *Paulo Patriarchâ Conſtantinopolitano*, abjurato ſchiſmate, ex formula Romanæ Eccleſiæ emiſit, idiomate tamen Græco: Hoc ipſo Actu vniuerſos ſibi ſubditos Eccleſiæ Latinæ reuniens & conjungens. Interpretabatur autem præmiſſo Iure Iurando Profeſſionem Imperatoris, & aliorum Græcorum, qui abjurato ſimiliter Schiſmate in eadem verba jurabant *F. Antonius Athenienſis* Minorita, vertens Profeſſionem græcam in latinam: Cujus Profeſſionis publicæ inſtrumenta in Archiuo Montis Hadriani in poſteriorum memoriam reſeruantur.

Græci relapſi iterum reducuntur operâ FF. Minorum.

Hanc igitur Profeſſionem tenebat *Ioannes Palæologus* Imperator: verùm effectum vnionis in populo ſuo non ſatis vigilanter promouebat, ſed Græci promiſcuè in ſuis erroribus deliteſcebant. Vnde iterum *Gregorius* 11. deputatis duobus Nuntiis, Altero Ordinis Prædicatorum, Altero Ordinis Minorum, miſit ad *Palæologum* pro vnione promiſſa in populo ſtabilienda: eò maximè quòd qui Latinis nomen dabant, ab aliis Græcis moleſtias paterentur: In qua re non modicam operam impenderunt præfati Nuntii; quamuis poſteà Græci ſuâ inſtabilitate iterum ad Schiſmata ſua redierint.

Iterum relabuntur.

§. V.

Vnio 3. totius Eccleſiæ Græcæ cum Latina in Concilio Florentino

NEc hîc quieuit Mater Concordiæ & Pacis Romana Eccleſia, donec iterum tota Eccleſia Græca reuniretur, quæ ſolemnis vnio facta & conclamata eſt in Concilio Florentino ſub *Eugenio* 4. ad *annum* 1439. Ad quam non modicam impenderunt operam FF. Minores, maximè *R. P. Guilhelmus de Caſali* Miniſter Generalis, cui cum decem Patribus ad hoc electis doctrinales concurſus ad hanc vnionem neceſſarios Pontifex demandauerat, Diſpoſuerât etiam ad iter in Europam aggre-

Denuò per FF. Minores reuniuntur in Concil. Florentino Annales ad annum 1437. n. 2. & 3.

Digitized by Google

grediendum Concilium Generale, Græcorum Imperatorem, F. *Bartholomæus de Tao* vir doctiſſimus & piiſſimus, & *Albertus de Sartiano* ad hoc ab Eugenio 4. miſſi, qui ſimul cum Imperatore in Italiam ſunt reuerſi.

S. Bernardinus in Concilio Florentino quid fecerit.

Græcam linguam non callens, à Græcis prædicans intelligitur.

Interfuit huic Concilio Florentino *S. Bernardinus* Senenſis colloquiis priuatis, & publicis prædicationibus Græcos ad Vnionem exhortans: De quo illud mirabile fertur; Quòd cùm Græcum idioma non calleret: in feruore ſpiritus Deum deprecatus, vt qui Apoſtolis Linguarum donum ad conuerſionem Gentium diſtribuerat, Græcis ſaltem eorum quæ dicturus erat, intelligentiam præberet: Auditus eſt à Græcis Græcè de Catholica fide prædicans, tantâ quidem energiâ, vt non ſolùm tamquam *Natiuus Græcus* audiretur, ſed & corda Græcorum Mirabiliter penetraret: ſiue Deo linguam mouente, ſiue in auribus miraculum operante, eo modo quo Jeroſolymis vnuſquiſque eodem momento linguam in qua natus fuerat, audiebat. Sic Græci in hoc Concilio ad Vnionem redierunt.

§. VI.

De Reductione Armenorum ad Eccleſiam Romanam per Fratres Minores.

IN hoc etiam Concilio reducti ſunt Armeni, ad quos ante biennium *Eugenius* 4. miſerat ex Minoribus *FF. Franciſcum & Ludouicum Bononienſes*, nec non *F. Jacobum de Primanditiis* Vicarium Generalem Obſeruantium, vt illos ad Concilium Generale inuitarent, quod tantâ efficaciâ effectum eſt, vt comite *B. Joanne Capiſtrano* (qui ex Oriente, quò amandatus fuerat à Pontifice, reuertebatur) iter ad Concilium Maturauerint, & in fide Catholica Romana inſtructi, ipſam fidem, publicé confeſſi fuerint, & ſe Matri Eccleſiæ Romanæ in perfecta Obedientia vnierint. Et hi quidem poſtremi Manipuli Armenorum Ordini Franciſcano debebâtur: quippe quorum operâ jam Armenia ad fidem reducta ſæpiùs fuerat, tum per eos quos Pater *Bonagratia* Generalis ad illos 1284. miſerat, tum per *P. Joannem de Monte Corvino* ſub *Nicolao* 4. vt conſtat ex Epiſtola 50. Regeſti Vaticani: tum per eos quos *P. Raymundus Gaufredi* ad poſtulationem Regis Armeniæ iterum deſtinauerat *ad annum* 1290. ob amplam Meſſem eorum qui ad Chriſtianam fidem accedebant. De quibus videantur Annales Minorum ad

Armenia ſæpiùs reducta ad fidem per FF. Minores.

citatos annos.

Joannes Rex Armeniæ fit F. Minor.

Ejus heroicum factum.

Nec modica apud Deum & Eccleſiam Franciſcanæ Religionis gloria fuit: quòd (vt refert Piſanus conf. 8. S. Antoninus Tit. 24. c. 9. §. 13. Hieron. Platus l. 2. de Bono Stat. Relig. c. 26.) *Joannes* Armeniæ Rex, conceptâ ad S. Franciſcum & ejus Fratres mirâ pietate, relicto ſuo Nepoti *Leoni* immenſo Regno, cui ſuberant viginti quatuor Reges diademate coronati, Ordinem S. Franciſci intrauerit, & in eo Profeſſionem emiſerit, *eligens abjectus eſſe in domo Domini*, & Baltheo Regali diſſoluto, paupertatis funiculo præcinctus Deo ſeruire, qui tot Regibus imperauerat. Et ne feruore aliquo peregrino aut nouitio, vel animi puſillanimitate id feciſſe putetur, Auditur Heroicum factum: Cùm poſteà Turcæ in Armeniam irrupiſſent, nec illis *Leo* Nepos, cui Regnum dimiſerat, reſiſtere poſſet: *Joannes* Dei & fidei Cauſam agi videns, ampliori feruore, non Ordinem aſſumptum dimiſit, ſed armis & loricâ nouo more ſuper Tunica Franciſcana indutus, magnâ ſtrage hoſtes fidei è finibus Armeniæ ejecit, & ſanguinem profundens, Deo Athletam ſuum coronare volente, in pugna glorioſè occubuit. Latiùs Annales ad *annum* 1294. *n.* 11.

§. VII.

De Reductione Iacobitarum & aliorum Schiſmaticorum Orientalium per FF. Minores.

Jacobitæ reducuntur ad Rom. Eccleſiam per FF. Minores.

POrrò tanta fuit ſollicitudo Paſtoralis *Eugenii* 4. in Concilio Florentino, vt ſtatim Vnione Græcorum & Armenorum perfectâ, de reducendis Æthiopibus & Indis Orientalibus ad Eccleſiæ gremium, antè Concilii Florentini finem cogitauerit. Et de facto B. *Albertum Sartianum*, qui cum Græcis redierat, vnà cum aliquot FF. Minoribus ad Patriarchas illarum Regionum & Cophtos (Chriſtiani ſunt circumciſi vulgò dicti Chriſtiani præcincturæ) nec non & ad Thomam Indorum, & Preſbyterum Joannem Æthiopum Imperatores datis litteris miſit, ſi quo modo ad Eccleſiæ Romanæ vnionem illos reducere poſſet. Nec inutilis illa Miſſio fuit Eccleſiæ Dei: Etſi enim iter proſecutus ad Cayrum vſque, a Sultano Babyloniæ impeditus fuerit, ne ad Æthiopes & Indos progrederetur, tamen ex Sociis ſuis aliquos non ſine fructu miſit, & ipſe ingentem Jacobitarum Gentem, durante adhuc Florentino Concilio, per ſuos Commiſſarios ad Gremium Eccleſiæ, & Vnionem ac Re-

Digitized by Google

cognitionem Matris Eccleſiæ Romanæ reduxit; ſuper quibus videat ſtudioſus Lector Annales ad *annum* 1441.*n.*2.

§. VIII.

De Actis FF. Minorum circa reductionem aliarum Nationum.

NAtiones Orientales infectas partim ſchiſmate, partim Infidelitate Paganica, partim Hæreſibus fuiſſe, ſat ſuperque in Superioribus ex Hiſtoriis conſtat: Ad quas omnes FF. Minores à principio miſſi juxta conditionem illarum vel populorum qui permixti erant, multam operam præſtiterunt: Alios à ſchiſmate ad Obedientiam Romanæ Eccleſiæ reducentes: Alios à Paganiſmo ad fidem, & Sanctum Baptiſma conuertentes: Alios ab Hæreſum erroribus prædicatione & exemplo extrahentes. Vnde eſt illa Bulla ſolemnis *Alexandri* 4. *ad annum* 1258. quæ incipit: *Dilectis Fratribus de Ordine Minorum in terris Saracenorum, Paganorum, Græcorum, Bulgarorum, Cumanorum, Æthiopum, Syrorum, Vberorum, Alanorum, Gazarorum, Gotthorum, Zichorum, Ruthenorum, Jacobitarum, Nubianorum, Neſtorianorum, Georgianorum, Armenorum, Indorum, Meſcelinorum, Tartarorum, Hungarorum, Majoris Hungariæ, Chriſtianorum captiuorum apud Turcas, aliarumque Infidelium Nationum Orientis, ſeu quarumcumque partium proficiſcentibus* &c. *Cùm horâ jam vndecima* &c. *Data Viterbii* 12. *Kal. Maij Pontif. anno* 4. In quibus Pontifex neceſſariam auctoritatem ad prædicta FF. Minoribus elargitur.

Ad quas Nationes conuertendas, inſtruendas & reducendas FF. Minores Miſſi fuerint.

Ex quibus certum eſt *Bulgaros, Jacobitas, Georgianos* à ſchiſmate & erroribus aliquoties operâ FF. Minorum fuiſſe reductos. Super quibus videri poſſunt Annales ad *annos* 1245. *n.*14. 1247. *n.*9. *&* 10. 1352. *n.* 1. 1354. *n.* 1. 1372. *n.*31. *&* 32. 1374. *n.*6. 1442. *n.*10.

Sed & ad Abyſſinorum Imperatorem *Presbyterum Joannem* Schiſmaticum, Minores Legationem obiuiſſe conſtat ex Annalibus ad *annum* 1441. *&* 1480. *n.* 9.

P. Gripho Flander qualis.

Præclara porrò fuit reductio Maronitarum per B. M. *Patrem Griphonem* natione *Belgam Flandrum*, S. Theologiæ in Academia Pariſienſi aliquando Profeſſorem, qui zelo fidei accenſus ad *annum* 1430. deuotionis causâ ad loca Redemptionis noſtræ, Hieroſolymam proficiſcens, dum Nationum circumcircà habitantium, & vndequaque aduentantium errores notauit, totis ſeptem annis ſe ad addiſcendum Græcum & Arabicum idioma contulit (quamuis Theologus Magnus & Theologiæ Magiſter & Profeſſor) quibus perfectiſſime acquiſitis, *Maronitas* aggreſſus, illos à ſuis erroribus expurgatos ad obedientiam S. Romanæ Eccleſiæ reduxit, & reſiſtentem eorum Principem ipſorum conuerſioni ac reductioni, miraculo famoſiſſimo in feſto Aſſumptionis B. Virginis conuicit: Dum enim eo concionante ſol ad occaſum pergeret, ad Principem conuerſus, ei ſi credere vellet, retrogradationem ſolis obtulit, & coram toto Auditorio conſpiciente effecit, vt Sol ad Orientem regrederetur. Vnde conuerſo Principe, & Gente vniuerſa (quæ totum ambitum Montis Libani per ſeptingenta millia paſſuum obtinet, & per Patriarchatum Anthiochenum, Cypri Inſulam, & Ciuitates Damaſci, & Aleppi diſpergitur) eos ad obedientiam Romanæ Eccleſiæ reduxit. Quod quidem Miraculum perpetuâ ſolemnitate quotannis ab illis recolitur. Porrò excolendæ huic Nationi dictus *Pater Gripho Flander* totis viginti quinque annis inſudauit, & ſecundò Romam ad *Calixtum* 3. pro hujus Nationis ſalute veniens conſecratus eſt ab eo Epiſcopus, ac *Maronitarum Patriarcha*: de quo Annales ad *annum* 1475. & latè Marcus Vlyſſiponenſis 3. *p. Chron. l.* 3. *c.* 38. Wilotus in Athenis Virorum Orthodoxorum. Qui tandem in extrema ſenectute ad aliorum Conuerſionem progrediens, in itinere lentâ morte conficitur ad *annum* 1475.

Tendit Jeroſolymam

7. annos impendit pro addiſcendo idiomate Græco &c.

Reducit ad Eccleſiam Romanam Maronitas Miraculo raro.

Poſtquam laborauerat 25 annis à Papa conſecratur Epiſcopus.

Moritur.

APPENDIX.

De ſocietate Peregrinantium propter Chriſtum.

QUanto autem zelo Ordo Minorum Reductionem Schiſmaticorum, ſicut & Conuerſionem Infidelium zelauerit, conſtat ex præclara illa ſocietate, quæ dicta eſt *Societas Peregrinantium propter Chriſtum*, quæ quidem incæperat ſub *Innocentio* 4. ad *annum Chriſti* 1252. Incrementa verò non modica ſumpſerat ſub *Joanne* 22, *Gregorio* 11, & *Vrbano* 6. In ſocietatem enim velut in agmen quoddam ſacræ Militiæ, auctoritate Apoſtolicâ fulti, conuenerant plurimi Fratres Ordinis S. Franciſci, qui zelo fidei accenſi Regiones permixtas ſchiſmaticis, Infidelibus & Hæreticis, maximè *Ruthenorum, VValachorum, Tartarorum, Saracenorum, Paganorum, Cretorum, Bulgarorum*, & aliarum *Orientis* & *Aquilonis* Nationum peragrabant, miro fructu ſemen Verbi Dei ſeminantes. Qui vt firmiùs ſanctum hoc opus perficere poſſent, habebant Vicarium vnum Generalem

Societas Peregrinantium propter Chriſtum qualis.

Digitized by Google

neralem, Miniſtri Generalis vices agentem, & magnis Priuilegiis Apoſtolicis ſuffulti Cœnobia & Congregationes ſibi conſtituebant, & ne aliquid eis deeſſet Archiepiſcopos & Epiſcopos ex ſuis à S. Sede nominatos habebant, quorum auctoritate in ſuis Miniſteriis fulciebantur: Sic opus Dei magnificabant, Oues errantes ad Ouile Matris Eccleſiæ reducebant, ingenti quidem meſſe, & magno Animarum ſolatio: vt conſtat ex litteris Apoſtolicis *Gregorii* 11. quæ incipiunt: *Exhibita nobis* &c. *Datis Auinione* 16. *Kal. Decemb. Pontif. anno* 1. ad *Nicolaum de Creſna* Vicarium Ruſſiæ Ordinis Minorum: Et aliis ad Archiepiſcopum Gneznenſem, & Cracouienſem ac Czeratenſem Epiſcopos quæ incipiunt: *Iuſtis petentium deſideriis*: *Datis eodem loco, menſe & anno.* In quibus dictam *Societatem Peregrinantium* commendat, & contra quoſdam qui eos impedire in ſancto illo opere volebant, protegit, & vt protegantur mandat. Et quidem *Bonifacius* IX. ad *annum Chriſti* 1339. Ampliſſimam aliam dedit Bullam quæ incipit: *Exultat cor noſtrum in Domino Ieſu Chriſto* in qua mirabiliter fructus hujus *Societatis* extollit, & contra quendam *Ioannem Preſbyterum Vratiſlauienſem* in Terra Lembur gæ Diœceſis Haliceñſis illi aduerſantem defendit & propugnat. Data erat hæc Bulla *Romæ apud S. Petrum* 8. *Idus Ianuarii Pontif. anno* 10. Vide Annales ad ſupradictum annum. Vbi & alia Bulla ejuſdem Pontificis pro eadem Cauſa, ad Miniſtrum Prouincialem Hungariæ refertur, quæ incipit: *Dum ſancta Mater Eccleſia.* In qua iterum fructus Fratrum hujus *Societatis* mirificè laudantur. Et ad *annum* 1403. Idem Pontifex ne labores iſtius ſanctæ *Societatis* impedirentur, cùm Priuilegia nonnulla Regularium reuocaſſet, ſingulari Bullâ declarauit in iſtis Reuocationibus minimè comprehenſam *Societatem Peregrinantium Fratrum.* Bulla incipit: *Decens reputamus. Data* 8. *Idus Februarii Pontif. anno* 14. In qua dictam Societatem iterum multùm commendat.

Quem fructum faciebat.

Illam Pontifices laudant & defendunt.

Aliorum Priuilegiis reuocatis, hujus Societatis Priuilegia non reuocantur.

Quæ Societas magno Eccleſiæ Romanæ augmento durauit vſque poſt annos & tempora *Martini* 5. cujus Litteræ reperiuntur, *Dilectis filiis Vicario & Fratribus Ordinis Minorum profeſſoribus Societatis Peregrinantium nuncupatis in Ruſſia, Podoliæ & VValachiæ minoris* partibus commorantibus, quæ incipiunt: *Sacra Religionis* &c. *Datæ Tibure* 5. *Idus Iulii Pontif. anno* 4. qui erat *annus Chriſti* 1421. In quibus in gratiam laborum & fructuum ex eorum conatibus aduenientium eis permittitur vbique Eccleſias, Oratoria cum Campanis & Campanilibus, Cœmeteria &c. accipere & extruere, Epiſcoporum conſenſu minimè requiſito.

Quanto tempore durauerit.

SECTIO III.

Quantis laboribus, & quibus fructibus Hæreticos ac eorum Hæreſes FF. Minores inſectati fuerint.

ORdinem ſub fidei Catholicæ Romanæ vexillo S. Franciſcum inſtituiſſe Regula ipſa c. 2. in receptione Nouitiorum manifeſtè declarat, dum primam conditionem ingredientis ad Ordinem ponit, vt Miniſtri Candidatos *examinent de fide Catholica & Eccleſiaſticis Sacramentis.* Nec vllos admittant, niſi *Hæc* (inquit) *omnia credant & velint ea fideliter confiteri, & vſque ad finem firmiter obſeruare*, etiam (vt explicat S. Bonauentura) *vſque ad Martyrii teſtimonium, & ſanguinis effuſionem*: Ita vt Quot pro fide Catholica vltra mille quingentos Martyres Franciſcani ex nunc numerentur qui ſanguine ſuo Eccleſiæ militantis agrum fœcundarunt.

Ordo S. Franciſci fundatus in fide Catholica.

F. Minor debet eſſe paratus ad Martyrium.

Quot Martyres Franciſcani.

Et hæc fuit vna ex primis cauſis, Cur hic Minorum Exercitus ſub Franciſco Duce ſit conſcriptus, vt contra Hæreticorum furias Eccleſiam Dei defenderet: Vnde & de eo canit Eccleſia: *Franciſcus vir Catholicus, & totus Apoſtolicus Eccleſiæ teneri fidem Romanæ docuit*: Qui & in ſuo Teſtamento ſanxit, vt ſi aliquis ex ſuis in ſuſpicionem Hæreſis deuenire contingeret, *& non eſſet Catholicus*, vinculis conſtrictus Cardinali Protectori ſiſteretur. Et antiqui Hiſtorici narrant duos illos celeberrimos Ordines Prædicatorum & Minorum dictatoribus *Dominico* & *Franciſco* contra Hæreticos primò directos: *Prædicatores* quidem contra *Albigenſes*: *Minores* autem contra *VValdenſes* ſiue *Pauperes de Lugduno* & *Humilium* ſectam, quaſi ex natura Status. Vnde Abbas *Veſpergenſis* & *Ciacconus* ad *annum* 1212. ſub *Innocentio* 3. *Contra has* (inquit) *ſectas Sancti Patres Dominicus Prædicatorum & Franciſcus Minorum Ordines, per hæc tempora fundarunt: Franciſcus quidem contra Pauperes de Lugduno: Dominicus contra Albigenſes, quorum oppugnationem communicatâ operâ ſuſceperunt* &c. Et Carolus Sigonius de Regno Italiæ: *Circa hæc tempora* (ait) *quæ terris hominum flagitiis, diris populorum inimicitiis, ac nefandis hæreſibus, propè fuerunt infamia, hoc vno Boni Dei beneficio floruerunt viri aliquot præſtantes: Dominicus Calarogitanus Oxomenſis Diœceſis in Hiſpania: & Franciſcus Ioannes* ante conuerſionem ſuam dictus *Aſiſias* in *Italia* per hoc

Ordo Minorum ductus contra Hæreticos.

Quo

Digitized by Google

tempus *aſperitate vitæ, rerum humanarum contemptu, & Verbi diuini prædicatione hominum in ſe ora, & oculos vertere incæperunt.*

Quam appoſitè Ordo Minorum oppoſitus fuerit VValdenſibus.

Appoſitè autem *Ordo Minorum Pauperibus de Lugduno* oppoſitus eſt: quia ſub titulo Euangelicæ Paupertatis *VValdo Lugdunenſis Ciuis* eorum Auctor venditis omnibus bonis, eorumque pretio in pauperes erogato, ementito nomine Euangelicæ Paupertatis, ſuas Hæreſes pernicioſiſſimas fundauerat, & Eccleſiæ Sacramenta, Cœremonias Sacras, & Obſeruationes omnes diſſipare conatus fuerat, carni per omnia adhærens & indulgens: Cui Hæreſi Vita & Regula FF. Minorum maxime opponebantur. Vniuerſis porrò Hæreſibus Ordo Franciſcanus ſe, vbi licuit, oppoſuit, & in hunc diem fertiliſſimâ Meſſe ſe opponit, ita vt vix Manipulos diſtinguere poſſimus, cùm omni tempore in vniuerſo orbe indefeſſi operarii in Hæreſum extirpatione ſemper laborauerint, & vſque modò laborent: Nihilominùs ſelectos aliquos Manipulos dabimus ex ſingulis ſæculis vſque ad hæc tempora collectos.

Ordo Minorum contra omnes Hæreticos ſe oppoſuit.

§. I.

Manipuli primi ſæculi Ordinis Minorum in Conuerſione Hæreticorum.

S. Antonius de Padua inſigni miraculo conuertit Hæreſiarcham.

INter Manipulos primi ſæculi Ordinis Minorum excelluerunt illi, quos circa *annum Chriſti* 1225. multâ Meſſe collegit *S. Antonius Paduanus* tum in Gallia circa Tholoſates, tum in Italia Arimini Romaniolæ oppido in quibus Hæreſiarcha ille *Guialdo* cum ſuis, verbis & prædicatione S. Viri conuictus; tandem ejus pertinacia perſeuerans perfracta fuit, Cùm ad imperium S. Antonii mulus per plures dies ex induſtria ab Hæreticis abſque pabulo detentus & famelicus coram toto populo in publico foro Chriſtum in Hoſtia Euchariſtica adorare juſſus vt Chriſtum puriſſimam Auenam ſibi propoſitam fame præmente reſpuit. Quo quidem Miraculo, & Hæreſiarcha ille abjuratâ perfidiâ cum parentela & Aſſeclis ad veram fidem conuerſus eſt, ædificatâ Eccleſiâ inſigni in honorem S. Petri, de quo Petrus Roſettus antiquus Auctor verſus hos reliquit:

Hæreſiarcha conuerſus extruit Eccleſiam.

——— *Sacris laudem ſe fontibus ipſum*
Et natos jubet, & pariter cum Conjuge natas
Luſtrari, totamque domum ſeruire Tonanti &c.
Sumptibus immenſis Petro ſublimia Templa
Condidit &c.

Boniuillum etiam Hæreſiarcham per triginta annos Hæreſes ſuas commentantem ad meliorem mentem reduxit, & Eccleſiæ Catholicæ Romanæ reſtituit: Nec prodigioſum illud miraculum ſilentio prætereundum eſt, de quo *Speculum Sociorum S. Franciſci p.* 2. *c.* 52. Dum Arimini Hæreticis illum audire ampliùs nolentibus, ad alueum fluminis quod Ciuitati adlabitur, Sanctus omnes prouocans: Ibi piſcibus vndequaque confluentibus & miro ordine ac geſtibus concurrentibus prædicauit verbum Dei, Cui piſces velut rationabilia animalia applaudentes, tamdiu illum audierunt, donec benedictione Viri Dei acceptâ, velut feſtiuo gaudio recederent. Tanta porrò fuit virtus hujus miraculi, vt ſtupentes Hæretici illum deinceps efficacius audirent & Sectarii plurimi fidei Romanæ nomen darent. Ex diuerſis verò ſimilibus actibus & continua Hæreticorum inſectatione S. Antonius: *Indefeſſus Hæreticorum Malleus* antonomaſticè vocatus eſt. Cujus mallei virtutem expertus eſt ad *annum Chriſti* 1231. *Ecelinus* Tyrannus, qui copiis à *Frederico* 2. acceptis in Tranſpadana Italia Tyrannidem ſuam per annos circiter viginti exercuerat, & quem vti *Eccleſiæ Hoſtem, Tortorem Chriſtianorum, Interfectorum ſexaginta Fratrum Minorum*, & aliorum plurimorum fidelium, pro Hæretico *Alexander* 4. condemnauerat. Ad quem cùm veniſſet *Antonius Paduanus*, & ei verbis acerrimis ſententiam Dei imminere comminatus fuiſſet; Vno velut ictu mallei *Ecelinus* percuſſus, ad pedes Sancti procubuit, zonâ ad collum ſuſpensâ veniam peccatorum poſtulauit, emendationem promiſit, ad meliorem vitam & Eccleſiæ obediētiam rediit: Dicebat enim ſuis diuinum quemdam fulgorem in Beati Viri vultu ſe vidiſſe, cujus vibratione putabat ſe in Tartarum demergendum.

S. Antonius à Padua prædicat piſcibus.

Malleus Hæreticorum.

Conuertit Ecelinum.

Et hoc quidem toto Sæculo *Anni Chriſti* 1200. ab initio naſcentis Ordinis variè pugnatum eſt à FF. Minoribus contra Hæreticos, qui maximè ſub *Innocentio* 4. & *Alexandro* 4. non tantùm partes Orientis, ſed etiam Italiam & Germaniam penetrabant, quibus extirpandis Prædicationes & Doctrinæ ſacræ non ſufficiebant, niſi etiam Pœnæ & Judicia adhiberentur. Ad quorum extirpationem præter Verbi Sacri Præcones aſſumpſit *Innocentius* 4. ex Ordine Minorum Inquiſitores Hæreticæ Prauitatis, qui tam in Vrbe, Patrimonio B. Petri, & aliis Terris Eccleſiæ, Ducatu ſpoletano &c. quàm in Regno Apuliæ, Tuſcia, Marchia, Teruiſana, & Sclauonia in Hæreticos inquirerent, & pœnas à Frederico Imperatore contra *Patarenos* & alios Hæreticos decretas imponi curarent,

FF. Minores inſtituuntur Inquiſitores hæreticæ prauitatis.

vt

Digitized by Google

vt conſtat ex variis litteris, quas Annales ad *annum Chriſti* 1254. referunt. Quam eandem ſollicitudinem ſecutus *Alexander* 4. ad annum ſequentem ex iiſdem FF. Minoribus Inquiſitores ad inſtantiam Ludouici Regis in Galliam miſit, ac demum alios ad *annum* 1258. in Bohemiam & partes Orientis multiplicauit: Ita vt & gladio Verbi Dei, & aliis etiam externis compulſionibus FF. Minores Hæreſes profligarent, nec eos vſquam conſiſtere permitterent.

§. II.

Manipuli 2. Sæculi 1300. Ordinis Minorum in Hæreticorum conuerſione.

FF. Minores ſe opponunt Fratricellis.

NEc in altero ſæculo 1300. ab his operibus ceſſarunt FF. Minores, maximè exurgentibus ſub titulo Pietatis & vitæ Euangelicæ *Fratricellis*, quos *Fratres de paupere vita, Bizochos*, ſiue *Beguinos* ac *Begardos* appellabant quos *Ioannes* 22. per Bullam quæ incipit: *Sancta Romana Eccleſia* Tit. *de Religioſis domibus* in Extrau. *Communibus* condemnauit. Contra quos tam in Italia & Siciliæ Inſula quàm in Comitatibus Narbonenſi & Tholoſano, ac aliis Prouinciis Ciſmarinis & Vltramarinis, FF. Minores impenſi ſunt, eâ potiſsimùm ratione, quòd plurimi illorum de *Ordine Tertio Pœnitentium* ſe eſſe mentirentur, & alia munia ſibi affingerent, quæ Ordinem FF. Minorum contingebant. Vnde Annales ad *annum* 1331. *Strenuè* (inquit Auctor) *in hac re laborarunt Minoritæ, quibus inuiſum erat nomen Fratricellorum de paupere vita, & odioſiſsima ſecta, quæ ſe fictis velaminibus populi auram & affectum captura ex parte ſaltem Franciſcanam ſimulabat.* Eorum errores fideliter refert Epiſcopus Siluenſis *Aluarus Pelagius* de Planctu Eccleſiæ l. 2. c. 55. ex quo Annales ad *annum* 1317. *n.* 32.

§. III.

Manipuli 3. Sæculi 1400. Ordinis Minorum in Hæreticorum conuerſione.

B. Ioannes Capiſtranus & Iacobus à Marchiâ contra Hæreticos.

ET hos igitur multis annis inſectatus eſt Ordo, donec repullulantibus illis tandem tertio Ordinis ſæculo ad *annum* 1499. celeberrima illa Orbis Lumina B. *Joannes de Capiſtrano* (qui quartò contra Fratricellos à Pontificibus miſſus fuerat) & *B. Iacobus Picenus à Marchia* eorum reliquias partim ad pœnitentiam reduxerunt, partim flammis & extremo ſupplicio perdi permiſerunt, mandante id *Nicolao V.* Pontifice.

Nec circa hos ceſſauit zelus illorum, quibus maximam meſſem Deus in Germania & Oriente præparauerat. Et vt vnius B. Joannis Capiſtrani manipulos, quos alii adorauerunt, recenſeam: Ex ipſius Epiſtola ad Vniuerſitatem Viennenſem hæc accipe: *Poſtquam Morauiam ſum ingreſſus, vt debui, contra Bohemorum damnatas Hæreſes egi, nec aliquo timore vmquam à Prædicationis officio deſtiti* &c. *Quo factum eſt, vt non ſolùm multi Barones, Nobiles, ſed & Sacerdotes ad pluſquam quatuor millia, meis in manibus Hußitarum Errores abjurauerint, præter multos alios conuerſos, qui ſub ipſorum Baronum conuerſorum dominio degunt.*

B. Ioan. Capiſtranus Huſſitas conuertit.

Et quidem inter Conuerſos refertur *Camerarius Morauiæ* nomine *Beneſcio* qui coram vniuerſa multitudine, præſente Epiſcopo Nicopolenſi Epiſcopi Olomucenſis ſuffraganeo, in platea publica Brunæ genuflexus abjurauit in manibus S. Viri omnes Bohemorum & Huſſitarum ac alios quoſcunque errores, factâ tactis Sacris Euangeliis profeſſione fidei Romanæ Eccleſiæ: Quem in eorundem errorum abjuratione, & fidei profeſſione ſecuta eſt Vxor & conſanguinei, ac vniuerſa familia copioſiſſima.

Cui Baroni adjungendus eſt alius, de quo *Æneas Siluius* in *ſua Europa c.* 23. ſic ſcribit: *In hac* (inquit) *Prouincia Morauiæ Barones ferè omnes Huſſitarum labe infecti ſunt. Hìc cum Verbum Dei prædicaret Ioannes Capiſtranus, & in errores Huſſitarum inueheretur, Baronis non parui nominis, quem Ezerna horam vocant, ſecuta conuerſio eſt, qui relictâ priore perfidiâ, cum duobus millibus ſubditorum, veritatem Romanæ ſedis amplexus eſt* &c. Sed & accipe breuem Manipulorum in Morauia collectorum cathalogum ex Annalibus ad *annum* 1451. *n.* 21. *Brunæ hæſit vſque ad* 15. *Auguſti, & ſuis ſodalibus habitaculum poſuit ſub nomine S. Bernardini, reconciliauitque vltra mille ſexcentas perſonas: Die* 16. *in Viſcea aliquot abſoluit: Die* 18. *peruenit Olomutium, vbi vſque ad quintum Septembris permanſit, ingentemque aliquot millium multitudinem ad Eccleſiæ vnionem reduxit. Regreſſus Brunam in Vigilia Natiuitatis Virgineæ, copioſam meſſem in horrea Domini coaceruauit vſque ad diem S. Franciſci. Die ſequenti Octobris* 5. *in Villa Draſoph &c. & die decimo & ſequentibus in Egburga alios coadunauit. A die* 18. *in Comaro præſente Domino Vlrico Principe Catholicorum Patrono, multos nobiles,*

Quam ingens animarum fructus in Morauia.

populares innumeros ad viam veritatis reduxit; donec Egram peruenit 7. Decembris, in vigilia Conceptionis B. V. Mariæ, vbi vſque ad initium Februarii anni ſequentis magno Catholicorum incremento perſeuerauit. In Friberch die 24. Februarii, & in Ciuitate Miſſiuenſi à die 18. Martii, & à 25. ejuſdem Menſis vſque ad principium Junii in Ciuitate. Pontenſi Regni Bohemiæ miro fructu eundem laborem ſubiiſſe comperio, multis millibus ad caſtra Catholicorum tranſmiſſis, & fidelium gregi aggregatis.

Quantus fructus in Boſna. Tanta porrò fuit FF. Minorum in conuertendis Hæreticis iſtis temporibus virtus, vt *Thomas Epiſcopus Farenſis*, & in Regno Boſnæ Apoſtolicæ Sedis Legatus, in Epiſtola quam ad *B. Joannem Capiſtranum* dedit *Faræ* 19. *Februarii anno* 1451. eum inuitans vt *Faram* veniret, & Fratres ſuos laborantes contra Hæreticos adjuuaret, ſic ſcribit: *Hoc* (inquit) *mirabile dico Paternitati veſtræ, & valdè notandum, quòd in locis occupatis per Hæreticos, ſtatim vt Fratres ſunt, euaneſcunt Hæretici ſicut cera à facie ignis, & ſi tot eſſent Fratres boni, vt occuparent loca principalia Regni, indubiè none manerent, nec inuenirentur Hæretici*. Hæc ille.

§. IV.

Manipuli ſæculi 4. 1500. FF. Minorum in Conuerſione Hæreticorum.

ET hoc ſæculo ab anno 1500. Dei tremendo judicio vſquequaque Hæreſum fumus velut aperto puteo Inferni Eccleſiam Dei obſcurauit, & Hæretici velut locuſtæ vndequaque ex eodem puteo ebullierunt. Et quidem ad *annum* 1517. *Lutherus & Lutherani in quot ſectas diuiſi.* ſurrexit *Martinus Lutherus*, ex cujus Schola ſurrexerunt *Lutherani* in vndecim claſſes diuiſi, *Semi-Lutherani* vndecim ſimiliter caudis diſſecti, *Anti-Lutherani* 56. ſortes conſtituentes: Ex quo etiam Tres immundi Spiritus ſiue Bufones (referente *Staphylo*) Mundum inuaſerunt, & Animas Chriſti ſanguine redemptas in dies depaſcuntur, *Anabaptiſtæ*, nimirùm, *Sacramentarii*, & *Confeſſioniſtæ*, qui iterum Hydram Lernæam multitudine capitum quotidie naſcentium ſuperant. *Lutherum* ſecutus eſt *Joannes Caluinus* ad *annum* 1534. ejuſdem malitiæ, & venenoſæ multiplicationis perfidum caput, qui non minori, ſi non majori infectione mundum infecit.

FF. Minores contra Lutherum & Caluinum. Contra hos FF. Minores doctrinâ, verbo, ſanguine dimicarunt, & in hanc vſque horam dimicant non ſine vberrimis fructibus. Et quidem primus qui contra *Lutherum* acerrimè verbo, ſcriptoque pugnauit fuit F. *Gaſparus Saſgerus* aliàs *Schatagerus* Prouinciæ Argentinæ, qui ſe indefeſſum Lutheri, Antagoniſtam verbo & ſcripto probauit, & varios libros contra peſtiferas ejus Hæreſes ſcripſit: quique à plena Sacræ Scripturæ cognitione, & ab opere ejuſdem Tituli in lucem emiſſo *Scrutinium Scripturæ* eſt appellatus: floruit Monaſterii in Bauaria tempore *Caroli* 5. ex oriente Hæreſi Lutheranâ. De quo *VVillotus* noſter in Athenis Orthodoxorum Virorum. *Qui Gaſparus Saſgerus ſcrutinium Scripturæ.* Circa eadem tempora florebat quidam *Joannes Naſus* Germanus verus etiam Lutheranorum hoſtis, qui Orbi manifeſtauit, *Centurias inſignium mendaciorum Lutheranorum*. *Joannes Naſus.* Et circa *annum Domini* 1535. F. *Joannes à Dauentria* Belga Minorita *Prouinciæ Coloniæ* toto ſuo tempore habitus eſt omnium Hæreticorum Impugnator acerrimus, qui tam in priuatis quàm in publicis Concertationibus, numquam ceſſauit illos laceſſere ſpecialiter Lutheranos, & Anabaptiſtas: Vnde edidit *Exegeſim abſolutiſſimam errorum qui ſunt in Confeſſione Lutherana, & contra Anabaptiſtas*. *Joannes à Dauentria.* Suppeditarunt ſanè Germanicæ Prouinciæ innumeros contrà *Lutherum* & ejus ſerpentinos fœtus Athletas, inter quos F. *Conrardus Clingius* Eccleſiaſtes Erfurdienſis, qui cum ſuâ eloquentiâ in Concionibus continuis errantes reduceret, fideles conſeruaret, tandem eo ob infirmitates corporis lecto decumbente, Hæreticis mendaciter ſpargentibus, quòd ea quæ publicè prædicauerat, reuocaſſet, vt calumniis obuiam iret, præclarum illud *Opus* quod omnia *loca communia Catholicæ doctrinæ* contra Sacrilegas Hæreſes, earumque fallacia argumenta continet, multo Catholicorum ſolatio, & Hæreticorum confuſione edidit. *Conrardus Clingius.*

Quid Belgæ contra eos. Nec Belgium quamuis afflictiſſimum à Geuſiis, Iconoclaſtis, & Caluiniſtis, caruit ſuis ex Ordine FF. Minorum Defenſoribus, & copioſo contrà Hæreticam prauitatem exercitu: Etſi enim odio innato contra illos Conuentus eorum funditus deſtruxerint, ad mortem Fratres quæſierint, vel ad minus exilio mulctarint: Non defuerunt tamen qui vbi datum non eſt publicos ſuggeſtus aſcendere, domi & foris illos exagitarunt, & ſcriptis conuicerunt; & vbi per Arma Catholici Regis licuit ad loca & Ciuitates remeare, qui multitudinem errantium iterum ad Matris Eccleſiæ gremium reduxerunt: qui quia primariò pro conſeruandis Catholicis laborabant, & velut ſecundariò pro errantibus reducendis, illorum operas reſeruabimus in titulo Opitulationum pro conſeruatione fidelium infrà ſuo loco.

Interim extra controuerſiam eſt *Prouin-*

Digitized by Google

uinciam Germaniæ Inferioris, quæ ratione antiquorum Conuentuum, Holandiam,& vicinas Prouincias charitate Chriſtianâ à tempore graſſantis Hæreſeos non reliquit, dum Catholicos conſeruat per ſuos Miſſionarios in dies plurimos: Errones Hæreticos ad viam veritatis & fidem Catholicam reducere. Et en tibi pro exemplo ex Regiſtro quodam Authentico proba ſufficiens: Ab *anno* 1611. quo R. P. N. N. Holandiam ingreſſus eſt vſque ad 11. *Junii anni* 1622. ex Hæreticis ad fidem ſolus conuertit centum octoginta ſeptem &c. Et ex fide dignis relationibus poſteriorum annorum ab *anno* 1653. uſque ad hunc *annum*. 1656. præter reconciliatos referuntur in Holandia à noſtris ab Hæreſi conuerſi 165. emiſiſſe profeſſionem publicam fidei inter manus Fratrum noſtrorum.

Quid Prouincia Germaniæ Inferioris contra eos fecerit.

Vberrimos etiam Manipulos Prouincia Coloniæ exhibet,& eò majores, quòd, cum Catholicis & Acatholicis Germania miſceatur, major ſit meſſis occaſio. Certè dedi aliquando, etſi tacito nomine, *Lucernam fidei per FF. Minores Regularis ac ſtrictioris Obſeruantiæ in Palatinatu & nonnullis Prouinciis Germaniæ accenſam*, in qua ampla & authentica Teſtimonia exhibentur Principum, Regiminum, Archiſatrapiarum, Satrapiarum ampliſſimarum, Oppidorum &c. Quibus Conuerſiones totius populi ab Hæreſi datâ fide adſcribuntur FF. Minoribus,& Conuerſiones plurium Miniſtrorum deſcribuntur. Et hoc tempore Teſtimonia authentica mihi allata ſunt plurimarum conuerſionum, quæ Dei gratiâ per FF. Minores adhuc hoc tempore fiunt, ita vt intra paucorum annorum terminum 217. numerentur qui publicè profeſſionem fidei emiſerunt: quæ Tomum particularem requirunt,& libenter ei qui conuerſiones eas publicas facere voluerit, exhibebimus.

Quid Prouincia Coloniæ.

Nec vtraque Prouincia Flandriæ ſuis caret fructibus: Cum enim Comitatus Flandriæ ab Hæreticis & Iconoclaſtis circa *annum* 1577. occupatus eſſet, pro fide FF. Minores decertantes exilia & Martyria paſſi ſunt,& ceſſantibus armis in reductione Hæreticorum cum aliis tam ſtrenuè laborarunt, vt Deo ſit gloria, ita reſtitutus ſit ager ille Eccleſiæ Catholicæ, vt non niſi modicum zizaniæ inter fertiliſſimas ſegetes reperiatur, quòd & dum expectatur Meſſis, laborantium opere in triticum ſæpè reuertitur. Et n vicinis locis Hæreſi infectis non rarò qui electi ſunt, ad ſanam mentem Ponderatore Spirituũ prouidẽte redeunt. Conuerſiones ſingulares referremus, ſi tempora & circumſtantiæ permitterent: indulgendum adhuc ſecreto, quamdiu aliqui viuunt.

Quid Prouincia Flandriæ.

Antiqua etiam Prouincia Flandriæ, quæ vſque Luxemburgum extenditur, & ad Gallias in diuerſis locis alluit, ex Hæreticorum conuerſione ſuos Manipulos habet, nec deſunt nominati Athletæ, quos quià adhuc ſuperſtites ſunt modò honeſto ſimiliter, ſilentio præterimus: eorum interim Opera impreſſa poſteris perſonas notas facient.

SECTIO IV.

Quanto bonorum operum, ſignorum, doctrinæ fructu, FF. Minores Eccleſiæ Matri, in filiorum ſuorum Vtilitatem, profuerint:

PRÆAMBVLVM.

Hiſtoricâ fide, & Traditione communi in Eccleſia approbatâ, omnibus conſtat S. Franciſcum à ſuæ Conuerſionis initio mandatum à Chriſto per Imaginem Crucifixi loquente accepiſſe, vt *iret & repararet Eccleſiam ſuam*, quæ (inquiebat) *Tota deſtruebatur.* Quod mandatum etſi primâ facie de reſtauratione materialis Eccleſiæ Vir ſanctus concepiſſet, ſuperiori tamen poſteà ſuperfuſus lumine, ſe ad Eccleſiæ Matris ruinas reſarciendas à Deo deſtinatum hac voce ter à Crucifixi ore intonante intellexit,& efficaciâ ſpiritus in ſe ipſe expertus eſt.

S. Franciſcus datus eſt ad reparandam Eccleſiam.

Cujus quidem cœleſtis mandati veritatem agnouit *Innocentius* 3, dum in approbatione primæ Regulæ nutans, diuinæ viſionis oſtenſione confortatus eſt: *Videbat namque* (vt ipſe retulit) *Lateranenſem Baſilicam fore proximam jam ruinæ, quam quidam homo pauperculus & deſpectus proprio dorſo ſubmiſſo, ne caderet, ſuſtentabat.* Quâ viſione confirmatus Pontifex, & ad S. Franciſcum illam applicans, intulit: *Verè (ait) hic eſt ille qui opere & doctrinâ Chriſti ſuſtentabit Eccleſiam.* Vnde ipſo facto Regulam approbauit,& illi ac Sociis dedit de prædicandi pœnitentia mandatum.

Id teſtatus eſt Innocentius 3.

Hæc eſt portio pauperum Crucifixi FF. Minorum, vitâ opere & verbo Chriſti Eccleſiam quibuſdam veluti fulcris ſuſtentare,& continuis ſuis laboribus ruinas quas in ſuis membris patitur velut reſtaurare. Nam vt benè Hieronymus Platus l. de bono ſtatus Relig. c. 30. *Non modò ætas illa quâ primùm hic Ordo prodiit, mirabiliter ejus operâ adjuta & illuminata eſt, ſed totis quadringentis annis quibus deinceps ſtetit, hoc ſemper egit, vt Eccleſiam Dei quaſi fulciret.*

FF. Minorum eſt fulcire Eccleſiam.

Nec hîc audiendi illi Critici rerum etjam piiſſimarum irriſores, qui hujuſmodi ſacras reuelationes ſuis ridiculis cachinnis in-

Oblocutores circa hoc riſitantur.

Digitized by Google

Hi etſi Catholici primùm, variis tamen erroribus abducti, in Schiſma tandem deſciuerunt, & ab Eccleſia Catholica deficientes ſibi Caput præfixerunt Primatem particularem, quem *Catholicum* appellitant, & cui velut Summo Pontifici parent.

Æthiopes inter ſchiſmaticos reputantur.

Æthiopia demùm ſub Imperatore Abyſſinorum Preſt. Joanne degens, quamuis veneno Hæreſum inſperſa, ſub Patriarcha tamen Alexandrino Schiſmatica reputatur: Etſi enim Chriſtiano nomine, & Philippi Apoſtoli conuerſione gaudens etiam ſingularem ad Chriſtum, & *Romanum* (vt ajunt) *Patriarcham* reuerentiâ habeat, nihilominùs illi vt Capiti non adhærent, ſed diſſectam Eccleſiam ſibi formant ſub Imperatore ſuo: De quorum Æthiopum & Abyſſinorum cæremoniis & erroribus hiſtoriæ conſulendæ. Scribunt autem ſexaginta duos Reges nomine Chriſtiano gloriari, & iſti Imperio ſchiſmatico ſchiſmaticos ſubdi.

Ac etiam Georgiani, Iacobitæ, Ruſſi &c.

Illa ergo ſunt prima Capita ſchiſmaticorum, quibus ſecundum diuerſas Regiones & Dominia permixti ſunt, *Georgiani*, *Jacobitæ*, *Ruſſi*, *Bulgari*, *Nubiani*, *Rutheni* &c. qui cùm Infidelitate, Hæreſibus, & ſchiſmate permixti ſint, certæ ſectæ aſſignari non poſſunt, de illis tamen mixtim aliqua interſeremus.

§. II.

Manipuli FF. Minorum in Græcorum reductione ad Eccleſiam Romanam.

FF. Minores primo incipiunt Græcos reducere ad vnionẽ Romanæ Eccleſiæ.

FRequentiſſimos quidem labores ſuſceperunt FF. Minores pro Græcorum reductione à principio Ordinis, & quidem tantæ molis fuerunt reductiones illæ, vt pluribus ſæculis in illis laboratum fuerit. Primum igitur horum laborum & fructuum Deo dirigente hoc ſanctum auſpicium habuit. Ad *annum* enim 1232. Religionis Minorum 25. contigit quinque Fratres Minores prædicationis gratiâ venire in Orientem, qui dum è Turcarum manibus (à quibus verbera, vincula & carceres paſſi erant) Dei auxilio ſe eripiunt, Nicæam (quæ eſt Aſiæ & Bithyniæ Metropolis, vbi & Generale Concilium Nicænum contra Arium celebratum eſt) poſt multa incommoda peruenerunt, hoſpitio charitatiuo à *Germano Conſtantinopolitano Patriarcha* benignè excepti.† Cùm autem in familiari colloquio ſuper ſchiſmate, quo jampridem Græci laborabant, anſam loquendi Patriarcha præbuiſſet, magnâ fiducia & ſancto feruore de vnione ad Matrem Eccleſiarum Romanam reſtituenda Fratres illi diſſerentes, animum Patriarchæ tantâ energiâ penetrarunt, vt eorum vita & exemplis pariter motus, vehemens deſiderium vnionis conciperet, & extemplò paratum nuntium ad Pontificem Romanum cum ipſis Fratribus Romam mitteret, ſcriptis grauiſſimis litteris ad *Gregorium* 9. & Collegium Cardinalium, quarum exemplaria habet R. P. Wadinghus ad annum præfatum *n.* 34. Et hæc fuit occaſio *Greg.* 9. hanc vnionem vrgendi tum per Epiſtolas, tum ad *annum* ſequentem 1234. per viros doctiſſimos: duos ex Ordine Prædicatorum *Hugonem* & *Petrum*: Nec non duos ex Ordine Minorum *Haymonem Anglicum*, qui poſteà fuit Miniſter Generalis, & *Rodolphum*, quos tamquam *Apocriſarios S. Sedis Apoſtolicæ* ad præfatum Germanum Patriarcham Conſtantinopolitanum, & Imperatorem Græcorum, ac Prælatos deſtinauit, vt cum eis ſeriò & efficaciter de vnione agerent.† Qui quidem honorificè excepti, tum à Patriarcha cum cœtu Eccleſiaſticorum, tum ab Imperatore, tamquam S. Sedis Legati, ſua quidem modeſtiâ Legatorum honores reſpuerunt, cùm ſub ſimplici *Apocriſariorum* nomine ſe miſſos aſſererent: De vnione tamen efficaciter tractare cœperunt. Et ſolemniter habitis publicis Collationibus in Palatio Imperiali, duos Articulos primò propoſuerunt: Alterum: De *Proceſſione Spiritus ſancti à Patre & Filio*: Alterum: De *Conſecratione Euchariſtiæ in pane Azymo*: Quos Græcis contranitentibus, apertè tum ex Scriptura, tum ex ipſis Patribus Græcis, juxta Eccleſiæ latinæ profeſſionem doctiſſimé probarúnt, & per modum *Profeſſionis communis fidei* à ſe ſignatæ Patriarchæ, & Imperatori, ac toti Cœtui legendam exhibuerunt.† Verùm Patriarcha cùm ſe claritate doctrinæ premi videret, ad dilationes confugiens, negotium hujus vnionis communicandum duxit Confratribus ſuis Patriarchis *Hieroſolymitano, Anthiocheno* & *Alexandrino*: quòd tandem poſt multas altercationes factum eſt, congregata Synodo ad Ciuitatem Nymphæ ad portum Eximum, vbi iterum *Apocriſarii* omnes neruos intenderunt vt Græcos conuincerent: Verùm re adhuc immaturâ, tumultu excitato, vnione infectâ coacti ſunt recedere: Patriarcha quidem & Imperatore vnionem deſiderantibus, ſi Anthiochenus & alii majori vi & velut ſeditione commotâ non obſtitiſſent. Latiſſimè hæc omnia deducunt & doctiſſimas Apocriſariorum, Diſſertationes & Concluſiones referunt Annales ad *annum* præfatum 1234. *n.* 8. & ſeqq. quæ curioſo

Ad hoc Miſſi Apocriſarii.

Qualiter excepti.

Articuli difficultatis propoſiti & diſputati.

Quid effectum.

ſo

Digitized by Google

ſo Lectori non diſplicebunt.

Res primò infectâ Negotium denuò reſumpſerunt.

Nec propter hæc ceſſauit zelus conceptus reducendi Græcos ad Eccleſiæ Matris Vnionem: Secundò itaque ad *annum* 1247. *Innocentius* 4. reſumens arduum illud negotium *F. Laurentium* Ordinis Minorum legatum ſuum in Orientem per *Graciam*, *Armeniam*, *Iconium*, *Turchiam* mittens: Illum etiam ad Græcos omnes, tam in regno *Cypri*, quàm in Patriarchatu *Anthiocheno* & *Hieroſolymitano* deſtinauit, ei commendans ſingulariter, vt in reductione *Græcorum* labores à ſuis anteceſſoribus relictos reſumeret: Et quia latini Græcis moleſti fuerant, monuit vt omnes infeſtationes à latinis Græcis illatas omninò ſedaret, ac pro illis ſatisfieri prouideret (vt conſtat ex litteris Pontificis datis Lugduni *Nonis Iunii Pontif. anno* 4. Item ex datis ibidem 7. *Idus Auguſti Pontif. anno* 5.) In hoc igitur negotio dum dictus *F. Laurentius* ſtrenuè laborat, eo quidem fructu vt Imperator ac Patriarcha jam inclinarentur, nec abhorrerent vnionem: *Innocentius* 4. de his certior factus, vt majori cum auctoritate res perficeretur, *anno* 1249. ſolemni legatione ad vnionem concludendam amandauit *B. Ioannem Parmenſem* Totius Ordinis S. Franciſci Generalem Miniſtrum, quem etiam ſub Titulo *Angeli Pacis* ſcriptis ad Imperatorem & Patriarcham Epiſtolis inſigniter commendauit.

Ioannes Parmenſis ad hoc deſtinatus quàm gratè acceptus

Quanta verò cum reuerentia dictus Pater Generalis à Græcis vt verè *Angelus Pacis* exceptus ſit, teſtantur Epiſtolæ ad ſummum Pontificem ejus rei nuntiæ ab Oriente tranſmiſſæ: quas vt accepit (referente Petro Rodulphio) magnâ lætitiâ & voluptate perfuſus eſt ſummus Pontifex cum tota Curia, ita vt ſeipſum capere non poſſet, dixitque multis adſtantibus: *Dilatatum* (inquit) *eſt cor noſtrum præ gaudio vehementi, audito quòd prudens Græcia nouo ſuperioris irradiata ſyderis fulgore, gratanter accepit Fratrem Ioannem* &c. Nec mirum cùm (vt *S. Antoninus* & alii) Græci tanta in viro Dei ſanctitatis & diuinæ ſapientiæ ſigna viderent, vt non jam putarent hominem quempiam prudentem & eruditum videre, ſed ex antiquis Patribus & Doctoribus vnum, ſiue aliquem ex Chriſti Diſcipulis. Quæ omnia effectus ſecuti docuerunt.

§. III.

Prima vnio Eccleſiæ Græcorum cum latina in Concilio Lugdunenſi.

EX hac interim legatione profecta eſt tandem Vnio illa ſolemnis Eccleſiæ Græcæ cum Latina in Concilio Lugdunenſi ſub *Greg.* 10. ad *annum* 1274. tardioribus quidem paſſibus, ſed exitu fœlici.

Ad vnionem Eccleſiæ Græcæ cum Latina quinam FF. Minores allaborauerint.

Diſpoſuerat ſanè & velut concluſerat futuram hanc vnionem ſub beneplacito ſummi Pontificis & Eccleſiæ Latinæ *B. Ioannes de Parma* cum *Ioanne Duca* Imperatore Græcorum in Aſia, & *Manuele* Conſtantinopolitano Archiepiſcopo, ac aliis Prælatis Orientis, ſuper qua Imperator & Patriarchæ legationes honorificas ad Pontificem inſtituerant: Et *Apocriſariis* in itinere ſpoliatis, ipſe *B. Ioannes de Parma* Articulos vnionis Romam detulerat, & à Concilio Cardinalium (etſi in nonnullis conditionibus parùm conſonos) approbari procurauerat: Verùm morte *Innocentii* 4. ſuperueniente, dum negotium proſequitur *Alexander* 4. ad *annum* 1256. etiam è viuis ſublatus eſt. Et cùm iterum Tractatum vrgeret *Michael Palæologus*, & *Vrbanus* 4. illum per FF. Minores à *S. Bonauentura* ſelectos proſequitur, etiam fatis cedit, Sede Apoſtolicâ per tres annos vacante: Donec *Gregorius* 10. electus, & per litteras congratulatorias ab Imperatore *Palæologo* ſalutatus, indicto Concilio Lugdunenſi per FF. Minores vnionis concluſionem vrſit: Præcipui illi fuerunt *F. Hieronymus Aſculanus*, qui Cardinalis factus ad Pontificatum aſſumptus eſt: Et *F. Bonagratia Dalmata* qui ad *annum* 1274. cum Plenipotentiariis, & ſex Viris primariis, *Germano* olim Patriarcha Conſtantinopolitano Imperatoris Conſanguineo, *Georgio Acropolita*, *Magno Logotheta*, cum *Metropolita Nicæno*, & *Primate Bythyniæ*, ac *Nicolao* Imperii Camerario, & altero ex Aula Imperatoris præcipuo Lugdunum peruenerunt. Qui omnes à Concilii Lugdunenſis Patribus ſummo honore, ſummâ omnium exultatione, cum vniuerſi populi applauſu ſunt excepti. Et lectis coram vniuerſo Concilio Litteris tam Imperatoris, quàm omnium Metropolitarum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Græciæ, qui in vnam ſententiam ſuper Vnione cum ſuis Synodis conuenerunt, & re benè in Concilio conſultâ: Primùm quidem in feſto Apoſtolorum Petri & Pauli aſſiſtentibus

B. Ioannes de Parma.

S. Bonauentura.

F. Hieronymus Aſculanus.

F. Bonagratia Dalmata.

Digitized by Google

tibus Græcis, ſolemnis Miſſa cantata eſt, & propoſita fidei Norma quam Græci deberent profiteri: Poſteà in Octaua Apoſtolorum ad ſextam Julii: Profeſſionem fidei & Obedientiam ad Romanam Eccleſiam cum recognitione Primatus, Græci emiſerunt, & inter alios, nomine Imperatoris & ejus filii, Magnus Logotheta ſingulariter fidem & Obedientiam eſt profeſſus: Sicque Vnio Græcorum cum Eccleſia Latina, in qua tam frequenter, & tam diu laborauerunt FF. Minores, totius Eccleſiæ gaudio concluſa eſt. Ad hanc porrò in Concilio concludendam, multum contulerunt *S. Bonauentura*, & *Vicedominus de Vicedominis* Cardinales ex Ordine Minorum aſſumpti, qui Pontifici in omnibus aſſiſtebant; Vnde & primam Concionem habuit *S. Bonauentura* propoſito themate *Baruch 5. Exurge Hieruſalem, ſta in excelſo, & circumſpice ad Orientem, & vide collectos filios tuos ab oriente ſole vſque ad Occidentem.* Qui in eodem Concilio magnâ omnium conſternatione ſanctiſſimè obiit.

Baruch. 5. verſ. 5.

§. IV.

Vnio 2. Eccleſiæ Græcæ cum Latina in Perſona Imperatoris.

Vnione illâ priore fractâ, denuò FF. Minores laborant ad aliam faciendâ.

ET hæc prior quidem vnio aliquo tempore viuente *Michaele* Palæologo & Andronico ejus filio inualuit: Verùm iterum Græci ad ſua ſchiſmata relapſi ſunt: Nec propter hoc defecit zelus ſummorum Pontificum. Nam & ad *annum* 1333. F. *Gratia Arnaldi* ex Ordine Minorum à nobiliſſimâ *Ioannâ* Imperatrice Græcorum, quæ maritum *Ioannem Cantacuzenum* Imperatorem ad vnionem cum Latina Eccleſia ſollicitabat Romam miſſo iterum apud *Ioannem* 22. de vnione actum eſt, & de miſſione F. *Gerardi Odonis* Miniſtri Generalis, ſed cùm mors ſubſequens dicti Patris legationem iſtam ſuſpendiſſet, dilata eſt legatio vſque ad *ann.* 1349. quo poſtulante Joanne Cantacuzeno Imperatore, miſſi ſunt à Pontifice F. *Guilhelmus Mauracocchius* Franciſcanus, & F. Gaſpertus Dominicanus Epiſcopi, vt niterentur ad vnionem & concordiam, Eccleſiam Græcam cum Latina iterum reducere; eſtque tunc ab Imperatore propoſita celebratio Synodi in loco aliquo maritimo contermino Eccleſiæ vtriuſque, ſed ſcriptis ab vtraque parte litteris, res dilata eſt vſque ad tempora *Innocentii* 6. ad *annum* 1356. quo *Ioannes Palæologus* Imperator, pulſo *Ioanne Cantacuzeno*, denuò reſumpſit poſtulationem vnionis, miſſâ ſcripto fidei Confeſſione, quam in ordine ad vnionem reparandam intendebat præmittere ✝ Ad quem pariter remiſſi ſunt ex Ordine Minorum F. *Petrus Pactenſis* Epiſcopus, & F. *Guielhelmus Siſopolitanus*, vt ab illo dictam Confeſſionem fidei publicè reciperent: Quam ipſe *Ioannes Palæologus* à FF. Minoribus perſuaſus Romam perſonaliter veniens, ad *annum* 1369. ſub *Vrbano* 5. coram quatuor Cardinalibus ab eo deputatis Commiſſariis, publicè in Eccleſia Apoſtolorum Petri & Pauli, tanquam Vniuerſi Orbis theatro, præſente *Paulo Patriarchâ Conſtantinopolitano*, abjurato ſchiſmate, ex formula Romanæ Eccleſiæ emiſit, idiomate tamen Græco: Hoc ipſo Actu vniuerſos ſibi ſubditos Eccleſiæ Latinæ reuniens & conjungens. Interpretabatur autem præmiſſo Iure Iurando Profeſſionem Imperatoris, & aliorum Græcorum, qui abjurato ſimiliter Schiſmate in eadem verba jurabant F. *Antonius Athenienſis* Minorita, vertens Profeſſionem græcam in latinam: Cujus Profeſſionis publicæ inſtrumenta in Archiuo Montis Hadriani in poſteriorum memoriam reſeruantur.

Græci relapſi iterum reducuntur operâ FF. Minorum.

Iterum relabuntur.

Hanc igitur Profeſſionem tenebat *Ioannes Palæologus* Imperator: verùm effectum vnionis in populo ſuo non ſatis vigilanter promouebat, ſed Græci promiſcuè in ſuis erroribus deliteſcebant. Vnde iterum *Gregorius* 11. deputatis duobus Nuntiis, Altero Ordinis Prædicatorum, Altero Ordinis Minorum, miſit ad *Palæologum* pro vnione promiſſa in populo ſtabilienda: eò maximè quòd qui Latinis nomen dabant, ab aliis Græcis moleſtias paterentur: In qua re non modicam operam impenderunt præfati Nuntii; quamuis poſteà Græci ſuâ inſtabilitate iterum ad Schiſmata ſua redierint.

§. V.

Vnio 3. totius Eccleſiæ Græcæ cum Latina in Concilio Florentino

Denuò per FF. Minores reuniuntur in Concil. Florentino Annales ad annum 1437. n. 2. & 3.

NEc hîc quieuit Mater Concordiæ & Pacis Romana Eccleſia, donec iterum tota Eccleſia Græca reuniretur, quæ ſolemnis vnio facta & conclamata eſt in Concilio Florentino ſub *Eugenio* 4. ad *annum* 1439. Ad quam non modicam impenderunt operam FF. Minores, maximè R. P. *Guilhelmus de Caſali* Miniſter Generalis, cui cum decem Patribus ad hoc electis doctrinales concurſus ad hanc vnionem neceſſarios Pontifex demandauerat, Diſpoſuerat etiam ad iter in Europam aggre-

grediendum Concilium Generale, Græcorum Imperatorem, *F. Bartholomæus de Tao* vir doctiſſimus & piiſſimus, & *Albertus de Sartiano* ad hoc ab Eugenio 4. miſſi, qui ſimul cum Imperatore in Italiam ſunt reuerſi.

S. Bernardinus in Concilio Florentino quid fecerit.

Interfuit huic Concilio Florentino *S. Bernardinus* Senenſis colloquiis priuatis, & publicis prædicationibus Græcos ad Vnionem exhortans: De quo illud mirabile fertur; Quòd cùm Græcum idioma non calleret: in feruore ſpiritus Deum deprecatus, vt qui Apoſtolis Linguarum donum ad conuerſionem Gentium diſtribuerat, Græcis ſaltem eorum quæ dicturus erat, intelligentiam præberet: Auditus eſt à Græcis Græcè de Catholica fide prædicans, tantâ quidem energiâ, vt non ſolùm tamquam *Natiuus Græcus* audiretur, ſed & corda Græcorum Mirabiliter penetraret: ſiue Deo linguam mouente, ſiue in auribus miraculum operante, eo modo quo Jeroſolymis vnuſquiſque eodem momento linguam in qua natus fuerat, audiebat. Sic Græci in hoc Concilio ad Vnionem redierunt.

Græcam linguam non callens, à Græcis prædicans intelligitur.

§. VI.

De Reductione Armenorum ad Eccleſiam Romanam per Fratres Minores.

IN hoc etiam Concilio reducti ſunt Armeni, ad quos ante biennium *Eugenius* 4. miſerat ex Minoribus *FF. Franciſcum & Ludouidum Bononienſes*, nec non *F. Jacobum de Primanditiis* Vicarium Generalem Obſeruantium, vt illos ad Concilium Generale inuitarent, quod tantâ efficaciâ effectum eſt, vt comite *B. Joanne Capiſtrano* (qui ex Oriente, quò amandatus fuerat à Pontifice, reuertebatur) iter ad Concilium Maturauerint, & in fide Catholica Romana inſtructi, ipſam fidem, publicè confeſſi fuerint, & ſe Matri Eccleſiæ Romanæ in perfecta Obedientia vnierint. Et hi quidem poſtremi Manipuli Armenorum, Ordini Franciſcano debebatur: quippe quorum operâ jam Armenia ad fidem reducta ſæpiùs fuerat, tum per eos quos Pater *Bonagratia* Generalis ad illos 1284. miſerat, tum per *P. Joannem de Monte Corvino* ſub *Nicolao* 4. vt conſtat ex Epiſtola 50. Regeſti Vaticani: tum per eos quos *P. Raymundus Gaufredi* ad poſtulationem Regis Armeniæ iterum deſtinauerat *ad annum* 1290. ob amplam Meſſem eorum qui ad Chriſtianam fidem accedebant. De quibus videantur Annales Minorum ad citatos annos.

Armenia ſæpiùs reducta ad fidem per FF. Minores.

Nec modica apud Deum & Eccleſiam Franciſcanæ Religionis gloria fuit: quòd (vt refert Piſanus conf. 8. S. Antoninus Tit. 24. c. 9. §. 13. Hieron. Platus l. 2. de Bono Stat. Relig. c. 26.) *Joannes* Armeniæ Rex, conceptâ ad S. Franciſcum & ejus Fratres mirâ pietate, relicto ſuo Nepoti *Leoni* immenſo Regno, cui ſuberant viginti quatuor Reges diademate coronati, Ordinem S. Franciſci intrauerit, & in eo Profeſſionem emiſerit, *eligens abjectus eſſe in domo Domini*, & Baltheo Regali diſſoluto, paupertatis funiculo præcinctus Deo ſeruire, qui tot Regibus imperauerat. Et ne feruore aliquo peregrino aut nouitio, vel animi puſillanimitate id feciſſe putetur, Auditur Heroicum factum: Cùm poſteà Turcæ in Armeniam irrupiſſent, nec illis *Leo* Nepos, cui Regnum dimiſerat, reſiſtere poſſet: *Joannes* Dei & fidei Cauſam agi videns, ampliori feruore, non Ordinem aſſumptum dimiſit, ſed armis & loricâ nouo more ſuper Tunica Franciſcana indutus, magnâ ſtrage hoſtes fidei è finibus Armeniæ ejecit, & ſanguinem profundens, Deo Athletam ſuum coronare volente, in pugnaglorioſè occubuit. Latiùs Annales ad *annum* 1294. *n.* 11.

Joannes Rex Armeniæ fit F. Minor.

Ejus heroicum factum.

§. VII.

De Reductione Iacobitarum & aliorum Schiſmaticorum Orientalium per FF. Minores.

POrrò tanta fuit ſollicitudo Paſtoralis *Eugenii* 4. in Concilio Florentino, vt ſtatim Vnione Græcorum & Armenorum perfectâ, de reducendis Æthiopibus & Indis Orientalibus ad Eccleſiæ gremium, antè Concilii Florentini finem cogitauerit. Et de facto B. *Albertum Sartianum*, qui cum Græcis redierat, vnà cum aliquot FF. Minoribus ad Patriarchas illarum Regionum & Cophtos (Chriſtiani ſunt circumciſi vulgò dicti Chriſtiani præcincturæ) nec non & ad Thomam Indorum, & Presbyterum Joannem Æthiopum Imperatores datis litteris miſit, ſi quo modo ad Eccleſiæ Romanæ vnionem illos reducere poſſet. Nec inutilis illa Miſſio fuit Eccleſiæ Dei: Etſi enim iter proſecutus ad Cayrum vſque, a Sultano Babyloniæ impeditus fuerit, ne ad Æthiopes & Indos progrederetur, tamen ex Sociis ſuis aliquos non ſine fructu miſit, & ipſe ingentem Jacobitarum Gentem, durante adhuc Florentino Concilio, per ſuos Commiſſarios ad Gremium Eccleſiæ, & Vnionem ac Recogni-

Jacobitæ reducuntur ad Rom. Eccleſiam per FF. Minores.

cognitionem Matris Eccleſiæ Romanæ reduxit; ſuper quibus videat ſtudioſus Lector Annales ad *annum* 1441. *n.* 2.

§. VIII.

De Actis FF. Minorum circa reductionem aliarum Nationum.

NAtiones Orientales infectas partim ſchiſmate, partim Infidelitate Paganica, partim Hæreſibus fuiſſe, ſat ſuperque in Superioribus ex Hiſtoriis conſtat: Ad quas omnes FF. Minores à principio miſſi juxta conditionem illarum vel populorum qui permixti erant, multam operam præſtiterunt: Alios à ſchiſmate ad Obedientiam Romanæ Eccleſiæ reducentes: Alios à Paganiſmo ad fidem, & Sanctum Baptiſma conuertentes: Alios ab Hæreſum erroribus prædicatione & exemplo extrahentes. Vnde eſt illa Bulla ſolemnis *Alexandri* 4. *ad annum* 1258. quæ incipit: *Dilectis Fratribus de Ordine Minorum in terris Saracenorum, Paganorum, Græcorum, Bulgarorum, Cumanorum, Æthiopum, Syrorum, Vberorum, Alanorum, Gazarorum, Gotthorum, Zichorum, Ruthenorum, Jacobitarum, Nubianorum, Neſtorianorum, Georgianorum, Armenorum, Indorum, Moſcelinorum, Tartarorum, Hungarorum, Majoris Hungariæ, Chriſtianorum captiuorum apud Turcas, aliarumque Infidelium Nationum Orientis, ſeu quarumcumque partium proficiſcentibus* &c. *Cùm horâ jam vndecima* &c. *Data Viterbii* 12. *Kal. Maij Pontif. anno* 4. In quibus Pontifex neceſſariam auctoritatem ad prædicta FF. Minoribus elargitur.

Ad quas Nationes conuertendas, inſtruendas & reducendas FF. Minores Miſſi fuerint.

Ex quibus certum eſt *Bulgaros, Jacobitas, Georgianos* à ſchiſmate & erroribus aliquoties operâ FF. Minorum fuiſſe reductos. Super quibus videri poſſunt Annales ad *annos* 1245. *n.* 14. 1247. *n.* 9. *&* 10. 1352. *n.* 1. 1354. *n.* 1. 1372. *n.* 31. *&* 32. 1374. *n.* 6. 1442. *n.* 10.

Sed & ad Abyſſinorum Imperatorem *Presbyterum Joannem* Schiſmaticum, Minores Legationem obiuiſſe conſtat ex Annalibus ad *annum* 1441. *&* 1480. *n.* 9.

P. Gripho Flander qualis.

Præclara porrò fuit reductio Maronitarum per B.M. *Patrem Griphonem* natione *Belgam Flandrum*, S. Theologiæ in Academia Pariſienſi aliquando Profeſſorem, qui zelo fidei accenſus ad *annum* 1430. deuotionis cauſâ ad loca Redemptionis noſtræ, Hieroſolymam proficiſcens, dum Nationum circumcircà habitantium, & vndequaque aduentantium errores notauit, totis ſeptem annis ſe ad addiſcendum Græcum & Arabicum idioma contulit (quamuis Theologus Magnus & Theologiæ Magiſter & Profeſſor) quibus perfectiſſime acquiſitis, *Maronitas* aggreſſus, illos à ſuis erroribus expurgatos ad obedientiam S. Romanæ Eccleſiæ reduxit, & reſiſtentem eorum Principem ipſorum conuerſioni ac reductioni, miraculo famoſiſſimo in feſto Aſſumptionis B. Virginis conuicit: Dum enim eo concionante ſol ad occaſum pergeret, ad Principem conuerſus, ei ſi credere vellet, retrogradationem ſolis obtulit, & coram toto Auditorio conſpiciente effecit, vt Sol ad Orientem regrederetur. Vnde conuerſo Principe, & Gente vniuerſa (quæ totum ambitum Montis Libani per ſeptingenta millia paſſuum obtinet, & per Patriarchatum Anthiochenum, Cypri Inſulam, & Ciuitates Damaſci, & Aleppi diſpergitur) eos ad obedientiam Romanæ Eccleſiæ reduxit. Quod quidem Miraculum perpetuâ ſolemnitate quotannis ab illis recolitur. Porrò excolendæ huic Nationi dictus *Pater Gripho Flander* totis viginti quinque annis inſudauit, & ſecundò Romam ad *Calixtum* 3. pro hujus Nationis ſalute veniens conſecratus eſt ab eo Epiſcopus, ac *Maronitarum Patriarcha*: de quo Annales ad *annum* 1475. & latè Marcus Vlyſſiponenſis 3. *p. Chron. l.* 3. *c.* 38. Wilotus in Athenis Virorum Orthodoxorum. Qui tandem in extrema ſenectute ad aliorum Conuerſionem progrediens, in itinere lentâ morte conficitur ad *annum* 1475.

Tendit Jeroſolymam

7. annos impendit pro addiſcendo idiomate Græco &c.

Reducit ad Eccleſiam Romanam Maronitas Miraculo raro.

Poſtquam laborauerat 25. annis à Papa conſecratur Epiſcopus.

Moritur.

APPENDIX.

De ſocietate Peregrinantium propter Chriſtum.

QUanto autem zelo Ordo Minorum Reductionem Schiſmaticorum, ſicut & Conuerſionem Infidelium zelauerit, conſtat ex præclara illa ſocietate, quæ dicta eſt *Societas Peregrinantium propter Chriſtum*, quæ quidem inceperat ſub *Innocentio* 4. ad *annum Chriſti* 1252. Incrementa verò non modica ſumpſerat ſub *Joanne* 22, *Gregorio* 11, & *Vrbano* 6. In ſocietatem enim velut in agmen quoddam ſacræ Militiæ, auctoritate Apoſtolicâ fulti, conuenerant plurimi Fratres Ordinis S. Franciſci, qui zelo fidei accenſi Regiones permixtas ſchiſmaticis, Infidelibus & Hæreticis, maximè *Ruthenorum, VValachorum, Tartarorum, Saracenorum, Paganorum, Cretorum, Bulgarorum*, & aliarum *Orientis & Aquilonis* Nationum peragrabant, miro fructu ſemen Verbi Dei ſeminantes. Qui vt firmiùs ſanctum hoc opus perficere poſſent, habebant Vicarium vnum Generalem

Societas Peregrinantium propter Chriſtum qualis.

Digitized by Google

neralem, Miniſtri Generalis vices agentem, & magnis Priuilegiis Apoſtolicis ſuffulti Cœnobia & Congregationes ſibi conſtituebant, & ne aliquid eis deeſſet Archiepiſcopos & Epiſcopos ex ſuis à S. Sede nominatos habebant, quorum auctoritate in ſuis Miniſteriis fulciebantur: Sic opus Dei magnificabant, Oues errantes ad Ouile Matris Eccleſiæ reducebant, ingenti quidem meſſe, & magno Animarum ſolatio: vt conſtat ex litteris Apoſtolicis *Gregorii* 11. quæ incipiunt: *Exhibita nobis &c. Datis Auinione 16. Kal. Decemb. Pontif. anno* 1. ad *Nicolaum de Creſna* Vicarium Ruſſiæ Ordinis Minorum: Et aliis ad Archiepiſcopum Gneznenſem, & Cracouienſem ac Czeratenſem Epiſcopos quæ incipiunt: *Juſtis petentium deſideriis: Datis eodem loco, menſe & anno.* In quibus dictam *Societatem Peregrinantium* commendat, & contra quoſdam qui eos impedire in ſancto illo opere volebant, protegit, & vt protegantur mandat.† Et quidem *Bonifacius* IX. ad *annum Chriſti* 1339. Ampliſſimam aliam dedit Bullam quæ incipit: *Exultat cor noſtrum in Domino Jeſu Chriſto* in qua mirabiliter fructus hujus *Societatis* extollit, & contra quendam *Ioannem Presbyterum Vratiſlauienſem* in Terra Lemburgæ Diœceſis Haliceñſis illi aduerſantem defendit & propugnat. Data erat hæc Bulla *Romæ apud S. Petrum* 8. *Idus Januarii Pontif. anno* 10. Vide Annales ad ſupradictum annum. Vbi & alia Bulla ejuſdem Pontificis pro eadem Cauſa, ad Miniſtrum Prouincialem Hungariæ refertur, quæ incipit: *Dum ſancta Mater Eccleſia.* In qua iterum fructus Fratrum hujus *Societatis* mirificè laudantur. Et ad *annum* 1403. Idem Pontifex ne labores iſtius ſanctæ *Societatis* impedirentur, cùm Priuilegia nonnulla Regularium reuocaſſet, ſingulari Bullâ declarauit in iſtis Reuocationibus minimè comprehenſam *Societatem Peregrinantium Fratrum.* Bulla incipit: *Decens reputamus. Data* 8. *Idus Februarii Pontif. anno* 14. In qua dictam Societatem iterum multùm commendat.

Quem fructum faciebat.

Illam Pontifices laudant & defendunt.

Aliorum Priuilegiis reuocatis, hujus Societatis Priuilegia non reuocantur.

Quæ Societas magno Eccleſiæ Romanæ augmento durauit vſque poſt annos & tempora *Martini* 5. cujus Litteræ reperiuntur, *Dilectis filiis Vicario & Fratribus Ordinis Minorum profeſſoribus Societatis Peregrinantium nuncupatis in Ruſſia, Podoliæ & VValachiæ minoris partibus commorantibus*, quæ incipiunt: *Sacra Religionis* &c. *Datæ Tiburæ* 5. *Idus Iulii Pontif. anno* 4. qui erat *annus Chriſti* 1421. In quibus in gratiam laborum & fructuum ex eorum conatibus aduenientium eis permittitur vbique Eccleſias, Oratoria cum Campanis & Campanilibus, Cœmeteria &c. accipere & extruere, Epiſcoporum conſenſu minimè requiſito.

Quanto tempore durauerit.

SECTIO III.

Quantis laboribus, & quibus fructibus Hæreticos ac eorum Hæreſes FF. Minores inſectati fuerint.

ORdinem ſub fidei Catholicæ Romanæ vexillo S. Franciſcum inſtituiſſe Regula ipſa c. 2. in receptione Nouitiorum manifeſtè declarat, dum primam conditionem ingredientis ad Ordinem ponit, vt Miniſtri Candidatos *examinent de fide Catholica & Eccleſiaſticis Sacramentis.* Nec vllos admittant, niſi *Hæc* (inquit) *omnia credant & velint ea fideliter confiteri, & vſque ad finem firmiter obſeruare*, etiam (vt explicat S. Bonauentura) *vſque ad Martyrii teſtimonium, & ſanguinis effuſionem*: Ita vt pro fide Catholica vltra mille quingentos Martyres Franciſcani ex nunc numerentur qui ſanguine ſuo Eccleſiæ militantis agrum fœcundarunt.

Ordo S. Franciſci fundatus in fide Catholica.

F. Minor debet eſſe paratus ad Martyrium.

Quot Martyres Franciſcani.

Et hæc fuit vna ex primis cauſis, Cur hic Minorum Exercitus ſub Franciſco Duce ſit conſcriptus, vt contra Hæreticorum furias Eccleſiam Dei defenderet: Vnde & de eo canit Eccleſia: *Franciſcus vir Catholicus, & totus Apoſtolicus Eccleſiæ teneri fidem Romanæ docuit*: Qui & in ſuo Teſtamento ſanxit, vt ſi aliquis ex ſuis in ſuſpicionem Hæreſis deuenire contingeret, *& non eſſet Catholicus*, vinculis conſtrictus Cardinali Protectori ſiſteretur. Et antiqui Hiſtorici narrant duos illos celeberrimos Ordines Prædicatorum & Minorum dictatoribus *Dominico & Franciſco* contra Hæreticos primò directos: *Prædicatores* quidem contra *Albigenſes*: *Minores* autem contra *VValdenſes* ſiue *Pauperes de Lugduno* & *Humilium* ſectam, quaſi ex natura Status.† Vnde Abbas *Veſpergenſis* & *Ciacconus* ad *annum* 1212. ſub *Innocentio* 3. *Contra has* (inquit) *ſectas Sancti Patres Dominicus Prædicatorum & Franciſcus Minorum Ordines, per hæc tempora fundarunt: Franciſcus quidem contra Pauperes de Lugduno: Dominicus contra Albigenſes, quorum oppugnationem communicatâ operâ ſuſceperunt &c.* Et Carolus Sigonius de Regno Italiæ: *Circa hæc tempora* (ait) *quæ terris hominum flagitiis, diris populorum inimicitiis, ac nefandis hæreſibus, propè fuerunt infamia, hoc vno Boni Dei beneficio floruerunt viri aliquot præſtantes: Dominicus Calarogitanus Oxomenſis Diœceſis in Hiſpania*: & *Franciſcus Joannes* ante conuerſionem ſuam dictus *Aſiſias* in *Italia* per hoc

Ordo Minorum datus contra Hæreticos.

Quare.

Digitized by Google

tempus *aſperitate vitæ, rerum humanarum contemptu, & Verbi diuini prædicatione hominum in ſe ora, & oculos vertere inceperunt.*

Quam appoſitè Ordo Minorum oppoſitus fuerit VValdenſibus.

Appoſitè autem Ordò Minorum *Pauperibus de Lugduno* oppoſitus eſt; quia ſub titulo Euangelicæ Paupertatis *VValdo Lugdunenſis Ciuis* eorum Auctor venditis omnibus bonis, eorumque pretio in pauperes erogato, ementito nomine Euangelicæ Paupertatis, ſuas Hæreſes pernicioſiſſimas fundauerat, & Eccleſiæ Sacramenta, Cæremonias Sacras, & Obſeruationes omnes diſſipare conatus fuerat, carni per omnia adhærens & indulgens: Cui Hæreſi Vita & Regula FF. Minorum maxime opponebantur. Vniuerſis porrò Hæreſibus Ordo Franciſcanus ſe, vbi licuit, oppoſuit, & in hunc diem fertiliſſimâ Meſſe ſe opponit, ita vt vix Manipulos diſtinguere poſſimus, cùm omni tempore in vniuerſo orbe indefeſſi operarii in Hæreſum extirpatione ſemper laborauerint, & vſque modò laborent: Nihilominùs ſelectos aliquos Manipulos dabimus ex ſingulis ſæculis vſque ad hæc tempora collectos.

Ordo Minorum contra omnes Hæreticos ſe oppoſuit.

§. I.

Manipuli primi ſæculi Ordinis Minorum in Conuerſione Hæreticorum.

S. Antonius de Padua inſigni miraculo conuertit Hæreſiarcham.

INter Manipulos primi ſæculi Ordinis Minorum excelluerunt illi, quos circa *annum Chriſti* 1225. multâ Meſſe collegit *S. Antonius Paduanus* tum in Gallia circa Tholoſates, tum in Italia Arimini Romaniolæ oppido in quibus Hæreſiarcha ille *Guialdo* cum ſuis, verbis & prædicatione S. Viri conuictus; tandem ejus pertinacia perſeuerans perfracta fuit, Cùm ad imperium S. Antonii mulus per plures dies ex induſtria ab Hæreticis abſque pabulo detentus & famelicus coram toto populo in publico foro Chriſtum in Hoſtia Euchariſtica adorare juſſus vt Chriſtum puriſſimam Auenam ſibi propoſitam fame præmente reſpuit. Quo quidem Miraculo, & Hæreſiarcha ille abjuratâ perfidiâ cum parentela & Aſſeclis ad veram fidem conuerſus eſt, ædificatâ Eccleſiâ inſigni in honorem S. Petri, de quo Petrus Roſettus antiquus Auctor verſus hos reliquit:

Hæreſiarcha conuerſus extruit Eccleſiam.

——— Sacris laudem ſe fontibus ipſum
Et natos jubet, & pariter cum Conjuge natas
Luſtrari, totamque domum ſeruire Tonanti &c.
Sumptibus immenſis Petro ſublimia Templa
Condidit &c.

Boniuillum etiam Hæreſiarcham per triginta annos Hæreſes ſuas commentantem ad meliorem mentem reduxit, & Eccleſiæ Catholicæ Romanæ reſtituit: Nec prodigioſum illud miraculum ſilentio prætereundum eſt, de quo *Speculum Sociorum S. Franciſci p. 2. c. 52.* Dum Arimini Hæreticis illum audire ampliùs nolentibus, ad alueum fluminis quod Ciuitati adlabitur, Sanctus omnes prouocans: Ibi piſcibus vndequaque confluentibus, & miro ordine ac geſtibus concurrentibus prædicauit verbum Dei, Cui piſces velut rationabilia animalia applaudentes, tamdiu illum audierunt, donec benedictione Viri Dei acceptâ, velut feſtiuo gaudio recederent. Tanta porrò fuit virtus hujus miraculi, vt ſtupentes Hæretici illum deinceps efficacius audirent & Sectarii plurimi fidei Romanæ nomen darent. Ex diuerſis verò ſimilibus actibus & continua Hæreticorum inſectatione S. Antonius: *Indefeſſus Hæreticorum Malleus* antonomaſticè vocatus eſt. Cujus mallei virtutem expertus eſt ad *annum Chriſti* 1231. *Ecelinus* Tyrannus, qui copiis à *Frederico* 2. acceptis in Tranſpadana Italia Tyrannidem ſuam per annos circiter viginti exercuerat, & quem vti *Eccleſiæ Hoſtem, Tortorem Chriſtianorum, Interfectorum ſexaginta Fratrum Minorum*, & aliorum plurimorum fidelium, pro Hæretico *Alexander* 4. condemnauerat. Ad quem cùm veniſſet *Antonius Paduanus*, & ei verbis acerrimis ſententiam Dei imminere comminatus fuiſſet; Vno velut ictu mallei *Ecelinus* percuſſus, ad pedes Sancti procubuit, zonâ ad collum ſuſpensâ veniam peccatorum poſtulauit, emendationem promiſit, ad meliorem vitam & Eccleſiæ obediētiam rediit: Dicebat enim ſuis diuinum quemdam fulgorem in Beati Viri vultu ſe vidiſſe, cujus vibratione putabat ſe in Tartarum demergendum.

S. Antonius à Padua prædicat piſcibus.

Malleus Hæreticorum.

Conuertit Ecelinum.

Et hoc quidem toto Sæculo *Anni Chriſti* 1200. ab initio naſcentis Ordinis variè pugnatum eſt à FF. Minoribus contra Hæreticos, qui maximè ſub *Innocentio* 4. & *Alexandro* 4. non tantùm partes Orientis, ſed etiam Italiam & Germaniam penetrabant, quibus extirpandis Prædicationes & Doctrinæ ſacræ non ſufficiebant, niſi etiam Pœnæ & Judicia adhiberentur. Ad quorum extirpationem præter Verbi Sacri Præcones aſſumpſit *Innocentius* 4. ex Ordine Minorum Inquiſitores Hæreticæ Prauitatis, qui tam in Vrbe, Patrimonio B. Petri, & aliis Terris Eccleſiæ, Ducatu Spoletano &c. quàm in Regno Apuliæ, Tuſcia, Marchia, Teruiſana, & Sclauonia in Hæreticos inquirerent, & pœnas à Frederico Imperatore contra *Patarenos* & alios Hæreticos decretas imponi curarent,

FF. Minores inſtituuntur Inquiſitores hæreticæ prauitatis.

vt

Digitized by Google

vt conſtat ex variis litteris, quas Annales ad *annum Chriſti* 1254. referunt. Quam eandem ſollicitudinem ſecutus *Alexander* 4. ad annum ſequentem ex iiſdem FF. Minoribus Inquiſitores ad inſtantiam Ludouici Regis in Galliam miſit, ac demum alios ad *annum* 1258. in Bohemiam & partes Orientis multiplicauit: Ita vt & gladio Verbi Dei, & aliis etiam externis compulſionibus FF. Minores Hæreſes profligarent, nec eos vſquam conſiſtere permitterent.

§. II.

Manipuli 2. *Sæculi* 1300. *Ordinis Minorum in Hæreticorum conuerſione.*

FF. Minores ſe opponunt Fratricellis.

NEc in altero ſæculo 1300. ab his operibus ceſſarunt FF. Minores, maximè exurgentibus ſub titulo Pietatis & vitæ Euangelicæ *Fratricellis*, quos *Fratres de paupere vita*, *Bizochos*, ſiue *Beguinos* ac *Begardos* appellabant quos *Ioannes* 22. per Bullam quæ incipit: *Sancta Romana Eccleſia* Tit. *de Religioſis domibus* in Extrau. *Communibus* condemnauit. Contra quos tam in Italia & Siciliæ Inſula quàm in Comitatibus Narbonenſi & Tholoſano, ac aliis Prouinciis Ciſmarinis & Vltramarinis, FF. Minores impenſi ſunt, eâ potiſsimùm ratione, quòd plurimi illorum de *Ordine Tertio Pœnitentium* ſe eſſe mentirentur, & alia munia ſibi affingerent, quæ Ordinem FF. Minorum contingebant. Vnde Annales ad *annum* 1331. *Strenuè* (inquit Auctor) *in hac re laborarunt Minoritæ, quibus inuiſum erat nomen Fratricellorum de paupere vita, & odioſiſsima ſecta, quæ ſe fictis velaminibus populi auram & affectum captura ex parte ſaltem Franciſcanam ſimulabat.* Eorum errores fideliter refert Epiſcopus Siluenſis *Aluarus Pelagius* de Planctu Eccleſiæ l. 2. c. 55. ex quo Annales ad *annum* 1317. *n.* 32.

§. III.

Manipuli 3. *Sæculi* 1400. *Ordinis Minorum in Hæreticorum conuerſione.*

BB. Ioannes Capiſtranus & Iacobus à Marchiâ contra Hæreticos.

ET hos igitur multis annis inſectatus eſt Ordo, donec repullulantibus illis tandem tertio Ordinis ſæculo ad *annum* 1499. celeberrima illa Orbis Lumina B. *Ioannes de Capiſtrano* (qui quartò contra Fratricellos à Pontificibus miſſus fuerat) & *B. Iacobus Picenus à Marchia* eorum reliquias partim ad pœnitentiam reduxerunt, partim flammis & extremo ſupplicio perdi permiſerunt, mandante id *Nicolao V.* Pontifice.

Nec circa hos ceſſauit zelus illorum, quibus maximam meſſem Deus in Germania & Oriente præparauerat. Et vt vnius B. Joannis Capiſtrani manipulos, quos alii adorauerunt, recenſeam: Ex ipſius Epiſtola ad Vniuerſitatem Viennenſem hæc accipe: *Poſtquam Morauiam ſum ingreſſus, vt debui, contra Bohemorum damnatas Hæreſes egi, nec aliquo timore vmquam à Prædicationis officio deſtiti* &c. *Quo factum eſt, vt non ſolùm multi Barones, Nobiles, ſed & Sacerdotes ad pluſquam quatuor millia, meis in manibus Huſsitarum Errores abjurauerint, præter multos alios conuerſos, qui ſub ipſorum Baronum conuerſorum dominio degunt.*

B. Ioan. Capiſtranus Huſſitas conuertit.

Et quidem inter Conuerſos refertur *Camerarius Morauiæ* nomine *Beneſcio* qui coram vniuerſa multitudine, præſente Epiſcopo Nicopolenſi Epiſcopi Olomucenſis ſuffraganeo, in platea publica Brunæ genuflexus abjurauit in manibus S. Viri omnes Bohemorum & Huſſitarum ac alios quoſcunque errores, factâ tactis Sacris Euangeliis profeſſione fidei Romanæ Eccleſiæ: Quem in eorundem errorum abjuratione, & fidei profeſſione ſecuta eſt Vxor & conſanguinei, ac vniuerſa familia copioſiſſima.

Cui Baroni adjungendus eſt alius, de quo *Æneas Siluius in ſua Europa c.* 23. ſic ſcribit: *In hac* (inquit) *Prouincia Morauiæ Barones ferè omnes Huſſitarum labe infecti ſunt. Hîc cum Verbum Dei prædicaret Ioannes Capiſtranus, & in errores Huſſitarum inueheretur, Baronis non parui nominis, quem Exerna horam vocant, ſecuta conuerſio eſt, qui relictâ priore perfidiâ, cum duobus millibus ſubditorum, veritatem Romanæ ſedis amplexus eſt* &c. Sed & accipe breuem Manipulorum in Morauia collectorum cathalogum ex Annalibus ad *annum* 1451. *n.* 21. *Brunæ hæſit vſque ad* 15. *Auguſti, & ſuis ſodalibus habitaculum poſuit ſub nomine S. Bernardini, reconciliauitque vltra mille ſexcentas perſonas: Die* 16. *in Viſcea aliquot abſoluit: Die* 18. *peruenit Olomutium, vbi vſque ad quintum Septembris permanſit, ingentemque aliquot millium multitudinem ad Eccleſiæ vnionem reduxit. Regreſſus Brunam in Vigilia Natiuitatis Virgineæ, copioſam meſſem in horrea Domini coaceruauit vſque ad diem S. Franciſci. Die ſequenti Octobris* 5. *in Villa Draſoph &c. & die decimo & ſequentibus in Egburga alios coadunauit. A die* 18. *in Comaro præſente Domino Vlrico Principe Catholicorum Patrono, multos nobiles,*

Quam ingens animarum fructus in Morauia.

Digitized by Google

uinciam Germaniæ Inferioris, quæ ratione antiquorum Conuentuum, Holandiam,& vicinas Prouincias charitate Chriſtianâ à tempore graſſantis Hæreſeos non reliquit, dum Catholicos conſeruat per ſuos Miſſionarios in dies plurimos: Errones Hæreticos ad viam veritatis & fidem Catholicam reducere. Et en tibi pro exemplo ex Regiſtro quodam Authentico proba ſufficiens: Ab *anno* 1611. quo R. P. N. N. Holandiam ingreſſus eſt vſque ad 11. *Iunii anni* 1622. ex Hæreticis ad fidem ſolus conuertit centum octoginta ſeptem &c. Et ex fide dignis relationibus poſteriorum annorum ab *anno* 1653. uſque ad hunc *annum*. 1656. præter reconciliatos referuntur in Holandia à noſtris ab Hæreſi conuerſi 165. emiſiſſe profeſſionem publicam fidei inter manus Fratrum noſtrorum.

Quid Prouincia Germaniæ Inferioris contra eos fecerit.

Quid Prouincia Coloniæ.

Vberrimos etiam Manipulos Prouincia Coloniæ exhibet,& eò majores, quòd, cum Catholicis & Acatholicis Germania miſceatur, major ſit meſſis occaſio. Certè dedi aliquando, etſi tacito nomine, *Lucernam fidei per FF. Minores Regularis ac ſtrictioris Obſeruantiæ in Palatinatu & nonnullis Prouinciis Germaniæ accenſam*, in qua ampla & authentica Teſtimonia exhibentur Principum, Regiminum, Archiſatrapiarum, Satrapiarum ampliſſimarum, Oppidorum &c. Quibus Conuerſiones totius populi ab Hæreſi datâ fide adſcribuntur FF. Minoribus,& Conuerſiones plurium Miniſtrorum deſcribuntur. Et hoc tempore Teſtimonia anthentica mihi allata ſunt plurimarum conuerſionum, quæ Dei gratiâ per FF. Minores adhuc hoc tempore fiunt, ita vt intra paucorum annorum terminum 217. numerentur qui publicè profeſſionem fidei emiſerunt: quæ Tomum particularem requirunt,& libenter ei qui conuerſiones eas publicas facere voluerit, exhibebimus.

Quid Prouincia Flandriæ.

Nec vtraque Prouincia Flandriæ ſuis caret fructibus: Cum enim Comitatus Flandriæ ab Hæreticis & Iconoclaſtis circa *annum* 1577. occupatus eſſet, pro fide FF. Minores decertantes exilia & Martyria paſſi ſunt,& ceſſantibus armis in reductione Hæreticorum cum aliis tam ſtrenuè laborarunt, vt Deo ſit gloria, ita reſtitutus ſit ager ille Eccleſiæ Catholicæ, vt non niſi modicum zizaniæ inter fertiliſſimas ſegetes reperiatur, quòd & dum expectatur Meſſis, laborantium opere in triticum ſæpè reuertitur. Et n vicinis locis Hæreſi infectis non rarò qui electi ſunt, ad ſanam mentem Ponderatore Spirituũ prouidẽte redeunt. Conuerſiones ſingulares referremus, ſi tempora & circumſtantiæ permitterent: indulgendum adhuc ſecreto, quamdiu aliqui viuunt.

Antiqua etiam Prouincia Flandriæ, quæ vſque Luxemburgum extenditur, & ad Gallias in diuerſis locis alluit, ex Hæreticorum conuerſione ſuos Manipulos habet, nec deſunt nominati Athletæ, quos quia adhuc ſuperſtites ſunt modò honeſto ſimiliter, ſilentio prætterimus: eorum interim Opera impreſſa poſteris perſonas notas facient.

SECTIO IV.

Quanto bonorum operum, ſignorum, doctrinæ fructu, FF. Minores Eccleſiæ Matri, in filiorum ſuorum vtilitatem, profuerint:

PRÆAMBVLVM.

S. Franciſcus datus eſt ad reparandam Eccleſiam.

Hiſtoricâ fide, & Traditione communi in Eccleſia approbatâ, omnibus conſtat S. Franciſcum à ſuæ Conuerſionis initio mandatum à Chriſto per Imaginem Crucifixi loquente accepiſſe, vt *iret & repararet Eccleſiam ſuam*, quæ (inquiebat) *Tota deſtruebatur.* Quod mandatum etſi primâ facie de reſtauratione materialis Eccleſiæ Vir ſanctus concepiſſet, ſuperiori tamen poſteà ſuperfuſus lumine, ſe ad Eccleſiæ Matris ruinas reſarciendas à Deo deſtinatum hac voce ter à Crucifixi ore intonante intellexit,& efficaciâ ſpiritus in ſe ipſe expertus eſt.

Id teſtatus eſt Innocentius 3.

Cujus quidem cœleſtis mandati veritatem agnouit *Innocentius 3*, dum in approbatione primæ Regulæ nutans, diuinæ viſionis oſtenſione confortatus eſt: *Videbat namque* (vt ipſe retulit) *Lateranenſem Baſilicam fore proximam jam ruinæ, quam quidam homo pauperculus & deſpectus proprio dorſo ſubmiſſo, ne caderet, ſuſtentabat.* Quâ viſione confirmatus Pontifex, & ad S. Franciſcum illam applicans, intulit: *Verè (ait) hic eſt ille qui opere & doctrinâ Chriſti ſuſtentabit Eccleſiam.* Vnde ipſo facto Regulam approbauit,& illi ac Sociis dedit de prædicandi pœnitentia mandatum.

FF. Minorum eſt fulcire Eccleſiam.

Hæc eſt portio pauperum Crucifixi FF. Minorum, vitâ opere & verbo Chriſti Eccleſiam quibuſdam veluti fulcris ſuſtentare,& continuis ſuis laboribus ruinas quas in ſuis membris patitur velut reſtaurare. Nam vt benè Hieronymus Platus l. de bono ſtatus Relig. c. 30. *Non modò ætas illa quâ primùm hic Ordo prodiit, mirabiliter ejus operâ adjuta & illuminata eſt, ſed totis quadringentis annis quibus deinceps ſtetit, hoc ſemper egit, vt Eccleſiam Dei quaſi fulciret.*

Oblocutores circa hoc refutantur.

Nec hîc audiendi illi Critici rerum etjam piiſſimarum irriſores, qui hujuſmodi ſacras reuelationes ſuis ridiculis cachinnis in-

aſpergere voluerunt, quaſi *Eccleſia Dei*, quæ eſt *columna & firmamentum veritatis*, & quæ ſuper Petram Chriſtum ita fundata eſt, vt *nec portæ inferi aduerſus eam præualere valeant*, nutare aut ruinas pati poſſe ſacrilege aſſeratur. Potuit ſanè Eccleſia inſe quati, ſed non concuti; potuit (teſte Pau-

1. Cor. 4. verſ. 8.

lo) *tribulationem pati, ſed non anguſtiari, aporiari ſed non deſtitui, perſecutionem pati, ſed non derelinqui, deiici ſed non perire* 2. Cor. 4. Neque enim *Firmitas Eccleſiæ Dei*

Firmitati Eccleſiæ an obſtet ejuſdem nutatio, &c.

perſecutiones, preſſuras, calamitates, periclitationes, etiam cum multa membrorum ſuorum iactura excludit; quibus conſeruandis, reſtaurandis, reſtituendis, imò & renouandis ſuo tempore non tantum per ſe, ſed & per miniſtros ſuos inuigilat Deus. Eccleſia ſanè Chriſti non habet maculam neque rugam, nec ideò à fumis & fuliginibus externis libera eſt; Ideò indiget fulgore Luminarium, inter quæ non

Dan. 12. Verſ. 3.

immeritò computantur, fulgentes *ſicut ſplendor firmamenti, qui ad juſtitiam erudiunt multos, & tamquam ſtellæ in perpetuas Æter-*

1. Tim. 3. verſ. 13.

nitates: Eccleſia Dei *eſt firmamentum & columna veritatis*: Sed confirmatione primò

Pſal. 74. verſ. 4.

indiget illius: *qui confirmauit columnas ejus*; quod per Miniſtros ſuos in dies efficit. Vnde & Act. 15. Paulus *perambulabat ſyriam & Ciliciam confirmans Eccleſias*. Et c. 16.

Act. 15. verſ. 41.

Eccleſiæ (à Paulo & Thimoteo) *confirmabantur in fide, & abundabant numero quoti-*

Cap. 16. verſ. 5.

die. Et Apoc. 3. Angelo ſiue Epiſcopo ſardis dicitur: *Eſto vigilans & confirma cætera quæ moritura erant*: Eccleſia Dei ſupra

Apoc. 3. verſ. 2.

Petram Chriſtum ædificata eſt, nec præualebunt portæ inferi aduerſus eam: Ve-

Matt. 24. verſ. 22.

rum non excluditur à *Tribulatione magna, qualis non fuit neque erit, ita vt niſi breuiati fuiſſent dies illi, non fieret ſalua omnis caro, ſed propter electos breuiabuntur dies illi*: Nec deerit adjutorium Eliæ & Enoch, vt reliquiæ ſaluæ fiant. Audiant Critici illi: Eccleſia in ſuis membris infirmis tempore S. Franciſci inclinata erat, ruinam in multis animabus, imò & præpoſitis ſuis minabatur; mittuntur Franciſcus & Dominicus, de quibus viſione cœleſti monetur *Innocentius*, quòd dorſo ſuorum laborum, & Religionis ſuæ Eccleſiam ſuſtinebunt; Et

Apoc. 6. verſ. 12.

nè deſit tibi Textus: Aperto ſigillo 6. *Apoc. 6.* & mundo ruinam minitante, quatuor Angelis percuſſoribus ventos tenentibus, venire viſus eſt Angelus ab Oriente aſcendens, habens ſignum Dei viui, qui plagas impediret. Qui ſeruos Dei ſigno

Quod poſſet Deus per ſe facere, per ſeruos ſuos facit,

Tau ſalutifico conſignaret. Quod igitur Deus per ſe facere poſſet, per ſeruos ſuos facit, & Eccleſiam ſuam ruinam minitantem, niſi ſuccurreret, per ſeruos ſuos ſuſtentat. Nec ſuper his mireris cum de Eccleſia ſub figura Hieruſalem *Iſaia* 60. ſcriptum ſit; *Et ædificabunt filii peregrinorum muros tuos*, &c. *Et occupabit ſalus muros tuos, & portas tuas Laudatio*. Et ne deſint fulcra & inſtaurationes: *Gloria libani ad te veniet,* Iſa. 60. verſ. 10.

Abies & Buxus & Pinus ſimul, ad ornandum locum ſanctificationis meæ, & locum pe- verſ. 18.

dum meorum glorificabo. Quæ omnia reſtau- verſ. 13.

rationi Eccleſiæ per S. Franciſcum & filios ejus factæ congruunt. Ordini enim S. Franciſci data eſt *Gloria Libani*; cui ſubminiſtrauit Deus & *Abietes*, & *Buxos*, & *Pinos* ad reſtaurandum & ornandum *locum ſanctificationis ſuæ*, & glorificandum *locum pedum ſuorum* vt ex ſequentibus patebit.

Ordo Minorum reſtaurat Eccleſiam.

§. I.

Ordini Minorum concredita fuit à Deo ſpeciali Priuilegio, Renouatio Dominicæ Paſſionis in Eccleſia militante.

Sanctorum, quorum Deus vitâ, verbo, & exemplo mundum illuſtrauit, gloriam nec in modico minuere, nec aliquo modo vmbram illi inferre, noſtræ intentionis eſt. S. Paulo ſit gloria ſua: *Cui abſit gloriari, niſi in Cruce Domini no-* Galat. 6.

ſtri Ieſu Chriſti, per quem illi mundus cru- verſ. 14.

cifixus eſt, ſicut *& ille mundo*: *Nemo illi moleſtus ſit: qui ſtigmata Domini in corpore* verſ. 17.

ſuo portat. Et aliis ſanctis ſua ſit gloria, qui poſt Chriſtum euntes abnegaverunt ſe- 1. Cor. 1.

metipſos, & crucem ſuam poſt Chriſtum verſ. 23.

portaverunt, vna enim omnium vox fuit: *Prædicare hominibus Ieſum Chriſtum & hunc Crucifixum.*

Verùm Deus mirabilium operator, Eccle. 36.

cujus eſt *Innouare ſigna, immutare mirabi-* verſ. 6.

lia, glorificare manum: Hanc prærogatiuam reſeruauit S. Franciſco, & ejus filiis, vt oblitterata jam in mundo Crucis via, obuelata carnis tenebris pluſquam Cymmeriis gloria Crucifixi, ipſorum miniſteriò per Euangelicam & Apoſtolicam veritatem denuò aperiretur, & reuelaretur. Illo namque tempore mundani inſipientes Verbum Dei non tantùm adulterauerant, ſed etiam Idola fingentes loco Crucis Venerem, loco Pauperis in præſepio nati Adonidem, loco Chriſti à morte reſurgentis Iouem collocauerant, quorum ſtatuas Helena Conſtantini Mater aliquando abſtulerat.

Crucis via & Crucifixi gloria incognita notificatur per Franciſcum & ſuos.

Quantus neglectus Crucis & Crucifixi.

Subintrauerant enim (de quibus olim prædixerat Iudas Apoſtolus) *qui-* Epiſt. Iud. verſ. 4.

dam homines impii, Dei noſtri gratiam transferentes in luxuriam, & ſolum Dominatorem, & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum negantes, Illuſores, ſecundum deſideria ſua verſ. 16.

ambulantes in impietatibus, murmuratores, que-

Digitized by Google

querulosi, quorum os ſuperba loquebatur, mirantes perſonas quæſtus cauſâ ſemetipſos paſcentes, nubes ſine aqua, quæ à ventis circumferebantur, arbores autumnales, infructuoſæ, bis mortuæ, fluctus feri maris, deſpumantes confuſiones ſuas &c.

verſ. 12.

Franciſcus totus crucifixus.

Contra hos S. Franciſcus veræ Crucis Sectator, prodigioſus Chriſti crucifixi in ſpiritu, corde, carne, veſtitu, moribus Aſſertor diuino prouidente Numine prodiit: Cui impreſſam, expreſſam & loquentibus Characteribus viuam ſuæ paſſionis, & totius viæ Crucis Imaginem, digito amoris & potentiæ inſculpſit Chriſtus, vt velut Dux noui Exercitus *Paſſionis & Crucis Chriſti myſteria* in cordibus hominum renouaret, & velut olim Iſaac Patris ſui puteos, quos Philiſtyni obſtruxerant & humo repleuerant, in Franciſci Carne rurſus effoderet, vt aquam viuam in abundantia, & latitudine Eccleſiæ velut reſtitueret.

Duæ cauſæ renouationis Vulnerum Chriſti in Franciſco.

Duas porrò hîc notant cauſas hujus vulnerum Chriſti renouationis in S. Franciſco: *Altera* velut *litteralis* eſt, ad errores nonnullos, & dubia in Eccleſia naſcentia circa Chriſti Domini Paſsionem & vulnera tollenda: *Altera Moralis* & *Myſtica*, ad effectus paſsionis in cordibus fidelium renouandos. Et quidem Cauſam poſteriorem primò adfert *Lucas Tudenſis* S. Franciſco contemporaneus (cujus opera Tom. 13. Bibliothecæ SS. Patrum referuntur) *l. 2. contra Albigenſes c. 11. Præ cæteris* (ait) *ſanctis, ſignis Paſsionis Dei & hominis antonomaſticè S. Franciſcus ſublimatus, velut ſol meridianus torpentia corda hominum calore fidei inflammauit, atque ſigna Paſsionis Chriſti fide ſenſibili demonſtrauit, ne ſtigmata humanæ Redemptionis, vetuſtate de fidelium mentibus delerentur.* Et Cauſam litteralem ſpecificans: *Iam enim* (ait) *multi retrò ibant veritati contraria ſentientes: Nutabant plures, qui etiam videbantur Doctores; & quaſi ſomniantes conuertebantur ad fabulas & ſuperfluas nouitates: Suſcitauit autem Dominus miſericorditer Beatos Franciſcum & Dominicum Sanctiſsimi Ordinis Prædicatorum Patrem, per quos mundo pro magna parte in errorum & ambiguitatis tenebris conſtituto, lumen veritatis illuxit, de cordibus ſingulorum deterſit clementia Redemptoris, & obſtruxit diuerticula falſitatis.* Et particulariter explicans ea propter quæ ſigna Paſſionis Chriſti in S. Franciſco ſunt renouata: *Maxima quidem* (ait) *pars mundi ad falſa vel dubia diuertebat: Alii diuerſis erroribus implicati, procaciter contendebant Chriſtum verâ carne non fuiſſe paſſum: Alii, nullâ fulti auctoritate, aſſerebant, tribus tantum clauis cruci fuiſſe affixum, & non dexterum latus ejus ſed ſiniſtrum lanceâ vulneratum: ſed Omnipotens Deus qui infirma mundi elegit, vt fortiora quæque confundat, per ſeruum ſuum litterarum elementis ferè rudem Franciſcum, occultâ fide, ita illorum illuſit argumenta fallacia, vt etiam inuiti cedant manifeſtæ veritati.* Et poſt pauca; *Reſultabat in eo reuerà forma Crucis & Paſsionis Agni immaculati, qui lauat crimina mundi, dum quaſi recenter à Cruce videretur depoſitus, manus & pedes clauis confixos habens, & dexterum latus quaſi lanceâ vulneratum.* Et hæc quidem de Cauſa litterali impreſſionis ſtigmatum.

Errores circa Dominicam paſsionem.

Franciſcus viua imago Crucifixi.

Alteram autem Cauſam moralem & myſticam, nimirum: Effectus illos ineffabiles Dominicæ Paſſionis in cordibus fidelium reſtituendos, ſancta agnoſcit Eccleſia, & ſancti Pontifices illos ſuis *Diplomatibus, Hymnis* & *Proſâ* celebrarunt. Vnde *Alexander* 4. in Bulla quæ incipit: *Benigna opera Diuinæ voluntatis* &c. *Inter alios* (inquit) *diebus noſtris B. Franciſcus almus Chriſti Confeſſor, apparuit ſignis & virtutibus glorioſus, qui clariſſimis piè viuendi meritis & exemplis ſanctam fœcundauit Eccleſiam* &c. Inter quæ *ſignanter vobis ante oculos proponere volumus recolenda frequentiùs & vehementiùs admiranda illa ſaltem jucunda Dominicæ Paſſionis inſignia, quæ in ejuſdem Sancti Corpore, dum adhuc vitali ſpiritu foueretur, manus cœleſtis operationis impreſsit.* Et modum Vulnerum explicans; *Viderunt namque* (ait) *oculi fideliter intuentes, & certiſsimi contemplantium digiti palpauerunt, quòd in manibus ejus & pedibus expreſſa vndique ſimilitudo clauorum, de ſubjecto propriæ carnis excreuit, vel de materia noua creationis accreuit* &c. *Inuenta eſt quoque patentiùs in ipſius defuncti corpore non inflicta humanitus nec facta, plaga vulneris Lateralis, quaſi aliquid inſtar lateris Saluatoris, quod ſaluationis & redemptionis humanæ in Redemptore noſtro protulit Sacramentum. Quæ quidem plaga (ſicut quoſdam ex fratribus ſibi familiariter adhærentibus latere non potuit per defluxum humoris) diu antè viruerat in viuente.* Quantum verò Deus Eccleſiæ ſuæ per illa Paſſionis inſignia prodeſſe voluerit proſequitur Pontifex ſequentibus verbis: *Hac igitur mira & decora noua demonſtrationis indicia, magnæ debent eſſe deuotionis diuitiæ Chriſtianis, & inæſtimabiles Religionis delitiæ in ſpiritualibus conuiuiis Eccleſiæ Orthodoxæ, cum ex his ſincerâ fide accipiat, quòd illi etiam fuerint Paſsionis Chriſti ſine extrinſeco perſecutore conſortes, qui pro ejuſdem amore carnem ſuam cum vitiis & concupiſcentiis voluntariè crucifixerunt.* Infrà: *Cum igitur oportuerit & oporteat cauere prudenter, ne tanti beneficii gratia cœlitus in memorato Confeſſore collata, in vacuum aſſumatur, vobis & aliis Eccleſiarum Prælatis, per noſtras litteras dediſſe memini-*

Encomia S. Franciſci.

Præclarum de ſtigmatibus S. Franciſci teſtimoniũ Alexand. 4.

De vulnere Lateris.

Excitandi fideles ad reuerentiam horum ſtigmatum.

mus in mandatis, vt ejuſdem Confeſſoris pretioſa merita, & miraculoſa magnalia, & ſalutarem memoriam, celebritate annuâ, prædicatione frequenti, & veneratione aſſiduâ recenſentes, ad ipſius deuotionem gratiæ Diuinæ meritoriam, ſubditos veſtros crebris monitis excitare curaretis. &c.

Et quidem S. Patriarcham Franciſcum ſpecialiter à Deo deputatum ad Paſſionis Dominicæ Sacratiſſimam deuotionem in mundo reſuſcitandam, probant omnia quæ ab initio in præambulis Conuerſionis ejus Chriſtus crucifixus in eo operatus eſt: Quæ vno compendio cum ſuis effectibus *S. Bonauentura* egregiè perſtrinxit: cujus verba ne longior ſim in enarrandis ſingulis hîc pono; ſic autem S. Patrem Franciſcum alloquitur per Apoſtrophen c. 13. *Vitæ*: *Eia* (inquit) *ſtrenuiſſime miles Chriſti, ipſius fer arma Inuictiſſimi Ducis, quibus munitus & inſignitus omnes adverſarios ſuperabis: fer vexillum Regis Altiſſimi, ad cujus intuitum omnes pugnatores diuini exercitus animentur: fer nihilominus ſigillum ſummi Pontificis Chriſti, quo verba & facta tua tamquam irreprehenſibilia & authentica ab omnibus acceptentur. Iam enim propter ſtigmata Domini Ieſu, quæ in corpore tuo portas nemo debet tibi eſſe moleſtus: quin potiùs quilibet Chriſti ſeruus omni eſſe tenetur affectione deuotus. Iam per hæc ſigna ſanctiſſima non duobus aut tribus teſtibus ad ſufficientiam, ſed quampluribus ad ſuperabundantiam comprobata, teſtimonia Dei in te & per te credibilia facta nimis, omne tollunt infidelibus velamen excuſationis, dum credentes in fide ſtabiliunt, ſpei fiduciam ſurſum agunt, & ignem charitatis accendunt. Iam verè impleta eſt prima viſio, quam vidiſti, videlicet, quòd dux in militia Chriſti futurus, armis deberes cæleſtibus, ſignoque Crucis in inſignibus decorari. Iam in principio tuæ Conuerſionis Crucifixi viſio compaſſiui doloris gladio mentaliter te transfigens ſed & auditus vocis de Cruce, tamquam de throno Chriſti ſublimi & ſecreto propitiatorio procedentis (juxta quod tuo firmaſti eloquio) vera indubitanter fuiſſe creduntur. Iam in tuæ Conuerſionis progreſſu & Crucem quam vidit F. Sylveſter ex ore tuo mirabiliter procedentem, & gladios in Crucis modum tua viſcera transfigentes, quos ſacer vidit Pacificus, teque ſecundùm Crucis figuram, in aëre ſubleuatum, cùm de Crucis Titulo ſanctus prædicabat Antonius, juxta quod proſpexit Angelicus Vir Monaldus: non phantaſticâ viſione, ſed reuelatione fuiſſe cœlicâ conſpecta, verè creditur, & firmatur. Iam denique circa finem, quod ſimul tibi oſtenditur; & ſublimis ſimilitudo Seraph, & humilis effigies Crucifixi interiùs te incendens, & exteriùs te conſignans, tamquam alterum Angelum aſcendentem ab ortu ſolis, qui ſignum habeas in te Dei viui, & prædictis dat firmitatem fidei, & ab eis accipit teſtimonium veritatis. Ecce jam ſeptem apparitionibus Crucis Chriſti in te ſecundùm ordinem temporum mirabiliter exhibitis & monſtratis quaſi ex gradibus ad iſtam ſeptimam, in qua finaliter requieſcis, perueniſti. Chriſti namque Crux in tuæ Conuerſionis primordio tam propoſita quam aſſumpta, & dehinc in Conuerſionis progreſſu per vitam probatiſſimam bajulata, in te ipſo continuè, & in exemplum aliis demonſtrata, tantâ certitudinis claritate oſtendit Euangelicæ perfectionis apicem, te finaliter concluſiſſe, vt demonſtrationem hanc Chriſtianæ ſapientiæ in tuæ carnis puluere exaratam, Nullus verè deuotus abjiciat, Nullus verè fidelis impugnet, nullus verè humilis paruipendat; cùm ſit verè diuinitus expreſſa, & omni acceptione condigna.* Hæc *S. Bonauentura*. Quæ omnia latiſſimè expendit Bartholomæus Piſanus lib. 3. Conform. Conformitate 31. vbi per varias quæſtiones oſtendit miram Dei Potentiam, Bonitatem, & Magnificentiam in ſtigmatum impreſſione, ad quæ Lectorem remitto, quia verè ad amorem Dei & magnam in ſanctum deuotionem excitant.

Apoſtrophe S. Bonauenturæ ad S. Franciſcum c. 13. vitæ ejus.

S. Franciſcus ſignifer Chriſti.

Gal. 6. verſ. 17.

Dux in militia Chriſti.

Apocal. 7. verſ. 2.

Septies Crucifixus apparuit S. Franciſco.

Vnum ſolummodò hîc contra quoſdam hujus ſæculi improuidos ſcriptores reſtat: qui ſuo genio ſtigmata expendere volentes non tantum Chriſto, ſed etiam Diuinæ operationi illudunt, dum ſtigmata illa per calloſam carnis velut contractionem qualis interdum in pedibus infirmis ex exuberantia aliqua humorum apparet explicare volunt. Ita non ſatis prouidè *Cornelius à Lapide* in cap. 6. Epiſtolæ ad *Galat:* Vbi loquens de clauis S. Patris *Erant* (inquit) *hi claui non è ferro, ſed è carne mortua calli, inſtar clauorum* &c. *qui ſanctum Virum ita cruciabant vt vix incedere poſſet, ſicut nos torquet in inceſſu calli pedum è carne mortificata, quos flandri, exteren ooghen* Galli *Nid d'Agache vocant* ſaluâ viri docti reuerentiâ: Caro illa ſacrorum ſtigmatum, nec callus fuit, nec calli figuram habuit, nec caro mortua aut mortificata, ſed viua & viuaciſſima, quæ claui figuram & colorem referret. *Ad Alexandri* 4. Bullam appello.

Stigmata S. Franciſci qualia.

Error Cornelii à Lapide de illis.

Refutatur.

Opus ſanè miraculoſum omnem exceſſiſſe humanam artem & potentiam, oſtendit Bartholomæus Piſanus ſuprà, Primò enim Materia clauorum in manibus & pedibus erat ex neruis, ſiue carne ipſius ſancti, non per contractionem vel excrementitiam exuberantiam, ſed per formationem perfectam ad modum verorum clauorum. Vnde *Alexander* 4. in *Bulla ſupracitata*, expreſſè dicit teſtimonium eorum qui palpauerunt & viderunt: Quod in manibus & pedibus ejus expreſſa vndique ſi-

Materia clauorum qualis.

mili-

Digitized by Google

militudo clauorum *de ſubjecto propriæ carnis excreuiſſet, vel de materia nouæ creationis accreuiſſet*: Quæ verba notanda ſunt, vt excellentia operis dignoſcatur.

Claui quales.

2. *Capita Clauorum* erant groſſa, ſolida, & à parte ſuperiori obtuſa. *Claui* autem ipſi erant longi, & extra manus & pedes protendebantur, ac à parte ſuperiori manuum, & inferiori pedum recuruabantur per modum arcus, ita vt (teſte *S. Bonauenturâ* 13. *parte Legendæ majoris*) in iſta arcuali recuruatione digitus immitti poſſet.

An diuiſi a reliqua carne.

3. *Claui* ipſi erant à reliqua carne diuiſi, inter ipſos enim & carnem erat apertura, ex qua ſanguis manabat: Vnde à F. *Leone* vel ſociis familiaribus Viri ſancti apponebantur ſingulis diebus petiæ panni inter carnem & clavos ad reprimendum ſanguinis fluxum, excepto à veſpere diei *Iouis* vſque ad veſperam diei *Veneris*, quo tempore petiæ ablatæ erant, vt in memoriam Paſſionis Chriſti, & ad ſentiendos intenſiores dolores ſanguis flueret.

An mobiles.

4. *Claui* à palpantibus ſenſibiliter moueri poterant, amoueri tamen à reliqua carne non poterant, vt *S. Clara* experientiâ didicit poſt ejus mortem.

Cicatrices an emitterent ſanguinem.

5. *Cicatrices* etſi continuè fluerent, nullam tamen corruptionem inde patiebantur, & humor egrediens incorruptus, & odoriferus erat: quod non niſi miraculosè fieri poterat.

Vulnus lateris quale.

6. *Vulnus lateris* rubrum erat, & (vt ait S. Bonauentura) *ad orbicularitatem quandam carnis contractione redactum, roſa quædam pulcherrima videbatur*; & quaſi lanceâ dexterum latus transfixum eſſet, ſanguinem ſacrum effundebat: cui vt ſuprà, petiæ adhiberi debebant.

Mirum quod S. Franciſcus tam diu cum illis plagis viuere potuerit.

Ex quibus omnibus inferendum eſt Diuinam manum ita in hac impreſſione operatam, vt humana operatio nil potuerit, continuumque fuiſſe miraculum, vt vir beatus biennio integro viuere poſſet, ſtupendis his plagis illum doloribus grauibus conficientibus cum perpetuo ſanguinis fluxu.

An impreſſio SS. ſtigmatum ſingularis fuerit S. Franciſco.

An verò S. Franciſco & ejus Ordini hæc Prærogatiua fuerit ſingularis? Quæſtionem mouit, & illi plenariè ſatisfecit *S. Antoninus* Ordinis Prædicatorum in ſua Summa Hiſtoriali *Tit.* 24. *c.* 1 §. 3. qui quia vt verus Hiſtoriographus indifferens eſt, placiturum credo omnibus, ſi ipſius Reſolutio propriis verbis deſcripta hîc ponatur.

An S. Paulus habuerit in ſuo corpore ſtigmata Crucifixi.

Quoddam (ait) *ſingulare conceſſum fuit B. Franciſco, quod nulli inter natos mulierum legitur fuiſſe donatum, & hoc eſt*: Impreſſio ſacrorum ſtigmatum, *quamuis enim Paulus dicat de ſe ad Galatas* 6. Ego ſtigmata Domini mei Ieſu Chriſti in corpore meo porto: *Nullus dicit quòd habuerit Paulus corporaliter ſigna Paſſionis in manibus, & pedibus, & latere: ſed dicuntur ſtigmata, Paſſiones multæ & afflictiones quas patiebatur ab hominibus, plus quàm alii Apoſtoli: quâ ratione etiam & ſimilitudine idem dicit* Crucifixus ſum: *Non quòd fuerit Crucifixus in corpore, ſed in deſiderio, & tolerantia multarum tribulationum, quas appellat*, Crucem, *quia cruciant. Vnde* Alexander Papa *ait: Crux dicitur à cruciatu, magnum vero cruciatum ſuſtinet, qui vim patitur* 3. q. 1. c. *Nulli. Dicitur etiam de aliquibus deuotis hominibus, quòd ſentiebant magnum dolorem in manibus, pedibus & latere, ac ſi haberent ibi vulnera, ſed tamen non ita impreſſa corporaliter, vt in B. Franciſco* (Et rationem adducens) *quia enim videbatur extincta memoria Paſſionis Chriſti in mentibus hominum præ tepiditate eorum, voluit Dominus excitare & incaleſcere hanc recordationem manifeſtam cicatricum in corpore B. Franciſci. Ipſo enim orante & transformato per amorem in Chriſtum Ieſum paſſum, cùm eſſet in monte Aluernia, apparuit Dominus Ieſus Chriſtus in modum Seraphim, ſcilicet cum ſex alis crucifixus, & impreſſit in manibus & pedibus & latere ſigna ſuæ Paſſionis, in quibus ſentiebat maximum dolorem: Et licet annis aliquot quibus ſuperuixit poſt eorum receptionem præ humilitate occultaret quantum poſſet: Tamen, Deo operante, non potuit ita latere, quin aliqui ex fratribus magis familiaribus viderint & palpauerint. Et ita indubiè Eccleſia hoc approbauit & declarauit, feſtum de hoc celebre inſtituendo* &c. Et in laudem ſancti, ſanctus ipſe exultans proſequitur dicens: *Sic ergò volauit ſuper pennas ventorum, quia videlicet, tranſcendit alios ſanctos in hoc priuilegio, quòd in corpore ſuo fuerunt corporaliter inſignia Paſſionis, & tandem in fine vitæ tranſiens de hoc mundo, volauit anima ejus ſuper Cherubim, inter Seraphim: & ſic credi poteſt locatus ſuper pennas ventorum, tranſcendens prærogatiuâ ſpeciali perfectiones ſanctorum, & priuilegia eorum ob Impreſſionem Stigmatum, quod de nullo ſancto legitur ita expreſsè.* Et exprimens virtutem ſtigmatum, ſic proſequitur idem *S. Antoninus*: *Vnde ſicut Dominus Jeſus (vt ait S. Bernardus) ante Patrem oſtendens latus & vulnera ſua quæ ſuſtinuit in Paſſione ſua pro hominibus, inclinat eum ad pietatem erga nos. Ita & B. Franciſcus oſtendens ſtigmata ſibi impreſſa Dominicæ Paſſionis, habet inducere & Patrem & filium ſuum ad miſericordiam & clementiam erga peccatores. Et ideò quilibet cum deuotione ad eum recurrere debet, vt faciat ei Deum propitium, & perducat ad regna cœlorum.* Hæc *S. Antoninus*.

Crux vnde dicatur.

Quare S. Franciſco impreſſa ſtigmata Crucifixi.

Illam impreſſionem qualiter Eccleſia approbet.

Virtus SS. ſtigmatum ad impetrandum.

Hinc & Ordo Minorum à principio promeruit, vt *Ordo Pauperum Crucifixi*

Rrr 2 appel-

Ordo Minorum Ordo pauperum Crucifixi.

appellaretur: quia vera FF. Minorum vita nihil aliud eſt, quàm Chriſti Crucifixi imitatio continua, quibus illud S. Pauli conuenit: *Semper mortificationem Ieſu in corpore ſuo circumferentes.* Vndè & Collatione 24. ſuos fratres exhortabatur ad hanc vnicam Crucis Chriſti viam: *Semper* (inquiebat) *ante oculos habete, fratres chariſsimi, viam humilitatis, & paupertatis ſanctæ crucis, per quam nos minauit Saluator noſter Ieſus Chriſtus.* Infrà: *Et certè ſi ad tollendam crucem ſuam quilibet obligatur Chriſtianus, potiori jure ad hoc tenemur, qui crucis vexillum ſequi profitemur, quam non ſolùm vult Dominus, vt nos ipſi tollamus, verum & alios inuitemus noſtro exemplo & doctrinâ ad eandem tollendam, & nobiſcum trahamus, vt ſimul cum ipſis Chriſtum Ducem noſtrum ſequamur.* Hæc ille.

2. Cor 4. verſ. 10.

S. Franciſcus ſuos hortatur ad viam Crucis.

Et hoc ipſum à principio ſuis fratribus S. Pater inculcare voluit, qui cùm necdum Breuiarium habere poſſent, vt Officium diuinum perſoluerent, aut Horas Canonicas decantarent: loco Breuiariorum (vt refert S. Bonauentura) *librum Crucis Chriſti continuatis aſpectibus diebus ac noctibus reuoluebant, exemplo Patris & eloquio eruditi, qui jugiter faciebat eis de Cruce Chriſti ſermonem.* Compoſuit ſanè Vir Dei inſigne *Officium Paſsionis Dominicæ*, & ex Pſalmis Dauidicis, & ex aliis ſcripturæ locis Chriſti Paſſionem ſpirantibus piiſſimè contexuit (*quod Tomo 3. Opuſculorum* ejus reperitur) Opus quidem mirâ pietate refertum, de quo in vita S. Claræ, *Alexandri* 4. mandato conſcripta, apud Surium: *Officium Crucis prout Crucis Amator Franciſcus inſtituerat didicit B. Virgo Clara, & affectu ſimili frequentauit.*

Vtitur cum ſuis Cruce pro breuiario.

Compoſuit Officium Paſſionis Domini.

APPENDIX.

De locis Dominicæ Paſsionis in cuſtodiam Fratrum Minorum auctoritate Eccleſiæ, & Principum ſingulariter depoſitis.

INter cæteras Diuinæ Prouidentiæ ſpeciales Eminentias & Prærogatiuas, quibus Ordinem FF. Minorum in Eccleſia decorauit Deus, non infimum locum obtinet illa ſanctiſſima dignatio, quâ *Sacratiſsima Redemptionis noſtræ loca*, in quibus ſalutem noſtram operatus eſt Ieſus Chriſtus Dominus noſter, Ordinis Minorum Cuſtodiæ & ſollicitudini ſuo tempore reſeruauit.

FF. Locorum cuſtodia FF. Minoribus commiſſa.

Elegerat profectò antiquis temporibus Deus B. *Helenam* Conſtantini Magni Matrem, vt ejus operâ, & viuificum illud S. Crucis lignum è ruderibus, quibus à Iudæis infoſſum fuerat, poſt centum & octoginta circiter annos, mundo adorandum exhiberetur, & ſacra loca Redemptionis noſtræ auguſtioribus ædificiis & Eccleſiis aſſurgerent in Chriſti Redemptoris gloriam, & populi Chriſtiani decorem & ſalutem: Quam operam Diuino inſtinctu opere, multo labore grauiſſimis ſumptibus ipſa exhibuerat ſtatim poſt Concilium Magnum Nicænum (in quo Arius fuit damnatus) ad *annum Chriſti* 325. recuperatâ *Cruce*, ſacro Domini *Sepulchro*, & loco *Crucis* ac *Reſurrectionis*, nec non *Præſepio* Chriſti expurgatis, ſublatiſque Idolorum ſimulachris, *Veneris* quidem à loco *Crucis*, *Iouis* à loco *Reſurrectionis*, & *Adonidis* à Præſepio Domini, magnificentiſſimis etiam delubris, in monte Caluariæ, in Bethleem ad Præſepe Domini, & monte Olíueti, vnde Saluator in cœlum aſcenderat, extructis & dotatis. Verùm peccatorum noſtrorum demeritis poſtulantibus, loca illa omnia ſacra, quæ fuerant antiquorum ſanctorum receptacula & refugia, & totius Populi Chriſtiani in deuotis ſuis Peregrinationibus Præſidia, iterum circa *annum Domini* 1184. in Magni *Saladini* & Turcarum manus deuenerunt, à quibus turpiter (vt alias diximus) fœdata erant: donec ad *annum* 1342. Deo populum ſuum oculo miſericordiæ reſpiciente ſub *Clemente* 6. ſummo Pontifice, *Roberto Siciliæ Rege*, & *Sancia Regina*, multis precibus, multâ pecuniâ apud Soldanum Ægypti ſiue Babyloniæ agentibus Sacra illa loca Chriſtianæ Pietati reſtituenda procurarunt: quæ quidem ſtatim *FF. Minoribus* in vſum, & in habitationem perpetuam tradiderunt, vt eorum laboribus mundarentur, vigilantiâ excolerentur, pietate, doctrinâ & exemplo priſtino honori reſtituerentur, & à fidelibus viſitanda cuſtodirentur.

Helena inuentâ Cruce Domini extruit diuerſa delubra.

Terra ſancta iterum deuenit in manus Turcæ.

Iterum recuperata traditur FF. Minoribus in uſum & cuſtodiam.

Hi fuerunt qui primi, vt olim Iudas Machabæus, *aſcenderunt mundare ſancta, & renouare*: *Hi* fuerunt qui *ſanctificationem deſertam* reſtituerunt: qui *ædificauerunt altaria noua, ſecundum illa quæ fuerunt priùs*, qui *ædificauerunt ſancta, & quæ intra domum erant intrinſecùs, & Ædem & Atria ſanctificauerunt*: Et quidem non ſine diſpoſitionibus cœleſtibus hæc pretioſa Hereditas in FF. Minorum depoſitum, & pietatis velut pignus tranſiuit: Hæc enim S. Patriarcha Franciſcus dum ad Soldanum in Syriam iuit, ſacra loca ſpeciali deuotione inuiſerat, & non ſine fructu perambulauerat, vt filiis ſuis viam ad illa ſterneret, Domino vt olim Abrahæ ipſi inſuſurran-

1. Machab. 4. verſ. 36.

Verſ. 47.

Eſt quaſi hereditas FF. Minorum.

te:

Digitized by Google

te: *Surge & perambula terram in longitudine & latitudine ſua, quia tibi daturus ſum eam.* Gen. 13. Et Deuter 1. de Caleb. *Ipſe enim videbit eam, & ipſi dabo terram quam calcauit, & filiis ejus.* Iter ejus & pietatem in viſitandis locis ſacris quaſi futuræ Coloniæ FF. Minorum, longo Poëmate deſcribit *Hieronymus Manipetus*, vt latius refert R. P. *Franciſcus Quareſmius* Elucidationis Terræ ſanctæ *l.* 1. *c.* 64. Nec defuerant Operarii ex filiis ejus qui Syriam poſt ipſum peragrantes, ibidem ſibi habitacula, & domos non obſtante Mahumetanâ Tyrannide ædificauerunt: Ita vt & Prouincia illa inter Prouincias Ordinis antiquitus *Syriæ* nuncuparetur: Vnde extat Bulla *Alexandri* 4. directa *Miniſtro & fratribus Ordinis Minorum de Prouincia Syriæ: Data Laterani* 4. *Kal. Aprilis, Pontif. anno* 3. qui erat *Chriſti* 1257. In qua vt Prouinciæ Terræ ſanctæ, cui jam FF. Minores inſeruiebant inſignem facit mentionem: *Vobis* (ait) *vniuerſis & ſingulis verè pœnitentibus & confeſſis in Prouincia Terræ ſanctæ, præmiſſis & aliis piis operibus, quantum in vobis fuerit vſque ad vltimum vitæ inſiſtentibus, illam concedimus peccatorum veniam, quæ transfretantibus in ejuſdem Terræ ſubſidium in Generali Concilio eſt conceſſa.*

Gen. 13. verſ. 17.

Deuter. 1. verſ. 36.

Prouincia Syriæ ſiue Terra ſancta quam antiqua.

Ordini itaque FF. Minorum poſt ejectionem omnium aliorum Religioſorum, qui ante Ordinis inſtitutionem in Terra ſancta, loca ſacra inhabitauerant, ſingulariter dicta loca conceſſa ſunt: quia de facto in terris illis in Euangelii ſemine laborabant, infideles conuertebant, & ſi qui fideles reperiebantur, illos conſeruabant. Et quidem Diuinum Numen ſic diſponebat: Vt Ordo ille verè Euangelicus, verè Apoſtolicus, qui Chriſto confixus, & in ſuo Patriarcha ſtigmatibus quinque vulnerum decoratus erat, denuò illa loca renouanda & conſeruanda reſumeret, in quibus Apoſtolorum prima fundamenta jacta erant, & à quibus Euangelium in vniuerſum mundum emanarat.

Terra ſancta ejectis Religioſis aliis data eſt FF. Minoribus.

Itaque *Roberti Regis Siciliæ* ac *Sanciæ* vxoris pietatem & profuſam in Minores locorum ſacrorum & Totius Terræ ſanctæ Cuſtodes liberalitatem, ſummi Pontifices pari zelo approbarunt, & confirmarunt, vt conſtat ex Bullis duabus *Clementis* 6. Datis *Auinione* 11. *Kal. Decemb. Pontif. anno* 1. In quarum *vna*: Approbat & laudat pietatem *Roberti Regis & Sanciæ Reginæ*, quòd duodecim FF. Minores poſuerint ad cuſtodiendum ſepulchrum Domini, & alia loca illis à Soldano conceſſa, & ad ibidem Miſſarum ſolemnia, & alia Officia Diuina celebranda; confirmatque eorum ibidem habitationem, ac permittit præfato Regi ac Reginæ, vt tres perſonas ſæculares ibidem conſtituant, quæ fratribus neceſſaria ſubminiſtrent. In *altera* autem ſcribit Pontifex Miniſtro Generali & Prouinciali Terræ laboris, vt ad poſtulationem Reginæ, quoties opus fuerit fratres idoneos & exemplares ad ſacra illa loca auctoritate Apoſtolicâ mittant &c.

Robertus Rex Siciliæ cum Vxore ad hoc laborans, laudatur à Papa.

Conceſſiones à Papa factæ Fratribus ibidem morantibus.

Hanc verò diuinam fuiſſe prouiſionem probant effectus ſecuti: Illa enim *loca ſancta* operâ, labore, ſudoribus, tribulationibus innumeris, incarcerationibus, plurimorum Martyrum ſanguine, totis trecentis & quadraginta tribus annis in hunc vſque diem à FF. Minoribus cuſtodita, & conſeruata ſunt, ab *anno* ſcilicet 1313. vſque ad hunc *annum* 1656. quo hæc ſcribo, in magnum Eccleſiæ Catholicæ Romanæ decorem, Regum & Principum Chriſtianorum (qui auctoritate, ſollicitudine, liberalitate ad eorum conſeruationem concurrerunt) gloriam, populi Chriſtiani ſolatium, & Animarum plurimarum ſalutem. Nam præter fidelium Peregrinorum concurſus, quos fratres ibidem habitantes omni charitate fouent, præter conuerſiones infidelium & Schiſmaticorum, quæ pietate, exemplo & doctrinâ fratrum euenerunt, omnes Catholici in terris Mahumetano ſiue Turcico imperio ſubjectis, curâ & miniſterio fratrum ſub Guardiano Hieroſolymitano, Terræ ſanctæ Cuſtode, & Commiſſario Apoſtolico militantium, in fide conſeruantur: & tum pabulo Verbi Dei, tum SS. Sacramentorum præſidiis muniuntur. Qui enim Guardianus Hieroſolymitanus eſt, ita quidem fratribus, tum in S. Sepulchro, & Conuentu S. Saluatoris, qui triginta excedunt, & aliis in Bethleem Ciuitate Dauid habitantibus, & ſacris locis ſeruientibus præſidet, vt etiam ejus regimen tamquam Cuſtodis extendatur ad fratres in *Nazareth Galilææ*, loco Incarnationis Dominicæ, nec non apud *Ptolemaidem*, ſiue *Aronem*, *Sydonem*, *Damaſcum Syriæ*, *Tripolim*, *Alepum*, *Scandaronam* ſiue *Alexandretam*, *Salaminam* in *Cypro*, *Cairum Ægypti*, *Roſetum* & *Alexandriam*, ac *Conſtantinopoli* in *Pera* habitantes, qui omnes cum ſuis Præfectis Guardiano Hieroſolymitano legitimè inſtituto ſubſunt, & vt verò ſuo Cuſtodi obedire tenentur. In omnibus enim iſtis locis vſque in hodiernum diem FF. Minores habitant, Chriſtianis non tantùm Sacramenta adminiſtrantes, ſed etiam omnibus Charitatis officiis magno Animarum fructu aſſiſtentes.

Quanto tempore FF. Minores loca ſancta habuerunt.

Quanto fructu.

Guardiani Hieroſolymitani qu ata juriſdictio.

Quanta verò FF. Minores in iſtis locis ſacris operentur, in Exercitationibus,

Auſteritatibus, Mortificationibus, Officiis Diuinis ſolemnibus, ſacramentorum adminiſtrationibus, Operibus charitatis & miſericordiæ circa peregrinos, & alios Chriſtianos, Terræ ſanctæ & Regionum Orientis incolas, deuotus & curioſus lector non ſine animi gaudio videre poteſt in Annalibus Minorum ad annum 1342. vbi latiſſimè tota Oeconomia, & diſciplina ſacra, quam in Terra ſancta fratres obſeruant, explicatur: Nobis ne propoſitum Operis hujus excedamus, ad vlteriora calamus promouendus eſt.

§. II.

Ordini Minorum Cultus Diuiniſſimi Sacramenti Euchariſtiæ, ſingulariter commendatus fuit, & ab eo mira incrementa ſumpſit.

Quanta deuotio S. Franciſci ad V. Sacramentum. S. Bonau. c. 9. vita S. Franc.

QUanta deuotione à principio S. Patriarcha Franciſcus in Auguſtiſſimum *Euchariſtiæ Sacramentum* accenſus fuerit, teſtantur verba S. Bonauenturæ c. 9. Vitæ ejus: *flagrabat* (inquit) *erga Sacramentum Dominici Corporis feruore omnium medullarum, ſtupore admirans permaximo illam rariſſimam dignationem & dignantiſſimam charitatem: ſæpè communicabat, & tam deuotè vt alios deuotos efficeret, dum ad Immaculati Agni deguſtationem ſuauem, quaſi ſpiritu ebrius in mentis vt plurimum rapiebatur exceſſus*: Et quidem deuotionem illius ad iſtud venerabile probat profunda illa humilitas, quâ ſe *Sacerdotio* ita reputauit indignum, vt tamen ſacrum donum quod de manibus ſacerdotum ſumere anhelabat, tantum reputaret, vt ratione illius honore ſacerdotem Angelo præferendum judicaret, ob ſacrificii oblationem, & ſacramenti quod aliis diſtribuunt, dignitatem. Vnde & in ſuo Teſtamento: *Dominus* (ait) *dedit mihi tantam fidem in Sacerdotibus, qui viuunt ſecundùm formam S. Romanæ Eccleſiæ, propter ordinem ipſorum, quod ſi &c. volo eos timere, amare & honorare ſicut meos Dominos. Et nolo in ipſis conſiderare peccatum, quia filium Dei diſcerno in ipſis & Domini mei ſunt.* Fundamentum autem hujus honoris reddere volens, non in aliam cauſam refert, quàm in tremendum hoc ſacrificium & ſacramentum: *Et hoc* (ait) *propter hoc facio: quia nihil corporaliter video in hoc ſæculo de ipſo Altiſſimo filio Dei, niſi ſanctiſſimum Corpus ejus & ſanguinem, quem ipſi recipiunt, & ipſi ſoli aliis adminiſtrant.*

Inde non eſt auſus fieri ſacerdos.

Quanta ejus reuerentia ad ſacerdotes.

Et hanc quidem ſacrorum Myſteriorum reuerentiam ſibi à Chriſto non pro ſe tantùm concreditam, ſed vt eam in omnium fidelium animabus diffunderet, probat *Epiſtola* illa *Encyclica* ſiue circularis & vniuerſalis quam ſcripſit ad vniuerſos Clericos, *De reuerentia Corporis Domini, & de munditia Altaris*, eſtque 13. *Tomo* 1. Opuſculorum, in qua & ſanctitatem ac munditiam, quâ hoc Sacramentum tractari debet, declarat, & dolorem cordis ſui maximum exprimit ſuper irreuerentia, quam nonnulli circa illius cultum committunt.

S. Franciſcus de tribus monet Clericos quoad SS Euchariſtiam.

In iſta igitur ſuâ Epiſtola, tria Clericis omnibus denuntiat: Ac primò quidem ſe ex parte Dei conſtitutum hujus SS. Sacramenti Præconem declarat: *Quia* (inquit) *debitor factus ſum omnibus, non valens amplius præſentialiter verbis meis propter infirmitates meas vobis ſatisfacere: Hanc meam recordationem, & admonitionem, paucis verbis ſcriptam, cum omni amore & dilectione ſuſcipite.* Quanti autem ponderis apud Deum hæc Epiſtola fuerit, in fine concludit: *Hoc* (inquit) *Scriptum vt melius debeat obſeruari. ſciant ſe benedictos à Deo, qui ipſum fecerint Exemplari.* Quibus verbis *S. Patriarcha* oſtendit hanc Epiſtolam ita Diuinâ inſpiratione ſe ad omnes Clericos ſcripſiſſe, vt de Dei Benedictione aſſecuratus eſſet, pro iis qui Epiſtolam tranſcriberent, & ad illius obſeruantiam eam aſſeruarent.

Monet omnem immunditiam ab ea remouendam.

2. Ab hoc SS. Sacramento omnem remouere docet immunditiam: *Attendamus* (ait) *omnes Clerici magnum peccatum & ignorantiam, quam quidam habent ſuper ſanctiſſimum Corpus & ſanguinem Domini noſtri Jeſu Chriſti, & ſacratiſſima nomina & verba ejus, quæ ſanctificant Corpus, &c. Nihil enim habemus & videmus corporaliter in hoc ſæculo de ipſo Altiſſimo, niſi Corpus & ſanguinem, & realiter Nomina & Verba, per quæ facti ſumus, & redempti de morte ad vitam.*

6. Abuſus circa SS. Euchariſtiam.

Et deſcendens in ſpeciali ad abuſus nonnullorum: *Omnes* (inquit) *conſiderent intra ſe, maximè hi qui indiſcretè miniſtrant, quàm viles ſint calices, Corporalia, linteamina vbi ſacrificantur Corpus & ſanguis Domini noſtri, & à multis in locis vilibus relinquitur, miſerabiliter portatur & indignè ſumitur, & indiſcretè aliis miniſtratur.* In quibus verbis ſex abuſus graues reprobantur. 1. Circa vilitatem Vaſorum, vt Calicis, Patenæ. 2. In immunditia & abjectione Corporalium, Pallarum, & Linteaminum Altaris, quando conſecratur. 3. In inhoneſta diſpoſitione loci in quo aſſeruatur. 4. In irreuerentia & incompoſitione eorum quæ requiruntur ad honorabilem ſacrarum ſpecierum deportationem, cum proceſſionaliter vel ad Infirmos defertur. 5. In indigna ſum-

ſumptione illius. 6. In indiſcreto miniſterio cùm diſtribuitur.

Ad emen. Clericos monet.

3. Ad emendationem Clericos excitat: *Non mouemur* (inquit) *de his omnibus pietate, cùm ipſe pius Dominus in manibus noſtris ſe prabeat, & eum tractemus & ſumamus quotidiè per os noſtrum* &c. Et ſubdit: *Igitur de his omnibus & aliis citò & firmiter emendemus, & vbicumque fuerit ſanctiſſimum Corpus D. N. Ieſu Chriſti, illicitè collocatum & relictum, remoueatur de loco illo, & in loco pretioſo collocetur, & conſignetur* &c. Et obligationem quidem addit: *Et ſcimus* (ſubdens) *quia hac omnia tenemur obſeruare, ſecundùm pracepta Domini, & Conſtitutiones S. Matris Eccleſia.*

Et hæc quidem probarunt Ordinis Minorum initia, & ſollicitudines à S. Patre in filios deriuatæ. Quæ enim Clericis vniuerſis, tamquam Dominis ſuis humiliter velut Dei Præco inſinuauerat; eadem Miniſtro Generali & ſucceſſoribus, nec non Miniſtris Prouincialibus, & Cuſtodibus, ac Sacerdotibus, & aliis fratribus ſimplicibus demandauerat *Epiſtolâ* 12. quam Codex Aſſiſianus aſſerit ad Totum Capitulum Generale eſſe ſcriptam: *Deprecor* (ajebat) *omnes fratres cum oſculo pedum, & cum charitate quâ poſſum, vt omnem reuerentiam, & omnem honorem, quantumcumque poteritis, exhibeatis Corpori & ſanguini Domini noſtri Jeſu Chriſti, in quo qua in cælis, & qua in terris ſunt pacificata & reconciliata Omnipotenti Deo.* Et dirigens verba ſua ad ſacerdotes: *Rogo etiam* (ait) *in Domino omnes fratres meos ſacerdotes, qui ſunt & eſſe cupiunt Altiſſimi, quod quandocumque voluerint Miſſam celebrare, puri & purè faciant cum reuerentia ſacrificium ſanctiſſimi Corporis & ſanguinis D. N. Ieſu Chriſti, ſanctâ intentione & mundâ, non pro vlla terrena re, neque timore vel amore vllius hominis, quaſi placentes hominibus: ſed omnis voluntas, quantum adjuvat gratia omnipotentis, ad eum dirigatur, & ſoli ipſi Deo ſummo tantùm placere deſideretis, quia ipſe ſolus operatur ibi, ſicut ſibi placet. Quoniam ſicut ipſe Dominus dicit: Hoc facite in meam commemorationem. Si quis aliter fecerit, Iudas traditor efficitur.* Et exaggerans Sacramenti dignitatem: *ſi B. Virgo* (inquit) *honoratur (vt dignum eſt) quia ipſum portauit in vtero ſuo: Si B. Joannes Baptiſta contremuit & non audebat tangere Domini verticem: Si ſepulchrum in quo per aliquod tempus jacuit ſic veneratur: quantum debet eſſe ſanctus & juſtus, qui non jam moriturum, ſed in æternum victurum, & glorificatum, in quem deſiderant Angeli proſpicere, contrectat manibus, corde & ore ſumit, & aliis ad ſumendum prabet?* Et ex dignitate Sacramenti dignitatem Sacerdotum infert: *Videte* (inquit) *dignitatem veſtram Fratres ſacerdotes, & eſtote ſancti quia & ipſe ſanctus eſt. Et ſicut ſuper omnes propter hoc Myſterium honorauit vos Dominus Deus, ita & vos propter hoc Myſterium diligite eum, reueremini, & honorate. Magna miſeria quando ipſum ſic praſentem habetis, & aliquid aliud in toto mundo curatis.* Et velut totus abſorptus in conſideratione hujus Sacramenti exclamat: *Totus* (inquit) *homo paueat, totus Mundus contremiſcat, & cælum exultet, quando ſuper altare in manibus ſacerdotis eſt Chriſtus filius Dei viui: O admiranda Altitudo! O ſtupenda dignatio! O ſublimitas humilis; quòd Dominus vniuerſitatis Deus & Dei filius ſic ſe humiliat, vt pro noſtra ſalute ſub modica panis formula ſe abſcondat.* Infrà: *Nihil ergo de vobis retineatis vobis vt totos vos recipiat, qui ſe vobis exhibet totum.* Ex quibus tam profunda reuerentia, & reuerentiali timore perculſus, erat Seraphicus Patriarcha, vt vnicam tantum Miſſam in die celebrari rogaret in Fratrum ſuorum quolibet habitaculo, ſiue loco: *Moneo præterea* (ait) *& exhortor in Domino, vt in locis in quibus morantur fratres, vna tantùm celebretur Miſſa in die ſecundùm formam S. Romana Eccleſia. Si verò in loco plures fuerint ſacerdotes, ſic ſit per amorem Charitatis, alter contentus auditâ celebratione alterius, quia abſentes & praſentes replet, qui eo digni ſunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus.*

De iiſdem etiam monet ſuos.

Maximè ſacerdotes.

Quali intentione celebrandum.

Dignitas ſanctiſſimi Sacramenti.

Ex dignitate Sacramenti dignitas ſacerdotalis.

Quanta reuerentia S. Francisci ad V. Sacramentum.

Exinde rogauit vt tantum vna in die miſſa celebraretur.

Quæ omnia ſingularem ſpirant deuotionem ad cultum Tremendi illius Sacramenti & ſacrificii, nec abſque fructu tum in Ordinem, tum in Eccleſiam vniuerſalem deriuata ſunt, vt ex ſequentibus patebit.

§. III.

Fructus ex Ordine Minorum in V. Euchariſtiæ Sacramenti & ſacrificii cultu in Eccleſiam deriuati, cum explicatione aliquorum dubiorum.

TAntam quidem ſpirabat vita S. Patris in SS. Euchariſtiam deuotionem, vt etiam, Animalcula illi familiaria, velut à Doctore illam haurirent: Cujus en tibi in Ouicula quæ ei fuerat oblata, viuum ex *S. Bonauentura c.*8. *vita* exemplum. *Monebat* (ait) *Vir Dei Ouiculam, vt laudibus diuinis intenderet,* &c. *Ouis autem quaſi Viri Dei pietatem aduerteret,* &c. *Cum eleuaretur ſacratiſſimum Chriſti Corpus inter Miſſarum ſolemnia, flexis curuabatur poplitibus, tamquam ſi reuerens pecus, de irreuerentia indeuo-*

Doctore S. Francisco animalcula etiam reuerentur SS. Sacramentum.

S. Bonau. c. 8. vita.

Digitized by Google

uotos argueret, Chriſtoque deuotos ad Sacramenti reuerentiam inuitaret.

Sanè quia in ſuo Teſtamento tantâ energiâ S. Pater hæc *Sanctiſſima Myſteria* voluerat *ſuper omnia honorari & venerari*, & (non obſtante altiſſimâ paupertate) *in locis pretioſis collocari*: Hinc factum eſt vt Ordo ſingulariſſimè ſemper attenderit, vt magnâ deuotione ſacra hæc Myſteria celebrarentur, & magno honore conſeruarentur. Vnde & ſummus Pontifex illâ reuerentiâ, quæ à FF. Minoribus in Miſſarum ſolemniis obſeruabatur incitatus, mandauit Venerabili Viro F. Haymoni Anglico ſexto à S. Franciſco Generali *anno* 1239. electo, vt *Miſſarum* & aliorum *Officiorum Caremonias*, & *Ritus* côcinnaret in publicum totius Eccleſiæ vſum & obſeruantiam. Quod quidem diligentiſſimâ operâ perfecit, quæ etiam Auctoritate Apoſtolicâ vniuerſæ Eccleſiæ Romanæ communicata ſunt.+ Tunc enim ab illo prodiit illud Cæremoniale Miſſarum quod incipit: *Indutus Planeta ſacerdos*, quodque in hanc horam Miſſalibus præponitur, & aliæ Correctiones tum in Miſſalibus, tum in Breuiariis ſubſecutæ ſunt, quas Ordo quidem primò acceptauit: vt conſtat ex Epiſtola B. Joannis Parmenſis Miniſtri Generalis ad Prouinciam Tuſciæ ſcripta (quam referunt Annales ad *annum* 1249. *n.* 2.) In qua mandat obſeruari Ordinarium Miſſalis & Breuiarii à *Fratre Haymone ſancta* (ait) *recordationis Prædeceſſore meo, pio correctum ſtudio, & per ſedem Apoſtolicam confirmatum, & approbatum per Generale Capitulum*, Quod ſimiliter in totam Eccleſiam Romanam introductum fuit, & nouo & ſingulari Decreto Demandatum *per Nicolaum* 3. ad *annum* 1277. vt teſtatur *Rodolphus à Riuo* Decanus Tungrenſis *lib. de Can. Obſ. propoſ.* 22. *Tom.* 11. *Bibliot. SS. Patrum Editionis Colonienſis.* Et Iacobus Pamelius ad Mitrologum de Eccl. Obſ.

Ritus & caremoniæ Eccleſiaſtica FF. Minorum deriuata ad totam Eccleſiam.

Hinc ſemper in hunc diem creuit in Ordine & ab Ordine propagata eſt per vniuerſum ſancta ad Diuiniſſimum Sacramentum deuotio, radicata in exemplis & admonitionibus S. Patris. Vnde in ſpeculo vitæ ejus c. 48. refertur: Quod ſuis Fratribus per mundum euntibus præcepiſſet; vt in Prouinciis in quibus morabantur, de reuerentia ad hoc Sacramentum ſummè ſolliciti eſſent, & admonerent Sacerdotes & Clericos, vt Corpus Chriſti digno & honeſto loco reponerent, & quòd ſi hoc ipſi negligerent, Fratres ſupplerent. Imò voluit (vt ibidem dicitur) aliquando Fratres aliquos mittere per diuerſas Prouincias qui ſecum deferrent multas Pixides mundas & pulchras vt vbicumque inuenirent Corpus Dominicum non honeſtè repoſitum, in illis honorificè collocarent.+ Alios etiam mittere volebat per Prouincias cum ferreis inſtrumentis ad côficiendas hoſtias mundas & nitidas. Singulariter autem notatur, quod cùm dimitteret Fratres ſuos ad diuerſas orbis Regiones, ipſe S. Pater elegerit *Franciam*: *Quia* (inquiebat) *ibi exhibetur reuerentia Corporis Chriſti, quod mihi ſupra modum placet.* Hanc venerationem imbiberat B. Virgo Clara, quæ miſerta pauperum Eccleſiarum, in quibus ſacrum Domini Corpus in vilibus conſecrabatur, vel aſſeruabatur, propriis manibus Corporalia illis præparabat.+ Vnde *c.* 18. *vita* de ea, ſcribitur: *In illa infirmitate, quæ eam grabato affixerat, faciebat ſe erigi, & fulcimentis appoſitis ſuſtentari, & ſedens filabat delicatiſſimos pannos, de quibus vltra quinquaginta paria Corporalium faciens, & ea ſericis vel purpureis thecis includens, per plana & montana Aſiſii, variis Eccleſiis deſtinabat.* Quam piam liberalitatem ſuis filiabus in exemplum reliquit. Vnde & à Domino meruit, præcedente ſeu delatâ ante eam *Pixide Eburneâ*, in qua repoſitum erat Corpus Chriſti *ſaracenos* Monaſterium ejus inuadentes, virtute Sacramenti hujus deturbare, & in fugam compellere.

S. Franciſci mira ſollicitudo pro debita reuerentia ad SS. Sacramentum.

Quare libenter fuerit in Franciam.

S. Clara mira deuotio ad SS. Sacramentum.

Quid dicendum de vaſis, veſtibus & ornamentis ſacris pretioſis FF. Minorum.

* Super his omnibus aduertendum eſt: Nonnullos interdum nimis ſcrupuloſos inutiliter quæſtiones mouere ſuper pretioſitate Vaſorum, in quibus conſecratur vel conſeruatur Corpus Chriſti, ac ornamentorum quæ Altaribus deſeruiunt: Cùm enim expreſsè tam in ſuis Epiſtolis, quàm in Teſtamento, ſanctus Patriarcha mandet & velit, vt Sacra illa Myſteria *ſuper omnia venerentur, & honorentur, ac in locis pretioſis collocentur*: Quid ſcrupuli remanet, ſi Calices, Patenæ, Pixides & Ciboria ſiue Sanctiſſimi Sacramenti Tabernacula apud FF. Minores pretioſa ſint? Et ſi *ſuper omnia honorari debent*, quid ſcrupuli ſi Altaris & Sacrificii Ornamenta pulchra, & materiæ exquiſitæ ſint? Quæ enim ad Dei cultum & ſacrorum Myſteriorum honorem à mundi initio pertinuerunt, ſemper pretioſa fuiſſe conſtat. Et ipſe S. Patriarcha mandat vt *pretioſa ſint* ad venerationem *ſuper omnia*, id eſt, excellentiâ aliquâ præcellant: Et cùm iſta Fratres in humanis ſuis vſibus non contingant, nihil eorum paupertati derogant, ſed Diuino cultui accreſcunt, & Eccleſiæ miniſterio deputantur. Certè antiquis Patribus etiam Paupertatis Apoſtolicæ aſſertoribus Calices aureos huic Myſterio adhibitos teſtantur Hiſtoriæ ſacræ ac monimêta antiqua

antiqua. Et Eccleſiarum ſpoliator *Julianus Apoſtata* Sacram ſupellectilem admirans: *Ecce* (ajebat) *quibus Vaſis miniſtretur filio fabri.* Scio Fratres zelatores pretioſitatem vaſorum, & ornamentorum in quæſtionem aliquando coram Pontifice in Concilio Viennenſi ſub *Clemente V.* euocaſſe. Et in Extrau. *Exiui de Paradiſo*, hanc reportaſſe reſponſionem: *Quapropter* (ait Pontifex) *ſufficere debent eis* (FF. Minoribus) *vaſa & paramenta Eccleſiaſtica decentia, in numero & magnitudine ſufficientia competenter: ſuperfluitas autem aut nimia pretioſitas, in his ſeu alijs quibuſcunque non poteſt ipſorum profeſſioni aut ſtatui conuenire.* Cujus rationem reddit: *Quia ſapiunt theſaurizationem & copiam, quæ paupertati tantæ, quoad humanum judicium, derogat manifeſtè.*

Quid circa hoc decreuerit Papa Clemens V.

Verùm attendat æquus Interpres: Pontificem non condemnare *pretioſitatem* Vaſorum & Ornamentorum (cùm S. Pater determinet vt *ipſa loca* in quibus Myſteria Sacra collocantur, ſint *pretioſa*, & vt ipſa Myſteria *ſuper omnia honorentur*) ſed condemnare *nimiam pretioſitatem*, & *in numero ſuperfluitatem*, ac ea quæ magis curioſitatem ſapiunt, quàm decentiam & honorem: cum priùs jam determinaſſet, vt fratres habeant *vaſa & paramenta Eccleſiaſtica decentia, in numero & magnitudine ſufficientia competenter. Pretioſitatem* ergò ſupponit, *Decentiam* mandat, *numerum & magnitudinem ſufficientem* & competentem judicio proborum relinquit,& tantùm declinandum à judicijs humanis *De theſaurizatione* inſinuat. Supereſt igitur, vt juxta judicium S. Patris, & Summorum Pontificum illa verè *pretioſa ſint*, tantæ Majeſtati, ac tanto Sacramento ac Sacrificio *decentia*, non pauca, nec parua, ſed *in numero & magnitudine* competenti. Verus itaque zelator oculo ſincero exceſſum ita notet in pretioſitate, vt *pretioſitatem* non excludat: Vanas & impertinentes curioſitates in cælaturis, Gemmis & alijs, ita expendat, vt nec honeſtatem, nec artificij ingenium & nitorem, quæ ad *Decentiam* tremendorum Myſteriorum ſpectant, condemnet, & conſentimus. Nec in ſupradictis *Theſaurizationem* oculus nequam Fratribus imponet; cum omnibus notum ſit venerationi Myſteriorum, à S.Franciſco demandari non Fratribus per illa deſeruiri. Et quidem in Capit. Generali *Narbonenſi* ſub S. Bonauentura proſcriptis pretioſitatibus in Crucibus, ampullis, thuribulis, reſeruatum fuit ſingulariter, & decretum vt *Pixides* in quibus S. Euchariſtia aſſeruanda erat, vel deportanda, ex puro argento fierent. Quòd verò quandoque inter Reformatos maximè per Conſtitutiones cautum eſt de Ornamentorum ſimplicitate; illa

Quanam pretioſitas in illis prohibeatur FF. Minoribus.

Pretioſitas vnde deſumenda.

ſimplicitas non excludit pretioſitatem, quæ juxta circumſtantias Regionum & temporum expendenda eſt (in quibus attendi debet quæ Sacrificio & Sacramento ſecundùm majus & minus proximiora ſunt) ſed quaſdam vanitates & curioſitates, quæ ſæcularem magis pompam ſapiunt, quàm Eccleſiaſticam decentiam. Vnde in ſupracitato Capitulo Generali *Narbonenſi* ſub S. Bonaventura conſtitutum erat: *Ne auſligiatos aut ſericos pannos fratres haberent, abſque licentia Miniſtri & Definitorum in Capitulo Prouinciali, qui* (ait) *prouideant, vt exceſſus euitentur. Pannos auſligiatos* vocat, pannos polymitos, & variis figuris acu pictos, &c. Quos tamen ſicut nec *ſericos* prohibet, ſed tantùm mandat vt Miniſtri & Definitores inuigilent, ne in illis exceſſus fiant. Et zelatores Regulæ in Concilio Viennenſi apud *Clementem* V. conqueſti non ſunt de pretioſitate Paramentorum Eccleſiaſticorum ſimpliciter, ſed de exceſſu: *Paramenta etiam Eccleſiaſtica* (inquiunt) *in pleriſque locis tam multa habent, & tam notabiliter pretioſa, quòd excedunt in his magnas Eccleſias Cathedrales.* Nota, *tam multa* vt indicent ſuperfluitatem. Nota: *tam notabiliter pretioſa vt excedant in his magnas Eccleſias Cathedrales*, vt indicent grauiſſimum exceſſum. Non ergo zelatores arguerunt ſimpliciter *pretioſitatem*, ſed pretioſitatis exceſſum, comparatione etiam factâ ad magnas Eccleſias Cathedrales, qui exceſſus euidenter maximus eſt. Hanc ergò ſolum nimietatem condemnauit Pontifex. Sanè *Gregorius* IX. Regulæ noſtræ & Paupertatis zelantiſſimus, (teſte Auctore Annalium ad *annum* 1230.) decorare volens Eccleſiam Aſſiſienſem, vbi Corpus S. Patris requieſcit, in die Tranſlationis ejus, *Crucem auream non mediocris ponderis opere gemmario elaboratam, pretioſis ornatam lapidibus, ſitâ in medio magnâ Chriſti Crucis parte, nec non vaſa magna argentea, & miniſterialia quæque Altaris inaurata, antipendium etiam magni pretij*, &c. *obtulit*. Quæ contra paupertatem FF. Minorum non putauit, intentionum S. Patris in omnibus conſcius. Et jucundum fuit reſponſum *Patriarchæ Sancti* ad mortem laborantis cuidam ſimplici Fratri (de quo *Piſanus l.* 3. *Conform.* 32. Cùm enim Frater ille videret S. Patrem ſaccis indutum, & ſaccino ſtragulo coopertum, illi ſpirituali velut applauſu dixit: *Quantum* (ajebat) *venderes tu Domino tuos ſaccos? Multi quidem Baldachini & panni de ſerico ponentur ſupra Corpuſculum tuum, quod modò indutum eſt ſacco.* Cui magno feruore & lætitiâ ſpiritus B. Franciſcus reſpondit: *Tu verum dicis, quoniam ita erit pro laude & gloria Domini mei.*

Quæ & quàm pretioſa Eccleſiæ Aſſiſienſi dederit Greg. IX.

Ad lepidum dictum, jucundum reſponſum S. Franciſci.

Si ergo æſtimauerit ad gloriam & laudem

Digitized by Google

dem Dei cedere, quòd Corpuſculum ſuum jam mortuum, pretioſis, ſericis & auratis pannis velaretur, verus paupertatis zelator: quantò magis æſtimare debuit, intemeratâ paupertate, gloriam Dei exaltari, ſi ſacra Myſteria in pretioſis collocarentur, in pretioſis conficerentur, celebrarentur, miniſtrarentur: quoniam non ad Fratres, ſed ad Dei gloriam iſta fieri manifeſtum eſt. Et Fratres iſtis non vtuntur vt ſuis, ſed vt alienis, & Deo & Eccleſiæ conſecratis & oblatis. Fundatiſſimam Reſolutionem habet ſuper iſtis *Firmamentum Trium Ordinum q.* 1. *Tit. vlt.* ante Memoriale Ordinis, cui Titulus: *Concluſio declaratoria antiquarum Conſtitutionum*, præcipuè quoad vſum rerum Eccleſiaſticarum ad divinum Cultum; quam vtiliter Paupertatis zelator leget. Conformiter ad ſupradicta S. Bernardinus in *Epiſtola ſua art.* 6. concludit: *Sextò* (ait) *declaratur, quòd in Calicibus & Patenis argenteis, dummodò non nimiæ & exceſſiuæ magnitudinis & pretioſitatis ſint, non repugnat Regulæ, imò ſatis conuenit, quòd poſſint haberi*, &c. Et Eccleſia vult illa deaurari.

Quanta reuerentia in Ordine Minorum in Miniſteriis hujus SS. Sacramenti.

Quanta porrò deuotio & reuerentia in Ordine Minorum circa Sacramenti hujus Miniſteria obſeruata fuerit, oſtendit S. *Bonauentura* in ſuo *Speculo Nouitiorum c.* 17. Vbi nequidem permittit Diacono, aut Sacerdoti in ſolo ſuperpelliceo Miſſæ miniſtrantibus, præſente Sacerdote Sacris veſtibus induto *Corporalia* ſuper Altare replicare, vel componere. Nec aliàs *Corporalia* tractare, aut panem & vinum miniſtrare, niſi *Superpelliceo ſtrictis manicis induto*. Et alia ibidem vide quæ reuerentiam ingerunt etiam ad ſtuporem.

Diligentia FF. Minorum in excitando alios ad hanc deuotionem.

Pulſus campanæ ad eleuationem ad quid & à quo inſtitutus.

Quantâ etiam diligentiâ FF. Minores ſemper ſtuduerint populum ad devotionem erga S. Euchariſtiam invitare, conſtat ex illa cæremonia, quæ tempore S. Bonaventuræ inſtituta eſt, vt ad eleuationem Corporis Chriſti in Miſſa Conuentuali *Campanæ majoris ſigno* ad reuerentiam & adorationem fideles vbicumque exiſtentes inuitarentur. Conſtat etiam ex inſigni illa Confraternitate & ſolemni *Trium Devotionum B. Virginis* confirmata *à Leone* X. per Bullam quæ incipit: *Cùm in honorem.* Datam *Romæ die* 6. *Julii anno* 1517. *Pontif. anno* 4. ad inſtantiam *R. P. Gabrielis Mariæ Commiſſarii Generalis* FF. Minorum nobis Ciſmontanæ familiæ, inter quas deuotiones eſt illa ad Auguſtiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum: Ratione cujus Confratribus hæc ſequentia imponuntur. 1. *Vt quilibet Miſſam ſingulis diebus (ſi facultas adſit) audiat.* 2. *Vt nunquam loquantur in Eccleſia niſi Orationis verba.* 3. *Quòd procurent in Eccleſiis vt Altaria, Calices, & Ornamenta ſint munda & nitida, dando & providendo Eccleſiis pauperculis & aliis talia non habentibus, de talibus ſi habeant, vnde, & ſint diuites.* 4. *Vt ſanctiſſimum Corpus Chriſti aſſocient, cùm ad infirmos defertur, vel cùm Proceſſiones celebrantur.* 5. *Cùm pro Miſſa celebranda Campanæ ſignum audiunt, dicant vnum* Ave Maria *pro Sacerdote celebraturo & populo Miſſam audiente.* Quam quidem Confraternitatem Pontifex multùm commendat, & ſingulariter committit dicto B. Memoriæ Patri Gabrieli, vt per ſe & Fratres ſibi ſubditos illam in ſermonibus privatis & publicis diuulgent & magnificent. Quæ quidem illo tempore multùm magnificata fuit, & in nonnullis locis ad hunc diem perſeuerat. Vtinam apud omnes reſtituatur & reuiuiſcat! Vide Bullarium Rodriguez Bulla 14. & 41. ejuſdem Pontificis.

Inſtitutio Confraternitatis trium deuotionum B. V.

Leges ejuſdem.

Celebratio vnius Miſſæ unâ die an obſtet devotioni V. Sacramenti.

Verùm ex dictis, hic Quæſtio non à paucis mota eſt: Qualiter S. Franciſcus hujus Venerabilis Sacramenti tantus promotor fuerit, qui ſuos Fratres in locis, in quibus morabantur, ad vnam vnius Sacerdotis Miſſam reſtringere voluit, *ita vt tantùm Miſſa in quolibet loco Fratrum qualibet die celebranda eſſet.* In quo ne *Philippo Melanchtoni*, aut priuatarum Miſſarum aduerſariis manum daret, nonnulli timuerunt, quippe qui Miſſarum privatarum multiplicationi adverſantur. Nolo hîc diſputare: *Franciſcus vir Catholicus & totus Apoſtolicus Eccleſiæ teneri fidem Romanæ docuit, Preſbyteroſque monuit præ cunctis reuereri.* Nihil igitur ab Eccleſia difforme ſenſit, nihil ſuper priuatis Miſſis vel à limine diſpoſuit: ſed quod ſibi viſum eſt pro tempore vtile & ſalutare, ad id ſuos exhortatus eſt. Et quidem in Eccleſia tunc temporis non erat inſuetum vnicam in quolibet Cœtu Miſſam celebrare in die, vt omnes ad illam conuenirent maximè apud Regulares: vt de *Carthuſienſi Ordine* probant, quæ à *Petro Bleſenſi* S. Franciſco coëtaneo Epiſt. 86. referuntur. Et *Philippus* Abbas bonæ Spei S. Bernardo coæuus *lib. de continentia Clericorum c.* 81. *& ſeq.* eam inſinuat conſuetudinem fuiſſe antiquorum Monachorum: ſuper quo etiam conſulendus eſt *Caſſianus l.* 3. *de Inſtit. Monaſt. c.* 11.

Quid circa hoc de intentione S. Franciſci dicendum.

Dico ergo multiplicationi Miſſarum S. Franciſcus contrarius non fuit, qui magis ſuos exhortatus eſt; vt quandocumque vellent Miſſam celebrare, *puri & parè facerent cum reuerentia*, &c. ſed ſingulari inſtinctu ſuo gregi prouidere volens vt vnicâ in loco habitationis Miſsâ contenti eſſe vellent, exhortatus eſt, idque triplici ex capite. 1. In ſignum & ad conciliandam majorem in Celebrante humilitatem & reuerentiam, in quibus ſcrupuloſè aliquando exceſſerat *S. Bonauentura*, dum de-

1. Ad majorem humilitatem.

miſſæ

Digitized by Google

S. Bonauentura de manu Angeli communicat.

miſſæ mentis humilitate pluribus diebus à perceptione Sacratiſſimi Corporis Chriſti abſtinuit: quam humilitatem Deus reſpiciens, cùm die quadam in Miſſa deuotus adeſſet, particulam conſecratæ hoſtiæ de manu celebrantis per Angelum acceptam illius ori clementer immiſit, multo poſteà fœnore deuotionis.

2. Vt omnes ſimul præſentes orent.

2. Vnicam Miſſam volebat in die celebrari, cui ſimul omnes aſſiſterent, vt facto agmine omnes in vna hoſtia vnitis votis, diuinam Majeſtatem interpellarent: Vnde & in Canone Sacerdos memoriam facit: *Omnium circumſtantium pro quibus offerimus, vel qui tibi offerunt hoc Sacrificium.* Magna namque virtus eſt eorum qui ſimul Sacrificio aſſiſtentes, Sacrificium ipſum per manus Sacerdotis offerunt. Quapropter S. Pater ſuæ exhortationi ſubjungit: *Si verò in loco fuerint plures Sacerdotes, ſic ſit per amorem charitatis alter contentus auditâ celebratione alterius: quia abſentes & præſentes replet qui eo digni ſunt Dominus noſter Ieſus Chriſtus.* Abſentes vtique, pro quibus offertur, Præſentes, qui ſimul offerunt.

3. Ad majorem famem & ſitim diuinorum.

3. In raritate Celebrationis majorem famem ſitimque diuinorum Myſteriorum in ſuis excitare volebat: quam famem ſitimque, mirabiliter interdum compenſat Deus, vt de Sancto *Bonauentura* in fine vitæ ſuæ refert *Vinea S. Franciſci cap.* 4. Cùm enim ſubitò viribus deſtitutus, præ nimio vomitu Chriſti Corpus pro Viatico ſumere non poſſet: Juſſit nihilominus illud adferri, cujus præſentiâ ſaltem, cùm ſumere ipſum vereretur, confirmatus, lætiùs conſtantiùſque excederet. Itaque Pixidem quod Ciborium vocant, in quo Corpus Domini portabatur, ſuo lateri admoueri voluit, vt ſumendi deſiderium indicaret. Mirabile dictu: *Sub Pixide lateri appoſita in formam roſæ rubentis latus aperitur, quâ Chriſti Corpus è Pixide in ejus cordis intimum ſe immiſit, nullo poſt aperturæ relicto veſtigio.* Sic famelico ſuorum Myſteriorum ſatisfecit Deus. Ex quibus conjiciat pius Lector quid Ordo Minorum honori Sanctiſſimi Sacramenti contulerit.

Per S. Bonauenturæ non volentis recipere viaticum latus apertum intrat S. Hoſtia.

In Ordine Minorum fit Officium de V. Sacramento ſingulis Feriis quintis.

Porrò in gratiam multiplicatæ per Ordinem S. Franciſci ad SS. Euchariſtiæ Sacramentum deuotionis, *Pius* V. indulſit vt ſingulis Feriis quintis Feſto aliquo duplici vel ſemiduplici non impeditis extra tempus Aduentus & Quadrageſimæ Officium de Corpore Chriſti Fratres celebrarent: quod ſingulari deuotione ſeruatur.

§. IV.

Exaltatio adorandi Nominis Ieſu Ordini S. Franciſci ſingulariter reſeruata.

Exaltatio Nominis Ieſu ſpecialiter commiſſa S. Paulo.

EXaltationem *Nominis Altiſſimi Ieſu,* quod ab æterno à Deo deſignatum, à Patribus & Prophetis prænuntiatum, ab Angelis denuntiatum, à Maria & Joſeph diuino Mandato Chriſto impoſitum fuit, ſingulariter Apoſtolo Paulo commiſſum Acta Apoſtolorum teſtantur, ipſo Domino ad Ananiam dicente: *Vade quoniam Vas electionis eſt mihi iſte, vt portet Nomen meum coram Gentibus, & Regibus, & filiis Iſrael: Ego enim oſtendam illi quanta oporteat eum pro Nomine meo pati.* Portauit quidem & Nomen illud Princeps Apoſtolorum Petrus, qui *in Nomine Jeſu Chriſti Nazareni* Claudi ex vtero Matris baſes conſolidauerat & plantas, & integram ſanitatem ei reſtituerat in conſpectu Iſrael. Portauerant illud & alii Apoſtoli, quibus datum ſanitates & ſigna & prodigia facere per *Nomen Sancti filii Dei Jeſu.* Qui &, *Ibant gaudentes à conſpectu Concilii quoniam digni habiti ſunt pro Nomine Jeſu contumeliam pati.* Verùm ſpecialiùs Paulo Commiſſio illa data eſt, qui in Exaltatione Nominis Jeſu & ejus adoratione ſingularis Præco apparuit: Vnde ad *Philippenſes* 2. Illius SSmi Nominis rationem, eminentiam, & virtutem reddens, vbi ſummam Chriſti Filii Dei exinanitionem & humiliationem energicè ſecundùm omnes ſui partes deſcripſit, quibus ſe humiliauit factus obediens vſque ad mortem, mortem autem Crucis: *Propter quod* (ait) *& Deus exaltauit illum, & dedit illi Nomen, quod eſt ſuper omne nomen, vt in Nomine Jeſu omne genu flectatur, Cæleſtium, Terreſtrium, & Infernorum, & omnis lingua confiteatur quia Dominus Jeſus in gloria eſt Dei Patris.* Magnitudinem & virtutem Nominis Jeſu prædicauerat Petrus *Actor.* 4. *Non eſt aliud* (inquit) *Nomen ſub cœlo datum hominibus, in quo nos oporteat ſaluos fieri, nec eſt in aliquo alio ſalus.* Prædicauerat & Joannes cap. 1. *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri his qui credunt in Nomine ejus.* Prædicauerunt cæteri Apoſtoli Diſcipuli in ſignis & miraculis, mandante Domino: *In Nomine meo dæmonia ejicient,* &c. *Adorationem* autem *Nominis Jeſu* præter Apoſtolum Paulum non inuenitur aliquis ſingulariter prædicaſſe. Hic enim non tantùm prædicauit *Nomen Jeſu,* ſalutem omni credenti, & virtutem contra omnem

Act. 9. verſ. 15.

Act. 3. verſ. 6.

Act. 4. verſ. 30.

Act. 5. verſ. 41.

Philip. 2. verſ. 9.

Virtus & excellentia Nominis Ieſu.

Act. 4. verſ. 12.

Ioan. 1. verſ. 12.

Marc. 16. verſ. 17.

Adoratio Nominis Ieſu prædicata à ſolo Paulo.

omnem adverſariam poteſtatem, ſed adorandum omnibus propoſuit, vt *in Nomine Ieſu omne genu flecteretur.* Hoc enim didicerat, dum in Paradiſum Dei ſui raptus eſſet. Ibi enim (ut refert *S. Bernardinus Serm. 4. de Amore ineffabili in Feria 6. poſt 6. Quadrageſima*) in raptu illo in Dei viſione tranſitiva, & Chriſti Jeſu gloria tantum ſenſit ſtuporem, tantâque dulcedine abſorptus eſt, vt fortiter exclamaret; *Ieſu trahe me poſt te*, &c. Ad quam vocem & prolationem *Nominis Ieſu* Paulus raptus, vidit omnes Angelos beatos in ſtatu, per gloriam, & homines viatores per gratiam & damnatos per pœnam, *Nomen Ieſu adorare*, quia Sanctum & terribile Nomen ejus. Quo ſenſu & *Bernardus ſerm. 15. in Cant.* expendens virtutem illam in omnes effuſam pro adoratione *Nominis Jeſu*; *Oleum* (ait) *effuſum nomen tuum, effuſum planè, quod non ſolum cœlum terraſque inſperſit, ſed aſperſit & inferos, adeò vt in Nomine Jeſu omne genu flectatur Cœleſtium, Terreſtrium, & Infernorum, & omnis lingua confiteatur & dicat: Oleum effuſum Nomen tuum.* Et ne de dæmonibus & damnatis dubites, audi *Georgium Venetum* in Harmonia mundi *Cant. 2. tom. 2. Neque* (inquit) *tacebo, quod experimento didici, nullum dæmonem ex his, qui vexant humana corpora, poſſe reſiſtere, quin velint nolint genua flectant, quando Nomen Jeſu debitè pronuntiatum ipſis proponitur venerandum, vt fidelis inueniatur qui dixit: In Nomine Jeſu omne genuflectatur, cæleſtium, terreſtrium & infernorum.* Conformiter *Gregorius Nazianzenus* Epiſt. ad Nemeſium: *Ipſe* (inquit) *qui Chriſto nomen dedi, Auguſtum illud Nomen vix pronuntiaui, cùm ſtatim dæmon non ſine ſtridore longiſsimè ſe proripuit, Dei immortalis vim ac potentiam clamans.* Et quamuis illa Dæmonum genuflexio ſit Majeſtatis & terroris, honoris tamen eſt & debitæ recognitionis. Sancta etiam eſt illa quæ peccatoribus viatoribus competit, de qua S. Ambroſius l. 6. Hexam. c. 9. *Flexibile* (inquit) *genu, quo præ cæteris Domini mitigatur offenſa, ira mulcetur, gratia prouocatur. Hoc enim Patris ſummi erga filium donum eſt, vt in Nomine Jeſu omne genu curuetur, cæleſtium, terreſtrium, & infernorum.*

Philip. 2. verſ. 10. — *S. Bernardin.* — *Nomen Ieſu omnibus adorandum & tremendum.* — *S. Bernardus.* — *Etiam dæmonibus.* — *Philip. 2. verſ. 10.*

Hujus itaque *Adorationis* ſingularis Præco fuit S. Apoſtolus Paulus, cujus tantus fuit in prædicatione hujus Nominis feruor, vt de illo *Hieronymus* in *cap. 1. ad Epheſ.* auſus fuerit hanc Cenſuram pietatis dare: *Hoc patiebatur Paulus de nimio amore Chriſti* (inquit) *vt eum ſemper quem diligebat etiam ſuperfluè nominaret.* Hinc notat & *S. Bernardinus* ſuprà Paulum glorioſum Nomen Ieſu in Epiſtolis ſuis *quingenties* nominaſſe. Et in complementum tanti affectus, dum ſanguinem in lactis modum in decollatione ſua Caput ejus abſciſſum ſtillaret, tribus ſaltibus *ter Nomine Ieſu inuocato, triplex fons exuberantis aquæ è terra ortus fuit*, qui fontes adhuc modò viſuntur.

S. Hieronymus. — *Quam familiare S. Paulo Nomen Ieſu.* — *Etiam in morte.*

Sufficere profectò debuiſſet ipſa Doctrina Pauli ad *Adorationem Nominis Jeſu*, ſiue mentaliter conceptum, ſiue voce pronuntiatum *ſiue ſcriptum, ſiue pictum, ſiue ſculptum* fuiſſet. Nihilominùs cùm non foret conſuetudine in Eccleſia introductum, vt *Pictum* vel *Sculptum* adorandum proponeretur: Hanc *Gloriam Adorationis ſui Nominis in Sculptura, Pictura, ſiue Imagine*, reſeruarat Chriſtus Dominus ſingulari prouidentiâ Ordini S. Franciſci, vt qui ſuarum Plagarum ſiue ſtigmatum in Paſſionis amariſſimæ memoriam *Communicationem ſingularem* in Sancti Patriarchæ carne impreſſam mundo renouandam reſeruauerat: Adorationis *Nominis ſui exaltationem* in *Pictura* ſiue *Sculptura* in Reformatione Ordinis ejuſdem Præconi ſuo *S. Bernardino* initia prima reſeruaret. Quod quidem mirabiliter, & non ſine multis contradictionibus contigit, vt eò glorioſior victoria appareret. Sicut autem in Conſecratione Eccleſiæ *S. Saluatoris* Romæ primùm *Imago Saluatoris* in pariete picta publicè populo Romano veneranda apparuit: Ita *Nomen Ieſu* in Imagine ſiue Pictura expreſſum mundo adorandum primo populo Chriſtiano publicè à *S. Bernardino* expoſitum fuit. Hiſtoriam breuibus perſtringo.

Quod Nomen Ieſu adoretur in imagine Ordo Minorum fuit cauſa. — *1. S. Bernardinus*

Circa *annum* 1420. S. Bernardinus poſtquam totam fermè Italiam, vtpotè Venetos, Mediolanenſes, Genuenſes, Veronenſes, Mantuanos, Placentinos, Parmenſes, & Ducatum Mediolanenſem, parteſque Æmiliæ Prædicatione Verbi Dei, miro fructu, innumerabilium peccatorum conuerſione, & virtutum ſegete illuſtraſſet ac Hæreticos confutaſſet. Inter alios quemdam Maufredum Vercellenſem (Virum alias Venerabilem, peritum & timentem Deum) conuiciſſet, quia falſis reuelationibus & viſionibus deceptus, inſtantem aduentum Antichriſti prædicabat, multum populum ad ſe attrahebat, eos ad auſteritates varias excitabat, & Romam ducens, ibi eis Martyrium & victoriam contra Antichriſtum promittebat, &c. Eum itaque verbo & ſcripto Bernardinus deluſum cùm publicè oſtendiſſet: Ad propugnationem *Cultus SSmi Nominis Jeſu* diuino ſpiritu inflammatus, ſe conuertit, eò maximè quò illud *Nomen, quod eſt ſuper omne nomen* experiretur non ſolùm non coli, ſed in Juramentis execratoriis blaſphemè aſſumi. Cœpit igitur *Tabellam* in qua *Nomen Jeſu* ſculptum & litteris aureis depictum, ac ſolis radiis circumcinctum erat, poſt quam-

S. Bernardinus conuicit Maufredum. — *Cultum SS. Nominis Jeſu conatur introducere.*

quamlibet Concionem populo ſpectandam & adorandam proponere, quam & flexis genibus populus adorabat: Cœpit & extraordinariâ eloquentiâ & virtute *SSmi Nominis* excellentiam & virtutes populo declarare;& miro feruore honorem diuiniſſimi Nominis propagare.+

Quod cauſa odii in ipſum.

Quæ cauſa fuit, procurante ſerpente antiquo, æmulationis, inuidiæ, & odii in Virum Sanctum: Plurimi enim præcipuè *Maufredi* (cujus illuſiones repreſſerat) ſectatores & fautores, nec non alii gloriæ Sancti æmuli, Phariſaicâ inuidiâ cœperunt ex dictis *S. Bernardini* adulterinos ſenſus exſugere & ex illis propoſitiones hæreticas effingere, omniaque tam verba quàm facta in peſſum interpretari.

Habetur & accuſatur ut hæreticus.

Et facto agmine S. ſedem pulſare, quaſi puriſſimus Chriſti Præco *Bernardinus*, aut Hæreticus, aut de Hæreſi ſuſpectus eſſet. Tantum verò inualuit illa perſecutionis inſolentiſſimæ tempeſtas, vt Summus Pontifex *Martinus V.* inductus fuerit, Bernardinum Romam euocare,

Citatur Romam, vbi malè excipitur.

vbi illum tamquam temerarium Concionatorem, ac Hæreſis peſtiferæ propagatorem verbis grauiſſimis excepiſſe dicitur: Illique & Conciones interdixiſſe,& ne *Nomen Ieſu* in Tabella adorandum populo deinceps oſtentaret, prohibuiſſe; donec re penitiùs examinatâ, veritas & Controuerſiæ ſtatus pleniùs manifeſtaretur.

Mira prouidentia Dei.

Sic diuina Prouidentia etiam in ſupremis Eccleſiæ Hierarchis ludere ſolet, vt & illos turbari permittat, & interdum pro aliquo tempore decipi, vt veritas de errore, ſinceritas de fraude, realitas de fictionibus, ſanctitas de calumniis glorioſiùs triumphet.

Examinatur Doctrina & Sermones Bernardini.

Prudentiſſimè igitur Chriſti Vicarius ſeriam Conſultationem ſuper iis quæ *Bernardino* imponebantur, indixit: Et viri Doctiſſimi tum ex Ordine Prædicatorum, tum ex Ordine Eremitarum S. Auguſtini in omnes Libros & Sermones, nec non dicta factaque Bernardini inſtituto authoritate Pontificiâ ſolemni Conſeſſu inquiſierunt: Datus eſt locus Aduerſariis vt ſua proponerent: *Bernardino* autem, vt eorum objecta dilueret. Non deerant ex Ordine Franciſcano Viri doctrinâ eminentiſſimi *Bernardini* defenſores, inter quos Ducem & velut Dictatorem ſe exhibuit *B. Joannes Capiſtranus* Sancti Diſcipulus & Socius,

B. Ioannes Capiſtranus eius defenſor.

qui Neapoli relictâ, vbi miro fructu prædicabat, pridie quidem diſputationis Romam venit; Et eleuato vexillo quod manu gerebat, in quo *Nomen Jeſu* pulcherrimis characteribus,& inſigni formâ radiorum ſplendore circumdatum erat, velut Triumphi ſubſequentis augurio multâ turbâ Ciuium Aquilanorum, & aliorum aduenarum, nec non Romanæ plebis comitatus, per publicas plateas proceſſit, Turbâ acclamante & câtante *S. Bernardi* Rithmos de Nomine Ieſu, quo *nil canitur ſuauiùs, nil auditur jucundiùs, nil cogitatur dulciùs, quàm Ieſus Dei Filius.* Sic per mediam Vrbem incedens, pio fidelium cœtu velut exercitu creſcente ad Vaticanum perrexit ipſo Conflictus die. Commotus eſt iſtis piorum votis & acclamationibus Pontifex; Et *Capiſtrano* quidem facultatem fecit pro *Bernardino*, dicendi, *Bernardino* autem ad objecta reſpondendi, & ſe ſuaque juſtificandi. In Baſilica igitur Principis Apoſtolorum grauiter certatum eſt: *Bernardino* ad ſingula clarè reſpondente: *Capiſtrano* pro eo doctiſſimè declamante: Aliis ſua argumenta depromentibus.

Ejus victoria & Triumphus de Nomine Jeſu.

Tandem veritas vicit, & Pontifex clariſsimè aduertit omnes accuſationes contra Virum Dei factas, nil aliud fuiſſe quàm venenatas locuſtas ex puteo Abyſſi odii, inuidiæ, liuoris erumpentes. Vnde poſtridie vocatum ad ſe *Bernardinum* Apoſtolicâ Benedictione datâ gratiis & fauoribus congruis muniuit, amplamque facultatem illi impertiit liberè vbique prædicandi Verbum Dei, & *SSmum Ieſu Nomen populis adorandum* proponendi. Et vt ejus innocentiæ honor debitus (qui in Accuſationibus ab Aduerſariis contra illum effictis periclitari viſus fuerat) pleniſſimè reſtitueretur: Mandauit Pontifex vt in honorem *SSmi Nominis Ieſu*, vniuerſus Clerus Romanus Proceſſionem publicam inſtitueret, Exaltato in ſublime Vexillo in quo *SSmum Nomen Ieſu* eâ formâ quâ *Bernardinus* illud primò depingi fecerat, magnis figuris depictum appareret, & omni populo ſpectandum & adorandum exponeretur. Quod & mirâ ſolemnitate magno populi applauſu factum eſt.

Cultus Nominis Ieſu propagatio.

Hæc eſt Origo Cultus Publici *Nominis Ieſu*, ſiue picti, ſiue ſculpti, ſiue ſcripti, qui approbante Romanâ Eccleſiâ à *S. Bernardino* ex Ordine Franciſcano obortus eſt. Ab eo enim tempore *Altaribus*, *Templorum foribus*, *Domorum frontibus*, *Cubiculis*, &c. *SSmum Nomen Ieſu* affigi cœpit, ejuſque Cultus propagari. Vnde (vt referunt Annales ad *annum* 1427.) quo anno Controuerſia illa diſſoluta eſt: Florentini ad finem ſupplicationis Cleri Romani, & illo præſente erexerunt Romæ in platea Sanctæ Crucis prægrandem lapidem inſculpto in illo egregiis Characteribus *Ieſu Nomine*, in hujus Trophæi perpetuum monumentum.

Trophæum primæ victoriæ.

Et juſſu Pontificis *S. Bernardinus* octoginta continuis diebus in Baſilica Vaticana prædicauit, ac poſteà in aliis Eccleſiis Romanis, Domino ſermones ejus ac *Nominis Jeſu* honorem confirmante ſequentibus ſignis. Ità factum eſt vt in *Nomine Ieſu* Dæmonia illa quæ tempeſtatem contra Virum

Sanctum excitauerant, ejicerentur & ſerpentes inuidiæ ac odij tollerentur, & ſi quid mortiferum ex peruerſa doctrina aliqui bibiſſent, non eis noceret. Narrat porò Analiſta Aduerſarios corrupto muneribus quodam *Michaele* Plebano Mediolanenſi fidei in Vrbe Promotore, Cauſam hanc coram *Eugenio* IV. reſuſcitare voluiſſe: Verùm non minori dedecore eundem Cauſâ cecidiſſe, & qui erat inter illos præcipuus, Dei judicio ſubitaneâ & improuisâ morte extinctum fuiſſe. Vnde in 2. Victoriæ Trophæum. Cùm Bononiæ affixam Summo Altari apud S. *Petronium* Tabellam, in qua impreſſum erat Venerandum Nomen *Jeſu* litteris aureis, quidam æmulus juſſiſſet auferri, ejuſque loco Imaginem Crucifixi erigi: *Eugenius* IV. de hoc monitus dictam *Tabellam* juſſit reſtitui, & capiti Crucifixi affigi. Quæ cùm ex *S. Petronii* templo aliquando ad Conuentum S. Pauli in Monte juxta Bononiam, vnà cum Imagine Crucifixi tranſlata eſſet. Hanc meruit Epigraphen: *Hæc duo ſigna noſtra ſalutis inſignia: Imago Crucifixi, & Nomen in quo ſalui ſumus, debito honore à toto Clero hujus almæ Ciuitatis Bononienſis ab Eccleſia S. Petronii, huc delata ſunt juſſu Eugenii IV. tunc temporis Pontificis Maximi.* Vide Arturum ad 14. *Ianuarii in Martyrologio Franciſcano.*

Aduerſarii alii denuò confunduntur.

Trophæum 2. victoriæ.

Vt autem penitiùs conſtet hanc Doctrinam de *Nomine Ieſu* à *S. Bernardino* traditam non fuiſſe in ſuis fundamentis nouam, ſed antiquitùs *Nomini Jeſu* ſummam à nonnullis Sanctis in priuato exhibitam deuotionem, refero nonnulla Monumenta: Inter alia in vita S. Ignatij Martyris: Ob vehementem affectum, quem ad *Nomen Ieſu* habebat, inuentum eſt Nomen *Jeſu* impreſſum *Cordi ejus*. Et de *Nomine Jeſu* ſcripto admiranda habetur Hiſtoria, quam refert oculatus teſtis *B. Ephrem Tom. 3. Biblioth. SS. Patrum* pag. 266. de *S. Iuliano ejus Diſcipulo*. Cùm enim B. Ephrem notaſſet in libro quo vtebatur B. Julianus varias lituras vbicumque *Nomen Jeſu* ſcriptum fuiſſet: *Quodam die* (ait S. Ephrem) *ſic dixit ad eum: quis hoſce libros corrupit? Beatus verò* (Julianus) *ad me: Nihil à te penitùs abſcondam: Fornicatrix Mulier ad Saluatorem accedens lachrymis pedes ipſius rigauit, & capillis capitis ſui terſit: Et ego vbicumq; Dei nomen mei ſcriptum comperio, lachrymis meis rigo, vt & ego ab eo remiſſionem peccatorum accipiam. At ille dixit: Non irrigatur cor meum, niſi plorem coram Domino Deo meo.* Hæc ibi. Ex quibus collige quo cultu *Nomen Jeſu* ſcriptum colebat *S. Julianus* qui tamquam ad pedes Jeſu cum Magdalena jaceret: Nomen illud vbicumque ſcriptum reperiebat, lachrymis irrigabat.

Doctrina de Nomine Ieſu non eſt noua.

Nota de nomine Ieſu ſcripto.

Vnde & S. Bernardinus Serm. 41. ſuprà citato in ſecundo radio perfectionis refert quondam ſanctam conſuetudinem ad ſua tempora perſeueraſſe, nimirum vt Suſceptores & Patrini in puerorum, quos leuabant, Baptiſmate, *Numiſma argenteum deauratum*, in quo *Nomen Jeſu* inſculptum erat, ſub pueri faſcia incluſum largirentur, quo Numiſmate puer toto tempore vitæ pro deuotione ad *Nomen Ieſu* vtebatur: quâ occaſione accepta vera fundamenta ſuæ doctrinæ de *Nomine Jeſu* adorando dat, deuotiſſimè ſuſceptorem admonens, & de hac Conſuetudine ſic ſcribens: *Crede* (inquit) *Tu ò deuote & fidelis, quòd omnis virtus bene operandi incluſa ſit in virtuoſo Nomine Jeſu, in tantum vt quemadmodum adoras Jeſum in carne, ita tu debes Nomen Jeſu adorare. Non dico ſculpturam, vel colorem, ſed ſaporem: non ſignum ſed ſignificatum, quia Nomen Ieſu tibi ſignificat Saluatorem, Redemptorem & Filium Dei.* Et explicans Cæremoniam illam Suſceptorum in Baptiſmate: *Et ideò* (inquit) *laudo, quòd quando de fonte Baptiſmatis vos leuatis aliquam creaturam, in cambium, aliorum vanorum donorum, quæ ex conſuetudine dari ſolent, ſub faſcia vos largiri debeatis vnum ex iſtis Nominibus Ieſu de argentis deauratis, magnum vel paruum, ſecundùm facultatem dantis vel recipientis, vt Infantulus ſuper ſe ex deuotione portet; & non quia ſit de argento & auro, ſed propter virtutem illi SSmo Nomini inſitam. Et vt puer veniens in dies diſcretionis poſſit comprehendere deuotionem Nominis Ieſu, & de illo poſſit continuè recordari ad inſtar picturarum repræſentantium vobis B. Virginem, &c.* Vbi poſteà ſubdit quatuor ſpecies litterarum in *picturis, Sculpturis, Voce, Mente* expreſſarum.

Patrini antiquitùs in baptiſmate ſuſceptis dabant argenteum Numiſma, in quo nomen Ieſu ſcriptum.

Quo fine.

Nec defuerunt *S. Bernardino* exempla priora hujus Venerationis in Ordine Seraphico. A principio enim hujus reuerentiæ exemplarem doctrinam dederat *S. Pater Franciſcus*, de quo S. Bonauentura in vita cap. 11. *Ipſum quoque* (ait) *Domini nomen non ſolùm cogitatum, verùm etiam prolatum & ſcriptum reuerentiâ volens honorare præcipuâ, fratribus perſuaſit aliquando, vt omnes ſcedulas ſcriptas vbicumque repertas colligerent mundoque loco reponerent: Ne forte ſacrum illud Nomen ibi ſcriptum contingeret conculcari. Nomen autem Jeſu cùm exprimeret vel audiret, jubilo quodam repletus interiùs, totus videbatur exteriùs alterari, ac ſi mellifluus ſapor, vel harmoniacus ſonus ipſius immutaſſet auditum.* Et quidem de ſacro Nomine ſcripto recolligendo & venerando eandem ſuam mentem in Teſtamento ſuo expreſſit, vt in ſuperioribus aliàs annotatum eſt.

S. Bonau. c. 11. Vita S. Franciſci deuotio ad Nomen Jeſu ſcriptum vel prolatum.

Legitur

Digitized by Google

Item S. Ludouici Epiſcopi Tholoſani.

Legitur & in vita *S. Ludouici* Epiſcopi ex Ordine Minorum cap. 5. *Ieſu Nomen calido venerabatur affectu, ac quoties illud audiebat, jubilo quodam videbatur repleri, & caput reuerenter inclinans, oſculanſque terram Admirabili Nomini debitum exhibebat honorem.* En adoratio.

Quod itaque antiqui SS. Patres in priuato hauſerant, hoc *S. Bernardinus* in publico eructauit, & *Potentiſsimi Nominis Ieſu* gloriam in vniuerſum Orbem Deo operante effudit.

FF. Minorum particulare Feſtum & Officium de Nomine Ieſu.

Vnde in Ordine Minorum *Feſtum* particulare *Nomini Ieſu* ad 14. Januarii primò auctoritate S. Sedis Apoſtolicæ inſtitutum eſt, cujus Officium compoſuit *S. Bernardinus*, vt teſtatur in Athenis Orthodoxorum Virorum *VVillotus*, quod & auxit *Bernardinus* de Buſtis, donec ſub *Clemente* VIII. Nouum Officium *Nominis Ieſu* FF. Minoribus indultum eſt,

Indulgentia pro iis qui tali Officio interſunt.

communicatis iis qui illius celebrationi intereſſent, iiſdem Indulgentiis, quibus gaudent qui diuinis Officiis interſunt in Feſto Corporis Chriſti, & per ejus Octauam: Quod Officium poſteà in vniuerſam Eccleſiam videmus deriuatam. Magnus certè honor, magnuſque fauor Ordini Minorum, non minor autem prærogatiua S. *Bernardino*, quem ſui *Sanctiſsimi Nominis* adorandi Præconem propoſuit Chriſtus,

Ex S. Scriptura Nomen Jeſu colendum ab omnibus, vbique ſemper & in omni opere.

vt illius miniſterio perficeretur, quod à Scriptura vſquequaque prænuntiatum erat. Nam vt ipſe *Bernardinus* aduertit *De Circumciſione Domini Serm.* 2. *c.* 4. Prænuntiatum fuerat per omnes ſcripturas *Nomen Domini colendum, laudandum, honorandum ab omni hominum ſtatu:* In omni loco, In omni tempore, In omni opere.

1. Ab omni quidem Hominum ſtatu:
Pſal. 148. vers. 2. *Pſal.* 148. *Reges terra & omnes populi, Principes & omnes Iudices terra, Iuuenes & Virgines, ſenes cum Iunioribus laudent Nomen Domini; quia exaltatum eſt Nomen ejus ſolius.*
Iſa. 24. verſ. 15. 2. In omni loco: *Iſa.* 24. *In Doctrinis glorificate Dominum, & in Inſulis Maris Nomen Dei Iſrael.* Pſal. 85. *Omnes gentes quaſcumque feciſti, venient & adorabunt coram te Domine & glorificabunt Nomen tuum.* Item: *A ſolus ortu vſque ad occaſum laudabile Nomen Domini.* 3. In omni tempore: Pſal. 71. *Sit Nomen Domini benedictum in ſacula, antè ſolem permanet Nomen ejus.* 4. In omni opere. Ad Coloſſ. 3. *Omne quodcumque facitis in verbo & in opere, omnia in Nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti facite.* Nec hic altercandum eſt de Nomine Domini Tetragrammaton: quoniam omnia quæ in Nomine Dei Tetragrammaton velut in fonte continebantur, *Nomini Jeſu* communicata ſunt, & in illud velut transfuſa, dicente Petro *Act.* 4. *Non enim ſub cœlo datum eſt aliud Nomen hominibus, in quo nos oportet ſaluos fieri. Neque enim eſt in aliquo alio ſalus.* Qui plura de his deſiderat, ipſum Præconem in ſuis libris locis citatis adeat, nec abſque magno fructu ab his recedet.

Pſal. 85. verſ. 9.
Pſal. 112. verſ. 3.
Pſal. 71. verſ. 17.
Coloſſ. 3. verſ. 17.
Act. 4. verſ. 12.

APPENDIX.

De Sanguine Domini effuſo in triduo, & de eodem reſeruato in diuerſis Mundi partibus.

HIc fortaſſe diſſimulanda fuiſſet Quæſtio, *de Sanguine Chriſti effuſo in Paſſionis triduo*, & de eo qui in diuerſis mundi partibus tunc collectus, in hunc diem aſſeruatur; *An*, ſcilicet, *Verbo diuino hypoſtaticè vnitus toto illo triduo ante Reſurrectionem, & deinceps permanſerit?* Et: *An Latria cultu venerandus ſit?* Diſſimulanda (inquam) fuiſſet, tum quia *Pius* II. (vt poſteà dicetur) prohibuit, ne Affirmatiua vel Negatiua Erroris aut Hæreſios damnaretur, donec ſuper his Quæſtionibus S. Sedes Apoſtolica aliquid determinaſſet, quod nondum factum eſt: tum quia non eſt niſi renouare antiquas confuſiones, quæ ex his natæ ſunt. Verùm, quia qui Affirmatiuam partem ſequuntur, non ceſſant in opprobrium Sanctorum Patrum & Ordinis Seraphici multa vel incerta, vel ficta ſeu falſa reſuſcitare, & ſuis argumentis immiſcere, à R. P. Miniſtro Generali monitus ſum paucis, tum Hiſtoriam, tum Quæſtionis fundamenta realia repetere. Nec hoc loco res importuna erit. Hoſtis enim humani generis ſerpens antiquus, qui hoc tempore perſecutionem mouit in *S. Bernardinum* quaſi in *Exaltatione & Adoratione Nominis Jeſu* in Tabella impreſſi, hæreticus fuiſſet. Confirmato hoc Myſterio & condemnatis Aduerſariis, in quibus ipſe decertabat: Alterum certamen immediatè poſt excitauit contra Sanctum & Venerabilem Virum Verbi Dei Summum Præconem, & omnis Erroris Expurgatorem *B. Jacobum Picenum* ſiue *de Marchia*, poſt quadraginta annos quibus Eccleſiæ Dei tamquam lucerna ardens & lucens effulſerat, inſimulans per æmulos ſuos eum Hæreſeos, quaſi de *Sanguine Chriſti in triduo Paſsionis effuſo* hæreticè ſentiret. Hiſtoriam primò narro.

Ad *annum* quidem 1462. peractis multis laboribus in conuerſione Hæreticorum, Schiſmaticorum reductione, Catholicorum & fidelium confirmatione in partibus Boſnæ, Hungariæ, & aliis tractibus Orientis, in Italiam, tandem regreſſus, in qua priùs & in Concionatoris & Inquiſitoris contra fratricellos muniis celebre illius nomen erat, V. Dei ſeruus *Jacobus de Marchia*

chia

Digitized by Google

B. Iacobus de Marchia prædicat S. Sanguinem in triduo mortis fuiſſe ſeparatum à Diuinitate.

chia in nobili Ciuitate *Brixienſi* in Lombardia per Quadrageſimam Conciones ſacras multâ Animarum fruge habuit. In die autem Reſurrectionis Dominicæ, quæ in 18. Aprilis incidebat ſummo mane populo prædicans inter alia aſſeruerat: *Sacrum Chriſti Domini ſanguinem in Paſſione fuſum* pro eo tempore quo jam fuſus erat, *à Diuinitate ſeparatum*, & conſequenter pro eo tempore *Latriæ cultu non fuiſſe adorandum.* Quod cum notaſſet quidam *P. Ioannes Baptiſta* Ordinis Prædicatorum qui altero die concionari debebat: Hanc *B. Iacobi de Marchia* Aſſertionem tam amaro excepit animo, vt Feriâ 2. ex ſuggeſtu non tantùm contrarium nimio feruore populum docuerit, ſed *B. Viri* Aſſortionem *falſam, erroneam*, & *hæreticam* declamauerit, magno populi ſcandalo & commotione. Re igitur ad *Iacobum Brixienſem* Ordinis ſimiliter Prædicatorum Hæreticæ Prauitatis in Lombardia & Riparia Januenſi Inquiſitorem delatâ: Primò quidē dictus Inquiſitor familiaribus litteris monuit *B. Iacobum de Marchia*, quatenùs ſuam illam Aſſertionem populo in aliquo ſenſu moderato declararet & explicaret aut etiam reuocaret.

Inde traducitur vt hæreticus.

Super hoc monetur.

Fundabatur autem hæc Monitio ſiue Epiſtola in ſequentibus. 1. Quòd Aſſertio illa de ſeparatione Diuinitatis à Sanguine Chriſti effuſo in triduo, condemnata eſſet à *Clemente* VI. in Eccleſia Cathedrali Barchinonenſi. 2. Quòd ſententiis SS. Patrum aduerſaretur. 3. Quòd Scripturæ Sacræ eſſet contraria: quæ Sanguini effuſo tribuit pretium noſtræ Redemptionis & Remiſſionem peccatorum: quod verificari non poteſt de Sanguine effuſo ſi Diuinitas ab illo ſeparata fuiſſet: remanſiſſet enim ſanguis ille mera & pura creatura, finitæ virtutis, cui idcircò redemptio & remiſſio peccatorum attribui non poterat. 4. Addebat vnum abſurdum ſequi, nimirùm: Quòd ſi quis Sacerdos ex diſcipulis Domini in triduo Paſſionis conſecraſſet Calicem ſiue Vinum, Sanguis ille, vt in Cæna, adorandus fuiſſet latria, & conſequenter habitus conjunctus Diuinitati, nec ſine graui inconuenienti alio cultu adorari potuiſſet. 5. Tandem aſſumebat in fauorem ſuum illud Damaſceni de Verbo Diuino: *Quod ſemel aſſumpſit, numquam dimiſit*; Conſtat autem Verbum Diuinum aſſumpſiſſe cum Humana natura etiam Sanguinem. Hæc ex Autographo Epiſtolæ Inquiſitoris Ordinis S. Dominici in Annalibus ad *annum* 1462. Et ſunt ordinaria fundamenta eorum qui contrariam ſequuntur opinionem.

Fundamentali contrariæ opinionis.

Huic Monitoriæ ſecundùm mentem Inquiſitoris non ſatisfecit *B. Jacobus*, ſed Feriâ 3. immediatâ prædicans populo, oſtendit ſe abſque Dei offenſa nec poſſe, nec debere tolerare Crimen Erroris ſiue Hæreſis ſibi impoſitum, ne vniuerſa ejus doctrina, quàm per tot regna ſeminauerat, in ſuſpicionem & dubium reuocaretur. Et quidem oſtendit ſuam Aſſertionem vere Catholicam, & à Catholicis Doctoribus *S. Bonauentura, Richardo de Media Villa*, & Doctore Illuminato *Franciſco Maronis*, ac aliis jam pridem traditam. Quæ Concio mirum in modum exacerbauit animum *Iacobi Brixienſis*, Inquiſitoris: ita vt eâdem die Decretum peremptoriæ Citationis contra *B. Jacobum* relaxaret, mandans ſub pœna excommunicationis, vt dictam ſuam de *Sanguine Chriſti* ſententiam tamquam erroneam & hæreticam reuocaret, antequam de Ciuitate recederet, aut coram ipſo de fide reſponſurus compareret. Hinc magna in populo Inquiſitoris auctoritatem, & *B. Jacobi* vitam ſuſpiciente, commotio & diuiſio; quam vt componeret Antiſtes Brixienſis *D. Bartholomæus Maripetrus* vir piiſſimus & Doctiſſimus, vtrumque ad ſe vocatum, *Inquiſitorem* ſcilicet, & *B. Iacobum*, nec non & *Baptiſtam*, qui contra B. Virum concionatus fuerat, in Nobili Virorum eruditorum conſeſſu audiuit, Rationes eorum expendit: & cùm exemplar Condemnationis *Clementis* VI. quæ prætendebatur, exhiberi non poſſet, conſentiente Inquiſitore, Decretum Citatorium ab eo datum Epiſcopus lacerauit, & animis compoſitis declarauit vtramque Aſſertionem *de Sanguine Chriſti effuſo* poſſe Catholicè & probabiliter populo proponi, donec S. Sedes aliud determinaſſet. Facta igitur ſunt Inſtrumenta Authentica hujus pacificæ compoſitionis: ſed per hoc non ceſſauerunt quorumdam æmulorum animi, quin Venerabilem Dei ſeruum Jacobum Hæreſeos inſimularent: & per Suſurrones iterum excitato Inquiſitore, tandem Summus Pontifex *Pius* II. malitiosè præuentus eſt: Æmulis *B. Jacobum* accuſantibus: quòd non ſolùm *Sanguinem Chriſti effuſum* in triduo à Diuinitate ſeparatum, ſed etiam *Corpus Chriſti* à Diuinitate in ſepulchro ſejunctum docuiſſet. Quod vltimum meram falſitatem & calumniam diabolicam continebat. Quibus commotus Pontifex ſcripſit Vicario Generali Ordin. Minor. de Obſeruantiâ in partibus Lombardiæ, quatenùs omnibus ſuis etiam ſub cenſuris prohiberet: Ne de his Aſſertionibus ſiue in publico ſiue in priuato amplius diſputarent; donec à S. Sede examinatæ eſſent. Ad veram autem informationem petebat Pontifex aliquos Viros doctos, & zelum Dei habentes ad ſe deſtinari. *Datum erat Breue Viterbii vlt. Maij* 1462. *Pontif. a.* 4.

Monitioni contrauenit B. Iacobus.

Vnde citatur ab Inquiſitore.

Re compoſita declaratur vtraque opinio ſana.

Calumnia contra B. Iacobum à Marchia.

Papa prohibet diſputare de Sanguine Chriſti effuſo in triduo, &c.

Hoc *Breui* accepto ad omnes Prouincias ſcripſit Litteras Vicarius Generalis: Monuit autem Pontificem de Impoſtura

Papa male informatus monetur.

Digitized by Google

ſtura & calumnia, qualiter nullus vnquam *de Corpore Chriſti à Diuinitate ſeparato*, mentionem feciſſet: cujus cõtrarium de fide eſſe ſcribatur. Rogabat proinde Vicarius Generalis Pontificem, vt Apoſtolicâ benignitate de tam maledica impoſtura tollenda prouidere dignaretur, eò magis quòd in Breuibus Apoſtolicis de hoc tam *B. Jacobus*, quàm alii Fratres diffamarentur: Prouidit Pontifex, & aliud *Breue* ad Vicarium Generalem & ad Fratres Obſeruantiæ tranſmiſit: in quo & illos ab Aſſertione illa *de ſeparatione Verbi à Corpore Chriſti*, expurgat, multis laudibus *B. Iacobum* & ejus Prædicationes extollit, Breuia in contrarium data quoad iſtum Articulum caſſat, & plenam dat omnibus Fratribus facultatem, vt priuatim & publicè Innocentiam *B. Iacobi* & aliorum tueantur, & calumniam ſæpè dictam à ſe & ab Ordine propulſaret. *Datum eſt Breue* 4. *Decemb.* 1462. *Pont. anno* 5. Dederat & Pontifex ſimplices litteras ad *B. Jacobum à Marchia*, in quibus ſe de illo benè ſentire, & eum apud ſe juſtificatum declarat. *Data fuerunt* 2. *Septemb.* 1462. *Pontif. anno* 5.

Papa reuocat ſuam prohibitionem & B. Jacobum multum laudat.

Lis creſcit.

Cæterum quo magis conabantur FF. Minores ſe ſuamque doctrinam, ac famam S. Viri tueri, eò magis inimicus omnis boni zizania contumeliarum ſuper ſeminabat: & inter duos illos præclaros Ordines Dominicanum & Franciſcanum lites ſuſcitantur, quibus ſopiendis *Pius* 2. euocatis Romam doctiſſimis & probatiſſimis Magiſtris & Doctoribus, dum vult finem imponere, diſputationes protrahuntur, & cum primò indicta eſſet Conuentio circa *Natalitia Domini anno* 1462. poſteà protracta eſt vſque ad *feſta Paſchalia anni ſequentis* 1463. Nec finis impoſitus eſt vſque ad *annum* 1464. quo in Cœtu Eminentiſſimorum Cardinalium, Illuſtriſſimorum Epiſcoporum & RR. Abbatum, Doctoribus vtrimque Quæſtionem exagitantibus finem impoſuit *Pius* 2. vtramque Aſſertionem ab Hæreſi liberam declarando, cum prohibitione ſub cenſuris & aliis pœnis, ne quis quocumque prætextu hujuſmodi Aſſertionem de ſanguine Chriſti effuſo à Diuinitate in triduo ſeparato, vel non ſeparato, Hæreſeos argueret: Cæterùm reſeruando Quæſtiones illas judicio S. R. Eccleſiæ in futurum.

Tandem deciditur vtraque Quæſtionis pars poſſe Catholicè ſuſtineri.

Quia verò ſtatus doctrinæ variè in ſupradictis contentionibus exagitatus & in diuerſa diſſipatus fuit; Operæ pretium duxi totam doctrinam paucis Quæſtiunculis explicare pro majori Lectorum commoditate, vt ſingulis aduerſæ partis argumentis ſolidiùs & manifeſtiùs ſatisfiat.

QVÆSTIVNCVLA I.

Quid de prætenſo Decreto Clementis 6. quo prætendebatur, Aſſertiò, de ſeparatione ſanguinis Chriſti effuſo in triduo à Diuinitate, condemnata?

HIc ſeriò aduertendum eſt ad *annum Chriſti* 1351. Barchinone inter FF. Prædicatores & Minores exortam primò Controuerſiam: *An ſanguis Chriſti effuſus in triduo remanſiſſet vnitus Verbo ſiue Diuinitati? An verò ſeparatus fuiſſet à Verbo Diuino?* Cùm autem ſeparatum fuiſſe nonnulli prædicarent, id ipſum è ſuggeſtu *F. Franciſcus Bajuli* Barchinonenſis Conuentus FF. Minorum Guardianus in ſuo Conuentu Feriâ 6. Paraſceues 17. Aprilis concionatus eſt. Quod audiens *F. Nicolaus Roſſellus* Dominicanus in Regno Aragoniæ Inquiſitor, monuit *Ioannem Cardinalem S. Sabinæ* ex Ordine Dominicanorum aſſumptum *Clementis* 6. Nepotem, qui nullo alio examine facto reſcripſit præfato Inquiſitori, ſe Viuæ Vocis Oraculo à Pontifice accepiſſe in mandatis, vt qui hujuſmodi ſententiam prædicauerant, ad palinodiam adigerentur, cenſendam enim eſſe talem Aſſertionem hæreticam. Nullo alio munitus Pontificio Decreto, nullis Pontificiis litteris, nullâ aliâ authenticâ Eccleſiæ cenſurâ dictus *Roſſellus* proceſſum confecit contra *P. Franciſcum Bajuli*, eumque ad palinodiam coram Epiſcopo Barchinonenſi coëgit. Porrò proceſſus nullâ aliâ fide, nullâ Notarii ſyngraphâ, nullo alicujus Miniſtri teſtimonio ſignatus prodiit, ſed ſolâ fide Roſſelli, contra quem meritò ſuſpicio moueri poterat, cùm eſſet pars ſimul & Iudex.

Vbi & quando illa Controuerſia de ſanguinis Chriſti ſeparatione à Diuinitate fuerit exorta.

Poſt centum igitur & tredecim circiter annos, cum eandem Aſſertionem *B. Iacobus de Marchia* (vt ſuperiùs dictum eſt) Brixiæ prædicaſſet, ab Inquiſitore Dominicano quaſi hæretica eſſet apud *Pium* 2. accuſatus eſt: Verùm re ad extremum examinatâ, repertum eſt: Condemnationem prætenſam à *Clemente* 6. nullo Sedis Apoſtolicæ Decreto firmari, nullâ firmâ ſcripturâ vel ratione conuinci, nullo fideli teſtimonio probari, adeoque Aſſertio illa ſuæ probabilitati per *Pium* 2. relicta eſt: ſolo medio poſito ne quis ratione alterutrius ſententiæ Hæreſis aut Erroris damnaretur, cum formali & reali juſtificatione tum Prædicationis *B. Jacobi à Marchia*, tum aliorum qui ſimpliciter eam aſſeruerant,

Poſt annos 113. *denuò recrudeſcit.*

Digitized by Google

rant, tantummodò ne contrariam Hæreſis damnarent. Porrò quod ſpectat ad Proceſſum à *Nicolao Roſſello* contra F. Franciſcum Bajuli Guardianum Barchinonenſem factum, cum *Pio* 2. exhibitus eſſet, & ab illo reſeruatus: Ne videretur per hujuſmodi reſeruationem à Pontifice approbari, contra illum proteſtatus eſt coram Pontifice *B. Iacobus:* Cujus proteſtationi ſatisfacere volens Pontifex, per Epiſtolam (quæ in Annalibus ad *annum* 1351. n. 16. ex autographo refertur) teſtatus eſt, Illum authenticè à ſe ſignatum reſeruari: *Non vt illi* (ait Pontifex) *fides aut authoritas adiiceretur, ſed vt teſtimonium*

Nota.

quoddam eſſet rei geſtæ, hoc eſt vt non deperiret ejus facti, qualecumque eſſet, notitia. Nec enim (addit) *fuit intentionis noſtræ propterea Commiſſionem confirmare, aut approbare ſententiam aut proceſſum* &c. Ex quibus patet primum fundamentum de Condemnatione *Clementis* 6. ab inquiſitore contra ſæpè repetitam Aſſertionem ruere, quam tamen multi erroneè non rarò allegant non aduertentes in re tam graui allegationis ſuæ injuſtitiam & inutilitatem.

QVÆSTIVNCVLA II.

Qualiter Scripturæ ſacræ de Chriſti ſanguine effuſo loquantur, & quomodò intelligendæ ſint?

Scriptura de Chriſti ſanguine loquuntur magnificentiſſimè.

RESP. 1. fatendum eſſe, Scripturas magnificentiſſimè de Chriſti ſanguine effuſo loqui, illi attribuentes Redemptionem noſtram, peccatorum Remiſſionem.
Rom. 5. verſ. 9. Ad Rom. 5. *Iuſtificati in ſanguine ipſius.*
Epheſ. 1. verſ. 7. Epheſ. 1. *Habẽtes Redemptionem per ſanguinem ipſius, remiſſionem peccatorum.*
Coloſſ. 1. verſ. 20. Item ad Coloſſ. 1. *Pacificans per ſanguinem crucis ejus ſiue quæ in terris ſiue quæ in cœlis ſunt.*
Hebr. 9. verſ. 12. Ad Hebr. 9. *Chriſtus per proprium ſanguinem introiuit ſemel in ſancta æternâ redemptione inuentâ.*
verſ. 13. *Si ſanguis hircorum* &c. *inquinatos ſanctificat ad emundationem carnis* &c.
verſ. 14. *quantò magis ſanguis Chriſti emundabit conſcientiam noſtram ab operibus mortuis ad ſeruiendum Deo Viuenti?*
1. Pet. 1. verſ. 2. 1. Pet. 1. fideles dicuntur electi *per aſperſionem ſanguinis Jeſu Chriſti.*
verſ. 19. Et ibidem verſ. 19. dicuntur *Redempti pretioſo ſanguine quaſi agni immaculati Chriſti & incontaminati.*
1. Ioan. 1. verſ. 7. 1. Io. 1. *ſanguis Jeſu Chriſti filii ejus emundat nos ab omni peccato.*
Apoc. 1. verſ. 5. Apoc. 1. *Lauit nos à peccatis noſtris in ſanguine ſuo.*

Reſp. 2. Scripturas illas non poſſe verificari de ſanguine Chriſti pro tempore, quo à morte Chriſti in triduo fuit à Corpore ſeparatus. Ratio clara & conuincens eſt: Quia omnes relati effectus ſanguinis pertinent ad meritum & tempus Paſſionis filii Dei, & ejus ſatisfactionem pro noſtris delictis: atque tempus meriti & ſatisfactionis terminatum fuit in puncto mortis Chriſti, ergò non verificantur Scripturæ de ſanguine ſeparato in triduo à puncto mortis ejus, ſed debent referri ad tempus Paſſionis antè vltimum inſtãs non eſſe hominis, alias falſæ eſſent; neque enim poſt emiſſum ſpiritum Chriſtus pro nobis meruit, aut ſatisfecit, vnde & ipſe immediatè ante emiſſionem ſpiritus exclamauit: *Conſummatum eſt.*

An verificentur de ſanguine effuſo in triduo mortis.

Reſp. igitur 3. Scripturas illas intelligi debere de *ſanguine Chriſti* in ipſa actuali, doloroſa & pœnali effuſione tempore Paſſionis, in qua effuſione viuens, & ponens animam ſuam pro nobis, vitam & ſanguinem pro ſalute humani generis profundebat: Vnde non ſoli ſanguini pretium noſtræ Redemptionis & Remiſſio peccatorum adſcribitur, ſed Orationi, Clamori valido, Lachrymis & actionibus, quæ effuſione ſanguinis & morte terminatæ ſunt, ſicut vita ejus, qui vulneribus inflictis occiditur, effuſione ſanguinis terminari ſolet. Nomine igitur *ſanguinis* intelliguntur Chriſti paſsiones & mors quam pro peccatoribus voluntariè ſuſtinuit. Vnde ad Hebr. 5. *Qui in diebus carnis ſuæ preces ſupplicationeſque ad eum qui poſſit illum ſaluum facere à morte cum clamore valido & Lachrymis offerens, exauditus eſt pro ſua reuerentia: Et quidem cum eſſet filius Dei didicit ex iis quæ paſſus eſt obedientiam, & conſummatus factus eſt omnibus obtemperantibus ſibi cauſa ſalutis æternæ* &c. Ex quibus omnibus colliguntur omnia quæ dicta ſunt. 1. Actus Chriſti meritorios etiam in ſanguinis effuſione debere attendi & menſurari tempore vitæ antè mortem, quod indicant hæc verba: *In diebus carnis ſuæ.* 2. Non ſolam *ſanguinis effuſionem ſiue* ſanguinem concurriſſe ad Redemptionis pretium, ſed preces, ſupplicationes, clamorem validum, lachrymas, & obedientiam, quæ ibidem enumerantur. 3. Valorem omnium illorum ſumi à Suppoſito Verbi cui conjungebatur humanitas Chriſti: *Exauditus* enim dicitur *pro ſua reuerentia, cum eſſet filius Dei.* 4. Totum meritum & ſatisfactionem Chriſti terminatam fuiſſe ejus morte: *Conſummatus* (ait) *factus eſt omnibus* &c. *cauſa ſalutis.*
Vnde & c. 2. Tota ſalus attribuitur Paſſioni: *Videmus* (inquit) *Ieſum propter Paſſionem mortis gloriâ & honore coronatum.* Hebr. 2. verſ. 9.
Et verſ. 10. *Decebat enim eum, propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem ſalutis eo-* verſ. 10.

An de ſanguine effuſo adhuc Chriſto viuente.

Sanguinis nomine quid intelligatur.

Hebr. 5. verſ. 7.

rum

rum per Paſſionem conſummare. Sicque paſſim Scriptura loquitur. Ex quibus infero & concludo : Inutiliter ex effectibus magnificis ſanguini Chriſti in Scriptura attributis, inferri Diuinitatem Sanguini à corpore in triduo ſeparato vnitam remanſiſſe, quia ſanguini pro iſto ſtatu & tempore effectus illi non competebant: Quæ omnia ab *Epiſcopo Abulenſi Toſtato* Lumine Hiſpaniæ, ac in exponendis ſcripturis Doctore Primario ad *cap* 13. *Gen. q.* 351. dilucidè exprimuntur; vbi explicans formationem Euæ ex coſta Adami dormientis, & conferens cum formatione Eccleſiæ ex latere Chriſti, diſparitatem ponit. *Adam* (ait) *erat verè dormiens, Chriſtus autem in Cruce non erat dormiens ſed mortuus, & ideò non benè hoc ſignificatur : Nam & Eccleſia potius fundata eſt de Chriſto viuente, quàm mortuo.* Cujus rationem addit : *Quia Redemptio noſtra eſt ex meritis Paſſionis Chriſti, in qua Paſſione omnia Sacramenta à Chriſto inſtituta habent efficaciã: ſed Paſſio Chriſti eſt in viuo, & non in mortuo, quia mortuus nihil poteſt pati ſenſitiuè.* Notanda ſequentia : *Et ideò ſanguis Chriſti, de corpore Chriſti viuentis, & pœnalitates ſuæ tunc profuerunt ad Redemptionem noſtram : Quod autem fuit in Chriſto poſt mortem, non facit aliquid ad Redemptionem noſtram effectiuè, eò quòd ibi non eſt aliqua actio meritoria ſed ſolum ad ſignificationem : ſicut & Corpus Domini ſepeliri non confert effectiuè aut promeritorie ad Redemptionem noſtram. Et ita ſanguis qui fluxit de mortuo non redemit nos ſed ſanguis qui de viuo : ſed quod de mortuo fluxit, Redemptionem & Ablutionem ſignificat, ſed ipſam non facit : Et ideò ſponſa Chriſti, id eſt Eccleſia, potius de Corpore Chriſti viuentis & vigilantis ſumpta eſt, quàm de corpore mortui ſeu dormientis, & idcò ad iſtam ſignificationem ſatis potuiſſet tolli coſta de Adam vigilante.* Hæc ille : Quæ iterum reſumit *Tomo* 12. *in Paradoxis, Parad.* 2. *c.* 33. Vbi de eodem myſterio ſanguinis è latere Chriſti poſt mortem profluentis agens : *Chriſtus* (ait) *ante mortem ſuam, & poſt mortem ſanguinem fudit : ſanguis autem qui ante mortem fluxit, Redemptionis noſtræ cauſatiuus erat : Qui verò poſt mortem fuſus eſt, nec Redemptionem operabatur, nec eidem cooperans erat, quia Chriſtus tunc nihil patiebatur, nos tamen doloribus ſaluatoris redimendi eramus : ſed ſanguis ſignificationi cooperabatur, ſignificans nos ſanguine, qui ante mortem de corpore Chriſti effuſus fuerat, fore redemptos* &c. Fruſtrà igitur ex Redemptionis noſtræ virtute probatur Diuinitas vnita *ſanguini* jam poſt mortem à *Corpore ſeparato*, quia illi pro iſto tempore Redemptio non competiit, ſed in puncto mortis ſupponitur tota Redemptio facta & conſummata.

An ex effectibus Chriſti ſanguini tributis, rectè inferatur, fuiſſe ſemper vnitus Diuinitati.

Toſtatus.

Fundata Eccleſia de Chriſto viuente magis quam mortuo.

An id quod in Chriſto fuit poſt ejus mortem concurrerit ad ſalutem noſtram.

Sanguis fluens de latere Chriſti mortui an concurrerit ad noſtram Redemptionem.

QVÆSTIVNCVLA III.

Quid importet Axioma commune ex Damaſceno lib. 3. de fide c. 23. *ſumptum* Quod verbum ſemel aſſumpſit, numquam dimiſit?

RESP. 1. Certum eſt communi Eccleſiæ & Theologorum ſenſu : Multa à Verbo dimiſſa eſſe, quæ tamen in Chriſto prius Verbo vnita fuerant. Hanc neceſſariò reſponſionem admittunt omnes Theologi, qui Chriſtum in triduo hominem non fuiſſe adſtruunt, & adſtruere juxta principia fidei tenentur, quibus Chriſtum mortuum confitentur; qui enim mortuus eſt jam diſſolutâ vnione Corporis & Animæ homo eſſe actu deſinit: etſi partes ſubſtantiales & Eſſentiales Anima nimirum, & Corpus remaneant diſiunctæ: Ergo homine deſinente, Verbum Hominem & Humanam Naturam in ratione Totius & Compoſiti dimiſit : ſicque omnes Theologi contra *Magiſtrum* & *Hugonem de S. Victore* tenent : *Iterum* : Cum Chriſtus aſſumpſerit Corpus fluxibile, quale noſtrum eſt, defluentes partes ex elementorum & humorum pugna, cùm deſinant eſſe in corpore, cui Verbum vnitum eſt, conſequenter partes fluentes, cum amplius non ſint de corpore, dimittebantur à Verbo & ab Hypoſtatica Vnione. *Item* in facto : *Præputium Carnis Chriſti*, quod in Circumciſione abſciſſum, & quod in Eccleſia Lateranenſi aſſeruatur, & vſque in hodiernum diem oſtenditur, fuit Verbo vnitum, nec in Reſurrectione reſumptum: ergò quoad Vnionem Hypoſtaticam à Verbo dimiſſum eſt : Neque enim Diuinitas in eo hoc tempore vnita Præputio creditur, nec Præputium vt Deus adoratur. Et hoc eſt quod Theologi illud Axioma Damaſceni interpretantur, quoad *partes principales* vt ſunt *Anima* & *Corpus*, & quæ ad ſubſtantiam & Eſſentiam Corporis pertinent : Alii, vt *Scotus*, interpretantur de Heterogeniis partibus, vt ſunt *Caput, Cor, Stomachus*, non de Homogeniis, quæ ſicut fluxu quodam Naturæ defluunt, ſic à Verbo dimittuntur, & *Præputium* quidem pars homogenia cutis ſiue carnis erat. Tandem de ſanguine Chriſti certum eſt in variis locis aſſeruari à Diuinitate ſeparatum, de quo ſtatim.

Reſp. 2. Quod ſicut in Corpore humano tria reperiuntur, vt habet *S. Bonauentura in* 4. *d.* 44. *p.* 1. *a.* 1. *q.* 1. & 2. : Aliâ qui-

Multa à Chriſto aſſumpta poſtea dimiſſa & quæ.

1. Humanitas.

2. Partes defluentes.

3. Præputium.

Axioma Damaſceni Quod Chriſtus ſemel aſſumpſit &c. quomodo explicandum

Quotuplices partes corporis humani.

Digitized by Google

Qualiter de vita participent.

Quæ & qualiter à Verbo aſſumpta.

quidem, Quæ pertinent ad ejus neceſſariam compoſitionem, ſiue ad ejus eſſe neceſſarium, vt ſunt *Membra principalia*: *Alia*, Ad ejus perfectionem & integritatem, vt ſunt *humores*: *Alia* ad decentiam vt ſunt *Capilli*, *Vngues* &c. Quæ omnia diuerſimodè de vita participant: Prima enim recipiunt influentiam vitæ, & animantur anima hominis Rationali: Alia conſeruant vitam & ad eam diſponunt non tamen animantur vt Sanguis & Humores: Alia autem tantum ortum & conſeruationem habent à vita vt *Capilli* & *Vngues*: Ita diuerſimodè intelliguntur in Chriſto vnita Verbo juxta gradus ſuos; Et quidem *prima*, quæ ad eſſe neceſſarium corporis humani pertinent, abſolutè & principaliter à Verbo intelliguntur aſſumpta: *Cætera* autem tantùm conſecutiuè & concomitanter in quantum aliquâ ratione ad perfectionem & decentiam Corporis ſpectant. Iuxta hos itaque gradus de illis in Chriſto quoad aſſumptionem aut dimiſſionem locuti ſunt Theologi, vt nimirum: quæ ad neceſſitatem corporis humani pertinent, numquam à Verbo dimiſſa ſint, quia vt partes neceſſariæ ad conſtitutionem Corporis reputantur: Quomodò dixit *Richardus* à Media Villa: *Si pes à corpore Chriſti fuiſſet abſciſſus remanſiſſet Diuinitati conjunctus.* Quæ verò ad perfectionem ſolam aut decentiam corporis ſpectant juxta aliquam ſui rationem vel circumſtantias à Diuinitate ſeparata concipi poſſunt, abſque vlla imperfectione vel incongruitate. Ex g. Cum Chriſtus dedit genas ſuas vellentibus, & cum plectentes Coronam de ſpinis impoſuerunt Capiti ejus, & arundine percutiebant Caput ejus, potuerunt aliqui pili de barba, vel capilli capitis auelli; Quis verò dicat illos ſic auulſos manſiſſe Diuinitati conjunctos? cùm abſque aliqua imperfectione vel incongruitate abeſſe poſſint. Quæ omnia clarius ſtatim exponentur.

QVÆSTIO I.
PRINCIPALIS

An de facto ſanguis à Chriſti corpore effuſus & ſeparatus tempore tridui manſerit Verbo Diuino Vnitus?

Affirmare vel negare ſanguinem Chriſti in triduo mortis fuiſſe ſeparatum à verbo non eſt hæreticum.

RESP. I. Non eſt contra fidem vel Theologicam veritatem, Aſſerere vel negare, ſanguinem Chriſti effuſum & à Corpore ſeparatum tempore tridui fuiſſe, vel non fuiſſe Verbo Diuino vnitum. Ratio eſt: Quia nihil in Scripturis, nihil in Canonibus Conciliorum, nihil in Decretis Pontificum, nihil in Veritatibus Theologicis de hac re firmiter ſtabilitum reperitur. *De ſcriptura* res eſt clara, nuſquam enim vel verbum, vel verbuli talis veſtigium in Scriptura apparet. De Canonibus autem Decretis Conciliorum, etſi *Gabriel Vaſquez* apud *VVaddingum ad annum* 1351. aliqua ex 6. Synodo voluerit colligere, illa planè obſcura & incerta ſunt; Nec quidpiam concludunt. Et ad illa omnia confutanda, ſufficit *Declaratio Pii* 2. qui aduertens nihil antè ſua tempora de hac re definitum, & Proceſſum Barchinonenſem de *Clemente* 6. nihil adferre authenticum, nec ab Eymerico in ſuo directorio Inquiſitorum aliquid probari; Quæſtionem illam voluit ſuſpenſam remanere, donec, ſi opus fuerit, aliquid à S. Sede ſuper ea determinaretur.

Imò aſſerere fuiſſe ſeparatum eſt conformius Philoſophiæ & Theologiæ.

Reſp. 2. Conformiùs ad Principia Philoſophica & Theologica, nec non ad rationes morales, aſſeritur, & aſſeruit *B. Iacobus à Marchia*: *ſanguinem Chriſti effuſum & ſeparatum à Corpore ejus, non fuiſſe vnitum Verbo Diuino in triduo.*

Philoſophiæ quidem.

Conformitas ad principia Philoſophica ſic oſtenditur: Quia Sanguis non eſt intrinſecè de veritate Naturæ humanæ, ſed ſicut alii humores ſolùm ſpectat ad conſeruationem vitæ corporalis vegetatiuæ & ſenſitiuæ, prout & in Animalibus terreſtribus, etſi principaliùs quàm alii humores. Vnde nec animatus eſt (juxta probatam communiter Philoſophorum & Theologorum in ſcholis ſententiam) & abſque detrimento & ſenſu hominis augetur, diminuitur, extrahitur, effunditur in certa quantitate. Ex quo ſic argumentor: Ceſſante fine & omni effectu, ceſſant & cauſæ: ſed Sanguis tantùm deſeruit humanæ naturæ ad conſeruationem & diſpoſitionem vitæ, ergo & ſublatâ vitâ Sanguis ad hominē non ſpectat, nec ei neceſſarius eſt.

Theologiæ autem.

Vnde conſequentiâ eâdem ad Theologica principia progredior: Sanguis à Chriſto ad vnitatem Verbi ſiue Suppoſiti, non eſt aſſumptus ſiue vnitus, niſi ſecundariò, & in qualitate quâ inuentus eſt in corpore ad vitæ vegetatiuæ & ſenſitiuæ diſpoſitionem, & conſeruationem, ergò per ſuperuenientem mortem, deſinente vitâ, & ſuppoſitâ ſeparatione à Corpore, nulla ampliùs ratio ſuppetit, ob quam vnitus cenſeatur. Quinimò naturali morte diſſoluto corpore ſanguis omnis deſinit, & per accidens eſt quòd violentâ morte effundatur. Sicut ergò Chriſto naturali morte defuncto, deſiiſſet in illo naturali defectu ſanguis, & conſequenter ceſſaſſet vnio ad ſuppoſitum Diuinum: ita effuſo & ſeparato ſanguine per vio-

Digitized by Google

violentiam, nulla ſupereſt ratio cur ſanguis vnitatem retineat, quia vnitas illa non debebatur ei niſi quia erat in Corpore vt ſedes Animæ, & neceſſarius ad vitam.

Reſpondent: Conueniens fuiſſe, vt quia Sanguis iterum ad Corpus Chriſti reſumendùs erat, intra triduum remaneret Diuinitati vnitus; Ad quid enim à Verbo dimitti, quod poſt triduum reſumendum erat?

Chriſtus reſurgens an reſumpſerit omnem ſanguinem.

Verùm varii circa ſanguinem Chriſti etiam apud Aduerſarios conceptus per ſe hanc Reſponſionem deſtruunt. 1. Certum eſt Chriſtum non reſumpſiſſe totum ſanguinem, quem in Cruce effudit: Quod manifeſtum eſt ex ſanguine Chriſti qui *Romæ, Mantuæ, Xantomæ, ad S. Maximinum in Galliis, & Brugis in Flandria* in hanc horam aſſeruatur. Et quidem de ſanguine aſſeruato ad *S. Maximinum*, quem ego vidi, traditione conſtat a S. Maria Magdalena ſub Cruce collectum eſſe, & ſingulari miraculo ſingulis annis in Paraſceue populo oſtendi, & patenter Paſſione Domini lectâ ebullire. De aliis etiam portionibus certa Inſtrumenta authentica probant eſſe de Chriſti ſanguine effuſo in Cruce: Et *Pius* 2. per Bullam quæ incipit: *Petitio exhibita* &c, *Datam* 1461. ad Abbatem Monaſterii S. Mariæ *Xantonenſis*, illam portionem approbat vt certam. Verba ejus ſunt: *Petitio* (ait) *exhibita continebat, quòd licèt tanto tempore* (*cujus memoria non extitit*) *in Eccleſia dicta domus* (*vt piè creditur*) *quædam portiuncula pretioſiſſimi ſanguinis D. N. I. Chriſti in ligno Crucis pro Redemptione humani generis ſalubriter emiſſi* &c. *Aſſeruatur*; infrà: *Nos igitur qui de prædictis certam notitiam habemus, attendentes quòd veritati fidei nullatenus repugnet, affirmare Redemptorem noſtrum de ſanguine præfato ob ipſius Paſſionis memoriam, aliquam partem in terris reliquiſſe, ac propterea deuotionem ipſorum plurimùm conſeruari* &c. Inde concludit & infert: vt *dictus ſanguis cultui publico exhibeatur vt prius.*

Qualis ſanguis ad S. Maximinum.

Petitur itaque: An ſanguini ſic in triduo effuſo, & in terris reſeruato, remaneat vnio Hypoſtatica Verbi? Si non remanet, Quando ſeparatio facta eſt? An in triduo mortis Chriſti? An poſt triduum? &c. Et infinitas hujuſmodi quæſtiones mens ſpeculatiua faciet, quibus reſponderi non poteſt, niſi per imaginarias conjecturas, quibus Res Sanctæ tractari non debent.

Sanguis alius Primigenius ſiue naturalis, alius Nutrimentalis.

2. Concipiunt nonnulli, vt difficultates euadant, duplicem in Chriſto ſanguinem: *Primigenium* ſiue *Naturalem* & *Nutrimentalem*; Et quidem *Primigenium* ſiue *Naturalem* aſſerunt à Diuinitate in triduo non fuiſſe ſeparatum, *Nutrimentalem* autem fuiſſe ſeparatum. Quorum ratio eſt quia *Primigenius* & *Naturalis* reſumi debebat cum Corpore, & ad perfectionem Corporis pertinebat; *Nutrimentalis* autem cùm tantùm ad Officia vegetatiua pertineat, non debebat reſumi, idcircò cùm vita dimiſſus fuit. Verùm cùm Nutrimentalis & Primigenius fuerint in eadem maſſa, eodemque continuo vnita indiuiſè fluxerint, quomodò vnus vnitus remanſit altero dimiſſo?

Fingunt etiam ſanguinem qui aſſeruatur in terris eſſe tantùm Nutrimentalem, & alia figmenta intolerabilia adferunt apud *Ioannem Majorem* in 3. d. 37. q. 24.

COROLLARIVM.

Sanguis effuſus & ſeparatus à Chriſti corpore in triduo mortis non fuit conjunctus Diuinitati.

DIcendum itaque ad euitandas inutiles, vanas & periculoſas quæſtiones & conjecturas: Conuenientiùs & ſolidiùs ac probabiliùs dici: *Sanguinem effuſum è Chriſti Corpore tempore quo ſeparatus manſit à Corpore in triduo à Diuinitate ſeparatum fuiſſe*: Et conſequenter qui poſt Reſurrectionem remanſit & reſeruatur de facto Diuinitati conjunctum non eſſe. Et Ratio eſt; Quia pro illo ſtatu ſanguis ad Corporis ſubſiſtentiam non pertinebat, vt ſuprà plus ſatis probatum eſt. Vnde ordinatè conſiderandi ſunt gradus eorum quæ ad conſtitutionem Corporis Humani concurrunt, de quibus *S. Auguſtinus* de ſpiritu & Anima c. 15. *Corpus conſtat ex membris Officialibus*; *Officialia ex ſimilibus*: *ſimilia ex Humoribus*; *Humores ex Elementis*. Similiter: Quæ de gradibus influentiæ vitæ diſtinctiſſimè ponit *S. Bonauentura* in 4. d. 44. p. 1. a. 1. q. 1. ad 3. vbi: *Tripliciter* (ait) *aliquid dicitur viuere: Aut quia recipit influentiam Vitæ: Aut, quia diſponit ad Vitam: Aut, quia ortum & conſtitutionem habet ex actu vitæ.* 1. *modo viuificatur ſubſtantia Corporalis & caro.* 2. *modo viuit ſpiritus & humor.* 3. *modo capilli & etiam ungues: Et quia omnia iſta connexionem habent cum vita, omnia reſurgent.* Cùm igitur ſanguis non pertineat ad *Officialia* membra, ſed tantùm ad *ſimilia*, nec animetur animâ rationali, aut viuificet, ſed tantùm viuificationi deſeruiat, ſicut & *ſpiritus* quos *Vitales* aut *Animales* vocamus, & non niſi per concomitantiam fuerint vnita Diuino Suppoſito; & vbi deficit vita, ipſa conſequenter deficiant: Quâ probabili ratione dicentur illa vnita remanere Diuinitati, quæ nec ipſi Naturæ per ſe competunt, ſed ita ſoli vitæ ex natura ſua deſeruiunt, vt vel cum vita deficiant vel

Corpus humanum quibus conſtet.

S. Auguſtinus.

S. Bonau.

Quotuplicìter aliquid dicatur viuere.

Sanguis inter quas partes cenſeatur.

 etiam

Digitized by Google

etiam ſine detrimento vitæ à corpore diuidantur & defluant &c. Vnde non fuit nec opus, nec congruum, etiam in Sanguine poſt triduum reuniendo vnionem Hypoſtaticam conſeruare, quia illi pro ſtatu iſto vnio illa non competebat, & ratione vnionis, quæ eſt vitæ cocomitantia, ceſſante, illa quæ concomitantur cenſentur ceſſare.

Sanguinem porrò à Corpore Chriſti effuſum & ſeparatum, non amplius fuiſſe Hypoſtaticè Diuinitati vnitum docuerunt celebres Doctores, *Durandus* in 4. d. 11. q. 1. *Franciſcus Mayronis* d. 43. & in ſermone qui incipit: *Memoriam fecit. Gabriel* in Can. lect. 53. & in 4. d. 44. q. 1. *Richardus* in 3. d. 2. a. 2. q. 1. *Abulenſis* paradoxo 2. c. 33.

QVÆSTIVNCVLA II.

PRINCIPALIS.

An ſanguis in triduo ſeparatus à Corpore fuerit adorandus Latriâ?

Latria duplex.

DUplex eſt *Latria*, Alia eſt *Abſoluta*, & per ſe, cujus objectum eſt Deus, & quidquid Diuinitati vnitum eſt, vt *Chriſtus Deus Homo*, & ea quæ in Chriſto Diuinæ Naturæ vnita fuerunt: Alia eſt, *Latria reſpectiua*, quæ tantum reſpectiuè terminatur ad Deum, vel id quod Diuinum eſt.

Quâ Latria ſanguis Chriſti ſeparatus in triduo adorandus.

Reſp. itaque 1. *Sanguinem Chriſti* poſt ſeparationem à corpore, adorandum eſſe *latriâ Reſpectiua*. Ratio eſt: quia adoratur quatenus fuit in Chriſto, & fuit aliquid Chriſti, ità vt cultus non terminetur ad *Sanguinem* quatenus eſt ſeparatus, ſed quatenus fuit conjunctus Chriſto & Diuinitati, ita vt ratio adorationis reſpiciat ipſum Chriſtum. Sic Reſpectiuâ Latriæ Adoratione adoratur *Crux*, relatiuè ad ipſum *Crucifixum*; Et hæc Reſpectiua Adoratio communis eſt reſpectu eorum quæ fuerunt Chriſti Domini, & in quibus relatiuè ſeu reſpectiuè adoratur Chriſtus. Et iſta eſt Adoratio quæ exhibetur *Sanguini Chriſti* in terra relicto, quia verè materia illa ſanguinis fuit aliquando vnita *Verbo*.

Quid dicendum, ſi in triduo mortis Chriſti, Apoſtolus aliquis conſecraſſet vinum.

Ex his ſatisfieri poteſt caſui imaginario: *Si aliquis ex Apoſtolis in triduo mortis Chriſti conſecraſſet vinum in Calice.* Dicendum eſt enim: Quòd poſito quòd ex vi verborum fuiſſet vinum transſubſtantiatum, in ſanguinem à Corpore ſeparatum, vt reuerà erat: ſanguinem illum adorandum fuiſſe *Latriâ Reſpectiuâ*, vti & in qualitate quâ ſanguis ſeparatus; neque enim plus ex dictis ei deberetur. Dixi (*poſito quòd ex vi verborum vinum fuiſſet transſubſtantiatum in Sanguinem à Corpore ſeparatum*) ſicut enim eſt conjectura voluntaria & imaginaria *de Apoſtolo in triduo celebrante*, ita nonnulla imaginaria dubia proponi poſſent de *Chriſto* in iſto caſu *ſuper Sacramenti inſtitutione*: An talem caſum incluſiſſet, & ſub quibus effectibus & circumſtantiis? Et ſic ſine fine imaginaria ſpatia imaginariis quæſtionibus replerentur, quibus in rebus tam ſublimibus ſuperſedendum, & rei veritas ſuis terminis relinquenda.

Approbat Chriſtus multis Cultum Sanguinis ſeparati.

Reſp. 2. Deum multis miraculis, fauoribus & beneficiis, quibus ſingulariter populum ſuum viſitat in cultu iſtius *Sanguinis in Cruce effuſi*, deuotionem & honorem ſufficientem excitare, ad majorem ſuam gloriam, & memoriam *Vnionis Hypoſtaticæ*, quâ aliquando vnitus fuit *Verbo Diuino*: Et in his ſufficientiſſimè ſaluari, quæ in ſcripturis referuntur de *Sanguine Chriſti*, cujus Reliquiæ in terris remanentes ſummo pretio habentur, ob reſpectum & relationem ad tempus quo vnitus Verbo, & in remiſſionem peccatorum à Chriſto cùm vita profuſus fuit. Et hæc eſt Realitas cognita, quæ imaginationibus & ſpeculationibus non innititur, ſed virtutibus & ſignis, quæ Deus operatur, confirmatur.

Quæſtio interim adhuc indeciſa.

Et quidem per hæc reſoluuntur omnia, quæ in contrarium adferri poſſunt, ac Patrum & Sanctorum ſententiæ facillimè & fructuoſè explicantur. Cæterum ſaluo *B. Iacobi à Marchia* & Doctorum celebrium honore, Quæſtio hæc relinquitur inter opiniones, aliquando Deo propitio, ab Eccleſia in alterutram partem declaranda, abſque vllius præjudicio, ſed in vinculo mutuæ charitatis.

§. V.

Exaltatio Honoris B. V. Mariæ in Conceptione ſua Immaculata, & in aliis nonnullis Ordini Minorum ſingulariter reſeruata.

S. Franciſci amor ad B. Virginem. *S. Bonau. c. 9. vitæ.*

MIrabilem B. P. N. *Franciſci* amorem ad Deiparam Matrem explicare volens *S. Bonauentura* c. 9. vitæ ejus: *Matrem* (inquit) *Domini noſtri Ieſu Chriſti indicibili complectebatur amore, eò quòd Dominum Majeſtatis Fratrem noſtrum effecerit, & per eam ſimus miſericordiam conſecuti. In ipſa poſt Chriſtum præcipuè fidens, eam ſui ac ſuorum Aduocatam conſtituit, &*

ad

ad honorem ipſius à feſto Apoſtolorum Petri & Pauli vſque ad feſtum Aſſumptionis deuotiſſimè ieiunabat: Nec hic amor abſque Piiſſima & liberali Matris Dei in S. Patriarcham & ejus Ordinem clementia ac benignitate inualuit: Nam & ipſum cum *S. Dominico* ad Dei in peccatores iram placandam Mater miſericordiæ filio ſuo obtulerat: Et ipſe in B. Virginis Eccleſia S. Mariæ de Angelis apud Aſſiſium, Ordinis ſui fundamenta iecerat: Quo loco ſub ejuſdem Dei genitricis vmbra (vt ait idem ſanctus) *humiliter cœpit, virtuoſè profecit, fœliciter conſummauit: & illum locum in morte fratribus tamquam Virgini chariſſimum commendauit.* Ex hoc Ordo ille tamquam ſingularis Virginis fœtus, illi maximâ ſemper deuotione adglutinatus eſt; & Diuinam Prouidentiam Ordinem illum elegiſſe, vt Deiparæ Matris honorem promoueret & exaltaret, Heroicæ doctrinæ, & actiones Chriſtianæ Pietatis ſubſequentes oſtendunt. Vndè & *Bernardinus de Buſtis* ſerm. 9. de Concept. 1. parte refert *Seraphicum* Virum ſuos monuiſſe Fratres: *Vt omnia Benedictæ Matri Dei Priuilegia attribuerent, quæ illius poſſent excellentiæ conuenire, atque eam omnibus laudibus à pura humana creatura perceptibilibus exaltarent*: Hæc ille.

Ordinem ſuum incœpit in Eccleſia B. M. de Angelis.

Ordo ejus ſingulariter electus ad honorem B. V. promouendum.

Franciſcus ſuos monuit, omnes excellentias poſsibiles tribuendas B. V.

+ Inter has verò præcipuè eluxit *Immaculatæ Conceptionis Genitricis, Dei inuicta, immobiliſque in hanc horam Aſſertio*, quam Fratrum *S. Franciſci* Cœtus velut *Sacrum* à Deo *depoſitum* hactenùs intemeratè conſeruauit, & pietate, doctrinâ, omnique labore mundo illuſtrem reddidit, collectis vndique tam antiquis Monumentis ſanctorum, quàm nonnullis illuſtrationibus, quibus ſpiritus ſanctus ſuos præuenire dignatus eſt.

FF. Minores quid & quantum fecerint pro immaculata B. V. Conceptione.

Præceſſerant vtique tum in Scripturis ſanctis, tum in SS. Patrum interpretationibus accenſæ faces, quæ ad hanc Virginis Matris Excellentiam, tamquam lucernæ lucentes in caliginoſo loco mentem hominis deducebant: Nec Eccleſia Mater abnuebat, quæ primò in Eccleſiis accenſam hanc ad *Immaculatam Virginis Conceptionem* deuotionis lampadem peculiari cultu permittebat: Nondum tamen ſuſcitata erat Publica illa *Profeſsio Immaculatæ Conceptionis*, cujus primi duces fuerunt Fratres Minores.

Fuerunt 1. Duces publicæ Profeſsionis Immaculatæ Conceptionis B. V.

Super antiquis igitur *Scripturæ* & *Patrum* fundamentis à Deo Ordini Minorum reſeruari viſa eſt hæc *Immaculatæ Conceptionis* Benedictæ Virginis Excellentia, vt opportunè in Eccleſia Dei exaltaretur, velut *Mons Domus Domini ſupra verticem Montium in nouiſſimis diebus præparatus*. Nam (teſte S. Gregorio in lib. Regum) *Beatiſſima Virgo Maria Dei genitrix Mons fuit, qui omnem electæ Creaturæ altitudinem electionis ſuæ dignitate tranſcendit. An non* (ait) *Mons ſublimis Maria, quæ vt ad Conceptionem Æterni Verbi pertingeret, meritorum verticem ſuprà omnes Angelorum Choros vſque ad ſolium Deitatis erexit? Mons quippe in vertice Montium fuit, quia altitudo Mariæ ſuprà omnes ſanctos refulſit.* Hæc ſunt fundamenta ejus in Montibus ſanctis: ad quæ inueſtiganda Sanctorum doctrina dirigebat: ſuper quibus à principio *S. Franciſcus* in Eccleſia S. Mariæ de Angelis, Ordinis ſui exordia ponens, ſuperno augurio Reginæ Angelorum Eminentiam in Immaculata ejus Conceptione ſuos filios proſequi voluit. Nec immeritò: Nihil enim (juxta *S. Gregorii elogium*) meritorum illius verticem ſuprà omnes Angelorum choros vſque ad ſolium Deitatis erigere poterat, vt ad Conceptionem Verbi Æterni pertingeret, niſi *Immaculata Conceptio*, quâ etiam Angelorum puritatem vincebat: Argumentum D. *Anſelmi* l. de Conceptu Virginali: *Decebat* (inquit) *vt Chriſti Conceptio de Matre puriſſima fieret: Nempè decens erat, vt eâ puritate quâ maior ſub Deo nequit intelligi, Virgo illa niteret, cui Deus Pater vnicum filium ſuum, quem de corde ſuo æqualem ſibi genitum tamquam ſeipſum diligebat, ita dare diſponebat, vt naturaliter eſſet vnus idemque communis Dei Patris & Virginis filius.* Ergo omnem *intelligibilem* ſub Deo *puritatem* decuit Virginem poſſidere, quæ ſine dubio multis gradibus Angelorum puritatem excedebat. Ingenuo Lectori hoc argumentum relinquo & ad intentum redeo.

Iſa. 2. verſ. 2.

S. Greg.

S. Anſelmus.

Quantâ verò puritate *S. Franciſcus* Virginem excellere exiſtimârit, docet deuotiſſima ad illam ſalutatio, quæ Tomo 1. Opuſculorum recenſetur: *Aue* (ait) *Domina ſancta, Regina ſanctiſſima, Dei Genitrix Maria, quæ es perpetua Virgo electa à Sanctiſſimo Patre de cœlo, quam conſecrauit cum Sanctiſſimo filio & dilecto, ac Spiritu ſancto Paracleto: In qua eſt, & fuit, omnis plenitudo gratiæ & omne bonum* &c. Notanda ſingulariter vltima verba: *In qua* (inquit) *Eſt, & fuit, omnis plenitudo gratiæ & omne bonum: Si omnis plenitudo gratiæ*, ergò & juſtitiæ Originalis, quæ à labe peccati Originis immunem redderet; *Si in illa omnis plenitudo gratiæ eſt, & fuit*, ergò nunquam defuit; Si *omnis plenitudo fuit*, ergò non tantùm omnem vacuitatem repleuit, ſed & ſuperabundauit; Si denique *omne bonum in illa ſemper fuit*, ergò omne malum ſemper excluſit. Quo argumento vtitur S. Berna. Hom. 2. de laud. V. Matris: *Alioquin* (inquit) *quomodò eam Angelus gratiâ plenam pronuntiaſſet, ſi quippiam vel parum*

S. Franciſcus quid ſenſerit de Conceptione Immaculata.

S. Bernardus.

Digitized by Google

partū boni, quod ex gratia non eſſet, habebat. Simili ſanè phraſi vſus fuerat *S. Hieronymus* de Aſſumpt. Virginis ad *Paulam & Euſtochium* quæ eſt *Epiſtola* 10. *Tomo* 5. *In Mariam* (ait) *totius quæ in Chriſto eſt, plenitudo gratiæ venit, quamquam aliter.* Vbi non diſtinguit plenitudinem gratiæ in Chriſto & in Virgine, niſi quia in Chriſto eſt *principiatiuè* velut in fonte, in Virgine *participatiuè* juxta participantis capacitatem: *Quoniam* (inquit) *quidquid in ea geſtum eſt, totum puritas, & ſimplicitas, totum veritas & gratia fuit, totum miſericordia & juſtitia, quæ de cœlo proſpexit, & ideò Immaculata quia in nullo corrupta.* Hæc fuit S. Patriarchæ pia de Virgine Matre credulitas, quam ſtatim ab initio Ordinis in omnes deriuare ſtuduit. Nam in Capitulo 2. Generali *ad annum* 1219. Primum ſtatutum à toto Capitulo acceptatum, fecit: Vt quolibet ſabbato ſolemniter fierent ſacra in honoren *Immaculatæ Virginis.*

S. Hieronymus.

In 2. Capitulo Generali ſtatutum de celebrandis Miſſis de Virgine Immaculata.

Quid ſenſerit S. Antonius Paduanus de Virgine Immaculata.

Hoc ſpiritu imbuti ſunt filii ejus: Hanc enim *Immaculatam Conceptionem* prædicauit *S. Antonius Paduanus* (qui injurioſè à nonnullis in contrariam ſententiam vocatur) Hic enim abſolutiſſimè in *ſerm. feria* 5. *poſt Dom: Paſſionis* ad illa Euangelii verba *Duo debitores erant vni fœneratori: Aduertendum* (inquit) *quòd hoc dictum ſaluatoris ſolum tenet de illis qui debitores fuerunt, non de illis qui fuerunt ab hujuſmodi debito præſeruati, de quorum numero fuit B. Virgo. Et ſerm. Dom.* 2. *Quadrag.* vbi de Transfiguratione agens: *B. Virgo* (inquit) *eſt Mons, quia ſicut Montes ſuperiùs ſunt luminoſi: ſic B. Virgo fuit luminoſa puritate quam cum Angelis participat.* Et *Dom.* 3. *poſt Trinit.* exponens illud Ezech. 44. *Porta hæc clauſa erit, & non aperietur, eritque clauſa Principi, Princeps ipſe ſedebit in ea;* docet *Virginem clauſam fuiſſe, Principi hujus mundi*, id eſt, *Diabolo, quia ab omni ejus poteſtate libera, vt in illa ſolus Princeps Chriſtus ſederet.*

Ezech. 44. verſ. 2.

Quid Alexander Alenſis.

Eandem doctrinam cum Profeſſione Minoritici Ordinis imbibit *Irrefragabilis Doctor Alexander Alenſis*, qui etſi priùs Virginem Deiparam Originali peccato obnoxiam docuiſſet: Diuino tamen miraculo eum mutatum aſſerit Doctor antiquus *Guilielmus Vorillonus*, hoc pacto: Cùm enim iterum priorem ſententiam de contracto à B. Virgine peccato Originali dictare paratus eſſet, ſubito morbo correptus mentem mutare compulſus eſt; Et ſanitati reſtitutus libellum præclarum edidit *De Conceptione Virginis Immaculatæ*, accepto pro Libri materia loco illo Canticorum c. 4. *Tota pulchra es amica mea, & macula non eſt in te.* Vnde vſque ad mortem familiaris illi ſemper fuit ſequens ad B. Virginem Aſpiratio: *Maria Domina mea, tota pulchra es, & formoſa, & macula originalis aut actualis in te numquam fuit:* In quibus verbis etiam animam exhalaſſe dicitur. De hoc miraculo *Bernardinus de Buſtis* ſerm. 4. de Concept. *Pelbartus* lib. 4. Stellarii, & alii quos citat *Salazar* ſæculo 13. Jllius porrò Tractatum productum à Toloſano Magiſtro *Joanne de Garrin* in Academia Toloſana contra nonnullos Virginis Puritati aduerſantes refert ſupra citatus *Vorillong in* 3. *d.* 3. & Joannes de Celar ibidem teſtatur in Baſilica Toloſana adhuc reſeruari, quem *Cucarus* 2. *parte Elucidarii* aſſerit ſex libris cōſtare, & in 3. *Alenſem* reuocare omnia quæ aliquando in contrarium aſſerere viſus erat.

Cant. 4. verſ. 7.

Pietatem ſeraphici Patris non deſeruit *ſeraphicus Doctor S. Bonauentura Alexandri Alenſis*, diſcipulus, etſi enim *in* 3. *d.* 3. & in *ſpeculo Virginali* viſus ſit inclinari in contractionem debiti Originalis à quo in primo inſtanti infuſionis Animæ liberata fuerit (quæ omnia conſideratis & diſtinctis inſtantibus in fauorem Immaculatæ Conceptionis facilè interpretari poſſunt) Nihilominùs ipſiuſmet Interpretationem accipe, & ejus mentem ex ipſomet metire: Sic autem loquitur *ſerm.* 2. *de B. Virgine Tomo.* 3. inter ſermones de Sanctis: *Domina* (ait) *noſtra fuit plena gratiâ preueniente, Gratiâ, ſcilicet, præſeruatiuâ contra fœditatem Originalis culpæ, quam contraxiſſet ex corruptione naturæ, niſi ſpeciali gratiâ præuenta, præſeruataque fuiſſet: ſolus enim filius Virginis fuit ab Originali culpa immunis, & ipſa Mater ejus Virgo.* Hæc ille. Ex quo intelligitur; Si Originali culpæ aliquando dixerit obnoxiam, id de *debito Corruptionis Naturæ* intelligendum, non verò de *actuali contractione maculæ*, à qua Anima in primo ſaltem inſtanti ſuæ creationis præſeruata fuit. Sed & audiatur idem Seraphicus & pius Virginis Cultor in *ſpeculo Virginali* ſuper illa verba *Aue Maria*: *Quod* (inquit) *puriſſima fuerit per culpæ carentiam, benè inſinuatur cùm dicitur* Aue. *Rectè namquè ei dicitur* Aue, *quæ ab omni Væ culpæ immuniſſima fuit, ſicut vtique Matrem Dei decuit.* Et ne quis ſuſpicetur S. Doctorem intelligere de ſolo Væ Culpæ actualis, ſeipſum poſteà exponens: *Ecce* (ait) *chariſſimi, ſicut ſupra dictum eſt, ſanctiſſima Virgo Maria, propter omnimodam culpæ carentiam, & immunitatem, propter omnimodam vitæ innocentiam, & puritatem, meritò ei in principio* Aue *dicitur*: *Aue* vtique & abſque *væ. Conſiderandum autem eſt quòd triplex eſt væ, à quo immuniſſima fuit*

Quid S. Bonauentura.

Digitized by Google

ſuit iſta, cui dicitur Aue, *Eſt autem Va culpa, Va miſeria, Va gehenna. Eſt autem Va culpa actualis, Va miſeria originalis, Va pœna gehennalis.* Hæc S. Bonauentura. Quid clarius dicere potuit de B. Matre Virgine quam non tantùm immunem ſed immuniſſimam, ab omni omninò Væ, etiam miſeriæ Originalis declarauit.

Et hæc quidem erant ſemina veræ in Matrem Dei Deuotionis in Agro Seraphici Ordinis à Deo ſeminata, vt in Arborem grandem opportuno tempore aſſurgerent. Hic erat igniculus veluti in puteo abſcōditus, qui tandem holocauſtis inſperſus ſole meridiano radiante accendere uniuerſa debebat: quod mirabili modo factum docent *Annales*.

§. VI.

Ioannis Duns Scoti ex ordine Minorum Doctoris ſubtilis pro Immaculata conceptione concertatio publica & Victoria.

Quid Scotus.

CIrca *annum* itaque 1304. excitatâ graui contentione de *Immaculata Virginis Matris Conceptione*, grauibuſque diſſidiis inter Prædicatores & Minores in Nobiliſſima Academia Pariſienſi, maculatam Virginis Conceptionem Originali peccato communi velut voce, Prædicatoribus acclamantibus, & communem cœtum in ſuas partes trahentibus, *Benedicti* 10. auctoritate indictum eſt publicum *Certamen* & *Diſputatio* ſolemnis Apoſtolicis Legatis præſentibus. Ad quam euocatus accurrit *Joannes Duns Scotus* Oxonio (vbi Theologiam profitebatur) eò quidem libentiùs, quo amore Virginis ardens, illi poſt Deum ſuam omnem doctrinam & ſcientiam debebat, ex fideli pacto, quo eam Deiparæ Virginis interceſſione ſibi acquiſitam nôrat. Puerulus namque (vti fert Traditio) cum hebetioris & tardioris eſſet ingenii, vnâ dierum ſub arbore quadam Sapientiæ Æternæ Matrem rogaſſe dicitur fuſis lachrymis, vt ſibi Intellectum ad ſcientias facilem impetrare dignaretur: Cui ſomno correpto *Deipara Illuminatrix* apparens de poſtulato ſibi conceſſo dono certiorem reddit, eo quidem pacto, vt acquiſitis ſcientiis in *Dei* & *Sui* honorē defendendo illas impenderet. Augurium ſine dubio ſimul, & omen, hujus quæ poſteà ſuperuenit de *Virginis Immaculata Conceptione*, Diſputationis pariter & Victoriæ. Comparuit igitur indicto tempore, & in Campum

Scoti doctrina unde.

diſputationis velut Anteſignanus, & Dux Exercitus, pro *Immaculata Conceptione* Joannes, & (vt loquitur Pelbartus l. 4. ſtellarii p. 1. a. 31.) *Aduerſæ partis Tutoribus ſe oppoſuit ingenioſiſſimus Doctor: Magnum fuit pondus Argumentorum, quibus impetebatur, erantque numero bis centum: quæ omnia ſine interruptione, quieto & tranquillo animo audiuit, & mirabili memoriâ ſuo ordine reſumpſit, ſoluendo intricatas difficultates, & nodoſos Syllogiſmos, eâ facilitate, quâ Samſon Dalilæ ligamina in fauorem Philiſtinorum poſita dirumpebat.* Addidit *Scotus* multas & fortiſſimas rationes, quibus Virginem Sanctiſſimam ſine Originalis peccati macula conceptam clarè probabat: Sed quo fine? Proſequitur Pelbartus: *Actus* (ait) *obſtupefecit Sapientiſſimam illam Vniuerſitatem Pariſienſem, quæ in gratificationem Scotum celeberrimo nomine* DOCTORIS SVBTILIS *inſigniuit.* Et hinc Vniuerſitas illa in hanc piiſſimæ ſententiæ defenſionem, ita communi conſilio abiuit, ut circa *annum* 1346. prohibuerit. *Ne oppoſita ſententia in ſcholis Academiæ deinceps proponi poſſet.* Et poſtea circa *annum* 1383. ab eâdem facultate cautum eſt: Ne quis ibidem Gradum vel lauream *Doctoratus* nanciſci poſſet, niſi Juramento præſtito, quòd *Immaculatam Virginis Conceptionem* defenſaret: Quinimò (vt refert *Antonius Cucarus in Elucid. Virg. p.* 1.) *Vniuerſitas* Votum de celebrando quotannis feſto *Immaculatæ Conceptionis* emiſit, Reuerendiſſimo Epiſcopo Miſſam celebrante, & vno ex Doctoribus Concionem habente.

Qualis ejus Diſputatio pro Immaculata Conceptione B. V.

Ex illa victoria Doctor ſubtilis nominatur.

Academia Pariſienſis ab illo tempore quàm addicta Immaculatæ Conceptioni.

Huic porrò Victoriæ (ex qua juxta nonnullos Joannes Scotus *Victor* publicè acclamatus eſt) ſecuritatem dederat piiſſima *Virgo Maria*: Cùm enim ipsâ die Concertationis illius celeberrimæ ad locum deputatum *Joannes Scotus* Defenſor futurus Virginis pergeret, antè *Imaginem Deiparæ* ſuprà portam cujuſdam Capellæ collocatam tranſiens in genua prouolutus hanc ad *B. Matrem* toto cordis affectu orationem emiſit ex Eccleſiaſtico Officio deſumptam: *Dignare me laudare te Virgo ſacrata: da mihi virtutem contra hoſtes tuos;* Cui ſic oranti in ſignum futuri ſucceſſus *Imago marmorea* caput notabiliter inclinauit, & contra artem ſculptoriam in hanc horam adhuc inclinata viſitur.

Scoto unde iſta Victoria.

Hinc Ordo Minorum clarificatus eſt, & *Joanne Scoto* velut Anteſignano, perſeuerauit, & in defendenda *Immunitate S. Virginis* ab omni *Originali peccato* in hanc vſque horam perſeuerat, multis decoratus beneficiis & fauoribus à S. Sede Apoſtolica, ob hanc quam in ſe ſuoſque aſſumpſit *Puritatis Immaculatæ Dei Genitricis* defen-

Ordo Minorum perſeuerauit ſemper in defendenda B. V. Immaculata Conceptione.

Digitized by Google

ſenſionem. Nam & ad Annum 1621. Ordinis vniuerſi clauum tenente P. M. Reuerendiſſimo P. F. Benigno à Genua, in Capitulo Generali Intermedio Segouiæ celebrato (in quo Reuerendiſſimus Pater Bernardinus de Senis in Commiſſarium Generalem familiæ hujus Ciſmontanæ electus eſt, & Conſtitutiones familiæ ejuſdem reuiſæ & ad Strictiorem Obſeruantiam reformatæ omnium conſenſu fuerunt) ſolemni & Publico Actu, Reuerendiſſimo Patre Generali Preſidente, & quatuor Patribus in veſtibus Sacris aſſiſtentibus coram vniuerſo populo ante Altare Deiparæ Matris omnes Vocales nomine ſuo & totius familiæ ac Ordinis, tactis Sacris Euangeliis, Iuramentum & Juratum votum fecerunt de Tenenda, conſeruanda, & defendenda IMMACVLATA CONCEPTIONE B. Virginis MARIÆ, ipſo Pentecoſtes Feſto: quod Iuramentum ipſe, qui hæc ſcribo, præſtiti cum aliis, vt Cuſtos Prouinciæ meæ Flandriæ. Et quamuis prioribus Sæculis non defuerint, qui *Immaculatæ Conceptionis S. V.* Aſſertores fuerunt, imò qui & in Eccleſiis ſuis feſtiuitatem *Immaculatæ Conceptionis*, Reuelationibus quibuſdam inuitati, inſtituerunt & celebrauerunt (vt tempore *S. Anſelmi* in Anglia, tempore *S. Bernardi* in Eccleſia Lugdunenſi, & priùs in antiquiſſima *Eccleſia Leodienſi* ad *annum* 1142. ſub *Alberone.* 2. Epiſcopo) Nihilominus ab hac ſelemni Victoria Doctoris Subtilis, tam doctrina illa piiſſima, quàm celebratio feſti expreſſo etiam Titulo, *Immaculatæ*, in aliis, *Sanctæ Conceptionis*, in vniuerſalem Eccleſiam pertranſiit: approbantibus illam Summis Pontificibus, ſpecialiter *Sixto* 4. *Alexandro* 5. *Julio* 2. quorum Decreta per *SS. Concilium Tridentinum*, & *Pium* 5. ſunt approbata.

ſententia illa & feſtum approbatur ab Eccleſia.

Ita vt *Sixtus* 4. in Conſtitutione quæ incipit: *Cum præcelſa: Vt* (inquit) *de ipſius Immaculatæ Virginis Mariæ Conceptione gratias & laudes deferant*, permiſit ab vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus *Officium de Conceptione à Leonardo de Nogarollis* compoſitum, & cum Miſſa approbatum die *Conceptionis* & per Octauas celebrari: Et illis quidem ac omnibus, qui Officii Solemnitati intereſſent, eaſdem indulgentias elargitus eſt, quas *Vrbanus* 4. Officium in *feſto Corporis & Sanguinis Chriſti* celebrantibus aut illi intereſſentibus conceſſit. Bulla data eſt *Romæ apud S. Petrum anno Domini* 1476. 3. *Kal. Martii, Pontif. anno* 6. Quod Officium etſi in Ordinario Romano à *Pio* 5. ad communem Ritum, ſicut in die Natiuitatis B. Virginis ſit reductum, & Octaua apud ſæculares ſublata,

Officium & Miſſa propria inſtituitur de Conceptione cum Octaua.

Officium mutatum pro ſæcularibus.

in Ordine tamen Minorum (cui propagatæ *Immaculatæ Conceptionis* honor attributus eſt) manet auctoritate ſummorum Pontificum in hunc diem confirmatum & ſpecialibus fauoribus decoratum. Nam *Sixtus* 4. Diem illum ita celebrem aliquandò voluit, vt nec Dominicæ Aduentus cederet, nec infrà ejus Octauam de aliquo feſto Diuina celebrarentur. Cujus rationem reddit: *Quia* (inquit) *fuit ſpecialis Dei effectus in die illa.* Videatur *Hieron. Sorbò* in Compendio V. *Conceptio Virginis.*

Nota.

Porrò *Leo* 10. FF. Minoribus indulſit, vt toties quoties miſſam de *Immaculata Conceptione* celebrarent, & in ea pro ſua Sanctitate & vniuerſali Eccleſia orarent Indulgentiam Plenariam conſequerentur, quam ampliauit ad Fratres audientes, & Moniales S. Claræ in Congregatione viuentes.

Indulgentia Plenaria pro FF. Minoribus &c. celebrantibus vel audientibus Miſſam de Conceptione Immaculata.

Ex hoc etiam *Ordinis Franciſcani* in honorem Deiparæ Manipulo prodierunt plurimæ *Congregationes* & *Confraternitates* in honorem & ſub Titulo *Conceptionis Immaculatæ* inſtitutæ, & à ſummis Pontificibus Gratiis & Indulgentiis dotatæ. Inter quas excellit *Ordo* ille *Immaculatæ Conceptionis* à *Julio* 2. approbatus, & ab Ancilla Dei *Beatrice de Silua* in Hiſpania inchoatus, qui & in orbe vniuerſo jam pietate & ſanctitate viget: Cujus Ordinis regimen ſubjecit Pontifex *Ordini Minorum*, hoc ſolo intuitu, quòd *Immaculatæ Conceptionis defenſor* ſemper fuerat. Verba Bullæ Inſtitutionis Ordinis ſunt: *Congruum* (ait Pontifex) *omninò & rationi conſonum eſt: vt Fratres qui ob Immaculatam Deiparæ Virginis Conceptionem tuendam atque defendendam, tot labores atque difficultates perpeſſi ſunt, illi illius ſanctiſſimi Nominis & Profeſſionis curam gerant &c.*

Ordo Immaculatæ Conceptionis à quo, quando & vbi ſit inſtitutus, & cui ſubjectus.

Quantum verò Immaculatæ Conceptioni, & fidelium ad illam deuotioni detulerint Pontifices, ex hoc conſtat, quòd omnibus Chriſti fidelibus, qui *Imaginem Immaculatæ Conceptionis* ſuper ſe deferrent Viri quidem ſimpliciter; Mulieres verò Scapulari affixam, eaſdem conceſſerunt Indulgentias quas conſequuntur geſtantes *Chordam S. Franciſci*, vel *Corrigeam S. Auguſtini.* Et ita *Leo* 10. in Comp. Priuileg. V. Indulgentiæ quoad ſæculares 7. Et *Sixtus* 5. viſitantibus Eccleſias Monaſteriorum Conceptionis B. Mariæ, in die *Immaculatæ Conceptionis* confeſſis & ſacrâ Communione refectis &c. conceſſit Indulgentiam Plenariam, vt conſtat ex *Bulla* 2. ejuſdem Pontificis in Bullario Rodriguez.

Imaginem Conceptionis Immaculatæ geſtantibus quæ Indulgentiæ datæ

Et quæ viſitantibus Eccleſias Monialium iſtius Ordinis in feſto Conceptionis Immaculatæ.

Et hæc quidem ſufficiant; vt omnibus ſit manifeſtum, quantum Eccleſia detulerit Ordini Minorum ob exaltatam Puriſſimam

Digitized by Google

ſſimam Virginis Conceptionem. Quod ſpectat ad Controuerſias & Diſputationes hactenùs excitatas nihil ago; Innumeri enim Tractatus ſuper hoc conſcripti ſunt, ſemperque animos non præoccupatos in pietate hujus doctrinæ inducunt & confirmant: Et quia nuper iterum excitata eſt Romæ ad *annum* 1644. quæſtio: An Titulus *Immaculata* ipſi *Conceptioni*, An *Virgini* attribui deberet: ſincerus veritatis Amator aduertat: quòd cùm *Conceptio* Virginis, ſit *Concepta Virginis Conceptio*, eidemque Virgini in termino *Conceptionis* identificatur: Si igitur in primo ſui eſſe Concepta Virgo fuerit *Immaculata*, ergò & Conceptio quâ concepta eſt, *Immaculata* fuit: Si Virgo in *Conceptione* maculata fuit, ergo Virgo *Immaculata* ſimpliciter Dici non debuit. Et quidem Pontifices reſpectu facto ad *Conceptionem*, illam *Immaculatam* paſſim prædicant, & in Officiis Diuinis, vt *Conceptio* ipſa *ſancta* & *Immaculata* poſitiuè dicatur, permittunt: Cùm & in Officio Ordinario Romano *Reſponſorio* 8. ſimpliciter canatur: *Quicunque celebrant tuam ſanctam Conceptionem.* Quippe Sixtus 5. in Bulla quæ incipit: *Ineffabilia. Data Romæ die* 30. *Martii* 1588. *Pontif. anno* 3. quâ celebrari feſtum cùm Octaua in Ordine S. Franciſci permittit, cauſam hujus permiſſionis prællegans & exprimens: *Quia omnes* (ait) *dicti Ordinis vtriuſque ſexus perſonæ ex ipſius ordinis Inſtituto PVRISSIMAM ipſius Dei Genitricis CONCEPTIONEM deuotiſſimè celebrare, ac illam condignis laudibus & honoribus extollere, ac fidelibus prædicare & explicare, ipſiuſque feſtum maximâ reuerentiâ venerari conſueuerunt* &c. Nota PVRISSIMAM CONCEPTIONEM verbo Pontificis aſſertam. Iudicio itaque S. Matris Eccleſiæ contentiones relinquendo, expectabunt pii & deuoti filii claram illius tempore à Deo ordinato Definitionem; Ad quam noſtræ Nationis Belgicæ & Germanicæ Prouinciæ legationem eruditam præparant.

An Titulus Immaculata afficiat Conceptionem an Virginem.

§. VII.

Alii manipuli Ordinis Minorum in honore Deiparæ Matris collecti.

S. Bonauentura ab initio quid ordinârit in honorem B. Virg.

FLoſculos primos in Deiparæ Matris honorem per vniuerſam Eccleſiam ſparſit *S. Bonauentura*, de quo in vita ejus c. 9. legitur ſic: *Auctor maximè fuit, vt in Natalitiis feriis Gloria tibi Dominè qui natus es de Virgine, caneretur.* Et in lectionibus Breuiarii: *Congregato Generali Capitulo Piſis eodem Auctore inſtitutum eſt, vt*: Gloria tibi Domine qui natus es de Virgine, *vſque ad Epiphaniam continuaretur, eodem modo quo infra Octauam Natiuitatis Dominicæ.* Ibidem: *Idem piiſſimus Cultor glorioſæ Virginis Matris Jeſu inſtituit vt Fratres populum hortarētur ad ſalutandum eandem ſigno Campanæ, quod poſt Completorium datur, quod creditum ſit eandem eâ horâ ab Angelo ſalutatam.* Itidem vt Fratres populum monerent, diligentiſſimus hortator fuit, & ab illo mos ille in vniuerſam Eccleſiam introductus eſt.

Sed & in Ordine Minorum feſta nonnulla B. Virginis radices miſerunt, quæ poſteà ab vniuerſa Eccleſia ſunt aſſumpta; Sic feſtum *Præſentationis B. Mariæ* ab antiquo inter ſolemnitates Ordinis *S. Franciſci* reſeruatum eſt vſque ad tempora *Sixti* 5. quando omnibus Clericis ad *diem* 21. *Nouembris* demandatum fuit, & in Kalendario Romano, tempore *Clementis* 8. in recognitione Breuiarii & Miſſalis Romani feſtum illud repoſitum.† Feſtum ſimiliter *Viſitationis* ab *Vrbano* 6. Papa inſtitutum & à *Bonifacio* 9. confirmatum, prima in Ordine Minorum incrementa ſumpſit; Et in Capitulo quidem Generali Toloſano, ad *annum* 1437. à toto Ordine ſuſceptum, in Capitulo Generali ſalmanticenſi ad *annum* 1461. etiam cum Octaua demandatum fuerat. Quod & inter *feſta duplicia majora* computatur in *firmamento Trium Ordinum p.* 3. in Ordinationibus Diuini Officii: Cujus quidem feſti ſolemnitas, ne videretur deficere, renouata eſt pro Belgio in Capitulo Prouinciali Ipreſi *anno* 1514. cùm priùs in Capitulo Sluſenſi ad *annum* 1486. demandatum fuiſſet, vt de ea proprium Officium diceretur.† Hinc ex Ordine Minorum ad vniuerſalem Eccleſiam tranſiit. Tam vniuerſalis porrò fuit affectus ad Deiparam Virginem in Ordine Minorum, vt & feſtum *Deſponſationis* ejus cum Joſepho ad 8. *diem Martii* diutiſſimè ex Decretis Capitulorum Generalium celebratum fuerit, & tam ipſius *S. Joſeph*, quam *Joachim* & *Annæ* Parentum B. Virginis ſolemnitates, priùs in Religione Franciſcana celebratæ ſub duplicis majoris ritu fuerint, quàm ad Kalendarium Romanum aſſumerentur.

Feſta particularia B. Virg. in Ordine FF. Minorum.

Huc etiam pertinet Inſtitutio *Coronæ B. Virginis* quæ 8. *Pater Noſter*, & 72. *Aue Maria* complectitur in honorem annorum 72. quos juxta opinionem *S. Joannis Damaſcenι* Virgo creditur in hac mortali vita tranſegiſſe: Quæ quidem *Corona* vni deuoto Fratri reuelata, à Summis Pontificibus poſteà approbata eſt, & ſpecialiter

Corona B. Virg. quæ & qualis & à quo incæpit.

liter à *Leone* 10. ad inſtantiā B. Memoriæ *Gabrielis Mariæ* aliàs *Gilberti Nicolai* per Bullam quæ incipit: *Exponi nuper nobis feciſti.* Datam *Romæ die* 14. *Septemb.* 1517. *Pontif. anno* 5. In qua omnibus illam legentibus, cum nonnullis aliis coronis in eadem Bulla expreſſis, Apoſtolicam impartitur Benedictionem: Et quidem *Julius* 2. Fratribus omnibus legentibus dictam *Coronam* conceſſerat Indulgentiam Plenariam, quam *Leo* 10. ampliauit ad ſorores S. Claræ, Tertii Ordinis, & Annuntiationis B. Mariæ, vt refertur in *Comp. Priuileg. V. Indulgentia Plenaria quoad Fratres n.* 7. 9. *&* 11. In qua Indulgentia communicant Confratres Chordæ. Et hinc iſta *Corona* per vniuerſum Orbem vſurpata fuit.

Quæ Indulgentia Coronæ B. Virg.

Huc etiam ſpectat *Confraternitas* iſta ſolemnis *Trium Deuotionum Virginis Matris*, quam auctoritate Apoſtolicâ vbique promulgauit dictus Dei ſeruus *Gabriel Maria.* Cùm enim ex Reuelatione facta cuidam perſonæ deuotiſſimæ cognouiſſet nihil magis gratum Virgini, quàm tria illa Exercitia quæ ipſamet Virgo practicauerat, videlicet: 1. *Obſeruando Euangelicam doctrinam, quam filius annuntiauerat.* 2. *Paſſionem Filii recolendo*, ad exemplum Virginis, quæ loca Paſſionis poſt Reſurrectionem filii ſingulis diebus deuotè viſitabat. 3. *ſumendo & omni veneratione honorando SS. Euchariſtiæ Sacramentum*, cui ſingulis diebus Deipara poſt Reſurrectionem communicabat. Ex his compoſita eſt vna deuotiſſima *Confraternitas*: cujus Confratres. 1. *Auditioni* & Lectioni Verbi Dei quotidiè inſiſtunt & in Euangelicarum virtutum praxi continuè ſe excercent: 2. *Paſſioni Chriſti* inhærent, & ſingulariter nonnulla pro Chriſto pati dietim aſſueſcunt, ac pacem omnibus annuntiant. 3. *Sacræ Euchariſtiæ* Communionem deuotè juxta commoditatem cujuſlibet frequentant, Eccleſiis pauperculis & derelictis de corporalibus, mappis, & aliis ad Sacrificium Miſſæ pertinentibus prouident, & quoties ſignum Miſſæ audiunt, vnum *Pater* & *Aue Maria* pro ſacerdote celebrante legunt &c. De quo iterum alias. Quæ omnia mirum fructum in vniuerſo, maximè in his Regionibus Ciſmontanis causârunt, & vtinam reſuſcitarentur.

Confraternitas trium deuotionum B. Virg. vnde.

Tres deuotiones B. Virginis.

Iſtius Confraternitatis leges.

Hiſtoria & exercitiā hujus Confraternitatis latè referuntur in Libello quodam inſcripto *De Tribus Ordinibus Beatiſſimæ V. Mariæ* qui dedicatus fuit Sereniſſimæ Reginæ Angliæ *Catharinæ* per *R. P. F. Gilbertum Nicolai* Ordinis Vicarium Generalem. De quo in honorem Beatiſſimæ Virginis hæc pauca annotare volui, ex quadam ejus Epiſtola ſeu Inſtrumento dato *anno* 1501. *die* 14. *Iunii* tempore Capituli Generalis Antuerpiæ celebrati, cujus habeo authenticam Copiam: Hic igitur S. Memoriæ Pater: Inſinuante ſibi quodam Antuerpienſi Ciue Primario, quòd curaſſet vnam *Confraternitatem* erigi in Eccleſia S. Georgii Antuerpiæ in honorem *Incontaminatæ Conceptionis* ad Altare eodem Titulo erectum, ad quam tota deuotio Populi ferebatur, tanto exhilaratus eſt gaudio, vt omnes Confratres & ſorores *Illibatæ Conceptionis* B. Mariæ Virginis in Eccleſia Parochiali S. Georgii Antuerpienſi præſentes & futuros receperit ad *Confraternitatem* ſiue Filiationem Regularis Obſeruantiæ S. Franciſci in vita pariter & in morte, illis cōmunicando omnia ſuffragia & bona opera *Obſeruantiæ*: Nec non Apoſtolicâ auctoritate ſibi factâ omnes Indulgentias *Decadum decem Beneplacitorum*: Nec non *Coronarum* tam *Saluatoris* complectentis 33. *Pater* & *Aue Maria*, quàm *B. Mariæ* conſtantis 72. *Aue Maria* cum octo *Pater noſter*, juxta conceſſiones *Alexandri* 6. *Iulii* 2. & *Leonis* 10. Cujus rationem piam addit: *Quia Obſeruantia Regularis, & Diuæ Conceptionis Fratres vno ſunt Parente geniti, & eodem ex vtero procreati, ideoque eâdem hereditate gaudere debent.*

Confraternitas Illibatæ Conceptionis. B. V. in Eccleſia S. Georgii Antuerpiæ vnde & quàm deuota.

Quibus gratiis gaudeat.

Hîc etiam Confraternitates Virginis doloroſæ recenſeri poſſent qualis ſolemniſſima habetur in Conuentu Antuerpienſi, & paſſim in Prouinciis Belgicis multiplicantur.

Confraternitas V. doloroſæ.

Nec Ordo Annuntiationis Deiparæ hic omitti debet, qui ſub directione B. Memoriæ P. Gilberti Nicolai à Dei famula Ioanna Valeſia inchoatus, Ordini Minorum etiam adſcriptus à Sede Apoſtolica fuit, & ſub ejuſdem regimine orbem peruaſit.

Ordo Annuntiatarum.

Sic Ordo Minorum Hortum Virginis Sponſæ SS. Trinitatis excoluit, & ſuo tempore ex eo pro quibuſvis perſonis juxta vniuſcujuſque capacitatem Manipulos in horrea Eccleſiæ intulit.

§. VIII.

Officia Diuina Diligentiâ FF. Minorum in Eccleſia Romana in ſuo decore conſeruata ſunt, & ſuo nitori reſtituta.

HVjus rei Teſtimonium Authenticum refert *Rodolphus* Decanus Tungrenſis *l. de Can. Obſeru. Prop.* 22. *To.* 11. *Bibliotheca SS. Patrum* ſic loquens: *Sciendum* (*ait*) *quòd Nicolaus Papa* 3. *Natione Romanus, de genere Vrſinorum qui cœpit anno*

FF. Minores quid fecerint in Eccleſia circa diuina Officia.

no Domini 1277. *& Palatium apud S. Petrum conſtruxit, fecit in Eccleſiis Vrbis amoueri Antiphonarios, Gradualia, Miſſalia, & alios libros Officii antiquos quinquaginta, & mandauit, vt de cætero Eccleſiæ Vrbis vterentur Libris & Breuiariis FF. Minorum, quorum Regulam etiam confirmauit.* Quod quidem appoſitè intelligendum eſt. Cùm enim FF. Minores ex vi Regulæ teneantur facere *Diuinum Officium juxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ*: ſine dubio magna & ſancta ſemper fuit hujus Ordinis curioſitas & ſollicitudo, vt *Ordo Romanæ Eccleſiæ* in Eccleſiaſticis Officiis puriſſimè ſeruaretur: Vndè quia purius quæ præſcripta ab Eccleſia erant apud Minores obſeruabantur, & eorum libri à mendis & mutationibus vigilantius vendicabantur, ideò ad eorum libros voluit Pontifex pro reſtituenda puritate Officiorum Diuinorum recurri. Imò Pontifices attendentes piam Fratrum S. Franciſci in Obſeruatione perfecta Officii Romani diligentiam, illis committebant, quæ ſucceſſu temporis reuidenda & emendanda exiſtimabant. Ita F. Haymoni Miniſtro Generali, tum ſub *Gregorio* 9. tum ſub *Innocentio* 4. hæc cura reuidendi Officii Romani demandata fuit. Quod quidem Officium Correctionis F. Haymonis à ſummo Pontifice *Innocentio* 4. approbatum, vniuerſali Eccleſiæ traditum eſt, & eâ ratione quâ S. Sedes pro vero officio Romanæ Eccleſiæ illud teneri voluit, ad idem obſeruandum FF. Minores mandato Capituli Generalis aſtricti fuerunt: ita vt non tam dicendum ſit *Romanam Eccleſiã FF. Minorum Officium aſſumpſiſſe*, quàm *Correctionem ſiue Emendationem ac Reuiſionem* de mandato S. Sedis Apoſtolicæ à Minoribus factam, imò ab eadem Sede approbatam fuiſſe & in Eccleſia vſurpatam, ac deinde à FF. Minoribus Officium illud ex vi Regulæ ſuæ vſurpatum eſſe: Et quia Libri Fratrum Minorum magis cultè & præciſè exſcripti fuerant, Eccleſiæ autem Sæculares minus curioſæ in illis, adhuc vtebantur (vt fieri ſolet) ſuis antiquis Libris incorrectis: Pontifex voluit, vt Libri correcti FF. Minorum, & à S. Sede prius approbati pro vniuerſa Eccleſia Romana, tamquam purioris Obſeruantiæ Romanæ aſſumerentur. Hæc patent ex Epiſtola Ioannis Parmenſis ſcripta ad Miniſtros & Guardianos Tuſciæ, quæ refertur in Annalibus ad *annum* 1249. *n.* 2.

§. IX.

Regula Pœnitentiæ, & Chriſtianæ obſeruantiæ omnibus vtriuſque Sexus Chriſti fidelibus pro omni ſtatu ſæculari à S. Franciſco propoſita fuit, ingenti fructu totius Orbis.

APoſtolicus Vir *Franciſcus* poſtquam, duodecim jam ſociis ſibi aggregatis Ordini ſuo ſancta dediſſet principia, nouo à Deo accepto Oraculo, quòd, non pro ſua ſolum ſalute, ſed pro omnium aliorum, quibus prædicandum erat Euangelium Regni & annuntianda erat Pœnitentia, à Deo vocatus eſſet: Particeps vtique & heres cum ſuis mandati Domini ad Apoſtolos, quo in *vniuerſum mundum* miſſi ſunt *ad prædicandum Euangelium omni Creaturæ*: *Tanto* (ait Piſanus) *feruore, vt Diuinum exequeretur Imperium, tamque celeriter præcurrebat, ac ſi factâ manu Domini ſuper eum, nouam induiſſet è cœlo virtutem, quaſi enim fulgur in impetu ſpiritus pergebat.* Tunc igitur, videlicet, ad *annum* 1221. Conuerſionis ſuæ 14. recto itinere pergẽs, ad quoddam Oppidum *Canarii*, quod in Valle Spoletana quatuor millibus paſſuum ab Aſſiſio diſtat, peruenit, vbi tantâ vehementiâ Pœnitentiam annuntiauit, vt concurrente ex omnibus locis vicinis populorum ingenti multitudine, omnes ad Pœnitentiæ lamenta ſe reſoluerent, & Viro Dei adhærentes, Viri Vxores, Vxores Viros relinquere, familias deſerere parati eſſent, vt in futurum ſub Seraphici Viri inſtructionibus & legibus, Domino, ſpretis vinculis Matrimonialibus in omni auſteritate famularentur. In hac cordium commotione ſuſpirabat Sanctus, & illud Pſalmiſtæ ad Dominum ingeminabat: *Commouiſti terram & conturbaſti eam, ſana contritiones ejus quia commota eſt.* In hoc itaque miro Diuinæ operationis euentu S. Patri inſpiratum eſt à Deo: Inſtitutum ſiue Ordinem Tertium de Pœnitentia auſpicari; Cùm enim Religioni Monaſticæ omnes apti non eſſent, nec Viri Vxores, vel econtrà, inſolubili vinculo Matrimonii prohibente, legitimè deſerere poſſent, nec Oppida aut Regiones familiis deſtitui, nec Reſpublicæ communi populorum cœtu & operâ: Inſpirante omnium ſaluandorum Parente: Omnibus quidem leges Obſeruantiæ Mandatorum Dei & Pœnitentiæ cum nõnullis obſeruantiis propoſuit, quibus in propriis domibus, ſaluâ pudicitiâ con-

S. Franciſcus quo affectu ſe accingat ad prædicandum Pœnitentiam.

Quo fructu illam prædicet.

Pſal. 59. verſ. 4.

Inſtituit 3. Ordinem Pœnitentium.

conjugali, ſaluo cujuſlibet legitimo ſtatu, ſaluâque familiarum conſeruatione, Animabus ſuis in æternam ſalutem conſulere poſſent. Hic eſt Ordo Fratrum & ſororum de Pœnitentia, de quo *S. Bonauentura* c. 4. vitæ: *Capit ex hoc* (ait) *Christi vinea germinare germen odoris Domini, & productis ex ſe floribus ſuauitatis, honoris, & honeſtatis, vberes fructus aſſerre.* Et proſequitur: *Nam Prædicationis ejus feruore ſuccenſi, quàm plurimi vtriuſque ſexus in Conjugali pudicitia Domino famulantes, ſecundùm formam à Viro Dei acceptam, nouis ſe Pœnitentia legibus vinciebant: Quorum viuendi modum idem Christi famulus Ordinem Fratrum de Pœnitentia nominari voluit.* Oſtendit autem *S. Bonauentura* qualiter hic viuendi modus fuerit omnibus Chriſtianis accommodus: *Nimirum* (ait) *ſicut in cælum tendentibus Pœnitentia viam omnibus conſtat eſſe communem; ſic & hic ſtatus Clericos & laicos, Virgines & Conjugatos, in vtroque ſexu admittens quanti ſit apud Deum meriti, ex pluribus per eos patratis miraculis conſtat.* Hæc ille. Factum hoc Seraphici Patriarchæ pulchrâ comparatione extollit *S. Antoninus* 3. p. Hiſtor. Tit. 24. c. 1. §. 2. *Hinc* (ait) *fraternâ dilectione deuictus B. Franciſcus ad inſtar Patriarchæ Noë Arcam fabricauit, & Tricameratam fecit, id eſt Religionem, ſcilicet Fratrum, Monialium, & Tertii Ordinis, vt habitantes in ea præſeruaret à diluuio vitiorum, & morte inferorum, omni ſtatui cupiens dilectione prouidere.*

S. Bonauentura c. 4. vitæ.

3. Ordo Pœnitentium omnibus accommodus.

Hic eſt *Ordo*: Cujus Profeſſio non eſt niſi Chriſtianæ Profeſſionis coram Deo renouatio, & Propoſiti Baptiſmalis reproductio: Non enim aliud promittunt illum Ordinem aſſumentes, quàm *Obſeruationem Mandatorum Dei, & ſatisfactionem Pœnitentialem, ſi leges poſitas tranſgrediantur;* quæ leges nihil aliud ſunt quàm *Exercitia Pietatis Chriſtianæ*, quibus fideles per actus ſuos *abrenunciant ſatanæ, & omnibus operibus ac pompis ejus*, ab iiſque elongantur, quæ animas illaqueare ſolent, vt legentibus Regulam conſtat.

3. Ordinis Profeſſio qualis.

Dedit porrò ipſemet S. Pater (teſte S. Bonauenturâ ſuprà) *illis formam vitæ* ſiue *Regulam*, quam poſteà *Nicolaus* 4. paucis immutatis reſtituit & confirmauit.

Hic eſt *Tertius Ordo*: qui vniuerſum Orbem vſque ad ipſos angulos maris & terræ repleuit, cui Eminentiſſimi Cardinales, Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, cæterique Eccleſiaſtici plurimi nomen dederunt: Quem Imperatores, Reges, Imperatrices, Reginæ, Monarchæ, Principes, & omnis gradus Nobiles profeſſi ſunt; Cui promiſſionis populus aggregatus eſt vt ex omni ſtatu ſaluarent Animas ſuas.

Hunc Ordinem quantæ Perſonæ profeſſæ ſint.

Hic eſt *Tertius Ordo*, qui tot ſanctos & ſanctas in gloria ſanctorum protulit, vt præter Canonizatos, vix vlla dies ſit in anno, in qua non reperiantur plures ex iſto Ordine vitâ & miraculis clari, quos videre eſt in Martyrologio Franciſcanorum nuper à P. Arturo de Monaſterio edito.

Hujus Ordinis ſancti & ſanctæ.

Hic eſt *Ordo* quem ſanctiſſimis Titulis honorauêre Pontifices ſummi, vt *Dei viros, Amicos Dei*, & ſocietatem illam, *Religionem* ac viam Perfectionis nuncuparent, vt conſtat ex Bullis quæ incipiunt: *Nimis potenter:* & *Deteſtanda. Gregorii* 9. Quos & deſcribit: *Qui nouiſſima ſua prouide memorantes, derelictis ſæculi vanitatibus, pœnitentiam in corde contrito, & humiliato ſpiritu agere in domibus propriis vel alibi ſtatuêre. Et vt retribuentes miſeræ filiæ Babylonis retributionem, quam retribuit ipſe nobis, promiſſum beatitudinis præmium faciliùs & fæliciùs aſſequantur, caſtigare corpus ſuum & in ſeruitutem redigere concupiſcunt.*

Hujus Ordinis Tituli.

Hic eſt *Ordo* quem ſummis Priuilegiis decorauit S. Mater Eccleſia, vtpore quem *Gregorius* 9. Eccleſiaſticâ libertate donauit, Immunitatibus & foro Clericali exornauit, Exemptionibus omnibus gaudere voluit, quibus *Primi & ſecundi Ordinis gaudent*, cum omnibus Indultis ſpiritualibus. Et quamuis *Leo* 10. ad viuentes Collegialiter Priuilegia omnia temporalia reſtrinxerit, omnia tamen Priuilegia ſpiritualia, Indulgentias, Peccatorum remiſſiones, Gratias, fauores Ordini Minorum conceſſos, etiam Tertiariis in propriis domibus viuentibus abſque delectu communes fecit: ſi tamen à FF. Minoribus Regularis vel ſtrictioris Obſeruantiæ, ſiue etiam Conuentualibus habitum receperint, & eorum directioni ſubſint. Quod ſingulariter notandum eſt propter nonnullos Ordinem illum vel propriâ auctoritate aſſumentes, vel ab auctoritatem non habentibus illum recipientes, qui (etſi fortè merito operum gaudeant) Gratiis tamen & Indulgentiis Ordini conceſſis non potiuntur: quia Admiſſionem ad Tertium Ordinem Prælatis Obſeruantiæ & Conuentualium Pontifices addixerunt, & Gratiarum ac Indulgentiarum participationem ad eos qui ſub directione ipſorum viuerent, reſtrinxerunt.

Ejuſdem Priuilegia.

Quinam illis gaudeant.

Ad quos ſpectet recipere ad hunc Ordinem.

Dico (*ſub directione*) quæ quidem nullam dicit in Prælatis Ordinis in Tertiarios externam Juriſdictionem (manent enim in vtroque foro, tam Eccleſiaſtico quàm Ciuili ſubjecti) ſed tantùm vigilantiam, vt piè & exemplariter ſecundùm Regulam ſuam viuant, aliàs correctionibus & pœnitentiis, aut ſpoliatione Ordinis puniendi, quibus ſe ex Regula ſubiiciunt.

Quid ſuperiores poſſint in Tertiarios non Religioſos.

Super-

Digitized by Google

Super. quo legatur attentè Bulla *Sixti* 4. quæ incipit : *Romani Pontificis. Data Romæ anno* 1471. *Pontiſ. anno* 1. quæ eſt 4. in Bullario Rodriguez. Miratus ſum nuper videre quamdam Reſponſionem Eminentiſſimorum Cardinalium, quæ abſque vllius ſignatura in Belgio circumferebatur per quam Patribus Capucinis interrogantibus ſub titulo honoris ſibi debiti : *An eis liceret aliquos ad Tertium Ordinem admittere jure Ordinis Communi?* Reſponſum, dicitur, *poſſe*. Quod cùm niſi à S. Sede particulari Priuilegio concedatur, certum eſt Bullis ſupracitatis aduerſari, Ideò ſubreptitium Reſponſum arbitror. Vnde quamuis PP. Capucini concederent abſque ſpeciali Indulto S. Sedis, Perſonæ illæ Priuilegiis & Indulgentiis Tertiariorum non participarent ; quia communi Axiomate: *Bullæ tantum valent, quantum ſonant.*

An PP. Capucini poſſint recipere ad 3. Ordinem.

Hic eſt *Ordo* qui (etſi pro Perfectione Religioſa in emiſſione Trium votorum ſolemnium in Collegia & ſanctas Congregationes abierit) à communi tamen plebe non receſſit, vt ſemen vniuerſum in illo velut in Arca ſaluari poſſet.

Hic Ordo & Religio eſt communis cæteris.

§. X.

Manipuli ex Archiconfraternitate Chordæ S. Franciſci collecti.

Oſeæ 11. verſ. 3.

Dicebat in perſona Domini Oſeas c. 11. ad Iſraelem quem dilexit *Ego quaſi Nutritius Ephraim portabam eos in brachiis meis, & neſcierunt, quòd curarem eos: In funiculis Adæ traham eos, in vinculis charitatis. Hi ſunt funiculi* beneficentiæ & amoris, quibus *Chriſtus Nutritius noſter* nos velut faſciis alligatos in brachiis ſuis portauit. *Hi ſunt funiculi* quibus in Paſſione ſua conſtrictus nos ſibi deuinxit, & ne Electis deeſſent, per S. Franciſcum, vt Peccatores ad ſe traheret, omnibus Chriſticolis communicari diſpoſuit, verè *funiculi amoris, beneficentiæ & charitatis.*

Origo deuotionis ad Chordam Franciſcanam.

Originem deduco. Viuente Seraphico Patre deuotio quædam cordibus nonnullorum à Deo inſpirata eſt, vt *Chordæ*, quâ vir ſanctus cingebatur, virtutem quamdam aſsiſtere confiderent etiā ad morbos curandos. Ita *S. Bonauentura* c. 12. vitæ: *Vir quidam* (ait) *de Caſtro Plebis religioſus ac timens Deum Chordam apud ſe quâ cinctus fuerat S. Pater, habebat: Cumque multitudo virorum ac mulierum in Caſtro illo variis infirmitatibus laboraret, ibat per infirmantium domos, & intinctâ chordâ in aqua, dabat bibere patientibus, ſicque per hunc modum plurimi ſanabantur.*✝ His initiis cœpit honos & reuerentia haberi *funiculo* S. Patris. Vnde *Ludouicus Granatenſis* Ordinis S. Dominici *Conc.* 4. *de S. Franciſco*, alludens ad ſudaria & ſemicinctia Pauli Act. 19. *Amplificat Lucas* (inquit) *in Actis Apoſtolorum Pauli miracula his verbis:* Virtuteſque non quaſlibet faciebat Deus per manum Pauli, ita vt ſuper languidos deferrentur à Corpore ejus ſudaria & ſemicinctia, & recedebant ab eis languores. *Magnum hoc certè Diuinæ bonitatis & charitatis erga fidelem ſeruum indicium, qui ſic non ipſum modò, ſed ſudaria etiam quibus is manuum ſordes tergebat, hoc tanto honore afficeret. Verùm hîc aliquid video mirabilius: Non enim ſolam S. Viri Franciſci Chordam Dominus, ſed aquam etiam, quæ Chordam tetigerat, hâc tantâ virtute donauit.* Hæc ille.✝ Hunc honorem præſagiebat *S. Dominicus*, qui (vt in *Speculo vitæ S. Franciſci c.* 35. refertur) *S. Franciſcum* aliquando rogauit, vt ei *Chordam*, quâ præcinctus erat, largiri dignaretur, quam cùm recuſaret humilis Franciſcus: *vicit tandem fœlix Poſtulantis deuotio, & vi charitatis obtentâ Chordam S. Dominicus ſub inferiori tunica cinxit. eamque deinceps deuotè portauit.* Sic hæc deuotio in alios deriuata eſt, ita vt vſque ad Reges honor ille *funiculi* peruenerit; & *S. Franciſcus* (dicente Job) *Baltheos Regum diſſoluerit, vt fune præcingeret renes eorum.* Cœperunt enim fideles ex deuotione Chordam Ordinis *S. Franciſci* geſtare, quorum deuotioni applaudentes Summi Pontifices Chordam geſtantibus Indulgentias conceſſerunt; vt refert *A Sorbo* in *Comp. V. Indulgentiæ quoad ſæculares* 7.✝ Et hæ quidem præceſſerunt Inſtitutionem *Archiconfraternitatis*, quam *Sixtus* 5. *anno* 1586. *Nonis Maii Pontif. An.* 2. ſolemniter in Eccleſia, & ad Altare *S. Franciſci* Aſſiſii erexit, multiſque Indulgentiis nobilitauit, & per *Magiſtrum Conuentualium Generalem* vbique terrarum in Eccleſiis Ordinis erigi poſſe indulſit, pari fructu, paribus fauoribus. Et ne fortè minus diuulgaretur, ſi ad ſolum Magiſtrum Generalem Conuentualium iſtius *Archiconfraternitatis* Erectio reſtricta remaneret, per aliam Bullam idem *Sixtus* 5. *anno* ſequenti 1587. *die* 29. *Auguſti Pontiſ. anno* 3. Erectionem dictæ *Archiconfraternitatis* communicauit *Miniſtro Generali Totius Ordinis, Obſeruantiæ Regularis*, nec non *Commiſſario Generali familiæ* in locis ſuis, vbi domus Fratrum Conuentualium non extarent, aut aliàs à Magiſtro Generali Conuentualium *Archiconfraternitas* erecta non eſſet.

Act 19. verſ. 11.

Mira virtus Chordæ S. Franciſci.

S. Dominicus Chordam à S. Franciſco impetrat & portat.

Iob. 12. verſ. 18.

Indulgentia data geſtantibus Chordam ante erectionem Archiconfraternitatis.

Quis & quando illam erexit.

Nobilitas autem hujus *Archiconfraternitatis* in hoc conſiſtit: Quòd non tantùm in ingreſſu, & in vno die ſolemni deſignato per annum, ac in articulo mortis Indulgentia Plenaria (vt in Confraternitatibus

Indulgentia Archiconfraternitatis.

bus communiter) Chordam legitimè acceptam portantibus conferatur, ſed etiam Proceſſioni Confraternitatis, quæ ſingulis menſibus fieri ſolet, intereſſentibus, eadem plenaria Indulgentia perpetuò conceſſa ſit; Nec non: *Omnes & ſingula Indulgentia, peccatorum Remiſsiones, & Relaxationes Religioni & Ordini FF. Minorum hujuſmodi per quoſcumque Romanos Pontifices, ac Sixtum 5. conceſſa, qua non ſunt hactenùs reuocata, nec ſub aliis reuocationibus comprehenſæ, auctoritate Apoſtolicâ & tenore Bullarum, perpetuò approbantur, confirmantur* &c. *Illaque omnes Archiconfraternitati & Confratribus Chordigerorum, ſub eiſdem modo & forma, quibus illa Religioni & Fratribus præfatis conceſſæ fuerunt, etiam perpetuò conceduntur, elargiuntur, & communicantur* &c. Et quod Gratias illas Illuſtriores reddit, conceditur Confratribus: *vt omnes & ſingulas Indulgentias & peccatorum Remiſſiones præfatas per modum ſuffragii pro fidelibus defunctis, qui in Gratia Dei deceſſerint, conſequi & impertiri valeant.* Ita expreſsè in vtraque Bulla quæ incipit: *Diuina charitatis altitudo.*

Indulgentia tanta cur data huic Archiconfraternitati. Cur autem Gratias & fauores tantos huic ſodalitati Pontifex indulſerit: 1. quidem in *Altitudinem ſapientia & ſcientia Dei* refert, quaſi Chriſtus S. Franciſco illo *Pſalmi* 138. ad gratularetur: *Semitã meam, & funiculum meum inueſtigaſti, & omnes vias meas prauidiſti:* Inferens & in funiculo Ordinis S. Franciſci *ſemitam* & *vias miſericordia Dei* contineri. 2. *Conſiderantes* (ait Pontifex) *populorum deuotionem, & propenſionem erga Tantum Virum, & quo deuotionis affectu æmuletur, & paſſim anhelet, plebs omnis geſtamen ſaltem FVNICVLI ejus: & quaſi non contenta quòd tot tantique vtriuſque ſexus fideles ad Inſtituta Trium Ordinum ipſius ob deuotionem ad tantum Patrem relicto mundo tranſierint: Totam ſe velit in S. Franciſci imitatione & amore immergere: Id circò pro aliquali repenſione amoris noſtri erga tantum Patrem* &c. *In Diuini Cultus & piorum operum augmentum, S. Franciſci honorem ac venerationem, & Animarum Chriſti fidelium ſalutem, vnam Archiconfraternitatem vtriuſque Chriſti fidelium, qui Chordam per Fratres dicti Ordinis geſtari ſolitam ex illorum deuotione, & ſuperioribus ejuſdem Ordinis cinctam, & Suſceptam deferent & illa cingentur ereximus & inſtituimus* &c. Ex quibus manifeſtè patet, deuotionem geſtandi Chordam, diu ante Inſtitutionem Cõfraternitatis in fidelibus præceſſiſſe & præfulgiſſe, & huic Erectioni cauſam dediſſe, & quia non poterant omnes fideles Trium Ordinum Inſtituta ſectari, hanc *Sodalitatem* pro omnium Chriſti fidelium faciliori ad ſalutem via à Pontificibus præparatam fuiſſe. Vndè iterum ne fortè quòd Superiores illam cingere debebant, aliquando illa deuotio remoras pateretur, in eadem prima Bulla Pontifex indulget, vt ſufficiat *ſi Chorda à Superioribus Ordinis ſit benedicta*: Et in 2. Bulla data, *F. Franciſco de Tholoſa* Miniſtro Generali Obſeruantiæ, Per *Superiores qui benedicendi Chordam facultatem habent*, vult intelligi Guardianos & Conuentuum Præſidentes.

Pſal. 138. verſ. 3.

Deuotio geſtandi Chordam præceſſit inſtitutionem Archiconfraternitatis.

A quo Chorda debeat dari & benedici.

Maximus ſanè fauor vniuerſo populo Chriſtiano, Magnus Seraphico Ordini honor, ampliſſima Animarum ſaluandarum porta aperta, vt deuotè geſtato vili funiculo omnibus Indulgentiis & ſpiritualibus Indultis Ordinis gaudeant, vt verè dici poſſit *Funiculus coccineus* appenſus ad feneſtram Raab in ſalutem omnium proximorum ejus, verè *Funiculus Jacob hereditatis ejus.* *Ioſue 2. verſ. 21. Pſal. 104. verſ. 11.*

Prima Sodalitates ex Ordine Minorum prouenerunt. Hîc verò diſſimulandum non eſt primas inter laicos *Societates* fidelium ad pia Exercitia Chriſtianæ deuotionis, Ordini FF. Minorum deberi, & à Seraphico Doctore *S. Bonauentura* prima initia illis data fuiſſe. Ita *Thomas Sozius* fidelis ſcriptor *l.* 9. *de ſignis Eccleſia, Signo* 25. *c.* 5. *ſanctus* (ait) *Bonauentura primus inſtituit vt è laicis excitarentur* Sodalitates, *qui ad opera pia conuenirent preceſque certas quotidie recitarent, ſuoſque Præfectos haberent perpetuo ſucceſſionis tenore deligendos. Initium verè Inſtituti ſanctiſsimi Romæ factum in Sodalitate ſiue Archiconfraternitate Confalonis circiter annum propè milleſimum ducenteſimum ſeptuageſimum. Hujus exemplo innumera in orbe Chriſtiano formata Sodalitates, quarum inſtituto, nullum non opus pium perficiendum comprehenditur.* Hæc ille. Celeberrima adhuc permanet illa *Confalonis Confraternitas* apud Italos, & Gallos (vt vidi Marſiliæ in Conuentu noſtro *anno* 1625. non ſine magnæ pietatis ſplendore.

Sodalitas Confalonis à S. Bonauentura primo inſtituta. Ex illa multa aliæ.

§. XI.

Viam ad omnem ſapientiam & ſcientiam ſalutarem, ſingulari arte, methodo, & labore aperuerunt Fratres Minores.

An S. Franciſcus prohibuerit. HIc monendus eſt Lector *S. Patriarcham Franciſcum* numquam ſapientiæ ſtudium ſuis filiis prohibuiſſe: Etſi enim in *c.* 10. *Regulæ* ſingulariter inſinuauerit, *Neſcientes litteras non debere curare litteras diſcere*; Non tamen (vt benè aduertit Hugo de Dina in illum Textum) ſanctus Regulæ Conditor, *Litteratis ſed illitteratis & laicis ſtudium vetat, vt vnuſquiſque, ſecundum Apoſtolum, in qua vocatione vocatus eſt, permaneat*; *Neſcientes litteras, litteras diſcere noluit, non vetuit. Alioquin* (ſubdit) *qua*

Digitized by Google

ſua contrarius Regula fuiſſet, qui exiſtens in Ordine, cùm paucas litteras ſciret, poſtmodùm non ſolùm orando, ſed etiam legendo profecit, & alios Fratres in diuinis ſtudere litteris voluit, & vt S. Scripturæ Doctores in maxima reuerentia haberentur, mandauit, tamquam illos à quibus perciperent verba vita. Quæ omnia etiam infert *S. Bonauentura* ex Officio Prædicationis c. 9. *Ex iſto* (ait) *Capitulo patet quòd Fratribus ex intentione B. Franciſci incumbit ſtudere quia ſine ſtudio non poſſunt verba debito modo examinare. Patet etiam quòd Fratres ex ſua Profeſſione habent prædicare, in quorum Regula inter omnes ſpecialis Tractatus de Prædicationis Officio continetur.* Et infert: *Vnde conſtat quòd nullis alijs Religioſis plus competit prædicare ex ratione ſtatus ſui, quàm his qui hanc Regulam profitentur.* Sanè ſæpiùs ſuam quoad ſtudia intentionem declarauit S. Pater. Vnde *colloquio* 15. dum plures Doctores Magni, tum Lutetiæ Pariſiorum, tum per alias Galliæ, Germaniæ, Italiæ Regiones Ordinem intrarent, Socii eum interrogaſſe dicuntur: *An ſibi placeret quòd Fratres Sacræ Scripturæ ſtudio intenderent?* Quibus reſpondit: *Mihi quidem* (ait) *placet, dum tamen Chriſti exemplo, qui magis oraſſe legitur, quàm legiſſe, Orationis ſtudium non omittant.* Infrà: *Volo enim* (ſubdit) *Fratres meos Diſcipulos Euangelicos eſſe, ſicque in notitia veritatis proficere, quòd in ſimplicitatis puritate concreſcant, vt ſimplicitatem columbinam à prudentia Serpentina non ſeparent, quas Magiſter Eximius ore ſuo benedicto conjunxit.* Et eandem reſponſionem continet Epiſtola 3. ſcripta S. Antonio Paduano, dum S. Theologiæ Lector à Seraphico Patre inſtitueretur: *Placet* (inquit) *mihi quòd S. Theologiæ litteras Fratribus interpreteris, ita tamen vt neque in te, neque in cæteris* (quod vehementer cupio) *extinguatur S. Orationis ſpiritus juxtà Regulam quam profitemur. Vale.* Videndæ etiam ſunt Collationes 15. 16. & 19. In quibus deſcribit Prædicatores, & eorum ſtudia ad regulam Diuini amoris & pietatis reducit.

S. Bonau.

FF. Minores quid contulerint Eccleſiæ ſtudio Sapientiæ.

Quantum verò in Sapientiæ ſtudio ſiue domi ſiue foris Ordo Minorum in Eccleſia excelluerit, quantos Manipulos doctrinæ in horrea Domini intulerit; quantam Doctorum multitudinem Eccleſiæ Dei ſubminiſtrauerit, clamant Academiæ, clamant Scholæ, clamant Libri, vniuerſuſque Orbis teſtatur: ita vt *anno* 1651. in Capitulo Generali Romano *Illuſtres Scriptores* ex Religione Franciſcana recenſiti ſint *duo millia*, Scientias omnes illuſtrantes. Hoc autem ſingulare fuit huic Religioni quòd certas methodos Scriptores ejus inuenerint, quibus via ad Sapientiæ penetralia intima pararetur, ſiue Scripturam Sacram ſpectes, ſiue Conciliorum Sacrorum Decreta & Definitiones, ſiue SS. Patrum ſcripta, ſiue Theologiæ cujuſcunque Principia attendantur.

Ordo Minorum habet Scriptores Illuſtres 2000.

Quid S. Antonius à Padua fecerit in ſtudio Scripturæ, &c.

Et quidem *Primus* qui Arcana Sacræ Scripturæ miro lumine penetrauit à principio & incunabulis Ordinis, fuit *S. Antonius Paduanus*, qui idcircò à *Gregorio* IX. *Arca Teſtamenti & Sacrarum Scripturarum Armarium* publicè nuncupatus eſt: Quemque S. Franciſcus ſuum *Epiſcopum* ob ſanctam doctrinam vocare ſolebat: Qui præter Cōciones ardentiſſimas, poſteritati reliquit *Concordantias Morales* ex S. Scripturæ locis tam doctrinalibus quàm Hiſtoricis, in omni ſenſu Litterali, Allegorico, Anagogico per titulos & Claſſes digeſtas, in Theologorum & Concionatorum vtilitatem.

Quid Alexander Halenſis.

Antonium Paduanum proximè in Ordine ſecutus eſt *Alexander de Hales* (vt Auctor firmamenti refert) ab aliquibus inter Doctores, *Doctor Doctorum*, ab aliis *fons vitæ*, ab omnibus *Doctor Irrefragabilis* dictus, qui ſcripſit ſuper totam *Bibliam*, tam *Vetus* quàm *Novum Teſtamentum*, ad longum, nihil dimittens indiſcuſſum, Opus multùm prolixum, & laborioſum.

Quid Nicolaus de Lyra.

Quem in Bibliis exponendis de verbo ad verbum poſtillari modo non tam ſecutus eſt, quàm arte & marte ſpeciali, ac nouo ingenio totam Scripturam explanauit *Nicolaus de Lyra* vocatus à facilitate, & omnium ac ſingulorum verborum Scripturæ expoſitione *Doctor Planus & Vtilis*; qui præter *ſenſus Litteralis Expoſitionem*: Addidit alio volumine *Expoſitiones Morales omnium fermè Hiſtoriarum totius Bibliæ.* Hic viam primus ſtrauit Expoſitioni Litterali præciſæ totius Scripturæ à primo verbo Geneſeos vſque ad vltimum Apocalypſis, quem cæteri Expoſitores in hunc diem ſecuti ſunt.

Quid Pontius Carbonellus.

Et ne Expoſitionibus & Poſtillis deeſſet Patrum Auctoritas Primus inter Expoſitores, *In Vniuerſa Biblia ex dictis Sanctorum & Patrum Auctoritatibus, ac Claſſicorum Doctorum ſententiis per ſingulos Libros & Librorum capita, Expoſitionem concatenatam* diſpoſuit *F. Pontius Carbonellus* S. Ludouici Epiſc. Thol. Præceptor. Quod opus in 8. magnis voluminibus in Bibliotheca Conuentus S. Ioannis Regum Toleti aſſeruatur.

Quid Seraphinus Cumeranus & alii.

Quia verò loca nonnulla S. Scripturæ videntur interdum inter ſe diſſidere: *Conciliationem & veram omnium Locorum Sacræ Scripturæ ad inuicem conſonantiam* ex ſententiis Orthodoxorum Patrum ſcripſit in duobus tomis, & primus publici Juris fecit *F. Seraphinus Cumeranus Feltrenſis. Annotationes* etiam *difficilium Locorum* cum explicatione eorum edidit F. Mamotretus à Regio Lepidi. Et vt verba Scripturæ di-

Digitized by Google

ſtinctiùs adnotarentur, *Dictionarium in totam Scripturam* primus concinnauit F. *Marcus Dulmenſis*. Ac propter vocabula difficilia quæ in Sacra Pagina reperiuntur F. *Guilhelmus Briton* compoſuit *Vocabularium Eccleſiaſticum*, in quo vocabula illa omnia elucidantur. Nec minòri vtilitate viam ad Bibliorum faciliorem intellectum ſtrauerunt, qui *Concordantias Bibliorum*, compoſuerunt, inter quos primum locum obtinet P. *Arlottus de Prato* Totius Ordinis Minorum aliquando Miniſter Generalis, qui *vtriuſque Teſtamenti* loca ad inuicem conferens *Concordantias* præclaras adinuenit. Et *Majores Concordantias Bibliorum* ſecundùm omnia vocabula F. *Franciſcus Arola* primus concinnauit, quas alii poſteà auxerunt. Inſignem porrò nauauit hoc ſæculo poſtremo operam in hoc genere noſter F. *Marius à Calaſio*, qui *Concordantias* fertiliſſimas juxta Textus *Hebraicum*, *Chaldaicum, & Syriacum*, eorumque Interpretationes & Conſonantias, deductis omnium Nominum & Verborum ſignificatione, à ſuis radicibus & in Claſſes ſuas redactis, miro artificio, incredibili labore quatuor magnis voluminibus ordinauit, & euulgauit Typis Stephani Paulini Romæ anno 1621. impreſſas, & *Gregorio* XV. dicatas.

Et hæ Concordantiæ non modicam lucem adferunt Lectioni Magnorum Bibliorum Complutenſium, quæ ſub *Leone* X. Hebraicâ, Chaldaicâ, Græcâ, Latinâ linguâ ordinauit & edi curauit Noſter P. F. *Franciſcus Ximenius à Ciſneros* Natione Hiſpanus, S. R. E. Presbiter Cardinalis Titulo S. Albinæ, Archiepiſcopus Toletanus, & Hiſpaniarum Archicancellarius. Cujus etiam operâ prodiit *Alphabeticum Dictionarium, Hebraicum, Chaldaicum, & Lexicon Græcum* in ſtudioſorum Scripturæ Sanctæ vtilitatem. Et ab his alii Scriptores ſua Principia deſumpſerunt.

Sic FF. Minores laboribus & ſudoribus ſuis ad S. Scripturam viam parauerunt, & fœcundis Manipulis Eccleſiam ditârunt.

Nec minùs in frugibus *SS. Conciliorum* colligendis deſudauit Ordo Minorum. Et quidem F. *Petrus Crabbe Belga Mechlinienſis* primus: *Omnia Eccleſiæ Dei Concilia tam Oecumenica Generalia, quàm Prouincialia ab Apoſtolorum temporibus* ad ſuam vſque ætatem celebrata, vndequàque collegit, & ad tres Tomos reduxit, & Typis mandari prouidit. Qui etiam omnes *Decretales Summorum Pontificum* in vnum *Corpus* redegit, in æternum Poſterorum monumentum. Et ne aliquid in hoc genere deeſſet, B. Memoriæ F. *Joannes Pechanus* Diſcipulus *S. Bonauenturæ*, *Cantuarienſis* poſteà *Archiepiſcopus* omnia *ſtatuta Synodalia*, & *Conſtitutiones Prouinciales* ab exordio naſcentis Eccleſiæ in vno volumine primus compendioſè retulerat, vt omnibus eſſent vitæ & pietatis Chriſtianæ vna Regula.

Quid fecerint FF. Minores ſtudio SS. Conciliorum.

Nec *Agris* fertiliſſimis *SS. Doctorum* & *Patrum* manus FF. Minorum deſuerunt, vt illorum fructus in Eccleſiam totam deriuarentur & diſtribuerentur: Nam & F. Florentinus Bourgonius Pariſienſis, primus *Opera S. Auguſtini* à mendis expurgauit, *Elenchum* ſiue Indicem compoſuit, Scholia addidit. F. *Franciſcus Mayronis Doctor Illuminatus flores & veritates* ex S. Auguſtini *Operibus* excerpſit. Et nuper F. Matthias Hauxeur Prouinciæ Flandriæ Miniſter Anatomiam in omnia S. Auguſtini opera compendioſè diſpoſuit. *S. Ambroſii Opera* caſtigauit, & ſuæ luci reddidit F. *Fælix Perettius* poſteà Summus Pontifex dictus *Sixtus* V. *S. Hieronymi Opera* illuſtrauit F. *Franciſcus Willer* eruditiſſimo illo Opere, quod *Repertorium Epiſtolarum S. Hieronymi* intitulatur. Et F. *Nicolaus Marius* inſigne Opus diſtinctum per Materias ſuper S. Gregorii Libros conſcripſit. Bibliothecam denique SS. Patrum primus compilauit F. *Guilhelmus Brito*, quam alii auxerunt.

Quid contulerint ſtudio SS. Patrum.

Sacra Theologia tam *Speculatiua* quàm *Practica*, tam *Scholaſtica* quàm *Poſitiua*, tam *Moralis* quàm *Myſtica*, æditus referârunt, & præclaris Methodis in hunc diem illuſtrârunt FF. Minores, in publicam Eccleſiæ vtilitatem. Primus autem qui in his laborauit cum auctoritate Eccleſiæ, & effectu vberrimo, fuit F. *Alexander de Hales Doctor Irrefragabilis*, qui quidem primò *Libros ſententiarum Magiſtri Petri Lombardi*, per Partes, Quæſtiones, Articulos, Concluſiones diuidens, & argumentorum ac reſponſionum dilucidis explicationibus reſoluens, cæteris Theologis illam commentandi normam dedit: Demùm *Innocentii* IV. *Pontificis Summi* mandato, Totam materiam Theologicam in ordinatiſſimam *Summam* 4. *Tomorum* reduxit, cujus non tantùm formam, ſed & Principia ſecutus eſt *S. Thomas Aquinas*, vt latè in Præambulis ad Commentaria in Apocalypſim, reſumptis ſeptuaginta articulis, oſtendit noſter P. *Joannes de la Haye* cap. 11. Vitæ Alexandri de Hales, vt verè cecinerit de Alexandro Poeta.

Quid Eccleſiæ præſtiterint ſtudio Theologico.

Doctor Irrefragabilis.

Hic prudens opifex Diuina volumina duxit.
Quo duce præmonitus, in prælia Diuus Aquinas
Actus, & in molem rettulit Acta ſenum.

Quæ quidem *Summa* copioſiſſima & celeberrima approbata eſt à S. Sede Romana per Bullam expreſſam, quæ in Con-

uentu

Digitized by Google

uentu Pariſienſi aſſeruatur. Cui Summæ ſubſcripſerunt ſexaginta, vel vt alii ſeptuaginta Doctores Pariſienſes. Hic etiam *Compendium Theologiæ* compoſuit ſex libris diſtinctum. Hunc ſecuti ſunt omnes ferè Doctores qui ſuper Libros ſententiarum ſcripſerunt, quorum penè innumeri ex Ordine Minorum, qui à doctrinæ qualitate varia ſortiti ſunt nomina: Vt *Joannes Duns* ab ingenii ſublimitate (vt ſuperiùs dictum eſt) *Doctor Subtilis*: *Nicolaus de Lyra* à peruia facilitate *Doctor Planus & Vtilis*: *Richardus de Media Villa* à firmitate & copia doctrinæ *Doctor Solidus & Copioſus*: *Franciſcus Mayronis* à claritate & ſplendore *Doctor Illuminatus*: *Petrus Aureolus* ab Eloquentia *Doctor Facundus* dictus. Sic & alii diuerſa nomina ſunt ſortiti, qui recenſentur numero ſexaginta in *firmamento* 3. *Ordinum Tit. de Illuſtrioribus Viris p.* 1.

Alii Doctores Ord. Minorum proprium nomen ſortiti.

Porrò *Theologiæ Actiuæ* (cujus præcipuus finis eſt Hominem ad Dei cognitionem & amorem deducere) *Cherubico* lumine, & *Seraphico* ardore initium dedit *S. Bonauentura Balneoregius* ab ipſo inflammato ſcribendi ſtylo dictus *Seraphicus* & *Deuotus Doctor*, de quo Cancellarius Pariſienſis *Joannes Gerſon l.* 1. *Tract.* de Examine doctrinarum ad finem: *Si quæratur* (ait) *à me, quis inter cæteros Doctores plus videatur idoneus? Reſpondeo ſine præjudicio, quòd Dominus Bonauentura, quia in dicendo ſolidus eſt & ſecurus, pius, & juſtus, & deuotus. Præterea recedit à curioſitate quantùm poteſt, non immiſcens poſitiones extraneas, vel doctrinas ſæculares, Dialecticas aut Phyſicas, terminis inuolutas Theologicis more multorum, ſed dum ſtudet illuminationi intellectus, totum refert ad pietatem* &c. Et concludit: *De quo verè dicitur illud Chriſti de Joanne*: Erat Lucerna ardens & lucens: Et p. 1. Epiſt. de doctrina S. Bonauenturæ: *Sortitus eſt idcircò* (inquit) *ſecundùm laudem vitæ ſuæ pariter & doctrinæ, Nomen ipſe Bonauentura, vt antonomaſticè DOCTOR SERAPHICVS nominetur* &c. Infrà ſub finem: *Sint alii Doctores qui dicantur Cherubici: Bonauentura autem veriſsimo nomine SERAPHICVS ſimul & CHERVBICVS, quia inflammat affectum & erudit intellectum, reducit & vnit ad Deum per amorem excitatiuum, dum alii ſolùm diuaricant & diſpergunt intellectum per præciſiones, prioritates, & poſterioritates, ſigna & contingentia, cùm tamen vnum ſit neceſſarium.* Hæc Gerſon, qui in aliis variis locis illum ſuper omnes alios Doctores extollit. Compendioſè verò & ſincerè laudes Doctrinæ ejus paucis recitat *Trithemius Abbas* l. de Eccleſiaſt. Scriptoribus: *Scripſit* (ait) *multa & profunda & deuotiſsima Opuſcula, quibus ardentia verba proferens, non minùs affectum legentis in Chriſti amore accendit, quàm intellectum doctrinis ſanctis illuminet. Omnes enim ſui temporis Doctores vtilitate operum facilè præcellit: ſi ſpiritum diuini amoris & Chriſtianæ deuotionis in eo loquentem attendas.* Et proſequens doctrinæ qualitates: *Profundus* (inquit) *eſt, non verboſus, ſubtilis non curioſus, diſertus non vanus, flammantia non inflantia verba proferens.* Et fructus doctrinæ ſubjungens: *Vnde* (ait) *ſecuriùs legitur, faciliùs ab amante intelligitur, vtiliùs frequentatur, dulciùs & fructuoſiùs retinetur* &c. Et concludit: *Si ergo & doctus vis eſſe & deuotus, illius Opuſculis eſto intentus.* Hæc Trithemius.

S. Bonauenturæ Theologia qualis.

Abbas.

Ioan. 5. verſ. 35.

Hinc ad Myſticam & Anagogicam Theologiam *S. Bonauenturæ* viam ſtrauit ex Diuiniſſimis Diuiniſſimi *Dionyſii Areopagitæ* Operibus, & Interpretum ejus Hugonis, ac Linconienſis & *Richardi à S. Victore*, Mellifluoque S. Bernardo, diſperſa in ordinatam praxim, in *Itinerario mentis in Deum*, in *Septem Itineribus Æternitatis*, & aliis Opuſculis redigens (Vtinam omnium manibus tererentur!) Tentauerat & Itinera illa Myſtica aperire *F. Dauid de Auguſta* Bonauenturæ contemporaneus, ni feciſſet præceſſor Tractatu ſpeciali qui *Formula interioris hominis* inſcribitur: Quos ſcientiâ, ſapientiâ, affectu pariter & effectu proſecutus eſt *Henricus Harphius* Belga ex Ditione Leodienſi, Pago de *Herp Campiniæ* oriundus, olim Guardianus Conuentus Mechlinienſis: qui ad ſuperos illos gradus Extaticos eleuatus, & in Miſſarum celebratione aliquando ad ſex horas abreptus, quæ pleno hauſtu ex Diuinis fontibus prompſerat, poſteà & eructauit, & in alios effudit, maximè in Libris qui inſcripti ſunt: *Theologia Myſtica* tribus Libris comprehenſa; *In Cantica Canticorum, Directorium aureum*, & aliis pluribus, quos poſteritati tradidit, verus Contemplatiuorum & Myſticorum Dux & Inſtructor. Obiit Mechliniæ ad *an.* 1477. in Choro Fratrum tumulatus.

Myſtica & Anagogica.

Henrici Harphii laus & ſcripta.

Supremam Eccleſiæ Poteſtatem & Primatum Petri in ſuis ſucceſſoribus Summis Pontificibus à fundamentis explicauere & proſecuti ſunt FF. Minores; Inter quos excelluit *Aluarus Pelagius* ad Epiſcopatum Siluenſem poſteà aſſumptus in Opere quod inſcripſit *De Planctu Eccleſiæ*, quem ſecutus eſt *Joannes Foreſtus* Anglus *D. Catharinæ* Anglorum Reginæ à Confeſſionibus, qui cùm Primatum Sedis Romanæ videret periclitari apud Regem Angliæ *Henricum* VIII. *de Auctoritate Eccleſiæ*, & *Summi Pontificis* eruditum Tractatum edidit: qui incipit: *Nemo ſibi ſumit honorem*; Et ipſum quidem Primatum Romani Pontificis proprio ſanguine Martyr ſignauit. Florebat ad *annum* 1539. Nec poſteà defuêre

Quid FF. Minores fecerunt pro ſtabiliendo Primatu Petri & Eccleſiæ.

Digitized by Google

qui eandem Poteſtatem, cui innititur Totum Eccleſiæ viſibilis regimen vſque ad hæc tempora, ſcripto, verbo & ſanguine propugnarunt. Quo etiam conferendi ſunt, qui Eccleſiam Dei contra Hæreticos defenderunt: & Catholicos in fide firmarunt, de quibus partim in *Titulo de Conuerſione Hæreticorum per FF. Minores* ſuprà actum eſt, partim in ſequentibus agetur.

Hæc ſufficiat prælibaſſe, vt vniuerſo Orbi manifeſtum ſit, Ordinem Minorum Eccleſiæ Dei in omni doctrina ſalutari præfulſiſſe, vt meritò *Turri Dauid cum propugnaculis* comparari poſſet, ex qua *mille Clypei pendent, omnis armatura fortium*, quâ Eccleſia Dei defenditur. (Cant. 4. verſ. 4.) Taceo enim doctrinas *Philoſophicas, Hiſtoricas, Legales, Canonicas*, & *Ciuiles*: Tantùm curioſus Lector dignetur legere eos, qui Scriptoribus Eccleſiaſticis recenſendis vacauerunt, inter quos pro Ordine fideliter laborauit Noſter *P. Henricus VVillotus* Belga Fontibus Epiſcopi natus, Prouinciæ Flandriæ Miniſter in Opere inſcripto: *Athenæ Orthodoxorum Sodalitii Franciſcani, qui vel ſelectâ eruditione, vel floridiore eloquentiâ, vel editis ſcriptis SS. Dei Sponſæ Romanæ operam nauârunt.*

Belgas noſtros hujus noſtræ ætatis non recenſeo, quia nonnulli adhuc viuunt. Alii à paucis annis defuncti Scriptoribus ſequentibus relinquuntur, vt ex guſtu & judicio Poſterorum Deus in illis laudetur.

§. XII.

Omnibus operibus charitatis & miſericordiæ Ordo FF. Minorum fidelibus Chriſtianis in vniuerſo Orbe aſsiſtit.

ORdinem FF. Minorum obtinere in Hierarchia Eccleſiaſtica Gradum Opitulationum *Fund.* 4, & 9. oſtendimus: Qualiter autem munus & officia ſuorum Graduum obierint in ſpiritualibus multo Animarum fructu hactenùs hoc Fundamento in *Conuerſione Infidelium, Reductione Schiſmaticorum, Correctione & Conuictione Hæreticorum*, & generaliter circa fideles Catholicos illuſtrandos & perficiendos docuimus. Hic tantiſper ad ſingulares Opitulationum Manipulos deſcendendum eſt, vt non videantur tam circa curam Hominum in genere occupati fuiſſe, quàm more peritorum Medicorum circa Sortem, id eſt, Indiuidua.

Opitulationes FF. Minorum in conſeruandis fidelibus in fundamento fidei Catholicæ Romanæ.

STeterunt ſemper firmi in acie contra Hæreticos, eorumque furori ſe oppoſuerunt FF. Minores, vt illos confunderent, & ad viam veritatis reducerent, etiam publicis congreſſibus vſque ad ſanguinem decertantes, vt mille quingenti & ampliùs Martyres in Hiſtoriis Authenticis recenſiti manifeſtè probant. Verùm quia dicente Poëtâ: (*FF. Minorum laborem & firmitatem contra Hæretico: probat multitudo Martyrum Ordinis*)

Non minor eſt virtus, quàm quærere, parta ſui tueri.

Laborem non minorem impenderunt, vt Catholicos tempore perſecutionum conſeruarent, prout & modò conſeruant, ſpicas etiam poſt terga metentium velut relictas recolligentes. (*Nec minor labor eorum in conſeruandis fidelibus tempore perſecutionum.*) De his teſtimonium referunt Belgii & Germaniæ Regiones tot Hæreſibus in hanc horam afflictæ, ſaluo ſemper numero Electorum Catholicorum, quos FF. Minorum & aliorum ſudoribus conſeruat Deus, non ſine multorum errantium reductione & accremento. Pauca ex omnibus refero, vt ex iis ad alia *menſura hominis, quæ eſt Angeli, Arundo illa aurea* in Templo Dei metiendo occupata extendatur. (Apoc. 21. verſ. 17.)

Et vt à Belgicis Prouinciis initium ſumamus, in illis luctuoſa illa Plaga Geuſeorum & Iconoclaſtarum toti Orbi notiſſima materiam nobis ſuppeditat, quæ ab injuſtiſſima & perfida rebellione in Regem ſuum Catholicum exordium nacta, in ſummam Hæreſeon impietatem deferbuit & quæ vſque modo plures Prouincias ſub jugo Satanæ continet, donec reſpiciat Deus: (*Initium Geuſeorum in Belgio initium multorum malorum.*) Ipſi enim Rebelles Regi ſuo & Deo nòn putauerunt ſe poſſe Rebellionem ſuam in Regem defendere, niſi vt olim Jeroboam fictis erroribus Hæreſiarcharum detinerent populum, ne aſcenderent in domum Domini in Hieruſalem ad Matrem Eccleſiam Romanam, & reuerterentur ad Dominum ſuum. (3. Reg. 12. verſ. 28.)

His itaque furentibus in Eccleſiaſticos maximè Religioſos, inter alios aliarum Religionum Operarios, Ordo Franciſcanus ſemper pro domo Domini ſe murum oppoſuit, & quamuis Conuentuum ſuorum deſtructione & expilatione, non tantùm domibus, ſed & Ciuitatibus ac finibus Fratres expulſi, & exilio mulctati fuerint: (*Geuſei maximè perſequuntur FF. Minores.*) Nihilominùs ſemper aliqui ex ipſis, inter Catholicos abſconditi in Electis Dei ſeruare fidei ſacra germina conati ſunt, illa

proprio

Digitized by Google

proprio ſudore & labore vſque ad mortem irrigando.

P. Cornelii Dordraceni Origo & doctrina.

Inter alios *Brugis Flandrorum* enituit Venerabilis Dei Seruus *F. Cornelius Brauuerius Adriani* filius ab originis loco dictus *Dordracenus*, qui à primæua ætate, Hebraicis, Græcis, & Latinis Litteris Louanii inſtructus, omnium Theologiæ Profeſſorum calculo Eruditiſſimi Theologi in Vniuerſitate nomen, & rem obtinuerat: Quique Brugas Louanio vocatus ibidem *Cathedram publicam* erigens, dum *Septem Pſalmos Dauidicos* exponit, Parentum morte auditâ *Seraphici S. Franciſci* Ordinem ingreſſus, in eo profeſſus, in Lectoris S. Theologiæ ac Concionatoris Muniis miro fulgore triginta annorum ſpatio reſplenduit, ita vt ab ejus ore tota Ciuitas penderet. Cùm igitur Conuentu ad *annum* 1579. funditùs deſtructo, omnibus Clericis, & honorabilibus Catholicis plurimis expulſis, Geuſeorum Rabies rebus potiretur: Ne plebs fidelis remanens in fide periclitaretur, aut lacte Sacræ doctrinæ omninò deſtitueretur, apud Amicos ſe abſcondens zeloſus Pater, Cœtibus priuatis, diebus & noctibus Verbum Dei proponebat, eos ad perſeuerantiam in fide animabat, Sacramenta miniſtrabat, infinitas paſſus ab Hæreticis calumnias, quibus adhuc reſperſæ ſunt eorum perfidæ Hiſtoriæ: A Deo tamen ab illorum inſidiis Seruus Dei liber ſeruatus ad *annum* 1581. plenus dierum & bonorum operum mercedem accepturus in die Seraphici Doctoris *S. Bonauenturæ* ad 14. Julii euocatur, & piè obdormit in Domino, magno quidem Catholicorum luctu, inſigni autem fidei magnanimitate & eorum fortitudine: Dum tamquam *Catholicæ veritatis Dictatoris, Hæreticorum mallei & flagelli, Catholicorum Confortatoris & Propugnatoris*, Libellis etiam editis & in ſuæ doctrinæ memoriam relictis, *Clariſſimi Doctoris* Triumphum celebrantes in mediis Hæreticorum tumultibus Catholici omnes ſeipſis fortiores effecti; contemptis periculis, ſpectantibus Hæreticis, & ſtupore velut attonitis ejus funus Sacrum publicè celebrarunt, & ab ipſis *Corpus* illius publicâ pompâ in Xenodochium S. Joannis illatum & tumulatum eſt, Deo iſto magnifico decore Hæreticorum in viuentem calumnias compenſante. Et vt extra Fratrum ſuorum defunctorum Hereditatem oſſa non remanerent, ad *annum* 1615. nouo honore, nouâ pompâ, innouatâ virtutum ejus memoriâ, ad Eccleſiam FF. Minorum denuò reædificatam & conſecratam incredibili Ciuitatis concurſu reportata ſunt, & honorificè ibidem terræ denuò reſtituta.

Fit Frater Minor Lector & Concionator.

Tempore rebellionis clam prædicat & confortat Catholicos.

Moritur.

Honorifica ejus Epitheta.

Quam ſolemniter ſepelitur.

Solemniter item ejus oſſa transferuntur.

Confortabat eodem tempore Catholicos Gandaui exiſtentes Diſcipulus ejus *V. Adm. P. Franciſcus Euerardus*, Magnus Concionator, qui qualem ſe aduerſus Hæreticos exhibuerit, adhuc monumenta poſthuma loquuntur, ſpecialiter *Hiſtoria ſeptem Fratrum Machabæorum, cujus M. SS. Concionibus eruditiſſimis explicatum* vidi, in quo inimitabili penicillo vitam impiam, mores perfidos, doctrinam inſanam Perduellium Hæreticorum deſcribit. Qui Brugenſi Ciuitate in poteſtatem Regiam ad *annum* 1584. ſolertiâ Ducis Parmenſis reſtitutâ, primus illius deſtructi Conuentus Guardianus ad expurgationem Hæreticorum maximè idoneus Brugas miſſus fuit.

Quid tunc fecerit Gandaui P. Franciſcus Euerardus.

Fuit 1. Guardianus Brugis à reductione.

Vbique eâ tempeſtate laborabant in confortandis Catholicis Franciſcani, Exules Catholicos ad exteras Regiones concomitando, inquilinis vbique in vrbibus & pagis aſſiſtendo, ex quibus plures ſanguine per Hæreticos fuſo, terram, ne ſiccitate ſterileſceret, irrigârunt: Inter quos B. Memoriæ *F. Petrus Prus Inſulenſis*, Vicarius Athenſis, dum Gandauum obedientiâ ſui Guardiani mittitur, propè Ciuitatem ab Hæreticis in odium fidei ad *annum* 1575. 19. *Nouemb.* crudeliter necatur. Eandem ſortem expertus fuerat *F. Joannes Penneman Guardianus Sluſenſis*, dum Verbum Dei prædicaturus ad Pagum S. Laurentii pergit, multis verberibus confectus, & ſecuri in jugulo crudeliter vulneratus. Quem ad lauream Martyrii præceſſerat *F. Guilhelmus Oliis* ex familia nobili, Conuentus Niuellenſis Sacerdos Gandano Brugas pergens, ab Hæreticis ad arborem alligatus, ſclopeto cerebrum trajectus, ac demum à ſummo per medium dorſi ſecuti (quæ adhuc Gandaui ſeruatur) diſſectus. Sic ob ſanctas Opitulationes in Miniſterio Catholicorum FF. Minores perfidis Geuſeis exoſi, ad mortem vbique quærebantur.

F. Petrus Prus Martyr.

Item F. Ioannes Penneman.

Item F. Guilhelmus Oliis.

Hunc zelum hereditario velut jure ſecuti ſunt in Belgio vſque ad hæc tempora FF. Minores, qui Catholicis ſub jugo Hæreticorum gementibus ſingulari labore ſemper in hanc horam magno fructu aſtiterunt & aſſiſtunt, non ſine periculo vitæ, & carcerum quos nonnulli pluribus annis ſuſtinuerunt, vt ad *annum* 1634. *V. P. F. Petrus Schebbe* dum Populo magno affectu & fructu in Termino Brugenſi Eerboenſi municipio munia Paſtoris pro tempore abſentis obibat, vna cum Socio F. Hermete Engler Laico ab Hæreticis captus duros carceres tribus ferè annis paſſus eſt. Et in hoc quidem Flandriæ Comitatu Fratres noſtri *Prouinciæ S. Joſeph* fugatis Paſtoribus munia illorum diſſimulato habitu ſoli frequenter ſuppleuerunt: vt ſub idem tempus vel paulò poſt, dùm in diſtrictus Gandenſis parte illa quæ adjacet locis occupa-

Quid FF. Minores Recollecti fecerint in Comitatu Flandriæ fugatis Paſtoribus hocce tempore.

tis à Geuſeis nulli Paſtorum domi remanerent, nec eò ſe conferre auderent ſuis oribus adminiſtraturi neceſſaria, *V. P. F. Remigius de Heuuele* non pauco tempore, magno diſcrimine, in ſpirituale ſolatium Catholicorum ibidem derelictorum id muneris ſolerter obiuit.

Quin & modò ejectis Fratribus noſtris ex Oppido Hulſtenſi in toto illo Territorio, vnus aut alter ſemper adeſt per omnia loca nocte diſcurrens, vt Miſſas celebret, Verbum Dei proponat, infirmis Sacramenta miniſtret, omnia denique Miniſteria neceſſaria Paſtoralia obeat, tantâ fatigatione, tantâ inquietudine & ſollicitudine, vt nulla ei requies totis noctibus poſſit ſuppetere, quippe qui nec ſub eodem tecto duobus diebus conſequentibus morari poſſit, ob Satellitum & aliorum continuam in Fratres inquiſitionem. Quod onus totis jam vndecim annis, modò vnus, modò alter incredibili labore ſuſtinuit, Deo virtutem ſubminiſtrante, & illos à Nefariorum manibus conſeruante. Tantam verò Diuinæ bonitatis & miſericordiæ propitiationem plebs illa huc vſque experta eſt, vt in majori fidei feruore videatur creſcere, nullis vel pauciſſimis ab Eccleſia Romana recedentibus, pluribus potiùs ad illam redeuntibus, & ex alienigenis ad loca illa aduenientibus conuerſis.

Quid in Prouincia Flandriæ. Quam ſortem Fratres *Prouinciæ Flandriæ* experti ſunt ad *annum* 1631. vſque 1634. in Ducatu Limburgenſi ac Patria Vltra moſana & appendicibus, cùm à Statibus Holandiæ hæreticis ea loca injuriâ Belli occupantibus, ſub pœnis grauiſſimis & militari exterminio omnibus incolis Exercitia omnia publica Catholicæ fidei prohibita eſſent. Dei enim prouidentiâ Conuentus *Bollandienſis*, qui Terræ Limburgenſi adjacet, & ad *Marchionatum S. Imperii* pertinet, fuit publicum aſylum Catholicorum afflictorum, qui protegente velut inuiſibili manu Dei, ad Conuentum illum pro ſalutaribus Romanæ Eccleſiæ miniſteriis, vt Miſſis, Exomologeſibus, S. Euchariſtiæ participatione, & aliis Diuinis Officiis, ſingulis diebus à manè vſque ad meridiem tanto concurſu totis tribus annis, tantoque feruore publicè concurrebant, vt perpetua velut Solemnitas ibidem celebrari quotidie videretur. Fratribus interim etiam per terram illam pro infirmorum adminiſtratione ſecretò diſcurrentibus, tum ex Bollandienſi, tum ex Veruienſi Conuentu etiam illi Regioni adjacente, cùm Paſtores omnes extorres & exules eſſent.

Quid Prouincia Germaniæ Inferioris. Inſignem etiam apud Deum & homines ab antiquo & modernis temporibus gloriam in his adepta eſt *Prouincia Germaniæ Inferioris*, quæ à tempore, quo Holandiam, & Prouincias Regi Catholico perduelles Hæreticum regimen inuaſit, continuos Miſſionarios in præcipua loca ſubmiſit & ſubminiſtrauit, & in hunc diem ſubminiſtrat tantâ fruge, vt quamuis proſcripta ſint Exercitia Chriſtiana publica, ipſi ſecretas ſuas Congregationes ex Catholicorum ampliſſimo numero conſtitutas habeant, quibus in omnibus Officiis Parochialibus aſſiſtunt, intra domeſticos parietes Eccleſias pleniſſimas habentes. Nec deſinunt circa Catholicos in ditione Buſcoducenſi & aliis vicinioribus ſub jugo gementibus omnia munia noſtræ fidei, & Religionis obire.

Quid Prouincia Coloniæ. Sed & *Prouincia Coloniæ* eò majores labores circa eaſdem Opitulationes ſubit, quò, non tantùm *Friſiæ, vtrique Transſyluaniæ, Ditioni Harlemenſi*, & aliis variis Hæreticorum Ditionibus Miſſionarios ſubmittit, ſed cùm Germania tota Hæreſibus ſit infecta, & in multis locis Paſtores deſint, omnibus conatur adeſſe, omnes Catholicos in fide conſeruare, reliquias errantium reducere & recolligere, Verbum Dei vbique prædicare, Sacramenta miniſtrare: ita vt fructus quos Prouinciæ illæ faciunt, volumina integra requirerent: nec inutiliter quælibet Prouincia ſuos ſeparatim Annales ad majorem Dei gloriam & Eccleſiæ decorem promulgaret, non enim vno volumine comprehendi poſſunt.

§. XIII.

Opitulationes FF. Minorum in vitiis extirpandis.

AB octo circiter annis admirationem & ſtuporem cauſarunt *Concionum Myriades*, Confitentium & Communicantium innumeræ multitudines, quæ cum ingentibus fructuum Manipulis ad R. P. Joannem de Neapoli Generalem Miniſtrum ex Prouinciis Nationis Germanico-Belgicæ de ejus mandato fuerunt tranſmiſſæ, vt faſtis Ordinis infererentur. Nec minori numero ad me à nonnullis miſſæ ſunt, quæ calamum eorum, qui indictæ nouæ Hiſtoriæ Seraphicæ Tomos conſcribent, præſtolabuntur. Hic ne in aliorum meſſem falcem immittam muneri meo ſatisfactum ſperabo, ſi nonnulla vitia quibus extirpandis in Eccleſia Dei ſpecialem manum Ordo FF. Minorum adhibuit, hîc compendiosè referam.

Horum autem compendium & Anacephaleoſin propono in vno *S. Bernardino* tanquam Concionatorum Coriphæo exhibitam, quæ ſollicitudinem Ordinis FF. Mi-

Minorum in vniuerſo Orbe in extirpandis vitiis commendat: Neque enim vllo ſæculo defuerunt, qui extirpandis loliis hujuſmodi laborauerunt, etſi non tanto fructu. Conſulatur cap. 27. & 28. vitæ ejus: *Sermones ejus* (inquit Auctor vitæ) *haud quàquam inanes erant ſed diuinâ pleni fæcunditate, quibus lapidea quæuis corda colliqueſcerent & emollirentur, ad agendam cum acerba animi contritione veram pœnitentiam, pii verò omnes diuino amore inflammarentur.*

Vitia quibus extirpandis FF. Minores collaborant.

Accipe effectus: 1. Confeſſionis & Sacræ Communionis frequentia. *Hinc* (ait) *fiebat, vt ſua peccata cum multa contritione confiterentur, dignèque & reuerenter Sanctam Euchariſtiam perciperent, qui multo tempore numquam ad Sacram communionem acceſſerant.*

2. *Effectus*; Reconciliationes inimicitiarum: *Nec facilè ſcripto comprehendi queat, quot Vrbes, Reſpublicas, & homines odio & liuore obduratos, ad pacem, tranquillitatem & concordiam reduxerit.* Infrà: *Videre licebat inueteratas inimicitias ad mutuam conſenſionem & beneuolentiam redigi.*

3. *Effectus*; Conuerſio Laſciuorum: *Quot petulantes Adoleſcentes & laſciuas fœminas è fœdiſsimis carnis voluptatibus, quibus computruerant, ad honeſtam & caſtam viuendi rationem reuocauit.* Infrà: *Fœminas in lupanaribus flagitiosè viuentes, ad pœnitentiam ſuis ſermonibus permouit, quibus ad contrahenda Matrimonia è communi ærario dotes liberaliter tribuebantur.* Et ad præcautionẽ, & ſanctæ charitatis prouidentiam: *multas honeſtas ſed inopes puellas curauit matrimonio tradendas, apud locupletes à ſe conuerſos in efficiens, vt bonâ dote afficerentur.*

4. *Effectus*; Abjectio omnis vanitatis & luxus: *Cernere erat fœminas pias & Deo deuotas, mundi pompis & vanitatibus hactenùs deditas, ponere torques & catenas aureas, abjicere ſpecula & vnguenta, negligere capillorum compoſitionem, reſpuere ornamenta, quibus anteà ſeu laſciuæ & impudicæ mulieres perniciosiſsimè in ſui damnationem abuſæ fuerant.*

5. *Effectus*; Condemnatio ludorum: *Inſtrumenta omnium ludorum vetitorum, tabulas luſorias, taxillos, laruas & alias mundi vanitates, maximo numero ad Sanctum Virum adducebant, vt faceret de illis pro ſuo arbitratu: Ille verò in foro extructo igne, ea omnia comburebat.*

6. *Effectus*: *Vſurarii, piratæ, Latrones ad meliorem frugem ſe recipientes agebant pœnitentiam, reſtituebantque malè parta* &c.

Hi ſunt fructus Pœnitentium, quos FF. Minores verbo & omni induſtriâ in vniuerſo Orbe in horrea cœli & Eccleſiæ conantur inferre, quæ in Vitis Sanctorum & Illuſtrium Virorum hujus Ordinis promiſcuè leguntur, vt in vita *S. Antonii Paduani, B. Joannis Capiſtrani, B. Bernardini Feltrenſis*, qui inter cæteros fructus multo ſtudio, multâ contradictione, primus ad tollendas vſuras *Montium Pietatis* Auctor fuit, qui quidem vſque ad fines terrarum ſe extenderunt. Vtinam autem eâdem ſinceritate, quâ priùs inſtituti ſunt, modò perſeuerarent! Nec hoc præſens ſæculum vſque in hunc diem his fructibus ſterile fuit: In quo videmus non tantùm in Ciuitatibus, & in Municipiis, ſed & in locis penè deſertis, in quæ FF. Minores habitacula paruula extruentes penetrarunt; omnes ad Pœnitentiæ Tribunalia, & Sacram Synaxim ſingulis Dominicis & Feſtis accedere, à peccatis maximis & inueteratis peccatores conuerti, ad Pœnitentiam & emendationem vitæ animari, operante ſpiritu & manu Omnipotentis per Fratres noſtros. Teſtimonium reddet vtraque Prouincia Flandriæ, Germaniæ Inferioris, & Coloniæ, quæ non tantùm in Ciuitatibus & Oppidis, ſed etiam multiplicatis paruulis domibus illos fructus, non ſine labore quidem, ſed magno tamen animi ſolatio experiuntur, ita vt in tanta Fratrum multitudine videantur operarii nimiùm pauci. Quæ omnia pro ædificatione populi Scriptorum ampliores calamos expectant.

Montium Pietatis Auctor Franciſcanus.

Frequentatio Sacramentorum per Fratres Minores vbique.

§. XIV.

Opitulationes FF. Minorum in operibus miſericordiæ.

S. Franciſcus ab initio conuerſionis deditus infirmis.

Sanctiſſimum Patriarcham Franciſcum ab operibus miſericordiæ vitam ſuam Seraphicam inchoaſſe, non tantùm ejus profuſa in pauperes liberalitas, ſed infirmorum & ſpecialiter Leproſorum in Xenodochiis cura, & in eos exhibita officia probant, de quibus ejus veridicum Teſtamentum: *Dominus* (ait) *dedit mihi Fratri Franciſco ita facere pœnitentiam, quia cùm eſſem in peccatis meis, nimis mihi videbatur amarum videre leproſos, & ipſe Dominus conduxit me inter illos, & feci miſericordiam cum illis: Et recedente me ab ipſis, id quod mihi videbatur amarum conuerſum, fuit mihi in dulcedinem animæ & corporis* &c. Et hanc quidem hereditatem reliquit Fratribus ſuis *Charitatem* ſcilicet *ad infirmos & afflictos*, ſiue quâcunque tribulatione affectos: Vnde & in prima Regula c. 8. permittebat, vt in manifeſta neceſſitate leproſorum, Fratres poſſent pro eis quærere eleëmoſynas. Et c. 9. *Debent* (ait) *Fratres gaudere, quando conuerſantur inter viles & de-*

Illam pietatem etiam reliquit & commendauit fratribus ſuis.

& deſpectas perſonas,inter pauperes & debiles, infirmos & leproſos. Et (referente Mariano) S. Pater monebat,vt ſimplices & illitterati Fratres humilibus charitatis operibus in *Xenodochiis* & *Nozochomiis* ſe exercerent. Vnde & ipſe exemplo præibat, & ſecum aliquos ducendo *primus lectos verſabat, plagas curabat, ſaniem radebat, vlcera lauabat* &c. ac recipiendos ad Ordinem in hujuſmodi exerceri volebat. Et inde iſta charitatis opera ab initio Ordinis FF. Minores ſingulariter præſtiterunt, vt Infirmos viſitarent, Afflictos conſolarentur, Incarceratis, & ad mortem damnatis, aſſiſterent, imò & Peſte Infectis,contempto infectionis periculo, magno affectu inſeruirent. Et his quidem operibus Belgæ Noſtratres magnâ populi ædificatione diebus noctibuſque vacant, de quibus fruſtrà Cathalogus texeretur. Extat in omnium admiratione exemplum illud B. Mem. *P. Theodorici à Monaſterio*, qui in vna lue peſtifera, quæ Bruxellenſem Ciuitatem inuaſerat, ſolus (cùm Paſtores ipſi mortui eſſent) triginta duobus millibus, aliis triginta tribus Sacramenta tum Pœnitentiæ, tum Euchariſtiæ, tum Extremæ Vnctionis miniſtrauit, & aliis charitatis officiis adſtitit morientibus,ipſe à contagione liber. Remiſsâ autem epidimiæ-clade, dum populo prædicaret (mirabile dictu) ſe diuinâ reuelatione cognouiſſe ſanctè aſſeruit, duos duntaxat ex iſtis triginta tribus millibus peſte infectis, & mortuis, quibus Sacramenta adminiſtrauerat,damnatos, cæteris in Sanctorum beatitudine fœliciter receptis. Ita *Arnoldus Raiſsius* in ejus Vita, ex monumentis manuſcriptis Conuentus Antverpienſis. Et ex illo tempore Ciuitas Bruxellenſis hoc debet FF. Minoribus, in qua, quoties peſtifera lues illam afflixit, FF. Minores merâ charitate ſemper Ciuibus adfuerunt.. In qua Opitulatione etiam aliæ Belgii Prouinciæ diuerſis in locis Infectis adeſſe conſueuerunt. Vnde & ex Conuentu Gandenſi *an.* 1625. quatuor magnæ pietatis Sacerdotes qui nimio feruore non tantùm Sacramenta Infirmis miniſtrabant; ſed & agonizantibus aſſiſtebant, eâdem lue correpti,cœlo Animas ſuas conſecrârunt. Hoc namque Priuilegium peſte infectis inſeruientium à Deo confirmatum videtur: Vt morientes rectà ad cœlum comitantibus Angelis deducantur: *Vt l. 7. Hiſt. c. 16. & 17. apud Euſebium*, & ex Martyrologio Romano *ad* 28. *Febr.* de illis Presbyteris & Clericis, qui tempore Imperatoris Valeriani inſeruiebant peſtiferis, conſtat. Et in *Annalibus* noſtris ad *annum* 1445. *n.* 12. Viginti FF. Minores in Inſubria prope Mediolanum, dum peſte infectis miniſtrant & opitulantur, eâdem lue mortui, viſi ſunt à *B. Ladiſlao ab Hungaria* & *B. Franciſco Papienſi* in cœlum aſcendere ſertis & coronis gloriæ in capitibus redimiti: Quæ viſio pluries dubitanti *B. Franciſco Papienſi* oſtenſa eſt, & ipſe *B. Ladiſlaus* primum locum ante illos tenens ampliori gloriâ circumdatus poſteà eidem apparuit. Sic ſuprema illa charitas quâ animas pro Fratribus ponunt, gloriæ mercede compenſatur.

Opera charitatis FF. Minorum erga miſero..

B. Theodorici à Monaſterio mirum ſeruitium & fructus circa peſtiferos.

Peſtiferis inſeruientes rectà tendunt in cœlum.

EPILOGVS.

EX omnibus autem quæ in Orbe per FF. Minores præſtantur, hæc pauca compendiosè propoſui,vt Lectores ad ampliorem Hiſtoriam, quæ concepta eſt, inuitem. Pro Epilogo verò omnium accipe duo non contemnenda Elogia, quæ ex ſingularibus Reuelationibus, à probatis Auctoribus referuntur, & Ordinis fructus ac mercedem continent.

Bartholomæus Piſanus *l. 2. fructu 5. & Conform. in* Ordine 17. *De apparitione Animæ Leproſi Miniſterio & meritis S. P. N. Franciſci ſanati, facta SS. Patriarchæ adhuc viuenti.*

CVm (inquit) B. P. Franciſcus in loco remoto oraret, Leproſus,cui extraordinariè ſeruierat, jam defunctus apparuit ei ſpecioſior Sole, & in aëre ſubleuatus dixit &c. *Ego ſum Leproſus ille quem Chriſtus Benedictus, te promerente, ſanauit, & hodie vado ad Regnum beatum, de quo Deo & tibi gratias ago. Benedicta ſit Anima tua & Corpus tuum, & benedicta ſint verba tua, & opera tua, quia per te multæ animæ ſaluabuntur in mundo. Et ſcias: Quòd non eſt dies in mundo, in quo Sancti Angeli, & Sancti & Sanctæ Dei, non referant magnam gratiam Deo de Sanctis fructibus, qui per te, & tuum Ordinem, vndique patrantur per Orbem. Et proptereà confortare, & redde gratias Deo & ſta cum benedictione Dei.* Hæc ibi: *Nota bene.*

Legenda Fabiani *Cent.* 3. *c.* 34.

O*Mnes ſimul Apoſtoli omni die flectunt genua coram Chriſto dicendo: Precamur Domine Altiſsimam tuam miſericordiam, vt Ordinem noſtrum per Franciſcum renouatum in terra, vſque ad finem digneris conſeruare.* Et reſpondet eis Chriſtus: *Hanc Regulam per me vobis datam, per Franciſcum renouatam vſque in finem conſeruabo.* *Nota.*

CO-

CORONIS TOTIUS OPERIS.

TESTAMENTUM S. P. N. FRANCISCI.

Pius mos Antiquorum condendi Teſtamenta.

HÆc fuit Patriarcharum & Sanctorum Patrum à principio Sancta conſuetudo, ſuis poſteris in fine vitæ relinquere Mentis ſuæ & voluntatis Diuinæ Sacrum Teſtimonium, ſiue Teſtamentum, quo non jam humana & caduca, ſed quæ à Cœleſti Patre & Æternitatis Satore Deo acceperunt, piæ mentis augurio, & certâ adprecatione in ſuos Filios deriuarent & velut Cœleſti Pacto confirmarent.

Fundatur in Scriptura. Eccl. 44. verſ. 10.

Vnde generaliter de ipſis Eccleſiaſt. 44. *Illi Viri miſericordiæ ſunt, quorum pietates non defuerunt, cum ſemine eorum permanent bona, hereditas ſancta Nepotes eorum, & in Teſtamentis ſtetit ſemen eorum, & Filii eorum propter illos manent, ſemen eorum & gloria eorum non derelinquetur.* Sic enim paſſim Scriptura refert Sanctos illos in fine vitæ pro Teſtamento Benedictiones cum ſacris monitis pietate plenis, ſuis filiis denuntiaſſe. Vt *Gen.* 49. de Jacob. *Deuter.* 33. de Moyſe. 3. *Reg.* 2. de Dauid. Et Eccleſiaſticus Patriarcharum & Sanctorum laudes referens omnes Benedictiones, quibus filios Deo confirmante ſtabiliuerunt *Teſtamenta* nuncupat.

Ibid. v. 20. De Abraham quidem c. 44. *Abraham magnus Pater multitudinis gentium, non eſt inuentus ſimilis illi, qui conſeruauit legem Excelſi, & fuit in Teſtamento cum illo.*

Ibid. v. 24. Ibid. *Et in Iſaac eodem modo fecit, propter Abraham Patrem ejus; Benedictionem omnium gentium dedit illi Dominus, & Teſtamentum confirmauit ſuper caput Jacob.*

Eccl. 45. verſ. 6. Et c. 45. de Moyſe: *Dedit illi coram præcepta & legem vitæ & diſciplinæ, docere Jacob Teſtamentum ſuum, & judicia ſua Iſrael.* Ibid. de Aaron:

Ibid. v. 30. *Statuit illi Teſtamentum pacis &c. vt ſit illi & ſemini ejus Sacerdotii dignitas in æternum.* Ibid. de

Ibid. v. 31. Dauid: *Et Teſtamentum Dauid Regi filio Jeſſe de tribu Juda, hereditas ipſi & ſemini ejus vt daret Sapientiam in cor noſtrum* &c.

Sic fecit & S. Franciſcus.

Hoc ſpiritu informatus & confirmatus S. Patriarcha *Franciſcus*, in fine vitæ Teſtamentum condidit verè pium, verè Sanctum, in cujus laudem Traditio antiqua Ordinis hoc dedit ampliſſimum Teſtimonium, vt exclamando vocaret:

Teſtamenti ejus mira laus.

Teſtamentum pacis, Teſtamentum nullâ obliuione delendum, nullâ dedignatione ſpernendum, nullâ ſuperordinatione contrariâ mutandum: Teſtamentum non morte Teſtatoris, ſed immortalis vitæ condonatione ſancitum: Charitatis *incorruptibile Teſtamentum: fertile humilitatis feudum: Deſiderabilem Paupertatis Theſaurum, Tanti Patris nobis traditione legatum.* Quas laudes refert Firmamentum Trium Ordinum 1. p. fol. 16. Nec non Bibliotheca SS. Patrum Tom. 13. ad finem. Nec ſine cauſa tantis effertur præconiis, quod abundantioris refertum eſt gratiæ Dei donis & fructibus, vt ex infrà dicendis conſtabit.

TESTAMENTUM S. P. N. FRANCISCI.

Conuerſionis Franciſci initium.

DOminus dedit mihi Fratri Franciſco ita incipere facere pœnitentiam: quia cùm eſſem in peccatis meis, nimis mihi videbatur amarum videre Leproſos, ſed ipſe Dominus conduxit me inter illos, & feci miſericordiam cum illis. Et recedēte me ab ipſis id quod mihi videbatur amarum, conuerſum fuit mihi in dulcedinem animæ & corporis. Et poſteà parùm ſteti, & exiui de ſæculo. Et Dominus dedit mihi talē fidem in Eccleſiis ſuis, vt ita ſimpliciter adorarem & dicerem:

Modus adorandi in Eccleſiis.

Adoramus te Sanctiſſime Domine Jeſu Chriſte hîc, & ad omnes Eccleſias tuas quæ ſunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per Sanctam Crucem tuam redemiſti mundum.

Reuerentia erga Clericos.

Poſteà dedit mihi Dominus, & dat tantam fidem in Sacerdotibus qui viuunt ſecundùm formam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ propter Ordinem ipſorum, quod ſi facerent mihi perſecutionem volo recurrere ad ipſos. Et ſi haberem tantam Sapientiam quantam Salomon habuit, & inuenirem pauperculos Sacerdotes hujus ſæculi in Eccleſiis, in quibus morantur, nolo prædicare contra voluntatem ipſorum.

Sacerdotes omnes honorandi.

Et ipſos & omnes alios volo timere, amare, & honorare ſicut meos Dominos. Et nolo in ipſis conſiderare peccatum, quia Filium Dei diſcerno in ipſis, & Domini mei ſunt. Et hæc propter hoc facio, quia nihil video corporaliter in hoc ſæculo de ipſo Altiſſimo Filio Dei, niſi Sanctiſſimum Corpus & Sanguinem ſuum, quod ipſi recipiunt, & ipſi ſoli aliis adminiſtrant. Et hæc Sanctiſſima Myſteria vo-

Reuerentia erga Myſteria diuina.

lo ſuper omnia honorari & venerari, & in locis pretioſis collocari. Sanctiſſima nomina & verba ejus ſcripta vbicumque inuenero in locis illicitis, volo colligere, & rogo quòd colligantur, & in loco honeſto collocentur. Et omnes Theologos, & qui miniſtrant nobis ſanctiſſima verba Diuina, debemus honorare & venerari, ſicut eos qui miniſtrant nobis Spiritum & vitam.

Theologi & Concionatores honorandi.

Eſt poſtquam dedit mihi Dominus curam de Fratribus, nemo oſtendebat mihi quid deberem facere, ſed ipſe Altiſſimus reuelauit mihi, quòd deberem viuere ſecundùm formam Sancti Euangelii. Et ego paucis verbis & ſimplicibus feci ſcribi, & Dominus Papa confirmauit mihi.

Franciſcus à Chriſto edoctus in fundatione ſuæ Religionis.

Et illi qui veniebant ad recipiendam vitam iſtam, omnia quæ habere poterant, pauperibus erogabant. Et eramus contenti vnâ tunicâ intus & foris repetiatâ (qui volebant) cum cingulo & braccis, & nolebamus plus habere. Officium dicebamus, nos Clerici ſecundum alios Clericos; Laici dicebant *Pater noſter*. Et ſatis libenter manebamus in Eccleſiis pauperculis & derelictis, & eramus idiotæ & ſubditi omnibus.

Vita primorum FF. Minorum.

Et ego manibus meis Laborabam & volo Laborare, & omnes alii Fratres firmiter volo quòd Laborent de Laboritio quod pertinet ad honeſtatem. Et qui neſciunt, diſcant, non propter cupiditatem recipiendi pretium Laboris, ſed propter bonum exemplum, & ad repellēdum otioſitatem. Et quando non daretur nobis pretium laboris, recurrebamus ad mēſam Domini petendo eleēmoſynam oſtiatim.

FF. Minoribus Laborandum manibus & qualiter.

Salutationem hanc reuelauit mihi Dominus, vt diceremus: Dominus det tibi pacem. Caueāt ſibi Fratres, vt Eccleſias, & Habitacula & omnia alia, quæ pro ipſis conſtruuntur, penitùs non recipiant, niſi eſſent ſicut decet ſanctam paupertatem, quam in Regula promiſimus, ſemper ibi hoſpitantes ſicut aduenæ & peregrini.

FF. Minorum Eccleſiæ, habitacula &c. ſint juxta paupertatem.

Præcipio firmiter per obedientiam Fratribus vniuerſis, quòd vbicumque ſunt, non audeant petere aliquam litteram in Curia Romana per ſe, nec per interpoſitam perſonam, nec pro Eccleſia, nec pro aliquo loco, neque ſub ſpecie prædicationis, neque pro perſecutione ſuorum corporum, ſed vbicumque non fuerint recepti, fugiant ad aliam terram ad faciendam pœnitentiam cum benedictione Dei.

FF. Minores non petant priuilegia.

Et firmiter volo obedire Generali Miniſtro hujus Fraternitatis, & illi Guardiano, quem ſibi placuerit mihi dare. Et ita volo eſſe captus in manibus ſuis, vt non poſſim ire vel facere contra voluntatem ſuam, quia Dominus meus eſt. Et quamuis ſim ſimplex & infirmus, tamen ſemper volo habere Clericum qui mihi faciat Officium ſicut in Regula continetur. Et omnes alii Fratres ita teneantur firmiter obedire Guardianis ſuis & facere Officium ſecundùm Regulam.

S. Franciſci humilis obedientia.

Et ſi aliqui inuenti eſſent, qui non facerent Officium ſecundum Regulam, & vellent alio modo variare, aut non eſſent Catholici; omnes Fratres vbicumque ſunt, per obedientiam teneantur, quòd vbicumque inuenerint aliquem ipſorum, proximiori Cuſtodi illius loci, vbi ipſum inuenerint, debeant præſentare. Et Cuſtos teneatur per obedientiam ipſum firmiter cuſtodire ſicut hominem in vinculis die noctuque, ita quòd non poſſit eripi de manibus ſuis, donec in propria perſona ipſum repræſentet in manibus ſui Miniſtri. Et Miniſter teneatur firmiter per obedientiam mittere ipſum per tales Fratres, qui diu noctuque cuſtodiant ipſum, ſicut hominem in vinculis, donec repræſentent ipſum coram Domino Hoſtienſi, qui eſt Dominus Protector & Corrector iſtius Fraternitatis.

Officium diuinum qualiter faciendum.

Et non dicant Fratres: Hæc eſt alia Regula: quia hæc eſt Recordatio, Admonitio, Exhortatio & meum Teſtamentum, quod ego Frater Franciſcus paruulus veſter facio vobis Fratribus meis benedictis, propter hoc, vt Regulam quam Domino promiſimus, melius Catholicè obſeruemus. Et Generalis Miniſter & omnes alii Miniſtri, & Cuſtodes, per obedientiam teneantur in iſtis verbis non addere, vel demere. Et ſemper hoc ſcriptum habeant ſecum juxtà Regulam, & in omnibus Capitulis quæ faciunt quando legunt regulam, legant & iſta verba. Et omnibus Fratribus meis Clericis & Laicis, præcipio firmiter per obedientiam, vt non mittant Gloſſas in Regulam, nec in iſtis verbis, dicendo: Ita voluit intelligi: ſed ſicut dedit mihi Dominus purè & ſimpliciter dicere & ſcribere Regulam & iſta verba; ita ſimpliciter & purè ſine gloſſa intelligatis, & cum Sancta operatione obſeruetis vſque in finem. Et quicūque hæc obſeruauerit in cœlo repleatur benedictione Altiſſimi Patris Cœleſtis, & in terra repleatur benedictione dilecti Filii ſui, cum Sanctiſſimo Spiritu Paracleto, & omnibus Virtutibus cœlorū & omnibus Sanctis. Et ego F. Franciſcus paruulus veſter & ſeruus, quantumcumque poſſum, cōfirmo vobis intus & foris iſtam ſanctiſſimam Benedictionem in æternum. Amen.

Hortatur S. Franciſcus per ſuum Teſtamentum ad obſeruandum Regulam.

TESTAMENTI S. FRANCISCI SYNOPSIS.

VT autem Teſtamenti S. Patriarchæ pretioſos fructus & Piiſſima legata veri illius Heredes concipere & com-

Digitized by Google

comprehendere poſſint, Synopſim ſiue Summariam hîc pono ipſius *Exegeſim.*

Quatuor quidem partibus conſtat S. P. N. Franciſci Teſtamentum: Et quidem *in* 1. *Parte* Spiritum *Primæ vocationis* ſuæ explicat, in perpetuum ſuis Filiis monumentum; Ibi: *Dominus* (inquit) *ita dedit mihi Fratri Franciſco incipere* &c. In 2. *Parte:* Regulæ ſibi à Chriſto datæ veram & primæuam obſeruantiam poſteris exequendam tradit; Ibi: *Et poſtquam dedit mihi de Fratribus* &c. In 3. *Parte:* Regulæ ſibi traditæ inuiolabilem & intemeratam integritatem futuris omnibus temporibus demandat, ac Teſtamentum ſuum commendat; Ibi: *Et non dicant Fratres: hæc eſt alia Regula* &c. In 4. *Parte:* Benedictiones ſibi à Chriſto pro Filiis ſuis, veris Regulæ obſeruatoribus depoſitas, pleniſſimè elargitur, & inuiolabili ſigillo confirmat; Ibi: *Et quicunque hæc obſeruauerit* &c. Porrò quælibet pars in ſua membra diſtribuitur, miro ordine & compendio veri Fratris Minoris Spiritum manifeſtantia, quæ fructuoſiùs in Paragraphis ſequentibus declarabuntur.

§. I.

Spiritus primæuus vocationis S. P. Franciſci ad filiorum generationem.

Vocatio S. Franciſci 4. partibus fuit ſtabilita.

QVatuor partibus ad Fundamenti quadraturam ſtabilita fuit *Vocatio* S. Patriarchæ Franciſci, nimirùm: *Abnegatione omnimodâ, & Victoriâ totius hominis: Deuotione fideli ad Dominicam Chriſti Jeſu pro nobis crucifixi Paſſionem: Fide & Reuerentiâ ad Euchariſtiæ diuiniſſimum Sacramentum*, & omnia alia Sanctiſſima Myſteria, Sacramenta & Signa cum *obſeruantia ſpeciali ad Sacros Miniſtros ſiue Sacerdotes: Honore & pietate ad* Verbum Dei, & ejus Præcones.

1. Gradus ad Perfectionem conſiſtit in exercitio abnegationis ſui.

Primus igitur *gradus*: Dictante Chriſto Domino fuit, vt viam perfectionis ingrediens antè omnia per exercitium perfectiſſimæ *Abnegationis*, & *Victoriam* ſui velut Januam ingrederetur: *Dominus* (inquit) *dedit mihi Fratri Franciſco ita facere pœnitentiam.* Prima enim ſalutis Janua *Pœnitentia eſt.* Hanc Præcurſor *Joannes* verbo & facto prænuntiauit; Hanc Chriſtus primò docuit: *Pœnitentiam* (ait) *agite, & credite Euangelio*; & hæc eſt communis omnium ſaluandorum Porta. Sublimioris autem Perfectionis interius *Oſtium* eſt *Abnegatio ſui ipſius: Qui vult* (ait) *venire poſt me abneget ſemetipſum.* Audiant itaque Filii S. Patris hujus *Abnegationis* & *Victoriæ* ſui exemplar probatiſſimum: *Quia cùm eſſem* (ait) *in peccatis meis, nimis mihi videbatur amarum videre Leproſos, & ipſe Dominus conduxit me inter illos & feci miſericordiam cum illis.* O ſtupenda hominis totius *Abnegatio*! Non amarum ſed *nimis amarum*, omnem vtique amaritudinem excedens erat *Franciſco* ſolummodò videre, ſiue oculos conjicere in Leproſos; quanta igitur amaritudo cum Leproſis conuerſari, illos tangere, ſaniem illorum emungere, labiis exſugere, lauare, extergere &c.? Hæc S. *Franciſcus* Dei ductu, Dei amore fecit, ſibi per hoc gratiam, illis miſericordiam acquirens. Hic ſenſus tremore, intellectus terrore, voluntas horrore conficitur, & omnis Portio Humanitatis abneganda fuit, vbi ſenſuum tremor, intellectus terror, voluntatis horror ſuperandus fuit. Illuc *Franciſcum* adduxit Deus, vt cum Leproſis miſericordiam faceret. *Primus* enim poſt viſum Palatium Crucis armis inſignitum in ejus conuerſione *actus* fuit, quod cum ſpiritu mouente didiciſſet: *Chriſti militiam à ſui-ipſius victoria inchoandam: Quâdam die* (ait S. Bonau.) *dum equitaret per planitiem, quæ ſubjacet Ciuitati Aſſiſii, Leproſum quemdam habuit obuium, cujus inopinatus occurſus ei non paruum incuſſit horrorem. Recurrens autem ad perfectionis mente jam conceptæ propoſitum, & recolens quòd ſeipſum oporteret primùm deuincere, ſi vellet effici Chriſti miles; ad deoſculandum eum equo lapſus accurrit: Cui cùm manum quaſi aliquid accepturus leproſus protenderet, pecuniam cum oſculo reportauit.* Deductio autem Domini prouida in hoc patuit quòd ſtatim leproſus ille ad ipſum actum diſparuerit. Sed & *Secundus actus* incrementa hujus *Abnegationis* ſubminiſtrauit: Cùm enim Chriſtus Crucifixus illi apparuiſſet Euangelicum illud inſuſurrans: *Si vis venire poſt me, abnega temetipſum: Cùm prius* (ait S. Bonauentura) *leproſorum non ſolùm conſortium, verùm etiam longinquum contuitum vehementer horreret: jam propter Chriſtum Crucifixum; qui juxta verbum Propheticum contemptibilis vt leproſus apparuit, vt ſemetipſum contemneret humilitatis & humanitatis obſequia leproſis beneficâ pietate præſtabat. Viſitabat enim frequenter domos ipſorum, liberaliter eis eleemoſynas erogabat, & cum multo compaſſionis affectu manus eorum oſculabatur & ora.* Sed nec hîc *Abnegatio* illa ſtetit, poſtquam enim ſeipſum coram Epiſcopo Aſſiſienſi denudans, veſtimenta etiam Parenti libero affectu ceſſiſſet, & pauperculam veſtem ab Amico vt pauper recepiſſet: *Exinde* (ait S. Bonau.) *totius humilitatis amator ſe tranſtulit ad leproſos, eratque cum illis diligentiſſimè ſeruiens omnibus propter Deum: Lauabat ipſorum pedes, ligabat vlcera, educebat*

Marginal notes:

Marci 1. verſ. 15.

Matt. 16. verſ. 24.

Quale exemplum in hoc præbuerit S. P. Franciſcus.

S. Franciſci miſericordia erga leproſos.

S. Bonau. c. 1. Vita.

Math. 16. verſ. 24.

Ibid.

Iſa. 53. verſ. 4.

S. Bonau. c. 2. Vita.

quæ ſeraphicum Patriarcham toto itinere præcedebat, & coram ſtante ſtabat, coram ambulante ambulabat, donec ſacram Ædem ingrederetur. Hæc igitur eſt vocatio continens medullam Vitæ Franciſcanæ, quæ S. Patri primùm inſpirata fuit, & à Fratribus omnibus vſurpata, vt ſi quando vel à longè Cruces vel Eccleſias conſpicerent, hac oratione Chriſtum in illis adorarent.

3. Gradus ad perfectionem in vocatione S. Franciſci fuit reuerentia ad V. Sacramentum & Sacra omnia.

Tertius gradus in vocatione prima fuit *fides & Reuerentia* ſingularis ad *Euchariſtiæ Diuiniſsimum Sacramentum*, & ad omnia quæ ſacra Myſteria contingunt, ob quam docet S. Pater ſe *Sacerdotes hujus ſæculi voluiſſe timere, amare & honorare, ſicut ſuos Dominos.* Porrò illa omnia vno ferè Textu inuoluuntur & miſcentur, vt poſteriora ſint cauſa priorum. *Poſtea* (ait) *dedit mihi Dominus tantam fidem in Sacerdotibus qui viuunt ſecundum formam S. Romanæ Eccleſiæ, propter Ordinem ipſorum, quòd ſi facerent mihi perſecutionem, volo recurrere ad illos:* Cauſam autem hujus adiicit duplicem; Prior: *Quia filiū Dei diſcerno in ipſis* &c. Poſterior: *Hac propter hoc facio, quia nihil corporaliter video in hoc ſæculo de ipſo Altiſsimo filio Dei, niſi Sanctiſsimum Corpus & Sanguinem ejus, quod ipſi recipiunt, & ipſi ſoli aliis adminiſtrant.* Subdit: Et *hæc ſacra Myſteria volo ſuper omnia honorari & venerari* &c. Senſus itaque totius eſt. Dominus dedit mihi fidem tantam in Sacerdotibus &c. Quia ſupremorū Myſteriorum Corporis & ſanguinis ejus miniſtri erant, ita vt ob reuerentiam illorum Myſteriorum (quam volo ſummam & ſupremam eſſe) illos voluerim *timere, amare, & honorare ſicut meos Dominos*, nec voluerim *in ipſis cōſiderare peccatum*, quin potius etſi eſſent pauperculi, & velut ſæculo contemptibiles ac deſpecti, & haberem ego ſapientiam Salomonis, *nolo prædicare* in eorum Eccleſiis *contra ipſorū voluntatem* &c. Hic fuit *Gradus* 3. *Obedientiæ, & Subjectionis ad S. Romanam Eccleſiam*, & ejus Miniſtros, ob *Sanctiſsimum Euchariſtiæ Sacramentum*, in quo Caput noſtrum Jeſus Chriſtus corporaliter ſub ſpeciebus viſibilibus continetur, vt ſit nobiſcum vſque ad conſummationem ſæculi. De hac ſingulari fide & reuerentia ad Venerabile Euchariſtiæ Sacramentum ſingulariter communicata Ordini FF. Minorum latè diſſeruimus in Fundamento 12. §. 2. & 3. De nonnullis quæ hîc de honore Sacerdotum dicuntur, infrà in Quæſtiunculis diſſeremus, ne Synopſis terminos excedamus.

4. Gradus fuit pietas ad Verbum Dei.

Quartus gradus in vocatione primaria S. Patris in *honore & Pietate ad S. Scripturam & Verbum Dei* ſitus eſt: Propter quæ volebat Theologos, & Miniſtros Verbi Dei in magna veneratione haberi, cauſam adiiciens: *Quia* (inquit) *miniſtrant nobis ſpiritum & vitam* conformiter ad Scripturam; Joan. 6. verſ. 64. *Verba quæ ego locutus ſum vobis ſpiritus & vita ſunt.* Et Petrus Joan. 6. *Ad quem* (ait) Ioan. 6. verſ. 69. *ibimus? verba vitæ æternæ habes.*

§. II.

Spiritus S. Franciſci in Inſtitutione Ordinis & Regulæ Obſeruantia.

HÆc eſt 2. *pars principalis* Teſtamenti S. Patris, in qua ſuum ſuorumque primorum filiorum, ac Diſcipulorum ſpiritum & praxim poſteris relinquit in purioris Obſeruantiæ exemplum.

Regula S. Franciſco à Deo reuelata.

Primò itaque pro Baſi & fundamento *Regulæ ſuæ*, ponit *Reuelationem* & præſcriptionem illius à Domino ſibi factam, abſque vllius hominis interuentione: *Et poſtquam* (ait) *Dominus dedit mihi de Fratribus, Nemo oſtendebat mihi quid deberem facere, ſed ipſe Altiſsimus reuelauit mihi, quòd deberem viuere ſecundùm formam S. Euangelii, & ego paucis & ſimplicibus verbis feci ſcribi, & Dominus Papa confirmauit mihi.* Qualiter autem hæc ſint facta, & de vtriuſque Regulæ Diuina inſpiratione, Inſtitutione, & approbatione latiſſimè diſſeruimus in 2. 3. & 4. *Fundamentis.* Energia tantùm horum verborum Teſtamenti notanda eſt: Quòd cùm Teſtamento ſuo declaret, Regulam ſuis præſcriptam, ab ipſo *Altiſsimo* per certam Reuelationem proceſſiſſe, & à ſe *ſimpliciter* abſque adjecto humanæ inuentionis aut humani dictaminis ſcriptam eſſe, & vt talem à Domino Papa confirmatam; Conſequenter concludit & infert: Ab humana ſapientia, ſcientia, & judiciis humanis abſtractam, & immunem: Et eum, qui ei contradicere præſumit, Dei Ordinationi & ſapientiæ reſiſtere, nec ſine peccato grauiſſimo Regulam poſſe (vt talem) alterari. Eo ferè argumento vſus eſt S. *Paulus ad Gal.* 1. *Notum vobis facio fratres Euangelium, quod Euangelizatum eſt à me, quia non eſt ſecundùm hominem, neque enim ab homine accepi illud, neque didici, ſed per reuelationem Jeſu Chriſti.* Ex quo ſuperius intulerat: *Sed licèt nos aut Angelus de Cœlo, Euangelizet vobis, præterquàm Euangelizauimus vobis, anathema ſit.* Sic proportionaliter ex dictis S. Patris infertur: *Nemo mihi* (ait) in Regulæ præſcriptione *oſtendit quid deberem facere*: Non enim accepi Regulam illam ab homine, neque didici, *ſed ipſe Altiſsimus reuelauit mihi*, & vt mihi reuelauit, ſic *ſimpliciter feci ſcribi*, & vt feci ſcribi Apoſtolicâ auctoritate confirmata eſt. Qui ergò quouis modo aliter hanc Regulam ſcripſerit aut immutauerit, anathema ſit. Qualiter verò hæc Regula Diuini ſit

Energia iſtius Reuelationis.

In Regula S. Franciſci nihil hominis.

Vnde homo ei reſiſtere non præſumat.

Gal. 1. verſ. 11.

Verſ. 8.

Digitized by Google

tionem S. Patris ſtatuimus. Quòd autem præcepta plura in Teſtamento per Obedientiam in certis caſibus propoſita contineant, & qualiter obligent, infrà aperiemus.

Integritatem porrò ſui Teſtamenti ſicut & Regulæ zelans: Mandat *Generali Miniſtro & aliis Miniſtris* & *Cuſtodibus*, vt *per obedientiam teneantur, in iſtis verbis* (ſcili[illegible] Teſtamenti ſui) *non addere vel diminuere.* Et ita vtrumque vult conjungi, vt Teſtamentum Regulæ ſemper adſcribatur, & ſimul conjungantur, & quoties Regula ex Conſtitutionum Ordinis præſcripto legitur, toties & Teſtamenti lectio ſequatur: *Et ſemper hoc* (inquit) *ſcriptum habeant ſecùm juxtà Regulam, & in omnibus Capitulis, quando legunt Regulam legant & iſta verba.* Quæ praxis ab initio Ordinis inualuit, vt ſingulis Feriis ſextis in Communitate Fratrum vtrumque legatur. Et denuo ſuam Regulam ab omni arbitraria interpretatione immunem decernens: *Omnibus Fratribus ſuis Clericis & Laicis præcipit firmiter per obedientiam ne mittant Gloſſas in Regulam, neque in iſtis* (Teſtamenti) *verbis, dicendo ita voluit, vel volunt intelligi: ſed ſicut* (ait) *dedit mihi Dominus purè & ſimpliciter dicere & ſcribere*, Regulam & iſta verba: *Ita ſimpliciter & purè intelligatis & cum Sancta operatione obſeruetis vſque in finem.* Qualiter verò & quæ Gloſſæ aut Interpretationes ſint prohibitæ, explicauimus *Fundamento* 5. §. 1. & 2.

§. IV.

De ſublimitate Benedictionum Cæleſtium quas S. Franciſcus ſuo Teſtamento Fratribus Regulam obſeruantibus impertitus eſt, & de earum efficacia.

Poteſtas benedicendi & maledicendi à Deo conceſſa Patriarchis & capitibus familiarum.

HÆc fuit ab initio inſcrutabilis Diuinæ Bonitatis dignatio vt Patriarchis & familiarum Capitibus, ac Parentibus, velut Vicarium regimen ejus nomine circa filios ſuos gerentibus, impertiendæ Benedictionis pariter & Maledictionis Poteſtatem ac Officium commiſerit. Vndè *Eccleſiaſtici* 3. adoleſcentem monet Sapiens: *In opere* (inquit) *& ſermone, & omni patientiâ honora Patrem tuum, vt ſuperueniat tibi Benedictio ab eo, & Benedictio illius in nouiſſimo maneat.* Et efficaciam infert: *Benedictio Patris firmat domos filiorum, & maledictio Matris eradicat fundamenta,* Notiſſimæ ſunt in Scripturis: *Benedictio* Noë in filios ſuos Sem, & Japhet, & maledictio Cham: *Benedictio Iſaac* in ſecundò genito Jacob filio ſuo, & ejulatus Eſau ob ſibi præreptam Benedictionem: *Benedictiones Jacob* ad Ephraim & Manaſſem, prælato in magnitudine & efficacia Ephraim, ſupra fratrem majorem natu Manaſſem: *Benedictiones* denique *Jacob* in ſingulos filios, manifeſtant & Spiritum Diuinum in illis operantem, & earum potentiſſimam efficaciam ſe ad futura tempora longiſſimè protendentem. Hanc in Parentibus Diuinæ virtutis operationem ſublimiùs hæreditarunt in Eccleſia Dei, à Petro & Succeſſoribus, Dei Sacerdotes, & Eccleſiarum Capita; vt: Quæ *Benedixerint benedicantur* &c. Sed nec Patriarchis ac Fundatoribus Religionum hæc Clementiæ Dei Poteſtas negata eſt, quibus familiæ Deo conſecratæ concreditæ ſunt.

Eccl. 3. verſ. 10.
verſ. 11.
Quanta efficacia.
Gen. 9. verſ. 26.
Gen. 27. verſ. 28.
Gen. 48. verſ. 15.
Gen 49.
Etiam Sacerdotibus & Eccleſiarum Capitibus.

Hanc ſanè Benedictionis ſicut Maledictionis efficacem & certam Poteſtatem, *SS. Patriarchæ Franciſco* in omnes præſentes & futuros abſolutè conceſſam eſſe probant. 1. Condeſcenſiones Dei ad nutum famuli ſui in mirabilibus ſuis circa Creaturas factæ, quæ à *S. Bonauentura* referuntur *cap.* 5. & 6. Vitæ ejus: In quibus hæ Generales Propoſitiones repeiuntur. Et quidem *cap.* 5. *Non ſolùm* (inquit Doctor) *Creatura ſeruo Dei ſeruiebat ad nutum, ſed & Creatoris vbique Prouidentia condeſcendebat ad placitum.* Notanda vltima verba: *Creatoris Prouidentia vbique,* id eſt vniuerſaliter, *condeſcendebat* S. Patri *ad placitum.* Iterum *cap.* 6. De neglecto mandato *Seraphici Patris* in Reliquiis Sanctorum requirendis, quas ſingulari miraculo publicæ Venerationi ad votum Sancti Viri reſtituit Deus: *Conſidera* (ait) *quæſo Lector Diuinæ Prouidentiæ curam circa puluerem noſtrum, & humilis Franciſci excellentem in oculis Dei perpende virtutem: Nam cujus juſſis non paruit homo, votis obediuit Deus*: Alluſione factâ ad illa verba *Joſue* 10. de ſtatione Solis: *Obediente Deo voci hominis.* Ibidem: *Dignè itaque ſectanda eſt Franciſci humilitas, quæ tam miram in terris etiam dignitatem obtinuit, vt Deum inclinaret ad votum, & hominum immutaret affectum, ac multoties Dæmonum proteruitatem ſuo juſſu depelleret.*

Etiam S. Franciſco.
S. Bonau. c. 5. & 6. Vitæ ejus.
Qualiter & Creatura & Creator Franciſco ad nutum condeſcenderint.
Ioſue 10. verſ. 24.

2. Mirabilis *S. Franciſci* Poteſtas in Benedictionibus manifeſtata eſt in *F. Helia* primo Ordinis Minorum Relaxatore, & piorum Fratrum zelatorum perſecutore, De quo cùm *Sanctus Patriarcha* viſionem à Deo accepiſſet, quòd ob relaxationes & abuſus contrà Regulæ puritatem in Ordinem introductos, ac alias ejus iniquitates damnandus eſſet, & extrà Ordinem moriturus, Ac vt refert

Quam mira efficacia Benedictio S. Franciſci ad F. Heliam.
Reuelata fuit Franciſco Heliæ damnatio.

fert *S. Antoninus Tit.* 24. *c.* 9. *§.* 3.) deinceps Vir Sanctus conſortium *Heliæ* & aſpectum refugeret: Dei tandem miſericordiâ in *S. Franciſco* operante, hunc viſio finem virtute Benedictionis ejus propitium ſortita eſt: Cùm enim *Helias* auerſionem Viri Dei ferre non poſſet, ab eo hujuſmodi auerſionis cauſam importunè inueſtigans, tandem hoc reſponſum accepit: *Se non poſſe deinceps ſolito oculo aſpicere eum, quem Deo reuelante didicerat æternaliter cum Dæmonibus damnandum, & Dei inimicum.* Ad hæc F. *Helias* totus taceſcens, & treme-factus ad B. Patris pedes prouolutus, inſtantiſſimè eum rogabat, vt pro illo oraret, confidens quòd Deus illius precibus non negaret, qui ad ejus nutum in omnibus, maximè in peccatorum conuerſione ſemper condeſcendebat; Allegabat *S. Ambroſii* dictum: *Deum nouiſſe mutare ſententiam, ſi peccator emendaret vitam*: Nec ſemper *abſolutas* Dei ſententias eſſe, ſed frequenter *comminatorias* & *conditionales*, quæ in ſalutem peccatorum emendatione ſecutâ etiam deſinere ſolent. Orauit itaque *S. Pater* pro grauiſſimo peccatore, exauditus eſt, & ſe exauditum cognouit, ac *F. Heliam* per pœnitentiam & contritionem veram ad peccatorum remiſſionem in fine vitæ diſponendum intellexit: In horrorem tamen abuſuum, quos in Ordinem induxerat, extra Religionem moriturum accepit. Vndè prouenit mira iſta Benedictio, quam ante mortem *Heliæ* dedit ſeorſim (de qua ex Mariano Annales ad *annum* 1226. *num.* 23.) Cùm enim S. Pater cancellatis manibus *B. Bernardum de Quinta-ualle* primogenitum ſuum à ſiniſtris exiſtentem (vt olim Jacob Ephraim Manaſſe) *F. Heliæ* prætuliſſet, & *F. Bernardo* ſingulariſſimam Benedictionem præ omnibus impertiuiſſet, omnibuſque Fratribus præſentibus & futuris benedixiſſet: *F. Helias* alio tempore ſeorſim à ſiniſtris acceſſit Benedictionem accepturus; cùm autem cancellatis brachiis dextera S. Patris ſuper Caput Heliæ requieſceret, cæcutiens interrogauit, quiſnam eſſet? cui reſponſum eſt *Heliam* eſſe. Itaque S. Patriarcha prioris Reuelationis memor: *Benè* (inquit) *ſe res habet, & benè requieſcit ſuper eum dextera mea.* Et ſubjunxit: *Te fili mi in omnibus, & ſuper omnia benedico; Et ſicut in manibus tuis Fratres meos & filios augmentauit Altiſsimus, ita & ſuper te & in te omnibus benedico: In cælo & in terra benedicat te Rex omnium Deus: Benedico te ſicut poſſum, & pluſquam poſſum, & quod non poſſum, poſsit in te, qui omnia poteſt. Recordetur operis & laboris tui, & in retributione juſtorum ſors tua ſeruetur.*

Annales an. 1253. *n.* 31.

Helias interpellat S. Franciſcum vt pro ſe intercedat.

S. Ambroſ.

S. Franciſcus orans pro F. Helia exauditur.

Nota.

Omnem Benedictionem quam cupis inuenias, & quod digne poſtulas, impleatur. Hæc ille. Cujus Benedictionis formam & ſeriem, ſi quis piè pariter & Theologicè attendere velit, arcana Dei in Sancto mirabiliter operantis penetrabit: *Te* (ait *Fili mi in omnibus & ſuper omnia benedico. In omnibus* quidem, quæ, nimirùm, Benedictionibus cõfirmari poſſint: *ſuper omnia* autem: quia Benedictiones Dei omnia ſuper excedunt, nec quippiam benedicit Deus, niſi ex mero beneplacito, & gratiæ miſericordia, quæ excedit omnem malitiam humanæ creaturæ. Subjungit: *Et ſicut in manibus tuis Fratres meos & filios augmentauit Altiſsimus, ita & ſuper te, & in te omnibus benedico.* Hæ particulæ referuntur ad Filios & Fratres verè Regulæ obſeruantes, quos malitia & iniquitas praui Paſtoris non inficit: Vndè primò declarat: ab Altiſſimo multiplicatos fœliciter Fratres & Filios in manibus iniqui Rectoris, quos benedicit *ſuper illum*, & *in illo*, *ſuper te* (inquit) & *in te*: quia Benedictio filiorum excellebat demerita iniqua Regentis. *In illo* etiam dicuntur *benedici*, quia Dei dona diſtribuuntur, & ſanctiſſimè multiplicantur in manibus indigni etiam diſtributoris in vtilitatem & incrementum bonorum ſubditorum. Quin imò illa verba: *Super te* & *in te*, id eſt, ſuper Rectore, & in illo, demonſtrant Filios benedici: quia merita ſubditorum etiam in ſalutem malorum Rectorum aliquando redundant, dum apud Deum pro Rectore indigno intercedunt. *Sequitur*: In *Cælo & in terra benedicat te Deus*, id eſt, cœleſti Benedictione, quæ in cœlo confirmata eſt, & in terra inchoatur. *Sequitur* anxietas Patris ex viſione priori comminatæ damnationis Heliæ: *Benedico te ſicut poſſum*, ſcilicet ſecundùm ſecretam diſpoſitionem diuinorum Judiciorum, *Et pluſquàm poſſum* (neque enim Benedictio Sancti juſtificare poterat virum iniquum) Agnoſcens autem ſuperabundantem Dei miſericordiam, quam reuelatione didicerat: *Et quod* (inquit) *non poſſum, poſsit in te qui omnia poteſt*; Optantis ſicut & congratulantis, & gratias agentis hæc clauſula eſt, q.d. *Non poſſum* nec potui per me impio benedicere: Hoc autem poteſt, potuit, & miſericorditer indulget tibi Omnipotens Deus, cujus *Miſerationes ſuper omnia opera ejus*. Sequitur: *Recordetur Deus operis & laboris tui*, &c. Sine dubio enim *F. Helias*, etſi in plurimis peccator, in aliis tamen opera bona & labores ſanctos in Ordinis principio interdum inſumpſerat, quos per peccata mortificatos, orat S. Franciſcus, vt reviviſcant, & in retributione juſtorum mercedem accipiant, ab eo qui *reddit* frequenter

Benedictionis S. Franciſci F. Heliæ data periphraſis.

Pſal. 144. *verſ.* 9.

annos

Digitized by Google

annos quos comēdit locuſta & Bruchus &c. Concludit tandem: *Omnem Benedictionem quam cupis, inuenias* (ſi nimirum benè & ordinatè cupias) quod ſequentibus verbis magis exprimit: *Et quod dignè poſtulas impleatur.* Neque enim benè petitur, quod indignè poſtulatur.

Ex hac Benedictione attendat pius Lector: & virtutem Benedictionis *S. Franciſci*, qui & diuinæ maledictionis ſententiam in *F. Heliam* voluntate ſigni declaratam immutauit, Contritionem & Pœnitentiam aliàs damnando obtinuit, merita Sanctorum Fratrum & Filiorum in ejus ſaluationem obtulit, Reuiuiſcentiam bonorum operum impetrauit, & vltrà & contrà poſſibilitatem ſuam, Summam & extraordinariam Dei Poteſtatem, quæ etiam ordinariâ lege impoſſibilia ſuperat, miſerando Peccatori exorauit.

SYNOPSIS BENEDICTIONIS TESTAMENTARIÆ.

Et quicumque (ait) hæc obſeruauerit; In cœlo repleatur Benedictione Altiſsimi Patris, & in terra repleatur Benedictione dilecti filii ſui cum ſanctiſsimo ſpiritu Paracleto & omnibus virtutibus cœlorum, & omnibus ſanctis.

Benedictio Teſtamenti S. Patris quanta.

HÆc eſt completiſſima *Benedictio*, quâ major dari non poteſt, quæ omni Fratri Minori Regulam & Teſtamentum ſanctiſſimi Patris obſeruanti hereditario Jure omnia bona, & Diuinæ Bonitatis theſauros pleniſſimè ex parte Dei addicit, cujus energiam breuiter expendo.

Ejus Paraphraſis.

Et quicunque hæc obſeruauerit, quæ, nimirùm, tum ex Regula tum ex verbis Teſtamenti obſeruanda propoſuit: *In cœlo* quidem *repleatur Benedictione Altiſsimi Patris cæleſtis*: Hoc eſt Prœmium & Merces æternæ Gloriæ & Beatitudinis reſeruatæ electis, juxta incomprehenſibilia Decreta gratuitæ Prædeſtinationis: Hâc enim ratione vtitur Titulo *Altiſsimi Patris* quia hæc retributio effectus eſt *Altitudinis Diuitiarum ſapientiæ & ſcientiæ Dei*, cujus nemo *Conſiliarius fuit*. Quia verò iſta Retributio à Paterna Bonitate initium & conſummationem ſumit, ideò vſus eſt Titulo *Patris*. De Prœmio igitur pleniſsimæ gloriæ in Patria Frater Minor Obſeruans, hac Benedictione finaliter aſſecuratur. Sequuntur autem *Benedictiones Viæ*: *Et in terra repleatur Benedictione dilecti filii ſui*. Hæc eſt Benedictio cujus FF. Minores heredes ſunt cum Apoſtolis, & iis qui omnia reliquerunt, & bajulantes Crucem, Ieſum Chriſtum, per Euangelicam vitam & Apoſtolicam Conſiliorum Euangelicorum ſemitam ſecuti ſunt. De quibus in variis Euangelii locis, ſpecialiter in ſermone illius poſt Cœnam; quo tempore varia Apoſtolis impertiuit, & adprecatus eſt dona, quæ proportionaliter perfectis Chriſti & Apoſtolorum ſectatoribus communicantur. Addit autem (*Cum ſpiritu Paracleto*) vt indicet dona ſpiritus ſancti cuilibet pro ſua vocatione, & operatione, ad quam à Deo & Superioribus impenditur, accommodè diſtribuenda. Tandem ſubjungit: *Cum omnibus Virtutibus cœlorum & omnibus ſanctis*: Vbi Operationes Hierarchicas ſpirituum cœleſtium ſub Virtutibus cœlorum comprehendit, in quibus (vt docuimus *Fundamento* 9. per totum) Fratres ordinatè participant: ſub *Sanctis* autem ſingularem omnium ſanctorum affectum ad FF. Minores in via juuandos denotat. Hæc omnia in hac Benedictione virtute contineri, oſtendit alia Benedictio, quam Fratribus per mundum fructificantibus S. Pater impertiuit: *Benedicti* (ajebat) *vos à Domino, qui errantes peccatores ad Dominum reducitis, viam virtutis illis oſtenditis, & vos in ſancta Euangelii obſeruatione puros & ſinceros cuſtoditis: Qui vobis benedicit à Domino benedicatur, qui vos fouet aut ſuſcipit, mercedem recipiat ſempiternam: Nullam in vobis Poteſtatem Satan exerceat, ſuprà id quod poteſtis non tentet: Vobis ſuper illum & ſuos ſit imperandi poteſtas: Portas illius poſsidete, & diripite ſpolia: Patris vos adjuuet Potentia: Filii vos dirigat ſapientia: ſpiritus ſancti vos foueat Clementia. Amen.*

Et ego Frater Franciſcus paruulus veſter & ſeruus quantumcunque poſſum, confirmo vobis intus & foris iſtam Sanctiſsimam Benedictionem in æternum. Amen.

HÆc eſt Clauſula Confirmatoria: quæ indicat Poteſtatem Confirmantis ſibi ſingulariter à Deo communicatam ad certam efficaciam: Particulæ enim: *Quantumcunque poſſum*, inſinuant fa-

Digitized by Google

ctam ſibi Poteſtatem; ſi enim Poteſtatem non haberet, quomodò illius magnitudinem per Particulam (quantumcunque) extendere præſumeret? ſi Poteſtatem efficacem non haberet, quomodò abſolutè Verbo (*Confirmo*) vteretur? ſi Poteſtas vniuerſaliter ſe ad omnia, quæ in Benedictione exponuntur non extenderet, quomodò ſe *ſanctiſsimam illam Benedictionem* confirmare affereret? Nec minus Benedictionis efficaciam indicat verbum *Repleatur* quod bis in Benedictione repetitur: Illud enim non *Optatiui* modi, ſed velut, *Imperatiui paſsiui* eſt, & velut, Impertientis aut impertitum declarantis. Benè optimè exclamauit, qui laudes Teſtamenti exclamando antiquitus, declarauit ſequentibus verbis, quæ ante & poſt Teſtamentum repetuntur.

Laudes Teſtamenti.

O *Teſtamentum Pacis! Teſtamentum nullâ obliuione delendum, nulla dedignatione ſpernendum, nullâ ſuperordinatione mutandum! Teſtamentum, inquam, non morte Teſtatoris ſed immortalis vitæ condonatione ſancitum. Beatus qui non ſpernit vel abiicit charitatis incorruptibile Teſtamentum, fertilè humilitatis feudum*, deſiderabilem *Paupertatis Theſaurum, Tanti Patris ſibi traditione legatum.*

Ad Fratres Minores.

Teſtamenti S. Patris ſufficientia. HOc vnicum Teſtamentum ſufficere debuiſſet ad Euangelicæ Regulæ æternum Encomium: Integritatis intemeratæ ſpeculum: Obſeruantiæ veræ incitamentum: Vitæ S. Patris & ſociorum monumentum: Intentionis illius puriſſimæ documentum: & imitationis ſingulare Exemplum: Quia ſubjuncta Benedictio amorem pariter & timorem, ſolatium Animæ & æternæ vitæ fidam ſecuritatem miniſtrans, omne gaudium & totius deſiderii noſtri continebat complementum. Verùm qui mundum tradidit Diſputationibus hominum, ſecreto ſuo judicio permiſit, vt etſi verba in honore haberentur, non defuerint tamen qui de re ipſa diſputarent, & obligationem Teſtamenti: ac ejus obſeruantiam in dubium reuocarent, & ad S. Sedis Judicium rem aliàs clariſſimam euocarent. Vnde cogor aliquot quæſtiunculas ſubjungere, vt certa ab incertis, ſancta à profanis, vera à falſis ſecernerem. Monitos verò vos Fratres meos volo, illos qui ſe ſubtrahunt à voluntate & intentione Teſtatoris, ſe reddere indignos & incapaces Paternæ Benedictionis.

QVÆSTIVNCVLÆ
Elucidatoriæ Teſtamenti
S. P. N. FRANCISCI.

QVÆSTIVNCVLA I.

An FF. Minores teneantur ad obſeruantiam Teſtamenti S. Franciſci?

HÆc Quæſtio ab initio naſcentis Ordinis poſt mortem S. Patris zeloſis Fratribus ob relaxationes ſub *Helia* ſuſcitatas mota eſt ſub *Ioanne Parente* Miniſtro Generali ad *annum* 1230. Nam Fratres ſuæ Profeſſionis & Regulæ puritatem ſectantes, & jam experti Regulæ nonnulla præcepta in diuerſas Interpretationes diſtrahi contrà voluntatem S. Patriarchæ in Teſtamento ſuo expreſſam: deſiderauerunt ad S. Sedis Judicium Quæſtionem illam deferri: *An tenerentur Fratres etiam ad Teſtamenti Obſeruantiam?* Et quamuis reniteretur pius Generalis, ne per hujuſmodi quæſtiones ſimplicitas Regulæ & Teſtamenti alteraretur, nihilominus, multitudine conſulentium victus, permiſit vt Summi Pontificis *Gregorii* 9. qui in omnibus ad Regulam & ſtatum FF. Minorum ſpectantibus Seraphico Patri familiariter ſemper adſtiterat, in hac Quæſtione & in aliis nonnullis ſententia requireretur, in cujus tamquā ſummi Sacerdotis pectore, *Rationale Judicii* appenſum erat. Ad illum ergo Anagniæ exiſtentem Generalis Ordinis cum nonnullis Prouincialibus accedens, retulit Declarationem illam ipſius *Gregorii* 9. Quæ incipit; *Quo elongati à ſeculo.* Datam *Anagniæ* 4. *Kal. Octob. Pontif. anno* 4. in qua inter alias Declarationes ſequens Reſolutio continebatur.

RESOLVTIO
PONTIFICIA.

FRatres *Minores ad obſeruantiam Teſtamenti ſiue mandati quod* S. Franciſcus *condidit in vltimo vitæ ſuæ, non tenentur.* Ita *Gregorius* 9. in ſupracitata Declaratione *a.* 1. Cujus Reſolutionis rationem addit: quia *S. Franciſcus ſine conſenſu Fratrum & maximè Miniſtrorum, quos vniuerſos Teſtamentum tangebat, obligare nequiuit, nec ſucceſſorem ſuum quomodolibet obligauit, cùm non habeat imperium par in parem.* Quam Reſolutionem confirmauit *Nicolaus* 3. in *Teſtamentum S. Patris non obligat.*

ſua

ſua Declaratione, quæ incipit: *Exiit qui ſeminat a.* 13. Et hæc quidem Pontificia Declaratio, ſiue Reſolutio hactenùs in Ordine obſeruata eſt; eò maximè quod Pontifices illi, eam ſe dediſſe aſſerant *ad euitandum Animarum periculum*, & difficultates, quas propter hæc Fratres poſſent incurrere, & *ad dubietates de cordibus Fratrum amouendas.* Nihilominùs tamen ſemper Ordo voluit Sacrum illud *Teſtamentum* in honore & reuerentia haberi, & (vt fuit expreſſa Sanctiſſimi Patris voluntas) ſemper poſt Regulam legi, prout Antiquiſſima Ordinis Statuta teſtantur.

Semper tamen fuit in honore.

In Teſtamento continentur aliqua quæ ſunt Regulæ &c.

Porrò etſi de Declaratione Pontificia nullatenùs ſit dubitandum: Quia tamen in *Teſtamento* varia continentur, quæ præcepta Regulæ, & alias obligationes Jure Diuino vel Humano, aut alio modo ex circumſtantiis Fratres obligantes complectuntur, & *S. Franciſcus* non tam in qualitate *Generalis Miniſtri* (cùm jam Generalatum à ſe, quantùm in ſe erat, abdicaſſet) ſed in qualitate *Patriarchæ & fundatoris* ac *Legiſlatoris* à Deo commiſſi *Teſtamentum* condiderit: ſæpiuſque in Fratrum ignominiam *Teſtamentum* allegetur, quaſi Vltimæ Voluntatis & intentionis Paternæ eſſent tranſgreſſores: vt certa ab incertis & dubiis, vera à falſis, conſilia & monitiones ab obligatoriis ſecernamus, nonnullas Reſolutiones ſubiiciemus, propoſito primo Fundamento illarum doctrinali.

Fundamentum Doctrinale ad ſequentes Reſolutiones.

PRo pleno & fundamentali intellectu eorum, quæ in Teſtamento S. Patriarchæ *Franciſci* continentur, aduertendum eſt: 1. Quòd quamuis proteſtetur *Teſtator* ſe aliam Regulam non condere ab ea, quæ à Summis Pontificibus eſt approbata, ſed tantùm ſuam voluntatem exponere, per modum *Recordationis*, *Admonitionis*, *Exhortationis*, *& Teſtamenti*, quia tamen nonnulla continentur mandata per Obedientiam: vt, *de non petendis litteris in Curia Romana*; *De non mittendis Gloſſis in Regulam* &c. non incongrua quæſtio moueri poteſt, ſuper hujuſmodi præceptis.

S. Franciſcus duplicem perſonam repræſentat fundatoris & Generalis Miniſtri.

Aduertendum. 2. Quòd *S. Franciſcus* duplicem repreſentauerit in viuis perſonam: Erat enim 1. *Fundator & Inſtitutor Ordinis*, ac ex parte Regulæ velut *Legiſlator:* 2. Erat *Generalis Miniſter*, & omnium Fratrum *Legalis Superior*. Quamuis autem multis annis antè mortem Generalatui renuntiauerit, Renuntiationem tamen Patres non acceptârunt, niſi quoad *Exercitium*; ſemper enim *S. Franciſcus* vt *Generalis* vſque ad mortem recognitus eſt, & qui Regimini actuali præfuerunt ipſo viuente *Vicarii Generales* ſunt nominati.

Manſit ſemper Generalis.

Duplex Obedientia, Regularis & moralis

Vnde hìc dupliciter *Præcepta Obedientiæ* poſſunt intelligi: Aut enim *Obedientiam Regularem*, quâ ſubditus ſuo Prælato ſiue Superiori ſubiicitur includunt, quæ ex vi voti & Regulæ obligat in omnibus, quæ non ſunt contrà Animam & Regulam: Aut *Obedientiam Naturalem* ſiue *Moralem* Filiorum Spiritualium ad *Patrem & Ordinis Fundatorem*, ac *Legiſlatorem*, quæ etiam juxta materiam & circumſtantias obligare poteſt. Et quamuis benè *Gregorius* 9. declarauerit *S. Franciſcum* non potuiſſe obligare ſucceſſores vt *Generalis*, ſicut nec actualia præcepta poſt mortem obligant, non ſoluitur tamen difficultas: *An ratione materiæ ſubſtratæ in qualitate Fundatoris & Legiſlatoris potuerit obligare? Vnde.*

Diſtinctio materiæ Teſtamenti.

3. Diſtinguenda venit Materia *Teſtamenti* juxta diſtinctiones in Synopſi poſitas: Aut enim conſiſtit in materia *Perſonalis Vocationis*, quæ primò narratur, de qua certum eſt ex natura ſua Fratres non obligare, nec præceptum continere: Aut conſiſtit in 2. parte, quæ *Obſeruantiam Regulæ* continet, & hæc pars, juxta Regulæ præcepta, quæ in ea explicantur, obligat: Aut conſiſtit in 3. parte, quæ de *Regula* & *Teſtamento* non minuendo vel gloſſando agit, & materia Gloſſæ vel mutationis attenda erit. His ita prænotatis pono ſequentes Quæſtiunculas.

QVÆSTIVNCVLA II.

Quid de Sacerdotibus honorandis, & de non prædicando in eorum Eccleſiis contra ipſorum voluntatem?

Reuerentia maxima S. Franciſci & ſuorum ad ſacerdotes & Clericos etiam peccatores.

MAximam ſemper detulit *S. Franciſcus*, & à ſuis Fratribus deferri voluit reuerentiam, & honorem Sacerdotibus & Clericis S. Romanæ Eccleſiæ, etſi fortè infirmitatibus hujus ſæculi detentis, & etiam deſpectis: Vndè in verbis *Admonitionis* Sacræ ad omnes Fratres ſuos (quæ habetur *Tomo* 1. *Opuſculorum* c. 25.) *Beatus ſeruus* (inquit) *qui portat fidem in Clericis, qui viuunt rectè ſecundum formam S. Romanæ Eccleſiæ: & Væ illis qui ipſos deſpiciunt: Licèt enim ſint peccatores, tamen nullus debet eos judicare, quia ipſe ſolus Dominus reſeruat ſibi eos ad judicandum: Nam quantò maior eſt omnibus admini-*

niſtratio eorum quam habent, de ſanctiſſimo Corpore & ſanctiſſimo ſanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti, quod ipſi recipiunt, & ipſi ſoli aliis adminiſtrant, tantò majus peccatum habent, qui peccant in ipſos, quàm in alios homines iſtius mundi. Hæc ibi. Volebat igitur *S. Franciſcus* Clericos ſiue Sacerdotes etiam peccatores, & quouis modo deſpectos honorari à Fratribus, propter ſtatum & Miniſterium ſacrorum, ex quo deducit grauitatem peccati, ſi quis in ipſos peccet. Grauiter tamen mulctat peccata Sacerdotum, cum aſſerit *ſolius Dei judicio reſeruari.*

Vnde hortatur ſuos Fratres ad concordiam & pacem cum illis.

Et quia aduertebat Sanctus difficultates interdum inſurgere poſſe inter Fratres & Clericos ratione concurrentiæ in miniſterio ſalutis Animarum. *Collat. 12. Opuſ. Tom. 3.* grauiſſimam & ſapientiſſimam dat Fratribus ſuis Inſtructionem: *In adjutorium* (ait) *Clericorum miſſi ſumus, Fratres chariſſimi, vt quod in illis inuenitur minus, ſuppleatur à nobis. Quilibet recipiet mercedem, non ſecundum auctoritatem, ſed ſecundum laborem.* Et expendens tàm qualitatem Miniſterii quàm ejus executionis modum. *Scitote Fratres* (inquit) *quòd Deo eſt gratiſſimum Animarum lucrum: Hoc conſequi melius poſſumus cum pace Clericorum, quàm cum diſcordia. Si autem ipſi ſalutem impediant, Dei eſt vltio, & ipſe retribuet eis in tempore. Ideoque eſtote ſubjecti Prælatis, nè, quantum in vobis eſt, malus zelus conſurgat. Si filii pacis fueritis, Clerum & Populum lucrabimini, & hoc acceptabilius Deo erit, quàm populum ſolum Clero ſcandalizato lucrari. Tegite eorum lapſus, multiplices ſupplete eorum defectus, & cum hæc feceritis humiliores eſtote:* Sancta verè & ſalubris monitio ac inſtructio. Notant enim Hiſtorici & alii ſcriptores tempore *S. Franciſci* Clerum multum deprauatum fuiſſe, ideò & ſtudebat Fratres reducere, vt Clerum populo reunirent, & vtrumque Deo reconciliarent. De his legi poteſt *S. Antonius de Padua ſerm. 10. poſt Dom. Trinit.* & *ſerm. 21.* per totum; *S. Bonauentura q. vlt.* circa Regulam FF. Minorum.

FF. Minores in adjutorium Eccleſiaſticorum dati.

Deuter. 32. verſ. 35.

Tegendi & ferendi Eccleſiaſticorum defectus.

Hæc S. Franciſci deuotio ad Sacerdotes durauit ab initio vſque ad finem.

Et hunc deuotionis ad Sacerdotes ſpiritum ſibi à principio vocationis inſpiratum in ſuo Teſtamento exprimit S. Pater. Vnde & in vltima Benedictione, quam, loqui amplius non valens, curauit ſcribi per F. Benedictum de Piratro: *Scribe* (inquit) *ſacerdos Dei qualiter benedico omnibus Fratribus meis, qui modo ſunt in Religione & qui venturi ſunt vſque ad finem ſæculi. Quoniam propter infirmitatem meam loqui non valeo, breuiter voluntatem meam & intentionem in ſignum memoriæ meæ Benedictionis & Teſtamenti cunctis Fratribus præſentibus & futuris patefacio. Fratres ſemper ſe diligant ad inuicem, ſicut ego dilexi & diligo illos: ſemper diligant & obſeruent Dominam meam Paupertatem: Et ſemper Prælatis & Clericis S. Matris Eccleſiæ ſubjecti exiſtant. Benedicat & cuſtodiat eos Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus.* Hæc Sanctus.

Quod ſpectat etiam ad Prædicationis Miniſterium, Sanctus non deſiderabat vt Fratres inuitis Sacerdotibus in eorum Eccleſiis prædicarent; quam ſuam intentionem ſæpiùs Fratribus declarauit.

Quæritur itaque: Quid de his S. Patris intentionibus in ſuo Teſtamento expreſſis dicendum?

RESOLVTIO I.

Ex vi Teſtamenti non tenentur FF. Minores deferre ſingularem honorem Sacerdotibus ſæcularibus &c.

NVllum ex vi Teſtamenti præceptum impoſitum eſt Fratribus ſingularis honoris deferendi Sacerdotibus Sæcularibus, nec abſtinendi à Prædicatione Verbi Dei in eorum Eccleſiis cùm recuſant. Ratio ſumenda eſt ex verbis *Teſtamenti*, quæ tantùm ſonant ſingularem deuotionem Sancti Patris ad illos, & ſanctam charitatis ſubjectionem, quâ ſæculares Sacerdotes & honore præueniebat, & eorum voluntati ſe humiliter conformabat. Et quidem verba Teſtamenti loquuntur de tempore primæ vocationis, cùm necdum Ordinem inſtituiſſet. Dixi (*ex vi Teſtamenti*) quia aliunde interdum obligatio naſci poteſt.

RESOLVTIO II.

Qualem teneantur deferre illis ex diuino præcepto.

HOnorem Sacerdotibus omnibus conuenientem tenentur FF. Minores Sacerdotibus exhibere diuino præcepto propter Statum illorum. De hoc honore Scripturæ paſſim
loquuntur. Vnde & Eccli. 7. *In tota* Eccli. 7.
anima tua time Dominum & Sacerdotes ejus verſ. 31.
ſanctifica: In omni virtute tua dilige eum qui verſ. 32.
te fecit, & miniſtros ejus nè derelinquas: Ho- verſ. 33.
nora Deum ex tota anima tua, & honorifica Sacerdotes. In quibus verbis primum poſt Deum honorem vult impendi Sacerdotibus ejus & Miniſtris: Qui honor amplius Sacerdotibus noui Teſtamenti conuenit ratione Sacrificii Diuiniſſimi & Sacramentorum quorum ſunt Miniſtri.

RESOLVTIO III.

Qualem illis deferant ex intentione S. Franciſci.

ORdo FF. Minorum tum vt ſatisfaceret intentioni, voluntati, & exemplo S. Patris ſui ſemper Sacerdotibus ſæcularibus ſingularem detulit reuerentiam & honorem, & ad illos ſingularem deuotionem geſſit & gerit. Hæc ex communi Traditione, & Hiſtoriis ſufficienter conſtant. Et huic Traditioni

Digitized by Google

tioni vſque ad hæc tempora delatum eſt: quòd ſi aliquæ interdum querimoniæ ſint, ad infirmitates indiuiduorum perſonales referri debent vtrimque, abſque præjudicio Sanctiſſimæ obſeruationis hujus Traditionis.

DE PRÆDICATIONIBVS.

CVm Prædicationis officium & miniſterium reſpiciat & ſuſpiciat naturam Miſſionis, & auctoritatem Mittentis: Aduertendum ingenuè, Neminem ex officio prædicare poſſe populo niſi miſſus: *Quomodo enim* (ait Apoſtolus) *prædicabunt niſi mittantur?* Miſſionem autem Concionatorum ſuis præceptis & legibus ab Eccleſia determinatam eſſe, quas leges reſpectiuè quilibet Concionator ſequi tenetur.

Rom. 10. verſ. 15.

RESOLVTIO IV.

An liceat FF. Minoribus prædicare in Eccleſiis ſæcularium contradicentibus earum Rectoribus.

NOn *licet Fratri Minori prædicare in Eccleſiis niſi ſecundùm auctoritatem & facultatem reſpectiuè ſibi à Superioribus mittentibus delegatam, & commiſſam.* Hæc Reſolutio ex terminis patet. Mittentes autem ſunt Summus Pontifex, Epiſcopi, aut Prælati ſimili poteſtate in Eccleſia gaudentes.

RESOLVTIO. V.

S*Acra ſemper & ſancta fuit intentionis S. Franciſci obſeruantia in Ordine Minorum, non prædicare in Eccleſiis ſacerdotum ſæcularium, contradicentibus Sacerdotibus earundem, niſi auctoritate Superiori Papæ, aut Epiſcoporum eis commiſſum eſſet, & titulo aliquo obedientiæ vel juſtitiæ obligaretur.*

Et hoc quidem ſufficit ad puriſſimam intentionem Seraphici Patris adimplendam, qui ita hunc reſpectum ad Sacerdotes quantumuis pauperculos obſeruauit, & obſeruari à ſuis fideliter deſiderauit, vt obedientiæ ordinatæ ad Eccleſiam Romanam derogari non voluerit, nec velle rationabiliter potuerit. Hæc iterum Reſolutio ex terminis clara eſt.

Dixi itaque, *Niſi auctoritate Superiori Papæ* &c. Hæc enim praxis à principio Ordinis ſeruata fuit. 1. Ex Regulæ præcepto: *Ne Fratres prædicarent in Epiſcopatu alicujus Epiſcopi, cùm ab eo illis fuiſſet contradictum*, de quo præcepto latiùs in Expoſitione litterali Regulæ ad cap. 9. in *Fundamento* 5. §. 3. Vnde volente & conſentiente Epiſcopo, Parochus legetimè contradicere non poteſt, ſicut & mandante Pontifice Summo Epiſcopus conſentire tenetur. Porrò variæ Prouiſiones, Decreta, & Ordinationes ſuper his à S. Sede prodierunt, quæ à Fratribus Minoribus & aliis Regularibus, ſicut & à Parochis & Epiſcopis obſeruari debent; & quæ in *Clementina*; *Dudum* latiùs & alibi proponuntur, & nos in *Fundamento* 11. *Sect.* 4. §. 2. recenſuimus, quas cùm FF. Minores obſeruant, & ſe illis accommodant, tranſgreſſores Intentionis & Exempli ſui Patriarchæ *Franciſci* dici non poſſunt, quippe qui ſe & Ordinem ſuum ex voto & præceptis Regulæ, pedibus S. Romanæ Eccleſiæ ſubiecit.

Quam inſulſè prædicent &c. qui dicunt FF. Minores prædicantes in alienis Eccleſiis contra Rectorum earum voluntatem, non ſeruent S. Franciſci intentionem.

Inſulſus igitur, inanis, & impertinens eſt clamor quorundam Parochorum, qui interdum publicè & ex ſuggeſtibus, ac in ſcriptis, FF. Minoribus juxta Leges & Prouiſiones Eccleſiæ prædicantibus improperant & imponunt; Quod: ſui Seraphici Patris voluntatem tranſgrediantur, ſi quando contrà vel præter eorum beneplacitum in ſæcularibus Eccleſiis prædicant. Obligantur enim Eccleſiæ Romanæ ex intentione ſui Patris primò obedire, ejuſque Decretis ſe accommodare. Aliàs vbi res libera eſt ab omni lege, veri Fratris Minoris eſt etiam voluntati Presbyterorum ſæcularium in eorum Eccleſiis ſe accommodare, quod & communiter præſtant, & præſtare debent.

QVÆSTIVNCVLA III.

Quid de Eccleſiis & habitaculis, niſi eſſent ſecundùm paupertatem, non recipiendis.

ET hic Textus ſcrupulos zeloſis Fratribus à principio Ordinis mouit; *Caueant* (ait) *ſibi Fratres, vt Eccleſias, habitacula, & omnia alia, quæ pro ipſis conſtruuntur, penitus non recipiant, niſi eſſent ſicut decet S. Paupertatem, quam in Regula promiſimus, ſemper ibi hoſpitantes ſicut aduenæ & peregrini.*

RESOLVTIO I.

Quæ Eccleſia & habitacula ſint FF. Minoribus inhibita.

HIc Textus de Eccleſiis & Habitaculis duo continet præcepta, non ex vi Teſtamenti, ſed ex vi Regulæ ad peccatum mortale in materia graui obligantia: *Alterum*; de cauendà exceſſiua pretioſitate & curioſitate, ac ſuperfluitate ædificiorum & Eccleſiarum, qualia, ſicut non vult omninò contra paupertatem à Fratribus recipi; ita minùs à Fratribus ædifica-

ficari: *Alterum*, De juridica Poſſeſſione talium, quam prohibet: mandans Fratribus, vt in domibus & Eccleſiis, in quibus habitant, habitent ſicut aduenæ & peregrini, ſimplici earum vſu contenti abſque vllo jure juxta illud cap. 6. Regulæ: *Fratres nihil ſibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, ſed tamquam Peregrini & aduenæ in hoc ſæculo in paupertate & humilitate Domino famulantes, vadant pro eleemoſyna confidenter.* De quo præcepto latiùs in Expoſitione litterati.

RESOLVTIO II.

Ordo non admiſit Ædificia vel Eccleſias contra Paupertatem.

NVmquam *Ordo admiſit Ædificia, vel Eccleſias contra Paupertatem ædificari.* Hanc Reſolutionem nobis teſtatam reliquerunt antiquiſſimæ Ordinis Conſtitutiones, & Ordinationes: Vt ſunt illæ, quæ tempore *S. Bonauen.* in Capitulo Narbonenſi emanârunt: In quibus ſigillatim omnes pretioſitates, curioſitates, & ſuperfluitates explicantur & proſcribuntur, tamquã Regulæ contrariæ: Et ipſe *S. Bonauentura* inter ea quæ Ordinem deſtruunt & relaxant in Epiſtola Circulari: *Occurrit* (inquit) *ædificiorum constructio curioſa, quæ pacem Fratrum inquietat, amicos grauat, & hominum peruerſis judiciis nos exponit.* Vndè & *Clemens* 5. in Decreto: *Exiui de paradiſo c.* 10. *Hinc eſt* (ait) *quòd cum vir ſanctus Fratres ſuos in paupertate ſumma & humilitate fundare voluerit,* &c. *conuenit ipſis Fratribus, vt nullo modo deinceps fieri faciant vel fieri ſuſtineant Eccleſias, vel alia quæcumque ædificia, quæ conſiderato Fratrum numero, exceſſiua in multitudine & magnitudine debeant reputari &c.*

RESOLVTIO III.

Vnde exceſſus in ædificiis colligendus.

EXcitatis *quæſtionibus ſuper paupertate ſeruanda in ædificiis, omnis exceſſus expendendus eſt,* 1. circa materias pretioſas communem populi vſum excedentes, vt ſunt Marmor, Jaſpis, & Lapides qui juxta Regionis vſum pretioſi æſtimantur. 2. Circa ædificiorum formam, vt non adhibeantur columnæ, cælaturæ, ſculpturæ, picturæ, quæ pretioſitatem, curioſitatem & ſuperfluitatem aliquam inducant. 3. Vt amplitudo, conſiderato numero & officiis, ac exercitiis Fratrum inhabitantium, non cenſeatur excedere. Ita fuit conſtitutum in Capitulo Generali Narbonenſi, & contrà exceſſus ſemper reclamatum. Videantur Conſtitutiones illæ in *Firmamento Trium Ordinum p.* 1. Vbi, vt ſupra dictum eſt, ſigillatim omnia recenſentur, quæ Paupertati obſiſtunt. Legenda etiam inter Quæſtiones *S. Bonauenturæ* ſuper Regulam, quæſt. 9. vbi reddit rationem accuratam & juſtificationem ſuper ædificiis amplis, altis, multiplicibus, ex lapidibus & lateribus conſtructis, ac areis circumdatis, & probat non eſſe conſideratis circumſtantiis contra Paupertatem. Recenſet tamen quinque abuſus, qui in his committi poſſunt; juxta quæ pius Regulæ & Teſtamenti S. Patris zelator ſe regulare poterit, ne impingat. Neque enim pius Patriarcha omnem magnitudinem & amplitudinem ædificiorum eorumque multitudinem ſub peccato concludere voluit, ſed præſagiens quòd ratione populi, multitudinis Fratrum, & exercitiorum futurum erat: Aliquando *Fratri Leoni* ſuo ſocio & Confeſſario exploranti ejus judicium ſuper ædificiis Fratrum, quæ ex tunc in amplitudinem & altitudinem excreſcebant, coram aſtantibus reſpondit: *Fratres mei* (inquit) *audite: Ex noſtris quidam modò multa & magna ædificant cœnobia, & poſt nos venient alii Fratres noſtri, qui magnas facient domos, in quibus notabiles ſæculares honorificè habitare poterunt, & tunicas facient ſibi valdè bonas: ſed ſufficit mihi in tempore illo, quòd Fratres mei cuſtodiant ſe à peccatis mortalibus.* Ita Colloq. 17. ex Piſano l. 2. Conform. fr. 4. & 6. Tom. 3. Opuſc. Ex quo colligitur non omnem exceſſum in ædificiis peruenire ad peccatum mortale, imò ſeruatis ſupradictis conditionibus non peruenire ad peccatum.

Non omnem magnitudinem & amplitudinem in ædificiis ſub peccato prohibuit S. Pater.

RESOLVTIO IV.

Quid Pontifices circa qualitatem & quantitatem ædificiorum pro FF. Minoribus ſtatuerint.

SVmmi *Pontifices, vt præcauerent Fratribus in duobus illis Regulæ Articulis in Teſtamento reſumptis duo ſanxerunt: Primum;* Eccleſias omnes pro FF. Minoribus quouis modo ædificatas, aut eis donatas in abſolutum dominium Romanæ Eccleſiæ aſſumpſerunt: ſimiliter & habitacula & Conuentus, in quibus Donantes dominium expreſsè ſibi non reſeruârunt: Ex quo S. Sedis Decreto: Fratres vbicunque habitant, & in Eccleſiis quæ pro ipſis conſtruuntur, juxta ipſa verba Regulæ & Teſtamenti, non hoſpitantur, niſi vt *Aduenæ & Peregrini. Secundum:* Quia à relaxatis Fratribus interdum aliqua habitacula & domus receptæ aut ædificatæ erant, in quibus fortè exceſſus aliquis factus fuerat contra Paupertatem; *Sixtus* 4. de plenitudine Poteſtatis Apoſtolicæ permiſit FF. Minoribus Regularis Obſeruantiæ, vt eas inhabitare ſanâ conſcientiâ poſſent pro ſua commoditate. Sic & Regulæ & Teſtatoris voluntati regulariter eſt prouiſum

Digitized by Google

uiſum Conſulatur Compendium *A Sorbo V. Ædificare* §. 6.

QVÆSTIVNCVLA IV.

Quid de litteris in Curia Romana non poſtulandis.

NOn abs re expendendum hîc credidi præceptum grauiſſimum per Obedientiam, quòd ſtatim præcedenti Textui ſubjungitur: *Præcipio* (ait S. Pater) *firmiter Fratribus vniuerſis per Obedientiam, quòd vbicunque ſunt Fratres, non audeant petere aliquam litteram in Curia Romana, neque pro Eccleſia, neque pro aliquo loco, neque ſub ſpecie Prædicationis, neque pro perſecutione ſuorum corporum, ſed vbicunque non fuerint recepti, fugiant ad aliam terram ad faciendam ibi pœnitentiam cùm Benedictione Dei.* Quæ verba etſi à S. Patre, vt Patriarcha & Fundatore Ordinis, tantùm aſſerantur dicta, magnam tamen vim continent, & materiam grauem indicant; Neque enim credendum eſt ſanctiſſimum Patrem vſurum fuiſſe tam grauibus verbis, vt aliquid *vniuerſis Fratribus, firmiter & per Obedientiam præciperet*, niſi præcepti materia grauiſſima ſubjaceret, ita vt quamuis præcisè ob præceptum non obligaret, ex grauitate tamen materiæ ſubjacentis contrauenientes peccare cenſerentur. Pro cujus præcepti explicatione pono ſequentes Reſolutiones.

RESOLVTIO I.

Non prohibuit S. Franciſcus petere quaſcumque litteras in Curia Romana.

NOn prohibuit S. Pater Fratribus ſuis petere generaliter quaſcunque litteras à Curia Romana. Ratio clara eſt: Quia expreſſit litterarum qualitatem, vt *pro Eccleſia, pro aliquo loco, ſub ſpecie Prædicationis, pro perſecutione ſuorum corporum.* Sunt autem aliæ Litteræ, quæ cùm neceſſariæ ſint ſiue ad Religionis & Regulæ conſeruationem, ſiue ad Conſcientiarum quietem, ſiue ad Officiorum & Exercitiorum Ordini commiſſorum legitimam & debitam executionem (quæ ſine Litteris Apoſtolicis fieri non poſſunt) hujuſmodi Litteras petere non tantùm non prohibuit, ſed nec prohibere potuit.

Vndè & illius tempore Litteras aliquas à Curia Romana & Sede Apoſtolica in gratiam ejus & Fratrum ſuorum emanaſſe conſtat ex Monumentis, & Bullariis. Et 1. *in Monumentis Ordinis Tract.* 1. in principio, in *Bullario Rodriguez*, nec non in *Regeſto Pontificio* ad Tom. 1. Annalium P. *Waddingi* reſpectiuæ hæ Litteræ habentur: 1. Litteræ Apoſtolicæ *Honorii* 3. ad omnes Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, Decanos, Archidiaconos, & alios Eccleſiarum Prælatos, quæ incipiunt: *Cùm dilecti Filii Franciſcus & ſocii ejus de vita & Religione FF. Minorum* &c. In quibus vbi de eorum vita ſancta diſſeruit; Mandat omnibus, vt FF. Minores recipiant, & eis ſe ob reuerentiam Diuinam & Apoſtolicam, fauorabiles & benignos præbeant. Datæ erant Litteræ 3. *Idus Junii Pontif. an.* 3. qui erat *Chriſti* 1218. *Religionis Minorum* 11. Rationem autem harum Litterarum referunt Monumenta: Quia Fratres Minores needum noti, tanquam inſani, & Nouitatum inductores, multa patiebantur. Litteræ aliæ ejuſdem Pontificis ibidem referuntur Viterbii datæ 4. *Kal. Junii Pontif. anno* 4. qui erat *Chriſti* 1219. *Religionis* 12. ad omnes Archiepiſcopos, Epiſcopos &c. per Regnum Franciæ conſtitutos, quibus Pontifex ſimiliter FF. Minores pro Diuina & Apoſtolicæ Sedis reuerentia, vt in omnibus Diœceſibus Galliæ recipiant, propenſius commendat; Incipiunt: *Pro dilectis Filiis Fratribus de Ordine FF. Minorum* &c. Litteræ tertiæ quæ in Monumentis Ordinis referuntur, ſunt ejuſdem *Honorii* Pontificis *anno* 5. qui erat *Chriſti* 1220. *Religionis* 13. quibus inhibetur Fratribus, ne vllum ante elapſum probationis annum ad Profeſſionem recipiant; incipiunt: *Cùm ſecundum conſilium.* Demùm in Regeſto ſupracitato *Honorius* 3. *anno Pontif.* 9. qui erat *Chriſti* 1224. *Religionis* 17. per Bullam quæ incipit: *Quia populares tumultus* &c. concedit FF. Minoribus ad eorum preces & inſtantiam, vt in locis & Oratoriis ſuis, cum Altari Viatico poſſint Miſſarum ſolemnia celebrare &c. ſeruato Iure Parochialium Eccleſiarum. Cumque huic facultati ſe multi Prælati in Galliis opponerent, & Fratres etiam promulgatis in eos Excommunicationibus vti iſtâ facultate prohiberent: *Honorius* 3. grauiſſimam dedit Bullam ad Epiſcopum Pariſienſem, quæ incipit: *Non deberent Eccleſiarum Prælati* &c. Cui mandat per Apoſtolica ſcripta, vt Auctoritate S. Sedis dictos Prælatos à ſimilibus attentatis contra FF. Minores cohibeat, & faciat illos facultate illâ de Altari Viatico plenè & liberè gaudere. Data eſt Bulla *Reate* 14. *Kal. Octob. Pontif. anno* 10. qui erat *Chriſti* 1225. *Religionis* 18. vltimus ante mortem S. Patris. Similem Bullam dedit idem Pontifex eodem anno ad Archiepiſcopum Rhemenſem, ſuper eadem cauſa, quæ incipit: *In his quæ ad cultum Diuinum* &c. Quæ omnes Litteræ cùm viuente adhuc S. P. Franciſco ad inſtantiam vel querelas Fratrum ſint datæ; Manifeſtè in-

Digitized by Google

ſertur: Prohibitionem S. Patris de non petendis Litteris in Curia Romana, non ſe extendere ad quaſcunque Litteras. Et ampliùs res manifeſtatur ex poſtulationibus Declarationum in Regulam poſt mortem ejus, nec non facultatum Apoſtolicarum ad munia Prædicationum & Confeſſionalium ritè obeunda &c. Quæ cùm non niſi à S. Sede (vt plurimum pro vniuerſo orbe neceſſariò) concedi non poſſent, neceſſariò in Curia Romana pro ſimilibus Litteræ peti debebant.

RESOLVTIO II.

Quid prohibuerit S. Pater per prohibitionem petendi Litteras in Curia Romana.

S. *Pater Franciſcus per Litteras, quas prohibet peti in Curia Romana præcepto Obedientiæ, ſolùm intellexit Litteras, quæ aliquam manutentionem, vel Juridicam Actionem contra Regulam aut continent, aut ſapiunt*; quia tales aut ob tranſgreſſionem Regulæ, quæ Jus omne Politicum Fratri Minori interdicit, vel propter ſpeciem hujuſmodi Juris, quam talis Litterarum impetratio ſonat, ſcãdalum generãt. Et hoc diſtinctè indicant verba Teſtamenti: *Non petant Litteras in Curia Romana neq; pro Eccleſia, neq; pro aliquo loco, neq; ſub ſpecie Prædicationis, neq; pro perſecutione ſuorum corporum, ſed fugiant ad aliam terram*, &c.

FF. Minores incapaces ſunt omninò Iuris Politici.

Notandum igitur 1. (vt ſæpiùs in hoc Opere ex profeſſo docuimus) FF. Minores ex Regula omnino incapaces eſſe omnis veri Juris Politici, ſiue Ciuilis omnis, vel quaſi Ciuilis, non tantùm in temporalibus, ſed etiam quaſi temporalibus, vt Eccleſiaſticis, & iis quæ ex adjuncto tantùm ſpiritualia ſunt. Vndè quidquid Frater Minor in rebus habere videtur, illud Juris alieni eſt, ſiue ſit vſus, ſiue miniſterii, ſiue obedientiæ & ſubjectionis, ac ſeruitutis. Sicut enim alieno viuit, alieno veſtitur, in alieno hoſpitatur: Sic in Miniſteriis ſuis, vt in Prædicationibus, nomine & Iure Eccleſiæ prædicat, Ius Eccleſiæ in Confeſſionali adminiſtrat: ita vt verè nihil Fratri Minori attribui poſſit, quod aliquo Titulo Juris Ciuilis vel quaſi Ciuilis habere cenſeatur; quippe qui & omne Jus propriæ voluntatis in abnegatione ſui dimiſit.

Sunt tamen capaces aliquarum obligationum ciuilium & quaſilium.

Notandum 2. FF. Minores, etſi non ſint capaces Juris Ciuilis, vel quaſi Ciuilis: eſſe tamen capaces obligationum aliquarum Ciuilium vel quaſi Ciuilium, quæ vel ex debito Obedientiæ, vel depoſiti, vel pacti, aut hujuſmodi oriuntur. Sic Frater Minor etſi in Eccleſiam vel domum, quam inhabitat, nihil Iuris habeat: obligatur tamen illam conſeruare, reparationem curare, quamdiu illam inhabitat, illam ab omni violentia defendere, à quocunque ei vſus conceſſus ſit. Sic depoſitum aliorum tenetur cuſtodire, ſi ſuſceperit, & cùm pactum fecit cum aliquo de obſequio vel miniſterio illi præſtando, tenetur illud adimplere: Sic obligationes Prædicationum & Confeſſionum contrahunt, vel titulo naturalis juſtitiæ, quia populi bonis aluntur: vel pacto quo interdum aliis Miniſterium ſuum addicunt.

F. Minor non poteſt petere Litteras in Curia Romana pro aliquo jure proprio in aliquem locum &c.

Dico itaque 1. *Non licet Fratri Minori petere Litteras in Curia Romana pro aliquo Iure proprio, & vero manutenendo vel acquirendo in aliquam Eccleſiam vel locum* &c. Ratio eſt: Quia ſupponitur hîc interuenire actus proprietatis prohibitus per Regulam Fratri Minori, dum ſibi vult domum vel Eccleſiam per recurſum ad Curiam Romanam Jure retinere, vel Jure proprio ſibi debitam probare. Et hic eſt ſenſus verborum Teſtamenti, quem S. Pater verbis ſequentibus indicat: *Sed* (inquit) *vbicunque non fuerint recepti fugiant ad aliam terram ad faciendam Pœnitentiam cum Benedictione Dei.* Dixi (*pro Iure proprio*) licet enim petere Litteras in Curia Romana pro Jure alieno in aliqua Eccleſia vel loco conſeruando. Explico: Vtitur Frater Minor Eccleſiâ vel domo, quæ in dominium Eccleſiæ tranſiit: ſi Frater Minor ab illa eiiciatur, vel in illa moleſtetur, licet recurrere & conqueri apud S. Sedem de Jure Matris Eccleſiæ violato, & Litteras ad impediendum Inuaſorem impetrare, & ad hoc Frater Minor obligatur. Ratio eſt: Quia Jure charitatis tenetur alienum dominium in re ſuis vſibus & cuſtodiæ depoſitum, quantum in ſe eſt, conſeruare & prouidere vt conſeruetur. Quo ſenſu *Nicolaus* 3. permittit vt FF. Minores, poſſint monere Prælatos & alios, ad quos pertinet prouidere, vt Teſtamentorum legata ſoluantur, vt piorum legatorum ſibi factorum Prælati executionem curent; Non quia in illa Jus habeant, ſed vt defunctorum voluntas adimpleatur. Monitio enim illa non eſt actio Juridica, ſed tantùm veritatis inſinuatio.

Poteſt autem pro jure alieno. *Imò quandoque ad hoc obligatur.* *Nota.*

Non poteſt petere ad aliquod jus in loco ſibi conſeruandum.

Dico 2. *Non licet Fratri Minori ſub ſpecie prædicationis vel ratione perſecutionis, petere aliquas Litteras in Curia Romana, ad aliquod Ius in loco vel Eccleſia ſibi conſeruandum.* Ratio jam dicta eſt; quia Frater Minor non eſt capax Iuris.

FF. Minores petendo in Curia Romana litteras, petunt ſatisfacere debito ſuo.

Dico 3. *Si quando petunt FF. Minores Litteras in Curia Romana pro Prædicationibus vel Officiis in aliquibus locis exercendis*; *Non prætendunt aliquod Ius proprium, ſed vt plurimum petunt ex debito ſatisfacere obligationi Obedientiæ, Iuſtitiæ, vel Charitatis.* Obedientiæ quidem: Vt cum Auctoritate Summi Pontificis, vel eorum ad quos ſpe-

Digitized by Google

In quo iſtud debitum conſiſtat.

ſpectat, mittuntur ad aliquas terras ad prædicandum & Sacramenta miniſtranda cum aſſignatione terminorum, vt ab antiquo factum eſt, in diuiſione & aſſignatione Prouinciarum & Conuentuum ac locorum Ordini Minorum: Ad hoc enim ad illa loca FF. Minores mittuntur, vt ſub obedientia in exercitiis ſibi à S. Sede Apoſtolica commiſsis fructificent. *Item:* Si paciſcantur cum Parochis & populis de miniſtrando Concionatore, qui certis temporibus & locis prædicet; FF. Minores obligantur ex juſtitia in illis locis tempore indicto prædicare: Et aliæ multæ quæſtiones aliquando ſunt motæ & mouentur ſuper aſsignatione & diuiſione terminorum & ſeruitiorum inter Ordines Religioſos, ſuper quibus petuntur Reſolutiones à Curia Romana, cujus ſolâ Auctoritate & Litteris obortæ quæſtiones ſedari poſſunt. In his itaque FF. Minores non ſua Jura defendunt, ſed fideliter Obedientiæ & obligationibus ſuis ſatisfacere contendunt, abſque aliquo veri Juris Ciuilis, vel quaſi Ciuilis Titulo. Cùm enim juxta *S. P. N. Franciſci* doctrinam *Collat.* 10. Fratres Minores in adjutorium Clericorum miſsi ſint, ad animarum ſalutem, vt quod in illis inuenitur minus, ſuppleatur ab illis: Sintque velut Operarii ad culturam Vineæ aſſumpti, Aut (vt benè *S. Bonauentura* in Opuſculo illo, *Quare FF. Minores prædicent*) ſint ſocii aſſumpti ad Petri Nauiculam, vt Petrum ad- [illegible] in Captura piſcium, quia præ multitudine rete rumpebatur: Ex his Titulis Obligationem fidelitatis contraxerunt, cui etiam, monito Domino Vineæ & Piſcationis Præſide, per ſincerum laborem ſatisfacere volunt, vt ſic teneant Domini auctoritatem, ſerui autem exhibeant ſibi commiſſam operam & laborem.

FF. Minores dati ſunt in adjutorium Clericorum.

Intentio primaria S. Franciſci fuit omnes conuertere & vincere humilitate & patientiâ.

Fuit porrò ſemper intentio S. Patris, vt Fratres ſui non aliquo Jure, vel Juris auctoritate ſuas operas impenderent, ſed patientiâ & humilitate vincerent: Verùm Eccleſiæ aliter viſum eſt, quæ voluit populis ſuis ſatisfieri, & Operarios conductitios in Meſſem mittere ſub modis & legibus ſuæ beneplacitæ voluntatis. Mens primaria S. Patris benè explicatur *Colloq.* 14. *Tom.* 3. *Opuſc.* vbi hæc narratio continetur: *Ex Fratribus* (ait Textus) *quos binos in omnem terræ Regionem ex Comitiis Generalibus Aſsiſii (vbi ſupra quinque millia ex omnibus Prouinciis conuenêre) ad diſſeminandum Verbum Dei tranſmiſit, quidam cum mærore tranſeuntes, apud eum conqueſti ſunt, quòd ab aliquibus Epiſcopis repulſi in eorum Diœceſibus prædicare non potuerint, dicentes: Pater ad terras quas aſsignaſti, tranſiuimus, mandatis tuis obediuimus, votis tamen non ſatisfecimus, nec pro voto populis profecimus. Plures enim Pontifices è Diœceſibus ſuis nos pepulerunt, & quidem (vt pauperibus ſæpè contingit) tamquam ignotos & ſuſpectos non modicis injuriis affecerunt. Impetra ergo Pater à ſummo omnium Pontifice licentiam & priuilegium, vt vbique terrarum licèt Epiſcopi contradicant, prædicare valeamus. Quos B. Pater piè increpans ait: O Fratres mei Dei voluntatem ignoratis, & mihi inſipienter auferre vultis mundi victoriam. Vult etenim Dominus Ieſus Chriſtus, vt mundum in profunda ſubjectione & humilitate vincam, & maximo opere omnes animas ad ipſum traham per humilitatis exemplum. Fratres mei; omnes verbo conuertetis, ſi omnibus, factis vos humiliatis* &c. Hæc fuit intentio S. Patris, hæc fuit prima norma Ordinis, hæc fuerunt exempla poſteritatis; Donec S. Sedes & Eccleſia Mater videns Operariorum neceſsitatem, Paſtorum paucitatem, plurimorum inertiam aut incapacitatem, populorum & Animarum indigentiam; leges præfixit, Operariis ſubſidiariis labores & operas demandauit, Illos à malorum dominorum moleſtiis liberos eſſe voluit, omnibus ſui operis modos & terminos præſcripſit: quos cum debito fidelitatis obſeruare ſpecialiter FF. Minores voto obedientiæ S. Romanæ Eccleſiæ adſtricti teneantur non eſt mirum ſi aliquando querimoniæ ad Patrem familias deferantur: Non quibus Jus aliquod expetatur, ſed vt bonum Patris familias fidelitate Operariorum & laborantium conſeruetur.

Nulla littera à Curia Romana requiſita aut recepta à FF. Minoribus quæ aliquod Jus Ciuile ſapiat.

Itaque Romanas Litteras ad aliquod Jus proprium conſeruandum, nunquam FF. Minorum Ordo requiſiuit; quæ fiebant inter Fratres & filios, vt aliquando Joſeph Patri, retulerunt, nè ſceleris arguantur. Vnde ſi Litteræ Pontificiæ venerint: ad Eccleſiam conſeruandam, ad ſolatium Animarum, ad Operariorum animos corroborandos venerunt. Nulla autem poteſt in hanc horam exhiberi littera Ordini data, aut Ordine recepta, quæ Jus aliquod Ciuile, vel quaſi Ciuile ſonat: Vnde S. Patris intentio Teſtamentaria ita eſt ſeruata ad Regulæ obſeruantiam, vt tamen fideles obedientia ad ſanctam Matrem Eccleſiam debuerit non ſolum ex intentione Sanctiſſimi Patris, ſed etiam ex expreſſo illius voto intemerata permanere.

Digitized by Google

ADMONITIO
PIA.

Nota.

CHaritatiuos Interpretes obteſtor, vt in ſuis interdum Iudiciis verè temerariis, verè injuſtis, litteram hanc attendant: Et ſic Litteras Curiæ Romanæ, ſi quæ interdum in gratiam FF. Minorum adueniant interpretentur vt ſciant Litteras Obedientiæ & ſeruitutis eſſe, in eis non laborem minuentes, ſed potius augentes, non tam ad quietem & ſolatium illorum, quàm ad laborantium confortationem & laborum augmentum.

QVÆSTIVNCVLA V.

Quid de præcepto non mittendi Gloſſas in Regulam & Teſtamentum?

NOn caret etiam ſuis difficultatibus præceptum per obedientiam in Teſtamento ſuperadditum. *Et omnibus* (ait S. Patriarcha) *Fratribus meis Clericis & laicis præcipio per Obedientiam, vt non mittant Gloſſas in Regula, neque in iſtis verbis*, dicendo: *Ita volunt intelligi, ſed ſicut Dominus dedit mihi ſimpliciter* & purè *dicere & ſcribere, ſine gloſſa intelligatis, & cum* ſancta operatione *obſeruetis vſque in finem.*

Quod præceptum conſonat cum voluntate Chriſti Regulæ dictatoris, quando coram *F. Helia* & Miniſtris, qui ſecundæ Regulæ aduerſabantur, Chriſtus in nube apparens obſeruandam declarauit Regulam à ſe dictatam: *Ad litteram, ad litteram, ad litteram, ſine gloſſa, ſine gloſſa, ſine gloſſa.* De qua Declaratione aliàs *Fundamento* 5. *Titulo* 5. §. 1.

RESOLVTIO I.

Quales Gloſſæ in Regula & in Teſtamento S. Franciſci prohibitæ ſint.

NOn *ſunt per hæc verba Teſtamenti, aut Declarationem Chriſti Domini prohibitæ ſinceræ Interpretationes Regulæ, quibus verba ſimpliciter, & verborũ ſenſus, aut mens & intentio Inſtitutoris fundamentaliter exponitur:* Ita latiùs docuimus *loco & Fundamento ſuprà citato*: vbi & locum Teſtamenti expendimus. Vbi etiam §. 2. juſtificauimus *Expoſitionem* 4. *Magiſtrorum F. Alexandri de Hales, F. Joannis de Rupella, F. Roberti de Raſtia, F. Richardi ſiue Rigandi*, qui ad *annum* 1242. electi fuerant à Capitulo Generali Montiſpeſſulano ad litteralem Expoſitionem inſtruendam ſimpliciter & abſque Gloſſa. Quæ Expoſitio in Capitulo Generali Bononiæ poſteà examinata, & tamquam purè litteralis approbata fuit. Iuſtificauimus etiam Expoſitiones *S. Bonauenturæ* & *Hugonis de Dina*.

RESOLVTIO. II.

TVm à Chriſto Dictatore Regulæ, tum à S. Franciſco Scriptore reprobatæ ſunt Gloſſæ & Interpretationes, quæ Regulam ſeu verba Regulæ à ſenſu proprio & ab intentione Inſtitutoris deuio, impurè intrepretantur. Vide *Fundam.* 5. *locis citatis.*

RESOLVTIO III.

Sub qua obligatione & vnde.

PRæceptum in Teſtamento poſitum de non mittendis Gloſſis in Regulam, aut de non diminuendo vel addendo ad Teſtamentum, obligat in materia graui ad peccatum mortale, non ex vi Teſtamenti, ſed ex ſubſtrata materia, per ſe, & Iure diuino prohibita. Ratio eſt: Quia in regraui prohibita eſt omnis falſitas, & doctrina errorem inducens: ſed Gloſſæ alterantes ſenſum Regulæ & Teſtamenti continent falſitatem, & errores ſeminant, ergò in regraui ſunt prohibitæ ſub mortali. Res autem grauis expendenda eſt: ſi Gloſſa aliquod præceptum, vel formale, vel æquipollens, aut aliàs obligans contingat, & à vero ſenſu & mente Auctoris deflectat. *Item*, ſi ex alterata Intentione Inſtitutoris per Gloſſam arbitrariam naſcantur abuſus, Regularis diſciplinæ relaxationes, aut in diſciplina Regulari impertinentes obſeruationes, quæ Religioni graue damnum inferunt. *Item*: ſi ad ſimilia aliis Interpretibus viam aperiant. Quod etiam de Teſtamento dicendum eſt, cùm Teſtamentum ſit vt plurimùm Compendium Regulæ, vel declaratio Spiritus & intentionis S. Patris. Vndè hoc eodem fundamento *Nicolaus* 3. prohibuit tantis pœnis & cenſuris ſuam Declarationem: *Exiit qui ſeminat*, gloſſari, quia ex hujuſmodi gloſſis deſtructio veræ Interpretationis & conſequenter Obſeruantiæ Regulæ naſcitur, aut quæ ſunt veriſſima & certiſſima, in dubium vertuntur, & tota virtus Scripturæ euaneſcit.

Grauitas materiæ in hoc, vnde expendenda.

Teſtamentum S. Patris qualiter acceptandum & obſeruandum.

Ex dictis autem omnibus manifeſtum eſt: Quâ reuerentiâ Sanctum beatiſsimi Patris Teſtamentum ab omni vero Filio ſuſcipiendum ſit; quâ deuotione obſeruandum; quàm inutiliter ad judicium S. Sedis pro illius Interpretatione Scrupuloſi Fratres recurrerint, renitente B. Generali *Joanne Parente*, quid S. Sedis Reſponſio honoranda prudentiſsimè intulerit. Æquiparauerat Teſtator ſuum Teſtamentum Regulæ, non quia obligationem nouam

Digitized by Google

uam ſuperaddidiſſet, ſed dumtaxat, quia per Teſtamentum, quæ in Regula dictante Chriſto poſuerat, confirmabat, & inſuper ſuam in illis intentionem & ſpiritum vocationis ſuæ declarabat: Nullam porrò nouam obligationem induxiſſe, verba ejus declarant cùm dicit: *Et non dicant Fratres, hæc eſt alia Regula* &c. Et idipſum Summi Pontifices reſponderunt.

Quid in Teſtamento contineatur.

Porrò cum Teſtamentum contineat ferè Compendium Regulæ in iis quæ poterant aliquod dubium cauſare: Partim quæ in ipſis Regulæ præceptis continebantur, expreſsit, ad quæ Fratres ex vi voti tenebantur: Partim aliqua ſuperaddidit, quæ Jure Diuino Naturali aut Poſitiuo aliàs prohibita erant, vt in Quæſtiunculis explicatum eſt. Stet igitur Reſponſio Summorum Pontificum: Vt *Franciſcus* Chriſti Confeſſor piam ſuam intentionem in iſto ſuo Teſtamento ſine mandato aperuiſſe credatur: Et quòd Fratres juſtis votis & deſideriis ſanctis ſui Patriarchæ affectare debeant omnimodè conformari: Non obligati tamen ſub peccato aliquo mortali ad illius obſeruantiam, niſi aliàs ex Regula ipſa vel aliunde Iure Diuino vel Humano teneantur. Et in hoc cardo omnium Quæſtionum piè, juſtè & ſanctè diſponitur ad januam omnis veritatis aperiendam vel claudendam.

Digitized by Google

BREVIS CHRONOLOGIA

MONARCHICI STATVS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

tam

in SVCCESSIONE continuata, & non interrupta, MINISTRORVM GENRALIVM;

quàm

in conſtanter aſſerta, & conſeruata OBSERVATIONE REGVLÆ à Chriſto dictatæ

à

ſua origine vſque ad præſentem diem.

PRÆFATIO.

PRæſumptuoſus nonnullis videbitur hic Titulus, ſicut & calamus Scriptoris; pauperculo enim Gregi MONARCHIAM adſcribere, ſuperbiam ſonat; Ordini, toties relaxationibus afflicto, & in tot Congregationes diuiſo, & velut ſciſſo, conſtanter conſeruatam obſeruationem Regulæ, vt à Chriſto dictata eſt, addicere, præſumptionem inuerecundam ſapit. Verùm attendat prouidus & non præuentus Lector: Nos hîc nomine MONARCHIAE pompas & imperia Politica non reſpicere; ſed vnius Superioris regimen, multis curis, graui ſollicitudine, & conſcientiæ o- *Status Ordinis Minorum cur Monarchicus dicatur?*

nere circumſeptum; quorum cauſâ MONARCHA, ſiue Præfectus hujus MONARCHIAE Minoriticæ vocatur MINISTER & *Seruus totius Fraternitatis.* Nec poſſumus aliter loqui, quia regimen illud Monarchicum ſub præcepto Ordini ex Regula impoſitum eſt *c.* 8. ac in tali qualitate à prima origine Chriſto dictante, ſic inſtitutum eſt & demandatum: *Vniuerſi,* inquit, *Fratres vnum de Fratribus iſtius Religionis teneantur ſemper habere* GENERALEM MINISTRUM, *& Seruum totius Fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire.* Et quidem ſub *vniuerſis Fratribus,* vniuerſitas totius Ordinis indicatur, ita vt ſingula & omnia indiuidua Ordinis comprehendat: *Vnum de Fratribus,* excludit pluralitatem *Capitum,* & concludit quòd *Caput* debeat eſſe homogeneum, ejuſdem, ſcilicet, Regulæ & Profeſsionis: Cùm dicit, *ſemper,* omne tempus includit; nec permittit vacationem MONARCHIAE, & Regiminis: Cùm audis, MINISTRUM *& Seruum,* non pompam præfecturæ, ſed ſeruitutem cogita: Cùm addit, *totius Fraternitatis,* omnes à Fraternitate excludit, qui vni illi *Capiti* non obediunt, ideoque addidit, *& ei teneantur firmiter obedire.* Porrò de Electione diſponit, tam vacante ſede, quàm deficiente vtili regimine, vt MONARCHA ille ſciat, non ſibi ſed Religionis vtilitati ſe eſſe conſtitutum. Hic eſt MONARCHICUS ille STATUS intrà Ordinem, qui deſcendit per PROTECTOREM à Summo Eccleſiæ MONARCHA, eique in *Hierarchico Statu* ſubjicitur. Qualiter verò hic STATUS MONARCHICUS à Monade regiminis dictus, abſque vlla interruptione ab initio Ordinis vſque ad hæc tempora durauerit, infrà per Suc-

Regulæ c.8. Textus 1. Explicatur.

Succeſsionis lineam ordinatam oſtendetur.

Major fortè occurret difficultas in demonſtratione Obſeruantiæ intemeratæ, & non interruptæ, illius ſanctæ Regulæ, vt à Christo S. *Franciſco* dictata eſt; ſperamus tamen illam demonſtrare, innixi promiſsioni S. Patriarchæ à Christo factæ, de qua S. Bonauentura in Legenda majori: Cùm enim B. P. Franciscvs, ſemel malis turbatus exemplis aliquorum Fratrum, anxio ſpiritu miſericordem Patrem precaretur pro filiis, reſponſum hujuſmodi reportauit à Domino: *Cur tu pauper homuncio conturbaris? An ego te ſuper Religionem meam ſic Paſtorem inſtitui, vt me principalem neſcias eſſe patronum? Hominem ſimplicem ad hoc te conſtitui, vt quæ in te fecero, non humanæ in te induſtriæ, ſed ſupernæ gratiæ adſcribantur. Ego vocaui, ſeruabo, & paſcam, & aliis excidentibus alios ſubrogabo, ita vt ſi nati non fuerint, faciam illos naſci. Et quantiſcunque fuerit impulſibus paupercula hæc concuſſa Religio, ſalua ſemper meo munere permanebit.* In hac igitur promiſsione Christi, S. Patriarchæ facta, ſtat linea hujus declarationis perpetuatæ obſeruantiæ Regulæ; Si enim veros obſeruatores promittat aliis excidentibus ſemper ſubrogare, & ſi nati non fuerint, facere illos naſci, ac vt olim de veris Iſraëlitis, *de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abrahæ*; hoc ipſum inueſtigandum aſſumimus, nimirum: Qui illi fuerint, qui etiam in magnis Ordinis afflictionibus fuerint veri filii S. P. Francisci, Regulæ ipſius obſeruatores, in quibus verum ſeruatum ſit ſemen, & Ordinis integritas? Scimus enim, *Quòd*, juxta Apoſtolum ad Rom. 9. *non exciderit verbum Dei*, nec Christi Iesv filii ejus: Scimus, quòd ſicut *non*

Obſeruatio Regulæ difficilius probatur, quàm ſucceſsio Generalium.

S. Bonau. in legenda, ma.

Probatio obſeruantiæ innititur promiſsioni Chriſti.

Lucæ 3. verſ. 8.

Rom. 9. verſ. 6.

Verſ. 7. *omnes, qui ſunt ex Iſraël, ii ſunt Iſraëlitæ*, nec *qui filii*
Verſ. 8. *carnis, hi filii Dei, ſed qui filii promiſsionis æſtimantur in ſemine*: Ita non omnes habitu & apparatu *Fratres Minores*, illos veros Minores fuiſſe; nunquàm tamen defuiſſe in Ordine veros obſeruatores, in quibus obſeruantia Regulæ, ſub Monarchico Capite, obſeruata fuit: Scimus & in Ordine verificatum eſſe reſponſum ad *Eliam*; Quod quamuis prophetas & primos patres aliqui velut occiderint, & altaria veræ obſeruantiæ ſuffoderint; ita vt vnus fortè putaretur ſolus remanere; Deum tamen in Religione Franciſcana, omni tempore cujuſcumque tempeſtatis vel relaxationis, ſemper

Nunquam defuerunt veri obſeruatores Regulæ.

Rom. 11. verſ. 4. *reliquiſſe ſibi ſeptem millia virorum, qui non curuauerunt genua antè Baal.* Hoc intendo in hac Chronologia clarè demonſtrare, Hoc in funiculo Eccleſiæ Catholicæ Romanæ oſtendere volo; in qua optimè probatur Eccleſia Sancta, Catholica, Apoſtolica ſemper contra portas inferni præualuiſſe: Quia etſi maximæ orbis partes ab illa interdum defecerint; ſemper tamen Fides Orthodoxa manſit in Sede Petri, Concilio Apoſtolorum, Conciliis Generalibus, & filiis fidelibus Romanæ Eccleſiæ obedientibus, quantumuis reſpectu orbis corrupti puſillo grege. Faueat cœptis Deus.

PRI-

Digitized by Google

PRIMVS
ORDINIS FRATRVM MINORVM
MINISTER GENERALIS
ac
FVNDATOR INCLYTVS,
SS^mus^. P.N.FRANCISCVS Aſsiſienſis.

ANno *ſalutis* 1210. SS. P. N. *Franciſcus*, Ordinis Minorum Fundator inclytus; renuntiatus eſt *Miniſter Generalis* per *innocentium III.* ipſo, ſcilicet, die, quo primam Regulam approbauit, & ipſius ac Sociorum profeſsionem propriis manibus excepit, & prædicandi pœnitentiam omnibus facultatem fecit. Etſi enim à prima ſua conuerſione Socios habere cœperit, & fideles priuatis exhortationibus ad pœnitentiam animare, tamen cùm Regulam necdum approbatam haberet, nec Socii aliquam profeſsionem emiſiſſent, ſicut nec Superior Regularis dici potuit, ſic nec tunc *Generalis Miniſtri* officio functus dicendus fuit, cùm officium illud necdum inſtitutum & approbatum fuerit. Hoc igitur ipſo, quo Pontifex Regulam, & Ordinem Fratrum Minorum, confirmauit, & profeſsiones excepit, S. Patrem Ordini & Fraternitati huic *Miniſtrum Generalem* præfecit: qui enim ab *anno* 1206. Generalatum ejus computant, in hoc quidem decipi deprehenduntur, quòd annum Generalatus ſui ab anno conuerſionis, quo Socios habere cœpit, numerent: etſi enim aliquibus Fratribus tunc, vt Pater & inſtructor, pręſederit, *Generalis* tamen *Miniſtri*, & Superioris Regularis, nec nomen, nec rem, habere potuit ante Regulæ approbationem, & ſuam ſuorumque primam profeſsionem, quia hæc ſuperioritas per Regulam illi aduenit. Vnde in *Miniſterio Generali* ſexdecim tantùm annis Religionem rexiſſe, vt *Miniſter Generalis*, dicendus eſt. videlicet, ab *anno* 1210. vſque ad annum 1226. quo obiit.

Quando S. Franc. Generalis Ordinis Miniſter effectus ſit.

Errant, qui ab anno conuerſionis ejus 1206. Generalatum ejus computant.

16. annis Ordinem rexit, vt Generalis.

Quantus vero ardor, feruorque Religionis, ipſo viuente, extiterit, probant vitæ Sociorum ejus duodecim; Inter quos primus, F. *Bernardus de Quint aualle*, ad Diuinæ ſapientiæ fontem penetrans., ſecreta Scripturarum Diuinarum pandebat, & conſolationibus ſupernis replebatur: *F. Ægidius*, vt alter *Paulus*, ad tertium vſque cęlum rapiebatur, & cæleſtibus poteſtatibus ſe ingerebat: F. *Philippus Longus*, ab Angelo calculo

Ipſo viuente quantus fuerit feruor Religionis.

ignito, vt Iſaias, tactus, purgatiſsimi ſpiritus euaſit: F. *Silueſter* cum Deo vt amicus cum amico familiaribus colloquiis delectabatur: F. *Ruffinus*, Nobilis de Aſsiſio, in vita ſanctificatus, & in cælo canonizatus habebatur: F. *Petrus Cathaneus* vitâ ſpectabili ita eminebat; vt tamquam ſol inter aſtra Dei ſuſpiceretur: F. *Leo* prophetico ſpiritu clarebat: F. *Maſſæus* ad humilitatis fundum deſcenderat: F. *Moricus* auſteritatis anguſtiis, herbis & leguminibus ſolis victitans, continebatur. Et B. Pater perfectum Fratrem Minorem depingere volens ex Diuinis præuentionibus & dotibus Sociorum (in Speculo vitæ Sociorum c. 66. optabat illi F. *Bernardi* fidem; F. *Leonis* ſimplicitatem & puritatem; F. *Ægidii* eleuatam in contemplatione mentem; F. *Maſſæi* deuotum eloquium; F. *Iuniperi* patientiam; F. *Ioannis de Laudibus* fortitudinem corporalem & ſpiritualem; F. *Rogerii* charitatem; F. *Lucidi* ſolitudinem, & ab omni re temporali abſtractionem.

Speculũ vitæ Sociorum c. 66.

Veri F. Minoris, deſcriptio.

1. Generale Capitulum Aſſiſii celebratur.

Tempore ſui Generalatus celebrata ſunt quatuor Capitula Generalia. Primum *Aſsiſii* in S. Maria de Angelis *anno* 1226. ſub *Honorio* III. In quo de Religionis nouiter inſtitutæ ſtatu, & magno Dei fauore, actum eſt, & ad omnes partes fidelium Fratres dimiſsi ſunt, inſtituto ex iis ſemper aliquo Miniſtro, ita vt totam Europam ex hoc Capitulo Fratres dimiſsi penetrârint. Omnibus etiam Superioribus auctoritas data eſt nouitios recipiendi, cùm antè ſolus S. P. *Franciſcus* ſuo Sodalitio aggregandos recepiſſet.

2. Ibidem cui interfuerunt 5000. Fratrum.

Secundum Capitulum celebratum fuit *ibidem*, *anno* 1229. Ad quod ex omnibus orbis partibus quas penetrauerant, conuenerunt Fratrum quinque millia, præter eos, qui in Conuentibus ad Diuina & domeſtica peragenda officia remanſerant. Quod Capitulum etiam vocatum eſt *ad Storeas*, eò quòd ob multitudinem Fratrum, deficientibus habitaculis, in *Storeis* vbique ſtratis Fratres dormire cogerentur. Adfuit & præfuit huic Capitulo Cardinalis Oſtienſis *Hugolinus*, primus Ordinis *Protector*; qui videns Ordinem Fratrum in tanta multitudine, ſimul & orationum feruorem, colloquiorum ſanctorum vtilitatem &c. admirans clamabat; *Caſtra Dei ſunt hæc.* Verè *Caſtra*; quippe in quibus pluſquam quingenti Fratres loricis, & ferreis camiſiis, ac catenis, ad carnem induti reperti ſunt. Adfuit & S. *Dominicus*, cum ſeptem Sociis, non minori ſtupore repletus in tali Fratrum multitudine tam ordinata, quibus velut diuinitùs miſſa cibaria adferebantur.

Vocatum eſt ad Storeas.

Præfuit D. Hugolinus 1. Ordinis Protector.

Gen. 32. 2.

Adfuit S. Dominicus.

Ordinationes hujus Capituli.

In hoc Capitulo ordinatum eſt: Vt in honorem *Immaculatæ Concept. B. Virginis*, Ordinis Matris, miſſa quolibet ſabatho cele-

Digitized by Google

celebraretur : Et vt nomina Apoſtolorum *Petri* & *Pauli* in oratione, *Protege nos* &c. exprimerentur, qui vtique Ordinis Patroni principales erant. Actum etiam eſt de paupertate & humilitate ſeruanda in habitaculis & domibus pro Fratribus conſtruendis, & de materia eorundem, Reſolutumque eſt, ut, quamuis de materia non eſſet omnium eadem ſententia, Fratrum tamen habitacula vbique humilia eſſent, & paupertatem ſaperent, juxta conſuetudinem regionum.

S. Pater in Syriam profectus, Heliam Vicarium inſtituit.

Ex hoc Capitulo miſsis denuò Fratribus per vniuerſum orbem etiam ad infideles, ipſe S. Pater in Syriam ad Soldanum ſuam miſsionem aggreſſus eſt, relicto *F. Helia* ſuo Vicario ad eorum Fratrum regimen, qui inter fideles conventus habebant, infelici tamen regiminis ſucceſſu, cùm *Helias* ex tunc ad relaxationes, magno Fratrum puritatem Regulę zelantium luctu, declinârit. Quæ cauſa fuit, vt S. Pater Italiam repetere coactus fuerit, & ſuæ Religioni penitiùs inuigilare.

Depoſito Heliâ Petrus Cathaneus ſubſtituitur.

In regreſſu igitur tertium Generale Capitulum *Aſsiſii* ad *annum* 1220. celebrauit in feſto S. Michaëlis, in quo abſoluto *F. Heliâ* à Vicariatu Generali, quem in ſua abſentia geſſerat, *F. Petrum de Cathaneo*, ſuum diſcipulum, & virum ſanctum ac ſuæ Regulæ zeloſum in ſuum ſucceſſorem, cui totum Religionis regimen incumberet, deſignare tentauit, ad quem finem S. P. Generalatui, & omni ſuperioritati renuntiauit, allegãs ſuas infirmitates multiplices, quæ illum à regimine Fratrum abſoluebant. Verùm Fratribus omnibus huic renuntiationi omninò refragantibus, quippe qui nollent alium Generalem à primo ſuo Fundatore agnoſcere, ſub titulo Vicarii Generalis *F. Petrus à Cathaneo* Ordini præfectus eſt, qui vix per annum in Vicariatu Ordinem rexit; in Martio enim anni ſequentis, non paruâ Ordinis jacturâ, mortuus eſt miraculis clarus.

Ex Dei reuelatione Helias reaſſumitur.

Ob ejus igitur mortem in ſequenti feſto Pentecoſtes S. Pater Fratres ſuos ad Capitulum Generale quartum *Aſsiſium* conuocauit, vt alius Vicarius Ordini ſubſtitueretur, atque in oratione aſsidua conſulto Domino reſponſum accepit, *Heliam* iterum in Vicarium reaſſumendum. Quod quamuis ſibi videretur durum, nimirum, hominem de relaxationibus conuictum, & ob relaxationes ab officio depoſitum, reſtituere; nihilominus Dei judicia adorans, qui nouit etiam de malis bona elicere, *Heliam*, in Vicarium denuò reaſſumendum propoſuit, & de facto in Vicarium reaſſumi curauit. In quo officio vſque poſt mortem S. Patris continuauit, ſcilicet vſque ad *annum* 1227.

Hîc

Digitized by Google

Obſeruantia Regulæ conſeruatur viuente S. Franc.

Hîc porrò notandum eſt: Regulæ obſeruantiam toto tempore, quo S. Pater vixit, ejus vigilantiâ conſeruatam fuiſſe; etſi enim aliqui relaxationes molirentur, nunquam tamen fuerunt publicè admiſſæ, aut permiſſæ, ſed à S. Patre condemnatæ, & ejus monitionibus ac mandatis correctæ. Vnde in Collatione 25. interrogatus à quibuſdam, quarè non corriperet defectus, qui in Ordine fiunt, reſpondit: *Quouſque,* ait, *habui prælationis officium ſuper Fratres, & ipſi permanſerunt in vocatione & profeſsione ſua, licet à principio meo conuerſionis ſemper infirmus fuerim, cum parua mea ſollicitudine ſatisfaciebam eis exemplis, & prædicationibus.* Poſteà referens cauſam, cur actualem prælatuarum dimiſiſſet, ſubnectit: *Verumtamen,* ait, *vſque ad diem mortis meæ non ceſſabo exemplo & operatione docere Fratres ambulare per viam, quam mihi Dominus oſtendit, & quam ego jam docui verbo & exemplo, vt ſint inexcuſabiles coram Domino.* Etſi igitur actuale Generalis officium S. Pater reliquiſſet, Fundatoris tamen reuerentia, & habitualis Miniſterii Generalis dignitas in eo remanens, hoc efficiebat, vt, & Vicarii Generales, & Capitula Generalia, ejus mandatis parerent.

Collat. 25.

SECVNDVS GENERALIS

ORDINIS FRATRUM MINORUM;

F. HELIAS de Cortono.

Capit. Gener. Romæ.

ANno igitur 1227. Romæ Generale Capitulum quintum in vigilia Pentecoſtes congregatum eſt, aſsiſtente ſanctiſsimo Pontifice *Gregorio* IX. (qui juxta oraculum S. Patris *Honorio* III. ſucceſſerat) in quo electum fuiſſe in Generalem Miniſtrum F. *Heliam,* pietatis & noui zeli ad Ordinis decorem promouendum ſpeciem præ ſe ferentem, communior opinio eſt: Quamuis alii ſecundum Ordinis Generalem Miniſtrum F. *Ioannem Parentem* aſſerant, vt R^mus^ P. *Gonzaga,* in Origine Seraphicæ Religionis, in Tabula Generalium. Verùm ſi attendamus, quod hic annus fuerit 1227. certum eſt *Ioannem Parentem* Miniſtrum Generalem iſto anno electum non fuiſſe, qui ab omnibus, etiam à R^mo^ P. *Gonzaga,* dicitur electus *anno* 1230. Vnde vel dicendus eſt F. *Helias,* ſub titulo Vicarii Generalis, regimen Ordinis continuaſſe, Capitulo Generali in hoc conſentiente, cùm jam in morte S. Patris Vicarius eſſet, vel ſi titulum Miniſtri Generalis obtinuit, ſecundus Miniſter Generalis Ordinis adſtruendus eſt. Igitur locus

In eo Helias, vel Vicarius Generalis continuatus eſt, vel Miniſter inſtitutus.

Digitized by Google

locus hic ſub qualicumque qualitate vſque ad *annum* 1230. relinquitur F. *Heliæ*, qui cùm conſtet poſt mortem S. Patris vſque ad præfatum annum Ordini præfuiſſe, locum ſaltem Miniſtri Generalis ſuppleuit; quod inſinuat Memoriale Ordinis in Firmamento, *Qui*, inquit, *aliquanto tempore antè F.* Ioannem Parentem *locum Miniſtri tenuit.* Quæ omnia eodem ferè modo reſoluuntur à quodam antiquiſsimo Patre, & in rebus Ordinis verſato F. *Peregrino à Bononia*; qui tempore *Gundiſalui* Generalis interrogatus; quotus dictus *Gundiſaluus* in ſerie Generalium computari deberet, per Epiſtolam in hæc verba reſpondit: *Si*, inquit, *perſonæ tantùm Generalium recenſerentur, ille*, ſcilicet Gundiſaluus, *erat numerandus quintus decimus; ſi tamen duæ præfecturæ F.* Heliæ, *prima poſt obitum S. Franciſci, ſecunda poſt depoſitionem* F. Ioannis Parentis *computaretur, dicendus eſt ſextus Decimus.* In quibus verbis patenter diſcernit perſonas Generalium à præfectura; & F. *Heliam* in prima præfectura poſt obitum S. *Franciſci* non videtur inter perſonas Generalium computare, fortè quia locum tantùm tenebat.

Firmamentum.

Reſponſio F. Peregrini à Bononia.

Hoc porrò tempore zelatores Ordinis zelum ſuum oſtenderunt; quorum duces fuerunt S. *Antonius Paduanus*, & F. *Adam de Mariſco*, qui relaxatam vitam F. *Heliæ* abhorrentes, in faciem illi ſe oppoſuerunt, vt ſarta tecta Regulæ in obſeruantia conſeruarentur, vnde quamuis ab illo grauiſsima paſsi, ad *Gregorium* IX. ſuas querelas detulerunt; quibus permotus Pontifex *Heliam* à regimine Ordinis, propter ſuos exceſſus abſoluit.

Ob zelatorum querelas deponitur Helias.

TERTIVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. IOANNES Parens.

CONuocato igitur *anno* 1230. Capitulo ſexto Generali, non *Aſsiſii*, vt aliqui, ſed *Romæ*, F. *Helias* à *Gregorio* IX. anno 4. Pontificatus ſui depoſitus eſt, & omnium ſuffragiis electus eſt in Generalem Miniſtrum F. *Ioannes Parens*, natione Florentinus, Hiſpaniæ Miniſter, vir ſanctus & juſtus, qui totum Ordinem nudis pedibus viſitauit, & verus *Parens* omnium Fratrum fuit, omnibus viam veritatis verbo & exemplo oſtendens, nemini plus æquo parens.

Capit. Gener. Romæ.

Laus F. Ioannis Parentis.

Sub hoc Generali ſpiritus Regulæ viſus eſt innouari, & à quodam tepore reſuſcitari, & cùm quædam queſtiones ſuper nonnullis Regulæ articulis mouerentur, zelo purioris obſeruantiæ, pro illarum reſolutione, communi conſenſu,

recurſus habitus eſt ad *Sanctiſsimum D. Gregorium* IX. qui tempore S. Patris primus Protector Ordinis exiſtens ſummâ familiaritate eidem adfuerat, & omnes illius intentiones ſcrutatus fuerat, illius vtique in omnibus adjutor. Tunc prodiit illa declaratio, quæ incipit: *Quo elongati à ſæculo*. Data Anagniæ 4. Kal. Octob. Pontif. anno 4. Quia verò Pontifex aduerterat F. *Heliam*, qui ſecundæ Regulæ à Chriſto dictatæ, & ab *Honorio* III. approbatæ à principio ſe oppoſuerat, ex inde minus illius obſeruantiæ affici, coëgit illum coram ſe Regulam illam ſolemniter profiteri, vt nullam excuſationem de illius Regulæ obſeruantia prætendere poſſet.

Prodit Greg. IX. declaratio Regulæ.

Helias *cogitur regulam profiteri coram pontifice*

In hoc Capitulo pro reuerentia, quam S. *Franciſcus* erga Euchariſtiam mandauerat, ordinatum eſt, vt illa vbique in pixide argentea, claue obſerata ſeruaretur. *Item.* Ne Fratres nomine *Magiſtri* appellarentur. Et vt relaxatis timor juſtè incuteretur, mandatum eſt, vt incorrigibiles abſolutè ab Ordine expellerentur. *Item*, Ne etiam Nouitii ſacerdotes confeſsiones audire permitterentur.

Ordinationes.

QVARTVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. HELIAS de Cortono.

Tumultuariè Helias *Generalis creatur.*

ANno 1236. conuocauerat Capitulum Generale ordine ſeptimum F. *Ioannes Parens* in Conuentu S. Mariæ de Angelis; in quo, peſsimo exemplo, Vocales, qui *Heliæ* fauebant, tumultuariè, violento impetu, in Conclaue ingredientes, F. *Heliam* Generalem acclamârunt, & continuatâ violentiâ in locum Generalis intruſerunt; prætextum ſumentes, quòd à S. *Franciſco* in morte Generalis relictus eſſet, & ei Ordinem ſuum commendaſſet. Confuſionem videns B. M. F. *Ioannes Parens*, habitu detracto, ſeminudus in medium prorupit, & genibus flexis de defectibus in regimine commiſsis culpam agnouit, & *Generalatus* officio reſignauit. Interim contentiones ſuſcitatæ ſunt, zelatoribus Regulæ F. *Ioannem Parentem* continuare volentibus, eoque res deuenit, vt deferretur negotium ad Pontificem; qui à filiis tenebrarum *Helianæ* relaxationis deceptus, *Heliam* Generalem confirmauit, peſsimo ſemper effectu. Nam *Helias*, peſsimus hypocrita, per hanc eleuationem ferocior factus, primò ſub titulo viſitandi Ordinem, Viſitatores ſui genii mittens, relaxatio-

factum laudabile Joannis Parentis.

Helias *confirmatur à Pontifice.*

tio-

Digitized by Google

tionibus Ordinem diſſoluere tentauit, impetratis multis priuilegiis contrà Regulæ puritatem; & cùm Socii BBmi Patris, ac puritatis Regulæ ſectatores, firmiter ſe *Heliæ* opponerent, *Helias* captatâ ſuis hypocriticis & fictis pietatibus beneuolentiâ Summi Pontificis, ab illo auctoritatem impetrauit, vt in zelatores, tamquàm inobedientes, aduertere poſſet. Quod & fecit, & in omnes zelatores Regulæ ferociùs inſurgens, in eorum, Patrem zelo, pietate, doctrinâ, & vitâ ſanctâ omnibus præfulgentem, quem ſibi in Regulæ conſeruationem ad reſiſtendum relaxationibus præfecerant, crudelius animaduertit, & eum compedibus & vinculis conſtrictum carceri mancipauit.

Impetrat priuilegia contra Regulam.

Perſequitur Regulæ zelatores.

Hic fuit F. *Cæſarius* Spirenſis Theutonicus, & primus Theutoniæ ſiue Germaniæ Miniſter à S. *Franciſco* inſtitutus: Qui ad *annum* 1220. *Heliâ* à Vicariatu depoſito, cùm audiſſet S. *Franciſcum* prædicentem Fratres á Regulæ obſeruantia declinaturos, his verbis ad S. Patrem acceſsit: *Pater*, inquit, *firmiter propoſui Euangelium & Regulam, juxta puram intentionem, quam Chriſtus per ſe locutus eſt, vſque in finem, ejus gratiâ cooperante ſimpliciter obſeruare. Vnam à te poſtulo gratiam, vt ſi diebus meis Fratres à pura obſeruantia declinauerint, poſsim cum tua licentia & benedictione cum aliis ſinceris profeſſoribus à transgreſſoribus recedere, & ſeparatim Regulam obſeruare.* Repletus gaudio S. Patriarcha poſtulanti annuit, & eum amplexatus cum benedictione hæc verba intulit: *A Chriſto*, ait, *& à me ſcias, Fili mi, eſſe conceſſum, quod poſtulas.* Et in confirmationem manum ſuper caput ejus ponens dixit: *Tu es ſacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech.* Hoc igitur oraculo confirmatus *Cæſarius*, dum ſub *Helia* Generali vidit Regulæ obſeruantiam omninò conturbari, cauſam zelatorum Regulæ in ſe ſuſceperat, vnde & *Congregationi Cæſarenorum* initium dederat, qui ad aliquod tempus in ſiluas & loca deſerta ſub F. *Cæſarii* ductu ſe receperant ad Regulam in ſua puritate conſeruandam, donec aliud Deus prouideret.

F. Cæſarium incarcerat.

Licet recedere à Regula transgreſſoribus.

Pſ. 109. verſ. 4.

Nec Dei altiſsima judicia permiſerunt hanc Religionis plagam inultam remanere: *Cæſarius* enim, Deo ſic permittente, dum carceris oſtio aperto putat ante carceris januam aliquid aëris ad refrigerium captare, à cuſtode carceris fugam timente fuſte percuſſus, ipſo vulnere verus Martyr pro juſtitiâ obiit, illis verbis; *Pater dimitte illis, non enim ſciunt, quid faciunt*; &, *In manus tuas commendo ſpiritum meum*. Cujus animam, ipſâ horâ tranſitus ipſius, Summus Pontifex *Gregorius* IX. in quodam mentis exceſſu vidit, Angelis comitantibus, ſplendidiſſimâ luce circumdatam in cælum efferri; cumque Pontifex in-

Luc 23. verſ. 24.

Pſ. 30. verſ. 6.

Videt Pontifex animam Cæſarii in cælum efferri.

interrogaſſet, cujus anima eſſet, ab Angelo reſponſum eſt, eſſe animam F. *Cæſarii*, ob propugnatam Regulæ ſuæ obſeruantiam, à ſuis Martyrio affecti &c. *Cujus* (inquiebat Pontifici) *reddes rationem in die mortis tuæ, ob fidem nimis leuiter præſtitam aduerſario ejus*. Sic Deus prouidit ſecreto ſuo judicio, vt Regulæ Puritas a relaxationibus *Heliæ* vindicaretur, & ſanguine F. *Cæſarii* velut irrigata, multitudine verorum obſeruantium incrementa ſumeret, & à ſcoriis purgaretur.

QVINTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ALBERTVS de Piſis.

Heliam *deponit.*

IGitur *Gregorius* IX. terrore judiciorum Dei perculſus, & de peruerſitate *Heliæ* pleniùs informatus, coacto Capitulo Generali *Romæ* ad *annum* 1238. in profeſto Pentecoſtes, F. *Heliam* confuſibiliter à Generalatu depoſuit: & in medio Fratrum habitâ feruentiſsimâ oratione, de reſtituenda & ſtabilienda ſimplicitate & ſinceritate obſeruantiæ Regulæ, ſucceſſorem eligi mandauit. In *Heliæ* itaque *primi relaxatoris Ordinis* locum, communibus ſuffragiis, ſtatim electus & ſuffectus eſt, F. *Albertus de Piſis*, vir vitæ integræ, & religioſæ perfectionis, qui Miniſter Angliæ, Hiſpaniæ, & Germaniæ fuerat, & regiminis ſancti primitias vberes dederat.

SEXTVS GENERALIS ORDINIS FRATRUM MINORUM,

F. HAYMO Anglicus.

ET hîc adorandæ ſunt Diuinæ Altitudinis diſpoſitiones: Vir enim ſummæ perfectionis *Albertus de Piſis*, dum incipit pro puritate Regulæ laborare, intra paucos menſes expleuit tempora multa; nam electus ad 15. *Maii*, euocatur in cælum in feriis Natiuitatis B. Mariæ Virginis in Septembri, non ſine mœrore & planctu totius Ordinis. Cujus mortem lugens Pontifex, illud lugubre Carmen, quod incipit: *Plange turba paupercula, ad Patrem clama pauperum* &c. *vt nobis reddat orphanis, tanti Patris Vicarium*; miſit ad vniuerſas Prouincias, vt in choro legeretur, donec alius Generalis ſubrogatus eſſet: quæ

Luget Alberti obitum.

An-

Antiphona adhucdum ingreſſus ſum Religionem ad *annum* 1602. poſt Completorium feriis 4. canebatur.

Coacto igitur iterum Romæ Capitulo Generali ad *annum* 1239. præſente, & ſuffragia excipiente, *SS^mo* D. *Gregorio* IX. omnium votis Miniſter Generalis renuntiatus eſt, F. *Haymo de Veruersham Anglicus*, maximus Theologus, & totius ſpeculum honeſtatis: quem *Gregorius* confirmauit.

Hujus Generalis tempore, obſeruantia Regulæ, quæ hiemali velut brumâ percuſſa erat, refloruit: Nàm & ad tollendas varias quæſtiones ad *annum* 1242. F. *Haymo* Capitulum Generale *Bononiæ* indixit; in quo doctrinâ & religione clariſsimi viri, F. *Alexander de Ales*, F. *Ioannes de Rupella*, F. *Rigaudus* ſiue *Richardus*, & F. *Robertus de Baſtia* electi ſunt, vt habitâ cum F. *Gaufredo de Bria* Cuſtode Pariſienſi collatione, aliqua ſimplex, ſincera & litteralis expoſitio ſuper Regulam fieret; vnde *Expoſitio* illa *Qutouor Magiſtrorum* in Capitulo Generali examinata & approbata prodiit, & vt in Ordine toto legeretur, & teneretur, mandatum fuit. Plura in hoc Capitulo concluſa fuerunt: Vt de quæſtibus minuendis: De Ciſtercienſibus Monachis ad Ordinem non recipiendis. Quia autem aduertebat ex ſui prædeceſſoris F. *Heliæ* nimia præſumptione multa inordinata in Ordinem irrepſiſſe; voluit poteſtatem Generalis, & Prouincialium Miniſtrorum, Capitulo Generali velut ſubmittere. Quod cum grano ſalis accipiendum eſt, nimirum: Vt ſi aliqua ad Regulæ obſeruantiam, vel ad vniuerſale Ordinis, aut particulare Prouinciarum regimen pertinentia, determinanda eſſent, ea non à ſolis Generalibus vel Prouincialibus determinarentur; ſed judicio, & conſultationi, ac reſolutioni Capitulorum Generalium, ſiue reſpectiuè Prouincialium, remitterentur.

Obſeruantia Regulæ reſloret.

Prodit Expoſitio 4. Magiſtrorum.

Arctatur Miniſtrorum poteſtas.

In hoc etiam Capitulo inhabilitati fuerunt Laici ad officia Ordinis, nimirum, Generalatus, Prouincialatus, & Guardianatus. Quod non potuiſſe fieri, & contra Regulam eſſe, ab aliquibus reclamatum eſt: Puto autem id ritè factum à doctiſsimo Patre *Haymone*, quia illa officia ſecum vehunt Iuriſdictionem ſpiritualem, & curam animarum, cujus Laicus, vt Laicus, incapax eſt. In eodem quoque Capitulo, quæ de Summi Pontificis commiſsione in ritibus Officii Diuini F. *Haymo* diſpoſuerat, in Ordinem primùm cœperunt introduci.

Laici ad officia inhabilitantur.

Nota.

Digitized by Google

SEPTIMVS GENERALIS
ORDINIS FRATRVM MINORVM,
F. CRESCENTIVS Æſinus.

F. *Haymone Anglico* quinto ferè anno ſui Generalatus; ad *annum*, ſcilicet 1244. ad ſuperos abeunte, *Innocentio* IV. Summo Pontifice, *Genuæ* indicta ſunt Comitia Generalia. Quod audiens F. *Helias*, qui prætextibus quibuſdam componendæ pacis ad *Fredericum* II. confugerat, iterum cum ſuis aſſeclis multa molitus eſt, ſi quo modo ad Ordinis Generalatum iterum aſcendere poſſet; eo maximè, quòd à Pontifice accerſiretur, vt de rebus cum *Frederico* actis Pontificem informaret. Verùm infauſto omine ſibi ſua ceſsit aſtutia: deprehendit enim Pontifex ipſius dolos, & machinationes malitioſas contra Ordinem, & Regulæ veros zelatores, & obſeruatores: vnde datâ electione liberâ Generalis Miniſtri electus eſt canonicè F. *Creſcentius Æſinus*, Prouinciæ Marchiæ, vir ſenex, juſtus, & diſciplinæ zelo probatus; reprobatus verò eſt à Pontifice F. *Helias*, & omni gradu, gratiâ, & priuilegio priuatus, cujus malitiâ foris exundante hominis miſerrimum ſtatum declarauit: & quia prætextu cujuſdam indulti *Gregorii* IX. fultus, præſumebat Fratres aliquos ſibi aggregare, illis præſidere, cum illis Conuentum facere; vnde omnia illius machinamenta in Ordine fouebantur, ab *Innocentio* IV. in his Comitiis exauctoratus eſt, & inhibitum ſub pœna excommunicationis, ne quis illi adhæreret. Et hic fuit finis *factionis Helianæ*; Ipſe enim ex tunc velut in rabiem actus, apoſtata ab Ordine, ad *Fredericum* II. Imperatorem profugit, Eccleſiæ rebellis factus, ab Eccleſia excommunicatus; in qua excommunicatione perdurauit, donec finem vitæ ſuæ intelligens pro abſolutione ad Pontificem miſit, quam & miſericorditer obtinuit ante mortem, extra habitum tamen Ordinis (vt prædixerat S. *Franciſcus*) mortuus.

Fruſtra tentat Helias *in Generalem eligi.*

A Pontifice omni gradu & gratiâ priuatur.

Fit apoſtata, & ad Fredericum *profugit.*

Ne quis verò in tot turbis ſuſpicetur Regulæ obſeruantiam in Corpore Ordinis interruptam, hîc aduertendum eſt, vt benè in Annalibus ſuis ad *annum* 1244. adnotat P. *VVaddinghus*: Nimirum, Pugnantibus zelatoribus Regulæ contra apertè relaxatos, Corpus Religionis in medio ſiſtens inter extrema ſecurum iter tenuiſſe, ac ſolidæ Regulæ obſeruantiæ adhæſiſſe, ita vt nec exceſsibus nonnullis nimii feruoris zelato-

In his turbis Corpus Ordinis in obſeruantia perſtat.

Digitized by Google

latorum ſe immiſceret, nec ad defectus relaxatorum declinaret. Vnde iterum ob quæſtiones inſurgentes, ne puritas Regulæ violaretur, recurſus habitus eſt à Corpore Ordinis ad *Innocentium* IV. qui Pontificatus ſui anno 3. declarationem illam dedit, quæ incipit; *Ordinem veſtrum.* Data Lugduni 4. Kal. Octob. in qua multa dubia circa Regulam propoſita reſoluit. *Regulam declarat* Innoc. IV.

OCTAVVS GENERALIS
ORDINIS FRATRVM MINORVM,
F. JOANNES de Parma.

ANno itaque 1247. vt verior opinio habet, ex indictione Summi Pontificis *Innocentii* IV. (vt conſtat ex ejus litteris datis *Lugduni 6. Idus Maii Pontif. anno* 4.) celebratum eſt Capitulum Generale *Auinione*, quo ſe Pontifex cum tota ſua curia contulerat; in quo F. *Creſcentio Æſino* per litteras abſolutè officio renuntiante, omnium votis in Generalem Miniſtrum electus eſt F. *Ioannes de Parma*, tantâ quidem exultatione, vt ſpiritus S. *Franciſci* in eo reuixiſſeaſſereretur, congratulantibus illi Sociis S. Patris, qui ſuperſtites erant, inter quos B. *Ægidius* his verbis eum ſalutaſſe dicitur: *Benè veniſti*, inquit, *Pater, ſed tardè*: ob præcedentes nempè turbas, & alia, quæ irrepſerant. *Dictum B.* Ægidii.

Hic itaque Generalis, reſtaurandæ paci, & diſciplinæ incubuit, & amandatos velut in exilium Regulæ zelatores litteris conſolatus, omnes ad propriam Prouinciam reuocauit, tribus annis pedes vniuerſum Ordinem viſitauit, duobus ſociis contentus, vnâ tunicâ amictus; defectus abſque diſsimulatione correxit; Prælatos incapaces & inidoneos, ab officiis amouit; Ordinis primum decorem reſtituit, verumque paupertatis & humilitatis exemplar omnibus fuit. Porrò Diuinorum Officiorum tam ſincerus zelator fuit, vt Capitulum *Metis* celebrans, prohibuerit quippiam in choro legi, vel cantari, quod ab Ordinario Romano, vel Capitulo Generali approbatum, & pro Ordinis vſu ſuſceptum, non eſſet. Vnde grauiter condemnabat ſingulares ſæcularium, vel aliorum Regularium modos, vel ſonos introducentes: aſſerebat enim, quod *contra Regulam nemo ſit deuotus, & quòd ſic agens, non ſupererogare, ſed derogare dicendus eſſet* &c. Sub hoc igitur Generali obſeruantia Regulæ è nebulis & turbinibus, quibus tenebatur, velut nouo ſole in clariſsimum ſplendorem emerſit. *Quanta egerit hic Generalis pro Regulæ Obſeruantia.* *Zelat Diuina officia.*

NONVS

NONVS GENERALIS
ORDINIS FRATRVM MINORVM,
S. BONAVENTVRA à Balneo Regio.

De Parmæ cedit officio.

ANno 1254. *Alexandro* IV. ordinante celebratum eſt Capitulum Generale *Romæ* in Conuentu de Ara-Cœli, in Feſto Purificationis; in quo F. *Ioannes de Parma* allegatâ impotentiâ Generalatui ceſsit, & multâ inſtantiâ obtinuit, vt ad electionem ſucceſſoris Patres congregati procederent, quamuis totis duobus diebus Patres, & ipſe Pontifex inſtitiſſet, quatenus prædictus Pater in officio continuaret. Illo igitur non acquieſcente, inſtiterunt vt ipſe *de Parma* in electione futura primum ſuffragium ferret; denominauit itaque ſuo ſuffragio F. *Bonauenturam à Balneo Regio*, in quem ſtatim omnes conuenerunt, cùm eſſet omnis virtutis & pietatis ſpeculum.

I. Dat ſuffragium pro S. Bonau.

Sub hoc SS^mo^ Generali plura Capitula celebrata ſunt; totus enim ejus ſcopus fuit, vt puriſsimam Regulæ obſeruantiam ſuo nitori ſecundùm mentem Seraphici Fundatoris vbique reſtitueret.

Quantum S. Bonau. promouerit Obſeruantiam Regulæ.

Statuta ejus cæterorum fundamentum.

Primo igitur ad *annum* 1260 conuocauit Generale Capitulum *Narbonæ*. Vbi ad regularem diſciplinam, reuiſis omnibus, quæ ab initio in Ordine pro puriori Regulæ obſeruantia ordinata erant, exaltandam, Statuta ſub compendio condidit, & in illis omnia priora ad formam conuenientem ſub duodecim Capitulis reduxit. Quæ Statuta fuerunt velut Fundamentum omnium, quæ poſteà in Ordine condita ſunt. Multa hîc de Paupertate ſunt concluſa; plurima ad Regulæ præcepta pertinentia ad praxim claram reducta; *Innocentii* IV. declaratio in iis, in quibus à *Gregorii* IX. declatione videbatur declinare, auctoritate *Alexandri* IV. ſuſpenſa; ob habitum paſtoritium, & alias Religioſi habitus deformitates ab aliquibus vſurpatas, forma & figura vna habitus deſignata eſt, & ob excreſcens acumen Caputii pyramidalis ordinatum eſt, vt acumen quidem illud per ſcapulas retrò dependeret, cujus pondus, cum ob ſuam amplitudinem factum eſſet capiti importabile, commoditati & neceſsitati rotundo quodam operimento capitis ſuperaddito prouiſum eſt, & figura habitus ad normam, quæ adhuc modò uiget inter veros obſeruantes, reducta eſt. In eodem Capitulo Prouinciæ Ordinis, prioribus, quæ jam erectæ erant, aliis additis, ordine & terminis diſtinctæ fuerunt. Multa etiam circa Ritus Breuiarii

Formam habitus ordinat.

&

& Miſſalis piiſsime ordinata ſunt, quæ poſteà in vniuerſæ Ecclesiæ vſum tranſierunt.

Anno 1263. iterum ſanctiſsimus Generalis Comitia Ordinis *Piſis* congregauit: deinde *Pariſiis* ad *annum* 1266. & demum *Aſsiſii anno* 1269. necnon iterum *Piſis* ad *annum* 1272. Quæ omnia nihil ſpirarunt, niſi Regularem perfectionem, & in iis maximè, quæ ſunt Diuinorum Officiorum, pietatem & deuotionem. Quæ poteſt Lector videre in Chronologia hiſtorico-legali nuper edita.

In hoc Seraphico viro hoc obſeruandum. Tota ſua vita, præter alia opera, quæ in rebus toti Eccleſiæ vtilibus compoſuit, ſingulariter plurima edidiſſe Regularem Statum concernentia, ita vt verus frater Minor ipſius ſolius operibus ad apicem Seraphicæ perfectionis duci poſsit. Et 1. in eſſentialibus Regulæ manuducitur, per *Expoſitionem Regulæ*, quàm edidit; per *Reſolutiones variarum quæſtionum ſuper Regulam*; per *Apologiam de paupertate Chriſti*; per *Quæſtiones de Sandaliis Apoſtolorum* &c. quæ in ejus opuſculis continentur. Extant etiam duæ *Epiſtolæ* ad vniuerſum Ordinem miſſæ, quarum prior incipit: *Licet inſufficientiam meam.* Data Pariſiis *anno* 1257. in die S. *Georgii* martyris; altera poſterior, quæ incipit; *Quoniam ad hoc* &c. abſque data: in quibus de omnibus ad Regulam ſpectantibus Fratres inſtruit. In accidentalibus autem ad perfectionem ducentibus non defuit; vt in *Speculo diſciplinæ* pro Nouitiis; in *Itinerario mentis in Deum*; Item, *De ſeptem itineribus æternitatis*, & aliis variis. Ita vt de illo dici poſsit, quòd verbo, vitâ, & exemplo ſit & fuerit vnicum *Speculum veri Fratris Minoris*, quod ſpeciali miraculo Ordini Franciſcano reſeruauerat *Chriſtus*, dum precibus S. *Franciſci*, voto ad eum facto, è faucibus mortis puer ereptus fuit.

Ejus ſcriptis F. Minor ad perfectionem ducitur.

Porrò Ordinem rexit *octodecim* totis annis, donec ad Eccleſiæ vniuerſalis vtilitatem ad Concilium Generale Lugdunenſe euocatus, *Cardinalis S. R. Eccleſiæ*, & *Epiſcopus Albanenſis* eſt creatus.

Rexit 18. annis.

DECIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRUM MINORUM,

F. HIERONYMVS de Æſculo.

In Concilio Lugd. Æſculanus abſens eligitur.

SEraphicus Doctor S. *Bonauentura* ad Cardinalatum aſſumptus, in regimine quidem de mandato Summi Pontificis manſit vſque ad electionem ſucceſſoris, ſtatim tamen pro ſucceſſore Ordini præficiendo ad *annum* 1227. in feſto Pentecoſtes ſub Pontificatu *Gregorii* X. Capitulum Generale, tempore Concilii Generalis, Lugdunum conuocauit, eique præſedit: in quo F. *Hieronymus de Æſculo*, Prouinciæ Marchiæ (qui à legatione Conſtantinopolitana cum Legatis Græcorum ad Capitulum regrediebatur) electus eſt totius Ordinis Miniſter Generalis.

Qui ſuo officio ſatisfacere contendens indixit poſteà Capitulum Generale *Patauii*, cui tamen, cùm detentus eſſet Legationibus ad componenda bella inter Hiſpaniæ, & Galliæ Reges exorta, adeſſe non potuit, ſed miſſo F. *Bonagratia de Perſeceto* Bononienſi, qui vt Vicarius Generalis præſideret, & ſuam excuſationem ac mandata deferret, per eum ab officio (à cujus executione, variis à Summo Pontifice negotiis implicatus, impediebatur) abſolui popoſcit; quod tamen obtinere non potuit, ſed renouatis ſuffragiis iterum à toto Capitulo reelectus eſt. Verùm dum publicis ſemper Legationibus inſiſtit, *Cardinalis* tituli *S. Potentianæ* à *Nicolao* III. creatur; & nihilominus de mandato Pontificis vſque ad ſequens Capitulum Generale continuatur.

Aliis implicitus rogat ab officio abſolui, ſed fruſtrà.

VNDECIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. BONAGRATIA à S. Joanne.

F. *Hieronymo Æſculano* Cardinale, auctoritate Apoſtolicâ, officium Generalis Miniſtri continuante, *anno* 1279. indictum eſt Capitulum Generale *Aſſiſii*, quo Patres omnes vocales conuenientes ejus aduentum diutius expectare, monente Summo Pontifice *Nicolao* III. coacti ſunt, ob remoras iterum ex negotiis publicis emergentes. Aduenit tandem Ordi-

Digitized by Google

Ordinis Rector Generalis, & electione ſucceſſoris datâ electus eſt communibus votis F. *Bonagratia* Bononienſis, quem alii *de Perſecćto*, alii *de S. Ioanne* agnominant, vir Deo plenus.

Placuit electio Summo Pontifici *Nicolao* III. qui *Suriani* exiſtens ad ſe præcipuos Patres conuocauit, vt ſi quid fortè Statui, & regimini Ordinis expediret, auctoritate Apoſtolicâ, aut prouideretur, aut ſuppleretur. Conuenit itaque Pontificem nouus Generalis cum Prouincialibus Miniſtris, & viris præcipuis ad hanc comparitionem delectis; atque in hac Patrum corona *Nicolaus* III. qui aſſumptus ad Pontificatum Officium Protectoris ſibi, pro affectu quem ad Ordinem gerebat, retinuerat, ſuffragiis Patrum Nepoti ſuo *Matthæo Rubeo* *Vrſino* officium illud miris commendationibus, extraordinariâ energiâ, Annulo porrecto commiſit, vt eſſet deinceps *Gubernator*, *Protector*, *& Corrector iſtius Fraternitatis*. Et vt Ordini toto, jam in obſeruantia Regulæ florido, aduerſus obtrectatores proſpiceret, ad Fratrum conſcientias ſerenandas, & ſtabiliendas, relictis omnibus negotiis Eccleſiæ ad multorum admirationem, *Suriani* ſequeſtratus cum Eminentiſsimis aliquibus Cardinalibus, & viris ac Patribus Ordinis clariſsimis, edidit declarationem illam, quæ incipit: *Exiit, qui ſeminat*; quæ eſt totius obſeruantiæ Regulæ vſque in hanc horam directrix: De qua & nos *Fundamento* 5. §. 4. *prop.* 4. *in Synopſi.* Quam declarationem per vniuerſas Prouincias obſeruandam miſit P. Generalis *Bonagratia*, datis feruentiſsimis litteris, quibus ad ejus obſeruantiam Fratres adhortatur, & plurima ſpecificat, quæ ad Ordinis perfectum decorem, & vitiorum extirpationem pertinent. Litteræ incipiunt; *A Domino Ieſu.* Datæ *Viterbii* 8. *Idus Octob. anno* 1279. Quæ quia multa vtilia continent, illas Lector videre poteſt in Chronologia Hiſtorico-Legali ad quartum decimum Capitulum Generale.

Mat-thæus Rubeus *fit Ordinis protector.*

Prodit celebris Regulæ Declaratio; Exiit qui ſeminat.

Litteræ Generalis.

Magnus ſanè fuit zelus hujus Generalis, ſub quo doctrina F. *Petri Ioannis Oliui* in Capitulo Generali Argentinenſi (quâ nimio zelo in Ordinis zelatores inuehebatur) propoſita eſt: Ad cujus examen dum *Auinionem* venit, in morbum incidit, vbi & ad *annum* 1284. relictâ opinione magnæ ſanctitatis, naturæ debitum ſoluit., campanâ majori Conuentus, nullo mouente, ſonante, cùm Ordinem annis quinque feliciter rexiſſet. Et ne Religio ejus morte ob dilationem Capituli Generalis aliquod pateretur detrimentum, inſtitutus eſt Vicarius Generalis, F. *Guilielmus de Falgario*, Tholoſanus, Prouinciæ Aquitaniæ Miniſter.

Ejus zelus.

Miraculũ in ejus morte.

Digitized by Google

DVODECIMVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ATHOLOTTVS aliàs ARLOTTVS de Prato.

ANno 1285. in Comitiis Generalibus Mediolani celebratis, præſidente F. *Guilielmo de Falgario* Vicario Generali, electus eſt in duodecimum Generalem Miniſtrum, F. *Arlottus de Prato*, Prouinciæ Thuſciæ Miniſter; qui pro firma obſeruatione Regulæ, decernente & conſentiente toto Capitulo Generali, miſit Epiſtolam ad vniuerſum Ordinem, varia Statuta complectentem; quibus primò omnem proprietatem, vſque etiam ad libellum, à Fratribus propulſabat; familiaritates omnes mulierum excludebat; diſcolis Fratribus, ne eorum praui mores inualeſcerent, remedium imponebat; Iuniorum Fratrum inſtructioni & educationi prouidebat.

Arlottus *zelat Obſeruantiam Regulæ.*

Vix anno vno Ordinem rexit, *anno* enim 1286. Pariſiis diem clauſit extremum, non ſine Ordinis detrimento, cùm ipſe maximam ſpem optimi regiminis dediſſet. Regimen verò vſque ad alterum Generale Capitulum ex decreto Capituli Mediolanenſis ſuſcepit denuò, F. *Guilielmus de Falgario*, qui ſuprà.

DECIMVSTERRTIVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. MATTHEVS de Aqua Sparta.

ANno 1287. conuocatis ad *Montem Peſſulanum* Comitiis Generalibus electus eſt decimus tertius Generalis F. *Mattheus de Aqua Sparta*, prouinciæ S. *Franciſci*, S. Theologiæ Magiſter, & S. Palatii Lector: Qui *anno* ſequenti 1288. *Hieronymo de Æſculo* nuper Miniſtro Generali ad *Summum Pontificatum* aſſumpto (qui *Nicolaus* IV. eſt dictus) S.R.E. *Cardinalis tituli S.* Laurentii in Damaſco creatus eſt, & auctoritate Pontificis regimen Ordinis vſque ad Capitulum Generale futurum retinuit.

Tepidè regit Aquaſpartanus.

Hic Statuta in Capitulo Mediolanenſi facta confirmauit: Verùm ad Cardinalatum aſſumptus in regimine tepidè nimis ſe habens, & omnibus ad guſtum ſatisfacere volens, etſi aliàs

Digitized by Google

aliàs bonus, & benè intendens, relaxationibus & relàxatoribus locum dedit; *dum enim dormiunt homines, inimicus homo venit, & ſuperſeminauit zizania in medio tritici.* In quibuſdam enim locis (vt notant Annales ad hunc annum) ſancta Paupertas multa paſſa eſt diſpendia; dum ſub titulo neceſsitatis oblationes pecuniariæ in primitiis, cippi & trunci in templis, fundationes anniuerſariorum, contractus ſtipendiarii miſſarum &c. irrepſerunt; domiciliis etiam pauperculis derelictis, domus & conuentus ſumptuoſi erecti ſunt, lugentibus piis & ſanctis Fratribus, quibus tunc Ordo abundabat. Et quamuis totum corpus Ordinis non infecerit, in Italia tamen paulatim malum ſerpebat. Cui malo vt in principio mederetur, quidam zeloſi Patres in publicas obteſtationes prodierunt, & transgreſſoribus S. paupertatis ſe murum oppoſuerunt. Inter quos fuerunt F. *Raymundus*, B. *Petrus Maceratenſis*, & F. *Thomas Tolentinas*, qui & vſque ad carceres & vincula reſtiterunt, ſed contra eos nonnullorum Rectorum potentia præualuit vſque ad ſequens Capitulum Generale.

Matth. 13. v. 25.

Hinc relaxatio in Ordine.

Opponunt ſe zelatores multa paſſi.

DECIMVSQVARTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. RAYMVNDVS Gaufredi.

INdixerat ad *annum* 1289. Cardinalis *Aquaſpartanus*, Miniſtri Generalis officio, vt ſuprà dictum eſt, fungens, Capitulum Generale *Aſsiſii*, vt regimen Ordinis à ſe ablegaret, pertæſus difficultatum, quæ in Ordine contra puram Regulæ obſeruantiam ſuccreſcebant (nam & eo tempore *Aquaſpartanus* zelo Regulæ quendam F. *Nicolaum* Franciæ Miniſtrum ob libellum periculoſum, quem contra declarationes *Nicolai* III. ediderat, reprobato libello cum ſectatoribus condemnauerat:) Sed Summus Pontifex *Nicolaus* IV. in Reatinam ciuitatem ſe recipiens, Capitulum Generale *Reate* euocauit, eique cum duobus Cardinalibus ex Ordine aſſumptis præſedit. In quo Capitulo pluralitate ſuffragiorum in Generalem Miniſtrum electus eſt F. *Raymundus Gaufredi*, vir doctus, & deuotus, bonorum fautor, diſciplinæ Regularis, & Euangelicæ paupertatis acerrimus zelator. Capitulum hoc ex præſentia Summi Pontificis & Cardinalium celeberrimum fuit, ſolemnitatis verò eminentiam conciliauit *Caroli* heredis regni Siciliæ, cum Conſorte ſua, coronatio; quæ tunc à Pontifice facta eſt.

Condemnatur F. Nicolaus Franciæ Miniſter.

Capitulo Gen. Reati adeſt Pontifex, 2. Cardinales; & Rex Siciliæ coronatur.

 Porrò

Digitized by Google

Hujus Generalis zelus. Porrò hic Generalis ſtatim à ſua inſtitutione in componendis turbis in Ordine ſubortis, & relaxationibus, ac abuſibus contra paupertatem irrepentibus reſcindendis, omnem operam impendit: & ad Prouinciam Picenam veniens, in qua diſsidia illa & relaxationes cœperant, grauiſsimè Patres objurgauit, quòd eorum incuriâ hujuſmodi abuſus irrepſiſſet. Porrò Patres zelatores, de quibus ſuprà, à carceribus liberauit, priſtinæ ſuæ famæ reſtituit, & eos amplexatus verbis conſolatoriis demulcens, vt ſuis perſecutoribus ignoſcerent, perſuaſit, ac vt in firmo ſuo propoſito de tuenda S. paupertate permanerent, exhortatus eſt. Cùm autem aduerſarii illos accuſarent de nimia ſuperſtitione in articulis *Dictum inſigne.* paupertatis: *Vtinam* (ajebat piiſsimus Generalis) *ego, & totus Ordo, hoc peccato laboraremus!* Sic officium ſuum in Ordinis ædificationem zeloſus Generalis proſecutus eſt, & conuocato ad *annum* 1295. Generali Capitulo *Aſsiſii*, multa pro integritate Religionis prudenter ſanciuit: & dum eodem anno *A Bonifacio deponitur ob recuſatum Epiſcopatum.* forti animo oblatum à *Bonifacio* VIII. ſui Pontif. anno 1. Epiſcopatum Patauinum, allegatâ ſuâ huic oneri imparitate, reſpuit, indignatus Pontifex eum à Generalatu abſoluit.

Clareni impetrant ſeparationem ab Ordine. Sub hoc Generali Miniſtro quidam zelatores, à monte Claro *Clareni* dicti, duce F. *Angelo Clareno*, ſiue *de Cingulo*, ad *annum* 1294. à *Cæleſtino* V. petierunt, vt liceret illis quædam loca in ſolitudinibus erigere, & eremiticam vitam ſub ſtrictiſsimis modis *Regulæ S. Franciſci* ducere. Sancto propoſito *Dicti Eremitæ D. Cæleſtini.* annuit *Cæleſtinus*, qui ideò vocati ſunt *Eremitæ Domini Cæleſtini*. Verùm *Cæleſtino* mortuo grauiora paſsi, ſub *Bonifacio* VIII. variè diſperguntur, & cùm ab Ordinis regimine ſe ſubtraxiſſent Epiſcopis ſubjecti, paulatim defecerunt, quorum reli- *Quando reuniti.* quiæ ſub *Leone* X. ad *annum* 1517. corpori Religionis reunitæ fuerunt, quamuis dicantur nonnulli etiam vſque ad tempora *Pii* V. remanſiſſe.

In hoc autem adoranda ſunt Dei judicia circa Ordinis Franciſcani regimen, quòd quoties aliquæ relaxationes irrepunt, toties excubiæ quædam ſanctæ Fratrum zelatorum videntur excitari, qui contra inimici ſtrages, ad arma Fratres concitant, vt ab inſidiis caueant: quod numquam abſque fructu aliquo contingere ſolet.

DE-

Digitized by Google

DECIMVSQVINTVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. IOANNES de Muro.

ANno 1296. in feriis Apoſtolorum *Petri & Pauli*, *Bonifacius* VIII. conuocauit Patres *Anagniam*, vbi & Capitulum Generale celebrauit, & in eo præſedit, communibuſque ſuffragiis electus eſt decimusquintus Generalis, F. *Ioannes de Muro*, prouinciæ Anconitanæ, S. Theologiæ Magiſter, & aliquando S. Palatii Lector.

Hic etiam Generalis fuit magnus Religioſæ diſciplinæ promotor, ſub quo in hoc Capitulo Generali omnium præcedentinm Capitulorum ordinationes, Regulæ obſeruantiam concernentes, renouatæ, & denuò ſtabilitæ ſunt. Et ad *annum* 1302. dum celebrat Capitulum Generale *Ianuæ*, rogatus vt relaxationibus, quæ præcipuè circa puritatem Altiſſimæ Paupertatis irrepebant, mederetur; ad omnes prouincias litteras verè paternas, verè pias, verè ſtatus Fratrum Minorum aſſertrices, & abuſuum extirpatrices ſcripſit. Quæ habentur in *Firmamento trium Ordinum, p.* 1. *fol.* 23. Data autem eſt Epiſtola tempore Capituli Generalis *Ianuæ*, *anno* 1302. Quantæ verò energiæ, & obligationis fuerit hæc Epiſtola conſtat, tum ex adjurationibus, quas facit, *per impretiabile pretium Sanguinis Chriſti*, & *per Stigmata SS*[mi] *P. Franciſci*; tum per excommunicationis latæ ſententiæ pœnam, quam fert in tranſgreſſores; tum ex clauſula finali, quæ ſic habet: *Hæc autem Statutoria Littera cum Conſtitutionibus legatur in publico, & in locis ſingulis reſeruetur, ne aliqui Fratres in poſterum, quod per Altiſsimæ Paupertatis propoſitum Deo vouerunt, irritum facientes, tantò ſeueriorem damnationem incurrant, quantùm Diuino timore poſtpoſito inuenti fuerint contemptores. Valete* &c.

Zelat hic Generalis Ordinis diſciplinam.

Paternas dat litteras ad totum Ordinem.

Hoc zelo deinceps ſuum regimen proſecutus eſt vir de Religione Franciſcana benè meritus; verùm Legationibus variis ad Regem Galliæ, & Comitem Flandriæ pro eorum concordia impeditus, & per *Bonifacium* VIII. Epiſcopus *Cardinalis Portuenſis* creatus, etſi reliquum temporis ſub titulo Vicarii Generalis vſque ad Comitia Generalia in regimine Ordinis peregerit, non potuit tamen primam vigilantiam adhibere, alioquin (vt Scriptores aſſerunt) diligentiâ & labore omnes de facto abuſus irrepentes ſuffocaſſet. Multùm enim eminebat

Obeſt Ordini ejus promotio ad Cardin.

bat vitâ, verbo, exemplo, qui & S. *Ludouicum* Epiſcopum ad Ordinem admiſerat, & in magna æſtimatione apud Pontificem, & Monarchas habebatur. Non defuit tamen Ordini illius *Protector* factus ad *annum* 1307.

DECIMVSSEXTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. GVNDISALVVS de Valle Bona, vulgò Balboa.

ANno 1304. in feſto Pentecoſtes indicto Capitulo Generali *Aſsiſii*, Præſidente Cardinale *Ioanne de Muro*, tamquam Ordinis Vicario, electus eſt in decimumſextum Generalem Miniſtrum F. *Gundiſaluus de Valle-Bona*, Hiſpanus, Prouinciæ S. Iacobi alumnus, tunc autem Prouinciæ Caſtellæ Miniſter, & S. Theologiæ Magiſter.

Maximus fuit Regulæ zelator. Hic ſui prædeceſſoris zelum etiam cum multo incremento aſſecutus, ad extirpandas omnes relaxationes per vniuerſum Ordinem viâ facti ſe accinxit. Ordinationes itaque ſuorum prædeceſſorum executioni mandari voluit: Epiſtolam F. *Ioannis de Muro*, de qua ſuprà, à fratribus ſuper ſe portari juſsit: Perſonaliter autem per Ordinem diſcurrens ædificia nimis ſumptuoſa dirui faciebat, veſtes exceſsiuas fratribus auferebat, eleemoſynas perpetuas, & annualia, vt ſuis dominis reſtituerentur compellebat, & (vt dicit *Aluarus Pelagius* de planctu Eccleſiæ) *Totum Ordinem in vita ſua expropriauit*, ſententiam excommunicationis ferens contra omnes Fratres ſubditos & Prælatos, niſi intrà certum terminum illis, à quibus habebant redditus, vel eorum heredibus, eos reſignarent. Aluarus, Pelagius. Hunc deſcribit *Aluarus Pelagius* l. 2. de planctu Eccleſiæ c. 33. *Genere & virtutibus Nobilem, paupertatis & Regularis obſeruantiæ zelatorem, virum doctiſsimum, in cælis coronatum, & glorioſo throno fulgentem apparuiſſe, quia puriſsime in Ordine juſtitiam ſeruauit.* *Apparet poſt mortem glorioſus.* Sic enim poſt mortem pluribus in Conuentu Pariſienſi in throno reſidens apparuiſſe, cum ſceptro & corona, Hiſtoriæ Ordinis referunt.

Diſceptatio ſcandaloſa, de Regulæ obſeru. Sub hoc porrò Generali in principio ſui regiminis grauiſſima illa diſceptatio de obſeruantia Regulæ orta eſt; F. *Vbertino de Caſali*, & F. *Raymundo Gaufredi*, quondam Miniſtro Generali cum ſociis multis Communitatem Ordinis accuſantibus, quòd in illâ Regula non ſeruaretur; ex alia parte F. *Alexandro de Alexandria*, qui poſteà fuit Generalis, Communitatem

tem

Digitized by Google

tem Ordinis defendente. Quæ diſceptatio ſatis ſcandaloſa occaſionem dedit *Clementi* V. Capitulum Generale conuocandi *Viennam*, vbi Concilium Oecumenicum & Vniuerſale celebrabatur. In quo ad ſedandas difficultates & ſcandala prodiit illa præclara declaratio Regulæ, per *Clementem* V. quæ incipit: *Exiui de Paradiſo* &c. per quam quæſtionibus & dubiis, ſuper Regulæ pura obſeruantia obortis, abundè ſatisfit, ad conſcientiarum quietem & pacem. Et ſic ſedati ſunt animi nimis concitati, ac Communitas Ordinis juſtificata, reſciſsis abuſibus, ſi qui apud aliquos irrepſiſſent, per vigilantiam Miniſtri Generalis. Nec poterat ſanè vniuerſalis Communitas Ordinis de tranſgreſsione Regulæ legitimè accuſari, cui præfuerant, vt in ſuperioribus viſum eſt, viri tam Religioſi, & in quo tot puritatis Regulæ zelatores adhuc viuebant. *Declaratione Clementis V. Exiui de Paradiſo, ſedantur animi.*

DECIMVSSEPTIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRUM MINORUM, F. ALEXANDER de Alexandria.

MOrtuo B. M. *Gundiſaluo* Generali *anno* 1313. congregatum eſt Capitulum Generale *Barcinonæ*: in quo electus eſt Miniſter Generalis F. *Alexander de Alexandria*, Prouinciæ Ianuæ Miniſter. Qui prædeceſſorum ſtatuta denuò ſtabiliuit, & cùm tantùm anno cum dimidio Ordinem rexiſſet, naturæ debitum ſoluit.

Sedes Romana, & officium Generalis vacat.

POrrò *anno* 1313. 19. Maii è viuis exceſſerat *Clemens* V. & ratione mortis, cùm in electione ſucceſſoris Cardinales non conuenirent, Sedes Apoſtolica vacauit duobus annis, & aliquot menſibus. Mortuo igitur Pontifice in Maio, & Generali Miniſtro *Alexandro de Alexandria* in Octobri, quamdiu Sedes Romana vacauit, tamdiu ferè Ordo Fratrum Minorum abſque Generali Præfecto fuit, anno ſcilicet vno, & octo menſibus, non ſine magno Ordinis detrimento: Nam occaſione captatâ vacationis huius, tam Apoſtolicæ Sedis, quàm Miniſterii Generalis, Fratres circa centum viginti in *Gallia Narbonenſi* ex diuerſis Prouinciis in vnum collecti, ſub prætextu, quòd declarationes *Clementis* V. non obſeruarentur, nouam, vt dicebant, Reformationem erigere ſtatuerunt, nullâ legitimâ Superiorum auctoritate, nullâ Regulari obedientiâ, ſuffulti. Igitur viâ facti plures Conuentus, expulſis Fratribus eorum incolis, occupauerunt, nouum viuendi modum ſtabilierunt, Cuſtodes, Guardianos, & alios Officiales, abſque vllius *Pſeudo reformatorum Narbonenſium exceſſus.*

Eeee aucto-

auctoritate, ſibi inſtituerunt, depoſito habitu in Ordine vſitato, curtos, deformes, & nouitate plenos aſſumpſerunt, & quia noua ſemper placent, maximè vbi vmbra quædam pietatis affingitur, multos ad ſuum conſortium attraxerunt, & protectionem Principum, ſpecialiter Regis Galliæ ſibi deuinxerunt. Qualiter autem diſsipati fuerint, dicetur ſub Generali ſequenti.

DECIMVSOCTAVVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. MICHAEL de Ceſena.

ANno igitur 1316. *Ioanne* XXII. ad Cathedram *Petri* euecto, Capitulum Generale *Neapoli* eodem anno indictum eſt: in quo in Miniſtrum Generalem abſens electus eſt, F. *Michaël de Ceſena*, Prouinciæ Bononiæ, S. Theologiæ Magiſter. Qui acceptis litteris electionis ſuæ venit *Aſsiſium*, vbi præcipui Patres conuenerant ad Ordinis conſtitutiones recognoſcendas, & in nonnullis, vbi de Regulæ integritate non ageretur, etiam mitigandas, vndè & multa ibidem ſanctè ſtatuta ſunt, formam habitus, & articulos Paupertatis contingentia, necnon alia circa nuditatem pedum, iter pedeſtre, reſciſsis equitationibus omnibus, demandata ſunt.

Redeunt ad obedientiam Ordinis. Huic etiam Generali F. *Michaëli de Ceſena*, & aliis Patribus demandata fuit diſsipatio Pſeudo reformationis Narbonenſium, qui & ad obedientiam Ordinis omnes, præter viginti, redierunt. Vt autem communes querimoniæ iterum ab Ordine propulſarentur, Summus Pontifex *Ioannes* XXII. dedit illam Extrau. quæ incipit: *Quorundam exigit*; in qua confirmans Declarationes prædeceſſorum ſuorum *Nicolai* III. & *Clementis* V. & nonnulla de granariis & cellariis penitiùs explicans, condemnat omnes curtos, ſtrictos, difformes habitus, mandans vt habitus forma à Superioribus pro vniuerſo Ordine conſtituta, ſeruetur. & pro vera habitus S. *Franciſci*, ſiue Ordinaria forma, vniuerſaliter habeatur.

Regulam declarat Ioannes XXII.

Quis habitus S. Franc. cenſenſus.

Fuit hic Generalis zeloſiſsimus Regulæ aſſertor, ſed dum exacerbato Pontifice perſecutiones contra paupertatem Fratrum Minorum enatæ ſunt, & nimio zelo cum F. *Guilielmo Ockamo* ſe defendit, infauſto euentu res ipſius, & *Ockami* peraguntur. De quibus videantur, quæ à nobis latiſsimè ſunt deducta *Fundamento* 10. §. 4.

DE-

Digitized by Google

DECIMVSNONVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. GIRALDVS ſiue GERARDVS Odonis.

DVm feruent tribulationes Ordinis *Michaele de Ceſena* à Generalatu depoſito, Comitia Generalia *Pariſiis anno* 1329. celebrata ſunt, & per electionem canonicam F. *Giraldus*, aliis *Gerardus Odonis*, Prouinciæ Aquitaniæ, Miniſter Generalis creatus eſt, Pontificatus *Ioannis* XXII. *anno* 13. Qui altero Capitulo Generali ad *annum* 1331. conuocato, nouam Statutorum compilationem fecit, & inſuetos aliquos ritus & ceremonias adinuenit, quæ ſequenti Capitulo Generali, *anno* 1334. *Aſsiſii* celebrato caſſatæ ſunt. *Timent à Gerardo Regulæ zelatores.*

Timuerunt ab homine iſto Regulæ zelatores, ob periculoſos conceptus, quos ſibi proponebat; & de facto apud *Ioannem* XXII. aliquando egit de abrogandis omnibus Pontificum Declarationibus, prætextu Regulam magis purè ad litteram obſeruandi; In quam nihilominus tres peſsimas gloſſas intendebat introducere, de quibus egimus latè *Fundamento* 5. §. 4. per totum. Sed ipſe grauem à Pontifice & Cardinalibus paſſus eſt repulſam, non ſine ejus ignominia & confuſione. In fine Generalatus defuncto *Ioanne* XXII. & ſuccedente *Benedicto* XII. promulgari curauit in Capitulo Generali *Caturci anno* 1337. celebrato Conſtitutiones à *Benedicto* præfato, multis viris magnis adhibitis, compoſitas; quas refert *Chronologia Hiſtorico-Legalis* ſub 22. Generali Capitulo.

VIGESIMVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. FORTANERIVS Vaſalli.

ANno 1342. aſſumpto F. *Gerardo Odonis* ad Patriarchatūm Antiochenum, & Epiſcopatum Cataníenſem, *Clemens* VI. anno 1. ſui Pontificatus conſtituit Ordinis Minorum Vicarium Generalem, F. *Fortanerium Vaſalli*, Prouinciæ Aquitaniæ: qui & *anno* ſequenti 1343. in Comitiis Generalibus *Marſiliæ* celebratis, multum illum commendante Summo

Reducuntur ſtatuta ad Narbonenſia. Pontifice, in Miniſtrum Generalem, concordibus omnium ſuffragiis, electus eſt. Qui multâ auctoritate à Summo Pontifice fultus eſt, vt feliciùs Ordinem gubernaret; vnde & in hoc Capitulo Patres pertæſi multitudinis & varietatis Statutorum, omnia reduxerunt ad prima *Statuta Narbonenſia* à S. *Bonauentura* compilata, paucis additis neceſſariis ad Regularem obſeruantiam & diſciplinam.

Fauet Fortanerius Regulæ zelatoribus. Multùm fauit hic Generalis Regulæ zelatoribus, iis maximè, qui in Conuentu S. Bartholomæi Bruliani aliqua jam ſemina obſeruantiæ, ſub diſciplina F. *Ioannis de Vallibus* plurium cordibus inſerebant. Cùm autem vir maximus, tam in ſcientiis, quàm in agendorum prudentia, haberetur, ad *annum* 1347. à Pontifice nominatus eſt *Archiepiſcopus* Eccleſiæ Rauennatis. Ne verò interim Ordo regimine deſtitueretur, conſtitutus eſt à Pontifice vſque ad ſequens Generale Capitulum Ordinis Vicarius.

VIGESIMVSPRIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. GVILIELMVS Farinerii.

ANno 1348. celebrata ſunt Comitia Generalia Ordinis in ciuitate *Veronenſi* Præſide F. *Fortanerio Vaſſalli*, Archiepiſcopo Rauennate, Vicario, ut diximus, Generali; in quibus ad Ordinis regimen & Miniſterium Generale cooptatus eſt, F. *Guilielmus Farinerii*, S. Theologiæ Magiſter, ac Prouinciæ Aquitaniæ Miniſter.

Sub hoc Generali duo potiſsimùm ſunt celebrata Capitula Generalia: Prius *Lugduni anno* 1350. in quo varia ſunt decreta circa Diuina Officia: Alterum verò Capitulum celebratum eſt *Aſsiſii*, in quo iterùm decretum eſt, vt obſeruarentur

Renouātur ſtatuta Narbonenſia. per vniuerſum Ordinem *Conſtitutiones S. Bonauenturæ* in duodecim capita diſtributæ, quas & Generalis per omnes Prouincias miſit, & publicari ac obſeruari mandauit: vndè, etſi nihil de ſuo addiderit, vocatæ ſunt *Conſtitutiones Farinerii.* Hic autem Statuta cum cœpiſſent vniuerſaliter obſeruari, tantum fructum in Ordine cauſauerunt, vt in omnibus ferè Prouinciis velut ſemina fuerint ad futuram obſeruantiam, quæ pau-

Quo fructu. co poſt tempore in F. *Paulutio de Trincis* incœpit continuis vſque ad tempora S. *Bernardini* incrementis.

Exſurrexerat quidem ſub his temporibus F. *Gentilis de Spoleto*,

Digitized by Google

leto, qui ad rigoroſam obſeruantiam aſpirans, à *Clemente* VI. pro ſe & ſibi adhærentibus quatuor paruos Conuentus in Prouincia S. *Franciſci* impetrauerat, cum facultate in ſingulis recipiendi duodecim Fratres; verùm quia à regimine Generalis, & Miniſtrorum Prouincialium, ſe ſubtraxerant, quamuis piiſsimi piiſsimè viuerent, reclamante Miniſtro Generali, ac Patribus Capituli Aſsiſiatis, apud *Innocentium* VI. diſsipata, Congregatio fuit, & fratres ad Conuentus communes reducti ſunt: qui tamen poſteà ſub F. *Paulutio*, firmioribus principiis, & melioribus modis, intentum pium ſunt conſecuti; vt ſuo loco inſinuabitur.

Gentilis de Spoleto zelat obſeruantium.

Anno tandem 1356. dum prudenter Ordinem gubernat F. *Guilhelmus Farinerii* Generalis, ab *Innocentio* VI. ad *Cardinalatum* ſub titulo *SS. Petri & Marcellini* eſt reuectus; relicto tamen ei, auctoritate Pontificis, Religionis gubernio uſque ad Comitia Generalia ſequentia.

VIGESIMVS SECVNDVS GENERALIS ORDINIS FRATRUM MINORUM

F. IOANNES de Buco.

ANno 1357. indicto Capitulo Generali *Barchinonæ*, præſide *Guilhelmo Farinerii*, vt Ordinis Vicario, electus eſt in Miniſtrum Generalem, F. *Ioannes de Buco*, aliàs, *Bucchio*, prouinciæ Aquitaniæ; qui *anno* ſequenti 1358. in Conuentu Baluenſi, prouinciæ Burgundiæ, dum Patres ad Capitulum Generale conuocauit, 5. Maii mortuus eſt, & regimen Ordinis iterum Cardinali *Farinerio*, ſub titulo Vicarii, concreditum fuit.

VIGESIMVS TERTIVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. MARCVS de Viterbio.

ANno 1359. indictis Comitiis Generalibus *Ianuæ* per *Farinerium* Cardinalem, in Generalem Miniſtrum electus eſt, F. *Marcus de Viterbio*, Prouinciæ Romanæ; qui velut *Angelus pacis* à Summo Pontifice *Vrbano* V. ad Principes Sabaudiæ, ad Piſanos, & Florentinos, necnon ad Italiæ tumultus ſedan-

Digitized by Google

ſedandos, miſſus, omnes diſcordias mirâ dexteritate, & incredibili facilitate, pauciſsimo tempore ſedauit, & pro meritis Cardinalatiâ dignitate Tituli S. *Praxedis* ab eodem Pontifice donatus eſt 14. Octob. 1366.

Nec huic Generali defuit zelus pro Ordine, quamuis rebus maximis à Summis Pontificibus pro vniuerſali Eccleſiâ applicatus foret, quippe qui obſeruantiam Regulæ in omnibus promouit.

VIGESIMVSQVARTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. THOMAS Farignanus de Bononia.

ANno 1367. 6. *Iunii* in feſto Pentecoſtes *Aſsiſii*, præſidente Capitulo Generali *Nicolao* Ordinis Protectore, omnium ſuffragiis, electus eſt in Generalem Miniſtrum, F. *Thomas Farignanus* de Bononia, S. Theologiæ Magiſter, & in Academia Bononienſi Profeſſor, & Prouinciæ Bononienſis Miniſter. Hic fuit Regulæ ſuæ aſſertor, & Ordinis ſibi commiſsi paſtor vigilantiſsimus, ſub quo feliciter incœperunt primordia Reformationis Obſeruantiæ Regularis; F. *Paulutio de Trincis* Fulginate (qui zelum paupertatis, & ſtrictioris diſciplinæ hauſerat à piiſsimis Patribus F. *Ioanne de Vallibus*, & F. *Gentili Spoletano*) Obſeruantiæ prima fundamenta jaciente. Sic verò ordinatè, humiliter, ac ſtabiliter initia Obſeruantiæ jacta ſunt ad *annum* 1369.

Paulus de Trincis *inchoat Reformationem obſeruantiæ Regularis.*

Frater *Paulutius*, ſiue *Paulus de Trincis* Fulginas, genere & pietate ſpectabilis, etſi formâ corporis, & aliis naturæ accidentibus contemptibilis (ex quibus dictus eſt *Paulutius*) poſt tribulationes, cum Fratribus ſpiritualibus aliàs diſsipatis perpeſſas, de licentia Superiorum in turrim quamdam, ſibi ab *Hugolino de Trincis*, Fulginei Principe, ſuo conſanguineo, in eadem ciuitate conceſſam, ſolitariè victurus receperat; in qua oratione, & contemplatione, ac jejuniis, & auſteritatibus, ſpiritum & corpus Deo ſacrificans, odorem ſuauiſsimum ſanctitatis longius exhalabat, & fratres ſui Ordinis ad perfectionis ſtudium litteris aliquando incitabat, & anhelantes confortabat: vnde in augurium futurorum cùm quadam

Miraculum.

die in illa turri vehementius pro Regulæ zelatoribus oraret, tanto feruore repletus eſt, vt tota turris foris ignita apparuerit, flammis tectum ſuperantibus; quo igne excitatus populus

lus ad turrim accurrens, inuenit ſolum F. *Paulutium*, in oratione raptum, & flammis circumamictum, intacto corpore, ædificioque toto integro. Quæ res diuulgata magnam cauſauit omnibus vicinis ad virum ſanctum deuotionem, & reuerentiam, iſto rumore ſanctitatis vbique ſparſo. Quod quidem portentum non ſine effectu manſit: Dum enim feruentibus illis exercitiis vacat, & rem Dei *Paulutius* proſequitur, F. *Thomas Farignanus* Generalis Fulgineum venit, Capitulum Prouinciale Prouinciæ S. Franciſci ibidem celebraturus: quem cùm *Hugolinus* Princeps loci honorificè, datis etiam Capituli expenſis, recepiſſet, Patribus Capitularibus omnibus Principi congratulantibus in receſſu, hoc vnicum Princeps pro F. *Paulutio* petiit beneficium; vt cum aliquot ſociis illi liceret ſe recipere in tuguriolum *montis Bruliani.* Poſtulationi annuit (quamuis aliis Patribus poſteà diſſuadentibus) Miniſter Generalis. In locum ergo illum, verè ex circumſtantiis horridum, ſub obedientia, & fauore P. Generalis, ſtatim tranſiit F. *Paulutius*, & ſocios adhærentes habuit (inter quos F. *Angelus de Monte-Leonis*, & F. *Ioannes à Stronconio* inſignes concionatores eminebant) ac tantiſper obſeruantiæ ſpiritus creſcens pauco tempore ita inualuit, vt à præfato Generali, & ſucceſſoribus varia Cœnobiola in Prouinciis S. Franciſci, Romana, & Thuſciæ fratres illi obtinerent; ſicque in Corpore Ordinis, ſub obedientia ordinata Miniſtri Generalis, abſque aliqua ab Ordine diuiſione, Reformatio Obſeruantiæ ſub hoc Generali incipiens vniuerſum Ordinem & orbem impleuit.

Obtinet locum montis Bruliani.

Deinde alia.

Verùm beneuolentia Generalis erga iſtos Fratres ſuas poſtmodum, procurantè ſatanâ, paſſa eſt tentationes: nam à Regulæ relaxatoribus (diſsimulato tamen hoc in zelatores beneficio) *Farignanus* Miniſter apud Pontificem accuſatus eſt, quaſi de fide non benè ſentiret. Et quidem per ſeſquiannum circa has calumnias occupatus, & à regimine ſuſpenſus, tandem Romæ in Eccleſia S. Petri publicè coram tribus Cardinalibus, Prælatis multis, & Religioſorum copioſa multitudine, probatâ per centum teſtes & ampliùs ſuâ innocentiâ, cum confuſione aduerſariorum dignitati & regimini reſtitutus eſt, in quo vſque ad *annum* 1372. perſeuerauit, ad Patriarchatum Gradenſem à *Gregorio* XI. & poſteà ad Cardinalatum aſſumptus.

Accuſatur Generalis apud Pontificem.

Suſpenditur ab officio.

Reſtituitur.

Digitized by Google

VIGESIMVSQVINTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. LEONARDVS de Giſſonibus.

ANno 1373. congregato Capitulo Generali Tholoſæ ob promotionem F. *Thomæ Farignani* ad Gradenſem Patriarchatum ſuperiori anno factam, electus eſt in Miniſtrum Generalem F. *Leonardus de Giſſonibus* Miniſter Prouinciæ Terræ-Laboris. Et hoc quidem Capitulum honorauit Pontifex tribus *Diplomatibus*, quibus pro ſuo in Ordinem affectu hortabatur Vocales, vt Miniſtrum Generalem eligerent, qualitatibus, quas in deſcriptione Miniſtri Generalis requirebat S. *Franciſcus*, ornatum; Inſtabat præterea vt etiam poſtularent Protectorem, qui Ordinis profectui, & patrocinio inuigilaret; denique prohibebat, ne Generales Miniſtri, in terras longinqnas proficiſcentes, conſtituerent Vicarios alios, quàm ex Ordine, & Ordini ſubditos; quia per abuſum interdum committebant in abſentia ſua aliquibus Cardinalibus, vel Epiſcopis, regimen Ordinis.

Paulus de Trincis *fit Superior Obſeruantiæ.* Fauit hic Generalis Obſeruantiæ ſanctæ fauſtis principiis, quippe qui F. *Paulum de Trincis* in ſuo viuendi modo cum ſociis confortauit, & ſuper omnium Eremitoriorum & paruorum conuentuum Guardianos Superiorem, ſub Generalis Miniſtri obedientia, conſtituit.

VIGESIMVSSEXTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. LVDOVICVS Venetus, alias, Donatus.

ANno 1379. Capitulum Generale celebratum eſt *Strigonii* in Hungaria ad preces *Ludouici* Regis, conſanguinei S. *Ludouici* Epiſcopi, & matris ejus *Elizabethæ*, propter affectum, quem ad Ordinem Minorum gerebant. In his Comitiis in Generalem Miniſtrum eſt electus F. *Ludouicus Venetus*, aliàs, *Donatus*, Miniſter Prouinciæ S. Antonii, qui ſuperiori anno per *Vrbanum* VI. (depoſito à Generalatu F. *Leonardo Giſſono*, eò quod Antipapæ partes ſequi diceretur, & ab eo pileum Cardinalitium recipere recuſaſſet) Vicarius Ordinis fuerat inſtitutus.

In

In his Comitiis Actum eſt de electione & exercitatione doctorum Religioſorum, qui ad infidelium partes mitti poſſent, in ſubſidium eorum, qui jam laborabant, & quorum imminuebatur numerus. Actum eſt etiam de idoneis ad præfecturas promouendis, & de extirpandis abuſibus in Ordinem irrepentibus.

Fauit etiam hic Generalis Obſeruantiæ incrementis, in omnibus quæ ad illius propagationem ordinatam pertinebant, operam ſuam & auctoritatem communicando. *Ordinationes Capituli.*

VIGESIMVS-SEPTIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. PETRVS de Caſſana.

LVdouicus Venetus ad Cardinalatum ad *annum* 1383 euectus, tamquam Ordinis Vicarius Comitia Generalia eodem anno *Ferrariæ* conuocauit; in quibus electus eſt in Generalem Miniſtrum F. *Petrus de Caſſana* S. Theologiæ Magiſter, & Prouinciæ Pennenſis Præfectus; qui Ordinem vno tantùm anno, & aliquot menſibus rexit, mortuus dum viſitaret Prouinciam Hetruriæ in Conuentu Piſtorienſi.

VIGESIMVS-OCTAVVS GENERALIS ORDINIS FRATRUM MINORUM,

F. MARTINVS à S. Georgio.

DEfuncto F. *Petro de Caſſana*, indictum eſt Capitulum Generale *Patauii anno* 1385. in quo in Miniſtrum Generalem electus eſt F. *Martinus à S. Georgio*, Prouinciæ Ianuenſis Cuſtos.

Annotatio de Schiſmate.

Hîc breuiter aliqua notanda ſunt ſuper Schiſmate, quod defuncto *Gregorio* XI. Eccleſiam afflixit: Electo quidem primò ad annum 1378. *Vrbano* VI. & in Sede Petri Romæ collocato, ſed poſteà ortis grauiſsimis diſsidiis à Gallis Cardinalibus, potiſsimum *Fundis* concurrentibus, & illuc euocatis Italis, qui Cardinalem Gebennenſem (qui *Clementis* VII. nomen ſibi aſſumpſit) per electionem nouam in

 Pon-

Digitized by Google

Pontificatum ſubſtituerunt: qui & *Auinione* locum ſibi delegit, quia ſoli ferè Galli illum primò ſequebantur, quamuis poſteà etiam alii illi adhæſerint. Ratione igitur iſtius Schiſmatis nonnihil Ordo paſſus eſt, & vt fieri ſolet, Regnis & Prouinciis Principes ſuos in hujuſmodi ſequentibus, in aliquibus etiam Ordinis Prouinciis aliqui ſibi Generales aggregare tentarunt, præter eum, quem ſanior pars Ordinis, Romanæ Eccleſiæ adhærens, ordinario modo in Comitiis Generalibus eligebat. Vnus autem potiſsimùm refertur, qui *Anti-Miniſtri* locum tenuit, numquam tamen in numerum Miniſtrorum Generalium adſcriptus; F. *Angelus*, ignoti prorſus cognominis, qui, Præſide F. *Leonardo Giffono*, ad partes *Clementis* declinante, Neapoli in conuenticulo aliquo tumultuario paucorum Fratrum, electus eſt Miniſter Generalis, & pro Generali Miniſtro ſe geſsit multis annis vſque ad tempora *Benedicti* XIII. Per hunc Anti-Miniſtrum Generalem Patribus in prouincia Turoniæ ſub Obſeruantia Regulari ſe reformare volentibus, primus *Conuentus Mirabellanus* diœceſis Pictauienſis datus fuit, è quo poſteà (aggregatis vndecim aliis locis intra limites Prouinciarum Franciæ, Burgundiæ, & Turoniæ) fauente F. *Ioanne Philippi* Miniſtro Prouinciali Turoniæ, pauco tempore mira incrementa Regularis Obſeruantia conſecuta eſt.

Creatur in ſciſmate Anti-miniſter Generalis F. Angelus.

Fauet his obſeruantis.

Alii Anti-miniſtri referuntur.

Si qui fortè alii Miniſtri Generales ab enumeratis, vel enumerandis in hoc cathalogo, in hiſtoriis referantur, *Pſeudo-Miniſtri* habendi ſunt: vt fuerunt ſequentes; F. *Guilhelmus de Iannettis*, qui verò Miniſtro Generali F. *Antonio de Piceto* ſecedente ob Schiſma ad Apontios, Generalis nominatus fuit, cui tamen paucæ prouinciæ obedierunt. Alter fuit F. *Ioannes Bardolim anno* 1409. qui apparenter F. *Angelo*, de quo ſuprà, ſucceſſerat. Refertur & ad *annum* 1443. quidem F. *Matthias Doringus*, Saxoniæ Miniſter, in diſsidio Baſileenſi *Bernæ*, nominatus; qui omnes tamquàm *Pſeudò-Miniſtri* à linea legitima excluduntur.

VI-

Digitized by Google

VIGESIMVS-NONVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. HENRICVS Aſtenſis, aliàs, Alferus.

ANno 1387, *Florentiæ* conuocatum eſt Capitulum Generale; in quo electus eſt in Miniſtrum Generalem, F. *Henricus Aſtenſis*, aliàs, *Alferus*, Prouinciæ *Ianuæ* : qui mortuo F. *Martino à S. Georgio* Vicarius Generalis ab *Vrbano* VI. factus fuerat, & Capitulo præſedit; qui etiam cùm Patribus congregatis præcedentium Capitulorum conſtitutiones pro Regulæ obſeruantia confirmauit.

Et hic Generalis multùm Obſeruantiæ Regulari ſurgenti fauit; quippe qui ad *annum* 1388. F. *Paulum* ſiue *Paulutium de Trincis* ſuper quindecim loca, quæ habebat, ſuum Commiſſarium cum plenitudine poteſtatis inſtituit, & alios ſuo loco Commiſſarios eligendi poteſtatem dedit. Fauerat & F. *Paulutio* F. *Guilhelmus Aſtenſis* Miniſter prouinciæ S. *Franciſci*, qui ſuam auctoritatem plenariam ad *annum* 1384. cum poteſtate recipiendi nouitios eidem F. *Paulutio* communicauerat, & facultatem dederat nouos Conuentus ædificandi.

Conſtituit Aſtenſis Paulutium *Commiſſarium ſuper* 15. *loca.*

Sub hoc Generali celebrata ſunt plura Capitula Generalia. Primum *Coloniæ* ad *annum* 1392. Secundum *Arimini* ad *annum* 1396. Tertium *Aſſiſii* ad *annum* 1399.

TRIGESIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ANTONIVS de Pireto.

ANnò 1405. mortuo F. *Henrico Aſtenſi* poſt 18. annos regiminis, celebratis Comitiis Generalibus *Argentinæ*, ſiue, vt aliis placet, *Monachii* in Bauaria, ibidem eodem anno in Miniſtrum Generalem electus eſt, F. *Antonius de Pireto*, Prouinciæ Romanæ.

Hic non minori affectu proſecutus eſt nouellam Congregationem Obſeruantiæ Regularis, quàm ſuus Prædeceſſor: vnde & F. *Ioannem de Stronconio*, qui F. *Paulo de Trincis* in Præfectura dictæ Congregationis ſucceſſerat, Commiſſarium confirmauit, & ſuper iſtam Familiam Vicarium appel-

Ioannem à Stronconio Paulutii *ſucceſſorem confirmat &c.*

 lari

lari voluit, multaque præſtitit, vt iſta familia in totius Religionis bonum promoueretur; qui & expulſos à Conuentibus in Prouincia Turoniæ reſtituit, & domicilia plurima illis elargitus eſt.

TRIGESIMVSPRIMVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ANGELVS Saluettus.

MOrtuo *anno* 1420. F. *Antonio de Pireto*, anno ſequenti celebratum eſt Capitulum Generale *Forliuii* in Æmilia; in quo in Miniſtrum Generalem electus fuit, F. *Angelus Saluettus*, ex Magiſtro ſacri Collegii Bononienſis, Miniſter Hetruriæ. Nec minùs hic fouit familiam Obſeruantiæ Regularis; quippe qui & in hoc Capitulo multo zelo Paupertatis reſtitutionem pro toto Ordine vrſit. Ordinem rexit duobus tantùm annis, & menſibus quinque, *Senis* mortuus *anno* 1423.

Fouet obſeruantiam.

TRIGESIMVSSECVNDVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ANTONIVS de Maſſa.

MOrtuò F. *Angelo Saluetto*, Summus Pontifex *Martinus* V. Vicarium Ordinis inſtituit, F. *Antonium de Maſſa*, S. Theologiæ Magiſtrum, vſque ad Comitia Generalia: quæ *anno* 1424. conuocata ſunt *Ferrariæ*; Vbi de voto & diſpenſatione Pontificis (cùm eſſet Capituli Præſes, & hoc titulo ineligibilis) idem F. *Antonius de Maſſa* electus eſt in Miniſtrum Generalem, ſed infauſto Religioni omine; Qui enim erat doctiſſimus & facundiſſimus concionator, malus & negligentiſſimus fuit commiſſi ſibi gregis paſtor: nam quæ à Prædeceſſore multo zelo inchoata erant, maximè in articulis Paupertatis, Reformatio, ſub illo tota euanuit, languente diſciplinâ Regulari, & variis corruptelis ſubintrantibus, quibus conniuebat: & quantùm Prædeceſſores Familiæ Obſeruantiæ, & ejus zelatoribus fauerant, tantùm ipſe eis contrarius erat: Deo quidem ſic prouidente, vt Familiâ Obſeruantiæ exaltaretur, prout & in Concilio Conſtantienſi imminente factum eſt.

Aduerſatur obſeruantiæ,

Vnde

Digitized by Google

Vnde & *Martinus* V. (qui *anno* 1429. indixerat pro anno ſequenti Capitulum Generale in ciuitate *Leodienſi*, & mutatâ mente ipſum *Romæ* congregare propoſuerat) tandem in feſtum SS^mæ. Trinitatis *Aſsiſium* tranſtulit, & omnes Vocales, tam qui ſub Miniſtris, quàm qui ſub Vicariis Obſeruantiæ viuebant, per obedientiæ præceptum illuc conuenire mandauit, in quo maximæ querimoniæ contra *Antonium de Maſſa*, Miniſtrum Generalem, delatæ, & probatæ ſunt, & ipſe ab Officio pro demeritis depoſitus, Epiſcopus tamen patriæ ſuæ factus eſt. Et hoc fuit primum *Generaliſsimum Capitulum*. *Deponitur ab officio.*

TRIGESIMVSTERTIVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. GUILHELMVS Caſſali.

ANno 1430. in Generaliſsimo Capitulo Aſsiſii, vbi tam Patres *de Communitate*, quàm *Familiæ Obſeruantiæ Regularis* juxta mandatum Summi Pontificis ad vnionem conciliandam conuenerant Præſide *Ioanne Ceruantes*, tit. S. Petri ad vincula S. R. E. Cardinali, depoſito F. *Antonio de Maſſa*, omnium ſuffragiis electus eſt in Generalem Miniſtrum totius Ordinis, F. *Guilhelmus de Caſſali*.

Hic vir, vtique doctus, pius, & religioſus, in omni virtute conſpicuus, Ordinis Reformationem maximè zelauit, *Familiam Obſeruantiæ*, vt potuit, & quantum potuit, adjuuit, & vt vniuerſus Ordo in perfectam Regulæ obſeruantiam conueniret, omnem operam & induſtriam adhibuit: ac (cooperante ſuâ ſapientiâ & conſiliis F. *Ioanne Capiſtrano*) communes leges conſtitutæ ſunt, ad quas obſeruandas vtraque pars *Iure jurando* ſe adſtingeret: & quamuis pauca eſſent, quæ humilem & pauperculum ſtatum *Obſeruantum* illius temporis reſpicerent, ipſi tamen *Obſeruantes* illis condeſcendebant, vt illarum vi & virtute omnes abuſus, qui in *Communitatem Fratrum* irrepſerant, eliminarentur, & perfecta Regulæ obſeruantia in toto *Religionis Corpore* ſtabilius firmari poſſet. Iſta ſunt *Statuta*, quæ *Martiniana* vocantur, quia *Martini* V. auctoritate ſtabilita fuerunt. *Zelat vniuerſalem Regulæ obſeruantiam.* *Statuta Martiniana.*

Verùm Capitulo diſſoluto, qui ex parte *Communitatis* erant, à bonis propoſitis reſilierunt, & diſpenſationem à Iuramento de obſeruandis ſtatutis petierunt, & ipſe etiam Generalis tædio affectus eandem diſpenſationem à ſuo Iuramento obtinuit, *Sed inconſtanter agit.*

Digitized by Google

nuit, & plus æquo *Fratribus de Communitate*, vt diſpenſationes obtinerent pro ſua infirmitate condeſcendit: *Obſeruantium* tamen partibus ſemper fauens, & obſeruantiam promouens. Quo factum eſt, vt Obſeruantiæ Regularis Patres ſub *Eugenio* IV. ſibi melius conſulere voluerint, & aliam regiminis formam deelegerint, donec totum *Corpus Ordinis* in Regulæ perfecta obſeruatione reſtitueretur, vt poſteà diſtinctiùs dicetur. Cæterum adminiſtrato Ordinis regimine 13. annis *Guilhelmus de Caſſali Florentiæ* piè mortuus eſt *anno ſalutis* 1442.

TRIGESIMVS-QVARTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ANTONIVS de Ruſconibus.

MOrtuo F. *Guilhelmo de Caſsali* inſtitutus eſt à Summo Pontifice *Eugenio* Vicarius Generalis Ordinis vſque ad Comitia Generalia, F. *Albertus de Sartiano*, vir doctrinâ, pietate, & religioſâ vitâ inſignis, ex familia Obſeruantium, qui ad annum ſequentem 1443. indixit Comitia Generalia *Patauii*: in quibus vtriuſque familiæ Patres, tam *de Communitate*, quàm *de Obſeruantia*, ad bis mille conuenerunt. In hoc Capitulo magna fuit ſuffragiorum diſcordia pro electione Generalis, *Eugenio* IV. deſiderante, vt *Albertus Sartianus*, qui vtrique parti familiaris fuerat, in Miniſtrum Generalem aſſumeretur: verùm Patres *de Communitate* pro vno ex ſuis agebant, & *S. Bernardinus de Senis*, quod (vt de eo ſcribitur) in oratione didiciſſet, *Obſeruantiam adhuc in ſuis exordiis debilem B. P. Alberto indigere*, inſtabat apud familiam Obſeruantiæ, vt F. *Antonius de Ruſconibus* eligeretur. *Anno* igitur 1443. 8. *Maii* pluralitate ſuffragiorum electus eſt in Miniſtrum Generalem, F. *Antonius de Ruſconibus*, Prouinciæ Mediolanenſis, vir doctrinâ & ſanguine illuſtris, quem & Pontifex, etſi ægrè, confirmauit, eique mandauit, vt duos Vicarios Generales pro vtraque reſpectiuè familia, Ciſmontana & Vltramontana, fratrum Obſeruantiæ conſtitueret.

Huic Capitulo 2000. Fratres interſunt.

Diſcordant in electione.

Agit S. Bernardinus pro F. Antonio, qui eligitur.

Cùm igitur S. *Bernardinus*, qui ſuperioribus annis vniuerſæ Familiæ Obſeruantiæ Vicarius Generalis fuerat, pertæſus laborum obitinuiſſet à Pontifice abſolutionem à Vicariatu; Miniſter Generalis duos Vicarios Generales pro Obſeruantia ſubſtituit; & quidem F. *Ioannem de Capiſtrano* præfecit

S. Bernardinus cedit Vicariatui Generali, cui duo alii ſubſtituuntur.

Citramontanæ Romanis Familiæ; *F.* autem *Ioannem de Mauberto* pro Vltramontana, communicatâ etiam ipſis, de conſilio, & judicio Cardinalium, & voluntate Pontificis, omni poteſtate, quâ Generalis in vniuerſum Ordinem pollebat. Quas Commiſsiones ſuis Litteris Pontifex ad majorem ſtabilitatem confirmauit; ſicque ſacra Obſeruantiæ Familia ſtabilita, mira augmenta accepit.

Porrò F. *Antonius de Ruſconibus* ſex annis dumtaxat Ordinem rexit, *anno* 1449. febre extinctus *Florentiæ* in feſto S. Laurentii. Cujus morte Pontifici *Nicolao* V. ſignificatâ, inſtitutus eſt vſque ad proxima Comitia Generalia Ordinis Vicarius Generalis F. *Angelus Serpetrus* Peruſinus, Ordinis Procurator Generalis.

TRIGESIMVS-QVINTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ANGELVS à Peruſio.

ANno 1450. dum maxima multitudo Fratrum, ratione Iubilei, & Canonizationis *S. Bernardini*, quæ tunc celebrabatur, *Romæ* conueniſſet, *Nicolaus* V. pro ſuo in Ordinem affectu Comitia Generalia ad 24. Maii ibidem celebrauit, & ipſo Pontifice præſide, in Miniſtrum Generalem, omnium votis, electus eſt, F. *Angelus de Peruſio*, qui Procurator, & Vicarius Generalis erat, ac S. Theologiæ Magiſter.

Hic iterum F. *Ioannem Capiſtranum* in officio Vicariatus cum pleniſsima poteſtate confirmauit. Quem anno primo regiminis mortuum aliqui aſſerunt, alii, cum R^{mo} P. *Gonzaga*, illi triennium aſsignant.

TRIGESIMVS-SEXTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM.

F. IACOBVS à Mozanica.

ANno 1454. in Capitulo Generali *Bononiæ* celebrato electus eſt in Miniſtrum Generalem, F. *Iacobus à Mozanica*, Prouinciæ Mediolanenſis, à quo *Conſtitutiones Benedicti* XII. & *Guilhelmi Farignerii* iterum confirmatæ ſunt, & ampliatæ,

Digitized by Google

tæ, & vt obſeruarentur præceptum obedientiæ eſt adjunctum.

Hic mortuo *Nicolao* V. celebrauit Capitulum Generale *Mediolani*, tempore *Calixti* III. à quo cum aliqua immutata eſſent circa Familiam Obſeruantiæ, illud quidem obſeruatum fuit, vt Miniſter Generalis ex tribus ſibi præſentatis vnum Vicarium Obſeruantiæ nominaret, quod & fecit, conſtituens Vicarium Obſeruantiæ *F. Theodoricum Aurigæ*. Multa in hoc Capitulo acta ſunt ad vnionem totius Ordinis, Duce Mediolanenſi *Franciſco Sfortiâ* id vrgente, ſeb abſque effectu, pacificè tamen res actæ ſunt; & F. *Iacobus de Mozanica* eodem *anno* 1457. *Mediolani* 9. *Iulii* ceſsit è vita. Cujus morte auditâ Pontifex *Calixtus* III. Vicarium Generalem nominauit, F. *Iacobum de Saczuela*, Aragoniæ Miniſtrum, genere Catalanum.

TRIGESIMVS-SEPTIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. IACOBVS de Saczuela.

Obſeruantes ad hanc electionem non concurrunt.

ANno *Domini* 1458. de mandato *Calixti* III. indictum eſt Capitulum Generale Romæ in Conuentu de Ara Cœli; in quo, etſi juxta *Calixtinam* deberent ad ſuffragia concurrere Obſeruantes, Pontifex tamen diſpoſuit, vt iſtâ vice non conuenirent, ſed vtraque Familia, tam Ciſmontana, quàm Vltramontana, ſuos eligerent, vt moris erat, Vicarios. Separatis itaque Obſeruantibus, concordibus omnium ſuffragiis, electus eſt in Miniſtrum Generalem, qui priùs nominatus fuerat Vicarius, F. *Iacobus de Saczuela*, Aragoniæ Miniſter; quem, neſcio quâ ratione, Firmamentum Ordinis, & alii Hiſtoriographi in ordine Miniſtrorum Generalium omiſerunt, quem tamen ponit R^mus *Gonzaga*. Rexit Ordinem ſex annis, aſsiſtente ſibi tribus poſterioribus, ob ejus nimiam ſenectutem, F. *Franciſco de Sauona*, tanquam Ordinis Vicario.

Hunc ex errore aliqui omittunt.

TRIGESIMVS-OCTAVVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. FRANCICVS de Ruuere, ſiue, de Sauona.

Laus huius Generalis.

ANno 1464. indictis Comitiis in vrbe *Peruſina*, Officio Generalis renuntiante, F. *Iacobo de Saczuela*, electus eſt, omnium ſuffragiis, F. *Franciſcus de Sauona*, vir dignisſimus, & in

in omni virtutum genere exercitatus; qui tanquam Angelus Dei, tam à fratribus de Communitate, quàm à Familia Obſeruantiæ, maximo honore & applauſu, vt verè merebatur, eſt exceptus.

Hic ſe verè Patrem omnibus exhibuit, & ad concordiam totius Ordinis pro vtroque membro impensè laborauit; Qui & rebus ad Ordinis reformationem bene geſtis, à *Paulo* II. ad *annum* 1468. *Cardinalis* tit. S. Petri ad vincula renuntiatus, ad *annum* 1471. 5. *Idus* Auguſti, *Paulo* II. è viuis excedente, ad Summi Pontificatus apicem (vt prædixerat B. *Iacobus à Marchia*) eleuatus eſt, dictus *Sixtus* IV. *Primum Card. deinde Pontifex creatur.*

TRIGESIMVS-NONVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ZANETTVS, ſiue IOANNES de Vtino.

ANno 1469. F. *Franciſco de Ruerè*, ſiue *de Sauona* ad Cardinalatum promoto, dum ſub titulo Vicarii Generalis Ordinem regit, *Venetiis* Comitia Generalia indicit ad 19. *diem* Maii, in quibus in Miniſtrum Generalem electus eſt, F. *Zanettus*, ſiue *Ioannes de Vtino*, Prouinciæ S. Antonii Miniſter, & S. Theologiæ Magiſter eruditiſsimus.

Hic à *Sixto* IV. multa pro Ordinibus tribus obtinuit, & fratribus de Familia Obſeruantiæ ita fauit, vt decreto ſanciuerit, quatenus Fratres de Familia Obſeruantiæ, qui ad Conuentuales confugiebant, omnes ad obedientiam ſuorum Vicariorum remitterentur: & inter alias zeli ſui virtutes plurimùm pro confirmanda Ordinis Altiſsima Paupertate deſudauit. Qui & à *Sixto* IV. Archiepiſcopus Thebanenſis, & Epiſcopus Taruiſinus nominatus eſt *anno* 1475. *Fauet Obſeruantiæ Regulari.*

QVADRAGESIMVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. FRANCISCVS Samſon.

ASſumpto ad Archiepiſcopatum F. *Zanetto*, ſeu *Ioanne de Vtino*, eodem *anno* 1475. celebratum eſt Capitulum Generale *Vrbini* in Feſto Pentecoſtes 14. *Maii*, omniumque ſuffragiis electus eſt in totius Ordinis Generalem Miniſtrum

Digitized by Google

F. Franciſcus Nanis, aliàs *Samſon*, Prouinciæ Thuſciæ Miniſter, cujus doctrina, ſapientia, & virtus erat notiſsima *Sixto* IV. Summo Pontifici.

Hic antiqua iterum inſtaurauit Statuta, celebratis tempore ſui regiminis Generalibus Capitulis, ad annos 1484. 1485. 1488. 1492. 1495. 1498. Rexit autem Ordinem totis 24. annis puritatis Regulæ aſſertor. Vnde aliquando in Capitulo Generali ſuper relaxationibus Fratrum de Communitate ingemiſcens; *Olim* (inquiebat) *in noſtro Ordine ſolebat eſſe & dominari vera* Conſcientia: *tandem intrante & regnante Scientia dimiſſa eſt prima ſyllaba* (Con.) *& ſolum remanſit Scientia: nunc verò fratrum malitiâ & negligentiâ deperit ſecunda ſyllaba* (Sci) *quia ſcientia & ſtudia depereunt, & ſolum remanet, quod ſequitur in dicto vocabulo, videlicet,* Ontia; *quia Fratres moderni, tanquam lapides, beſtiales, & mali, ſine Conſcientia, & Scientia remanent, ſicut entia bruta, & juxta dictum Apoſtoli facti ſunt primùm* velut æs ſonans, *poſtea velut* terra & lapides *ſe inuicem collidentes.* Interim dum Fratres de *Communitate* minùs ſe reformant, & *Obſeruantium Familia* ſemper numero & virtute creſcit, ipſe Generalis optimè meritus de omnibus, probitate vitæ, pietate, & doctrinâ conſpicuus moritur *Florentiæ* ad *annum* 1499. *die* 27. Octobris, ætatis *anno* 85.

Regit 24. annis.

Inſignis ejus ſententia.

QVADRAGESIMVS-PRIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ÆGIDIVS Delphini.

ANno *Iubilei* 1500. Capitulum Generale celebratum eſt *Interamnæ*; in quo, qui tanquam Vicarius Generalis præſidebat P. *Ægidius Delphini*, Procurator Ordinis, & Miniſter Orientis, in Generalem Miniſtrum electus eſt.

De hoc varia referuntur; Et quidem *Fratres Conuentuales*, ſiue *de Communitate* pro hoſte, & inimico ſuo eum habuerunt, eò quod illos reformare voluerit, & Conuentui Pariſienſi ac Studio varias leges impoſuerit, quæ libertatis prioris videbantur deſtructiuæ. Nec *Obſeruantia Regularis* illum ſuſpiciebat, quia ſub titulo reformationis Conuentualium, & vnionis generalis vtriuſque membri, putabant ſuæ Obſeruantiæ non benè conſuli. Quicquid ſit de judiciis variis; Conſtat ex Memoriali Ordinis ipſum in multis conatum *Conuentuales*, ſiue *Fratres de Communitate*, reformare, vt probant *Statuta Alexandrina*, mandato *Alexandri* VI. ab eo compoſita, ad quam refor-

Hic tam Relaxatis, quam Obſeruantibus ſuſpectus fuit.

Vbique tamen Obſeruantiam promouit.

formationem inducendam viſitauit Prouincias Luſitaniæ, Daciæ, & partem Galliarum; Conſtat etiam ex iis, quæ adhuc in Conuentu Pariſienſi viſuntur, plura optimè pro illius reformatione ſtatuiſſe: Conſtat demum in ipſis Galliis plures Conuentus Obſeruantiæ addixiſſe: Conſtat præterea illum *Trecis* in Gallia ad *annum* 1503. Capitulum Generale celebraſſe, quod vocauit, primum *Capitulum Reformatorum*; in quo voluit primarios Officiales Capituli ex Obſeruantia Regulari conſtitui. Conſtat tandem illum pro vnione totius Ordinis, tam in Hiſpania, quàm Romæ apud *Iulium* II. laboraſſe, à quo ad hunc finem impetrauerat, vt *Capitulum Generaliſſimum* celebrâretur. Cujus verò fuerit intentionis; aut potius, An illa intentio fuerit debitis veſtita circumſtantiis, vt perfecta Obſeruantia vbique poſſet introduci, prudentum judicio relinquo, nec deſunt in vtramque partem argumenta. *1. Capitulum Reformatorum.* *Laborat pro vnione.*

Cæterum inualeſcentibus contra eum Conuentualibus reformari nolentibus ad *annum* 1505. Romæ ab officio abſolutus eſt. *Abſoluitur ab officio.*

QVADRAGESIMVS-SECVNDVS GENERALIS
ORDINIS FRATRVM MINORVM,
F. REYNALDVS GRATIANVS de Catignola.

ANno 1506. *Romæ* in Capitulo Generaliſsimo, quod ex mandato *Iulii* II. in Conuentu de Ara Cæli celebratum eſt in Generalem Miniſtrum electus eſt, F. *Reynaldus Gratianus de Catignola*, Prouinciæ Bononiæ Miniſter, & in S. Theologia Magiſter.

In quo denuò Capitulo actum eſt de vnione & concordia inter Conuentuales, & Obſeruantes; & vt diuerſitas quarundam Congregationum ſingularium tolleretur, decretum eſt, vt *Congregationes Amadæorum*, *Clarenorum*, *Coletanorum*, *Fratrum de Caputio*, ſiue *de S. Euangelio*, infra annum ſimul cum ſuis Conuentibus vnirent ſe, aut Conuentualibus, aut Obſeruantibus: Ordinatum etiam eſt, vt Officium Generalis Miniſtri deinceps eſſet ſexennale, & alia, ad mutuam pacem & vnionem pertinentia, conſtituta ſunt, & ſub hoc Miniſtro Generali multi Conuentus Familiæ Obſeruantiæ ſunt adjuncti. *Agitur de unione, & omnes Reformati vnire ſe jubentur vel Conuentualibus, vel Obſeruantibus.* *Officium Generalis fit ſexennale.*

Digitized by Google

QVADRAGESIMVS-TERTIVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. PHILIPPVS Bagna Cauallus.

ANno 1510 F. *Raynaldo de Cotignola* ad Archiepiſcopatum Araguſinenſem à *Iulio* II. promoto, Capitulum Generale *Romæ* in Conuentu duodecim Apoſtolorum celebratum eſt; in quo F. *Philippus à Bagna-Cauallo*, Prouinciæ Bononiæ Miniſter, in Generalem Miniſtrum cooptatus eſt. Quo anno ſequenti 10. *Septembris* naturæ debitum exſoluente, pia ejus deſideria, quibus tandem deſiderabat Ordinem vniuerſum in vnam Reformationem perfectam coadunare, dilata iterum fuerunt.

Ob immaturam hujus mortem vnio dilata.

QVADRAGESIMVS-QVARTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. BERNADINVS de Prato.

ANno *Domini* 1512. in Capitulo Generali *Aſſiſienſi* Miniſter Generalis nominatus eſt, F. *Bernardinus de Prato*, Prouinciæ Ianuæ Miniſter, qui vſque ad *annum* 1517. Ordinem rexit, & velut vltimas diſpoſitiones ad vniuerſalem Reformationem, aut conſeruauit, aut promouit: ſemper enim ſingulis Capitulis Generalibus Statuta confirmabantur, & non nihil ad futuram vnionem, etiam Deo ſic per contraria ſæpè prouidente, diſponebantur.

RE-

REFORMATIO GENERALIS ORDINIS ſub REGULÆ pura & ſimplici *obſeruantia*.

HIc monendi ſunt rerum Ordinis Fratrum Minorum à principio ſinceri Lectores.

Primò, Non obſtante relaxatorum Fratrum multitudine copioſa, & relaxationibus inter eos vſurpatis, vel etiam ſub nomine priuilegiorum introductis, *Ordinem* ipſum, ſiue *Corpus Ordinis*, prout à S. *Franciſco* conſtitutum eſt, & cujus regimen *cap.* 8. *Regulæ.* conſtituitur per Congregationem Miniſtrorum & Cuſtodum, quorum eſt cum Generali Miniſtro de Regulæ obſeruantia, & de omni vtilitate hujus Fraternitatis prouidere; Ordinem, inquam, ipſum numquam in aliquas relaxationes condeſcendiſſe, aut relaxatorum vitam approbaſſe: ita vt puritas Regulæ ſemper affectata ab Ordine fuerit, nec vlla membra viua agnita fuerint, niſi ſpiritu Regulæ, & S. P. N. *Franciſci*, animarentur: Quod ſi igitur aliqua membra à Regulæ ſpiritu deuiantia fuerint, vel vt morbida, & putrida vel vt mortua, habita ſunt: ſicut enim in initio hujus Chronologiæ præfati fuimus: *Non omnes, qui ſunt ex Iſraël, ii ſunt Iſraëlitæ, nec qui filii carnis, hi filii Dei, ſed qui filii promiſſionis* ſoli *æſtimantur in ſemine*; & ſicut olim in *Iſaac*, ſic in *Franciſco* vocabitur nobis ſemen. Zizania vtique etſi in agro creſcant, de agri ſemine non ſunt, nec mali piſces intra eandem ſagenam cum cæteris eliguntur, ſed reiiciuntur. Hæc porrò ita ſe habuiſſe ab initio Ordinis vſque ad *annum* 1517. ad quem in Chronologia deuenimus;

Corpus Ordinis nunquam in priuilegia Relaxantia Regulam conſenſit.

Relaxati pro membris putridis habiti.

Rom. 9. 6. 7. 8. Gen. 21. verſ. 12. Matth. 13. ibid.

Conſtat 1. Ex Capitibus, ſiue Miniſtris Generalibus; qui omnes, juxta ea, quæ à nobis recenſita ſunt, ſemper ſuper obſeruantia Regulæ inſtiterunt, præter duos, F. *Heliam de Cortona*, & F. *Antonium de Maſſa*: Quorum prior maledictione S. P. N. *Franciſci* abſciſſus extra Ordinem, vt illi prædixerat; mortuus eſt; quippe qui quoties in adminiſtrationem Generalatus, ſiue aſſumptus ſiue intruſus fuit, ſemper confuſibiliter depoſitus eſt, quia Fraternitati pernitioſus: Quo etiam judicio F. *Antonius de Maſſa*, vt ſuprà retulimus, ab officio Generalatus depoſitus fuit.

Omnes Miniſtri Generales (duobus exceptis) zelarunt Regulæ Obſeruantiam.

2 Ex omnium Generalium Capitulorum Decretis, & conſtitutionibus, manifeſtum euadit, Regulæ puritatem ſemper aſſer-

Generalia Capitula eam aſſeruerunt.

aſſertam, & vt Ordini neceſſariam, agnitam; Cum omnia decreta & Statuta Capitulorum ad hoc ipſum huc vſque collimauerint, vt Regula juxta puritatem ſuam ab omnibus obſeruaretur.

Ad hoc obtentæ declarationes Pontificiæ.

3. Idipſum conſtat ex eo, quod, ne ratiocinationes humanæ Regulam inficerent, requiſitæ ſint declarationes Summorum Pontificum, vt de intentione S. Patris conſtaret: quas accuratiſsimas dederunt *Gregorius* IX. *Innocentius* IV. *Nicolaus* III. *Clemens* V. *Ioannes* XXII. quibus Ordo vniuerſus adhæſit.

Multitudo zelatorum obſeruantiam probant continuatam.

4. Multitudo Fratrum zelatorum, quibus Ordo in ſua integritate conſeruabatur, hanc continuatam Regulæ obſeruantiam declamat: Nullo enim vnquam tempore defuerunt, qui non tantùm vitâ, exemplo, & doctrinâ Regulæ puritatem adſtruerent, ſed etiam externis actibus publicis illam defenderent: ſic S. *Antonius Paduanus* & F. *Adamus de Mariſco*, publicè ſe *Heliæ* oppoſuerunt; ſic puſilli greges *Cæſarenorum* & *Clarenorum* pro proteſtantibus de Regulæ puritate contra relaxatos habiti ſunt: ſic ampliſsima illa Familia *Obſeruantiæ Regularis* victoriam contra *Communitatem* relaxatorum obtinuit: Nec in ipſa *Communitate* Fratrum deerant viri ſancti, & magni puritatis Regulæ aſſertores, qui ad clauum Ordinis tenendum eleuabantur, & nauiculam *Franciſci* inter fluctus feri maris gubernabant, & conſeruabant; quin & inter infirmam plebeculam non deerant permixti boni, præter eos, qui vel ſub Miniſtris reformatè viuebant, vt *Coletani*; vel Societates ſibi conciliauerant, vt *Amadæi*, *Caperolani*, *Fratres de Caputio*, ſiue *de S. Euangelio*, qui omnes pro Regulæ puritate decertabant.

Etiam in Fratrum Communitate.

Reformatio Obſeruantiæ nunquam receſſit à corpore Ordinis.

Secundo monendi ſunt Lectores: Sacram illam & vniuerſalem *Reformationem Obſeruantiæ* nunquam ab vnitate Ordinis receſſiſſe; ab eo enim tempore, quo ad *annum* 1368. F. *Paulutius*, ſiue *Paulus de Trincis*, prima jecit ſemina *Familiæ Obſeruantiæ*, ſemper ſub regimine & protectione Generalium Miniſtrorum *Obſeruantia* remanſit; & quamuis tam F. *Paulutio*, quàm ejus ſucceſſori F. *Ioanni de Stronconio* poteſtas data ſit ſuper fratres qui eis adunabantur, nihilominùs illa poteſtas *Vicaria* tantùm erat, & à Miniſtro Generali dependebat, & dependenter adminiſtrabatur. Vndè nunquam *Obſeruantiæ Familia* ſe ab Ordinis Corpore ſubtrahere voluit, cujus intentum erat; vt totus Ordo ſub vno Capite, & legitimis Superioribus in Regulæ pura obſeruantia adunaretur. Quod ſequens Hiſtoria declarabit.

Poteſtas Obſeruantiæ ſuperioribus data, qualis?

Quid egerint Obſeruantes pro Vnione Ordinis in pura obſeruantia.

Cùm igitur *Familia Obſeruantiæ Regularis*, tam ſub S. *Bernardino*, ab *anno* 1421. inſtituto Vicario per F. *Angelum Saluettum*, quàm

quam ſub Fratre *Nicolao Vzzano*, ac F. *Angelo de Guitella* ſucceſſoribus ejus mirum in modum ampliata eſſet, ita vt Vicarii plures multiplicandi forent, actum eſt apud *Martinum* V. Pontificem, vt ſublatis omnibus relaxationibus, Totus tandem Ordo vniretur. Quod etiam Patres Obſeruantiæ contendebant (inter quos primas partes agebat F. *Ioannes Capiſtranus*, qui contra calumnias intollerabiles à Conuentualibus Obſeruantibus inflictas Obſeruantiam coram Cardinalibus defenderat) vt ſic omnibus manifeſtum eſſet Fratres Familiæ Obſeruantiæ tantùm intendere puritatem Regulæ, ſartam tectam vniuerſaliter, non autem diuiſionem obedientiæ. Igitur ad hunc effectum Summus Pontifex curauit primum Generaliſſimum Capitulum *Aſſiſii* ad *annum* 1430. conuocari, in quo omnes vtriuſque partis, tam de Communitate, quam Obſeruantiæ, Patres conuenerunt, & conſentientibus omnibus *Statuta* (quæ *Martiniana* dicta ſunt) explicatiua Regulæ in ſua puritate, condita ſunt, in quorum obſeruationem omnes vtriuſque partis, vt tolleretur omnis diſtinctio, jurauerant, ſpecialiter, vt nuper diximus, Generalis Miniſter *Guilhelmus de Caſſali.* Iamque vnio, ſub pura Regulæ Obſeruantia, perfecta ſtetiſſet, niſi ipſe Generalis Miniſter ob difficultates, quas patiebatur, & Conuentuales ſe à juramento abſolui impetraſſent, & vt iterum Statuta illa in multis relaxarentur, obtinuiſſent. Per quæ omnia cùm à ſcopo intentæ vnionis per reſtitutionem puritatis Regulæ omninò deuiaretur, & janua relaxationibus iterum aperiretur, & ſic Familia Obſeruantiæ, à ſuis jam fundamentis & incrementis puritatis Regulæ, tot laboribus reſtitutæ, deturbaretur, Summus Pontifex *Eugenius* IV. *Martini* ſucceſſor de omnibus informatus, Familiam Obſeruantiæ in ſuo inſtituto confirmauit, S. *Bernardinum* Vicarium Generalem Familiæ per Miniſtrum Generalem totius Ordinis inſtitui mandauit, & Vicarios Prouinciales ſuper Fratres Familiæ per Prouincias diſperſos præfici voluit; manente tamen ſemper dependentiâ à Capite Ordinis, tantum proviſo nè à Miniſtris Generalibus vel Prouincialibus Obſeruantes in ſuo inſtituto piiſsimo turbarentur. Vnde ex tunc prodiit, quod *Fratres de Communitate*, deinceps *Conuentuales* ſingulari nomine vocarentur; *Fratres* autem *Obſeruantiæ*, *Fratrum de Familia*, vel *Obſeruantiæ Regularis* nomen obtinerent. Poſteà Obſeruantiâ ſemper accreſcente, tam in Vltramontana Familia, quam in Ciſmontana, duo tandem Vicarii Generales inſtituti ſunt; Et permiſſum eſt illis Capitula, tam Generalia, quàm Prouincialia cogere, Vicarios Generales

Nominum Conuentualis, & Fratrum de Familia, ſeu Obſeruantiæ Regularis, origo.

les eligere, à Generali tamen Miniſtro confirmandos &c.

Diſpoſitiones circa Obſeruantes diuiſionem non inducebant. Porrò hæc diuiſionem aut ſeparationem Obſeruantiæ ab Ordine non inducebant, cùm ſemper ſub eodem Capite, Generali Miniſtro remanerent, ſed tantùm per hæc Pontifices intendebant pretioſiorem partem Ordinis in puritate Regulæ conſeruare, & conſequenter ad ſimplicem conſeruationem Fratrum, Regulam purè obſeruantium, illos à communi mixtione cum relaxatis certis legibus ſeparare, vt aliquando totus Ordo reſtitueretur; quod aliquoties attentatum fuit per Capitula Generaliſsima, ſed nunquam perfectum vſque ad *annum* 1517. ſub *Leone* X. Quo Vniuerſalis Reformatio Ordinis per coadunationem omnium membrorum ſanorum ſapientiſsimè perfecta eſt modo ſequenti.

§. I.

Succeſsionem legitimam, & continuatam Ordinis in Fratribus Regulam obſeruantibus à tempore S. Franciſci remanſiſſe vſque ad annum 1617. *declarat Pontifex.*

HIc eſt *Articulus* 1. quem, tamquam fundamentum totiùs vniuerſalis reſtitutionis Ordinis, Pontifex ponit in ſua Bulla, quæ incipit: *Ite & vos in vineam meam.* In qua Religionem Franciſcanam depingit ſub Emblemate *Vineæ*, quæ per viros Apoſtolicos *tanquam palmites extenſos à mari vſque ad mare, & à flumine vſque ad terminos orbis terrarum aquâ ſapientiæ & ſcientiæ irrigauit montes, & impleuit terram.* Et vlterius ſucceſsionem veram in *Vineæ* cultu declarans vſque ad ſua tempora, juxta parabolam Patrisfamilias mittentis operarios in vineam ſuam:

Ordo S. Franc. Vineæ comparatur.

Noui ſemper operarii in uineam mittuntur minoriticam.

Ad hanc, inquit, *Vineam excolendam primo manè, oriente jam ſole, miſit ipſe Paterfamilias Angelum illum aſcendentem ab ortu ſolis, habentem ſignum Dei viui, B. Franciſcum, qui comitantibus miræ ſanctitatis viris, prima vitis hujus jaceret fundamenta. His ſucceſſerunt viri Religioſi, qui, duce Bonauenturâ, muros hujus vineæ jam vtrimque ruinam minantes*, HORA TERTIA, *Trinitatis ſanctæ virtute & adjutorio reparauerunt. Poſt hos, veluti* HORA SEXTA, *prodierunt ſpiritu feruentes fratres nonnulli, qui à ſacro Viennenſi Concilio tamquam à Deo miſsi, & confortati, eneruatam penè diſciplinæ cenſuram, ad ſua principia reuocarunt.* HORA *verò* NONA, *moriente Domino ſuo, ingruentibus indies malis, & ſcandaloſis hujus vineæ agricolis, ſuſcitauit ſpiritum Adoleſcentis; paucorum videlicet Fratrum, qui Signifero* NOMINIS IESV, *Bernardino ductore, & præſide, ſacri Concilii Conſtantienſis freti præſidiis, languen-*

Digitized by Google

guentem, imò penè mortuum per orbem vniuerſum Ordinem viuificārunt. Nouiſsimè verò diebus iſtis, quaſi HORA VLTIMA, *apparuerunt viri alii, qui zelantes pro domo Iſraël, ſucciderunt lucos, & delubra demoliti ſunt, ac vbi abundauit peccatum, adjuuante* Domino, *curauerunt per introductam Reformationis normam vt ſuperabundaret gratia* &c. Ex quibus concludit Pontifex: (*Quia inter Euangelicos illos Viticolas*, inquit, *nouiſsimi æquabantur prioribus murmur ſurrexit non paruum*) ſe reſoluiſſe Ordinem ſiue Corpus Ordinis, ex illis omnibus, qui *Puritatem Ordinis* zelabant, tanquam Puris & viuis membris per ſanctam omnium *vnionem* ad inuicem reſtituere: Id poſtulantibus Imperatore, Regibus, & omnibus ferè Chriſtiani orbis Dynaſtis. Ad quam totius Corporis Ordinis reſtitutionem, vt ſequitur, proceſsit. *Intentum Pontificis.*

§. II.

Ordo ſeruatus à Summo Pontifice ad expurgandum & reſtituendum Corpus Ordinis in integritate ſua.

SVmmus igitur Pontifex Leo X. ad expurgandum & reſtituendum Corpus totius Ordinis in integritate ſua,

I. Ordinauit, & voluit (*Prout*, inquit, *in Regula S. Franciſci continetur*) *vnum Miniſtrum Generalem totius Ordinis de cætero omnibus & ſingulis Fratribus ejuſdem Ordinis cum plena poteſtate, quæ ex Regula ſibi competit, præfici: Cui omnes & ſinguli prædicti Fratres in omnibus, quæ non ſunt contra Deum, Animam ſuam, & Regulam, firmiter teneantur obedire*: Cui pro termino officii aſsignat ſexennium. *Ordinat vnum Miniſtrum Generalem totius Ordinis eligendum.*

II. Electionem Miniſtri Generalis mandat fieri, *à Miniſtris Prouincialibus, & Cuſtodibus Reformatis, tam Ciſmontanis, quàm Vltramontanis, in Capitulo Generali in feſto Pentecoſtes, in loco à Generali Miniſtro præſcribendo, ad quod teneantur prædicti omnes conuenire.* *Hujus electio à quibus fieri debeat, & quando?*

III. *Ne Caput à ſuis membris difforme appareat*, vult & ordinat; *Quod nullus Frater poſsit eligi in Miniſtrum Generalem, niſi vitam ducat Reformatam, & pro Reformato à Congregatione Reformatorum habeatur: & quòd nullus penitùs vocem habeat, niſi ſit Reformatus, & pro Reformato à Congregatione Reformatorum habeatur*: Declarans irritum penitùs, & inane, quicquid in contrarium fuerit attentatum. *Quis eligi poſsit?*

IV. Ne de Suffragiis, vel Reformatis in electione futurâ quæſtio oriretur, ſtatuit; *Omnes* primùm *Miniſtros & Cuſtodes Reformatos, ac Vicarios & Diſcretos Fratrum de Obſeruantia, ſeu Familia, dictam electionem celebrare debere.* Ad quod declarauit; *Omnes Prouinciales Vicarios Fratrum de Familia ſeu Obſeruantia veros Mini-* *Vicarius de Familia Miniſtros inſtituit ad effectum electionis.*

ſtros eſſe, & diſcretos ipſorum ſimiliter eſſe Cuſtodes. Demum, quia in multis Prouinciis Miniſtri non erant Reformati, nec pro Reformatis habiti, ſub quibus tamen erant aliqui Conuentus Reformatorum, qui vocabantur *Reformati ſub Miniſtris*, Ordinauit *vt duo Fratres electi à præfatis Conuentibus Reformatis, voces Miniſtrorum non Reformatorum, quantum ad præfatas Prouincias, pro hac vice dumtaxat, ſupplerent.* Similiter; *Fratribus de Congregatione F. Amadæi, De Clarenis, de S. Euangelio, ſeu Caputio, pro ſingulis Prouinciis, in quibus ſunt Conuentus, vltra ſuorum Vicariorum voces, duas pro hac vice conceſſit.*

V. *Electionem à præfatis Fratribus de Generali Miniſtro ſic faciendam, Canonicam ſecundum Minorum Fratrum Regulam, & formam à B. Franciſco in Regula traditam,* eſſe definiuit, & declarauit.

Qui cenſeantur nomine Reformatorum.

VI. Vt Corpus Ordinis ex ſanis membris conſtitutum eſſe debere demonſtraret, & qui ad illud pertinerent, decerneret. *Volumus*, inquit, *& declaramus, ſub nomine Reformatorum, ac purè & ſimpliciter Regulam B. Franciſci hujuſmodi Obſeruantium, comprehendi omnes & ſingulos infraſcriptos*: Videlicet: *Obſeruantes, tam de Familia, quàm Reformatos ſub Miniſtris, ac Fratres Amadæi, De Coletanis, Clarenis, De S. Euangelio, ſeu de Caputio, ac Diſcalceatos nuncupatos, aut alios ſimiles, quocumque alio nomine nuncupentur, & Regulam ipſam B. Franciſci purè & ſimpliciter obſeruant: Ex quibus omnibus ſupradictis* VNVM CORPVS *in ſimul facientes, eoſdem ad inuicem perpetuò vnimus. Itaque de cæterò, omiſſâ diuerſitate nominum prædictorum,* FRATRES MINORES S. FRANCISCI REGVLARIS OBSERVANTIÆ *vel ſimul, vel diſiunctiuè nuncupentur, & nuncupari poſſint & debeant.*

Quo deinceps nomine appellandi?

Quid de Commiſſario Generali Familiæ.

VII. Quia Ordo per vniuerſum orbem Chriſtianum diſperſus non poterat commodè ab vno ſolo regi; Conſtituit Pontifex, vt *Generali electo ex Ciſmontanis, eligeretur, ab Vltramontanis Commiſſarius Generalis, qui* eſſet triennalis tantùm, & qui *in abſentia Generalis illam Familiam gubernaret, ſed tamen ſubditus Miniſtro Generali.* Et aliæ leges variæ ſuper præfatis in iſta Bulla continentur.

Quo nomine appellandus Miniſter Eligendus.

VIII. Ne diſputationes de Nomine orirentur; Decreuit Pontifex, vt Generalis, ſic à Regulam purè & ſimpliciter Obſeruantibus electus, vocaretur abſolutè & ſine adjecto; MINISTER GENERALIS TOTVS ORDINIS FRATRVM MINORVM; Cui idcirco voluit *Antiquum Sigillum* iſtius Inſcriptionis tradi; & conſequenter voluit Prouinciales Reformatos, vocari *Miniſtros Prouinciales* cum Inſcriptionibus antiquorum Sigillorum.

§. III.

§. III.

Quid de Fratribus non Reformatis, ſeu Conuentualibus?

QVia autem ſic Ordinis Corpore ex Reformatis, ſiue Regulam purè obſeruare volentibus, conſtituto, Conuentuales Fratres, qui Reformari nolebant, ſed juxta ſua priuilegia Regulæ relaxatiua viuere, à Corpore vero Ordinis excluſi erant: Pontifex, vt Pater communis, illorum ſtatui & conſcientiæ conſulere coram Deo & Eccleſia volens: Illos quidem in vnam *Congregationem Regularem* ſub Regula *S. Franciſci* modificata adunatos fouere voluit; vt tamen diſtinctio à purè Regulam Obſeruantibus manifeſta omnibus eſſet,

Pontifex non Reformatos ſeparat in aliud corpus.

I. Decreuit, vt ſibi Superiorem Generalem eligerent, ſub nomine MAGISTRI GENERALIS FRATRVM CONVENTVALIVM: quod nomen illi in perpetuum conſignauit in Bulla, quæ incipit; *Omnipotens Deus* &c. Et quod ad eandem Nominis appellationem *Sigilla Conuentualium* formarentur, ordinauit.

Qui vocandus Generalis Conuentualium.

II. Decreuit Magiſtrum Generalem Conuentualium ita debere ſub hoc titulo *Magiſtri* eligi, vt etiam electionem, ſi ſub titulo *Miniſtri* fieret, hoc ipſo caſſauerit, & caſſam declarauerit: Quod proportionaliter decretum eſt de Prouincialibus Fratrum Conuentualium, vt nimirum MAGISTRI PROVINCIALES nuncuparentur, & electiones eorum ſub nomine MAGISTRORVM PROVINCIALIVM fierent.

Caſſat electionem ſub alio nomine factam.

III. Voluit, vt *Magiſtri Generales* à *Miniſtro Generali* confirmationem ſuæ electionis peterent; & quamuis ipſe Pontifex electionem primam factam in Conuentu XII. Apoſtolorum in perſonam F. *Antonii Marcelli* confirmaſſet; illam tamen Confirmationem ſuam pro illa vice ita factam declarauit, vt omnes ſequentes per *Miniſtrum Generalem totius Ordinis* deinceps confirmarentur.

Confirmari debet à Miniſtro Generali totius Ordinis.

IV. Etſi in hoc Capitulo à *Miniſtro Generali totius Ordinis* juriſdictionem in Fratres Conuentuales Pontifex abſtulerit; permiſit tamen illi Paternam Viſitationem, & mandauit vt in Conuentibus *Fratrum Conuentualium* ab illis reciperetur, vt *Miniſter Generalis totius Ordinis*, & vt in iſta qualitate ab omnibus ſuſpiceretur.

Huic ablatâ juriſdictione in Conuentuales, licita eſt Paterna viſitatio.

V. Ordinauit: Quod ſi aliqui Conuentus Fratrum Conuentualium poſteà vellent ad obedientiam Miniſtrorum Ge-

Conuentuales poſſunt ad Obſeruantes tranſire.

neralis & Prouincialium per puram Regulæ obſeruantiam tranſire, modò ex numero à decem vſque ad viginti tres, vel à viginti vſque ad quemcumque numerum, duæ partes in dictum tranſitum conſentirent, à Miniſtris Prouincialibus, ſuppoſitâ Regulæ in ſua puritate obſeruantiâ, liberè recipi poſſent &c.

QVADRAGESIMVS-QVINTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. CHRISTOPHORVS de Forliuio.

Linea ſucceſsionis ſpectat ad Reformatos vnitos in vnum corpus.

REſtituto igitur Corpore Ordinis ex purè & ſimpliciter, abſque priuilegiis, Regulam Obſeruantibus, tanquam veris Fratribus Minoribus; & filiis *S. Franciſci*, ejuſque legitimis heredibus; ac aliis nolentibus Regulam in ſua puritate obſeruare à Corpore ſeparatis; declaratâque Lineâ veræ ſucceſsionis à pura Regulæ obſeruatione debere deſumi, & ad Reformatos in vnum Corpus vnitos pertinere: *Anno* 1517. 1. *Iunii* Præſidentibus EE^{mis} Dominis Cardinalibus, D. *Grimanno* Epiſcopo Portuenſi, Ordinis Protectore, & D. *Laurentio Paccio* tituli SS. Quatuor Coronatorum, in Conuentu *de Ara-Cœli* in Miniſtrum Generalem XLV. Totius Ordinis Fratrum Minorum F. *Chriſtophorus de Forliuio*, Prouinciæ Bononiæ, ex Vicario Generali Ciſmontano Familiæ de Obſeruantia, cum 73. ſuffragiis, electus eſt; & vt talis à Summo Pontifice confirmatus; & ſic in hoc Capitulo pura Obſeruantia Regulæ (quæ in ſanis membris remanſerat) in toto Ordine, reſciſsis omnibus priuilegiis relaxantibus, denuò ab omnibus jurata & ſtabilita eſt, ac varia; quæ ad mutuam pacem, & concordiam pertinebant, decreta fuerunt.

Vicarius Obſeruantium fit Generalis totius Ordinis.

Fit Cardinalis.

Et hic Generalis fuit vir, in doctrina & pietate omni exceptione major, qui tantùm anno vno in Miniſterio Generali præfuit, aſſumptus ad *Cardinalatum Tituli de Ara-Cœli*, relictâ tamen ei Miniſtri Generalis poteſtate vſque ad Capitulum Generale ſequens.

QVA-

Digitized by Google

QVADRAGESIMVS-SEXTVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. FRANCISCVS Lichetus.

ANno Domini 1518. *Iunii* 10. indicto Capitulo Generali *Lugduni* in Conuentu S. Bonauenturæ per F. *Chriſtophorum de Forliuio S. R. E. de Ara-Cœli Cardinalem*, auctoritate Apoſtolicâ Præſidem, electus eſt in totius Ordinis Miniſtrum Generalem F. *Franciſcus Lichetus* de Brixia, vir doctiſsimus, vt ejus in Scotum Commentaria oſtendunt. Qui zelo ardens vt *Corpus* illud *Ordinis* nouiſsimè reſtitutum plenè ſtabiliretur, recolligi curauit Statuta omnia pro diuerſis nationibus ad puritatem Regulæ facta, aſsignatis decem Patribus, qui ea recolligerent, & in vnum corpus redigerent, eaque per omnes Prouincias diſtribuerent, vt per praxim probarentur, & in ſequenti Capitulo Generali acceptari poſſent. In hoc etiam Capitulo Prouinciæ ſecundùm Conuentus ad Reformatos pertinentes, diſtributæ ſunt, & Prouincia Franciæ in duas diſtributa, quarum altera *Franciæ Pariſienſis* nuncupata eſt, aſſignatis illi Conuentibus ab altera diſtinctis. *Recolliguntur Statuta.* *Prouinciæ diuiduntur.*

Hic Generalis aduertens ex dilatata jam Obſeruantia, & Conuentibus multis Conuentualium occupatis, de rigore diſciplinæ Regularis, & ſpiritualium exercitiorum feruore, nonnihil dimitti, & Fratres ſpirituales, deſiderio ſolitudinis, & orationis, loca parua appetere: veniens Aquilam ad Conuentum S. Bernardini *anno* 1518. *die* 26. *Decembris*, vt Capitulum celebraret, in eo Conſtitutiones quaſdam particulares ad puritatem Regulæ conſeruandam condidit; quæ cùm in illo Capitulo vt vnanimi conſenſu eſſent acceptatæ, illas per Ordinem diſcurrens in omnibus Capitulis, quæ tempore ſui regiminis celebrauit, communicauit Patribus, & vt acceptarentur magno fructu procurauit. *Zelat Regulæ obſeruantiam.*

Nonnullis etiam Fratribus, ſolitudinem & frequentiora orationis & mortificationum exercitia deſiderantibus, velut Academias & ſcholas pietatis, & ſpiritualium exercitiorum, loca & Conuentus paruulos *anno* 1519. indulſit: Inter deſiderantes autem præcipui erant, F. *Stephanus Molina*, F. *Nicolaus Tomarellus*, & F. *Damianus de Campania*. Et hoc fuit principium *Fratrum*, qui ab iſta ſolitudine *Recollecti* dicti ſunt; quorum finis fuit à principio, non Congregationes ſeparatas inſtitue- *Recollectorum inſtituto dat originem.* 1519 *Horum quis finis.*

Digitized by Google

re, ſed intra Ordinem, cum rigoroſa puritate Regulæ, exercitiorum ſanctorum primorum Patrum diſciplinam conſeruare.

Cùm autem feruenti zelo totum Ordinem ſic vtiliter viſitaret, & Capitula celebraret, *anno* 1521. Budam Hungariæ veniens initio anni in morbum incidit, &, magno ſui deſiderio relicto, ad æternam quietem receptus eſt.

QVADRAGESIMVS-SEPTIMVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. PAVLVS de Soncinno.

ANno 1521. mortuo F. *Franciſco Licheto*, & F. *Paulo de Soncinno*, Prouinciæ Mediolanenſis Miniſtro, à ſua Sanctitate Vicario Generali Ordinis nominato, celebratum eſt Capitulum Generale in loco S. Nicolai intra Carpum: In quo concorditer in primo ſcrutinio electus eſt in Miniſtrum Generalem totius Ordinis, idem F. *Paulus de Soncinno.*

Et hic proſecutus eſt, quæ inchoauerat Prædeceſſor ejus in promotione veræ obſeruantiæ Regularis, pro qua conſeruanda & promouenda in hoc Capitulo varia conſtituta ſunt.

Notanda ordinatio pro ſtudioſis.

Inter quæ fuit, Vt *Nemo ad ſtudium Philoſophiæ promoueretur, niſi qui priori triennio efficaciter ſtudio Regulæ & Declarationum cum fructu vacaſſet, & in omnibus, quæ ad ſuam Profeſſionem ſpectant, plenè inſtructus eſſet.*

Alia hæreſes tangens.

Quia vero *Lutherana peſtis* ſe diffundebat, ordinatum eſt, vt ſingulis diebus poſt *Salue Regina*, adderetur ſuffragium: *Gaude Maria Virgo, cunctas hæreſes ſola interemiſti in vniuerſo mundo*, cum verſu *Aue Maria*, & orationibus, *Gratiam*, &, *Eccleſiæ.* Deinde concluſum eſt, vt Diuini verbi Concionatores, & Theologi dictæ hæreſi vſque ad ſanguinem gladio Scripturæ ſanctæ vigilanter reſiſterent: in quem finem nonnulla in ſpeciali demandata ſunt.

QVA-

Digitized by Google

QVADRAGESIMVS-OCTAVVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. FRANCISCVS de Angelis.

ANno 1523. in feſto Pentecoſtes celebratum eſt Capitulum Generale in ciuitate *Burgenſi* in Hiſpania; cui non potuit intereſſe Miniſter Generalis F. *Paulus de Soncinno*, Auinione graui infirmitate detentus. In quo, electo primùm à Vocalibus Præſide, demum primo ſcrutinio electus eſt in Miniſtrum Generalem totius Ordinis, F. *Franciſcus de Angelis*, aliàs, *Quignonius*, Prouinciæ Angelorum, qui prius Commiſſarii Generalis iſtius Familiæ officio dignisſimè functus fuerat. Vir doctrinâ, morum integritate, & agendorum dexteritate, apud omnes conſpicuus & illuſtris fuit; ſingulari zelo puriſsimam Regulæ obſeruantiam, maximè in partibus, quæ Romanis Vltramontanæ dicuntur, Hiſpanis Ciſmontanæ, promouit; quippe qui Hiſpaniarum Prouincias, tum per ſeipſum, tum per ſuos Commiſſarios viſitans, Reformationes fouit, & vt Recollectorum domus, pro Ordinis totius velut ſeminario, fouerentur, methodum pro *Strictiori Obſeruantia* compoſuit, illamque volentibus ſe recolligere ad *annum* ſuæ electionis 1523. *die* 27. *Iulii* in Conventu Vallisſolitano tradidit, (vt in Regiſtro Officii continetur) *Vt Commiſſarii Viſitatores in Prouinciis, in quibus non ſunt Domus Recollectæ, ſolerter inquirant, & ponant in ſcriptis Fratres volentes domus Recollectas inhabitare, & Regulam ſtrictius obſeruare, vt eorum deuotioni in Capitulis Prouincialibus prouideatur.*

Quid fecerit in Familia noſtra.

Pro domibus Recollectorum modum viuendi compoſuit.

Iubet ſcribi nomina eas inhabitare volentium.

Sciendum enim eſt, Patres Reformationis, ſiue Familiæ Obſeruantiæ Regularis, etiam ante Capitulum Generaliſſimum *anno* 1517. ſemper ita reſtituendo Corpori Ordinis ſtuduiſſe, vt diuiſionem & ſeparationem omnem auerſarentur: vnde F. *Marcialis Boulier* Vigeſimus primus Vicarius Generalis Obſeruantiæ ad *annum* 1502. hujus Ciſmontanæ noſtræ Familiæ electus, cùm videret B. M. F. *Ioannem de Guadalupe*, Conuentus ſuæ Reformationis S. Euangelii in Cuſtodias, auctoritate Apoſtolicâ, ſeparare, timens ne indè diuiſiones nouæ exſurgerent, ordinauerat ex conſenſu omnium Patrum: *Vt in vniuerſis Hiſpaniæ Prouinciis aliquæ domus humiliores deſignarentur, in quibus Fratres, qui arctioris vitæ deſiderio tenerentur, ſe recipere, & vitam auſteriorem ſeruare poſſent.* Reſtituto igitur Corpore

Quâ occaſione exorti ſunt?

pore Ordinis ex iis, qui intendebant Regulam purè obſeruare; ſicut (vt ſuprà monuimus) F. *Franciſcus Lichetus* Miniſter Generalis diſpoſuerat, vt in aliquibus domibus omnimodus rigor & auſteritas Regulæ ſeruaretur, ad id multis anhelantibus: Ita ſanctum illius propoſitum ſtabilire volens F. *Franciſcus de Angelis*, tempore ſui regiminis Recollectas illas domos, & *Recollectorum Inſtitutum* ſtabiliuit, & per vniuerſam Hiſpaniam primò propagauit, abſque diuiſione vlla à communi regimine Ordinis, remanentibus quidem Patribus *Diſcalceatis*, qui à B. F. *Ioanne de Guadalupe* originem ducebant, in vnione regiminis communis in Prouinciis S. Gabrielis, Arabidæ, Pietatis, S. Ioſeph, S. Antonii, S. Ioannis Baptiſtæ; *Recollectis* autem domos deſignatas multâ vtilitate ad conſeruationem Religionis occupantibus: Quorum ſtudium erat, Miniſtris parere; Cuſtodias ſeparatas refugere; *orationi, ſpirituique* (vt ait P. Gonzaga) *ex profeſſo vacare; ſanctiſsimamque paupertatem, ſilentium, humilitatem, charitatem, præcipuè erga infirmos, atque cæteras virtutes diligentiſsimè colere, inutileſque diſcurſus maximè fugere.* Et hoc Recollectorum inſtitutum, à F. *Franciſco de Angelis* in hac noſtra Ciſmontana Familia circa *annum* 1525. ſtabilimentum habuit, & poſteà vniuerſas penè Prouincias iſtius Familiæ peruaſit, & integras Prouincias redintegrauit.

Eorum ſtabilit inſtitutum.

Abſque vlla diuiſione.

Recollectorum ſtudia.

Sed ſi in hac Familia, nobis Ciſmontana, tantùm præſtitit zeloſiſsimus Generalis, non minùs, quamuis majori labore, pro Vltramontanis ſiue Italiæ Prouinciis præſtare conatus eſt. Etſi enim (vt ſuperiùs retulimus) ſub F. *Franciſco Licheto* jam domus iſtæ Reformatæ, ductore F. *Stephano Molina* radices fixiſſent, ventus tamen quidam ſiue timoris vani, ſiue inordinatæ æmulationis omne incrementum impediebat; Patres enim iſtius Familiæ ex domorum illarum multiplicatione & incremento diuiſionem timentes, vlteriores progreſſus negabant, nec fratribus auſteriorem illam vitam deſiderantibus permittebatur liber ad illas domos tranſitus: quæ quidem tempeſtas eò diutius durabat, quo F. *Franciſcus de Angelis* duobus integris annis in Hiſpaniis laborans, Familiæ Italiæ adeſſe, & piis Fratribus ſuccurrere non poterat.

Abſente Generali in Italia negatur liber acceſſus ad domos Recollectas.

Interim F. *Matthæus de Baſſo* ex Obſeruantia Prouinciæ Marchiæ Religioſus zeloſus, & Concionator inſignis (qui *Congregationi Patrum Capuccinorum* initium dedit) fauoribus Illuſtriſimæ Duciſſæ de Camerino, à Pontifice *Clemente* VII. oraculo viuæ vocis obtinuerat, vt ſumpto *Acuminato Capucio* vitam eremiticam duceret; vnde Fratres ad Recollectam ſiue Reformatam vitam anhelantes, cùm ab ea à Superioribus Ita-

Ea fuit occaſio originis Congregationis Patrum Capucinorum.

Italiæ impedirentur, ad dictum Fratrem *Matthæum* cœperunt confluere; ex quo confluxu major diuiſionis ſuſpicio naſcebatur. Veniens itaque Miniſter Generalis F. *Franciſcus de Angelis* in Italiam, & aduertens nouam illam Congregationem cum acuminatis Caputiis ex ſibi ſubditis Fratribus, annuente Pontifice, augeri, ob negatam ſibi Recollectionem; Romam quidem ad trigeſimam Iulii *anni* 1525. ingreſſus, iſtius Familiæ Commiſſarium Generalem F. *Hilarionem Sachettum* durè increpauit, quòd negato ſpiritualibus Fratribus ad domos Recollectionis acceſſu, in cauſa fuiſſet hujuſmodi nouitatum, & diuiſionum. Egit autem concordiæ & vnionis zeloſus Pater apud Pontificem, vt quæ F. *Matthæo de Baſſo* conceſſerat, reuocaret, & omnes ad vnam formam habitus & caputii reducerentur, Prouiſurum autem ſe, vt ſtrictiori vitæ omnibus via aperiretur: Annuit Pontifex *Clemens* VII. & Bullam vnam expediri curauit, quæ incipit: *Cum ſicut accepimus*, datam ſpecialiter ad *Ludouicum* & *Raphaelem de Foſſembruno*, nec non ad *Bernardinum*, *Vincentium*, *Antonium*, & *Sanctum* cum aliis qui F. *Matthæo de Baſſo* ſe conjunxerant, cum mandato, vt ad Ordinem, & ad obedientiam Ordinis redirent &c. ſub pœnis, & cenſuris comminatis. Quo mandato audito acquieſcens F. *Matthæus*, depoſito acuminato Caputio, ad Ordinem rediit, ſub obedientia Obſeruantiæ Regularis, in qua & rigorem vitæ ſtrictioris proſecutus, ſanctè poſteà obiit. Redierant & Fratres *Ludouicus* & *Raphael*, ſed poſteà licentiâ P. Prouincialis Marchiæ ad Patres Conuentuales tranſeuntes, Congregationem reſumpſerunt, quæ & Confirmata eſt per Bullam *Clementis* VII. quæ incipit, *Religionis zelus* &c. Ex qua ſacra *Congregatio Patrum Capuccinorum* primò fundata, incrementa poſteà ſuſcepit, & ſtabilita eſt.

Increpat propterea Commiſſarium iſtius Familiæ.

Reuocat Papa conceſsionem factam Matthæo de Baſſo.

Redit ille ad Ordinem, & in eo ſanctè moritur.

Alii poſt tranſitum ad Conuentuales reſumunt Congregationem cum effectu.

Porrò Miniſter Generalis F. *Franciſcus de Angelis*, quod propoſuerat, perficiebat, Fratribus ſpiritualibus ſtrictiorem viuendi formam ambientibus Domos, & Conuentus concedebat, & vt omnis fauor eis ad hoc in omnibus Prouinciis exhiberetur, Miniſtris, & Superioribus demandabat. Quantùm verò præſtiterit, vt obſeruantia Regulæ vbique floreret, oſtendunt, quæ tempore ſui regiminis, tum in Capitulis Generalibus ordinata, tum in Prouinciis executioni mandata fuerunt.

Et quidem in Capitulo Generali *Burgenſi anno* 1523. diuiſis & conſtitutis diuerſis Prouinciis in vtraque Familia (in quo & Cuſtodia Flandriæ à Prouincia Franciæ Pariſienſis

Conſtitutiones variæ pro Obſeruantia Regulæ.

Digitized by Google

diuiſa, in Prouinciam Flandriæ erecta eſt, & ex Prouincia Saxoniæ, Prouincia Thuringiæ eſt egreſſa, in iſto, inquam, Capitulo vineæ ex quibus Fratres vinum colligebant pro ſua prouiſione à Conuentibus ablegatæ ſunt; legata perpetua caſſata, leges ſtrictæ poſitæ pro ſtudioſis Collegii Pariſienſis: & alia reformata, quæ videbantur puritatem Regulæ inficere.

In Capitulo etiam *Aſsiſienſi* ſub eodem Generali ad *annum* 1526. animaduerſum eſt in *Anniuerſaria*, & *Miſſas perpetuas*, ſimileſque fundationes, ac ſecundùm puritatem noſtræ Religionis regulatæ ſunt; *Trunci* omnes etiam prætextu Confraternitatum ab Eccleſiis, & locis noſtris eliminati, de *Nuditate* pedum, & calceamentis diſpoſitum, & omnia impura excuſſa.

Inſtituuntur Commiſſarii Nationales.

Et quia Nationes noſtræ, Italis, Vltramontanæ, præſentiam Prælatorum Generalium magis continuam pro feliciori gubernio requirebant; ordinatum eſt, vt Nationes *Gallica*, *Hiſpanica*, & *Germanico-belgica*, quælibet Nationalem Commiſſarium ex propria Natione ſibi deligerent: In quo Capitulo *Natio Gallica* elegit ſibi in Commiſſarium ſuum Generalem F. *Arnaldum de S. Felice*, Prouinciæ Aquitaniæ Miniſtrum: *Natio Hiſpana* F. *Dimam Terræ*, Cuſtodem Prouinciæ Aragoniæ; *Natio Germanico-Belgica* F. *Matthiam VVeinſen* Antuerpienſem, Prouinciæ Coloniæ Miniſtrum: Et hi omnes à Generali confirmati ſunt, & Commiſſariis quidem Generalibus Nationum *Gallicæ*, & *Germanico-Belgicæ*, de conſenſu omnium Vocalium, *Plenitudo Poteſtatis* abſolutè communicata eſt, *Natio* autem *Hiſpanica* aliquas ſuo Commiſſario reſtrictiones adhiberi popoſcit.

In ſola natione Germanico-belgica illi permanſerunt.

Porrò in Natione *Hiſpanica* & *Gallica* hujuſmodi Commiſsiones ſucceſſu temporis abrogatæ fuerunt; ſed in *Germanico-Belgica* vſque in hanc horam permanſerunt, ablatâ tamen à Vocalibus electione, ita vt Commiſſariorum inſtitutio modò à Generalibus Prælatis dependeat.

Cedit Generalis officio.

Anno porrò 1525. cùm Miniſter Generalis F. *Franciſcus de Angelis* multis implicaretur negotiis publicis à *Clemente* VII. maximè componendæ paci & concordiæ inter Pontificem, & Imperatorem *Carolum* V. dictus Miniſter cùm non poſſet ſolitâ vigilantiâ Ordini inuigilare, officio Generalatus ceſsit, eodem anno aſſumptus ad Cardinalatum tituli *S. Crucis in Ieruſalem*: Cui ſubſtitutus eſt Vicarius Generalis, F. *Antonius de Cal*[illegible], Prouinciæ Aragoniæ. qui eodem zelo puritatem Regulæ proſecutus eſt vſque ad Capitulum Generale ſequens.

Fit Cardinalis.

QVA-

QVADRAGESIMVS-NONVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. PAVLVS de Parma.

ANno 1529. Comitia Generalia indicta & celebrata ſunt in feſto Pentecoſtes in ciuitate *Parmenſi*, in Conuentu de Annuntiatione, in quibus electus eſt in Generalem Miniſtrum, F. *Paulus de Parma*, Prouinciæ Bononiæ. Sub quo etiam Ordo in obſeruantia Regulæ ſingulari vigilantiâ conſeruatus eſt. In hoc etiam Capitulo Statuta pro vtraque Familia ſtabiliter determinata ſunt; *Barchinonenſia* quidem pro hac Vltramontana; *Martini* autem V. ad compendium reducta pro Familia Italis Ciſmontana. Plurima etiam pro Conuentu & ſtudio Pariſienſi benè regulando ordinata ſunt. *Ordinationes.*

Celebrauit autem & hic Generalis Capitulum Generale in Ciuitate *Meſſana*, Prouinciæ Siciliæ, in Conuentu S. Mariæ de Ieſu; in quo omnium votis confirmatus eſt; & multa circa Regulæ prælectionem & explicationem; circa orationis mentalis frequentationem, circa articulos noſtræ paupertatis &c. piè concluſa ſunt.

Hîc aduertendum eſt, in Catalogo Generalium apud *Gonzagam* poſitum *Ioannem Piſottum Parmenſem*, Prouinciæ Bononiæ, qui etiam electus dicitur in Capitulo Generali *Parmenſi anno* 1528. Sed cùm in Tabulis Generalibus relatis in Hiſtoria Chronologica, Capitulum illud Parmenſe dicatur celebratum *anno* 1529. & in eodem electus *Paulus Parmenſis*, & vterque dicatur Ordinem rexiſſe quatuor annis; puto eundem eſſe *Ioannem Piſottum Parmenſem*, & *Paulum Parmenſem*, fuiſſeque binomium; Niſi quòd in circumſtantiis numerorum, aliquid deſit: nam *Paulus de Parma* deſcribitur rexiſſe Ordinem ab *anno* 1529. in feſto Pentecoſtes, in quo eſt electus, vſque ad feſtum Pentecoſtes anni 1535. in quo *Vincentius Lunellus* ei ſucceſsit, qui numerus ſexennium integrum complet; *Ioannes* autem *Piſottus* dicitur electus *anno* 1528. Parmæ, & rexiſſe tantùm quatuor annis, nihilominus ponitur electio *Vincentii Lunelli* ad annum 1534. quo anno celebratum dicit *Gonzaga* Capitulum *Niceæ*. In hac differentia puto magis ſtandum Tabulis Generalibus, & erratum eſſe in numeris annorum, Generalem autem *Parmenſem* fuiſſe binomium. *An hic idem cum Joanne Piſotto, quem habet Gonzaga, examinatur.*

QVINQVAGESIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. VINCENTIVS Lunellus.

ANno Domini 1535. *Niceæ* ſiue *Nizzæ* in Conuentu S. Crucis Prouinciæ S. Ludouici, in feſto Pentecoſtes celebratum eſt Capitulum Generale; in quo abſoluto ſexennio F. *Pauli de Parma*, in Miniſtrum Generalem totius Ordinis electus eſt legitimè & canonicè, F. *Vincentius Lunellus*, Prouinciæ Carthaginenſis, Curiæ Romanæ Commiſſarius.

Statutum Capituli Generalis pro Fratribus ſtrictius viuere volentibus.

Et in hoc quidem Capitulo in conſeruationem puritatis Regulæ decretum eſt, vt Fratribus ſtrictiori modo viuere volentibus, opportunum præſtetur auxilium, & Capitulum Generale ſanxit; *Vt vnaquæque Prouincia, quæ pro huiuſmodi loca jam habet deputata, ea conſeruet & interteneat, Fratreſque qui in talibus locis jam ſunt inſtituti, per aliquem impediri non poſſint, qui tamen illic modo & formâ habitus à cæteris non diſcrepent; & quicumque ad vitam illam contendit arctiorem, cum benedictione Dei valeat exercere: Quin potiùs accreſcente per gratiam Dei talium Fratrum multitudine, teneantur Miniſtri in ſuis Capitulis Prouincialibus, loca plura ad hoc ipſum, ſi opus eſt, aſſignare, ſuper quo ipſi Miniſtri ſollicitam curam gerant. Inſuper ſi in Prouincia aliqua, quæ talia loca non habet, boni aliqui Fratres huic arctiori vitæ ſe committere velint, teneantur eorum Miniſtri, in ſuis Prouincialibus Capitulis, loca tali inſtituto accommoda deputare; nec ipſi interim omnes mittant, ſed eos dumtaxat, quos examinatione præuiâ aptos compererint & idoneos.*

Conuentus Pariſ. ſubjicitur Generali.

Eodem Capitulo Conuentus Pariſienſis totus quoad Statuta & modos regiminis ſubjectus declaratur Miniſtro Generali.

QVINQVAGESIMVS PRIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. IOANNES Caluus.

ANno 1541. peracto ſexennio F. *Vincentii Lunelli* Comitia Generalia indicta ſunt *Mantuæ* in Conuentu S. Franciſci; in quibus canonicè & legitimè in Miniſtrum Generalem totius Ordinis electus eſt, F. *Ioannes Caluus*, Prouinciæ Corſicæ, Romanæ Curiæ Commiſſarius.

Et

Et in hoc Capitulo multa ordinata ſunt ad conſeruationem diſciplinæ Regularis.

QNINQVAGESIMVS-SECVNDVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ANDREAS Inſulanus.

ANno 1547. completo ſexennio, partim ſub Miniſtro Generali F. *Ioanne Caluo* (qui tempore ſui regiminis è viuis exceſsit) partim ſub F. *Clemente à Monelia* Vicario Generali, celebratum eſt Capitulum Generale *Aſsiſii* in Conuentu S. Mariæ de Angelis: in quo canonice & legitimè in Miniſtrum Generalem totius Ordinis Minorum electus eſt F. *Andreas Inſulanus*, Prouinciæ Algarbiorum Cuſtos.

Et in hoc etiam Capitulo denuò multa pro augmento Regularis Obſeruantiæ ſancita ſunt, & pro Diuinorum Officiorum ſacris ritibus plurima religioſiſsimè ordinata. Conſulatur Chronologia Hiſtorico-legalis ad 55. Capitulum Generale.

QVINQVAGESIMVS-TERTIVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. CLEMENS à Monelia.

ANno 1553. peracto ſexennio F. *Andreæ Inſulani* Capitulum Generale in feſto Pentecoſtes *Salmanticæ* celebratum eſt; in quo omnium ſuffragiis in Generalem Miniſtrum totius Ordinis electus eſt F. *Clemens à Monelia*, qui aliquando fuerat Vicarius Generalis.

Hujus viri zelum in abuſibus reſecandis, & reſtituenda diſciplina Regulari, vbi collabi videbatur, probant; tum Epiſtola ad vniuerſum Ordinem ſcripta, iiſdem ferè verbis, quibus Epiſtola *S. Bonauenturæ* (de qua ſuprà in ipſius Generalatu) tum egregia Statuta, quæ puritatis Regulæ per ſingula duodecim capita ſunt explicatiua, per Summum Pontificem *Iulium* III. approbata, & obſeruari demandata, & per Cardinalem de *Carpo Rodolphum Pium*, Epiſcopum Tuſculanum, Ordinis Protectorem, Familiæ, Italis, Ciſmontanæ, *Egregia condit Statuta.*

 ſingu-

ſingulariter communicata, & commendata; in quibus tota Status Ordinis & Regulæ medulla continetur.

Porrò vt zelo hujus Miniſtri Generalis Summus Pontifex *Iulius* III. manum dexteram præberet, per Bullam, quæ incipit; *Cùm ſicut accepimus*, Datam Romæ apud S. Petrum *die* 11. *Octobris* 1553. *Pontif. anno* 4. conceſsit dicto P. Generali omnem auctoritatem Apoſtolicam neceſſariam ad regimen Ordinis ſibi commiſsi &c. Et ſingulariter viuæ vocis Oraculo facto Cardinali Protectori *de Carpo*; vt cùm Generalis ad partes Vltramontanas præſens adeſſe non valeret, inſtituere poſſet Commiſſarios, ſeu Vicarios, eoſque in *Hiſpaniam*, *Galliam*, *Flandriam* mittere; qui non modo *ordinaria* dicti Miniſtri Generalis, ſed ejuſdem *SS^mi auctoritate*, partes illas viſitare, Capitulis præſidere, ac omnia alia agere poſſet, quæ ipſe Generalis, ſi eſſet præſens, agere valeret. Mandatque Patribus illarum partium per obedientiam, vt hujuſmodi Vicarios, ſiue Commiſſarios, ſuſcipiant. Datum eſt *Oraculum anno* 1555. 1. *Ianuarii*, cui ſubſcripſit R. Cardinalis *de Carpo* Protector, *Sigiſmundus Botius* Secretarius.

Amplam dat ei Pontifex auctoritatem.

Poteſtas Commiſſariorum ab ipſo inſtitutorũ.

Aliud etiam viuæ vocis *Oraculum* eidem Protectori factum eſt; per quod, caſu quo ob bella, aut alia legitima impedimenta Capitulum intermedium, in quo eligendus eſſet Commiſſarius Generalis ſecundùm Bullam Vnionis, celebrari non valeret; Generalis poſſet præficere in ſingulis Nationibus Vltramontanis, in Hiſpania, videlicet, in Gallia, & Flandria Commiſſarios vnum vel plures, prout eidem Generali Miniſtro pro ſpirituali profectu illarum partium melius videbitur expedire; qui quidem Commiſſarii, non modò auctoritate dicti Generalis *ordinariâ*, verum etiam *auctoritate ſuæ Sanctitatis* habeant regere, & gubernare, ac moderari dictas partes, vſque ad nouam prouiſionem per eundem Miniſtrum Generalem faciendam. Datum eſt *Oraculum*, *die*, *menſe & anno*, quibus alterum ſuperius, iiſdem ſubſignantibus.

Simile priuilegium.

His igitur armis munitus Generalis Miniſter *de Monelia*, in vtilitatem totius Ordinis omnem ſuam curam & laborem impendit, ad *Cardinalatum Tit. de Ara-Cæli* poſteà eleuatus; vnde & celebratâ Congregatione Generali *Romæ* in Conuentu de Ara-Cœli *anno* 1557. 22. *Iunii* in Vicarium Generalem electus eſt F. *Angelus Auerſanus*, Prouinciæ Terræ Laboris, Ordinis Procurator; qui ob rebelliones excitatas in Galliis contra Commiſſarios Nationales, ſtatim ad partes Gallicanas ſe tranſtulit, vt malis mederetur.

Fit Cardinalis.

QVIN-

QVINQVAGESIMVS-QVARTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. FRANCISCVS Zamora.

ANno 1559. poſt ſexennium *Clementis de Monelia* Cardinalis ſupplerum per F. *Angelum Averſanum* Vicarium Generalem, celebratum eſt Capitulum Generale *Aquilæ*; in quo omnium penè votis in Miniſtrum Generalem totius Ordinis cooptatus eſt, F. *Franciſcus Zamora*, Curiæ Romanæ Commiſſarius.

In hoc etiam Capitulo multa benè & prouidè ordinata ſunt, maximè ad tollendas continuationes Officiorum, & quaſdam perpetuationes. Subortis etiam quæſtionibus de Commiſſariis, quos Generales ad Prouincias viſitandas mittebant; & maximè de Nationalibus Commiſſariis Generalibus ad regendas Nationes, quaſi hujuſmodi officia eſſent contra Regulam; ſic vt ſequitur reſponſum eſt: *Generalem Miniſtrum, legitimâ vrgente neceſsitate, poſſe mittere Commiſſarios ad Prouincias; nec illos inſtituere eſſe contra Regulam, aut ejus Pontificias declarationes, imò naturali, Diuino atque humano Iuri, & noſtro potiſsimum conſentaneum.* Et de Commiſſario Generali Nationali; *Generalem grauiſsimâ vrgente neceſsitate, de Summi Pontificis auctoritate, ſine Regulæ aut alicujus declarationis vllo detrimento, ad regendas Nationes mittere poſſe. Etſi quis contrarium aſſeruerit, ipſo facto excommunicationem incurrat, & omnibus priuetur actibus legitimis.* *Commiſſariorum Nationalium officium non eſt contra Regulam.*

QVINQVAGESIMVS-QVINTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ALOYSIVS de Puteo.

ANno Domini 1565. completo ſexennio F. *Franciſci Zamora* celebratum eſt Capitulum Generale *Valliſſoleti*; in quo, Præſidente Cardinale *Cribello* Nuntio Apoſtolico, omnium votis electus eſt in Miniſtrum Generalem totius Ordinis, F. *Aloyſius de Puteo*, qui fuerat Familiæ hujus Commiſſarius.

Ad hoc Capitulum miſſa ſunt Statuta nonnulla à Protectore Ordinis de ordine & mandato SS^mi D. N. *Pii* IV. obſeruanda: *De modo receptionis nouitiorum, & eorum educatione; de ſtudiis, de prædicationibus & doctrinis, de Monialium clauſura*; quæ omnia *Multa in hoc Capitulo ſtatuta ſunt.*

nia

nia non niſi integritatem Regulæ & pietatem ſpirant. Et ipſum Capitulum Generale cum proponerentur ab Emo Cardinali *Cribello* Capituli Præſide Statuta F. *Clementis à Monelia*, à *Iulio* III. approbata, de quibus ſuprà, toti Ordini obſeruanda: Familia quidem Italica ſe, vt priùs, illis adſtrinxit; Familia autem Ciſmontana noſtra, illa in reuerentia ſe habiturum promiſit, modò tamen Cardinalis obtineret à ſanctiſsimo Domino, nè hæc Familia ad alia, quàm ad antiqua Barchinonenſia obligaretur. Alia in hoc Capitulo ordinata ſunt circa veram vilitatem veſtimentorum, & vniformitatem, excluſâ ſolum ſaccorum monſtruoſæ repetiationis deformitate. Excluſi etiam ſunt Viſitatores Monialium particulares, & viſitatio commiſſa Miniſtris Prouincialibus, ſub pœna ejectionis à cura Ordinis, caſu quo Miniſtros Prouinciales nollent recipere.

QVINQVAGESIMVS-SEXTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. CHRISTOPHORVS à capite fontium.

ANno 1571. ſexennio F. *Aloyſii de Puteo* expleto omnium ferè ſuffragiis in Capitulo Generali *Romæ* celebrato electus eſt in Miniſtrum Generalem totius Ordinis, F. *Chriſtophorus à Capite Fontium*, Prouinciæ Britanniæ primus Miniſter.

Statuta Capituli. In quo Capitulo breuia & vtiliſsima ſtatuta condita ſunt, à *Pio* V. Summo Pontifice approbata; & Officium ſecundùm Breuiarium nouum Romanum demandatum eſt; Et conſtitutum ac acceptatum decretum, vt Sacerdotes poſsint & debeant ab Epiſcopis examinari de ſcientia & habilitate. Quod ſtatutum jam in toto Ordine inualuit juxta Bullam *Pii* V. quæ incipit: *Romani Pontificis &c.* Et in Belgio in praxi eſt, abſque vlla difficultate.

Zelus hujus Generalis. Nec hic Generalis defuit conſeruationi Ordinis, & diſciplinæ Regularis; vt conſtat ex Ocularibus, ſiue, Manipulo Fratrum Minorum, qui ejus mandato prodiit, in quo tota medulla eorum, quæ ad Ordinis diſciplinam, & Regulæ obſeruantiam, ac pietatem pertinent, continetur. Diligentiſsimus etiam fuit *Bullarum Apoſtolicarum* ad Ordinem pertinentium requiſitor. Cùm autem doctiſsimus eſſet, multa ab æmulis in ſua doctrina paſſus eſt: Tandem ad Archiepiſcopatum Cæſarienſem nominatus *Romæ* in Conuentu S. Petri

Contradicitur ejus doctrinæ.

in

in monte aureo diem clauſit extremum : de cujus vita & probitate B. *Angelus de Paz* ibidem viuens ſanctum teſtimonium dedit.

QVINQVAGESIMVS-SEPTIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRUM MINORUM,

F. FRANCISCVS Gonzaga.

ANno 1579. octennio F. *Chriſtophori à Capite Fontium* completo, in Capitulo Generali *Pariſiis* celebrato, magnâ exultatione omnium Patrum F. *Franciſcus Gonzaga* in Generalem Miniſtrum totius Ordinis omnium votis nominatus eſt. Et in hoc Capitulo multa ſanctè pro *Familia Vltramontana* conſtituta ſunt; pro *Familia* autem nobis *Ciſmontana* decretum eſt, vt Prouinciæ iſtius Familiæ ſecundùm Statuta Barchinonenſia, & earum Statuta Prouincialia vſitata, regerentur, nec grauarentur deinceps multitudine Statutorum.

Quantùm verò hic ſanctus Generalis in ſuo regimine ſtuduerit Religionis conſeruationi & profectui, conſtat ex Statutis pro Fratribus Recollectis ab ipſo conditis, & ejus ſtudio hoc Inſtitutum in bonum & vtilitatem totius Ordinis ſtabiliendi & promouendi. Cujus vita & mors, cum actis in Curia Romana pro ejus Beatificatione, regimen ipſius ſanctiſsimum commendant. *Condit Statuta Recollectorum.* *Actum de ejus beatificatione.*

QVINQVAGESIMVS-OCTAVVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. FRANCISCVS à Tholoſa.

ANno 1587. *Romæ* octennio F. *Franciſci Gonzagæ* abſoluto, ad Miniſteriatum Generalem totius Ordinis communibus votis aſſumptus eſt F. *Franciſcus à Tholoſa*, Prouinciæ Cantabriæ, in Curia Romana Commiſſarius. Et in hoc quidem Capitulo ſingularis cura habita eſt, vt vita immaculata ſecundùm Regulam in omnibus Fratribus conſeruaretur, vt ex primo Statuto illius Capituli conſtat, in quo & cætera confirmantur.

Digitized by Google

QVINQVAGESIMVS-NONVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. BONAVENTVRA à Calatagirona.

ANno 1593. in Conuentu *Valiſſoletano* Celebrata ſunt Comitia Generalia; in quibus Præſide Illmo ac R^mo D. *Camillo Caëtano*, Patriarcha Alexandrino apud Regem Catholicum Nuntio Apoſtolico, ſexennio F. *Franciſci à Tholoſa* abſoluto, omnium ferè ſuffragiis electus eſt in Miniſtrum Generalem totius Ordinis F. *Bonauentura à Calatagirona*, Prouinciæ Siciliæ Cuſtos. In quo Capitulo ordinatum eſt, vt ex omnibus Statutis ab *anno* 1553. vſque ad *annum* 1593. editis, reformatis reformandis, & amotis amouendis, certâ & facili methodo vnum compendium componeretur, quod cum Statutis in hoc Capitulo condendis oportuno tempore typis daretur. Et ipſe quidem Miniſter Generalis pro *Familia* Italica, ſiue, Italis, *Ciſmontana*, præclaras edidit ſuper omnes textus Regulæ Conſtitutiones, ſimul & textum explanans, & modum obſeruationis aperiens, & ritus ac ceremonias, in Ordine circa illos textus vſurpatas, declarans. Illæ reperiuntur in Chronologia Hiſtorico-legali ad Capitulum Generale 62.

Ordinationes Capituli.

Quanto autem zelo hic Generalis Obſeruantiam Regulæ proſecutus ſit experti ſunt Belgæ; cùm enim ad plagas iſtas pro inſigni illa pace & concordia, quam inter Potentiſsimos Monarchas Hiſpaniæ & Galliæ Reges tam feliciter compoſuit, veniſſet, *Recollectionem*, quæ nondum introducta erat, potiſsimùm in Prouincias Flandriæ, & S. Andreæ in aſsignatis Conuentibus introduxit: ex quibus ſacra Recollectio tres integras Prouincias multo fructu jam conſtituit. Talia autem fuerunt viri merita, vt ad *Patriarchatum Conſtantinopolitanum* à *Clemente* VIII. ſit aſſumptus.

Pacem componit inter Reges Galliæ & Hiſpaniæ.

Recollectionem in Belgium introducit.

SEXAGESIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. FRANCISCVS à Soſa.

ANno *Domini* 1600. in Capitulo Generali *Romano* completo ſeptennio F. *Bonauenturæ à Calatagirona*, & ipſo ad Patriarchatum Conſtantinopolitanum euecto, 20. *Maii* Præſide

ſide Emmo S. R. E. Cardinale *Camillo Burgheſio*, omnium ferè ſuffragiis in Miniſtrum Generalem totius Ordinis electus eſt, F. *Franciſcus à Soſa*, Prouinciæ S. Iacobi Pater.

Quantùm autem ipſe zelauerit Ordinis diſciplinam oſtendunt Statuta & Epiſtolæ, quas ad Prouincias Italiæ dedit. Qui & multo labore in Belgium ad *annum* 1603. in Nouembri venit, & per totam hiemem ſequentem Prouincialia omnia Capitula perſonaliter tenuit, non ſine fructu, & Ordinis decore. *Venit in Belgium.*

SEXAGESIMVS-PRIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. ARCHANGELVS de Meſſana.

ANno 1606. ſexennio F. *Franciſci à Soſa* feliciter abſoluto, indictis Comitiis Generalibus in Conuentu S. Ioannis Regum, *Ciuitatis Imperialis Toletanæ* 13. *Maii* omnium ſuffragiis in Generalem Miniſtrum totius Ordinis electus eſt, F. *Archangelus de Meſſana*, Prouinciæ Siciliæ Pater.

Qui zelum ſuorum Prædeceſſorum ſecutus Ordinem viſitauit, & reuerſus in Italiam primùm multùm Reformationi promouendæ ſtuduit, cumque ad partes Vltramontanas progrediens Italiam deſerere cogeretur, inſignem Epiſtolam ad Patres Italiæ reliquit, datam *Genuæ* 11. *Septembris* 1608. In qua omnia, quæ ad reſtituendum Ordinis decorem pertinebant, reſecatis abuſibus, religioſiſsimè ordinauit. *Viſitat Ordinem.*

SEXAGESIMVS-SECVNDVS GENERALIS ORDINIS FRATRUM MINORUM,

F. IOANNES ab Hierro.

ANno 1612. *Iunii* 9. Capitulum Generale *Romæ* celebratum eſt; in quo expleto ſexennio F. *Archangeli de Meſſana*, Præſide Emmo Cardinale S. R. E. *Pompeio Aragonio*, *Ordinis Protectore*, canonice electus eſt in Miniſtrum Generalem totius Ordinis, F. *Ioannes ab Hierro*, ſiue *Ferro*, Prouinciæ Angelorum Miniſter.

Quantam verò curam habuerit hic Generalis de conſeruatione puritatis Regulæ, manifeſtè oſtendunt, quæ ab eo ſuper- *Zelat Regulæ puritatem.*

obſeruatione illius ſecundùm Declarationes *Nicolai* III. & *Clementis* V. ſtabilita ſunt, abrogatis etiam minimis abuſibus, qui irrepebant. Verùm dùm ſuo regimini ſtrenuiſsimè vacat, poſt annum cum dimidio ad Superos euocatur. Poſt cujus mortem ſtatim in Vicarium Generalem ſuffectus eſt F. *Ioannes à Treio*, qui & præſedit Congregationi intermediæ *Romæ* habitæ *anno* 1615. & reliquo tempore vſque ad *annum* 1618. quo explebatur ſexennium F. *Ioannis ab Hierro*, ſedulò & feliciter Ordinem gubernauit, ad *Eccleſiam Carthaginenſem* in fine ſui regiminis Epiſcopus aſſumptus.

Moritur eique ſubrogatur Ioannes de Treio.

SEXAGESIMVS-TERTIVS GENERALIS

ORDINIS FRATRUM MINORUM,

F. BENIGNVS à Genua.

ANno 1618. in Conuentu Salmanticenſi, Prouinciæ S. Iacobi celebratis Comitiis Generalibus *die* 20. *Iunii* in Miniſtrum Generalem totius Ordinis electus eſt F. *Benignus à Genua*, Prouinciæ Siciliæ Pater, Ordiniſque Secretarius, & Generalis diffinitor.

Quid egerit pro pura Obſeruantia Regulæ in Italia.

In hoc viro vita Religioſa, pietas, Regulæ zelus, & in regimine vigilantia ac ſollicitudo excelluerunt: Nihil enim prætermiſit ex omnibus, quæ ad Religionis profectum promouendum deſiderari poſſunt. Prouinciis Italiæ in Regulari vita promouendis totus inſudauit. Studia pro juuentute reformata Religioſâ methodo in Conuentu de S. Petro Montorio, doctiſsimis pariter & piiſsimis ac Religioſiſsimis Lectoribus adſcitis, futura ſemina doctrinæ ac pietatis, inſtituit: De Nouitiatibus Reformatis prouidit: Omnes illius Familiæ Fratres ad Regulæ puritatem toto ferè primo triennio animare conatus eſt. Altero autem triennio ad Familiam hanc noſtram perexit: *Segouiæ* conuocatâ Congregatione intermediâ, *Barchinonenſia Statuta* reuideri, & continuâ conſultatione in publico Diſcretorio examinari, & limari, ac ſuppletis ſupplendis nitori ſuo reſtitui, omnium conſenſu & calculo interueniente, procurauit: Conſtitutiones ſimiliter à F. *Franciſco Gonzaga* pro Recollectis Domibus confectas, & publicatas, denuò magis abſolutas, & ampliatas ibidem ſplendori ſuo reſtitui fecit: Et *Recollectionem*, vbi vigeret, ampliari voluit, vbi autem necdum introducta eſſet, pro vniuerſali Ordi-

Quid in Familia noſtra.

Promouet inſtitutum Recollectorum.

Digitized by Google

Ordinis bono in tribus Conuentibus introduci prouidit: In Gallias veniens Capitula nonnulla celebrauit: Suauibus mediis abuſibus finem imponere tentauit, & multo labore Conuentum Pariſienſem, tanquam totius Franciæ ſeminarium, ad terminos Regularis Obſeruantiæ reducere, etiam cum vitæ periculo, conatus eſt: In *Prouincia Britanniæ*, introductis tribus Domibus Recollectorum, ejus tempore diſciplina reſtituta eſt: Recollectis *Prouinciæ Flandriæ*, auctoritatem ſibi Statuta condendi plenariam fecit, & illa in Conuentu Ipreníi facta poſteà confirmauit. *Vltimo* etiam ſui regiminis *anno* à Summo Pontifice *Gregorio* XV. obtinuit, vt Viſitatores Apoſtolici per omnes Ordinis Prouincias mitterentur, qui juxta Inſtructiones Apoſtolicas diſciplinam Regularem, & vitam communem vbique reſtituerent, & ad ſanctæ paupertatis, quam in Regula promiſimus, terminos omnia reducerent, quod in plurimis Prouinciis feliciter ſucceſsit. In hoc autem mirabiliter eluxit, quòd nunquàm vllo humano, etiam Regum ac Monarcharum, reſpectu à verò tramite Obſeruantiæ vel modicum declinare, aut in aliquo diſsimulare, toto ſuo regimine voluerit. Romam ab *Vrbano* VIII. reuocatus, vt ei in rebus, maximè ad Ordinem pertinentibus, præſto eſſet, plenus dierum & bonorum operum cum opinione magna ſanctitatis obiit in Conuentu *S. Iſidori*, *anno* 1651. menſis *Aprilis die* 15.

Confirmat eorum ſtatuta.

Mittit viſitatores Apoſtolicos.

Nullo humano reſpectu à vero declinat.

Moritur cum opinione ſanctitatis.

SEXAGESIMVS-QVARTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. BERNARDINVS de Senis.

ANno 1625. ſeptennio Miniſtri Generalis F. *Benigni à Genua* expleto, F. *Bernardinus de Senis*, Prouinciæ Portugalliæ, per diſpenſationem Summi Pontificis *Vrbani* VIII. (cùm jam quadriennio Commiſſarius Generalis Familiam Italis Vltramontanam magna cum laude rexiſſet) *Romæ* in Capitulo Generali communibus ſuffragiis omnium in Generalem Miniſtrum totius Ordinis eſt cooptatus.

Quâ animi conſtantiâ Regulæ obſeruantiam zelauerit, teſtantur illius Capituli acta, ab *Vrbano* VIII. ampliſsimè confirmata; nec non & *Bulla* ſingularis Pontificis ab eo impetrata, quæ incipit: *Sacroſanctum Apoſtolatus miniſterium* &c. *Data Romæ die* 1. *Octobris anni* 1625. In qua Pontifex declarat: Obligatio-

Zelus hujus Generalis.

nem totius Ordinis ad obſeruandam puriſsimè Regulam, juxta Declarationes *Nicolai* III. & *Clementis* V. abrogando omnia priuilegia, diſpenſationes, interpretationes illis quouis modo contrarias *&c.* Impetrauit & *Bullam* confirmatoriam Statutorum Barchinoſenſium Segouiæ recognitorum, quæ incipit: *Injuncti nobis* &c. *Datam Romæ* 18. *Decembris* 1625.

Fit Epiſcopus. Electus ad Epiſcopatum de Viſeo terminum ſuum non perfecit: Cui in Vicarium Generalem ſuffectus eſt F. *Petrus Houer*, ſed paulo poſt mortuus eſt: Cujus demum locum (renuntiato Epiſcopatu Zamorenſi à Rege Catholico ſibi collato, vt ad inſtantiam Patrum Ordini ſeruiret) accepit F. *Antonius Henriquez*, & vſque ad completum octennium à Romano Capitulo Ordinem rexit.

SEXAGESIMVS-QVINTVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. IOANNES BAPTISTA à Campanea.

ANno 1633. *die* 14. *Maii* in feſto Pentecoſtes celebratum eſt Capitulum Generale *Toleti*, in Conuentu S. Ioannis Regum; in quo Præſidente Illmo ac R^mo Domino *Cæſare Montio*, Patriarcha Antiocheno, & Archiepiſcopo Mediolanenſi, apud Regem Catholicum Nuntio Apoſtolico, canonicè electus eſt in Miniſtrum Generalem totius Ordinis F *Ioannes Baptiſta à Campanea*, Lector Iubilatus, ac Prouinciæ Principatus Pater, & Diffinitor Generalis; cuius electionem, ſingulari Bullâ confirmauit *Vrbanus* VIII.

Externum & internum profectum promouere ſtudet. Nec hic Generalis zelo promouendæ obſeruationis Regulæ ſuis Prædeceſſoribus ceſsit; quippe qui verbo, vitâ, & exemplo totus erat, vt non tantum externam obſeruantiam nitori ſuo reſtitueret, ſed & hominem interiorem ſtudio orationis, ac myſticæ Theologiæ exercitiis reformaret: Quod probant acta Capituli illius Toletani, & Statuta à SS^mo D. N. *Vrbano* VIII. confirmata. In quo Capitulo etiam Statuta Barchinonenſia Segouiæ recognita, & Belgicis ac Germanicis Prouinciis accommodata, ſunt reuiſa, & ab eodem Pontifice approbata. Multa in bonum Ordinis vniuerſi conceperat, quæ, *Nota.* euocatis Diffinitoribus Generalibus *Romam* (cum quibus interfui) ſperabat ad effectum deducere, ſed hoſte humani generis contranitente, ad intentum non peruenit. Habeo adhuc

Digitized by Google

huc Manuſcriptam Methodum, quâ rigorem Regulæ in omnibus Prouinciis, inſtitutis exercitiorum ſpiritualium ſingularium ſtudiis, ad prima principia reducere deſiderabat. Scripſit etiam more Majorum Epiſtolam ad Ordinem vniuerſum, pietate ac doctrinâ vberem.

SEXAGESIMVS-SEXTVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. IOANNES Merinero.

ANno 1639. expleto feliciter ſexennio F. *Ioannis à Campanea*, celebratum eſt Capitulum Generale *Romæ* in Conuentu de *Ara-Cæli* in feſto Pentecoſtes *die* 11. *Iunii*; in quo, Præſide Em^mo S. R. E. Cardinale *Franciſco Barberino*, Ordinis Protectore, canonicè electus eſt in Miniſtrum Generalem totius Ordinis F. *Ioannes Merinero*, Prouinciæ Caſtellæ Miniſter, & Lector Iubilatus.
Qui & prudentiſsimè, & prouidè Ordinem ſuo ſexennio magna cum pace rexit, Regularis diſciplinæ promotor ſingularis, & omnium bonorum fautor, & verus pater.

SEXAGESIMVS-SEPTIMVS GENERALIS ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. JOANNES à Neapoli.

ANno 1645 abſoluto feliciſsimè ſexennio F. *Ioannis à Merinero*, indictis Comitiis in Conuentu S. Ioannis Regum ciuitatis *Toletanæ die* 13. *Iunii* ad feſtum Pentecoſtes, præſide Illmo ac R^mo D. *Iulio Roſpiglioſo* Archiepiſcopo Tarſenſi, canonicè in Generalem Miniſtrum totius Ordinis cooptatus eſt F. *Ioannes à Neapoli*, Prouinciæ Terræ Laboris Pater, & Exdiffinitor Generalis.

Et hic dum zeloſè laborat pro decore Religionis, poſt Congregationem intermediam *Victoriæ* celebratam, graui infirmitate correptus, in mediis laboribus obiit. Cui ſuffectus eſt Vicarius Generalis F. *Daniel à Dongo*, qui Prouinciæ Mediolanenſis Patrum Reformatorum Vicarius Generalis fuerat; *Moritur, eique Vicarius ſubrogatur.* Daniel à Dongo.

rat; quique F. *Ioannis à Neapoli* labores feruidè eſt proſecutus vſque ad ſexennium abſolutum.

SEXAGESIMVS-OCTAVVS GENERALIS

ORDINIS FRATRVM MINORVM,

F. PETRVS Manero.

ANno 1651. *die* 27. *Maii* Comitia Generalia *Romæ* in Conuentu de Ara-cœli celebrata ſunt; in quibus poſt ſexennium F. *Ioannis à Neapoli* per F. *Danielem à Dongo* Vicarium Generalem adimpletum, Præſide Em^mo ac R^mo D. *Franciſco Barberino* S. R. E. Vice-Cancellario, Ordinis Protectore, præmiſsâ diſpenſatione SS^mi D. N. *Innocentii* X. motu proprio factâ (ob Vice-Commiſſarii Vltramontanæ Familiæ officium, quod gerebat) votis & ſuffragiis omnium (quæ numero 260. erant) electus eſt in Miniſtrum Generalem totius Ordinis F. *Petrus Manero*, Prouinciæ Aragoniæ Pater, Lector Iubilatus, Qualificator Supremæ Inquiſitionis, & Diffinitor Generalis.

Omnium ſuffragiis eligitur.

Qui & zelum ſuum in Religionis decore fulciendo hactenus, non ſine fructu monſtrauit. Cujus mandato hoc Opus à me compoſitum prodit; qui & pro honore Eccleſiæ & Ordinis Hiſtoriam Seraphicam 10. Tomis diſtributam Scriptoribus indixit, vt ſit memoria illius in benedictione. Quem jam ad Epiſcopatum Taraconenſem aſſumptum ſeruet, ſuiſque donis præueniat Deus in totius Eccleſiæ decorem, & vtilitatem.

Hoc opus ejus mandato prodit.

Fit Epiſcopus.

EPILO-

EPILOGVS VNIVERSALIS
AVCTORIS
AD OMNES FRATRES MINORES.

DEo & Obedientiâ duce (Optimi Patres & Fratres) *fundamenta duodecim Seraphicæ Religionis* noſtræ inueſtigare conatus ſum. Vnicum rogo: vt omnes qui Nomine *Fratris Minoris* gaudent, & in fundamentis illis participant, ac qui ſe *ſequi quod juſtum eſt*, & *quærere* *Dominum* gloriantur, audiant mo- Iſaiæ 51. verſ. 1.
nentem Prophetam, cujus labia ſeraphim purgauit. *Attendite*
(ajebat) *ad petram vndè exciſi eſtis, & ad cauernam laci, de qua præ-* Verſ. 2.
ciſi eſtis: Ad Franciſcum vtique velut *Abraham Patrem veſtrum, & ad Saram* Religionem Matrem *quæ peperit vos.* Quia nempe, *Vnum vocauit eum, & benedixit ei; & multiplicauit eum*: Et vt infert
per eum & propter eum: *Conſolabitur Dominus Sion, & conſolabi-* Verſ. 3.
tur omnes ruinas ejus; vt *gaudium & lætitia inueniatur in ea, gratiarum actio & vox laudis.* Huc enim ſpectat omnis illa fundamentorum Ordinis Seraphici doctrina, vt nôrit Tribus illa Fran-
ciſcana; *quia Lex* & Regula illa *exiuit à Deo, & Iudicium illius in* Verſ. 4.
lucem populorum requieſcit. Ipſe enim eſt Dominus Deus noſter,
qui *Franciſco* & filiis ejus dixit. *Poſui verba mea in ore tuo, & in vmbra* Verſ. 16.
manus meæ protexi te, vt plantes cœlos, & fundes terram, & dicas ad Sion, populus meus es tu. In hac enim Religione plantati ſunt
cœli, dum tot Viri ſancti *plantati in Domo Domini in atriis* cœleſti- Pſal. 91. verſ. 14.
bus *Dei noſtri floruerunt. Altitudinis* enim *firmamentum pulchritudo* Eccli. 43.
ejus eſt, ſpecies cœli in viſione gloriæ. Structuræ fundamentorum, verſ. 1.
Teſtamentum SSmi Patris pro Coronide appoſui: Quia verè *ſta-* Eccli. 45.
tuit illi Dominus Teſtamentum pacis, & Principem ſanctorum & gentis verſ. 3.
ſuæ, vt in *Teſtamento illius ſtaret ſemen ejus, & filii ejus propter illum* Eccli. 44. verſ. 12.
manerent: Vt appareat juſtitia ejus in filiis filiorum *his qui ſer-* Pſal. 102.
uant teſtamentum ejus, & memores ſunt mandatorum illius ad faciendum ea. verſ. 18.

Viſum eſt & mihi breuem *Chronologiam Genealogiæ Franciſcanæ* à Stipite per Lineam rectam & continuatam pro Concluſio-
ne Operis (vt mihi demandatum erat) attexere: Vt: *Laude-* Eccli. 44. verſ. 1.
mus Viros glorioſos & Parentes noſtros in generatione quibus multam gloriam fecit Dominus magnificentiâ ſuâ à ſæculo: Vt appareant qui fue-
runt illi, *Homines diuites virtute, pulchritudinis ſtudium habentes, pa-* Verſ. 6.
cificantes in domibus ſuis: Qui *in generationibus gentis ſuæ adepti ſunt* Verſ. 7.
gloriam. Vt etiam diſcernantur: *Qui de illis nati ſunt, & reliquerunt* Verſ. 8.

 nomen

Verſ. 9. *nomen narrandi laudes eorum*, ab iis, *quorum non eſt memoria*, *qui perierunt quaſi non fuerint*, *& nati ſunt quaſi non nati*, *& filii eorum cum ipſis*: Vt agnoſcantur *Viri miſericordiæ, quorum pietates non defuerunt*,
Verſ. 10. *cum ſemine permanent bona*, *& Hereditas ſancta nepotes eorum.*

Verum quia & in veris filiis Seraphici Patris non rarò ingerit ſe illa Quæſtio, quæ & Apoſtolos inuaſit, vt quærant inter ſe: *Quis eorum videatur major?* Nec deſit inter eos Schiſmatica illa altercatio, quâ vnus dicit: *Ego ſum Pauli*, *ego ſum Cephæ*, *ego Apollo.* Ad concordiam vniuerſam in Genealogiæ Franciſcanæ vnica linea, duplicem notârunt Summi Pontifices reſpectum, vt inter vnius Parentis filios ac fratres jurgium omne tolleretur, & vnus aduerſus alterum non inflaretur.

Lucæ 22. verſ. 24. 1. Cor. 1. verſ. 2.

Duplex reſpectus in Genealogia linea recta.

Prior lineæ & Genealogiæ reſpectus eſt *Generationis Naturalis* quaſi à vero, genuino & legitimo ſemine computatus: Ita vt quicumque ex vera Regulæ Obſeruantia ſecundum puritatem ejus in vtero Religionis Minorum per legitimam profeſſionem nati ſunt, ex quacumque tandem Congregatione à Sede Apoſtolica approbata nati ſint: *Veri Fratres Minores*, *Veri filii S. Franciſci* ejuſdem ſpiritus coheredes, ſub eadem fraternitate habendi & numerandi ſint, quia ex eodem ſemine Apoſtolicæ & Euangelicæ Regulæ adnati ſunt. Et hunc reſpectum velut Generationis & Fraternitatis legitimæ ſymbolum manifeſtè declarauit *Leo* 10. in Bulla: *Ite & vos in Vineam meam*: dum ſeparans veros filios *S. Franciſci* ab aliis degenerantibus: Illos omnes & ſolos veros filios *S. Franciſci* agnouit, & ad Corpus Ordinis pertinere declarauit, Qui *purè & ſimpliciter Regulam B. Franciſci obſeruabant*, ſiue eſſent de *familia Obſeruantium*, ſiue *Reformati ſub Miniſtris*, ſiue *Fratres Amadæi*, *Coletani*, *Clareni*, *De S. Euangelio* vel *de Caputio* &c. Hi enim omnes, cùm ex vero ſemine Regulæ Apoſtolicæ & Euangelicæ nati ſupponerentur, eidem Generationis lineæ legitimæ judicialiter adnumerati fuerunt.

1. eſt Generationis Naturalis.

Quinam veri FF. Minores & veri filii S. Franciſci.

Poſterior Lineæ Genealogiæ Franciſcanæ reſpectus fuit *Succeſsionis Legalis*: Quemadmodum enim in Genealogiis Humanis non attenditur ſola Naturalis Generatio, ſed Gradus & Succeſsiones Legibus conſtitutæ ſpectandæ ſunt ad familiarum Legalem deductionem: Ita & in Genealogia Franciſcana Leges à principio tum per Regulam, tum per Eccleſiam indictæ, vt ſub vno Monarchico Capite Vniuerſa fraternitas Minorum contineretur, & *Vni Miniſtro Generali* pro tempore exiſtenti obediret, & ab eo regeretur, aut ſaltem aliquam ad illum dependentiam haberet, renouatæ ſunt,

2. Reſpectus eſt ſucceſsionis legalis.

Miniſtri Generalis vnitas in toto Ordine S. Franciſci.

man-

Digitized by Google

mandante cum Cardinalium Apoſtolico Collegio *Leone* X. Cùm ordinauit: Vt Regulam purè obſeruantes aut obſeruare deſiderantes, cujuſuis Nominis vel Congregationis eſſent, ſibi *Caput vnum* deligerent. Quinimò etiamſi in Regulæ rigore diſpenſatis *Magiſtrum Generalem* præfeciſſet, & ex eis Congregationem ſub *Fratrum Conuentualium* Nomine erexiſſet, voluit ad Lineam Generationis Franciſcanæ conſeruandam, vt & *Magiſter Generalis à Miniſtro Generali* Totius Ordinis purè Regulam profitentium, confirmationem reciperet, & vt Tota Congregatio *Fratrum Conuentualium* vni *Miniſtro Generali* honorem & reuerentiam tamquam ſupremo Capiti Ordinis totius exhiberet: *Et ne* (vt inquit ibidem Pontifex) *ex Nouarum ſectarum in dicto Ordine forſan introductione fienda, Ordinem iterum in rixas deuenire oporteret*; Mandauit in virtute S. Obedientiæ: *Quod de cætero nullæ nouæ Reformationes in dicto Ordine introducerentur, aut fierent, abſque Miniſtri Generalis* &c. *expreſſo aſſenſu*; *Et ſub conditione: quòd hujuſmodi Reformationes Miniſtro Generali & Prouincialibus Reformatis per omnia juxta Regulam ſubjicerentur* &c. Hi ſunt Reſpectus Legales per quos Linea recta Genealogiæ Franciſcanæ in ratione ſucceſſionis vel proceſſus à ſtipite dignoſcitur; Quos veri filii *S. Franciſci* ex pura Regulæ obſeruantia velut ex ſemine nati conſiderare tenentur, vt Gradus & ſucceſsiones Originis illorum ab inuicem per Primogenituras & Propinquitates à ſtipite congruè diſtinguantur. Nec ab iſtis Legalibus Lineæ legitimæ circumſtantiis ſe ſubtrahere poſſunt, niſi à *Supremo Principe* à quo omnes hujuſmodi Leges pendent, aliud ſit ordinatum per *Priuilegium* ſiue priuatam Legem & fauorẽ.

Generalis Conuentualium dependentia à Miniſtro Generali totius Ordinis.

In Bulla; Ite & vos.

Vnde dignoſcatur linea recta Genealogiæ Franciſcanæ.

Non ſit igitur jurgium inter vos (Patres optimi) ſi veri Fratres Minores omnes eſſe cupitis. Ceſſet Quæſtio illa: *Quis videatur inter vos major?* Qui enim Regulam & vitam Fratrum Minorum in ſua puritate vouent & ſeruant, omnes veri *Fratres Minores* & filii *S. Franciſci* ſunt. Si de Prioritate agatur, Linea per Gradus & ſucceſsiones Legales in ordine ad ſtipitem ſecundùm tempora attendenda eſt: Si poſt vniuerſalem Ordinis vnionem ſub vno *Capite* aliquæ Congregationes Independentiam à Capite Vniuerſali Totius Ordinis per *Priuilegium* Supremi Principis Eccleſiæ ſpeciali fauore obtinuerint: *Priuilegium* cum reuerentia tamquam diſpenſationem in Lege vniuerſali ſuſcipiant, & cum gratiarum actione vtantur; Saluâ ſemper Lineæ Vniuerſalis continuatâ in ſanis membris à B^{mo} Patre vſque ad hæc tempora, & Eccleſiæ judicio declaratâ ſucceſsione.

Digitized by Google

An FF. Minores Regularis & Strictioris Obſeruantiæ ſint primogeniti S. Franc. Igitur *Fratres Minores S. Franciſci Regularis & Strictioris ſiue Recollectorum, ſiue Diſcalceatorum, Obſeruantiæ*, qui in Corpore Vniuerſali Ordinis juxta Regulam ſub vno Capite *Miniſtro Generali Totius Fraternitatis* Auctoritate Apoſtolicâ declarato, militant, & ſucceſsionem continuatam nec interruptam Iure publico conſeruant, *Primo genituram* obtinent, & vt *Primogeniti*, declarante Pontifice, ſuſpiciendi ſunt: Ipſiſque incumbit *Iura Primo genituræ* per Regulæ in ſua puritate ſanctam Obſeruantiam conſeruare, & defendere, Lineæ etiam Legalis ſucceſsionem à Primo Capite Seraphico Patre in eos deuolutam, velut ſacrum Depoſitum, illibatam per legitimas Miniſtrorum Generalium ſucceſsiones tueri.

An FF. Conuentuales. *Fratres* autem *Conuentuales* recordari debent, ſibi indulgentiâ Supremi Eccleſiæ Principis, diſpenſatam Regulam ita permiſſam, vt tamen *Miniſtro Generali* tamquam *Totius Ordinis Vnico Capiti* primas cum ſuo *Magiſtro Generali* deferre teneantur.

An FF. Capucini. Nec *Fratribus Minoribus Capucinis* poſteriùs natis Regulam cum *Primogenitis* ſecundùm ſuam primæuam puritatem ſeruare contendentibus aliquid demitur de ſuo decore, & legitimâ *Generatione Seraphici Patris*, cujus ſunt filii: ſi tamen agnoſcant Auctoritate Apoſtolicâ ex *Priuilegio Diſpenſatiuo* in Communi Lege Regulari ſucceſsionis Vniuerſalis *in Cap.* 8. Regulæ expreſſæ, diſpenſatum eſſe, per *Vicariorum* ſiue *Superiorum Generalium* ſupplementum, vt per hoc Lineæ Primæuæ Legales Miniſtri in illis ſupplerentur: Niſi fortè ad Primogenitorum Lineam aliquali relatione reſpicere velint, eò quòd primi illorum Duces in Corpore Ordinis à *Leone* X. reſtituto profeſſi fuerint, & Lineæ Primæuæ à principio inſcripti, ita vt de Cedro Primæua portionem medullæ acceperint, & ex ea replantata creuerint, abſque tamen *Cedri Primogeniæ* præjudiciò & læſione.

Rom.12. verſ.6. *Habentes* igitur (Patres Fratreſque optimi) juxta Apoſtolum, *Donationes ſecundum gratiam quæ data eſt nobis* in nonnullis
Verſ. 3. *differentes*: *Non* debemus *ſapere pluſquam oportet ſapere, ſed ſapere ad ſo-*
Verſ. 10. *brietatem, & vnicuique ſicut Deus diuiſit* gratiam *fidei* & vocationis.
Verſ. 12. *Charitate* ergò *fraternitatis inuicem diligentes*: *Honore inuicem præuenientes*: *ſpiritu feruentes*: *Domino ſeruientes*: *ſpe gaudentes*: *Orationi*
Verſ. 16. *inſtantes*: *Idipſum inuicem ſentientes*: *Non alta ſapientes, ſed humilibus*
Regul. c. 12. *conſentientes*: *ſubditi & ſubjecti* (juxta Regulæ concluſionem) *pedibus S. Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, Paupertatem, Humilitatem, & ſanctum Euangelium D. N. Ieſu Chriſti, quod firmiter*

pro-

promiſimus, obſeruantes: veritatem facientes in Charitate ſub uno Pa- Epheſ. 4.
tre Seraphico, ſub vna Regula, *creſcamus in illo per omnia, qui eſt* verſ. 15.
Caput Chriſtus, ex quo totum Corpus compactum & connexum per omnem Verſ. 16.
juncturam ſubminiſtrationis, ſecundùm operationem in menſuram vnius cujuſque membri, augmentum Corporis facit, in ædificationem in Charitate: Contineantque nos in timore & tremore vox communis & Monita efficacia Paſtoris ad vuiuerſum gregem ſuum;

O dilectiſsimi (inquit) *fratres & in æternum benedicti filii.*
Audite me, audite vocem Patris veſtri:
Magna promiſimus: Majora promiſſa ſunt nobis:
Seruemus hæc: Suſpiremus ad illa:
Voluptas breuis: Pœna perpetua:
Modica Paſsio: Gloria infinita:
Multorum Vocatio: Paucorum Electio: Omnium Retributio.
Amen.

Et hæc quidem omnia in Fundamentis duodecim, Coronide, & Chronologia ac Epilogo quouis modo relata & ſcripta Romanæ Eccleſiæ, Sanctæ, Catholicæ, & Orthodoxæ judicio in omnibus ſubjecta ſunto: Cui ſicut Obedientiam & Reuerentiam Auctor deuouit, ſic vitam ſuam deuouet, vt filius Matri.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX
LOCORVM SACRÆ SCRIPTVRÆ, QVÆ IN HOC OPERE ALLEGANTVR ET EXPLICANTVR.

Primus numerus, Partem; *ſecundus*, Paginam; *tertius*, Columnam *deſignat*.

Geneſis.

Cap. 1. Verſ.28. R*Eplete terram, & ſubijcite eam, & dominamini*, &c. 1. 127. 1.
V. 29. *Ecce dedi vobis omnem herbam* &c. *vt ſint vobis in eſcam* &c. Ibidem.
Cap. 4. V. 26. *Iſte cœpit inuocare nomen Domini.* 1. 1.
Cap. 9. V. 26. *Benedictus Dominus Deus Sem* &c. 2. 175. 1.
Cap. 13. V. 17. *Surge, & perambula terram in longitudine & latitudine ſua, quia tibi daturus ſum eam.* 2. 133. 1.
Cap. 15. V. 17. *Lampas ignis tranſiens inter diuiſiones.* 1. 43.
Cap. 21. V. 12. *In Iſaac vocabitur tibi ſemen.* 2. 233.
Cap. 27. V. 27. *Benedicens illi, ait: Ecce odor* &c. 2. 175. 2.
Cap. 28. V. 12 *Vidit in ſomnis ſcalam ſtantem ſuper terram.* 1. 146. 1. 2.
Cap. 32. V. 2. *Caſtra Dei ſunt hæc.* 1. 41. 1. 2. 7. 1. 2. 194.
Cap. 48. V. 14. *Qui extendens manum dexteram, poſuit ſuper caput Ephraim.* 2. 175. 2.
Cap. 49. V. 1. Et ſequentibus. *Vocauit Iacob filios ſuos* &c. Ibid.

Exodus.

Cap. 3. V. 2. A*Pparuit ei Dominus in flamma ignis, de medio rubi.* 2. 14. 1.
V. 5. *Solue calceamentum* &c. Ibid. 2.
Cap. 20. V. 21. *Moyſes acceſſit ad caliginem, in qua erat Deus.* 2. 13. 2.

Numeri.

Cap. 11. V. 29. Q*Vid æmularis pro me? quis tribuat vt omnis populus prophetet, & det eis Dominus* &c. 2. 51. 1.
Cap. 12. V. 1. *Locutaque eſt Maria, & Aaron contra Moyſen* &c. 2. 17. 2.

Deuteronomium.

Cap. 1. V. 30. I*Pſe enim videbit eam, & ipſi dabo terram, quam calcauit, & filijs eius.* 2. 133. 1.

Cap. 10. V. 18. *Facit iudicium pupillo, & viduæ, amat peregrinum, & dat ei victum atque veſtitum.* 2. 46. 1. 2.
Cap. 32. V. 9. *Iacob funiculus hereditatis eius.* 2. 160. 2.
Cap. 33. V. 2. *In dextera eius ignea lex.* 1. 42.

Ioſue.

Cap. 2. V. 21. A*Ppendit funiculum coccineum in feneſtra.* 2. 160. 2.
Cap. 10. V. 14. *Obediente Domino voci hominis.* 2. 175. 2.

Liber Iudicum.

Cap. 6. V. 21. E*Xtendit Angelus Domini ſummitatem virga* &c. *& carnes azymos, panes conſumpſit.* 2. 13. 2.

III. Regum.

Cap. 8. V. 11. N*On poterant Sacerdotes ſtare, & miniſtrare propter nebulam.* 2. 13. 2.
Cap. 12. V. 28. *Excogitato conſilio fecit duos vitulos* &c. *noliте vltra aſcendere in Ieruſalem.* 2. 164. 2.

Tobias.

Cap. 12. V. 7. S*Acramentum regis abſcondere bonum eſt.* 2. 12. 2.

Iob.

Cap. 12. V. 18. B*Alteum regum diſſoluit, & præcingit fune renes eorũ.* 2. 159. 2.
Cap. 36. V. 8. *Si fuerint in catenis, & vinciantur funibus paupertatis.* 1. 127.

Liber Pſalmorum.

Pſalm. 4. V. 7. S*Ignatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine, dediſti lætitiam in corde meo.* 2. 172. 1.
Pſal. 5. V. 5. *Manè aſtabo tibi, & videbo* &c. 2. 12. 1.
Pſal. 9. V. 14. *Tibi derelictus eſt pauper, orphano* &c. 2. 46. 1.

A Pſal. 18.

Pſalm.18. V. 5. *In omnem terram exiuit ſonus eorum.*&c. 2.109.1.
Pſal. 21. V. 7. *Ego autem ſum vermis, & non homo* &c. 1.95.1.
V. 19. *Diuiſerunt ſibi veſtimenta mea,*&c. 1.83.1.
Pſal. 23. V. 1. *Domini eſt terra,* &c. 1.135.2.
Pſal. 30. V. 6. *In manus tuas commendo ſpiritum meum.* 2.199.
V. 21. *Abſcondes eos in abſcondito faciei tuæ.* 2.12.2.
Pſal. 35. V. 7. *Iudicia tua abyſſus multa.* 1.53.1.
V. 10. *Quoniam apud te eſt fons vitæ, & in lumine* &c. 2.7.2.
Pſal. 38. V. 13. *Aduena ego ſum apud te, & peregrinus.* 1.95.1.
Pſal. 39. V. 18. *Ego autem mendicus ſum, & pauper.* Ibid.
Pſal. 44. V. 17. *Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij; conſtitues eos principes* &c. 2.40.1.
Pſal. 48. V. 13. *Comparatus eſt iumentis inſipientibus,*&c. 2.35.2.
Pſal. 53. V. 8. *Voluntariè ſacrificabo tibi.* 1.145.1.
Pſal. 54. V. 23. *Iacta ſuper Dominum curam tuam* &c. 1.16.2. 1.142.1.2. 46.2.
Pſal. 59. V. 4. *Commouiſti terram,& conturbaſti eam,ſana contritiones eius* &c. 2.157.2.
Pſal. 62. V. 9. *Adhæſit anima mea poſt te,me ſuſcepit dextera tua.* 1.146.2.
Pſal. 67. V. 12. *Dominus dabit verbum euangelizantibus* &c. 1.14.2. 2.65.1.
Pſal. 71. V. 17. *Sit nomē eius benedictum in ſæcula, ante ſolem permanet nomen eius.* 2.143.1.
Pſal. 72. V. 24.25.26. *Tenuiſti manum dexteram meam,* &c. *Quid mihi eſt in cælo,* &c. *Deus cordis mei* &c. 1.145.2.
Pſal. 74. V. 4. *Ego confirmaui columnas eius.* 2.128.1.
V. 6. *Nolite extollere in altum cornu veſtrum.* 1.121.1.
Pſal. 75. V. 5. *Illuminans tu mirabiliter à montibus æternis.* 2.7.2.
Pſal. 79. V. 2. *Poſuerunt morticina ſeruorum tuorum,eſcas* &c. 19.1.
Pſal. 78. V. 12. *Extendit palmites ſuos vſque ad mare; & vſque ad flumen* &c. 2.17.1.
V. 14. *Exterminauit eam aper de ſilua.* &c. Ibid.
Pſal. 82. V. 3. *Ecce inimici tui ſonuerunt, & qui oderunt te,extulerunt caput.* 2.19.1.
Pſal. 83. V. 3. *Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* 2.172.1.
Pſal. 85. V. 9. *Omnes gentes* &c. *& glorificabunt nomen tuum.* 2.143.1.
Pſal. 86. V. 1. *Fundamenta eius in montibus ſanctis.* 2.151.2.
Pſal. 91. V. 14. *Plantati in domo Domini, in atrijs domus* &c. 2.261.
Pſal. 93. V. 19. *Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, conſolationes tuæ* &c. 1.151.2.
Pſal. 102. V. 18. *Iuſtitia eius in filios filiorum, his qui ſeruant teſtamentum eius.* 2.261.
V. 20. *Benedicite Domino omnes angeli eius, potentes virtute, facientes verbum illius* &c. 1.146.1. 2.12.1.
Pſal. 103. V. 4. *Qui facis Angelos tuos, ſpiritus,& miniſtros tuos,ignem vrentem.* 2.13.2.
Pſal. 104. V. 11. *Funiculũ hereditatis veſtræ.* 2.160.2.
Pſal. 105. V. 4.5. *Viſita nos in ſalutari tuo : Ad videndum* &c. 2.13.1.
Pſal. 111. V. 7. *In memoria æterna erit iuſtus.* 2.116.1.
Pſal. 112. V. 3. *A ſolis ortu vſque ad occaſum, laudabile nomen Domini.* 2.143.1.
Pſal. 118. V. 21. *Maledicti, qui declinant à mandatis tuis.* 1.22.
V. 127. *Ideò dilexi mandata tua ſuper aurum,& topazion.* 2.1.
Pſal. 121. V. 2. *Stantes erant pedes noſtri, in atrijs tuis* &c. 2.12.1.
Pſal. 125. V. 6. *Euntes ibant, & flebant, mittentes ſemina ſua* &c. 2.111.1.
Pſal. 127. V. 2. *Labores manuũ tuarum,quia manducabis* &c. 1.23. 1.92.1.
V. 3. *Vxor tua ſicut vitis abundans* &c. *Filij tui ſicut nouellæ* &c. 2.40.1.
Pſal. 132. V. 1. *Ecce quàm bonum,& quàm iucundum,habitare fratres* &c. 1.145.2.
Pſal. 138. V. 3.4. *Semitam meam,& funiculũ meum inueſtigaſti,*&c. 2.160.1.
Pſal. 144. V. 9. *Miſerationes eius ſuper omnia opera eius.* 2.176.2.
Pſal. 146. V. 9. *Qui dat iumentis eſcam ipſorum, & pullis* &c. 1.128.1. 1.139.2.
Pſal. 148. V. 11.12.13. *Reges terræ, & omnes populi* &c. *laudent nomen Domini,quia exaltatum eſt nomen eius ſolius.* 2.143.1.
Pſal. 150. V. 4. *Laudate eum in tympano,& choro; laudate eum in chordis* &c. 1.123.2.

Prouerbia.

Cap. 16. V. 32. *Melior eſt qui dominatur animo ſuo,expugnatore vrbiũ.* 1.152.1.
Cap. 17. V. 3. *Sicut igne probatur argentum, & aurum camino; ita corda probat Dominus.* 2.8.2.
Cap. 19. V. 8. *Qui tantùm verba ſectatur, nihil habebit;qui autem poſſeſſor eſt mentis, diligit animam ſuam.* 1.72.2.
V. 17. *Fœneratur Domino, qui miſeretur pauperis.* 1.141.1.
Cap. 21. V. 28. *Vir obediens loquetur victoriam.* 1.152.1.
Cap. 25. V. 27. *Qui ſcrutator eſt maieſtatis, opprimetur à gloria.* 2.12.2.
Cap. 29. V. 27. *Verbum cuſtodiens filius extra perditionem erit.* 1.145.2.

Eccleſiaſtes.

Cap. 1. V. 2. *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.* 1.24.

Digitized by Google

Cap. 4. V. 4. *Contemplatus ſum &c. & induſtrias animaduerti patere inuidiæ proximi.* 2. 17. 2.

Cap. 7. V. 30. *Inueni, quòd fecerit Deus hominem rectum; & ipſe ſe infinitis miſcuerit quæſtionibus.* 1.110.2.

Cap. 8. V. 5. *Qui cuſtodit præceptum, non experietur quidquam mali.* 1.145.2.

Canticum Canticorum.

Cap. 1. V. 2. *OLeum effuſum nomen tuum.* 2. 140. 1.

V. 12. *Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi* &c. 2.8.2.

Cap. 2. V. 14. *Columba mea in foraminibus petræ* &c. 1.44.2.

Cap. 4. V. 4. *Sicut turris Dauid collum tuum, quæ ædificata eſt cum propugnaculis.* 2. 164. 1.

V. 7. *Tota pulchra es amica mea, & macula non eſt in te.* 2.152.1.

Cap. 5. V. 1. *Meſſui myrrham meam, cum aromatibus meis.* 2.8.2.

V. 5. *Manus meæ ſtillauerunt myrrham.* Ibid.

V. 13. *Labia eius lilia diſtillantia myrrham primam.* 2.8.2.

V. 13. *Manus illius tornatiles aureæ, plenæ hyacinthis.* 2.39.

Cap. 8. V. 6. *Lampades eius, lampades ignis atque flammarum.* 2.14.1.

Sapientia.

Cap. 4. V. 1. *O Quàm pulchra eſt caſta generatio* &c. 1.155.2.

V. 2. *In perpetuum coronata triumphat, incoinquinatorum certaminum præmium vincens.* 1.155.2. 1.159.1.

Cap. 8. V. 21. *Et vt ſciui, quoniam aliter non poſſem eſſe continens, niſi Deus det* &c. *adij Dominum* &c 1.156.1.

Cap. 12. V. 15. *Cùm ergo ſis iuſtus, iuſtè omnia diſponis; ipſum quoque qui non debet puniri, condemnare exterum æſtimas à tua virtute.* 2.27.2.

Cap. 14. V. 11. *Creaturæ Dei in odium factæ ſunt, & in tentationem* &c. 1.110.2.

Cap. 15. V. 1. *Tu autem Deus noſter, ſuauis & verus es* &c. 2.27.2.

Cap. 17. V. 17. *Vna enim catenâ tenebrarum omnes erant colligati.* Ibid.

Eccleſiaſticus.

Cap. 2. V. 4.5. *OMne quod tibi applicitum fuerit, accipe, & in dolore ſuſtine* &c. *quoniã in igne probatur aurum* &c. 2. 8. 2.

Cap. 3. V. 1. *Filij ſapientiæ, eccleſia iuſtorũ, & natio illorum obedientia, & dilectio.* 1.151.2.

V. 9.10.11. *In opere, & ſermone, & omni patientia, honora patrem tuum,* &c. *Benedictio patris firmat domos filiorum; maledictio autem matris* &c. 2.175.1.

V. 27. *Qui amat periculum, in illo peribit.* 1.150.1.

Cap. 7. V. 31.32. *In tota anima tua time Dominum, & ſacerdotes illius ſanctifica* &c. *Et miniſtros eius ne derelinquas.* 2.180.2.

V. 39. *Non te pigeat viſitare infirmum; ex his enim in dilectione firmaberis.* 1. 96. 2.

Cap. 23. V. 37. *Nihil dulcius, quàm reſpicere in mandatis Domini.* 1.151.2.

Cap. 24. V. 23. *Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatem odoris, & flores mei fructus honoris & honeſtatis.* 2.17.1.

V. 26. *Tranſite ad me omnes, qui concupiſcitis me, & à generationibus meis implemini.* 2.40.1.

Cap. 26. V. 20. *Omnis autem ponderatio non eſt digna, continentis animæ.* 1.159.1.

V. 24. *Fundamenta æterna ſupra petram ſolidam.* In Prol.

Cap. 28. V. 15. *Suſurro, & bilinguis maledictus.* 1. 26.

Cap. 33. V. 29. *Multam malitiam docuit otioſitas.* 1.23.1. 1.91.1. 1.156.2.

Cap. 36. V. 6. *Innoua ſigna, & immuta mirabilia, glorifica manum.* 2.128.2.

Cap. 38. V. 28. *Omnis faber architectus, qui noctem tamquam diem tranſigit* &c. *& vigilia ſua perficiet opus.* 1.11.1.

Cap. 43. V. 4. *Tripliciter ſol exurens montes, radios igneos exſufflans & refulgens.* 2.9.2.

V. 28. *Propter ipſum confirmatus eſt itineris finis.* 1.17.2.

V. 29. *Conſummatio autem ſermonum, ipſe eſt in omnibus.* Ibid.

Cap. 44. V. 10.11.12. *Illi viri miſericordiæ ſunt, quorum pietates non defuerunt, cum ſemine eorum permanent bona, hereditas* &c. *& in teſtamentis ſtetit ſemen eorum* &c. 2.169.1.

V. 20. *Abraham magnus pater* &c. *& fuit in teſtamento cum illo.* Ibid.

V. 25. *Teſtamentum confirmauit ſuper caput Iacob.* Ibid.

Cap. 45. V. 6. *Dedit illi coram* &c. *docere Iacob teſtamentum ſuum,* &c. Ibid.

V. 30. *Statuit ei teſtamentum pacis* &c. *vt ſit illi, & ſemini eius, ſacerdotij dignitas in æternum.* Ibid.

V. 31. *Et teſtamentũ Dauid regi* &c. Ibid.

Cap. 48. V. 1. *Surrexit Elias propheta quaſi ignis, & verbum ipſius quaſi facula ardebat.* 1.43.2. 11.2.

V. 8.9. *Qui vngis reges ad pœnitentiam, & prophetas facis ſucceſſores poſt te. Qui receptus es in turbine ignis in curru equorum igneorum.* 1.43.

Cap. 50. V. 14. *Circa eum corona fratrũ* &c. 1.98.2.

Digitized by Google

Iſaias.

Cap. 2. V. 2. PReparatus mons domus Domini in vertice montium. 2.151.1.
Cap. 3. V. 24. *Erit pro Zona funiculus.* 1.80.2.
Cap. 5. V. 1. *Vinea facta eſt dilecto meo in cornu filio olei.* 2.17.1.
Cap. 6. V. 1. *Ea, quæ ſub ipſo erant, replebant templum.* 2.12.1.
V. 2. *Seraphim ſtabant ſuper illud, ſex alæ vni* &c. 2.11.2. 2.12.1.2.
V. 3. *Et clamabant* &c. *Sanctus, ſanctus* &c. 2.11.2. 2.13.1.
V. 4. *Et commota ſunt ſuperliminaria cardinum à voce* &c. 1.11.2. 2.13.1.
V. 6. *Calculus, quem forcipe tulerat de altari.* 1.43. 2.12.1. 2.13.1.
V. 8. *Ecce ego, mitte me.* 2.12.1.
Cap. 8. V. 16. *Liga teſtimonium, ſigna legem* &c. 1. 1.
V. 18. *Ecce ego, & pueri mei, quos dedit mihi Dominus in ſignum* &c. Ibid.
Cap. 14. V. 14. *Aſcendam ſuper altitudinem nubium, ſimilis ero altiſſimo.* 2.35.2.
V. 22. *Perdam Babylonis nomen & reliquias* &c. 1.4.1.
V. 29. *De radice colubri egredietur regulus, & ſemen eius abſorbens volucrem.* 2.15.1.
V. 32. *Dominus fundauit Sion, & in ipſo ſperabunt pauperes populi eius.* In Prol.
Cap. 18. V. 2. *Ite Angeli veloces ad gentem conuulſam, & dilaceratam; ad populum terribilem* &c. 2.13.1.
Cap. 20. V. 2. *Solue ſaccum de lumbis tuis, & calceamenta* &c. 1.85.1.
V. 3. *Nudus & diſcalceatus* &c. 1.1.1.85.1. 2.13.1.
Cap. 24. V. 15. *In doctrinis glorificate Dominum, in inſulis maris nomen Domini Dei Iſraël.* 2.143.1.
Cap. 37. V. 1. *Obuolutus eſt ſacco.* 1.85.2.
Cap. 44. V. 28. *Qui dico Ieruſalem ædificaberis, & templo fundaberis.* In Prol.
Cap. 48. V. 10. *Elegi te in camino paupertatis.* 1. 127.
V. 13. *Manus mea fundauit terram, & dextera mea menſa eſt cælos.* In Prol.
Cap. 52. V. 7. *Annuntiantis & prædicantis pacem.* 1. 17.
Cap. 55. V. 10. *Quomodo deſcendit imber, & nix de cælo, & illuc vltrà non reuertitur, ſed inebriat terrã* &c. *ſic erit verbum meum* &c. 2.111.1.
V. 11. *Verbum meum* &c. *non reuertetur ad me vacuum.* 1.4.1.
Cap. 56. V. 5. *Dabo eis in domo mea, & in muris meis locum, & nomen melius à filijs* &c. 2.40.1.
Cap. 58. V. 12. *Ædificabuntur in te deſerta ſæculorum, fundamenta &c. & vocaberis ædificator ſæpium* &c. In Prol.
V. 13. 14. *Si auerteris à ſabbatho pedem tuum* &c. *dum non facis vias tuas* &c. *Tunc delectaberis ſuper Domino, & ſuſtollam te* &c. 1.152.2.
Cap. 60. V. 4. *Filij tui de longè venient* &c. 2.40.1.
V. 8. *Qui ſunt iſti, qui vt nubes volant, & quaſi columbæ ad feneſtras ſuas?* 2.13. 1.
V. 10. *Et ædificabunt filij peregrinorum muros tuos* &c. 2.128.2.
V. 13. *Gloria Libani ad te veniet* &c. Ibid.
V. 18. *Occupabit ſalus muros tuos, & portas tuas laudatio.* Ibid.

Ieremias.

Cap. 7. V. 25. ET *miſi ad vos omnes ſeruos meos prophetas* &c. 1.4.1.
Cap. 14. V. 8. 9. *Quare quaſi colonus futurus es in terra? & quaſi viator declinans ad manendum? quare futurus es vt vir vagus* &c. 1.134.1.
Cap. 23. V. 4. *Suſcitabo ſuper eos paſtores.* 1.4.1.
V. 21. *Non mittebam prophetas, & ipſi currebant,* &c. 1. 2. 2.
Cap. 30. V. 20. *Et erunt filij eius ſicut à principio, & cœtus eius coram me permanebit.* 2. 40. 1.

Threni.

Cap. 1. V. 19. R*Ecordare paupertatis* &c. *abſynthij, & fellis.* 1.127.
Cap. 4. V. 7. *Candidiores Nazarei eius niue, nitidiores lacte* &c. 1.154.2.

Ezechiel.

Cap. 1. V. 16. R*Ota in medio rotæ.* 1.6.1.
Cap. 10. V. 2. *Virum, qui indutus erat lineis.* 1. 43.
Cap. 16. V. 49. *Hæc fuit iniquitas Sodomæ, ſororis tuæ, ſuperbia, ſaturitas* &c. 1.156.1.
Cap. 34. V. 23. *Suſcitabo ſuper eas paſtorem vnum, qui paſcat eas.* 1.98.2.
Cap. 44. V. 2. 3. *Porta hæc clauſa erit; non aperietur, & vir* &c. *Princeps ipſe ſedebit in ea.* 2.152.1.

Daniel.

Cap. 6. V. 26. R*Egnum eius non diſſipabitur.* 2.3.1.
Cap. 7. V. 14. *Poteſtas eius, poteſtas æterna, quæ non auferetur.* 1.135.2.
Cap. 12. V. 3. *Qui docti fuerint, fulgebunt quaſi ſplendor firmamenti, & qui ad iuſtitiam erudiunt multos, quaſi ſtellæ* &c. 2.128.1.

Oſeas.

Oſeas.

Cap. 11. V. 3. & 4. EGo quaſi nutritius Ephraim portabam eos &c. in funiculis Adam traham eos &c. 2.159.1.

Abacuc.

Cap. 1. V. 10. IPſe de regibus triumphabit, & tyranni ridiculi eius erunt &c. 1. 141. 2.

Cap. 2. V. 1. Super cuſtodiam meam ſtabo &c. vt videam, quid dicatur mihi &c. 2.12.1.

Zacharias.

Cap. 11. V. 17. O Paſtor, & idolum. 2.78.1.
Cap. 13. V. 4. Nec operientur pallio ſaccino, vt mentiantur. 1.85.1.

Malachias.

Cap. 4. V. 5. ECce ego mittam vobis Eliam &c. 1.6.1.

I. Machabæorum.

Cap. 4. V. 36. AScendamus nunc mundare ſancta, & renouare. 2.132.2.
V. 38. Viderunt ſanctificationem deſertam. Ibid.
V. 47. & 48. Ædificarunt altare nouum, ſecundùm illud, quod fuit priùs, & ædificauerunt ſancta &c. Ibid.

Matthæus.

Cap. 2. V. 2. VIdimus enim ſtellam eius. 1. 137. 1.

Cap. 3. V. 4. Ioannes habebat veſtimentum de pilis camelorum, &c. 1.80.2.1.85.2.
V. 11. Cuius non ſum dignus calceamenta portare. 1. 135.1.

Cap. 4. V. 1. Ductus eſt Ieſus in deſertum, &c. & cùm ieiunaſſet &c. 1.86.2.

Cap. 5. V. 8. Beati mundo corde; quoniam ipſi Deum videbunt. 2.6.2.
V. 10. Beati, qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum &c. 1.28.2.9.1.
V. 11. Beati eſtis cùm maledixerint vobis homines &c. 1.28.2.15.1.
V. 22. Omnis, qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit iudicio. 1. 26. 7.
V. 28. Omnis, qui viderit mulierem ad concupiſcendum eam &c. 1.106.2.1.154.1.
V. 29. Si oculus tuus dexter &c. erue eum &c. 1. 106. 2.
V. 40. Ei, qui vult tecum in iudicio contendere &c. dimitte ei & pallium. 2.22.1.
V. 44. Diligite inimicos veſtros, benefacite &c. 1.32.2.9.1.
V. 48. Eſtote ergo vos perfecti, ſicut & Pater &c. 2.9.1.

Cap. 6. V. 2. Amen dico vobis, receperunt mercedem ſuam. 1.29.
V. 6. Et Pater tuus, qui videt in abſcondito, reddet tibi. 2.12.2.
V. 19. Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra, vbi ærugo &c. 1.133.2.
V. 26. Reſpicite volatilia cæli &c. 1.61.2.
V. 31. Nolite ſolliciti eſſe, dicentes; quid manducabimus &c. Ibid.

Cap. 7. V. 12. Omnia ergo quæcumque vultis, vt faciant &c. 1.21.
V. 14. Quàm anguſta porta, & arcta via eſt &c. 1.26.

Cap. 8. V. 20. Vulpes foueas habent, &c. Filius autem hominis non habet, vbi caput reclinet. 1.134.1.
V. 22. Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. 1. 33.

Cap. 9. V. 12. Non eſt opus valentibus medicus, ſed malè habentibus. 1. 22.
V. 15. Numquid poſſunt filij ſponſi lugere, quamdiu cum illis eſt ſponſus? venient autem dies, cum auferetur &c. Et tunc ieiunabunt. 1.87.1.
V. 37. 38. Meſſis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergò Dominum meſſis &c. 1.62.1.2.72.1.

Cap. 10. V. 5. In viam gentium ne abieritis, & in ciuitates Samaritanorum &c. 1.107.1.
V. 9. Nolite poſſidere aurum, neque argentum &c. 1. 15. 2. 1. 18. 2. 1. 89. 1. 1. 134. 1.
V. 10. Neque duas tunicas. 1.83.1.
V. 10. Dignus eſt enim operarius cibo ſuo. 1.15.2.1.61.2.1.88.1.1.92.2.1.134.1.
V. 14. Et quicumque non receperit vos, neque audierit &c. 1. 15. 2.
V. 16. Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio luporum &c. 1.28.
V. 19. 20. Cùm tradent vos nolite cogitare &c. non enim vos eſtis, qui loquimini, ſed ſpiritus &c. 1.14.2.1.62.1.
V. 22. Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. 1.29.
V. 23. Cum perſequentur vos in ciuitate iſta, fugite in aliam. 1. 28.
V. 24. Non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum. 2. 15. 1.
V. 32. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor &c. 1. 28.
V. 39. Qui perdiderit animam ſuam propter me, inueniet eam. 1.28.
V. 40. Qui recipit vos, me recipit: & qui me recipit &c. 1. 15.1.1.62.1.
V. 42. Quicumque potum dederit vni ex minimis iſtis calicem aquæ frigidæ tantùm, in nomine diſcipuli, &c. 1.141. 1.

Cap. 11. V. 8. Qui mollibus veſtiuntur, in domibus regum ſunt. 1.20.1.1.80, 1.

V. 14. *Ipſe eſt Elias.* 1.6.1.
V. 28. *Venite ad me omnes, qui laboratis* &c. 1.104.1.1.151.1.
Cap. 12. V. 1. *Diſcipuli eius eſurientes cœperunt vellere ſpicas.* 1.139.2.
V. 25. *Omne regnum diuiſum contra ſe deſolabitur.* 1.98.2.
V. 32. *Quicumque dixerit verbum contra Spiritum ſanctum, non remittetur* &c. 1.97.1.
V. 36. *Omne verbum otioſum quod locuti fuerint homines, reddent rationem* &c. 1.91.1.
V. 50. *Quicumque fecerit voluntatem Patris* &c. *ipſe meus frater, ſoror, & mater eſt.* 1.96.2.
Cap. 15. V. 19. *De corde exeunt cogitationes malæ,* &c. 1.32.
Cap. 16. V. 18. *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* 1.75.2.
V. 18. *Et portæ inferi non prævalebunt aduerſus eam.* 2.128.1.
V. 24. *Si quis vult poſt me venire, abneget* &c. 1.17.1.18.2. 1.102.2.1.133.2.1.143.2.2.4.2.2.35.2.2.171.1.2.
Cap. 17. V. 2. *Veſtimenta eius facta ſunt alba.* 1.135.1.
V. 5. *Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi* &c. 1.35.
V. 24. *Reges terræ, à quibus accipiunt tributum* &c. 1.137.1.
Cap. 18. V. 17. *Si Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut ethnicus* &c. 1.75.2.
V. 18. *Quæcumque alligaueritis ſuper terram, erunt ligata* &c. 2.78.2.
V. 20. *Vbi ſunt duo vel tres congregati in nomine* &c. 1.34.
V. 22. *Non dico tibi vſque ſepties, ſed vſque ſeptuagies ſepties.* 1.97.1.2.78.2.
Cap. 19. V. 16. *Quid boni faciam, vt habeam vitam æternam?* 1.73.2.
V. 17. *Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata.* Ibid.
V. 21. *Si vis perfectus eſſe, vade, vende quæ habes* &c. 1.18.2. 1.19.1.59.2.1.60.1.1.74.1.1.78.1.1.133.1.
V. 23. *Quia diues difficilè intrabit in regnum cælorum.* 1.133.2.
V. 27. *Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te* &c. 1.60.1. 1.74.1.134.1.2.22.2.
V. 28. & 29. *Amen dico vobis, quod vos qui ſecuti eſtis me* &c. *centuplum accipiet* &c. 1.61.2.1.142.2.
V. 29. *Et omnis qui reliquerit* &c. *centuplum accipiet* &c. 1.15.2.1.19.1.74.1.1.78.1.1.96.1.
Cap. 20. V. 15. *Aut non licet mihi, quod volo, facere? an oculus tuus* &c. 1.63.2.
V. 25. *Principes gentium dominantur eorum* &c. 1.22.
V. 26. *Quicumque voluerit inter vos maior fieri, ſit veſter miniſter.* 1.102.2.
V. 28. *Filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare* &c. 1.21.
Cap. 21. V. 3. *Si Quis vobis aliquid dixerit, dicite; quia Dominus his opus habet.* 1.135.1.1.137.1.
V. 18. & 19. *Reuertens in ciuitatem, eſuriit. Et videns fici arborem* &c. 1.139.2.
Cap. 23. V. 8. *Omnes autem vos fratres eſtis.* 1.33.1.1.33.1.75.1.
V. 9. *Patrem nolite vocare vobis ſuper terram* &c. 1.33.
V. 10. *Nec vocemini magiſtri; quia magiſter veſter* &c. Ibid.
V. 11. *Qui maior eſt veſtrûm, erit miniſter veſter.* 1.77.1.
Cap. 24. V. 21. & 22. *Erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit* &c. *& niſi breuiati fuiſſent dies illi* &c. 2.128.1.
Cap. 25. V. 34. *Venite benedicti Patris mei, poſſidete* &c. 1.35.
V. 45. *Quamdiu non feciſtis vni de minoribus his, nec mihi feciſtis.* 1.75.1.
Cap. 27. V. 55. *Erant autem ibi mulieres multæ à longe, quæ ſecutæ erant Ieſum à Galilæa miniſtrantes ei.* 1.90.2.
Cap. 28. V. 3. *Veſtimentum eius ſicut nix.* 1.137.1.
V. 10. *Ite, nuntiate fratribus meis.* 1.75.1.
V. 19. *Euntes ergo docete omnes gentes.* 2.72.2.
V. 20. *Ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus vſque* &c. 1.34.

Marcus.

Cap. 1. V. 6. E*Rat Ioannes veſtitus pilis cameli*, &c. 1.80.2.
V. 12. *Et ſtatim Spiritus expulit eum in deſertum.* 1.86.2.
V. 14. *Euangelium regni Dei.* 1.73.1.
V. 15. *Pœnitemini, & credite euangelio.* 1.74.1 1.78.1.2.171.1.
Cap. 3. V. 13. & 14. *Vocauit ad ſe quos voluit* &c. *vt mitteret eos prædicare.* 1.107.1.
Cap. 5. V. 19. *Vade in domum tuam ad tuos.* 1.77.1.
Cap. 6. V. 7. *Cœpit eos mittere binos.* 1.107.1.
V. 8. *Neque in zona æs.* 1.89.1.
Cap. 8. V. 35. *Qui perdiderit animam ſuam propter me & euangelium, ſaluam faciet eam.* 1.74.1.
Cap. 9. V. 28. *Hoc genus in nullo poteſt exire, niſi* &c. 1.20.1.2.60.1.
Cap. 10. V. 14. *Sinite paruulos venire ad me* &c. 1.77.1.
V. 29. & 30. *Nemo eſt qui reliquerit domum* &c. *qui non accipiat centies tantum, nunc in tempore hoc, domos,* &c. 1.61.2. 1.74.1.
Cap. 16. V. 15. *Euntes in mundum vniuerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ.* 2.49.2.2.72.2.

V.16.

Digitized by Google

V. 16. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, &c. 1.78.1.
V. 17. In nomine meo dæmonia eijcient. 2.139.2.

Lucas.

Cap. 1. V. 17. Ipſe præcedet ante illum in ſpiritu, &c. Vt conuertat corda patrum &c. 1.6.1.
Cap. 3. V. 8. Potens eſt Deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abrahæ. 1.56.1.2.191.
Cap. 5. V. 7. Annuerunt ſocijs, qui erant in alia naui, vt venirent, & adiuuarent, &c. 2.51.1.
Cap. 6. V. 29. Et qui te percutit in maxillam, præbe, &c. 1.27.
V. 29. Et ab eo, qui aufert tibi veſtimentum, etiam tunicam noli prohibere. 2.22.1.
V. 30. Omni petenti te, tribue, & qui aufert, &c. 1.27.
V. 37. Dimittite, & dimittemini. 1.31.
V. 38. Date, & dabitur vobis. Ibid.
Cap. 7. V. 41. Duo debitores erant cuidam fœneratori. 2.152.1.
V. 49. Quis eſt hic, qui etiam peccata dimittit? 2.78.2.
Cap. 8. V. 3. Maria Magdalene, & Ioanna vxor Chuſæ &c. Et aliæ multæ, quæ miniſtrabant ei de facultatibus ſuis. 1.90.2.
V. 11. Semen eſt verbum Dei &c. 1.32.
Cap. 9. V. 3. Nihil tuleritis in via. 1.18.2.
V. 3. Nihil tuleritis &c. neque pecuniam. 1.89.1.
V. 13. Non ſunt nobis &c. niſi fortè nos eamus, & emamus in omnem hanc turbam eſcas. 1.135.1.
V. 23. Si quis vult poſt me venire, abneget &c. 1.19.1.59.2.
V. 49. Vidimus quendam in nomine tuo dæmonia eijcientem, & prohibuimus eum, quia non ſequitur nobiſcum. 2.51.1.
V. 58. Vulpes foueas habent, &c. Filius autem hominis, &c. 1.60.2.1.134.1.
V. 60. Sine, vt mortui ſepeliant mortuos ſuos. 1.60.2.
V. 62. Nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retrò &c. 1.47.1.60.2.1.81.2.
Cap. 10. V. 1. Deſignauit, &c. Et miſit illos binos ante faciem &c. 1.107.1.2.12.1.
V. 2. Meſſis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergo Dominum meſſis, vt mittat &c. 1.15.1.1.62.1.2.51.1.
V. 5. In quamcumque domum intraueritis, primùm dicite, Pax huic domui &c. 1.27.1.67.2.1.88.1.
V. 7. Dignus eſt operarius mercede ſua. 1.88.1.1.92.2.
V. 8. Manducate, quæ apponuntur vobis. 1.21.
V. 16. Qui vos ſpernit, me ſpernit. 1.15.1.
V. 20. Verumtamen in hoc nolite gaudere, quia ſpiritus vobis ſubijciuntur &c. 1.29.
Cap. 11. V. 24. Cùm immundus ſpiritus exierit ab homine &c. 1.33.
Cap. 12. V. 4. Dico autem vobis amicis meis; Ne terreamini &c. 1.29.
V. 7. Sed & capilli capitis veſtri omnes numerati ſunt. 1.15.1.
V. 49. Ignem veni mittere in terram, & quid volo &c. 2.14.1.
Cap. 13. V. 8. Domine dimitte illam, & hoc anno, &c. 1.81.1.
Cap. 14. V. 26. Si quis venit ad me, & non odit patrem &c. 1.19.1.78.1.
V. 33. Omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus. 1.133.2.
Cap. 15. V. 28. Indignatus eſt autem &c. 2.78.2.
Cap. 17. V. 10. Dicite: Serui inutiles ſumus. 1.26.
Cap. 18. V. 1. Quoniam oportet ſemper orare. 1.33.
V. 19. Nemo bonus, niſi ſolus Deus. 1.30.
V. 29. & 30. Nemo eſt, qui reliquit domum, &c. Et non recipiat multò plura in hoc tempore &c. 1.61.2.
Cap. 19. V. 5. Zachæe feſtinans deſcende: quia hodie &c. 1.95.1.
Cap. 21. V. 19. In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. 1.29.
V. 34. Attendite vobis, ne fortè grauentur corda veſtra in crapula, &c. 1.23.1.25.
V. 36. Vigilate itaque, omni tempore orantes &c. 1.33.
Cap. 22. V. 19. Hoc facite in meam commemorationem. 1.31.
V. 24. Quis eorum videretur eſſe maior. 2.262.
V. 26. Qui maior eſt in vobis, fiat ſicut minor. 1.75.1.1.77.1.1.102.2.
V. 27. Ego autem in medio veſtrûm ſum, ſicut qui miniſtrat. 1.103.2.
V. 29. Ego diſpono vobis, ſicut diſpoſuit mihi Pater meus regnum. 1.96.1.
V. 32. Ego rogaui pro te, vt non deficiat fides tua, & tu &c. 1.75.2.1.98.1.
V. 35. Quando miſi vos ſine ſacculo &c. Numquid aliquid defuit &c. 1.61.2.
V. 36. Nunc autem qui habet ſacculum, tollat, ſimiliter & peram; & qui non habet, vendat tunicam &c. 1.135.2.1.138.1.
Cap. 23. V. 24. Pater, dimitte illis, non enim ſciunt quid faciunt. 2.199.

Ioannes.

Cap. 1. V. 12. *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius.* 2.139.1.
V. 13. *Qui non ex ſanguinibus* &c. *Sed ex Deo nati ſunt.* 2.5.2.
V. 39. *Venite, & videte; venerunt & viderunt, vbi maneret* &c. 1.81.1.
V. 42. *Adduxit eum ad Ieſum.* 1.77.1.
V. 46. *Veni, & vide.* Ibid.
Cap. 3. V. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua* &c. 1.28.
V. 6. *Quod natum eſt ex carne, caro eſt, & quod natum eſt ex ſpiritu* &c. 1.105.2.
Cap. 4. V. 8. *Vt cibos emerent,* 1.135.1.
V. 24. *Spiritus eſt Deus, & eos, qui adorant eum* &c. 1.33.
V. 27. *Mirabantur, quia cum muliere loquebatur.* 1.154.2.
V. 34. *Meus cibus eſt, vt faciam voluntatem eius, qui miſit me.* 1.151.1.2.72.1.
Cap. 5. V. 35. *Ille erat lucerna ardens, & lucens.* 2.163.1.
Cap. 6. V. 38. *Deſcendi de cælo, non vt faciam voluntatem meam, ſed* &c. 1.151.1.
V. 57. *Qui manducat meam carnem, & bibit* &c. 1.31.
V. 64. *Verba, quæ ego locutus ſum vobis ſpiritus* &c. 1.34.2.173.2.
V. 67. *Ex hoc multi diſcipulorum abierunt retro, & iam non cum illo ambulabant.* 1.81.1.1.137.2.
V. 69. *Ad quem ibimus? Verba vitæ æternæ habes.* 2.173.2.
Cap. 9. V. 35. *Credis in filium Dei?* 1.78.1.
Cap. 10. V. 3. & 4. *Oues vocem eius audiunt, & proprias oues vocat nominatim, & deducit eas, & cùm* &c. *ante eas vadit* &c. 1.102.1.
V. 9. *Ego ſum oſtium. Per me ſi quis introierit* &c. *& paſcua inueniet.* 1.58.2.
V. 11. *Ego ſum paſtor bonus. Bonus paſtor animam* &c. 1.33.
V. 14. *Ego ſum paſtor bonus, & cognoſco meas, & cognoſcunt me meæ.* 1.102.1.
Cap. 12. V. 5. *Quare hoc vnguentum non venijt trecentis denarijs?* 1.135.1.
V. 6. *Loculos habens.* 2.22.1.
V. 50. *Mandatum eius vita æterna eſt.* 1.73.2.
Cap. 13. V. 4. *Ponit veſtimenta ſua.* 1.135.1.
V. 18. *Qui manducat mecum panem, leuabit contra me calcaneum ſuum.* Ibid.
V. 27. *Quod facis, fac citius.* Ibid.
V. 29. *Quidam enim putabant, quia loculos habebat Iudas* &c. *eme ea, quæ opus ſunt* &c. 1.135.2.
V. 35. *In hoc cognoſcent omnes* &c. *ſi dilectionem habueritis ad inuicem.* 1.96.2.
Cap. 14. V. 6. *Ego ſum via, veritas, & vita; nemo venit ad Patrem, niſi per me.* 1.34.1.58.2.
V. 26. *Paraclitus autem Spiritus* &c. *ille vos docebit omnia* &c. 1.62.1.
Cap. 15. V. 7. *Si manſeritis in me, & verba mea in vobis* &c. 1.33.
V. 12. *Hoc eſt præceptum meum, vt diligatis inuicem* &c. 1.26.
V. 20. *Si me perſecuti ſunt, & vos perſequentur.* 1.28.
Cap. 16. V. 13. *Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* 2.14.2.
Cap. 17. V. 3. *Hæc eſt vita æterna; vt cognoſcant* &c. *& quem miſiſti Ieſum Chriſtum.* 1.73.2.
V. 6. *Manifeſtaui nomen tuum hominibus, quos dediſti mihi* &c. 1.34.
V. 9. *Ego pro eis rogo, non pro mundo rogo, ſed pro his quos dediſti mihi; quia tui ſunt.* 1.34.1.62.1.
V. 11. *Pater ſancte, ſerua eos in nomine tuo* &c. *vt ſint vnum, ſicut & nos.* Ibid.
V. 15. & 16. *Non rogo, vt tollas eos de mundo, ſed* &c. *de mundo non ſunt, ſicut & ego non ſum de mundo.* Ibid.
V. 21. *Vt omnes vnum ſint, ſicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipſi in nobis vnum ſint* &c. 2.37.1.
Cap. 18. V. 36. *Regnum meum non eſt de hoc mundo, ſi* &c. 1.136.1.
Cap. 19. V. 25. *Stabat iuxta crucem Ieſu mater eius.* 1.137.1.
V. 30. *Conſummatum eſt.* 2.146.2.
V. 30. *Inclinato capite tradidit ſpiritum.* 1.95.1.
V. 34. *Lanceâ latus eius aperuit, & continuo exiuit ſanguis & aqua.* 2.147.1.
V. 38. *Diſcipulus Ieſu, occultus* &c. 1.60.2.
Cap. 20. V. 23. *Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis* &c. 2.72.2.

Acta Apoſtolorum.

Cap. 2. V. 44. *Omnes etiam qui credebant, erant pariter, & habebant omnia communia.* 1.131.1.
Cap. 3. V. 6. *In nomine Ieſu Chriſti Nazareni ſurge.* 2.139.2.
Cap. 4. V. 12. *Nec enim aliud nomen eſt ſub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri* &c. 2.139.2.2.143.1.
V. 30. *Per nomen ſancti filij tui Ieſu.* 2.139.2.
V. 32. *Multitudinis* &c. *nec quiſquam eorum, quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat* &c. 1.131.1.2.22.1.
V. 34. *Neque enim quiſquam egens erat inter illos. Quotquot enim poſſeſſores agrorum* &c. 1.131.1.
Cap. 5. V. 41. *Ibant gaudentes* &c. *quoniam digni habiti*

habiti ſunt pro nomine Ieſu &c. 2.139.2.

Cap. 6. V. 2. *Non eſt æquum nos derelinquere verbum Dei, & miniſtrare menſis.* 1.91.2.

V. 4. *Nos verò orationi, & miniſterio verbi inſtantes erimus.* Ibid.

Cap. 9. V. 7. *Et Dominus ad eum* &c. 1.18.1.

V. 15. *Vas electionis eſt mihi iſte, vt portet nomen meum* &c. 2.139.2.

Cap. 12. V. 8. *Calcea te caligas tuas.* 1.84.1.

V. 8. *Circumda tibi veſtimentum tuum,* &c. 1.83.2.

Cap. 15. V. 41. *Perambulabat autem Syriam & Ciliciam, confirmans Eccleſias.* 2.128.

Cap. 16. V. 5. *Et Eccleſiæ quidem confirmabantur fide* &c. Ibid.

Cap. 19. V. 12. *Virtuteſque* &c. *Ita vt etiam ſuper languidos à corpore eius deferrentur ſudaria* &c. 2.159.2.

Cap. 20. V. 34. & 35. *Ipſi ſcitis, quoniam ad ea,* &c. *miniſtrauerunt manus iſtæ: omnia oſtendi vobis, quoniam ſic laborantes* &c. 1.93.1.

Ad Romanos.

Cap. 1. V. 14. *GRæcis ac barbaris, ſapientibus & inſipientibus debitor ſum.* 1.14.1.

V. 30. *Suſurrones, detractores Deo odibiles.* 1.26.

Cap. 5. V. 3. 4. & 5. *Gloriamur in tribulationibus ſcientes quod tribulatio patientiam operatur* &c. *Spes autem non confundit: quia charitas Dei* &c. 2.14.

V. 9. *Iuſtificati in ſanguine ipſius.* 2.146.1.

Cap. 8. V. 2. *Lex enim, ſpiritus vitæ in Chriſto Ieſu liberauit me à lege peccati, mortis.* 2.5.2.

V. 6. *Prudentia carnis, mors eſt, prudentia autem ſpiritus, vita & pax.* Ibid.

V. 9. *Vos autem in carne non eſtis, ſed in ſpiritu; ſi tamen ſpiritus* &c. Ibid.

V. 29. *Quos præſciuit, & prædeſtinauit conformes fieri imaginis filij* &c. 2.35.2.

V. 38 & 39. *Certus ſum, quia neque mors* &c. *Poterit nos ſeparare* &c. 2.41.2.

Cap. 9. V. 6. *Non quod exciderit verbum Dei. Non enim omnes qui ex Iſraël ſunt, ij ſunt Iſraëlitæ.* 2.191.192.233.

V. 8. *Non qui filij carnis, hi filij Dei, ſed qui filij promiſſionis* &c. 2.192.233.

Cap. 10. V. 13. *Omnis quicumque inuocauerit nomen Domini, ſaluus erit.* 1.2.1.

V. 14. & 15. *Quomodo ergo inuocabunt, in quem non crediderunt?* &c. *Quomodo verò prædicabunt, niſi mittantur.* 1.2.1.1.107.1.2.181.1.

Cap. 11. V. 4. *Reliqui mihi ſeptem millia virorum, qui non curuauerunt genua ante baal.* 2.192.

V. 20. *Noli altum ſapere, ſed time.* 1.53.1.

Cap. 12. V. 3. *Non plus ſapere, quàm oportet ſapere* &c. *Vnicuique ſicut diuiſit Deus menſuram fidei.* 2.264.

V. 6. *Habentes donationes ſecundum gratiam* &c. Ibid.

V. 10 & 11. *Charitate fraternitatis inuicem diligentes. Honore præuenientes* &c. 1.95.2.2.264.

V. 16. *Idipſum inuicem ſentientes.* 2.264.

Cap. 13. V. 2. *Qui reſiſtit poteſtati, Dei ordinationi reſiſtit.* 1.67.2.

Cap. 14. V. 3. *Is qui manducat, non manducantem non ſpernat.* 1.25.

V. 7. & 8. *Nemo noſtrûm ſibi viuit, & nemo ſibi moritur. Siue enim viuimus, Domino viuimus* &c. 2.41.2.

I. Ad Corinthios.

Cap. 1. V. 12. *EGo quidem ſum Pauli, ego autem Apollo* &c. 2.262.

V. 17. *Non enim miſit me Chriſtus baptizare, ſed euangelizare.* 1.14.1.

V. 19. *Perdam ſapientiam ſapientium, & prudentiam prudẽtium reprobabo.* 2.36.1.

V. 25. *Quod ſtultum eſt Dei, ſapientius eſt hominibus: & quod infirmum* &c. Ibid.

V. 27. *Quæ ſtulta ſunt mundi elegit Deus, vt confundat ſapientes* &c. Ibid.

Cap. 3. V. 5. *Quid igitur eſt Apollo?* &c. *Miniſtri eius, cui credidiſtis.* 1.103.2.

V. 11. *Fundamentum aliud nemo poteſt ponere, præter id, quod poſitum eſt, quod eſt Chriſtus Ieſus.* In Prol. 1.58.1.177.2.

V. 22. *Omnia enim veſtra ſunt, ſiue Paulus* &c. 1.103.2.1.140.2.

Cap. 4. V. 12. *Laboramus operantes manibus noſtris.* 1.93.1.

Cap. 5. V. 8. *In azymis ſinceritatis & veritatis.* 1.44.2.

Cap. 7. V. 20. *Vnuſquiſque in qua vocatione vocatus eſt, in ea permaneat.* 1.104.2.

Cap. 9. V. 1. & 2. *Non ſum Apoſtolus? nonne Chriſtum* &c. *Vidi? Nonne opus meum vos eſtis in Domino?* &c. *Nam ſignaculum Apoſtolatus mei vos eſtis in Domino.* 1.3.1.

V. 5. *Numquid non habemus poteſtatem mulierem ſororem circumducendi, ſicut & cæteri Apoſtoli* &c. 1.91.1.

V. 7. *Quis militat ſuis ſtipendijs vnquam? quis plantat vineam* &c. 1.92.2.

V. 11. *Si nos vobis ſpiritualia ſeminauimus, magnum eſt* &c. 1.15.2.

V. 13. & 14. *Neſcitis quoniam qui in ſacrario operantur, quæ de ſacrario ſunt, edunt?* &c. *Ita & Dominus ordinauit ijs, qui Euangelium annuntiant* &c. 1.15.2.1.92.2.1.93.1.

V. 16. *Nam & ſi euangelizauero, non eſt*

mihi gloria; neceſſitas enim &c. 1.14.1.
V. 17. *Si enim volens hoc ago, mercedem habeo: ſi autem inuitus, diſpenſatio* &c. Ibid.
V. 27. *Caſtigo corpus meum, & in ſeruitutem redigo* &c. 1.156.2.
Cap. 12. V. 7. *Vnicuique datur manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatem.* 1.67.2.
V. 28. *Quoſdam poſuit Deus in Eccleſia, primùm Apoſtolos, ſecundò prophetas* &c. *opitulationes, gubernationes* &c. 1.67.2. 2.50.2.
Cap. 15. V. 49. *Sicut portauimus imaginem terreni; portemus & imaginem cæleſtis.* 2.35.2.

II. Ad Corinthios.

Cap. 1. V. 5. *Quoniam ſicut abundant paſſiones* &c. *ita & per Chriſtum abundat conſolatio noſtra.* 2.39.
Cap. 2. V. 10. *Nam & ego quod donaui, ſi quid donaui propter vos, in perſona Chriſti.* 1.97.1.
V. 17. *Non enim ſumus ſicut plurimi adulterantes verbum Dei, ſed in ſinceritate,* &c. *in Chriſto loquimur.* 1.101.2.
Cap. 3. V. 18. *Nos omnes reuelatâ facie gloriam Domini ſpeculantes, in eamdem imaginem transformamur* &c. 2.35.2.
Cap. 4. V. 5. *Non noſmetipſos prædicamus, ſed Ieſum* &c. 1.104.1.
V. 8. *In omnibus perſecutionem patimur, ſed non anguſtiamur, aporiamur, ſed non deſtituimur* &c. 2.128.1.
V. 10. *Semper mortificationem Ieſu* &c. 2.132.1.
Cap. 5. V. 15. *Vt, & qui viuunt, iam non ſibi viuant, ſed ei, qui pro ipſis mortuus eſt.* 2.35.2.
Cap. 9. V. 6. *Qui ſeminat in benedictionibus* &c. 2.72.2.
Cap. 10. V. 4. *Arma militiæ noſtræ non carnalia ſunt, ſed potentia Deo* &c. 1.141.2.
V. 5. *In captiuitatem redigentes omnem intellectum in obſequium Chriſti.* 2.14.1.
V. 13. *Secundùm menſuram regulæ, quâ menſus eſt nobis Deus* &c. 1.59.1.1.75.1.1.151.1.2.36.1.
Cap. 11. V. 29. *Quis infirmatur, & ego non infirmor* &c. 1.104.1.
Cap. 12. V. 11. & 12. *Nihil enim minus fui ab ijs, qui ſunt ſupra modum Apoſtoli* &c. *Signa tamen Apoſtolatus mei facta ſunt ſupra vos* &c. 1.3.1.

Ad Galatas.

Cap. 1. V. 1. *Paulus Apoſtolus non ab hominibus, neque per hominem* &c. 1.2.2.1.18.1.
V. 8. *Sed licet nos, aut Angelus de cælo euangelizet vobis, præterquàm quod euangelizauimus vobis, anathema ſit.* 2.173.2.
V. 11. & 12. *Notum enim vobis facio fratres, Euangeliũ* &c. *quia non eſt ſecundùm hominem. Neque enim ego ab homine accepi illud neque didici: ſed per reuelationem* &c. 1.2.2.2.173.2.
V. 15. & 16. *Qui me ſegregauit ex vtero matris meæ* &c. *vt reuelaret filium ſuum in me, vt euangelizarem* &c. 1.10.1.
Cap. 2. V. 1. & 2. *Aſcendi Ieroſolymam cum Barnaba* &c. *Aſcendi autem ſecundùm reuelationem, & contuli cum illis* &c. 1.37.1.2.50.2.
V. 6. *Mihi, qui videbantur eſſe aliquid, nihil contulerunt.* 2.50.2.
V. 9. *Cùm cognouiſſent gratiam, quæ data eſt mihi, Iacobus, & Cephas, & Ioannes* &c. *dexteras dederunt* &c. Ibid.
V. 19. *Chriſto confixus ſum cruci.* 2.9.1.2.35.2.
V. 20. *Viuo autem, iam non ego, viuit verò in me Chriſtus.* 1.59.1.2.9.1.
Cap. 4. V. 20. *Quomodo tunc is, qui ſecundùm carnem natus fuerat* &c. *ita & nunc.* 2.15.1.
Cap. 5. V. 3. *Teſtificor omni circumcidenti ſe, quoniam debitor eſt* &c. 1.56.2.
V. 16. *Spiritu ambulate, & deſideria carnis non perficietis.* 1.159.2.
V. 17. *Caro concupiſcit aduerſus ſpiritum, & ſpiritus aduerſus carnem.* Ibid.
V. 22. & 23. *Fructus autem ſpiritus eſt: charitas* &c. *continentia, caſtitas.* 1.159.1.
V. 24. *Qui ſunt Chriſti, carnem ſuam crucifixerunt cum vitijs* &c. 1.159.2.
Cap. 6. V. 14. *Mihi abſit gloriari niſi in cruce Domini* &c. *per quem mihi mundus crucifixus eſt* &c. 2.9.1.2.128.2.
V. 16. *Quicumque hanc regulam ſecuti fuerint, pax ſuper illos* &c. 1.59.1.
V. 17. *Nemo mihi moleſtus ſit; ego enim ſtigmata* &c. 2.128.2.2.130.1.

Ad Epheſios.

Cap. 1. V. 7. *In quo habemus redemptionem per ſanguinem eius.* 2.146.1.
V. 13. & 14. *In quo & vos, cum audiſſetis verbum veritatis* &c. *in quo & credentes ſignati eſtis Spiritu promiſſionis ſancto, qui eſt pignus* &c. 1.58.2.
V. 21. *Supra omnem principatum & poteſtatem* &c. *& omne nomen, quod nominatur* &c. 1.136.2.
Cap. 2. V. 6. *Conreſuſcitauit nos, & conſedere fecit in cæleſtibus in Chriſto Ieſu.* 1.159.2.
V. 22. *In quo & vos coædificamini in habitaculum Dei* &c. In Prol.
Cap. 3. V. 18. *Vt poſſitis comprehendere cum omnibus ſanctis* &c. In Prol.

Cap. 4.

Cap. 4. V. 5. *Vna fides, vnum baptiſma, vnus Deus.* 2.174.2.
V. 12. *Ad conſummationem ſanctorum, in ædificationem corporis Chriſti* &c. 2.50.2.
V. 15. & 16. *Veritatem facientes in charitate creſcamus in illo per omnia, qui eſt caput Chriſtus; ex quo totum corpus compactum* &c. 2.265.

Ad Philippenſes.

Cap. 2. V. 5. *HOc ſentite in vobis, quod & in Chriſto Ieſu.* 1.144.1.1.151.2.
V. 7. *Semetipſum exinaniuit formam ſerui accipiens.* 1.136.1.1.144.1.1.149.1.
V. 8. *Humiliauit ſemetipſum factus obediens* &c. 1.60.1.1.102.2.1.144.1.1.145.1.1.146.2.2.8.2.
V. 9. *Propter quod* &c. *donauit illi nomen* &c. 2.139.2.
V. 10. *Vt in nomine Ieſu omne genu flectatur* &c. 1.136.2.2.139.2.2.140.1.
Cap. 3. V. 20. *Noſtra conuerſatio in cælis eſt.* 1.146.1.2.39.

Ad Colloſſenſes.

Cap. 1. V. 13. *REgnum filij dilectionis ſuæ.* 2.3.1.
V. 20. *Pacificans per ſanguinem crucis eius* &c. 2.146.1.
Cap. 3. V. 17. *Omne quodcumque facitis* &c. *omnia in nomine Ieſu* &c. 2.143.1.
Cap. 4. V. 18. *Memores eſtote vinculorum meorum.* 1.137.1.

I. Ad Theſſalonicenſes.

Cap. 2. V. 9. *MEmores eſtis, Fratres, laboris noſtri, & fatigationis; nocte & die operantes, ne* &c. 1.93.1.
Cap. 5. V. 14. *Corripite inquietos, conſolamini puſillanimes* &c. 1.102.2.

II. Ad Theſſalonicenſes.

Cap. 3. V. 10. *SI quis non vult operari, nec manducet.* 1.23.
V. 10. & 11. *Si quis* &c. *audiuimus enim inter vos quoſdam ambulare inquietè, nihil operantes* &c. 1.93.1.

I. Ad Timotheum.

Cap. 3. V. 10. *HI probentur primùm, & ſic miniſtrent.* 1.81.1.
V. 15. *Eccleſia Dei viui, columna, & firmamentum veritatis.* 2.128.1.
Cap. 4. V. 1. *In nouiſſimis temporibus diſcedent quidam à fide* &c. 2.18.1.
Cap. 5. V. 6. *Vidua, quæ in delicijs eſt, viuens mortua eſt.* 1.156.1.
V. 8. *Si quis ſuorum, & maximè domeſticorum, curam non habet, fidem negauit* &c. 1.96.2.
Cap. 6. V. 8. *Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti ſimus.* 1.24.1.135.2.2.22.2.

II. Ad Timotheum.

Cap. 2. V. 10. *OMnia ſuſtineo propter electos.* 2.39.
Cap. 3. V. 1. *In nouiſſimis diebus inſtabunt tempora periculoſa, & erunt homines ſeipſos amantes* &c. 2.18.1.
Cap. 4. V. 2. *Argue, obſecra, increpa.* 1.102.2.
V. 13. *Penulam, quam reliqui Troade* &c. 1.83.2.

Ad Hebræos.

Cap. 2. V. 9. *VIdimus Ieſum propter paſſionem mortis gloriâ* &c. 2.146.2.
V. 10. *Decebat enim eum, propter quem omnia* &c. *per paſſionem conſummare.* Ibid.
Cap. 4. V. 12. *Viuus eſt ſermo Dei* &c. *pertingens vſque ad diuiſionem animæ & ſpiritus, compagum quoque* &c. 2.6.2.
Cap. 5. V. 7. 8. & 9. *Qui in diebus carnis ſuæ preces ſupplicationeſque ad eum* &c. *cum clamore valido & lacrymis offerens, exauditus eſt pro ſua reuerentia. Et quidem cum eſſet Filius Dei* &c. *& conſummatus, factus eſt omnibus* &c. 2.146.2.
Cap. 8. V. 2. *Quod fixit Deus, & non homo.* In Prol.
Cap. 9. V. 12. *Sed per proprium ſanguinem introiuit ſemel in ſancta* &c. 2.146.1.
V. 13. & 14. *Si enim ſanguis hircorum* &c. *quantò magis ſanguis Chriſti emundabit* &c. Ibid.
Cap. 10. V. 31. *Horrendum eſt incidere in manus Dei viuentis.* 1.21.
Cap. 11. V. 6. *Sine fide impoſſibile eſt placere Deo.* 1.78.1.
Cap. 12. V. 2. *Qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem.* 1.151.2.
V. 14. *Pacem ſequimini cum omnibus, & ſanctimoniam* &c. 1.155.1.
V. 28. *Regnum immobile.* 2.3.1.
Cap. 13. V. 17. *Obedite præpoſitis* &c. *ipſi enim peruigilant, quaſi rationem pro animabus veſtris reddituri.* 1.76.2.

Epiſtola S. Iacobi.

Cap. 1. V. 21. *In manſuetudine ſuſcipite inſitum verbum, quod poteſt ſaluare* &c. 1.56.2.1.57.1.
Cap. 2. V. 26. *Fides ſine operibus mortua eſt.* 1.77.2.

Cap. 5. V. 16. *Confitemini ergo alterutrum peccata veſtra.* 1.31.

I. Petri.

Cap. 1. V. 2. *IN aſpertionem ſanguinis Ieſu Chriſti.* 2.146.1.

V. 13. *Sperate in eam,quæ vobis offertur, gratiam, in reuelationem Ieſu Chriſti, quaſi filij obedientiæ.* 1.151.1.

V. 19. *Redempti* &c. *pretioſo ſanguine quaſi agni immaculati* &c. 2.146.1.

V. 22. *Animas veſtras caſtificantes in obedientia charitatis.* 1.143.1.145.2.

Cap. 2. V. 13. *Subiecti igitur eſtote omni humanæ creaturæ* &c. 1.28.

Cap. 5. V. 7. *Omnem ſolicitudinem veſtram proijcientes in eum, quoniam ipſi cura eſt de vobis.* 2.46.2.

II. Petri.

Cap. 1. V. 21. *SPiritu ſancto inſpirati, locuti ſunt ſancti Dei homines.* 1.57.1.

I. Ioannis.

Cap. 1. V. 7. *SAnguis Ieſu Chriſti filij eius emundat nos ab omni peccato.* 2.146.1.

Cap. 3. V. 3. *Omnis, qui habet hanc ſpem in eo, ſanctificat ſe, ſicut* &c. 1.155.1.

V. 18. *Non diligamus verbo,neque linguâ, ſed opere* &c. 1.26.

Cap. 4. V. 8. *Deus charitas eſt.* 1.29.

III. Ioannis.

V. 9. & 10. *SCripſiſſem Eccleſiæ, ſed is, qui amat primatum gerere in eis Diotrephes non ſuſcipit nos* &c. *& eos, qui recipiunt, prohibet.* 2.38.1.

Epiſtola Iudæ.

V. 4. *SVbintroierunt quidam homines* &c. *impij, Dei noſtri gratiam transferentes in luxuriam* &c. 2.128.2

Apocalypſis S. Ioannis.

Cap. 1. V. 5. *LAuit nos à peccatis noſtris in ſanguine ſuo.* 2.146.1.

V. 13. *In medio ſeptem candelabrorum aureorum ſimilem filio hominis* &c. 2.117.2.

Cap. 3. V. 2. *Eſto vigilans, & confirma cætera, quæ moritura erant.* 2.128.1.

V. 19. *Ego quos amo, arguo, & caſtigo.* 1.26.

Cap. 4. V. 3. *Iris erat in circuitu ſedis, ſimilis viſioni ſmaragdinæ.* 1.54.

V. 8. *Et requiem non habebant die ac nocte dicentia: Sanctus* &c. 2.11.2.

Cap. 7. V. 2. *Vidi alterum Angelum aſcendentem ab ortu ſolis* &c. 1.5.1.2.1.6.1.2.2.128.1.2.130.1.

Cap. 9. V. 3. *De fumo putei exierunt locuſtæ in terram* &c. 2.18.1.

Cap. 11. V. 3. *Amicti ſaccis.* 1.85.2.

Cap. 14. V. 1. *Ecce Agnus ſtabat* &c. *& cum eo centum quadraginta quatuor millia* &c. 1.159.2.

V. 4. *Hi ſunt, qui cum mulieribus* &c. Ibid.

V. 6. *Vidi alterum Angelum* &c. *habentem Euangelium æternum, vt euangelizaret ſedentibus ſuper terram* &c. 1.59.1.

Cap. 19. V. 16. *Rex regum & Dominus dominantium.* 1.135.1.

Cap. 21. V. 15. *Habebat menſuram arundineam auream, vt metiretur ciuitatem* &c. In Prol.

V. 17. *Menſura hominis, quæ eſt Angeli.* 2.164.2.

V. 19. *Fundamentum primum, Iaſpis.* 1.2.

V. 19. *Secundum, Sapphyrus.* 1.16.17.

V. 19. *Tertium, Calcedonius.* 1.42.43.

V. 19. *Quartum, Smaragdus.* 1.54.

V. 19. *Quintum, Sardonyx.* 1.69.

V. 20. *Sextum, Sardius.* 1.126.127.

V. 20. *Septimum, Chryſolithus.* 1.143.

V. 20. *Octauum, Beryllus.* 1.153.

V. 20. *Nonum, Topazius.* 2.1.

V. 20. *Decimum, Chryſophraſus.* 2.14.15.

V. 20. *Vndecimum, Hyacinthus.* 2.38.39.

V. 20. *Duodecimum, Amethyſtus.* 2.107.108.

Cap. 22. V. 16. *Ego Ieſus miſi Angelum meum teſtificari vobis hæc in Eccleſijs.* 1.69.2.

V. 18. *Conteſtor enim omni audienti verba prophetiæ libri huius: ſi quis appoſuerit ad hæc, apponet Deus plagas ſcriptas in libro hoc, & ſi quis diminuerit* &c. Ibid.

Digitized by Google

INDEX

RERVM PRÆCIPVARVM,

QVÆ IN HOC OPERE TRACTANTVR.

Primus numerus *Partem*; Secundus, *Paginam*; Tertius, *Columnam*; littera a *principium*, b *medium*, c *finem Columnæ* indicant.

Abbas.

ABBATIS *cuiuſdam tranſmarini prædictio de* S. Franciſco, *eiuſq; Ordine.* 1. 10. 1. a.

Vide V. Ioachim Abbas.

Abdicatio.

Abdicatio omnium rerum à FF. Minoribus qualis. 1. 115.2. a. *Illa quàm ſancta & meritoria.* Ibid. 132. 2. c. *Debet eſſe tam in particulari, quàm in communi.* 1.117.2. a. 128.1. b. & ſeqq. *Differentia inter illam, quam faciunt FF. Minores, & illam, quam faciunt alij Religioſi.* 1.130.1. c. & ſeqq. 133. 2. b.c. *Illa perfectè diſponit ad ſequelam Chriſti.* 1.134.2.b.

Abdicationem huiuſmodi Chriſtus, & Apoſtoli verbo & exemplo docuerunt. 1.132.2. c. 133.1. a. & ſeqq. *Qui inter ſe differant illa, quam fecerunt Apoſtoli, & illa, quam primi Chriſtiani.* 1.131.1. c.2.a.

Vide V. Bona. *V.* Expropriatio. *V.* Paupertas. *V.* Poſſeſſio.

Abnegare, Abnegatio.

Abnegare ſemetipſum quis dicatur. 1. 143. 2. c. *Abnegatio ſui qui requiratur ad ſequelam Chriſti.* 1. 133.2. b. 134. 2. b. *In ea conſiſtit obedientia FF. Minorum.* 1. 144.1. a. *Qui ſit via ad perfectionem.* 2.171.1. c. & ſeqq. *Hoc in ſe monſtrauit S.* Franc. 2. a.

Abnegationis ſui fructus. 2.172.1. b.

Vide V. Voluntas propria.

Abrahamus Bzouius.

Errauit adſcribēs ſectas Fratricellorum &c. *Ordini Min.* 2.27.1. c.

Abundantia.

Abundantiâ panis perditur caſtitas. 1. 104.1. c. 156. 1. a. b.

Abyſſini.

Abyſſinorum Imperator quis. 2.118.1. a. *Eorum ſchiſma.* Ibid. *Ad eorum Imperatorem FF. Minores legationem obeunt.* 2. 122.1. c.

Academia Pariſienſis.

In ea qui ab initio floruerint Ordines Min. & Prædic. & hinc qui contra eos conſpirârint aliqui Doctores. 2.17.1. c.& ſeqq. *Academicas lectiones conati ab eis auferre.* 2. b. *Ille tumultus ſedatus.* 2. 20. 1.b.c.

Quid decreuerit in honorem Immac. Conceptionis poſt ſolemnem diſputationem Scoti. 2.153.2. b.

Actio.

Ab actione dignoſcitur œconomia caleſtium Hierarchiarum. 2. 2. 2. a. *Similis qui reperiatur in Ordine Min.* 2.4.1. b. & ſeqq. 5.1. b.c.

Adorare.

Adorare quid ſit, & qui ac cur Chriſtum adorârit S. Franc. *ad omnes Eccleſias.* 2.172.2. a.b.

Vide V. Sanguis.

Aduena.

Aduenis quibus, & cur comparentur FF. Minores. 1. 94.2. c. 95.1. a.

Aduentus.

A prima Dominica Aduentus olim Chriſtiani ieiunarunt. 1.86.2. a.

Ædificium.

Ædificia ſumptuoſa partim deſtrui, partim deſeri, iubet S. Franc. 1.41.2. a. *Illa qui FF. Minoribus prohibita.* 1.117.2. b. *Ædificia contra paupertatem an quandoque admiſerit Ordo Min.* 2.182.1. b. *In ijs vnde exceſſus colligendus.* 1. c. *An omnem eorum magnitudinem prohibuerit* S. Franc. *ſub peccato; & quid ſuper hoc reſponderit F. Leoni.* 2. a. b. *Circa ea quid Pontifices ſtatuerint.* 2.c.

Ædificiorum exceſſus ſub F. Matthæo Aquaſp. 2.209. 1. a. *Nimis ſumptuoſa dirui fecit F. Gundiſaluus de Valle-bona.* 2.212. 1. b.

Vide V. Habitaculum.

F. Ægidius S. Franc. Socius.

Mittitur à S. Franc. *in Africam.* 1.41.1. b. *Eius perfectio & ſanctitas.* 2.193.1. c. *Eleuata eius mens in contemplatione.* 2. 194. 1. a. *Quid dixerit F. Ioanni de Parma electo in Generalem.* 2.203.1. b. *Quid ſenſerit de caſtitate.* 1.155.1. b.

F. Ægidius Delphini.

Eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 230.1. c. *Cur fuerit ſuſpectus tam relaxatis, quàm obſeruantibus.* Ib. *Qui laborârit pro reformatione, & vnione Ordinis.* Ibid. 231. 1. a. b. *Abſoluitur à Generalatu.* Ibid.

Æthiopia, Æthiops.

Æthiopiæ ſchiſma quod. 2. 118. 1. a. *Ad Æthiopes mittitur ab Eug. IV. F. Albertus à Sartiano cum alijs FF. Minoribus.* 2.121.2. c.

Africa.

In Africam qui FF. miſſi à S. Franc. 1.41 1. b. *Ei qui ſe manifeſtum fecerit S. P. & filij eius.* 2.109.1. a. & ſeqq. *Quo fructu.* 2.113.1. b. & ſeqq. *Solemnis miſſio FF. Minorum in Africam.* 2. c. *In ea FF. Minores 15. miſſiones habent.* 2.114.1. b.

Digitized by Google

F. Agnellus.

Primus Marochitarum Epiſcopus inſtitutus ſub Greg. IX. 2.113.2. a.

F. Albertus Magnus.

Quî floruerit in Academia Pariſ. & indè orta inuidia quorumdam Doctorum. 2.17.2. a. & ſeqq.

F. Albertus Piſanus.

Eius laus, & quî electus in Generalem. 2.200.1. b. Eius mortem qui luxerit Greg. IX. 1. c.

F. Albertus Sartianus.

Miſſus in Graciam ab Eugenio IV. cum Græcorum Imperatore venit in Italiam. 2.121.1.a. Mittitur ab eodem cum alijs FF.Min. ad Indos orientales. 2. c. Inſtituitur ab eodem Vicarius Generalis. 2.226. 1. b. Cur in Miniſtrum Gener. non fuerit electus. 1. c.

Albigenſes.

Albigenſes inficiunt Tholoſam, & Hiſpaniæ confinia dum naſcitur S.Franc. 1.4.1. a. Contra eos primi congreſſus S.Dominici. 1.8.1. b.

Alcoranus Franciſcanorum.

Quando, cur, & à quo editus. 2.34.2. a.b. Ei cur Author nomen non appoſuerit. 2. c. Diuerſo idiomate impreſſus apud diuerſos. 2. c. 35.1. a. Quî refutatus à F.Henr.Sedulio. 1. a.b.

Alcorani doctrina in quibus conſiſtat. 2.35.1. c. Eiuſdem compendioſa refutatio. 2. a. & ſeqq.

Alexander IV.

Commendat Ordines FF.Min.& Prædic. 1.13.2. b.c. Quî obuiârit grauaminibus illatis Ordini Min. 2. 15.2. c. Eius grauiſſimum decretum; Nimis iniqua. 2.16. 1. a. & ſeqq. Quî conatus propulſare perſecutionem contra Ordines Min.& Prædic. motam à Doctoribus Pariſ. 2.17.2. b. Quàm vigilanter protexerit Ordinem Min. contra impugnantes eiuſdem eſſentialem ſtatum. 2.18.1. c. Quas pœnas contra eos conſtituerit. 2.19.2. a. & ſeqq. Eorum errores qualiter damnârit. 2.20.2. b.c.

Pontifex factus noluit officium Protectoris dimittere. 2.44.2. a.

Quid ſanciuerit quoad prædicationes faciendas, & confeſſiones audiendas à FF.Minoribus. 2.73.1.c. Eius bulla ad FF. Minores proficiſcentes ad infideles. 2. 122. 1. b.

F. Alexander de Ales.

Quî floruerit in Academia Pariſ. & indè orta perſecutio contra Ordines Min. & Prædic. 2.17.2. a. & ſeqq. Cur dictus Doctor Doctorum &c. & quî elucidârit S. Script. 2. 161. 2. b. Quî illuſtrârit Theologiam. 2.162.2. b. Eius ſumma qualiter approbata à S.Sede, & ei quot Doctores Pariſ. ſubſcripſerint. 2. c. 163.1. a. Eius compendium Theologiæ. Ibid. Eum ſecuti omnes ferè Doctores. Ibid.

F. Alexander de Alexandria.

Defendit communitatem Ordinis accuſatam de tranſgreſſione Regulæ. 2. 212.1. c. 213. 1. a. Eligitur in Generalem. Stabilit cōſtitutiones Prædeceſſorum. 1.b.

Alienatio.

Alienatio rerum inutilium in Ordine Min. quî fieri poſſit. 2.52.1. b. c.

Vide V. Abdicatio.

Alienum.

Alienum rapere quando, & quo iure vnicuique liceat. 1.128.2. b. c.

Almutia.

Almutiorum vſus qui apud FF.Minores cœptus. 1.120. 1. a.

F. Aloyſius de Puteo.

Eligitur in Generalem. 2.251.1. c. Quid ſub eo de ſtatutis diuerſis pro toto Ordine concluſum. 2.252.1. a. Quando deſierit regere. 1. b.

Altare.

Altare portatile in oratorijs ſuis habere quando conceſſum FF. Minoribus. 2. 61. 1. a. Item in quouis alio loco congruenti, & honeſto. 1. b. Id eis cur conceſſum. 2.63.1. c. 2. a.

In altari portatili an vbique poſſint celebrare FF.Min. & Prædic. 2. 63. 2. b. c. Quid circa hoc decernat Trid. 2.64.1. a.b. 93.2. c. In eo an poſt Trid. poſſint Minores, & alij celebrare in ſuis infirmarijs. 2. 94.1. b.c. An in grangijs &c. Ciſtercienſes, & alij cum eis communicantes. 1. c. 2. a. Et an ſub dio &c. 2. a.b. An hoc poſſint permittere Epiſcopi. 2.c.

F. Aluarus Pelagius.

Eius elogia in Regulam FF.Minorum. 1.55.1. b. Eius zelus contra relaxatos. 1. 111.2. b. Quid ſcripſerit de Eccleſia ſumma poteſtate. 2.163.2. c.

Aluernæ mons.

In eo reſeruatur menſa lapidea, in qua Chriſtus S.Franc. apparuit. 1.62.2. b.

FF. Amadæi.

Amadæi quando iuſſi ſe vnire Conuentualibus vel Obſeruantibus. 2.231.1.c. Qualiter zelârint obſeruantiam Reg. 2.234.1. b. Quid de ijs ordinârit Leo X. 2.238.1. a.b.

S. Ambroſius.

Fuit promotor quadrageſimæ ante natiuitatem Domini. 1.86. 2. a. Eius opera quis elucidârit. 2. 162. 2. a.

America.

In America fructus FF.Minorum. 2. 114.2. c. In ea primi Euangelium prædicârunt. Ibid.

Amethyſtus.

Amethyſti natura, & qualitates. 2.107.1. a.b. Cur aſſignetur pro 12. Fundamento Apoſtolico, & Ordinis Min. 1. c. & ſeqq.

Amicus.

Amicis Apoſtolorum quæ promiſerit Chriſtus. 1.61. 2. c. 62.1. a. Et amicis FF.Minorum. 2. b. 63. 1. b.

Amicis omnia ſua relinquere cupientem reiecit ab Ordine S.Franc. 1.79.2. b.

Amici ſpirituales FF.Minorum in eorum Regula qui. 1.90.1. b. Eorum conformitas ad S.Script. 2. c. 91. 1. a. Mediantibus pecunijs qualiter, & quibus neceſſitatibus FF.Minorum occurrere poſſint. 1.109. 1. b. 110. 1. a. Ad eos quando, & quî recurrere poſſint FF.Minores. 1.115.2. c. 130.1. b.

Amor.

Amor Dei ſignificatur per calculum ſublatum ex altari Iſa. 6. 2. 13.2. b. Eum in ſe conſeruandum, & alijs communicandum accepit Ordo Min. 2. b. & ſeqq. Ab eo qualiter dicatur Seraphicus. 2.14. 1. a. Amo-

Digitized by Google

1. a. *Amoris Diuini ardor in* S.Franc. 2.11.2.a.
Amor Chriſti quibus probetur. 2.8.2. a.b.
Vide V. Charitas.

Anabaptiſtæ.

Anabaptiſtarum præmiſſarij Germaniam inficiebant, dum naſceretur S. Franc. 1. 4. 1. b. *Anabaptiſta vnde orti.* 2.126.1. c.

S. Andreas.

In S. Andreæ Prouinciam qui introducta Recollectio. 2.254.1. c.

F. Andreas Inſulanus.

Quando electus in Miniſtrum Gener. & ſub eo quæ ordinata pro augmento obſeruantiæ Reg. 2. 249. 1. a.

Angelus.

Angeli ad quem ordinem & gradum cæleſtis hierarchiæ pertineant. 2.2.1. c. 2. a. *His qualiter ſe cõmunicet Deus, & vnde ſic dicti.* 2.3.1. c. *Eorum promptitudo ad obediendum Deo.* 1.146.1.c. *Qualiter dicantur* Virtutes, *&* Miniſtri Dei. 2.a. *Qualiter dicantur* facere Verbum Dei. 2.12.1. a. *Vnde dicantur* filij Dei. 2.39.2. c.
Angeli ſæpè prænuntiant natiuitatem Sanctorum. 1. 10.1. b.
Angelus ante Franc. *ortum prænuntiat ſæpè* Pacem, *&* Bonum. 1.11.1. a. *Angelus in forma peregrini iubet* Franc. *matrem parturientem deferri ad ſtabulum.* 1.10.1. c. *In baptiſmo fit* Franc. *patrinus.* 2.b. *In forma peregrini amplexatur eumdem, & imprimit eius humero dextero crucis ſignum.* 2. c. *Angelus, & totus Angelicus* S. Franc. 2.3.2. b.c. *Eorum gaudium dum mitteretur in mũdum.* 2.4.1.a. *Qualiter laudent Deum ob* S. Franc. *eiuſq; Ordinem.* 2. 168.2.c. *Eorum operationes hierarchicas participat Ordo Min.* 2.9.2.c. 10.2. b. & ſeqq. 13.2. c.
Angelus ingreditur refectorium FF. Minorum, & ſingulorum cordi quid inſcripſerit. 2.7.1. b.c.
Angeli comitantur animam F. Cæſarij Spirenſis. 2.199. 1. c. *Quid vnus illorum tunc reſponderit Greg. IX.* 2.200.1. a.
Vide V. S. Franciſcus.

F. Angelus.

F. Angelus anonymus eligitur in Miniſtrum Gener. & an pro tali habendus. 2.222.1. b.
F. Angelus Auerſanus eligitur in Vicarium Generalem Ordinis. 2.250.1.c. *Celebrat Capitulum Gener. Aquilæ.* 2.251.1. a.
F. Angelus Clarenus fuit dux Congregationis Clarenorum. 2.210.1. b.
F. Angelus de Ciuitella ſub eo qualiter creuerit familia Obſeru. 2.235.1. a.
F. Angelus de Monte Leonis primus ſocius F. Paulutij de Trincis. 2.219.1. b.
F. Angelus de Peruſio inſtituitur à Nicolao V. Vicarius Gener. Ordinis. 2. 227.1. a. *Eligitur in Miniſtrum Gener.* 1. b. *Confirmat B. Ioannem Capiſtr. in officio Vicariatus, & quando mortuus.* 1. c.
F. Angelus Saluettus eligitur in Gener. Miniſtrum, & qui fauerit Obſeruantiæ Regulari. 2.224.1. b. *Inſtituit Vicarium Gener. S. Bernardinum.* 2. 234. 1. c.

Anima.

Anima quibus modis erudiatur à Deo ad vitam æternam. 1.25.1. c. 26.1. a.
Animæ portio triplex. 2.5.2.c. *Eam qualiter purgandam præſcribat* S. Franc. *ſuis filijs.* 2.6.1. a. & ſeqq. *Animæ diſtinctio à ſpiritu.* 2. b.
Animæ neceſſitatibus FF. Minorum qui prouideat eorum Regula. 1.109.1. c.

Animal.

Animalibus qualiter competat ius eſcarum. 1.128.1. a. 129.1. a. 2. c.
Animalium à ſe captorum an F. Minor dominus, & an vendere poſſit. 1. a.

S. Anna.

S. Annæ feſtum in Ordine Minorũ primò celebratum, & quo ritu. 2.155.2. c.

Anniuerſarium.

Anniuerſaria perpetua qualiter regulata ſub F. Franc. *de Angelis.* 2.246.1. a.

Annuntiatio.

Annuntiationis B. Mariæ Ordo qualiter inceptus, & Ordini Min. adſcriptus. 2.156.2. b.

Antiochenus Patriarcha.

Obſtat vnioni Eccleſiæ Græcæ cum Latina. 2. 118. 2. c.

S. Antonius Paduanus.

Qualiter ſe oppoſuerit hæreticis. 2.124.1. b. *Conuertit Hæreſiarcham miraculo muli adorantis Euchar.* 1. c. *Conuertit alium Hæreſiarcham.* 2.a. *Prædicat piſcibus, & hinc conuerſi hæretici.* Ibid. *Vndè vocatus,* Indefeſſus hæreticorum malleus. 2.b. *Qualiter conuerterit tyrannum Ecelinum.* Ibid.
Eum S. Theologiæ lectorem inſtituens S. Franc. *quas regulas eidem præſcripſerit.* 2.161.1. c. *Cur vocatus à Greg. IX.* Arca Teſtamenti, *&* SS. *Scripturarum* armarium. 2. a. *Cur eum* S. Franc. *vocauerit* ſuum Epiſcopum, *& quid contulerit elucidationi S. Scripturæ.* Ibid.
Qualiter extirpârit vitia Catholicorum. 2.167.2. a.
Qualiter ſe oppoſuerit relaxationibus F. Eliæ. 2.197. 1. b. 234.1. b.

F. Antonius.

F. Antonius Athenienſis interpres Ioannis Paleologi Romæ publicè abiurantis ſchiſma. 2.120.2. b.
F. Antonius de Caluo inſtituitur Vicarius Gener. Ordinis. 2.246.1. c.
F. Antonius de Maſſa inſtitutus Vicarius Gener. Ordinis à Martino V. 2. 224. 1. c. *Eligitur in Miniſtrum Gener. & contrariatur Familiæ Obſeru.* Ibid. *Deponitur à Generalatu, & fit Epiſcopus.* 2. 225.1. a. 233.1. c.
F. Antonius de Pireto eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 223. 1. c. *Fauet Obſeruantiæ Reg.* 1. c. 224.1. a. *Ob ſchiſma ſecedit ad Apontios.* 2.222.1. c.
F. Antonius de Ruſconibus eligitur in Miniſtrum Gener. operâ S. Bernardini. 2.226.1. c. *Quamdiu rexerit, & quando mortuus.* 2.227.1. a.
F. Antonius Henriquez renuntiato Epiſcopatu Zamorenſi fit Vicarius Gener. Ordinis. 2.258.1. a.
F. Antonius Marcellus qualiter confirmatus à Leone X. in Generalem Conuentualium. 2.239.1. c.

Digitized by Google

Antuerpia.

In Capitulo Gener. Antuerpienſi qualiter gauiſus F. Gabriel Maria de inſtitutione Confraternitatis Immac. Conceptionis, & quos fauores eidem fuerit impertitus. 2.156.2. a. b.

In Conuentu Antuerpienſi FF. Minorum quàm ſolemnis confraternitas Virginis doloroſæ. Ibid.

Apocalypſis.

Apocalypſis S. Ioannis quî à Chriſto approbata. 1.69. 1. c. 2. c.

Apocriſarij.

Apocriſarij ex Ordine Min. & Prædic. miſſi à Greg. IX. ad Græcos pro eorum vnione cum Latinis. 2.118. 2. a. *Qualiter ibidem excepti, & quid effecerint.* 2. b. c.

Apoſtata.

Apoſtatæ quî cenſendi FF. Minores tranſeuntes ad aliam Religionem. 1.81. 2. c. *Qualiter pergentes ſine licentia Prouincialis ad conuertendos hæreticos vel infideles.* 1.106.2. c.

Apoſtolus.

Apoſtolica vita quaſi extincta, dum naſceretur Franc. 1.4.1. c.

Apoſtoli ſub Chriſto omnis perfectionis prima fundamenta, & menſura. 1.59.2. a. *Eorum ſtatus 3. proprietatibus conſtat.* 2. b. *Quæ Euangelica conſilia vouerint.* 2. c. *Qualiter perfectionis apicem.* 2. c. 60. 1. a. b. 73. 2. c. & ſeqq. *Inter diſcipulos Chriſti quo loco computandi.* 1.60.2. c. *Inter eos nulla præferentia prælatura viuente Chriſto.* 1.76. 1. a. 77.1. a. *Apoſtoli & Diſcipuli vocati & admiſſi à ſolo Chriſto.* Ibid. *Fuerunt probati ante ſuam vocationem & electionem.* 1.81. 1. b. *Ab initio vocationis veſtes mutarunt.* 1.80.2. c. *Et quas habuerint.* 1. 83.1. c. & ſeqq. *quando inceperint ieiunare.* 1.87. 1. b.

Obedientiam qualiter vouerint Apoſtoli. 1.58. 2. c. & ſeqq.

Paupertas Apoſtolorum quæ. 1.24.1. c. *Perfectiſſimè omnia ſua reliquerũt.* 1.60.1. c. *Dupliciter vita neceſſaria ſibi comparârunt.* 1. 92. 2. b. & ſeqq. *An aliquid in communi vel ſpeciali habuerint, qui quãdoque diſputatum inter Minores & Prædicatores.* 2. 21.1. c. & ſeqq.

Apoſtoli pedeſtres ſemper inceſſerunt. 1.87.2. b.

Apoſtolis prædicationis officium qualiter Chriſtus commiſerit. 2.72.1. b. c.

Apoſtoli qualiter principes & duces Hierarchiæ Eccleſiaſticæ. 1.64.2. c. *Iis an FF. Minores in Eccl. Hierarchia annumerandi.* 1.67.2. c.

Promiſſiones variæ à Chriſto Apoſtolis factæ. 1.61.2. a. & ſeqq.

Apoſtolica vita quis finis. 1.60.2. c. *Eorum vita differentia à vita primorum Chriſtianorum.* 1.131.1. c. 2. a.

Apoſtoli dupliciter conſiderari poſſunt. 1.134.2. b.

Apoſtoli qualiter orent quotidie pro conſeruatione Ordinis Minorum, quidq; eis Chriſtus reſpondeat. 2. 168.2. c.

Vide V. Fundamentum.

Apoſtolici Fratres.

Eorum mores & errores. 2. 26. 2. c. *Non fuerunt de Ordine* S. Franc. 2.27.1. a. & ſeqq.

Approbatio.

Approbatione Epiſcopi an indigeant Regulares ad prædicandum in ſuis Eccleſijs. 2. 69.1. a. *Approbationem ſuorum Superiorum ad prædicandum tenentur FF. Minores exhibere exigenti Epiſcopo.* 1. c. 2. a. 91.2. c. *Eos approbare ad prædicandum ad quos pertineat.* 2.65.1. b. c. 71.1. c.

Approbatio FF. *Minorum ad audiendas ſecularium cõfeſſiones quibus & qualiter commiſſa ab initio Ordinis.* 2.72.2. c. *Approbati in vna Diœceſi poſſunt audire confeſſiones eorum qui ſunt de alia diœceſi eò venientium.* 2. 74. 1. c. *De approbatione confeſſariorum quid decreuerit Trid.* 2.96.1. b. *Approbatum à Prædeceſſore an Succeſſor Epiſcopus poſſit reexaminare.* 2 97.1. b.

Appropriare.

Appropriare ſibi aliquid qualiter prohibitum FF. *Minoribus.* 1.23.1. b. 94.1. c. & ſeqq. 2.51.2. c. 52.1. a. 2. b. c.

Arbor.

Arbor proceriſſima S. Franc. *in viſione demõſtrata quid ſignificârit.* 1.37.1. b.

Archangelus.

Archangeli ad quem ordinem & gradum cæleſtis Hierarchiæ pertineant. 2.2.1. c. 2. a. *Iis qualiter ſe cõmunicet Deus, & vnde ſic dicti.* 2. 3.1. b. *Eorum operationes Hierarchicæ qualiter communicatæ* FF. *Minoribus.* 2.9.2. c. 10.2. b. c. 11.1. b. c. *Eorum gaudium dum* Franc. *mitteretur in mundum.* 2. 4. 1. a.

F. Archangelus de Meſſana.

Eligitur in Miniſtrum Generalem. 2.255.1. b. *Qualiter ſecutus zelum ſuorum prædeceſſorum.* Ibid.

F. Arlottus de Prato.

Quas fecerit concordantias Bibliorum. 2.162.1.a. *Eligitur in Generalem Miniſtrum.* 2.208.1. a. *Zelans Regulæ Obſeruantiam ſcribit ad vniuerſum Ordinem & præmaturè moritur.* Ibid.

Arma.

Arma oblata an FF. *Minores recipere poſſint.* 2. 52. 2. c.

Armeni, Armenia.

Armenorum ſchiſma quod. 2.117.2. c. 118.1. a. *Eccleſiæ Rom. per* FF. *Minores quî vniti.* 2.121.1. b. & ſeqq.

Armenia per FF. Minores ad fidem Catholicam ſæpè reducta. 2.121.1. c. *Armeniæ Rex Ioannes fit F. Minor.* 2. a.

Articulus.

Articuli contenti contra ſtatum FF. *Minorum in libello infami;* Ecce videntes. 2. 18. 1. b. *Qualiter condemnati ab Alex. IV.* 2.20.2. b. c.

Articuli difficultatum inter Græcos & Latinos. 2.118. 2. b.

Aſellus.

Aſello cur Chriſtus quandoque vectus. 1.87.2. b. *Eum quâ auctoritate iuſſerit ad ſe adduci.* 1.137.1. a. *Aſello vehi an prohibitum* FF. *Minoribus.* 1.87.2. c.

Aſia.

Aſiæ quî ſe manifeſtârit Franc. *& quos fructus ipſe eiuſq; filij ex ea reportârint.* 2.109. 1. a. & ſeqq. *Quot miſſiones in ea habeant.* 2.113.1. a.

Digitized by Google

Aſia ab Apoſtolis quî ſuſceperit ſemen Euangelij, & quî poſteà infecta infidelitate, ſchiſmatibus &c. 2.117. 2. b.

Auaritia.

Auaritia qualiter regnârit, dum naſceretur S. Franc. 1. 4.1. c. Qualiter prohibeatur FF. Minoribus in 1. & 2. Regula. 1.23.1. c. 104.1. c.

S. Auguſtinus. Auguſtiniani.

S. Auguſtini opera qualiter elucidata per FF. Minores. 2.162.2. a. S. Aug. Regulam profitentur ſorores D. Conſtantini hæredis regni Inſanapatenſis, conuerſæ per FF. Minores. 2.116.2. b.

Auguſtiniani comprehenduntur ſub Canonicis regulariter viuentibus. 1.53. 2. b. Quando peruenerint in Indias Orientales. 2.116.1. c.

Auſteritas.

De auſteritatibus ſuis laudem hominum quærere quàm indignum F. Minori. 1.85.2. b.

Auſteritates FF. Minorum ad quid ordinatæ. 1.105. 2. a. 2.6. 1. a.

B.

Baptiſmus.

BAptiſmus Chriſti in quem diem inciderit. 1. 86. 2. c.

Baptiſmum recipiens quo iure teneatur ad leges baptizatorum. 1.56.2. b.

Eius adminiſtratio an prohibita FF. Minoribus ex Regula. 1.157.1. c. 2.57.2. b. Quî & cur pluribus ſimul Lithuanis à FF. Minoribus collatus. 2.114.2.a.b.

Barba.

De barbæ nutritione à quibus, & qualiter primò diſputatum. 1.119. 1. b. Illa quo motiuo PP. Capucinis permiſſa. 1.120.2. c.

F. Bartholomæus de Tao.

Cum Græcorum Imperatore in Italiam redit ad eum miſſus ab Eugenio IV. 2.121.1. a.

F. Bartholomæus Piſanus.

Qualis fuerit, & ex eius libro Conformitatum qualiter accepta anſa ſcribendi Alcoranum Franciſcanum. 2. 34.2. b. & ſeqq. 36. 1. c. 2. a. Pro labore recepit habitum S. Franc. à Miniſtro Generali. 2.37.1. a. Vide V. Conformitas.

Baſiliani.

Comprehenduntur ſub eremitis regulariter viuentibus, 1.53.2. a.

Baſilica.

Baſilica Lateranenſis ruinæ proxima demonſtrata Summo Pontifici quid ſignificârit. 1.37.1. c. 2. a.

Beatitudo.

Beatitudine qualiter potiantur mundi corde. 2.6.2. a.

Beatitudo octaua in apice perfectionis à Chriſto conſtituitur. 2.9.1. a. 15.1. b.

Begardi, Beguini.

Beguinus quidam qualiter fuerit occaſio perſecutionis Ordinis Minorum ſub Ioanne XXII. 2.21.1.c. 2. a. Iſtis qualiter ſe oppoſuerint FF. Minores. 2.125.1. b.

Benedicere, Benedictio.

Benedicere Deum quid ſit. 2.172.2. b.

Benedictio Ordinis Minorum à Chriſto. 2.4.2. c. 5.1. a.

Benedictiones cum ſacris mentis quî Patriarchæ in veteri teſtamento dederint filijs. 2.169.1. b. Illæ cur dictæ ipſorum teſtamentum. Ibid.

Benedicendi poteſtas qualiter à Deo data Patriarchis, & familiarum capitibus. 2.175.1. c. Item Sacerdotibus, & Eccleſiarum capitibus. 2. a.

Benedictionem quam impertiatur S. Franc. ſuis filijs. 2. 170.2. c. 177.1. b. & ſeqq. Hæc poteſtas qualiter ei à Deo data. 2.175.2. b. Illa quàm efficax. 2.c.176. 1. c. & ſeqq. 177.1. a. Cancellatis manibus qualiter benedixerit F. Eliam. & F. Bernardum de Quinta Valle. 2. 176.1. c. Benedictionis S. Franc. ſuper F. Eliam forma & ſeries 2. a. & ſeqq. Poteſtatē ſuam benedicendi quî indicet S. Franc. 2.177.2. c. 178.1. a. Quam benedictionem dederit Fratribus per mundum fructificantibus. 2. 177.2. a. b. Quî voluerit ſcribi vltimam ſuam benedictionem. 2.180.1. c.

Cum benedictione Dei qualiter permittatur FF. Minoribus habitus repetiare. 1.85.1. a.

Benedictionis ieiunium FF. Minorum quod. 1.86.2. c.

Benedicere pertinentia ad Diuinum cultum quando, & quibus FF. Minoribus conceſſum. 2.61.2. c. & ſeqq. An poſſint benedicere corporalia. 2.62.1.c. An etiã poſſint benedicere ad vſum extra Ordinem. 2. a. b. Campanarũ benedictio an conceſſa Superioribus Ordinis Minorum. 2. c. Benedictio altarium, calicum &c. conceſſa Fratribus inter infideles degentibus. 2. 63.1. a. An benedictiones ad Ordinem Epiſcopalem ſpectantes ſint FF. Minoribus conceſſæ. 1. b. Qualiter conceſſa in alleuiationem oneris Epiſcopalis. Ibid. Si ſolis Epiſcopis eſſent reſeruata, quæ incommoditas proueniret, ſpecialiter Ordini Minorum. 1. c.

Benedictini.

Comprehenduntur ſub Monachis regulariter viuentibus. 1.53.2. b.

Benedictus XI.

Quæ ordinârit circa prædicationes, confeſſiones, & ſepulturas fiendas à Minoribus. 2.68.1. a. 74.1. b.

Benedictus XII.

Eius conſtitutiones promulgat F. Gerardus Odonis. 2. 215.1. b.

F. Benedictus ab Orretio.

Mittitur à S. Franc. in Græciam. 1.41.1. b.

F. Benignus à Genua.

Qualiter electus in Miniſtrum Generalē. 2.256.1.b. Eius zelus in vtraque familia. 1. b. c. Qualiter curârit reuideri ſtatuta Barchinonenſia. 1. c. Qualiter zelatus pro Recollectis. 1. c. 257. 1. a. b. De licentia Greg. XV. ad quid miſerit Viſitatores Apoſtolicos per vniuerſum Ordinem. 1. b. A vero tramite nullius reſpectu vel modicum declinauit. Ibid. Obijt cum magna opinione Sanctitatis. Ibid.

Benignitas.

Benignitas erga quoſcumque mandatur FF. à S. Franc. in 1. Regula. 1.23.1. c.

B. Berardus.

B. Berardus cum Socijs mittitur Marochium à S. Franc. 1.41.1. b. Fuêre primitiæ Martyrum Ordinis Minorum. Ibid.

F. Beringarius Taloni de Perpiniano.

Quî ſe oppoſuerit F. Ioanni de Belua Dominicano Inquiſitori; & indè qualiter orta perſecutio Ord. Minorum ſub Ioanne XXII. 2.21.1. a. Appellat ad Pontificem.

tificem. 2. b. *Præuenitur ab Inquiſitore, & arreſtatur in curia.* 2. b. c. *Eius partes ſequuntur FF. Minores.* 2.22.1. a.

S. Bernardinus Senenſis.

Qualiter laborârit in Concilio Flor. pro vnione Eccleſiæ Græcæ cum Latina. 2. 121.1.a. *Latinè prædicans à Græcis intelligitur.* 1. b.

Quo fructu obiuerit Italiam. 2. 140. 2. b. *Qualiter conuicerit Gaufredum Vercellenſem.* 2. c. *Qualiter inſudarit vitijs extirpandis.* 2.166.2. c. & ſeqq.

Ei, vt ſingularis prærogatiua, reſeruata exaltatio nominis Ieſu. 2.140.2.b. 143.1.b.c. *Cur illud in tantum exaltare conatus.* 2.140.2.c. *Hinc cauſa odij in ipſum.* 2.141.1. a *Accuſatur vt hæreticus.* Ibid. *Citatur Romam, & malè excipitur.* 1.b. *Eius doctrina & ſermones examinãtur.* 1. c. *Præſente B. Capiſtrano qualiter ad ſibi obiecta reſpõderit.* 2. a. *Eius triũphus & victoria aduerſus aduerſarios.* 2. b. *Prædicat iuſſu Pontificis in baſilica Vaticana* 80. *continuis diebus.* 2. c. *Aduerſarij denuò conantur eum impetere, ſed fruſtrà.* 2.142. 1. a. *Intitulatur ſignifer nominis Ieſu à Leone X.* 2.236.1. c.

Quid reſoluerit de pretioſitate paramentorum &c. *Eccleſiarum FF. Minorum.* 2. 138.1. b.

Qualiter inſtitutus Vicarius Generalis Familiæ Obſeruantium. 2.234.1.c. 235.1. c. *Qualiter impetrârit abſolutionem ab officio.* 2.226. 1. .c *Cur impedierit ne F. Albertus de Sartiano eligeretur in Miniſtrum Generalem.* 1. c. *Eius rythmus de* S. Franc. 2.109.1. b. *Eius canonizatio quando facta.* 2.227. 1. b.

F. Bernardinus de Feltris.

Montium pietatis author. 2.167.2. a.

F. Bernardinus de Prato.

Eligitur in Miniſtrum Generalem, & promouet reformationem vniuerſalem Ordinis. 2.232.1. c.

F. Bernardinus de Senis.

Cum diſpenſatione Pontificis eligitur in Miniſtrum Generalem. 2.257.1. c. *Quâ conſtantiâ zelârit obſeruantiam Regulæ.* Ibid. *Quæ ad hoc impetrârit ab Vrbano VIII.* 2.258.1. a. *Fit Epiſcopus.* Ibid.

S. Bernardus.

Qualiter quandoque luxerit Eccleſiam. 1.3.2. a.

F. Bernardus de Quinta-Valle.

Aperit coram eo S. Franc. *ter Euangeliorum librum, & cur.* 1.18.2. b. *Eius perfectio & ſanctitas.* 2.193.2. c. *Eius fides laudata à* S. Franc. 2.194.1. a.

F. Bertrandus de Turre Card.

Admonet F. Michaëlem Ceſenatem, vt cum ſuis deliberet ſuper quæſtionibus Ioannis XXII. 2.23.1. c. *Sufficitur in locum eiuſdem Michaëlis.* 2. 25.2. c.

Beryllus.

Berylli natura & qualitates. 1.153.1. b. *Qualiter cõparetur* 8. *Fundamento Apoſtolorum, & Ordinis Minorum.* 1. b. c.

Bigare.

Bigare FF. Minoribus an prohibitum. 1.87.2. b.c.

Bini.

Bini per mundum FF. Minores cur ire debeant. 1.87. 1. c. *Hoc qualiter ſignificatum in ſecunda proprietate Seraphinorum Iſa.* 6. 2.12.1. c. 2. a.

Blaſphemia.

Blaſphemia dum audiuntur, quid agendum. 1.30.1. a.

Bohemia.

In Bohemia quos fructus fecerit B. Ioannes Capiſtranus. 2.125.2. b.

Bona.

Bona omnia in Deum qualiter referenda. 1. 29. 1. b. 30.1. a. *Boni omnis promotiua qualiter ſit obedientia F. Minoris.* 1.145.2. c.

Bona communia qualiter habuerint Chriſtus & Apoſtoli. 2.21.1. b. & ſeqq.

Bonorum abdicatio qualiter debeat fieri ab intrantibus Ordinem Minorum. 1. 78. 1. c. 2. a. *An de ijs nil ſibi pro neceſſitatibus futuris poſſint retinere.* 2.b.c. 128.1. c. *De ijs qualiter diſponere debeant.* 1. 79. 1. a. & ſeqq. *An de ijs FF Minores aliquid recipere poſſint.* 1.117.1. b. 128.1. c.

Bonorum poſſeſſio an quandoque toti Ordini Minorum per diſpenſationem pontificiã conceſſa. 1.110.1. a b.

Bona in communi qualiter aliæ Religiones habeant, & quo fundamento. 1.130.2. c. & ſeqq.

Vide V. Abdicatio. *V.* Poſſeſſio.

F. Bonagratia à S. Ioanne.

Qualiter electus in Generalem Miniſtrum. 2.207.1. a. *Accedit Nicolaum III. cum præcipuis Patribus.* Ibid. *Eiuſdem Declarationem mittit ad omnes Prouincias cum feruentiſſimis litteris.* 1. c. *Eius zelus, & obitus cum opinione ſanctitatis.* Ibid.

F. Bonagratia Bergomas.

Deſtinatur à Capitulo Gener. ad Curiam Rom. 2.24. 2. a. *Appellat contra Conſtitutionem Ioan. XXII.* 2. c. 25.1. a. *Incarceratur.* Ibid. *Fugit ad partes Ludouici Bauari.* 2. b.

F. Bonagratia Dalmata.

Eius labores pro vnione Eccleſiæ Græcæ cum Latina. 2.119. 2. b.

S. Bonauentura.

S. Bonauentura à Deo qualiter præſeruatus Ordini Min. 2. 205.1. c. *Fuit ſpeculum veri F. Minoris.* Ibid. *Communicauit de manu Angeli.* 2.138.2. c. 139. 1. a. *Eius Diuina reuelatio de miſſione* S. Franc. 1.5.1.a. & ſeqq. *Floret in Academia Pariſ. & inde perſecutio contra Ordinem Min.* 2.17. 2. a. *Eum conantur quidam à cathedra excludere.* 2. c. *Vincit aduerſarios.* 2.19.1. a. & ſeqq.

Vnde dictus Doctor. Seraphicus, Deuotus &c. 2.163. 1. b. *Quid de eo ſenſerint Gerſon, & Trithemius.* 1. b. & ſeqq. *Qualiter dederit initium Theologiæ actiuæ & myſticæ.* Ibid. *Eius doctrina qualis fuerit.* 2.205.1. a. *Ea qualiter ducatur F. Minor ad perfectionem.* 1. b. *Quid ſenſerit de Immac. Concept. Virginis.* 2. 152. 2. b. c. *Eius floſculi in honorem Virginis.* 2.155.1.c.2. a.

Eligitur in Miniſtrum Gener. 2.204.1. a. *Promouet Regulæ Obſeruantiam.* 1.b. 236.1. c. *Condit ſtatuta cæterorum omnium fundamenta.* 2.204. 1. b. *Ordinat formam habitus.* 1. c. *Qui conatus Ordinem liberare à regimine Monialium.* 2. 59. 2. a. *Quamdiu Ordinem rexerit.* 2.205.1. c.

Qui laborarit pro vnione Eccleſiæ Græcæ cum Latina. 2.119. 2. b. *In Conc. Lugd. habet primam concionem.* 2.120.1. a.

Quàm

Quàm mirabiliter acceperit viaticum. 2.139.1. b.

F. Bonauentura à Calatagirona.

Qui electus in Miniſtrum Gener. 2.254.1. a. *Sub eo quæ ordinata pro vtraque familia.* 1. b. *Eius zelus pro Obſeruantia Reg.* Ibid. *Compoſuit pacem inter Hiſpaniarum & Galliarum Reges.* Ibid. *Pro Recollectione quid ſtatuerit in Belgio.* 1. c. *Fit Patriarcha Conſtantinopolitanus.* Ibid.

Bonifacius VIII.

Quid ſanciuerit circa prædicationes FF. Min. & Prædic. 2.67.1. c. & ſeqq. *Cauſa huius Decreti.* 2.71. 1. a. b.

Quid circa confeſſiones ſæcularium excipiendas ab iiſdem. 2.73.1. c. & ſeqq.

Abſoluit à Generalatu F. Raymundum Gaufredi ob recuſatum Epiſcopatum. 2.210.1. b. *Conuocat Capitulum Gener. Anagniam, eiq; præſidet.* 2.211.1. a.

Boſnia.

In Boſnia quos fructus fecerint FF. Minores in conuerſione hæreticorum. 2.126.1. a. b.

Bracchæ.

Braccharum FF. Minorum materia vel forma non exprimitur in Regula. 1. 81. 2. c. *De bracchis à quibus diſputatio cœperit inter FF. Minores.* 1.119. 1. b. *Ad quid conceſſerit eas* S. Franc. *ſuis FF. in Regula.* 1.121.2. b. *Earum materia, & qualitas.* 1.122.1. c.

Breuiarium.

Breuiariorum vſus conceditur ex Regula FF. Minoribus. 1.86.1. b. 123.1. a.

Breuiarij correctio qui prouenerit ab Ordine Minorum. 2.60.2. b. 136.1. b.

Breuiariorum FF. Minorum vſus quando in Eccleſiam Rom. introductus. 2.60.2. c.

Breuiarium Rom. Pij V. in ordine Min. qui demandatum. 2.252.1. c.

Breuitas.

Breuitatem ſermonis cur S. Franc. *requirat in prædicationibus FF. Minorum.* 2.13.2. c.

S. Brigitta.

S. Brigittæ reuelatio de Regula FF. Min. 1. 57. 1. b. *Illa reuelatio confirmata per verba* S. Franc. *ad Honorium III.* 1. c. *Eiuſdem reuelatio de* S. Franc. *igneo amore.* 2.11.2. a.

Britannia.

Britanniæ Prouinciam qui reformârit F. Benignus à Genua. 2.257.1. a.

Brugæ Flandrorum.

Quam rabiem Geuſij Brugis exercuerint, & qui diruerint Conuentum FF. Min. 2.165.1. a. b.

Bruxellæ.

Bruxellis qui quandoque peſtis inuaſerit, & peſte infectis aſtiterit F. Theodoricus à Monaſterio. 2.168. 1. b. *Iiſdem ibi ſemper adfuerunt FF. Minores.* 1. c.

Bugia.

Ad Bugiæ Regem qualiter miſerit Pontifex FF. Minores. 2.113.2. c.

Bulgaria.

In Bulgaria quos fructus fecerint FF. Minores. 2.114. 1. c. *Bulgari ſæpè à ſchiſmate per eos reducti.* 2. 122.1 c.

Bulla.

Per bullam cur petierit S. Franc. *approbationem ſuæ Regulæ.* 1. 42. 2. a. *Bulla approbationis* 2. *Regulæ vbi aſſeruetur.* 1.46.2. a. *Bullas generaliter diſpenſantes in præcepto Regulæ ſemper reiecit Ordo Min* 1. 110.1. c.

Bulla originalis eximens FF. Minores à præſtanda obedientia manuali Epiſcopis vbi ſeruetur. 1.66.2. a.

Bulla Alexandri IV. Nimis iniquâ viciſſitudine. 2.16.1. a. & ſeqq.

A bulla cœnæ caſibus an poſſint abſoluere Confeſſarij Mendicantium. 2.76.1. a. 99.1. c. 2. a. *Inter quos caſus reſeruatos debeant illi referri.* 2.101.1. a.

Vide V. Reſeruatio, Reſeruatus.

C.

Cæcus.

C*Æcus ſequens caniculam exemplar veri obedientis à* S. Franc. *propoſitum.* 1.147.1. c. 2. a.

S. Cæleſtinus.

Cæleſtinus an dederit Fratricellis &c. *priuilegium viuendi, prout viuebant.* 2.27.1. b. *Qualiter approbârit Congregationem Clarenorum.* 2.210.1. b.

F. Cæſarius Spirenſis.

Perſecutionem patitur à F. Elia, & alijs relaxatis. 2. 199.1. a. *Qualiter obtinuerit licentiam à* S. Franc. *recedendi ab Ordine tempore relaxationis.* 1. b. *Dedit initium Congregationi Cæſarenorum.* 1. c.

Animam eius qualiter viderit Greg. IX. in cælum deferri. 2.199.1. c. 200.1. a.

Calceamentum.

Calceamentum quid. 1.84. 1. a. *Inter ea an cenſendæ caligæ truncatæ.* 1.122.2. a.

Calceamentis vti quando poſſint FF. Minores. 1.84.1. b. c. 121. 2. b. *In neceſſitate ea portantes an vtantur diſpenſatione.* 1.108.1. b. *Neceſſitas à quo iudicanda.* 1.117. 1. c. *In iis an aliquando vniuerſaliter cum toto Ordine diſpenſatum.* 1. 110. 1. a. & ſeqq.

Ad hoc qui recurrerint ad S. Sedem. 1.119.1. b.

Calcedonius.

Calcedonij natura & qualitates, & cur ponatur pro 3. Fundamento Apoſtolorum & Ordinis Minorum. 1. 42.1. b. & ſeqq.

Calculus.

Calculus forcipe de altari à Seraphino ſublatus quid ſignificet, eiuſq; myſterium qualiter congruat Ordini Minorum. 2.13.2. b. & ſeqq.

Calepodia.

De Calepodijs à quibus inter FF. Minores diſputatio cœperit. 1.119.1. b.

Caligæ.

Caligis truncatis cur liceat FF. *Minoribus vti, & an ſine diſpenſatione.* 1.108.2. b. 122.2. a.

Caluinus.

Caluinus qualiter mundum infecerit ſuâ hæreſi, & contra eum eiuſq; aſſeclas qualiter dimicârint FF. Minores. 2.126.1. c. & ſeqq.

Calyphas de Balduc.

Quis fuerit, & ad eum quo inſtinctu miſerit Greg. IX. FF. *Minores.* 2.111.1. c.

Digitized by Google

Camiſia.

Camiſiarum vſus an quandoque toti Ordini Minorum permiſſus. 1. 110. 1. a. *Ad hoc qui recurrerint ad S.Sedem.* 1.119.1. b.

Campana.

Campanæ pulſus ad eleuationem corporis Chriſti in miſſa ſolemni ad quid & à quo inſtitutus. 2.138.1. c.

Campana maior Conuentus in obitu F. Bonagratiæ Miniſtri Gener. nemine trahente ſonat. 2. 207. 1. c.

Vide V. Benedictio.

Canariæ Inſulæ.

Vnde ſic dictæ, & eas qui primi ingreſſi ad euangelizandum. 2.115.1. a.

Canonicus.

Sub Canonicis regulariter viuentibus qui comprehendantur. 1.53.2. b.

Cantus.

Cantus Eccleſiaſtici commendatio. 1.123.2.b. *Quis cantus in Eccleſia prohibitus.* 2. c.

Cantui Eccleſiaſtico quales FF.Minores contrarij. 1. 123. 1. c. *Ab eo abſtinere Reformatis & Capucinis cur & quî permiſſum.* 2. c.

Caparo.

Caparonis nouitiorum forma diſputatio à quibus inter FF.Minores orta. 1.119.1. b. *Eius forma vndè deſumenda.* 2. a. b.

Capillatura.

De ea diſputatio, & exceſſus quando inter FF. Minores. 1.119.1. b. 120.1. a.

Capitulum.

Capitulum Generale quando & vbi celebrandum ex 1. Regula. 1.30.1. b. *Quando ex 2.Regula, & ad illud qui teneantur conuenire.* 1.99. 2. a. b. *In eo quæ tractanda.* 1. 100. 1. a. 2. a. *Quî Capitula ſemper reiecerint generales diſpenſationes in præceptis Regulæ.* 1. 110. 1. c. *Eorum definitionibus qualiter ſtandum.* 1.118.2. c. 119. 1. a. *Qualiter ſemper Zelârint Reg.Obſeru.* 2.233.1. c. 234.1. a.

Capitula Generalia quatuor celebrata viuēte S.Franc. *& quæ in eis ordinata.* 1.40.1. b. & ſeqq. 41.1. a. b. 2.194.1. b. & ſeqq.

Capitulum Gener. Peruſinum qualiter iudicio Eccleſiæ ſuam reſponſionem ad quæſtiones Ioannis XXII. ſubmiſerit. 2.22.1. b. 23. 1. b. & ſeqq. *Illa reſponſio qualiter Ioannem XXII.turbârit.* 2.24.1.c.& ſeqq. 25.1. c. 2. a.

Capitula Generalia à morte S.Franc.2.196.1.c.& ſeqq.

Generaliſſimum 1. Capitulum quando celebratum. 2. 225.1. a. *Secundum quando, & quot Fratres ad illud conuenerint.* 2.226.1. b. *Quæ in eo acta* Ibid.

Capitulum 1. Generale reformatorum vbi & quando celebratum. 2.231.1. a.

De Capitulis Prouincialibus cur in Regula non prouiſum. 1.100.2. a.

FF. Capucini.

FF.Capucinorum origo. 1.120.2. c. *Sub quibus creuerit eorum Congregatio.* 1.99.1.a. *Eiuſdem motiuum & finis.* 1.120.2.c. *Qualiter reſciſſa à Clemente VII. & qualiter reſumpta, & confirmata ab eodem.* 2.245. 1. a. b.

Eorum habitus, & caputium an S.Franc. 1.121.1.a.& ſeqq. *Eorum Generalis qualiter quandoque dependerit à Generali totius Ordinis Min.* 1.99.1.b. *Illa dependentia qualiter modò abrogata.* Ibid. *Generali totius Ord.qualiter debeant deferre.* 2.264.1. b.

An poſſint recipere ad 3.Ordinem S.Franc. 2.159.1. a.

Vide F. Matthæus de Baſſo.

Caputium.

Caputij à Caparone diſtinctio. 1.80.2. a.

Caputij FF. Minorum figura non exprimitur in Regula. 1.82.2. b. c. 119.2. c. *Inutiles diſputationes de ea.* 1.83.2. c. *Illa à quibus ortæ.* 1.119.1.b. *Item de duplicibus caputijs.* Ibid.

Caputium quale S.Franc. *portauerit.* 1.120.1. a. *Illud quî voluerit ampliare F. Elias.* Ibid. *Illius varietas à morte* S.Franc. 1. b.

Caputij forma tempore S.Bonau. quæ, & cur ſic generaliter decreta. 1.120.1. b. *Qualiter confirmata.* 1. c. *Ei cur additum Collare ſeu Moſetā.* 1. c. 122. 1.c. *Caputij ad tunicam aſſutura quæ, & ad quid.* 1. 122. 1. c.

Caputium quadratum Capucinis quo motiuo permiſſum à Pontifice. 1.120.1. c. *Caputium pyramidale pro quadrato ad quid aſſumptum.* 1.121.1. a. *Illud vnde originem ſumpſerit.* 1.41.2. b. *Illud quî prohibitum portari ab alijs,quàm Capucinis.* 1.121.1. b.

FF.Minores de Caputio quî, & cur ſic dicti. 1.120.2.b. *Quando hoc nomen, & acuminatum caputium reliquerint.* Ibid. *Quando iuſſi ſe reunire Conuentualibus vel Obſeruantibus.* 2.231.1. c. *Quî zelarint puritatem Regulæ.* 2.234. 1. b. *Quid de ijs ordinârit Leo X.* 2.238.1. a. b.

Cardinalis.

Cardinales cur obſtiterint approbationi 1.Regulæ. 1.37. 2. b.

Eorum Zelus contra Relaxatos tempore Ioan.XXII. 1. 111.2. c. 112.1. a. *Vnus ex eis quid tunc dixerit.* Ibid. *Cardinales aliqui fruſtrà conātur ſedare iram eiuſdem contra Ordinem Min.* 2.25.1. a.

Cardinales 4.examinant, & condemnant libellum Guil. à S. Amore. 2.19. 2. b. *Coram Cardinalibus reuocant ſuos errores Chriſtianus Belluacenſis, eiuſq; aſſeclæ.* 2.20. 1. b. *Alij 4. conſtituti auditores cauſæ Rich. Archiep. Armac.* 2.30.1. c.

Caro.

Carnis & ſpiritus diuerſa ſtudia. 1.29.1. c. *Caro vincitur paupertate.* 1.140.2.b. 141.2. a. *Per obedientiam quî mactetur.* 1.144.2. b. 152.2. a. *Eam fouere delicijs quàm periculoſum.* 1.156.1. b.c. *Eius tentationes qualiter vincantur.* 1. c.

Caro S.Franc. *ſubiecta eius ſpiritui.* 2.6. 2.c. *Eam quî deuicerit horâ ſui tranſitus.* 1.142.1. a. *Carnis eius pulchritudo & mollities poſt mortem vnde.* 1.154.1.b.

Carnem quî ſubiugarint primi FF.Minores. 2.7.1. a.

Carolus Rex Siciliæ.

Cum Regina à Nicolao IV.quādo coronatus. 2.209.1.c.

Carthuſianus.

Ad Carthuſianos an liceat FF.Minoribus tranſire. 1. 81. 1. a. b.

Caſtitas.

Caſtitatem quî vouerint Apoſtoli. 1.59.2. c. & ſeqq.

Caſtitatis Religioſæ votum quî exprimatur in Euangelio. 1.74.1. a. b. *Quî annexum diſcipulatui Chriſti.*

Digitized by Google

Chriſti. 1.78.1.a. Eius profeſſori quæ pericula immineant ſub prætextu boni. 1.105.2.b. & ſeqq. Ei quæ contraria. 1.104.1.c. Eius ſymbolum Beryllus.1. 153.1. b. Eius profeſſorem quàm dedeceant ſolitaria colloquia cum mulieribus. 1.154.2. b. Caſtitas pro ſanctitate in S. Scriptura ponitur.2. c. 155.1.a. Eius prælia duriora inter certamina Chriſtianorum. 2. a. Comparatur ebori antiquo.2. a. b.

Caſtitatis votum quî obliget Religioſos, ſpecialiter FF. Minores.1.154.1. b. Ei qualiter ſe ſuoſq; S. Franc. dedicârit.1.157.1.a. S. Franc. Caſtitas qualiter demonſtrata F. Leoni. 1.153.1. c. 2. c. 154.1. a. Eius effectus in corpore Franc. 1. a. b. Quæ præcepta ei addiderit. 1. c. 2. a. Pro ea militant omnia poſita in Regula FF. Min. 1.155.2. c. & ſeqq. Ea cur ſic ijs præſcripta. 2.6.1.a. Ob eam qualiter comparentur FF. Minores Nazaræis. 1.154.2. c. caſtitatis eorum. 4. encomia. 1.155.1. a. & ſeqq. Expurgatio quarundam palearum contra puritatem caſtitatis eorum. 1.157.1.b. & ſeqq.

Caſtitatis puriſſimæ Ordinis Min. Triumphus, & deſcriptio. 1.159.1. b. & ſeqq.

Cathari.

Cathari infeſtant Galliam & Italiam, dum naſcitur S. Franc. 1.4.1. a. Ab eis deducit D. Thomas hæreſim Deſiderij Longobardi. 2.18.2. b.

Catholicus.

Catholici quî debeant eſſe FF. Minores. 1. 30. 1. c. 77.2. c. Ly Catholicus quid ſignificet, & qualiter voluerit S. Franc. Reg. ſuam catholicè obſeruari. 2.174.2. b.

Catholicos tempore hæreticorum qualiter fouerint FF. Minores. 2.164.2. b. & ſeqq. Ii eorum vitijs extirpandis qualiter laborârint, & laborent. 2.166.2. b. & ſeqq.

Ceila Inſula.

In ea quos fructus fecerint FF. Minores, 2.116.2.a.

Cellarium.

Cellaria habere qualiter prohibitum FF. Minoribus. 1. 117.2.b. De ijs quid Ioan. XXII. 2.214.1. c.

Cepta.

Ad Cepta Regem qualiter miſerit Greg. IX. FF. Minores. 2.113.2. c.

Ceremonia.

In ceremonijs Diuini officij ſemper excelluit ordo Min. & in earum ordinatione iuuit Eccleſiam. 2.13.1.c.

Vide V. Officium Diuinum. V. Ritus.

Charitas.

Charitas ſignificata per Iaſpidem. 1.2.1. b. Confundit diaboli tentationes. 1.104.1. c. 152.1. c. 2. a. Charitatis opera ſignificata per alas Seraphinorum. 2. 12. 2. a. b. Charitatis victoria ſignificata per Chriſopraſum. 2.14.1. b. & ſeqq.

Charitatem mutuam inter FF. Minores quam præſcribat S. Franc. in 1. Regula. 1.25.1. b. 26.1. b. Quam in 2. Regula. 1.96.1. c. 2. a. In ea conſiſtit decor Ordinis Min. 1.104.1. c. Charitatis heroica opera in Regula Min. 1.149.1. a.

Vide V. Infirmus.

Ad charitatem Dei exhortatio S. Franc. 1. 35. 1. c. & ſeqq.

Vide V. Amor.

Cherubim.

Cherubim ad quem ordinem & gradum cæleſtis hierarchiæ pertineant. 2. 2. 1. c. 2. a. Iis qualiter ſe communicet Deus, & cur ſic dicti. 2. b. c. Eorum hierarchicæ operationes qualiter communicatæ Ordini Min. 2.10.1. b. & ſeqq.

Eorum gaudium dum Franc. mitteretur in mundum. 2.3.2. c.

Chinæ.

In Chinas quando peruenerint FF. Minores. 2. 116.2. c.

Chorda S. Franc.

Illâ qualiter Chriſtus ſuos trahat. 2.159.1. b. Origo deuotionis ad illam. 1. c. 160.1. c, Illius mira virtus. 2.159.2. a. Illam poſtulat, & portat S. Dominicus. 2. b. Reges &c. eam geſtarunt ante inſtitutam Archiconfraternitatem, & eam tunc geſtantibus quæ indulgentia conceſſa. 2. b. 160.1. c. Continet viam & ſemitam miſericordiæ Dei. 1. b. Comparatur funiculis Rahab & Iacob. 2. a.

Chordæ Archiconfraternitas quando, & vbi inſtituta. 2.159.2. b. Illius diuulgatio quibus primò commiſſa, & poſt communicata. 2. c. Quàm ſolemnes indulgentiæ eidem conceſſa, & cur. 2.160.1. a. b. An poſſint applicari defunctis. 1. b.

Chorda à quo debeat dari, & benedici. 2. 160. 1. c. 2. a.

Chorus.

Chorus in Ordine Minorum ab eius initio qualiter ſeruatus. 1.123.2. b.

Chriſma.

Chriſmatis vnctio alia Epiſcopalis, alia Presbyteralis. 2.62.2. c. Eo an poſſint vti FF. Minores in benedictione campanarum. Ibid.

Chriſopraſus.

Eius natura, & qualitates. 2. 14. 1. b. Quî comparetur 10. Fundamento Apoſtolorum, & ordinis Min. 1. c. 15.1. a.

Chriſtianus.

Chriſtiani quò migrârint captâ Ieroſolymâ per Turcam. 1.3.2. c.

Chriſtiani omnes ad quid Euangelij, & qualiter obligentur. 1.59.1. a. 73.1. c. & ſeqq. Primorum Chriſtianorum vita communis, quæ. 1.131.1. a. Quî diſcrepârit à vita Apoſtolorum. 1. c. 2. a. Chriſtiani omnes qualiter filij Eccleſiæ Rom. 2.40.1. a. b.

Per malos Chriſtianos concutitur Eccleſia, & pro eorum emendatione quid egerit Ordo Min. 2.109.1. c. & ſeqq.

In Æthiopia Chriſtiani vocantur Cophti, & cur. 2. 121.2. c.

Chriſtianus Canonicus Belluac.

Quî & cur conſpirârit contra Ordines Min. & Prædic. 2.17.1. c. & ſeqq. 20.1. c. Admonitus ſæpè ab Alex. IV. ad reſipiſcentiam. 2.19. 1. b. Ab eodem & Ludouico Galliæ Rege quî condemnatus. 2. c. Reſipuit, & in priſtinum gradum eſt reſtitutus. 2.20. 1. b. In vltima infirmitate qualiter pænituerit. 1. c.

F. Chriſtophorus à Capite Fontium.

Quî electus in Miniſtrum Generalem. 1.252.1. b. Sub eo quæ ordinata. Ibid. Eius Zelus, doctrina &c. 1. c. Obijt nominatus Archiep. Cæſarienſis. Ibid. De

*eius vita quod teſtimonium dederit B. Angelus de Paz.*2.253.1. a.

F. Chriſtophorus à Forliuio.

Qui electus in Miniſtrum Gener. 2.240.1. b. *Zelat obſeruantiam Reg.*1.c. *Fit Cardinalis,& continuat in regimine Ordinis.* Ibid. *Præſidet Capitulo Gener.*2.241.1. a.

Chriſtophorus Columbus.

Ei occiduas Indias meditanti qualiter adfuerint FF. *Minores.*2.115.1. a.

Chriſtus.

*Chriſtus hierarchiarum author,& perfectio.*1.64.2. b. 2.4.1. b. 5.1. a. b. *Ab eo qualiter communicetur omnis poteſtas,& ſuperioritas hominibus.*1.136.2. c. 2.4.1. b.

*Chriſtus quæ veſtimenta portârit.*1.83.1.a.& ſeqq. *Pedeſter ſemper inceſſit.*1.87.2. b.

*Chriſtus dupliciter conſiderari poteſt, vt perſona particularis, & vt caput Eccleſiæ.*1.134.2.b.2.22.1.b. *Quî fuerit Rex in hoc mundo.*1.136.1.c. & ſeqq. *Eius comitiua quibus perſonis conſtiterit.*1.137.2.b.

Chriſti obedientia quæ. 1.146. 2. b. 149. 1. a. 151. 1. b. c.

*Chriſti paupertas.*1.24.1. c. *Vixit de eleëmoſynis.*Ibid. 95.1. b. *Chriſtus & Apoſtoli an aliquid habuerint* in communi, vel ſpeciali: *Quanta difficultates ex hac quæſtione orta contra Ordinem Min.*2.21.1. c. & ſeqq. *Sopitur per reſponſionem F. Vbertini de Caſali.* 2.22.1. a. & ſeqq. *Acerbiùs qualiter reſuſcitata.*2. c. & ſeqq. *Circa eam quid determinârit Ioannes XXII. & inde quæ ſecuta.*2.25.1. a. & ſeqq. *Quî tandem inita concordia inter ipſum & Ordinem Min.* 2.27. 2. c. & ſeqq. *Dominio temporali an Chriſtus vſus dum aſinam & pullum mandauit ſibi adduci.*1. 137.1. a.

Vide, V. Loculus.

*Chriſtus quibus modis ſuam dilectionem probauerit.*2. 8.2. a. & ſeqq. *Eius benignitas in dimittendis peccatis.*2.78.2. a.

Chriſti ſequela in quo conſiſtat. 1.60.2. a. 134.2. b. 143 2. c. *Aſſimilatio ad Chriſtum eſt vtilitas & ſuauitas obedientiæ.* 1. 151. 1. b. *Conformitas cum Chriſto quanta perfectio.*2.9.1. a.

Vide V. Conformitas.

Chriſtus ſub ſpecie leproſi apparuit Franc. 1.12. 1. a. *Fuit Regulæ eius immediatus author & dictator.* 1. 45.1. b. 55. 1. c. & ſeqq. 2. 168. 2. c. *Vult eam ſeruari ad litteram.* 1.70.1. a. *Cur tertiò dixerit,* Ad litteram, & Sine gloſſa. 1. a. & ſeqq. 71.1. a. *Quî præuenerit eius approbationem per conceſſionem indulg. Portiunculæ.*1.45.2. b. c. *Reprehendit* Franc. *ob conſpirationem F. Eliæ* &c. *contra* 2. *Regulam, turbatum.* 1.55.2. b. *Item turbatum ob præuiſa mala exempla ſuorum* FF. 2. 5.1. a. 191. 1. b. *A Chriſti veſtigijs graue* S.Franc. *vel minimum decedere* 1.86.2. b.

Chriſtus vnicum & firmum fund. vitæ FF. *Min.*1.58. 2. a. b. 2. 4. 1. b. & ſeqq. *Quî communicauerit* Franc. *eiuſq. Ordini operationes cæleſtes hierarchicas.*2. b. *Et ab eius influxu qualiter dependeat Ordo Min.*2. c. 5.1. a.

Chriſtus quas promiſſiones fecerit Apoſtolis. 1.61.2. a. & ſeqq. *Quas* S. Franc. *eiuſq. filijs.* 1. 61.1. c. & ſeqq. 2. 4.2. c. 5.1. a. *Promiſit* Franc. *paſcere filios eius.*2.46.2. b. *Quid reſpondeat Apoſtolis orantibus pro conſeruatione Ordinis Min.*2.168.2. c.

Chriſtus qualiter lapis angularis & quis quadrangularis ſuper eum Ordini Min. aſſignatus. 2.38.1.2.2.a.

Vide V. Crux, Crucifixus. *V.* Paſſio. *V.* Sanguis. *V.* Stigmata.

Chryſolithus.

Chryſolithi natura, & qualitates. 1.143.1. a. *Cur comparetur 7. Fundamento Apoſtolorum, & Ordinis Min.* 1. b.

Cibus.

Cibum qualiter dicantur Diſcipuli Chriſti emiſſe. 1. 138.1. a.

De cibis appoſitis qualiter liceat FF. *Minoribus per mundum euntibus veſci.*1.21.1. a. 88.2. a. b. *Quibus liceat eiſdem in Conuentu.* 2. b. *Tempore neceſſitatis, quibus.*1.25.1. b. 108.2. c. 109.1. a. *An ex fera volatili* &c. *poſſint ſibi* FF. *Minores cibum parare.* 1.129.1. b. *Cibus F. Minoris qualiter cibus Dei.* 2. c. *Ciborum delitia cur ipſis prohibita.* 1.156.1. a. 2. 6. 1. a.

Cibis qualiter homines in ſtatu innocentiæ vſi fuiſſent 1.129.2. c.

Cingulum.

Cinguli FF. *Minorum conformitas ad S. Scripturam.* 1.80.2. b. *Quali debeant cingi, & cur.* 1. 82.2. a. 121.2. a. 156. 1. b.

Cippus.

Cippos in Eccleſijs ſuis habere prohibitum FF. *Minoribus.*1.117.1. c. 2. a. *Eorum abuſus ſub F. Matthæo Aquaſp.*2.209.1. a. *Eliminati ex locis Min. ſub F. Franc. de Angelis.*2.246.1. a.

Ciſtercienſis

*Ciſtercienſes Monachos ad Ordinem Min. recipere quando prohibitum.*2.201.1. b.

S. Clara, Clariſſæ.

S. Clara inſtat orationi ad explorandam Dei voluntatem circa S.Franc.1.39.2. c. *Ipſius ſolius,& primarum ſociarum curam aſſumpſit* Franc. 2. 58.2. a. *Eius deuotio & reuerentia erga SS. Euchariſtiam.* 2. 136.2. b. *Eius ſolicitudo pro munditia corporalium* &c. Ibid. *Virtute SS. Sacramenti exturbat Saracenos ex ſuo monaſterio.*Ibid.

A Clariſſarum curâ FF. *Minores quando liberati.*2. 57.2. c. 58.1. a.2. b. *Ad earum monaſteria viſitanda vel confeſſiones audiendas an ab Epiſcopis vel Legatis Apoſtolicis cogi poſſint.*2. c. *Ordini Minorum qualiter ſubijciantur & an ab initio eidem ſubiecta.* 2.58.1. a. & ſeqq. *Vocatæ in initio Minoriſſæ, & hoc qualiter diſplicuerit* S. Franc. 2. b. *Ab earum regimine quî abhorruerit* S.Franc.2.59. 1. c. *Ex eo quæ incommoda Ordo incurrerit, & illud qualiter ſæpiùs conatus deſerere.*1. c. 2. a.

*Clariſſæ in initio cur vixerint ſub Regula & conſtitutionibus S. Benedicti.*2.58.2. c.

*Clariſſarum Pauperum Regula quando & quomodo ſcripta.*2.59.1. a.

Earum confuſio quoad nomen & Regulam,& qualiter ſopita per Vrbanum IV. Ibid.

Vide V. Moniales.

Clareni

Digitized by Google

Clareni.

Clareni vnde dicti, & qualiter impetrârint ſeparationem ab Ordine. 2. 210. 1. b. *Vnde dicti* Eremitæ D. Cæleſtini. Ibid. *Quî diſperſi ſub Bonifacio VIII. & quando reuniti corpori Ordinis.* 1.c.231. 1. c. *Zelarunt puritatem Regulæ.* 2. 234.1.b. *Quid de ijs ordinârit Leo X.* 2. 238.1.a.b.

Clauſula.

Clauſulæ derogatoriæ priuilegijs mendicantium quî accipienda. 2. 102. 1. b.

Vide V. Priuilegia.

Clemens IV.

Quæ ſanciuerit circa prædicationes, & confeſſiones audiendas à FF. Minoribus. 2.67.1.a.73.1.b.c.

Clemens V.

Conuocat Capitulum Gener. Viennam. 2.213.1.a. *Ipſo mortuo quamdiu vacârit Sedes.* 1.b.

Vide V. Declaratio.

Clemens VI.

An aliquid ſanciuerit in controuerſia de ſanguine Chriſti. 2.145.2.b.c.146.1.b.148.2.a.

Conſtituit Vicarium Gener. Ordinis F. Fortanerium Vaſalli, qui eius commendatione fit Miniſter Gener. 2.215.1.c.216.1.a. *Quam auctoritatem ei dederit ad regendum Ordinem.* Ibid.

Clemens VII.

Confirmat Congregationem PP. Capucinorum. 2.244. 1. c.

Vide F. Matthæus baſſius.

Pro componenda pace inter ipſum, & Carolum V. laborat F. Franc. de Angelis. 2.246.1.c.

Clementis VII. Nomen aſſumit Antipapa Cardinalis Gebennenſis. 2.221. 1. c. *Eligit locum Auinione, eique qui adhæſerint.* 2. 222. 1. a.

F. Clemens à Monelia.

Vicarius Gener. Ordinis mortuo F. Ioanne Caluo regit Ordinem. 2.249. 1. a. *Fit Miniſter Gener.* 1. c. *Eius zelus pro obſeruantia Reg.* Ibid. *Ei quam dederit poteſtatem Iulius III. pro regimine Ordinis.* 2.230. 1. a. b. *Fit Cardinalis.* 1. c. *De eius ſtatutis quæ altercationes in capitulo Valliſolitano.* 2. 252. 1. a.

Clerus, Clericus.

Clerus qualiter pertineat ad hierarchiam Eccleſiaſticam. 1. 65. 2. a.

Clerici quas difficultates mouerint FF. Minoribus ante approbationem Regulæ. 1.39.1.a. *Quas poſt eius approbationem.* 1.40. 2.a. *Quas ſtatim à morte* S. Franc. 2.15.2.a. & ſeqq.

Clerici R. Eccleſiæ quibus titulis obligentur ad recitationem Diuini Officij. 1.86.1.c. *His quam reuerentiam à ſuis deferri voluerit* S. Franc. 2. 179. 2. c. 180.1.a. *Qualiter & cur hortetur ſuos ad concordiam cum eis.* 1.a.b. *Quî voluerit tegi eorum defectus.* 1. b. *Monet eos ad emendationem vitæ.* 2. 135. 1. a. *Clericos ſui Ordinis de tribus monet* S. Franc. *circa SS. Euchariſtiam.* 2.134.2.b.

Coletani.

Coletani qui, & quando iuſſi ſe vnire Conuentualibus, vel Obſeruantibus. 2.231. 1.c. *Zelarunt puritatem Regulæ.* 2.234. 1. b. *Quid de ijs ordinarit Leo X.* 2.238.1.a.b.

Colonia.

Colonia Prouincia quantum laborarit in conuerſione hæreticorum. 2. 127. 1. b. *Quo fructu aſtiterit, & aſſiſtat Catholicis in partibus Geuſiorum fugatis Paſtoribus.* 2. 166. 2. b. *Quo fructu in paruis municipijs multiplicarit habitacula.* 2. 167. 2. b.

Color.

Color veſtium FF. Min. qualis eſſe debeat. 1.121.2.c. *Color iuxta æſtimationem hominum in quo.* 1. 122. 1. a.

Columba.

Columbis qualiter comparati FF. Minores. 2.13.1.b.

Commiſſarius.

Commiſſarij Generales Nationales quando, & pro quibus Nationibus primò inſtituti. 2. 246. 1. b. *Quæ poteſtas eis attributa.* Ibid. *In Natione Germanico-Belgica modò perſeuerant, & eorum electio ad quem pertineat.* 1.c. *De ijs difficultas mota ſub* F.Franc. *Zamora qualiter ſopita.* 2. 251. 1. b.

De Commiſſarijs mittendis in Hiſpaniam, Galliam, & Flandriam quid conceſſerit Iulius III. F. Clem. de Monelia. 2. 250. 1. a. b.

Communicatio.

Communicationibus Diuinis exercentur operationes hierarchicæ in cæleſtibus ſpiritibus. 2.2.2.a.b. 5.1.b. *Quî facta à Chriſto* S.Franc. 2.4.2.b. *Et Ordini Min.* 2.5.1.b. & ſeqq.

Communio.

Communionis ſacræ frequentatio introducta per FF. *Minores.* 2. 166. 2. c. 167. 2.b. *Eam promouit S. Bernardinus.* 2. 167. 1. a.

Vide V. Euchariſtia.

Communitas Ordinis.

Accuſatur de tranſgreſſione Regulæ coram Clem. V. & defenditur. 1.114.2.b.2. 212. 1. c. 213. 1.a. *An potuerit iuſtè ſic accuſari.* Ibid.

Communitatis Patres de mandato Martini V. veniunt ad Capit Generaliſſimum. 2. 225. 1. a. b. *Obligant ſe ad ſtatuta Martiniana, & mox reſiliunt.* 1. c. 226. 1. a. 235. 1. b. *In 2. Capit. Generaliſſimo agunt, vt vnus è ſuis eligatur in Miniſtrum Gener.* 2. 226. 1. b. *De eorum relaxationibus quid quandoque dixerit* F. Franc. *Samſon.* 2.230. 1. a. *Cur ſuſpectum habuerint F. Ægidium Delphini.* 1. c. *Quî eos ille conatus reformare.* 1. c. 231.1.a. *Quî inualuerint aduerſus eumdem.* 1.b. *Inter eos ſemper aliqui zelarunt puritatem Regulæ.* 2. 234. 1. b. *Quando dicti* Conuentuales. 2. 235. 1. c.

Vide V. Conuentualis.

Commutatio.

Commutatio rerum non neceſſariarum FF. Minoribus qualiter, & per quos fieri debeat. 1.95.1. c.2.a. 116. 1. b. 2. 53. 1. c.

Compaternitas.

Compaternitas FF. Minoribus cur prohibita. 1.106. 1.b.125.2.b.154. 2.a.157. 1.a. 158. 2.b. *Quæ contrahitur ex miniſtratione Baptiſmi an prohibita.* 1.157.2.b.

Conceptio.

Conceptio Immaculata B. Mariæ aſſerta ab Ordine Min. 2. 151.1.b. *Eius defenſio reſeruata eidem.* 1.c. *Illius defenſionis fundamenta ex SS. Patribus.* 2.a. & ſeqq.

Digitized by Google

& ſeqq. Quid pro ea decreuerit academia Pariſ. 2. 153. 2. b. Qualiter perſeuerarit Ordo Min. in defenſione eiuſdem. 2. c. Iuramentum eiuſdem de eadem defendenda. 2.154. 1. a. b. Ob eiuſdem exaltationem quantum Eccleſia detulerit Ordini Min. 2. c. Ly Immaculata an reſpiciat Conceptionem, an ipſam Virginem. 2. 155. 1. a. b. Quid circa hoc Sixtus V. Ibid.

Conceptionis feſtum à pluribus celebratum, & promulgatum poſt diſputationem Scoti. 2.154.1.b.c. Quàm celebre illud voluerit Sixtus IV. 2. a. In Cap. Gener. ad Storeas in eius honorem quid ordinatum. 2.152.1.b.194.1.c. Miſſa & officium proprium de eadem inſtitutum cum indulgentijs. 2.154.1.c. Illud qualiter & quando mutatum. 1.c.2.a. Quas indulgentias conceſſerit Leo X. 2. b.

Conceptionis Confraternitates quibus gratijs à Pontificibus dotatæ. 2.154.2.b. De Confraternitate eiuſdem qui Antuerpiæ gauiſus F. Gabriel Maria. 2. 156. 2. a.

Conceptionis Ordo qualiter inſtitutus, eiuſque regimen cur Ordini Min. commiſſum. 2.154.2.b. Eiuſdem imaginem geſtantibus qua indulgentia conceſſa, & quæ viſitantibus Eccleſias in eiuſdem feſto. 2. c.

Concilium.

Conciliorum ſacrorum definitionibus excutiuntur palea hæreticorum in S.Script. 1.118.2.c. Eorum elucidationi quid contulerit Ordo Min. 2. 162. 1. c. 2. a.

Concilium Later. ſub Innoc. III. quàm celebre. 1. 39. 1. b. Approbauit 1. Regulam FF. Min. Ibid. 40. 1. b. Eam approbatam declarat Concilium later. ſub Greg. X. 1. 39. 1. c.

In Conc. Viennenſi qui publicata declaratio Clem. V. in Regulam FF. Min. 1.114.2. a. & ſeqq.

Concordantiæ Bibliorum.

Qui eas ex Ordine Min. compoſuerint. 2.162. 1.a.b.

Confeſſarius.

Confeſſarij ſæcularium in Ordine Min. qualiter, & à quibus initio Ordinis potuerint inſtitui. 2. 72. 2.c. 73. 1. a. Antiqua forma inſtitutionis eorum. 2. a. & ſeqq. Pro ijs & Confeſſarijs Ordinis Prædic. an ſufficiat examen, electio, & approbatio Superiorum, etiam ad rigorem Conc. Trid. 2. 75. 1. b. A Superioribus idonei iudicati, & reiecti in examine Epiſcoporum cenſentur approbati à Papa. 2.73.2.c.96. 2. c. 97. 1. a.

A quibus peccatis poſſint abſoluere ex conſtitutione Clem. IV. 2. 73. 1. c. Eorum poteſtas ad abſoluendum ex iure communi. 2. c. 75. 1. a. & ſeqq. Item quæ ab Innoc. VIII. & alijs Pontificibus. 1. c. & ſeqq. Qui communicent in priuilegijs ad abſoluendum cum alijs Regularibus. 2.76. 1. a. & ſeqq. In quibus locis poſſint confeſſiones ſæcularium audire. 2. 77. 2. a. Dum iter agunt an quoslibet poſſint abſoluere. 2. 74. 2. a. Quid de decreto Conc. Trid. 2. b. & ſeqq.

Confeſſariorum Ordinum Mendicantium poteſtatem qualiter conentur aliqui eneruare. 2. 82. 2. c. & ſeqq. Illa ad abſoluendum à caſibus & cenſuris reſeruatis qualiter innouata. 2. 84. 1. c. & ſeqq.

Confeſſarij conſcij ſuæ fragilitatis, ignorantiæ &c. an teneantur ex obedientia confeſſiones audire. 1. 150. 1. b. c.

Confeſſarijs Nouitijs Ord. Min. prohibetur ſæcularium confeſſiones audire in 6. Cap. Generali. 2.198.1.b.

Confeſſio.

Confeſſio peccatorum quibus facienda à FF. Min. ex 1. Regula S. Franc. 1. 31. 1. a. b. An eam poſſint facere extra Ordinem. 1. 97. 2. c.

Confeſſiones mulierum qualiter voluerit S. Franc. à FF. Min. excipi. 1. 157. 1. c. & ſeqq. 159. 1. a.

Contra priuilegia audiendi confeſſiones qualiter declamàrit Rich. Rudolphi. 2. 29. 2. a. & ſeqq.

Confeſſionis frequentatio promota per FF. Min. & ſpecialiter per S. Bernardinum. 2. 166.1.c. & ſeqq.

Vide V. Approbatio.

Confeſſioniſtæ.

Hæretici vnde orti. 2. 126. 1. c.

Conformitas.

Conformitas quid dicat. 2. 35. 2. a. Conformitas ad Deum & Chriſtum quàm laudabilis, & eam habere quis dicendus. 2. b.

Conformitatum liber vitæ S. Franc. ad vitam Chriſti dedit anſam ſcribendi Alcoranum Franciſcanorum. 2. 34. 2. b. Quas conformitates liber ille expreſſerit. 2. 35. 2. c. In 1. & 2. prologo quàm clarè ſe explicet Auctor. 2. 36. 1. a. Illius libri quæ auctoritas in Ordine Min. 1. c. Materia illius libri duplex ſchema. 2. a. Qui approbatus in Capit. Gener. Aſſiſij. 2. b. c. Quam auctoritatem ipſe Auctor eidem attribuat. 2. 37. 1. b. Illius libri laus. 1. c.

Confraternitas.

Confraternitas Confallonis quæ, vbi, & à quo inſtituta. 2. 160. 2. b.

Vide V. Chorda. V. Conceptio. V. Deuotio V. Sodalitas.

Congo.

In regnum del Congo quando miſſi FF. Min. 2. 114. 1. a. Rex, & Regina cum alijs conuertuntur. Ibid. Regis conuerſi zelus pro Cath. fide 1. b.

F. Conrardus Clingius.

Qui inſectatus hæreticos, & eorum calumnijs in ſe qualiter obuiàrit. 2. 126. 2. b.

Conſcientia.

Conſcientia timoratorum, & ſuperſtitioſorum differentia. 1. 118. 2. a.

Conſcientiam qualiter diminutam quandoque dixerit F. Franc. Samſon. 2. 230. 1 a. b.

Conſilium.

Conſilia Euangelica qualiter obligarint Apoſtolos, & obligent FF. Min. 1. 59. 1. b. 60. 1. b. Quibus tranſeant in præcepta. 1. 73. 1. c. & ſeqq.

D. Conſtantinus.

Hæres regni Infanapatenſis à FF. Min. conuerſus fit F. Min. 2. 116. 2. b.

Contemptus.

Contemptus proprius quis, & vnde in S. Franc. 2. 8. 1. a.

Continentia.

Continentia virtus deſignatur in ſcala Iacob. 1. 146. 1. a. Impetratur oratione. 1. 156. 1.c. Eius laus. 1. 159. 1. b. & ſeqq.

Vide V. Caſtitas.

Digitized by Google

Conturbatio.

Conturbationem qualiter & cur prohibeat S. Franc. *Superioribus ob peccata Subditorum.* 1. 97. 2. c.

Conuentus.

Conuentuum Ordinis Min. multiplicatio tempore 1. *Regulæ.* 1. 39. 2. b. & ſeqq.

Conuentus nouos ædificare qualiter prohibeat Bonif. VIII. 2. 80. 2. c. *Quid circa hoc conceſſerit Min. Iulius II.* 2. 81. 1. a. *Quid decretum à Conc. Trid. & ſubſeq. Pontificibus.* 1. b. & ſeqq. *Ordinarij licentia qua, & qualiter ad hoc requiratur.* 2. c. 82. 1. a. *An ſit ipſius præſcribere ſitum, & modum nouæ domus regularis.* 1. b.

Conuentus paruulus cœpti ædificari ſub F. Franc. Licheto. 2. 241. 1. c.

Conuentualis.

Conuentualis nomen in Ordine Min. vnde. 2. 61. 2. a. 235. 1. c.

Conuentualium familia quando permiſſa ſeparatim viuere. 1. 98. 2. c.

Eorum concertatio pro titulo Generalis Miniſtri totius Ordinis S. Franc. *quando & qualiter deciſa.* 1. 125. 1. b. *Eorum Magiſter Generalis qualiter & cur debuerit confirmari à Generali totius Ordinis.* 1. 98. 2. c. 99. 1. a. *Qualiter debuerint recipere Generalem totius Ord. ad eos diuertentem.* Ibid. 2. 263. 1. a. 264. 1. b.

De Conuentualibus, eorumque Magiſtro Gener. quæ ordinârit Leo X. 2. 239. 1. a. & ſeqq.

Eorum plures Conuentus occupantur à FF. Obſeruantibus. 2. 241. 1. b.

Vide V. Communitas.

Conuerſatio.

Conuerſatio FF. *Min. qualis eſſe debeat ex* 1. *Regula.* 1. 27. 1. b. *Qualis ex* 2. *Reg.* 1. 48. 1. b.

Conuerſatio cæleſtis qualiter deſignetur in ſcala Iacob. 1. 146. 1. b.

Cor.

Cor officina omnium malorum. 1. 32. 1. b. *Illud obcæcare qualiter ſtudeat diabolus.* 1. 33. 1. a. *Cordis munditiâ qui potiantur.* 2. 6. 2. a.

F. Cornelius Brauuerius.

Dordracenus *dictus quis fuerit.* 2. 165. 1. a. *Fit F. Minor, Lector, & Concionator eximius.* 1. c. *Genſijs Brugas infeſtantibus qualiter confortârit Catholicos.* 1. b. *Quas calumnias paſſus, & quando obierit.* Ibid. *Eius laus.* Ibid. *Vbi, & quâ pompâ ſepultus, & quàm ſolemniter eius oſſa tranſlata.* 1. c.

Corona.

Corona B. Mariæ quæ, & à quo inceperit. 2. 155. 2. c. *Indulgentiæ eidem conceſſæ, & in ijs qui communicent.* 2. 156. 1. a.

Corporale.

Corporalia quâ deuotione confecerint S. Clara eiuſque filiæ 2. 136. 2. a.

Corporale ſuper altare componi coram ſacerdote &c. *qualiter ordinârit S. Bonau.* 2. 138. 1. b.

Corpus.

Corporis humani quadruplices partes, & qualiter ſpectent ad illud. 2. 147. 2. c. 148. 1. a. 149. 2. b. *Ad illud qualiter ſpectet ſanguis.* 2. 148. 2. b. c. *In illo quotupliciter aliquid dicatur viuere.* 2. 149. 2. c.

Ad corporis honeſtatem &c. veſtimenta homini conceſſa. 1. 121. 2. a. *Eius quæ partes velandæ.* 1. 122. 2. b.

Corporis nimia cura deponenda F. Min. 1. 26. 1. a. *Illud exponere debet pro Dei amore.* 1. 28. 1. b. c. *Pro inimico habendum.* 1. 32. 1. a. & ſeqq. *Pro eius neceſſitatibus quæ & qualiter FF. Min. recipere poſſint.* 1. 92. 1. a. & ſeqq. *Iis qualiter promiſſum in Regula.* 1. 108. 2. b. & ſeqq. 109. 2. c.

Corrigere.

Corrigere qualiter teneantur Superiores Ordinis Min. FF. ſuos. 1. 21. 1. c. 22. 1. a. 102. 1. b.

Defectus ſuorum cur non ſemper correxerit S. Franc. *& quid ſuper hoc reſponderit.* 2. 196. 1. a.

Creatura.

Creaturæ omnes qualiter & cur S. Franc. *deſeruierint.* 1. 151. 2. c.

Creaturæ omni competit deficientia & neſcientia. 2. 3. 1. c.

F. Creſcentius Æſinus.

Eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 202. 1. a. b. *Renunciat officio, & ei quis ſuffectus.* 2. 203. 1. b.

Crucifixus, Crux.

Crucifixi variæ apparitiones factæ Franc. 1. 12. 1. c. & ſeqq. 17. 1. a. 2. 4. 2. a. b. 130. 2. a. *Ad eius ſimilitudinem qualiter prodierit Ordo Min.* 2. 41. 1. a. *Eum ſequi qualiter debeant FF. Min.* 2. 52. 1. a. *Eiuſdem gloria mundo notificata per eoſdem.* 2. 128. 2. c. *Eiuſdem continua imitatio vita FF. Minorum.* 2. 132. 1. a. *Fuit obiectum ſimplicis fidei in* Franc. 2. 172. 1. c.

Crucifixi pauperes ab initio vocati FF. *Min.* 2. 172. 2. c.

Crux vnde dicta. 2. 131. 2. a. *Crux Chriſti iugum ſuaue.* 1. 151. 1. a. *Qualiter dicatur quis tollere crucem ſuam.* 1. 143. 2. c.

Ad crucis ſtultitiam prædicandam Franc. *à Deo electus.* 1. 42. 1. a. *Crucis via incognita mundo manifeſtata per* Franc. *eiuſque filios.* 2. 128. 2. c. *Ad eam ſuos hortatur.* 2. 132. 1. a. *Eâ vtitur cum ſuis pro breuiario.* 1. b. *Fuit ſcopus vocationis* S. Franc. 2. 172. 2. b. *Et demonſtrata à Chriſto tota exercitatio FF. Minorum.* 2. c. *Crux cum* S. Franc. *ſtante ſtans, &c. demonſtrata F. Leoni quid ſignificârit.* 2. c. 173. 1. a.

Curia.

Curijs aſſiſtere qualiter prohibitum FF. *Minoribus.* 1. 117. 2. a. 2. 57. 1. c. 2. a.

Cuſtos.

Cuſtodes Ordinis Min. qui, & ſub ijs qui comprehenſi. 1. 90. 1. a. *Qualiter pertineant ad Eccleſ. hierarchiam.* 1. 66. 1. a. *Qui contineantur ſub* S. Franc. 1. 76. 2. a. *Qualiter, & quando teneantur ire ad Capitulum Gener.* 1. 99. 2. b. 116. 2. b. *Quid ſi in vna Prouincia ſint plures Cuſtodes.* Ibid.

Cuſtodialia Capitula ex Regula quando ijs celebranda. 1. 100. 2. a.

Cuſtodis nomen Generali Ord. quando attribuendum. 1. 99. 2. c.

Digitized by Google

D.

S. DAmiani Eccleſiam intranti Franc. ſuæ conuerſionis initio quid contigerit. 1. 12. 2. a. b.
S. Damiani Conuentum pro Monialibus S. Claræ cur curârit extrui S. Franc. 2. 58. 2. a. Ille qualiter reſtus regimini Ordinis. 2. b. Non fuit ſub Regula S. Benedicti, ſicut alij. 2. c.

Damiata.

Damiatam quando peruenerit S. Franc. & cur. 2. 110. 1. a. Quî redierit. 1. c.

F. Daniel à Dongo.

Eligitur in Vicarium Gener. Ordinis mortuo F. Ioanne à Neapoli. 2. 259. 1. c.

F. Dauid ab Auguſta.

In Theologia myſtica qualiter verſatus. 2. 163. 2. b.

Declaratio.

Declarationes in Regulam. Min. quam accuratas, & cur dederint Summi Pontifices. 1. 110. 2. b. 2. 234. 1. a. In dubijs Regulæ eas petere non eſt contra intentionem S. Franc. nec prohibitum per eius teſtamentum. 1. 112. 1. c. & ſeqq. Sunt omninò neceſſariæ. 1. 113. 1. a. Earum varietas ad quid, & quæ declarationes vt tales habendæ. 1. b. & ſeqq. Eas omnes cur abolere conati quidam FF. tempore Ioan. XXII. 1. 110. 2. c. & ſeqq. 2. 215. 1. b. Ab ijs quidquid deflectit abyciendum F. Min. 1. 118. 2. c.
Declarationes Nicolai III. & Clem. V. cæteras excellunt. 1. 114. 1. a. Puritatem Regulæ intendunt. 2. c. & ſeqq. Earum ſynopſis. 1. 115. 1. b. & ſeqq. 117. 1. a. & ſeqq. Cur & quâ maturitate eas ediderint. 2. 207. 1. b. 213. 1. a. Qualiter in Ordine recipiendæ. 1. 117. 2. c. De iiſdem obſeruandis fit proteſtatio in Capit. Generalibus. 1. 139. 2. a.
Declarationes illas qualiter Ioan. XXII. quandoque extulerit & approbârit. 1. 138. 2. a. 2. 24. 1. b. c. 214. 1. c. Ad earum normam remittit FF. Spirituales. 2. 26. 2. c. Cur eas reuocare poſteà conatus. 1. 138. 2. b. 2. 22. 2. c. & ſeqq. Eas reſtituerunt ſubſequentes Pontifices. 1. 139. 1. a. & ſeqq.
Declaratio Ioan. XXII. in Regulam quæ. 1. 117. 2. c. 118. 1. a.
Declaratio Greg. IX. Quo elongati, cur & quando edita. 2. 198. 1. a.
Item Innoc. IV. Ordinem veſtrum 2. 203. 1. a.

Decreta, Decretales.

Decretis Summorum Pontificum qualiter ſubſiſtat Regula FF. Min. 1. 113. 1. c. & ſeqq.
Decretales Ioannis XXII. contra Ordinem Min. quales, & eas cur ediderit. 1. 138. 2. a. & ſeqq. Eas reuocarunt ſubſeq. Pontifices. 1. 139. 1. a. & ſeqq. Laborant in terminis æquiuocis. 2. b. & ſeqq.
Decretales SS. Pontificum in vnum corpus quis redegerit. 2. 162. 1. c.

Depoſitarius.

Depoſitarium pro ſuis Eleëmoſynis an F. Min. nominare poſſit. 1. 116. 1. a.
Vide V. Syndicus.

Deſiderius Longobardus.

Cur & qualiter impugnârit Ordinem Min. 1. 134. 2. c. 2. 18. 2. b. Quam paupertatem damnârit. 2. c. 19. 1. a. Quî proſcriptus ab Alex. IV. 2. a. & ſeqq.

Deſponſatio.

Deſponſationis Mariæ feſtum quando inſtitutum in Ordine Min. 2. 155. 2. c.

Deuotio.

Deuotionum trium B. Mariæ confraternitas quando, & à quo inſtituta. 2. 138. 1. c. Eius leges. 1. c. 2. a. 156. 1. c. Eam qualiter ſummus Pontifex laudârit, & conatus promouere. 2. 138. 2. a. Quæ illæ deuotiones, & quam gratæ B. Virgini. 2. 156. 1. b. Huius confraternitatis hiſtoria & exercitia vbi referantur. 1. c.

Deus.

Deus prædiſponit ſuos ad opera extraordinaria, & ſingulariter prædiſpoſuit Franc. 1. 11. 1. b. & ſeqq. Ex eius bonis glorificandus, & dum offenditur quid faciendum. 1. 30. 1. a. Quibus titulis Deo ſimus adſtricti. 1. 34. 1. c.
Dei cognitio qualiter aperta S. Franc. 2. 8. 1. a. b.
Dei ſingularis cura circa prædicantes. 1. 14. 2. b. & ſeqq.
A Deo omnis hierarchia principatus & poteſtas. 1. 64. 1. c. 2. a. 2. 4. 1. b. Quî ſe communicet cæleſtibus ſpiritibus. 2. 2. 1. c. & ſeqq.
Dei iudicia adoranda. 2. 12. 2. b. Et qualiter in perſecutionibus. 2. 37. 2. c. 38. 1. a.
Deum laudare præcipuum exercitium vitæ Religioſæ. 1. 31. 1. c. 85. 1. c. 2. c. Inde quod ſolatium fideles accipiant. 1. 86. 1. c. 2. a.
Vide V. Officium Diuinum.
Dei prouidentia circa ſuam Eccleſiam. 1. 1. 1. a. Eadem qualiter illi ſuccurrerit per S. Franc. eiuſque Ordinem. 1. 4. 1. b. Eadem prouidentia ante approbationem. 2. Regulæ. 1. 45. 2. a. b. Eâdem inſtitutus Ordo Min. 2. 4. 2. c. Illa promiſſa Apoſtolis à Chriſto. 1. 61. 2. c. Et FF. Min. 1. 62. 2. b. & ſeqq. Illa quam ſingularis circa eoſdem quoad vitæ neceſſaria, & ob quos titulos. 1. 15. 2. a. & ſeqq. 2. 46. 1. c. & ſeqq. Eſt eorum viaticum dum vadunt per mundum. 1. 36. 2. a. Et qualiter ſe committant. 1. 128. 2. a.
Ad Deum per quas operationes ordinetur F. Min. 2. 10. 1. c. 2. a. 11. 1. a. & ſeqq.

Diabolus.

Diabolus ob delictum vnius multos ſæpè conatur perdere. 1. 22. 1. a. Quos conetur obcæcare. 1. 24. 1. a. Ab eius malitia & ſubtilitate qualiter cauendum. 1. 33. 1. a. b. Conatur extinguere 2. Regulam S. Franc. 1. 45. 1. c. 2. a. Eius inſtinctu palea, & mala grana in S. Script. immiſſa. 1. 118. 2. c. Quî contremiſcat nomen Ieſu, & coram eodem genuflectat. 2. 140. 1. b. c.
Diabolos aliquos cur ſolus Chriſtus potuerit eijcere. 1. 97. 1. c.
Diabolum qualiter deuicerit Franc. horâ ſui tranſitus. 1. 142. 1. a.

Diaconus.

Diaconi 7. Act. 6. ad quid inſtituti. 1. 131. 2. a. 138. 1. b.
Diaconus S. Franc. ordinatur à Papa. 1. 38. 2. a.

S. Didacus.

In Inſulis Canarijs quos fructus fecerit. 2. 115. 1. a.

Dimiſſoriales Litteræ.

Qui eas dare poſſint Superiores Regulares. 2. 95. 2. b. c. Sine eis non poſſunt ordinari Inferiores, & in qua forma illæ dandæ. 2. 96. 1. a.

Diſcalceati.

Diſcalceati olim in ſignum dati. 2. 13. 1. b. Miſſi ad Ægyptios inſtar Moyſis. 2. 14. 2. a.

Diſcalceati FF. Minores qui, & cur ſic dicti, eorumque multiplicatio per Hiſpanias. 1. 120. 2. b. Quos fructus fecerint in Indijs Orientalibus. 2. 116. 2. c. Quid de ijs ordinârit Leo X. 2. 238. 1. a. b. Qui remanſerint in Hiſpania, dum ibidem propagarentur Recollecti. 2. 244. 1. b. Qui pertineant ad primogenituram Ordinis Min. 2. 264. 1. a.

Diſcipulus.

Diſcipuli Chriſti triplices fuerunt. 1. 60. 2. b. A ſolo Chriſto vocati, & admiſſi ad diſcipulatum. 1. 77. 1. a. Eorum ſtatus ſupponit carentiam vxorum, & abdicationem bonorum. 1. 78. 1. b. Quas virtutes in eis requiſierit Chriſtus mittens eos binos. 1. 87. 1. c.

Diſcipulis 72. communicata à Chriſto poteſtas ſacra hierarchica. 1. 64. 2. c. Ad eorum gradum qualiter ſpectent FF. Min. 1. 67. 2. c. Eis cur Chriſtus non aſſignârit determinatas parochias. 1. 68. 1. a.
Vide V. Apoſtolus.

Diſpenſare, Diſpenſatio.

Diſpenſatio quid. 1. 108. 1. a. b. Eius cauſa quotuplex. 1. c. Eius fundamentum quód. 1. 109. 2. b. Eam qualiter excludere debeant promittentes Regulam S. Franc. 1. 81. 1. b. Eâ an in aliquo caſu Regula illa indigeat. 1. 108. 2. a. & ſeqq. 109. 2. b. Quid de diſpenſationibus quibuſdam à S. Sede impetratis. 2. b. & ſeqq. Illæ qualiter reuocatæ. 1. 110. 1. c.

Diſpenſare cum ſæcularibus in quibus poſſint Confeſſarij Minorum. 2. 76. 2. a. & ſeqq. Hæc poteſtas an meritò det alicui anſam querelæ. 2. 78. 2. a. Cur tam amplè data Mendicantibus, ſpecialiter Minoribus, & Prædicatoribus ab initio. 2. 105. 1. a. & ſeqq.

Diſpenſatio votorum an poſſit fieri in præiudicium tertij. 2. 106. 1. b. c.

Diues, Diuitiæ.

Diuitum ſtatum quis prætulerit ſtatui pauperum Chriſti. 2. 19. 1. b.

In diuitijs qui confidant. 1. 133. 2. a.

Doctor.

Doctoribus pluribus Ordinem intrantibus, & Socijs quærentibus à S. Franc. an placeret, vt ſtudio Fratres intenderent, quid reſponderit. 2. 161. 1. b. Eorum multitudo in Ordine Min. 1. c. Eorum varia epitheta, & vnde. 2. 163. 1. a. b.

Doctrina.

Doctrina qui illuminârit mundum Ordo Min. 2. 9. 2. a.

Doloroſa.

Doloroſæ Virginis confraternitas in Ordine Min. 2. 156. 2. b.

Dominationes.

Dominationes ad quem Ordinem & gradum hierarchiæ cæleſtis pertineant. 2. 2. 1. c. 2. a. Iis qualiter ſe communicet Deus, & cur ſic dictæ. 2. c. 3. 1. a. Earum operationes qualiter participet Ordo Min. 2. 10. 1. a. 2. a. b. 11. 1. a. c. Earum gaudium dum Franc. mitteretur in mundum. 2. 4. 1. a.

S. Dominicus.

Dominico naſcituro apparuit Matri facula ardens, & ſtella fronti eius impreſſa. 1. 7. 2. b.

S. Dominicus præſentatur Chriſto à B. Virgine, & cur. 1. 4. 1. c. 2. 151. 1. a. Prædictus à Sybilla Ærythræa. 1. 7. 2. a. Et ab Abbate Ioachim. 1. 9. 1. a. & ſeqq. Ab eodem ad viuum depictus diu ante natiuitatem. 2. b. c. Eius zelus contra Mahumetanos. 1. 8. 1. b. & ſeqq. Eius neceſſitudo cum S. Franc. 1. 53. 1. b. Deſiderat filios ſuos cum filijs S. Franc. ſub vna Religione militare. 1. c. Interfuit 2. Capit. Generali Ord. Min. 1. 40. 2. c. 2. 194. 1. c.

Per eum qualiter fides promota. 2. 9. 1. c.

Quantus fuerit paupertatis amator, & in ea qualiter fundârit Ordinem ſuum. 2. 20. 1. c. 2. a. Sub mortem imprecatur maledictionem volentibus in ſuum Ordinem poſſeſſiones inducere. 2. b.

Dominicani.

Dominicanorum Ordo oppoſuit ſe ab initio Mahumetanis, & quo fructu. 1. 7. 2. a. b. 8. 1. b. & ſeqq. Pugnabit contra eoſdem vſque ad finem mundi. 2. b.

Eorum Ordinem qualiter commendet Alex. IV. 1. 13. 2. b. Quas perſecutiones fuerit paſſus ab initio. 2. 15. 1. b. 17. 2. a. b. Cur apud eos ſepeliri voluerit Chriſtianus Belluac. 2. 20. 1. c. Eis cur & quando poſſeſſiones permiſſæ. 2. b. Eorum coniunctio cum FF. Minoribus. 2. 17. 2. c. Quando peruenerint in Indias Orientales. 2. 116. 1. c.
Vide V. Minorum Ordo.

Dominium.

Dominium propriè dictum an fuiſſet in ſtatu innocentiæ. 1. 129. 2. c. Diſtinguitur à ſimplici vſu facti. 1. 115. 2. a. Ex quotuplici iure homini adueniat. 1. 127. 1. c. & ſeqq. Eo qualiter dicatur aliquid haberi. 1. 136. 1. a. b. 2. 22. 2. a.

Dominio temporali an Chriſtus vſus in aſinam & pullum. 1. 137. 1. a.

Dominium rerum F. Min. conceſſarum ad quos pertineat. 1. 115. 2. b. Illud cur in ſe receperit Eccleſia Ro. 1. 140. 1. b. c. 2. 52. 1. b. 2. c. 57. 1. c.

De Dominij modis vnde & quæ quæſtiones ſub Ioan. XXII. 1. 134. 2. c. 135. 2. b. 138. 2. c. Illud non poſſe ſeparari ab vſu ſimplici qualiter idem docuerit. 2. 24. 2. b. Abdicauit illud à ſe. 1. 138. 2. c. 2. 24. 2. c. Ad quos tunc pertinuerit. 1. 140. 1. c. Quæ inita concordia inter ipſum, & Ordinem. 2. 27. 2. c. & ſeqq.

Cuius dominio ſubſint donata FF. Min. 2. 52. 1. a. & ſeqq.

Dubium.

Dubia circa Regulam S. Franc. quando 1. mota. 1. 71. 1. c.
Vide V. Declaratio.

E.

Eccleſia.

ECcleſiæ afflictio dum naſceretur Franc. 1. 3. 2. a. & ſeqq. Eidem ſic afflictæ reſeruatus Franc. cum ſuis filijs. 1. 4. 1. b. Supplicat pro ea B. Virgo. 1. c. Eius

 concuſſio

Digitized by Google

concuſſio tempore Frederici II. 1.5.2. b. c. *Quibus potiſſimùm aduerſarijs modo concutiatur.* 2.109.1. c. *Exemplo Chriſti quærit pœnitentiam peccatorum.* 2.105.1.b. *Qualiter formata ex latere Chriſti.* 2.147. 1. a. b. *Eius fertilitas, & filiorum diuerſitas.* 2.40.1. a. b. *Eius firmitas & certitudo in rebus fidei.* 2.23. 2. c. & ſeqq. *Illi firmitati an obſtet eius mutatio:* 2.128. 1. a. b. *Eam per ſeruos ſuos qualiter ſuſtentet Deus.* 1. c.2. a. *Quî ſemper praualuerit contra portas inferni.* 2. 192.1. c.

Eccleſiæ gradus, & ordines quot. 1.65.1.c. 2.a. *Eius miniſtrorum poteſtas, vnde.* 1. a. *Per eos qui intelligantur, & qualiter pertineant ad hierarchiam.* 2. a. *Eius ſubſidiarij Ordines Religioſi.* 1. 64. 1. a.

Ab Eccleſiæ primitiuæ ſtatu an ſtatus FF. *Min. ſit diſtinctus.* 1..53. 2. b.

Eccleſiam Ordo Min. qualiter reſtaurârit, & qualiter fulcire debeat. 2. 127. 2. c. 128.2.a. *Ad hoc qualiter ſe diſpoſuerit* Franc. 1. 1?. 2. b.2. 127. 2. b.

Eccleſiæ Ro. commendatio à S. Franc. *coram ſuis* FF. 1.40.2. b. 112.2. b. *Ei qualiter promittat obedientiam, & ei eiuſque miniſtris ſe ſubiecerit.* 1.75.2. a. 2.173. 1. c.

Eſt omnium Ordinum mater, & ſpecialiter Ordinis Min. 2.39.1.c. & ſeqq. *Eius poteſtas in vitam & mortem* FF. *Min.* 2.41.2.c. & ſeqq. *Eius obligatio ad eoſdem vt filios.* 1.42.2.c. & ſeqq. *Qualiter eidem ſubiecti.* 1.43.1.c. & ſeqq. *Eidem quid contulerit Ordo Min. ſtudio ſapientiæ.* 2.161.1.c. & ſeqq. *Eius ſumma poteſtas qualiter ab eodem aſſerta & defenſa.* 2. 163. 1. c. & ſeqq.

In Eccleſia militante quà concredita à Deo Ordini Min. 2.128.2. b. & ſeqq.

Eccleſiarum trium reparatio cur S.Franc. *demandata.* 2.4.1.b.c. *Eius modus orandi in Eccleſijs.* 2. 169. 2. b.

Eccleſijs FF. *Min. quæ & cur ab initio conceſſa à S. Sede.* 2.60.2.b. *Quæ prærogatiua ijſdem attributa ab Innoc. IV.* 2. 61.1.c. *Quæ Eccleſiæ ſint* FF. *Min. inhibitæ.* 2. 181. 1. c. 182. 1. a. *Eas contra paupertatem ædificari an quandoque admiſerit Ordo Min.* 1. b.

Eccleſias reconciliare, & per quam aquam poſſint FF. *Min.* 2. 62. 2. a.

Eccleſiaſticus.

Eccleſiaſtici qualiter venerandi à FF. *Min. ex* 1. *Regulâ.* 1.30. 1. c.

Vide V. Clericus.

B. Electus.

Mittitur in Africam à S. Franc. 1. 41. 1. b.

Eleëmoſyna.

Eleëmoſynæ elogia à S.Franc. 1. 15.2.b.c. 25.1. a. *De ea vixerunt Chriſtus, D.Virgo, & diſcipuli.* 1. 24. 1.c. *Eius petitionem qualiter commendet* S. Franc. *in* 1. *Regula.* Ibid. *Eius verecundâ petitione vitatur ſuperbia vitæ.* 2. 6. 1. c.

Eleëmoſynæ lucrum quod. 1.25. 1. a. *Eius vtilitas reſpectu petentis.* 1.140.2.b.c. *Reſpectu dantis.* 1.141. 1. a. & ſeqq.

Eleëmoſynam an ſibi ipſi quis dare poſſit. 1.78.2. b. c.

Per modum Eleëmoſynæ ſibi dandæ poſt profeſſionem an venientes ad Ordinem Min. poſſint aliquid de ſuis bonis reſeruare. 1. 128. 1. c.

Pro Eleëmoſyna qualiter eundum FF. *Min.* 1. 95. 1. a. b. *Eam* FF. *Min. dantibus quæ promiſſa.* 1.63. 1. b. *Qui debeant per modum Eleëmoſynæ accipere data in mercedem laboris.* 1. 92. 1. b. & ſeqq. 94. 2. a. *Eleëmoſyna ijs oſtiatim data an ſint meræ eleëmoſynæ.* 1. 93. 1. c.2. a. *Perpetuæ quæ ijſdem prohibitæ.* 1.94.1. a.

F. Elias de Cortono.

F. Eliam Vicarium ſuum inſtituit S.Franc. *dum proficiſcitur ad Soldanum.* 1.41.1. b. 2.195.1. a. *Reuerſus eum deponit ob relaxationes &c.* 1. 41. 1. c. 2. 195.1. b. *Quarum relaxationum fuerit auctor.* 1.41. 1. c. & ſeqq. *Conſpirat cum aliquibus in ruinam Regulæ, conaturq́; ad hoc inducere Card. Protectorem.* 2. b. c. *Fingit perditam* 2. *Regulam eidemq́; cum alijs ſe opponit.* 1.45.2. a. *Confunditur cum ijſdem ad vocem Chriſti de nube loquentis.* 2. b. c. 70. 1. a.

Dei reuelatione reaſſumitur in Vicarium Generalem. 2.195.1.c. *Quamdiu in hoc officio continuârit.* Ibid. *An fuerit* 2. *Generalis Ordinis.* 2. 196.1. c.197.1. a. *Ei ſe opponunt zelatores Regulæ, & deponitur.* 1. b. *Cogitur coram Pontifice Regulam profiteri.* 2.198.1. a. *Quî denuò electus & confirmatus in Generalem.* 1. c. *Impetrat priuilegia contra puritatem Regulæ.* 2.199.1. a. *Perſequitur Regulæ zelatores.* 1. a. b. *Iterum deponitur.* 2.200.1. b. *Tentat iterum eligi in Generalem, ſed fruſtrà.* 2. 202.1. a. *Priuatur à Pontifice omni gradu & gratiâ.* 1. b. *Fit apoſtata, & fugit ad Fredericum II.* 1. c. *Abſoluitur ab excommunicatione, & moritur extra Ordinem.* Ibid.

Eliæ damnatio reuelata S.Franc. 2. 175.2. c. *Inde eum* Franc. *auerſatur.* 2.176.1. a. *Interpellat* Franc. *vt pro ſe intercedat.* 1. a. b. *Pro eo orans exauditur.* Ibid.

Sub F. Elia quî ſe habuerit Ordinis corpus. 2.202.1. c. 203.1. a. *Cur confuſibiliter ſemper fuerit depoſitus.* 2.233.1. c.

Emere.

Emere qualiter prohibitum FF. *Minoribus.* 195.1. c. 2. a. *Emi aliquid dupliciter dicitur.* 1.136.1. b.

Emmanuel Luſitaniæ Rex.

Deſtinat diuerſas claſſes in Indias Orientales cum FF. *Minoribus.* 2.116.1. a. b

Epiphania.

Ab Epiphania cur ſuaſerit S. Franc. *ieiunium per* 40. *dies.* 1.86.2.b.

Die Epiphaniæ baptizatus Chriſtus. 2. c.

Epiſcopus.

Epiſcoporum poteſtas vnde, & qualiter conſtituti Hierarchæ. 1.64.1.c. 65.1. a. *Sub ijs qui comprehendantur.* 2. a. *Qui ſuccedant Apoſtolis.* 1.68.2.a.

Eis commendat Honorius III. FF. Minores. 1.41.1. a. *Eis an Ordo Min. ex ſua inſtitutione ſubijciatur.* 1. 66.1. c. 107.2. b. 2.40.2. c. *Eorum regimini cur ſubijci congruè non potuerit.* 2.49.2. a. & ſeqq. *An patiantur aliquod diſpendium ob exemptionem eiuſdem.* 2.50.1. b. & ſeqq. *In eorum auxilium qualiter idem inſtitutus.* 2. c. 51.1. a. b. *Eis an FF. Minores poſſint promittere obedientiam.* 2.47.2.c.48.1. a. *Non debent eis praſtare obedientiam manualem.* 1. 66.2.a.

Digitized by Google

66.2. a. *Quam reuerentiam & obſeruantiam eis debeant.* 2. 51.1. c. *Quam voluerit eis exhiberi* S. Franc. 2.65.2. b. *Per eos res* FF. *Minoribus conceſſa primò adminiſtrata.* 1.140. 1. c. *Initio Ordinis inſtituerunt Syndicoseorum.*2.53.2.b.& ſeqq.

Prædicare eis contradicentibus cur & quando non poſſint FF. *Minores.*1.100.2. c. 116.2.a.2.65.1.c. & ſeqq.90.2. c. 92.1. b. *Eorum auctoritas an neceſſaria,vt* FF. *Minores prædicent.*1.67.1. a.& ſeqq. 100.1. b.& ſeqq.*Eorum moderna auctoritas vnde.* 1. 101.1. c. *Quî contrariati fuerint primis* FF. *à* S. Franc. *miſſis ad prædicandum.*2.185.1. c. 2 a. *Ante prædicationem quæ reuerentia eis ſolita antiquitùs exhiberi à* FF. *Minoribus.*2.65.2 b. *Eis prædicantibus* &c. *qualiter non poſſint prædicare* FF. *Minores.*2.67.2.a. 68.2. b.c. 72.1. a.

*Epiſcopis quam auctoritatem largiatur Trid. ad examinandum & approbandum Regulares ad prædicationes.*271.2. b. c. *Eorum benedictionem ad prædicandum qualiter & cur requirat S. Sedes.*2.51.2. a. *Qualiter eis commiſſum iudicium contra Regularem exemptum hæreſes prædicantem.* 2. 92. 1. c. & ſeqq.

Epiſcoporum iudicium de idoneitate ad excipiendas confeſſiones ſæcularium, qualiter & cur requirat S. Sedes. 2. 51.2. a. *Eorum licentia antiquitùs quî requiſita ad excipiendas confeſſiones ſæcularium à* FF. *Minoribus.*2.73.2.a. b. *An meritò poſſint conqueri ob prouiſiones Apoſtolicas factas Regularibus circa auditionem confeſſionum ſæcularium.*2.78.1. b.

Quam habeant poteſtatem coactiuam in exemptos. 2. 51.2. b. *Item in exemptos vagabundos.*2.93.1.a. b. *Et in degentes extra monaſterium.*1. c. 2. a.

Eis quî demandata cura à Trid. ad inuigilandum ſuper obſeruandis in celebratione miſſarum. 2.93.2. b. 94.1. a. *An poſſint interdum permittere celebrare ſub dio.* 2. c.

Epiſcopatus.

Epiſcopatum acceptare qualiter debeant FF. *Minores.* 2.43.1. b. *Ad eundem aſpirare ad fugiendum Ordinis rigorem* &c. *quàm eis periculoſum.* Ibid.

Per Epiſcopatum in quo non poſſunt FF. *Minores prædicare contradicente Epiſcopo quid intelligendum.*2. 65.2. c.

Equitare

Equitare qualiter & quando prohibeatur FF. *Minoribus, & per equitationem quid intelligendum.*1.27. 1. c. 87.2. b. c. 130.1. b. *Cur eis prohibitum.*1.156. 1. c. 2.6.1. a. *Illud quibus permittat Regula.* 1. 109.1. b.

Equos oblatos an FF. *Minores recipere poſſint.* 2.52. 2. c. *In eorum oblationibus quæ iiſdem ſeruanda.*1. 117.2. c.

Eraſmus Alberus

Fuit author Alcorani Franciſcanorum.2.34.2. b. *Computandus cum illis de quibus S. Iudas in ſua Canonica.* 2.35.2. a. *Excæcatus fuit legendo librum Conformitatum.*2.36.1. a.

Vide V. Alcoranus.

Eremita.

*Eremitæ regulariter viuentes qui.*1.53.2. a.

*Eremiticam vitam ſectari finis & motiuum Congregationis Capucinorum.*1.120.2. c.

Euangelium.

*S. Euangelij Chriſti partes quæ.*1. 59.1. a. *Quas patiatur interpretationes.* 1.110.2. a. 113.1. a. Euangelium Regni *quod dicatur.*1.73.2. c.

Eius obſeruantia oblitterata dum naſceretur Franc. 1. 4.1. c. *Eius auditio qualiter ipſum diſpoſuerit, & mutârit in alterum hominem.*1.12.2. b. c. 18.2. a. *Eius trina apertio quid ipſum docuerit.*2. b. 2.4.1. c. 2. a.

Euangelium ad ſui obſeruantiam quî obliget omnes Chriſtianos, & qui FF. *Minores.* 1. 59.1. a. b. 73.1. c.

Euangelij medulla quî contineatur in Regula FF. *Minorum.*1.44.2. a. 56.2.b. & ſeqq.57.2.a. & ſeqq. 72.2. b. *Eiî fundamentum eiuſdem Reg.*1.58.2. a. *Eius à* FF. *Minoribus obſeruantia qualis.*1.58.1.b. 59.1. a.& ſeqq. 73. 1. c. & ſeqq. *Eius obſeruantiam promiſſam tertiò in ſua Regula repetit* S.Franc. 1.58.2.b. *Ab eo vel modicum declinare quî imputetur F. Minori.* 1 59.1. c. *Omnia in eo poſita an æqualiter obligent.*1.74.2.c. 115.1. c. 117.1.b. *Eius obſeruantia eſt compendium Regulæ* FF. *Minorum.* 1.107.2. b. *Eius conformitas ad omnes textus eiuſdem Regulæ.*1.74.2. c. & ſeqq.

Euangelij prædicatio qualiter ſpectet ad Apoſtolos, & FF. *Minores.*1.59.2. b. 60.2. c.

In Euangelio exprimuntur vota Religioſa. 1.73.2. b. *Præſcribantur in eo duæ viæ ad ſalutem.* 1. c. & ſeqq.

Euangelium Chriſti à tribus generibus hominum multa paſſum. 1.118.1. b.

Fratres de S.Euangelio *qui, & cur ſic dicti.*1.120.2. b. *Quid de iis ordinârit Leo X.*2.238.1. a. b.

Euchariſtia.

Ad S. Euchariſtiam fides & reuerentia, qualiter ſternat viam perfectioni, & hoc quî appareat in S.Franc. 2.173.1. a. *Eius cultus Ordini Minorum commendatus.* 2.134.1. b. *Quanta deuotio & reuerentia* S. Franc. *erga illam.*1. b.135.2. a. *Quî voluerit illam in 1.Regula à ſuis FF. frequentari.* 1.31.1. b. *Quid de reuerentia erga illam ſcripſerit ad Clericos ſui Ordinis.*2.134.2. a. b. *Quî omnis immunditia & abuſus circa eam cauenda.*2. b. c. *Sex graues abuſus reprobat.*2. c. *Monet circa hoc Ordinis Superiores.* 2.135.1. b.

Euchariſtiæ quam reuerentiam exhibuerint animalia doctore S. Franc.2.135.2. c.

Eam vult S.Franc. *in locis pretioſis collocari, & Ordo hoc ab initio fecit.*2.136.1. a. 2.b. & ſeqq. *Aliquorum ſcrupuli circa hoc repelluntur.*2. b. c. *Eam aſſeruandam in pixide argentea* &c. *ordinatum in 6. Capitulo Generali.* 2.198.1. b.

Pro eiuſdem debita reuerentia quàm ſolicitus S. Franc. 2. 136.1. c. 2. a. *Item S. Clara, & prima eius filia.* 2. b

Erga eandem quanta ſemper reuerentia in Ordine Min. 2. 138.1. b. *Quî conatus alios ad eandem excitare ſpecialiter pulſu campanæ ad eius eleuationem.* 1. c. *Ad Eam deuotio Confraternitatis trium deuotionum B. Mariæ.* Ibid.

Euchariſtiam in Eccleſiis & oratoriis FF. Minorum quando

Digitized by Google

quando fideles ſuſcipere poſſint.2.61.2.c.77.1. a. *An extra eadem poſſint Min. eam adminiſtrare*. 2.77. 1. b. & ſeqq. *An prima die Paſchatis*. 2. b. *An per modum Viatici*.2. b. c.

Cur à Pio V. permiſſum Ordini Min. celebrare Officium de Ven. Sacramento ſingulis 5. *ferijs* &c. 2. 139. 1. c.

Euchariſtico azymo comparatur 2. *Regula* S. Franc. 1.44.1. c.

Eugenius IV.

Quî laborârit in Conc. Florentino cum FF. Minoribus ad vniendos Græcos cum Latinis. 2.120.1. c. *Et ad reducendos Armenos, Æthiopes, & Indos Orientales*.2.121.2. b. c.

Inſtituit Vicarium Generalem Ordinis F. Albertum de Sartiano.2.226.1. b. *Deſiderat eum eligi in Generalem, ſed fruſtrà*.Ibid. *Ægrè confirmat F. Antonium de Ruſconibus*. 1. c. *Quî fouerit familiam Obſeruantiæ*.2.235.1. c.

Eunuchus.

Eunuchi ſe caſtrantes propter regnum Dei qui. 1. 156. 1. a

Europa.

Ad omnes Europæ plagas mittuntur FF. *Minores ſanctitate conſpicui*. 1.40.1. b. 2.194.1. b. *Europæ qualiter ſe manifeſtum fecerit* Franc. 2. 109.1. a. & ſeqq.

In Europa quos fructus fecerint FF. *Minores*.2.114.1. b. & ſeqq.

Examen.

Examinare an teneantur vel poſſint Epiſcopi Regularem præſentatum à ſuo Superiore ad prædicandum. 2.69.1. b. *Illud ad quos ſpectet*. 2. 65.1. c. 71.1. c. *Quàm benè illud commiſerint SS.Pontifices Superioribus, & illius certificatio qualiter exhibenda Epiſcopis petentibus*.2. a. 91.2.c.92.1. a. *Examen vlterius an requiratur in Regularibus ad prædicandum in ſuis eccleſijs, dum ſe præſentarunt Epiſcopis, eiſque licentia eſt recuſata*.2.71.2. b. c.

Examen FF. Minorum ad excipiendas ſæcularium confeſſiones quibus, & qualiter ab initio Ordinis commiſſum.2.72.2. c. *Hoc examen qualiter præferendum examini Epiſcoporum*. 2. 71. 2. a. 72. 1. a. 78. 1. c.

An poſt Trid. FF. Minores & Prædicatores debeant examinari ab Epiſcopis ad confeſſiones excipiendas. 2.96.2. a. b.

Examen Regularium Epiſcopi in ſe aſſumentes liberant Superiores à graui onere, illudq́; in ſe recipiunt. 2. 96.2. b. *Examen illud poſt Trid. quando inceperit*.2. c.

Quid ſi iudicati à Superioribus idonei in Epiſcoporum examine repellantur. 2 96.2. c. 97.1. a.

An poſſint reexaminare à ſuis Prædeceſſoribus approbatos.2 97. 1. b.

Examen Epiſcoporum de ſufficientia &c. *per Pium V. demandatum*.2.252.1. c.

Exemplum.

Exemplo illuminauit mundum Ordo Min.2.9.2. a.

Exemplis malis prauiſis aliquorum è ſuis FF. turbato Franc. *quid reſponderit Chriſtus*. 2.5.1.2. 191.1. b.

Exemptio.

Exemptio Ordinis Min. differt ab exemptione aliorum Ordinum.1.66.2. c. *Eiuſdem exemptio à iuriſdictione Epiſcoporum vndè*.2.47.2. a. & ſeqq. *Eiuſdem exemptio à legatis Apoſtolicis*.2.48.1. b. *Exemptionis ſummaria Regula*.2. a. *Exemptionis Benedicti XI. ſummarium decretum*. 2. b. *Ex eo quæ generalia quoad exemptionem eruantur*.2. c.49.1. a. b.

Exemptionis Ordinis Min. à iuriſdictione Epiſcoporum tres cauſæ.2.49.1. c. & ſeqq. *Illa an ſit facta per ſubtractionem à iuriſdictione Epiſcoporum*. 2. 50.1. b. c. *Illius vtilitas*. 2. a. *Non parit confuſionem in communi meſſe Eccleſiæ*.2. b. *An ſit priuilegium*.2.51.2. c.

Exercitatio

Exercitatio Ordinis Min. triplex.1.24.1. b. 38.2. b. 2.59. 2. c.

Expropriatio.

Expropriatio ab omni re cur, & quæ FF. Minoribus præſcripta.1.156.2. b. 2.6.1. b. 57.2. a.

Vide V. Abdicatio. *V*. Bona. *V*. Paupertas. *V*. Poſſeſſio.

F.

Facies.

F*Aciei Seraphinorum velatio Iſa*.6. *quid ſignificet*. 2. 12. 2. b.

F. Felix Perettus

Elucidauit opera S. Ambroſij.2.162.2. b.

Vide V. Sixtus V.

Femoralia

Femoralia quæ & cur FF. Minoribus conceſſa. 1. 156.1. b.

Fera.

Fera vaga quo iure pertineant ad primò occupantem. 1.128.1. a.

Ficulnea.

Ad ficulneam Chriſtus eſuriens cur recurrerit. 1. 139.2. b.

Fides.

Fides ſignificatur per Iaſpidem 1.2.1. b. *Eſt baſis omnis ſanctæ vocationis*. 1.78. 1. a. *Sternit viam ad perfectionem, & hoc qui appareat in* Franc.2.172.1. b. c. *Orthodoxa fides ſemper manſit firma*. 2.192.1. c.

Ad veram fidem qualiter ſuos exhortetur S.Franc.1. 35.1. c. *Per ipſum & S. Dominicum qualiter promota*.2.9.1. c. *Et per Ordinem Min*.2. b.

De fide examinandi venientes ad Ordinem Min. 1. 77.2. a. & ſeqq. *In ea qualiter ille fundatus*. 2.123. 2. a. *Cum F. Minore ſuſpecto de fide quid velit agi* S.Franc. 2.170.2. a.

Filius.

Filij relationem filiationis quotupliciter & vnde nanciſcantur.2.39.2. c.

Filiorum diuerſitas.2.40.1. a. b.

Filij quidquid acquirunt, qualiter Patri acquirant.2. 42.1. c. 2. a.

Filiorum ad parentes obedientia quæ. 2.43.1. a.

Flandria.

Flandriæ Cuſtodia quando in Prouinciam erecta. 2. 245.1. c. 246.1. a. *Ex ea qui FF. Min. miſſi in*

Indias

Indias Occidentales, & quanta ibi fecerint. 2.115. 1.c. & ſeqq. Item in Iaponiam. 2.117.1.b.

Vtraque Flandriæ prouincia quid fecerit contra hæreticos. 2. 127. 1. c. 2. a. Quo fructu aſtiterint, & aſſiſtant Catholicis in partibus hæreticorum fugatis Paſtoribus. 2. 165. 2. c. & ſeqq. Quo fructu multiplicârint domicilia in paruis municipijs. 2. 167. 2. b.

In Flandriæ prouincias Recollectio qualiter introducta. 2. 254. 1. c.

Florentinum Concilium.

In eo allaborantibus FF. Min. vnitur Eccleſia græca cum Latina. 2. 120. 2. c. Item Armeni reducti. 2. 121. 1. b. Et Iacobitæ. 2. c.

Fornicatio.

Fornicatio qualiter punienda in F. Min. ex 1. Regula. 1. 27. 1. a.

F. Fortanerius Vaſſalli.

Conſtituitur Vicarius Gener. Ordinis, & eligitur in Gener. 2. 215. 1. c. 216. 1. a. Fultus Auctoritate Pontificia fauet Regulæ Zelatoribus. Ibid. Fit Archiep. Rauennas, & continuat in regimine Ordinis. 1. b. Præſidet Capitulo Gener. Ibid.

Forus.

Forus duplex in Eccleſia. 2. 103. 1. b. c. Fori conſcientiæ finis. 1. c. 2. a. In eo abſolutus non cenſetur propterea abſolutus in foro exteriori. 2. a.

Francia.

In Francia nitor & reuerentia erga SS. Euchariſtiam tempore S. Franc. 2. 136. 2. a.

Franciæ Prouincia quando diuiſa in duas. 2. 241. 1. b.

S. Franciſcus.

S. Franciſcus fuit prædictus diu ante natiuitatem à Sybilla Ærithræa. 1. 7. 2. a. Et ab Abbate Ioachim. 1. 9. 1. a. & ſeqq. Item ab Abbate quodam tranſmarino. 1. 10. 1. a. Ante eius natiuitatem annuntiatur ab Angelo Pax, & bonum. 2. c. 11. 1. a. Dum mitteretur in mundum quod gaudium fuerit in cælo. 2. 3. 2. c. 4. 1. a.

In eius natiuitate apparet Angelus in forma peregrini. 1. 10. 1. c. Naſcitur in ſtabulo. 2. a. Cur in baptiſmo vocatus Ioannes. 2. b. Eius dextero humero imprimitur ab Angelo patrino ſignum crucis. 2. c.

Franc. conuerſionis initium quod. 2. 169. 2. b. 171. 1. b. & ſeqq. Et in eo an habuerit alium directorem à Chriſto. 1. 18. 1. a. Eius præuentio, & diſpoſitio à Deo per viſionum ſomnia. 1. 11. 1. c. & ſeqq. Per affectum ad leproſos. 2. c. 12. 1. a. Per orationem & paſſionis memoriam. 1. c. 2. a. Per Crucifixi allocutionem. 2. b. Per audita in Euangelio Miſſæ. 2. c.

Dum naſceretur quis fuerit ſtatus Eccleſiæ. 1. 2. 1. a. & ſeqq. Fuit miſſus velut alter Enos, Noë, Moyſes &c. 1. 1. 1. c. Et velut alter Præcurſor Chriſti. 1. 5. 1. a. Eius electio & miſſio comparata Iaſpidi. 1. 2. 1. b. Præſentatur Chriſto à D. Virgine ad reſarcienda damna Eccleſiæ. 1. 4. 1. c. Quæ fuerint illa damna, & ea qualiter reſarcierit. 1. c. 2. a. Comparatur Angelo 6. ſigilli in Apoc. 1. 5. 1. a. & ſeqq. 58. 2. c. 59. 1. a. 2. 3. 2. b. Qualiter dicatur aſcendiſſe ab ortu ſolis. 1. 5. 2. c. Viſio illa primario de Chriſto, ſecundario de S. Franc. 1. 6. 2. c. Comparatur eidem Angelo à Leone X. 2. 236. 1. c. Vnde dictus Seraphicus, & quantus eius feruor. 2. 11. 2. a. b.

Vide V. Angelus. V. Eccleſia.

Franc. zelus contra ſectam Mahumetis. 1. 7. 2. c. Prædicat Soldano Babyloniæ. 1. 8. 1. a. Quo euentu reliquerit tunc regimen F. Eliæ. 1. 41. 1. b. & ſeqq.

Vide V. F. Elias.

Qui hortetur ſuos filios ad prædicandum. 1. 14. 2. c. & ſeqq. Mittit eoſdem ad 4. mundi plagas. 1. 12. 2. c. 13. 1. a. 41. 1. a. b. Quæ in eis requiſierit per mundum euntibus. 1. 87. 1. c. 2. a. Quo fructu ipſe peragrârit diuerſas mundi partes. 1. 39. 2. b. & ſeqq. 2. 110. 2. b. Vide V. Prædicare.

An proprio genio ſcripſerit 1. ſuam Regulam. 1. 17. 1. c. & ſeqq. Laborans pro eius approbatione ducit ſecum Romam primos ſuos ſocios. 1. 37. 1. b. Emittit cum eiſdem profeſſionem inter manus Pontificis. 1. 38. 1. a. Ordinatur ab eodem Diaconus. 2. a. Impetrat approbationem eiuſdem Regulæ à Conc. Later. 1. 39. 1. a. b. 40. 1. b.

Qui ſe diſpoſuerit ad 2. Regulæ ſcriptionem. 1. 44. 2. b. & ſeqq. Qualiter perſuaſerit Honorio III. eius approbationem. 1. 46. 1. a. Reprehenditur à Chriſto dum turbatur ob conſpirationem F. Eliæ & aliorum contra eandem. 1. 55. 2. b. Et ob mala exempla ſuorum præuiſa. 2. 5 1. a. 191. 1. b. Vide V. Regula.

A Chriſto fuit conſtitutus Ordinis caput. 1. 75. 2. b. Et ab Innoc. III. 1. 38. 1. c. Qui repræſentarit perſonam Fundatoris, & Generalis. 2. 179. 1. c.

A quo anno computandus eius Generalatus, & quamdiu durârit. 2. 193. 1. c. Eidem renuntiat refragantibus FF. 2. 195. 1. b. Fuit recognitus ab iiſdem vt Generalis vſque ad mortem. 2. 179. 2. a. 196. 1. a. Quid reſponderit interrogantibus cur non corriperet defectus poſt dimiſſum Generalatum. Ibid. Ipſo viuente quantus fuerit FF. feruor. 2. 193. 1. c.

Quantus fuerit amator Caſtitatis. 1. 105. 1. c. & ſeqq. 153. 1. c. & ſeqq. Eidem qualiter ſe ſuoſque dedicârit. 1. 157. 1. b. Vide V. Caſtitas.

Ei quæ promiſerit Chriſtus. 1. 62. 1. c. & ſeqq. Quàm ei graue à veſtigijs Chriſti recedere. 1. 86. 2. b. Franc. totus crucifixus. 2. 129. 1. a. Et viua crucifixi imago. 2. a. Vide V. Crucifixus, Crux. V. Paſſio. V. Stigmata.

Eccleſiæ Rom. quàm obſeruans fuerit filius. 1. 37. 1. a. & ſeqq. Cur petierit ab Honorio III. Protectorem ſui Ordinis. 1. 40. 2. b. Vide V. Eccleſia V. Protector V. S. Sedes.

Franc. ad S. Euchariſtiam deuotio. 2. 134. 1. b. 135. 2. a. Vide V. Euchariſtia.

Franc. verè hierarchicus. 2. 3. 2. b. & ſeqq. 9. 1. b. & ſeqq. Vide V. Hierarchia.

Neceſſitudo eiuſdem cum S. Dominico. 1. 53. 1. b.

Obedientia humilis eiuſdem. 2. 170. 1. c. Vide V. Obedientia.

Ad officium Diuinum eiuſdem zelus. 2. 60. 1. a. Illud qui velit à FF. Minoribus peragi. 2. 170. 2. a. Vide V. Officium Diuinum.

Paupertatis altiſſimæ ſpiritum quanto feruore quandoque ſuo Ordini rogarit. 1. 142. 2. a. Reijcit vt indignum omnia ſua amicis relinquere cupientem. 1. 79. 2.

Digitized by Google

79.2. b. *Vide V.* Paupertas.

*De peccatorum remiſſione quando certificatus à Deo.*1. 12.2. c.

Eius prouidentia circa ſuos Fratres in omnibus etiam occultis caſibus. 1.103.1. a. *Vide V.* Infirmus.

S.Franc. *Encomia.* 2.129.2. b.

Apoſtrophe S. Bonau. ad eundem Stigmatizatum. 2. 130.1. b.*Rythmus S.Bernardini de Eod.* 2.109.1.b.

S.Franc. *ad mortem laborantis lepidum reſponſum ad quendam Fratrem.* 2.137.2. c. *Quâ horâ ſui tranſitus deuicerit diabolum* &c. 1.142.1. a. *Eius anima inſtar prefulgidæ ſtellæ euolat in cælum* 1.7.2.b.*Carnis eius pulchritudo* &c.*poſt mortem unde.* 1.154.1. b. *Quæ ſedes ei ab æterno aſſignata.*2.3.2. c.

S. Franciſcus Zauerius.

*Quando perueuerit in Indias orientales.*2.116.1. c.

Franciſcus.

F. *Franciſci ab Angelis laus, zelus,& qualiter electus in Miniſtrum Gener.*2.243.1. a. *Quid conſtituerit pro domibus Recollectorum.*1.b.244.1. a. *Propagat eos per Hiſpanias,& conatur propagare per vtramque Familiam.*1.b. *Curat per Clem. VII. reuocari licentiam portandi acuminatum Caputium, & obuiat confluentibus ad F. Matthæum de Baſſo* 2.245. 1. b. *Increpat F.Hilarionem Sachettum.* 1. a. *Fauet adſpirantibus ad Strictiorem Obſeruantiam.*1.c.*Sub eo quæ conſtituta in Cap. Gener. Burgenſi, & Aſſiſ.*1. c.246.1. a. *Cedit Generalatui, & fit Cardinalis.*1.c.

F. *Franciſcus à Montilla quos fructus fecerit in Iaponia.* 2.116.2. c.

F. *Franciſcus à Soſa eligitur in Miniſtrum Gener.*2. 254.1. c. *Eius zelus pro diſciplina regulari, & quo fructu venerit in Belgium.* 2.255.1. a.

F. *Franciſcus à Tholoſa eligitur in Miniſtrum Gener. & quid ſub eo ordinatum pro Regula pura obſeruantia.*2.253.1. c.

E. D. *Franciſcus Barberinus Ordinis protector præſidet Capitulo Gener. Rom.an.*1639.2.259.1. b.*Item an.*1651.2.260.1. b.

F. *Franciſcus de Zauona aſſiſtit in regimine Ordinis F.Iacobo de Saczuela, & poſt eligitur in Gener.* 2. 228.1. c. *Quo applauſu ab omnibus exceptus.*2.229. 1. a. *Laborat pro concordia Ordinis, fit Cardinalis, & poſteà S.Pontifex.* Ibid. *Vide V.* Sixtus IV.

F. *Franciſcus Euerardus confortat Gandaui Catholicos tempore Geuſiorum, & quid contra conſcripſerit.* 2.165.2. a. *Poſt reductionem fit* 1. *Guardianus Brugenſis.* Ibid.

F. *Franciſcus Gonzaga quâ exultatione electus in Gener.*1.253.1. a. *Sub eo quæ ordinata pro vtraque Familia.* 1. b. *Eius Zelus, & ſtudium pro profectu Recollectorum.* Ibid. *Agitur pro eius beatificatione.* Ibid.

F. *Franciſcus Lichetus eligitur in Miniſtrum Gener.* 2.241.1. a.*Eius doctrina,& zelus.*1. b. *Condit Conſtitutiones pro puritate Regulæ.* 1. c. *Dat originem Inſtituto Recollectorum, & Recollectionem qualiter promouerit.*2.244.1. a. *Quando, & vbi obierit.* 2.242.1. a.

F. *Franciſcus Mayronis excerpſit flores & veritates ex S. Auguſtino.* 2.162.2. a. *Vide dictus* Doctor illuminatus.2.163.1. a.

F. *Franciſcus Samſon eligitur in Miniſtrum Gener.* 2.229.1. c. *Reſtaurat antiqua Statuta,præclarè regit Ordinem,& moritur.*2.230.1. a. *Inſigne eius dictum de* Conſcientia. b.

F. *Franciſcus Zimenius quid contulerit elucidationi S.Script.*2.162.1. b.

Fraternitas.

*Fraternitas mutua Ordinis Min. qualiter ſignificetur per 2. proprietatem Seraphinorum Iſa. 6.cap.*2.12. 1. c. 2. a. *Vide V.* Generalis. *V.* Minorum Ordo.

Fratricelli.

*Fratricellorum mores & errores.*2.26.2. c. *Non fuerunt de Ordine* S. Franc. 2.27.1. a. b. *Eorum ſecta quas difficultates pepererit* FF. *Minoribus.*1.39.1. a. *Iis ſe oppoſuêrunt* FF. *Minores.*2.125.1. b. *A BB.Ioanne Capiſtr.& Iacobo à Marchia, alij conuerſi, alij diſſipati* &c. 1. c. 2. a.

Fredericus.

Fredericus I.afflixit Eccleſiam,dum naſceretur S.Franc. 1.4.1. a.

Fredericus II. tempore facta apertio ſexti Sigilli Apoc. 1.5.2. b. c. *Fugit ad eum F.Elias factus Apoſtata.* 2.202.1. c.

Fumus.

*Fumus à throno Dei procedens quid ſignificet.*2.13.2. a.

Fundamentum.

Fundamentum I. Apoſtolicum, & Ordinis Min. cur comparetur Iaſpidi, 1. 1. 1. b. & ſeqq. *II.Cur Sapphyro.*1.16.1. b.& ſeqq. *III. Cur Calcedonio.*1.42.1. c. & ſeqq. *IV. Cur Smaragdo.*1.54.1. b. c. *V. Cur Sardonychi.*1.69.1. b. c. *VI. Cur Sardio.*1.126.1. c. 2. a. *VII. Cur Chryſolitho.*1.143.1. b. *VIII. Cur Beryllo.*1.153.1. b. *IX. Cur Topazio.*2.1.1. b. c. *X. Cur Chriſopraſo.*2.14.1. c. *XI. Cur Hyacintho.*2.38.1. c. & ſeqq. *XII. Cur Amethyſto* 2.107.1. b.

Fundatio.

*Fundationes perpetuæ qualiter regulatæ ſub F. Franc. de Angelis.*2.246.1. a.

G.

F. Gabriel Maria.

F. GAbriel Maria *inſtituit confraternitatem trium deuotionum B.Mariæ.*2.138.1. c.156.1. b. *Ei illam commendat Pontifex.* 2.138.2. a. *Impetrat à Leone X. approbationem coronæ B. Mariæ.* 2. 156.1. a.

*Quo gauiſus de confraternitate Antuerpiæ erecta in honorem Imm. Conceptionis, & quos fauores eidem impertitus.*2. a. b.

Galerus.

Galeros portare an liceat FF. *Minoribus, à quibus primò diſputatum.* 1.119.1. b. *Eorum antiquus vſus apud eoſdem.* 1.122.2. b.

Gallia

Galliam quo fructu viſitârit S.Franc. 1.40.1. b.

Ad Galliam Narbonenſem mittuntur FF. *ſanctitate conſpicui.* 1. c. *In ea quos exceſſus fecerint quidam Pſeudoreformati.*2.213.1. c.

Galliam Belgicam ſibi reſeruat Franc. *dum alij alio mittuntur.*1.40.1. c.

Digitized by Google

Gallina.

Gallina cum pullis viſio S. Franc. *demonſtrata quid ſignificârit.* 1 40. 2.a. 2. 43. 2. a. b.

Gandauum.

Gandaui, & in locis vicinis confortarunt FF. *Min. Catholicos tempore Geuſiorum, & ab ijs qui occiſi &c.* 2. 165. 2. a. b.

F. Gaſparus Saſgerus.

Lutheri ſummus antigoniſta. 2. 126. 2. a.

Genealogia.

Genealogiæ Franciſcanæ Chronologia à ſtipite deducta. 2.193.1.a. & ſeqq. *Intentio Auctoris eam ſcribentis.* 2. 261. 1. c. 262. 1. a. *In genealogijs humanis quid attendatur; & in Franciſcana quid attendi debeat.* 1. c. 263. 1. b.

Generalis, Generalatus.

Generalis Ordinis FF. *Min. qualiter dicatur Miniſter & Seruus totius Fraternitatis.* 2.190.1. b. *Qualis debeat eſſe ex Regula.* 1. 98. 1. b. *Eius officium in quo conſiſtat.* 1. c. *Qui debeat inſtitui, & eligi.* 1. 99.1.c.2.a.2.190.1. c. *Eius officium ex vi Regulæ an ſit perpetuum. & ab eo quando extra Capitulum ordinarium poſſit abſolui.* 1. 99. 2. c. *Eius officium quando factum ſexennale.* 2. 231. 1. c. *Et id Ordinatum à Leone X.* 2. 237. 1. b. *Succedit* S. Franc. 1. 98. 1. a. *Ei quo iure teneantur* FF. *Min. obedire.* 1. 75. 2. c. 76. 1. a. 2. a.

Qualiter pertineat ad Hierarchiam Eccleſiaſticam reſpectu Ordinis ad intra. 1. 66. 1. a. *Et reſpectu Ordinis* ad extra. 1.67.1.a. *An ad hoc neceſſaria concurrentia Epiſcoporum.* Ibid.

Ei qualiter competat poteſtas recipiendi ad Ordinem. 1. 76. 1. c. 116. 2. b.

Item ad inſtituendos prædicatores. 1.67.1.b. & ſeqq: 101.1.a.b.116.2.a.2.65.1.b.c.71.1.c.90.2.c.92.1.a. *Ei ſoli cur ex Regula commiſſa poteſtas inſtituendi prædicatores pro fidelibus, non ſic autem pro infidelibus.* 1.68.1.a.107.1.a. *Poteſtatem illam qualiter habeat.* 1. b. *Eidem competebat initio Ord. inſtituere Confeſſarios ſæcularium.* 2. 72. 2. c. 73. 1. a.

Ex Regula debet eſſe vnus. & ex eodem Ordine. 1. 98. 1.a.b.2.190.1. b. *An littera Regulæ plures admittat.* 1.98.2.a.b. *Iudicium S. Sedis circa hoc.* 2. c. *Dependentia Generalium aliarum familiarum Ordinis à Generali totius Ordinis qualis quandoque fuerit.* Ibid. 99.1.a.124.2.c.125.1. a. *Quid de moderna independentia.* 1. 99. 1. b. 2. 263. 1. c. *Quis pro Miniſtro totius Ordinis* S. Franc. *declaratus à S. Sede & S. congregatione Cardinalium.* 1. 125. 1. b.

Generalem alium viuente S. Franc. *noluerunt habere* FF. *Min.* 1. 41. 1. c. 2. 195. 1. b.

Secundus Generalis à S. Franc. *quis fuerit.* 2. 196. 1. c. 197. 1 a.

Generalium ſucceſſio à S. Franc. *vſque modo.* 2. 193. 1. a. & ſeqq. *Inter eos qui non computandi.* 2. 222. 1. b. c.

Generalium Ordinis poteſtas arctata in Capitulo Generali ſub F. Haymone Anglico. 2. 201. 1. b.

Generalis officium quamdiu vacauerit mortuo Clem. V. 2. 213. 1. c.

Generalem eligi in Cap. Generali Tholoſano quem deſiderârit Greg. XI. 2. 220. 1. a. *Eo proficiſcente in terras longinquas quos Vicarios voluerit idem inſtitui.* 1. b.

Cum Generali Miniſtro pertinet ad congregationem Miniſtrorum & Cuſtodum prouidere de Regulæ obſeruantia. 2. 233. 1. a. *Omnes, exceptis duobus, illam zelarunt.* 1. c.

Sub Generalium Miniſtrorum protectione ſemper remanſit familia Obſeruantiæ. 2. 234. 1. c.

De Generali Miniſtro totius Ordinis Min. quid ordinauerit Leo X. in Bulla vnionis. 2. 237. 1. b. & ſeqq. *Qui voluerit ei S. Sedes deferri à Conuentualibus.* 2. 263. 1. a. 264. 1. b. *Qui eidem Capucini deferre debeant.* Ibid.

F. Gentilis de Spoleto.

Qui zelârit Regulæ rigoroſam obſeruantiam. 2. 216. 1. c. 217. 1. a. *Ab eo ſuum zelum hauſit F. Paulutius de Trincis.* 2. 218. 1. b.

Georgiani.

Georgiani qui, & quod eorum ſchiſma. 2. 111. 1. c. 118. 1. b. *Ad eos quo inſtinctu miſerit Greg. IX.* FF. *Minores.* 1. 111. 1. c. *Eorum Rex poſtulat ab eodem plures operarios.* Ibid.

Georgiani ſæpius à ſchiſmate per FF. *Min. reducti.* 2. 122. 1. c.

F. Gerardus Odonis.

In Miniſtrum Generalem eligitur. 2. 215. 1. a. *Ab eo cur timuerint Regulæ zelatores.* 1. b. *Conatur cum aliquibus relaxatis curare aboleri declarationes SS. Pontificum.* 1. 111. 1. b. & ſeqq. 2. 215. 1. b. *Eius infames gloſſæ contra Regulam.* 1. 124. 1. c. 125. 2. a.

Curat promulgari Conſtitutiones Benedicti XII. 2. 215. 1. b. *Fit Patriarcha Antiochenus & Epiſcopus Cataneienſis.* 1. c. *Deſtinatur in Græciam à Ioanne XII.* 2. 120. 1. c.

Germania.

In Germaniã qui Fratres miſſi initio Ordinis. 1. 40. 1. c.

Germaniæ Inferioris Prouincia laborat contra hæreticos. 2. 127. 1. a. *Quo fructu aſſiſtat Catholicis in partibus Geuſiorum, & in locis Catholicis multiplicârit habitacula.* 2. 166. 1. c. 2. a. 167. 2. b.

Germanus Conſtantin. Patriarcha.

Benignè excipit FF. *Min.* 2. 118. 1. c. *Mittit eoſdem ad Greg. IX. pro reconciliatione ſuæ Eccleſiæ cum Romana.* 2. a.

Geuſij.

Geuſiorum in Belgio origo, & quot malorum cauſa. 2. 164. 2. b. c. *Quam rabiem exercuerint Brugis Flandrorum* 2. 165. 1. a. b. *Qualiter perſecuti* FF. *Min. in Belgio, & illis qualiter ſe illi oppoſuerint.* 2. 126. 2. c. 164. 2. c. & ſeqq.

Giraldus de Abbatis Villa.

Vnde mouerit quæſtionem contra paupertatem Euangelicam. 1. 134. 2. c. *Secutus eſt Guilielmum de S. Amore, & qui eius fuerint errores.* 2. 19. 1. a. b.

Gloſſa.

Gloſſa quotuplex. 1. 70. 1. b. c.

Gloſſa prohibetur in Regulam, & teſtamentum S. Franc. 1. 55. 2. b. 56. 1. a. 70. 1. a. & ſeqq. 2. 170. 2. c. 175. 1. b. 186. 1. b. & ſeqq. *Sub qua obligatione, & vnde grauitas materiæ expendenda.* 2. 186. 2. b. *Cur Chriſtus eam ſeruari voluit tertiò ſine gloſſa.* 1. 55. 2. b. 70. 1. a. & ſeqq. 2. 186. 1. b. *Promittentes ſeruare Regulam, debent eam promittere ſeruare ſine gloſſis.* 1. 81. 1. b.

Quibus gloſſis putârint aliqui relaxati quandoque to-

tam Regulam euertere. 1.111.1.b. & ſeqq. 124. 1. c. 125. 2.a.2.215.1.b.

Gloſſas in ſuam Declarationem ſuper Regulam prohibet Nicolaus III. 1. 70.2.c.71.1.a.114. 1.c. 117. 1.a.2.23.1.a.b. *Pœna decreta ab eodem in gloſſantes cur quandoque à Ioanne XXII. ſuſpenſa.* 1.138. 2.b. 2.23.1.a.b.

Græcia.

In Græciam qui fratres miſſi à S. Franc. 1. 41.1.b.

Græciæ ſchiſma quod. 2. 117.2.b. *Græcorum & Latinorum quantum diſſidium.* 2. c. *Quoties ab Eccleſia Latina defecerint.* Ibid. *Præcipui articuli difficultatum inter Græcos & Latinos.* 2. 118. 2. b.

Qui primò cœperint reduci ad vnionem cum Eccleſia Rom. per FF. *Min. ſub Greg. IX.* 2. 118.1.c. & ſeqq. *Illius reductionis reſumptio ſub Innoc. IV.* 2. 119.1.a. *Pro vnione illa, diuerſis Pontificibus interim è vita decedentibus, laborant* FF. *Min.* 2. b. *Priore vnione fractâ rurſus laborant FF. Min. ad nouam.* 2. 120. 1. b. *Quæ etiam fit.* 2. a. b. *Rurſus frangitur, & ad eam renouandam mittuntur FF. Min. & Prædicatores.* 2.b. *Tertia eiuſdem ſolemnis vnio in Conc. Flor. allaborantibus maximè FF. Min. ſub Eugenio IV.* 2. c.

Granarium.

Granaria habere FF. Min. an prohibitum. 1. 117. 2. b. *Et granum ſimiliter vendere.* 1.95.2.a. *De granarijs quid Ioannes* XXII. 2. 214. 1. c.

Gratiarum actio.

Gratiarum actio S. Franc. *ad Deum in* 1. *ſua Regula.* 1. 34. 1. c. & ſeqq.

Gregorius IX.

Commendat Regulam FF. Min. 1. 13. 2. a. *Prædixit ei* S. Franc. *ſucceſſionem in Pontificatu.* 2. 196.1. b. *Eius familiaritas cum* S.Franc. *& propter eam toties recurſum ad eundem pro enodatione dubiorum Regulæ.* 1.71.2.a.2.178.2. b. 197.1.c.198.1.a. *Archiepiſcopis &c. Commendat FF. Min.* 1. 100.2.b. *Obuiat grauaminibus à Clericis &c. illatis Ordini Minorum & Prædicatorum.* 2. 15. a.

Deponit F. Eliam à regimine Ordinis. 2. 197. 1. b. *Edit declarationem in Regulam*, Quo elongati à ſæculo. 2.198.1.a. *Cogit F. Eliam coram ſe Regulam profiteri.* Ibid. *Denuò confirmat eundem in Miniſtrum Generalem.* 1. c. *Ab eo Elias impetrat auctoritatem aduertendi in Regula zelatores.* 2.199. 1.a. *Vidit animam F. Cæſarij Spirenſis in cælum deferri.* 1. c. *Quid ei tunc reſponderit vnus ex comitantibus Angelis.* 2.200.1.a. *Deponit rurſus F. Eliam à Generalatu.* 1.b. *Qui luxerit mortem F. Alberti de Piſis.* 1. c. *Præfuit electioni noui Generalis.* 2.201.1.a.

Quid ſancinerit quoad prædicatores FF. Min. 2. 66. 2. c. *Quid quoad confeſſarios ſæcularium.* 2. 72. 2. c.73. 1. a. *Cur miſerit FF. Min. & Prædicatores in Græciam.* 2. 118.2. a.

Quàm pretioſa vaſa & ornamenta dederit Eccleſiæ Aſſiſiati FF. Min. 2.137.2.c.

Gregorius XI.

Mittit Minores & Prædicatores ad Ioannem Palæologum pro reunienda Eccleſia Græca cum Latina. 2. 120. 2. b.

Mittit tria diplomata ad Capitulum Generale Tholoſanum. 2. 220.1.a. *Eo mortuo oritur ſchiſma in Eccleſia.* 2. 221. 1. c.

Gregorius XIII.

Quàm amplè confirmârit omnia priuilegia &c. pro FF. Min. Reg. Obſeruantiæ. 2. 86. 1. b. & ſeqq. *Quid decreuerit circa altare portatile.* 2.94. 1.c.

F. Gripho Flander.

Quo fructu profectus Ieroſolymam. 2. 122. 1. c. *Solem ab occaſu ad orientem reducit, conuertitque Maronitas ad fidem.* 2. a. *Conſecratur à Calixto III. Patriarcha Maronitarum.* 2. b. *Vbi & qualiter mortuus.* Ibid.

F. Gualterus à Brugis.

Eius laus & ſanctitas. 1. 114.1.b. *Super eius caput celebrantis viſus Spiritus ſanctus.* Ibid.

Guardianus.

Guardiani nomen vnde. 1. 99. 2. c. *Qui pertineat ad Hierarchiam Eccleſiaſticam.* 1. 66. 1. a. *Qui contineatur ſub* S. Franc. 1.76. 2. a. *Quam ſolicitudinem gerere debeat* pro neceſſitatibus infirmorum, & FF. induendis. 1.90.1.a. & ſeqq.

Guardiani Ieroſolymitani quæ iuriſdictio. 2.133.2.b. c.

Gubernatio.

Gubernationis *gradus in Hierarchia Eccleſiaſtica quis.* 1. 67. 2. b. *Cur ponatur poſt gradum* Opitulationum. Ibid.

Guilielmus.

F. Guilielmus Briton qualiter elucidârit S. Scripturam. 2.162.1.a. *Primus fuit compilator bibliothecæ SS. Patrum.* 2. b.

F. Guilielmus de Caſſali eligitur in Miniſtrum Generalem. 2. 225.1.b. *Zelat vniuerſalem Regularem Obſeruantiam.* 1. b. c. *Qui ſe obligârit Statutis Martinianis, & reſilierit.* 1. c. 226. 1. a. 235.1. b. *Laborat in Concilio Flor. pro vnione Eccleſiæ Græcæ cum Latina.* 2. 120. 2. c.

F. Guilielmus de Falgario inſtituitur Vicarius Generalis Ordinis. 2. 207. 1. c. *Præſidet Mediolani in Comitijs Gener.* 2.208 1. a. *Poſt obitum F. Arlotti de Prato reaſſumitur in Vicarium Generalem.* 1.b.

F. Guilielmus Farinerij eligitur in Miniſtrum Generalem. 2. 216. 1. b. *Celebrat duo Capitula Generalia, & quæ in iiſdem acta.* 1. c. *Farinerij conſtitutiones quæ, & vnde dictæ.* Ibid. *Creatur Cardinalis, & continuat in regimine Ordinis.* 2. 217.1. b. *Mortuo F. Ioanne de Buco illud reaſſumit.* Ibid.

F. Guilielmus Ocham opponit ſe Ioanni XXII. 2. 21. 1. c. *Fugit ad partes Ludouici Bauari.* 2. 25. 2. b. *Quæ ibidem contra Ioannem XXII. ſcripſerit.* 2.c. *An Fratricellis manus aut initia dederit.* 2.27. 1.c. *Nimio zelo, & infauſto euentu contra Ioannem XXII. Ordinem defendit.* 2. 214. 1. c.

F. Guilielmus Olijs ab hæreticis, vbi, & qualiter interfectus. 2. 165. 2. b.

F. Guilielmus Siſopolitanus mittitur ad Ioannem Palæologum, vt eius confeſſionem fidei publicè recipiat. 2. 120. 2. a.

Guilielmus à S. Amore perſequitur Ordinem Minorum, & paupertatem Euang. 1.134.2.c. 2. 17. 1.c. & ſeqq.18.2.c.19.1.a. *Cum ſuis aſſeclis admonetur ab Alex. IV. vt reſipiſcat, & eius liber ab eodem condemnatur.* 2.b.c. *Contra eum, eiuſque aſſeclas qui proceſſerit Ludouicus Galliarum Rex.* 2.c. 20.1.a.

Digitized by Google

20.1.a. Perſeuerauit in pertinacia, malè obijt, & inter hæreticos recenſetur. 1. b. Eius & aſſeclarum articuli condemnati ab Alex. IV. 2. c. Eius opera Pariſijs reimpreſſa, & ſtatim prohibita à parlamento Regio. 2. 37. 2. b.

F. Gundiſaluus de Valle Bona.

Eligitur in Miniſtrum Generalem. 2.212.1.a. Quantus fuerit Regulæ zelator. 1.b. Iubet Fratres ſuper ſe portare litteras F. Ioannis de Muro. Ibid. Quotus fuerit Generalis Ordinis. 2. 197. 1. a.

Eius elogium per Aluarum Pelagium. 2.212.1.c. Quàm glorioſus apparuerit poſt mortem. Ibid.

H.

Habere.

HAbendi modus quotuplex. 1. 136. 1. a. 2. 22. 1. b. & ſeqq. Quem modum habendi habuerint Chriſtus, & Apoſtoli. 1. b.

Verbi habere æquiuocatio in altercatione inter Ioannem XXII. & Ordinem Min. 1. 139. 2.b. 2.27. 2.c. & ſeqq.

Habitaculum, Habitatio.

Habitacula quæ ſint FF. Minoribus inhibita. 2. 181. 2. c. 182. 1. a.

Habitationis vſum in terra deſerta accipere an FF. Min. licitum. 1.129.1.b. Vide V. Ædificium.

Habitus.

Habitus S. Franc. forma quæ. 1.122.1.b. An quem modò geſtant FF. Minores ſit verus habitus S. Franc. 1. 120.1.c.2.a. 122. 1.b. An portetur à ſolis PP. Capucinis. 1.121.1.b. Quàm infirmis argumentis hoc conentur aliqui probare. 1.c. Contentiones de hoc ſunt cauſa riſus & contemptus. Ibid.

Habitus FF. Minorum cuius latitudinis, &c. debeat eſſe. 1.122.1.a. Quì ordinârit S. Bonau. eius formam. 1.120.1.b. 2. 204. 1. c.

Habitus exceſſiuos FF. aufert F. Gundiſaluus de Valle Bona. 2.212. 1.b.

Habitus curtos &c. prohibet Ioannes XXII. 1.120. 1. c. 122. 1. b. 2. 214. 1.c. Vide V. Veſtimentum.

Hæreſiarcha.

Hæreſiarcha à S. Antonio Pad. conuerſus curat extrui Eccleſiam in honorem S. Petri. 2. 124. 1. c. Alius ab eodem conuertitur. 2. a.

Hæreſis.

Hæreſis diſſipatores quales eſſe debeant. 1. 113. 1. a.

Hæreſis Deſiderij Longobardi impugnantis ſtatum Ordinis Min. 2. 18. 2. b.

Hæreſis Guilhelmi à S. Amore impugnantis eumdem Ordinem. 2.18. 2. c. 19. 1. a.

Hæreſis Fratricellorum & ſimilium Sectarum. 2. 26. 2. c. Ab ea fuit immunis Ordo Min. 2.27.1.c.2.a.

Ab hæreſi, & cenſuris annexis quo caſu poſſit abſoluere confeſſarius non habens poteſtatem directam. 2. 104. 1. c. 2. a.

Quid cum F. Min. de hæreſi ſuſpecto agendū. 2.123.2.b.

Hæreticus.

Hæretici ſingulariter Religioſum Statum impugnare conſueuerunt. 2. 34. 2. a. Per eos qualiter concutiatur Eccleſia, & circa eos quæ operati FF. Minores. 2.109.1. c. & ſeqq. Contra eoſdem ordinatus Ordo Minorum. 2.123.2.b. Contra quos hæreticos Ordines Min. & Prædic. primò directi. 2.c.

In hæreticorum conuerſione quos fructus fecerit Ordo Min. 1. ſuo ſæculo. 2. 124.1. b. & ſeqq. Eorum multiplicatio in eodem ſæculo. 2. c. Quos fructus 2. & 3. ſuo ſæculo. 2. 125.1. b. c. Quos 4. ſuo ſæculo. 2. 126. 1. b. & ſeqq.

F. Haymo Anglicus.

Eius laus, & qualiter electus in Miniſtrum Generalem. 2. 201. 1. a. Præſidet Capitulo Montis Peſſulani Prouinciæ Franciæ, eſtque in eo facta expoſitio 4. Magiſtrorum in Regulam. 1.71. 2. b. Conuocat Capit. Generale, & in eo quæ ordinata. 2. 201. 1. b. c. Ei commiſſa à Greg. IX. Breuiarij & Miſſalis correctio. 2. 60. 2. b. 136. 1. a. b. Illa correctio primò mandata obſeruari in Ordine Min. & indè in totam Eccleſiam introducta. 2. 136. 1. b. c. 157. 1. b. c.

S. Helena.

Præordinata à Deo ad inuentionem S. Crucis. 2. 132. 1. c. 2. a. Loca ſacra expurgat, & decorat. 2. a. b.

Henricus.

F. Henricus à Conymbria quando, & quo fructu peruenerit in Indias Orientales. 2. 116. 1. b.

F. Henricus Aſtenſis inſtitutus Vicarius Gener. ab Vrbano VI. eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 223. 1. a. Fauet Obſeruantiæ, & F. Paulutio. 1. b. Celebrat plura Capitula Gener. Ibid.

F. Henrici Harphij ſanctitas, & doctrina in Theol. myſtica, & anagogica. 2. 163. 2. b. Vbi ſepultus. 2. c.

Hereditas.

Hereditatum acceptatio, & in eas ſucceſſio FF. Minoribus prohibita. 1. 117.2.a. 128.1.c. Vide V. Dominium V. Poſſeſſio.

Hierarchia.

Hierarchia creata quid. 1. 64. 1 b. c. Quid Eccleſiaſtica. 2. a. & ſeqq. 67.1.c.2.a. Eius finis quis. 1. 65. 1. b. Ad eam quæ requirantur. 1. c. Eſſe de hierarchia, & eſſe ſub hierarchia qualiter differant. Ibid. In ea quot gradus, ordines, & quæ perſonæ. 1. c. 2. a. Varij eius gradus ab Apoſtolo recenſiti. 1. 67. 2. b. Quæ operationes ab ea procedant. 1. 65. 2. a. Hierarchicæ actiones vndè æſtimandæ. 1. 67. 2. c.

Ad eam qualiter pertineat Ordo Min. conſideratus ad intra. 1.63.2.c. 64.1.a. 65.1.c. & ſeqq. Quì conſideratus ad extra. 1.67.1.a. In ea quem gradum obtineat F. Min. legitimè ad prædicandum miſſus. 2. b. c. Hierarchiæ ſupremæ qualiter ſit miniſter. 1. 68. 1. a. Eius obligatio ad exercendas hierarchicas operationes. 2. a. In hierarchico ſtatu qualiter ſubijciatur Ordo Min. Summo Hierarchæ. 2. 190. 1. c. Hierarchiæ Ordinis Min. Schema. 1.68.1.b. Eſtque à Chriſto traditum; & vt tale agnitum ab Eccleſia Rom. 1.c.2.c. Hierarchiæ ſupremæ influxus in Ordinem Min. 2.47.2.a. In hierarchia Eccl. quem gradum obtineat Ordo Min. 2. 164. 1. c.

Hierarchia cæleſtis quid. 2.2.1.a. Eius operationes deſignantur per Topazion. 2.1.1.b. Qualiter communicata Apoſtolis, & Ordini Min. 1. c. Eius Ordines, & gradus. 2.2.1.c.2.a. Eius œconomia vndè dignoſcatur. 2. a. Eius illuſtrationes &c. qualiter

Digitized by Google

ſiant à Deo. 2.b. & ſeqq. Eius operationes actiua, & paſſiua. 2:3. 1.c. 2. a.

Eius ſimilitudinem qualiter participet Ordo Min. 2. 4. 1.a. & ſeqq. Eius operationes paſſiua qualiter eidem communicata. 2.5.1.c. & ſeqq. Qualiter actiua. 2.9.1.b. & ſeqq. Hierarchicarum operationum 9. gradus qualiter idem participet. 2. c. & ſeqq. 11.1.a. & ſeqq. Per ſuprema hierarchia operationes qualiter ordinetur ad Deum. 2.10.1.c.2.a. Per operationes media qualiter ad ſeipſum. Ibid. Per infima qualiter ad proximum. 2.b.

Hierarchica ſcala FF. Minorum ex S. Bonau. 2.11. 1.b.c.

Hierarchas Supremos Eccleſia cur Deus interdum permittat turbari, & pro tempore decipi. 2.141.1. b.

F. Hieronymus ab Æſculo.

Laborat pro vnione Eccleſia Graca cum Latina. 2.119. 2.b. Eligitur in Miniſtrum Gener. 2.206.1.a. Petit abſolui ab officio, ſed reeligitur. 1.b. Creatur Cardinalis, & continuat in regimine. 1. c. Fit Summus Pontifex dictus Nicolaus IV. 2.208.1. c.

Hiſpani, Hiſpania.

Hiſpanias peragrat S. Franc. magno fructu. 1.40.1. a.

Hiſpani Patres primi Indias Occidentales ingreſſi. 2. 115.1.a. Et Orientales. 2.116.1. a. b.

Honorius III.

Scribit Miramolino Regi. 1.8.1. c.

Declarat litteris Apoſtolicis 1. Regulam FF. Min. ab Innoc. III. fuiſſe approbatam. 1.39.1. c. 2. a. Confirmans 2. Regulam qui dicat ſe confirmare 1. approbatam ab Innoc. 1.43.2. c. Secundam Regulam nimis rigidam cenſet, ſed tandem approbat. 1.46.1. a.2. a. Quid ei ſuper hoc reſponderit S.Franc. Ibid. 57.1.c. Quid ſuadenti poſſeſſiones. 1.63.1.a.

Dat litteras commendatitias ad Epiſcopos &c. pro FF. Minoribus. 1.13.1. c. 41.1. a. 100.2. b. Iis qualiter probetur miſſio S. Franc. & filiorum eius Diuina. 1.13.1. c. Quas litteras dederit ad præfatos viuente S.Franc. 2.183.1.c. & ſeqq.

Quæ ordinârit circa prædicationes FF. Min. 2. 66. 2. a. b.

Hortus.

Horti ſuperflui qualiter FF. Minoribus prohibiti. 1. 117.2.b. 129.1. a.

Hoſpitalitas.

Hoſpitalitatem ſectantium Ordo in cælo cuidam S. Patri oſtenſus. 1.152.2. c.

Hoſtia.

Hoſtiarum munditia pro conſecratione Euchariſtia qui fuerit cura S.Franc. 2.136.2. a.

D. Hugolinus

Primus Ordinis Protector diſſuadet S.Franc. profectionem in Gallias. 1.40.1. c. Inſtituitur Protector ab Honorio III. 1. c. Cur eum petierit S. Franc. in Protectorem. 2.43.2. c. 44.1. a. Quàm benè, & quo fructu id munus obiuerit. 1. 40. 2. c. Qui laudârit Capit. Generale Ad Storeas. 1.41.1. a. 2.71.2.194. 1. c. Interuenit apud Honorium III. pro approbatione 2. Regula. 1.46.1. a. Inducitur ab Elia ad petendam aliam Regulam à S.Franc. 1.41.2. c. Lacrymatur, dum ſcribitur Regula Pauperum Clariſſarum. 2.59. 1. a. Sciſcitanti cur FF. Minores mitterentur ad terras remotas, quid reſponderit S.Franc 2.109.1.b. Vide V. Gregorius IX.

Humilitas.

Humilitas mater Ordinis Min. 1.104.1.b. In ea ſummatim conſiſtit Regula FF. Min. 1.107.2.b. Quàm FF. Minores deceat. 1.29.1.b. Eam qualiter præſcribat ſuis FF. S. Franc. 2.8.2. a. In correctionibus quam ſeruare debeant Superiores Ordinis Min. 1. 102.1. b. 103.2. b. c.

Humilitas confundit ſuperbiam. 1.152.1. c. Suffocatur ſuperbiâ, & vanâ gloriâ. 1.104.1.b. Eius filia, obedientia. 1. c. Significata in Seraphinis apud Iſa. 2. 12. 2. b.

Humilitas Apoſtolorum, & Ordinis Min. ſignificatur per Chriſopraſum. 2.14.1. b. & ſeqq.

Humilitate voluit S. Franc. filios ſuos alios vincere. 2. 185. 1. c. 2. a. Quid circa hoc diſpoſuerit S. Sedes. 2. b.

Hungaria.

In Hungariam miſſi FF. Minores à S.Franc. 1.41.1.b. Ludouicus Hungaria Rex petit à Generali. 2000. FF. Minor. ob fructus quos in Bulgaria faciebant. 2. 114.1.c. Strigonij in Hungaria eius rogatu celebratur Capit. Generale. 2.220.1. c.

Huſſitæ.

Huſſita à B. Ioanne Capiſt. conuerſi. 2.125.2. a. b.

Hyacinthus.

Hyacinthi natura, & qualitates. 2.38.1.c. Qui differat ab Amethyſto. Ibid. Cur comparetur 11. fundamento Apoſtolorum, & Ordinis Min. 2.39.1.a. b.

Hypocriſis.

Hypocriſis fugienda FF. Minoribus in repetitione habitus. 1.84.2.c. 85.1.a

I.

Iacob Patriarcha.

IAcob qui deſignet FF. Minores. 1.146.1. a.

Iacobitæ.

Iacobitarum ſchiſma quod. 2. 118.1. b. Ad gremium Eccleſia ſæpè per FF. Minores reducti. 2. 121.2. c. 122.1. c.

B. Iacobus à Marchia.

Miſſus contra Fratricellos. 2.125.1.c.2. a. Et contra alios hæreticos ac ſchiſmaticos. 2. 143.2. c.

Prædicat Sanguinem Domini in triduo mortis fuiſſe ſeparatum à Diuinitate, & propterea traducitur vt hæreticus. 2.144.1. a. b. Quo tempore poſt primò motam hanc controuerſiam id fuerit concionatus. 2. 145.1.c. Admonetur vt reuocet ſuam aſſertionem, & quare. 2.144.1.b.c. Monitioni cur non obtemperârit. 1. c. 2. a. Citatur ab Inquiſitore. 2. a. Studet difficultatem componere Epiſcopus brixienſis. 2. b. Calumnia æmulorum contra ipſum; ac malè informante Pontificem. 2. c. Monetur Pontifex de malâ informatione, & reuocatâ prohibitione B. Iacobum laudat. 2.c. & ſeqq.

Prædixit Sixto IV. Summum Pontificatum. 2.229.1.a.

F. Iacobus a Mozanica

Eligitur in Miniſtrum Gener. 2.227.1.c. Confirmat Conſtitutiones Benedicti XI. & Guilhelmi Farinerij, & mandat eas obſeruari. 1.c.228.1.a. Celebrat Capitu-

Digitized by Google

Capitulum Gener. & quæ in eodem acta pro vnione Ordinis. Ibid.

F. Iacobus de Saczucla.

Inſtituitur à Calixto III. Vicarius Gener. 2. 228. 1. b. Eligitur in Miniſtrum Gener. Ibid. ex errore ab aliquibus omittitur in ſerie Generalium. Ibid. Rexit Ordinem per Vicarium, & renuntiat Generalatui. 1. c.

Iacobus de Vitriaco.

Eius laus. 1.8.2.c. Demonſtrat congruè inſtituiſſe S. Franc. ſuam Regulam ab alijs diſtinctam. 1.53. 2.a. & ſeqq. Declarat formam & officium vitæ FF. Min. 1.61. 1. a. b.

Iaponia.

In Iaponiam quando peruenerint FF. Minores, & quo fructu. 2. 116. 2. c. & ſeqq. Plures in eadem martyrio affecti. 2. 117. 1. a. b.

Iaſpis.

Iaſpidis qualitates, & quid per eas ſignificetur. 1.1.1.a. Cur ei comparetur I. fundamentum Apoſtolicum, & Ordinis Min. Ibid. 16. 1. c.

Idolum.

Idola in regno del Congo igne cremata, & eorum templa diruta. 2. 114. 1. a. Item in Indijs occiduis. 2. 115. 1. b. Quæ abſtulerit Helena ex locis terræ ſanctæ. 2. 128. 2. c. 132. 2. a.

Ieiunium.

Ieiunium ſuum quando Chriſtus in deſerto inchoârit. 1.86.2.c. In Eccleſia quando originem ſumpſerit. 1.87. 1. b. Quos obliget. 1. 108. 1. b.

Ieiunium S. Martini olim apud Chriſtianos quod. 1. 86. 2. a.

Ieiunijs vacat S. Franc. ſcribens. 2. Regulam. 1. 44. 2. b. Ieiunia obligatoria ex 1. Regula FF. Min. 1. 20. 1. c. 21. 1. a. Item ex 2. Regula. 1.48. 1. b. Ieiunia antiquorum Chriſtianorum, & FF. Minorum, quæ. 1. 86. 2. a. & ſeqq. Ad ieiunium quando, & qualiter obligentur FF. Min. 2. c. 87. 1. a. 108. 2. c. 109. 1. a. Ad ieiunia Eccleſiæ qualiter teneantur. 1. 117. 1. c. Eorum ieiunia ad quid ordinata. 1.105.2.a.156.1.c.2.a.2 6.1.a. Circa ieiunia Regulæ FF. Minorum qualiter à quibuſdam diſputatum. 1. 124. 1. a. Eorum obligatio qualiter menſuranda. 1. b.

Ieiunia damnauit Giraldus de Abbatis Villa. 2. 19. 1. b.

Ieruſalem.

Capta & deſtructa per Turcas. 1. 3. 2. c. In ea quos fructus fecerint FF. Min. 2. 113. 1. a. Vide V. Terra ſancta.

Ieſus.

Ieſu nomen à Deo prænuntiatum. 2. 139. 2. a. Eius virtus & excellentia. 2. c. Omnibus adorandum & tremendum. 2.140. 1. a. b. Eius exaltatio qualiter S. Paulo, & alijs Apoſtolis commiſſa. 2.139.2.a. & ſeqq. Eius adoratio prædicata à ſolo Paulo. 2. c. 140. 1. a. Eius ſpecialis exaltatio cur reſeruata Ordini Min. 2. a. b. Illa primò facta à S. Bernardino. 2. b. Eius contemptus tempore S. Bernardini. 2. c. Quas perſecutiones paſſus fuerit ob eius exaltationem. 2. c. & ſeqq. Nominis Ieſu victoria de aduerſarijs, & triumphus per Vrbem. 2. 141. 2. b.

Eius cultus propagatio. 2. c. Secundæ victoriæ nominis Ieſu trophæum. 2. 142. 1. a. b.

Ad nomen Ieſu S. Ignatij martyris, & antiquorum Patrum quanta deuotio. 2. 142. 1. b. c. Item S. Franc. 2. c. S. Ludouici Epiſcopi Tholoſani. 2.143. 1. a.

Cur nomen Ieſu numiſmati inſculptum patrini antiquitùs dederint in baptiſmo puerorum. 2.142.2.a.

Nominis Ieſu feſtum in Ordine Min. quando inſtitutum. 2. 143.1.a. Officium feſti à quo compoſitum, auctum, & renouatum. 1. b. Eidem præſentibus quæ indulgentiæ conceſſæ. Ibid.

Ieſu nomini communicata omnia contenta in nomine Domini Tetragrammaton. 2.143. 1. c.

Illuminatio.

Illuminatio eſt operatio poteſtatis hierarchicæ. 1. 65. 2. a. Reperitur in Ordine Min. etiam reſpectu omnium fidelium. 1. 66. 2. c. 67. 1. a. Actiua, & paſſiua qualiter competat cæleſtibus ſpiritibus. 2.3.1.c. 2.a. Paſſiua in quo conſiſtat. 2.8.1.a. Eas qualiter communicârit Chriſtus S. Franc. 2.4.2. b. Et ordini Min. 2.5.1.b. & ſeqq. 7.2. a. & ſeqq. 9. 1. c. & ſeqq.

Illuminationum illarum effectus. 2. 8. 1. b. c. Illarum coronis, 2. c.

Illuſtratio.

Illuſtrationibus Diuinis qualiter exerceantur operationes hierarchicæ in cæleſtibus ſpiritibus. 2. 2. 2. a. b. 5. 1. b. Qualiter communicatæ à Chriſto S. Franc. 2.4.2.b. Et Ordini Min. 2.5. 1. b. & ſeqq.

Immunitas.

Immunitates Eccleſijs FF. Min. conceſſæ. 2. 61. 2. b.

Immunitates Eccleſiarum Regularium, quibus videbatur Innoc. IV. præiudicaſſe, reſtituit Alex. IV. 2. 33. 1. b.

Inceſtus.

Inceſtus Corinthij ſoli S. Paulo reſeruatus. 1. 97. 1. c.

Cum Inceſtuoſis ad petendum debitum qualiter poſſint Confeſſarij Min. diſpenſare. 2. 76. 2. c.

Incorrigibilis.

Incorrigibiles ab Ordine expellendos ordinatum in 6. Capitulo Generali. 2. 198. 1. b.

Indiæ.

In Indijs Occidentalibus quem fructum fecerint FF. Min. & primi eas ingreſſi. 2.115. 1. a.

Item Indias Orientales. 2. 113.1.b. 116.1.a. & ſeqq. In eas quando peruenerint alij Religioſi. 1. c. Quamdiu ibi ſoli fuerint FF. Min. 1. c. 2. a.

Indulgentia.

Indulgentia Portiunculæ cur conceſſa à Chriſto ante approbationem. 2. Regulæ S. Franc. 1. 45. 2. b. c. Illa quando promulgata, & celebrata. 2. c.

Indulgentia viſitantibus Eccleſias. Ordinis Minorum quæ conceſſa. 2. 85. 1. b. c.

Inſanapatenſe Regnum.

In eo quos fructus fecerint FF. Min. 2. 116. 2. b.

Infidelis.

Ad infideles quando miſſi Apoſtoli. 1. 107. 1. c.

Ad eos qui fratres Minores, & à quibus poſſint mitti ex 1. Regula, & inter eos qualiter debeant conuerſari. 1.28. 1. a. 60. 2. c. Item ex 2. Regula. 1. 106. 1. c. & ſeqq. Ad eos miſſis ex natura miniſ-

Digitized by Google

terij quæ permittantur. 1.109.2.a. *Ad eos mittuntur* FF. *Min. ex* 2. *Capitulo Generali* ad Storeas. 2.195.1.a. *Ad eos eundi quanta obligatio* FF. *Minorum mandante Eccleſiâ.* 2.42.2.c.43.1.a.49.2.a.

Infidelibus qualiter concutiatur Eccleſia, & pro eorum conuerſione quid egerint FF. *Minores* 2.109.1.c. & ſeqq. 119.2.a. & ſeqq. 122.1.a. & ſeqq.

Ad vniuerſos infideles quo instinctu & fructu eos miſerit Greg. IX. 2.111.1.c.

Ad infideles mittendi qui ordinati ſub F. Ludouico Veneto. 2.221.1.a. *Vide V.* Prouincialis Miniſter.

Infirmus, Infirmitas.

Infirmorum perſonam qualiter Chriſtus quandoque aſſumpſerit, eiſque condeſcenderit. 1.133.1.a.b.138.1.c.

Infirmorum Deo gratias agentium Ordo in cælo cuidam S. Patri oſtenſus. 1.152.2.c.

In infirmitatum patienti tolerantia conſiſtit vita perfectiuâ. 2.8.2.a. & ſeqq.

Infirmorum curam geſſit S. Franc. 2.167.2.c. *Eos commendat ſuis* FF. *tam in* 1. *quàm in* 2. *Regula.* 1.24.1.c.25.1.c.96.2.b.145.2.b.2.168.1.a. *Infirmis* FF. *voluit ſeruiri à Fratribus etiam dum alij inſeruitores adſunt.* 1.148.2.b.2.12.2.a. *Eorum ſeruitium cur* FF. *Minoribus in Regula præſcriptum.* 1.156.2.b. *Pro ſuis infirmitatibus poſt profeſſionem an venientes ad Ordinem Min. poſſint aliquid de ſuis bonis reſeruare.* 1.78.2.c. *Infirmorum* FF. *neceſſitatibus qualiter, & à quibus voluerit* S. Franc. *prouideri.* 1.89.2.c. & ſeqq. 130.1.b. *Sub eorum neceſſitatibus quæ comprehendantur.* 1.117.1.c. *Infirmus F. Min. qualiter ſe gerere debeat.* 1.25.1.c.26.1.a. *In infirmitate quam patientiam ei commendet* S. Franc. 1.105.1.b. *Infirmitatem corporalem patienti qualiter prouideat Regula.* 1.109.1.a.

Inimicus, Inimicitia.

Inimicus pro amico habendus F. Minori ex 1. *Regula* S. Franc. 1.32.1.a. *Eum diligere in* 2. *Reg. commendat.* 1.105.1.b.2.a. *In eius vera dilectione conſiſtit vita perfectiua.* 2.8.2.c.9.1.a.

Inimicitias quot reconciliauerit S. Bernardinus. 2.167.1.b.

Innocentia.

In innocentiæ ſtatu an inter homines fuiſſet aliquod dominium. 1.129.2.c. *Ad eum hominem reducit paupertas* FF. *Min.* Ibid.

Innocentius III.

Eius viſio de S. Franc. 1.13.1.b.37.1.c.2.a. *Repellit primò* Franc. *petentem approbationem* 1. *ſuæ Regulæ.* 1.c. *Eam approbat magno affectu, & qualiter eum ad hoc induxerit* S. Franc. 2.c.63.1.a. *Curat eandem approbari à Conc. Later.* 1.39.1.b. *Excipit ſolemniter vota* S. Franc. *& ſociorum.* 1.38.1.a. *Ordinat eoſdem, & cur.* 2.a. *Dat eis liberam poteſtatem & mandatum prædicandi.* Ibid. 100.1.b.

Innocentius IV.

Obuiat grauaminibus Ordini Min. & Prædicatorum illatis. 2.15.2.b. *Dat litteras ad Rectores & Doctores vniuerſitatis Pariſienſis ad propulſandas iniurias ab Ordine Prædic.* 2.17.2.b.

Deprehendit dolos F. Eliæ, eumque omni gradu & gratiâ priuat. 2.202.1.a. *Inhibet ſub pœna excommunicationis, ne quis Fratrum illi adhæreat.* 1.b. *Eum moribundum abſoluit ab excommunicatione.* 1.c.

Ad eum recurſum ab Ordine ad dubia Regulæ reſoluenda. 2.203.1.a.

Mittit in Orientem legatum ex Ord. Min. F. Laurentium, & ei commendat reductionem Græcorum. 2.119.1.a. *Item B. Ioannem Parmenſem.* 1.b. *Acceptis litteris ab eodem ex Græcia qualiter exultârit.* 1.c.

Eius Bulla originalis contra impugnantes priuilegia FF. *Min. vbi aſſeruetur.* 2.33.1.a.b.

Innocentius VI.

Eius tempore quæ perſecutio orta contra Ordinem Minorum, & alios, à Richardo Rudolphi Archiep. Armacano. 2.29.1.c.

Citat eum Auinionem. 2.29.2.a. *Conſtituit auditores & iudices cauſæ ipſius.* 2.30.1.c.

Inobediens.

Inobedientem qualiter quandoque punierit S. Franc. 1.147.1.c. *Vide V.* Obedientia.

Inquiſitor hæreticæ prauitatis.

Inquiſitores inſtituuntur ab Innoc. IV. FF. *Minores.* 2.124.2.c. *Ab Alex. IV. mittuntur in Gallias, & alias partes.* 2.125.1.a.

Inſtrumentum.

Inſtrumenta ſuis artibus neceſſaria permittit FF. S. Franc. *in* 1. *Regula* 1.23.1.b.

Intentio.

Intentio recta deſignata in ſcala Iacob. 1.146.1.b.

Interulæ.

Interularum vſus an aliquando toti Ordini ex diſpenſatione Pontificia permiſſus. 1.109.2.c. & ſeqq.

S. Ioachim.

S. Ioachim feſtum primò in Ordine Min. celebratum. 2.155.2.c.

Ioachim Abbas.

Quis fuerit. 1.9.1.a. *Eius prophetia de* S. Franc. *eiuſque Ordine, ac S. Dominico.* 1.a. & ſeqq. *Quo tempore vixerit.* 2.a.b. *An fuerit Propheta.* 2.c.

Ioanna Imperatrix Græcorum.

Mittit FF. *Minores Romam ad vniendam Eccleſiam Græcam cum Latina.* 2.120.1.b.

S. Ioannes Baptiſta.

Eius veſtimenta quæ. 1.80.2.b.

In eius feſto quid Angelus inſculpſerit cordibus plurium FF. *Minorum.* 2.7.1.b.c.

S. Ioannes Euangeliſta.

Quas perſecutiones paſſus à Diotrephe, & cur. 2.37.2.c.38.1.a.

Ioannes XXII.

Ioannis XXII. tempore relaxati Fratres conati abolere Declarationes præcedentium Pontificum. 1.110.2.c. & ſeqq. *Fuerunt ab eodem exploſi.* 1.111.2.c.112.1.a.

Sub eo vnde reſuſcitatæ quæſtiones contra paupertatem FF. *Minorum.* 1.134.2.c.135.2.b. *Cur factus inimicus Ordinis.* 2.21.a. *Qualiter præuentus & prouocatus*

Digitized by Google

nocatus contra eundem. 2. b. Auditis Minoribus, & Prædicatoribus inter ſe diſſidentibus quid egerit. 2. c. 22. 1. a. Approbat & laudat reſponſionem F. Vbertini de Caſſali, vultq́; eâ diſſentiones componi. 2. b. Quorundam ſuggeſtione rurſus Ordinem perſequitur. 2. c. Suſpendit pœnas contentas in Extrau. Nicolai III. & cur. 2.23.1. a. b. Commouetur ob reſponſionem Capit. Gener. Peruſini. 2.24.1. c. Edit Extrau. Ad Conditorem Canonum, & inde conſternatur Ordo. 2. b. c. Contra eam appellat F. Bonagratiæ Bergomas, & hinc magis commotus. 2. 25 1. a. Quid tunc deciderit tamquam ex cathedra. 1. b. Et qui ſe oppoſuerint primarij Patres Ordinis. 2. 21.1. b. 214.1. c. Quàm malè tractârit Ordinis Generalem. 2.25.1. c. & ſeqq. Inter Ipſum & Ordinem tandem inita concordia. 2.27.2.b. & ſeqq. Ab eius obedientia numquam Ordo receſſit. 2. 26. 1. a. & ſeqq. Scribit Ioannæ Franciæ Reginæ de perſeueranti ſuo affectu in Ordinem. 1. b.

Eius decretales contra paupertatem FF. Min. cur & qualiter edita. 1.138.2.a. & ſeqq. Iiſdem & præſertim Ad Conditorem Canonum, derogatum per Succeſſores SS. Pont. 2. 29.1. b. Ipſiuſmet authentica reuocatio Earundem. 2.28.2.a. 29.1. b. c. Illæ qualiter iuri communi inſertæ. Ibid.

Eius declaratio ſuper Regulam; Quorundam exigit quæ, & cur edita. 1. 117.2.c.118.1.a.2.214.1.c.

Præſcribit formam habitus FF. Spiritualibus, conaturque eos reducere ad vnionem Ordinis. 2. 26.2.b.

Declarat Fratricellorum, & ſimilium Congregationes non fuiſſe de Ordine S. Franc. 2.27.1.a. & ſeqq.

Condemnat errores Ioannis de Polliaco contra munia prædicandi, & excipiendi Confeſſiones à Regularibus. 2.33.2.c. 34. 1.a.

Sub eo qui, & à quibus laboratum pro vnione Eccleſiæ Græca cum Latina. 1. 120. 1. c.

B. Ioannes Capiſtranus.

Quos fructus fecerit apud Hungaros. 2.114.2. b. Comitatur Armenos ad Conc. Florent. 2. 121. 1. c. Quartò miſſus contra Fratricellos à SS. Pontificibus. 2. 125. 1. c. Quos conuerterit apud Huſſitas, &c. 2. a.b. Quàm ſolemniter Vrbem intrârit accuſato & arreſtato S. Bernardino. 2.141.1.c. Qualiter pro eodem declamârit. 2. a.

Laborat in 1. Capit. Generaliſſimo pro vniuerſali Obſeruantia Reg. 2.225.1.b. Inſtituitur Vicarius Generalis Familiæ Ciſmont. 2.226.1. c. In officio confirmatur. 2.227.1.c. Laborat pro Patribus Obſeruantiæ, eoſque defendit contra calumnias Conuentualium. 2. 235. 1. a.

Quî extirpârit vitia Catholicorum. 2.167.2. a.

Joannes.

F. Ioannes ab Hierro eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 255. 1. c. Zelat Regulæ puritatem, abrogatis etiam minimis abuſibus. Ibid. 256.1.a.

F. Ioannes à Dauentria acerrimus hoſtis hæreticorum. 2.126. 2. b.

F. Ioannes à Guadalupe ſeparat in Cuſtodias Conuentus ſuæ reformationis. 2.243.1. c. Quando inceperit illam. 1.120.2. a. b.

F. Ioannes à Monte Coruino quos fructus fecerit in Tartaria. 2. 113.2. b. Quanto dolore illius populi ibidem obierit. 2. c. Per eum Armenia ad fidem Cath. reducta. 2. 121. 1. c.

F. Ioannes à Neapoli eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 259.1.c. Zelans decorem Religionis moritur. Ibid.

F. Ioannes à Polonia, dictus Paruus, quos fructus fecerit apud Lithuanos, Tartaros &c. 2. 114. 2. b.

F. Ioannes relicto regno Armeniæ; cui ſuberant 24. Reges, fit F. Min. 2. 121. 2. a. Turcas inuadentes regnum exiſtens F. Min. expugnat & moritur. 2. b.

F. Ioannes à Stronconio vnus ex primis ſocijs F. Paulutij de Trincis. 2. 219.1.b. Succedit eidem. 2.223. 1. c. 224. 1. a. Eius poteſtas qualiter dependerit à Generali Ordinis. 2. 234. 1. c.

F. Ioannes à Treio ſufficitur in Vicarium Gener. Ordinis & fit Epiſcopus. 2. 256. 1. a.

F. Ioannes à Zumaraga 1. Archiepiſcopus Mexicanus. 2. 115. 1. b.

F. Ioannes Bapt. à Campanea eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 258. 1. b. Zelat internum & externum profectum Ordinis. 1. c. Quæ ſcripſerit pro obſeruantia Regulæ. Ibid. 259. 1. a.

F. Ioannes bonus Ordinis S. Auguſtini non fuit ſpiritualis director S. Franc. in initio ſuæ conuerſionis. 1. 18. 1. a.

F. Ioannes Caluus eligitur in Miniſtrum Generalem. 2. 248. 1. c. Sub eo quæ ordinata. 2. 249. 1. a.

F. Ioannes de Belua fuit cauſa perſecutionis Ord. Min. ſub Ioanne XXII. 2.21.1.c. & ſeqq.

F. Ioannes de Buco eligitur in Miniſtrum Generalem, & moritur anno ſequenti. 2. 217.1.b.

F. Ioannis de Laudibus Socij S. Franc. fortitudo corporalis, & ſpiritualis. 2. 194. 1. a.

F. Ioannes de Mauberto inſtituitur Vicarius Gener. Vltramont. Familiæ. 2. 227. 1. a.

F. Ioannes de Muro eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 211. 1. a. Zelat Ordinis diſciplinam. Ibid. Mittit paternas litteras ad totum Ordinem. 1. b. Fungitur varijs legationibus, & creatur Cardinalis. 1.c. Admiſit ad Ordinem S. Ludouicum Epiſcopum. 2.212.1.a. Eius æſtimatio apud Pontificem, & Monarchas. Ibid. Fit Ordinis Protector. Ibid.

F. Ioannes de Parma quantâ exultatione omnium electus in Miniſtrum Gener. 2.203.1.b. Zelat Obſeruantiam Reg. & celebrationem Diuinorum Officiorum. 1.123. 2. b. 2. 203.1.b.c. Mittitur in Græciam ab Innoc. IV. ad vniendam Eccleſiam Græcam cum Latina. 2.119.1.b. Quâ reuerentiâ ibidem exceptus. 1. c. Quî laborârit pro illa vnione. 2. a. Cur officio Generalis reſignârit. 2. 204. 1. a. In electione dat primum ſuffragium S. Bonau. Ibid.

D. Ioannes de S. Paulo S.R.E. Cardinalis qualiter fauerit approbationi 1. Regulæ S. Franc. 1. 37. 2. b. 57.2.b. Inducit Summum Pontificem vt S. Franc. & Sociorum vota ſolemniter excipiat. 1.38. 1.b.

Ioannis de Polliaco errores contra munia prædicationum, & auditionis Confeſſionum à Regularibus, & eos qualiter condemnârit Ioannes XXII. 2. 33.2.c. 34. 1.a.

F. Ioannes de Vallibus ſub eius diſciplina cœpta Obſeruantia. 2. 216. 1. a. Ab eo ſuum zelum hauſit F. Paulutius de Trincis. 2. 218.1. b.

Digitized by Google

F. Ioannes Duns Scotus quo pacto per D. Virginem ſuam doctrinam acquiſierit. 2.153.1.b.c. Venit Pariſios ad ſolemnem diſputationem de Imm. Conceptione. 1. c. 2. a. Ex ea ſortitur nomen Doctoris Subtilis. 2. b. 163. 1. a. De victoria eum aſſecurauit B. Virgo. 2.153.2. c.

F. Ioannes Foreſtus quæ ſcripſerit de auctoritate Eccleſiæ & Summi Pontificis. 2.163.2.c. Fit martyr pro eadem. Ibid.

Ioannes Gerſon quibus titulis commendet doctrinam S. Bonau. 1. 105. 1. a. Eius teſtimonium de eadem. 2. 163. 1. b. c.

F. Ioannes Merinero eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 259.1.b. Quâ prudentiâ & zelo rexerit. Ibid.

F. Ioannes Parens an fuerit ſecundus Generalis Ordinis. 2. 196.1.c. 197.1.a. Quando electus in Generalem, & quantus eius zelus. 1.c. Eo renitente recurritur ad S. Sedem pro enodatione dubiorum Regulæ & Teſt. 1.71.2.a. 2.178.2.a. b. 186. 2. c. Qui reſignârit Officio Gener. 2. 198. 1. c.

F. Ioannes Penneman ab hæreticis interfectus. 2.165. 2. b.

F. Ioannes Piſotus Parm. an alius Generalis Ordinis à F. Paulo Parmenſi. 2. 247. 1. b. c.

S. Ioſeph.

Eius feſtum in Ordine Min. quando & quo ritu celebratum. 2. 155. 2. c.

Iouinianus.

Ab eo deducit D. Thomas hæreſim Deſiderij Longobardi impugnantis ſtatum Ordinis Min. 2. 18. 2. b.

Italia.

In Italia quos fructus fecerint FF. Min. ſub 1. Regula. 1.39.2.b. In ea cur remanſerit Franc. alijs aliò profectis. 1. 40. 1. c. 2. a.

Iudæus.

Iudæi nouiter conuerſi qualiter aduerſati Euangelio. 1. 118. 1. b. Iis ſimiles aliqui FF. Min. reſpectu ſuæ Regulæ. 1. 110. 2. b. 118. 1. c.

Iudicare, Iudicium.

Iudicare alios qualiter prohibeatur FF. Min. 1. 26. 1. b. 121. 2. c. 130. 1. a.

Iudicij proprij abnegatio ſignificata in ſcala Iacob. 1. 146.1.a. Illud condemnat S. Franc. 1. 150. 1. b. Eſt incentiuum propriæ voluntatis. 1. 148. 2. a. Tollitur per obedientiam Euangelicam, & eius ſublatio purgat partem ſuperiorem animæ. 2. 6. 2. a. & ſeqq.

F. Iudocus, ſeu Iuſtus de Rycke.

Quæ fecerit in Regno Peruano. 2. 115. 2. c. Fuit primus Apoſtolus illius regni, & Guardianus Conuentus de Quito. Ibid. Quid ſcripſerit ad Guard. Gandenſem. Ibid. Eius Epigramma aſſeruatur in Conuentu Gandenſi. 2. 116. 1. a.

Iulianus.

Abreptis ſacris vaſis admiratus quid dixerit. 2. 137. 1. a.

Iulius III.

Approbat ſtatuta Ordinis Min. 2.249.1.c. Quàm amplam dederit poteſtatem in regimine F. Clem. à Monelia. 2. 250. 1. a. b.

F. Iuniperus.

Eius patientia laudata à S. Franc. 2. 194. 1. a.

F. Iuo Capucinus.

Scripſit contra librum cui titulus; Director ſpiritualis, & quos indè ſuſcitauerit aduerſarios. 2. 37. 2. a.

Iuramentum.

In quibus iuramentis poſſint confeſſarij Min. cum ſecularibus diſpenſare. 2. 76. 2. c.

Iuriſdictio.

Iuriſdictionis diſtributio à S. Sede proceſſit. 2. 50. 2. a.

Iuriſdictionis ſpiritualis debent eſſe capaces Miniſtri Ordinis Minorum, & eam qualiter adminiſtrârit S. Franc. 1. 97. 2. a. Iuriſdictioni aliorum Prælatorum à Summo Pontifice ne Ordo Minorum ſubijciatur, inuigilare debet Ordinis Protector. 2. 44. 2. b. Iuriſdictionem in eundem nullus Prælatus extra Ordinem prætendere poteſt. 2. 49. 1. a. b.

Iuriſdictio ad abſoluendum FF. Min. & alijs prouenit à S. Sede, iniuſtè approbationem recuſante Epiſcopo. 2. 73. 2. c. 75. 1. a.

Ius.

Iuris Diuini quid dicatur, & an talis iuris Regulâ FF. Min. 1.56. 2. b. & ſeqq. 57. 1. b. 58.1.b.

Ius naturale Diuinum quod, & quæ homini ex eo proueniant. 1. 127.1.b.c. 128. 1. a. Illi an cedant FF. Minores. 2. a. & ſeqq.

Ius gentium quod, & ex eo quæ homini proueniant. 1.127.1.c.2.c. Huic qualiter cedant FF. Min. 1. 128. 2. a. b.

Ius poli qualiter competat FF. Min. 1. 109.1.c. 115. 2.a. 128.2.b. 140. 2. a. Eo an Chriſtus & Apoſtoli habuerint bona temporalia. 2. 22. 2. b. Eo an liceat interdum FF. Min. vti materialiter pecuniâ. 1. 129. 2. a.

Ius ciuile quod, & ex eo quæ proueniant. 1. 127. 1. c. 2. c. Huic qualiter cedant FF. Min. 1.128.2. c. Illud ab iis alienum ſemper docuit Eccleſia. 2. 28. 1. b. & ſeqq. Eius appropriatio quomodo iiſdem prohibita. 1. 94.1.c. & ſeqq. 95. 1. c. Eius qualiter incapaces. 2. 52. 1. b. 184. 1. b. Illius abdicatio quando, & qualiter facienda à venientibus ad Ordinem Min. 1. 78. 1. c. & ſeqq.

Iuris ciuilis apices qualiter attenderit Ioannes XXII. in quibuſdam ſuis decretalibus, & qualiter alij Pontifices. 1.138.2. c. 139. 1. a. Ly Iuris æquiuocatio in iiſdem decretalibus. 2.27.2.c. & ſeqq.

Ius propriè dictum non fuiſſet in ſtatu Innocentiæ. 1. 129. 2. c.

Ius in re, vel ad rem, aliud naturale, aliud ciuile. 1. 135.2.c. 136.1.a.

Iure meræ adminiſtrationis &c. qualiter dicatur aliquid haberi. 1.136.1.a. 139.2.b.

Iure Eccleſiæ qualiter prædicet &c. F. Min. 2. 184. 1. c. Ad aliquod ius proprium conſeruandum an aliquando litteras à S. Sede requiſierit Ordo Min. 2. 185. 2. c.

Iuſtè qualiter dicatur vti F. Min. rebus conceſſis. 1. 140. 1. a.

Labor

Digitized by Google

L.

Laboritium, Laborare.

LAboritio vixerunt Apoſtoli. 1. 92. 2. b. & ſeqq.

Laborare qualiter iubeat FF. ſuos S. Franc. & cur. 1. 23. 1. a. 91. 1. b. & ſeqq. 124. 2. a. 156. 2. a. b. Laborare manualiter an teneantur Fratres Diuinis Officijs &c. occupati. 1. 116. 1. c. Ad id qualiter S. Franc. eos adſtringere voluerit. 1. 124. 2. a. Quid circa hoc deciderit Alex. IV. 2. 20. 2. c.

Labor ſpiritualis præferendus corporali. 1. 91. 2. b. c.

Pro labore quam mercedem recipere poſſint FF. Min. 1. 23. 1. b. 92. 1. a. b. 124. 2. a. 130. 1. b. Acquiſita pro mercede laboris ad quos pertineant, & an eā FF. Min. poſſint ciuiliter repetere. 1. 92. 1. c. Pro mercede non poſſunt recipere curioſa &c. 2. a. An expediat eis magis viuere de mercede laboris ſpiritualis, quàm corporalis. Ibid.

Laboritio qualiter Fratres Min. vitæ neceſſaria acquirere queant. 1. 109. 1. b. 110. 1. a. 115. 2. a. 128. 2. a.

Lachrymæ.

A Lachrymis non abſtinuit S. Franc. toto tempore vitæ. 2. 6. 2. c. Iis purgatur interior oculus mentis. 2. 7. 1. a.

Laicus.

Laici FF. Ord. Min. quid pro Diuino officio recitare debeant ex 1. & 2. Reg. 1. 20. 1. b. c. 86. 1. b. 123. 1. b.

Laici primi eiuſdem Ord. qualiter ordinati. 1. 38. 2. a. Et eis conceſſa prædicatio Verbi Dei. 2. a. & ſeqq. 2. 64. 2. b. c.

Laici eiuſdem Ord. an poſſint eſſe Miniſtri Prou. 1. 97. 2. a. 124. 2. c. Prætendentes votum actiuum & paſſiuum ad Prouincialatum qualiter repulſam paſſi in quodam Capit. Generali. 1. 97. 2. b. Quando & cur inhabilitati ad Prælaturas Ordinis. 2. 201. 1. c.

Laicis prohibetur in Reg. litteras diſcere. 1. 104. 2. b.

Lapis.

Lapis quadrangularis Ordini Min. quis aſſignatus ſuper lapidem angularem Chriſtum. 2. 38. 1. a. 2. a.

Laſciuia.

Laſciuiæ dominium, dum naſceretur Franc. 1. 4. 1. c.

Quot laſciuos conuerterit S. Bernardinus. 2. 167. 1. b. Vide V. Libido.

Latria.

Latria duplex. 2. 150. 1. b. Quâ latriâ Sanguis Chriſti à Corpore ſeparatus adorandus. 1. c.

Latro.

Latrones per S. Bernardinum conuerſi. 2. 167. 1. c.

F. Laurentius.

Legatus Innoc. IV. ad vniendos Græcos cum Latinis quid effecerit. 2. 119. 1. a.

Legatum.

Legata quæ, & qualiter poſſint à FF. Min. acceptari. 1. 116. 1. a. Illorum executio per quos debeat promoueri. Ibid. Legata perpetua caſſata ſub F. Franc. de Angelis. 2. 246. 1. a. Vide V. Teſtamentum.

Legatus.

Legati Apoſtolici cur toties vſi operâ FF. Min. 2. 48. 1. b.

Ab eorum iuriſdictione FF. illi exempti per Summos Pontifices. 1. c.

Leo X.

Sub eo introducta reformatio generalis Ordinis. 2. 236. 1. a. Declarat ſucceſſionem legitimam & continuatam Ord. in FF. Regulam obſeruantibus à tempore S. Franc. remanſiſſe vſque ad an. 1517. 1. b. Quâ intentione & quorum rogatu ediderit Bullam vnionis. 2. 237. 1. a. Quæ ordinârit ad reſtituendum corpus Ordinis, in ſuam integritatem. 1. b. & ſeqq. Quid ordinâret circa FF. Conuentuales, eorumque Magiſtros Generales, & Prouinciales. 2. 239. 1. a. & ſeqq.

F. Leo S. Franc. Socius.

Iubet ei Franc. lauare &c. menſam lapideam, in qua ſibi Chriſtus apparuerat. 1. 62. 2. b. Videt S. Franc. pulcherrimis lilijs & roſis in monte circumdatum. 1. 153. 1. c. 2. c. Fuit S. P. Secretarius. 1. 154. 1. a. Eius perfectio & ſanctitas. 2. 194. 1. a.

F. Leonardus de Giffonibus.

Eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 220. 1. a. Fauet Obſeruantiæ Regulari. 1. b. Cur à Generalatu depoſitus ab Vrbano VI. 1. c. 222. 1. b.

Leproſus.

Leproſos Franciſcus horret. 1. 11. 2. a. 12. 1. c. Leproſum oſculatur. 1. 12. 1. a. Eorum plagas oſculatur. 1. b. Franc. erga eoſdem affectus. 2. 167. 2. c. Permittit in 1. Regula pro eis quærere Eleemoſynas. 1. 24. 1. b. 2. 167. 2. c. In eadem commendat cum eiſdem conuerſari. 1. 24. 1. c. Leproſus, cui S. Franc. ſeruierat, eidem apparens quæ conſolatoria de ſe, ſuoque Ordine dixerit. 2. 168. 2. b.

Lex.

Legibus duabus incompoſſibiliter concurrentibus, quæ præferenda. 1. 109. 2. a.

Legis anima quæ dicatur. 2. 174. 2. c.

Liber.

Libros neceſſarios ad Diuinum Officium ex 1. Reg. poſſunt habere FF. Min. 1. 20. 1. c.

Libido.

Libidinis inimicus Smaragdus. 1. 54. 1. b.

Libidinis incentiua FF. Min. prohibita. 1. 156. 1. a. & ſeqq.

Lis, Litigare.

Litibus aſſiſtere FF. Min. prohibitum. 1. 117. 2. a. Ab omni litigio Chriſtus Apoſtolos ſeparat. 2. 22. 1. c.

Lithuania.

In Lithuania quos fructus fecerint FF. Min. 2. 114. 1. c. 2. a. Lithuani ignem pro Deo colebant. 2. a. Lithuaniæ primus Epiſcopus ex Ordine Min. quis. 2. b.

Littera.

Littera, ſeu litteralis ſenſus triplex. 1. 70. 1. b. c. Ad litteram qualiter ſeruanda Regula S. Franc. 1. c. 2. a. Littera Regulæ, vt probetur ſincera, quibus baſibus niti debeat. 1. 71. 1. c. & ſeqq. Quod litteræ Regulæ contrariatur abijciendum. 1. 118. 2. c.

Litteras addiſcere quibus prohibeatur in Regula FF.

Min. 1. 104. 2. b. 2. 161. 1. a. *Quid litterarum nomine intelligatur.* 1. 104. 2. c.

Qui & quas litteras petere in curia Rom. ſuis FF. *prohibuerit* S. Franc. *in Teſtamento.* 1. 112. 2. c. 113. 1. a. 2. 170. 1. c. 183. 1. a. b. c. 184. 1. a. & ſeqq. *Ipſius tempore qua emanârint.* 2. 183. 1. c. *Litteras Rom. ad aliquod ius proprium conſeruandum an aliquando requiſierit Ordo Min.* 2. 185. 2. c. *Littera à S. Sede conceſſa FF. Min. fuerunt obedientia, & ſubiectionis.* 2. 186. 1. a.

Loculus.

Loculos qualiter Iudas habuerit. 1. 115. 2. a. 137. 2. b. *An & qualiter Chriſtus, & Apoſtoli.* 1. 134. 2. a. 137. 2. a. 138. 1. b. c. 139. 2. b. c. 2. 22. 1. b. & ſeqq. 28. 1. b. c. *Loculi illi ad quid deſeruierint.* 1. 137. 2. c.

Ex his quæ quæſtiones ortæ contra altiſſimam paupertatem FF. Min. 1. 134. 2. c.

In loculos illos Chriſtum & Apoſtolos vſum iuris habuiſſe qualiter docuerit Ioannes XXII. 1. 138. 2. c.

F. Lucidus Socius S. Franc.

Eius ſolitudo & abſtractio. 2. 194. 1. a.

Lucifer.

An ambierit æqualitatem omnimodam Dei. 2. 35. 2. a. *Eius ſedes aſſignata* S. Franc. 2. 3. 2. c.

S. Ludouicus.

Gallorum Rex Regi Tartarorum Sartach congratulatur de ſua conuerſione. 2. 111. 2. c.

Ludouicus Bauarus Imp.

Ad eum fugit F. Michaël Ceſenas cum alijs. 2. 25. 2. b. *Afflixit Eccleſiam, voluitque F. Petrum Corbarium in S. Sedem intrudere.* 2. 26. 1. a.

F. Ludouicus de Foſſembruno.

Cum F. Raphaële &c. redit ad Obſeruantes, tranſit ad Conuentuales, & reſumit Congregationem Capucinorum. 2. 245. 1. b.

F. Ludouicus Venetus.

A Clem. VI. inſtitutus Ordinis Vicarius eligitur in Miniſtrum Generalem. 2. 220. 1. c. *Sub eo quæ acta, & qualiter ſaueriit Obſeruantiæ.* 2. 221. 1. a. *Fit Cardinalis.* 1. b.

Lugdunenſe Concilium.

In eo ſub Greg. X. vnitur Eccleſia Græca cum Latina operâ FF. Min. 2. 119. 2. b. *Quo die illa vnio facta ſit.* 2. 120. 1. a.

Lutherani.

Lutherani in quot ſectas diuiſi. 2. 126. 1. c. *Contra eos qualiter dimicârint FF. Min.* 1. c. & ſeqq. *Contra eos quid ordinatum ſub F. Paulo de Soncinno.* 2. 242. 1. c.

Luxus.

Luxus caſtitati contrarius. 1. 104. 1. c. *Luxus abiectionem promouit S. Bernardinus.* 2. 167. 1. b.

M.

Magiſter.

M*Agiſtri nomen prohibetur* FF. *Minoribus in 6. Capit. Gener.* 2. 198. 1. b.

Quatuor Magiſtri Regulæ expoſitores qui. 1. 71. 2. b.

Mahumet.

Eſt beſtia horribilis *prædicta à Sybilla Erythræa.* 1. 7. 2. a. *Eius regnum quamdiu duraturum.* Ibid. *Comparatur beſtiæ cum tribus cornibus.* 2. 109. 2. c.

Mahumetanos accedendi pro ſe, & ſuis, obtinet S. Franc. *licentiam à Papa.* 1. 40. 1. a. *Contra eos* S. Franc. *ſuos direxit.* 2. 109. 2. c.

Maledicere.

Maledicendi poteſtas qualiter conceſſa à Deo Patriarchis &c. 2. 175. 1. c.

Mandatum.

Mandatorum Dei obſeruantia via ad ſalutem. 1. 73. 2. b. & ſeqq.

Manichæi.

Eorum reliquiæ infeſtârunt diuerſas regiones, dum naſceretur S. Franc. 1. 4. 1. b.

Manipulus.

Manipuli laborum an ſemper eodem tempore &c. *colligantur.* 2. 111. 1. a.

Manipuli meſſis reportati à S. Franc. *eiuſque filijs ex vniuerſo orbe.* 2. 109. 1. a. & ſeqq. *Manipuli à* S. Franc. *reportati apud Soldanum Babyloniæ.* 2. 110. 1. b. & ſeqq.

Manipuli Sociorum S. Franc. *& aliorum miſſorum à Greg. IX. ad vniuerſos infideles.* 2. 111. 1. c. & ſeqq.

Manſuetudo.

Commendatur FF. Min. à S. Franc. 1. 26. 1. b. 87. 1. c. 2. a.

Mantellus.

Mantellis vti poſſunt FF. Min. ſine diſpenſatione. 1. 83. 2. b. 108. 2. b. *Quàm inutiles diſputationes de ijs, & qui primò diſputare cœperint.* 1. 83. 2. c. 119. 1. b. *Iis vſi fuerunt* S. Franc. *& primi* Fratres. 1. 122. 2. b. *De ijs cur Regula non faciat mentionem.* Ibid. *Eorum diuerſus vſus apud antiquos Fratres.* Ibid.

F. Marcus à Viterbio.

Eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 217. 1. c. *Sedat tumultus Italiæ legatus Apoſtolicus, & creatur Cardinalis.* 2. 218. 1. a. *Eius zelus.* Ibid.

B. V. Maria.

B. V. Maria ſupplicat filio irato præſentans ei SS. Franc. *& Domin.* 1. 4. 1. c. 2. 151. 1. a. *Singularis mater Ordinis Min.* 2. 40. 2. c. 41. 1. a. *In Eccleſia S. Mariæ Angelorum Ordinis Min. iacta fundamenta.* 2. 151. 1. a. 2. a. *Ad eius honorem promouendum Ordo Min. electus.* 1. a. *Amor* S. Franc. *erga eandem.* 2. 150. 2. c. *Monet filios ſuos vt eidem omnes excellentias poſſibiles attribuant.* 2. 151. 1. b. *Eius cultum &c. promouit S. Bonauent.* 2. 155. 1. c. 2. a.

B. Mariæ paupertas quæ. 1. 24. 1. c.

Eius ſingularis præuentio ante approbationem 2. Regulæ Min. per conceſſionem indulg. Portiunc. 1. 45. 2. b. c. *Vide V.* Annuntiatio. *V.* Conceptio. *V.* Corona. *V.* Deſponſatio. *V.* Deuotio &c.

S. Maria Magdalena.

Lauit pedes lutoſos Chriſti. 1. 87. 2. b. *Et miniſtrauit de ſuis facultatibus.* 1. 90. 2. c.

Maroc-

Marochium.

Marochium cogitat S. Franc. *ſed infirmitate impeditur.* 1. 40. 1. a. 2. 113. 1. b. *Mittit eò B. Berardum cum Socijs.* 1. 41. 1. b. 2. 113. 1. c. *Iiſdem martyrio affectis qualiter Rex eiuſque regnum à Deo afflictum, & quo fructu fidei catholicæ.* 1. c. 2. a.
Primi Marochitarum Epiſcopi ex Ordine Minorum. 2. b.

Maronitæ.

Ad fidem Cath. reducti, & à quibus. 2. 122. 1. c.

S. Martinus.

S. Martini ieiunium olim apud Chriſtianos quod. 1. 86. 2. a.

Martinus V.

Promouet ad Generalatum F. Antonium de Maſſa. 2. 224. 1. c. *Indicit* 1. *Capit Generaliſſimum.* 2. 225. 1. a.

F. Martinus à S. Georgio.

Eligitur in Miniſtrum Generalem. 2. 221. 1. c.

Martyr, Martyrium.

Martyrum primorum Ord. Min. ſanguis quos fructus fecerit in Marochio. 2. 113. 1. c. *Primi Martyres eiuſdem in Indijs Orientalibus.* 2. 116. 1. b. *Apud Iapones qui.* 2. 117. 1. a. *Alij Martyres apud eoſdem.* 1. c.
Martyres quot ex Ordine Min. 2. 123. 2. a. *Quot ex hiſtorijs authenticis.* 2. 164. 2. a.
Martyrio comparatur caſtitas. 1. 155. 2. a. *Item paupertas à SS. Franc. & Bernardo.* 1. 126. 1. c. 127. 1. a. *Martyrium ſubire paratus debet eſſe F. Min.* 2. 41. 2. c. & ſeqq. 123. 2. a.

F. Maſſæus Socius S. Franc.

Comitatur S. Franc. *Romam accedentem Summum Pontif.* 1. 39. 2. c. *Eum qualiter* S. Franc. *in ſublime ad plures cubitus eiaculatus ſit.* 1. 142. 2. a. *Eius perfectio, ſanctitas, & deuotum eloquium.* 2. 194. 1. a.

Matrimonium.

Matrimonio conſummato ligati an poſſint recipi in Ordine Min. 1. 77. 2. a. b. *Cur hoc ſtatuerit* S. Franc. 2. c.
Matrimonij vincula ſoluere volunt coniugati ad prædicationem S. Franc. 2. 157. 2. b. c.

D. Matthæus.

Card. Ord. Protectoris litteræ ad Epiſcopum Monaſterienſem ſuper conſtitutione Syndicorum Ordinis Min. 2. 94. 1. a. & ſeqq.

F. Matthæus de Aquaſparta.

Fit Miniſter Gener. 2. 208. 1. c. *Creatus Cardinalis tepidè Ordinem regit.* Ibid. *Hinc relaxationes contra paupertatem.* 2. 209. 1. a. *Opponunt ſe zelatores, & multa patiuntur.* 1. b. *Indicit Capit. Gener. & Zelat Regulæ obſeruantiam.* Ibid.

F. Matthæus de Baſſo.

Quis fuerit, & qualiter initium dederit Congregationi Capucinorum. 1. 120. 2. c. 2. 244. 1. c. *Impetrat à Clem. VII. licentiam portandi Caputium acuminatum &c.* Ibid. *Reuocatâ licentiâ redit ad Obſeruantes, & apud eoſdem moritur.* 2. 245. 1. b.

Matthæus de Plis.

Eius liber contra Ordinem Min. condemnatur à parlamento Galliæ. 2. 37. 2. a. b.

Maufredus Vercellenſis.

Quæ falſa docuerit, & qualiter conuictus à S. Bernardino. 2. 140. 2. c. *Eius ſectatores cur S. viro aduerſati.* 2. 141. 1. a.

Mauri.

Maurorum Rex conuertitur per FF. Min. 2. 113. 2. c. *Concedit eis palatium ſuum ad ædificandum Conuentum.* Ibid.

Mendicantium Ordines.

Ad quid præcipuè inſtituti. 1. 14. 2. b. *Eorum ſtatum impugnauit Giraldus de Abbatis Villa.* 2. 19. 1. b. *Vide V.* Ordo *V.* Religio.

Mendicare, Mendicatio.

Mendicauit Chriſtus in triduo quo fuit perditus. 1. 95. 1. b.
Mendicatio FF. Min. an ſit mera mendicatio. 1. 93. 1. c. *Eſt vnus ex modis quibus vita neceſſaria acquirunt.* 1. 109. 1. b. 110. 1. a. 115. 2. a. 128. 2. a. *Ad oſtiariam an obligentur.* 1. 124. 2. b. *Cur eam commendet* S. Franc. 2. b. 156. 2. b.
Mendicationem FF. Minorum & Prædic. meritoriam &c. decidit Alex. IV. 2. 18. 1. b. 20. 2. c. *Eam impugnarunt Doctores quidam Pariſienſes.* 2. 18. 1. b. 19. 1. a. *Et Rich. Rudolphi.* 2. 29. 2. a. & ſeqq.

Menſa.

Menſa lapidea in qua Chriſtus Franc. *apparuit quo honore habita.* 1. 62. 2. b.
Menſa cæleſtis Regis, quæ. 1. 63. 1. a.

Meritum.

Meritum Chriſti in ſanguinis effuſione qualiter attendendum, & an terminatum eius morte. 2. 146. 2. b. c.

Meſſis.

Meſſis ex Dei verbo proueniens duplex. 2. 72. 2. a. b.
Meſſis vberrima S. Franc. *& filiorum manipuli ex toto orbe.* 2. 109. 1. a. & ſeqq.

Meum.

Meum *& tuum qualiter & cur intrârit in mundum.* 1. 127. 2. c. *Illud qualiter habuerint Chriſtus & Apoſtoli, & habeant modò Religioſi.* 1. 137. 1. b.

Mexico.

Primus Archiep. Mexicanus quis, & quæ ibi mirabilia fecerint FF. Min. 2. 115. 1. b. & ſeqq.

S. Michaël.

A S. Franciſco *ſui Ordinis ſingularis patronus agnitus eſt.* 1. 45. 1. b. *In eius honorem ſacellum extructum in monte, in quo S. P. Regulam à Chriſto accepit.* Ibid.

F. Michaël Ceſenas.

Abſens eligitur in Gener. Miniſtrum. 2. 214. 1. b. *Multa ſanctè ſtatuit Aſſiſij.* Ibid. *Opponit ſe Ioanni XXII.* 2. 21. 1. c. *Nimio Zelo* Ordinem *defendit contra eundem.* 2. 214. 1. c. *Admonetur à quibuſdam Cardinalibus, vt maturè deliberet ſuper propoſitione Ioannis XXII.* 2. 23. 1. c. *Reeligitur in Miniſtrum Generalem contra mentem Ioannis.* 2. 25. 2. b. *Malè tractatus ab eodem fugit ad Ludouicum Bauarum.* Ibid. *Proteruè contra Pontificem procedit* &c. 2. 25. 2. b. & ſeqq. *Deponitur à Generalatu.* &c. 2. c. *Eius criminationes condem-*

Digitized by Google

nata à Patribus in Comitijs Generalibus. 2. 26.1. c. 2. a.
An Fratricellis, aut ſimilibus ſectis manus aut initia dederit.2.26.2. c.

Miles, Militia.

Militi egeno nobili Franc. ſua dat veſtimenta. 1.11. 2. b.
Militia Chriſti quomodo inchoanda.2. c.
Militia Franciſcana qua arma. 1.152.2. a.

Miniſterium.

Miniſterij meri iure qualiter dicatur aliquid habe-ri.1.136.1. a.
Miniſterijs aliquibus legitimè addictis FF. Minoribus qua permittantur.1.109.2. a.

FF. Minores.

FF. Minores cur ſic dicti.1.75.1. a. Minorum nomen ijs quando authenticè impoſitum. 1. 38. 2. a. Perfectum F. Minorem depingit S. Franc. ex dotibus primorum ſuorum Sociorum.2.194.1. a. Veri FF. Minores qui.2.262.1. b. 263.1. c. Qui primogeniti S. Franc. 2. 264. 1. a. Eos diu ante natiuitatem S. Franc. qui voluerit quidam Abbas excipi, dum eò venirent. 1. 10.1.a. Habent tres proprietates vita Apoſtolica.1.59.2. b. & ſeqq. Eorum vita finis quis. 1.61.1. a. Forma & officium eorum vita quod. 1. a. b. Primorum FF. Min. vita qualis.2.170.1.b. Qui deſignentur per Patriarcham Iacob 1.146.1. a. Primorum FF. Min. quantus feruor.2.7.1. a.
Obedire Summo Pontifici vnde & qualiter teneantur. 1.38.1 b. 75.1. c. 107.2. a. b. Inter eius manus emittunt ſolemniter vota primi FF. Minores. 1. 38.1. b.
Obedire Generali, & alijs Prelatis qualiter teneantur. 1.75.2. c. 76.1. a. 2. a. Vide V. Obedientia. V. Papa.
Ad Ordinem alium an liceat eis tranſire.1.81.2.a. & ſeqq.
Prædicandi officium ijs ab initio qualiter impoſitum. 1. 38.2. b. c. An ijs liberum à prædicatione abſtinere. 1.14.1.b.& ſeqq. Subeunt locum 72. diſcipulorum.1. 15.1. a. Eos ſingulariter protegit Deus.1. b.c. Prouidit ſemper de neceſſarijs, & cur.2. a. & ſeqq. Eorum contractus cum mundo. 2. c. 16.1. a. Eos legitimè ad prædicandum miſſos recuſantes qualiter peccent.1.67.2.a. Vide V. Prædicare.

FF. Minorum Ordo.

Ordinis Minorum elogia.1.4.2. a. & ſeqq.2.9.1.c. & ſeqq. Inſtitutionis eius congruentia. 1.53. 2. a. & ſeqq. Eius dignitas, excellentia, & obligatio.2.10. 2. c. & ſeqq. Originis eius ſublimitas præ alijs. 2. 40.1. c. & ſeqq. Qui ordinetur ad Deum, ad ſe, & ad proximum.2.10.1. b. & ſeqq. Eius tres occupationes. 1. 24. 1. b. 38. 2. b. Eius duodecim fundamenta quæ, & quibus comparata, Vide V. Fundamentum.
Stabit contra Antichriſtum. 1. 4.2. a. Oppoſuit ſe ab initio Mahumetanis.1.7.2. a. & ſeqq. Et opponet vſque ad finem mundi. 1.8.2. b. Antiquiſſima traditio de hoc.2.c. Et prophetia Abbatis Ioachim.1. 9. 1. a. & ſeqq. Hereditauit omnes promiſſiones à Chriſto Apoſtolis factas. 1. 62. 1. c.& ſeqq. Tria priuilegia eidem à Chriſto data.2. b. An quandoque conſenſerit in aliquas generales diſpenſationes circa præcepta Regulæ. 1.110.1. c. 2. 233.1. a. Eius tres plagæ.1.118.1. b. & ſeqq. Eius tres radij illuminantes vniuerſum orbem. 2.9.2. a. Eius feruor viuente S. Franc. 2. 193.1.c. Seraphicus vnde dictus, & qualiter ei competant 7. proprietates Seraphinorum Iſa.6.2.11.2. b. & ſeqq.
Eius multiplicatio per vniuerſas Europæ plagas. 1. 40. 1. b. c. Et in 2. Capitulo gener. quæ.2. c. Qui auctus à prima ſua inſtitutione.2.9.1. c.
Minorum Ordo ſpecialis ſoboles Eccleſiæ Ro. ob quos titulos. 2.39.1. c. & ſeqq. Eius obligatio reciproca ad eandem.2.43.1. a. b. Qui nil ſibi acquirat, ſed totum Eccleſiæ.2.42.2. a. b. Vide V. Eccleſia. V. Paupertas.
Eiuſdem curioſitas & ſolicitudo circa Diuina Officia. 2.157.1. a. Vide V. Officium Diuinum.
Qualiter impetitus à quibuſdam Doctoribus Pariſ. 2. 17.2. c. & ſeqq.
Eius conſternatio ob editam à Ioan. XXII. Extrau. Ad Conditorem Canonum. 2. 24. 2. b. & ſeqq.
Eius calamitas per FF. Spirituales dictos. 2. 26. 2. a. Item per Fratricellos &c. 2. c. & ſeqq. Qualiter ſe habuerit ſub F. Elia. 2. 202. 1. c. & ſeqq. Quid paſſus ob ſchiſma à morte Benedicti XI. 2. 222.1. a.
Inter Ordines Min. & Prædici coniunctio. 2.17.2. c. Vterque approbatus à Conc. Later. ſub Innoc. III. 1.39.1. c. Ad eos non ſe extendit caſſatio Ordinum Mendicantium facta à Greg. X. Ibid. Quibus laudibus eos extulerit Alex. IV. contra aduerſarios. 2. 19.2. c. Eorum profeſſores qualiter definierit eſſe in ſtatu ſaluandorum. 2.20.2. c. Contra quos hæreticos primò directi.2.123.2. c.
Inter eos quanta diſſentiones orta, & cur.2.21.1. c.& ſeqq. Qualiter pacificati per reſponſionem F. Vbertini de Caſſali. 2.22.1. a. & ſeqq. Nouæ, & acerbiores diſſentiones qui orta.2. c. & ſeqq. Vide V. Ieſu nomen. V. Sanguis.
De Ordine Minorum inſtituto quas gratias Deo referant Angeli, & Sancti in cælis. 2. 168. 2. c. Pro eiuſdem conſeruatione indies Chriſtum precantur Apoſtoli. Ibid.

Miramolinus.

Miramolini regnum meditatur S. Franc. 1.7.2. c. In illo fuerunt primitiæ martyrum Ordinis Min. 1. 8. 1. b.
Miramolinum obſecrat Honorius Papa, vt conuerſos ſinat more Chriſtiano viuere. 1. c.

Miſer, Miſericordia.

Miſeris vniuerſis ab initio Ordo Min. aſſitit. 1. 168. 1. a. In hoc ſe ſpecialiter exercent FF. Min. Belgæ.1. b.
Miſericordiæ opera ſignificantur per alas duorum Seraphinorum.2.12.2. b. Ab ijs S. Franc. vitam ſuam Seraphicam inchoauit.2.171.1. c.
Miſericordiam circa FF. peccantes exhibere debent Miniſtri Prouinciales.1.97.2. c.

Miſſa.

Miſſæ Sacrificium quàm virtuosè ab aſſiſtentibus offeratur. 2.139.1. a. Illud audientes in Eccleſijs, & Orato-

Digitized by Google

Oratorijs FF. Min. ſatiſfaciunt precepto Eccleſiæ. 2.61.2. c. *In eo quæ obſeruanda ex decreto Trident.* 2.93.2. b.

Miſſas celebrare ſecundùm ordinem S.R. Eccleſiæ tenentur FF. Minores. 1.123.1. b. *Quâ intentione eas dicendas moneat* S.Franc. 2.135. 1. b. c. *Cur rogârit vt vna tantùm in die celebraretur.* 2.138.2. b. & ſeqq. *Antiqua praxis Regulàrium circa hoc.* Ibid. *Multiplicationi earum an fuerit contrarius.* 2. c.

Miſſarum onera &c. cur ab initio apud FF. Minores Recollectos abrogata. 1. 93. 2. b. *Miſſa perpetua regulata in Capit. Aſſiſienſi.* 2.246.1. a.

Miſſæ ſolemnis ritus & ceremoniæ ab initio Ordinis, & ijs quî ſe conformârit Eccleſia. 2.136.1. a.

Miſſale.

Miſſalis correctio prouenit ab Ordine Min. 2.60.2. b. 136.1. b.

Ad Miſſale reformatum obligantur FF. Minores. 1. 123.1. c.

Miſſio.

Miſſio Diuina quæ, & quotuplex. 1.3.1. a. *Signa Miſſionis extraordinariæ.* 1.2. 1. c. & ſeqq. 3.1. b.

Miſſio extraordinaria S. Franc. *eiuſq; filiorum comparatur laſpidi.* 1.1.1.a.& ſeqq. *Quî demonſtretur.* 1. 2.1.c. & ſeqq. *Prænuntiata in Apoc.* 1. 5.1. a.& ſeqq. *Et per Sybillam Erithræam.* 1.7.1. a.& ſeqq. *Et per Abbatem Ioachim.* 1.9.1. a. & ſeqq. *Illius mirabiles diſpoſitiones & præuentiones.* 1. 11. 1. a. & ſeqq. *Eius agnitio & approbatio ab Eccleſia.* 1.13.1. a. & ſeqq. *Illius* 4. *effectus.* 1.14.1. a. & ſeqq. *Iuſſu Summi Pontif. quando & quî executioni demandata.* 1.38.1. c. & ſeqq.

Miſſio eorum ad omnes partes fidelium ex 1. *Capit. Gener.* 2. 194.1. b. *Et ex* 2. *Capit. Gener. in vniuerſum mundum.* 2.109.1. a. & ſeqq. 195.1.a. *Miſſio ad infideles quî eis concredita.* 1.60.2. c. 106. 1. c. & ſeqq. *Qualiter miſſi ad vniuerſos infideles à Greg. IX.* 2.111.1. b. c. *Hæc miſſio qualiter ceſſârit, & ſit reincepta.* 2. a. *Miſſiones in Aſia quot modo FF. Minores habeant.* 2.113.1.a. *Quot in Africa.* 2.114.1. b.

Miſſio eorum quàm conformis miſſioni Apoſtolorum. 1.67.2. c. 68.1. a. 107.1. c. 2.49.2. c.

Miſſionarius.

Miſſionarijs FF. Minorum quæ permittantur. 1.109. 2. a. *An eis conceſſum baptizare.* 2.57.2. b.

Miſſionariorum Prouinciarum Belgij labor & fructus. 2.165.2. c. & ſeqq.

Monachus.

Sub Monachis regulariter viuentibus qui comprehendantur. 1.53. 2. b. *Ex inſtitutione ſua ſubijciuntur Epiſcopis.* 1. 66.1. c. *Quî pertineant ad Eccleſiaſticam Hierarchiam.* 1.65.2. a.

Monacha, Monialis.

Monacharum nomine quæ intelligantur in Regula S. Franc. 1.125.2. b. *Quarum monaſteria ingredi prohibuerit* S.Franc. *ſuis* FF. 1.116.2. c. *Et cur.* 1.106. 1. a. 154.1. c. 2.a. 157.1.a. *Quis ingreſſus prohibitus.* 1.106.1.a. *Monaſterij nomine quid intelligendum.* 1.116.2. c. 125.2. b. *Ad illum ingreſſum quæ licentia Sedis Apoſt. requiratur.* 1.106.1. b. 125.2. c.

De Monialium Viſitatione quid ordinatum in Capit. Generali Valliſol. 2.252.1.b. *Vide V.* Clariſſa.

Monarchicus.

Monarchicum regimen durabile. 1.98.2. a. *Eius pulchritudo.* Ibid.

Monarchicus ſtatus qualiter competat Ordini Min. 1.98.1. b. 2.189.1. c. & ſeqq. *Quî manſerit vſque modò interruptus.* 2.190.1. c.

Monere.

Monere ſubditos quid ſit, & qualiter ad id teneantur Superiores Ordinis Min. 1.102.1. a. & ſeqq.

Mons Palumbæ.

Montis Palumbæ deſcriptio; & qualiter eum aſcenderit Franc. *ſcripturus* 2. *Regulam.* 1.44.2. b. 45. 1. b. c. *In eo confundit Chriſtus F. Eliam & alios contra eandem conſpirantes.* 1.55.2. b. 70.1. a.

Mons Pietatis.

Montes Pietatis à quo primò inſtituti, & qualiter per mundum dilatati. 2.167. 2. a. *Eorum primæ inſtitutionis ſinceritas, & an eadem adhuc perſeueret.* Ibid.

Morauia.

In ea quos fructus fecerit B. Ioannes Capiſtr. 2.125.2. c. 126.1. a.

F. Moricus S. Franc. Socius.

Eius auſteritas, & abſtinentia. 2.194.1. a.

Mors.

Mors quàm ſecura vero obedienti, præcipuè F. Minori. 1.152.1. a. *Eius fugam qualiter laudârit Giraldus de Abbatis Villa.* 2.19.1. b.

Moyſes.

Ad Ægyptum qualiter miſſus. 2.14. 2. a. *Ei ſimilis* S.Franc. *ſcribens* 2. *Regulam.* 1.44.2. c. 45.2. a.

Mulier.

Mulieres ſequentes Chriſtum an cenſendæ eius diſcipulæ. 1.60.2.b. *Quî prouiderint neceſſitatibus Chriſti, & Apoſtolorum.* 1.90.2. c. 91.1. a. *Ab eis quanta fuerit abſtractio diſcipulorum Chriſti.* 1.106.2. b. *Longa cum eis colloquia damnant SS. Patres.* 1. 158. 1. b. *Earum prauitas & dolus in colloquijs.* 1. c. 2. a.

Mulierum ſuſpecta conſortia &c. FF. *Minoribus interdicta.* 1.105.2.b. & ſeqq. 125.2. b. *Earum conſortium quod eiſdem fugiendum.* 1.26. 1. c. 157.1. c. 2. a. *Quod earum conſortium eis licitum.* 2. c. *Eas recipere ad obedientiam prohibet ſuis* S.Franc. 1.27. 1. a. 158.2. b. c. *Breuis inſtructio, qualiter F. Minor debeat conuerſari cum mulieribus.* 1.159.1. a.

Mundus.

Mundus quibus partibus diuidatur. 2.109. 2. a. *Ei* FF. *Minores cur dati.* 1.157.2. c. 2.3. 2. c. 5.1. b. c. 9.1. b. c.

Mundi conuerſio pertinet ad Apoſtolos, & ad FF. *Minores.* 1.59. 2. b. & ſeqq. *Quibus armis eum vicerint.* 1.141.2. b. & ſeqq. *Quî illuminatus per* FF. *Minores.* 2.9.2. a. 13.1. c. & ſeqq. *Quî eum penetrârint, & debeant penetrare.* 2.13.1. a.b. 49.2. b.c.

Mundi contractus cum FF. *Minoribus, & quàm fidelis in eodem ſeruando.* 1.15.2. c. 16.1. a. 2. a.

Mundi ſapientia vitanda FF. *Minoribus ex* 1. *Regula, & eum relinquentes quid facere debeant.* 1.29.1. c. 32.1. b.

Mundo quem terrorem incutiat paupertas. 1. 127. 1. b.

Digitized by Google

Mutuum.

Mutuum contrahere prohibetur FF. *Minoribus.* 1. 115. 2. c.

Myrrha.

Myrrha prima quæ, & eâ quid ſignificetur. 2. 8. 2. a. b.

N.

Nazaræus.

Nazaræis comparantur FF. *Minores.* 1. 154. c. & ſeqq.

Neceſſitas.

Neceſſitates ineuitabiles FF. *Minoribus quæ.* 1. 90. 1. a. *Neceſſitatibus eorũ qualiter prouideat Regula.* 1. 109. 1. b. & ſeqq. *Ob eas nullatenus cenſendi ſe committere diſcrimini vitæ.* 1. 128. 2. a. *Neceſſitas ob quam non teneantur ieiunare qui menſuranda.* 1. 109. 1. a. *In extrema vel graui neceſſitate vitæ conſeruandæ an ſine diſpenſatione poſſint vti pecuniâ.* 1. c. 2. a. *Sub neceſſitatibus infirmorum* &c. *quæ intelligantur.* 1. 117. 1. c. *Neceſſitates ob quas liceat habere prouiſiones in futurum qualiter iudicandæ.* 1. 117. 2. b. *Pro quibus neceſſitatibus poſſint donata à Nouitijs ante profeſſionem recipere.* 1. 128. 1. c.

Pro eorum neceſſitatibus oblata qualiter pertineant ad Eccleſiam Rom. 2. 55. 2. b.

Nicæa.

Nicæam veniunt FF. *Minores, & qui ibidem excepti.* 2. 118. 1. c.

Nicolaus III.

Demonſtrat Regulam FF. *Minorum eſſe iuris Diuini.* 1. 56. 2. b. & ſeqq.

Quo ſtudio, Zelo &c. *ediderit ſuam Declarationem in Regulam, & quibus eam ante promulgationem dederit examinandam.* 1. 114. 1. a. & ſeqq. *Vide V.* Declaratio. *V.* Gloſſa.

Conuocat præcipuos Patres, & coram ijs reſignat officium Protectoris ſuo nepoti. 2. 45. 2. b. c. 207. 1. a. b.

Nicolaus IV.

Conuocat Capit. Gener. FF. *Min. Reate, eiq; præſidet, ac coronat Carolum Siciliæ Regem cum Regina.* 2. 209. 1. c.

Nicolaus V.

Eius affectus ad Ordinem. 2. 227. 1. b. *Præſidet Romæ Capit. Gener.* FF. *Minorum.* Ibid.

Nicolaus de Baro.

Conſpirat contra Ordinem Minorum. 2. 17. 1. c. & ſeqq. *Sæpè admonitus ab Alex. IV. ad reſipiſcentiam, ab eodem, & à Ludouico Galliæ Rege condemnatur.* 2. 19. 2. b. c. *Reſipuit iuxta quoſdam, & in priſtinum honorem reſtitutus fuit.* 2. 20. 1. b.

F. Nicolaus de Lyra.

Vnde dictus Doctor Planus, Vtilis &c. *& quantum contulerit elucidationi S. Script.* 2. 161. 2. b. 163. 1. a.

Noë.

Quàm pulchrè comparetur ei S. Franc. *à S. Antonino.* 2. 158. 1. b.

Nouitius.

Nouitiorum receptio quanti momenti in Religionibus. 1. 77. 2. b.

Eos recipere ad Ordinem Min. quibus competat. 1. 76. 1. b. & ſeqq. 116. 2. b. *Eos recipiendi alijs Superioribus à* S. Franc. *quando data poteſtas.* 1. 40. 1. b. 2. 194. 1. b. *An hæc poteſtas poſſit à Miniſtris Prouincialibus alijs delegari.* 1. 76. 2. b. *Eos recipientes quid obſeruare debeant ex 1. Reg.* 1. 19. 1. b. *Eorum receptione vel non receptione qui poſſit peccari.* 1. 76. 2. c. *Huius receptionis conformitas ad S. Script.* 1. 77. 1. a.

Recipiendorum ad Ordinem Min. qualitates requiſitæ. 1. 77. 1. c. & ſeqq.

Nouitij in Ordine Min. quando & qui omnibus ſuis renuntiare debeant. 1. 78. 1. c. *Iis quando, & à quibus hoc intimari debeat.* 1. c. & ſeqq. *Eorum libertas in diſpoſitione de ſuis bonis.* 1. 79. 1. a. & ſeqq. *An poſſint omnia ſua amicis relinquere.* 2. a. *Iis paratis ad aliquid dandum Conuentui an poſſint* FF. *Minores ſuas neceſſitates exponere, & aliquid recipere.* 2. b. 117. 1. b. *Eorum anxietates conſcientiæ circa illam diſpoſitionem an poſſint FF. Minores quietare.* 1. 79. 2. b. *Pro petendo conſilio circa illam diſpoſitionem ad quos mittendi.* 1. 80. 1. a.

Eorum veſtitus qualis eſſe debeat. 1. 19. 1. c. 80. 1. b. & ſeqq. *An debeat eſſe diſtinctus à veſtitu Profeſſorum.* 1. 119. 2. b.

Ad profeſſionem qualiter & quando admittendi. 1. 80. 2. c. & ſeqq.

Nouitium vnum cur præterierit Angelus inſcribens ſingulorum cordibus &c. 2. 7. 1. c.

Nouitijs ſacerdotibus confeſſiones excipere quando prohibitum in Ordine Min. 2. 198. 1. b.

Nubes

Nubibus comparantur FF. Minores. 2. 13. 1. b.

Nudus, Nuditas.

Nudi olim qualiter in ſignum dati. 2. 13. 1. b.

Ad nuditatem operiendam homini veſtimenta conceſſa. 1. 121. 2. a.

Nudis pedibus incedere qualiter obligentur FF. Minores. 1. 84. 1. a. & ſeqq. 122. 2. a. *Eorum nuditas ad quid ordinata.* 1. 105. 2. a. 156. 1. b. 2. 6. 1. a. *Quæ nuditas eos dedeceat.* 1. 122. 1. c. & ſeqq.

De nuditate pedum quid diſpoſitum in Capit. Gener. Aſſiſienſi. 2. 246. 1. a.

O.

Obedientia.

Obedientia quid iuxta Climacum. 1. 143. 1. c. *Eam qualiter deſcripſerit* S. Franc. 1. 146. 2. c. & ſeqq. *Eius limites.* 1. 148. 1. a. *An eâ poſſit præcipi peccatum.* 1. 21. 1. c. *Eſt filia humilitatis.* 1. 104. 1. b. *Quanto melior ſit quàm victima.* 1. 144. 2. b. 145. 1. b. *Eius 7. qualitates ex D. Bernardo.* 1. 144. 2. c. 145. 1. a. *Eius vtilitas, & ſuauitas.* 1. 151. 1. a. *Eius inſignis Paraphraſis ex Iſa.* 1. 152. 2. b. *Eius præmia & ſingularis gloria.* 2. c.

Obedientiæ præcepta duplicia, & qualiter obligent. 2. 179. 2. a.

Obedientia alia perfectionis, alia neceſſitatis. 1. 144. 2. a. 147. 2. b. c. *Alia Charitatis.* 1. 148. 1. a. *Neceſſitatis eſt communis omnibus Religionibus.* 1. 144. 2. b. 147. 2. b. *Obedientia humilitatis quæ, & ad eam qui tenean-*

Digitized by Google

teneantur Superiores Ordinis Minorum. 1.148.2. c. 149.1. a.

Obedientia Religioſa votum qualiter exprimatur in Euang. 1.74.1. a. b.

Ex obedientia Monachus miſſus liberatur à periculo luxuriæ. 1.150.1. c.

Obedientia FF. Minorum quæ. 1.143.2. c. Cur comparetur Chryſolitho. 1. b. Eius fundamentum. 1. 102.2. c. In quo conſiſtat. 1.144.1. b. 145.1. c. Eius amplitudo quanta, & vnde. 1.102.2. c. 144.1. c. 150.2. c. Quî ſit tranſcẽdentalis. 1.144.2. b. Quàm eminenter participet qualitates deſcriptas à S. Bernardo. 1.145.1. a. Eius 4. proprietates in ſummo ex S. Bernardino. 1. b. & ſeqq. 149.1. c. Non arctatur obedientiâ neceſſitatis. 1.148.1. b. & ſeqq. Extenditur ad ea quæ ſunt heroicæ charitatis. 2. b.

An intrinſecos limites habeat. 1. 149. 1. b. Eius 1. limes extrinſecus, manifeſtum peccatum. 1. c. Quid ſi non ſit manifeſtum peccatum. 2. b. & ſeqq. Limes 2. manifeſtum eius periculum. 1.150.1. b. Limes 3. Contagium manifeſtum contra puritatem Euangelicæ perfectionis. 2. a. b.

Quo iure teneantur obedire Miniſtro Generali, & alijs Prælatis. 1.75.2. c. & ſeqq.

Obedientia eorum ad Summum Pontificem quæ. 1.38. 1. c. & ſeqq. 75. 1. b. c. Et Sede Vacante ad Eccleſiam. 1.150.2. c. Quanta, & quàm inſolubilis hæc obedientia. 2. 41. 1. b. & ſeqq. 43.1. b. 44.1. b. Eam reducit S. Bonau. ad ſupremam abnegationem. 2.42.1. b. In ea qualiter Protector eoſdem continere debeat. 2. 44.2. b. Hoc votum quàm inſolubile voluerint manere SS. Pontifices. 2.47.2. a. & ſeqq.

Obedientiæ FF. Minorum vtilitas & ſuauitas. 1. 151. 1. b. & ſeqq. Ab omnis mali incentiuo eſt præſeruatiua. 1.145. 2. b. Tota vita FF. Minorum eſt mera obedientia. 1.152.1. a. Eâ purgatur ſuperior portio animæ. 2. 6. 1. c. & ſeqq. Significatur per ſcalam Iacob. 1. 146.1. a. & ſeqq. Et per 1. proprietatem Seraphinorum. 2. 12. 1. b. c. 13. 1. a. b. Elogia eiuſdem. 1.151.2. c. 152. 1. a. Eius triumphus. 1.152.1. b. Phalanges huius triumphi deſcriptæ à S. Franc. 1. c. 2. a.

Obedientia manualis, à qua præſtanda Epiſcopis eximuntur FF. Minores, quæ. 1. 66. 2. a. Ab ea cur Greg. IX. eoſdem exemerit. 2.47. 2. c. Originalis bulla eam prohibens in Conuentu Brugenſi aſſeruatur. 2.48.1. a.

Obediens.

Verus obediens aſſimilatur Chriſto. 1. 151. 1. b. c. Comparatur Angelo. 1. 146.1. c. Deum in Superiore qualiter audiat. 2. a. Quî ſubleuetur à Deo. 1.151.2. a. Quæ ei à Deo promiſſiones factæ. 2. b. & ſeqq. Eius tranſitus & mors quàm ſecura. 1.146. 1. b. 152. 1. a. Et immunis à purgatorio. 1. 146. 1. b.

Veri obedientis figura propoſita à S. Franc. 1.147.1. b. Eiuſdem ſimilitudo. 1. c. 2. a.

Oblatio.

Oblatione liberali prouidetur neceſſitatibus FF. Minorum. 1.109.1. b. 110.1. a. 115.2. a. 128.2. a.

Oblationes pecuniariæ in Eccleſijs, &c. FF. Minoribus prohibitæ. 1.117.2. a. In primitijs à quibus admiſſæ ſub F. Matthæo Aquaſp. 2. 209. 1. a. Iis obuiauit F. Raymundus Gaufredi. 2.210.1. a.

Obligatio.

Obligationum ciuilium, vel quaſi ciuilium an FF. Minores capaces. 2.184.1. c. 2. a.

Obſeruantia Regularis.

Obſeruantiæ Regularis Familia in Ordine Min. quàm celebris. 1.98.2. c. Quando, & vbi primò cœpta illa Reformatio. 2. 216. 1. a. b. Eius progreſſus ſub F. Guil. Farinerio. 1. c. Et per F. Paulutium de Trincis. 1. c. 217.1. a. 2.191. a. b. Eidem qui fauerit F. Leonardus de Giffonibus. 2. 220. 1. b. Quæ incrementa ſumpſerit tempore ſchiſmatis poſt mortem Benedicti XI. 2.222.1. b. Quæ ſub F. Henrico Aſtenſi. 2.223.1. b. Item ſub F. Antonio de Pireto. 1. c. 224. 1. a. Eidem fauit F. Angelus Saluettus. 1. b. Eidem contrarius F. Antonius de Maſſa. 1. c. Obſeruantiæ Patres de mandato Martini V. veniunt ad Cap. Generaliſſimum & quæ ibid. acta pro ea. 2. 225.1. a. & ſeqq.

Obſeruantiam indigere F. Alberto Sartiano reuelatum S. Bernardino. 2.226.1. c.

Pro ea Vicarios 2. Generales inſtitui mandat Eugenius IV. Ibid. per eos ſtabilitur. 2.227.1. a. De iis quid ordinatum in Cap. Gener. Mediolanenſi. 2.228.1. a. Ad eos remiſſi fugientes ad Conuentuales. 2. 229. 1. b.

Obſeruantiæ Patres cur non venerint ad Cap. Gener. Romanum ſub Calixto III. 2.228.1. b.

Pro ea laborat F. Ianettus de Vtino. 2.229.1. b. Creſcit ſub F. Franciſco Samſone. 2.230.1. b. Cur Obſeruantiæ Patres ſuſpectum habuerint F. Ægidium Delphini. 1. c. Eam ille conatus promouere. 1. c. 231. 1. a. Ei ſe iuſſæ vnire particulares congregationes ſub F. Reynaldo. 1. c. Quî obtinuerit victoriam contra Conuentuales. 2.234.1. b.

Obſeruantiæ Reformatio numquam ab vnione Ordinis receſſit. 1.98.2. c. 2.234.1. c. 236. 1. a. Quod fuerit eius intentum. 2.234. 1. c. Eius vniuerſalis Reformationis quæ remora. 2.235.1. b. Quando dicti FF. de Familia, vel Obſeruantiæ Regularis, & iis permiſſum Capitula celebrare. 1. c. Quos Leo X. voluerit ſic appellari. 2.238.1. b.

Obſeruantia Regularis quî iurata & ſtabilita in Cap. Gener. Vitonis. 2.240. 1. c. Vide V. Regula.

Odo de Duaco.

Perſequitur Ordines Min. & Prædic. 2. 17. 1. c. & ſeqq. Admonitus ab Alexand. IV. ad reſipiſcentiam, ab eodem, & Ludouico Galliæ Rege, condemnatur. 2.19.2. b. & ſeqq. Reſipiſcit, & in priſtinum honorem reſtituitur. 2.20.1. b.

F. Odoricus de Portu Naono.

Quo fructu peragrârit Perſidem, & alias Aſiæ regiones. 2.113.1. a.

Officium.

Officiorum qui Ordines, & gradus requirantur ad perfectam Hierarchiam. 1.65.1. c.

Officij Diuini recitatio vitæ Religioſæ præcipuum exercitium, & fundamentum. 1.85.1. c. 2. c. Illud ad quid ordinatum. 1.105.2. a. Quàm ſanctè & præciſè illud in Rom. Eccleſia ordinatum. 1.123.2. a. Vt ritè peragatur, quæ requirantur. 2.60.2. c. Quibus titulis

titulis Clerici Rom. Eccleſiæ ad id interdum obligentur. 1.86.1. c.

Ad illud quî obligentur FF. Minores. 1.20. 1. b. 85. 2. c. 86.1. a. *Officij Rom. recitationem cur elegerit* S. Franc. *& cur ſub mortali præceperit.* Ibid. *Qui præcipiat illud recitari* ſecundùm ordinem S. R. Eccleſiæ. 1.123.1. a. b. 2.60. 1. c. *Et quàm ſtrictè.* 1. c. 2. a. 170.2. a. *Circa textum vnde quæſtiones ortæ inter FF. Min.* 1.123.1. c. *Ab initio Ordinis quî illud peractum.* 2. b. *FF. Minorum aſſiduitas in Diuinis Officijs.* 2.7.2. a.b. *Eorum excellentia in eiſdem ſuper alios.* 2. 13.1. c. *Ob eorum ſolicitudinem circa eadem, ſingulari curâ eos Eccleſia Rom. proſecuta.* 2. 60. 2. a. *Eorum ritus & ceremoniæ quàm ſolemnes apud eoſdem ab initio Ordinis.* 2.157. 1. a. & ſeqq.

Officium Diuinum ſecundùm breuiarium nouum Pij V. in Ordine Min. demandatum. 2.252.1. b.

Officia ſcandaloſa in domibus ſæcularium fugienda FF. Minoribus ex 1. *Reg.* 1.23.1. a.

Contra officiorum perpetuitates quid ordinatum in Capit. Gener. Aquilæ. 2.251.1. b.

Operarij.

Operariorum multiplicatio à Chriſto promiſſa Apoſtolis. 1.62.1. b. *Et* S. Franc. 1.63.2. a. b.

Opitulationes.

Opitulationes *cur ab Apoſtolo ante* Gubernationes *recenſeantur.* 1.67.2. b. *Earum gradum quî in Eccleſ. Hierarchia obtineat Ordo Min.* Ibid. 2.164.1.c.

Ob Opitulationes in miniſterio Catholicorum qualiter Geuſij in Belgio FF. Minores perſecuti. 2.165.1. a. & ſeqq. *Eorum opitulationes in vitijs Catholicorum extirpandis.* 2.166.2. b. & ſeqq. *Item in operibus miſericordiæ.* 2.167.2. c. & ſeqq.

Oracula.

Oracula viuæ vocis pro foro conſcientiæ tantùm. 2.86. 2. c. *Illorum examen.* 2.102.2. c. & ſeqq. *Illa quî tranſeant in bullas.* 2.103.1. a.

Oratio.

In oratione Chriſtus ſæpè pernoctauit. 1.86.1.c. *Ei qui incubuerint Apoſtoli.* 1. c. 2. a. *Eam prætulerant operibus miſericordiæ corp. circa viduas.* 1.91.2. c. *Eſt religioſæ vitæ præcipuum exercitium & fundamentum.* 1.85.1. c. 2. c. *Eâ vincuntur tentationes carnis.* 1.156.1. c. *Illuminat mentem.* 2.7.2. a. 8.1. b. *Orationem puri cordis Deus decorat.* 2. c.

Oratione diſponitur S. Franc. *initio ſuæ conuerſionis.* 1. 12.1. c. 2. a. *Eius oratio ad Deum in* 1. *ſua Reg.* 1. 34.1. c. & ſeqq. *Orationi inſtat dum* 2. *Regulam ſcribit.* 1.44.2. b. *Ex ea quantum feruorem etiam exteriùs quandoque conceperit.* 1.142.2. a. b. *Eius raptus, & exceſſus in eadem.* 2.7.2. c. *Eius orationis* Quis tu, & quis ego *explicatio ab ipſo.* 2.8.1. a.

Eam ſectandam ſuis FF. qui præſcribat S. Franc. 1.33.1. c. 105. 1. b. *Orationis ſpiritum per laborem non vult extingui in FF. ſed vult ei cætera temporalia deſeruire.* 1.91.1. b. & ſeqq. 93. 2. b. 156. 2. a. b. 2.7.2.b. *Orationem puri cordis quî ijſdem commendet.* 1.105.1. b. 157.1. a. 2.7.2. a. & ſeqq. *Ei quàm addicti primi FF. Minores.* 2. c. 60.1. b.

Circa orationis mentalis frequentationem quid ordinatum in Cap. Gener. Parmenſi. 2.247.1. b.

Oratorium.

Oratoria, & loca Deo ſacrata FF. Minorum qualiter ſibi reſeruet S. Sedes. 1.115.2. b.

Ordinandus, Ordo.

Ordinis Sacri ratio competens Hierarchiæ cæleſti qualiter conueniat Ordini Min. 2.4.1. b. 5.1. b.

Ordinibus initiantur primi FF. Minores à Papa. 1.38. 2. a.

Circa Ordinandos quid decreuerit Conc. Trident. 2. 95.1. b.

Ordinari an poſſint Regulares ante competentem ætatem à quocunque Epiſcopo, & extra tempora ab Eccleſia indicta, Item duos Ordines ſacros vnâ die ſuſcipere. 2.95. 1. b. & ſeqq. 96.1. a. *Non poſſunt ordinari FF. Min. abſque legitimis litteris ſuorum Superiorum.* 2.95.2. a. 96.1. a.

Ordo Religioſus.

Ordo nullus poteſt inſtitui, niſi approbatus à Papa. 1.39. 1. b. *Ordines Religioſi an pertineant ad hierarchiam Eccleſiaſticam.* 1.64.1. a. 68.1. b. *Vide V.* Mendicantium, Minorum, Pœnitentium Ordo.

Organum.

Organis apud Fratres Minores qui aduerſati. 1. 123. 2. a.

Otium.

Otium quàm fugiendum FF. Minoribus ex 1. & 2. *Reg.* 1. 23. 1. b. 91. 1. c. *Et cur.* 1.124.2. a. 156. 2. a. b.

P.

Palæologus.

Palæologus Michaël Imper. Græcorum congratulatur Gregor. X. ad Pontificatum aſſumpto. 2. 119. 2. b. *Eius littera lecta in Conc. Lugdun.* 2. c. *Eius ac Filij nomine profitetur fidem Rom. magnus Logotheta.* 2.120.1. a.

Ioannes Palæologus reſumit poſtulationem ad S. Sedem pro vnione Eccleſiæ Græcæ cum Latina. 1. c. *Suaſu* FF. *Minorum venit Romam, & publicè profitetur fidem Ro.* 2. a.

Palæſtina.

Palæſtinam quo fructu peragrârit S. Franc. 2.110.1.c. *Vide V.* Terra ſancta.

Palma.

Palma paulatim ſuccreſcens inter pedes Innoc. III. eidem in viſione demonſtrata quid ſignificârit. 1.37. 1. c.

Palatium.

Palatij ſpatioſi in ſomnis S. Franc. *demonſtrati interpretatio ab ipſo Chriſto.* 1.11.2. b. c.

Palea.

Palea S. Scripturæ. & Regulæ FF. *Min. qualiter excutienda.* 1.118.2. b. c. *Quæ illa reputanda.* 1.122. 2. c. & ſeqq.

Pannus.

Pannus veſtimentorum FF. *Minorum qualis eſſe debeat.* 1.82.2. b. c. 84.1. a. & ſeqq. 117.1. c. 121. 2. c.

Papa.

Papa quas nouas leges poſſit condere. 1.57. 2. c. *Hierarchiæ primatus eidem à Chriſto datus.* 1. 64. 1. a. 2. b.

Digitized by Google

a. 2. b. Qualiter illuſtret totam Eccleſiam. 1. 113. 1. b. De eius auctoritate in ſuis decretis &c. Patrum Conc. Trid. proteſtatio. 2.89.1. b. 90.1. c. 106.2. a. Eius auctoritas quamdiu cenſeatur permanere in Decretis &c. Apoſtolicis. 1.89.2. a. An poſſit dare & confirmare priuilegia Conc. Trid. contraria. 2. b. c.

Papa auctoritatem in conceſſione priuilegiorum pro Regularibus conatus eneruare Guil. de S. Amore cum ſuis aſſeclis. 2.31.1. b. & ſeqq. 33.1. c. & ſeqq. Et eum in hac materia peccati condemnauit Rich. Rudolphi. 2.34.1. b.

Papa quàm obſeruans filius S. Franc. 1.937.1. a. Sine eius authoritate noluit ſuam Regulam FF. ſequendam proponere. 1. a. & ſeqq.

Papa quàm ſingularem obedientiam voueat Ordo Minor. 1.38.1. b. 75. 1. b. c. Huius voti conformitas ad S. Script. 2. a. Et qualiter ſubijciatur idem Ordo, & qualiter alij Ordines. 1.65.2. c. 2.40.2. c. 49. 1. a. & ſeqq. 190. 1. c. Influit omnem poteſtatem ſacram in eundem. 1.66.1. c. 2. a. 67.1. a. & ſeqq. Eſt eius ſpecialis Pater ex vi originis eiuſdem. 2.41. 1. a.

Sub Papa immediata obedientia remanet idem Ordo. 1. 107.2. b. c. Eius nomine Protector eundem gubernat. 1.112.2. a. Eius Zelus pro conſeruanda immediata poteſtate in eundem. 2.47.2. c.

Papa in Regula FF. Min. an poſſit aliquid immutare. 1. 56.1. c. Ad eum quì pertineat declarare dubia eiuſdem. 1.112.1. c. & ſeqq. Ad eum quando primò recurſum pro enodatione eorumdem. 1.71.1. c. & ſeqq. Cur poſteà ad ipſum recurſum ad declarandam Reg. 1.110.2. b. 113.1. b. c.

Papa quando & quod dederit mandatum FF. Minoribus, de non exeundo è ſua Religione. 1.81.2. b. 82.1. b. Eius authoritate quì prædicent. 1.67.1. b. & ſeqq.

Papa quì imitetur benignitatem Chriſti in ſuis promiſſionibus factis Regularibus quoad adminiſtrationem Sacramenti Pœnitentiæ. 2.78.2. b. Vide V. S. Sedes.

Parabola.

Parabola S. Franc. ad Innoc. III. ſubſtantia de diuite Rege &c. 2.40.2. b.

Paramentum.

Paramenta Eccleſiaſtica quæ, & qualiter licita FF. Minoribus. 1.117.2. b. 124.1. a. 2.136.2. c. Ijs quì aduerſati inter FF. Minores. 1.123.2. a. Quid circa ea decreuerit Clem. V. 2.137.1. a. 2. b. Quæ pretioſitas in illis prohibeatur. 1. b. Illa quì æſtimanda. 1. c. Eorum ſimplicitas præſcripta apud Reformatos quam excludat pretioſitatem. 1. c. 2. a. Quid de ijs ordinatum tempore S. Bonau. Ibid. Qualiter de eorum pretioſitate aliqui zelatores Reg. conqueſti in Conc. Viennenſi. 2. b. Vide V. Vaſa ſacra.

Parens.

Parentes an habeant poteſtatem in vitam filiorum. 2. 42.2. c. Eorum obligatio ad filios. Ibid.

Pariſienſis Conuentus.

Quando ſubiectus regimini Miniſtri Gener. 2.248.1. c. Eum conatus eſt reducere ad terminos Reg. Obſeruantiæ F. Benignus à Genua. 2.257.1. a.

Pariſiorum tractum ſibi reſeruat S. Franc. 1.40.1. c. Illud iter cur diſſuaſerit Card. Hugolinus. Ibid.

Parlamentum.

Parlamentum Galliarum condemnat quoſdam libros ſcriptos contra FF. Minores. 2.37.2. b.

Parochus.

Parochi qui pertineant ad hierarchiam Eccleſ. 1.64. 1. a. Eorum poteſtas vnde. 1.65.1. a.

Ijs non conſentientibus an olim licitum FF. Minoribus in eorum Eccleſijs prædicare. 2.65.2. c. 67. 2. b. Qualiter contradixerint eorum prædicationibus initio Ordinis, & eorum ſententiam condemnârit Clem. IV. 1. a. Qui peccent recuſantes licentiam prædicandi ijſdem legitimè miſſis. 1.67.2. a. 2.69.2. b.

Ijſdem prohibentes confeſſiones ſuorum audire compeſcuit Clem. IV. 2.73.1. b. Veri parochi an benè ſe opponant ijſdem in hoc munere. 2.78.1. a. Vultum pecoris quì meliori modo agnoſcere poſſint. 1. b.

Qualiter quidam docuerint eis ſolis confeſſiones faciendas, & qualiter condemnati à diuerſis Pontificibus. 2.32.2. c. & ſeqq. Ijſdem tutiùs & ſecuriùs confeſſiones fieri docuit Rich. Rudolphi, & quid contra hoc Eugen. IV. 2.34.1. b.

Parochis fugatis ab hæreticis qualiter eorum ouibus aſtiterint, & aſſiſtant FF. Minores Prouinciarum Belgij. 2.165.2. c. & ſeqq.

Ad parochiale beneficium inuentus idoneus qualiter approbationem recipiat. 2.96.2. a. 97.1. a.

Paſcha.

Paſcha cur præcedat ieiunium Chriſtianorum. 1.86. 2. b.

Paſſio Chriſti.

Paſſioni Chriſti qualiter attribuatur ſalus mundi. 2. 146.2. c. Circa eam errores, dum naſcitur S. Franc. 2.129.1. c. Ad deuotionem erga eandem reſuſcitandam ſpecialiter fuit electus à Deo. 2.130.1. a. 131.2. b. Illa deuotio ſternit viam ad perfectionem, & hoc qualiter appareat in S. Franc. 1.12.1. c. 2. a. 2.172. 1. b. & ſeqq. In trina apertione libri Euangeliorum cur eidem ſemper paſſio Chriſti occurrerit. 2.4.2. a. Compoſuit officium Paſſionis. 2.132.1. b.

Paſſio demonſtratur à Chriſto tota exercitatio FF. Min. 2.172.2. c. Ad eam meditandam quo iubilo excitârit ſuos FF. S. Franc. Ibid. In eius memoriam præcepit eiſdem ieiunium ſingulis 6. ferijs. 1.86.2. b.

Paſſionis Chriſti tempore mons Palumbæ ſciſſus. 1.44. 2. c. Vide V. Stigmata.

Paterini.

Infeſtant Gallias, & Italiam, dum naſcitur S. Franc. 1. 4. 1. a.

Patientia.

Quam commendet S. Franc. ſuis FF. 1.105.1. b. 2. a. Patientia in aduerſis ſignificatur per Chriſopraſum. 2.14.1. b.

Patrini.

Patrini cur antiquitus in baptiſmo dederint numiſma cum nomine Ieſu. 2.142.2. a. Hanc ceremoniam explicat S. Bernardinus. 2. a. b.

S. Paulus.

S. Paulus qui probet ſuam miſſionem. 1.2.2. c. & ſeqq. Et ſuam obligationem ad prædicandum. 1.24. 1. b. Contulit cum D. Petro Euang. quod prædicabat. 1. 37.1. b. Quas perſecutiones paſſus à domeſticis verbi Euang,

bi Euang. miniſtris. 2.38.1.a. Concredita ipſi Euangelij prædicatio non peperit confuſionem. 2. 50. 2. c. Qualiter acceperit ſuum Euang. 2.173.2. c.

Quî portârit Stigmata Domini in ſuo corpore. 2.128. 2. b. 131.1. c. 2. a. Et qualiter commiſſa exaltatio nominis Ieſu. 2. 139. 2. a. Eius raptus qualis fuerit iuxta S. Bernardinum. 2.140.1. a. In Epiſtolis ſuis quoties nominet Ieſu nomen. 1. c. Et in morte abſciſſo capite. 2. a.

Eius ſudarijs & ſemicinctijs cur permiſerit Deus languidos ſanari. 2.159.2. a. Eius penula quæ, & cur eâ vſus. 1.83.2. c.

Quàm ſpecialis Patronus Ordinis Min. 2.40.2. c. 41. 1. a. 195.1. a.

Paulus V.

Eius ampliſſima confirmatio priuilegiorum FF. Min. &c. 2.86.2. b. Illius authenticum exemplar aſſeruatur in Conu. Brugenſi FF. Min. Recollect. Ibid.

F. Paulus de Parma.

Eligitur in Miniſtrum Gener. 2.247. 1. a. Celebrat Capit. Gener. & zelat obſeruantiam Reg. 1. b. An hic ſit alius à F. Ioanne Piſotto Parmenſi. 1. b. c. Quamdiu rexerit. 1. c. 248.1. a.

F. Paulus de Soncinno.

Denominatus à Pontifice Vicarius eligitur in Miniſtrum Gener. 2.242. 1. b. Proſequitur promotionem obſeru. Reg. Ibid. Contra Lutheranos quid ſub eo ordinatum. 1. c. Detentus infirmitate non comparet in Capit. Gener. 2.243.1. a.

F. Paulutius de Trincis.

Vnde ſic dictus. 2. 218. 1. c. Sub eo incepit Obſeruantia Reg. 2.216.1. c. A quibus hauſerit ſuum zelum. 2. 218. 1. b. Qualiter ſe receperit in turrim, & in ea vixerit. 1. c. Eo orante turris viſa conflagrare. Ibid. Obtinet locum Montis Bruliani, & alia. 2.219.1. b. Conſtituitur Superior Obſeruant. 2. 220. 1. b. Et Commiſſarius à F. Henr. Aſtenſi. 2.223. 1. b. Fauit eidem F. Guil. Aſtenſis Miniſter Prou. S. Franc. Ibid. Quî ei data poteſtas ſuper Fratres ſibi vnitos. 2.234.1. c.

Paupertas.

Paupertas Chriſti, & Apoſtolorum quæ, & qualiter, forma & menſura paupertatis FF. Min. 1.95.1. b. 115.2. a. 131. 2. b. & ſeqq. 133. 1. c. & ſeqq. 134. 1. a. & ſeqq. Eam qualiter vouerint Apoſtoli. 1. 59.2. c. & ſeqq. Eius votum quî expreſſum in Euang. 1.74.1. a. b. Eſt annexum diſcipulatui Chriſti. 1. 78. 1. c. & ſeqq. Illud quî omnis Religio includat. 1.130.1. c.

Paupertas comparatur Martyrio à S. Franc. 1. 126. 1. c. Et à S. Bernardo. 1.127.1. a. Incutit horrorem mundanis. 1. b. In S. Scrip. comparatur vinculis, camino ardenti &c. Ibid. Ei quæ maximè contraria. 1. 104. 1. c. Comparatur ſcalæ Iacob. 1. 146. 1. a.

Eius tres gradus iuxta D. Hier. 1.130.2. a. b. Quem ex ijs habeat Ordo Min. & quem alij Ordines. 2. c. Paupertatis aliorum Ordinum quod fundamentum. 1.131.1. a. b.

Paupertatis Apoſtolicæ à paupertate communi differentia. 1.131.1. c. & ſeqq. 133.1. b. & ſeqq.

Paupertatis altiſſimæ Ordinis Min. deſcriptio. 1.128. 1. b. Eius altitudo vnde. 1.130.1. a. b. 131.2. b. & ſeqq. Titulum Altiſſimæ Chriſtus eidem attribuit. 1.130.1. c. 2. a. Eius perfectiſſimus modus Regulæ Minorum annexus. 1. 92. 1. b. Eius qualitates ſeu conditiones. 1.94.1. c. & ſeqq. Eius encomia. 1.96. 1. a. 131. 2. b. & ſeqq. 140. 2. b. & ſeqq. 141. 1. c. 142.1. c. 2. b.

In eius obſeruantia ſummatim conſiſtit Regula FF. Minor. 1.107.2. b. Ob eius votum an indigeant verâ aliquâ diſpenſatione. 1.109.1. b. Quî arctentur per eam ad vſum penurioſum rerum. 1.130.1. a b. Eam ab omni iure ciuili alienam ſemper docuit Eccleſia. 2.29.1. a. b. Circa paupertatis votum FF. Min. promiſiones Apoſtolicæ, & an hæ debeant vocari priuilegia. 2.51.2. c. & ſeqq. Qualiter deſideret S. Franc. ſecundùm paupertatem eſſe Eccleſias, habitacula &c. FF. Min. 2.170.1. b.

Paupertas altiſſima FF. Min. impetita à quibuſdam ſub Alexand. IV. 2.18.2. a. & ſeqq. Quos articulos contra eandem damnârit S. Sedes. 2. 20. 2. c. Qualiter impetita ſub Ioanne XXII. 2. 21. 1. a. & ſeqq. Quî à Richardo Rodulphi. 2.29.1. c. Vide V. F. Elias. V. Relaxatio.

Triumphus Altiſſimæ paupertatis FF. Min. 1. 141. 2. a. & ſeqq. Eâ deuicit S. Franc. horâ ſui tranſitus mundum, carnem, & diabolum. 1. 142. 1. a. b. Eâ penetrarunt FF. Minores vniuerſum mundum. 1. b. c. Quanto feruore eius ſpiritum ſibi ſuiſq; quandoque expetierit S. Franc. & quam mirabile quid tunc acciderit. 2. a. b. Eâ reducuntur FF. Minores ad ſtatum innocentiæ. 1.129.2. c. Confundit cupiditatem huius ſæculi, &c. 1.152.1. c. Purgat mediam portionem animæ. 2. 6. 1. b. Quàm ſit meritoria, & per eam quî FF. Minores ſe non exponant vitæ diſcrimini. 1.15.2. c. 133.1. b. Eius vtilitas. 1. 140. 1. a. & ſeqq.

Triumphi altiſſimæ paupertatis medulla. 1.142.2. c.

Pauper.

In pauperes S. Franc. liberalitas. 2. 167. 2. c. Eos commendat ſuis FF. 2. 168. 1. a. Pauperum ſtatum qualiter damnârit Geraldus de Abbatis-Villa. 2.19.1. b.

FF. de paupere vita dicti qui, eorum mores, & errores. 2.26.2. c. Non fuerunt de Ordine S. Franc. 2. 27.1. a. b.

Pauperes de Lugduno vnde ſic dicti. 2. 124.1. a. Infeſtant orbem, dum naſcitur S. Franc. 1. 4. 1. b. Contra eos primò directus Ordo Min. 2. 123. 2. c. Ob eos quas difficultates idem paſſus. 1.39.1. a.

Pax.

Angelus ante S. Franc. ortum prænuntiat Pacem. 1. 11. 1. a.

Pacem in vniuerſum mundum iuſſi ſunt Apoſtoli deferre. 1.88.1. a. Item Fratres Minores. 1. b. Eius adprecatio in ingreſſu domorum quanti facienda. Ibid.

Pax Religionis fundamentum. 1.104.1. c. Tollitur detractione, & murmuratione. Ibid.

Pro pace componenda inter Hiſp. & Gall. Reges laborat F. Hier. ab Æſculo. 2. 206. 1. b. Inter Galliæ Regem, & Flandriæ Comitem F. Ioan. de Muro. 2. 211. 1. c. Pa-

Digitized by Google

1.c. *Pacem componit inter Italiæ Principes F.Marcus de Viterbio.* 2.217.1. c. *Et F. Franc de Angelis inter Clem.VI.& Carolum V.* 2.246.1.c.

Peccator.

Peccatoribus quî fuerit S.Franc.*medela.* 1.16.1.c. & ſeqq. *His diligentibus Ordinem* S.Franc. *quid promiſſum à Chriſto.* 1.622. b.

Peccatum.

Peccatum ad nos qualiter pertineat. 1.29. 1.b. *Eius effectus in nobis.* 132.1. a.b. *Peccatorum diſparitas.* 1.97.1. b. *Peccatorum in Spiritum S. remiſſio difficilis.* Ibid.

Peccata maximè deſtruentia ſtatum Ordinis Min. quæ. 1.104.1.b.c. *Cur ea* S.Franc. *ſub ſola monitione prohibeat.* 1.c. 2. a.

De peccatorum plenaria remiſſione S.Franc. *diuinitùs certificatur.* 2.4.2. c. *Non propterea abſtinuit à lachrymis toto tempore vitæ.* 2.6.2. c.

Peccata hominum qualiter expurgârit Ordo Min. 2.9.2. a. b.

Pedeſter.

Pedeſtres Chriſtus, Apoſtoli, & S.Franc.*inceſſerunt.* 2.87.2. b.

Peculium.

Peculium caſtrenſe, aut quaſi caſtrenſe filius acquirens an Patri acquirat. 2.42.2. a.

Pecunia.

Pecunia nomine quid intelligendum. 1.89.1.a.b.*Eius duplex acceptio.* 1.95.2. b. *Eſt libidinis & voluptatis ærarium.* 1.156.2. a.

Pecuniæ vſum quî Chriſtus, & Apoſtoli abdicârint. 1.131.1. a. & ſeqq. 137.1. c. & ſeqq. *In eius vſu an Chriſtus cum Apoſtolis diſpenſârit.* 1.138. 1. b. c. *Quæ pecunia iis prohibita.* 1.89.1. c. *Vide V.*Loculus.

Pecunia ex diuenditis agris &c. *cur deportata ad pedes Apoſtolorum.* 1.131.1. a. & ſeqq. 137.1. c. 138. 1. b.

Pecunia fugienda FF.Minoribus ex 1. *Reg.* 1.23.1. c. & ſeqq. *Qualiter tractandus F.Minor eam habens.* 1. b. *Eam recipere quàm ſtrictè prohibitum in* 2. *Reg.* 1.88.1. c. & ſeqq. *Eius quæ receptio prohibita.* 1.95. 2. c. *Circa eius receptionem nefandæ gloſſæ tempore Ioan.XXII.* 1.111.1.b. c. *Circa illam receptionem quàm variè à multis diſputatum, & quid circa eam ſeruandum.* 1.123.1. c. *Ab omni eius receptione cur ſic elongatus F. Minor.* 1. 129. 1. c. 2. a. 130. 1. a. 156. 2. a. 2. 6. 1. b. *Receptio materialis an ei interdùm permiſſa.* 1. 129. 2. a.

Pecuniam mitti pro FF.Minoribus, *qualiter intelligendum.* 1. 89.2. b. *Eâ mediante quî poſſit ſubueniri neceſſitatibus eorum.* 2. c. & ſeqq. *Eam recipere pro mercede laboris corp. vel ſpirit. an poſſint.* 1.92.1. c. 94.1. a. *Ad eam quando, qualiter, & cur permiſſus recurſus.* 1.109.1. b. & ſeqq.

Pecuniarum poſſeſſio an quandoque toti Ordini permiſſa ex diſpenſatione Pont. & potuerit ſic permitti. 1. 109.2. c. & ſeqq.

Circa pecuniarias eleemoſynas qualiter ſe FF. Min. gerere debeant. 1. 115. 2. c. *Item circa oblatas pro neceſſitatibus, Miſſis* &c. 2.55.2. b. & ſeqq. *Quamdiu maneant ſub dominio dantis.* 1. 115. 1. c.

Pecuniâ quî, & per quos poſſint vendi res inutiles FF. *Minorum.* 1.116.1. b. *Talem pecuniam quî Eccleſia Ro. in ſuum dominium à principio acceperit.* 2.55.2. a.

Pecuniarij quæſtus & oblationes qualiter FF. *Minoribus prohibitæ.* 1.117.1. c. 2. a. *Vide V.* Quæſtus.

Pecunia contemptu à FF. *Minore conuerſus quidam Saracenus.* 1.142.1. c. 2. a.

Pecuniarum receptio per Syndicos FF. *Minorum nec eſt contra Regulam, nec priuilegium relaxans ſtatum eorum* 2 56.1. a. & ſeqq. *Eas etiam apud eoſdem permittere deponi quando, & qualiter* FF.*Minoribus prohibitum.* 2. 57.1. c.

Pentecoſtes.

Pentecoſtes Capitulum in Ordine Min. vnde ſic dictum, & cur illud voluerit S. Franc. *tunc celebrari.* 1.99.2. a.

Peregrinus.

Peregrini ſunt FF. *Minores, etiam in proprijs conuentibus.* 1.88.2. b. *Cur, & quibus peregrinis comparentur.* 1.94.2. c. 95.1. a.

Perfectio.

Perfectionis exemplar Chriſtus. 1.134.2. a. *Illius perfectionis primarij ſectatores Apoſtoli.* Ibid. *Eius apicem Apoſtoli & Diſcipuli vouerunt.* 1.59.2. a. & ſeqq. *Tendere ad illum apicem finis vitæ Apoſtolicæ & Minoriticæ.* 1.60.2. c. 61.1. a. *Ad eam tendere volentibus quæ praſcribantur à Chriſto.* 1. 73. 2. b. & ſeqq. *Ad eam tendere vnde obligentur* FF. *Min.* 1.74.2. b. *Perfectionis totius ſcopus, & medulla, Status Ord. Min.* 1. 104. 2. b. & ſeqq. *Perfectionis apex, ad quem FF. Minores tendere debent, in ſex gradibus conſiſtit.* 1.105.1. a.

Perfectio eſt operatio hierarchica poteſtatis. 1.65.2. a. *Quî reperiatur in Ordine Min.* 1.66.2. c. *Etiam vniuerſaliter ad omnes Chriſti fideles.* 2. c. 67.1.a.

Perfectio actiua & paſſiua qualiter competat cæleſtibus Spiritibus. 2.3.1.c.2.a. *Qualiter eam Chriſtus* S. Franc. *communicârit.* 2.4.2.b. *Et paſſiuam qualiter Ordini Minorum.* 2.5.1. b. & ſeqq. *Eam qualiter* S.Franc. *ſuis praſcripſerit, & in quibus conſiſtat.* 2.5.2. c. 8.2. a. & ſeqq. *Perfectio actiua in alios communicata eidem Ordini.* 2.9.1. c. & ſeqq. *Perfectionis viam debent FF.Minor. docere.* 2. 5.1. b. c.

Perfectio hierarchica ſumma, quæ 2.9.1. a. *Eius apex eſt finis & terminus vitæ FF.Min.* 1. b.

Perfectiones Euang. per Ordinem Minorum reſuſcitatæ. 2.9. 2. b.

Perſecutio.

Perſecutionis tempore non eadem viuendi regula, quæ tempore pacis. 1.138.1. b.c. *In eius patienti tolerantia conſiſtit vita perfectiua.* 2.8. 2. a. & ſeqq. *Eam ſuſtinentibus* FF. *ſuis patientiam commendat* S.Franc. 1.105.1. b. *Eſt character ſeruorum Chriſti.* 2.15.1. a. b. *Eius fructus.* 2.37.2. b. & ſeqq. *Eius fugam extulit Giraldus de Abbatis Villa.* 2. 19.1. b.

Perſecutiones quas paſſi S.Ioannes Euang. à Diotrephe, & S.Paulus à domeſticis Euang. Miniſtris. 2.37.2. c. & ſeqq.

Perſecutiones ab initio quas, & à quibus paſſi Ordines Min. & Prædic. 2.15.1. b. c.

Perſecutio intolerabilium grauaminum ſtatim à morte S. Franc. *& ei qualiter Summi Pontif. obuiauerint.* 1.15.2.2. & ſeqq. *Illa quamdiu durârit, & quis eius finis.* 2.17.1.2.

Perſecutiones aliæ magis feroces contra ſtatum FF. *Min.* 2.17.1.2. & ſeqq.

Perſecutio contra Ordinem Prædicatorum à Doctoribus Pariſ. vnde 2.17.2.2. b. *Fuit præambula ad grauiſſimam perſecutionem Ordinis Min.* 2.c.

Perſecutionis ſub Ioanne XXII. origo, & ſeries. 2.21. 1.2. & ſeqq. *Illius tolerata palma.* 2.27.2.b. & ſeqq.

Perſecutio Rich. Rudolphi Armac. contra FF. Min. & alios Mendicantes quæ, & vndè orta. 2.29.1.c. & ſeqq. *Huius perſecutionis triumphus.* 2.30.1.c. & ſeqq.

Perſecutiones contra prædicationes, & adminiſtrationem Sacr. Pœnitentiæ FF. *Min. & aliorum Mendicantium ſuſcitata.* 2.30.2.c. & ſeqq.

Perſecutio ſuſcitata in Gallia ſimilis prioribus contra eoſdem. 2.37.2.2.

Perſequentibus Ordinem Min. timenda iudicia Dei, & quid circa hoc reuelatum S. Franc. 2.38.2.2.

Peru.

In regno Peruano quanta fecerint FF. *Min.* 2.115. 2.c.

Pes.

Pedum velatio per Seraphinos Iſa 6. quid ſignificet. 2. 12.2.b.

Peſtis.

Peſte infectis ab initio aſſiterunt FF. *Min.* 2.168. 1.2. *Et Bruxellis quàm mirabiliter F. Odoricus à Monaſterio.* 1.b.

Peſte infectis ſeruientibus quod priuilegium à Deo conceſſum. 1.c. 2.2.

S. Petrus.

S. Petrus ceteris Apoſtolis à Chriſto præfectus. 1.98. 1.c. *Eius primatum qualiter profiteatur* S. Franc. 1.75.2.2. *Et eum in ſuis Succeſſoribus qualiter defenderint* FF. *Min.* 2.163.2.c. & ſeqq. *Qualiter reliquerit omnia.* 1.60.1.c. *Et exaltârit nomen Ieſu.* 2.139.2.2.

In Petri ſede ſemper manſit firma fides orthodoxa. 2. 192.1.c.

Eſt ſpecialis Patronus Ordinis Min. 2.40.2.c.41.1. 2.195.1.2.

SS. Petri, & Pauli nomina, vt exprimerentur in oratione, Protege nos, *quando ordinatum in Ordine Min.* 2.195.1.2.

Petrus.

F. Petrus Aureolus vnde dictus Doctor facundus. 2.163.1.2.

B. Petrus Baptiſta cum ſocijs quando & cur in Iaponiam miſſus, & qualiter martyrizatus ibidem. 2. 117.1.2.

F. Petri Cathanei perfectio, & ſanctitas. 2.194.1.2. *Sufficitur à* S. Franc. *in locum F. Eliæ.* 1.41.1.c.2. 195.1.b. *Quando mortuus.* 1.c.

F. Petrus Corbarius intruditur in Sedem S. Petri. 2. 26.1.2. *Ei non adhæſit Ordo Minorum.* 1.2.& ſeqq. *Eius acta condemnata Pariſijs in Comitijs Gener.* 2.2.

F. Petrus de Caſſana eligitur in Miniſtrum Gener. & paulo poſt moritur. 2.221.1.b.

F. Petrus de Mura à Gandauo ex primis FF. *Min. miſſus in Indias Orientales, & quanta ibidem fecerit.* 2.115.1.c.2.2. *Quid de eo dixerit F. Alphonſus de Montular ex Ord. Prædic. Epiſc. Mexicanus.* 2.b.

F. Petri Ioannis Oliui doctrina proponitur in Cap. Gener. Argentinenſi examinanda. 2.207.1.c.

Petri Lombardi libros ſententiarum commentandi normam dedit F. Alex. Alenſis. 2.162.2.b.

F. Petrus Maceratenſis ſe oppoſuit relaxationibus tempore F. Matthæi Aquaſpartani, & quæ paſſus. 2. 209.1.b.

F. Petrus Manero eligitur in Miniſtrum Generalem. 2.260.1.b. *Eius Zelus* Ibid. *Fit Epiſcopus Tarraconenſis.* 1.c.

F. Petrus Pactenſis Ord. Min. Epiſcopus mittitur ad Ioannem Palæologum, vt eius profeſſionem publicam fidei recipiat. 2.120.2.2.

F. Petrus Prus ab hæreticis occiſus prope Gandauum. 2.165.2.b.

Phalanx.

Phalanges Franciſcanæ militiæ à S. Franc. *deſcriptæ.* 1.152.1.c.2.2.

Philippinæ Inſulæ.

Ad eas quando peruenerint FF. *Minores.* 2.116.2.c.

F. Philippus Bagna-Cauallus.

Eligitur in Miniſtrum Gener. Ordinis. 2.232.1.2. *Eius præmatura mors.* 1.b.

F. Philippus Longus Socius S. Franc.

Eius perfectio & ſanctitas. 2.193.1.c. *Suſcepit curam viſitationis Clariſſarum & ob hoc à* S. Franc. *arguitur.* 2.59.1.c.

Philoſophus.

Philoſophi Euangelio Chriſti fuerunt contrarij. 1.118. 1.b.

Pius II.

Quid decreuerit ſuper controuerſia de Sanguine Chriſti in triduo mortis. 2.145.1.b.2.c. 148.2.2. *retinuit proceſſum F. Nicolai Roſſelli contra F. Franc. Bauli, de hac materia, & contra illum proteſtanti B. Iacobo de Marchia quid reſponderit.* 2.146. 1.2.b.

Approbat portionem Sanguinis Chriſti in monaſterio S. Mariæ Zantonenſi. 2.149.1.b.

Pius IV.

Quæ ſtatuta obſeruanda miſerit ad Capit. Gener. ſub F. *Aloyſio de Puteo.* 2.251.1.c.

Pius V.

Interpretatur decretum Conc. Trid. quoad prædicationes Regularium. 2.68.2.b.91.1.c.& ſeqq. *Immutauit officium de Imm. Conceptione.* 2.154.1.c.2.2. *Eius breuiarium, & decretum de examine Epiſcoporum &c. in Ordine Min. quando acceptatum.* 2.252.1.c. *Quid decreuerit circa Regulares ordinandos.* 2.95.2.b. *Quid de reexaminatione approbati à Prædeceſſore.* 2.97.1.b.

Pixis.

Pixides mundas vult S. Franc. *per ſuos* FF. *mitti ad diuer-*

Digitized by Google

diuerſas Eccleſias pro Euchariſtia. 2. 136. 1. c.

Pixide eburneâ, in qua aſſeruabatur Corpus Chriſti, deturbat S. Clara Saracenos à ſuo monaſterio. 2. b.

Pœnitentia.

Pœnitentiam prædicandi quando & qualiter Innoc. III. dederit facultatem S. Franc. *eiuſque ſocijs.* 1. 38. 2. a. b. 2. 193. 1. a. *Eam qualiter prædicare debeant FF. Min. ex* 1. *Reg.* 1. 31. 1. c. *Exhortatio* S. Franc. *ad eandem.* 1. 35. 1. c. *Eam vniuerſo orbi annuntiauit Ordo Min.* 2. 9. 2. a. *Quo feruore ſe accinxerit* S. Franc. *ad eandem, & quo fructu illam prædicârit.* 2. 157. 2. a. b.

Pœnitentia in Confeſſione iniuncta qualiter perſoluenda ex 1. *Reg.* S. Franc. 1. 31. 1. a. *Pœnitentiam cum miſericordia vult iniungi* S. Franc. *FF. peccantibus.* 1. 97. 2. c.

Pœnitentia donum à Chriſto promiſſum peccatoribus diligentibus Ordinem Min. 1. 62. 2. b.

Pœnitentia virga conſumit omnem carnalitatem. 2. 13. 2. c.

Pœnitentiæ Sacramentum.

Pœnitentiæ Sacramenti adminiſtratio ſæcularibus in Reg. FF. *Min. ſub officio Prædicationis ſubintelligitur.* 2. 72. 1. b. & ſeqq.

Synopſis, articulorum à diuerſis ſuſcitatorum contra eandem. 2. 31. 1. b. & ſeqq.

Quid circa eam ordinârint diuerſi SS. Pontifices. 2. 32. 1. a. & ſeqq. 33. 1. a. & ſeqq. 34. 1. a. & ſeqq. 72. 2. c. & ſeqq.

Pœnitentium Ordo.

Cur & qualiter inſtitutus à S. Franc. 2. 157. 2. c. 158. 1, a. *Eſt omnibus Chriſtianis accommodus.* Ibid. *Huius Ordinis profeſſio qualis.* 1. b. *Quæ & quot perſonæ eum profeſſæ.* 1. c. *Huius Ord. Sancti & Sanctæ quot.* 2. a. *In eo elucet pœnitentia.* 2. 9. 2. a.

Quibus titulis hic Ordo decoratus à SS. Pontificibus. 2. 158. 2. a. *Quibus priuilegijs, & qui illis gaudeant.* 2. b. *Ad quos ſpectet ad hunc Ordinem recipere.* 2. c. *An ad eum poſſint recipere Patres Capucini.* 2. 159. 1. a.

Hic Ordo qualiter abierit in Collegia, & Congregationes. 2. 159. 1. b.

Quid Superiores Ord. poſſint in Tertiarios non Religioſos. 2. 158. 2. c.

De hoc Ordine non fuerunt Fratricelli, & ſimiles. 2. 27. 1. a. b. 125. 1. b.

F. Pontius Carbonellus.

S. Ludouici Epiſcopi præceptor quot volumina ſcripſerit in S. Script. 2. 161. 2. c.

Populus.

Populus qualiter pertineat ad Hierarchiam Eccleſ. 1. 65. 2. a.

Portiuncula.

In Eccleſia Portiunculæ qualiter præuentus à Deo S. Franc. 1. 12. 2. b. c. *Vide V.* Indulgentia.

Poſſeſſio, Poſſidere.

Poſſeſſiones ſuadenti Honorio III. quid reſponderit S. Franc. 1. 63. 1. a. *Earum abdicatio quando & qualiter facienda à venientibus ad Ordinem Min.* 1. 78. 1. c. & ſeqq. *An quandoque toti Ordini ex diſpenſatione Pontificia permiſſæ, vel potuerint ſic permitti.* 1. 109. 2. c. & ſeqq.

Poſſeſſiones in communi qualiter aliæ Religiones habeant, & quod huius fundamentum. 1. 130. 2. c. & ſeqq.

In poſſeſſionum abdicatione qualiter Ordo Prædic. ab initio fundatus. 2. 20. 2. a. *Iis qui conarentur illas inducere maledictionem S. Dominicus ſub mortem imprecatur.* 2. b.

Poſſidere aliquid dupliciter dicitur. 1. 136. 1. b. 139. 2. b. *Vide V.* Abdicatio. *V.* Reditus.

Poteſtas.

Poteſtates *ad quem ordinem & gradum cæleſtis Hierarchiæ pertineant.* 2. 2. 1. c. 2. a. *Vnde ſic dicantur.* 2. c. 3. 1. a. *Vide V.* Dominationes.

Poteſtas Miniſtrorum Eccleſiæ vnde. 1. 65. 1. a. *Poteſtas qualiter requiratur ad Hierarchiam perfectam.* 1. c.

Præceptum, Præcipere.

Præceptis omnibus Regulæ FF. Min. qualiter addita in ea aliqua exceptiones. 1. 108. 1. c. *Pro ijs an quandoque opus fuerit verâ diſpenſatione, vel in ijs pro toto Ordine fuerit diſpenſatum.* 2. a. & ſeqq. 109. 2. c. & ſeqq. *Præceptis æquipollentia in Regula FF. Min. quæ.* 1. 117. 1. b.

Præcepta obedientiæ duplicia. 2. 179. 2. a.

Præcipere qualiter debeant, & quæ poſſint Superiores Ord. Min. ſuis ſubditis, & quæ non poſſint. 1. 102. 1. a. & ſeqq. 148. 1. b. & ſeqq. 149. 1. b. & ſeqq.

Ad Superiorem mala præcipientem quam reuerentiam velit S. Franc. *à ſuis exhiberi.* 1. 150. 1. a. *Vide V.* Obedientia.

Prædicare, Prædicator.

Prædicandi munus prætulerunt Apoſtoli operibus miſericordiæ corp. 1. 91. 2. b. *Prædicantibus aſſiſtit Spiritus ſanctus.* 1. 14. 2. b. *A Deo proteguntur.* 1. 15. 1. a. & ſeqq. *Munus prædicandi iniungi debet, non aſſumi.* 1. 29. 1. b. *Ad illud qui, & qualiter obligentur.* 1. 14. 1. b. & ſeqq. *Ad illud hortatur* S. Franc. *ſuos filios.* 2. c. 15. 1. a. & ſeqq.

Prædicare qualiter FF. Min. poſſint ex 1. *Regula.* 1. 29. 1. a. *Prædicantes qualiter ſe gerere debeant ex eadem, & quid populo prædicare.* 1. b. c. 31. 1. c. 38. 2. b. c. 101. 2. a. b. 2. 13. 2. c. 64. 1. c.

Prædicationis officium qualiter impoſitum FF. Min. & an omnibus. 1. 38. 2. a. 60. 2. c. 100. 1. b. & ſeqq. *Illius officij auctoritas & iuriſdictio ijs à quibus immediatè proueniat.* 1. 67. 1. b. & ſeqq. 100. 1. b. & ſeqq. *Illud quàm vniuerſaliter ijs commiſſum.* 2. 49. 2. c. *An ex vi ſtatus alijs Religioſis competat, ſicut* FF. *Min.* 1. 67. 1. c. 2. 161. 1. a. 2. 32. 2. a. & ſeqq. *Illud quoad* FF. *Min. qualiter dependeat ab auctoritate S. Sedis.* 2. 66. 1. a. b.

Prædicatores inſtituere in Ordine Min. ad quos pertineat. 1. 101. 1. b. & ſeqq. 116. 2. a. *Eos inſtituere pro fidelibus cur ſolis Generalibus ex Regula competat, pro infidelibus autem Prouincialibus,* 1. 68. 1. a. *Illos inſtituere qualiter competat Generali Miniſtro.* 2. 65. 1. b. c. 71. 1. c. 90. 2. c. 92. 1. a. *Iis quæ competant ex vi Regulæ, & quæ ex diſpoſitione S. Sedis, & hæc qualiter imprudenter non poſſint miſceri.* 1. 125. 1. c. *Cur velit* S. Franc. *vt ſint caſta, & examinata eorum eloquia.* 1. 156. 2. c. 2. 13. 2. c.

Digitized by Google

13. 2. c. *Breuitatem ſermonis cur eis commendet.* Ibid. *Cur* Verbum abbreuiatum *eis in exemplum proponat.* Ibid. *Eorum numeroſitas, & fructus.* 2. 166.2.c. *Eos qualiter velit* S. Franc. *honorari.* 2. 170. 1. a.

Ad munus prædicationis exercendum à FF. Min. an requiratur Epiſcopi auctoritas. 1.67.1.c.100.1. b. & ſeqq. *Cur & quando non poſſint prædicare eo contradicente.* 1.100. 2. c. 116.2. a. 2 51. 1.c.

Qualiter noluerit S. Franc. *ſuos prædicare inuitis Sacerdotibus in eorum Eccleſijs, & qualiter ad hoc obligentur.* 2.180.2.a.b.181.1.b.

Prædicare nullus poteſt niſi miſſus. 2. 181. 1. a. *Ab initio cur, & qualiter FF. Min. miſſi ad prædicandum.* 2. 64.1.c. *Prædicationis officium an per ſe ſit miniſterium Ordinis ſacri.* 2. a. *Illud qualiter laicis commiſſum initio Ordinis.* 2. b. c. *FF. Minores legitimè miſſos prædicare recuſantes qualiter peccent.* 1. 67. 2. a. *Prædicationibus ſuis penetrarunt & illuminarunt vniuerſum orbem.* 2.9.2.a.13.1. c. & ſeqq.

Prædicationibus FF. Min. ab initio contradictum. 2.66. 1. c. *Impugnatum Officium illud Ord. Min. & Prædicatorum à quibuſdam Doctoribus Pariſ.* 2.18. 1.b. *Et à Rich. Rodulphi.* 2. 29. 2. b. *Et ab alijs.* 2. 30. 2. c. *Synopſis articulorum ſuſcitatorum contra idem.* 2. 31. 2. c. 32. 1. a.

Contradictoribus quibus litteris obuiauerit Honorius III. 2. 66. 2. a. *Item Greg. IX.* 2. c. *Item Alex. IV.* 2.20.2.c.21.1.a. *Decreta varia SS. Pontificum contra eoſdem.* 2.32. 1. a. & ſeqq.

In ſuis Eccleſijs, & plateis communibus qualiter, & cur conceſſerit Bonif. VIII. FF. Min. & Prædic. prædicare. 2.67. 2.a.71.1. a. b. *Hortatur omnes, vt permittant eos in Eccleſijs Paroch. prædicare.* 2. 67.2. b.c. *FF. Min. vt prædicent in ſuis Eccleſijs, publicis plateis &c. an egeant approbatione &c. Epiſcoporum.* 2.69.1.a.b.71. 2. b. *Ad prædicandum in alienis Eccleſijs quorum conſenſu indigeant.* 2.69.2.a.71.1.b. & ſeqq. 72.1.a. *Eorum prædicationes in locis, & plateis publicis impedire qualiter prohibitum Paſtoribus & Eccleſ. Prælatis.* 1. 70. 1.c. *Similes prædicationes qualiter modò ceſſent.* 2.a.

Quid de prædicationibus Mendicantium conſtituerit Trident. 2. 90. 2. b. & ſeqq.

In ſuis Eccleſijs, & communibus plateis an modò poſſint Min. & Prædic. prædicare, non petitâ benedictione Epiſcopi. 2.91.1.c. & ſeqq. *Epiſcopo petenti qualiter teneantur ſic prædicantes approbationem Superiorum exhibere.* 2.c. & ſeqq.

Ad prædicandum in Eccleſijs ſubiectis Epiſcopo quæ modò requirantur in Regularibus. 2.92.1. b.

In Exemptum prædicantem errores &c. etiam in propria Eccleſia, quid iuxta Trident. poſſit Epiſcopus. 2.92.1. c. & ſeqq. *A quo puniendus.* 2. c.

Prælatus.

A Prælatis Eccleſiæ quæ incommoda paſſi FF. Min. ante approbationem Reg. à Conc. Later. 1.39. 1.a. *Et poſt eius approbationem.* 1.40. 2. a. *Iis qualiter illos commendet Honorius III.* 1. 41. 1. a.

Quæ incommoda à diuerſis Prælatis ſtatim à morte S. Franc. 2. 15. 2. a. & ſeqq.

Nullus Prælatus extra Ordinem Papâ inferior poteſt aliquod ius prætendere in Ordinem Min. 2. 49.1.a. *Nec iuriſdictionem exercere.* 1. b.

Prælati inferiores qualiter contineantur in ſuperioribus. 1. 76. 2. a. *Vide V.* Superior.

Præſentatio.

Præſentationis B. Mariæ feſtum olim Ordini Min. ſpeciale. 2. 155.2.a. *Illud quando demandatum toti Eccleſiæ.* 2. b.

Præſentationes Epiſcopis qualiter debeant fieri ab Ordine Min. ad Confeſſiones ſæcularium audiendas. 2. 48. 1. a.

In initio Ordinis an debuerint FF. Min. ad hoc Epiſcopis præſentari. 2.72.2.c.73.1.a. *Præſentatio illa qualiter fieri ſolita.* 2. b. 96. 1. c. *Sic præſentati ſine examine admittebantur.* 2. 73. 2. b. & ſeqq. *Recuſantibus Epiſcopis cenſebantur admiſſi à Papa.* 2. c. 96. 1. c. *Quam poteſtatem tunc habuerint.* 2. 75. 1.a.

Regulares præſentati Epiſcopis ad prædicandum an poſſint prædicare ijs licentiâ recuſatâ. 2.71.2. b.

Circa præſentatorum à Superioribus admiſſionem quàm immeritò ſcrupulizent Epiſcopi. 2.78.1.c.

Qualiter modò præſentari debeant FF. Min. ad prædicandum ſiue in proprijs, ſiue in alienis Eccleſijs. 2. 91.1. a. b. *An perſonaliter ſe præſentare debeant Epiſcopo petenti Superiorum approbationem &c.* 2. c. & ſeqq.

Quæ præſentatio requiratur ad prædicandum in Eccleſijs Epiſcopo ſubiectis. 2. 92. 1. b.

Presbyter.

Per Presbyteros qui intelligendi. 1. 65. 2. a.

Presbyterorum in initio Ordinis Min. paucitas. 1. 97. 2. a. *Per eos adminiſtrauit* S. Franc. *iuriſdictionem ſuam ſpiritualem.* Ibid.

Principatus.

Ad quem Ordinem & gradum cæleſtis hierarchiæ pertineant. 2.2.2.a. *Vide V.* Dominationes.

Prior.

Prioris nomen prohibet S. Franc. *vſurpari à ſuis in* 1. *Reg.* 1. 22. 1. c.

Priuilegium.

Priuilegia tria à Chriſto S. Franc. *data.* 1. 62. 2. b.

Priuilegia à SS. Pontificibus data Ordini Min. an recenſenda inter declarationes Regulæ. 1. 113. 2. c. *Priuilegiorum relaxantium impetratio* 1. *plaga Ordinis Min.* 1. 118. 1. c. *In ea numquam conſenſit corpus Ordinis.* 2. 233. 1. a.

Priuilegijs ſibi conceſſis an Ordo Min. cedere poſſit. 2. 46. 1. b. *An illa ſint iniuſta vel irrationabilia.* 2.c. *Cuiuſmodi illa ſint, & an in rigore ſint vocanda priuilegia.* 2. 47.1.a. & ſeqq.

An abrogentur per ſimplicem monitionem facti. 2. 64. 1. b.

In priuilegijs aliorum Regularium qualiter communicet Ordo Min. 2. 76. 1. a. & ſeqq. *Priuilegiorum reuocationes à Pontificibus & Concilijs facta à nonnullis allegata.* 2. 82. 2. c. & ſeqq. *Eorundem renouationes, & nouæ conceſſiones ſub tempore, & poſt Conc. Trid.* 2. 84.1.b. & ſeqq. *Priuilegiorum communicatio facta à Pio V. Ordinibus Mendicantium.* 2.85.2.b. *Conſtitutio illa Pij V. qualiter*

Digitized by Google

ter datæ. 2. c. *Eiuſdem reconciliatio cum conſtitutionibus Greg. XIII.* 2.86.1.a.b.91.2.b.c. *Priuilegiorum aliorum Ordinum ampliſſima communicatio, ab eodem facta Ordini Min.* 2.86.1.c. *Qui idem deroget priori ſuæ conſtitutioni*; In tanta rerum. 2. a. *Ampliſſima innouatio omnium Priuilegiorum Ordinis Min. facta à Sixto V. Clem. VIII. & Paulo V.* 2.b. *Priuilegiorum renouationes &c. pro foro conſcientiæ tantum.* 2.c. & ſeqq. *Priuilegia conceſſa Ordini Min. &c. qualiter tempore Trid. fuerint in vigore.* 2.88.1.b. c. *Quid de ijs, concluſo & promulgato eodem Conc.* 2.a. *Quid de ijs determinârint Pontifices poſt Conc. Trid.* 2. b. c. 106. 2. b.

Quæ priuilegia dicenda contrariari decretis Conc. Trid. & quæ per illud cenſeantur reuocata. 2.89. 1.b. & ſeqq. *Quibus illud per ſufficientes clauſulas derogârit.* 2.90.2.a. & ſeqq. *Regula Generalis de ſtabilitate priuilegiorum &c. pro Regularibus.* 2.102. 1.c. & ſeqq. *Vide V.* Clauſula.

Priuilegia mendicantium cur quandoque reſtricta vel reuocata à Pontificibus, vel Concilijs. 2. 105. 2. a. b.

Renouatio Priuilegiorum FF. *Min. quoad forum conſcientiæ tantùm, quid importet.* 2.105.2. c. *Renouationes illæ quàm benè & ſanctè factæ.* 2.106.1.c. *An cenſendæ aduerſari Conc. Trid.* 2. a. *Priuilegijs ante Trid. habitis qualiter poſſint Mendicantes uti.* 2. b.

Contra priuilegia Ord. Min. & aliorum, qualiter declamârit Rich. Rudolphi. 2.29.2.a. & ſeqq. *Et alij.* 2.31.1.b. & ſeqq. 32.1.a. & ſeqq. 33. 1.a. & ſeqq. 34.1.a. & ſeqq. *Et contra eos quæ decreuerint diuerſi Pontifices.* 2.32.1.a. & ſeqq.

Priuilegiorum Ordinis Min. conſeruatores dati ab Innoc. IV. 2.33.1.b.

Probatio.

Probatio præceſſit electionem Apoſtolorum & Diſcipulorum Chriſti. 1.81.1.c. *Et ea qualiter debeat præcedere profeſſionem* FF. *Min.* 1.80. 2. c. & ſeqq.

Profeſſio.

Profeſſionem S. Franc. *eiuſque Sociorum quando & qualiter Innoc. III. exceperit.* 1.38.1.a.2.193.1.a. *Ante Profeſſionem in Ordine Min. qualiter debeant Nouitij de ſuis bonis diſponere.* 1.78.1. c. & ſeqq. *Ad eam quando admittendi.* 1.80.2.c. & ſeqq. *Ab illa idonei non poſſunt repelli.* 1. 81. 1. b. *Qualiter illam debeant emittere.* Ibid.

Promiſſio.

Promiſſiones variæ à Chriſto factæ Apoſtolis. 1. 61. 2. a. & ſeqq. *Et* S. Franc. *eiuſque filijs.* 1.62.1.c. & ſeqq.

Promiſſiones à Deo factæ vero Obedienti. 1.151.2.b. & ſeqq.

Proprietas.

Proprietatem in rem quis propriè habere dicatur. 2. 22. 2. a.

Proprietas rei prohibita FF. Min. ſed non vſus. 1. 89. 1.c. *Proprietati omni qualiter renuntient* F. *Min. & qualiter alij Religioſi.* 1. 130. 2. c. & ſeqq.

Protector.

Protectorem Ordinis ſui cur petierit & qualiter obtinuerit S. Franc. 1.40.2.a. & ſeqq. *Idem* S. Franc. *in viſione demonſtratus.* Ibid. *Cur neceſſarius, & cur datus.* 2. 41. 1. c. 43. 1. c. & ſeqq. 49. 1. c. & ſeqq. *Eius petitionem à D. Papa qualiter iniunxerit Miniſtris Prou.* S. Franc. 1.107.2.b.c. 136.2.a. *Eius poteſtas qualiter dependeat à S. Sede.* Ibid. *Per eum influat S. Sedes omnem ſacram poteſtatem in Ordinem Min.* 1.66.1.a. 2. b. c. 107. 2.c. *Per eum dependet Ordo Min. à S. Sede* 2.190. 1.c. *Eius poteſtas in quorum executione conſiſtat.* 2. 45. 1. a. b.

Ei ſpeciali præcepto Ordo ſubijcitur. 1. 66. 1. c. *Eſt Prælatus Ordinarius Ordinis, & quam iuriſdictionem in eundem habeat.* 2. 44. 1. c. *An poſſit impedire regimen Superiorum.* 2. 45. 1. b. & ſeqq.

Eius officium inuigilare, ne Ordo decedat ab obedientia S. Sedis. 2. 44. 1. b. & ſeqq. *Ne Ordo ſubijciatur alijs Prælatis extra Ordinem.* 2. b. *Ne incidat in hæreſes.* 2. c. *Et contineatur in obſeruantia Regulæ.* 2. c. 45. 1. a. *Per eum qualiter res FF. conceſſæ primò adminiſtratæ.* 1. 140. 1. c.

Protectoris Officium aliqui Pontifices noluerunt dimittere. 2.44.2.a. *Quàm ægrè illud dimiſerit Nicolaus III.* 2. 45. 2. b. & ſeqq.

Protectorem qualem ab Ordine peti deſiderârit Greg. XI. 2.220. 1. a.

Protectori qualiter & cur ab initio Clariſſæ ſubiectæ. 2. 58. 1. c. & ſeqq.

Prouincia.

Prouinciarum diuerſarum Ordinis Min. diuiſio & conſtitutio in Capit. Gener. Burgenſi. 2.245. 1. c. 246. 1. a.

Prouincialis.

Prouinciales Ordinis Min. cur vocentur Miniſtri. 1. 77.1.b. *Iis qualiter competat cura animarum.* 1. 97.2.a. *An debeant eſſe presbyteri.* 2.a.b.124. 2. c. *Eorumque electio non ſpecificata in Regula qualiter ordinata per Clem. V.* 1.117. 2. c. *Eorum nomine in facto obedientiæ qui intelligantur.* 1. 145. 1. c. *Qualiter contenti ſub* S. Franc. 1.76.2.a.

Qui pertineant ad hierarchiam Eccleſ. 1. 66. 1. a. & ſeqq. *An ad hoc neceſſaria Epiſcoporum concurrentia.* 1. 67. 1. a.

Quando, & vbi ſimul conuenire debeant ex 1. *Regula.* 1. 30.1.b. *Qualiter obligentur ire ad Capit. Gener. quandocumque congregatur.* 1.99.2.a.b. *Prouincialia Capitula quando ex Reg. ipſis celebranda.* 1. 100. 2. a.

Nouitios recipere quando ijs conceſſum. 1.46.1.b. *Iis qualiter competat iſta poteſtas.* 1.76.1.c. *An eam poſſint alijs delegare.* 2. b. c. *Qualiter peccent non recipientes idoneos.* 2. c. *Petentes recipi an & de quibus examinare debeant.* 1.77. 2. a. *Iis quando & qualiter debeant intimare abdicationem omnium bonorum.* 1.78.1.c. & ſeqq. *An ſe poſſint intromittere in diſpoſitionem bonorum ab ijs faciendam.* 1. 79. 1. a. & ſeqq.

Quam curam gerere teneantur pro neceſſitatibus infirmorum, & alijs FF. induendis. 1.90. 1. a. & ſeqq. 108.2.b. & ſeqq. 130.1.b.

Præ-

Prædicatores inſtituere qualiter poſſint. 1.29.1.a.38. 2. b. 101.1.b. 116.2.a.b.2.65. 1.c.71. 1.c.90.2.c. *Qualiter potuerint initio Ordinis inſtituere Confeſſarios ſæcularium.* 2.72.2.c.73.1.a.2.a.

Ad infideles mittere qualiter, & quos poſſint. 1.14.2. a.28. 1.a. 2. 65. 1.b. *Iis cur hæc poteſtas commiſſa in regula, & non Generalibus.* 1.68. 1. a. 106. 2.c. *Sub quo peccato non poſſint niſi idoneos mittere.* 2.c. 125. 2. c. *Idoneos petentes ire an teneantur mittere.* 1.107. 1.b. 126. 1.a.

Erga Fratres iuſtè ad ipſos recurrentes qualiter ſe gerere debeant. 1.103.2.b.c.109.1. c. 148. 2.c. 149. 1. a.

Prouincialium aliquorum conſpiratio cum F. Elia contra 2. Regulam S. Franc. 1.55.1.c.2. a. *Qui confuſi voce Chriſti.* 2. b. 70. 1. a. *Aliquorum conſpiratio cum F. Gerardo Odonis ſub Ioan. XXII.* 1.111.1.b. & ſeqq. 124. 1.c. 125.2. a.

Eorum poteſtas arctata ſub F. Haymone Anglico. 2. 201.1.b.

Prouinciales Vicarij Reformatorum quando dicti Miniſtri. 2. 238. 1. c.

Prouiſio.

Prouiſiones in futurum qualiter FF. Min. prohibitæ. 1.117.2.b.128.1.c. *Earum vſum qualiter F. Min. ſibi abdicârit.* 1.129.1.b.

Prouiſiones Apoſtolicæ circa Regulam FF. Min. an ſint declarationes eiuſdem. 1.113.2.c. *Quid de Declarationibus Nicol. III. & Clem. V.* 1. 117.2.c.

Earum Ordini Min. conceſſarum œconomia. 2. 46. 1. c. & ſeqq. *Illius œconomia ratio.* 2.c. *Priuilegia FF. Min. conceſſa melius efferuntur nomine prouiſionum.* 2.47.1.a.b.87.2.c. 88.1. a. *Prouiſiones illæ an factæ ſint ad relaxationem legis.* 2. 47. 1. c.

Prouiſio exemptionis Ordinis Min. à iuriſdictione Epiſcoporum qualis. 2. 51. 2. c.

Prouiſiones quoad dominium rerum FF. Min. conceſſarum. 2. 52. 1. a. & ſeqq. *An hæc prouiſio debeat cenſeri priuilegium.* 2. b. & ſeqq. *Prouiſionis ſuper dominio pecuniarum oblatarum FF. Min. &c. iuſtificatio.* 2.56. 1. c. & ſeqq.

Prouiſiones concernentes votum Caſtitatis FF. Min. & earum iuſtificatio. 2.57. 2. b. & ſeqq.

Prouiſiones Diuina Officia FF. Min. contingentes. 2. 60.1.a. & ſeqq. *An hæ alicui præiudicent.* 2.63. & ſeqq. *Sunt pro communi Eccleſiæ, & Religionis bono.* 2. a. *Sunt ſubiecta limitationi Capitulorum.* Ibid.

Prouiſiones quoad prædicationes FF. Min. 2.64 1.c. & ſeqq. *Harum prouiſionum quæ cauſa.* 2.70. 2. c. & ſeqq.

Prouiſiones concernentes adminiſtrationem Sacramenti Pœnitentiæ. 2. 72. 1. b. & ſeqq. *Prouiſiones ſuper poteſtate Confeſſariorum approbatorum ad abſoluendum.* 2. 74. 1. c. & ſeqq. *Item ſuper eorum poteſtate in diſpenſationibus.* 2.76.2.a. & ſeqq.

Prouiſiones ſuper adminiſtratione Euchariſtiæ, & extremæ vnctionis. 2.77.1.a. & ſeqq. *Harum iuſtificatio.* 2.78.1.a. & ſeqq.

Prouiſiones ſuper ſepulturis in Eccleſijs FF. Min. 2. 78.2. c. & ſeqq.

Prouiſiones ſuper ædificatione & acceptatione nouorum Conuentuum à FF. Min. 2.80.2. c. & ſeqq.

Prouiſiones Apoſtolicas Ordini Min. factas qualiter aliqui conentur eneruare. 2. 82.1.c.2. a. *Et qualiter alij earum ſtabilitatem & perpetuitatem probare.* 2. b. *Vide V.* Priuilegia.

Proximus.

Ad proximum per quas operationes ordinetur F. Minor. 2. 10.2. b.11. 1. b.

Pſalterium.

Pſalterium cur excipiatur in obligatione FF. Min. ad recitandum Diu. Officium. 1.89.2.c.123.1.a.

Pudicitia.

Pudicitiæ commendatio. 1.155.2.b. *Eius ornamentum eſt rubor pudoris immaculati.* Ibid. *Vide V.* Caſtitas *V.* Continentia.

Purgatio.

Purgatio eſt operatio poteſtatis hierarchicæ Eccleſ. 1. 65. 2. a. *Qualiter reperiatur in Ordine Min.* 2. 66.2.c. 67.1.a.

Quo competat cæleſtibus Spiritibus. 2. 3.1. c. 2. a.

Qualiter eam Chriſtus S. Franc. *& Ordini Min. communicârit.* 2.4. 2. b. & ſeqq. *Purgationem paſſiuam triplicem præſcribit* S. Franc. *ſuis filijs.* 2.5.2.c. & ſeqq. *Eam Ordini Min. communicatam quæ viſio oſtenderit.* 2.7.1.b.c. *Illius coronis.* 2. 8. 2. c.

Actiua in alios qualiter communicata eidem Ordini. 2.9.1.c. & ſeqq.

Purgatio incipientium, & finalis proficientium in quo ſita. 2.13.2.c.

Purgatorium.

Purgatorium poteſt euadere verus obedient. 1. 146. 1. b.

Q.

Quadrageſima.

Quadrageſimam olim ieiunabant Chriſtiani ante natiuitatem Domini. 1. 86. 2. a.

Quadrageſimas quas ſub præcepto iniunxerit S. Franc. *ſuis* FF. 2. a. b.

Quæſtus.

Quæſtuoſos diſcurſus prohibet S. Franc. *in* 1. *ſua Reg.* 1. 24. 1. b.

Quæſtus pecuniarij FF. Min. prohibiti. 1. 117. 1. c. 2. a.

Quæſtus minuendos ordinatum in Capitulo Gener. ſub F. Haymone Angl. 2. 201. 1. b.

R.

F. Raymundus Gaufredi.

Oppoſuit ſe relaxationibus tempore F. Matthæi Aquaſp. & quæ paſſus. 2.209. 1. b. *Eligitur in Miniſtrum Generalem.* 2. 209. 1. c. *Eius zelus contra relaxatores.* 2. 210. 1. a. *Liberat è carceribus zelatores Regulæ* Ibid. *Inſigne eius dictum contra relaxatores.* 1. b. *Ob recuſatum Epiſcopatum deponitur à Bonif. VIII.* Ibid. *Accuſat communitatem Ordinis de non obſeruantia Reg.* 2. 212. 1. c. *Cur cum alijs octo vocatus à Clem. V.* 1.114.2. b.

FF. Re-

FF. Min. Recollecti.

FF. Minorum Recollectorum origo. 1. 120. 2. b. *Eorum inſtituto qui initium dederint, & quando.* 2. 241. 1. c. *Eorum finis ab initio quis.* Ibid. 242. 1. a. 243. 1. c. *Cur ab initio Miſſas pro ſtipendio, anniuerſaria &c. ablegârint.* 1. 93. 2. a. b. *Ad quid reſumpſerint aſſuturam Caputy cum exteriori tunica.* 1. 122. 1. c. *Pro ijs quid decreuerit Clem. VIII. quoad celebrationem Diu. Officij.* 1. 123. 2. c.

Recollectorum ſtudium, dum propagarentur per Hiſpanias. 2. 244. 1. b. *Qualiter propagati per totam Ciſmontanam familiam.* Ibid. *Qui eoſdem conatus propagare in Vltramontana familia* F. Franc. *de Angelis, & qualiter eoſdem fouerit idem, &* F. Franc. *Lichetus.* 2. 243. 1. b. 244. 1. a. b. *Illius propagationis impedimentum quod.* 1. c.

Ad vitam Recollecticam aſpirantes cur plures ex Obſeruantia confluxerint ad F. Matthæum de Biſſo. 2. 244. 1. c. 245. 1. a. *Huic qualiter obuiatum per F. Franc. de Angelis.* 1. a. b.

Pro ijs quid ordinatum ſub F. Vincentio Lunello. 2. 248. 1. b.

Eorum profectui qualiter ſtuduerit F. Franc. *Gonzaga.* 2. 253. 1. b. *Item* F. *Bonau. de Calatagirona, & quo fructu.* 2. 254. 1. b. c. *Pro ijs quæ ordinârit* F. *Benignus à Genua.* 2. 256. 1. c. *Introducit eoſdem in diuerſa loca, & Statuta confirmat.* 2. 257. 1. a. b.

FF. *Recollecti qualiter aſſiterint & aſſiſtant Catholicis, fugatis Paſtoribus, in partibus Genſiorum.* 2. 165. 2. c. & ſeqq.

Qui pertineant ad primogenituram Ordinis Min. 2. 264. 1. a.

Recurrere, Recurſus.

Recurrere ad ſuos Prouinciales quando teneantur FF. *Min. & quæ ad hoc requiſita.* 1. 103. 1. a. & ſeqq. 150. 2. a. b. 156. 2. c.

Recurrere ad Amicos ſpirituales, & Miniſtros Prouinciales ob quas neceſſitates poſſint. 1. 109. 1. b. c.

Recurſus in Ordine Minorum qualiter, & ad quos Superiores fieri debeat. 2. 45. 2. a.

Redemptio.

Ad Redemptionem generis humani quæ concurrerint, & eorum valor vnde deſumatur. 2. 146. 2. b. & ſeqq. *Ad eam an Sanguis fluens de latere Chriſti concurrerit.* 1. c. *Vide V.* Sanguis.

Reditus.

Redituum poſſeſſio FF. *Minoribus prohibita.* 1. 117. 2. a. *An ea quandoque toti Ordini permiſſa, vel potuerit permitti.* 1. 109. 2. c. & ſeqq.

Reformatio, Reformatus.

Reformatorum multiplicatio per Hiſpanias. 1. 120. 2. a. b. *Eorum* 1. *Capitulum quando celebratum.* 2. 231. 1. a.

Reformationem in Gallia Narbonenſi quo abuſu voluerint quidam inſtituere. 2. 213. 1. c. 214. 1. a. *Qui redierint ad obedientiam Ordinis.* 1. c.

Reformatio Generalis Ordinis qualiter retardata. 1. 232. 1. b. *Qualiter diſpoſita, & introducta.* 2. 233. 1. a. & ſeqq. 236. 1. a.

Ex ſolis Reformatis voluit Leo X. eligi Miniſtrum Gener. totius Ordinis. 2. 237. 1. c. *Sub Reformatis quos voluerit idem comprehendi.* 2. 238. 1. b. Reformati ſub Miniſtris *qui quandoque dicti.* 1. a.

Ad Reformatos in vnum corpus vnitos qualiter ſpectet linea vera ſucceſſionis S. Franc. 2. 240. 1. b.

Regnum.

Regnum Chriſti quotuplex. 1. 135. 2. c. *Terrenum qualiter abdicârit.* 1. 136. 1. c. & ſeqq.

Regni Dei conſtitutio. 2. 2. 2. b. & ſeqq.

Regnum dilectionis filij Dei, Regnum immobile *&c. quod, & vnde dicatur* 2. 3. 1. a.

Regula.

Regula FF. Minorum cur ſic dicta. 1. 74. 2. c. *Et cur vita.* 1. 75. 1. a. *Eam commendent SS. Pontifices.* 1. 13. 1. a. & ſeqq. *Regulam ab alijs Religionibus omninò condiſtinctam cur elegerit* S. Franc. 1. 53. 1. a. & ſeqq. *Illius quàm congrua inſtitutio.* 2. a. *An ſit diſtincta à ſtatu primitiuæ Eccleſiæ.* 2. b. c.

Regula 1. S. Franc. *Diuina inſpiratio comparatur Sapphyro* 2. *fundamento Apoſtolico.* 1. 16. 1. b. & ſeqq. *A Chriſto qualiter inſpirata* Franc. *& ab eodem ſcripta.* 1. 17. 1. c. & ſeqq. *Quo anno.* 1. 18. 2. b. *Quot Capitulis conſtet, eorumque contextus ex antiquis monumentis.* 1. c. & ſeqq. *Noluit eam proponere ſequendam ſuis Filijs, niſi Apoſtolicâ auctoritate approbatam.* 1. 37. 1. a. *Ante eius approbationem quæ difficultates.* 1. b. & ſeqq. *Et ante approbationem à Conc. Later.* 1. 39. 1. a. *Eius approbatio ab eodem Conc.* 1. b. 40. 1. b. *Approbatio illa quando, & qualiter per vniuerſum mundum promulgata.* 1. b. *Illam approbationem per bullam Pontif. petere reſoluit* S. Franc. *& cur.* 1. 42. 2. a. *Sub illa Regula quamdiu; & quo fructu militârit Ordo.* 1. 39. 2. b. & ſeqq.

Regula 2. S. Franc. *à Chriſto immediatè dictata comparatur Calcedonio.* 1. 42. 1. c. *Eius encomia.* 1. 43. 1. a. b. *Eius elogia ab ipſo* S. Franc. *& alijs.* 1. 54. 1. c. & ſeqq. *A Iacobo de Vitriaco.* 1. 53. 2. a. & ſeqq. 61. 1. a. b. 132. 1. c. *A Nicolao III.* 1. 56. 2. b. & ſeqq. 115. 1. a. *Ex reuelationibus S. Brigittæ.* 1. 57. 1. b. *Ab Aluaro Pelagio.* 1. 58. 1. a. 2. c. *A Clemente V.* 1. 117. 1. a. *A Leone X.* 2. 236. 1. b. c.

Vnde & quomodo dicantur duæ Regulæ FF. *Min.* 1. 43. 1. c. *Quid de hoc cenſeat Honorius III.* 2. c. *Regula* 1. S. Franc. *cur comparatur micis,* 2. *Regula hoſtiæ ſeu Azymo Euchariſtico.* 1. 44. 1. b. c. *Et Medulla Euangelij.* 2. 1. 59. 1. c. 72. 2. b.

Regula 2. *vbi & qualiter à* S. Franc. *ſcripta.* 1. 44. 2. b. *Eius reductio ad* 12. *Capita quid ſignificet.* 2. c. 45. 1. a. *Perdita per incuriam F. Eliæ, qualiter reparata.* 2. a. *Præuentio ſingularis Chriſti, & B. Virginis ante eius approbationem.* 2. b. c. *Nimis rigida iudicatur ab Honorio III. ſed tandem approbatur.* 1. 46. 1. a. 2. a. *Textus illius Regulæ.* 1. b. & ſeqq.

Recapitulatio eiuſdem Regulæ in Teſtamento S. Franc. 2. 174. 1. a. & ſeqq.

Regula 2. *ſublimitas comparatur Smaragdo.* 1. 54. 1. a. & ſeqq. *Eſt Diuinæ originis, & Diuini iuris.* 1. 55. 1. c. & ſeqq. 56. 1. b. & ſeqq. 57. 2. b.

Eiuſdem omnium præceptorum Chriſtus immediatus auctor & dictator. 2. c. *An omnia in ea contenta ſint præcepta.* 1. 148. 1. b. *Eſt omninò obſeruabilis*

1. 55. 2. b. c. *Non fert gloſſas.* 2. b. 56. 1. a. 70. 1. a. & ſeqq. *Illius ſtrenui obſeruatores numquam deerunt.* 1. 55. 2. b. 56. 1. a. *Nec defuerunt.* 2. 192. 1. a. b. *An aliquis poſſit in ea quidpiam immutare.* 1. 56. 1. b. & ſeqq. 57. 2. c. *Qualiter ſit iuris Diuini, & qualiter iuris humani.* 1. 58. 1. b. *Quomodo facta per reuelationem Diuinam.* 2. 173. 2. a. *In ea nil hominis continetur.* 2. b. *Eidem homo ſine graui peccato reſiſtere non poteſt.* 2. c.

Diſtinctio illius à Regulis aliorum Ordinum quoad inſpirationem Diuinam. 1. 57. 2. a.

Eſt verè Apoſtolica. 1. 59. 2. a. & ſeqq. *Vide V.* Apoſtolus. *V.* Diſcipulus.

Et Euangelica. 1. 58. 1. c. & ſeqq. *Eius obſeruatio qualiter nuncupetur obſeruatio S. Euangelij.* 1. 59. 1. a. & ſeqq. 74. 1. c. *Ex Euangelio qualiter compoſita.* 1. 59. 1. c. *Illud obſeruare qualiter promittant FF. Min.* 1. 58. 1. b. & ſeqq. 73. 1. b. & ſeqq. 74. 1. c. & ſeqq. *An ad omnia poſita in Euangelio obligentur.* 1. 74. 1. c.

Eius ſublimitas ex gradu hierarchico, quem in Eccleſia Ordo Minorum obtinet. 1. 68. 1. b.

Eius eſſentia in quo ſita. 1. 73. 1. c. *In ea tria potiſſimum conſideranda.* 1. 113. 2. a. *Eius compendium in quo.* 1. 107. 2. b. *Profitentes qualiter promittant eam ſeruare.* 1. 80. 2. c. 81. 1. a. *Prouidet neceſſitatibus Fratrum, vt non ſit opus verâ diſpenſatione.* 1. 108. 2. a. & ſeqq. 109. 2. b. & ſeqq. *Ab initio diuerſas contentiones, & quæſtiones paſſa à tribus generibus Fratrum.* 1. 110. 2. a. & ſeqq. 113. 1. b. 118. 1. b. & ſeqq. *Eam tempore Ioan. XXII. qualiter putârint aliqui relaxati euertere.* 1. 111. 1. b. & ſeqq. *Mediantibus decretis SS. Pontificum in ſua puritate ſubſiſtit.* 1. 113. 1. b. c. 118. 2. c. *Vide V.* Declaratio.

Regulæ intemerata integritas comparatur Sardonychi. 1. 69. 1. b. & ſeqq. *Eam interpretari proprio genio quàm periculoſum.* 1. 70. 1. b. *Illa integritas ſtat velut triplici fune.* 2. b. *Palea, & mala grana in eandem qualiter excutienda.* 1. 118. 2. b. & ſeqq. *Eius diſſipatores qui habendi.* 1. 122. 2. c.

Ad intem. obſeruantiam qualiter hortetur ſuos S. Franc. 1. 41. 2. c. 42. 1. a. 2. 170. 2. b. *Illa qualiter ab initio viguerit, eamque in futurum deſideret continuari* S. Franc. *in ſuo Teſtamento.* 2. 174. 1. a. *Qualiter viguerit ipſo viuente.* 2. 196. 1. a.

Illa intemerata obſeruantia vſque modò an & qualiter poſſit demonſtrari. 2. 191. 1. a. *Innititur promiſſioni Chriſti.* 1. b. *Eius zelatores qualiter ſe oppoſuerint F. Eliæ.* 2. 197. 1. b. & ſeqq. *Eius ſpiritus innouatus electo F. Ioanne Parente in Generalem.* 1. c. *Contra eam impetrat Elias Priuilegia, & intemeratæ obſeruationis zelatores perſequitur.* 2. 199. 1. a. *Qui tandem vindicata ab eius relaxationibus.* 2. 200. 1. a. *Qualiter tunc ſe habuerit corpus Ordinis.* 2. 202. 1. c. 203. 1. a.

Intemeratæ obſeruantiæ quantus Zelator F. Ioannes de Parma. 2. 203. 1. b. *Et S. Bonauent.* 2. 204. 1. b. *Eius Zelatores quæ paſſi ſub F. Matthæo Aquaſp.* 2. 209. 1. a. b. *Eos, è carceribus liberat F. Raymundus Gaufredi.* 2. 210. 1. a. *Grauiſſima diſceptatio de ea ſub F. Gundiſaluo de Valle Bona,* 2. 212. 1. c. *Sopitur per declarationem Clem. V.* 2. 213. 1. a.

Numquam conſenſit corpus Ordinis in generales aliquas diſpenſationes circa aliqua præcepta Regulæ. 2. 210. 1. c. *Qualiter ab eodem ſemper affectata eius intemerata obſeruantia.* 2. 233. 1. b. *Et ab omnibus Generalibus, exceptis duobus, item ab omnibus Capitulis Gener.* 1. c. 234. 1. a. *Et eam quàm multi ſemper zelârint.* 1. b. *Vide V.* Obſeruantia Regularis.

Expoſitio Regulæ Quatuor Magiſtrorum à quibus, & quando facta & approbata. 1. 71. 2. b. c. 2. 20[illegible] 1. a. b.

Expoſitiones S. Bonau. & Hugonis de Dina ſimilis puritatis. 1. 72. 1. a. *Poſt eas aliæ minùs puræ.* Ibid.

In expoſitione Regulæ à zelante eius puritatem quæ attendenda. 1. 72. 1. a. & ſeqq.

Eiuſdem genuina, & litteralis expoſitio ab Auctore. 1. 73. 1. b. & ſeqq.

Relaxatio, Relaxati.

Relaxationum contra puritatem Obſeru. Regulæ primus auctor F. Elias. 1. 41. 1. c. & ſeqq. 2. 195. 1. a. & ſeqq. *Ab ijs qualiter vindicata Regula, & corpus Ordinis manſerit ſanum.* 2. 200. 1. a. 202. 1. c. 203. 1. a. *Vide V.* F. Elias.

Relaxati FF. *qualiter & quare ſe fruſtrà oppoſuerint Declarationibus SS. Pontif. in Regulam tempore Ioan. XXII.* 1. 110. 2. c. & ſeqq. *Vide V.* Declaratio.

Relaxationibus contra paupertatem tempore F. Matthæi Aquaſp. qualiter ſe oppoſuerint Regulæ zelatores. 2. 209. 1. a. b. *Qualiter iiſdem obuiârit F. Raymundus Gaufredi.* 2. 210. 1. a. *Item F. Ioannes de Muro.* 2. 211. 1. b. *Item* F. *Gundiſaluus de Balboa.* 2. 212. 1. b. *Super iiſdem qualiter ingemuerit F. Franc. Samſon.* 2. 230. 1. a. *Pro ijs auferendis qualiter actum apud Mart. V.* 2. 235. 1. a.

Relaxationibus eſt ſemper contrauentum. 2. 210. 1. c. *Ad eas numquam condeſcendit corpus Ordinis, aut relaxatorum vitam approbauit.* 2. 189. 1. c. & ſeqq. 233. 1. b. *Illi ſemper habiti pro membris putridis.* Ibid. *Ab ijs intenderunt ſemper SS. Pontifices ſana Ordinis membra ſeparare.* 2. 236. 1. a.

Religio, Religioſus.

Ad aliam Religionem an liceat FF. Minoribus tranſire. 1. 81. 2. a. & ſeqq. *Qualiter id licitum alijs Religioſis.* 1. 82. 1. a. b. *Omnis alia Religio qualiter imperfectior Religione FF. Min.* Ibid.

Tres ordines recedentium à Religione iuxta S. Bonau. 1. 81. 2. a. b.

Religiones ad exemplum Apoſtolorum ſingularia ieiunia elegerunt. 1. 87. 1. b.

Religioſis quæ fugienda. 1. 32. 1. b. *Quæ cauenda.* 1. 33. 1. a. *Quæ ſectanda.* 1. b.

Relinquere.

Relinquere omnia dupliciter quis dicitur. 1. 60. 1. b.

Repetiatio.

Repetiatio veſtium cur in Regula permiſſa FF. Min. 1. 84. 2. b. *Quæ fuerit* S. Franc. *illam permittentis intentio.* 1. 85. 1. b. 2. a. *Illius primarius finis.* 1. 121. 2. b. *Finis ſecundarius.* 2. c. *In ea quàm fugienda hypocriſis, & vanitas.* 1. 84. 2. c. & ſeqq. *Quam repudiandam cenſuerit Cap. Gener. Valliſoletanum.*

tanum. 2. 252. 1. a.

De repetitione habitus à quibus & qualiter primò diſputatum. 1. 119. 1. b.

Reſeruatio, Reſeruatus Caſus.

Reſeruatio aliquorum caſuum neceſſaria ad regimen conſcientiarum. 1. 96. 2. c. *Eſt utilis contra peccata carnalia.* 1. 156. 2. b. *Ad quid ſit in Eccleſia.* 2. 103. 2. b. *Non ſolùm eſt pro foro exteriori, ſed etiam interiori.* 2. 97. 1. c. 2. a. 103. 2. b. c. *An poſſint reſeruari actus interni.* 2. c. *Qui caſus poſſint reſeruari à Papa pro tota Eccleſia, & ab Epiſcopis pro ſuis diœceſibus.* 2. 97. 1. c. 2. a. *Et ab ijs qui, & quando abſoluere poſſint.* Ibid. *Caſuum reſeruatio ab Epiſcopis alia à iure, alia ab homine.* 2. 98. 2. c.

Reſeruatio caſuum quid operetur. 2. 104. 1. a. *Qualiter conferatur poteſtas explicitè abſoluendi à reſeruatis, qualiter implicitè, qualiter interpretatiuè.* 1. b. & ſeqq.

Poteſtas reſeruandi caſus eſt in ædificationem, non in deſtructionem. 2. 104. 2. c. *Cur voluerit Clemens VIII. poni ſufficientes pœnitentiarios &c. qui à reſeruatis abſoluerent.* 2. 105. 1. c. 2. a.

A quibus caſibus reſeruatis poſſint Confeſſarij Minorum, & aliorum Regularium ſæculares abſoluere. 2. 75. 2. a. & ſeqq. 77. 2. a. *Conceſſio huius facultatis an meritò det locum querelæ.* 2. 78. 1. c. 2. a. *Hanc conceſſionem vnde aliqui conentur eneruare.* 2. 83. 2. a. & ſeqq. *Eiuſdem conceſſionis renouatio.* 2. 84. 2. a. & ſeqq. *A Caſibus Epiſcopo reſeruatis abſoluere conceſſit Greg. XIII. Confeſſarijs Societatis Ieſu.* 2. 87. 1. c. *Item Paulus III.* 2. 99. 2. c. 101. 1. c.

Circa reſeruationem caſuum quid decreuerit Conc. Trid. 2. 97. 1. c. 2. a. *An per Trid. ſint reuocatæ facultates Regularium abſoluendi à caſibus Papæ vel Epiſcopis reſeruatis.* 2. b. & ſeqq. *An poſt Trid. per aliquem Pontificem ante Clem. VIII.* 2. 98. 1. b. *Illa reuocatio qualiter facta per Clem. VIII.* 1. c. 2. a. *An decretum Clem. ſit declaratiuum Conc. Trid.* 2. b. *An reſtrictiuum quoad caſus ab Epiſcopo reſeruatos.* Ibid. *Illud qualiter moderatum.* 2. 99. 1. a. *Epiſtola S. Congregationis ſuper executione huius decreti.* 1. b.

An poſt Clem. VIII. aliquis Pontifex reuocârit poteſtatem Mendicantium abſoluendi à reſeruatis, exceptis caſibus Bullæ Cœnæ. 2. 99. 1. c. 2. a. *Circa hoc reſponſio Cardinalium ad Card. Borromæum ſub Greg. XIII. de quibus caſibus ſit intelligenda.* 2. b. & ſeqq. *Alia ſub Vrbano VIII.* 2. 100. 2, a. b. *Et hæc de quibus ſit intelligenda.* 2. c. & ſeqq. *Alia ad Archiep. Mechlinienſem qualiter intelligenda.* 2. 101. 1. c.

Pontifex concedens facultatem abſoluendi à reſeruatis, de quibus caſibus intelligat. 2. 101. 2. c. *Poteſtas abſoluendi ab illis quoad forum animæ cur Mendicantibus, & ſpecialiter Minoribus & Prædicatoribus conceſſa.* 2. 105. 1. a. & ſeqq. *Caſus reſeruatus occultus qualiter poſſit ab illis abſolui; & qualiter ſit abſolutus ſe gerere debeat, ſi fiat poſteà publicus.* 2. 106. 1. a. b.

Reſeruatio caſuum à quibus, & qualiter fieri debeat in Ordine Min. & pro abſolutione ad quos, qualiter & quando FF. ſit recurrendum. 1. 97. 1. a.

Reuelatio.

Per reuelationem Regula S. Franc. *qualiter facta.* 2. 173. 2. a. *Iſtius reuelationis energia.* 2. b.

F. Reynaldus Gratianus de Catignola.

Eligitur in Miniſtrum Gener. 2. 231. 1. b. *Sub eo qualiter laboratum pro vnione Ordinis.* 1. c. *Sub eo creſcit Obſeruantia. & officium Generalis fit ſexennale.* Ibid. *Fit Archiep. Araguſinenſis.* 2. 232. 1. a.

F. Richardus à S. Anna.

Quos fructus fecerit in Iaponia. 2. 117. 1. b. *Martyrio afficitur.* Ibid. *Eius Epiſtola ad Guardianum Niuellenſem, & alios ſeruantur in Conu. Niuell.* 1. c.

F. Richardus de Media Villa.

Vnde dictus Doctor ſolidus, *&* copioſus. 2. 163. 1. a.

Richardus Rudolphi.

Armacanus Archiep. qualiter & cur fuerit Ordinem Min. &c. perſecutus. 2. 29. 1. c. & ſeqq. *Qualiter declamârit contra eum Londini, & Auinione coram Pontifice & Cardinalibus.* 2. a. *Eius errores, & quid de ijs probati auctores ſentiant.* 2. c. & ſeqq. *Quando, vbi & qualiter obierit.* 2. 30. 2. a. b. *Quis contra eum ſcripſerit.* 2. 30. 2. b. c.

Ritus ſacer.

Rituum ſacrorum diſpoſitiones & correctiones ab initio Ordini Min. cur S. Sedes commiſerit. 2. 60. 2. b. 136. 1. a. b. *In ritibus ſacris per F. Haymonem Anglicum auctoritate Papæ diſpoſita quando primò in Ordinem Min. deinde in totam Eccleſiam introducta.* Ibid. 201. 1. c. *Ritus ſacros qualiter zelatus fuerit F. Ioannes de Parma.* 2. 203. 1. c. *Item D. Bonau.* 2. 204. 1. c. 205. 1. a. *Item F. Andreas Inſulanus.* 2. 249. 1. b.

Ritus inſuetos adinuenit F. Gerardus Odonis, poſteà caſſatos. 2. 215. 1. a.

Rixæ.

Rixæ fugiendæ FF. Minoribus ex 1. *Reg.* 1. 26. 1. b. *Et ex* 2. *Reg.* 1. 87. 1. c. 2. a.

Robertus Siciliæ Rex.

Eius ac Sanciæ Reginæ zelus pro recuperatione Terræ Sanctæ. 2. 132. 2. b. 133. 1. c. *Eorum zelum qualiter laudarint Pontifices* Ibid. *Quando fuerint coronati.* 2. 209. 1. c.

F. Rogerius S. Franc. Socius.

Eius charitas. 2. 194. 1. a.

Rubus.

Rubo Moſaico comparatur Ordo Min. 2. 14. 1. a. 2. a.

D. Rudolphus Pius de Carpo.

Protector Ord. qualiter commendârit &c. ſtatuta per Iulium III. confirmata. 2. 249. 1. c. 250. 1. a. *Viuæ vocis oraculum à Iulio III. eidem factum pro mittendis Commiſſarijs ad partes* Familiæ *Vltramontanæ &c.* Ibid. *Eidem oraculo ipſe ſubſcribit.* 1. b. *Aliud viuæ vocis oraculum ei datum in eadem materia.* 1. b. c.

F. Ruffinus Socius S. Franc.

Eius perfectio, & ſanctitas. 2. 194. 1. a.

Digitized by Google

Rutheni.

Apud Ruthenos quos fructus fecerint FF. *Min.*2.114. 2. b. *Qui ſint ſchiſmatici.* 2. 118. 1. b.

S.

Saccus.

SAccis induti Prophetæ prædicabant. 1. 85. 1. b. *Sacci nomine quid intelligendum.* 1. 84. 2. b. *De ſaccis repetiationem ad quid permittat* FF. *Min.* S. Franc. 1. 85. 2. a.

Sacerdos.

Sacerdotibus ſolis data poteſtas ligandi & ſoluendi. 1. 31. 1. b. *Eorum dignitas vndè.* 2. 136. 1. c. 2. a. *Sacerdos cur* S. Franc. *noluerit fieri.* 2. 134. 1. b. *Eius reuerentia erga eoſdem etiam pauperculos, & ad eam qualiter hortetur ſuos* FF. 2. 51. 1. c. 134. 1. c. 179. 2. c. 180. 1. c. *Ad eam reuerentiam qualiter teneantur* FF. *Min.* 2. b. c. *Cur eos voluerit* S. Franc. *timere &c. ſicut ſuos Dominos.* 2. 173. 1. a. b. *In ijs cur non voluerit conſiderare peccatum.* Ibid. *Hortatur FF. ſuos ad concordiam cum ijs habendam.* 2. 180. 1. a. b. *Vult tegi & ferri eorumdem defectus.* 1. b. *Qualiter eos moneat ad Reuerentiam &c. erga Euchariſtiam.* 2. 135. 1. b.

Sacerdos dum ordinatur F. Min. quid debeat ordinanti Epiſcopo promittere. 2. 48. 1. b.

Sacramentum.

De Sacramentis Eccleſiæ qualiter examinandi venientes ad Ordinem Min. 1. 77. 2. a. & ſeqq.

Sacramentarij.

Hæretici vndè orti. 2. 126. 1. c.

Sæcularis.

Sæcularia qualiter fugienda FF. *Min. ex* 1. *Regula.* 1. 32. 1. b. 33. 1. a.

Saladinus.

Saladinus Turca capit & deſtruit Ieruſalem. 1. 3. 2. b. *Parcit Salomonis templo, illudque honorat.* 2. c. *Item eius filius Cordirius.* Ibid.

Samaritana.

Cum ea Chriſtum loqui cur admirati Diſcipuli. 1. 154. 2. b.

Sanctificatio.

Sanctificatio promiſſa à Chriſto Apoſtolis. 1. 62. 1. b. *Et* FF. *Min.* 1. 65. 1. c. 2. a.

Sanctitas.

Sanctitas in S. Script. idem quod Caſtitas. 1. 154. 2. c. 155. 1. a.

Sanctus.

Sanctorum natiuitas per Angelos ſæpè prænuntiatur. 1. 10. 1. b. *Sanctorum ſimplicitas, Dei virtus & ſapientia.* 2. 36. 1. a. b. *Eorum* 4. *ordines in cælo cuidam S. Patri reuelati.* 1. 152. 2. c. *Sancti, & ſanctæ in cælis qualiter laudent Deum ob* S. Franc. *eiuſque Ordinem.* 2. 168. 2. c.

Sanctus *tertiò cur clamârint Seraphini, & eo quid ſignificetur.* 2. 13. 1. b. 2. a.

Sancta quæque ſæpè inficiuntur. 1. 110. 1. c.

SS. Patrum elucidationi quid contulerint FF. *Min.* 2. 162. 2. a. b. *SS. PP. bibliotheca primò compilata & aucta à* FF. *Min.* 2. b.

Sandalia.

Sandalijs fuerunt vſi Apoſtoli. 1. 84. 1. a. b.

Quibus ſandalijs FF. Min. vti poſſint. 1. 122. 2. a. *De ijs à quibus, & qualiter primò cœptum diſputari apud eoſdem.* 1. 119. 1. b.

Sanguis.

Sanguis qualiter ſpectet ad integritatem naturæ humanæ. 2. 148. 2. b. c. *Inter quas partes corporis cenſeatur.* 2. 149. 2. c.

Sanguinis nomine quæ intelligantur in Script. 2. 146. 2. b.

An Sanguis Chriſti effuſus in triduo mortis, & qui etiamnum aſſeruatur in diuerſis locis, ſit coniunctus Diuinitati, & adorandus cultu latriæ. 2. 143. 2. a. & ſeqq. *Lites circa hanc materiam creſcunt inter Prædicatores & Min.* 2. 144. 1. b. & ſeqq. 145. 1. b. *Hæc controuerſia vbi & quando cœptat* 2. a. *Quid circa illam determinârit Pius II.* 1. c. *De Sanguine effuſo qui loquantur Script. & an intelligenda de Sanguine in triduo à Corpore ſeparato.* 2. 146. 1. b. & ſeqq. *An verò de Sanguine effuſo, Chriſto viuente.* 2. b. *An ex effectibus Sanguini Chriſti attributis rectè inferatur illum ſemper fuiſſe vnitum Diuinitati.* 2. 147. 1. a. *An Sanguis fluens de latere Chriſti mortui concurrerit ad redemptionem noſtram, & an ex virtute redemptionis benè probetur Diuinitatem vnitam Sanguini in triduo.* 1. c. *Sententia negans eſt conformior principijs Philoſophicis, & Theologicis.* 2. 148. 2. b. c.

An Chriſtus reſurgens à mortuis reaſſumpſerit omnem Sanguinem in paſſione effuſum. 2. 149. 1. a. b. *Quot in locis de ſanguine iſto reaſſeratur.* Ibid. *Quid de diſtinctione aliquorum, Sanguinis Chriſti primigenij, & nutrimentalis.* 1. c. 2. a. *Opinionem negantem amplectitur Auctor.* 2. b. *Eam qui anteà docuerint.* 2. 150. 1. a. *Quâ latriâ adorandus ille Sanguis, & quid ſi in triduo mortis aliquis Apoſtolorum vinum conſecraſſet.* 1. b. & ſeqq. *Cultus Sanguinis ſeparati quibus miraculis à Deo comprobetur.* 2. b. *Quæſtio hæc adhuc eſt indeciſa.* 2. c. *Cur Auctor de ea ſcripſerit.* 2. 143. 2. b.

Sapientia.

Sapientia huius mundi vitanda FF. Minoribus ex 1. *Reg.* 1. 29. 1. c. *Eos ſapientiam veram docet* S. Franc. 1. 105. 1. a. *Sapientia ſancta confundit Satanam.* 1. 152. 1. c. *Sapientes aliqui* FF. *qualiter aduerſati Regulæ* S. Franc. 1. 118. 1. b. 119. 1. b. 123. 1. c.

Sapphyrus.

Sapphyri natura, & qualitates, & cur comparetur 2. *fundamento Apoſtolorum, & Ordinis Min.* 1. 16. 1. b. & ſeqq.

Saracenus.

Ad eos conuertendos proficiſcitur S. Franc. *& ob infirmitatem cogitur redire.* 1. 40. 1. a. 2. 109. 2. c. *Ad eos conuertendos qui* FF. *Min. ire poſſint, & à quibus debeant mitti.* 1. 106. 1. c. & ſeqq. 125. 2. c. 126. 1. a. *Ad eos proficiſci qualiter deſiderarit* S. Franc. 2. 109. 2. b.

Saracenus quidam qualiter victus contemptu pecuniæ à F. Min. 1. 142. 1. c. 2. a.

Digitized by Google

Sardius.

Sardij natura, & qualitates, & cur comparetur 6. fund. Apoſtolorum, & Ordinis Min. 1. 126. 1. b. & ſeqq. Paupertatis Euang. eſt ſymbolum. 2. 107. 1. c.

Sardonyx.

Sardonycis natura, & qualitates, & cur comparetur 5. fund. Apoſtolorum, & Ord. Min. 1. 69. 1. a. b.

Saxoniæ Prouincia.

Ex ea quando egreſſa Prouincia Thuringia. 2. 246. 1. a.

Scala.

Scalæ Iacob deſcriptio. 1. 146. 1. a. Eius 4. myſteria appropriantur obedientiæ FF. Min. 1. b. & ſeqq.

Scientia.

A ſcientia qualiter dignoſcatur œconomia cæleſtium Hierarch. 2. 2. 2. a. Et ſimilis qualiter reperiatur in Ordine Min. 2. 4. 1. b. & ſeqq. 5. 1. b.

Scientiæ non conuenientes FF. Min. quæ. 1. 104. 2. c. 105. 1. a.

Schiſma.

Schiſma in Ordine Min. inter FF. Spirituales, & FF. Communitatis. 1. 114. 2. a. & ſeqq. 2. 26. 2. a. b. In eodem quæ ſchiſmata circa veſtimenta FF. 1. 119. 1. c.

In ſchiſmate Petri Corbarij tollendo qualiter laborârint FF. Min. teſte Ioan. XXII. 2. 26. 1. a. & ſeqq.

Schiſma defuncto Greg. XI. 2. 221. 1. c. Ob illud quæ paſſus Ordo. 2. 222. 1. a.

Schiſmaticus.

Schiſmatici multiplices. 2. 117. 2. a. & ſeqq. Pro eorum vnione cum Eccleſia Latina qualiter laborârint FF. Min. 2. 109. 1. c. & ſeqq. 118. 1. b. & ſeqq.

Scriptor.

Scriptores illuſtres ex Ordine Min. quot. 2. 161. 1. c.

S. Scriptura.

S. Scriptura vnus idemque locus an plures ſenſus litterales poſſit habere. 1. 6. 1. b. & ſeqq. Præclarè S. Aug. ſuper hoc. 2. b. c. Diuerſas, aduerſaſque patitur interpretationes. 1. 110. 2. a.

In eam qualiter irrepſerint paleæ &c. & ab eis qualiter purgetur. 1. 118. 2. b. c.

Ad S. Script. honor & pietas ſternit viam ad perfectionem. 2. 173. 1. c. 2. a.

S. Scripturæ elucidationi quid contulerint S. Antonius de Padua, & alij Doctores Ordinis. 2. 161. 2. a. & ſeqq.

Scrupuloſitas. Scrupuloſus.

Scrupuloſitas inordinata fuit 3. plaga Ordinis Min. 1. 118. 1. c.

Scrupuloſi qualiter aduerſati ſunt Reg. & quas quæſtiones contra eandem mouerint. 1. c. 119. 1. b. 123. 1. c. 2. a. 124. 2. a.

Securitas.

Securitas à Chriſto promiſſa Apoſtolis, & FF. Min. 1. 62. 1. b. 63. 1. c. 2. a.

Securitas nimia in conſortijs mulierum periculoſa. 1. 157. 2. a.

S. Sedes Romana.

S. Sedi Rom. quantùm detulerit S. Franc. 1. 37. 1. a. 112. 2. b.

Ad S. Sedem cur toties recurſum à FF. Min. ad declaranda dubia Regulæ. 1. 110. 2. b. 113. 1. b. & ſeqq. 119. 1. c. Ad eam qualiter recurrerint FF. timorata conſcientia. 1. 118. 2. a.

Eius ſpecialis licentia ad ingrediendum monaſteria Monialium quæ cenſeatur. 1. 106. 1. b.

Abſque eius gubernatione &c. Ordo Min. non potuit ſubſiſtere. 1. 113. 1. b. c.

Dominium rerum conceſſarum FF. Min. qualiter in ſe ſumpſerit. 1. 129. 2. b. 140. 1. c. Et poſt Ioannem XXII. qualiter illud reaſſumpſerit. 1. 139. 1. a.

S. Sedes numquam voluit agnoſcere niſi vnum Gener. Miniſtrum totius Ordinis S. Franc. 1. 124. 2. c. & ſeqq.

S. Sedis dicta qualiter accipienda. 2. 29. 1. c. Vide V. Papa. V. Priuilegium. V. Prouiſio.

Semen.

Semini Euang. doctrinæ comparatur Regula FF. Min. 1. 56. 2. b. 72. 1. b. c. Illius genuini ſeminis tres notæ. 1. 57. 1. a.

Seminatio Verbi Dei duplex. 2. 72. 2. a. b.

Sepultura.

Sepulturæ electio quàm ſemper fuerit libera, & illam libertatem impedientes quibus pœnis ſubiaceant. 2. 78. 2. c. Altercationes inter Parochos & Regulares propter eaſdem. 2. 79. 1. a. Eas apud Regulares cur ſæpiùs eligant ſæculares. 1. b.

Ex ſepulturis apud Min. quæ pars funeralium debeatur Parochis, & vndè illa deſumenda. 2. 79. 1. c. & ſeqq.

Quid de leuandis, & deferendis corporibus ſepeliendorum apud Regulares conſtitutum ſit. 2. 80. 1. a. & ſeqq. Quid de exequijs & officijs ſuper cadaueribus ſepeliendorum. 2. a. b.

Seraphim.

Ad quem ordinem & gradum cæleſtis Hierarchiæ pertineant. 2. 2. 1. c. 2. a. Iis qualiter ſe communicet Deus, & cur ſic dicti. 2. b. Eorum gaudium dum Franc. mitteretur in mundum. 2. 3. 2. c. Eorum operationes hierarchicas qualiter communicet Ordo Min. 2. 10. 1. b. c. 11. 1. a. & ſeqq.

Seraphicus vnde S. Franc. eiuſque Ordo dicti. 2. 11. 2. a. & ſeqq. 14. 1. a.

In ſpecie Seraphim impreſſit Chriſtus ſua ſtigmata S. Franc. 2. 11. 2. b.

Seraphinorum, quos vidit Iſaias, proprietates qualiter competant Ordini Min. 2. c. & ſeqq.

Seruus.

Seruum totius Fraternitatis qualiter ſe reputare debeat Gener. Miniſter Ordinis Min. 1. 98. 1. c. Et ſeruos ſuorum FF. Miniſtri Prouinc. 1. 103. 2. c.

Sigillum.

Sigilli 6. apertio ex Apoc. quando facta. 1. 5. 2. b. c.

Sigilla quæ Ordinârit Leo X. pro Miniſtro Gener. totius Ordinis, & Miniſtris Prouincialibus Reformatorum. 2. 238. 1. c. Quæ pro Conuentualibus. 2. 239. 1. b.

F. Silueſter Socius S. Franc.

Eius perfectio & ſanctitas. 2. 194. 1. a. Per eum inquirit S. Franc. Diuinam circa ſe diſpoſitionem. 1. 39. 2. c.

Digitized by Google

Simplicitas.

Simplicitas ſancta confundit ſapientiam huius mundi. 1. 152. 1. c.

Sixtus IV.

Quâ deuotione viſitârit montem Palumbæ. 1.45.1.c. *Qualiter permiſerit Ordini Prædic. poſſeſſiones habere.* 2.20. 2. b. *Quid ordinârit circa officium & feſtum imm. Conceptionis, & quas indulgentias conceſſerit.* 2.154. 1. c. 2. a. *Qua ab eo impetrârit F. Ioan. de Vtino.* 2.229.1. b. *Vide V.* F. Franciſcus de Zauona.

Sixtus V.

Qualiter innouârit &c. priuilegia Ordinis Min. &c. 2.86. 2. a. b. *Quid decreuerit contra malè promotos Clericos.* 2. 95. 1. c.

Conceſſit indulgentiam plenariam Eccleſijs monaſteriorum Conceptionis B. Mariæ in die feſti. 2.154.2.c.

Inſtituit Archiconfraternitatem Chordæ S. Franc. 2. 159.2.b.c. *Vide V.* F. Felix Peretius.

Smaragdus.

Smaragdi natura & qualitates, & qualiter comparetur 4. fund. Apoſtolorum, & Ordinis Min. 1.54. 1. b.

Soccus.

Pro Soccorum generali portatione ad S. Sedem qui recurrerint. 1. 119. 1. c.

Societas Ieſu.

Patres Societatis Ieſu quando peruenerint in Indias Orientales. 2. 116. 1. c.

Societas Peregrinantium propter Chriſtum.

Sub Innoc. IV. quæ fuerit, & quæ incrementa ſumpſerit ſub alijs pontificibus. 2. 122.2. c. *Quas nationes, & quo fructu peragrârit.* Ibid. *Quos Superiores habuerit.* 2.123. 1.a. *Qui illam commendârint Greg. XI. & Boniſ. IX.* 1. b. c.

Socius.

Socios quando S. Franc. *habere cœperit.* 2.193.1. a. b. *Eorum perfectio & ſanctitas.* 1.c. *Ex eorum Diuinis dotibus &c. depinxit* S. Franc. *perfectum F. Min.* 2.194. 1. a. *Qui ſe oppoſuerint F. Eliæ.* 2. 199. 1.a.

Sodalitas.

Primæ Sodalitates ab Ordine Min. prouenerunt. 2. 160. 2. b.

Sodalitas Confallonis à S. Bonau. inſtituta. 2.b. *Apud quos adhuc permaneat, & quâ deuotione.* 2.c.

Sodoma.

Eius iniquitas quæ fuerit. 1. 156.1. b. *Ad eam miſſi duo Angeli ad liberandum lot quid ſignificent.* 2. 12. 2. a.

Sol.

Sol tripliciter montes exurens qualiter Ordo Min. 2. 9. 2. a.

Solem ab occaſu ad orientem qualiter reduxerit F. Griphô Flander. 2. 122. 2. a.

Soldanus.

Ad Soldanum Babyloniæ properat S. Franc. *non obſtantibus periculis, ab illo honorificè exceptus.* 1. 8. 1.a.2. 110.1.a.195.1.a. *Apud illum quid egerit.* 1.8. 1.a.2. 110.1.b. *Impetrat ab eo pro ſe & ſuis FF. licentiam vbique prædicandi.* 1.b.c. Franc. *redeuntis in Italiam Orationibus ſe commendat.* 1. c. 2. a. Franc. *ipſum aſſecurat de conuerſione & ſalute, & illud qualiter euenerit.* 2. a. *Eius affectus in Chriſtianos à diſceſſu* S. Franc. *& induciæ cum Frederico II. Imp.* 2. b. *Adhibet Chriſtianos ſui corporis cuſtodes.* Ibid. *Reddit crucem Domini; ad 30000. Chriſtianorum liberat* &c. 2. c. *Eius laus à Matthæo Paris.* Ibid.

Ad Soldanum Damaſci quo inſtinctu miſerit Greg. Papa FF. *Minores.* 2.111.1. c.

Solemnitas.

Solemnitates in Ordine Min. ab initio qualiter celebrata. 1.123.2.b.

Solicitudo.

Solicitudines huius ſæculi à Chriſto prohibita Apoſtolis. 1.61.2. b. c. *Et à* S. Franc. *ſuis FF. in* 1. *Reg.* 1. 23.1. c. 62. 2. c. & ſeqq. *Et in* 2. *Reg.* 1.104. 1. c.

Solicitudo de rebus temporalibus venientium ad Ordinem iiſdem prohibita. 1.79.1. a. & ſeqq.

Solitudo.

Solitudinem Sectantium Ordo in cælo cuidam S. Patri oſtenſus. 1.152.2. c.

Solitudo viri cum muliere incentiuum libidinis. 1.106. 1. a.

Solitarias mulieres accedere an FF. *Minoribus prohibitum in Reg.* Ibid.

Solutares.

Solutarium generalis geſtatio qualiter ſolicitata à S. Sede. 1.119.1. b. c.

Solutio.

Solutionem rei neceſſariæ an FF. *Minores procurare poſſint, & an ad eam procurandam ſe obligare.* 1. 115.2. c.

Spes.

Spes qualiter ſignificetur per Iaſpidem. 1. 2. 1. b. *Eius hieroglificum, Smaragdus.* 1.54.1. b. 55.1. a. *Quâ ſignificetur per Chriſopraſum.* 2.14.1. b.

Spiritus

Spiritus S. aſſiſtentia à Chriſto promiſſa Apoſtolis. 1. 62.1. a. *& FF. Minoribus.* 1.63.1. c. *Specialiter aſſiſtit prædicantibus.* 1.14.2. b.

Spiritum Domini, eiuſque operationem *qualiter deſiderare debeant* FF. *Minores.* 1.105.1. b. 2.5.2.a. & ſeqq. *Quibus modis perfectè acquiri debeat.* 1. 105.1 b. 2. a. *An in hoc ſolo præſcripſerit omnem perfectionem F. Minoris.* 2.8.2. c.

Spiritus Domini diſtinctio à Spiritu mundi. 1.105.2. b. *Et quos Spiritus excludat.* 2.5.2. b.

Spiritus cæleſtes non appropinquant omnes æqualiter Deo. 2.2.1. b.c. *In ijs qualiter conſtituat Deus ſuum regnum.* 2.b. & ſeqq. *Qui habeant deficientiam, & neſcientiam, & eis qualiter competant operationes Hierarchicæ.* 2.3. 1. c. 2. a. *Eorum gaudium dum* S. Franc. *mitteretur in mundum.* 2. c. 4.1. a.

Spiritus, & carnis contraria ſtudia. 1.20.1. c. *Spiritus ab anima diſtinctio quæ.* 2.6.2. b.

Spiritus S. Franc. *concordia cum Deo.* 2.6.2. c.

FF. Spirituales vndè dicti. 2.26.2. a. *Eorum ſchiſma in ordine, & qualiter eos ad vnionem conatus ſit reuocare Ioan. XXII.* 2. b.

Staminea.

Earum vſus an quandoque toti Ordini Min. permiſſus. 1. 109.

Digitized by Google

1. 109. 2. c. & ſeqq. *Pro eo qui recurrerint ad S. Sedem.* 1.119.1. b. c.

Stater.

Stater, quo Chriſtus ſoluit tributum, ad quem pertinuerit. 1.137.1. b.

Statio.

Statione Seraphinorum apud Iſa. quid ſignificetur. 2. 12.1. a. 2. c.

Stationes ordinariæ qualiter competant Regularibus in alienis Eccleſijs, & cur introducta. 2.69.2.b. & ſeqq. *An ſint precariæ.* 2.70.2. a. b.

Statutum.

S. Bonau. Statuta Narbonenſia dicta, omnium ſubſequentium fundamenta. 2.204.1.b. *Quæ miſerit ad vniuerſum Ord. F. Arlottus de Prato.* 2.208.1. a. *Item F. Ioannes de Muro.* 2. 211.1. b. *F. Gundiſaluus de Vallebona vult Prædec. ſtatuta executioni mandari.* 2.212 1. b. *Eadem Stabilit F. Alex. ab Alexandria.* 2. 213.1. b. *Eorum nouam compilationem facit* F. *Ger. Odonis.* 2. 215. 1. a.

Statuta Ordinis reducuntur ad Narbonenſia à F. Fortanerio Vaſalli. 2. 216.1. a. *Quo fructu renouata ſub* F. *Guil. Farinerio.* 1. c. *Statuta præced. Capitulorum confirmat* F. *Henr. Aſtenſis.* 2.223.1. a.

Statuta Martiniana in 1. Cap. Generaliſſimo facta quæ, & ijs qualiter ſe obligârit totum Capit. 2.225. 1. c. 235. 1. b.

Statuta Benedicti XII. & Guil. Farinerij confirmata, & mandata obſeruari à F. Iacobo à Mozanica. 2. 227.1. c. 228.1. a.

Statuta Alexandrina quæ, & quando facta. 2.230. 1. c.

Statuta Ordinis reuiſa à F. Franc. Licheto. 2.241.1. a. b. *Quæ, & cur particularia fecerit.* 1. c. *Quæ facta ſub* F. *Franc. de Angelis.* 2. 245.1. c. 246.1. a. *Quæ ſub* F. *Paulo Parmenſi.* 2.247.1. a.

Sub F. *Vincentio Lunello quid ſtatutum pro ſtrictiùs viuere volentibus.* 2.248.1. b.

Statuta egregia ſub F. *Clem. à Monelia per Iulium III. confirmata.* 2.249.1. c.

Sub F. *Paulo de Parma antiqua ſtatuta Barchinonenſia pro hac familia vltramontana ſtabiliter determinata ſunt.* 2.247.1. a. *Sub* F. *Aloyſio de Puteo in Cap. Gener. conſentit Familia Italica in noua ſtatuta à Protectore propoſita de mandato Pij V. ſed Vltramontana rogat ad nulla teneri niſi ad Barchinonenſia.* 2.251.1. c. 252.1. a. *Hæc qualiter confirmata ſub* F. *Franc. Gonzaga.* 2.253.1. b. *Eadem curâuit reuidere* F. *Genignus à Genua.* 2.256.1. c.

Statuta in ſingulis Cap. Gener. quî confirmata. 2.232. 1. c. *Et condita pro Obſeru. Regula.* 2. 233. 1. c. 234.1. a.

Stigmata ſacra.

Stigmata Domini qualiter portauerit S. Paulus in ſuo corpore, & qualiter S. Franc. 2. 35. 2. c. 131. 1. c. 2. a.

Stigmata cur, & qualiter Franc. *Chriſtus impreſſerit* 1. 154. 1. a. 2.11.2. b. 129.1. b. & ſeqq. 131.2. b. *Cur pauco tempore à confirmatione Regulæ.* 1.45.2. b. *Præclarum teſtimonium Alex. IV. de ijſdem ſtigmatibus, & vulnere lateris.* 2.129.2. b. c. *Eis confirmatur Regula* FF. *Minorum.* 1.57.1. b.

Stigmata S. Franc. *qualia, & quî minùs prouidè de ijs quidam ſcripſerint.* 2. 130. 2. b. *Materia clauorum quæ.* 2. c. *Claui quales.* 2. 131. 1. a. *An diuiſi à reliqua carne, & mobiles.* 1. b. *An emiſerint ſanguinem, & vulnus lateris quale.* 1. b. *Quàm mirum quòd tamdiu cum illis viuere potuerit.* 1. c.

An ſoli Franc. *Stigmata impreſſa.* 2.131.1. c.

Impreſſionem S. Stigmatum quî approbet Eccleſia. 2 b. *Virtus S. Stigmatum ad impetrandum.* 2. c.

Stipendium.

Stipendium quod datur beneficiarijs &c. *qualiter differat à ſtipendio FF. Minorum pro officijs ſpiritualibus.* 1.93.1. c.

Pro ſtipendio cur FF. Minores Recollecti noluerint ab initio recipere Miſſarum onera. 1.93.2. b. *Illius receptio pro Miſſis, prædicationibus* &c. *qualiter ſpectet ad Syndicos Ordinis.* 2.55.2. c. & ſeqq.

Storea.

Cur 2. Capit. Gener. Aſſiſij celebratum dictum ſit ad ſtoreas, *& quantus in eo fuerit FF. Min. feruor.* 1.40. 1. c. 2. 7. 1. a. 194.1. b. c.

Studium, Studioſus.

Studia FF. Minorum ex mente S. Franc. *qualia eſſe debeant.* 1.104.2. c. 105.1. a. *An ea abſolutè prohibuerit ſuis FF.* 2. 160. 2. c. & ſeqq. *Voluit illa reduci ad regulam Diuini amoris.* 2.161.1. c.

Studia malè inſtituta quàm terribili exemplo caſſata à S.Franc. 1.41.2. b.

Pro ſtudijs poſt profeſſionem an venientes ad Ordinem Min. poſſint aliquid de ſuis bonis reſeruare. 1. 78. 2. c.

Studio ſapientiæ quantùm Eccleſia contulerit Ordo Minor. 2.161.1. c.

Pro ſtudioſis promouendis ad Philoſophiæ ſtudium quid ordinatum ſub F. Paulo de Soncinno. 2.242. 1. b. *Item pro ſtudioſis Collegij Pariſienſis ſub F. Franc. de Angelis.* 2.246.1 a.

Subditus.

Subditi in Ordine Min. ne ſuperbiant ex humilitate ſuorum Superiorum. 1.103.2. b. c. *Vide V.* Obedientia. *V.* Superior.

Subucula.

Pro ſubucularum generali portatione qui recurrerint ad S. Sedem. 1.119.1. c.

Superbia.

Superbia dominium, dum naſceretur S. Franc. 1.4.1. c. *Quî vitanda F. Minori.* 1.29.1. c. 104.1. b. *Conculcatur paupertate & humilitate FF. Minorum.* 1.140.2. b. 141.2. a. 152.2. a. 2.6.1. b. c.

Superbia in veſtibus incentiua libidinis. 1.156.1. b.

Superior.

Superiorum Ordinis Min. 4. officia, & illorum obligatio ad illa. 1.102.1. a. & ſeqq. *Qualiter teneatur concurrere cum ſubditis recurrentibus ad Prouinciales.* 1.103.2. a. *Quî debeant humilitatem ſeruare.* 2. c. *Quibus vitijs extirpandis potiſſimùm inuigilare.* 1.104.1. b. c. *Eum à ſubditis qualiter habendum doceat* S.Franc. 1.147.1. a. *Ad eius mandatum quàm prompti eſſe debeant* FF. *Min.* 2.49. 2. a. b.

Sub malo Superiore qualiter Deus ſæpè benedicat familiæ eidem commiſſæ. 2.176.2. a. & ſeqq.

Digitized by Google

Vide V. Obedientia.

Superpelliceum.

Superpelliceis quibus & quando ſtatuerit S. Bonau. miniſtros altaris indui. 2.138.1. b.

Superſtitio, Superſtitioſus.

Superſtitio aliquorum FF. fuit 3. plaga Ordinis Min. 1.118.1. c. 2. a.

Superſtitioſi qui fuerint aduerſati Euangelio. 1. b. *Et aliqui FF. ſua Regulæ.* 1. c. 119.1. b. 123.2. a. *Inter hos non computandi FF. timorata conſcientia.* 1. 118.2. a.

Suſpectum Conſortium.

Suſpecta conſortia mulierum FF. Minoribus in Regula prohibita. 1.105.2. c. 125.2. b. 154.1. c. 2. a. 157. 1. a. 2.6.1. a.

In hac materia quàm facilè poſſit peccare F. Minor. 1. 105.2. c. & ſeqq. 155.1. c.

Suſpectum conſortium reſpectu F. Minoris cenſetur, dum ei à Superiore diſſuadetur. 1.154.2. b.

Suſpecti conſortij vel conſilij *nomine an prohibeatur FF. Minoribus receptio mulieris ad obedientiam.* 1. 158.2. b. c.

Sybilla.

Sybilla Erithræa quæ fuerit, & quando vixerit. 1.7.1. b. *Eius vaticinium de Christo*, Franc. *& Domin.* 1. c. & ſeqq.

Syndicus.

Syndici FF. *Minorum quando, & cur à S. Sede instituti.* 1.140.1. c. *Et quo iure.* 2. 57.1. b. *Initio Ordinis qualiter instituti.* 2. 53. 2. b. c. *Poſſunt destitui, & alij ſubrogari.* 2. c. *Duo originalia authentica circa hoc.* 2.54.1. a. & ſeqq. *Eorum institutio modo ſpectat ad Generales & Prouinciales Ordinis.* 2.55.2. b. *Ijs commiſit Eccleſia Rom. adminiſtrationem pecuniarum pro Miſſis oblatarum.* 2. c. 56.1. a. *Cuius authoritate agant in iudicio pro Ordine.* 2.57.2. a.

Syndicos Ordinis Min. qualiter Ioan. XXII. caſſauerit. 1.138.2. c. 2.24.2. c. *Per ſubſequentes Pontifices ſunt restituti.* 1.139.1. b.

Syria.

Syriam cogitat Franc. *& eius iter qui impeditum.* 1. 40.1. a. 2.109.2. c. *Eam peragrat magno fructu.* 2.110.1. c. 195.1. a.

T.

Tartari.

T*Artaros accedendi obtinet* Franc. *pro ſe & ſuis licentiam à S. Pontifice.* 1.40.1. a. *Ad eos qui FF. & quando primùm miſſi.* 1. c. *miſſi ab Innoc. IV. & quo fructu.* 2.111. 2. b. c. *Tartari conuerſi ſcribunt Pontifici pro pluribus operarijs.* 2.c. 112.1. a. *Nicolaus III. reſpondet, & mittit plures FF. Minores, quos mirificè commendat.* 1. a. b.

Apud eos quæ & vndè perſecutio Christianorum orta. 1. c. *Qualiter ceſſauerit.* 2. a.

Quos fructus apud eoſdem fecerit F. Ioan. à Monte Coruino. 2. b. c. *Quos F. Ioan. à Polonia.* 2.114.2. b.

Templum.

Templum Dei qualiter ſimus. 1.155.2. b.

Templo Salomonis, captâ Ieroſolymâ, parcit Saladinus Turca, nec ingreditur niſi aquâ roſaceâ lotum. 1. 3. 2. c. *Eidem parcit Cordirius eius filius.* Ibid.

Temporalia.

Temporalium promiſſio facta Apoſtolis à Christo qualiter intelligenda. 1.61. 2. b.

Terra.

Terra qualiter culta fuiſſet in ſtatu innocentiæ, & qualiter fuerit culta diu poſt peccatum. 1. 129. 2. c.

Terris necdum dominio ciuili occupatis quilibet poteſt vti ad ſuum bonum, etiam F. *Min.* 1. 128. 1. b. 129. 1. b.

Terræ naſcentia homini, & animalibus in cibum qualiter data. 2. c.

Terra ſancta.

Terræ ſanctæ loca ſacra qualiter purgata ab Helena, & poſteà deuenerint in manus Turcarum. 2.132. 2. a. b. *Qualiter restituta Christianis, & cur concredita cuſtodiæ* FF. *Min. ſub Clem. VI.* 2. b. c. *Quando illa inuiſerit* S. Franc. 2. c. *Terram ſanctam quando incolere cœperint* FF. *Min.* 2.133.1. a. *Prouincia Terra ſancta antiquitas, eiuſque inſignis mentio ab Alex. IV.* 1. b. *Cur eiectis alijs Religioſis loca ſacra* FF. *Min. conceſſa.* Ibid. *Quid circa illam habitationem ſcripſerit Clem. VI. tam ad Robertum Siciliæ Regem &c. quàm ad Miniſtrum Gener. & Prouincialem Terræ Laboris.* 1. c. 2. a. *Quanto tempore, labore, & fructu* FF. *Min. illa loca incoluerint.* 2. a. b. *Guardiani Ieroſolymitani iuriſdictio quæ.* 2. b. c. FF. *ibi commorantium quæ exercitationes.* 2. c. 134. 1. a.

Teſtamentum.

Teſtamentum relictum filijs ab antiquis PP. quod. 2. 169.1. a.

Quod condiderit S. Franc. *pro ſuis filijs.* 1. c. & ſeqq. *& in qua qualitate.* 2. 179. 1. b. *Huius teſtam. encomia.* 2.169.1.c.2.a.178.1.b. *Eius qualitas, & finis.* 2.171.1. a. 174. 2. a. & ſeqq. *Qui præcipiat* S. Franc. *in eo nihil addi, vel minui.* 2. 175. 1. a. *Cur voluerit adiungi Regulæ, & legi cum ea.* 1. b. *Eius ſufficientia.* 2. 178. 1. b. c. *Qualiter obliget.* 1.116.2.c.2.178.1.c. & ſeqq. 187.1. a. 2. a. *Fuit ſemper in Ordine in honore.* 2.179. 1. a. *Qualiter acceptandum, & obſeruandum.* 2.186.2.c. *Cur illud æquiparet* S. Franc. *Regulæ.* 2. c.187.1.a. *Eſt compendium Regulæ.* 2.187.1. a. 2. a. *Pro eius interpretatione à ſcrupuloſis ad S. Sedem recurſum, renitente F. Ioan. Parente.* 2. 178.2.a. b.186.1.c.

Teſtamenti S. Franc. *partes, & materia diſtinctio.* 2.171. 1. a. 179.1. b. 2. b.

Teſtamentorum executiones FF. *Min. prohibitæ.* 1. 117.2.a. *Vide V.* Legatum.

F. Theodoricus à Monaſterio.

Qualiter Bruxellis aſtiterit peſte infectis, mortuis Paſtoribus. 2.168.1. b. *Ex 32000. mortuis, quibus aſtiterat, duos tantùm damnatos aſſeruit in publica concione.* Ibid.

Theologia.

Theologia tam moralis, quàm ſpeculatiua &c. illuſtrata per FF. Minores. 2.162.2. b. & ſeqq. *Theol. actiua vndè dicta, & qui ei initium dederit S. Bonau.* 2.163.1. b. *Theol. myſtica, & anagogica viam ſtrauerunt,*

Digitized by Google

uerunt, eamq; illuſtrârunt FF. Minores. 2. a. b.
Theologos qualiter voluerit S. Franc. *honorari.* 2.170. 1. a.

Theſaurus.

Theſaurum in cælo qui cenſeantur habere. 1.133.2. c. 134.1. a.

S. Thomas Aquinas.

Floruit in Academia Pariſ. & indè orta perſecutio. 2. 17.2. a. & ſeqq. *Et qualiter illæſum per quoſdam Doctores Pariſ.* 2. b. *Scripſit contra Deſiderium Longobardum, & alios impugnantes Euang. paupertatem &c.* 2. 18.2. b. c. 19. 1. c. 2. a.
In Theol. ſcholaſtica ſecutus fuit normam, & principia F. Alex. Alenſis. 2. 162. 2. c.
In S. Thoma Prouincia in Indijs Orient. quantos fructus fecerint FF. Min. 2. 116. 2. a.

F. Thomas Farignanus.

Eligitur Miniſter Gener. 2.218.1. b. *Eius zelus, & ſub eo qualiter cœpta reformatio Obſeru. Reg.* Ibid. *Accuſatur apud Pontif. ſuſpenditur ab officio, & reſtituitur.* 2. 219. 1. c. *Fit Archiep. Gradenſis, & poſt Cardinalis.* Ibid.

Throni.

Throni ad quem gradum, & Ordinem cæleſtis hierarchiæ pertineant. 2. 2. 1. c. 2. a. *Iis qualiter ſe communicet Deus, & cur ſic dicti.* 2. c. *Vide V.* Dominationes.

Thuringiæ Prouincia.

Egreſſa ex Prouincia Saxonia. 2. 246. 1. a.

Tibia.

Tibiarum nimia diſcoopertio in F. Minore indecens. 1. 122. 2. a.

Topazius.

Topazij natura, & qualitates. 2. 1. 1. b. *Quî deſignet perfectiones Apoſtolorum, & Ordinis Min.* 1. b. c.

Traditio.

Traditiones quæ amplectendæ pro interpretatione S. Script. & Regulæ FF. *Min.* 1.118. 2. b. c.

Tributum.

Tributum Chriſtus coactus ſoluit. 1. 129. 1. b. 137. 1. a. b. *Pro eius ſolutione cur non recurrerit ad loculos Iudæ.* 2. c. 138. 1. a.

SS. Trinitas.

SS. Trinitas qualiter ſe poſuerit Ordini Min. principium & firmamentum omnis boni. 2.4.1.b. & ſeqq. *Eius quantus cultor* S. Franc. 1. c. *Qualiter laudetur in Ordine Min. & Eius fides prædicata ſit ab illo per vniuerſum orbem.* 2. 13. 1. c. 2. a.

Triſtitia.

Triſtitia exterior prohibetur F. Min. à S. Franc. *in* 1. *Reg.* 1. 23. 1. c.

Truncus. *Vide V.* Cippus.

Tunetanus Rex.

Ad Tunetanum Regem qualiter an. 1246. *miſſi FF. Min.* 2. 113. 2. c.

Tunica.

Tunica inconſutilis Chriſti qualis & cuius coloris fuerit. 1. 121. 2. c.
Tunicas duas habere an ſit contra Euangelium. 1. 83. 1. a. & ſeqq.
Duas tunicas permittit Regula FF. *Min.* 1. 82. 2. a. *Earum figura in illa non exprimitur.* 2. b. *Per tunicam cum capucio, & aliam ſine capucio quid in eadem ſignificetur.* 1. 83. 2. b. *An pluribus quàm duabus interdùm poſſint vti.* 1. 90. 1. c. *De earum figura & multitudine à quibus primò diſputatum.* 1. 119. 1. b.
Tunicâ ſaltem vnâ cum capucio cur voluerit S. Franc. *ſuos FF. indui.* 1. 121. 2. a. *Tunica* 2. *cur eiſdem permiſſa.* 2. b.

Turca.

A Turcis malè accepti FF. *Min.* 2. 118. 1. c. *Vide V.* Mahumetani.

Turonia.

Turonia Prouincia qualiter ſe reformârit ſub Obſeruantia Reg. 2. 222. 1. b.

Turris Dauid.

Turri Dauid comparatur Ordo Min. 2.164. 1. a.

V.

Vagabundus.

V*agabundus exemptus an gaudeat priuilegijs.* 2. 93. 1. b.

Vaſa ſacra.

Vaſorum altaris pretioſitas tempore Iuliani Apoſtatæ. 2.137.1. a.
Vaſa ſacra quæ FF. Minoribus prohibita, & quæ permiſſa. 1.117.2. b. 2. 136. 2. b. c. *De ijs quid ſenſerit S. Bernardinus.* 2.138.1. b.
Quæ vaſa dederit Eccleſiæ Aſſiſiati FF. Min. Greg. IX. 2.137.2. c.

F. Vbertinus de Caſali.

Eius pietas, & doctrina. 2.22. 1. a. *Ei mandat Ioan. XXII. ſcribere ſuper quæſtione tunc controuerſa, & quàm energicè id fecerit.* 1. b. & ſeqq. *Eius reſponſio quî placuerit Papæ, & Cardinalibus.* 2. b. *Per eandem fit concordia poſt longam altercationem inter Pontificem, & Ordinem.* Ibid. 28.1. a.
Accuſat Communitatem Ordinis de non obſeruata Reg. 1.114.2. b. 2.212.1. c.

Venditio.

Venditio quæ prohibita FF. *Minoribus.* 1.95.1. c. 2. a. *Rerum non neceſſariarum* FF. *venditio per quos fieri debeat.* 1.116.1. b. 2.53. 1. c. & ſeqq.

Ventilabrum.

Ventilabrum palearum &c. *S. Script. & Regula* FF. *Minorum quibus partibus conſtet.* 1. 118. 2. b. & ſeqq.

Verbum Diuinum.

Verbo quæ priùs vnita, & poſt non reaſſumpta. 2.147. 2. a. b. *Qualiter intelligendum axioma D. Damaſc. circa hoc.* 2. c. & ſeqq. *Vide V.* Sanguis.
Verbi Dei effectus iuxta Diuinam prouidentiam. 1.32. 1. c. 2.111. 1. b. *Ad illud honor & pietas ſternit viam ad perfectionem.* 2.173.1. c. 2. a.
Verbum abbreuiatum cur S. Franc. *ſuis prædicatoribus in exemplum proponat* 2. 13. 2. c. *Quî comparetur calculo ignito.* 2. c. 14.1. a.

Verecundia.

Verecundia in eleemoſynarum petitione deponenda F. *Minori.* 1. 24. 1. c. *Eſt imputanda eam inferenti.* 1.25. 1. a.

Veſti-

Digitized by Google

Veſtimentum.

Veſtimenta homini ad quid cōceſſa,& quis eorum abuſus. 1.121.2.a. *Auſterioribus vtuntur ſectantes vitam auſteriorem.* 1.80.2.b. *Eorum mollicies, & vanitas incentiua libidinis.* 1.156.1.a.b. *Eam qualiter horruerit* S.Franc. 1.c.

Quæ veſtimenta Chriſtus,& Apoſtoli habuerint. 1.83.1.a. & ſeqq. *Ea qualiter pertinuerint ad eos.* 1.137.1.b.c. *Ea mutarunt Apoſtoli à principio ſuæ vocationis.* 1.80.2.b.

Veſtimenta nouitiorum apud FF. Minores ex 1. *&* 2. *Reg.* 1.19.1.c. 80.1.b. & ſeqq.

Veſtimenta profeſſorum apud eoſdem quæ. 1.20.1.a. 80.1.c. & ſeqq. *Eorum conformitas ad S.Script.* 2.b.c. *Et ad veſtimenta Chriſti,& Apoſtolorum.* 1.83.1.a. & ſeqq. *Ea ſine cauſa,notabili tēpore dimittere quale peccatum.* 1.82.2.a. *Veſtimentis mutatorijs poſſunt vti.* 1.83.2.c. *De neceſſarijs veſtimentis FF. quàm ſoliciti debeant eſſe Superiores.* 1.89.2.c. & ſeqq. 108.2.b. *De neceſſarijs quî prouiderit Regula.* 2.b.c. *Iudicium quoad hoc qualiter relictum Miniſtris & Cuſtodibus.* 1.116.1.c. 117.1.c. 121.2.c.

Ad eorum vilitatem qualiter obligetur F.Minor. 1.84.2.a. & ſeqq. *Ea,ſicut & aſperitas in iiſdem,illis quî & cur indicta.* 1.121.2.c. 156.1.a.2.6.1.a. *Vilitatis iudicium penes quos.* 1.84.2.c. 117.1.c. *In ea quam intentionem voluerit* S.Franc. *ab iiſdem ſeruari.* 1.85.2.b. *De vilitate & vniformitate quid concluſum ſub* F.*Aloyſio de Puteo.* 2.252.1.a.

In iis prohibet S.Franc. *curioſitatem,pretioſitatem* &c. 1.121.2.c. *Hanc qualiter à ſe abdicârit F.Minor.* 1.129.1.b. *Arctatur in iis ad vſum penurioſum.* 1.130.1.a. *Veſtimenta ampliora & curioſa per* F.*Eliam introducta.* 1.41.2.a.b.

Veſtimenta ex lana vel pellibus animalis vagi an ſibi F.Minori cōficere liceat. 1.129.1.b. *Veſtimenta,quibus vtitur,quî dicantur ipſius.* 1.137.1.b.c.

Sub veſtimentis F. *Minori ex Regula permiſſis quæ comprehēdantur.* 1.108.2.b. *Prouidentia* S.Franc. *circa eadem.* 1.121.2.a. & ſeqq.

Quæſtiones ſuper iiſdem à quibus primò motæ. 1.119.1.b. & ſeqq. *Similes quæſtiones ſopitæ per declarationem Ioan.XXII.* 1.118.1.a.

Veſtes ſæculares qualiter aſſumere poſſit F. Minor dum mittitur ad infideles. 1.109.2.a.

Viaticum.

Per modum viatici quando dicenda dari Euchariſtia. 2.77.2.c.

Illud quàm mirabiliter ſuſceperit S.Bonau. 2.139.1.b. *Vide V.* Euchariſtia.

Vicedominus de Vicedominis.

Cardinalis Ordinis Min. laborat in Conc. Lugdun.pro vnione Græcorum. 2.120.1.a.

Victima.

Victimis cur obedientia præferatur. 1.144.2.b.145.1.b.

Victus.

Victus FF.*Minoribus in Reg.ſic permiſſus, vt circa eū non ſit opus verâ diſpenſatione.* 1.108.2.c. 109.1.a.

Vienneſe Concilium.

Quid ſancierit ſub Clem.V. circa cōfeſſiones ſæcularium excipiendas à FF.*Minoribus.* 2.73.2.a. 74.1.b.

Vigilantius.

Quid ſenſerit de paupertate. 1.130.2.a. *Ab illo deducit D.Thom.hæreſim Deſiderij Longobardi impugnantis ſtatum Ordinis Min.* 2.18.2.b.

Vilitas.

Vilitatis propria agnitio vndè,& qualiter in S.Franc. 2.8.1.a. *Vide V.* Veſtimentum.

F. Vincentius Lunellus.

Quando electus in Miniſtrum Gener. 2.247.1.c.248.1.a. *Sub eo quid ordinatum pro* FF.*ſtrictiùs viuere volentibus.* 1.b. *Quid de Conu.Pariſienſi,& quamdiu rexerit.* 1.c.

Vinea.

Vineæ Iſa. 5. *comparatus Ordo Min.* 2.17.1.b.c. *Et quî comparetur à Leone X.& quos operarios ad eius meſſem recenſeat.* 2.236.1.b.c.

Vineas habere qualiter prohibitum FF. *Minoribus.* 1.117.2.b. *Qualiter ablegatæ ſub F.Franc. de Angelis.* 2.246.1.a.

Virginitas.

Virginitatis puriſſimus ſectator S.Franc. 1.153.1.c. *Ea quî monſtrata* F.*Leoni.* 2.c. 157.1.b.
Vide V. Caſtitas.

Virtutes.

Virtutes ad quem ordinem & gradum cæleſtis hierarchiæ pertineant. 2.2.1.c.2.a. *Vide V.* Dominationes.

Viſio.

Viſio Palatij S.Franc. *in initio ſuæ cōuerſionis.* In Prol. 1.11.2.b.c. *Viſio* S.Franc. *ante approbationem.* 1. *Regulæ.* 1.37.1.b. *Viſio duplex Papæ ante eandem.* 1.13.1.b. 37.1.c. *Viſio* S.Franc. *de gallina cum pullis.* 1.40.2.a. *Eiuſdem de micis panum.* 1.44.1.a.b. *Viſio cuidam F.facta in feſto S.Ioannis Bapt.* 2.7.1.b.c.

Viſitare, Viſitatio.

Viſitare ſubditos quid ſit, & ad id qualiter teneantur Superiores Ord.Min. 1.102.1.a. & ſeqq.

Viſitationis B.Mariæ Feſtum ex Ordine Min.in totam Eccleſiam tranſijt. 2.155.2.b.c.

Vita.

Ad vitam æternam duæ viæ. 1.73.1.c. & ſeqq.

Vita actiua & contemplatiua perfectiones ſignificatæ per Topazium. 2.1.1.b.

Decurſus vitæ FF.*Minorum quis,& in quibus.* 2.7.2.a. *Pro* FF. *vitam ſtrictiorem ducere volentibus quid ordinatum ſub F.Vinc.Lunello.* 2.248.1.b.

Ad vitam propriam conſeruandam quod ius cuique competat. 1.128.1.a.2.b.c.

Vitium.

Vitijs extirpandis qualiter inſudârit Ordo Min. 2.166.2.c. & ſeqq.

Vnctio extrema.

Extr. Vnctionem an & quando FF. *Minoribus liceat adminiſtrare ſæcularibus.* 2.77.2.c. 78.1.a.

Vnio.

Vnio cum Chriſto ſumma perfectio. 2.9.1.a. *Ad Chriſtum vnio intima* S.Franc. 2.4.2.b.

Qualiter pro vnione ſchiſmaticorum cum Eccleſia Ro. laborârint FF.*Min.* 2.117.2.a. & ſeqq.
*Vide V.*Flor.Lugd. Conc. *V.* Græcia.

Vnionis FF.*Minorum ad Superiores, & inter ſe perfectio.* 1.145.1.c. & ſeqq.

Pro

Digitized by Google

Pro Generali unione. Ord. qualiter laborârit F. Ægidius Delphini. 2.231.1. a. *Eam qualiter deſideraret F. Philip. Bagnacauallus.* 2.232.1. b. *Illam deſiderant Primi Patres Obſeruantiæ.* 2.234.1. c. & ſeqq. *Illius remora ſub F. Guil. de Caſſali.* 2.235.1. b.

Generalis vnio Ordinis ſub Leone X. qualiter peracta. 2.236.1. a. & ſeqq. *Et ad quorum poſtulationem* 2. 237.1. a.

Vnionem cum corpore Ordinis ab initio intenderunt FF. Minores Recollecti. 2.241.1. c. 243.1. c.

Vocatio.

Vocatio S. Franc. *ſtabilita 4. partibus.* 2.171.1. b. & ſeqq. *Eius ſcopus.* 2.172.2. b.

Volatus.

Volatu Seraphinorum Iſa. 6. quid ſignificetur. 2.12.2. c. & ſeqq.

Voluntas propria.

Voluntatis propriæ malitia. 1.145.2. c. *Ei renuntiare quàm difficile, & propter Chriſtum quàm meritorium.* 1.145.1. b. *Qualiter id faciendum.* 1.147.1. b. *Eâ ſublatâ tollitur omnis affectus creatus.* 1.145.2. c. *Eius incentiuum quod.* 1.148.2. a. *Eius abdicatione qualiter purgetur ſuperior pars animæ.* 2.6.2. a. & ſeqq.

Mactatur per obedientiam. 1.144.2. b. & ſeqq. *Eius abnegatio fundamentum obedientiæ, & in ea ſola an conſiſtat obedientia FF. Minorum.* 1.102.2. c. 145.1. c.

Voluntatis propriæ abnegatio ſignificatur per ſcalam Iacob. 1.146.1. a. *Vide V.* Abnegare, Abnegatio.

Votum.

Vota quæ emiſerint Apoſtoli & Diſcipuli Chriſti. 1.59. 2. c. *Eorum tria vota vndè colligantur.* 1.60.1. a. b. 74.1. a. b. *Ad illa qualiter teneantur FF. Minores.* 2. b.

In quibus votis poſſint confeſſarij Ordinis Minorum cum ſæcularibus diſpenſare. 2.76.2. a. b. *Quæ commutare.* 2. b.

Vrbanus IV.

Imponit finem confuſioni Ordinis S. Claræ, & ab eo dictæ Vrbaniſtæ. 2.59.1. b. *Ad hoc quî laborârit D. Ioannes Caëtanus Protector.* Ibid.

Vrbanus V.

Mittit F. Marcum de viterbio legatum ad principes Italiæ. 2.217.1. c.

Vrbanus VI.

Eo electo qualiter ortum ſchiſma in Eccleſia. 2.221.1. c.

Vrbanus VIII.

Eius diſpenſatione eligitur in Miniſtrum Gener. F. Bernardinus de Senis. 2.257.1. c. *Quas conſtitutiones ediderit pro obſeruantia Regulæ.* 1. c. 258.1. a.

Vſurarius.

Vſurarij per S. Bernardinum conuerſi. 2.167.1. c. *Vſura per FF. Minores ſublatæ.* 2. a.

Vſus.

Vſus poteſtas vndè homini proueniat. 1.127.1. c. & ſeqq.

Vſus quarum rerum prohibitus FF. *Minor. & quarum non.* 1.89.1. c. *Vſu facti ſimplici rerum neceſſariarum debent eſſe contenti.* 1.94.2. c. *Vſus ſimplex facti qualiter diſtinguatur à dominio, proprietate* &c. *& qualiter competat* FF. *Minoribus.* 1.115.2. a. b. *Vſus arctus rerum qualiter eos obliget.* 1.117.2. c. *In quibus præcipuè.* 1.130.1. a. b.

Vſum ſimplicem facti ex iure Diuino naturali homini competentem an FF. *Minores à ſe abdicare poſſint.* 1.128.2. a. 140.1. b. *Vſus talis quid importet.* 1.128. 2. b. *Vſum ſimplicem iuris naturalis qualiter* FF. *Minores habeant.* 2. c. 129.1. a. *Quarum rerum ſibi reſeruent ſimplicem vſum facti.* 1. b. c. 2.42.1. c. & ſeqq. 52.2. b. 57.1. c.

Per vſum ſimplicem facti qualiter dicatur aliquid haberi. 1.136.1. a. *Eum non poſſe ſeparari à dominio docuit Ioan. XXII.* 1.138.2. c. *In vſu conſumptibilibus an vſus à dominio poſſit ſeparari.* 1.132.2. b. 139.2. c. *Iis qualiter vtatur F. Minor.* 1.140.1. a. & ſeqq.

Vſus ſimplicis facti rerum Ordini Min. conceſſarum ius qualiter in ſe receperint SS. Pontifices. 2.29.1. b.

Vſus FF. *Minorum conceſſa alia vtilia, alia inutilia.* 2.53.1. b. *Inutilia per quos, & qualiter commutari* &c. *poſſint.* 1.116.1. b. 2.53.1. c. & ſeqq.

Vxor.

Vxores Apoſtoli reliquerunt. 1.60.1. b.

Vxorum carentiam ſupponit Status Diſcipulatus Chriſti. 1.78.1. b.

Vxores habentes qualiter recipi poſſint ad Ordinem Min. 1.77.2. b.

W.

Waldenſes

WAldenſes Italiam & Galliam infeſtant. 1.4.1. a. *Qui fuerint, & Ordo Minorum qualiter fuerit contra eos primò directus.* 2.123.2. c. 124.1. a.

Wiclef.

VVicleſo & alijs qualiter viam aperuerit ad impugnandum ſtatum monaſticum Richardus Rudolphi. 2. 29.2. c.

Z.

F. Zacharias Bouerius.

F. *ZAcharias Bouerius exceſſit in ſuis annalibus quoad formam habitus & caputij.* 1.121.1. c.

F. Zanettus, ſeu Ioannes de Vtino.

Eligitur in Miniſtrum Gener. 2.229.1. b. *Qualiter laborârit pro Obſeruantia Regulari.* Ibid. *Fit Archiepiſcopus* &c. 1. c.

Zelotypia.

Zelotypia ſanctos etiam quandoque præuenit, & illa quî commouerit aliquos Doctores Pariſ. contra Ordines Min. & Prædic. 2.17.1. c. & ſeqq. *Illâ ſe incitatum contra prædictos Ordines in vltima infirmitate faſſus eſt Chriſtianus Belluacenſis.* 2.20.1. c.

Zelus.

Zelus falſus aliquorum FF. Min. ſub prætextu imitationis Chriſti, SS. Apoſtolorum, & S. Franc. 1.119.1. c.

Zelus indiſcretus aliquorum pro forma caputij ſui. 1. 121.1. a. & ſeqq.

Zelus inordinatus aliquorum contra prouiſiones Apoſtolicas factas Regularibus. 2.78.1. a. & ſeqq.

Corpus Ordinis Min. eiuſq; Capitula Generalia, & omnes Generales, exceptis duobus, ſemper zelarunt pro pura obſeruantia Regulæ. 2.191.1. a. & ſeqq. 210.1. c. 233.1. b. *Vide V.* Regula. *V.* Relaxatio.

FINIS.

Digitized by Google

FACVLTAS AVCTORIS.

IVXTA Priuilegium S. Cæſareæ Ma.^{tis} quo cauetur: Ne quis per vniuerſum Imperium *&c.* imprimat, aut recudat, aut alibi impreſſos aut recuſos diſtrahat, aut, vendat *&c.* Libros aliquos à Patribus Ordinis S. FRANCISCI Regularis aut Strictioris Obſeruantiæ edendos vel editos, abſque conſenſu & facultate Auctoris, ſub pœna confiſcationis librorum *&c.* Harum virtute facultatem facio PETRO BELLERO Typographo Antuerpienſi, vt imprimat & diſtrahat Opus noſtrum, cui Titulus, *Fundamenta duodecim Ordinis Fratrum Minorum &c.* cum plenario vſu Priuilegij Cæſarei præfati, idque pro prima illius Editione. Actum Gandaui in noſtro FF. Minorum Recollectorum Conuentu, die 17 Februarij, anno 1657. ſub noſtra ſignatura, & priuato ſigillo.

F. PETRVS MARCHANT.

AD LECTOREM SVPER ERRATORVM CORRECTIONE.

IGnoſce Lector, & Fœtui compatere, ſi minùs ab erratis terſus prodeat; nec Autographo, nec Correctoribus imputes, ſed genio incurio & ſeruili prælo inſeruientium, quo curſim (vt labori parcant) vigilantiæ Correctorum, abſente Auctore, illuſerunt. Quia verò plurimi errores ſolam Ortographiam, & punctuationes concernunt, alij autem ex contextu ſtatim diſcernuntur, præcipua tantùm errata hìc adnotata ſunt, reliqua Tuæ Charitati relicta.

Errata in 1. Parte.

PAg. 5. Col. 1. Lin. 13. imitatorum, lege, *imitatoriam*. P. 7. C. 1. L. 40. ſi ū l. *ſiū* P. 10 C. 1. L. 4 ordineretur l *ordiretur*. P. 12. C. 2. L. 45. auditor, adde, *Vt.* P. 13 C. 2 L. 1. Decreto, adde, *innuit*. P. 17. L. 24 hominem, l. *hominum* P. 40. C. 1. L 6. aperuit, adde, *mentem*. L 27. prædicationum, adde, *ſemine*. P. 43. L. 25. ignoſcit l. *igneſcit*. P. 46 L. 25 de Ordine, addo *Fratrum*. P. 47. L. 18. poteſt fieri l. *poſſit oriri*. L 37. habere l. *portare*. P. 48 L. 34. Præcipio, adde, *firmiter*. P. 49. L. 3. vt quod l. *vt ſicut*. P. 56. C. 2 L. 37. Miniſtrum l. *miniſterium*. P. 58 C. 1. L. 2 niterentur l. *niteretur*. L 4 conuincerentur l. *conuinceretur*. P. 62. C. 1. L 51. pats. adde. *&*. P. 68 C. 1. L 3. quo l. *quod* P. 70. C. 1. L. 18 perinde l *proinde*. P. 72. C. 1. L. 43. miniſtrum l. *miniſterium*, P. 76. C. 1 L. 44. homine l. *nomine*. P. 81. C. 1. L. 5. & omnia l. *etſi omnia*. P. 84. C. 2. L. 34. quod l. *quo*. P. 86 C. 2. L 30. ieiunium l. *ieiunio*. P. 99. C. 1. L 52 pro mortem l. *per mortem*. C. 2. L. 22. mentionem, adde, *non*. P. 103. C. 1. L. 31 ve: l. *vel*. L. 42. vt l *videlicet*. P. 104. C. 2. L. 37. illitteralis l. *illitteratis*. P. 115. C 1. L. 49 præparatoriè l *præceptoriè*. P. 119. C. 1. L. 54. enumeris l *enumeratis*. P. 120. C. 1. L. 30. de quæ, dele, *de*. C. 2. L. 23. innitur l. *innititur*. P. 122. C. 1. L. 44. ſeruatus l. *ſeruatum*. P. 130. C 1. L. 43. Abdicatio paupertatis l. *proprietatis*. P. 135. C. 2. L. 42 ſine quo l. *ſiue quo*. P. 137. C. 1. L. 39 quando l. *quomodo*. P. 139 C. 2 L. 59. puluis l. *pollis*. P. 140. C 1. L. 53. reputata l. *reputate*. P. 141. C. 1. L. 7. plurimam l. *plurimam*. P. 143. L 21 caſtigantes l. *caſtificantes* P. 145. C 1. L. 2. remota l. *remora*. P. 148. C. 2. L. 33. reciderit l. *ceciderit*. P. 151. C. 1. L. 24. lenitate l. *lenitate*. P. 152. C. 2. L. 48. eſt Deo l. *& Deo*. P. 154. C. 1. L. 41. declarationes l. *delectationes*. P. 155. C. 2. L. 1. quidem l. *quidam*. P. 156. C. 2. L. 12. dant l. *donat*. P. 159. C. 1. L. 11. ſic l. *ſit*. L. 15. ſic l. *ſit*.

Errata in 2. Parte.

PAg. 7. Col 2 Lin. 22. nimirum l *nimium*. P. 9 C. 2. L. 43. rapiunt l *capiunt*. P. 10. C. 2. L. 1 amemus l *cognoſcamus* P 11. C. 1. L 6. dirigat l. *dirigas*. C. 2. L vlt ſuper luminaria l *ſuperliminaria*. P 12. C. 1. L. 50. inflammantæ l *inflammatæ* L. 61. infra ſe l *intra ſe*. P. 13. C. 1. L. 59. ſuperluminaria l. *ſuperliminaria*. P. 14. L. 35. nos confundit l. *non confundit*. L 39. iudicat l. *indicat* P 18. C. 1. L. 50. exigere l. *exire*. P. 19. C 1. L. vlt. inſtructus l *inſtructis*. C 2. L 3. nos l. *non*. P. 20. C. 1. L. 31. renuntiationis l. *reuocationis* C. 2 L 49. qui l *quia*. P. 22 C 1. L 5. & contra l. *econtra*. L 18 quia l. *qui*. P. 29. C 1. L. 43. nil l *niſi*. L. 44. aut. l. *nil* P. 35. C. 1. L. 15. verè l. *verò* P. 37. C. 1. L 24 Almiferi l. *Armiferi*. P. 50. C 2 L. 15 Diœceſem l. *Diœceſium* P. 51. C 2. L. 10. Epiſcopalibus l. *Epiſcopatibus*. P. 56. C. 2. L. 1. honorem l *horrorem*. P. 60. C 1. L. 52. Fratrum l. *Fratrem*. L. 53. non & l. *vel non*. P. 65. C. 1. L. 25. eundem l. *eundum*. P 68. C 1 L. 4 170 l. 1370. P. 80. C 1. L. 19. ſiue, l. *ſine illis* P 82 C. 2. L 29 murari l. *mutare*. P. 92. C. 1 L. 37. præcaturus l *prædicaturus*. P. 94. C. 2. L. 37. eſt l. *&*. P. 96. C 1. L. 29. Epiſcopo l. *Epiſcopis*. P. 102. C. 1. L 12. ſingulorum, adde, *priuilegijs* P 110. C. 1. L. 36. deſiderans l. *deſiderantem*. P. 112. C 1. L. 45 modos l. *malos*. P. 120. C 2. L. vlt. diſpoſuerat l. *diſpoſuerant*. P. 121. C 1. L. 1. aggrediendum, adde, *ad* C. 2. L. 18. auditur l. *audiatur*. P. 124. C. 1. L 45. vt Chriſtum, adde, *adoraret*. L. 53. laudem l *tandem*. P. 126. C 1. L. 26. none manerent l *non remanerent*; P. 127. C. 1. L 8. reducere, adde, *ſtudent*. L 56. nvj cinis l *in vicinis*. P 130 C 1. L. 42 in inſignibus, dele, *in*. C. 2. L. 6. ex l. *ſex* L 42 torquet l. *torquent*. P. 132. C 2. L. 10. inſtinctu, adde, *&*. P. 137. C. 1. L. 52. demandari l. *demandata*. C 2 L 4. debet l. *debent*. P. 138. C. 2. L. 25. vt tantùm, adde, *vno*, P 139 C 2. L. 10. commiſſum l. *commiſſam*. P. 152. C. 1. L. 48. dixit l. *dixi*. P 143. C. 1. L. 26. deriuatam l. *deriuatum*. P. 145. C. 1 L. 4 ſcribatur l *ſcribatur*. P. 146 C. 2. L 5. atque l *atqui*. P. 148. C. 2. L 6. canonibus l. *canonicis* P 150 C. 1. L 7. cocomitantia l. *concomitans*. P. 153. C. 2. L. 25. Scademiæ l. *Academia*. P. 159. C. 2. L. 24. obtentâ l. *obtentam*. P 160. C. 2 L 25. Sorius l. *Bozius* P 165 C. 2. L. 52. Eerboenſi l. *Eecloenſi*. P 185. C. 2 L. 48. Ordine l *ab Ordine*. P. 186 C 1. L. penult. inſtruendam l. *adſtruendam*. P. 194. L. 18. 1226. l. 1216. L 26. 1229. l. 1219 P. 206. L. 7. 1227. l. 1274 P. 208. I. 30. Damaſco l. *Damaſo*. P. 222. L. 31. quidem l. *quidam*. P. 230. L. 14. Omnia l. *Entia*. P. 236. L. 17. 1617. l. 1517.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

d by Google

Index Rerum Præcipuarum.

Simplicitas.

Simplicitas ſancta confundit ſapientiam huius mundi. 1. 152. 1. c.

Sixtus IV.

Quâ deuotione viſitârit montem Palumbæ. 1.45.1.c. Qualiter permiſerit Ordini Prædic. poſſeſſiones habere. 2.20. 2. b. Quid ordinârit circa officium & feſtum imm. Conceptionis, & quas indulgentias conceſſerit. 2.154. 1.c.2. a. Quæ ab eo impetrârit F. Ioan. de Vtino. 2.229.1. b. Vide V. F. Franciſcus de Zauona.

Sixtus V.

Qualiter innouârit &c. priuilegia Ordinis Min. &c. 2.86. 2. a.b. Quid decreuerit contra malè promotos Clericos. 2. 95. 1. c.

Conceſſit indulgentiam plenariam Eccleſijs monaſteriorum Conceptionis B. Mariæ in die feſti. 2.154.2.c.

Inſtituit Archiconfraternitatem Chordæ S. Franc. 2. 159.2.b.c. Vide V. F. Felix Perettus.

Smaragdus.

Smaragdi natura & qualitates, & qualiter comparetur 4. fund. Apoſtolorum, & Ordinis Min. 1.54. 1. b.

Soccus.

Pro Soccorum generali portatione ad S. Sedem qui recurrerint. 1. 119. 1. c.

Societas Ieſu.

Patres Societatis Ieſu quando peruenerint in Indias Orientales. 2. 116. 1. c.

Societas Peregrinantium propter Chriſtum.

Sub Innoc. IV. quæ fuerit, & quæ incrementa ſumpſerit ſub alijs pontificibus. 2. 122.2. c. Quas nationes, & quo fructu peragrârit. Ibid. Quos Superiores habuerit. 2.123. 1.a. Qui illam commendârint Greg. XI. & Bonif. IX. 1. b. c.

Socius.

Socios quando S. Franc. habere cœperit. 2.193.1. a. b. Eorum perfectio & ſanctitas. 1.c. Ex eorum Diuinis dotibus &c. depinxit S. Franc. perfectum F. Min. 2.194. 1. a. Qui ſe oppoſuerint F. Eliæ. 2. 199. 1. a.

Sodalitas.

Primæ Sodalitates ab Ordine Min. prouenerunt. 2. 160. 2. b.

Sodalitas Confallonis à S. Bonau. inſtituta. 2. b. Apud quos adhuc permaneat, & quâ deuotione. 2. c.

Sodoma.

Eius iniquitas quæ fuerit. 1. 156.1. b. Ad eam miſſi duo Angeli ad liberandum lot quid ſignificent. 2. 12. 2. a.

Sol.

Sol tripliciter montes exurens qualiter Ordo Min. 2. 9. 2. a.

Solem ab occaſu ad orientem qualiter reduxerit F. Griphô Flander. 2. 122. 2. a.

Soldanus.

Ad Soldanum Babyloniæ properat S. Franc. non obſtantibus periculis, ab illo honorificè exceptus. 1. 8. 1.a.2.110.1.a.195. 1.a. Apud illum quid egerit. 1.8. 1.a.2.110.1.b. Impetrat ab eo pro ſe & ſuis FF. licentiam vbique prædicandi. 1.b.c. Franc. redeuntis in Italiam Orationibus ſe commendat. 1. c. 2. a. Franc. ipſum aſſecurat de conuerſione & ſalute, & illud qualiter euenerit. 2. a. Eius affectus in Chriſtianos à diſceſſu S. Franc. & induciæ cum Frederico II. Imp. 2. b. Adhibet Chriſtianos ſui corporis cuſtodes. Ibid. Reddit crucem Domini; ad 30000. Chriſtianorum liberat &c. 2. c. Eius laus à Matthæo Paris. Ibid.

Ad Soldanum Damaſci quo inſtinctu miſerit Greg. Papa FF. Minores. 2.111.1. c.

Solemnitas.

Solemnitates in Ordine Min. ab initio qualiter celebratæ. 1.123.2.b.

Solicitudo.

Solicitudines huius ſæculi à Chriſto prohibitæ Apoſtolis. 1.61.2. b. c. Et à S. Franc. ſuis FF. in 1. Reg. 1. 23.1. c. 62. 2. c. & ſeqq. Et in 2. Reg. 1.104. 1. c.

Solicitudo de rebus temporalibus venientium ad Ordinem iiſdem prohibita. 1.79.1. a. & ſeqq.

Solitudo.

Solitudinem Sectantium Ordo in cælo cuidam S. Patri oſtenſus. 1.152.2. c.

Solitudo viri cum muliere incentiuum libidinis. 1.106. 1. a.

Solitarias mulieres accedere an FF. Minoribus prohibitum in Reg. Ibid.

Solutares

Solutarium generalis geſtatio qualiter ſolicitata à S. Sede. 1.119.1. b. c.

Solutio.

Solutionem rei neceſſariæ an FF. Minores procurare poſſint, & an ad eam procurandam ſe obligare. 1. 115.2. c.

Spes.

Spes qualiter ſignificetur per Iaſpidem. 1.2.1. b. Eius hieroglificum, Smaragdus. 1.54.1. b. 55.1. a. Quâ ſignificetur per Chriſopraſum. 2.14.1. b.

Spiritus

Spiritus S. aſſiſtentia à Chriſto promiſſa Apoſtolis. 1. 62.1. a. & FF. Minoribus. 1.63.1. c. Specialiter aſſiſtit prædicantibus. 1.14.2. b.

Spiritum Domini, eiuſque operationem qualiter deſiderare debeant FF. Minores. 1.105.1. b. 2.5.2.a. & ſeqq. Quibus modis perfectè acquiri debeat. 1. 105.1 b. 2. a. An in hoc ſolo præſcripſerit omnem perfectionem F. Minoris. 2.8.2. c.

Spiritus Domini diſtinctio à Spiritu mundi. 1.105.2. b. Et quos Spiritus excludat. 2.5.2. b.

Spiritus cæleſtes non appropinquant omnes æqualiter Deo. 2.2.1. b.c. In iis qualiter conſtituat Deus ſuum regnum. 2. b. & ſeqq. Qui habeant deficientiam, & neſcientiam, & eis qualiter competant operationes Hierarchicæ. 2.3.1. c. 2. a. Eorum gaudium dum S. Franc. mitteretur in mundum. 2. c. 4.1. a.

Spiritus, & carnis contraria ſtudia. 1. 20.1. c. Spiritus ab anima diſtinctio quæ. 2.6.2. b.

Spiritus S. Franc. concordia cum Deo. 2.6.2. c.

FF. Spirituales vndè dicti. 2.26.2. a. Eorum ſchiſma in ordine, & qualiter eos ad vnionem conatus ſit reuocare Ioan. XXII. 2. b.

Staminea.

Earum vſus an quandoque toti Ordini Min. permiſſus. 1. 109.

Digitized by Google

1. 109. 2. c. & ſeqq. *Pro eo qui recurrerint ad S. Sedem.* 1. 119. 1. b. c.

Stater.

Stater, quo Chriſtus ſoluit tributum, ad quem pertinuerit. 1. 137. 1. b.

Statio.

Statione Seraphinorum apud Iſa. quid ſignificetur. 2. 12. 1. a. 2. c.

Stationes ordinariæ qualiter competant Regularibus in alienis Eccleſijs, & cur introductæ. 2. 69. 2. b. & ſeqq. *An ſint precariæ.* 2. 70. 2. a. b.

Statutum.

S. Bonau. Statuta Narbonenſia dicta, omnium ſubſequentium fundamenta. 2. 204. 1. b. *Quæ miſerit ad vniuerſum Ord. F. Arlottus de Prato.* 2. 208. 1. a. *Item F. Ioannes de Muro.* 2. 211. 1. b. *F. Gundiſaluus de Vallebona vult Prædec. ſtatuta executioni mandari.* 2. 212. 1. b. *Eadem Stabilit F. Alex. ab Alexandria.* 2. 213. 1. b. *Eorum nouam compilationem facit* F. *Ger. Odonis.* 2. 215. 1. a.

Statuta Ordinis reducuntur ad Narbonenſia à F. Fortanerio Vaſalli. 2. 216. 1. a. *Quo fructu renouata ſub* F. *Guil. Farinerio.* 1. c. *Statuta præced. Capitulorum confirmat* F. *Henr. Aſtenſis.* 2. 223. 1. a.

Statuta Martiniana in 1. *Cap. Generaliſſimo facta quæ, & ijs qualiter ſe obligârit totum Capit.* 2. 225. 1. c. 235. 1. b.

Statuta Benedicti XII. & Guil. Farinerij confirmata, & mandata obſeruari à F. Iacobo à Mozanica. 2. 227. 1. c. 228. 1. a.

Statuta Alexandrina quæ, & quando facta. 2. 230. 1. c.

Statuta Ordinis reuiſa à F. *Franc. Licheto.* 2. 241. 1. a. b. *Quæ, & cur particularia fecerit.* 1. c. *Quæ facta ſub* F. *Franc. de Angelis.* 2. 245. 1. c. 246. 1. a. *Quæ ſub* F. *Paulo Parmenſi.* 2. 247. 1. a.

Sub F. *Vincentio Lunello quid ſtatutum pro ſtrictiùs viuere volentibus.* 2. 248. 1. b.

Statuta egregia ſub F. *Clem. à Monelia per Iulium III. confirmata.* 2. 249. 1. c.

Sub F. *Paulo de Parma antiqua ſtatuta Barchinonenſia pro hac familia vltramontana ſtabiliter determinata ſunt.* 2. 247. 1. a. *Sub* F. *Aloyſio de Puteo in Cap. Gener. conſentit Familia Italica in noua ſtatuta à Protectore propoſita de mandato Pij V. ſed Vltramontana rogat ad nulla teneri niſi ad Barchinonenſia.* 2. 251. 1. c. 252. 1. a. *Hæc qualiter confirmata ſub* F. *Franc. Gonzaga.* 2. 253. 1. b. *Eadem curâuit reuideri* F. *Genignus à Genua.* 2. 256. 1. c.

Statuta in ſingulis Cap. Gener. quæ confirmata. 2. 232. 1. c. *Et condita pro Obſeru. Regula.* 2. 233. 1. c. 234. 1. a.

Stigmata ſacra.

Stigmata Domini qualiter portauerit S. Paulus in ſuo corpore, & qualiter S. Franc. 2. 35. 2. c. 131. 1. c. 2. a.

Stigmata cur, & qualiter Franc. *Chriſtus impreſſerit* 1. 154. 1. a. 2. 11. 2. b. 129. 1. b. & ſeqq. 131. 2. b. *Cur pauco tempore à confirmatione Regulæ.* 1. 45. 2. b. *Præclarum teſtimonium Alex. IV. de iiſdem ſtigmatibus, & vulnere lateris.* 2. 129. 2. b. c. *Eis confirmatur Regula* FF. *Minorum.* 1. 57. 1. b.

Stigmata S. Franc. *qualia, & qui minùs prouidè de ijs quidam ſcripſerint.* 2. 130. 2. b. *Materia clauorum quæ.* 2. c. *Claui quales.* 2. 131. 1. a. *An diuiſi à reliqua carne, & mobiles.* 1. b. *An emiſerint ſanguinem, & vulnus lateris quale.* 1. b. *Quàm mirum quòd tamdiu cum illis viuere potuerit.* 1. c.

An ſoli Franc. *Stigmata impreſſa.* 2. 131. 1. c.

Impreſſionem S. Stigmatum qui approbet Eccleſia. 2 b. *Virtus S. Stigmatum ad impetrandum.* 2. c.

Stipendium.

Stipendium quod datur beneficiarijs &c. *qualiter differat à ſtipendio FF. Minorum pro officijs ſpiritualibus.* 1. 93. 1. c.

Pro ſtipendio cur FF. Minores Recollecti noluerint ab initio recipere Miſſarum onera. 1. 93. 2. b. *Illius receptio pro Miſſis, prædicationibus* &c. *qualiter ſpectet ad Syndicos Ordinis.* 2. 55. 2. c. & ſeqq.

Storea.

Cur 2. *Capit. Gener. Aſſiſij celebratum dictum ſit* ad ſtoreas, *& quantus in eo fuerit FF. Min. feruor.* 1. 40. 2. c. 2. 7. 1. a. 194. 1. b. c.

Studium, Studioſus.

Studia FF. Minorum ex mente S. Franc. *qualia eſſe debeant.* 1. 104. 2. c. 105. 1. a. *An ea abſolutè prohibuerit ſuis. FF.* 2. 160. 2. c. & ſeqq. *Voluit illa reduci ad regulam Diuini amoris.* 2. 161. 1. c.

Studia malè inſtituta quàm terribili exemplo caſſata à S. Franc. 1. 41. 2. b.

Pro ſtudijs poſt profeſſionem an venientes ad Ordinem Min. poſſint aliquid de ſuis bonis reſeruare. 1. 78. 2. c.

Studio ſapientiæ quantùm Eccleſia contulerit Ordo Minor. 2. 161. 1. c.

Pro ſtudioſis promouendis ad Philoſophiæ ſtudium quid ordinatum ſub F. Paulo de Soncinno. 2. 242. 1. b. *Item pro ſtudioſis Collegij Pariſienſis ſub F. Franc. de Angelis.* 2. 246. 1. a.

Subditus.

Subditi in Ordine Min. ne ſuperbiant ex humilitate ſuorum Superiorum. 1. 103. 2. b. c. *Vide V.* Obedientia. *V.* Superior.

Subucula.

Pro ſubucularum generali portatione qui recurrerint ad S. Sedem. 1. 119. 1. c.

Superbia.

Superbia dominium, dum naſceretur S. Franc. 1. 4. 1. c. *Qui vitanda F. Minori.* 1. 29. 1. c. 104. 1. b. *Conculcatur paupertate & humilitate FF. Minorum.* 1. 140. 2. b. 141. 2. a. 152. 2. a. 2. 6. 1. b. c.

Superbia in veſtibus incentiua libidinis. 1. 156. 1. b.

Superior.

Superiorum Ordinis Min. 4. *officia, & illorum obligatio ad illa.* 1. 101. 1. a. & ſeqq. *Qualiter teneatur concurrere cum ſubditis recurrentibus ad Prouinciales.* 1. 103. 2. a. *Qui debeant humilitatem ſeruare.* 2. c. *Quibus vitijs extirpandis potiſſimùm inuigilare.* 1. 104. 1. b. c. *Eum à ſubditis qualiter habendum doceat* S. Franc. 1. 147. 1. a. *Ad eius mandatum quàm prompti eſſe debeant* FF. *Min.* 2. 49. 2. a. b.

Sub malo Superiore qualiter Deus ſæpè benedicat familiæ eidem commiſſa. 2. 176. 2. a. & ſeqq.

Digitized by Google

Vide V. Obedientia.

Superpelliceum.

Superpelliceis quibus & quando ſtatuerit S. Bonau. miniſtros altaris indui. 2.138.1. b.

Superſtitio, Superſtitioſus.

Superſtitio aliquorum FF. fuit 3. plaga Ordinis Min. 1.118 1. c. 2. a.

Superſtitioſi qui fuerint aduerſati Euangelio. 1. b. Et aliqui FF. ſuæ Regulæ. 1. c. 119.1. b. 123.2. a. Inter hos non computandi FF. timorata conſcientia. 1. 118.2. a.

Suſpectum Conſortium.

Suſpecta conſortia mulierum FF. Minoribus in Regula prohibita. 1.105.2. c. 125.2. b. 154.1. c. 2. a. 157. 1. a. 2.6.1. a.

In hac materia quàm facilè poſſit peccare F. Minor. 1. 105.2. c. & ſeqq. 155.1. c.

Suſpectum conſortium reſpectu F. Minoris cenſetur, dum ei à Superiore diſſuadetur. 1.154.2. b.

Suſpecti conſortij vel conſilij nomine an prohibeatur FF. Minoribus receptio mulieris ad obedientiam. 1. 158.2. b. c.

Sybilla.

Sybilla Erithrea quæ fuerit, & quando vixerit. 1.7.1. b. Eius vaticinium de Chriſto, Franc. & Domin. 1. c. & ſeqq.

Syndicus.

Syndici FF. Minorum quando, & cur à S. Sede inſtituti. 1.140.1. c. Et quo iure. 2. 57.1. b. Initio Ordinis qualiter inſtituti. 2. 53. 2. b. c. Poſſunt deſtitui, & alij ſubrogari. 2. c. Duo originalia authentica circa hoc. 2.54.1. a. & ſeqq. Eorum inſtitutio modo ſpectat ad Generales & Prouinciales Ordinis. 2.55.2. b. Iis commiſit Eccleſia Rom. adminiſtrationem pecuniarum pro Miſſis oblatarum. 2. c. 56.1. a. Cuius authoritate agant in iudicio pro Ordine. 2.57.2. a.

Syndicos Ordinis Min. qualiter Ioan. XXII. caſſauerit. 1.138.2. c. 2.24.2. c. Per ſubſequentes Pontifices ſunt reſtituti. 1.139.1. b.

Syria.

Syriam cogitat Franc. & eius iter qui impeditum. 1. 40.1. a. 2.109.2. c. Eam peragrat magno fructu. 2.110.1. c. 195.1. a.

T.

Tartari.

Tartaros accedendi obtinet Franc. pro ſe & ſuis licentiam à S. Pontifice. 1.40.1. a. Ad eos qui FF. & quando primùm miſſi. 1. c. miſſi ab Innoc. IV. & quo fructu. 2.111. 2. b. c. Tartari conuerſi ſcribunt Pontifici pro pluribus operarijs. 2.c. 112.1. a. Nicolaus III. reſpondet, & mittit plures FF. Minores, quos mirificè commendat. 1. a. b.

Apud eos quæ & vnde perſecutio Chriſtianorum orta. 1. c. Qualiter ceſſauerit. 2. a.

Quos fructus apud eoſdem fecerit F. Ioan. à Monte Coruino. 2. b. c. Quos F. Ioan. à Polonia. 2.114.2. b.

Templum.

Templum Dei qualiter ſimus. 1.155.2. b.

Templo Salomonis, captâ Ieroſolymâ, parcit Saladinus Turca, nec ingreditur niſi aquâ roſaceâ lotum. 1. 3. 2. c. Eidem parcit Cordirius eius filius. Ibid.

Temporalia.

Temporalium promiſſio facta Apoſtolis à Chriſto qualiter intelligenda. 1.61. 2. b.

Terra.

Terra qualiter culta fuiſſet in ſtatu innocentiæ, & qualiter fuerit culta diu poſt peccatum. 1. 129. 2. c.

Terris necdum dominio ciuili occupatis quilibet poteſt uti ad ſuum bonum, etiam F. Min. 1. 128. 1. b. 129. 1. b.

Terræ naſcentia homini, & animalibus in cibum qualiter data. 2. c.

Terra ſancta.

Terræ ſanctæ loca ſacra qualiter purgata ab Helena, & poſteà deuenerint in manus Turcarum. 2. 132. 2. a. b. Qualiter reſtituta Chriſtianis, & cur concredita cuſtodiæ FF. Min. ſub Clem. VI. 2. b. c. Quando illa inuiſerit S. Franc. 2. c. Terram ſanctam quando incolere cœperint FF. Min. 2. 133.1. a. Prouinciæ Terræ ſanctæ antiquitas, eiuſque inſignis mentio ab Alex. IV. 1. b. Cur electis alijs Religioſis loca ſacra FF. Min. conceſſa. Ibid. Quid circa illam habitationem ſcripſerit Clem. VI. tam ad Robertum Siciliæ Regem &c. quàm ad Miniſtrum Gener. & Prouincialem Terræ Laboris. 1. c. 2. a. Quanto tempore, labore, & fructu FF. Min. illa loca incoluerint. 2. a. b. Guardiani Ieroſolymitani iuriſdictio quæ. 2. b. c. FF. ibi commorantium quæ exercitationes. 2. c. 134. 1. a.

Teſtamentum.

Teſtamentum relictum filijs ab antiquis PP. quod. 2. 169. 1. a.

Quod condiderit S. Franc. pro ſuis filijs. 1. c. & ſeqq. & in qua qualitate. 2. 179. 1. b. Huius teſtam. encomia. 2. 169.1.c.2.a.178.1.b. Eius qualitas, & finis. 2.171.1.a. 174. 2. a. & ſeqq. Quid præcipiat S. Franc. in eo nihil addi, vel minui. 2. 175. 1. a. Cur voluerit adiungi Regulæ, & legi cum ea. 1. b. Eius ſufficientia. 2. 178. 1. b. c. Qualiter obliget. 1.116.2.c.2.178.1.c. & ſeqq. 187.1. a. 2. a. Fuit ſemper in Ordine in honore. 2.179. 1. a. Qualiter acceptandum, & obſeruandum. 2.186.2.c. Cur illud æquiparet S. Franc. Regulæ. 2. c.187.1.a. Eſt compendium Regulæ. 2.187.1. a. 2. a. Pro eius interpretatione à ſcrupuloſis ad S. Sedem recurſum, renitente F. Ioan. Parente. 2. 178.2.a. b.186.1.c.

Teſtamenti S. Franc. partes, & materia diſtinctio. 2.171. 1. a. 179.1. b. 2. b.

Teſtamentorum executiones FF. Min. prohibita. 1. 117.2.a. Vide V. Legatum.

F. Theodoricus à Monaſterio.

Qualiter Bruxellis aſſiſterit peſte infectis, mortuis Paſtoribus. 2.168.1. b. Ex 32000. mortuis, quibus aſſiſterat, duos tantùm damnatos aſſeruit in publica concione. Ibid.

Theologia.

Theologia tam moralis, quàm ſpeculatiua &c. illuſtrata per FF. Minores. 2.162.2. b. & ſeqq. Theol. actiua vnde dicta, & qui ei initium dederit S. Bonau. 2.163.1. b. Theol. myſtica, & anagogica viam ſtrauerunt,

Digitized by Google

uerunt, eamq; illuſtrârunt FF. Minores. 2. a. b.
Theologos qualiter voluerit S. Franc. *honorari.* 2.170. 1. a.

Theſaurus.

Theſaurum in cælo qui cenſeantur habere. 1.133.2. c. 134.1. a.

S. Thomas Aquinas.

Floruit in Academia Pariſ. & indè orta perſecutio. 2. 17. 2. a. & ſeqq. *Et qualiter illuſum per quoſdam Doctores Pariſ.* 2. b. *Scripſit contra Deſiderium Longobardum, & alios impugnantes Euang. paupertatem &c.* 2. 18. 2. b. c. 19. 1. c. 2. a.
In Theol. ſcholaſticis ſecutus fuit normam, & principia F. Alex. Alenſis. 2. 162. 2. c.
In S. Thoma Prouincia in Indijs Orient. quantos fructus fecerint FF. Min. 2. 116. 2. a.

F. Thomas Farignanus.

Eligitur Miniſter Gener. 2.218. 1. b. *Eius zelus, & ſub eo qualiter cœpta reformatio Obſeru. Reg.* Ibid. *Accuſatur apud Pontif. ſuſpenditur ab officio, & reſtituitur.* 2. 219. 1. c. *Fit Archiep. Gradenſis, & poſt Cardinalis.* Ibid.

Throni.

Throni ad quem gradum, & Ordinem cæleſtis hierarchia pertineant. 2. 2. 1. c. 2. a. *Iis qualiter ſe communicet Deus, & cur ſic dicti.* 2. c. *Vide V.* Dominationes.

Thuringiæ Prouincia.

Egreſſa ex Prouincia Saxonia. 2. 246. 1. a.

Tibia.

Tibiarum nimia diſcoopertio in F. Minore indecens. 1. 122. 2. a.

Topazius.

Topazij natura, & qualitates. 2. 1. 1. b. *Quî deſignet perfectiones Apoſtolorum, & Ordinis Min.* 1. b. c.

Traditio.

Traditiones quæ amplectendæ pro interpretatione S. Script. & Regulæ FF. *Min.* 1. 118. 2. b. c.

Tributum.

Tributum Chriſtus coactus ſoluit. 1. 129. 1. b. 137. 1. a. b. *Pro eius ſolutione cur non recurrerit ad loculos Iudæ.* 2. c. 138. 1. a.

SS. Trinitas.

SS. Trinitas qualiter ſe poſuerit Ordini Min. principium & firmamentum omnis boni. 2. 4. 1. b. & ſeqq. *Eius quantus cultor* S. Franc. 1. c. *Qualiter laudetur in Ordine Min. & Eius fides prædicata fit ab illo per vniuerſum orbem.* 2. 13. 1. c. 2. a.

Triſtitia.

Triſtitia exterior prohibetur F. Min. à S. Franc. *in 1. Reg.* 1. 23. 1. c.

Truncus. *Vide V.* Cippus.

Tunetanus Rex.

Ad Tunetanum Regem qualiter an. 1246. *miſſi FF. Min.* 2. 113. 2. c.

Tunica.

Tunica inconſutilis Chriſti qualis & cuius coloris fuerit. 1. 121. 2. c.
Tunicas duas habere an ſit contra Euangelium. 1. 83. 1. a. & ſeqq.
Duas tunicas permittit Regula FF. *Min.* 1. 82. 2. a. *Earum figura in illa non exprimitur.* 2. b. *Per tunicam cum capucio, & aliam ſine capucio quid in eadem ſignificetur.* 1. 83. 2. b. *An pluribus quàm duabus interdùm poſſint vti.* 1. 90. 1. c. *De earum figura & multitudine à quibus primò diſputatum.* 1. 119. 1. b.
Tunicâ ſaltem vnâ cum capucio cur voluerit S. Franc. *ſuos FF. indui.* 1. 121. 2. a. *Tunicæ 2. cur eiſdem permiſſæ.* 2. b.

Turca.

A Turcis malè accepti FF. *Min.* 2. 118. 1. c. *Vide V.* Mahumetani.

Turonia.

Turoniæ Prouincia qualiter ſe reformârit ſub Obſeruantia Reg. 2. 222. 1. b.

Turris Dauid.

Turri Dauid comparatur Ordo Min. 2.164. 1. a.

V.

Vagabundus.

Vagabundus exemptus an gaudeat priuilegijs. 2. 93. 1. b.

Vaſa ſacra.

Vaſorum altaris prętioſitas tempore Iuliani Apoſtatæ. 2.137. 1. a.
Vaſa ſacra quæ FF. Minoribus prohibita, & quæ permiſſa. 1.117. 2. b. 2. 136. 2. b. c. *De ijs quid ſenſerit S. Bernardinus.* 2.138. 1. b.
Quæ vaſa dederit Eccleſiæ Aſſiſiati FF. Min. Greg. IX. 2.137. 2. c.

F. Vbertinus de Caſali.

Eius pietas, & doctrina. 2. 22. 1. a. *Et mandat Ioan. XXII. ſcribere ſuper quæſtione tunc controuerſa, & quàm energicè id fecerit.* 1. b. & ſeqq. *Eius reſponſio quî placuerit Papæ, & Cardinalibus.* 2. b. *Per eandem fit concordia poſt longam altercationem inter Pontificem, & Ordinem.* Ibid. 28. 1. a.
Accuſat Communitatem Ordinis de non obſeruata Reg. 1.114. 2. b. 2.212. 1. c.

Venditio.

Venditio quæ prohibita FF. *Minoribus.* 1.95. 1. c. 2. a.
Rerum non neceſſariarum FF. *venditio per quos fieri debeat.* 1.116. 1. b. 2.53. 1. c. & ſeqq.

Ventilabrum.

Ventilabrum palearum &c. *S. Script. & Regula* FF. *Minorum quibus partibus conſtet.* 1. 118. 2. b. & ſeqq.

Verbum Diuinum.

Verbo quæ priùs vnita, & pòſt non reaſſumpta. 2.147. 2. a. b. *Qualiter intelligendum axioma D. Damaſc. circa hoc.* 2. c. & ſeqq. *Vide V.* Sanguis.
Verbi Dei effectus iuxta Diuinam prouidentiam. 1.32. 1. c. 2. 111. 1. b. *Ad illud honor & pietas ſternit viam ad perfectionem.* 2.173. 1. c. 2. a.
Verbum abbreuiatum cur S. Franc. *ſuis prædicatoribus in exemplum proponat* 2. 13. 2. c. *Quî comparetur calculo ignito.* 2. c. 14. 1. a.

Verecundia.

Verecundia in eleemoſynarum petitione deponenda F. *Minori.* 1. 24. 1. c. *Eſt imputanda eam inferenti.* 1.25. 1. a.

Veſti-

Digitized by Google

Veſtimentum.

Veſtimenta homini ad quid cõceſſa, & quis eorum abuſus. 1.121.2.a. Auſterioribus vtuntur ſectantes vitam auſteriorem. 1.80.2.b. Eorum mollicies, & vanitas incentiua libidinis. 1.156.1.a.b. Eam qualiter horruerit S.Franc. 1.c.

Quæ veſtimenta Chriſtus, & Apoſtoli habuerint. 1.83.1.a. & ſeqq. Ea qualiter pertinuerint ad eos. 1.137.1.b.c. Ea mutarunt Apoſtoli à principio ſuæ vocationis. 1.80.2.b.

Veſtimenta nouitiorum apud FF. Minores ex 1. & 2. Reg. 1.19.1.c. 80.1.b. & ſeqq.

Veſtimenta profeſſorum apud eoſdem quæ. 1.20.1.a. 80.1.c. & ſeqq. Eorum conformitas ad S.Script. 2.b.c. Et ad veſtimenta Chriſti, & Apoſtolorum. 1.83.1.a. & ſeqq. Ea ſine cauſa, notabili tẽpore dimittere quale peccatum. 1.82.2.a. Veſtimentis mutatorijs poſſunt vti. 1.83.2.c. De neceſſarijs veſtimentis FF. quàm ſoliciti debeant eſſe Superiores. 1.89.2.c. & ſeqq. 108.2.b. De neceſſarijs quî prouiderit Regula. 2.b.c. Iudicium quoad hoc qualiter relictum Miniſtris & Cuſtodibus. 1.116.1.c. 117.1.c. 121.2.c.

Ad eorum vilitatem qualiter obligetur F.Minor. 1.84.2.a. & ſeqq. Ea, ſicut & aſperitas in ijſdem, illi quî & cur indicta. 1.121.2.c. 156.1.a. 2.6.1.a. Vilitatis iudicium penes quos. 1.84.2.c. 117.1.c. In ea quam intentionem voluerit S.Franc. ab ijſdem ſeruari. 1.85.2.b. De vilitate & vniformitate quid concluſum ſub F.Aloyſio de Puteo. 2.252.1.a.

In ijs prohibet S.Franc. curioſitatem, pretioſitatem &c. 1.121.2.c. Hanc qualiter à ſe abdicârit F. Minor. 1.129.1.b. Arctatur in ijs ad vſum penurioſum. 1.130.1.a. Veſtimenta ampliora & curioſa per F. Eliam introducta. 1.41.2.a.b.

Veſtimenta ex lana vel pellibus animalis vagi an ſibi F.Minori cõficere liceat. 1.129.1.b. Veſtimenta, quibus vtitur, quî dicantur ipſius. 1.137.1.b.c.

Sub veſtimentis F. Minori ex Regula permiſſis quæ comprehẽdantur. 1.108.2.b. Prouidentia S.Franc. circa eadem. 1.121.2.a. & ſeqq.

Quæſtiones ſuper ijſdem à quibus primò motæ. 1.119.1.b. & ſeqq. Similes quæſtiones ſopitæ per declarationem Ioan.XXII. 1.118.1.a.

Veſtes ſeculares qualiter aſſumere poſſit F. Minor dum mittitur ad infideles. 1.109.2.a.

Viaticum.

Per modum viatici quando dicenda dari Euchariſtia. 2.77.2.c.

Illud quàm mirabiliter ſuſceperit S.Bonau. 2.139.1.b. Vide V. Euchariſtia.

Vicedominus de Vicedominis.

Cardinalis Ordinis Min. laborat in Conc. Lugdun. pro vnione Græcorum. 2.120.1.a.

Victima.

Victimis cur obedientia præferatur. 1.144.2.b. 145.1.b.

Victus.

Victus FF. Minoribus in Reg. ſic permiſſus, vt circa eũ non ſit opus verâ diſpenſatione. 1.108.2.c. 109.1.a.

Viennenſe Concilium.

Quid ſancierit ſub Clem.V. circa cõfeſſiones ſecularium excipiendas à FF. Minoribus. 2.73.2.a. 74.1.b.

Vigilantius.

Quid ſenſerit de paupertate. 1.130.2.a. Ab illo deducit D.Thom. hæreſim Deſiderij Longobardi impugnantis ſtatum Ordinis Min. 2.18.2.b.

Vilitas.

Vilitatis propria agnitio vndè, & qualiter in S.Franc. 2.8.1.a. Vide V. Veſtimentum.

F. Vincentius Lunellus.

Quando electus in Miniſtrum Gener. 2.247.1.c. 248.1.a. Sub eo quid ordinatum pro FF. ſtrictiùs viuere volentibus. 1.b. Quid de Conu. Pariſienſi, & quamdiu rexerit. 1.c.

Vinea.

Vineæ Iſa. 5. comparatus Ordo Min. 2.17.1.b.c. Ei quî comparetur à Leone X. & quos operarios ad eius meſſem recenſeat. 2.236.1.b.c.

Vineas habere qualiter prohibitum FF. Minoribus. 1.117.2.b. Qualiter ablegatæ ſub F.Franc. de Angelis. 2.246.1.a.

Virginitas.

Virginitatis puriſſimus ſectator S.Franc. 1.153.1.c. Ea quî monſtrata F.Leoni. 2.c. 157.1.b. Vide V. Caſtitas.

Virtutes.

Virtutes ad quem ordinem & gradum cæleſtis hierarchiæ pertineant. 2.2.1.c. 2.a. Vide V. Dominationes.

Viſio.

Viſio Palatij S.Franc. in initio ſuæ cõuerſionis. In Prol. 1.11.2.b.c. Viſio S.Franc. ante approbationem. 1. Regulæ. 1.37.1.b. Viſio duplex Papæ ante eandem. 1.13.1.b. 37.1.c. Viſio S.Franc. de gallina cum pullis. 1.40.2.a. Eiuſdem de micis panum. 1.44.1.a.b. Viſio cuidam F. facta in feſto S. Ioannis Bapt. 2.7.1.b.c.

Viſitare, Viſitatio.

Viſitare ſubditos quid ſit, & ad id qualiter teneantur Superiores Ord. Min. 1.102.1.a. & ſeqq.

Viſitationis B.Mariæ Feſtum ex Ordine Min. in totam Eccleſiam tranſijt. 2.155.2.b.c.

Vita.

Ad vitam æternam duæ viæ. 1.73.1.c. & ſeqq.

Vitæ actiua & contemplatiua perfectiones ſignificatæ per Topazium. 2.1.1.b.

Decurſus vitæ FF. Minorum quis, & in quibus. 2.7.2.a.

Pro FF. vitam ſtrictiorem ducere volentibus quid ordinatum ſub F.Vinc.Lunello. 2.248.1.b.

Ad vitam propriam conſeruandam quod ius cuique competat. 1.128.1.a. 2.b.c.

Vitium.

Vitijs extirpandis qualiter inſudârit Ordo Min. 2.166.2.c. & ſeqq.

Vnctio extrema.

Extr. Vnctionem an & quando FF. Minoribus liceat adminiſtrare ſecularibus. 2.77.2.c. 78.1.a.

Vnio.

Vnio cum Chriſto ſumma perfectio. 2.9.1.a. Ad Chriſtum vnio intima S.Franc. 2.4.2.b.

Qualiter pro vnione ſchiſmaticorum cum Eccleſia Ro. laborârint FF. Min. 2.117.2.a. & ſeqq. Vide V. Flor. Lugd. Conc. V. Græcia.

Vnionis FF. Minorum ad Superiores, & inter ſe perfectio. 1.145.1.c. & ſeqq.

Digitized by Google

Pro Generali unione. Ord. qualiter laborârit F. Ægidius Delphini. 2.231.1. a. *Eam qualiter deſideraret F. Philip. Bagnacauallus.* 2.232.1. b. *Illam deſiderant Primi* Patres *Obſeruantia.*2.234.1. c. & ſeqq. *Illius remora ſub F. Guil. de Caſſali.*2.235.1.b.

Generalis vnio Ordinis ſub Leone X. qualiter peracta. 2.236.1. a. & ſeqq. *Et ad quorum poſtulationem* 2. 237.1. a.

Vnionem cum corpore Ordinis ab initio intenderunt FF. Minores Recollecti.2.241.1. c. 243.1.c.

Vocatio.

Vocatio S. Franc. *ſtabilita* 4. *partibus.*2.171.1. b. & ſeqq. *Eius ſcopus.*2.172.2. b.

Volatus.

*Volatu Seraphinorum Iſa.6.quid ſignificetur.*2.12.2. c. & ſeqq.

Voluntas propria.

Voluntatis propria malitia. 1.145.2. c. *Ei renuntiare quàm difficile, & propter Christum quàm meritorium.*1.145.1.b. *Qualiter id faciendum.*1.147.1.b. *Eâ ſublatâ tollitur omnis affectus creatus.* 1.145.2. c. *Eius incentiuum quod.* 1.148.2. a. *Eius abdicatione qualiter purgetur ſuperior pars animæ.* 2.6.2. a. & ſeqq.

*Mactatur per obedientiam.*1.144.2. b. & ſeqq. *Eius abnegatio fundamentum obedientia, & in ea ſola an conſiſtat obedientia FF. Minorum.*1.102.2.c.145.1.c.

*Voluntatis propria abnegatio ſignificatur per ſcalam Iacob.*1.146.1.2. *Vide V.* Abnegare, Abnegatio.

Votum.

*Vota qua emiſerint Apoſtoli & Diſcipuli Chriſti.*1.59. 2.c. *Eorum tria vota vndè colligantur.*1.60.1.a.b. 74.1.a.b. *Ad illa qualiter teneantur FF. Minores.*2.b.

In quibus votis poſſint confeſſarij Ordinis Minorum cum ſæcularibus diſpenſare. 2.76.2. a. b. *Qua commutare.*2. b.

Vrbanus IV.

Imponit finem confuſioni Ordinis S. Claræ, & ab eo dicta Vrbaniſta. 2.59.1.b. *Ad hoc qui laborârit D. Ioannes Caëtanus* Protector. Ibid.

Vrbanus V.

*Mittit F. Marcum de viterbio legatum ad principes Italia.*2.217.1. c.

Vrbanus VI.

*Eo electo qualiter ortum ſchiſma in Eccleſia.*2.221.1.c.

Vrbanus VIII.

Eius diſpenſatione eligitur in Miniſtrum Gener. F. Bernardinus de Senis. 2.257.1. c. *Quas conſtitutiones ediderit pro obſeruantia Regula.*1. c.258.1. a.

Vſurarius.

Vſurarij per S. Bernardinum conuerſi. 2.167.1.c. *Vſura per FF. Minores ſublata.*2. a.

Vſus.

*Vſus poteſtas vndè homini proueniat.*1.127.1.c.& ſeqq.

Vſus quarum rerum prohibitus FF. *Minor. & quarum non.*1.89.1.c. *Vſu facti ſimplici rerum neceſſariarum debent eſſe contenti.*1.94.2.c. *Vſus ſimplex facti qualiter diſtinguatur à dominio, proprietate* &c. *& qualiter competat* FF. *Minoribus.*1.115.2. a. b. *Vſus arctus rerum qualiter eos obliget.*1.117.2.c. *In quibus præcipuè.*1.130.1. a. b.

Vſum ſimplicem facti ex iure Diuino naturali homini competentem an FF. *Minores à ſe abdicare poſſint.* 1.128.2.a.140.1. b. *Vſus talis quid importet.*1.128. 2. b. *Vſum ſimplicem iuris naturalis qualiter* FF. *Minores habeant.* 2.c.129.1. a. *Quarum rerum ſibi reſeruent ſimplicem vſum facti.*1. b. c. 2.42.1.c. & ſeqq.52.2.b. 57.1. c.

Per vſum ſimplicem facti qualiter dicatur aliquid haberi. 1. 136.1. a. *Eum non poſſe ſeparari à dominio docuit Ioan. XXII.*1.138.2. c. *In vſu conſumptibilibus an vſus à dominio poſſit ſeparari.* 1.132. 2. b. 139.2. c. *Iis qualiter vtatur F. Minor.*1.140.1.a. & ſeqq.

*Vſus ſimplicis facti rerum Ordini Min. conceſſarum ius qualiter in ſe receperint SS. Pontifices.*2.29.1.b.

Vſus FF. *Minorum conceſſa alia vtilia, alia inutilia.* 2.53.1. b. *Inutilia per quos, & qualiter commutari* &c. *poſſint.* 1.116.1. b. 2.53.1. c. & ſeqq.

Vxor.

Vxores Apoſtoli reliquerunt. 1.60.1.b.

Vxorum carentiam ſupponit Statui Diſcipulatus Christi. 1.78.1. b.

*Vxores habentes qualiter recipi poſſint ad Ordinem Min.*1.77.2. b.

W.

Waldenſes

Waldenſes Italiam & Galliam infeſtant. 1. 4.1. a. *Qui fuerint, & Ordo Minorum qualiter fuerit contra eos primò directus.*2.123.2. c.124.1.a.

Wiclef.

VViclefo & alijs qualiter viam aperuerit ad impugnandum ſtatum monaſticum Richardus Rudolphi. 2. 29.2. c.

Z.

F. Zacharias Bouerius.

F. *Zacharias Bouerius exceſſit in ſuis annalibus quoad formam habitus & caputij.* 1.121.1. c.

F. Zanettus, ſeu Ioannes de Vtino.

Eligitur in Miniſtrum Gener. 2.229.1. b. *Qualiter laborârit pro Obſeruantia Regulari.* Ibid. *Fit Archiepiſcopus* &c. 1. c.

Zelotypia.

Zelotypia ſanctos etiam quandoque præuenit, & illa qui commouerit aliquos Doctores Pariſ. contra Ordines Min. & Prædic.2.17.1.c.& ſeqq. *Illâ ſe incitatum contra prædictos Ordines in vltima infirmitate faſſus eſt Chriſtianus Belluacenſis.*2.29.1. c.

Zelus.

Zelus falſus aliquorum FF. Min. ſub prætextu imitationis Chriſti, SS. Apoſtolorum, & S. Franc. 1.119.1.c.

Zelus indiſcretus aliquorum pro forma caputij ſui. 1. 121.1. a. & ſeqq.

Zelus inordinatus aliquorum contra prouiſiones Apoſtolicas factas Regularibus, 2.78.1. a. & ſeqq.

Corpus Ordinis Min. eiuſq; Capitula Generalia, & omnes Generales, exceptis duobus, ſemper zelarunt pro pura obſeruantia Regula. 2.191.1. a. & ſeqq.210.1. c. 233.1. b. *Vide V.* Regula. *V.* Relaxatio.

FINIS.

Digitized by Google

FACVLTAS AVCTORIS.

IVXTA Priuilegium S. Cæſareæ Ma.tis quo cauetur: Ne quis per vniuerſum Imperium &c. imprimat, aut recudat, aut alibi impreſſos aut recuſos diſtrahat, aut vendat &c. Libros aliquos à Patribus Ordinis S. FRANCISCI Regularis aut Strictioris Obſeruantiæ edendos vel editos, abſque conſenſu & facultate Auctoris, ſub pœna confiſcationis librorum &c. Harum virtute facultatem facio PETRO BELLERO Typographo Antuerpienſi, vt imprimat & diſtrahat Opus noſtrum, cui Titulus, *Fundamenta duodecim Ordinis Fratrum Minorum &c.* cum plenario vſu Priuilegij Cæſarei præfati, idque pro prima illius Editione. Actum Gandaui in noſtro FF. Minorum Recollectorum Conuentu, die 17 Februarij, anno 1657. ſub noſtra ſignatura, & priuato ſigillo.

F. PETRVS MARCHANT.

AD LECTOREM SVPER ERRATORVM CORRECTIONE.

IGnoſce Lector, & Fœtui compatere, ſi minùs ab erratis terſus prodeat; nec Autographo, nec Correctoribus imputes, ſed genio incurio & ſeruili prælo inſeruientium, quo curſim (vt labori parcant) vigilantiæ Correctorum, abſente Auctore, illuſerunt. Quia verò plurimi errores ſolam Ortographiam, & punctuationes concernunt, alij autem ex contextu ſtatim diſcernuntur, præcipua tantùm errata hîc adnotata ſunt, reliqua Tuæ Charitati relicta.

Errata in 1. Parte.

PAg. 5. Col. 1. Lin. 13. imitatorum, lege, *imitatoriam*. P. 7. C. 1, L. 40. *ō* l. *ū* P. 10 C. 1. L. 4 ordineretur l *ordiretur*. P. 12. C. 2. L. 45 auditor, adde, *Vt*. P. 13 C. 2 L. 1. Decreto, adde, *innuit*. P. 17. L. 24 hominem, l. *hominum* P. 40. C. 1. L 6. aperuit, adde, *mentem*. L 27. prædicationum, adde, *ſemine*. P. 43. L. 25. ignoſcit l. *igneſcit*. P. 46 L. 25 de Ordine, addo *Fratrum*. P. 47. L. 18. poteſt fieri l. *poſſit oriri*. L 37. habere l. *portare*. P. 48 L. 34. Præcipio, adde, *firmiter*. P. 49. L. 3. vt quod l. *vt ſicut*. P. 56. C. 2 L. 37. Miniſtrum l. *miniſterium*. P. 58 C. 1. L. 2 niterentur l. *niteretur*. L 4 conuincerentur l. *conuinceretur*. P. 62. C. 1. L 51. pars. adde, *&*. P. 68 C. 1. L 3. quo l. *quod* P. 70. C. 1. L. 18 perinde l *proinde*. P. 72. C. 1. L. 43. miniſtrum l. *miniſterium*, P. 96. C. 1 L. 44. homine l. *nomine*. P. 81. C. 1. L. 5. & omnia l. *etſi omnia*. P. 84. C. 2. L. 34. quod l. *quo*. P. 86. C. 2. L 30. ieiunium l. *ieiunio*. P. 99. C. 1. L 52 pro mortem l. *per mortem*. C. 2. L. 22. mentionem, adde, *non*. P. 103. C. 1. L. 31 vel l. *vel*. L. 42. vt l *videlicet*. P. 104. C. 2. L. 37. illitteralis l. *illitteratis*. P. 115. C 1. L. 49 præparatoriè l *præceptoriè*. P. 119. C. 1. L. 54. enumeris l *enumeratis*. P. 120. C. 1. L. 30. de quæ, dele, *de*. C. 2. L. 23. ionitur l. *innititur*. P. 122. C. 2. L. 44. ſeruatus l. *ſeruatum*. P. 130. C 1. L. 43. Abdicatio paupertatis l. *proprietatis*. P. 135. C. 2. L. 42 ſine quo l. *ſine quo*. P. 137. C. 1. L. 39 quando l. *quomodo*. P. 139 C. 2 L. 59. pulnis l. *pullis*. P. 140. C 1. L. 53. reputata l. *reputatæ*. P. 141. C. 1. L. 7. plumam l. *plurimam*. P. 143. L 21 caſtigantes l. *caſtificantes* P. 145. C 1. L. 2. remota l. *remora*. P. 148. C. 2. L. 33. reciderit l. *ceciderit*. P. 151. C. 1. L. 24. leniiate l. *lenitate*. P. 152. C. 2. L. 48. eſt Deo l. *& Deo*. P. 154. C. 1. L. 41. declarationes l. *delectationes*. P. 155. C. 2. L. 1. quidem l. *quidam*. P. 156. C. 2. L. 12. dant l. *donat*. P. 159. C. 1. L. 11. ſic l. *ſit*. L. 15. ſic l. *ſit*.

Errata in 2. Parte.

PAg. 7. Col 2 Lin. 22. nimirum l *nimium*. P. 9. C. 2. L. 43. rapiunt l *capiunt*. P. 10. C. 2. L. 1 amemus l *cognoſcamus* P 11. C. 1. L 6. dirigat l. *dirigas*. C. 2. L vlt ſuper luminaria l *ſuperliminaria*. P 12. C. 2. L. 50. inflammantæ l. *inflammata*. L. 61. infra ſe l *intra ſe*. P. 13 C. 1. L. 59. ſuperluminaria l. *ſuperliminaria*. P. 14. L. 35. nos confundit l. *non confundit*. L 39. iudicat l. *indicat* P 18. C. 1. L. 50. exigere l. *exire*. P. 19. C 1. L. vlt. inſtructus l *inſtructis*. C 2. L 3. nos l. *non*. P. 20. C. 1. L. 31. renuntiationis l *reuocationis*. C. 2. L 49. qui l *quia*. P. 22 C 1. L 5. & contra l *econtra*. L 18 quia l. *qui*. P. 29. C 1. L. 43. nil l *niſi*. L. 44. aut. l. *nil* P. 35 C. 1. L. 15. verè l. *verò* P. 37. C. 1. L 24 Almiferi l. *Armiferi*. P. 50. C 2 L. 15 Diœceſem l. *Diœceſium* P. 51. C. 2. L. 10. Epiſcopalibus l. *Epiſcopatibus*. P. 56. C. 2. L 1. honorem l *horrorem*. P. 60. C. 1. L. 52. Fratrum l. *Fratrem*. L. 53. non & l. *vel non*. P. 65. C. 1. L. 15. eundem l. *eundum*. P 68. C 1 L. 4 170 l. 1370. P. 80. C 1. L. 19. ſiue, l. *ſine illis* P 82 C 2. L 29 mutari l. *nutare*. P. 92. C. 1 L. 37. prædicatuius l *prædicaturus*. P. 94. C. 2 L. 37. eſt l. *&*. P. 96. C 1. L. 29. Epiſcopo l. *Epiſcopis*. P. 102. C. 1. L 12. ſingulorum, adde, *priuilegijs* P 110. C. 1. L. 36. deſiderans l. *deſiderantem*. P. 112. C 1. L. 45 modos l. *malos*. P. 120. C 2. L. vlt. diſpoſuerat l. *diſpoſuerant*. P. 121. C 1. L 1. aggrediendum, adde, *ad* C. 2. L. 18. audirur l. *audiatur* P. 124. C. 1. L 45. vt Chriſtum, adde, *adoraret*. L. 53. laudem l *tandem*. P. 126. C 1. L. 26. none manerent l *non remanerent*; P. 127. C. 1. L. 8. reducere, adde, *fundens*. L 56. ovj cinis l *in vicinis*. P 130 C 1. L. 41 in inſignibus, dele. *in*. C. 2. L. 6. ex l. *ſex* L 42 torquet l. *torquent*. P. 132. C 2. L. 20. inſtinctu, adde, *&*. P. 137. C. 1. L. 52. demandari l. *demandata* C 2. L 4. debet l. *debent*. P. 138. C. 2. L. 25. vt tantùm, adde, *vna*. P 139 C 2. L. 10. commiſſum l *commiſſam*. P. 152. C. 1. L. 48. dixit l. *dixi*. P 143. C. 1. L. 26. deriuatam l. *deriuatum*. P. 145. C. 1 L. 4 ſcribatur l *ſcribebatur*. P. 146 C. 2. L 5. atque l *atqui*. P. 148. C. 2. L 6. canonibus l. *canonicis* P. 150 C. 1. L 7. cocomitancia l. *concomitans*. P. 151. C. 2. L. 25. Scademiæ l. *Academia*. P. 159. C. 2. L. 24. obtentâ l. *obtentam*. P. 160. C. 2 L 25. Sorius l. *Bozius* P. 165 C. 2. L. 52. Eerboenſi l. *Eecloenſi*. P 185. C. 2 L. 48. Ordine l *ab Ordine*. P. 186 C 1. L. penult. inſtiuendam l. *adſtruendam*. P. 193. L. 18. 1226. l. 1216. L 26. 1229. l. 1219 P. 206. L. 7. 1227. l. 1274 P. 208. l. 30. Damaſco l. *Damaſo*. P. 222. L. 31. quidem l. *quidam*. P. 230. L. 14. Ontia l. *Entia*. P. 236. L. 17. 1617. l. 1517.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google